Sochan Pál, festő; szül. 1862-ben Liptószentmiklóson, hol atyja földmives volt.

1886-ban a müncheni képrőművészeti akadémiát látogatta.

nem Bohun Pál cz?

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képrőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 186. l.

TORNÁC
1978. 90 X 68 CM VEGYES TECHNIKA, FAROST

VERANDA
1978. 90 X 68 CM MIXED TECHNIQUE, WOOD-FIBRE

DIELE
1978. 90 X 68 CM MISCHTECHNIK, HOLZFASER

PORTICO
1978. 90 X 68 CM TECNICA MISTA, LEGNO COMPRESSO

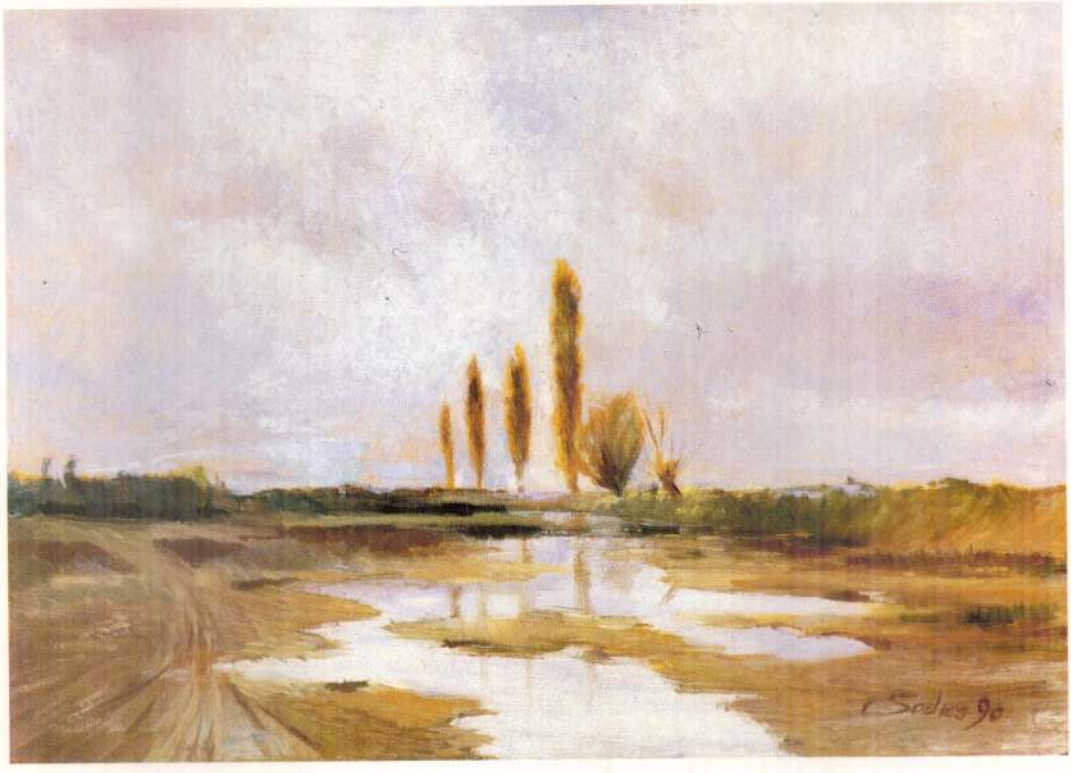

ALKONYAT
1987. 50 X 70 CM OLAJ, VÁSZON

SUNSET
1987. 50 X 70 CM OIL, CANVAS

ABENDDÄMMERUNG
1987. 50 X 70 CM ÖL, LEINWAND

TRAMONTO
1987. 50 X 70 CM OLIO, TELA

VÍZPART
1990. 40 X 50 CM OLAJ, VÁSZON

BEACH
1990. 40 X 50 CM OIL, CANVAS

UFER
1990. 40 X 50 CM ÖL, LEINWAND

RIVA
1990. 40 X 50 CM OLIO, TELA

SODICS László

AS

Szombathelyen született.	**1940**	Born in Szombathely.
Diplomázott a Pécsi Tanárképző Főiskola rajz szakán. Tanárai Horváth Olivér, Lehőcz Mária és Kelle Sándor voltal.	**1973**	Graduated in Graphic Arts in the Teachers' Training College, Pécs. Teachers: Olivér Horváth, Mária Lehőcz, Sándor Kelle.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK — SOLO EXHIBITIONS

Körmend, MIK Kiállítóterme	**1975**	Körmned, Gallery of the Community Center
Körmend, Gimnázium	**1984**	Körmend, Secondary School
Szombathely, Pedagógiai Intézet	**1988**	Szombathely, Pedagogy Institut
Körmend, Városi Könyvtár	**1990**	Körmend, Town Library
Fürstenfeld, Városi Kiállítóterem	**1992**	Fürstenfeld, Town Gallery

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK — COLLECTIVE EXHIBITIONS

Esztergom, Várgaléria	**1979**	Esztergom, Castle Gallery
Celldömölk, Kemenesaljai MK	**1979**	Celldömölk, Kemenesalja Community Center
Zalalövő, Művelődési Ház	**1988**	Zalalövő, Community Center
Vasvár, Hegyháti Napok kiállítás	**1989**	Vasvár, Community Center
Körmend, Városi Kiállítóterem	**1991**	Körmend, Town Gallery

Geboren in Szombathely.	**1940**	Nato a Szombathely.
Absolvierte er die Pädagogische Hochschule in Pécs als Zeichenlehrer. Seine Lehrer waren Olivér Horváth, Mária Lehőcz und Sándor Kelle.	**1973**	Diplomato nell' Istituto di Pedagogia di Pécs alla facoltà del disegno. dai professori Horváth Olivér, Lőrinc Mária e Kelle Sándor.

EINZELAUSSTELLUNGEN — ESPOSIZIONI PERSONALI

Körmend, MIK-Galerie	**1975**	Körmend, Sala delle Esposizioni MIK
Körmend, Gymnasium	**1984**	Körmend, Ginnasio
Szombathely, Pädagogisches Institut	**1988**	Szombathely, Istituto di Pedagogia
Körmend, Stadtbibliothek	**1990**	Körmend, Biblioteca della città
Fürstenfeld, Stadtgalerie	**1992**	Fürstenfeld, Sala delle Esposizioni della città

GRUPPENAUSSTELLUNGEN — ESPOSIZIONI DI GRUPPO

Esztergom, Burggalerie	**1979**	Esztergom, Galleria del Castello
Celldömölk, "Kemenesaljai" Kulturzentrum	**1979**	Celldömölk, Centro di Cultura di Kemenesalja
Zalalövő, Kulturhaus	**1988**	Zalalövő, Centro di Cultura
Vasvár, Hegyháter Tage Ausstellung	**1989**	Vasvár, Giorni di Hegyhát
Körmend, Stadtgalerie	**1991**	Körmend, Sala delle Esposizioni della città

"Valójában gyökereim Cákhoz kötnek,
ehhez a gyönyörű Kőszegi-hegységnek támaszkodó faluhoz, amelynél szebbet a mai napig nem láttam. Talán ezért is naturához közeli, amit festek. A Pörös-oldal vagy a Botosok teteje felől fújó szél mindig józanítólag hatott rám, és megújítja hitemet. A mai emberek többsége annyira eltávolodott természetes környezetétől. hogyha még egyáltalán lehetséges és nem késő, imádsággal fogja visszakönyörögni magát hozzá..."

"My roots are related to Cák the beautiful village
leaning to the Kőszeg-hills, I haven't seen more beautiful village untill today. Perhaps my painting is near to the Nature. The wind from the "Pörös"-side or the top of the "Botosok" always had effects on my common sense and renewed my believes. Most people are very far from the natural environment nowadays and they will pray to beg themselves back to it, if it is possible and not late at all..."

"Meine Wurzeln binden mich eigentlich an Cák,
dieses sich an das Kőszeg-Gebirge lehnende, wunderschöne Dorf, und ich habe nicht einmal bis heute etwas Schöneres als es gesehen. Deshalb ist vielleicht der Natur nah, was ich male. Der Wind von dem Pörös-Hang oder dem Gipfel von Botosok her wirkte auf mich immer nüchternd und erneuert meinen Glauben. Die Mehrzahl der Menschen von heute entfernen sich von ihrer natürlichen Umgebung so sehr, daß sie sich zu ihr mit Gebet zurückflehen werden, wenn es überhaupt noch möglich und nicht zu spät ist..."

"Mi sono acclimatato al villaggio Cák che si estende ai piedi
dei monti di Kőszeg. Non ho visto un villaggio più bello di esso. Proprio per questo la mia pittura è vicina alla natura. Il vento che tira dal paesaggio Pörös e Botosok rinnova la mia fiducia. La maggioranza degli uomini del nostro tempo si è allontanata dal suo ambiente naturale, Io penso, se ancora sia possibile e non sia tardi, loro vogliono tornare alla natura anche pregando..."

III. 232. Sochan Pál, 23 éves, prot., szül. Liptószentmiklóson, Magyarországon, atyja földműves, I. előkészítőosztály, 1886 jan. 19.

Som 186. l.

SOCKH *(Sock, Sockher)* 1. *A.*, éremvéső. 1617. Körmöcbányán működött. Ez időből Ferdinánd főherceg érme ismeretes tőle.

E. G. II. 454 l

Kis János

Sockh

S. 2. *Mihály*, főéremvéső a körmöci pénzverdében 1601-től. † Körmöcbánya 1615. Számos éremmintája a bécsi pénzverde gyüjteményében. S. műve az Esztergom elfoglalására készített érem (1601), II. Mátyás (1608), Fleisch György körmöci kamaragróf (1609), Wenger János besztercebányai polgár (1610), II. Ferdinánd érme stb.

E. Gy II. 454 l

1933. okt 10. 4. Ámiész

...ger,

Meyer

nányegyetem Rektori Hivatala, Budapest

ága tekintetes Unökségének

Soder Alfréd (?)

Diamant Izsó ex-
librise repr.
Vas. Ujs. 1913. 913. l.

Sobó Jenő: Középítéstan II. – új kiadásban

Dr. habil. WINKLER GÁBOR*

Sobó Jenő (1853–1920) magyar kir. bányatanácsos a Soproni Egyetem – egykori m. kir. Bányászati és Erdészeti Akadémia – főiskolai rendes tanára volt: kétkötetes Középítéstan könyvét először 1899-ben adták ki Selmecbányán. A könyv Joerges Ágost özv. és Fia kőnyomójában készült.

Az első korszerű magyar nyelvű építészeti tankönyv első kötetét 1998-ban újra kiadta a Soproni Egyetem Építéstani Tanszéke: a reprint kiadásról akkor Szabó Péter számolt be a Magyar Építőipar hasábjain. A második kötet megjelenésére a tervezettnél hosszabb időt kellett várni: a kiadvány 2000 végén látott napvilágot. Közreadását a Nemzeti Kulturális Alapprogram, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Az Építés Fejlődéséért Alapítvány és a VELUX cég segítette.

A könyv reprint kiadását a pécsi Ponte Press Kiadó gondozta és ők végezték a szedés és tördelés munkáját is. A kiadvány ötszáz számozott példányát Molnár Csaba nyomdája sokszorosította és kötötte. Ugyancsak megtörtént az Út, Vasút- és Hídépítéstan c. kötet nyomdai előkészítő munkája, ennek kiadására azonban egyenlőre még várnunk kell.

Érdemes a második kötet 807 oldalát végigpörgetni és megcsodálni 2494 szép ábráját. Az „ötödik szakasz" még az első kötet szerkezeti leírásaihoz kapcsolódik: az épületek befejező szerkezeteinek megoldásait tárgyalja. Mindenek előtt részletesen bemutatja a lépcsők lehetséges megoldásait majd az ajtó- ablak- és padozatszerkezeteket ismerteti a legegyszerűbb megoldástól az akkori idők legkorszerűbb szerkezeteiig. Külön fejezet foglalkozik az épület külső kiegészítő építményeivel, így a kerítésekkel. A rajzokon együtt láthatjuk a hagyományos fa kerítések gazdag sokféleségét a legelegánsabb öntöttvas kerítések újabb típusaival.

Gépész tervezőink figyelmét bizonyára magára vonják a korszerű épületek komfortberendezéseit tárgyaló fejezetek. A „léggel- vízzel és gőzzel való fűtés" részletes tárgyalása során világ

KÖZÉPÍTÉSTAN.

AZ

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN

ELSŐ RÉSZE.

IRTA

SOBÓ JENŐ

MAGYAR KIR. BÁNYATANÁCSOS,

M. KIR. BÁNYÁSZATI ÉS ERDÉSZETI AKADÉMIAI RENDES TANÁR.

*

AZ OKSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ÁLTAL
100 ARANY PÁLYADÍJJAL JUTALMAZOTT MUNKA.

*

KÉT KÖTETBEN.

KIADJA
AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

*

SZÖVEG KÖZÉ NYOMOTT 2494 ÁBRÁVAL.

SELMECZBÁNYÁN,
JOERGES ÁGOST ÖZV. ÉS FIA KÖNYVNYOMÓJA
1899.

* okl. építészmérnök, műszaki tudományok kandidátusa, tanszékvezető egyetemi tanár, Nyugat-magyarországi Egyetem

A 2337.–2342. ábrában egy erdei kettős munkásházat látunk, a mely az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületéből van véve; ennek összes falai gerendafalak módjára épültek s belül bevakoltattak. A ház beépített területe 16.29×7.28=118.59 m². Mindegyik

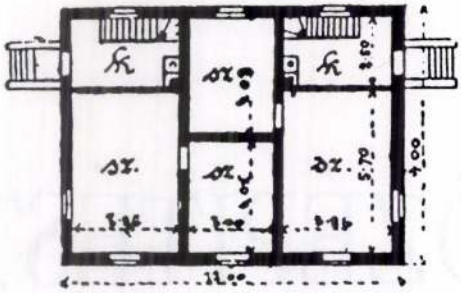

2335. ábra.

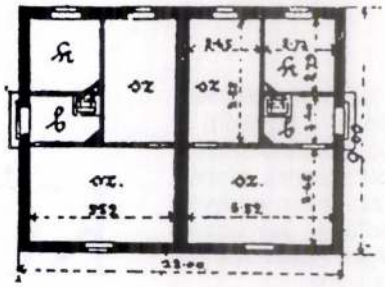

2336. ábra.

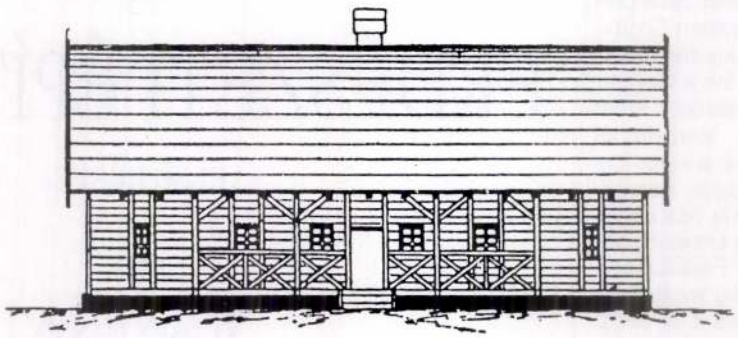

2337. ábra.

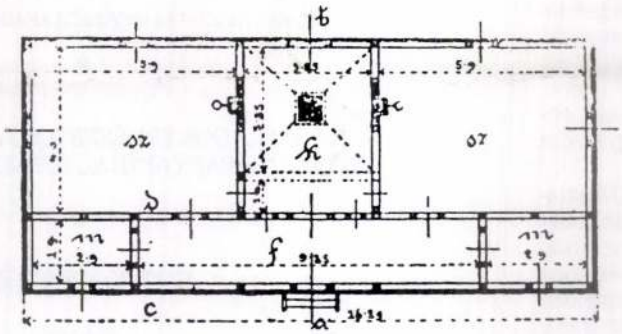

2338. ábra.

lakáshoz tartozik egy nagy szoba *(sz)* 23.60 m² és egy kamara *(m)*, a melybe a nyitott és közös *f* folyosóból van a bejáró, 5.51 m² területtel. A 9.05 m hosszú folyosó a ház külső homlokzatának nagy részét foglalja el s egyrészt a közös és nyitott tűzhelylyel felszerelt *(k)* konyhába és másrészt az ennek két oldalán levő lakásokhoz vezet. A padlásfeljáró az oromfalban van elhelyezve.

gos képet kapunk a korszerű technika elterjedésének első lépéseiről. De olvashatunk az épületek ivóvíz ellátásának, csatornázásának megoldásairól és a víz tisztításának módszereiről. Minden bizonnyal elcsodálkozunk a szóró vagy porzó árnyékszékről szóló leíráson: utóbbi ez időben a „szagtalan árnyékszék" egy újabb fajtájának számított. De tanulmányozhatjuk a villamos világítás, „munka-átvitel" és a „távjelző" – a későbbi telefon – berendezéseinek pontos és korszerű leírását is.

Az „ötödik szakasz" az egyes épülettípusok – lakóházak és melléképületei – létesítésének irányelveivel foglalkozik. A könyv szerzője szegény felvidéki bányászcsaládból származott. Talán ezért is tűnnek különösen hitelesnek a munkásházak építését leíró fejezetek. „A munkások lakáskérdése, a mely századunkban jutott társadalmi jelentőségre" – írja 1898-ban – „szoros kapcsolatban van a társadalom működésével és a szocziális kérdéssel. A munkásosztály az általános művelődés terjedésével és a politikai szabadság elnyerésével igényeivel követelőbb lett s ha azokat kielégíteni nem tudja, elégedetlen sorsával és a fennálló társadalmi renddel, a melynek ellenségévé válik.... A kínálkozó és szerény eszközeikkel elérhető lakások rossz

szék hátsó falában van, úgy, mint azt a vízzel öblített árnyékszékekre nézve a 2059. és 2060. ábra mutatja. A szekrényből a csészébe egy cső, illetve csatorna vezet, a mely egy *t* tolókával van elzárva s az utóbbi az ülődeszka *f* fedőjével összekötve (2069. ábra). A fedőt a használat előtt felemelve, a tolóka is hátratolatik és a szekrényből ennek megfelelő mennyiségű föld vagy por húll a csatornába, a mely a fedő lezárásakor a csészébe, az ürülék fölé löketik ki. Más szerkezeteknél az árnyékszékajtó kinyitása és be-

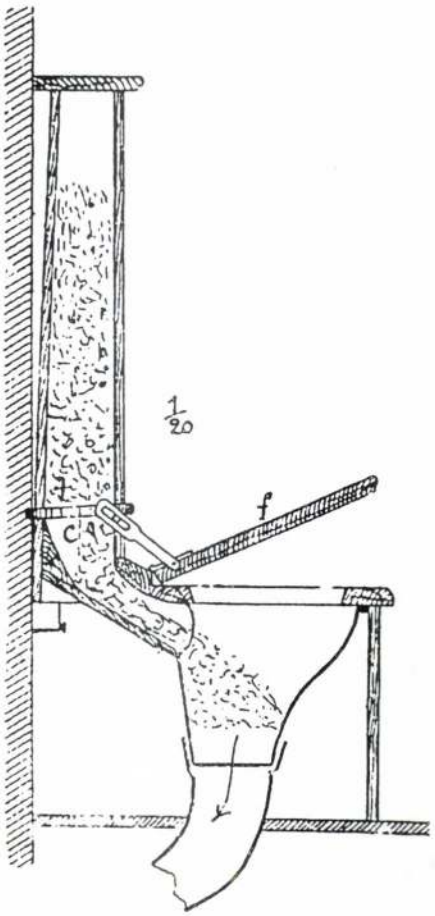

2069. ábra.

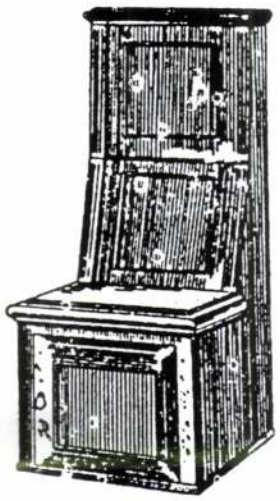

2070. ábra.

zárása használtatik fel e czélra, a mi a szerkezet működését biztosabbá teszi, mert előbbi esetben a fedőt sokszor nyitva hagyják, úgy, hogy az ürülék behintése elmarad.

Az árnyékszék külsejét a 2070. ábra mutatja; ez, ha az ülés alatt egy edényt (tonnát) helyezünk el, a melyet bármikor lehet kiüríteni, teljes szagtalansága miatt bárhol felállítható.

A szóró árnyékszékek alatt összegyülő és földdel, hamuval vagy tőzeggel kevert ürülék igen jó trágyát ad; ezt ennélfogva időnkint – kisebb árnyékszékeknél, a hol egy ládában fogják fel, naponkint is — kitakarítják. Különösen jól működnek a tőzegporral

minősége legfőbb oka a folytonosan növekvő elkedvetlenedésnek és elégedetlenségnek, a mely a munkásosztálynál észlelhető és ez fejleszti ki bennük a háziatlanságot, az iszákosságot, a békétlenségre és bujtogatásra való hajlamot."

Sobó Jenő könyvében részletesen mérlegeli a munkásházak „térszükségletét", a telepítés és beépítés lehetséges módjait és szakszerű megoldást kínál építésmódjukra, berendezésükre: emellett az építés költségeinek különféle módú előteremtésére – azaz a lakások finanszírozására – is van nem egy megszívlelendő javaslata. Hasonlóan gondosan írja le a „tisztviselői" lakóházak építését is.

A „hatodik szakasz" a tervezéssel, költségvetéssel és az építés „végrehajtásával" foglalkozik. Megismerkedhetünk az akkori idők tervezési metodikájával, a hatósági egyeztetések lefolyásával és pontos képet kapunk a tervek megkívánt műszaki tartalmáról. A kivitelezéssel foglalkozó terjedelmes fejezetben az akkori idők műszaki követelményeit is részletesen tanulmányozhatjuk. Mindezeket jól kell ismernünk, ha a historizmus korában épült házak szerkezeteit vizsgáljuk vagy éppen keletkezésük történetét szeretnénk kibogozni.

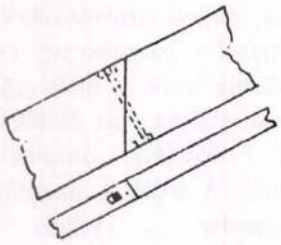

1685. ábra.

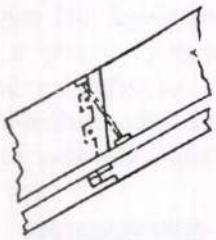

1686. ábra.

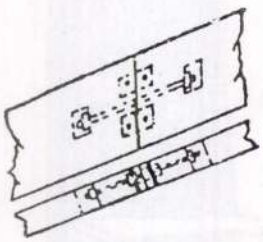

1687. ábra.

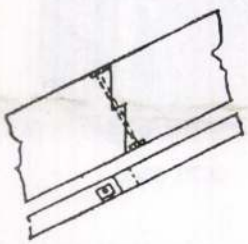

1688. ábra.

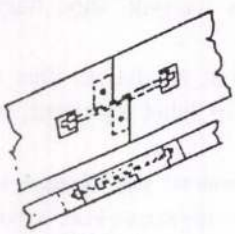

1689. ábra.

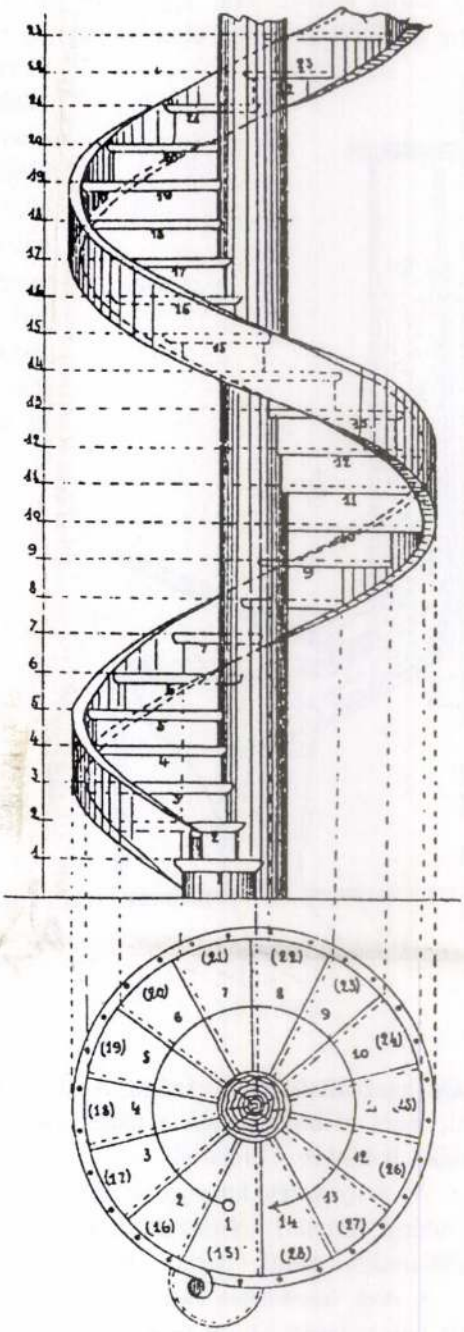

1690. ábra.

A könyv legvégén a régi épületek karbantartásának, átalakításának szabályait tanulmányozhatjuk. Tiszteletre méltó az az etikus szakmai magatartás, ahogy a selmecbányai akadémia egykori professzora a meglévő épületvagyon megóvására ösztönöz: szemlélete semmiben nem különbözik mai törekvéseinktől.

Sobó Jenő kétkötetes munkáját 1898-ban az Országos Erdészeti Egyesület száz arany pályadíjjal jutalmazta. Munkájának száz év utáni második kiadását olvasva nyugodtan állíthatjuk: a két kötetes munka szerzője e nemes díjat ma is megérdemelné.

A könyv nem kerül kereskedelmi forgalomba. Egy-egy példányát a felsőoktatás intézményei ingyenesen kapják meg. A második kötetet – hasonlóan az első kötethez – a Nyugat-Magyarországi Egyetem Építéstani Tanszékén lehet megrendelni. A befolyó támogatásból a harmadik kötet kiadási költségeit szeretnénk fedezni.

A tanulmány illusztrációit Sobó Jenő könyvének II. kötetéből vettük át.

Sodics László Vas Népe

Tájak a katafai hivatalban

'96. dec. 10.

Fotó: Szendi P.

Sodics László körmendi művész-tanár olajfestményeiből nyílt kiállítás a katafai polgármesteri hivatalban. Az alkotót valószínűleg tanítványain, a körmendi Somogyi Béla Körzeti Általános Iskola növendékein kívül is sokan ismerik és tisztelik, hiszen az általa vezetett szakkörből indulva jó néhány növendék került a rajztanári pályára. Kiállításával is találkozhattunk már az Őrség több településén, Körmenden, a szombathelyi tavaszi tárlatokon, sőt a megye és az ország határain kívül is. Előfordult, hogy fiával, az ígéretes tehetségű *Sodics Péterrel* mutatkozott be közös kiállításon.

A természetből merítkező vasi, őrségi tájképek, csendéletek ezúttal sajátos közegbe kerültek. A több funkciót betöltő hivatali helyiség falain akár az épp esedékes orvosi rendelésre várakozó betegek is elnézegethetik a festményeket. *Szendi Ferenc,* a tárlatot megnyitó pályatárs és jó barát nagyra értékeli az ilyen bemutatkozások emberséges, intim légkörét, amikor a képviselők segítenek felszögezni a képeket, és a megnyitó nem más, mint barátságos beszélgetés a faluban élő emberekkel.

A katafai polgármesteri hivatalban nem ez az első képzőművészeti bemutató, s valószínűleg nem is az utolsó. A kedves fogadtatás miatt ugyanis minden bizonnyal több művész is azt mondja majd, amit azok, akik már jártak itt: ha a katafaiak hívnak, megyünk!

...all magyar X-aktak

ejtélyes veszprémi avartűz esete

s oly kevés az ilyen jellegű kutatásokra fordítható pénz, hogy valóban nem történik semmi a titokzatos jelenségek észlelésekor. Mindenesetre több hónapos kutatásom során kevés érdemlegeset sikerült felderíteni. Valami azért hamu alatt izzó parázs módjára gyengén, de világít a sötétből.

Akiknél igazán találhattam volna X-aktás ügyeket — a Nemzetbiztonsági Hivatalnál —, ott nem álltak szóba velem.

A tűzoltók országos illetékese ismételt kérdéseimre válaszolva szintén következetesen és őszintének tűnő hanghordozással állította: nem tud arról, hogy X-aktás ügyeik ilyen csoportosításban léteznének.

Faxon elküldtem 10 rejtélyes magyarországi esemény leírását az ORFK-nak. Válaszként mindössze egyről kaptam az ORFK sajtóosztályától némi információt. Ez az emlékezetes 1992. január 3-ai veszprémi avartűz alkalmával történt intézkedéseket sorolja fel, megállapítva, hogy a tűzoltóság nem talált olyan nyomot, mely a tűz keletkezésére utalt volna. Emellett válaszukban leírták, hogy egy világos színű, nagy sebességű, mintegy 200 méter magasan repülő ismeretlen testet láttak többen zajtalanul repülni a bántahányai hegy irányába, majd a hegy mögött eltűnt. Ezt követően szemtanúk észlelték a felszálló szürkés füstöt, majd a hathektárnyi területen keletkezett bozóttüzet. „Miután személyi sérülés nem történt, várhatóan nincs semmiféle további nyomozásra és intézkedésre szolgáló ok a rendőrség részéről." Az eljárás — mint az ORFK sajtóilletékesével készült interjú során elhangzott — teljesen összhangban áll a fennálló törvényekkel.

Nem sikerült további információkat megtudni — a felsorolt hivatalos szervek egyikétől sem — arról az X-aktás esetről, amikor az 1990-es évek elején sajtó rejtélyként találta az eseményt, de maga a történet annyira elüt a hétköznapi emberek gondolkodásában megszokottól, hogy többnyire inkább mesének, kacsának vagy szenzációkeltésnek tartják az ilyen és ehhez hasonló esetekről szóló információkat. Sajtón kívüli vizsgálatnak ez esetben sem találtam nyomát.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat telefonvonalának túloldalán, az ominózus kérdés feltétele után egy osztályvezető rövid idő múlva felháborodással kérte ki magának, hogyan feltételezhetem, hogy ilyen hiábavaló, értelmetlen dolgokkal foglalkoznának, mint az ufó-jelenség, meg az X-akták. Az illető ezután elzárkózott a nyilatkozattételtől. Azt sem árulta el, hogy hova továbbítják megfigyeléseiket, ha megmagyarázhatatlan jelenséget — netán ufót — figyelnek meg, vagy ilyenről érkezik bejelentés hozzájuk. Mielőtt váratlanul letette a telefont, közölte, hogy tudomása szerint náluk még soha senki nem jelentett be ufó-jelenséget.

A polgári védelem első em-

ótlási jegyért — ELMŰ R

1996. november 25-től december

án 30 ezer Ft összcímletértékű kárpótlási jegy
letértékű, névreszóló törzsrészvényre cserélhető.

Soditsch Sajos

Irád

Magyar Pályázatok

1906. 2. n. (A VI. ker. fögimnázium pályatervei.)

Reszt vett,

díjat nem nyert

ban. Német, XVIII. sz.

máncos foglalatban. XIX. sz.

XIX. sz.

Török, XIX. sz.

cal. XIX. sz.

X. sz.

mu, márványozott fa. XIX. sz.

X. sz.

márvány.

virágos szárral. Modern.

ögü, baluszteres szárral.

engeres talapzaton. Német, XIX. sz.

kkel, tetején pirámis sassal. Osztrák, empire.

CA, ezüst, közepén kék zománc alapon E. L. monogramm.

ezüst, két szafirral, sávos diszitéssel. Bécs, XIX. sz.

20
MAGYAR KIR. POSTA

Sodomka György

nyitrai ötvös
mul. 1810.

erod Thain

18. l.

Sodomka György

ötvös Nyitra

Kőmagyötvi -

279 l.

1585

Nr. 1574

CS Georgius Sodomka, filius Johannis * 1810, M ca 1836.

Népviseleti pityke, mint az 1584. sz. — Knopf zur Volks-

tracht, wie Nr. 1584.

Sodomka György

ötvös Besztercebanya

volt. Ámde régi művészetünk főművelőhelyeinek, amelyek az ország szíve táján feküdtek, alig maradt, főként ingó emlékekben nyomuk. Az építészeti emlékek szintájából következtetve, ötvösművészetük is magasan túlszárnyalhatta azt az ötvösséget, amely az országnak pusztításoktól később mégis valamivel jobban megkímélt kerületi részein virágzott. Levéltári adatok is csak olyan szórványosan vannak ezekről a helyekről, hogy igazán bajos arra a kérdésre válaszolnunk, vajjon kik és hovávalók voltak azok az ötvösök, akiknek a fénykorszakban legtöbb részük volt az ötvösség felvirágoztatásában. Hogy a tiszta magyarfajú lakosság fiai is megbarátkoztak idővel a műipari foglalkozással, az abból is kiviláglik, hogy ötvösségünknek nem egy kimagasló alakja később éppen a színmagyar városoknak a török

Sodomka János

Ötvös Nyitra

Könnagyötvi

278. l.

1581

Nr. 1569

Nr. 1570

Johannes Sodomka, e. 1825—, † 1829.

a) Szelence, ellipszis kerületű. — *Dose, oval.* — Empire.

Dr. Nagy Ferenc, v. b. t. t., Bp.

b) Evőeszközök magántulajdonban Nyitrán. — *Tafelsilber*

Privatbj, Neutra.

Vin Ubesita

Spanyol festészeti iskolák

IX. 176

iállításokra van szükség. Evenként — arácsony előtt — az ország nagyobb árosaiban egy-egy, két hétig tartó iállítást kellene tartani. Két hétig tart- on, hogy az alatt nem csak a város, anem a karácsonyi vásárlásra beözönlő negyei közönségnek is legyen alkalma kiállítást fölkeresni, s benne a kedvére alót kiválogatni.

Az első év talán nem fog kielégitő redményt hozni, de majd meghozzák ezt a övetkezők. A közönség megszokja, hogy a valami szép ajándékot akar venni,

nálni és kell is csinálni — de nem pa
distance.

A másik baj a mi képvásárlási viszo
nyainkban már kissé kényesebb természetü
De foglalkoznunk kell vele, mert a kép
vásárlás minden akadályával le kell szá
molnunk.

Ami képeink nagyon drágák. Mű
vészeink nagyon is magasra tartják a
eladó műveiket. A középosztálybeli embe
mikor egy képtárlaton végig menve meg
nézi a katalógusban kitett árakat, azzal
rezignációval hagyja ott a kiállítást, hog
azok a képek — haj! nem neki valók
Nagyobb vászon előtt nem is gondol
vásárlásra, nem is érdekli az ár, tudj
hogy az nem áll arányban az ő viszo
nyaival.

Azt hiszem középosztályu ember –
átlag — nem igen vesz 2—300 frtn
drágább képet. És már ekkor gavaléro
sabban fizetünk, mint a német császá
aki csak 300 márkáig megy a vásárlásai

Festészet.

Török nő, festette Sófalvy Antal.

ARS UNA. 1923/24. II. évf. 202-203. l.

Sófalvy Antal festö.

ARS UNA. 1923/24. II. évf. 202-203. l.

Városi Szinház. Hétfő: Bohémélet. Kedd: Denevér. Szerda: Menyasszonyháboru. Csütörtök (először), péntek, szombat és vasárnap: Bacchus-éj. Vasárnap délután: Rigoletto.

Vigszinház. Hétfő, szerda, csütörtök: Kabaré-előadás. Kedd: A király. Péntek: A R. U. R. előkészitése miatt nincs előadás. Szombat (először), vasárnap, hétfő, kedd: R. U. R. Vasárnap délután: Ivanov.

Renaissance-Szinház. Minden este: Buzakalász. Vasárnap délután: Lila ákác. Hétfő, kedd: Éjszakai előadás. Niddy Impekoven klasszikus táncestje.

Király-Szinház. Minden este: Mézeskalács. Vasárnap délután: János vitéz.

Magyar Szinház. Minden este és vasárnap délután: A vörös malom.

Fővárosi Operettszinház. Minden este: Pompadour. Vasárnap délután: A három grácia.

Blaha Lujza-Szinház. Minden este: A balga szüz. Vasárnap délután: Éjjel az erdön.

Belvárosi Szinház. Hétfő, szerda, csütörtök, szombat és vasárnap: Mihályiné két lánya. Kedd és péntek este és vasárnap délután: Nem csalom meg az uramat.

Városszinház. Hétfő, csütörtök és vasárnap: A kék postakocsi. Kedd: Tarka est. Szerda: Lili. Péntek: A két árva. Szombat: Mosolygó asszony és Édes öregem. Vasárnap délután: Heidelbergi diákélet.

Andrássy-uti Szinház. Minden este rendes és vasárnap délután mérsékelt helyárakkal: Hattyu Böske. A mama keze. Hófehérke stb.

Apolló-Szinpad. Minden este és vasárnap délután Forrai Rózsi fellépésével: Pfefferné és társa. Szöke Szakáll felléptével: VIII. Albert.

Teréz-körúti Szinpad. Minden este Medgyaszay Vilma, Nagy Endre és Salamon Béla felléptével a februári műsor. Vasárnap délután: Gyermekelőadás.

Vasárnap délután ½4 órakor
nagyszerü délutáni előadást tart a
ROYAL ORFEUM.
Fellépnek:
Rodelia, Wellando kutyaszinháza, Dick Doretty és a teljes variété-műsor!

(*) **A Vigszinház** jövő hetének nagy eseménye a R. U. R. szombati bemutatója lesz, amely egyuttal a szezon kimagasló szenzációjának igérkezik. A műsort a Király mellett a nagysikerü kabaré-esték töltik be. Most vasárnap délután az Ördögöt adják, jövő vasárnap délután pedig az Ivanov kerül szinre.

(*) **Uj magyar szerzők.** A Városszinház március elején hozza szinre Dugovich Viktor és Gajári István dr. háromfelvonásos drámáját. A darab cime még nem véglegez.

(*) **A Pompadour 76—83.** előadásai töltik be a Fővárosi Operettszinház jövő heti műsorát. Most vasárnap 75-ödször adják Fall Leo világhirü operettjét Fedák Sári, Biller Irén, Nádor Jenő, Halmay Tibor, Kondor Ibolya Ujváry és Vendrey felléptével. Vasárnap délután a Három grácia kerül szinre. Jövő vasárnap d. e. 11 órakor tartják meg a Nyugat matinéját.

(*) **A Városszinház** jövő héten rendkivül érdekes változatos műsort ad. Hétfőn, csütörtökön és vasárnap este a szinház nagy sikere, A kék postakocsi, kerül szinre. Kedden uj műsoru Tarka Est, szerdán Hervé örökbecsü operettje, a Lili. Papp mancival a cimszerepben, van műsoron. Pénteken reprizet hoz a szinház: A két árva cimü drámát, amely legutóbb mint mozidráma aratott sikert. Szombaton Harsányi Rezső és Fabinyi Kató vendégszerepelnek a Mosolygó asszonyban.

(*) **Bársony István a Pesti Kabarében.**
(*) **Dajbukát Ilona a Pesti Kabarében.**
(*) **Párlos Gusztáv a Pesti Kabarében.**
(*) **Rajna Alice a Pesti Kabarében.**
(*) **Ferenczy Károly a Pesti Kabarében.**
(*) **Harsányi Mici a Pesti Kabarében.**
(*) **Köváry Gyula a Pesti Kabarében.**
(*) **Antal Erzsi a Pesti Kabarében.**
(*) **Virách Jenő a Pesti Kabarében.**
(*) **Lukács Sári a Pesti Kabarében.**
(*) **Erdélyi Géza dr. a Pesti Kabarében.**
(*) **Belech Béby a Pesti Kabarében.**
(*) **Krainik Mária a Pesti Kabarében.**
(*) **Farago Sári a Pesti Kabarében.**
(*) **Liptay Imre vigjátéka a Pesti Kabarében.**

(*) **Vasárnap délután a Városszinházban** Papp Manci a Nebántsvirág cimszerepét játssza. Jövő vasárnap délután a Heidelbergi diákélet van műsoron D'Arrigó, Czakó és Bákossy Olga felléptével.

(*) **Lakatos László tréfái a Pesti Kabarében.**

(*) **Harmath Imre számai a Pesti Kabarében.**

(*) **Török Rezső komédiája a Pesti Kabarében.**

(*) **Dr. Szalay párbajpőre a Pesti Kabarében.**

(*) **Kövary Gyula bluettje a Pesti Kabarében.**

(*) **H. Heidlberg zenéje a Pesti Kabarében.**

(*) **Buday Dénes dalai a Pesti Kabarében.**

(*) **Bacchus-éj,** a Városi Szinház nagyszabásu, uj operettje, csütörtök este indul el sokat igérő pályáján. A parádés szereposztás, Lábass Juci és Környei Béla, a szinház két ünnepelt vendége, Tisza Karola és Sziklay József, a legmulatságosabb operettkettős, a látványos kiállitás, lebilincselő zenék, nagyszerü tréfák, a kitünő könyv kifogyhatatlan fordulatai, igazi, nagy siker előjelei. Pénteken, szombaton, vasárnap és következő hétfőn a Bohémélet Aquila Adler Adelinával, kedden a Denevér Gábor Józseffel, szerdán a Menyasszonyháboru, vasárnap délután Rigoletto van műsoron.

(*) **Gilbert uj operettje.** Jean Gilbert egyike a legszorgalmasabb német muzsikusoknak. Csak nemrégiben került szinre Berlinben a „Biborruhás hölgy" cimü operettje, „Kettő egyért" cimü uj operettjét máris elfogadta előadásra a berlini Nollendorf-utcai szinház. Az uj operett szövegét Jakobson, az ismert bécsi librettista irta.

(*) **Rosmersholm holnap délutáni előadása Forgács Rózsi Kamaraszinházában pontosan három órakor kezdődik.**

(*) **Romeo és Julia** Berlioz nagyszabásu drámai szimfóniáját, a magánénekre, hármas kórusra és nagy zenekarra irott Romeo és Juliát, amelyet harminc év előtt mutattak be nálunk Nikisch Arthur vezetése alatt, március 7.-én előadják a Zeneművészeti Főiskolában Fleischer Antal vezetésével. Jegy a Nemzeti Zenede irodájában (Semmelweis-utca 12.) valtható.

(*) **Színész-bál.** A Budapesti Színészek Szövetsége ezidei „Színész-bál"-ját március elsején tartja meg a Hungária-szálló összes termeiben. A 250 tagu rendezőbizottság, amelyben helyet foglal a magyar színművészet minden kiválósága, már megkezdette a meghivók szétküldését. A „Színész-bál", amely multjánál fogva remélhetőleg ismét a farsang legelőkelőbb estélye lesz, jegyei kizárólag a meghivók felmutatása mellett válthatók darabonkint 100,000 koronáért a Newyork-kávéház igazgatósági irodájában.

MŰVÉSZET

Budapest verniszázsa

A székesfőváros képei és szobrai a Műcsarnokban

Végre önmagához méltó kiállitást rendezett a *Képzőművészeti Társulat* a Műcsarnokban. Most a jubiláló székesfőváros a kiállitó, bemutatja pedig a birtokában levő, évtizedeken át gyüjtött festményeinek és szobrainak egy részét, amennyi a Műcsarnok összes helyiségeiben éppen elfért. Annyi éven át hüségesen dolgozott együtt *Társulat* és főváros müvészetünk felvirágoztatásán: ez mintegy aranylakodalmuk.

A képek és szobrok egy része a kegyeletet szolgálja. Teszem Pest-Buda tekintetes, majd nagyságos, végre méltóságos polgármestereinek sorozata. Magukban nem érdekes képek, de jelentékennyé teszi a kulturális érték, amely hozzájuk füződik. A festők persze sok csattot, prémet, kardot mozgósitottak, egész diszmagyargarberobe az egyik terem, ám az ábrázatok a hétköznapok nehéz gondjait, a cselekvés erélyét, az épités fáradalmait mesélik el nekünk. Ők csinálták Pestből Budapestet.

A kiállitásnak egy másik része töviről-hegyire elmondja nekünk azt is, hogy ez a nagy munka hogyan folyt le. Mert *Alt* uram, *Barabás* uram és a táblabiró-világnak még pár festője hajszálfinom crayonnal és mikrografikus pontossággal elénk állitja itt, minő is volt az a régi Pest-Buda. Egy modern postimpresszionista festő talán fejcsóválva nézi e régi kollégák tégláról-téglára, zsindelyről-zsindelyre járó vizum repertumait: mi örvendünk, hogy ily kitünő okmányok maradtak ránk a spenceres és később krinolinos időkből. Amit e szerény mesterek elkezdtek, azt folytatták *Schickedanz, Háry, Nádler, Cserna* s még néhányan. Egyszerre megint ott van a Ferenciek-terén a Kuria ódon palotája, a piaristák környékén ott a magas tornyu városház, a Hatvani-utca arisztokrata palotái, sőt itt a Hôtel de l'Europe is, a mai Ferenc József-téren, Hild, Pollák, Zitterbarth, Kaszelik s más mesterek letünt architekturái, amelyek tövében oly közönség korzózik, amelyet már csak a szinpadról ismer a mai nemzedék.

Valóban, e pár kis teremben fiatalabbak lettünk néhány tucat évvel. S most kezd csak igazán ösmerősen felénk mosolyogni az a néhány márvány meg gipsz, amely egy másik teremben Blaháné, Pálmai Ilka, Hegyi Aranka, Benczur mester életörömtől sugárzó ábrázatait mutatja.

Annak az időnek, amikor a szimpla, nyárspolgár-Pestből modern Budapest alakul ki: ez a nyájas, veröfényes mosoly adja meg az alaphangulatot. Nemcsak a portrékon, hanem az utcaképeken is. Semmi sem jellemzi jobban a kamaszéveit élő uj Budapestet, mint egy egyébként kisigényü vászon, amelyre *Skutezky* Döme lepingálta a régi Vámház-teret. A gyalogjáró szegélyén hordár gubbaszt s jóizün fogyasztja szerény reggelijét: sonkázik. Elül egy szobacicus begyeskedik, mosolyogva kacsint félszemmel jobbra, ahogy a Népszinházban látta az isteni Zsoldosnétől. Mert a tér közepén egy „arszlán" lépked tova hóditó öntudatossággal. Egy fényesen adjusztált rendőr udvariasan igazit valakit útba. Egy fejkendős lányka gyöngyvirágban válogat. Az egészre pedig meleg, barátságos veröfény süt. Itt nincs sem probléma, sem ideg, még művészet sem. Itt egészen egyszerüen kitünően érzi magát mindenki.

Ezt a második-krigli-hangulatot legalább is pár tucat életkép, utcakép tükrözi. Söt még egy pár portré is. Kedves hirmondók egy letünt világból.

De hát mütárlaton vagyunk. S kapunk is itt mindezeken kivül müvészetet is, böven, a táblabiró-korszaktól fogva. Az a festő, aki a régi Pest első képzőmüvészeti iskolájának vetette meg alapjait, az olasz *Marastoni*, nyitja meg a sort, neki különösen hálás lehet a főváros, nem ugyan festményeiért, amelyek éppen hogy elérik az átlagot, hanem azért, mert ő volt az, aki szerény szervező kezdeményezésével jelentősen hozzájárult a magyar művészetnek centralizálásához. *Györgyi, Borsos, Barabás* már magyarok s talán *Sófalvy* Antal is, egy nyilván Rahl iskolájából kikerült szerény festő, akitől ezen az Odaliszken kivül még csak egy képet ismerek, szerzőjéről pedig semmi adatom sincs. *Barabás*, akiből tősgyökeres pestbudai polgár lett, nagyon jól van képviselve, egyrészt szálfinoman odairt utcarészletekkel, másrészt tájképekkel, söt amaz egykor hires, többször megismételt Galambpostával is, amely kitünően világosit fel minket arról, mit értettek akkor szendeség, báj és képtéma alatt. *Borsos* gyengébb, bágyadtabb a rendesnél.

Három tájképfestő köti össze ezt a korszakot a következővel: *Kelety, Légeti, Telepi*. Az elsőnek egy nagy, szorgalmasan megdolgozott vedutája tünik fel, amely a budai hegyek völgyrendszerébe enged bepillantást s messze esik a „Számüzött parkja" stilusától. Nagyobb mesterek következnek utána, a történelmi festészet művelői, *Székely* Bertalan, *Lotz*.

Székelytől itt a főváros számára készült kartónokon kivül ismét látható az a pompás, kibontott haju hölgy, amelyben e minden excesvonásában tudatos mesternek jó tulajdonságai mintegy komprimálva szemlélhetők. Ezen a kiállitáson csak *Mednyánszkynak* egy férfi-feje vethető egybe vele művészi komolyság és monumentalitás dolgában.

A nyolcvanas-kilencvenes években indul meg *Benczur* kiadósabb szereplése és hatása. Magától *Benczurtől* itt látható Budavár visszafoglalása, amelynek csillogó szinei mindenkinek emlékezetében élnek. Köréhez tartozik *Steika*, akitől egy szomoru hangulatu életkép került a főváros birtokába, talán e festő legjobb, e nemü munkája. Fekete-fehér-zöld szinakkordja nemes harmóniát ad. *Ballő, Karlovszky* és *Innocent* mint arcképfestők vannak képviselve, a velük egyivásu *Baditz* Ottó nagyméretü életképe, az Angyalcsinálók, igen tekintélyes tudást, gazdag temperamentumot láttat. Ehhez a körhöz kapcsolható *Vágó* Pál, óriás méretü képével, amely a honvédek ezreit mutatja, amint rohammal veszik be Budavárát. Szokatlan jelenség *Jankó* János ecsetjéből tájképet látni: itt van egy. De még a régi stilusban, az uj utakra *Deák Ébner* Lajos mutat egy sor levegős képével.

Mig ezek a festők itthon virágkorukat élték, künn Párisban diadalokat aratott *Munkácsy* Mihály. Viszontlátjuk itt drámai képeinek egyikét, Mozart halálának vázlatos replikáját.

Ismét ujabb nemzedék festészetét képviseli az a csoport, amelybe *Dudits, Ujváry, Márk, Vajda, Bosznay, Zemplényi* tartoznak. Csupa népszerü név s valamennyi jól van képviselve. Ennek a nemzedéknek müvein már hangsulyozottabb a festőiségre való törekvés: a tárgy lassan háttérbe kezd szorulni. Még fokozottabban látjuk ezt ama csoportnál, amely Szolnokot választotta nyári tanyának. A pesti hang eltünt, a szabad természet vette át az uralmat. Idevaló *Olgyay, Szlányi, Mihalik*, csupa tájképpel, utóbb szolnokivá lett *Fényes* is, *Jávor* is. Az előbbi azután kiváló értékü müvésszé fejlődött, amiről ez a kiállitás nem adhat számot, az utóbbi legjobb dolgaival van képviselve.

A másik müvésztelep Nagybánya. A főváros e körből szépen s jól van ellátva. Mindenekelőtt itt van *Ferenczy* Károly terjedelmes képe: Józselet eladják testvérei. Egykor a közönség ridegen fogadta, ma az első vonalba került. Leszürt és nemes müvészetét több más képe is hirdeti a fővárosi galériában. Egy friss *Csók*, egy goblen-hatásu *Iványi-Grünwald*, szinben gazdag *Glatzok* s tömör előadásu *Benkhard* adnak mutatót e csoport müködéséről.

A gödöllői müvésztelepet képviseli ugyan a két főmester, *Körösfői* és *Nagy* Sándor, de nem jelentős müvekkel. Őket inkább nagy falsikok ékesitésével foglalkoztatta a főváros.

A többi jeles név is, szinte hiánytalanul, képviselve van a kiállitáson. *Rippl-Rónai* és *Vaszary, Koszta* és *Rudnay*, többnyire abból a korszakukból, amikor még alig értékelték, söt esetleg kinevették. Ebbe a sorba tartozik *Mednyánszky* is, akit akkoriban köd-embernek csufoltak. Ma valamennyien első reprezentánsai müvészetünknek. A főváros mert vásárolni tőlük, amidőn még alig akadt amatőrjük. Ez a bátorság sok szemenszedett szép képhez juttatta.

Bátorság volt akkor a *Nyolcak* kiállitásain való vásárlás is. E csoport minden tagja képviselve van itt s roppant szelidnek hat ma, holott egykoron az ijedtség láza fogta el a közvéleményt láttukra.

Nagy sereg nevet nem is említettünk. Igy a szobrászokét sem. Pedig a plasztikusok közt alig akad tehetséges ember, akitől ne lenne itt bronz vagy márvány. A kiállitás tehát rendkivül sokoldalu s bizonyára le fogja kötni a közönség érdeklődését. Sajnos, sokáig kell még várni, mig ujra láthatjuk ily együttesben végső rendeltetésének helyén, Budapest galériájában, amely még hiányzik. Szétszedik nemsokára s a képek visszavándorolnak a raktárba, hivatalos szobákba, ahol ápolatlanul, napról-napra porosabban fogják élni *Csipkerózsika-életüket*.

Lyka Károly.

Gyenge és beteges
test megerősödik, petyhüdt izmok megacélozódnak, a kimerült idegek felfrissülnek a valódi
Diana sósborszesz
használatától.

SPORT

Magyar futballbirók a párisi olimpiászon

Párisból nemrégen levél érkezett a Magyar Labdarugók Szövetségéhez, amelyben a névsorát kérik azoknak a futballbiráknak, akik az MLSz véleménye szerint alkalmasak arra, hogy a párisi futballtornán biráskodhassanak. A szövetség a levélre nem adott egyenes választ, hanem először is aziránt intézett kérdést a párisi olimpiai bizottsághoz, hogy a küldendő birák költségeit ki fogja megfizetni? Az MLSz-nek szándékában van több magyar birót is kiküldeni és hajlandó maga is áldozatokat hozni, de előbb tudnia kellene, hogy Párisban hány birónak fizetik meg a költségeit. A franciák valószinüleg Magyarországgal szemben is csupán csak annyiban lesznek áldozatkészek, mint Romániával szemben. A román szövetséget ugyanis a párisi olimpiai bizottság felhivta, hogy küldjön egy román birót Párisba, akinek a költségeit a franciák fogják megfizetni. Az MLSz elnöksége hajlandó arra, hogy ha a franciák csak egy biró költségét fizetnék meg, még két birót küld ki a maga számlájára.

Battling Siki Amerikában

A francia-szenegál néger boxoló, Battling Siki jelenleg Dél-Amerikában, Memphis-ben tartózkodik, ahol egy másik néger boxolóval, Norfolk-kal kell mérkőznie. Battling Siki nem tartozik a legkomolyabb emberek közé, melyet bizonyit az a sok csiny és kaland, amit Párisban követett el. Memphis-ben is volt egy érdekes esete a néger bajnoknak. Egyik sétája alkalmával betért egy nagy szálloda halljába, ahol megpillantotta ellenfelét, Norfolkot, aki terjedelmes néger hölggyel ült az asztalnál. Battling udvariasan odament az asztalhoz és franciául köszöntötte ellenfelét. Norfolk egy szót sem tud franciául és igy sértésnek vette Battling „bon soir" köszöntését és egy mérges pillantást vetett Battling Siki-re. Siki felülhödött a néger kihivó pillantására és nemsokára a hotel közönségének alkalma volt egy heves boxcsatában gyönyörködni. Ez volt Battling Siki-nek első és valószinüleg utolsó ingyen boxmérkőzése, mert a menager kijelentette, hogyha Battling ellenfeleivel már előre megmérkőzik belépődij nélkül, ugy igen kétségessé válik a belépődijért megrendezett mérkőzés anyagi eredménye.

— **(Munkában az Ifjusági Labdarugók Szövetsége.)** A nagy szegénységben élő Ifjusági Labdarugók Szövetségének kiváló vezetősége lankadatlan szorgalommal és buzalommal látja el az ügyeket. A csak fiatalokból álló vezetőség példás szorgalmának köszönheti, hogy a Budapesten működő több mint harminc, többnyire munkásokból álló ifjusági egyesület nagy nélkülözések árán is, de fenntartja magát és hódolhat a sport nemes szórakozásának. Az ILSz-ben ebben az esztendőben három csoportban bonyolitják le a bajnokságokat. A három csoport a Knapp Miksa-csoport, a dr. Springer Ferenc-csoport és a Sugár István-csoport név alatt fog működni. Mindegyikben tiz ifjusági csapat vesz részt, amelynek a sorsolását tegnap tartották meg. A mérkőzések, amelyeket többnyire a kora reggeli órákban és a külterki pályákon fognak megtartani, március 9.-én kezdődnek.

— **(Lyon városa)** stadiont épitett, melyet 1926-ban egy hatalmas nemzetközi tornaünnepéllyel akarnak megnyitni. A stadion a tervek szerint a legnagyobb pálya lesz, melyet eddig Európában épitettek. Eddig tizenegy nemzetet hivtak meg erre a versenyre, de a tizenegy nemzet között a volt középponti hatalmak nem szerepelnek.

— **(A milánói hatnapos kerékpárversenyt)** a Girardengo—Belloni-pár nyerte meg. A győztesek 4450 kilométert és 668 métert kerekeztek be.

— **(Németország válogatott csapata)** április 20.-án Hollandia ellen játszik Amsterdamban. Eddig hatszor találkozott a két nemzet válogatott csapata, melyből háromszor a hollandok győztek, három mérkőzés pedig eldöntetlenül ért véget.

— **(Hlavay György ujból munkába lép.)** Hlavay György II. oszt. szövetségi kapitánynak az MLSz egy ajánlott levelet küldött az elmult napokban, amelyben felkérte Hlavayt, hogy a tegnap este tartott válogatást előkészitő bizottsági ülésen jelenjék meg. A meghivás oka az volt, hogy Hlavay hónapok óta nem jelent meg a szövetségben és többek előtt olyan kijelentést tett, mintha nem óhajtaná tovább betölteni a II. oszt. kapitányi tisztséget. Éppen ezért váratlanul történt, hogy Hlavay megjelent a tegnap esti ülésen, ahol mentségére azt hozta föl, hogy hónapok óta nem kapott meghivót. A bizottság elfogadta Hlavay védekezését és tudomásul vette, hogy továbbra is ellátja a kapitányi teendőket.

— **(A karácsonyi túrák felülvizsgálása)** ügyében ülésezik hetenként kétszer az MLSz intézőbizottsága. A legutolsó ülésen rendben találták a Törekvés és a 33 FC elszámolását, legközelebb végeznek az MTK és FTC túrájával. Ezek letárgyalása után pedig itélkezni fognak a többi egyesület túra-ügyében.

— **(A II. oszt. válogatott jelöltek tréningje)** vasárnap délután fél 3 órakor lesz a Hungária-uti pályán, az MTK kombinált csapata ellen. A II. oszt. válogatott játékosok közül a következők nyertek meghivást erre a tréningre: Kapus. Fehér, hátvédek: Balasits, Szendrő, Pesovnyik, fedezetek: Bukovi, Rokken, Rebró, Tóth, Sághy, csatárok: Kukán, Pluhár, Báté, Kertész, Konyor, Lukács, Erhard, Spitz és Berkes.

— **(A Gyopár Turista-Egyesület)** február 10.-én, vasárnap délelőtt 11 órakor rendezi házi síbajnokságát a Normafánál.

— **(Sport-bál.)** Az Angol Magyar Bank Tisztviselőinek Sportegyesülete február 16.-án a fővárosi vigadó összes termeiben hangversennyel egybekötött táncestélyt rendez.

— **(Mihazit)**, egy Stockholmban élő japán atlétáját, nevezte be Japán az olimpiai 400, 800 és 1500 méteres sikfutásra.

— **(Az Angol Kupa)** utolsó fordulója nagy meglepetésekkel végződött. A játékok fele eldöntetlen eredménnyel ért véget. A négy nagy londoni professzionista klub szintén csak eldöntetlen eredményt tudott elérni. Az egyetlen amatőr csapat, a Corinthian, amely még ebben a fordulóban részt vett, 5:0 arányban kapott ki a Westbromvich Albiontól. A mult évi védő Bolton Wanderert saját pályáján 4:1 arányban győzte le Liverpool. A mérkőzéseket összesen 490.000 látogató nézte végig s a bevétel 35.264 font volt.

— **(A Francia Atlétikai Szövetség)** az olimpiász esztendejében beszüntette az átigazolásokat.

— **(A Szovjetország úszósportja.)** Walter Maug, heidelbergi ujságiró az orosz szovjet úszósportját tanulmányozta Moszkvában s tapasztalatairól most számol be. Tapasztalatai szerint Oroszországban még az összeomlás előtt úszósportról alig lehetett beszélni. Úszóhirességként emlegetik Romantschenko bakui gimnáziumi tanulót, aki 1912-ben a Kaspi-tengerben 24 órás úszással 45 versztet (48 kilométert) úszott. A szovjeturalom alatt Gerkán Leonid nevü vezetőt kapott a középponti testnevelő népbiztosság, s ez az úszással is törődött. A karácsonyi Néva-úszást meghagyta s uszodákat épittetett, amelyekben versenyeket rendeztek. Egyre-másra kerültek ki a világrekordok, amelyek szovjetmódra születtek. Hamis időméréssel és hamis távval. Kiderült például, hogy a 100 méteres táv csak 90 méter volt. Ennek ellenére is van néhány hitelesnek látszó jó eredményük. Furmannütt 100 m 1 p 16 mp, 400 m 6 p 02 mp. Van egy jó női úszójuk, Fittinghow. Jelentős név a pétervári Lustál Ernő (rigai német), aki ötvenhárom esztendős s a Névának soha 13 foknál nem melegebb vizében buvár-úszórekordot tart 75 méternek 1 p 21 mp idő alatt való megúszásával (50 méternél forduló). Az időrekordot Dobrowidow tartja 1 p 52 mp.-el. Az 1923. évi Pétervároni keresztül való úszás 3000 m távján 28 résztvevő közül Belajew győzött 25 p 15 mp alatt. Gerkani sportnépbiztos 1924. évre úszóturát tervez Németországba és esetleg Ausztriába, az ottani munkássportszövetségek versenyeire.

AUTÓ

2600 korona egy kilométeren egy személyautomobil üzemköltsége

A legtöbb autóvásárló mielőtt autót vesz, tudni szeretné, hogy mibe kerül ma egy középtipusu kb. 20—24 lóerős személyautomobil évi, havi, illetve napi fentartása. Szakember által összeállitva az összes számitásba jövő tényezőket, az alábbiakban közöljük egy 20 lóerős autó fentartási költségeit. Napi teljesitményül alapul veszünk 50 km.-t, ami évi 300 üzemnapot figyelembe véve, évi 15.000 km. uthossznak felel meg. Egy 20 lóerős, a városban használt gépkocsi üzemanyagfogyasztása benzinben kb. 10 kg. per 100 km., tehát

15.000 km. uton 1500 kg. á 4500 K	6,750.000 K
15.000 km. uton olaj 200 kg. á 8000 K	1,600.000 „
15.000 km. uton zsir 50 kg. á 7000 K	350.000 „
15.000 km.-re ma egy garnitura Michelin-pneumatik teljesen elegendő, ennek ára	6,000.000 „
soffőr átlagos fizetése havi 800.000 K	9,600.000 „
garage-dij havi 500.000 K .	6,000.000 „
biztositás, javitás és egyéb előre nem látható kiadások	3,500.000 „
15.000 km. ut összes költsége tehát	33,800.000 K
vagyis a 20 lóerős gépkocsi 1 havi költsége	2,280.000 „
1 napi üzembentartása ..	940.000 „
és igy 1 km. ut	1.850 „

kerül. Ha a gép amortizációját is tekintetbe vesszük azon az alapon, hogy az automobil élettartamát tiz évben szokás számitani, az egy kilométer ut önköltségi ára legfeljebb 2600 K-ba kerül, vagyis felébe annak, amit az autótaxiért a vállalat a hatóság jóváhagyásával borravaló nélkül szedhet. Annak tehát, aki átlagosan napi 50 km. utra ki tudja használni az autót, ajánlatos, hogy saját autóján járjon. A fenti számadatokat tudva, méltán lepődhetünk meg azon, hogy az autótaxivállalat a nagyon is busás haszon és elég szép forgalom dacára nem tud kielégitő üzleti eredményeket elérni.

Nagy József autóüzletének uj helyisége. Nagy József, kinek Gyár-utca 17. sz. alatt volt autó-szaküzlete, azt Andrássy-ut 34. szám alá helyezte át. Az uj üzlet egyike Budapest legszebb autószaküzleteinek és raktáron tart minden a szakba vágó árut és minden ujdonságot.

Ma is adunk
kötésre eszternában, hordóban, vagy kannában dijmentesen tálolva házhoz szállitva, vagy kocsiba töltve
autóbenzint, autóolajat, autózsirt
legolcsóbb napi áron
Phöbus Olaj-kereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Balaton-utca 10.
Telefonszám 164—45. 848
Benzin- és olajtöltőállomásaink vidéken:
Balatonfüreden: Kóváry Gyula, Székesfehérváron: Ullmann József, Szegeden: Szvatos és Kucses.

Lipótvárosi Garage
Szántó Testvérek és Kaufer
Garagiroz: Bérautofuvarozás éjjel-nappal
V., Korái-u. 4. (Nyugatinál) Tel: 67-57.

Autókerék-gyártás
személyauto és teherautók
számára
Magyar abroncs- és kerékgyár r.-t.
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 8. sz.
TELEFON: 133—56.

Pilot automobil r-t.
BUDAPEST, GYÁR-U. 23.
Telefon 16—28.
Mindennemü autófelszerelési cikkek.
CORDATIC és TAURIL - köpenyek.

Good-Year Cord Pneu
minden meretben raktáron
Hahn, VIII, Üllői-ut 52/b.
93

A legmodernebb
Asbóth
rendszerü pohelykönnyü
autókarosszériával
gummit, benzint takarit meg.
Nyitott, csukott, komplett 120—220 kgr. Repülőgépek, Asbóth-légcsavarok és hajócsavarok. Asbóth Repülőgépgyár, Budapest, I., Daróci-ut 1.
Telefon: 193-25. és József 113-04.

AUTÓFÉNY és INDITÁS
ELHÁRÍTÁS
BESZERELÉS-KIEGÉSZITÉS
DÁNOS és URNER
V. POZSONYI-ÚT 4/f • TELEFON 172-63

AUTÓKAROSSZÉRIÁK
NEUSCHLOSZ - LICHTIG
Repülőgépgyár és Faipar R.-T.
ALBERTFALVA.

Mielőtt kocsit vásárolna
tekintse meg
ITALA
és
Studebaker
1924-es modelljeit
a vezérképviseletnél:
Metropole Garage
Budapest, VI., Lehel-utca 25. sz.
Telefon: 112—23, 112—24, 112—25, 112—27

Személy és teherautomobil kvétele és eladása
Kerékpár- vontató és gazdasági-
motorok, karosszériák, csónakok
gyártása és javitása UNITAS Automobilipar és Kereskedelmi Rt.
Zápolya-u. 13. Telefon 85-29, 183—84.

Veszek használt gépszijakat
legmagasabb árban. Dobozy-u. 5. Technika. József 42—27.

Englebert cord 5661
Michelin cablé
Autófelszerelések
Telefon: 21—97. NAGY András sy-ut 34. sz.

Hócipők orcde i Reithoffer-gyártmány, különleges fa minőségben .... K 168.000
Férfi sárcipő Reithoffer gyártmány K 45.000
Gyermek hócipők 23—28 számig . K 0.000
29—35 számig K 75.000
HÁZICIPŐK gyon örü választékban 5000 K-tól feljebb
Torna- és tennisscipők gummi- és bivalybőrtalppal, minden szinben, onész finom minőségben 40—45 000 K-ig
NŐI HÓCIPŐK 35 számban . . . K 100.000
Bő cipők barna és fekete szinben, gyönyörü választék an árakat és előnyös árban árusittatnak
Az összes felsorolt cikkek kaphatók a 25 év óta előnyösen ismert
SCHÄFER-CÉGNÉL, I., Döbrentei-tér 4-6.
Telefonszám 5—71. — Kereskedőknek és hócipőkészitőknek engedmény. — Vidékre utánvéttel.
Női sárcipő magas sarokkal, nyelves, 41—42 nagyságban 20 000 korona. 301

Modern háromszobás utcai lakás
összes mellékhelyiségekkel, magas földszinten, teljesen rendbehozva, vadonatuj berendezéssel, esetleg anélkül elutazás miatt azonnal, sürgősen átadó.
Csakis komoly és gyors elhatározásu reflektánsok leveleit (ügynökök mellőzésével) „Urilakás" jeligére Bokor-Benkő hirdetőirodájába, Dorottya-utca 7. szám kérek.

(ad f 32. l.

Sófalvi Árpád, festő Ungvárról. A Pesti Kör 1857. évi kiállításán A festő műhelye c. olajfestményével részelt.

Sófalvi
festő

25. **Döbrentei Gábor** r. t., költő és író, az Akadémia első titkára (*1785 † 1851). Mellkép, kerületi

főhadbiztosi ruhában: aranyzsinóros dolmány, prémes mente, aranyrojtos nyakkendő. Jelzése: Sófalvi 1846. Döbrentei Antal ajándéka. Kifüggesztését elrendelte az 1851 május 26-án tartott heti ülés. (L. Ak. Ért. 2. k. 663. l.)

Divald Akad. palotája
59. l.

SÓFALUI festő

1850

29. jan. 21. Mérey Károly úr megküldi atyja Mérey Sándor végrendeletének következtében a múzeum képtár számára néhai Horváth János Fejér megyei székesegyházi püspök b.t. tanácsos, és m. t. társasági tagnak arczképét
Lásd: idei szerzeményeket

42. febr. 23. Az igazgató felszólítja Kiss Bálint képtári őrt, jelölné ki Sófalvi festésznek, minthogy a másoló terem még meg nem nyittatott, a museum épületében más valamelly, egy kis kép lemásolására alkalmas helyet

MŰvtört.Ért. 1990 1-2 128

..... (név) ..... sz.

..... Ft összegű megbízási díj kifizetését kérem.

ıp.

.....
aláírás

olás

.....

Az idei programban - többek között - egy szlovákiai fotókiállítás megnyitása, korhű jelmezek, fehérnemük, régi báli viseletek bemutatója is szerepel. Előadások hangzanak el a szlovákiai kúriák védelméről és hasznosításáról, Ukrajna műemlékeiről, a marosvölgyi kúriákról, az éckai Lázár-kúria művésztelepéről és a kertépítészet stílusairól. A neves külföldi előadók mellett *Görgey Gábor* írót, a fehérvárcsurgói kastély kulturális programjairól *Károlyi György*öt, a Nádasdy Akadémiáról *Nádasdy Ferenc*et hallhatják a résztvevők. A KÖH részéről *Sisa Béla*, építész és *dr. Örsi Károly*, tájépítész vesz részt a tanácskozáson.

Információ és bejelentkezés:
Munkácsy Mihály Emlékház, Békéscsaba, Gyulai út 5. Pf.: 60, Telefon: 66/ 442 080
Email: munkacsyhaz@mail.globonet.hu

KIÁLLÍTÁS - ÉRMELLÉKI BORPINCÉK

Különleges kiállítással lepte meg a látogatókat az Örökség Galéria. A Körösvidéki Múzeumi Igazgatóság rendezésében az érmelléki borpincékről hozott fényképes tudósítást *Sófalvy István* fotóművész. A Bihar megye északi részén fekvő Érmellék szőlészetének sajátos anyagi kultúrájához tartozó borpincék világát bemutató kiállítást *Ghyczy Gabriella* rendezte és a nagyváradi *Borbély Gábor* helytörténész nyitotta meg. A kiállítás március 20-ig látogatható.

Fotó: Galacanu Efstatia

ITT A CITROM-DÍJ!

Az ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁGA most, a fennállása 40. évfordulóján megalapította a citromdíjat. A tudorok 8 pontba foglalták össze, hogy mivel érdemelhető ki a MŰEMLÉKVÉDELMI CITROMDÍJ.
A zsüri azokat kívánja e jeles díjjal megjutalmazni, akik
1./ a legsikertelenebb beépítést "állították elő" történelmi környezetben,
2./ aktiv résztvevői voltak a legtökéletesebben félresikerült műemléki helyreállításnak,
3./ példaértékű épülethibát,
4./ legmegragadóbban félresikerült épületszínezést produkálták. De díjazni kívánják
5./ az élő műemlékek (kert, táj, tó stb.) szellemi rongálóit,
6./ a műemlék-szerű rekonstrukció alkotóit,
7./ a leghosszabb ideje tartó műemlék-helyreállítást, no meg
8./ a legmeggyőzőbb álműemlék építését.
A Citromot – írja az ICOMOS-tájékoztató – maga a "opus" kapja. Március 29-ig minden ICOMOS-tag jelölhet, elküldheti e-mailben (secretariat@icomos.hu), vagy levélben 1535 Bpest, Pf. 721, ICOMOS MNB Egyesület címen. A díjakat a zsüri április 18-án, a Műemléki Világnapon kívánja a meghatódott díjazottaknak átadni.

ÚJ MŰEMLÉKEK BELSŐ-ERZSÉBETVÁROSBAN - BESZÉLGETÉS A BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZBAN

Március 30-án, szerdán 19 órai kezdettel "Műemlék lett az egykori zsidó negyed" címmel szerveznek beszélgetést a Bálint Zsidó Közösségi Házban (1065 Budapest, Révay u. 16.). "Februárban megszületett a végleges döntés, a KÖH műemlékké nyilvánította Belső-Erzsébetváros számos épületét. A döntés okairól és várható következményeiről beszélgethetnek vendégeinkkel, *Hunvald György* polgármesterrel és dr. Varga Kálmánnal, a KÖH elnökével. Belépő: 600 Ft, kártyával: 500 Ft." - írja a Ház márciusi programfüzete.

MAGÁNPÉNZEK IGÉNYBEVÉTELÉVEL INDUL A LEGNAGYOBB FŐVÁROSI KULTURÁLIS BERUHÁZÁS

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt is érintő megállapodás született a kultusztárca és a fővárosi önkormányzat között – jelentette be a közelmúltban tartott sajtókonferenciájukon *Bozóki András* miniszter és *Demszky Gábor* főpolgármester. Igénybe véve a ma már ipari műemlék fővárosi gázgyár épületeit, a kormány és a főváros többcélú, elsősorban kulturális hasznosítású létesítmény létrehozása mellett döntött. Budapest utolsó, egybefüggő, nagy, 27 hektáros területén – vállalkozói pénzek felhasználásával – múzeumi célú intézményeknek, ipari parknak, lakótelepnek ad majd otthont a tervek szerint az óbudai gázgyár hatalmas területe. Az impozáns terv végrehajtására program megvalósíthatósági tanulmány készül.

REJTETT DIMENZIÓK - HOGYAN ÉS MIÉRT ÁLLÍTJUK HELYRE MŰEMLÉKEINKET?
címmel előadás sorozatot indított a TIT a Kossuth Klubban

2005. március 22-én
A Fővárosi Állatkert Európa Nostra díjjal kitüntetett helyreállításáról tart előadást Lampert Rózsa

2005. április 5-én
Miről beszélnek az Óbudai-sziget épületei a Hajógyár bezárása után? címmel tart előadást Kacskovics Fruzsina

1 előadáson történő részvétel díja: 1000 Ft + Áfa (1250 Ft)
Cím: TIT Bp., VIII. Múzeum utca 5.

VILÁGÖRÖKSÉGÜNK - BRÜSSZELBEN IS LÁTHATÓ A KIÁLLÍTÁS

■ SCHURK VIKTÓRIA

Nem csodálkoznánk, ha március 20-tól déjá-vu érzés keritené hatalmába azt, aki a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Örökség Galériájában jár és megnézi a nyolc magyar világörökségi helyszínt bemutató kiállítást. Hiszen 2002 decemberében ugyanitt, a Világörökség Egyezmény elfogadásának 30. évfordulóján már láthattak az érdeklődők egy a hazánk világszerte is ismert kulturális és természeti értékeiről készült tárlatot – ez a mostani azonban már új kiállítás.

A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága kezdeményezésére és szervezésében az elmúlt év végére elkészült a világörökségi helyszíneinket bemutató új kiállítás. 26 tabló bizonyítja, hogy hazánk világörökösége, országimázsunk egyik zászlóshajója méltán szerepel a jelenleg 788 helyszínt magában foglaló Világörökségi Listán.

Tavalyi EU-csatlakozásunk kapcsán a Világörökség Titkárságára több megkeresés is érkezett a korábbi EU-tagállamokból egy Magyarországot bemutató kiállítással kapcsolatban, ezért a kiállítás elsődleges célja kezdettől fogva az volt, hogy elsősorban országhatárainkon túl keltse fel minél több ember érdeklődését hazánk iránt. Ezért kétnyelvűek a tablók: a képaláírások és a helyszínek leírásai magyarul és angolul is olvashatók

A kiállítás tíz sorozatban készült el, hogy egyidejűleg több helyszínen is bemutatható legyen. Az ehhez szükséges – nem csekély – anyagi fedezetet a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Külügyminisztérium, valamint a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal biztosította. A támogatók osztoznak a kiállítás sorozatain: a NKÖM Kulturális Intézetek Igazgatósága (KII) három, Kulturális Turizmus Osztálya egy, a KÜM Tájékoztatási Főosztálya pedig két sorozattal rendelkezik. A KII az elkövetkező másfél-két évben mind a 18 Magyar Kulturális Intézetben kiállítja a tablósorozatot, ennek nyitányaként a decemberben megnyílt Brüsszeli Magyar Intézet nyitóünnepségén ezt a kiállítást tekinthették meg a látogatók. (A kedvező fogadtatás miatt a kiállítás az intézetben jelenleg is megtekinthető.) A KÜM a tengerentúlra is utaztatja az anyagot, a KÖH Világörökség Titkárság pedig a saját sorozatait egyrészt országon belül szeretné minél több helyre eljuttatni, és határainkon túl is mindenhová, ahol hazánk hírnevét öregbítheti.

CIVIL DICSŐSÉG

■ KULI JÁNOS

1945. február 13-a jelentős dátum főváros életében. Nem lehet méltóbb üzenet, mint amelyet a Nemzeti Kegyeleti Bizottság sugallt, amikor az idén először hagyományteremtő célzattal a Farkasréti temetőben a civil áldozatok előtti főhajtásra hívta meg mindazokat, akiknek fontos, hogy a háború, az ostrom szenvedéseire emlékezzenek.

Tény, hogy hatvan esztendővel ezelőtt véget értek a budapesti hadműveletek, és Budapest 108 napig tartó ostrom után a Vörös Hadsereg birtokába került. A szaraz katonai ténymegállapítás mögött emberek százezreinek szenvedése, tragédiája rejlik. Polgároké, akiket elért a totálissá váló háború, amikor a hátország relatív biztonsága is végérvényesen megszűnt létezni. A katonaveszteségek mellett a polgári lakosság áldozataira is emlékezni kell. A felrobbantott hidak, égő házak, a vijjogó szirénariadó, a bombázások, a légvédelmi pince, a temetetlen tetemek látványa, az éhínség és nyomor ma már csak szavak, de egykoron a háború szörnyű valóságát jelentették.

Február 13-a vasárnap délután békésen ragyogó napfényben, kezükben egy-egy szál virággal érkeztek az emlékezők a Farkasréti temetőbe. Ez az ünnepség – a hivatalos protokoll mellett – meghitt és családi is volt, hiszen számosan feleséggel, vagy gyermekükkel jöttek. A parlament és a kormány tisztségviselői közül többen is megjelentek. A megemlékezésen Katona Tamás a Nemzeti Kegyeleti Bizottság nevében köszöntötte a megjelenteket, majd saját emlékeivel elevenítette fel a hatvan évvel ezelőtt történteket.

Szili Katalin elnök asszony beszédében hangsúlyozta, hogy ezen a napon nem a harcokra, a katonákra, hanem a polgári lakosságra, a vétlen áldozatokra emlékezünk, és köszönetét fejezte ki a Nemzeti Kegyeleti Bizottságnak.

A Szózat elhangzása után mindenki egy szál virággal adózott az áldozatok emléke előtt.

Fotó: MTI

(Balról-jobbar): Katona Tamás, Lomnici Zoltán, Szili Katalin, Boros Péter

A BÉKÉSCSABAI MUNKÁCSI MIHÁLY EMLÉKHÁZ MÁRCIUS 30-ÁPRILIS 1 KÖZÖTT RENDEZI MEG A KISNEMESI OTTHONOK 4. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁT

A már hagyományosan márciusi találkozó célja, hogy a kúriák kutatói, mai "lakói" elmondhassák véleményüket, hogy ma miként hasznosíthatók a régi magyar vidék gazdasági-kulturális centrumai, s hogy ötleteket gyűjtsenek arról: milyen programokkal népszerűsíthető a kiállított anyag.

A résztvevők az elmúlt három év alatt megismerkedhettek a nógrádi, az északmagyarországi, a dabasi, a sümegi kúriák állapotával, hallhattak a Mudrány-, a Blaskovich-, az Ötvösön lévő Szegedi-kúria restaurálásáról, illetve működéséről és a civil szervezetek mentőakcióiról.

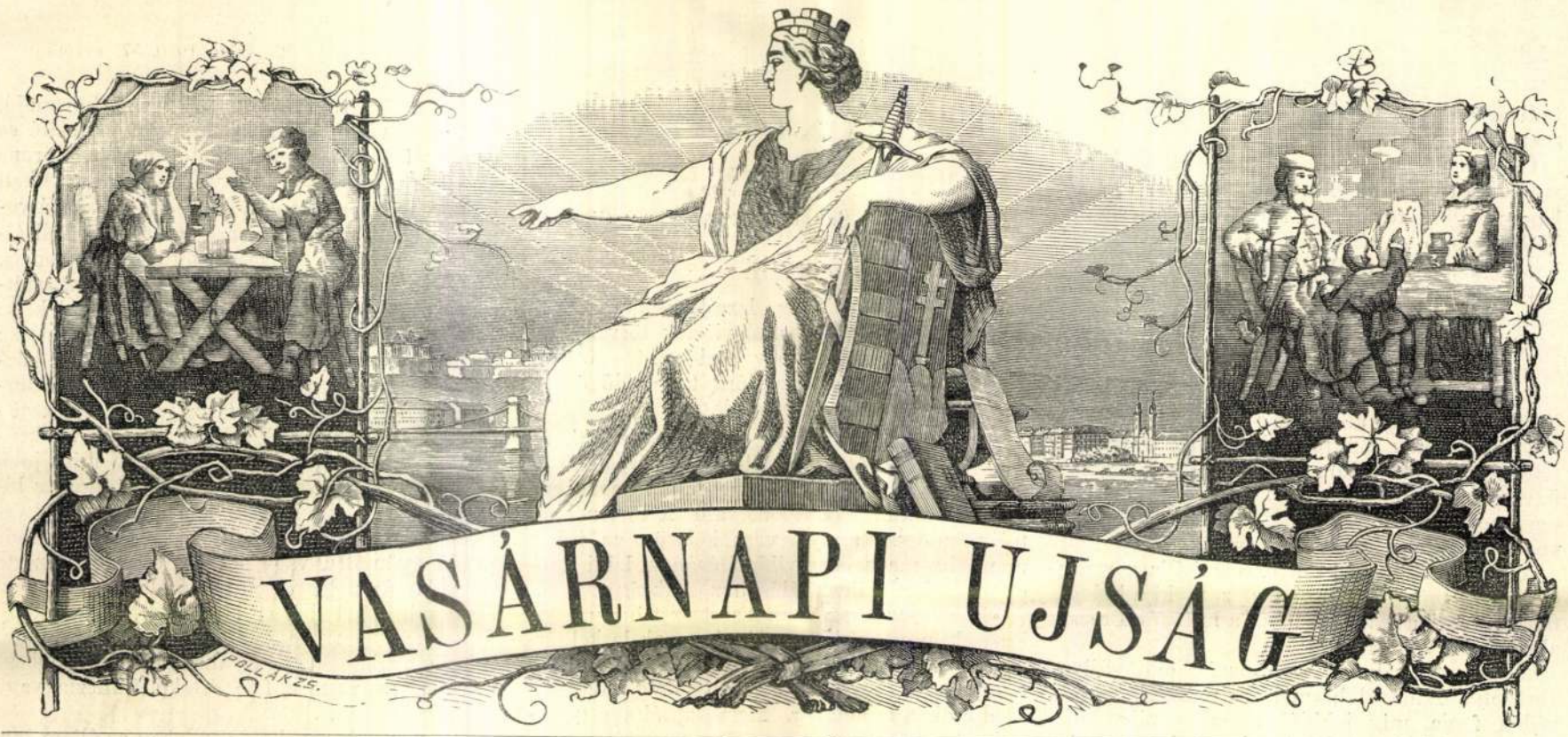

25. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | BUDAPEST, JUNIUS 19.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5. *Kiadóhivatal:* IV. Egyetem-utcza 4. | Egyes szám ára 40 fillér. | *Előfizetési feltételek:* Egész évre — — 16 korona, Félévre — — 8 korona, Negyedévre — — 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több. | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ISMERETLEN ARCZKÉPE.

Az az ünnepély, melyre a szent korona adományozója: II. Sylvester pápa dicsőítésére Fraknói Vilmos hazafias bőkezűségéből állított emlék leleplezése alkalmat szolgáltatott, jelentékeny részben a Vatikán melletti nagykövetségünk palotájában: a Palazzo di Veneziában folyt le.

Április 16-ikán, szombaton a laterani főegyházban tartott mise és az emlék leleplezése után az egyesületeknek és intézeteknek az ünnepre kiküldött képviselői és az összes magyar zarándokok, élükön a püspökökkel a nagykövetségi palotába vonultak, hogy hódolatukat és hálájukat tolmácsolják gróf Széchen Miklós nagykövet előtt, kit királyunk az ő személyének ezen ünnepélyen való képviseltetésével még külön is megbizott.

Másnap, vasárnap este a nagykövet estélyt adott, melyen az összes zarándokokat fogadta. Szeretetreméltósága elbájolta a megjelenteket, kik zarándok útjuknak ünnepélyei között hálás emlékezetükben tartják meg azt, melyen Széchen gróf és hitvese üdvözölték honfitársaikat.

Harmadnap, hétfőn este a nagykövet és neje fényes ebédet adtak, melyen megjelent Respighi bibornok-püspök is, ki az «örök város és az egész világ egyházainak laterani fő- és anyaegyházában» a szent atyát, mint Róma püspökét a Sylvester-ünnepélyen és Sylvester pápa emlékének átvételénél képviselte.

A velenczei köztársaság hatalmas alkotású palotájában adott ünnepélyek alkalmából a nagykövet a palotában történt átalakitásokat magyarázva, figyelmünket felhivta a királynő ismeretlen arczképének az egyik teremben felfüggesztett fénykép-másolatára, melynek eredetije az olasz pénzügyminiszteriumban őriztetik, de értesülése szerint egyik művészeti kiállitásban közszemlére tétetett ki. Nagy érdeklődéssel jártunk a dolog után és megtudtuk, hogy az «Associazione artistica internazionale in Roma» rendezi a kiállitást, mely néhány nappal Rómába érkeztünk előtt nyilt meg. A társulat szép helyiségei a Margutta-utczában vannak és itt rendezett XIX. századi száz női arczképből kiállitást (Mostra di Cento Ritratti di Donne del Secolo XIX.) és pedig már elhalt művészek műveiből. Ezt a kiállitást minden érdekessége mellett sem lehet összehasonlitani sem a Londonban, sem Párisban, sem Berlinben rendezett hasonló kiállításokkal, már azért sem, mert még nyomatok is szerepeltek a száz női arczkép között. Különös figyelmet érdemeltek azonban Lenbachnak Rómában tartózkodása idejéből: a nyolczvanas évekből származó krétarajzai és pastelljei, számra 12, melyek méltó feltünést keltettek és köztük különösen a kiállitás főrendezőjének, Miscia-

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ISMERETLEN ARCZKÉPE. — Sogni József festménye az olasz pénzügyminiszteriumban.

telli őrgrófnak családjából: Misciatelli Aurora marchesa gyönyörű feje.

Canova szobrai után készült metszetek közül láthatók voltak Napoleon anyja: «Napoleonis mater» továbbá «Leopoldina Esterházy-Lichtenstein» és Carolina Annunziata, nápolyi herczegnő. Dávidtól Paolina Borghese olajképe.

Bennünket azonban legjobban érdekelt Erzsébet királyné arczképe, mely a nagy terem egyik hosszú falán felállítva magára hivta a szemlélő figyelmét.

A művet az olasz pénzügyminiszterium állította ki. A kép állítólag a nápolyi királyné tulajdona volt s a nápolyi királyság megszüntetése után jutott Rómába. Miért épen a pénzügyminiszteriumba, sejteni is alig lehet, hacsak nem valamely nápolyi feloszlatott országos hivatalból vitetett át Rómába.

A kép Sogni József műve. Sogni Olaszország előkelőbb művészei közé tartozott, ki a bolognai művészi akadémia, majd a milanói Breza-akadémián volt tanár.

A mű a királynét a trónszék előtt állva ábrázolja. Baljával hermelines palástját gyöngéden fogja, míg jobbját asztalon pihenteti, melyen a fejedelmi jelvények: a koronák és a jogar vánkoson nyugszanak.

A királyné arczán elömlik az az elragadó báj, az a szeretetreméltóság, a szivjóságot visszatükröző az a tekintet és az a fejedelmi szépség, mely áthatja a lelkeket és hódolatra gerjeszti különösen a hálás magyart.

Báró Forster Gyula.

NYUGALOMVÁGY.

Ha meghalok, engem harang ne sirasson,
Harang ne sirasson, pap ne bucsúztasson,
Sok nép se kisérjen, fekete gyászt öltve;
Valahol egy zugban,
Csöndesen, tanutlan
Tegyetek le engem a jó anyaföldbe.

S tegyétek síromat földdel egyenlővé...
Bár a bozót s vad fű mielőbb benőné
Aranyos betűkkel kő ne álljon őrül,
Csak a zúgó nyárnak
Lombja hintsen árnyat,
S nőjjön új meg új sarj a vadrózsa-tőrül.

Madár ha találjon a jeltelen sírra;
Búját ott, tavaszszal, fülemüle sírja,
S téli zimankóban, szakadó nagy hóban
Kis czinege leljen
A zimankó ellen,
Száraz levelek közt, enyhet a búvóban.

Hímet szövő álom ne boruljon én rám,
Porladozzam békén, öntudatlan, némán,
S az évezredeknek úgy folyjon felettem
Számnélküli száma,
Az Idő hulláma,
Mint rég, a mikor még világra se lettem.

Vargha Gyula.

ELSŐ LÁTOGATÁS.

Először jött a Balaton.
— Oly rég várlak — zsongták hullámai —
Hányszor öleltek nádas partomon
Méla dalnokom legszebb álmai...

Aztán a borágos Halom
Követe: langy, ibolyás fuvalom
Repdesett hódolattal utadon,
Ifjú hitvesem, édes angyalom.

Aztán a zsendülő mezőn
A kis pacsirta víg dalba fogott:
— Isten hozott, ki után epedőn
Dalostársam hű szive dobogott!

Aztán a mosolygó falunk
Kis templomtak zengő harangszava.
A diófáink... tárt-nyitott kapunk...
Mind azt mondák: «Oh, hogy vártunk haza!»

Aztán jött az édesanyám.
Az ő ajkán már elfogyott a szó.
Oh, a hogy ő várt reád és reám:
Szóval az, édes, ki sem mondható...

Lampérth Géza.

A KONT-ESET.

— **Fantasztikus regény a XXI. századból.** —

Irta Szemere György. (Vége.)

XVIII.

A költségvetési vita lezajlása után Kont igénybe vette a magyar képviselők törvénykezdeményezési jogát s egy emlékezetes beszéd kiséretében a Ház asztalára tette időközben nyélbeütött törvényjavaslatait.

Beszéde (a mi különben is százféle alakban adatott ki azóta) szóról-szóra olvasható a 2022-ik évi országgyűlési naplóban, nem egy elbeszélő munka keretébe való. A történelemtől mindössze annyit vesz kölcsön az iró, a mennyi a maga hőse világlátásának, lelki konczepcziójának illusztrálásához szükséges.

«Ebben az országban szerteszét hevernek a kincsek, mint a bitang jószág, csak le kell értük hajolni, hogy mindnyájan gazdagok legyünk s mégsem moczczant ezer esztendeig, hogy felszedje őket, a magyar. Mert sajnálta a gerinczét és mert vak volt.»

Ez volt a beszéd kezdete. A folytatásából ime egy pár szemelvény:

«Rövid időn annyi lesz itt a munka, hogy kétszer annyian se fogjuk győzni, mint a menynyien vagyunk. S ha majd kétszer annyian leszünk, új források támadnak, örökösök, kiapadhatlanok, mert nincs olyan gazdag föld több, mint a mienk, akkora tömegeket semmiféle ország nem képes eltartani, boldogítani.

«A nyers produkcziót meg kell sokszorozni s itthon kell feldolgozni mindent, a mi emberileg feldolgozható. Nemcsak feldolgozni, de elfogyasztani is. Ki csak az megy, a mi itt fölös; be ne jöjjön semmi, mert ha akarjuk, van, lesz mindenünk.

«A fősúlyt a minőségre kell fektetnünk. Úgy a nyers produkczió, mint a gyáripar terén, a világversenyben győztesek csak így lehetünk. Ne érjük be azzal, hogy jobbat adott Isten, mint más népeknek, buzában, borban, gyümölcsben, állatban, becsüljük meg a gondviselés emez ajándékát, a melylyel kiválasztott népét megáldotta, azzal, hogy igyekezzünk a legjobb nyers terményczikkből a legjobb anyagot, árúczikket előállítani. A «magyar minőség»-et világfogalommá kell emelnünk.

«Követnünk kell a természet törvényeit, s azokhoz alkalmazkodjunk az emberi törvények megalkotásánál. A föld megterheltetését mindenha kínnak, injuriának érezte a magyar, tehát el kell a földadót (a mi az állami bevételeknek ugyis csak egy töredékét képezi) törölni s a helyett a nyersterményekre kell illetéket kiszabni. Ez így igazságosabb, egyenlékenyebb, egyszerűbb, nem kiván komplikált apparátust s mégis jövedelmezőbb.

«Az első tekintély az anya. A királyi kitüntetés nem a férfit illeti meg, hanem a nőt, a ki gyermeket nevel.

«A föld, valamint a levegő mindenkié. Azon kell iparkodni, hogy mennél többen részesülhessenek a föld jótéteményeiben. A viszonyokat odáig kell fejleszteni, hogy majdan a szabadságjogok megsértése nélkül törvénynyé lehessen emelni, miszerint 100 holdnál nagyobb birtoktestet senki sem birhat.

«A ki gazdagabb, többet adjon a köznek. Csak egy igazságos adópolitika van, az, a mely fokozatosan megvalósítja a létminimum adómentességét s minden vonalon keresztülhajtja, kiépíti a progresszivitás elméletét.

«Egy nemzet létalapját a szellemi művelődés, a szabadság és a vagyon képezik, minden egyéb azon épül fel önmagától, automatikusan: az állam nemzetközi sulya, a jog, a törvény, az igazság, a melyek azok nélkül puszta óvó és rendészeti szurrogatumok, ha nem üres jelszavak.

«Művelt társadalom nem tűrheti meg, hogy tagjai éhezzenek, de még azt sem, hogy ki ne vegyék részüket az élet örömeiből.

«Egy eszme, egy költemény, a mely megragadja a sziveket, többet ér egy nyert csatánál, mert fölemeli, megnemesíti az emberanyagot.

«Csak egy arisztokráczia van: a szellemi. A több iképzelődés, vagy — természetellenes tömegalakulás.

«Az a törvény, a mi láb alatt van, kiirtandó, ha alaptörvény is, csak a fejlődést biztosító és előmozdító törvények tűrhetők meg a Corpus Jurisban; különben annyi új törvényt kell hozni, mint a mennyi életviszony szabályozásra szorul, a termelésnek arányban kell állania a növekedő szükséglettel ezen a téren is.

«Csak oly monopóliumoknak van jogosultságuk, a melyek nem sértik egyesek érdekeit; az állam, polgárai rovására, nem üzérkedhetik; legföljebb az *érdekükben* szerepelhet, mint közvetítő. A buzát például az államnak kell a termelőtől megvennie, mert az jobban értékesítheti azt, a maga hitelével és tekintélyével kedvezőbb piaczot teremthet számára, mint jobb minőségű terménynek, emelheti az árát s kikoplalhatja a szűkmarkú keresletet. Semmi értelme nincs annak, hogy valameddig az elsőrendű gyümölcs, vagy portéka esetleg tizszerte nagyobb áron kél el, mint az alsóbbrendű: az első minőségű búza, a melyre, valameddig finom süteményt esznek az emberek a földön, mindig szükség lesz, ugyanazon az áron dobassék piaczra, mint a fele értékű franczia vagy olasz gabona...

«A gyermek neveltetését elvben az állam tartozik ellátni; ott, a hol nem látja el, ellenőrizni tartozik azt. A rosz erkölcsű szülők gyermekei törvényesen kisajátíthatók az állam terhére s közintézetekben nevelendők...»

Mint a fenti szemelvényekből látható, a Kont által benyújtott törvényjavaslatok főképen a népjólét előmozdítását, a nemzeti vagyon öregbítését czélozták.

Első nagy beszéde alkalmával tizenöt ilyen javaslatot nyújtott be Kont, — köztük a vizjog revíziójára vonatkozót, — s valamennyit törvényerőre emelte a Ház, illetve magas szentesítésével a király. Ausztria, bár a nagy készülődés féltékenységre méltán okot adhatott volna, hozzájuk sem szólhatott, a testvér két állam közjogát távolról sem érintette a javaslatok egyike se. Kont megmutatta, hogy így is lehet dolgozni.

— — — — — — — — — — —

A Kont-eset történetéből immár alig hiányzik egyéb, mint azoknak az eredményeknek bemutatása, a melyeket hazánk nagy reformzsenije alkotásaival a nemzet újjáteremtése, a haza megmentése körül elért.

Elérte, hogy a haza földje azoknak a kezébe került, a kik azt legjobban szeretik, imádják, mint hajdantan a tüzet pogány őseik. Az új gazdálkodási rendszer, a melyhez az első évi kedvező eredmény után egyszeribe hozzászokott a földmíves, meghozta gyümölcsét. A földmívelési miniszterium által kiadott statisztikák tanusága szerint mennyiségben legalább 100, értékben 200 százalékkal több nyers anyagot termett a föld Kont óta, mint azelőtt. Ennélfogva két-háromszorosára szökött fel a föld ára s mi természetesebb, minthogy a nagybirtokosok saját érdekükben önként megváltak latifundiumaiktól a földmives javára, annyival is inkább, hogy a konzorczium által létesített vállalatokba befektetett pénz rengeteg kamatot hajtott. Négy év múltával annyira felszökött részvényeik értéke, hogy Kont beválthatta szavát: 400 millió korona helyett 800-at fizetett vissza azoknak az uraknak, a kiknek naivságából megkezdhette az ő nagy reformművét... A paraszton kívül hovatovább mindenki részvényes akart lenni; az érsekek, püspökök maguk kérték a holt kézen levő birtokok szekularizáczióját, hogy szaporíthassák egyházmegyéik jövedelmeit. Megrendíthetlen hitele volt Kont minden intézményének és méltán, mert hiszen még csak a kezdetén voltak az országos vagyon mozgósításának az amerikai nagymesterek s máris megkétszerezték befektetett tőkéiket.

A temérdek felszabadult, pénzzé változott érték, a mi a birtokforgalom föllendülése folytán folyóvá lett a volt nagybirtokosok kezében, mind részvényért kiabált. Talán a Low-féle Missisipi-részvények sem voltak olyan kapósak annak idején, mint az Ameriko-hungarian company-éi. S Kont gondoskodott róla, hogy az amerikai tőkések bizonyos föltételek mellett kötelesek legyenek részvényeiket kiadni a kezükből. Ki is adták. Az urak kivettek volna a kezükből még annyit is. Tizenöt év múlva csak azoknak az idegeneknek kezén maradhatott csak egy részvény is, a kik nosztrifikáltat-

sított feltételei. Aztán ama kezdetleges ládikó irdatlanul továbbfejlesztett, és a XX. századi csúcstechnika magasabb minőségű dimenziókba emelte. A mozit, mint közös és nagyközösségi élményforrást intimmé redukálva, létrehozta a televíziót, napjaink bűvös dobozát, amit capsa magica helyett inkább neveznék mágikus kalitkának (capsula), mert rabul ejtette a földgolyót, és kevés kivételtől eltekintve mindannyiunkat fogva tart. Megvallom, számomra még mindig nem megszokott, komfortos kellék, nem az unaloműzés l'art pour l'art eszköze; maradt iránta bennem abból a misztikus rajongásból, naiv meglepődésből, amely a bűvös lámpa egykori nézőit is uralhatta. Még mindig hihetetlen, hogy benyomok egy gombot, és a mozdulat nyomán kitágul az idő, a tér, szobám az univerzum központja lesz, és velem, még ha áttételesen is, de személyre szólóan megtörténik az egész világ. Gyönyörűségeivel és szörnyűségeivel. Utóbb egyre inkább szörnyűségeivel, kis és nagy távlatokban egyaránt. Dokumentális pontossággal, „tárgyszerűséggel" követhető nyomon: erkölcsileg hogyan hanyatlik az emberiség, hogyan tesz tönkre, szennyez be mindent maga körül. A természeti filmek láttán, amelyekből jócskán többet kéne vetíteni, élem át ezt a legintenzívebben. Tehetetlen fájdalommal tudatosul bennem, hogy az édenkert visszavonhatatlanul elveszett, egyre reménytelenebb a meg-, illetve a visszatisztulás, a világméretű rontásnak félelmetesek a távlatai. És annak is, ami idehaza, kies honunkban végbemegy. És mégis, ezeket a filmeket nézem a legszívesebben, mert, ha a teremtés vesztealkotása után? Mivel én irodalmi paródiákkal sújtottam le ezen estre, hagytam magam törbe csalni: könnyűnek tűnt a fonákjáról érteni a kérdést, hiszen a moratóriumot úgysem föloldani, hanem csűrni-csavarni, s ezzel — meg nemcsak ezzel — végül szigorítani fogja a törvény. Paródiaíró szerzőtársam, okosabbik felem bölcsen egy távoli sarokba húzódott az ellenállhatatlan szerkesztői mosoly elől, így hát egyedül kezdtem mormolni, csak úgy magamban: például én olyan tévét csinálnék, hogy... hogy a fővárosi focicsapatokat sürgősen kiejtetném az NB I-ből: ki a Fradit, az MTK-t (az MTK-t mindenképp), esetleg még egy párat, helyükre kerülhetne a Hajdinafalvi HE (Higgadt Erő — *a szerk.*) meg a Kamatligeti Alláb, és a sok vidéki kiscsapat remek regionális rangadókat alliterálhatna a magyar nézők tizennyolc és fél milliós szurkológárdája előtt, a Falutévé és A Hét szpíkereinek vérpezsdítő és -forraló közvetítésében. A Telesportot viszont, mely sajnálatosan még mindig az intézmény legjobb, európai rangú műhelye (már csak azért is, mert a rokonszenvesek és a kevésbé rokonszenvesek szókincse sem csupán kedvenc csapataik nevéből áll) — nos, a Telesport átalakulhatna meteorológiai rovattá, hogy ne kelljen külső szakemberekre pazarolni a parlament által visszatartott egymilliárdot. Knézy jelenthetné: holnap eső lesz, mert alacsonyan szállnak a szavazócédulák; Gyulai bemondhatná: az egységes Európában olvadozik a jég. A műkorcsolyapályákon. Itt a tavasz.

Most, amikor már csak harminc percem van a cikk leadásáig, persze csikorgatom a fogam. Miért nem vágtam rá a kérdésre

minden korosztálynak.

A médiatörvény körüli harcok nem azért dúlnak, mert egyik vagy másik érdekcsoport rá akarja tenni a kezét a Szent Péter esernyője megfilmesítési jogára. A — végletesen leszűkítve — két fölfogás azért csap össze, mert az egyik semmiféle esernyőt nem képzel az intézmény fölé: ázzanak vagy verje őket a Nap, együtt, és kit-kit külön-külön. A másik parapléparti. Szép nagy, országos eser-

nincs akadálya. Mindig agyrémnek találtam, hogy a Magyar Televízió elnöke egyben a magyar televíziózás elnöke is. Ez olyan, mintha az összes újságot egy elnök vagy egy kuratórium felügyelné. Tudom, ennek mindenféle technikai okai vannak, de akkor is agyrém. Százféle szerkesztőséget, ezernyi alkotót nem lehet egy pontból úgy irányítani, hogy a demokrácia közben ne legyen állandó veszedelemben. Még boldog békeidőben sem, nemhogy akkor, amikor mi-

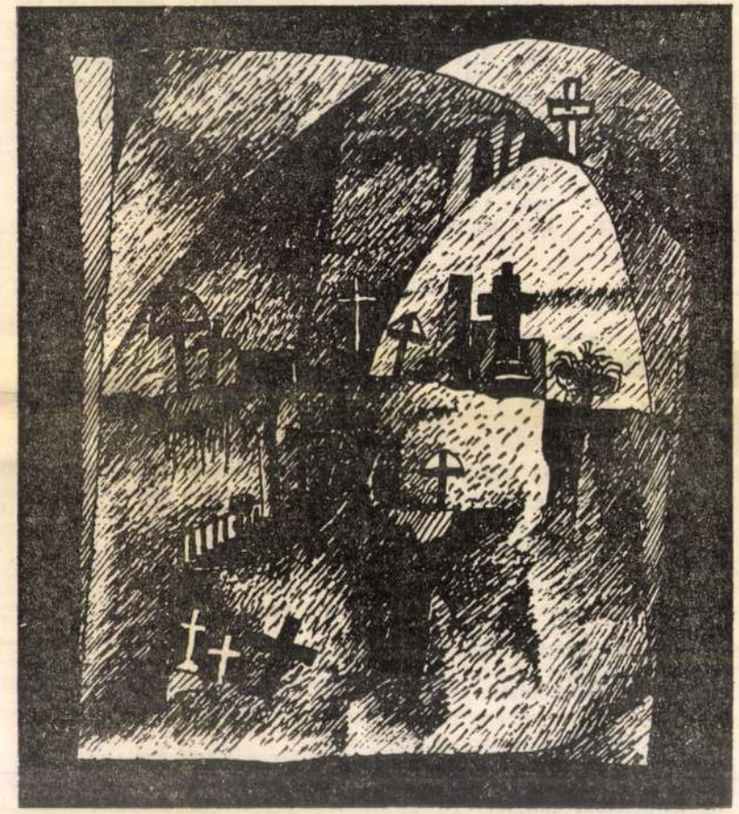

Sógor Endre rajza

ha az abbahoz, hiri ahogy Csurka értelmezi a gentleman agreement-et a britanniai politikai becsületszó-értelmezésekhez képest: előbb-utóbb kiderülne, hogy ja kérem, változtak a hatalmi viszonyok. A tévé, mint közszolga, bolseviki puccsoskodó reflexeken nevelkedett bárminő színű politikusok között csak szánalmas kísérlet lehet. Túl sok itt a fényes tekintetű elhivatott, az akarnok közmegváltó, és akkor még szó se esik a gazemberekről. Élethosszan ki kit győz le lázban égnek, mert ezt tanulták. Meg azt, hogy minden rend: kinek demokrácia, kinek diktatúra. Iljics kísértete járt, jár és járkálni fog itt, keleti Európában, amíg mi, marxista óvodákból kirajzottak, el nem aggunk.

Ezért akarok én száz és száz tévét. Amennyi csak elférhet és megélhet, amennyi rést talál, hogy beférkőzzön a hajlékomba. Átmeneti korszakainknak ebben a kaparintgatós szakaszában csak akkor vagyunk némiképp védve a lélekkaparintós hajlamúaktól, ha választhatunk.

Lehet, hogy az új tévék kicsik lesznek és pláne szegények. Talán megkapják az összes létező gyerekbetegséget, sőt teljesen újakat találnak ki maguknak. Az is előfordulhat, hogy valamennyi elpusztul, mire megélné az első születésnapját. Majd születnek újak. Talán silány kereskedelmi produkciókat leszünk kénytelenek nézegetni, ha nem vagyunk hajlandók az agyonpártosított központi csatornákat figyelni. Még mindig jobb a kereskedelmi silányság, mint a politikai. Az ugyanis ízlésesedőképes. Mert a reklámszakemberek legalább azt tudják, hogy a dömping nemcsak a kereskedelmi etikát sérti, de ízléstelensége maga ellen is fordul.

nan is indult és a folyamatos üzletemberi [illegible] azonosulva, úgy tárgyal családjával, mint akármelyik üzletfelével. Gyakorlatilag azt az energiát, amit Peter Panként Seholsziget megóvására fordított, most tőkefelhalmozásra használja fel. Az Elveszett Fiúk helyett most az Elveszett Főelőadókat védelmezi.

STEVEN SPIELBERG: A Hook nem egyszerű Peter Pan történet. Peter Pan ugyanis az eredeti mese szerint, nem nőhet fel soha. Nos, az én Peter Panom sajnos felnőtt és elfelejtette, ki is volt valójában. Ingatlanügyekkel foglalkozó ügyvéd lett, egyfajta munkaalkoholista, görcsös, „komoly" felnőtt. Lassan-lassan minden kitörlődött emlékezetéből, ami gyermekkorára emlékeztette. Amikor Hook kapitány elrabolja gyermekeit, hogy visszacsábítsa Seholszigetre az utolsó csatára, Peternek az Elveszett Fiúk és Giling Galang segítségével fel kell idéznie, hogy ki is valójában. Ez nem könnyű feladat.

Egy székely falu élete

Május 5-ig tekinthetők meg a Néprajzi Múzeumban Molnár Endre siklódi fotói Siklód anno... címmel.

TÓFALVI ZOLTÁN: Siklód századokon át szívósan küzdött azért, hogy megőrizze egykori önma-

megértse a természet világát, először meg kell érintenie. A közvetlen érintkezésnek olyan élményt kell nyújtania, amely az emberek szívét-lelkét megragadja, és egy életen át cselekvésre indítja őket.

JAMES GUSTAVE SPETH: Az embereket mindenhol bántja a szennyezés. Ösztönösen megérzik, hogy túlléptünk bizonyos határokat, amelyeket nem lett volna szabad túllépnünk. Tisztába szeretnék tenni a világot, jobb hellyé alakítani, jól sáfárkodni vele a következő nemzedékek számára.

Alternatív rock-filmhét

Az Újpalotai Közösségi Ház (XV. ker., Zsókavár u. 15.) ad otthont április 6. és 11. között az Alternatív rock-filmhétnek. A filmek mindennap este héttől és negyed kilenctől kerülnek vetítésre. 6-án, hétfőn The Birthday Party: Pleasure Heads Must Burn és Iggy Pop: Kiss My Blood. 7-én, kedden Sonich Youth: Goo és David Bowie: Ziggy Stardust. 8-án, szerdán: Lou Reed—John Cale: Songs For Drella és R. E. M.: Tourfilm. 9-én, csütörtökön Red Hot Chili Peppers: Psychedelich Sexfunk Live From Heaven és The Talking Heads: Stop Making Sense. 10-én, pénteken The Living Colour: Premier és Tom Waits: Big Time. 11-én szombaton Lou Reed: Coney Island Baby Live és Iggy Pop: Kiss My Blood

A Soros Alapítvány pályázati felhívása tényfeltáró újságírásra

A pályázat célja olyan újságcikkek és cikksorozatok megírásának elősegítése, amelyek alapos, pártatlan és igényes kutatómunkára épülnek, elfogultságtól és megalapozatlan véleményalkotástól, valamint pártpolitikai szempontoktól mentesek, csak színvonaluk és objektivitásuk alapján tartanak számot az olvasói érdeklődésre.

Témabeli megkötés nincs, a helyi közösségeket és az ország egészét érdeklő bármely anyaggal lehet pályázni. Az Alapítvány az objektív kutatói újságírást kívánja támogatni, ezért e pályázat keretében publicisztikai és irodalmi riportra vonatkozó tervvel nem lehet jelentkezni.

A pályázaton való részvétel feltétele korábbi újságírói tevékenység. Lapok munkatársai és szabadfoglalkozású újságírók egyaránt jelentkezhetnek.

A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell a kutatni és megírni kívánt téma pontos megjelölését, valamint a tervezett feldolgozási módot. A pályázat terjedelme ne haladja meg az öt oldalt.

A pályázathoz mellékelni kell szakmai életrajzot, valamint korábbi cikkeket, háromnál nem többet.

A pályázathoz csatolni kell továbbá két ajánlást, amely egy oldalnál nem hosszabb terjedelemben a pályázó eddigi újságírói tevékenységét elemzi.

A pályázat nyertesei az Alapítvány ösztöndíjában részesülnek, amelyek időtartama 2—6 hónap (kivételesen több), összege havi 20 000 Ft.

A pályázók indokolt esetben előzetes kalkuláció alapján dologi kiadásokra is kérhetnek támogatást.

Pályázni *folyamatosan lehet*, a benyújtott pályázatokat a Soros Alapítvány által felkért kuratórium bírálja el, és a döntésről a pályázat beérkezését követő két hónapon belül személyre szóló értesítést küldünk.

A pályázathoz szükséges *kérdőívet* az Alapítvány Titkárságától postán lehet kérni az alábbi címen:

Soros Alapítvány
Budapest,
Pf. 34.
1525

A borítékon kérjük, tüntessék fel: „Tényfeltáró újságírás".

de: van a magyar irodalomnak egy sajátossága, nevezetesen az, hogy amikor az alkotónak az égvilágon semmi nem jut eszébe — és ez gyakran előfordul kies tájainkon — megjelenik a fesz és a pöf meg a dagály, vagy más szóval a patetikus handabanda. Mármost a szóban forgó urak jelentős hányada eddig egyetlen épkézláb mondatot nem hozott össze, se a rendszerváltás előtt, se utána, most már pedig teljességgel képtelen arra, hogy írásban emberi hangon nyilvánuljon meg, csakis valami fortyogó szóömlenyt tud produkálni, ha az autóbusz-menetrend megváltozása volna a téma, akkor is. Sőt ez már beépült a biológiai struktúrájába, ennélfogva számára létszükséglet, hogy időnként némi sötétséget bocsásson ki magából, mint a tintahal.

Aztán ez elterjed. Az írástudó mégiscsak fárosz, meg vátesz, meg a lélek mérnöke vagy mi a rosseb, így később boldog-boldogtalan kezdi elhinni, hogy az igaz magyar ember ekként fogalmaz, végül a bemondónő — időjárás-jelentés gyanánt — ódát szaval a képernyőn. (Nem túlzok, megtörtént.)

Most rakjuk össze az iménti ellenségképet meg ezt a szüntelen verbális melldöngetést, és magától kialakul mindaz, amit ön némely lapokban olvasott. (Amely lapoknál mellesleg tökéletesen épeszű, sőt rokonszenves úriembernek is dolgoznak, minthogy valahol dolgozni muszáj. Nem fekete-fehér a világ.) Az úgynevezett „másik oldal" rendszeres és rituális szidalmazása eleinte nyilván kéjélmény volt, utána sport, aztán hazafias kötelesség, később kenyérkereset, most már valószínűleg robot. De csinálni kell. Kiáll tehát a harcos a csatatérre, vészjóslón forgatni kezdi a szemeit — ha ott van az ellenség, ha nincs —, napszálltáig kurjongat, aztán összeszedi a cókmókot és iszkol haza, mert kezdődik a tévében a Dallas.

Így küzdünk Pannóniában.

Ha tehát ön valami véres politikai felfordulástól tart csupán, akkor szerintem nyugodtan jöjjön haza, ilyesmi itt valószínűtlen. Más kérdés, hogy munkája itthon nem lesz, pénze még kevésbé, viszont az élet szórakoztatóbb, változatosabb és sokfélébb mint abban az unalmas Amerikában. És ha olykor-olykor netán mégis pisztolycsövet nyomnak az ember bordái közé a Körúton, semmiképp se szabad rosszra gondolni, ez nem testvérharc, hanem csak egyszerű, ártatlan, hétköznapi, ideológia- és politikamentes rablótámadás.

A pasaréti templom iparosmunkáit végezték:

A templom aranyozó-, mázoló-, díszítő- stb. munkáit stílusos kivitelben

SOHÁR JÓZSEF
iparművész, templomfestő

Budapest, II., Zsigmond-utca 1. — Telefon: 55-3-86
végezte.

A bádogos- és szerelőmunkákat elsőrendű kivitelben
MARGITTAI GYULA bádogos- és szerelőmester
Budapest, XI., Verpeléti-út 5. — Tel.: 58-4-55

A templomépület üvegezési munkáit
BRAUN SÁNDOR
épületüvegezési vállalata
Budapest, II., Batthyány-u. 2. — Tel.: 56-7-67
végezte.

A templom főoltárának, a szószéknek és a Jézus szíve mellékoltárnak **márványmunkáit** *művészi kivitelben*
MÜLLER REZSŐ
kőfaragómester kő- és márványipartelepe
Budapest, IX., Vágóhíd-u. 18. — Tel.: 31-8-74
készítette.

A templom dekoratív festését és aranyozását művészi kivitelben

RICHTER ÉS PAPP
díszítő-, templomfestő-, mázoló- és fényezőmesterek

Budapest, IV., Aranykéz-utca 4. — Tel.: 82-0-29
végezték.

A lakatos- és műlakatosmunkákat, valamint a modern csillárokat

SÓS FERENC
lakatosmester

Pestszenterzsébet, Attila-u. 8/a. — Tel.: 47-9-57
szállította.

A templom művészi üvegfestőmunkáit tervek után

JOHAN HUGÓ
orsz. üvegfestészete

Budapest, VI., Lehel-utca 14. — Telefon: 91-6-08
készítette.

A pasaréti templom és rendház villanyszerelési munkálatait végezte
NEMES GYULA
okl. gépészmérnök
Budapest, II., Margit-körút 56. — Tel.: 55-9-48.

A világítótestek egy részét
BAUER ÉS TÁRSA
csillár- és fémárugyár
Budapest, VII., Dob-u. 63. — Tel.: 41-6-42
szállította.

A templom és rendház összes asztalosmunkáit, vetődésmentes szabadalmazott lemezelt ajtókkal, tolóablakokkal és zsalukkal, a tölgyfapadokat, diófa gyóntatószékeket és ajtókat a legkitűnőbb kivitelben
KOZMAPORT asztalos- és lakatosipari vállalat Budapest, X., Kelemen-utca 23. — Tel.: 48-9-50
végezte.

Pogány Dénes interieurjeinél:

Acél Ági és Erzsi lámpaernyőit

TÖRÖK GIZI
lámpa-, lakberendezés- és plakátkészítő

Budapest, IV., Dorottya-utca 2. — Tel.: 88-0-79
készítette.

A bútorokat

POLYÁK JÓZSEF
asztalosmester

Budapest, VIII., Losonci-út 21. — Tel.: 35-4-13
készítette.

Tér és Forma
1934. 12. 7.

Sohár József

A Savoy kávéház berendezési munkálatait végezték:

A különleges modern csőbútorokat, nikkelárukat

PROHÁSZKA JÁNOS
gyára

Bpest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 46. — Tel.: 29-0-30
szállította.

A páholyok és a télikert pamlagait a legnemesebb fajtájú diófából készítette

CSUKA GÉZA
műbútorgyára

Budapest, VII., Francia-út 43/44. — Tel.: 96-7-36.

Az összes díszlakatosmunkákat, az asztallábazat bevonásokat, a fűtőtestrácsokat

SÓTY ZOLTÁN
ezüstkoszorús műlakatosmester
Budapest, X., Vaspálya-u. 12. — Tel.: 49-1-93 *végezte.*

A linoleumburkolást

CSÁSZÁR IMRE
linoleum szakvállalata

Budapest, IX., Lónyay-u. 36. — Telefon: 88-7-49
végezte.

Nézzen körül a Savoy kávéházban!
A MÁRVÁNYÜVEG-BURKOLATOT
mi készítettük
Fischer Testvérek Üvegcsiszoló és Tükörgyár R. T.
Budapest, VIII., Koszorú-utca 30. — Tel.: 38-8-40.

MODERN **FÜGGÖNY**
ÉS
ANYAGOKAT
LEGELŐNYÖSEBBEN
A **SAVOY** KÁVÉHÁZNAK IS

A
LIPÓTVÁROSI FONAL
ÉS TEXTILKERESKEDELMI R. T.
LIPÓT-KÖRÚT 25
TELEFON: 13-5-84
SZÁLLÍTOTTA

Az összes márványmunkákat
NORDIO NAZARENO márványipartelepe
Budapest, VII., Thököly-út 148. — Tel.: 96-9-37
végezte.

A lemosható tapétákat és a foyer és lépcsőház plasztikus texturájú mosható burkolatát szállította

HANTOS TESTVÉREK RT.

Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. — Telefon: 18-5-23

A Savoy kávéház ülőbútorai bevonásához használt **epinglé bútorszövetet** szállította

HAAS FÜLÖP ÉS FIAI RT.

BUDAPEST VI, VÖRÖSMARTY-TÉR 1. SZÁM

állat-egészségügyi

De mit tapasztal a helyszínre érkező tudósító? „Szomorú látvány fogad. A nyolcvan centiméteres víz felszínén lebegnek az 5-10 kilogrammos busák. A holtág vizét hínár lepi be. A víz felszínén — több helyen is — buborékokat látunk, ez is a további halpusztulást jelzi. A környéken elviselhetetlen a bűz. A néhány méterrel távolabb lévő tanyák ablakait nem lehet kinyitni, egyrészt a szörnyű szag, és a haltetemeket ellepő legyek miatt. Így fennáll a fertőzés veszélye is." (Részlet a Csongrád című helyi lap tudósításából.)

van, másik része a téeszé. Az állami vizek kezelését a Közép-Tisza Vidéki Vizügyi Igazgatóság végzi. Az ő feladatkörükbe tartozna a feltöltés, a fölös vizek levezetése. A nehéz gazdasági helyzet miatt már tavaly sem volt feltöltés. Korábban a csépai téesszel közösen locsoltunk, de az anyagilag teljesen lerobbant, nem tudott tovább fizetni. A Tiszamenti Regionális Vízmű már fel sem vonult az általunk megrendelt kevés vízhez. Ami a döglött halakat illeti, szerintem a halászati szövetkezetnek kellene eltakarítani, de csónakból ez lehetetlen. A holtág egyes részein

használják ki igazából őket. Igaz, a víz, a szolgáltatás pénzbe kerül, de akkor is. Haszonnal járna mindenképp. Mire a válasz: szegények vagyunk, nagyon.

Más kérdés azonban az, hogy így nagyobb kárt csinálunk magunknak. A holtágban ez már megmutatkozik. Hiszen a szakvélemény is kimondja: az időközben bekövetkezett halpusztulás arra utal, hogy halaszthatatlan a holtág vízszintjének megemelése. Erről döntenek a csongrádi tanácskozáson (augusztus 19) az ügyben érdekelt önkormányzatok, gazdálkodó

„Dr. Gergátz Elemér miniszter úrnak címzett, Csongrád, Csépa és Tiszasas polgármestereivel közösen írt levélben felvetették — miniszter úr felhatalmazása alapján — megvizsgáltuk és megállapítottuk, hogy azok nem FM-hatáskörbe tartozó kérdések. Levelüket a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériumnak továbbítottuk." (Földművelésügyi Minisztérium.)

teket tartsuk. A parti növényzet rétegződése (zonációja) ehhez igazodva jött létre. Ezen parti makrovegetációnak alapvető szerepe van a vízminőség megőrzésében. Amennyiben a hosszabb időszak alatt jellemző vízszintet csökkentjük, néhány év alatt a parti vegetáció részleges vagy teljes pusztulásával kell számolni. A kisebb vízmélységekhez szélsőségesebb és általában kedvezőtlenebb vízminőség fog társulni (gyakori oxigénhiány, esetleges halpusztulás, erős algásodás stb.), ezáltal a vízhasználat értéke jelentősen csökken."

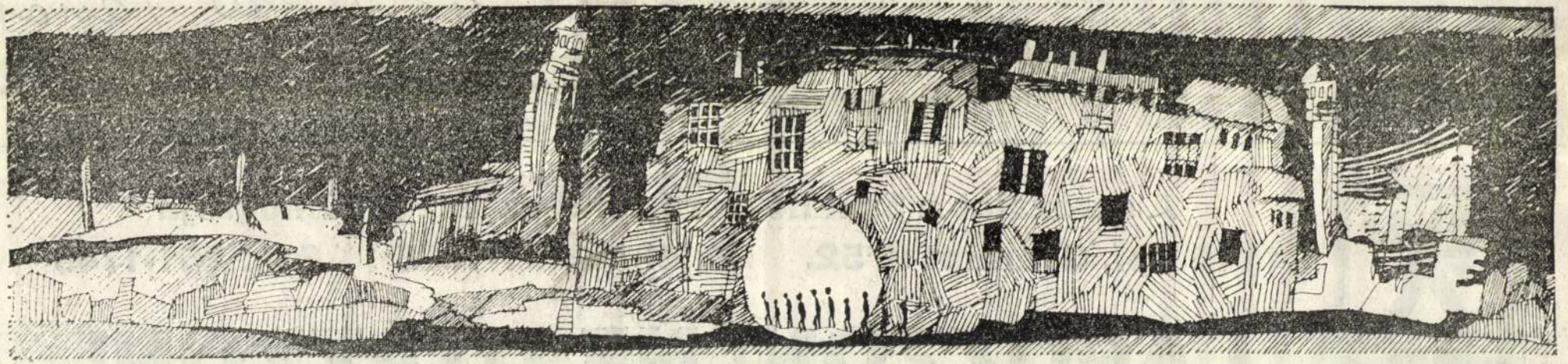

Sógor Endre rajza

natúra tisztaságára. Magamat mindig is elsősorban növénynek éreztem (s azután féregnek, ki hol bennem, hol rajtam hizlalódik), érzésem azonban szinte soha nem tisztult, világosodott meg odáig, hogy a továbbiaktól (jobban mondva: a netovábbiaktól) ne is lehessen többé semmi félnivalóm. Már azt sem tudom, melyiktől féljek *erősebben:* hogy a sötétségtől vagy hogy a világosságból leszek egyszer csak mindenkorra kiközösítve? Ezt a belső aggályomat, persze, nem kötöttem a német ajkú hölgy orrára, ordított róla, hogy a női (elringató-feloldó, illetve nekibátorító) reflexeit készakarva vonja meg tőlem, mereven tartja magát a biokultúra eszméjéhez, mégpedig sokkal fáradhatatlanabbul, mint ahogy én tartom bele fejemet a könyvtár levegőjébe, azaz hogy lógatom időnként hátra, az alattomos tarkófájások miatt. Nem tudom, miért keveredik bennem össze a két levegő, a könyvtáré meg a kisföldalattié, hiszen a kisföldalatti nem érinti a könyvtárat, és míg az előbbin tett utazásaim serkentőleg szoktak hatni a gondolkodásomra, addig a könyvtárban még soha nem sikerült „idevágó gondolatokra" jutnom. A könyvtárban a legjobb, de mit kerteljek!, a legférfiasabb gondolataimmal is még csak rosszul jártam, szégyent vallottam vagy a földhözragadtságukkal, vagy a nevetséges súlytalanságukkal, nyilvánvaló, hogy a német ajkú hölgy egyszerre agresszív és fitymálkodó megjegyzéseit is ezek révén érdemeltem ki, nem a kölnúzodnia, amelyből aztán az erényfarigcsálás már szinte kötelezően (egyenesen) következik. E német ajkú hölgyet *ritka kedves barátnőjeként* mutatta be nekem a könyvtár (valóban kedves) helyettes vezetője, boldogtalan és, sajnos, tehetségtelen költői lélek, annál mindenesetre tehetségtelenebb, hogysem boldogtalanságát saját agyszüleményű könyvecskébe merészelje temetni; viszont számos alkalommal közölte velem, hogy szomorúsága egyedül itt, a Gutenberg-galaxisban oldódik, itt érzi legközelebb magát az isteni gondviseléshez, míg máshol mindenütt csak az emberi gonoszság, az agresszív esendőség rémtetteit tapasztalja. Állat az ember, mondogatta, és mennél több állatot öl le, kebelez magába, annál kevesebb esélye marad az átlényegülésre. Érthetően tehát szörnyen megijesztette őt a barátnője és köztem támadt heves ellenségeskedés, elvileg mindenben a barátnőjének adott igazat, érzelmileg viszont nyilvánvalóan inkább hozzám húzott, mivel az én agresszivitásomat versekből és elbeszélésekből már ismerte, míg a német ajkú hölgy dühkitörésével, mint ezt pár órával később elmagyarázta nekem, most első ízben volt kénytelen szembesülni. Minthogyha egy nemesített (szelíd) cserjét látott volna váratlanul megbokrosodni, mondta kint az utcán, az esti csúcsforgalomban. Egyébként, mesélte, a barátnője kilenc évvel ezelőtt veszítette el egyszemélyben az élet- és munkatársát, a férfi tudniillik festett, miközben rengetába is, félek, belebetegednék (ne adja az ég, kizárólag a varjakat, kizárólag másrészt a sirályokat, ezeket a halimitátor halászkürtösöket hallanám ki belőle). „Világ és vakság egy hitvány lapon!" Fázékonyságom az írás előrehaladtával tűrhetetlenné (irracionálissá) fokozódik, de hát nem irracionális (sötét, ismeretlen) okokból mondja-e fel az ember a történeteit, még akkor is, mondjuk, ha az illető (elbeszélő) jól (határozottan) tudja, hogy ezáltal ismételten csak darázsfészekbe nyúl. S természetesen ez a dolog az úgynevezett költészettel sincs másképpen. Leszámítva a saját lábán álló- és járóképtelen librettót, vagy az együgyűségében oly édes (mert minduntalan a fájdalomküszöböt érő) dalszöveget.

Mán János

A sorozatot a Szaknévsor Szerkesztősége támogatja

1145 Bp., Gyarmat u. 52. Telefon: 251-1555 Fax: 251-1745

LAPOZZON! NE UTAZZON!

T
2f
MAGYAR KIR. POSTA
Europa
Film, Könyv, Lapterjesztő és Könyvkiadó R.T.
Budapest
V. Rothermere u. 12-III-2.

Sokol (Szokol)

Kálmán

grafikus

l.

Forum

1934. 289. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Soindt Ferenc

1980 AUG 2[illegible] 4[illegible]

Gyökér

1021

Soindt Ferenc rajza

17.40: Művészlemezek.
18.15: Hol volt, hol nem volt...
18.30: Hírek. Időjárás-jelentés.
18.40: Útközben.
18.45: Diákkönyvtár hangszalagon.
19.48: Robert Stolz és az ő évszázada.
21.03: Zenekari hangverseny.
22.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
Közben: 22.10: Sporthírek. Totó.
23.05: Operarészletek.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0.10: Magyar művek rézfúvókra.
0.25: Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ

7.00: Az evangélikus egyház félórája.
7.30: Bach-orgonaművek.
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.05: Mit hallunk?
8.30: A gyermekrádió műsora.
9.00: Operettdalok.
9.15: Slágermúzeum.
10.00: Román szatirikus-humoros írások.
10.30: Hírek.
10.33: Népek egy hazában.
11.32: Múzsák neveletlen gyermeke.
12.00: Jó ebédhez szól a nóta.
12.57: Az utolsó futam.
13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.
14.05: Híres előadók albuma.
14.30: Hírek.
14.33: Táskarádió.
15.30: Nőkről — nőknek.
16.00: Újdonságainkból.
16.30: Hírek.
16.33: Útközben.
16.35: Aratási dalok.
17.00: Slágerek mindenkinek.
17.55: Mit üzen a rádió?
18.30: Hírek.
18.33: Nótakedvelőknek.
19.20: Könnyűzenei olimpia — döntő.
19.50: A vasárnap sportja. Totó.
20.10: Mensáros László filmdalokat énekel.
20.20: A világ fira gyöngyszemei.
20.30: Hírek.
20.33: Sporthírek. Totó.
20.38: Útközben.
20.43: Társalgó.
22.40: Népdalok az Alföldről.
23.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
23.10: Régi slágerek és új változataik.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

7.00: Szerb-horvát és német nyelvű műsor.
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.08: Négy évszázad muzsikájából.
9.25: Új zenei újság.
10.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
10.06: Operaáriák.
10.53: Vivaldi: Tizenkét hegedűverseny.
11.10: Kis magyar néprajz.
11.15: Nagy mesterek kamarazenéjéből.
12.14: Operakettősök.
12.50: Szimfonikus zene.
14.19: Rádiószínház.
15.00: Régi magyar dalok és táncok.
15.15: Beethoven: G-dúr szonáta.
15.45: A magyar szépprózа századai.
16.00: Hírek.
16.03: Händel: Vízizene.
16.50: Hangfelvételek felsőfokon.
17.52: Töltsön egy órát kedvenceivel!
18.52: Reneszánsz kórusmuzsika.
19.23: Nagy siker volt!
19.30: Hírek. Időjárás-jelentés.
19.33: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

17.00: Tévétorna.
17.05: Óvodások filmműsora.
17.25: Papírsárkány.
17.05: Mi hárman és a kutya. Csehszlovák játékfilm.
18.15: Hírek.
18.20: Az öreg bánya titka. 3. rész.

15.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
15.10: Buházi Zoltán népzenész emlékezete.
15.27: Winnetou.
16.00: Utközben.
16.05: Szimfonikus zene.
16.30: Válságok és teóriák.
17.00: Hírek. Utközben.
17.10: Bikasirató.
17.47: Operafelvételek.
18.15: Hol volt, hol nem volt...
18.30: Esti magazin.
19.15: Ismeretlen ismerősök.
20.15: Mozart-hanglemezfelvételeiből.
21.11: Népdalest.
22.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
22.15: Sporthírek.
22.20: Tíz perc külpolitika.
22.30: Szimfonikus zene.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0.10: Az Állami Orosz Énekkar énekel.
0.25: Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ

4.25: Jó reggelt! — Zenés műsor.
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.05: Indulók, táncok fúvószenekarra.
8.30: Hírek.
8.33: Operettdalok.
9.10: Slágermúzeum.
10.00: Zenedélelőtt.
11.55: Pillanatkép.
12.00: Népdalok.
12.30: Hírek.
12.33: Kis magyar néprajz.
12.38: Tánczenei koktél.
13.25: Aki dudás akar lenni...
13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.
14.00: Kettőtől ötig. A rádió kívánságműsora.
17.00: Ezernyi fajta népbetegség...
17.30: Ötödik sebesség.
18.30: Hírek.
18.33: Zeneközelben.
19.30: Könnyűzenei olimpia — döntő.
20.00: Nóták.
20.30: Hírek.
20.33: Társalgó.
22.30: Operettdalok és kettősök.
23.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
23.15: A dzsessz a 70-es években.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

9.00: Katedra.
9.30: Kodály: Négy olasz madrigál.
9.43: Pablo Casals vezényli a marlboroi fesztivál zenekarát.
10.30: Rádiólexikon.
11.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
11.05: Dzsesszfelvételeinkből.
11.23: Új lemezeinkből.
12.01: Magyar Múzsa.
13.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
13.07: Händel: Nagy Sándor ünnepe — oratórium.
14.19: Új lemezeinkből.
15.22: Operarészletek.
16.05: Láttuk, hallottuk.
16.30: Huszonöt perc beat.
16.55: Kamarazene.
17.40: Sztereó-mustra.
18.01: Zsebrádiószínház.
18.30: A hét zeneműve.
19.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
19.05: Katedra.
19.35: Wagner: A bolygó hollandi. Opera.
22.30: Hírek. Időjárás-jelentés.

Sokhegyi János
müasztalos

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa
48 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
Solan
NAGYVILÁG
1967 MÁJ

1021

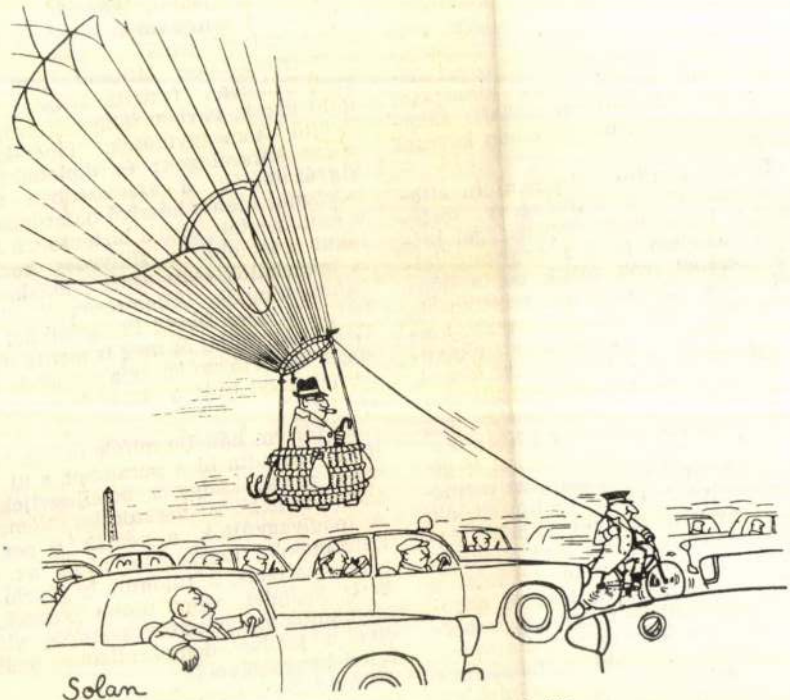

Solan (Párizs) karikatúrája

megkérdőjelezése, egy négy-nyelvű nemzet, amely keresi magát és helyét Európában, vendégmunkások purgatóriuma és fenegyerekek paradicsoma. A dadaizmus fészke után Dürrenmatt és Frisch pátriája. És egy aszkéta-arcú, fürkész tekintetű, pillangó-nyakkendős fiatalemberé, Walter Matthias Diggelmanné. Ő írta a *Die Hinterlassenschaft* (A hagyaték) című regényt.

Művének se arányos szerkezete, se avatott bontakozása, se megkapó, lenyűgöző alakjai; története csapzott, hangját idegen ekhók nyomják el, stílusa lecsupaszított, nemegyszer színtelen. Egyszóval szigorú mércével mérve nem kimagasló regény a *Die Hinterlassenschaft*. Elképesztőbb dokumentumot azonban keveset olvashatni.

Az effajta irodalmi dokumentum általában travesztált detektívregény, történelmiesített krimi vagy éppenséggel krimisített történelem, ahol a nagyeszű felügyelők szerepét írók töltik be, a bűnbandáét pedig államférfiak, politikusok, hecc-újságírók, hadvezérek. Lényege szerint tehát dokumentum-regény: oknyomozás, cáfolhatatlanul elrendezett tények diadala, demisztifikáció. Diggelmann műve ez is, ennél több is: antimítosz. Egy ősi téma hideglelős, groteszk kísértése.

Pedig alaphelyzete változatlanul a görög dráma végzetes naivitását, az események összeesküvését idézi; Oidipuszt, aki ráeszmél, hogy nem az, aki. Bűnös? Árratlan? Az istenek morálja csak vétkeseket ismer, önkényes ítélete száműzi a felelősséget. Oidipusz nem lesz se gonoszabb, se fennköltebb — mégis egycsapásra más. Mert egy sokáig rejtett, alattomos félreértés hirtelen zsarnoki teljhatalomra tesz szert, s kérlelhetetlenül leszámol áldozatával. Diggelmann hőse, Johannes

tabu, oly
hagyó és
S nyomoz
hogy ő
fogadta,
együtt —
pusztult
a felhőtl
műség, amit
zegének vélt: klisé. Svájc nemcsak nemzetmentést jelent, kémközpontot vagy óvatos be-nem-avatkozást. Van még valami, valami ennél mélyebbre temetett, szemérmesebben eltitkolt, ami szintén volt Svájcban: fasiszta köszöntésre lendülő karok, barbár fáklyás felvonulások, üvöltő tömeggyűlések, fehér-keresztes vörös karszalagok; és diplomáciai elővigyázatosság, a szomszédban tomboló nácizmus idején kőszívű határőrszolgálat: a hajó megtelt, első a biztonság, a fuldoklókat beemelni a süllyedés kockázata. A menekülők előtt ezért csukódnak le a határsorompók. Államrezonból. S ezért lett a hajdani David Fenigsteinból David Boller. Mivel ha őt meg is mentették, hűséget választó svájci-árja anyját és annak német-zsidó urát a határtól visszatoloncolták.

Ez történt hát. De miféle ördögi felbujtásra? Ki adta ki a parancsot, s ki tűrte, hogy az apokalipszis beteljesedjék? És hova tűntek a vérszomjas démonok? A máglyagyújtók, a némák, a pogrom-Belzebubok? Lesújtott-e rájuk az igazságszolgáltatás, a túlontúl is gyarló emberi végítélet, vagy újabb boszorkányszombatok mérgeit kotyvasztják-e, visszaélve a jámbor demokratizmus önáltató feledékenységével?

David Fenigstein-Bollert húsz év múltán voltaképp szintén visszadobják a határról. Finomabban, tapintatosabban. Bé-

1260		Esetleg ugyanaz, avagy — *Möglicherweise derselbe oder* **Josephus Sole,** XIX. század első fele — *1. Hälfte d. XIX. Jh.* — (Unokájának, Sole Náthánnak 1903-ig volt több nemzedéken át vezetett műhelye. — *Sein Enkelsohn Nathan Sole führte bis 1903 eine Werkstatt, die seit mehreren Generationen in den Händen seiner Familie war.)*
	Nr. 1256	*a)* Teaszűrő. — *Teesieb.* Márki Dénesné, Késmárk — *Kesmark.*

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1260	Nr. 1257		*b)* Evőkészlet. — *Tafelsilber.* Özv. Székely Farkasné, Lőcse — *Leutschau.*

„Jenő"

legességei

apest,

zi-út 8.

374-41.

dával szemben.)

Solimena

Solimena

festő

E három óriási képen kivül van egy öt nagy képből álló csoport, melyet *Esterházy* Imre gróf és hercegprimás *Solimena* udvari festővel festetett meg *Martinuzzi* György magasztalására. Érdekes, hogy e szabadsághős apotheozisát egy udvari festővel festetik meg. A képek különböző föliratokkal vannak ellátva: Religio Florens (Virágzó vallás), Haeretices profligat Martinuzzius (Az eretnekeket üldözi Martinuzzi), a harmadikban már mint biboros van *Frater* György föltüntetve. A géniuszok által körülvett arckép mellett e fölirat olvasható: Georgiusz Martinuzzius kardinális Archi-Epis. Strig. etc.

Récsey Viktor dr. A pannonhalmi Képtár. Budapesti Hirlap. 1903. szept. 24.

mite, una fattura precisa, una comp ne
accurata ed un naturalismo obi t-
terizzano soprattutto le sue
forte è la modellatura di

La seconda fase d
gherese comincia imo
decennio del parizione
di quatt ani. Fra di
loro naturalismo, si
ella modellatura delle
zia essenzialmente. La sua
più leggera, e benché ricerchi
redda obiettività nelle sue rappre-

Buda e Pest nel 1832 visti dal Monte San Gherardo.

22. Vienna, J. P. Sollinger, J. Hyrtl sculp. (incisione su rame)

Sollinger, J. P.

Catmedagungh

aspetto variato ed un livello artistico elevato. D'allora in poi tre generazioni di artisti contribuirono al suo sviluppo. Tre generazioni le cui personalità piu spiccate, — vecchi e giovani — lavorano anche tutt'ora con intesa perfetta e con assiduità. Così la Mostra attuale che vorrebbe presentare al pubblico italiano i migliori prodotti moderni degli artisti viventi, nella sua essenza illustra anche quasi tutto lo sviluppo dell'arte della medaglia ungherese.

Dal punto di vista dello sviluppo generale dell'arte europea, l'inizio dell'arte della medaglia ungherese cadde in un periodo piuttosto

1021

Solt Herbert

Szombathely ma és holnap

Milyen lesz az Ady Endre tér?

A Szombathelyre érkezőnek gyorsan feltűnik a városban található sok, szépen rendezett park, s nemegyszer hallhattuk idegentől: ilyeneket szeretnénk látni otthon is.

Ezt mondja a látogató az Ady tér ízlésesen kiképzett parkjáról is, akár a pompázó rózsalugas felől, akár a másik végéről pillantja meg ezt a belvároshoz tartozó „oázist". Nekünk helybeieknek is tetszik, hogy a még nem is olyan túl régi malacvásár, illetve piactér helyén ma virágok nyílnak.

A tér arculata is megváltozott, s méginkább

új ruhát ölt

a közeli években. Jelenlegi rangját a több szintes, 96 lakásos épületével alapozta meg. Aztán a Romkert Cukrászda, majd az autóbusz állomás — ami váróhelyiségeivel és mellék épületeivel mintegy 6 millió forintba került — jelentette további rangosodását. Erről csak annyit: a jó ízlés szerint is szépnek tartott pályaudvarnak 13 helyi járata van, s munkanapokon 225, ünnepnapokon 101 járatpárt indít. Jellemző a város forgalmának növekedésére, hogy az alig pár éves létesítménye máris kicsinek bizonyul. Szó is van róla, hogy külön választják a helyi és a távolsági járatokat — egy újabb állomás létesítésével.

A nagy beruházások után várható volt a tér további tervszerű fejlődése. A városi tanács igen nagy áldozatot hozott korszerűtlen házak szanálására melyek helyére már fel is épült a nagyon impozáns ipari szakmunkásképző intézet, amit előreláthatóan Alkotmányunk ünnepén avatnak. A háromemeletes,

19 millió forintba kerülő

létesítményben 20 tanterem, tornaterem, ezer adagos konyha és étterem s szolgálati lakás van. A város egyik legszebb épületét az ÉM győri tervező vállalat két mérnöke: Solt Herbert és Dobrovits István tervezte.

Az imponáló épületkolosszus szomszédságában kap helyet a Magyar Honvédelmi Szövetség székháza, amit a külföldön is ismert Zalotay Elemér, szombathelyi mérnök tervezett. A mintegy 5 millió forintba kerülő székház minden eddigitől eltérő stílusban készül. Kör alakú váza monolitikusan épített 16 vasbeton oszlopból áll, amiket a spirál szintek mentén ugyancsak monolit gerenda kapcsol össze. Az épület többi tartozéka előre gyártva készül.

Felépülésével — ami 1971-re várható — a szomszédságában levő házak szanálása lenne kívánatos, egészen a megyei rendőrkapitányság telkéig.

A teret a Perint felől a felsőfokú tanítóképző szép kollégiuma és a tűzoltólaktanya zárja. Az ugyancsak ide csatlakozó Karicsa városrész rozzant, a térhez semmiképp nem illő, korszerűtlen házai bontásra kerülnek. Helyüket a leendő

kollégiumi városrész palotái

foglalják majd el, tágas, virágos udvaraikkal, parkjaikkal. A tervek szerint három oktatási intézmény kollégiuma, valamint a megyei ifjúsági és művelődési ház kap itt helyet. Kevés városban lesz majd ilyen kultúráltan elhelyezett iskolai, kollégiumi „együttes", mint Szombathelyen. A Karicsát azonnal bontják, mihelyt újabb lehetőség nyílik a szanálásra.

Pillanatnyilag az Ady téren van még a Hűtőipari Vállalat telepe is. Költöztetése az általános városrendezési tervben szerepel. Határozatilag kötelezték is a vállalatot jelenlegi helyének elhagyására, sőt a költözési határidő is lejárt már. (Új telepét a Csaba utcában jelölték ki. Teljes kialakítása 18 millió forintba kerül, aminek fedezete még rendezetlen.)

Épületek bontásával szélesedik a térre vezető Sörház utca, amelyen autóbuszjárat kialakítására lesz lehetőség. A tér többi régi épülete

egyelőre érintetlen

marad, de — nem is a távoli jövőben — várható sorsuk alakulása, helyük rendezése. Ugyancsak érintetlen marad a mostani park is, amely igazán csak akkor érvényesül, amikor körös körbe veszik majd a szebbnél szebb házak, épületek.

Az avatott szakemberek azt mondják: teljes felépülésével ez lesz Szombathely egyik legszebb tere...

Udvardi Gyula

1969. augusztus 10. Vasárnap

-lási láz az ELGEP-ben

Júliusban 29-en léptek ki
Ahol többet adnak
Hogy ha elmész, megyek en is
Akik visszajöttek
Megállítható-e a lavina?

vizes a fürdő és kedvezők a juttatások, a kötött bérszínvonal miatt mégsem tudják felvenni a versenyt a lakatosoknak, hegesztőknek magasabb bért kínáló gépjavító állomásokkal.

Kácsich Mihály, az esztergaműhely műszaki vezetője (a szakszervezeti bizottság termelési felelőse) más szögből közelíti meg a magas munkaerővándorlás okát:

— *Üzemünket az egyedi gyártmányok jellemzik, tehát nálunk a sokrétű szaktudással rendelkező, önálló rutinos szakmunkás találja meg a számítását. Mire egy ifjúmunkás eléri ezt a szintet, két-három év is eltelik. A fiataloknak pedig nincs türelmük kivárni ezt a felfutási időt. Rögtön, azonnal akarnak sokat keresni, ezért választják a könnyebb megoldásokat: oda mennek, ahol szériagyártás folyik. Nálunk, aki selejtet gyárt „megérzi" a fizetése. Az egyedi daraboknak kényesek, sokat adunk a minőségre!*

Takács Károly hegesztő 1967-ben kilépett az ELGEP-től. Tavaly visszajött.

— *Nyolc forintos besorolásom volt akkor. Anyaghiány, rossz munkaszervezés miatt 70 százalékos teljesítménynél magasabbat nem tudtam elérni. Albérletben laktam Szombathelyen. Nagyon szűken éltem az 1300—1400 forintból. Itt hagytam a gyárat és Pesten helyezkedtem el. Akkor jöttem vissza, amikor megnősültem.*

tanácsának, azt még nem tudni előre. Azt sem, hogy a vándorlási lavina megállítható-e? Ugyanis a júliusi statisztika 46 új felvétele mellett a 29 kilépő még nem erről tanúskodik.

Kiss István munkaügyi osztályvezető a „fékező" intézkedések közül említ néhányat:

— *Az idén végzett 50 harmadéves ipari tanulónk tanulmányi eredménytől függően 6—7 forintig terjedő bérkategóriákba került. Januártól pedig képességeik szerint bíráljuk el őket a kitűnők, a jelesek — nem lehetetlen, hogy az alacsonyabb eredményűek — között is lesznek szép számmal olyanok, akik magasan kiugró béremelést kapnak. A vándorlási lázat egyre jobban csökkenti majd az, hogy évente 170—180 ipari tanulót képezünk és a felszabadultak általában itt maradnak. Az idén is valamennyien a gyárral kötöttek munkaviszonyt. Segíti majd az egyensúly kialakítását az is, hogy az újfelvételesek közül inkább szombathelyieket, vagy a városhoz közel lakókat választjuk.*

Természetesen, hogy mindez valóra váljon több tényező összhangjára lesz szükség. Nem csupán meggyőző erőre, bánásmódra, vagy az ifjúsági szervezet erősebb nevelő munkájára; hanem arra, amit a dolgozók „lényegnek" neveznek: megfelelő bérszínvonalra. A közgazdasági szabályozók módosításán belül bizonyosan sor kerül a jövedelemszabályozás rendszerének felülvizsgálására is, mely jelenleg a létszámtakarékossággal ellentétes irányba ösztönöz. Merevségének feloldása; illetve módosítása bizonyára szűkítené a gépipari gyárak és a hasonló profilú mezőgazdasági segédüzemágak dolgozóinak bérkülönbségét. Ez nemcsak mérsékelné, hanem idővel megszüntetné a még mindig erőteljes fluktuációt.

Horváth Anita

---

legalább is minden sebésznek végeznie kellene önmagával. S nem volna többé, aki eltávolítsa a vakbeleket.

Én nem fogok mérget inni. Pedig az ember elalszik szép nyugodtan, gyönyörű álmokat lát, és — nem ébred fel többé. Nincs több műtét, nincsenek anyai könnyek.

No jó. Eleget zongoráztam az érzéseken. Micsoda nemes lelkű hős! „Nem volt ereje elviselni... üdvösebbnek találta ha..." Így írtak a régi regényekben, amelyeket őszintén megmondom, én már képtelen vagyok végigolvasni.

Teljesen részeg vagyok. Talán még egy pohárkával? Nem. Elég.

Persze, van még egy menekvés. A „tiszta" tudomány. Be jó a laboratóriumokba! Ül az ember és töri a fejét. A kutyusokat természetesen szintén sajnálja, de sokkal kevésbé. Foglalkozhatnám fiziológiával. Megmagyaráznám, mi szabályozza a vérnyomást. Hogyan hat az oxigénhiány a szövetekre. Miért fejlődik ki a sokk. Sok ám a mindenféle érdekes probléma. Tanítható az orvosokat: a kutyákon végzett kísérle-

1969. augusztus 10. Vasárnap

M. D. K.

SOLTA Ádám évítész

Lásd: Malomsoky J. – Solta: Bölcsőde-terv (II. díj) Repr.

Pintár Béla: Bölcsődék tervezésének áttekintése az első ötéves terv időszakából
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 6. sz. 174. l

tár 28—30 év legyen, de ezt a magyarok 35-re emelték. Ez a jelentkezők minőségének emelésével előnyt jelentett ugyan, viszont bizonyos problémákat is okozott.

Amint a program részletei így nagyjából kirajzolódtak előttünk, élénk levelezésbe kezdtem a bevándorlási hatóságokkal és a budapesti amerikai konzullal. Rövidesen kiderült, hogy a bürokrácia szerepét alaposan alábecsültük és a munkaengedély megszerzése majdnem reménytelennek bizonyult. Ekkor szinte véletlenül tudomásomra jutott, hogy az AIA évekkel ezelőtt kidolgozott és az Egyesült Államok Tájékoztató Irodájával (U.S. Information Agency) elfogadtatott egy francia csereprogramot, amely azonban bedugult és ennek kerete kihasználatlanul maradt. Szinte perceken belül sikerült erre a kaptafára ráhúznunk magyar akciónkat, és így az utolsó akadály is elhárulván, 1985 elején meghírdethettük az első amerikai magyar munkavállalási programot. A pályázatot a Magyar Építőművészek Szövetsége írta ki. A két helyre tizennyolc jelentkező közül a budapesti zsűri ötöt javasolt és küldte el nekem ezek portfólióját, hogy azokat az érdeklődő irodáknak bemutathassam.

Az irodákkal való szerződéskötés persze csaknem becsületszó alapon történik. Ismeretlen dolog ugyanis itt valakit látatlanban alkalmazni, különösen figyelembevéve azt, hogy a jelölt külföldről jön, és az elküldött pályaismertető album is meglehetősen elüt a megszokottól. Ezért eleinte csak olyan irodákkal próbálkoztam, ahol személyes ismeretségünk révén hittek abban, hogy nem vesznek zsákbamacskát. Persze az AIA tekintélye is segített, főleg azzal, hogy garantálta a jelölt átirányítását, ha a választás mégsem sikerülne.

A program mindkét országban új lévén, eleinte minden lépés (engedélyek, vízumok, szerződés stb.) kétszerannyi időt vett igénybe, mint számítottuk. Az első két résztvevő így csak 1986 elején érkezett meg New York-i munkahelyére. Sorsuk alakulásának megfigyelése néhány meglepetéssel és számos tanulsággal szolgált. Szakmai felkészültségük, rátermettségük és tehetségük igen nagy figyelemben és elbírálásban részesült a kiválasztásnál. Alig volt azonban fogalmunk emberi magatartásuk, erkölcsi hozzáállásuk, egyéni terveik, a jövőről alkotott elképzelésük felől. Kettőjük sorsa és itteni tevékenysége szinte a program két lehetséges ellenpólusát szolgáltatta.

Szakmai és családi hátterét tekintve *Fazakas Györgyés Solta József* nagyon hasonlónak mutatkozott. Mindketten 33 évesek, feleségeik is építészek, egy-egy gyerekük iskolás kor alatt. A Műegyetem elvégzése után 8 év szakmai gyakorlatuk volt, ebbe beleértve a mesteriskola idejét is. Kitűnő szakmai képességű, önálló tervezők, telve szorgalommal és ambícióval. Másképpen néztek azonban jövőjük és amerikai tapasztalatok hasznosítása elé. Fazakas saját szerepét hídépítőnek látta két kultúra és szakma gyakorlata között. Irodájához lojálisan kapcsolódva, igyekezett magát nélkülözhetetlenné tenni, és főnökének (aki maga is harmadgenerációs magyar származású) érdeklődését felkelteni Magyarország iránt. Ennek eredményeképpen a két év leteltével visszatérve Budapestre, továbbra is kapcsolatban maradt amerikai munkaadójával és közreműködött egy közös vállalkozású fiókiroda létesítésében. Vagyis megvalósította a program eredeti elképzelését — hidat építve a két ország különböző társadalmi, szakmai és kultúrális, valamint emberi viszonyai között. Feltehetően mindkettőt gazdagítva.

Solta ugyanakkor egyéni érvényesülést keresett, nem fordítva sok gondot az irodájával való maradandó kapcsolatra. Egy év után többet fizető új állást keresett, majd a második év végén a csereprogram

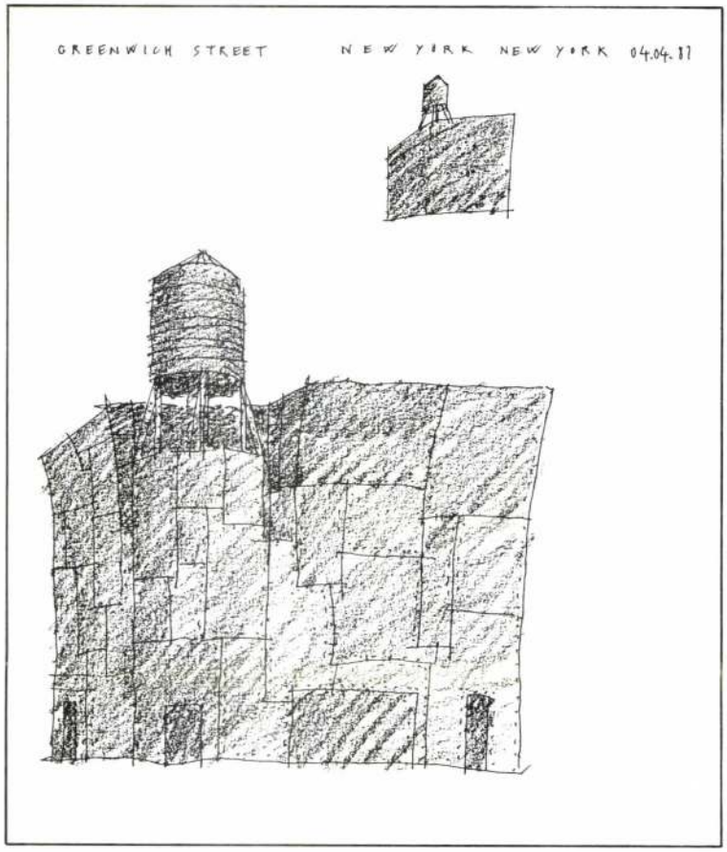

keretein kívül hosszabbítást kérvényezett. Ma, egyre jobban beépülve az amerikai külvárosi életformába, többszöri állásváltoztatás után egyre valószínűtlenebb, hogy tapasztalatait valaha is hazája javára hasznosítja majd. Ha az ő példáját néznénk, nem is lenne érdemes a munkát tovább folytatni. Bár az vesse barátunkra az első követ, különösen az amerikai magyarok közül, aki nem küzdött maga is az itteni társadalom és életforma rettenetesen erős szívásával. Solta így írt őszintén arról, ahogy ez a lelki folyamat végbemegy:

„Egy idegen országot megismerni mindenképpen nagy élmény, különösen ha ez az ország az Egyesült Államok, sokszínű és sokfajta kultúrájával. Megérkezésünk után hosszú ideig teljesen zavarodottak voltunk, számunkra új volt a szokásrendszer, a bankrendszer, az étkezési szokások stb... Meg kellett tanulni az angolszász emberek gondolkozását, de észre kellett venni a világ minden tájáról ideérkezett emberek kultúráját is. Ami meglepő volt az elején, egyértelmű lett a program végére, ha beazonosítottam a kulturális gyökereket. Ezen ismeret birtokában másként értékelem saját hagyományaimat és ... helyemet a világban. Biztonságérzetem megnőtt, hisz sokféle szokást ismertem meg, melyekre nem nyílt alkalmam azelőtt. (Olyan) hídépítés ez, mely ... leginkább a résztvevőknek válik előnyére."

A következő évek jelöltjei — szerencsére — más emberi fából voltak faragva. Szakmai felkészültségüket tekintve ugyancsak a legkiválóbbak, mind mesteriskolát végzett, jóval 30 éven felül. Ketten családosak, két-két gyerekkel. Mind átérezve a felelősséget, amely kivételes lehetőségekkel jár együtt. *Nagy Tamás* például hónapokat dolgozott, hogy *Makovecz Imre* építészetét ismertesse kiállítások és előadások szervezésével.

Persze az ilyen távolbaugrás, ha csak meghatározott időre is, senki számára sem könnyű. Ahogy a ver-

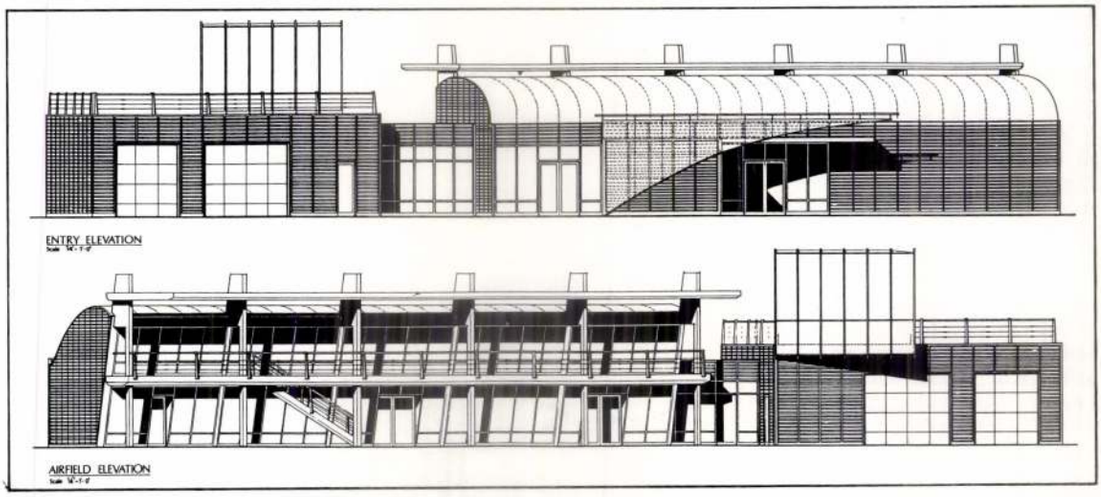

oldalú programot Magyarországra leszűkíteni, úgy tűnt, hogy zsákutcába kerültünk.

Mindez a tervezgetés és levelezés persze néhány évet vett igénybe. Amikor a Kós Károly ihlette magyar-erdélyi program végleg megfenekleni látszott, *Herbert Wheeler,* a Pennsylvania Állami Egyetem építésztanára keresett fel. Ő vezette azt a munkacsoportot, amelyik a Nemzetközi Építész Unió tagszövetségei közötti szakmai együttműködést és tapasztalatcserét szorgalmazta. Ebben a minőségben tárgyalt Böhönyey Jánossal, aki nemcsak a magyar építészeket képviselte, de az Unió vezetőségébe is beválasztották. Ketten megállapodtak abban, hogy Magyarország vállalkozik egy munkacsere program létesítésére, ha egy másik partnert sikerül a gondolatnak megnyerni. Wheeler az Egyesült Államokra gondolt, és arra kért, segítsem a dolgot nyélbeütni. Úgy tűnt, hogy az eddig végzett előkészítő munkámat nagyobb nehézség nélkül át lehet váltani az új gondolat irányába, ezért vállalkoztam arra, hogy megpróbálkozzam a terv megvalósításával.

Miért éppen a magyarok foglalkoztak először egy ilyen nemzetközi kapcsolat létesítésével? Általában a keleti országok érdeklődése az ilyesfajta programok iránt sokkal nagyobb, mint a nyugat-európaiaké. Számukra ugyanis nem nyílik lehetőség külföldi munkavállalásra. Egyébként is például a bolgár építészszövetség a legaktívabb a nemzetközi kapcsolatok terén. Ők létesítettek elsőnek kétoldalú programokat az Egyesült Államokkal. A lengyelek ugyancsak igen lelkes résztvevői minden nemzetközi megmozdulásnak. Munkavállalási programban azonban a magyaroknak már volt külföldi tapasztalata. A háború végén nyugatra „kitelepített" műegyetem végzős évfolyama Dániába került. Innen többen átjutottak Svédországba, ahol *Várhelyi György* irodájában alkalmuk nyílt szakmai munkára. Az ott látottak alapján szokta volt *Farkasdy Zoltán,* a későbbi Kossuth-díjas egyetemi tanár a pártkorifeusokat bosszantani azzal, hogy ő bizony már megismerte a megvalósult szocializmust.

Egy szervezettebb és többeket érintő programra nyílt lehetőség a hatvanas években *Goldfinger Ernő* jóvoltából. 1962 és 66 között összesen tizennégy építész dolgozott londoni irodákban. Hogy ezek szakmai fejlődésében a külföldi tapasztalat mennyit jelentett, azt mi sem igazolja jobban, minthogy közülük került ki a Nemzetközi Építész Unió alelnöke, a Magyar Építőművészek Szövetsége jelenlegi elnöke és alelnöke, az Amerikai Építész szövetség két tiszteletbeli tagja, hat egyetemi tanár és előadó, két tervezőintézeti osztályvezető. Nem kevesebb mint tizen kaptak közülük Állami, illetve Ybl-díjat. Jó lenne, ha valaki megírná ennek az egyébként aránylag rövid életű programnak a történetét, kiértékelését és megszűntének okait.

Az Amerikai Építész Szövetség számára az ilyen kezdeményezés meglehetősen újszerű volt. Igaz, hogy a magyarok iránti 1956-ból eredő szimpátia és érdeklődés még mindig elevenen él, megerősítvén azt a Forradalom után Amerikába került építészekkel való tapasztalat. 1958-ban adott ki az AIA először és utoljára egy olyan listát — mintegy 600 irodát jelezve — amely külföldi építészek részére szóló munkaalkalmakat sorolt fel (Opportunities for Foreign Architects). Itt számos esetben szerepel a „Hungarians" megjegyzés. Mindez az előzmény hozzájárult ahhoz, hogy ez alkalommal is egy nemzetközileg szervezett és ellenőrzött tapasztalatcsere program az amerikai építészek támogatására számíthasson.

A Nemzetközi Építész Unió örömmel fogadta a hírt, hogy ez a program elindult, mert számított arra, hogy mintául szolgálhat majd más hasonló kezdeményezéseknek is, tudván azt, hogy az egyéni kapcsolatok és a kétoldali szakmai tapasztalatcsere mennyire hozzájárul a kölcsönös megértés és megbecsülés kifejlődéséhez.

Ami a magam szerepét illeti, azért vállaltam el ezt a meglehetősen nagy munkát és időbefektetést, mert hittem abban, hogy szülőhazánknak tartozunk némi áldozattal, és ezt nem lehet jobban leróni, mint nyugatra vezető hidak építésével. Ha hiszünk abban, hogy István király helyesen cselekedett, amikor keleti népét végérvényesen a nyugati kultúrához kapcsolta, most meg kell tennünk mindent annak érdekében, hogy ez az azóta tartó folyamat visszájára ne fordíttassék. No meg gondoljunk arra az Amerikában megismert tényre, hogy a kapcsolatok milyen jelentősen mozdíthatják elő nem csak az egyén, de csoportok érdekeit is, számítva arra, hogy egy ilyen programmal milyen erős szálak szövődhetnek majd Magyarország és Amerika között. (Ez a gondolat nem volt új, már 1959-ben a végzettek szövetsége, a „Magyar Alumni" megalakításakor foglalkoztatott.)

Így a Herb Wheelerrel folytatott tárgyalások a legkedvezőbb mederben folytak. Megállapítottuk, hogy mind a munkaadók, mind a munkavállalók részére a kétéves időtartama tűnik a legegyümölcsözőbbnek. Egyéves, megújítható szerződést javasoltunk olyan munkafeltételek és fizetés mellett, amelyet egy hasonló képességű és gyakorlatú (öt év az egyetemi végzettség után) fiatal építész itt kap. Az útiköltséget a jelentkezők forintban fedezik, elhelyezésükről és megélhetőségükről a fizetésükből tudnak majd gondoskodni. Szó sem volt itt valami meggazdagodási lehetőségről, bár úgy véltem, hogy aki takarékosan él, össze tud annyit gyűjteni, hogy abból a munkaviszony végén egy pár hetet utazzon, vagy egy használt autót Nyugat Európából hazavihessen. A kezdeti nehézségekre számítván mindenesetre azt javasoltam, hogy a jelentkezők először család nélkül érkezzenek, és csak a lakás és egyéb körülmények elrendezése után kövesse őket családjuk. Ezért a munkakezdést július elejére kívántuk időzíteni, így a gyerekeseknek szeptemberre hozván a családot, a visszamenetel is majd az iskolai év végére fog esni.

Helyileg csak olyan nagyvárosokat vettünk számításba, ahol a tömegközlekedés fejlettsége autó vásárlását nem teszi szükségessé. Mindenütt tudunk tanácsadókat is biztosítani, legtöbbször magyar származású kollégák személyében. Ez jelentősen megkönnyíti a frissen érkezettek helyzetét, később az egyéves átfedés azt is lehetővé teszi, hogy a régebben érkezettek segítsék az újakat.

Természetesen a kiválasztás alapkövetelménye volt az elfogadható angol nyelvtudás. Én emellett azt javasoltam, hogy a felső korha-

SOLTA József Magyar Építőművészet, 1990.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

A franciák földje gyönyörű
[tartomány,
Egész paradicsom, egész kis Kánaán,
Azért is vásott rá a törökök foga,
Pusztító szándékkal azért törtek oda.

Így találta népünk a francia királyt,
Széles országában föl s le bujdosva
[járt,
Amint őt meglátták a magyar
[huszárok,
Sorsán szánakozó könnyet
[hullatának.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1966 OKT 16.

1021

Szeplők a város arcán

Örvendetes, hogy a városrendezés nehéz és felelősségteljes munkájában ma már képzőművészek is részt vesznek. A közelmúltban alakult meg Nyíregyházán egy esztétikai bizottság, melynek feladata a városkép, utcakép kialakításában, terek kiképzésében, szobrok elhelyezésében véleményt mondani. Kétségtelen, hogy a városrendezésnél, egy-egy jelentősebb épület, létesítmény elhelyezésénél sok tényező játszik közre, mégsem nem lehet utolsó szempont az esztétikai hatás, a város „közérzetének", hangulatának figyelembe vétele.

Sablon lakóházak

Soltész Albert festőművész, a bizottság egyik tagja már noteszébe gyűjtött néhány észrevételt. Nyíregyháza arculatának szeplőiről, melyekkel naponta találkozunk. Ezek egy része éppen abból származik, hogy a városrendezés nem mindig számolt az új lakónegyedek, utcák kialakítása során az esztétikai elvekkel. A sablon lakóházépítkezés jegyeit magukon viselő épületek mellett találkozunk vonzó, modern épületek egész sorával mind a Déli, mind az Északi Alközpontban.

— Sajnos azonban a Déli Alközpont sugárútja, ahol a legtöbb új épületünk emelkedik összhatásában nem a legkedvezőbb. A házak kapcsolódása, az utcakép hangulata árnyékos. Hiányoznak a földszinti kirakatok is, melyek nemcsak egészséges esztétikai hatást keltenek, hanem nagyvárosias külsőt is adnak az épületeknek. Bizony az úttest közepére tervezett csíkpark csak részben segít ezen. A város egyik új nagy sugárútjának kialakítása az útkeresés jegyeit viseli magán. Kedvezőbb a helyzet az Északi Alközpontban, itt a terek kialakításával, az épületek színezésével vannak problémák. Nem sikerült elérni, hogy minden kisebb épületegység más-más téri variációban, más-más hangulatot árasszon, az épületek színezésében a rideg, hideg színek uralkodnak.

Belvárosi tűzfalak

Külön figyelmet érdemel a belváros rendezése, ahol a régi városkép megőrzésével szükséges új épületeket emelni, a foghíjakat eltüntetni. S itt is vannak megjegyzései a képzőművésznek: a Kossuth tér, a város egyik központi helye, rendezése napirenden van, s ez az építészeti feladatokkal együtt esztétikai gondokat is felvet. Különösen érzékeny területe ez a városnak. A tűzfalak, a régi épületek maradványainak eltüntetése nehéz feladatot ró a városrendezőkre.

Nem hanyagolhatók el a szobrok sem, elhelyezésük közrejátszik abban, élvezhető-e az alkotás, vagy elsiklik a szem fölötte. Vonatkozik ez a felállítandó szobrokra elsősorban, de a jó környezeti hatás miatt nem lenne szentségtörés jobban gazdálkodni a már felállított szobrokkal. Móricz Zsigmond szobráról sok szó esett már, jelenleg az Erdő soron áll. Mennyivel jobb hely lenne számára az Északi Alközpont egyik térsége. Nem megfelelő a sóstói Pihenő nő szobrának elhelyezése sem, a nagy fák alatt nem érvényesül a szobor, kedvezőbb helye lenne az óstrand előtti téren, ahol körüljárható, szem előtt lenne ez a szép szobor. A következőkben az esztétikai bizottság foglalkozik azokkal a képzőművészeti díszítőmunkák pótlásával is, melyek az új lakónegyedeket érintenék.

Nyilvánosságot a terveknek!

Helyes lenne nagyobb nyilvánosságot adni a városrendezési terveknek, maketteken bemutatni a létesítendő utcákat, utcarészleteket mielőtt azok elkészülnek, hogy a szakembereken kívül a nagyközönség is véleményt tudjon alkotni és mondani a kialakítandó városképről, egyúttal formálni is lehetne a város dolgozóinak esztétikai ízlését, növelni érdeklődését.

Páll Géza

r és lengyel tájak festője

Lengyel táj — Csorba Tibor akvarellje

vészetével, két hazája iránti szeretetével, s valami mélyről fakadó lelkesedéssel építi a hidat országaink közé.

Ezúttal a nyírbátori Magyar—Lengyel Baráti Kör vette gondozásába képeit rövid időre: hogy bemutassa e sokoldalú tehetséges művész képeit a szabolcsi művészetbarátoknak, a magyar—lengyel barátság jegyében.

Csorba Tibor az akvarell útvonalát is. Képei szinte a legjellegzetesebb magyar és lengyel tájak ragyogó színekkel megfestett antológiája.

A világ sok táján volt már kiállítása, s lengyelországi megbecsülését jelenti, hogy az ottani nagyvárosokban évente öt-hat kiállítása van.

Váci Mihály:

Építs tetőt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Soltész Albert

1966 NOV 27.

1021

Nyíregyháza, Arany János utcai rész. Rajzolta: Soltész Albert

Babonák évadja

Naptárlapozgatás közben, a november 30-i András, majd a december 13-i Luca-naphoz érve, sokakban felrémlik valami a dátumhoz fűződő babonás szokásokról. Ezek és a „jeles" napokhoz fűződő hagyományok makacsabban őrződtek meg, mint az időponthoz nem kötött babonák sora.

Az, hogy a babonás napok zömmel a téli időszakra esnek, elsősorban az ókori időszámítás következménye. A természet körforgásának évezredekig tartó megfigyelése nyomán — ide értve a Hold alakváltozásainak ismétlődését, a Nap és a Hold viszonylatainak megújulását —, lassan, lassan kibontakozott az évbeosztás első jelentős időpontja, *a téli napforduló*. Ez egyben az év legrövidebb napja. Ez a napforduló az ókori naptár szerint december 25-e volt, s a különböző ősvallásokban ekkor ünnepelték a „megha-

karácsony közötti esték nagyszabású zajverése, az ostorral, kalomppal vert messzehangzó lármázás, most már inkább csak szórakozás számba megy. Eredeti célzata azonban az, hogy az „ártó szándékú szellemeket" az újabb év beköszöntése előtt messzire zavarják. A ház négy sarkát is azért kenték meg, valaha büdösgyökérrel és fokhagymával, hogyha a zaj nem, akkor a bűz űzze el a gonoszt a ház tájáról.

De nemcsak védekező jellegű, szerelmes társat kívánóskodó, szerencsét megidéző szokások évadja a tél kezdete, hanem a következő év terméskilátásait is ilyenkor akarták kitudakolni. A Luca-napi búzacsiráztatás ezt célozta. Ha ugyanis december 13-án csiráztatott búza az edényben a napfordulóig kizöldült, bizakodva né-

Hány éves a Föld?

A Föld korának meghatározásánál régebben a geológusok 200 millió évet tévedtek. Számunkra ez a szám, akik 60—80 évben gondolkodunk és élünk, óriásnak tünik. A valóságban — az újabb mérési adatokhoz viszonyítva — a számítási hiba csak 4 százalék. Az izotópos módszerekkel lebonyolított mérések alapján Földünk szilárd kérgének kialakulása 4,75 milliárd évre tehető a korábbi 4,55 milliárd évvel szemben. Az izotópos eljárás tökéletesítésével a szakemberek úgy vélik: a hibaszázalékot 1 százalékra tudják majd csökkenteni.

Száraz jég a Marson

A Mariner 4

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDU-BIHARMEGYEI
NÉPUJSÁG

Soltész Albert

Képkiállítás nyílik Hajdúböszörményben

1021

Vasárnap, december 18-án képzőművészeti esemény színhelye lesz a hajdúböszörményi művelődési otthon. Ekkor nyílik meg *Soltész Albert* nyíregyházi festőművész kiállítása. A képeket tegnapelőtt és tegnap szállították a hajdúvárosba. Az ismert művész alkotásait — amelyeket már a debreceni műélvezők is láthatott az klubban rendezet — dr. Tóth Ervin mutatja be. A műv ban a kiállítóterem ják be a képeket, nyírségi ember élet napi munkáját ábrá

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

Soltész Albert

1971 FEB 16

...kozásán.

BESZKIDEK 1970. címmel kiállítás nyílik február 18-án a lengyelországi Rzeszówban, ahol két nyíregyházi festőművész, Soltész Albert és Krutilla József alkotásait is bemutatják. A kiállításra kerülő képeket a két szabolcsi művész az elmúlt nyáron, a lengyel vajdaság nemzetközi művésztelepén készítette.

AZ ÖREGEK NAPJA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Soltész Albert

1980 DEC 11

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Nyíregyháza, Bartók Béla utca.

Soltész Albert rajza.

A változó baktai járás

Szélhordta futóhomok dombok és mélyedések, erdőségek váltogatják egymást. Azt mondják, hogy a legtipikusabb nyírségi táj a baktalórántházi. Ez a járás a megye mértani középpontján terül el több mint hetvenezer holdon. Talajának harmadrésze homok és futóhomok, az erdő területe meghaladja a kétezer holdat, s ha valahol, itt ugyancsak meg kell küzdeni a természet mostoha adottságaival az embereknek a megélhetésért. A legutóbbi népszámláláskor, 1960-ban s még több mint 39 000 volt lakosságának a száma, de ez csökkent, s most, miután az itteni közös gazdaságok is kezdenek erősödni, megkezdődött a visszavándorlás a falvakba. Pedig a természetes szaporodásra sem lehet panasz, hiszen országosan is

térképet. A központban a már megépült OTP és ÁB irodaház. Emeletén lakások. Mellette tervezik az MNB és a Statisztikai Hivatal közös emeletes irodaházát, lakásokkal. A Zrínyi Ilona utcán, a szülőotthon mellett épül meg az SZTK-rendelő. A Petőfi utcán 4 tanteremmel bővítik az általános iskolát. Mellette KIOSZ-székház építését kezdik meg 1967-ben. Bölcsőde építése is sz[illegible] harmadik ötéve

termőre forduló gyümölcsös termésének helyszíni átvétele és feldolgozása. Az elkövetkező évben újabb 4000 hold gyümölcsös biztosít magasabb jövedelmet a közös gazdaságoknak.

1967-ben másfél milliós beruházással megépül a járási székhelyen az új benzintöltő állomás és 1967—68-ban tervezik egy községi körzeti központi or[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

1966 DEC 20

1021

Vasárnap Hajdúböszörményben megnyílt Soltész Albert festőművész kiállítása.

Feladatok a IX párt-

Soltész Árpád grafikus

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Tel: 137-748, 340-726

1969 SEP

ALFÖLD

Debrecen

vagy vállalsz
Finnyás helyzet-méregetésre időt ne tecserélj,
mert égő szánk a langyosokat kiköpi.

1021

Soltész Albert rajza

– Folytassa, zászlós úr, folytassa az előrenyomu
folytassa az előrenyomu – – –
Nem fejezte be: a hátuk mögött, az útkanyarba
tékozva üvöltött rá a volán fölött görnyedő szakas
– Indítson, marha, mire vár?!
Álom Tivadar hosszan nézett a tovabukdácsoló te
rában feneketlen, savanyú ürességgel, a nyelőcsö
bűz fémes ízű hányingerével, elvigyorodott. Azu
pillanatnyi szünetét, fürgén nekiiramodott, hogy
összevonni szétszórt embereit. Útközben az alez
lantott, de ott már nem volt semmi menteni való. Az állólámpa az asztalkával és a székekkel egyetemben egyszerűen eltűnt, semmivé lett, a leszakított mennyezet sandán bámult alá a feltépett padlóra, de amikor Álom Tivadar lehajolt, hogy a törmelékek közül gépiesen felemeljen egy sértetlen doboz cigarettát, elképedve látta, hogy a padló egyik épségben maradt, tenyérnyi foltján búsan görög ide-oda a nyitott ajtón és a kitört ablakon beáradó légvonatban a fekete futó. De annak sem volt már feje.

Megyei képzőművészeti tárlat

Tizenkét művész huszonkilenc munkája

Bár hivatalosan nem szerepel a Nyírségi Ősz kulturális programjában, tulajdonképpen ide sorolható az október 13-án Nyíregyházán megnyílt megyei képzőművészeti tárlat. A megyei művelődési központ nagytermében dr. Telepy Katalin, a Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa tartott tárlatvezetést.

Változatos műfajban — olaj, akvarell, linó, tollrajz, tus, pasztell, aszfaltkréta — tizenkét szabolcsi képzőművész huszonkilenc munkája látható a kiállításon. A képek többségével már találkozhatott a képzőművészet iránt érdeklődő közönség: Soltész Albert „Örökös föld", „Varjas táj", Pál Gyula „Korán kelő", „Kapálók", Berecz András „Parasztok", Huszár István „Várakozó", „Krúdy illusztráció" és más munkák több megyei és néhány országos tárlaton is „vendégszerepelt". Vannak a festőállványról nemrég lekerült képek is, Margittai Jenő „Ovodás", Kerülő Ferenc „Állomáson", Z. Szalai Pál „Virágcsendélet" című munkái, és néhány friss alkotás. A legújabb képzőművészeti munkákból is szívesen láttunk volna többet a megyei tárlaton.

A tárlat pozitívuma, hogy fórumot kapott a megyében élő és alkotó képzőművészek többsége, a „veteránnak" számító Z. Szalai Páltól a fiatal Tőkei Péterig. Bepillantást engednek a képek a művészek kísérletező műhelyébe, ábrázolási módjuk és eszközeik fejlődését is szemléltetik. Többen „hűek maradnak önmagukhoz", kedvelt témáikat dolgozzák fel, sajátos művészi eszközökkel. De náluk is észrevehetők a változásokban állandóan újjászülető élet megragadása, elsősorban az ember ábrázolásában. Soltész Albert nyírségi tájai, a tanyabokrok világának életre keltése, Berecz András a régi és az új kontrasztjainak felmutatása, Huszár István „Várakozója", Pál Gyula komor parasztjai tanúskodnak róla. Z. Szalai Pál a legidősebb szabolcsi festőművész fiatalos életlátását, alkotókedvét summázzák kiállított munkái; Téli hangulat, Csendes utca. A kiállítás szép színfoltjait alkotják Koncz Zoltán, Margittai Jenő, Krutilla József és Kerülő Ferenc képei.

Tematikailag nem kötött a megyei tárlat. A csendélettől a könyvillusztrációig terjednek a témák, formák. Nem lett volna provincializmus, ha a kiállítás rendezői a nyírségi táj, a szabolcsi élet ábrázolásának bemutatását állították volna a Nyírségi Ősz idején megrendezett tárlat középpontjába. A „programon kívüli" rendezés nyomát viseli magán a tárlat. Nagy Mihály szobrászművész három munkáját is kiállították a művek megjelölése, a művész neve nélkül. S még egy nem lebecsülendő rendezési hiba: egyetlen tábla sem adja hírül a megyei képzőművészeti tárlatot.

Most már mindegy, programon kívül, vagy más módon került sor a tárlatra. Megnyitották, a televízióban is láthattuk. Biztosak vagyunk benne azért, hogy a közönséghez szól, nem pedig a kulturális statisztika összeállítóinak. Mégis, a rendezés hibája, az utóbbi látszatot erősíti.

Páll Géza

44 órás munkaidõ. Pénzbeni kereseten felül természetbeni juttatás.

Munkásszállást, kedvezményes étkeztetést, munkaruhát biztosítunk. Utiköltség hozzájárulást térítünk.

Jelentkezés: Budapest, X., Maglódi út 17. munkaerőgazdálkodás. (Bp. 4570)

Köszönetet mondunk mindazoknak akik felejthetetlen férjem, édesapánk, nagyapánk, dédapánk, sógorunk rokonunk

(Szmiku) BODNÁR JÁNOS

temetésén részt vettek, sírjára virágot hoztak, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett férjem és drága jó édesapánk

FEHÉRVÁRI ANDOR

temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló család

Központi Gyára üzemgazdagi o. Budapest, XI., Hauszmann Alajos u. 20.

(Bp. 5397)

Női ruha varrónő

SZAKMUNKASOKAT ÉS BETANITOTT MUNKÁSOKAT FELVESZÜNK.

Kétműszakon termelés, minden második szombat szabad.

„Nyírség" Ruházati Ktsz Nyíregyháza, Vasvári Pál u. 38.

(674)

Mély fájdalommal tudatjuk a rokonokkal, ismerősökkel, hogy

KOMJÁTI JÓZSEF

MÁV-nyugdíjas temetése ma délután 3 órakor lesz.

Gyászoló család

Elfekvő kés

vegyes telje

villanymo

Az értékesí

Megtekinth

Ingatlankezelő és Közvetítő Vállalat,
Nyíregyháza, Rákóczi u. 23. sz. alatt.

A GUMIGYÁR AZONNALI BELÉPÉSSEL FELVESZ

szerszámlakatost,
géplakatost,
esztergályost,
villanyszerelőt,
hegesztőt,
műszerészt

Jelentkezés a munkaügyi osztályon
Nyíregyháza, Derkovits u. 107. sz. (660)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

bolcs-szatmári tájakon

ŐR

SOLTÉSZ ALBERT GRAFIKÁJA

Szatmárban még ma is azt mondják annak, aki bajba került, hogy mehet most már Őrnek, Vajának... Miért, az eredetét senki nem tudja pontosan. Csak találgatják, hogy ez a régen élő népi szólásmondás azt jelenthette, hogy kiszorult a jó fekete földből, a legelőből, akinek ezt mondták, s mehetett a Nyírségbe, a sívó homokra.

Mert Őr már homokra épült világ.

Aki azt kutatja, honnan a név — az országban talán a legrövidebb községnév — arra gondol, hogy ez a falu valamikor határőrvidék volt, Hodász, Őr, Lövőpetri (érdekes maradványai a régmúltnak, a honfoglalásnak) határában húzódott meg a gyepűvonal. Királyi birtok határa is volt, de itt választódott el Szatmártól a Nyírség. Még azt is mondják, hogy besenyők voltak a honfoglaláskori előőrsök.

Sok emlékét őrzi a nép a múltnak.

A vajai vármúzeum lelkes alapítója, s gyarapítója sokszor járt Őrben, mert a néprajzgyűjtők valóságos kincsesbányája ez a falu. Azt mondják, ma is nagyon sok század eleji Rákóczi-képet őriznek, jeléül annak, milyen büszkék rá, hogy jó kétszázhatvan éve itt vonult el kicsiny, menekülő csapatával a fejedelem.

Lelkesen mutatják, hogy a kis községen hogyan vonult végig a későbbiekben is a történelem. A falu és Vaja között áll a tragikus emlékű Akasztóhegy, ahol a fehérterror most negyvenkilenc éve végzett a vajai tizenhármakkal. Említik, van benne valami sajátosan helyi vonás, hogy milyen nagy szerepet kaptak itt a nők a munkásmozgalomban. A Tanácsköztársaság helyi direktóriumának jegyzője egy ma is itt élő asszony, egy nyugalmazott tanítónő, Pethő Zsigmondné volt. És hogy ismétlődik a történelem — negyvenötben, a felszabadulás első napjaiban ismét egy asszony, Faragó Pálné állt ki megalakítani Őrben a Magyar Kommunista Pártot.

A hagyományok községe Őr.

Ez az ezerötszáz lelkes kis falu, amelynek négyszáz családja és háromszáznyolcvan lakóháza van, később is ragaszkodott a hagyományokhoz. Mondják, emiatt a szomszédos vajaiak le is nézték őket, mert míg Vaján már a harmincas években megtelepítették a téli almát, Őr kitartott a szántóföldi növények mellett.

És emiatt szegényebb maradt, mint a szomszédja.

Pedig nem rossz az őri föld. Csakhát a sok földbirtokos az évszázadokon át — a Kölcseyek, Komorócziak — nem arra oktatta az itteni népet, hogyan kell mindig jobban, s eredményesebben dolgozni.

A falu külseje rendezetlen, egy ember, egy itt élő szerint semmitmondó. Úgy folytatja, hogy itt nem tanulták meg azt sem, hogy törődni kell a lakásokkal. Nagy ebben a különbség még most is: Vaján már kastélyok tömegét építik, s Őrben csak most kezdték a házak megújítását. Van itt már bőven televíziós készülék, négy esztendő alatt harmincöt, van mosógép, gáztűzhely, meg olajkályha. Annyi, hogy a községi népfrontelnök lepedőnyi papírt mutat róla. De még mindig sokszor elhangzik a faluban a nagy rivális, a szomszéd neve: Vaján ezt jobban csinálják, az ottaniak okosabban, s könnyebben élnek.

És itt miért nem lehet?

Beszélnek újra a hagyományokhoz való ragaszkodásról, a régiről, a nyakasságról, ami benne van az emberek természetében. Igaz lenne, csakugyan ez az oka a lassubb haladásnak?

Tagadóan rázzák a fejüket, akikkel erről cserélt véleményt legutóbb egy megyei ember. És mindjárt példát is hoztak a bizonyításra, hogyan változott meg a gondolkodás az egyszerű embereknél. Igaz, nem ritkán szólnak vissza a községi vezetőknek, ha valamit másképpen tudnak, s ilyenkor hivatkoznak a televízióra, a rádióra, az újságokra, amelyekből hallottak egy-egy rendeletet, láttak egy-egy termelőszövetkezeti gazdaságot, ahol másként és — jobban csinálják. Vagy természetesnek tartják azt is, hogy a szövetkezeti tagság követelte a munkaegységelőleg. És miután látta, hogy érvényesült az akarata, jól ment mindjárt a munka a Petőfi Tsz-ben. Idén már nincs egyetlen holdsem, amelynek a megmunkálását fel ne vállalták volna.

Mutatja a példa annak az igazságát, aki azt mondta: „Nem nehezebb az itteni ember, mint a többi, csak szereti, ha megkérdezik, s nem döntenek a nevében nélküle..."

És ez természetes.

A tsz-ben mindinkább ezt teszik a vezetők, megkérdezik a tagságot, hogyan tovább. Hiányolják — ez igaz — hogy a tagság nem mindig ad határozott választ, s van, aki azt mondja, azért van a vezetőség, hogy gondolkozzon.

Új reményekkel indul mégis a falu.

Sokan járnak el dolgozni még ma is, a jellegzetes szabolcsi kép Őrre is érvényes. A fiatalok — a termelőszövetkezeti tagság gyermekei — autóval mennek naponta Hodászra, ahol az állami gazdasággal szerződtek. Mert a gazdaság fizet. A helyi tsz pedig csak idén kezdett előleget fizetni, havonta tíz forintot egy munkaegységre. És ezt még keveslik sokan. Igaz, van egy ifjúsági brigád, kicsiny a létszám, de rájuk lehet számítani. Kellenének a többiek is, mert a munkaerőre most nagyon nagy szükség van. Utóbb már sokan hazajöttek az idősebbek közül. Megunták a tíztizenkét éves járkálást Dunántúlra, Miskolcra, Ózdra, Budapestre. És rájöttek, hogy megélnek otthon is.

A község szerveinek ülésein százszor is ismétlik, teszik fel önmaguknak a kérdést: hogyan jobban? A lényeg, hogy ilyen válaszokat adnak önmaguknak, ez a föld eddig is eltartotta az itt élőket, ezután is el kell hogy tartsa. Még jobban kell. Mire alapoznak? A gyümölcsre, amelyből idén már hetvenöt vagon, egy egész nagy szerelvény termett. És a dohányra, amely a tavalyi negyven hold helyett nyolcvanan díszlik. Leginkább mégis az emberekre alapoznak, akik már látják, hogy együtt boldogulnak ők is a közössel.

Sajátos, jellegzetes vonásokat keres az idegen. Elmondják, hogy annyi a bor, mint a víz, s hogy mennyire kedvelt itt a francia szőlő. Milyen az a francia szőlő? Feri és delavári — felelik. — Az ember issza, aztán elnehezül a feje, s nemigen tudja, hogy mit csinál. Így voltak azután a régi, és nagy hírű őri verekedések a bálban, a lakodalomban. Ma is? Vannak, de már sokkal kevesebb. Végefelé közeledik a virtusság, legalábbis ami az ilyet illeti. A mai fiatal klubba megy, s moziba, tv-t néz és olvas. Meg tanul.

Őr tanuló falu is. Háromnégy könyvet olvas a könyvtárból egy lakos, ami kétszerese a megyei számadatnak. Tanulnak és szeretik, tisztelik az iskolát. Büszkén mutatják, hogy már 1850-ben azt írta az iskolamester, hogy a község vezetői megszavazták az ingyen könyvet és iskolaszert a gyerekeknek. A tanítót pedig kötelezték, látogassa meg azokat, akik nem járnak az „oskolába". Aztán számokat sorakoztatnak, hányan végeztek főiskolát, középiskolát, hány ipari tanulót adott a falu. Mondják, nem lesz itt baj, a továbbtanulók több mint fele most is a mezőgazdaságot választja szakmának.

Bíznak a holnapban a szülők. Ez is azt jelenti. Bíznak benne, hogy a kicsi, buksi fejek, a kis tehetségek, mint a negyedikes Simon Jancsi, más életet élnek.

Őket már nem kötik majd, csak azok a hagyományok, amelyek hasznot hajtanak.

Kopka János

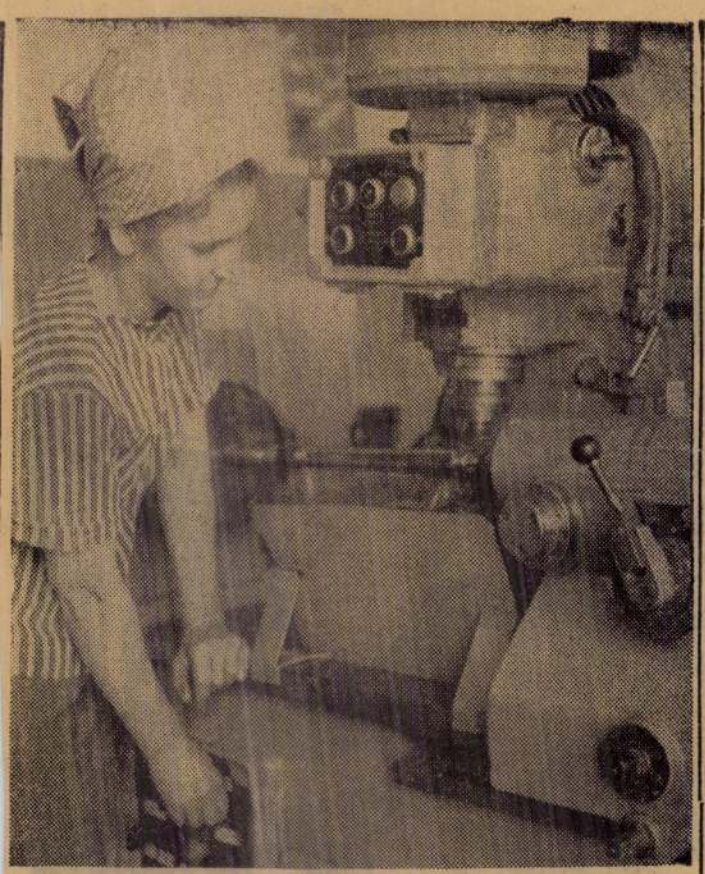

Magától végzi el a bordás tengelyek megmunkálását ez a félautomata szovjet marógép a Nyíregyházi Gépjavító Vállalat üzemében. Munkása és kezelője Bor Sándorné csak a kapcsolótábláját kezeli és a kész munkadarabot veszi le róla.

A

A
Ve
mi
retében
25 000 mázsa mákgubó tárolására alkalmas vasbeton siló alapozási munkáit. A speciális rendeltetésű 42 méter hosszú és 21 méter magas épületet az IPARTERV tervezte.

Az új tároló elkészültével a gyárban mintegy 3000 négyzetméter értékes közművesített belső terület szabadul fel. Ugyanis a régi, földszintes tárolókat lebontják, s rendeltetésüket átveszi a 980 négyzetméter alapterületű új siló. A felszabadult, már közművesített területen — kevesebb költséggel — új növénykémiai üzemeket építenek.

A gyár évi mákgubó tárolását szinte teljes egészében megoldó silót augusztus elején átadják.

T. A.

KIM és KIT

Bizonyíthatnak megyénk fiatal agrárszakemberei!

Megyénk mezőgazdasági üzemeiben ma már közel kilencszáz olyan ifjú mérnök és technikus dolgozik, akik nem csupán részesei a napi termelésnek, hanem élenjárói az új módszerek alkalmazásának és elterjesztésének.

Fiatal agrárértelmiségiek nevéhez fűződik például a karbamid alkalmazása a növénytermesztésben és az állattenyésztésben. Ugyancsak ifjú szakemberek voltak azok, akik a vásárosnaményi járásból tavaly megyei versenyt kezdeményeztek a takarmánybázis növelésére, a korszerű takarmánytárolás és felhasználás megteremtésére. A különböző termelési ágak feletti vednökségeknek — mint a rét- és legelőgazdálkodás, fásítás, gyümölcstermesztés és betakarítás, kukoricatermesztés — a KISZ-szervezetekkel karöltve szintén ifjú mérnökök, technikusok a fő szervezői, lendítői.

Az elkövetkező évek feladatai azonban újabb és újabb munkaformákat követelnek. A már hagyományos és jól bevált módszerek mellett most az ifjú mérnökök és technikusok tevékenységi körük bővítésére, munkájuk alaposabb végzésére új lehetőséget kapnak. A KISZ Szabolcs-Szatmár Megyei Bizottsága, a megyei tanács mezőgazdasági és élelmezésügyi osztálya, MEDOSZ Megyei Bizottsága, az Állami Gazdaságok Megyei Főosztálya, a Nyíregyházi Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat és a Nyírségi Állami Erdőgazdaság versenymozgalmat kezdeményezett. Az ifjú szakemberek versenyezhetnek a „kiváló ifjú mérnök" és „kiváló ifjú technikus" cím elnyeréséért.

A mozgalom három alapvető követelményt támaszt: szakdolgozatkészítést, szakmai-politikai műveltség fokozását, a falu és az üzem társadalmi életében való részvételt.

Az ifjú agrárszakemberek 30 éves korig a KIM és KIT mozgalom keretein belül növénytermesztési, állattenyésztési, gépesítési, gyümölcs-szőlő- és zöldségtermesztési, valamint erdészeti témakörökben készíthetnek szakdolgozatokat, elemzéseket. Ennek célja és gyakorlati haszna; minden tanulmány elősegíti egy új módszer alkalmazását saját és más üzemben.

Fiataloknak való és fiatalokhoz méltó feladat. Bizonyítja ezt, hogy bár a versenykiírás még alig látott napvilágot, számos ifjú szakember máris megküldte nevezési lapját a megyei KISZ-bizottságnak. Börőcz József, a csengeri Lenin Termelőszövetkezet mezőgazdasági mérnöke szakdolgozatának témája: „A korszerű technika és különböző technológiai módszerek hatékonysága, gazdaságossága és bevezetésének lehetőségei". Nemeskéri Tibor, a leveleki Dózsa Termelőszövetkezet főagronómusa viszont arról készít szakdolgozatot, hogy a nagy adagú műtrágyázás és a gépesítés hatása miként érvényesül a szabolcsi fajtájú dohány termesztésénél.

A KISZ és a mezőgazdasági üzemek által kezdeményezett mozgalomban minden fiatal részt vehet. Május 30-ig beküldhetik nevezési lapjukat, s mivel a mozgalom egyéves időtartamú, a szakdolgozatokat december 31-ig kell elkészíteni. A versenyben való részvétel az ifjú mérnököknek és technikusoknak nem csupán munkájuk erkölcsi elismerését biztosítja, de az anyagi megbecsülést is. A különböző állami mezőgazdasági üzemek már ez évi kollektív szerződésükben rögzítették a kiváló eredményeket elérő fiatal szakemberük díjazását.

...OM A BUSZNÁL

...nyi tragédia történetéhez

hogy helyet kaphasson minden, a presszó, az üzlet, a kisvendéglő, a középületek.

A szakolyi úton érkező busz lelassított, azután igyekezett behúzni a megállóba. Egy kereszteződés miatt nem állhatott meg, pedig vezetője, a nyírbélteki Dzsudzsák János látta a veszélyt. Dudált, hátha odébb mennek a várakozók.

— Volt úgy máskor, leszáltam, kérleltem őket, menjenek az útból — mondja egy kalauz, Tóth Antal, aki kilenc éve jár ezen a vonalon. — Ugy tettek, mintha hallgattak volna rám, aztán egyszerre nekiugrottak a még mozgó jármű ajtajának. Korlát kellene, amilyen Pesten, Debrecenben meg Nyíregyházán is van. Nagyon kellene.

✱

Azon a keddi napon is óvatosan cammogott be a busz a rossz helyen lévő megállóba.

Megindult a roham a még zárt ajtó birtoklásáért. Mindenki félt, hogy lemarad. Biri Sándor is félhetett, attól is, hogy későn érkezik ápolásra szoruló fiához. Elkapta az Ikarus 630-as ajtajának kapaszkodó rúdját, nehogy eltolják onnan. Budinszki Mihályné is a jármű oldalánál találta magát.

Valami féktelen ostrom kezdődött ekkor. Mi tette szinte vaddá az embereket? Nem lehet tudni. Az a 45 perc okozta volna, amivel a lemaradók később kerülhettek haza? Vagy a félig egyéni, avult, maguknak kaparó világból hozták volna ezt a történtést, könyökölést: öreget, gyereket nem ismerő erőszakosságot?

E kérdésekre nagyon nehéz lenne válaszolni.

Marad a tény, a szörnyű ostrom.

✱

Aztán egyszerre mindennek vége szakadt, aki feltolakodott, annak is le kellett szállnia.

Weisz Ignácné — e minden közügyben odaadóan tevékenykedő asszony — segített az orvosnak. Biri Sándor a pocsolyában feküdt, s ahogy megvizsgálta az orvos — a többi sérült után nézett. Mások is elestek, megsérültek. A mentő Budinszki Mihályné és Biri Sándort vitte kórházba, az öregembert azonban már csak meghalni.

— Ne bántsák a sofőrt, nem tehet semmiről — hajtogatta az asszony a hordágyon is. — Hogy ki lökött meg? Nem tudom. Százan is álltak mögöttem.

✱

Az eset után Dzsudzsák János gépkocsivezető napokig alig tért magához, úgy megviselték a történtek. Bár a baleset miatt sohasem érheti bántódás, mégis furdallta a lelkiismeret, — jobban mint a történtőket. Vajon hány utas érez felelősséget az idős ember halála miatt? Igaz bántódás őket sem éri, nem lesz bírósági ügy Biri Sándor haláláből.

Száz embert nem lehet a vádlottak padjára ültetni.

Legalábbis bíróság előtt...

Kun István

1968. áprilisi pártnapok

NYÍREGYHÁZA VÁROS:

BONDOR JÓZSEF Építőipari Vállalat 11, OROSZ FERENC Konzervgyár 10, MARKOVICS MIKLÓS Kórház 12, MURCZKO KÁROLY Felsőfokú Mg. Technikum 18, CZAKÓ ISTVÁN Városi Tanács 11, SZILÁGYI BELA Kísérleti Intézet 18, BOGDÁNY FERENC Pénzügyőrség 11, CZAKÓ ISTVÁN Húsipari Vállalat 18, SEBŐK ANDRÁS Ruhagyár 12, GRENCSÓ ISTVÁN MNB 19, BORSZUKOVSZKI ISTVÁN MÉK 22, BALINT JÓZSEF Gabonafelvásárló V. 8, KUKNYÓ JÁNOS Sütőipari Vállalat 9, NAGY ZSIGMOND Közúti Üzemi Vállalat 12, JARKOVSZKI ALAJOS AG-ok Igazgatósága 19, SZENDREI ISTVÁN Gépjavító Vállalat 18, KINDRUSZ ANDRÁS MÁV Forgalom I. 8-án, CSOMA ANTAL MÁV Forgalom II. 22, HALÁSZ FERENC MÁV Fűtőház 23, KISVÁRDAI ISTVÁN MÁV Pályafenntartás, Kisvasút 26, ORBAN SÁNDOR MÁV Villamosfelügyelőség 20, GÖRBEDI LAJOS MÁV Építésvezetőség 23, CSUTKAI LÁSZLÓ Ruházati Ktsz 10, HORVÁTH JÁNOS Egyesült Erő Tsz 18, BALOGH BERTALAN AGROKER 19, BOGDÁNYI FERENC Vízügyi Igazgatóság 19, MAGYAR JÁNOS Tbc Szanatórium 19, OROSZ SZILÁRD Földmérési Felügyelőség 19, DR. MARTIN JÁNOS VAGÉP 18, HAJDU LÁSZLÓ TITÁSZ 18, DR. BECK KÁROLY Megyei Ügyészség 11, DR. JUHÁSZ LAJOS Megyei Bíróság 18, BORSZUKOVSZKI ISTVÁN Városgazdálkodási Vállalat 13, DR. PIVARNYIK JÁNOSNÉ Gyógyszertári Központ 8, BOGDÁNY FERENC Beruházási Bank 16, KÖVÉR ENDRE HISZ 16, SZOKOLAI SÁNDOR III. kerület 18, LISTVÁN LAJOS ELEKTERFEM Ktsz 11, OLÁH LÁSZLÓ Faipari Vállalat 18, AGÁRDI JÓZSEF Üvegtechnikai V. 10, POKROVENSZKI JÓZSEF Kerámiaüzem 18, KOSZTIN SÁNDOR II. kerület 18.

KISVÁRDAI JÁRÁS:

OROSZ FERENC Nyírtass 9, ERDEI LÁSZLÓNÉ Kisvárda 17, BERETVÁS DEZSŐ Záhony 19, KUHÁR ANDRÁS Kisvárdai Öntödei Vállalat 18, VARGA ANDRÁS Ajak 10, TÖSZEGI GYULA Rétközberencs 10, NAGY SÁNDOR Pátroha 10, KOVÁCS BÉLA Berkesz 10, ESZENYI GÁBOR Gégény 10, KISS ISTVÁN Dombrád 10, NYAKÓ LÁSZLÓ Tiszakanyár 10, SZLIVKA SÁNDOR Kékcse 10, JAKAB MIKLÓS Döge 10, DANKÓ FERENC Szabolcsveresmart 10, MUDRI BÉLA Anarcs 17, MÓRÉ IMRE Gyulaháza 17, DR. PETER ISTVÁN Nyírkarász 17, OTVÖS JÓZSEF Pap 17, PAPP ANDRÁS Nyírlövő 17, BÓDI SÁNDOR Lövőpetri 17, LOSONCZI KÁROLY Jéke 17, DR. JÓZSA ISTVÁN Tornyospálca 17, DR. TÓTH BERTALAN Mezőladány 17, GYURE ANDRÁS Ujkenéz 17, MOLNÁR LAJOS Benk 18, DR. BORBÉLY SÁNDOR Fényeslitke 18, MOKÁNY LÁSZLÓ Komoró 18, KAMARÁS HUGÓ Tuzsér 18, LIPÓK ANDRÁS Tiszabezdéd 18, KOVÁCS ISTVÁN Zsurk 18, LEVAI ZSIGMOND Tiszaszentmárton 18, VADON GÁBOR Mándok 18, FUCSKU SÁNDOR Eperjeske 18, FARKAS TIBOR Tiszamogyorós 18, TÓTH GÉZA Tuzsér, ERDÉRT V. 18. JAKAB MIKLÓS Kisvárda, Bútoripari V. 18, DANKÓ FERENC Kisvárda, Kisker. Vállalat 18, ÁBRAM ISTVÁN Szabolcsbáka 17.

NYÍRBÁTORI JÁRÁS:

GOMBÁS SÁNDOR Nyírbátor, pedagógus alapszervezet 18, DR. P. SZABÓ GYULA Nyírlugos, Állami Gazdaság 19, KÁN LAJOSNÉ Nyírbátor, MNB 8, KANDA JÁNOS Rendőrség Nyírbátor 9, VAJDA ISTVÁN Nyírbátor Kossuth Tsz 10, LUKÁCS GYÖRGY Nyírbátor Ujbarázda Tsz 10, SÁRI JÓZSEF Nyírbátor Dohánybeváltó 10, KÉZI ZOLTÁN Gépjavító Állomás Nyírbátor 12, DANI MIKLÓS Nyírbátor Vastömegcikkipari Vállalat 12, KULCSÁR MIHÁLY Nyírbátor Ktsz 17, MEGGYESI GYULA Nyírbátor Járási Tanács 18, KOVÁCS ANTAL Nyírbátor Fmsz 18, VAJAI GYULA Nyírbátor Növényolajipari Vállalat 19, KOVÁCS LÁSZLÓ Nyírpilis 17, PAPP MIHÁLY Piricse 17, FÁBIÁN LAJOS Omböly 17, TAKÁCS JÁNOS Penészlek 17, OROSZ MIKLÓS Máriapócs 17, ORBÁN LAJOSNÉ Terem 18, PAPP GYÖRGY Aporliget 18, TURZÓ SÁNDOR Nyírbeltek 18, KÖKÉNYEI GÁBOR Nyírmihálydi 18, SOMJAI JÁNOS Nyírbogát 18, FREND SÁNDOR Nyírcsászári 18, MIKÓ JÁNOS Nyírgelse 18, GÖDA SÁNDOR Nyírgelse Szalmadpuszta 18, KESZTHELYI JÁNOS Nyírgyulaj 18, KOVÁCS FERENC Nyírvasvári 19, PETERMAN GÉZA Terem Sárgaháza 19, ZSUKK MIKLÓS Aporliget 19, GYURÓ IMRE Encsencs 19, DR. ROHÁLY VIKTOR Nyírbéltek 19, KÓKAI ISTVÁN Nyírlugos 19, NAGY ISTVÁN Nyírlugos Tsz 19, GYARMATI LÁSZLÓ Nyírbogát 19, BEREK LAJOS Nyírderzs 19, LAKATOS ISTVÁN Pócspetri 19, TABI JÓZSEF Kisléta 19.

NYÍREGYHÁZA JÁRÁS:

VÁCI MIHÁLY Ibrány 18, KANDA PÁL Nyírbogdány 12, ALEXA LÁSZLÓ Nyírbogdány üzem 19, SZILÁGYI IMRE Nagyhalász 12, KATONA LAJOS Vencsellő 12, SZABÓ MIKLÓS Oros 10, TÓTH LÁSZLÓ Nyírjes 10, HOLLÓ FERENC Nyírpazony 10, BOTRÁGYI ZOLTÁN Napkor 10, CSISZTU LÁSZLÓ Sényő 10, NEMES BÉLA Nyírtura 10, SZUHÁR PÁL Kék 10, FÜLÖP JÁNOS Demecser 10. TELEKDI KÁROLY Beszterec 10, SZATMÁRI ISTVÁN Tiszarád 10, DR. PIVARNYIK JÁNOS Vasmegyer 10, KOZMA PÉTER Tiszatelek 10, JUHÁSZ SÁNDOR Kótaj 10, BORBÉLY JÁNOSNÉ Rakamaz 10, NOVÁK SÁNDOR Rakamaz Cipész Ktsz 10, MAJOROS JÓZSEF Nyírtelek 12, POLCZ JÁNOS Gyulatanya 12, GYARMATI GÉZA Nyírszőlős 10, FÜLÖP JÁNOS Demecser 12, BORBÉLY JÁNOSNÉ Rakamaz Vegyes Ktsz 12, KOVÁCS BALÁZS Timár 12, NYITRAI GÁBOR Szabolcs 12, NOVÁK SÁNDOR Balsa 12, HOLLÓ FERENC Nyíregyháza Fmsz 12, VINCZE JÓZSEF Tiszanagyfalu 12, LIPCSEI JÁNOS Nyírtelek Belegrád 19, LIPTÁK ANDRÁS Nagyhalász Üzem 19, OLÁH ANDRÁS Kemecse Állami Gazdaság 19, HEMLI JÓZSEF Kemecse község 19, MUSZBEK LÁSZLÓ Buj 19, IVÁNCSÓ DÉNES Tiszabercel község 19, PERLAKI GYULA Tiszabercel Téglagyár 19, BORBÉLY JÁNOSNÉ Paszab 19, KOHÁRI FERENC Gáva 19, POLCZ JÁNOS Nagyecserkesz 19, MADI LAJOS Ujfehértó 12, KINDRUSZ PÁL Járási Rendőrkapitányság 20.

MÁTÉSZALKAI JÁRÁS:

KÁLLAI SÁNDOR Ópályi 18, DR. FEKSZI ISTVÁN Nagydobos 18, MOSTYÁK ANDRÁSNÉ Nyírparasznya 18, VAS JÓZSEF Győrtelek 18, GYARMATI SÁNDOR Jármi 18, LEVAI GYÖRGY Mátészalka Fmsz 18, KOVÁCS SÁNDOR Mátészalka Gépgyár 18, PONGRÁCZ ANTAL Mátészalka MÁV 18, JÓZSA ENDRE Mátészalka Állami Gazdaság 18, VARGA KÁROLY Nagyecsed 18, KÁLLAI MENYHÉRT Ököritófülpös 18, ZÁKOR ISTVÁN Szamosszeg 18, FODOR KÁROLY Hodász 19, GARISCSÁK SÁNDOR Hodász Állami Gazdaság 18, SZÉP FERENC Kántorjánosi 18, BUJÁNSZKI GYÖRGYNÉ Fábiánháza 19, HEGYMEGI ISTVÁN Kocsord 19, DR. SZABÓ JÓZSEF Nagyecsed 19, DR. CSATLÓS MIKLÓS Nyírcsaholy 19, KOMLÓS BÉLA Nyírkáta 19, MELEGH GÁBOR Nyírmeggyes 19, BENEDEK LAJOS Mátészalka ERDÉRT 19, KUN ISTVÁN Mátészalka Faipari Vállalat 19, NAGY LÁSZLÓ pedagógus alapszervezet Mátészalka 19.

FEHÉRGYARMATI JÁRÁS:

DR. SZOLNOKI JÁNOS Tunyogmatolcs 18, KÓNCZ KÁROLY Penyige 12, BÁNOCZI GYULA Túristvándi 18, KÁDÁR GYULA Szamosujlak 8, TISZA MIKLÓS Cégénydányád 9, DR. PREKU LAJOS Gyügye 9, GÁL FERENC Zsarolyán 9, KOTVASZ ANDRÁS Nagyszekeres 9, DR. KERTÉSZ ISTVÁN Kisszekeres 9, LÁSZLÓ BÉLA Fehérgyarmat Kórház 9, KÓNYA JÓZSEF Magosliget 16, CSEREPES SÁNDOR Uszka 10, TISZA MIKLÓS Milota 10, KRICSÁN GYÖRGY Tiszacsécse 10, SZABÓ ENDRE Kisar 10, SZELES ZOLTÁN Nagyar 10, KÖVÁRI SÁNDOR ——— TAMÁS JÁNOS Nábrád 12, FALCSIK JÓZSEF Turricse 17, PETŐ JÓZSEF Csaholc 17, KOCSIS KÁROLY Mánd 17, MOLNÁR LAJOS Fülesd 17, KÁROLY LÁSZLÓ Kölcse 17, DELI ISTVÁN Tiszabecs 17, SZIGETI BÉLA Fehérgyarmat Vastömegcikkipari V. 17, KORMOS JÁNOS Fehérgyarmat Á. G. 17, GÁL FERENC Sonkád 18, SZÁNTÓ LAJOS Kispalád 18, DIÓSI JÓZSEF Botpalád 18, SZAKACS JÓZSEF Kömörő 18, SZILÁGYI BERTALAN Szamárcseke 18, MEZEI JÁNOS Tiszakóród 18, FORGÁCS ANDRÁS Jánkmajtis 19, KORMOS JÁNOS Kisnamény 19.

VÁSÁROSNAMÉNYI JÁRÁS:

TÓTH JÓZSEF Vásárosnamény 10, ANTAL PÁL Olcsva 10, CSIKÓS BALÁZS Barabás 17, HAKLIK MIKLÓS Kisvarsány 18, DEVAI ANDRÁS Nagyvarsány 10, GRÁF JÓZSEF Nagyvarsány tanya 10, SÁRRÉTI GÉZA Gyüre 10, RUDA MIHÁLY Aranyosapáti 10, PESTI ENDRE Ilk 10, NOVÁK ERNŐ Gemzse 10, CSALA IMRE Vitka 10, KOSA GYULA Beregsurány 17, SZELES ENDRE Márokpapi 17, BOGNÁR ISTVÁN Csaroda 17, NAGY JÓZSEF Tákos 17, ANTAL MIKLÓS Jánd 17, ERDŐDI IMRE Gulács 17, DR. KISS GYÖRGY Tarpa 17, BARÁTH MENYHÉRT Tivadar 17, KÓNCZ BÉLA Gergelyiugornya 17, KÓNCZ JENŐ Hete 17, SZILÁGYI BÉLA Beregdaróc 17, VARGA GYULA Gelénes 17, KOZÁK FERENC Vámosatya 17, KARÁCSONY TIBOR Tiszaszalka 18. DR. KPOLÁNYI MIHÁLY Tiszaszalka Gépjavító 18, GERGELY FERENC Tiszaszalka Á. G. 18, CZAKÓ JÁNOS Tiszavid 18, SPISÁK ANDRÁS Lónya 18.

NAGYKÁLLÓI JÁRÁS:

DR. ALEXA MIKLÓS Nagykálló község 19, MARKOVICS MIKLÓS Szakoly 18, HORVÁTH GABRIELLA Biri 18, NAGY MIHÁLY Balkány Állami Gazdaság 18, SIMKOVICS GYULA Balkány község 18, RADÓCZI JÁNOS Nagykálló Gépjavító Állomás 20, CSEPELYI TAMÁS Balkány 18, NAGY JENŐ Császárszállás 19, SULYÁK SÁNDOR Rákóczi Tsz Vadastanya 19, SZÜCS IMRE Nagykálló Bírke tanya 12, BELICZA ISTVÁN Nagykálló Ludas tó 12, DONKA PÉTER Nagykálló Virágzó Föld Tsz 12, RABATINA JÁNOS Balkány Perkedpuszta 11, GÁSPÁR ANDRÁS Balkány Kocogh tanya 11, NAGY ERNŐ Balkány Tamáspuszta 11, ILLÉS JÁNOS Balkány Abapuszta 11, TAMÁS JÁNOS Balkány Cibakpuszta 11, MADARÁSZ ISTVÁNNÉ Geszteréd 18, CSEPELYI TAMÁS Geszteréd Nyíri tanya 22, NOSZÁLY ANDRÁS Geszteréd Szállásföld 18, BABOSI JÁNOS Bökény 18, ARVAI IMRE Erpatak 18, NEMES IMRE Kállósemjén 19, TÓTH MIKLÓS Kállósemjén Péterhalom 12, PATAKI CSABA Kállósemjén Ujszőlő 12.

TISZALÖKI JÁRÁS:

SINKA ISTVÁN Tiszalök 12, OROSZ SZILÁRD Tiszavasvári Alkaloida 12, SZABÓ MIHÁLY Tiszavasvári Gépjavító 17, HOSZSZÚ LÁSZLÓ Tiszavasvári Állami Gazdaság 17, KISS JÁNOS Tiszavasvári Ktsz 17, KARASZ ISTVÁN Tiszavasvári Tsz 17, VISZOKAI ISTVÁN Tiszalök Erőmű 17, BOZGONYI JÁNOS Tiszalök Ládaipari Vállalat 17, ÖKRÖS GÁBOR Tiszalök Rákóczi Tsz 17, NAGY KÁLMÁN Tiszadada 17, CSIKÓS JÁNOS Tiszadob 17, DR. BORIVÓ LÁSZLÓ Tiszaeszlár 17, SZILÁGYI JÓZSEF Tiszalök Szabadság Tsz 19, CSIRMAZ JÁNOS Tiszavasvári Lenin Tsz 19, SZINCSÁK FERENC Tiszadob Ujharcos Tsz 19.

CSENGERI JÁRÁS:

VALKÓ MIHÁLY Tisztaberek 12, LÁSZLÓ ANDRÁS Zajta 12, KANYÓ LÁSZLÓ Császló 12, JENEI LAJOS Csegöld 17, LÁNCZI JÁNOS Csenger 12, SZOKÁN JÁNOS Csengersima 17, KOZMA MIKLÓS Csengerújfalu 12, ESZENYI LAJOS Gacsály 12, KEREZSI MIKLÓS Garbolc 8, SIMAI ZSIGMOND Hermánszeg 17, DR. BÉLTEKI BÉLA Kishodos 9, ILLYÉS ISTVÁN Komlódtótfalu 17, ENYEDI ISTVÁN Méhtelek 19, BARCSAI SÁNDOR Nagyécs 17, PÁLÓCZI ENDRE Nagyhodos 9, VISZLAI SÁNDOR Pátyod 12, VASAS SÁNDOR Porcsalma 12, SZÁSZ PÁL Rozsály 12, KURUCZ JÁNOS Szamosangyalos 12, PAPP ENDRE Szamosbecs 17, KOCSÁNY GYULA Szamossályi 17, SZÜCS JÁNOS Szamostatárfalva 17, SZTÁROSZTA PÁL Tyukod 12, OLVASZTÓ MIKLÓS Ura 12.

BAKTALÓRÁNTHÁZI JÁRÁS:

KOPKA JÁNOS Baktalórántháza 19, TAMÁS ANDRÁS Baktalórántháza Gépjavító Vállalat 19, SZVIRIDOV IVÁNNÉ Apagy 18, KÁNTOR ZOLTÁN Nyírmada Állami Gazdaság 19, JUHÁSZ LÁSZLÓ Nyírmada OSHV 19, SZŐKE SÁNDOR Nyíribrony 19, SZABÓ MIKLÓS Ófehértó 18, PINTÉR ÁRPÁD Petneháza 18, NAGY ISTVÁN Pusztadobos 18.

A tiszanagyfalui Új Élet Termelőszövetkezetben idén először próbálkoztak a burgonyaültető géppel, ami jól bevált. Gyurics László traktoros és munkatársai: Kelemen Miklósné, Szalaga Miklósné, Láng Györgyné és Batfalczki Sándorné naponta 4—5 holdat ültetnek el.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1968 ápr. 7

1021

Soltész Albert

Szabolcs-szatmári tájakon

NYÍRCSÁSZÁRI

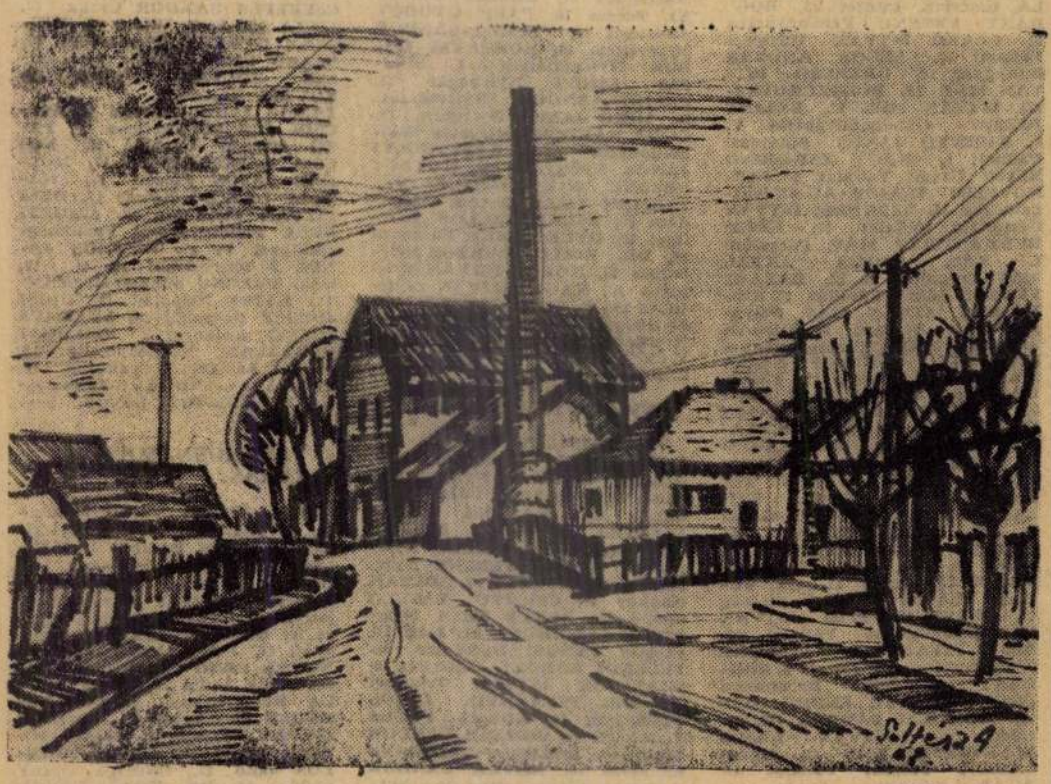

SOLTÉSZ ALBERT GRAFIKÁJA

A Nyírbátor—Mátészalka közötti műúton alig hagyja el az utas a bátori járás székhelyét, sárga homokdombok mögött jellegzetes nyírségi falucska kontúrjai bontakoznak ki: Nyírcsászárié.

Aki ugyanezt az utat negyedszázaddal ezelőtt tette meg, a vasúti sínnél már a falu szélén volt. Ma a sínen túl is házak állnak. A század eleji Szatmár-monográfia még csak 30 lakóházat említ, a községi tanács mai adatai 225 házat regisztrálnak. Ugyanezt a két adatforrást érdemes összehasonlítani a lakosság számával is. A monográfia szerkesztése idején 625-en éltek itt, ma — a legutóbbi tanácsválasztáskor készített lakossági nyilvántartás szerint — 1175-ös lélekszámú Nyírcsászári. A népességi statisztika még egy érdekességet elárul a községről. Az 1966-os megyei statisztikai évkönyv „Vándorlási különbözet" című rovata arról tanúskodik, hogy Császári annak a húsz szabolcsi községnek egyike, amelyet plusz jellel kellett ellátni: az előző évhez viszonyítva nem apadt, hanem nőtt a lakosság száma; hárommal.

Az elég gyér irodalmi forrásból is következtethető, hogy érdekes múltja van a falunak. A múltat, a település történetét azonban nemigen ismerik itt. A múlt és jelen összevetése pedig kevés helyen adhat olyan érdekes képet, mint éppen ebben a községben. A történelem császári eseményeiről Cseh Tibortól sikerül érdekes kiindulópontot szerezni: „A XIII. században is itt volt már ez a település. Egy Császár nevű család birtoka lehetett. A nyírbátori múzeumban láttam egy könyvet, amely említést tesz erről is..."

Az egykori Szatmár vármegye közigazgatási határán húzódó Császáriról az 1810-es kiadású „Szathmár vármegye fekvése, történetei és polgári esmérete" című mű második kötete így ír:

„Régenten Chazarok építették. A Császáry nemből nemzetes férfiú vala Chacháry György Fei Ispány, a király embere."

Ennél valamivel többet mond egy másik, a vármegye középkori történetéről szóló tanulmány:

„Császári: szláv eredetű magyar szó. Birtokosai nevét már egy 1286-i oklevél említi."

Végül ezt a mozaikot így egészíti ki a már említett Szatmár-monográfia:

„...1468-ban Chazárnak írják. Később a Báthori családé lett. A XVIII. század végén a gróf Hallerek örökéé, majd 1810-ben Péchy Antalé, később a Dégenfeldeké, végül herceg Odeschalchy Gyulánéé. Van postája. A távírója és vasúti állomása Nyírbátor..."

Az 1810-es birtokos Péchy-család címerében lévő fekete sas karmai markolászták ezt a homoktalajt is. A gazdálkodásról így ír a korabeli tanulmány: „...Élelmek: szántás, vetés. Vásáros helye Nyír-Báthor, földgye három nyomásbéli, mellyben kevés búza, de rozs bővebben terem, réttyei kevesek, de jó füvet termők, legelője kevés, fája, nádja nincsen..."

Talán éppen itt, a gazdálkodástörténetnél érdemes átvezetni a múlt századok szálait a mába. A lakosság fő megélhetési forrása ma is, mint évszázadokkal korábban, a mezőgazdaság. A község egyetlen közös gazdasága, az Uj Élet Tsz több, mint 1300 katasztrális holdon gazdálkodik. Ebből a kenyérgabona vetésterülete 370 hold, a kukoricáé 150, a takarmánynövényeké 112 hold.

„Réttyei kevesek, de jó füvet termők" — írja a 150 évvel ezelőtti mű. Ezen a kevés, de jó füvön ma közel száz szarvasmarha és 413 juh nevelkedik. A község, illetve a tsz jó munkaerő-adottságokkal rendelkezik. Tekintélyes a fiatalok száma, a községből az iparba eljáró 160 ember zömében idősebb. A legtöbben a Hodászi Állami Gazdaságba járnak át, elég sokan dolgoznak a szalkai fatelepen, de a megyeszékhely üzemeiben is találunk császári lakosokat. Ingáznak néhányan a fővárosba, Debrecenbe és Borsodba is. A község vezetőinek gondja — mint a legtöbb szabolcs-szatmári faluban — a helyi munkaalkalmak szaporítása, de itt most talán a legfontosabb feladatnak tartják a tsz pénzügyi megerősítését, a község minden adottságának ésszerű kamatoztatását a gazdálkodás érdekében.

A közel 1200 lakos jó anyagi körülményeiről tanuskodik a bolti forgalom. Csak a község kereskedelmi egységeiben egy év alatt általában kétmilliót költenek el a császáriak élelmiszerre és vegyes iparcikkre. A vásárlások értéke azonban ennél jóval magasabb, ugyanis a járási székhely néhány kilométeres távolsága lehetővé teszi az ottani gyakori vásárlásokat. És még egy adat: 1 millió forint a császáriak takarékbetét állománya.

Hét éve gyúlt ki a villany Nyírcsászáriban. Ruszén János községi párttitkár így emlékszik vissza erre az eseményre:

— Egy kicsit különösen hangzik, de nem örültek a villanynak az itteni lakosok. Alig volt olyan ember, aki be akarta volna köttetni a lakásába. Valahogyan mégis csak rábeszéltük a falut... Ma pedig, ha valamelyik közvilágítási lámpa kialszik, máris keresnek, hogy intézkedjünk."

Az áram, a fény újabb igényeket keltett: mind több lakás ablakából villog esténként a televízió kékes fénye, alig van lakás, ahol ne lenne egy-két elektromos háztartási gép.

A régi építésű házak helyén vagy azok mellett egyre több új lakás épül.

— Most a kétszobás tömblakás a divat — mondja Hornyák József a községi tanács vb elnöke. — Olajkályhákkal, cserépkályhákkal. Négy lakásban már a víz is bent van. Kinek volt itt régebben fürdőszobája?

A szegényparasztok, napszámosok lakta nyírségi falucskából tehetős és tehetséges emberek községe lett. Az előbbit, a „tehetős" jelzőt erősítik a tanácselnök szavai:

— Van olyan család, nem is egy, amely csak a libaszerződésből 12 ezer forintot jövedelmezett tavaly, s már az idén is 110 libára szerződött.

A másik jelzőt, a „tehetséges" Balogh Anna általános iskolai igazgató mondataiból kölcsönöztük:

— Sok tehetséges embert nevelt az az iskola sok-sok generáción át. Főiskolai és középiskolai tanár, orvos, mérnök ma már a kis falusi iskola számos volt tanulója. A felszabadulás óta a község lakói közül 260 felnőtt vizsgázott le a dolgozók általános iskolájában, s közülük igen sokan tovább is tanultak.

Az eredmény, a fejlődés mögött bőven van gond is ebben a faluban. Gond a tsz megerősítése, gond a napközi otthon hiánya. Az iskola négy tantermében váltásokkal késő estig tanítanak mindennap. Gondot jelent a szeszgyár épületének hasznosítása, az elvándorlás fokozatos csökkentése, az orvosi rendelő és lakás felépítése, a művelődési ház bővítésének befejezése, melyhez még 30—40 ezer forint hiányzik...

A nyírségi homokdombok mögött ez a kisközség ma már nemcsak meghúzódik, hanem eredményeivel, gondjaival mind több figyelmet kér magának.

Szilágyi Szabolcs

Kelet-Magyarország
1968. április 7.

Feleltetőgép és Sophia Loren cipője

Tizenévesek remekeinek nyíregyházi randevúja

Valamikor hosszú inasévek, majd évtizedes vándorút kellett ahhoz, hogy a legény megformálhassa a remeket, amely mesterré avatja. Ma nem egy szabolcsi fiatalnak egyetlen esztendő is elég ahhoz, hogy olyant alkosson, amely előtt nem csak a laikus csodálkozik, de a hozzáértő zsűri is így szóljon: „Remek! Csillagos ötös!"

Szombaton ipari tanuló nap volt Nyíregyházán, s ismét megnyílt a hagyományos kiállítás a legszebb munkákból. A megyei úttörőházban sorakoznak a remekek.

Négy lány dicsérete

Mérőpadot készítettek a villanyszerelő tanulók, cserélhető táblákkal, amelyen minden mérést el lehet végezni, ami elképzelhető a szakmában. A kisvárdaiak elmés szivattyúmotorja távvezérléssel is üzemel, elektromos csengő jelzi a hibát. Egy fiatal csengeri szakmunkásjelölt tizes szállodai, vagy nővérhívó berendezése úgy működik, mintha most készült volna a legprecizebb gyárban. Nyíregyházi gyerek elektromos távhőmérője, kisvárdai fiatal mosógépmotorja, tiszalökiek vezérlőpultja előtt állnak a nézők, s szólnak a legnagyobb elismeréssel.

Odább azután meg kell állni, mert olyan remeket mutatnak a száztizes iskola mechanikai, elektroműszerészeti és elektronikai tanulói, amilyet még nem láttak Szabolcsban. Laboratóriumi műszereknek megfelelő végtelen precizitás első éves szakmunkástanulóknál. Azt mondják, nem egy idős szaki örülne, ha hasonlót adhatna ki kezéből. RC ellenőrző műszer, tranzisztoros erősítő, hangfrekvenciás erősítő, majd egy meglepetés a szakértőknek is: a feleltetőgép. Négy elsős elektroműszerész lány dicsérete, behelyezik a kérdéseket, majd a lyukkártyán leadott feleletet, s kigyúl az eredményjelző lámpa a megfelelő helyen. Adja az érdemjegyet az egyestől az ötösig.

Titkártelefon

Van itt még látnivaló. A titkári, vagy portástelefon, az elektromos kódszámrendszerrel működő miniatűr páncélszekrény, amit szívesen be is mutatnak — egy mátészalkai ipari tanuló ötletes, mi több — zseniális munkája.

Az építőipar fűtésszerelői egy bérház kicsinyített másán — hű, s tökéletes utánzat! — mutatják be a fűtés műveletét, üzemképes kazánház, rengeteg cső, s cirkulál a meleg víz. Elsőévesek munkája, de még a biztosító berendezésről sem feledkeztek el. Van aztán kalapácsos daráló, amely Vásárosnaményban készült, s amely épp úgy őrli a kukoricát, mint igazi, nagyobb társa. Ki tudná eldönteni, melyik az értékesebb? Ez, vagy a naményi szalagfűrész, a zseblámpaelemmel működő fémfűrészgép, vagy a Nyíregyházi Gumigyár lakatoslányainak szerszámai?

Két szalkai fiú esztergarevolverfejnél állítanak meg a szakemberek, s magyarázzák, miért kitűnő, hogyan lehet vele jelentősen rövidíteni a megmunkálás műveletét. Aztán ők is hosszan időznek a kádártanulók remek hordói előtt, amelyeken faragott a szőlő, s még a poharak is fából készültek az esztergapadon. Bérházi fürdőszoba mindössze fél négyszetméteren, apró káddal, mosdóval, s piciny, de kiválóan működő csapokkal. Az építőipar vízvezetékszerelői alkottak csodálatosat.

Tokaj szignálja

Legalább ennyire nagyszerű, amit a gelkás fiatalok készítettek, a mini, hordozható, tranzisztoros tv-készülék, amelyen megjelenik Tokaj szignálja. Csodálni lehet, csakúgy a lakatosok rózsabokrát, amelyen tengernyi idővel és munkával száz és száz zöld levél, nyiló piros rózsa — vasból van mind egy szálig.

Ott van azután középen az építők alkotása, a most épülő ipari tanintézet egy az ötvenhez mértékű modellje, rajta minden, a kémények, a villámhárítók, s előtte zöldell a park, virít a szegfű. A bútorasztalosok tv-szekrénye, intarziás dohányzóasztala máris vevőre találna. S hány vásárlója akadna a rakamazi és a vencsellői cipésztanulók női cipő, s szandál remekeinek! Negyven körüli modellt készítettek, valamennyit eladhatnák azonnal a legkényesebb igényű külföldi áruházban. Az egyik oktató azt mondja: „Sophia Loren is szívesen viselné!"

Pénztárcák, irattárcák gyönyörű kidolgozásban. A szabók alkotásait — tizenöt, tizenhat éves leányok — manöken mutatja be a kiállításon. Maguk tervezték, szabták, varrták a ruhaköltemányeket, s két bekeretezett oklevél is bizonyítja, nem véletlenül lettek elsők, harmadikok az országos szakrajzversenyen.

Az alkotók

Mit mondjunk még?

Nehéz dolga lesz a zsűrinek, annyi szent. Kevés szakmunkás készíthetne ezektől szebbet, kiválóbbat. Új szakmák, új irányzatok, új termékek jelentkeznek Szabolcsban, s ezek hűséges tükre a kiállítás. Az alkotók — texasnadrágos fiúk, miniszoknyás leányok — ott állnak munkáik előtt szerényen.

Talán nem is gondolnak rá, milyen messze vannak érdeklődésben, tudásban, technikai felkészültségben akár az egy évtizeddel előttük lévőktől is. A feleltetőgép, amit ők szerkesztettek, a legmagasabb jegyet adná nekik.

K. J.

épiskola hallgatói növényvédő-Rapidtox géppel a permete-
Foto: Szedlák Richárd tanár

Fmsz-i „betörés" a városba

ABC áruház, étterem-presszó, zöldség- és gyümölcsbolt, ezer sertés hizlalása a nyíregyházi fmsz tervében

Az új lehetőségek kiaknázására készítette idei tervét a nyíregyházi fmsz. Helyzete adottságából adódóan valósággal „betör" a megyeszékhely, a város kereskedelmi, értékesítési hálózatába. A múlt év novemberében megnyitotta első üzleti egységét Nyíregyházán az fmsz: a Bethlen Gábor és a Síp utca sarkán lévő húsboltot.

Az idei programnak megfelelően a Búza téren már megkezdődött a szövetkezeti ABC-áruház építése. A több mint 8 millió forintba kerülő áruház 1058 négyzetméter alapterületen készül el és a következő év első negyedében nyílik meg.

Elkészült a kivitelezési terve s még idén megkezdik építeni a víztorony szomszédságában a korszerű egy étterem-presszó helyiségét. Az e részen kialakuló új városnegyednek nagy szüksége lesz rá. Megnyitása a jövő év első felében várható. A presszó-étterem elkészítésére 3,5 millió forintot költ az fmsz.

A kialakuló új ipartelepítés központjában, a borbányai részen a MEK-kel összefogva létesítenek zöldség-gyümölcs és vegyesboltot. Utóbbit önkiszolgáló rendszerrel.

A szövetkezeti húsbolt és a készülő ABC-áruház, valamint az fmsz-hez tartozó tíz község hús- és hentesáru közvetlen ellátása céljából sertéshízlalda telepet is alakított ki az fmsz a város szélén. Már az idén 800 kövér sertést ad a telep az ellátás javítására. Később pedig évi 1000 darabot szállít.

Természetesen tovább javítja, fejleszti hálózatát az fmsz a hozzá tartozó környékbeli falvakban, tanyákon is. Többek között Nyírpazonyban csinos bisztró készül el még az idén. Sényőn a vegyesboltot korszerűsítik és bővítik áruválasztékát. Nem kell majd e helyekről bejárni Nyíregyházára vásárolni, helyben is mind jobban kielégíthetik ilyen irányú igényüket.

Az fmsz idei forgalombonyolítási terve egyébként 141 millió forintot tesz ki, a tavalyi 133 millióval szemben. S minthogy a tavalyi tervet is 14 millióval teljesítette túl, idén is — a kezdeti eredmények alapján — jelentős túlteljesítés várható.

— ab —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1021

Szabolcs-szatmári tájakon

Nyírtelek, Bedő-bo

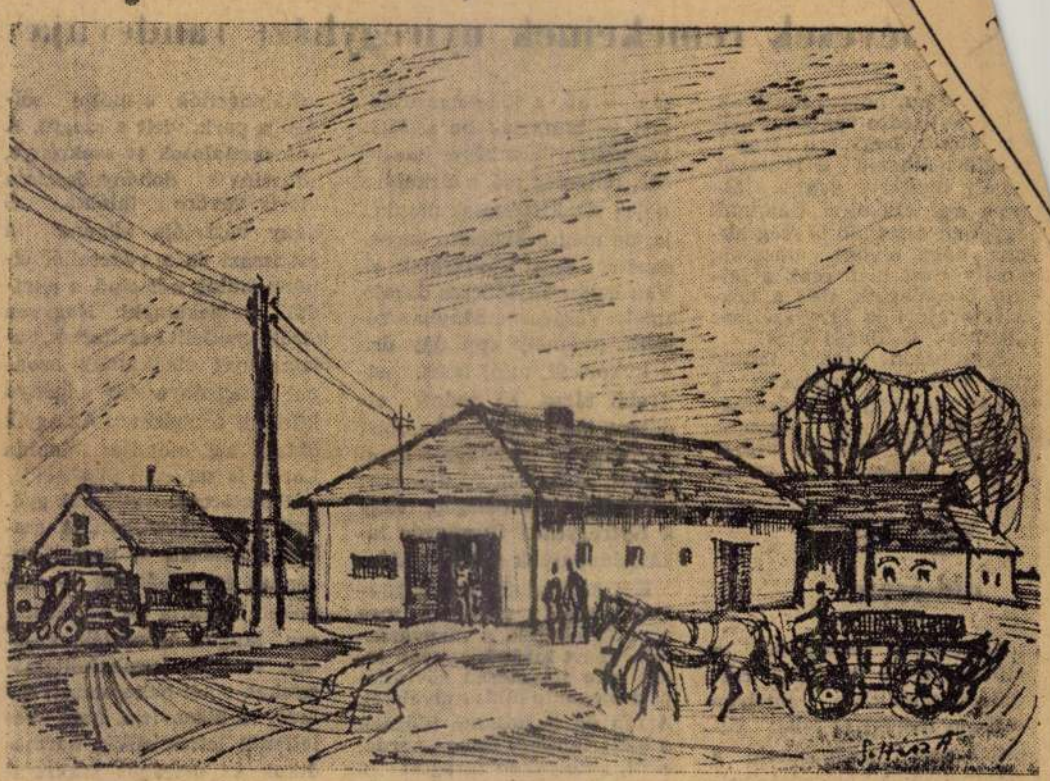

SOLTÉSZ ALBERT GRAFIKÁJA

Nyírtelek hétezres lakosságának alig tizennegyedrészét teszik ki a bedő-bokoriak. A község központjától öt kilométerre ötszáz ember lakik: többségükben tsz-parasztok, a hamarosan két évtizedes jubileumát ünneplő „Szabad Nép" tagjai.

Az idegennel ismerkedő turista szenvedélyével igyekszem keresni a szabolcsi tanyabokorban a „genius locit", a hely szellemét, hangulatát, azt az objektív vagy szubjektív tényezőt, amelynek ereje minden ingázót és minden távol dolgozó fiatalt hazavonzott ide az utóbbi években, azt a tüzes hajtóerőt, amely a felszabadulás óta milliós értékeket varázsolt elő.

— Az itt lakó népet ösztönösen vagy tudatosan mindig a közösségi eszme, az összefogás gondolata vezérelte — mondja *Balogh Gábor, a tsz párttitkára,* — hogy ez mennyire nem frázis csupán, érdemes megismerkedni a Bedő-bokor, vagy ahogy régen nevezték, a „Csutkasor" történetével.

A település históriája a század elején kezdődik. A XX. század első évtizedeiben települtek ide gróf Dessewffy birtokára, a birtokból leszakított 400 négyszögöles házhelyekre arató napszámosok.

— Úgy kétszáz ember élhetett itt; majd mindegyik nagy família volt. — *Képes József állattenyésztési agronómus* így emlékezik vissza a múltra. — Hogy miből éltek az itteniek? Az uradalom napszámjából, és nagyon sokan gyalog bejártak a nyíregyházi embervásárra. A régi inségmunkások közül ma is itt él köztünk *Takács János, Czizmarik János, Buzsik János.*

Iskolája nem volt a bokornak. Öt kilométerre járták tanulni, a Debrő-bokorba, s igen kevesen hordták a palatáblát két-három tanévnél tovább. Hat osztályt végzett emberre alig-alig emlékeznek. (Ma 37 gyermeket tanítanak a tsz által épített iskolában, s a felsőtagozatosok bejárnak a községbe, néhányan pedig a nyírszőlősi tanyai kollégium növendékei.)

A felszabadulás esztendejében itt indult meg leghamarabb a földosztás.

— Amikor itt már ment a munka, a környékbeliek is megbátorodtak, látták, nem jön vissza senki, hogy kihúzza a karókat — folytatja a visszaemlékezést Képes József. — A földosztó mozgalom élére négy helybeli lakos állt annak idején: *Sápi András, Buzsik János, Takács János, Polcz János.* A gyerekek másfél-másfél holdat, az apa és az anya két-két holdat kapott.

Nehezen indult az élet az új „birtokokon". A szegény napszámosoknak, inségmunkásoknak a 80 filléres napszámból nem tellett sokra. Eleinte ketten-hárman fogtak össze: egy tehénnel, egy lóval.

— Emlékszem olyanra is, hogy egy ló és egy tehén szántott közösen.

Így ment ez 1949-ig, amikor az említett négy földosztó újabb kezdeményezés élére állt: földművesszövetkezetet szerveztek, megindították az olajütőt, fűszerboltot nyitottak a községben, majd a tanyákon is.

— Ebben az időszakban ismerkedtek meg az itt élő tanyasiak a politikával is, melyet eddig csak a bőrükön éreztek, de hamarosan rájöttek, hogy ezután ők maguk is formálhatják a jövőt.

1948-ban a bokor lakosságának 60 százaléka szavazott a kommunista pártra. A felszabadulás évében hat, az egyesülés esztendejében már 25—30 párttag szervezte a tanya lakosságát a közös megmozdulásokra.

— Itt nálunk sohasem kellett tsz-t szervezni. Sőt! Mi magunk mentünk a városba, a minisztériumba tsz-alakítási engedélyért. A földművesszövetkezet alapjain 1949-ben megalakult a Szabad Nép Termelőszövetkezet. Tizenhárom család társult, de 1950. tavaszán már 24 család művelte együtt a földet. Vetőmagot, zsákokat és mindenféle gazdasági felszerelést összehordtunk.

Képes József, az akkori elnök szavait *Nagy Lajos mezőőr* egészíti ki:

— Jól emlékszem, hogy az első tavaszon villanlámpával éjszaka is vetettünk, mert sürgetett az idő. Az első aratás előtt egy elvtárs azt mondta a járásnál: „Tíz nap is kell ehhez a munkához". Learattunk mi öt nap alatt!

A 24 család akkor 100 holdon gazdálkodott — ma 1636 holdnyi a közös gazdaság összes területe.

— Sajátos módszerrel bevezettük a munkaegység rendszert is. Magunkra is és a tehenekre is volt munkaegység. Az egész napos munkáért egy hosszú, a félnaposért egy rövid vonást húztunk a papírra.

Az első gép egy kormos traktor volt. Most 13 erőgép, 5 teherautó, 2 kombájn és számos munkagép dübörög ki a földekre.

Az alakulás utáni harmadik évben már 75 családé volt a közös. Az összefogás meghozta az első kézzel fogható eredményeket. A tagok egyre-másra láttak hozzá az építkezéshez. Itt, ahol azelőtt csak szalma-, nád-, és csutkatetős házikók gubbasztottak, ma már egyetlen ilyen épület van. A tanyán ma már csak az idősebbek ismerik a Bedő-bokor ragadványnevét, a „Csutkasort." Az ötvenes években színre a földből nőttek ki az új létesítmények: a 80 férőhelyes tehénistálló, a 300 férőhelyes juhakol, a két dohánypajta, a hatalmas szerfás hízlalda, a fiaztató, a 10 vagonos magtár.

A közösség erejét kétszer is próbára tette az idő: először 1953-ban. Az akkori elnököt, Képes Józsefet iskoláról hívták haza: meg kell védeni a gazdaságot.

— Mire hazaértem, már gyűjtötték a kilépők listáját. Negyvenöt család jelentette be a kilépést, de *Polcz Andrással, a párttitkárral* sikerült megértetnünk az emberekkel, hogy nem akarnak jót. Megértették. Kilépett öt család, de egy-két év múlva ők is visszajöttek.

A második erőpróba dátuma 1956. Az októberi vihar megpróbált beletépni a bedő-bokri fákba is.

Az ellenforradalom napjaiban 32-en őrizték a majort, a tanyasiak milliós értékeit. Először kapával, ásóval, majd géppisztollyal és gránáttal álltak őrt Bedő-bokor kommunista parasztjai.

— Debrő-bokorban van egy tanyánk. Ott találkoztam össze az ellenforradalom napjaiban a volt 80 holdas birtokos fiával. Azt mondta, egyelőre csak azt kívánja, hogy építsünk neki vissza mindent a tanyára. Hát ez bizony nehéz lett volna. A háza anyagából kultúrházat építettünk 300 főre. Azt válaszoltam, hogy korai ez még, nem kerül arra sor.

A tsz kiállta a megpróbáltatást.

Megismerve a bokor múltját és jelenét, könnyű volt megtalálni a hely szellemét, amely — a párttitkár szavaival élve — a közösségi eszmében, az összefogásban öltött testet. Így jött létre a kövesút, így gyúlt ki a fény, így lett erős és gazdag ez a közös gazdaság, amely legutóbb átlag 45 forintos munkaegységet fizethetett a régi 80 filléres napszámosoknak, inségmunkásoknak és fiaiknak. Sok feladat vár még Bedő-bokor kommunistáira: tovább kell erősíteniük a gazdaságot, meg kell szüntetni a még mindig áldatlan közlekedési állapotokat, szeretnének javítani az egészségügyi ellátáson. S talán az utóbbi gond megoldásában várnák a leggyorsabb segítséget, hiszen a körzeti orvosi vizsgálat, SZTK-felülvizsgálati beutalás, a recept átiratása, majd kiváltása több napos utazgatásba kerül egy itteni lakosnak.

A munka májusi demonstrációján Bedő-bokor népe is együtt ünnepelt a világ dolgozóival. Szocialista brigádokat avattak, s a gazdaság két tagja, *ifj. Mátyás Jánosné és Hanyicska József* miniszteri kitüntetést vett át. Velük együtt több munkatársuk mellét díszíti már a „Kiváló tsz-tag" kitüntetés. Munkájukért kapták. Értéket, boldogságot teremtő tevékenységükért.

Szilágyi Szabolcs

vágyam maradt" című költeménye három változatának („Feledés éjszakáján", „Nem kell nekem díszsírhely", Ha már porrá omoltam") műfordításai, s főként az, hogy 11 verset – *Romlott ifjak, Mortua est! Melankólia, Vágyakozás, A hárs meséje, Az esticsillag, Gloszsza, Velence, A tegnapokkal togy az élet . . ., Sok, sok álmos kismadárka . . ., A csillagig* – két-két műfordító különböző tolmácsolásában élvezhetünk. A posztumusz költemények közül 67 verset tartalmaz a könyv, mely a „Száz árbocból" című költeménynek szintén két magyar változatával örevendezteti meg az olvasót. Mindenek fölött említésre méltó azonban, hogy a kötet első ízben mutatja be magyar nyelven Eminescu több szépprózáját is, olyan reprezentatív alkotásokat, mint a „Szárnyaszegett génius", „Könnyfia Széplegény", „Szegény Dionis", „Évfordulón" és „Cezara" című remekművek.

A kötethez a szerkesztő, Köpeczi Béla 25 oldalas – valósággal tanulmány számba menő – előszót, a fordítást ellenőrző Gáldi László pedig 84 oldal terjedelmű jegyzeteket írt, melyeknek keretén belül külön-külön bemutatja és lelkiismeretesen, hozzáértően elemzi a kötetnek nemcsak minden egyes írását, hanem azoknak valamennyi – eddig megjelent – magyar nyelvű műfordítását is.

Az átültetés mennyiségét illetően Jékely Zoltán, Franyó Zoltán, Szemlér Ferenc, Dsida Eminescu „Men
nek átültetését,
műfordítói teljes
Annál sajnálatos
a „Memento M
1302 sorából mi
ben, habár az –
vasó megkülönböztetett érdeklődésére tartana igényt, *Tudor Vianu*-nak – román és magyar nyelven egyaránt napvilágot látott – „Madách és Eminescu" című tanulmánya révén, melyben a világtörténelmet átfogó „Memento mori" és „Az ember tragédiája" című drámai költeményeket hasonlítja össze. Franyó valószínűleg éppen ezért fordította le Petőfi nyelvére, teljes egészében, Vianu értékes tanulmányának megjelenése után Eminescu eme hatalmas alkotását, melynek első s mindvégig egyetlen műfordítása Franyó magyar nyelvű átültetése.

Mindenesetre reméljük, hogy a kötet második kiadásában a „Memento mori" hiánytalanul jelenik majd meg, hogy a legnagyobb román író alkotó művészetét a magyar olvasó minél jobban megismerhesse. Befejezésül elismeréssel említjük meg, hogy a könyvikadó megható figyelmessége révén, a könyv borítólapját Constantin *Brancusi*-nak egy nagyon kedves és találó rajza díszíti.

DUNAJECZ LÁSZLÓ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD

1969 JAN

1021

Soltész Albert rajza

Soltész Albert

tén költséget teritun

ÉM Budapesti Betonáru
Bpest, XXI. (Csepel)
kóczi F. u. 289. azon
belépéssel alkalmaz gya
lattal rendelkező karl
tartó lakatosokat, autóvil-
lanyszerelőket, valamint ra-
kodási munkára férfi, azon-
kívül mozaiklap és beton-
elemgyártó munkára férfi
és női segédmunkásokat.
Felvételhez munkakönyv,
Mil. lap, SZTK kiskönyv
és tanácsi igazolás szüksé-
ges. Munkásszállást biztosí-
tunk. Jelentkezés a fenti
cím munkaügyi csoportjánál.
(Bp. 5140)

A Nyíregyházi Városgaz-
dálkodási Vállalat azonnali

Biztos jövedele
melés. Magas beváltatások. Ingyenes vé
ségtérítés.

Kössük meg mie
termelési szerződést

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 OKT 3.

1021

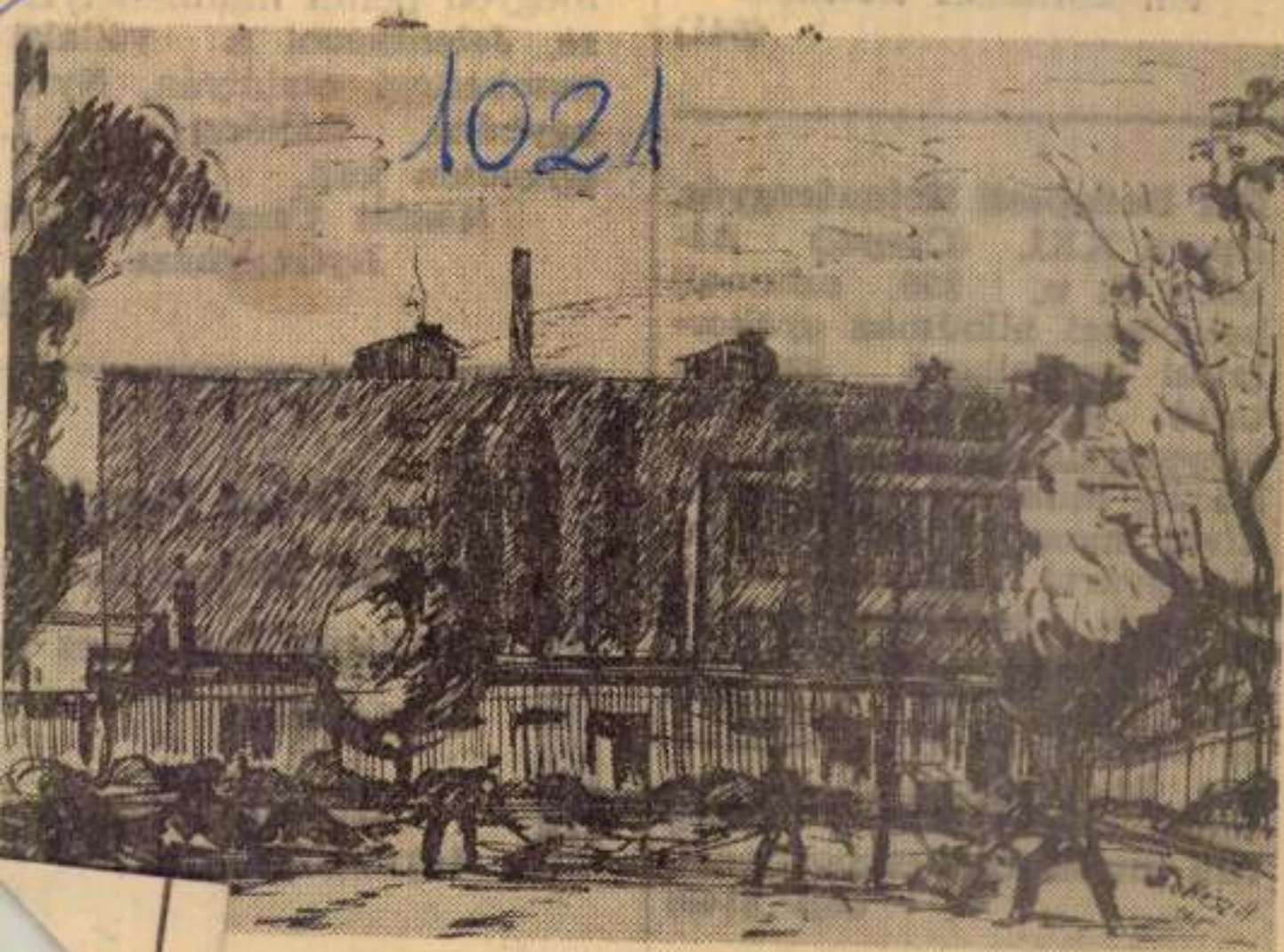

gyár, előtérben a gyermekjátszótér átalakításával.
Soltész Albert rajza

JÁRÁS

házat a fizetésből építette?

ARANCIALEVÉL?

Földes György:

Nagyv em

Nagyon rokonszenves, szőke fiatalasszony Bodori Sándorné. Bérelszámoló egy nagyvállalatnál. Nyolc éve van férjnél. Férje ugyancsak az egyik nagyvállalatnál dolgozik főosztályvezetői minőségben. Két kisgyerekük van, egyik fiú, a másik lány. A család egyéb körülményei nem tartoznak szorosan a történethez.

Ez a kedves szőke Bodorinné elmondta nekem, hogy férje mániákusan takarékos ember, és szerinte ezt a tulajdonságát egyre inkább, szinte betegesen fejleszti. Fillérnyi pontossággal kiszámolta például, mennyibe kerül a reggeli, az ebéd és a vacsora, ideértve az üzemi kosztot, valamint a gyerekek napközijét is. Hozzávette a lakbért, a gázt, a villanyt és minden egyéb apróbb kiadást. Pontosan kiszámította, mennyi kell Bodorinénak tízóraira, villamosra, fodrászra, és az állandó jellegű kiadások végösszegét átadta a feleségének, hogy azzal legjobb belátása szerint gazdálkodjék.

— Nem is rossz ember ez a Bodori — szóltam közbe. Az asszony könnyeit törülgette, s arról panaszkodott, hogy az idegei nem bírják már elviselni ezt a teljes kiszolgáltatottságot.

be belekeveredik az ember. A szívem sem kérges! Vállaltam hát, hogy Bodori Sándor közelébe kerülök, és beszélek vele a dologról.

Nem kellett sokáig Bodori Sándor után kutatnom. Egyik barátom annál a vállalatnál dolgozik, amelynél Bodori főosztályvezető.

— Bodori érti a dolgát — kezdte a barátom, akitől részletes információt kértem erről a mániákusan takarékos emberről. — Csak az a baj, hogy rendkívül nagyvonalúan intézi a vállalat ügyeit. Olykor még könnyelmű is.

Módfelett csodálkoztam és hosszas eszmecserénk során töviről hegyire elmagyaráztattam magamnak, hogy miért is tartják olyan nagyvonalú embernek Bodori

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 AUG 4
KELET
MAGYARORSZÁG

Soltész
1021 Albert

KELET-MAGYARORSZÁG — VASÁRNAPI MELLÉKLET

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

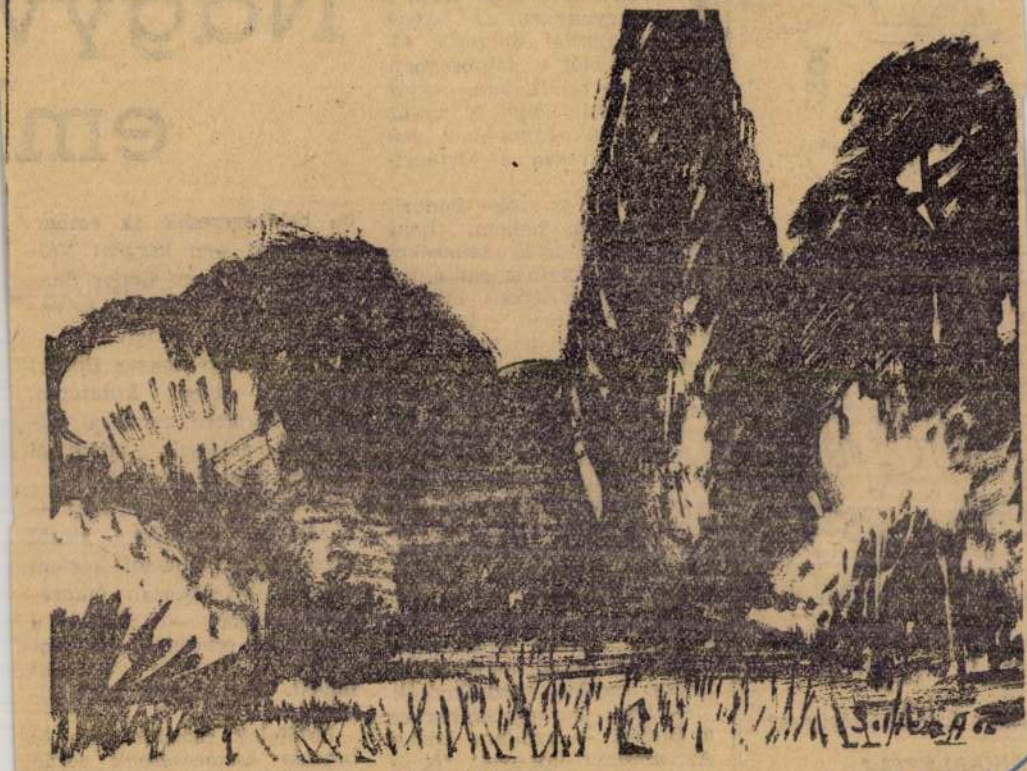

A VAJAI PARK — Soltész Albert rajza

EXPORT

(Zsoldos Sándor rajza)

IDEGENFORGALMI LÁTVÁNYOSSÁG — GÁZZAL

Egy utcasaroknál futottak össze. A fiú a nagynénjét látogatta meg, sporttáskájában almát vitt neki, az anyja kérte meg rá. Morgott, de elvállalta. A házból lépett ki éppen, hunyorgott, szemébe sütött a nap, nem is látta meg a lányt, az lépett hozzá. Akkor a fiú már hetek óta bujkált a lány elől, ez volt az első eset a praksziában, hogy nem tudta azt mondani: vége. Egyszer elkezdte ugyan, a parkban ültek a padon, nézegették a bóbiskoló öregeket, a lány sóhajtozott. Tulajdonképpen ezt a sóhajtozást unta meg először a fiú, holott éppen emiatt figyelt fel rá annak idején: a négy barátnő közül ez a lány volt a legkomolyabb, a legritkább.

— Ugy érzem... — kezdte azon a parkbeli padon a finálét, de a lány feléje fordult, a szemei világoskékek voltak és könnyesek, talán sejtett valamit, de nem akarta megkönnyíteni a helyzetét. — Mit mondasz? — kérdezte halkan. — Semmit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1959 MÁJ 18

1021

A KISVÁRDAI VÁR.

Soltész Albert rajza

Soltész Albert

...ggésekből, nem analizálnak, hanem deklarálnak, csupán az érzelmekre s azon belül is a legprimitívebbekre apellálnak. „Előnyüket" csak növeli, ha halmozódnak a politikai — elméleti — tudományos magyarázatot kívánó kérdések, összefüggések, amelyek a racionális igényű emberek figyelmét lefoglalják. Akik reális válaszokat keresnek a reális kérdésekre, a legnagyobb hibát követik el, ha engednek a pszichózisnak, amelyet a gyenge idegzetüek reagálása terjeszt, s maguk is a depresszió rabjaivá és passzívvá válnak, ha úgy érzik: az a komplex, összetett, a jelenségek különféle oldalaira kiterjedő válasz, amit adni kellene, sokkal kevésbé lenne hatásos, mint a leegyszerüsítő szélsőségek „egyértelmüsége".

Rossz és gyenge az ilyen érvek logikája és még nem is őszinte: kishitüség, rossz közérzet, fáradtság keres itt kibuvót, mentséget az „objektív körülményekben". Mert először is: mivel lenne menthető, hogy ne mondjuk el azt — fennhangon és nem motyogva ...

...grogalmazás... van bizonytal... kérdés, tanácst... ez nem azért v... sokat analizálu... tünk vagy mér... nem mert az a... összevetéseink, ... seink nem min... lyek, túlságosan... lóak, nem jutna... helyzetben lehet... keztetésekhez. D... esetben igen is... időszerű teendő... megfogalmazásához, annak a bizonyos lenini láncszemnek a megragadásához, amellyel az egész folyamatot tovább lehet lendíteni. Ahol az analiziseink alaposak, mint a gazdasági reform kérdésében, hogy a

...ismeréseben is ők jutottak a legtovább: az eszme megvalósításának pedig ez a legfőbb feltétele. A tettnek ugyanis nemcsak halála, hanem éltetője is lehet a gondolat. A forradalmi, a haladó tettnek mindenképpen az.

Rényi Péter

Túli József:

Érettségi bizony... rózsával

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1969 MÁR - 9

Soltész Albert
1021

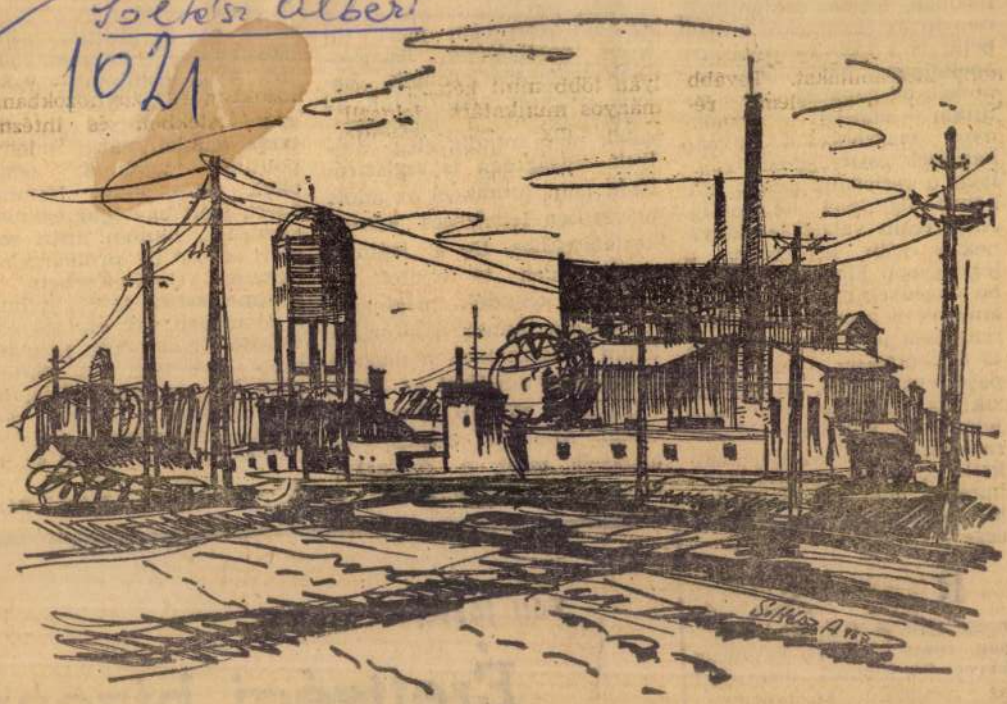

Soltész Albert: DEMECSER.

1965. május

ELÁ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1969 MÁJ 4

Soltész Albert

1021

1969. május 2.

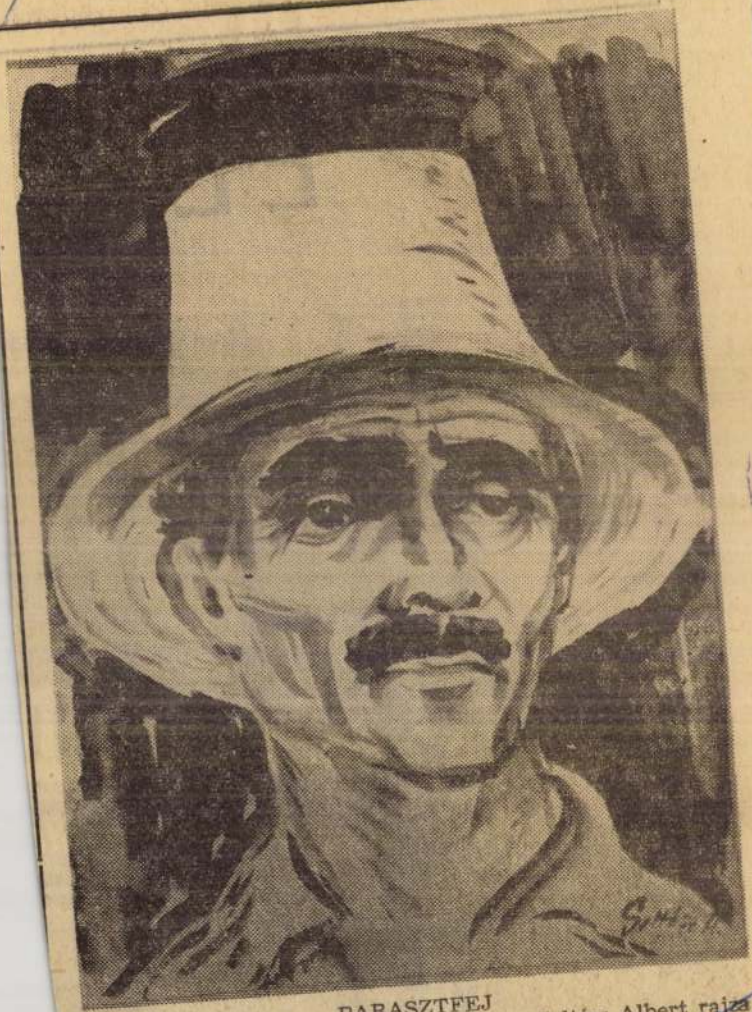

PARASZTFEJ Soltész Albert rajza

Május, s én mégis szent áhítattal borultam le előtted. Már éjszaka kimentem a ligetbe s úgy vártam, hogy a nap kibontsa vörös lobogóját: egyszer egy esztendőben nekem, csak nekem. Úgy éreztem, hogy az nem közönséges tavaszi hajnal, hanem a világ hajnalhasadása, az nem közönséges piroslása a nap tüzének, hanem az ébredő világszabadság vörös lobogója. Mámorosan álltam a májusi nap vörös lobogója alá és mentem lelkemben szent tüzekkel ünnepelni, örülni, remélni, élni. Millió szegény testvérem, millió hajnali proletár járt velem s nagy vörös lobogó alatt s a liget fiatal zöldje, a virágok, a madarak, a tavon a hattyúk láttak bennün-

festetted nekü
napjait, gyüm
tendő nagy si
um tömegnap
napfényes máj
ket. Itt vagy
ábrázatát, a te
a sivatagba, n
ták s a tegnap
rang harangoz
nepének elérk
ligetben ezer kis vörös lobogó lény ámá
nagy vörös lobogó felé, melyet az égi nap lenget az egész világ fölött. Akik most járunk a liget fiatal zöldjében, nem sietünk már éjjel lefoglalni Május ünnepére a vilá-

bogó alá, a Májusába . . .

* Megjelent számában)

Keresztrejtvény

ÜNNEP

Májusról szól a rejtvényünk vízszintes 1., valamint függőleges 1. számú sorában levő versidézet. A vers címe: vízszintes 33., a költő neve: vízszintes 41. és 63. szám alatt.

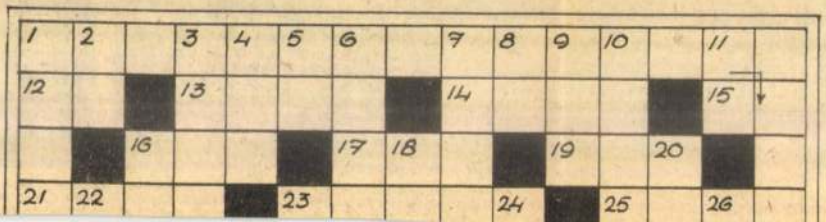

VÍZSZINTES: 1. A versidézet kezdete (folytatása függőleges 1.). 12. Indíték. 13. Rendjel. 14. Argumentuma. 15. Személyes névmás. 16. Járom. 17. A lelátó öröme (—'). 19. Női név. 21. Híres amerikai egyetem. 23. Ezt teszi a legtöbb jármű csúszós talajos, hirtelen fékezésnél (ford.). 25. Eszes. 27. Mint vízszintes 19. számú. 28. Igen oroszul. 29. Tojás németül. 31. Somogy megyei község. 32. Állóvíz. 33. Az idézett vers címe. 36. Sütő része! 37. Görög betű latinosan írva. 38. Az osztás egyik tényezője (—'). 39. Sértetlen (ford.). 41. A vízszintes 63-mal együtt a vers költője. 43. Nevet ad neki. 45. Kanalaz. 46. Intim része. 48. Becézett női név. 50. Keresztül. 52. Agyafúrtság. 55. A vas vegyjele. 56. A fájdalom hangja. 58. Szolmizációs hang. 59. Izomkötő. 60. Nagy madár. 61. Utazó. 63. Lásd: vízszintes 41. számút! 66. Jelfo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1969 MAJ 1

1021

SOLTÉSZ ALBERT • LEGELTETŐK

Soltész Albert

nak az óriási robajjal lezuhanó óriások. Tegnapelőtt egy ilyen kődarab agyonsújtotta az egyik gyereket, de nem halálosan. Tegnap pedig elcsentünk a kőbányászoktól egy pár kocka dinamitot, szombaton majd beledobjuk a tábortűzbe. Hadd legyen egy kis látványosság, nem igaz? No igen, és van itt egy forgalmas vasúti átjáró is, tele van lódarázsfészekkel a környéke. Tehát egyáltalán ne nyugtalankodjatok miattam, drága szüleim, én nagyon jól érzem magam.

Csókol benneteket fiatok: Zdenek."

E levél elolvasása után nejem ájultan esett össze, s még csak nem is a heverőn, mint általában máskor, hanem a földön. Adtam neki egy pohár ásványvizet, mire felnyitotta a szemét.

Lefektettem a heverőre, majd megnéztem a naptárt. Pénteket mutatott. Tehát a dinamitot holnap fogják a tábortűzbe dobni, s így még idejében odaérkezhetem, feltéve, ha Zdenek addig a a vízbe nem fullad, meg nem marja egy vipera, vagy el nem üti a vonat. A lódarazsak kevésbé érdekeltek.

Mosolyogva köszöntött a kávébarnára sült Polodonát. Nyomban szemrehányásokkal illettem, aggódva gyermekem életéért, s bizonyítékul elővettem Zdenek levelét. Polodonát a levelet olvasva felnevetett, és kijelentete, hogy itt van ugyan a folyócska, de abba csak egy katicabogár tudna belefulladni, az is pityókás állapotban. Kígyót nagyítóval sem lehet találni, a lódarázs pedig még a múlt század végén kipusztult. Ami pedig a kőbányát és a vasúti átjárót illeti, ezekről sohasem hallottak errefelé.

Nem kis időbe telt, amíg lehiggadtam. Nézzenek oda! Hát így bolonddá tudja tenni az embert ez az alamuszi kölyök! Aztán nyugodtan hazautaztam, és válaszoltam Zdeneknek:

„Drága gyermekem!

Anyukáddal együtt nagyon örvendünk, hogy ennyire megtetszett neked a tábori élet. Reméljük, hogy később is bátran bele mersz menni a folyóba, és nem félsz a vízbe fúlástól. A viperát, amit megfogsz, jobb, ha először meglóbálod néhányszor a fejed fölött és úgy dobod a levegőbe. Ez roppant szórakoztató, majd meglátod. A dinamitot illetően pedig azt ajánlom, hogy csak úgy egyszerűen ne dobjátok a tábortűzbe, hanem inkább dugjátok a lódarázsfészekbe, s gyújtsátok meg. Ne féljetek, semmi bajotok sem történik. Fentieken kívül melegen ajánlom a kőbánya további látogatását, mert a hulló kövek elől való elugrás nagyon fej-

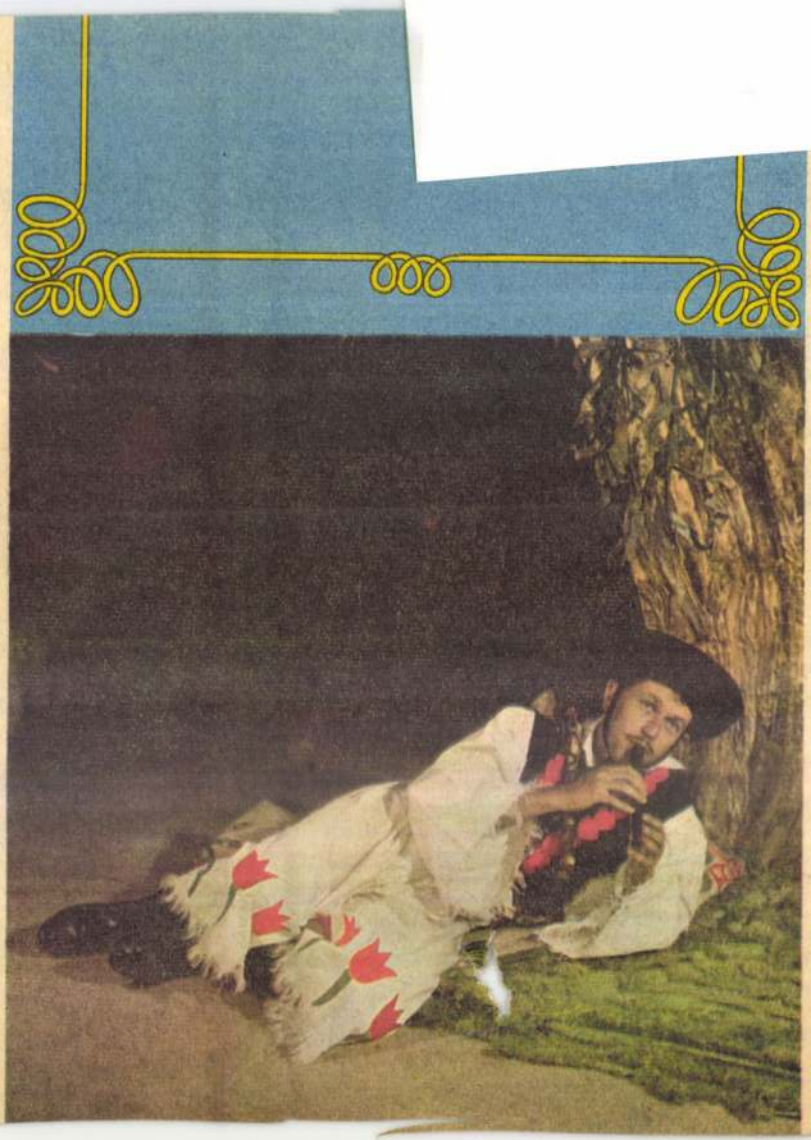

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1968 OKT 8

1021

SOLTÉSZ ALBERT ● BÖSZÖRMÉNYI ORBÁNHÁZ

Palásti László:

PIPÁLGATOK

Kedden azután a tanácstag beszámolt az örvendetes fejlődésről, az új rendelőintézetről, a tatarozott postáról, a megnagyobbított Röltex-fiókról, a könyvtár bővítéséről, a létesítendő önkiszolgáló csemegeüzletről és a Népi Ellenőrző Bizottság működéséről.

A hozzászólások következtek. Jelentkeztem, de az első sorban ülő nő megelőzött. Egy házban lakunk és így nem is csodálkoztam, hogy az örökké halványan égő villanykörtét tette szóvá. Nagy derültséget keltett, amikor megkérdezte, hogy hol gyártanak olyan körtét, amely új korában is halványan pislákol. A végén ő maga oldotta meg a rejtélyt, közölve, hogy a hatalmas lépcsőházba 100-as körte helyett mindig csak 15-öst csavarnak be.

No, a villanykörtét lelőtték, erről nem beszélhetek — állapítottam meg, és a kezemben lévő cédulán kipipáltam. A nő leült és nyomban felállt egy férfi, akit gyakran láttam, amint kutyáját sétáltatta az utcán. A tejfiókról és a kifliről beszélt. Kipipáltam a kiflit. Megint jelentkeztem, ismét megelőztek. A csepegő esőcsatornát panaszolta el a szomszédom.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET MAGYARORSZÁG

Kipipáltam a cédulámon a postaládát is.

A mellettem ülő fiatalember ebben a pillanatban elővette cigarettatárcáját, rágyújtott és engem is megkínált.

— Gyújtson rá — mondta kedvesen.

— Köszönöm, nem kérek — válaszoltam bosszúsan —, már több mint másfél órája pipálok...

m, tehát vagyok . . .

páratlanokon: szakmai továbbképző tanfolyam.

Ki is dolgozta részletesen mindkét rendezvényfajta termen tanulok, és mindenki tudja, hogy be-be-be-be-szédhibám van — így a Párduc.

— Hogy én vezessem a tanfolyamot? Harminc

Tigris nagyon zsörtölődött már, az Oroszlán újólag beterjesztette rendezvényeinek listáját:

— Kérem, mi mindent megteszünk.

Persze, két-három évnél tovább így sem húzhatta volna, ha nem menti meg a helyzetet a Nyúl — úgy látszik, nem hiába élvezte az Orosz-

Soltész Albert

1969 MÁR 30

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

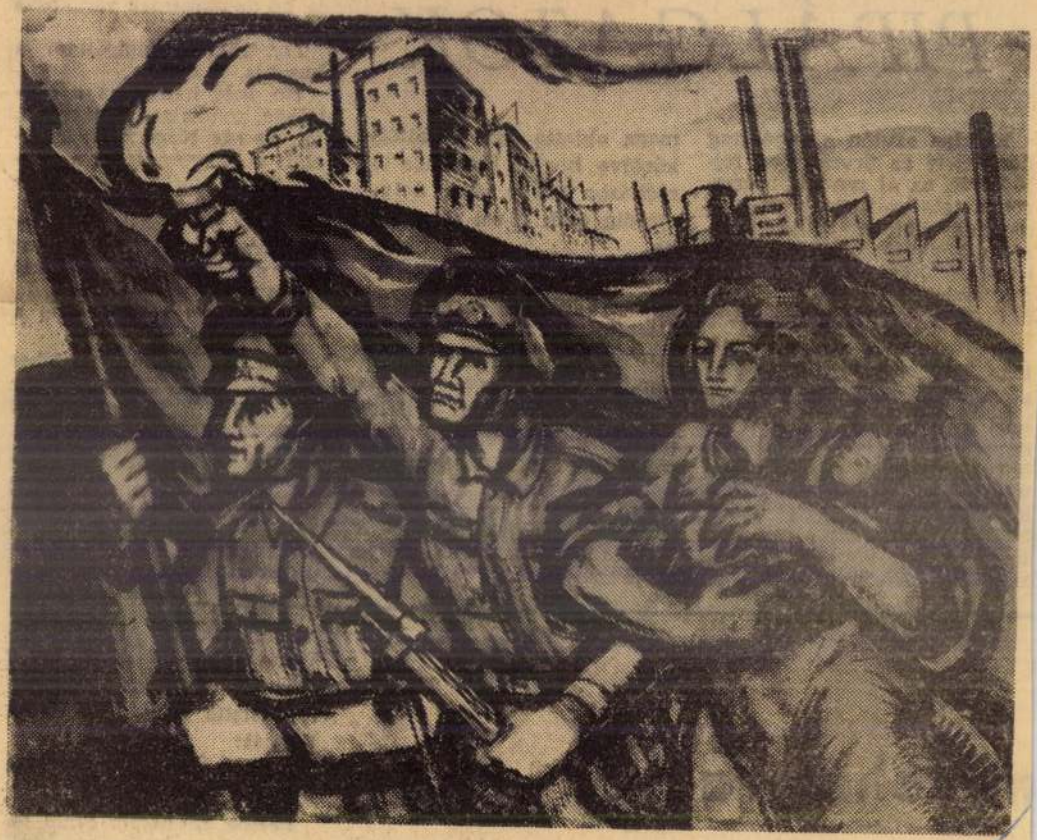

1919—1969. Plakátterv.

Soltész Albert rajza

Soltész Albert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1968 DEC 13

KIÁLLITÁS AZ IFJÚSÁGI KLUBBAN. Szerdán este Soltész Albert festőművész kiállítását nyitották meg Nyíregyházán, az építők KISZ-klubjában. A tárlat két hétig tart nyitva.

101

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET
MAGYARORSZÁG

A FESTŐMŰVÉSZET IRÁNYZATAIRÓL. A fegyveres erők nyíregyházi klubjában ma 18 órai kezdettel a festőművészet irányzatairól és kifejezési módjairól ismeretterjesztő előadást tartanak. Ezt követően Soltész Albert festőművész tart tárlatvezetést a katonafestők alkotásainak kiállításán.

elhelyezésben részesül.

k nyitották ?“

gáltatást sokan veszik igény-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1967 ÁPR - 3.

Soltész Albert

1021

Tanulmányfej. Soltész Albert rajza.

Tudományos érdekességek

„Családfő" a delfineknél

Az állatok fogazatán — a fatörzsekéhez hasonló — „évgyűrűket" találunk. Ezeknek az „évgyűrűknek" az elemzésével megállapították, hogy a delfinek átlagos életkora harminc év. A delfinek rajokban élnek, s a nőstény három—négyéves korától kezdve átlagosan mintegy tíz delfinnemzedéket hoz világra. És ez a tíz nemzedék, az állatvilág hagyományaitól elterően, rendszerint jól megfér egyetlen rajban.

Tengeri medencékben végzett megfigyelések szerint az utódok nemcsak az alatt az egy év alatt maradnak anyjukkal, amig az táplálja őket, hanem később is. Sőt, amikor az nőtt példány nőstény. Ugyanakkor más rajokban csupa hímet találtak. A megfigyelések egybevetése arra vall, hogy a hímek az ivarérés után elhagyják az anyadelfint, és külön rajokat alakítanak, míg a nőstények „gyermekeikkel és unokáikkal", a „családdal" maradnak. A két raj csak a rövid szaporodási időszakban vegyül el.

A megfigyelések még egy érdekes eredményre vezettek. Kiderült, hogy a delfinek uszonyainak felépítése mintegy negyven féle változatot mutat. A kutatások viszont arra is fényt derítettek, hogy azonos delfincsaládon belül, tehát ahol anyát és utódait vizsgálták,

GY

Nálunk mindenki dolgozik

Legkorábban az óra kél,
ő nem vár ébresztésre,
alighogy elfordul az éj,
felhangzik a csengetése.

Ő ébreszti édesapát,
hogy percet el ne késsen,
s bár engem fogna még az
ágy,
nem alszom többet én sem.

A konyhában sziszegve ég
a tűz, besüt a lámpa.
Rádiónk kinyitja szemét,
s ráhunyorog a családra.

Zaj, dudaszó mindenfelől,
város, falu felébredt,
házunk előtt sietősen
koppannak el a léptek.

Nálunk mindenki dolgozik,
szánt, vet, ír, gyárba jár ma.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELET-MAGYARORSZÁG

1021

Közös képzőművészeti vándortárlat nyílt a tiszavasvári művelődési házban, ahol Berecz András, Soltész Albert, Krutilla József, Koncz Zoltán és Kerülő Ferenc szabolcsi festőművészek mintegy 18—20 alkotását láthatják az érdeklődők két héten át. Később a megye más községeibe is eljut az első közös tárlat anyaga.

Tizenöt falusi boltot kor-

sorter”

lodába, és ha sikerült, no-
zott magával bőröndöt. Ezt
aztán nem szívességből tet-
te.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1021

Soltész Albert festőművész művei kerülnek a látogatók elé a fehérgyarmati művelődési ház új kiállítási termeiben. A kiállítást ma nyitják meg.

nagyságrendű vállalati vagyonok biztosítása felőli döntés, a szerződések megkötése időt igényel. A kormányrendelet viszont április 1-től megszünteti az ed-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1968 MAJ 5 1021

A falu festője

Akik az elmúlt május elsejei ünnepen a nyírbélteki művelődési házban jártak, ismét tapasztalhatták, hogy Szabolcs-Szatmár népe nem olyan idegen a kultúrától, a széptől, mint azt egyes „gyakorló szociológusok" szeretik koromfekete képeikben bemutatni. Soltész Albert grafikai kiállításának megnyitóján és egész napon át sűrű látogatósor nézte végig a művész negyven művét, melyek zömmel a falu életét mutatják be.

Ezt a szabolcsi képzőművészt — úgy érezzük — fölösleges bemutatnunk a Kelet-Magyarország olvasóinak. Hiszen vasárnapról vasárnapra ott áll egy-egy alkotása „Szabolcs-szatmári tájakon" című sorozatunk egy-egy írása fölött. Megyénk jórészt „ismeretlen" községeit segít felderíteni az éles szem logikájával, megfogni a képben ábrázolható leginkább jellemző helyszínt egy-egy községünkről. Akadt már olyan bírálója is, aki azzal „vádolta": túlságosan értik az egyszerű emberek.

Hadd mondjuk el: mi ezt elismerésnek értjük. Mert a művészet igenis a tömegeknek szól. Bármilyen nagy horderejű kísérlet végrehajtója is egy alkotó: kezdeményezése csak akkor nyer értelmet, ha ő vagy mások a nagy tömegek számára is érthető formában közvetítik. Soltész Albert ilyen művész. Nyírbélteken kiállított negyven műve vándorkiállítás, mely ezen a helyen már ötödik közönségét fogja meg. Ötödször állnak főkötős nénikék „Tehenes asszonyok" című kompozíciója előtt, ötödször gyönyörködnek falusi fiatalok „Szénagyűjtők" című alkotásának nézegetése közben hosszan, mintegy megértve saját életük, környezetük szépségét, értelmét.

A művész, aki eddig több ezer szabolcsi ember előtt mutatkozhatott be a kulturális szervek segítségével, örömmel mondja: „Az volt a legnagyobb segítség, hogy a közönség érdeklődése megnyugtatott: helyes úton járok."

(— gesztelyi —)

Munkásarc

Soltész Albert rajzai

Ajaki parasztasszony

TSZ ÉS NÉPGAZDASÁGI ÉRDEK (II.)

Élelmiszeripari tevékenység a közös gazdaságokban

A mezőgazdasági termeléshez hagyományosan és közvetlenül csatlakozik az élelmiszeripari tevékenység. A kisparaszti gazdálkodásban is folytattak élelmiszeripari tevékenységet az őstermelők, s ennek lehetősége a nagyüzemi gazdálkodásban is megvan, persze változott körülmények között és eszközökkel. Az új termelőszövetkezeti törvény lehetőséget is ad, hogy a közös gazdaságok; takarmánykeveréssel, édesipari lisztáru készítéssel, tészta és sütőipari termékek előállításával, zöldség és gyümölcsfélék válogatásával, csomagolásával, exportra történő előkészítésével, szörp- és üdítőital-készítéssel, szőlőfeldolgozással, borpalackozással, tej és juhtej feldolgozással, füstöléssel, szappanfőzéssel és még más élelmiszeripari tevékenységével foglalkozzanak. Végezhetnek a termelőszövetkezetek pálinkafőzést is. Bő

nek, s a tsz-ek által feldolgozott tejmennyiségnek alig negyven százalékát teszi ki. A tejszín, a vaj, sajt túró és gomolya előállítása szintén a kezdetlegesség jeleit mutatja. Vajat egy járásban, sajtot szintén egy járásban, túrót és gomolyát három járásban állítottak elő az elmult évben. Különösen az hiányolható, hogy bár megyénk közös gazdaságai kivétel nélkül jelentős juhállománnyal rendelkeznek, a juhtej feldolgozása említésre sem méltó.

A gyümölcsfeldolgozás vezet

Az élelmiszeripari tevékenységben megyénkben — érthetően, mert gyümölcstermelő megyék vagyunk, — a gyümölcs feldolgozása a legnagyobb mértékű [illegible]

mázsa, a nyíregyházi járásban 4593 mázsa keveréktakarmányt állítottak elő a tsz-ek. A csengeri járásban 15 ezer forint volt a veszteség.

Elhanyagolt lehetőség

Megyénk termelőszövetkezetei nem foglalkoznak olyan jövedelmező tevékenységekkel, mint savanyúság, íz, dzsem, szörpkészítés, aszalványok előállítása. Csak néhány lehetőség. Azért soroltuk ezeket fel, mert erre mindenütt megvan a lehetőség, adottak a tárgyi feltételek. A konzervgyári zöldségtermelés mellett a nagy kiterjedésű gyümöcsösök által bőven marad annyi termékfelesleg, amelyekre építve élelmiszeripari feldolgozást és jövedelmező feldolgozást lehet alapítani..

Termelőszövetkezeteink előtt ma olyan feladat áll, hogy minden vonatkozásban önálló termelő egységekké váljanak. Egyik járható út lehet ehhez az élelmiszeripari tevékenység bővítése. Igy az is megoldható, amiről már korábban szóltunk, hogy örvendetesen növekszik ugyan a tsz elárusítóhelyek száma, de azokban ma még nem megfelelő a választék. A tszek saját üzleteikbe az engedélyezett élelmiszeripari tevékenység gyakorlásával növelhetik a választékot. Kihat a tevékenységi kör szélesítése a foglalkoztatásra is. Ismételten hangsúlyozni kell, hogy a termelőszövetkezetek a gyümölcsfeldolgozásra 60 ezer munkanapot fordítottak. Ez azt jelenti, hogy négyszáz emberre vetítve teljesítették a tsz-törvényben előírt szükséges munkanapokat. Lényegében azonban az élelmiszeripari tevékenység több ezer embernek biztosíthat állandó munkát és jó jövedelmet.

Hangsúlyozni kell, termelőszövetkezeteinkben a kiegészítő tevékenység nem a legalapvetőbb termelési feladat ez csupán csak egyik lehetősége annak hogy a

Már megkezdte a termelést rű nagy

Kétmillió forint

Nyíregyház ellá

Újabb körzeti orvosi

Évente ezer lélekszámmal növekszik Nyíregyháza lakossága. Az egészségügyi ellátás ennek megfelelően egyre nagyobb követelményeket támaszt az egészségügyi intézmények elé. Például 1967-ben a gyermekszakrendelésen 41 209, a körzeti rendelőkben 274 213 volt a forgalom. A gyermekszakrendelések, a kulturáltabb betegellátás érdekében milyen intézkedést tesz a városi tanács, erről érdeklődtünk Magyar János főorvostól, a városi tanács egészségügyi osztályának vezetőjétől.

— Az elmúlt két esztendőben is a legfontosabb feladatként kezelte a városi tanács végrehajtó bizottsága az egészségügyi intézmények fejlesztését, korszerűsítését, a betegellátás kulturáltságát. Ennek a törekvésnek ez évben további eredményeiről számolhatunk be. Közel 2 millió forintot fordítunk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-ORSZÁG

1966 DEC 22
1021

Tisztábban, tömörebben festeni

Soltész Albert önálló kiállítása Hajdúböszörményben

Vasárnap nyitották meg Soltész Albert festőművész kiállítását Hajdúböszörményben. A festő tízéves pályafutásának harmadik önálló kiállítása ez. 1961-ben Nyíregyházán, 1965-ben Debrecenben mutatta be legjobb képeit. Ez előtt és ez után részt vett Gyula, Békéscsaba, Hódmezővásárhely és Sátoraljaújhely tárlatain.

A táskája mindig tele van vázlatpapírokkal. Utazás közben, ha valahol várni kell, vagy ha pihen kicsit ebéd után, fogja a filctollat... A szobában szétterítjük a sok vázlatot: merész, erőteljes rajzok. Némelyik kész munkának tűnik, de sokszor előfordul, hogy a művész több lapon át keresi az „igazit".

Zsúfolt vasúti fülke, s a kupéban elnehezült, a fáradságtól egymásra omló parasztasszonyok. Ez a téma különösen foglalkoztatja a festőt. A kompozíció csak pár vonal először. Így diktálhatta a közvetlen élmény. Aztán újabb és újabb lapokon megismerjük a figurákat. Darabos, fáradt asszonyok. A kész képen majd a vasúti fülke szűk tere fogja egybe őket, s a mondanivalót. De addig még papírra kerül néhány vázlat. Többek között egy felfelé fordított tétlen tenyér. Az ujjakat talán már ki sem lehet egyenesíteni, most is úgy görbülnek a tenyér felé mintha kapanyelet fognának. A képen majd mindenkinek beszélnie kell. A ruhák szemérmes ráncának, a kendők csomójának, a kezeknek, a csukott szemeknek, melyeket lefogott az éber álom, mert az asszonyok hajnalban keltek, s olyan egyhangúan döcög a vonat... Már a rajzban is ott érezni a későbbi kép szinvilágát.

Évek óta figyelem Soltész Albert friss, gyors rajzait. Sokáig mindenki a grafikust dicsérte benne, pedig a fiatal festő csak azért rajzol sokat, hogy minél jobban festhessen!

Ezt a törekvést tükrözik a Böszörményben kiállított képek is. Láthatjuk a festő indulását, útkeresését, s meggyőződhetünk róla mint fogalmaz egyre tisztábban, tömörebben. „Őszintén! Kevés szóval, röviden" — ez a törekvése, s ebből egyre többet megvalósít.

Nézzük a „Varjas táj" c. képét. Még az ötvenes években festette. Egy kis kivágott darabja a természetnek. Meleg színek, lírai hangulat. Szép. Vagy inkább mondjuk azt megnyugtató, jó a szemnek. De a képeket nem csak a szemünkkel fogjuk föl. Az alkotótól érzelmeket, gondolatokat, sőt állásfoglalást vár a néző. Nem egy tájat, egy alakot, a világ egy darabját akarják megismerni. Soltész Albert már évekkel ezelőtt tudta ezt. — Ez már „mozdul" — mutat az „Ősz a sóstói erdő szélén" c. képre. Tájkép ez is, de már nem csupán másolata a természetnek. Itt érezzük a levegő párát, az egész élő, mozgó valóságot. Tudjuk, hogy ebből a tájból nem hiányozhat az ember sem. Mert nemcsak akkor van jelen a természet formálója, ha rajzlapra vagy vászonra pingálják. Az ember ott lehet minden görcsös akáctörzsben, felfedezhetjük a tirpákházak hajlott gerincében is.

Kevesek festészete kötődik annyira mindennapokhoz, mint a Soltész Albertté. Nyíregyháza változó arcát senki nem örökítette meg annyiszor mint ő, s hányféle tevékenysége közben ábrázolta az embert... Láttuk vásárra menet, útkövezés közben, és amint hatalmas darukkal emeletes házat épít, a lapuló földszintes otthonok mellé.

A böszörményi kiállítás legjobb képe kétségkívül a „Kapások". A föld és a munkása; sokan feldolgozták ezt a témát. A „Magvető" Van Gogh és Megygyesi keze nyomán lett ismertté a művészetben, a „Kalászszedők" Millet nagy műve. Kár lenne tagadni, hogy ezek a mesterek hatással voltak Soltész Albertre is. A festő sokszor hangsúlyozta, hogy a poszt-impresszionistákat tekinti példaképének. Van Gogh és Toulouse Lautrec keltett leginkább visszhangot benne. De a példaképet — mondja Soltész Albert — nem másolni, hanem érteni kell!

Régen ismerem. Néhány éve még egy albérleti szobában beszélgettünk. A vakolat folytonosan hullott, tán csak a sok falra akasztott kép tartotta össze a szobát. Az új lakást alig élvezte, hónapokat töltött a klinikán. Nyolc éven át grafikusként dolgozott — megrendelésre.

Azt mondja, csak most kezd igazán festeni.

Gyarmati Béla

NAPLÓ

Elutazott a BVT küldöttsége. Szerdán elutazott Budapestről a Béke-világtanács delegációja, amely Romesh Chandra főtitkár vezetésével a vietnami hét alkalmából látogatott hazánkba. A delegáció búcsúztatására megjelent dr. Sík Endre, az Országos Béketanács elnöke.

Mai kérdésünk:

Meddig lesz koromeső?

Meglepődve tapasztalták az elmúlt héten a járókelők a nyíregyházi Zrínyi Ilona utcán, hogy „koromeső" hull ruhájukra, amikor elhaladnak a 3-as számú új épület előtt. Mihamar rájöttek: fűtenek az épület kazánjában, onnan száll a korom. Mi az oka? — kérdeztük a kéményseprő vállalatot.

Antalóczi János művezető: Ott voltam az épület műszaki átadásánál és már akkor kifogásoltam, hogy a szükségesnél alacsonyabbra építették a kazánház kéményét. Igy a korom a közvetlen közelben csapódik le. Jegyzőkönyvbe vették, nem tudom, a kivitelező mikor pótolja a hiányt.

Somorjai Béla osztályvezető, építőipari vállalat: A kéményseprő vállalat képviselője valóban kifogást emelt a magasság ellen, de a tervezők — szintén a jegyzőkönyv szerint — megfelelőnek találták. Mi a tervek szerint építettünk, annak megfelelően helyeztünk el szikrafogót a kéményben. Nagyobb huzat létesítésével lehetne segíteni: ha mi ilyen munkára kapunk megbízást, elvégezzük.

(a)

Háromszorosára emelkedik a Nyíregyházi Gumigyár gőzenergia igénye a jelenleg folyó

Szerdán reggel visszaérkezett Budapestre a magyar néphadsereg küldöttsége, amely Czinege Lajos vezérezredes honvédelmi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottsága póttagjának vezetésével — baráti látogatást tett a Német Demokratikus Köztársaságban. A küldöttség fogadására a Nyugati pályaudvaron megjelent Fehér Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a kormány elnökhelyettese, Benkei András belügyminiszter és sokan mások.

Uj székházába költözött kedden Baktalórántházán az Állami Biztosító járási fiókja. Szerdán már az új hivatali helyiségekben fogadták ügyfeleiket a fiók dolgozói.

Építőipari gyorsfelvonók sorozatgyártását kezdi meg jövőre a Kisvárdai Vas- és Gépipari Ktsz. A többszintes lakások építésére is alkalmas felvonó prototípusát a napokban készítették el.

Tíz utcát fásítanak jövőre Nyíregyházán a Kertészeti Vállalat dolgozói. A Bukarest, Szófia, Vörösmarty, Árpád, a Fürj, Fecske, Szegfű, Mező, Epreskert utcákban és a Homok közben összesen 1800 facsemetét ültetnek el.

Különvonatot indítanak a lipcsei tavaszi vásárra márciusban Nyíregyházáról. Az IBUSZ szervezésében megrendezendő kirándulás hét napot vesz igénybe.

Kellerszínek építését kezdik meg jövő év elején a tiszavasvári téglagyárban. A tíz épületből álló, vasbeton szerkezetű, modern szárítószínekben már a márciusban kezdődő nyerstéglagyártás termékei is

Ka Mag

Tá

a kamatfelt módosításár

Másfél hónappal ezelőtt jelent meg a pénzügyminiszter rendelete egyes takarékbetétek elhelyezési és kamatozási feltételeinek 1967. január 1-én életbe lépő módosításáról. A rendelkezéssel kapcsolatban többen érdeklődtek a módosítás részletei iránt. A kérdésekre az Országos Takarékpénztár illetékes főosztálya adott tájékoztatást az MTI munkatársának.

Az új kamatozási feltételek lényege, hogy különbséget tesznek a rövidebb és a hosszabb időre lekötött, valamint a lekötés nélkül elhelyezett takarékbetétek között. Azoknak az ügyfeleknek, akik *megtakarításaik felhasználásáról három hó-*

Él még a P

A különös nevű állat a jégkorszak idején nagy számban élt Ázsia és Európa pusztaságain, s az ősember vadászott rá. A múlt században, amikor „névadója", a nagy Ázsia-kutató Przsevalszkij felfedezte, már csak kis csoportokban, szórványosan legelészett a mongol és a kirgiz puszta-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Soltész Albert

1966 NOV 13

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

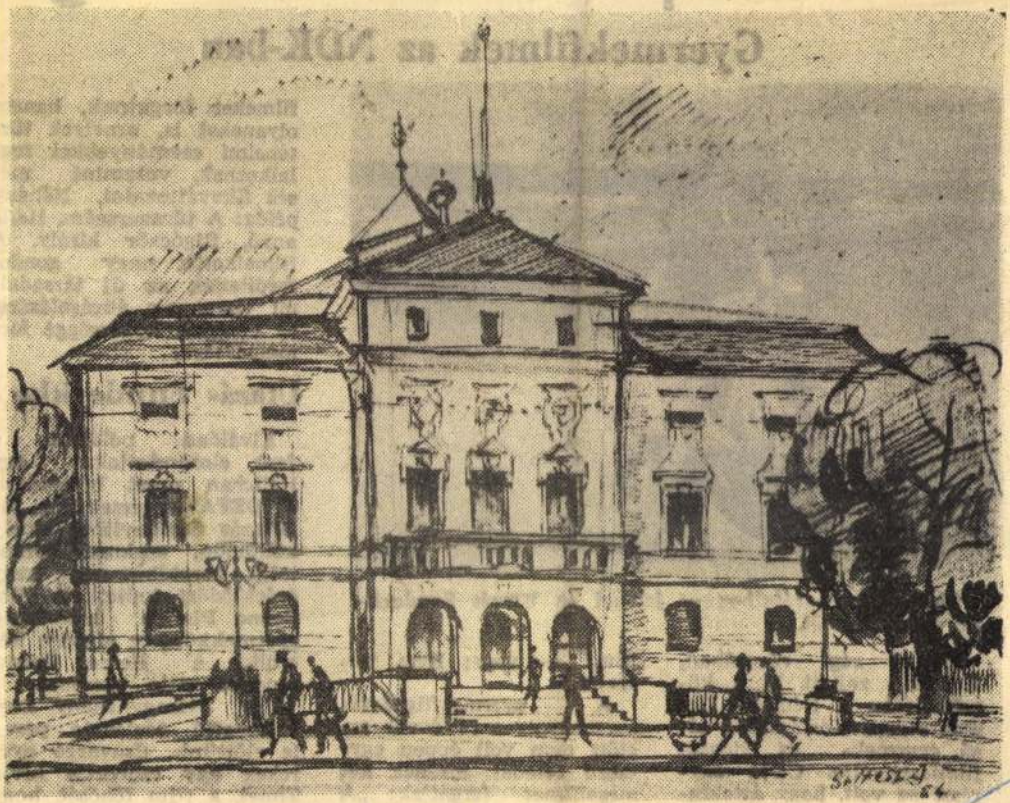

Nyíregyháza, a színház főbejárata. Soltész Albert rajza.

A holnap nézőközönsége

Gyermekfilmek az NDK-ban

Tim útban barátaihoz — jelenet az Utazás Sundevitbe című filmből.

Händel régi városában, Halléban zajlott le a közelmúltban a Német Demokratikus Köztársaság első gyermek- és ifjúsági filmfesztiválja. Célja egyrészt az volt, hogy áttekintést nyújtson az utóbbi években készült gyermekfilmekről, másrészt az, hogy film? — vagy: Nem tetszett?

A gyermekfilgyártás megteremtése 14 évvel ezelőtt nem volt éppen egyszerű feladat. Elsőnek két mesefilmet forgattak: „A hideg szív" volt az egyik s a másik „A kis Muck története" melyet Wolf-

filmeket forgatnak, hanem olyanokat is, amelyek történelmi eseményekkel foglalkoznak, valamint mesék filmváltozatai. Néhány példa: A tűzszerszám, Holle anyó, Rigócsőr király. A filmalkotók nagy gondot fordítanak az új társadalmi viszonyok ábrázolására, az egyének közösséggé formálódására.

Utazás Sundevitbe

Kiválóan példázza a fent elmondottakat egy Halleban most bemutatott új DEFA-gyermekfilm az „Utazás Sundevitbe" amely külföldön, szakmai bemutatók keretében már nagy érdeklődést keltett. A film Benno Pludra hasoncímű gyermekkönyve alapján készült, s Heiner Carow rendező vitte vászonra.

Egy tízegynéhány éves kamaszfiú története pereg le előttünk. Csavargó gyerekek egy csoportja hívja Timet, a film főhősét, hogy tartson velük legközelebbi kiruccanásukon, a tengerparti Sundevitbe. Ám az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYAR
ORSZÁG
1966 OKT 23

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

1021

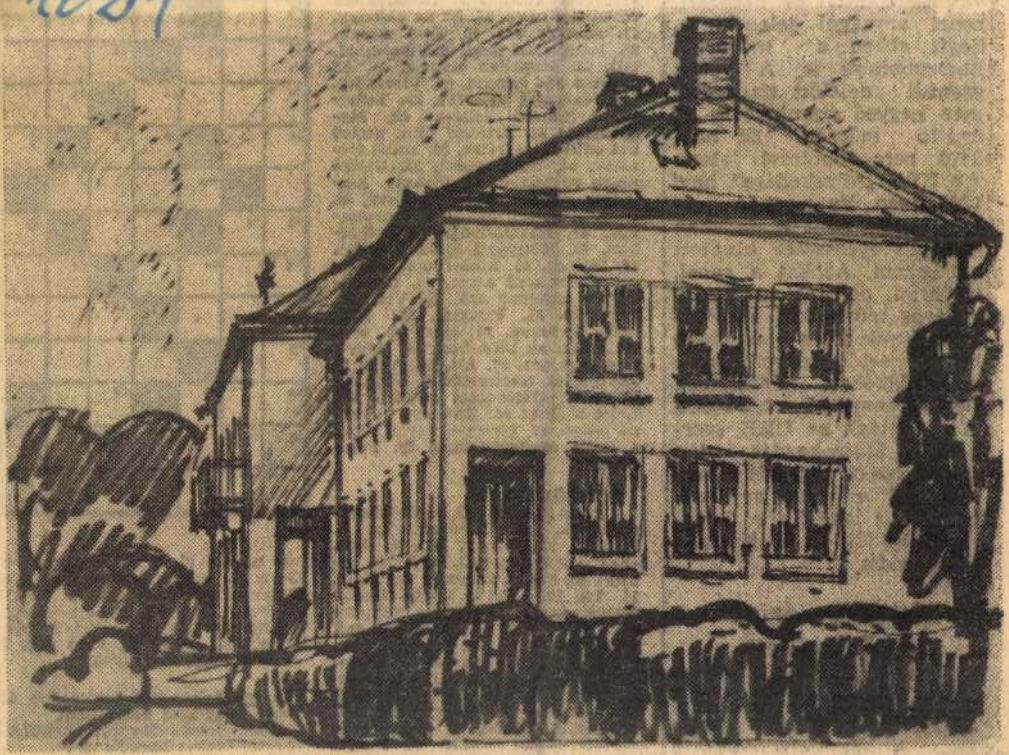

Baktalórántháza: a járási tanács épülete

Soltész Albert rajza

emiatt ritkulnának — több könnyedséggel, mulatsággal, sok rövid riporttal, tárcával, karcolattal és népszerű zenei anyaggal jelentkezik. Segít ebben a műsoridő hosszabbítása is. A Petőfi ezentúl délelőtt tíz órától este negyed tizenkettőig ad önálló műsort. Ez havi 2470 perc többletet jelent. Az URH „növekedése" havi 1800 perc. Ez az adó — méginkább mint a múltban speciális igényeket hivatott kielégíteni. Azokat a zenei, irodalmi, politikai és tudományos műsorokat közvetíti, amelyek főleg a nagyobb koncentrációt kedvelő hallgatók körében népszerűek. De a könnyűzene barátaira is gondolnak az URH szerkesztői. Műsorkezdés után mindennapos egyórás könnyűzenei műsort sugároznak, s itt ismétlik a Tánczenei koktélt és a Hanglemezparádét.

Milliókat érint a közkedvelt Esti krónika

adásidejének előbbre hozása. A közvéleménykutató szolgálat felmérései szerint a 7 órás időpont jobban

VIZSZINTES:

14. Etióp császár. 15. A szervezet kulturális oszt rövidített neve. 16. Ez az 17. Papírra vet. 19. Tám 20. Hangtalan árab méltó GD. 22. Magához hivatja, alapsor két hangja. 26. Vi 28. Névelővel testvére. 29. tőben látható felirat. 3 gasztald! 32. Értékes fém, két betű felcserélve. 33. Ri férfinév. 34. Növényrész. 35. Utolsó posta rövidítve. 37. Vissza: kétjegyű mássalhangzó kiejtve. 38. Gula közepe! 39. Téli sporteszköz. 40. Harmadvágás a vívásban. 42. Kétjegyű mássalhangzó. 44. Dorgál. 45. Elektromos töltéssel rendelkező atom. 47. Csodálkozást kifejező szó. 48. VH. 49. Parázsló. 51. Világtáj. 52. Kuli betűi keverve. 54. Mértani test. 55. Állam az USA-ban. 58. Nyelvtani fogalom. 59. AR. 60. A munkabére. 61. Szolmizációs hang. 62. SKÉ. 64. Határozott névelő. 65. Liget szélek! 66. Kettőzve robbanó golyó. 67. Lengyel város, közel a Balti tengerparthoz. 70. Földrész.

FÜGGŐLEGES:

2. Lázadó. 3. ÜNÖ. 4. Helyhatározó rag. 5. Piperemárka. 6. Európai főváros. 7. IIII. 8. -hoz, -hez, -höz németül. 9. Belső latinul. 10. Nem a második személy. 11. TS. 12. I-vel a végén kisebb fiútestvér. 13. Méltányos, jóhiszemű közismert francia eredetű szó. 23. Körbe melié. 34. Vissza: ritka. 27. Hangtalan duda! 29. Kicsi folyóvíz. 31. Spanyol folyó. 33. Vevőre talál az áru. 36. -ért latinul. 38. Testrész. 43. Hegyes eszközzel éktelenül dőfköd. 45. Folyó: Németországban (NSZK). 46. Vissza: téli jármű (ék. hiány). 48. Völgy feletti híd. 50. ZP. 51. Élesítse! 56. KR. 55. Régen használt fegyver névelővel. 56. Ruhaanyag. 57. G-vel az elején keretfűrész. 63. Villanykörte. 66. Jutalom. 68. OÉ. 69. Bukj! (egy kockába két betű). 70. Német részvénytársaság rövidítve. 71. Helyhatározó rag. 72. Azonos magánhangzók.

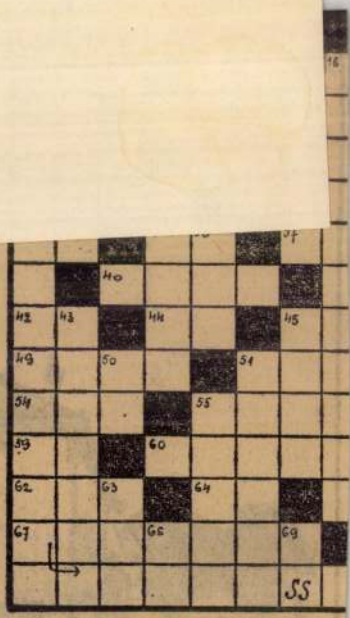

A megfejtéseket legkésőbb október 31-ig kell beküldeni.

Csak levelezőlapon beküldött megfejtéseket fogadunk el.

Október 19-i számban megjelent keresztrejtvény megfejtése: A zene eszközeivel harcolni nem-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert
KELETMAGYARORSZÁG
1964 DEC 6.

1021

Soltész Albert vázlatkönyvéből

nyelmesebb leg
nunk. Miközben
szó esik az üzem

án
erkeszi
tthonban

tanárnők, szülőt és jóbarátot jelentenek számukra. A fényképezőgép néhány mozaikot lesett el életükből, egy köznapi délután. Osztályokba, munkatermekbe kukkantott be. Ime belőlük néhány:

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JAN 16

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1004

SOLTÉSZ ALBERT nyíregyházi festőművész és Lehoczky Imréné keramikus közös tárlatát rendezi Tokajban a „Zilahy György Művészbarátok Köre". A megnyitó február 7-én lesz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

1965 NOV 7
1021

Nyíregyháza, Szabadság tér

(Soltész Albert rajza)

festettem a padlót és ... fosztottam a járási könyvesboltot, akkor még több időm maradt... Gondolkodtam. És aztán kimentem a konyhába a rekedt hangú asszony, a srácok és a morgó családapa közé. Próbáltam megérteni, miért tartanak engem idegennek, aki tizenhét esztendővel ezelőtt közülük jöttem? És már nem bántam, ha a gyerekek besározzák a torontáli szőnyegemet, csak jöjjenek a szobámba... Azután együtt vacsoráztunk... De nem úgy, hogy én mindent elfogadtam, ahogy van... Nem... A legnagyobb lányt rászoktattam, hogy minden este vacsora előtt alaposan takarítsa ki a konyhát, súrolja le az asztalt és hajtsa ki a legyeket...

— Értem... — mondta elgondolkodva Sándor és elővette a vastag jegyzetfüzetét. Beírt valamit.

meg: „jobban jár ... mint nekem". Ezek sok, fiatalember... vetett Anna. — sok...

Megjött a gépkoc... Elkészült a javítás ... hatnak.

Sándor csaknem elkeseredetten nézett Annára.

— Nem maradhatna még?

— Nem, indulnom kell.

Felállt az asztaltól. Mindkét kezével rövid haját igazgatta. Oldalt hajtotta a fejét, éppen úgy, mint télen a telepen, a lányszállás kapujában, amikor elbúcsúztak.

— Úgy szeretnék még beszélni magával, — mondta Sándor. De mégse lehet, pedig higgye el, úgy szeretnék.

— Értem — mondta Anna és a kezét nyújtotta

★

Eltelt egy év. Sándor ismét a távoli telepen járt. Első útja az olajmező főmérnökéhez vezetett. Beszélgetés közben szó került Annáról, akit néhány hó-

— A vőlegénye? Nem is tudtam...

Anna ránéz, halkan sóhajt és ezt mondja:

— Nem szép fiú. Azt mondják, csúnya. Sovány, nagyon csontos az arca.

Gondolkodott, emlékezőn mosolygott és hozzátette:

— Ha beszél, az ádámcsutkája mulatságosan táncol.

Felállt, az ablakhoz ment.

— De tudja, én nem olyannak látom őt... Nézze azokat a házakat ott. Azok ötvenkettőben épültek. Szürke skatulyák. Látom is a csúnyaságukat meg nem is. Mert tudom, hogy azokat a falakat nemcsak a malter köti. Benne

Soltész Albert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 186-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1021

Soltész Albert: Duna-parti házak. (Rajz).

sék.

(A Sternből)

olostorban

a a szerzetesek

azonban a kijárat szűk volt, az autó megakadt. Ekkor Scalia és Forini kilépett a kocsiból hogy segítsenek a vezetőnek. Valószínű, úgy történt a szerencsétlenség hogy beszorultak a fal és a teherkocsi közé.

A nyomozás során azt is kiderítették, hogy a kolostor gvárdiánja, aki fenti meséjével téves irányba akarta terelni a nyomozókat, egyike a csempészhálózat vezetőinek, s hogy mindaz, ami történt egyáltalán nem véletlen. A cigarettával megrakott gépkocsi tulajdonképpen nem akkor jelenkezett először és semmi esetre sem azért, hogy a benne helyet foglaló emberek a kolostorban töltsék az éjszakát.

ket azonnali
a Közúti G
Nyíregyháza,
sz. alatt.

DOHÁNYT... FIGYELMÉBE!

A Nyíregyházi Dohányfermentáló gyár felhívja mindazon dohánytermelők figyelmét, akiknek ültetvénye Nyírbogáttól 50 km-es körzeten belül esik, hogy az illetékes beváltó üzemek útmutatása alapján a megelőző peronoszpóra elleni védekezést haladéktalanul kezdje meg. Felhívjuk továbbá a dohánytermelők figyelmét, a dohányültetvények fokozott ellenőrzésére, s amennyiben fertőzést észlelnek, azonnal jelentsék az illetékes dohánybeváltó üzemnek. Nyíregyházi Dohányfermentáló Gyár.

(241)

SAJÁTTERMÉSŰ sóstóhegyi rizling és ezerjó bort ajánl 25 literen felüli tételekben 15,— Ft-os egységáron a nyíregyházi Vörös Csillag Mg. Tsz.

(236)

ád

Hirdessen a Kelet-Ma

Gépkocsi-rakodómunkásokat felvesz az É. M. Építőipari Szállítási Vállalat 1. üzemegysége budapesti munkahellyel. Szállás, élelmezés biztosítva. Jelentkezés, Nyíregyháza, Kossuth tér 6. Szabolcs-szálló mellett. ÉPFU. kirendeltségen.

(6064)

Kisari Uj Élet Mg. Tsz mérlegképes főkönyvelőt keres, fizetés a 16-os rendelet szerint. Jelentkezést csak személyesen fogadunk el folyó hó 27-ig. Utiköltséget felvétel esetén térítünk.

(243

RS—09 traktorhoz, Super Zetor erőgéphez, mezőgazdasági munkában gyakorlott szakképzett vezetőt, szerelő felvesz a Nyíregyházi Vörös Csillag Mg. Tsz.

(23

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1966 MÁR 20

1021

Nyíregyháza, Kistelek utca.

Soltész Albert rajza.

NEM MINDENNAPI KÉRDÉS

G

A ló és a

Arat

Volt egyszer egy szegény földműves, s annak egy lova. Hűségesen szolgálta a ló sok éven keresztül a gazdáját, de a fáradtságos munkában úgy megrokkant, úgy megöregedett szegény állat, hogy nem tudott már dolgozni. Mikor látta a gazdája, így szólt hozzá:

— Ha dolgozni nem tudsz, én bizony nem tartalak tovább. Aki nem dolgozik, ne is egyék. Eredj hát szépen világgá és vissza se gyere, míg erősebb nem leszel, mint egy oroszlán.

Szegény öreg ló búsan világgá indult és céltalanul bolyongott az erdőben, amikor a rókával találkozott.

— Mi bajod van komám? — kérdezte a róka — miért adtad búnak a fejed?

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1966 ÁPR 24

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Nyíregyháza, Örökösföld paraszthéz udvara.

Soltész Albert rajza.

GYEREKEKNEK

TÖRD A FEJED

Megyénk nagyjai (9.)

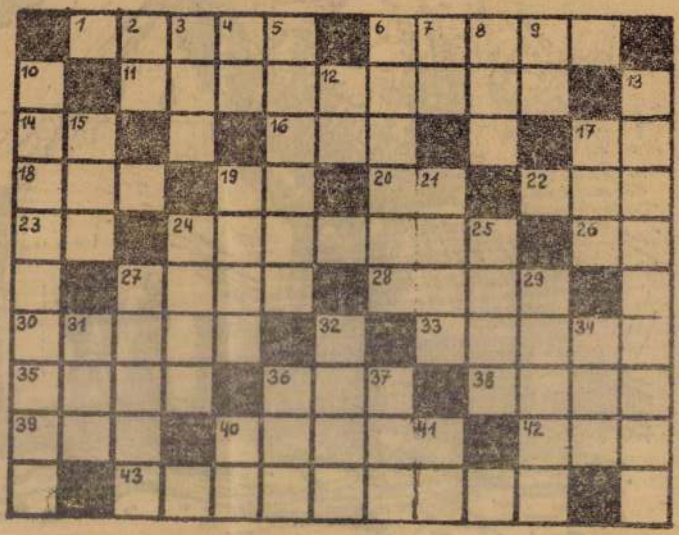

Vízszintes:

1. Föld alatti burgonyatároló 6. Férfinév. 11. Eltekereg. 14. Ételízesítő (—'). 16. Régies hosszmérték. 17. Kötőszó. 18. **Megfejtendő.** 19. Római 501. 20. Gál Elek. 22. Római 506. 23. Azonos mássalhangzók. 24. Tréfált. 26. Igazgató rövidítve. 27. SOÁZ. 28. **Megfejtendő.** 30. Saját tulajdonunk. 33. Vízinövény + AO. 35. Acsorgott. 36. Régi ürmérték. 38. Mag, németül. 39. Ilona becézve. 40. Megvételre felajánlott. 42. Római 5 és 499. 43. **Megfejtendő** (utolsó kockában 2 betű).

Függőleges:

2. Azonos betűk. 3. Némán röluk! 4. Fordítva: kicsinyítőképző. 5. **Megfejtendő.** 6. Vissza: megragad. 7. Kereskedelmi érték. 8. Szeszes ital. 9. Állatlak (—') 10. Teljesen átázott (két szóval!) 12. Tág. 13. **Megfejtendő** (utolsó kocka üresen marad). 15. Szaglószerv. 17. Esztendei. 19. Iskolás. 21. Szünik az érdeklődése. 24. Húzott. 25. Nép a rómaiak korából. 27. Vissza: nevezetes. 29. E helyre remél (utolsó kockába két betű). 31. IÁL. 32. Erősen kíván. 34. Aranka beceneve. 36. Lak betűi keverve. 37. Magasztos hangvételű költemény. 40. És, latinul. 41. ŐJ.

Megfejtendő: Megyénk nagy írója... (függ 5 és 13) ..., a fehérgyarmati járás egyik kis községének szülötte, hírnevét először a ... (vízszintes 42) ... val szerezte meg. Megyei témát dolgoz fel többek között ... (vízszintes 18, 28) ...című művében.

Múlt heti megfejtés: — SZA-

Könyvjutalom: Sinka Gábor, Nyíregyháza, Csemete u. 18., Varjasi Zoltán Pusztadobos, Rákóczi u. 19. sz., Asbóth Emő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert festő

Hajdúbiharmegyei Népujság

1966 MÁR 16
1021

Soltész Albert: A PÜSPÖKI PALOTA

Fannitól A

A NŐK ÉS AZ IRODALOM

Minden nemzeti irodalom, de különösen a miénk sokat köszönhet a nőknek. Talán kissé furcsán hangzik a megállapítás, de így igaz. A magyar nők akkor álltak az irodalom ügye mellé, amikor erre a legnagyobb szükség volt: abban a történelmi helyzetben, amikor a politikai, nemzeti elnyomás a szellemi elnyomással is párosult.

Ebben az időben, tehát a XVIII. század végén a magyar irodalom újjászületése körül két kiváló ember munkálkodott: Kazinczy Ferenc és Kármán József. Kazinczy a külföldi remekművek átültetésében látta irodalmunk megújításának feltételét, Kármán a magyar talajból fakasztott művekkel kívánta a célt szolgálni.

„GYENGE LEÁNYKA, INDULJ EL..."

hogy olvasókat neveltek. Tulajdonképpen irodalmi lapok voltak, de minden szám két-három réz- vagy kőnyomatos divatképet közölt divattudósítással együtt. 1849-ben Nagy Ignác egyenesen a Hölgyfutár címet adta lapjának, a címmel is jelezvén, hogy kiknek szánta.

A polgári fejlődés következményeként, az úgynevezett városi irodalom térhódítása után már nem volt szükség ilyen mértékben a nők támogatására. De minden lap ügyelt arra, hogy nőközönségét megtartsa, külön rovatokat szentelt számukra.

NŐK AZ IRODALOMBAN

Az első, máig is emlékezetes nőalakja irodalmunknak Balassi Bálint nagy szerelme, akit verseiben Júliának nevezett. Ezután hosszú évszázadok

környezetben játszódnak ez a regények, ahol ugyan asszonyok látszólag szuver emberek, valójában ki vanna szolgáltatva férjüknek, akih legtöbbször semmi érzelmi k zük nincs. Ez az irodalom t remtette meg az unatkoz önző úriasszony típusát.

Móricz Zsigmond színes é eleven nőfigurákkal népesít be regényeit. Ő megpróbálko zott valóságos emberi viszonyokat ábrázolni. Különböző társadalmi rétegből vette alakjait, főúri nő és summáslány portréját egyként megfestette. Főként két nőtípus izgatta, vagy még inkább: két nagy csoportra osztotta a nőket: Az egyik a Rhédey Eszter féle tiszta, erényes, ugyanakkor kicsinyes, a férjét meg nem értő nő, a másik a Rozika és a vele rokon — a társadalom minden rétegében megtalálható — nőiségét túlhangsúlyozó asszony.

Kaffka Margit teremtette meg irodalmunk egyik leg-

Soltész Albert

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

KELETMAGYARORSZÁG

MÁR 13.

1021

A nyíregyházi Petőfi parkban.

Soltész Albert rajza

Négyszemközt az olva

Beszélgetés Veres Péter Kossuth-díjas

Ez év első felében Veres Péter novelláinak gyűjteményes kötetét jelenteti meg a Szépirodalmi Könyvkiadó „Való világ" címen. Ebből az alkalomból beszélgetünk, de igazában erre az eseményre sincs szükség, hiszen Veres Pétert úgy tartja számon a szakmai és olvasói közvélemény, mint akinek mindenkor van fontos és érdekes mondanivalója, mert a nép mindennemű gondjaival együtt él, figyel és figyelmeztet, elemez és következtet.

1. *Elbeszéléseinek válogatott kötetét rövidesen kézhez kapja az olvasó. A novellaformáról — az ön szavaival élve — a népi elbeszélésről vallott esztétikai felfogása változott-e? A „Való világ" ad-e áttekintést a Gyepsor-novelláktól napjainkig tartó*

paraszti és munkás élményvilágomból is eredendően és talán alkatilag is realista gondolkozásomból következően ez a műfaj volt a legínkább testhezálló. Magától jött, amikor írni kezdtem.

Csak ezen a nyomon lehet hát ezeket az írásokat megítélni, vagyis azon, hogy az egyes írásoknak megvan-e mindig ez a valósághitelük és hogy ez a valóság mindig és mindenütt költészetté, irodalommá emelkedett-e?

Ennek a megítélése most nem az én dolgom. Én csak annyit szeretnék még az elmondottakhoz hozzátenni, hogy tudom és érzem: nem minden olvasó szereti, ha az olvasás élvezete közben még gondolkoztatják is.

Le tudnék mondani erről a gondolkoztató szenvedélyemről? Nem tudok, nem

külön könyv, nincs benne ebben a kötetben.

Van ezek közt olyan is, például a Mostoha apa és A juhász és a pulija, amelyeknek a jelképes értelmét magam is csak később fedeztem fel. Amikor írtam, csak a történetre gondoltam.

De azt hiszem, elég erről ennyi!

2. *Szellemi kalandozásoknak nevezte olvasónaplójában azokat a vallomásokat amelyekkortársakról és elődökről, világirodalmi pályatársairól, a megismerés örömérőI. az alkotás gondjairól írt. Hova helyezi Veres Péter szépprózai munkásságában ezeket az írásait?*

— Hadd ismételjem, mert ezt is csak ismételni lehet, hogy rövid már ahhoz az én életem, hogy minden meg-

Baráth Lajos:

A BICEGŐ

Rekettyésnek mindmáig nem tudom a rendes nevét, azt sem, hogy miért éppen ezt a fura gúnynevet kapta. Valójában nem csúnya megszólítás ez, igazi névnek is elvállalhatná sok ember. Tahó nevű is dolgozott velünk egy műszakon, s ő is megfelelőnek tartotta a nevét.

Rekettyés nem.

És ebben kiadós része volt Jónás Ferinek, aki örökösen kitalált valami tréfát Rekettyés kárára. Egyszer patkányt fogott és milszekunra kötötte. Rekettyés, amikor meglátta a szerencsétlen állatot a sínpár közepén tehetetlenkedni, vigyori képpel indult feléje.

— Gyere csak, szentecském, gyere! — sziszegte. — Te etted meg a finom kis szalonnámat?

Megy a patkányhoz, markában egy széndarabbal. Jónás meg ott lesi a sarokstompnál, a drót másik végét szorongatva. Amint meglendült Rekettyés keze, elrántotta a már-már alig mozgó párát.

— Ugrálsz, bitang? — káromkodott Rekettyés és új széndarabot keresett. Mert ahhoz nem volt bátorsága, hogy a markával megfogja az állatot. Talán éppen az undorító kinézése miatt. Meg nem is jó a megvadult patkányhoz csupasz kézzel nyúlni.

Mikor már harmadszor tévesztett célt Rekettyés dobása, előbújt Jónás, cigány képén ördögi vigyor, és csak miután megállt a nagy darab ember előtt, kezdett el hahotázni. Visszhangzott a nevetése a vágatban.

— Még egy döglött patkánnyal se bírsz? — kérdezte, s ujjaival a megbávult ember szeme közé mutatott. — Bolondos vagy, Rekettyés!

Hát ez, ez a „Bolondos vagy Rekettyés" fájt a legjobban a kuplisnak.

— Egyszer elvihetne a sátán! — morogta a kuplis; behemód termetét egy otrombán nagy fej tetézte be. Olyan durbincs orra volt, és olyan hatalmas és kerek, ugyanakkor bamba tekintetű szempárja, hogy szinte az ábrázatára, a mozdulataira — egyszóval az egész emberi lényre volt írva a háromkerekűség.

Jónás pedig nevetett, nevetett és bakugrásokkal jött a gépház elé, ahol a füstre várók szalonnáztak. Csuklójára rátekerve a milszekund, a végén a patkány, már mozdulni sem tudott, csak pislogott még olykor a gonoszkodó emberekre.

— Láttátok? Láttátok? Rekettyés egy döglött patkánnyal se bírt. Megijedt tőle, bizonyisten, megijedt!

Rekettyés, meg, hogy a [illegible]

Mikor meg Jónás ide került — fiatal vájár volt —, akkor mindjárt kinézte magának a félkótyást és ugrasztotta, vég nélkül. Mert a drótra kötött patkány nem az első esete, de még kitalált ennél kacifántosabb ugrasztásokat is. A fürdőben, amig lemosdottak, gyors öltésekkel bevarrta Rekettyés nadrágszárát. Persze, ilyesmire fel kell készülni. Mert férfiember honnan vesz elő csak úgy ripsz-ropszra tűt meg cérnát? Jónás hozott magával. Máskor meg csipőspaprikával kente be Rekettyés kulacsának a száját; a szerencsétlen egész nap az ajkát fújta.

— Erősebb az a csipetnyi paprika, mint te! Te melák! — s nevetett, összegörnyedve és könnyhullatásig, hogy muszáj volt vele kacagni.

— Egyszer megjárod, — intette Novák, a körzeti aknász. — Összecsomagol téged ez a Rekettyés és akkor világcsúfja leszel!

— Éngem? — hetvenkedett nevető-komolyan Jónás. — Ilyen embereket szoktam reggelizni.

— No! Csak vigyázz. Ha egyszer ez az ember elveszti a béketűrését, akkor... Isten oltalmazzon téged. Én emlékszem ilyen esetre. Nekem szomszédfalubelim...

— Mit csinált ez a Rekettyés? — kérdezte félvállról Jónás.

— Egyszer egy gúnyolóját — talán az adta neki a Rekettyés nevet — taligástól, szamarastól beborította az árokba. Ugy bizony.

De Jónásnak nem használt a figyelmeztetés.

Egy fizetési napon (éjszakások voltunk) az üzemi iroda előtt várakoztunk. Vicceket meséltek, meg számolgattak az emberek, Rekettyés elhúzódva várt a sorára. Soha nem szeretett tolakodni. Kivárta, amig mindenki a pénzéhez jut, ő csak azután állt az ablak elé és nyújtotta a tenyerét. A pénztárosnő szép lány volt, mindenkinek megakadt a szeme rajta. Rekettyés is szívesen nézegette. Ki tudja, hogy ilyenkor a belsejében milyen húrok pendültek meg? Ki tudja, hogy a szép nő láttán nem sajdult e bele egy-egy igazi gondolat a valóságos életéről: a szerencsétlen kelekótyaságáról, a kitaszítottságáról, a magányosságáról? Mert ha igaz, akkor a féleszűeknek is akad józan, tiszta percük. Amikor felmérik önnön szerencsétlenségüket, és talán ebbe zavarodnak bele. Igy zuhannak vissza abba a feneketlen zsákba, melyből újra csak nagyon hosszú idő múltán bukkannak elő a végzetes tisztaságba. Bonyolult dolog [illegible]

Hogy ott volt, arról Jónás gondoskodott.

— Nem igaz? — kacagott Jónás. — Hát ez mi?

Mikor előkerült a fénykép, a pénztároslány kiabált és veszekedett.

— Nem szégyelli magát? Az én fényképemmel dicsekszik?

Mindenki nevetett. Rekettyés pedig dühödt pillantással méregette Jónást és a pénztároslányt. Még tiltakozni, mentegetőzni sem mert. A helyzetét már nem lehetett tisztázni.

— Te szamár! Te patkányvadász! — kacagott gúnyosan Jónás. — Hát ilyesmire vetemedsz? Tisztességes lányok fényképével dicsekszel?

Rekettyés türte, türte a sértegetést, nagy busa feje égett a szégyentől, körmét piszkálta, s talán arra várt, hogy menten összeomlik. Aztán elpattant benne valami. Egy hirtelen mozdulattal átnyalábolta Jónást és megindult vele a műhelyudvar irányába, oda, ahol a rossz bicegős csilléket javítják. Jónás tehetetlenül csapkodott ökleivel, ám az erős kar vasabroncsként fogta össze testét a lábával, kezével, mellkasával.

— Megöllek! — kiabálta Jónás pulykamérgesen. — Megöllek!

— Belefojtja a vízbe ez a kelekótya! — morogták többen.

Rekettyés pedig, mint akit egy bosszúálló szellem szállott meg, vitte, vitte és beleejtette egy vizzel teli csillébe. Kétszer, háromszor a víz alá nyomta.

Jónás, amikor kiszabadult újra meg újra neki akart rontani Rekettyésnek. Már a kését is kivette, megtörölte nadrágja szárában. Egyszerre fázott és égett a szégyenletes dühtől. Ugy vicsorgott, mint egy megtépázott farkaskölök.

— Megölöm! Ketté hasítom!

— Mondtam neked, hogy a végén megjárod! — figyelmeztette Novák. — De te nem hallgattál a jó szóra. Most aztán nyughass!

A pénztáros kislány bezárta az elfüggönyzött ablakot, s talán egy keskeny kis résen át lesett ki a tülekedőkre. Semmi más ezen a napon nem történt. Másnap is csak annyi, hogy Jónás nem jött műszakba. Negyedik napon tudtuk meg, hogy kikérte a munkakönyvét és elutazott. A következő két fizetésen Rekettyés még türelmesebben várt a sorára. Mintha megfogyatkozott volna hatalmas feje, és sápadt volt. Sokan úgy mondják, a biztató szót leste annak a lánynak az ajkáról. A bolondító, biztató szavakat.

Hobb

VANNAK, AKIK TÚLBECSÜLIK, vannak akik lebecsülik, — mániának tartják a hobbyt. Hollottunk már olyan hobbysról, aki nevetségesen öncélú, értelmetlennek ható tárgyak tömegével rakta meg otthonát, sőt hivatali szekrényeit is. Érdekes, mi több, művelt ember hírében áll szűkebb környezetében, holott műveltségi köre nagyon is egyoldalú, nem olvas könyveket, nem izgatják a művészeti és más kérdések. De megszállottan gyűjti, a fél megyét beutazza egy-egy „pitykéért."

Persze az ilyen hobbysok vannak kevesebben. A többség céltudatosan, egyéni ízlése, érdeklődése és műveltsége szerint hódol a hobbyjának. Nem a „pityke"-gyűjtéssel akarja pótolni a hiányzó általános műveltségét, hanem éppen ellenkezőleg: hobbyját is azért űzi, hogy önművelődését játékosan, az egyénisége szerint bővíthesse. Korunk divatja, vagy inkább a modern ember sokoldalú érdeklődésének igénye, hogy kiválaszt egy szűkebb területet, szinte „körülkeríti" magának. S mint a szabad vadász mezőn kiélje kutató, gyűjtő, érdeklődő szenvedélyét. S ezekre az igényekre a művelődés munkásainak sem árt odafigyelni, hisz egy részük nem csak magának gyűjt, kutat, de szívesen megosztaná másokkal is élményeit, szívesen fogad tanácsokat.

A HOBBYSOK KÖZÖTT vannak rokoncsoportok, mint a bélyeg-, lemezgyűjtők, műgyűjtők és mások. S vannak teljesen magányos „vadászok", akik nem szívesen osztozkodnak szenvedélyük tartalmában másokkal. Hollottunk maszek „nyelvészről", aki a diáknyelv divatos szavait, kifejezéseit gyűjti évek óta. Ismerünk képeslap, újságkivágás, ceruza, cigaretta, plakát, pénzérme és papírpénz, újabban gépkocsimárka gyűjtőket és ki tudná sorravenni valamennyit. S az értékesebb gyűjtemények nem egyszer hoztak hasznot a „hobby nélküli" közönségnek. Kisvárdán egy történeti kiállítást színesített a különböző korokat is jellemző bankógyűjtemény. Mátészalkán a régi plakátokat tekinthették

Háron

Goda Gábor: *Szelid zsoltárok.* Aki találomra felüti a könyvet és elolvas egy-két fejezetet, hamar rájön, hogy ezek ugyancsak nem szelid zsoltárok. Esszék, gondolatok csendes meditációk, képz[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1971 MÁJ 30

napi melléklet

1021

Sóstói víztorony. (Soltész Albert rajza)

1021

WYCINKI PRASOWE GLOB RSW »PRASA«

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

NOWINY RZESZOWSKIE
A
RZESZÓW, ul.
Soltész Albert
wydanie
188 10-07-1971

Zamieszczamy rysunki węgierskiego artysty plastyka Alberta SOLTESZ z NYIREGYHAZA, który w ubiegłym roku był uczestnikiem międzynarodowego pleneru, organizowanego przez Zarząd Okręgu ZPAP w Rzeszowie.

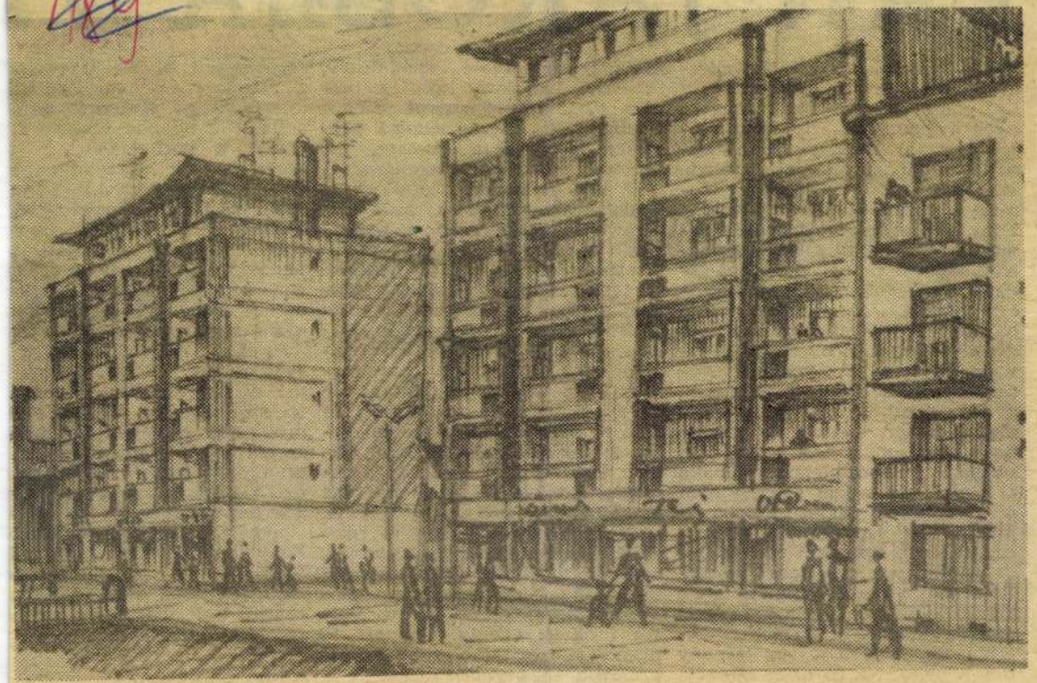

Ulica w NYIREGYHAZA

...TA...

Fot. M. KOPEC

...żeli tak sprawa wygląda w szkołach młodzieżowych, to co można sądzić o realizacji identycznego programu lub prawie identycznego w szkołach dla pracujących. I tu dochodzimy do drugiego słabego punktu szkół dla pracujących, a mianowicie do nieuwzględnienia warunków życiowych naszych uczniów. Uczeń szkoły dla pracujących jest przeważnie człowiekiem pracującym zawodowo (chociaż w szkołach podstawowych dla pracujących tak nie jest) i ta praca pochłania mu w najlepszej sytuacji (nie licząc dojazdów) przynajmniej osiem godzin budżetu czasowego. Praca wykonywana przez naszych uczniów wymaga wysiłku umysłowego, fizycznego, napięcia nerwowego (wiele osób uczęszczających do szkół dla pracujących to pielęgniarki, księgowe, pracownicy fizyczni fabryk, pracownicy MO, Wojska Polskiego). Praca ich jest zmianowa i dlatego ci ludzie często w szkole są zmęczeni i nie mogą tak partycypować jak nie pracujący. Czasem stoi im jeszcze na przeszkodzie zakład pracy, który niezbyt łaskawie zezwala na uprawnienia przysługujące uczącym.

Zajęcia w szkole dla dorosłych odbywają się w godzinach popołudniowych, a sam ten fakt wpływa już ujemnie na aktywność umysłową, o czym wiedzą doskonale np. nauczyciele i rodzice tych dzieci, które uczą się w ...ją w szkołach dla pracujących trudności z tego względu, że są mniej zdolni, a nawet nie dostosowani społecznie.

Przy rozważaniu nowego modelu szkół dla pracujących trzeba by uwzględnić (na co zwraca uwagę prof. dr Fr. Urbańczyk w artykule „Poziom umysłowy uczniów liceów dla pracujących", „Oświata Dorosłych" 1970 r. 513 i nast) zagadnienie zdolności uczniów przychodzących do szkół dla pracujących. Prof. dr Fr. Urbańczyk na podstawie przeprowadzonych badań stwierdza, że w zaobserwowanych liceach dla pracujących różnych rejonów Polski poziom umysłowy uczniów wyrażał się liczbą 44,6 punkta w porównaniu z ponad 60 punktami, określającymi poziom umysłowy uczniów liceów młodzieżowych. Nie znaczy to, by do szkół dla pracujących nie przychodzili uczniowie zdolni, jest ich jednak coraz mniej i dlatego programy nie mogą być „przeładowane", gdyż wtenczas nie można przyjąć wolniejszego tempa nauczania, a przez to rozumienia materiału nauczanego. Dbając jednak o zasadę drożności, tj. o fakt, by uczniowie szkół dla pracujących otrzymując dyplomy dojrzałości, mogli podejmować studia wyższe należałoby przedłużyć okres nauki w tych szkołach, uzyskując w ten sposób efekty równe szkołom młodzieżowym.

Programy i podręczniki szkół dla pracujących, a zwłaszcza średnich są infantylne, nie do-

przez Mirysa, twórcy rodem z Dubiecka. Godzi się zaznaczyć, iż

I wcale to nie
dzającym, iż

PAN JAR

nienia Rzeczypospolitej Szlacheckiej. Ponadto Spytek używany był przez króla do misji delikatnych i poufnych, np. przy pośredniczeniu między zbuntowanymi magnatami a królem. Wkrótce został mianowany starostą generalnym we Lwowie. Tam jako sędzia roztropnie sprawował swój urząd. Ówczesne kroniki sądowe notują dwie poważne sprawy z czasów jego kadencji: jedną o „przyprawienie o śmierć" wskutek zranienia, a drugą — raptus puellae. „Porwaną" była w tym wypadku Agnieszka, żona Rafała z Sieniawy, a sam przebieg porwania wyglądał w ten sposób, że pewnej nocy przyjechała ona przed dom swego uwodziciela, Włodka z Białki, na wozie zaprzężonym w dwa konie. Miała ze sobą — jak zeznali świadkowie — „saccum", czyli tłumok i ubrana była w płaszcz z czerwonej kitajki. Rola „porywacza" ograniczyła się przeto jedynie do przygarnięcia pod swój dach uciekinierki. Spytek wydał przeto wyrok łagodny dla Włodka. Na co dzień starosta lwowski rozpatrywał sprawy pospolite: spory majątkowe, zadłużenia, niepłacenie podatków, oszustwa handlowe itp. Jak jednak pisze jego biograf Stefan Hrabyk — *„Więcej działał perswazją i ciepłym słowem, niż bezwzględnym wyrokowaniem".*

W 1495 r. Spytek został wojewodą krakowskim. Okazał się sprawnym organizatorem pospolitego ruszenia i był znany z ofiarności na cele wojskowe. W 1499 r. pośpieszył do Jarosławia, spalonego przez Tatarów i odbudowywał go przez dłuższy czas. W 1501 r. został kasztelanem krakowskim. Na czas rządów Jana Olbrachta odsunął się od życia politycznego. Wrócił za czasów Aleksandra Jagiellończyka i stał się podporą jego rządów. Był wodzem pospolitego ruszenia, a także regentem na czas przebywania króla na Litwie. Spytek skupił wówczas w ręku najwyższą godność państwową, nad którą była tylko władza królewska. Nigdy już potem człowiek świecki nie pełnił w Polsce funkcji regenta. Godność tę piastował i to tylko podczas bezkrólewia — prymas.

Gdy sejm koronował nowego króla, Spytek miał 70 lat. Odtąd rozpoczynał służbę u czwar... z rzędu Jagiellona. Zygmu... mianował go wojskim kra...skim. Nie było to wielkie st...wisko, w porównaniu z t... które Spytek uprzednio pi...wał. Ale jarosławski pan ...mógł już pełnić odpowiedzial... funkcji ze względu na pod...wiek. Niemniej Zygmunt z...gał często jego rady w spra... wojskowych. Wpływ Spytka... osobę króla był ogromny. ...munt zasypywał rezydującego Jarosławiu starca listami, w ...rych dopytywał się, co ma ...nić w poszczególnych spraw... Nieraz chodziło nawet o ... drobiazgi, jak kwestia pow... szenia załogi wojskowej w ...granicznej fortecy. Zygmunt ...dził się też w sprawach posz...gólnych nominacji na wys... stanowiska państwowe. Małż... Bony był również... dłużnik... Spytka, a na jego weselu z w...ką księżniczką siedział na h...rowym miejscu jako najpi...szy dostojnik świecki w ...stwie.

Pod koniec życia Spytek ...święcił sporo uwagi sprawom ...dzinnego miasta. Zdążył ufu...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1964 NOV 22

1021 Soltész Albert

Soltész Albert vázlatkönyvéből

A Belügyminisztérium épülete

A L'Express
XII. Pius pápa és
kapcsolatáról

A L'Express c. francia hetilap legutóbbi számában kivonatosan közölte azokat az okmányokat, amelyek fényt deríthetnek XII. Pius pápa és a náci birodalom közötti viszonyra, és meglehetősen kedvezőtlen színben mutatják be a Vatikán háború alatti magatartását. Ezeket az okmányokat Friedländer történész véletlenül fedezte föl, miközben a Harmadik Birodalom diplomáciai okmányai között „Hitler és az USA" című könyvéhez adatokat keresett. Érdeklődését a pápának az a levele keltette föl, amelyben éppen a lengyel papok legelvakultabb üldözésének napjaiban Ribbentrop náci külügyminiszter arra kérte, hogy engedélyezze a berlini opera vatikáni vendégszereplését. Amikor nyomozni kezdett, sok más okmány birtokába jutott, sőt azt is megállapította, hogy a vatikáni irattából egyszerűen eltűnt a 6. számú dosszié, amely ugyanezt az anyagot tartalmazta. A lap által közölt okmányok alapján a következő kép alkotható a pápa és Hitler kapcsolatairól.

Az első hónapok

XII. Pius 1939. március 6-án, mindössze négy nappal pápává történt választása után levelet intézett Hitlerhez, amelyben annak a kívánságának adott kifejezést, hogy minél barátibb viszonyt építsen ki a „német néppel." Giovannetti XII. Pius egyetlen hivatalos történésze

hallgatott a pápa akkor is, amikor megtámadta a katolikus Franciaországot. Pedig ezekből a napokból megtalálták Tisserant francia bibor os Suhand párizsi érsekhez intézett levelét, amelyben megrázó színekkel festi a francia országi állapotokat.

jelentése szerint az „A Voz" portugál lap vatikáni forrásokra hivatkozva már 1940 március 21-én azt közölte, hogy hétszáz katolikus papot végeztek ki Oranienburgban, Dachauban, Buchenwaldban és Auschwitzben. Egy másik jelentés szerint 1942. február 9-én Orsenigo pápai nuncius felkereste Weizsäcker berlini államtitkárt, és kérte, hogy a gyűjtőtáborba szállított papokat Auschwitzből Dachauba szállítsák át, amiből a helyzet ismerői arra következtetnek, hogy a Vatikán igenis tudta, hogy Auschwitz „kivégzőtábor", Dachau pedig „gyűjtőtábor" volt.

De ha a pápa a lengyelországi zsidóüldözésekről esetleg nem is volt teljesen informálódva, a franciaországi helyzetet biztosan jól ismerte, mert ott voltak bátor papok, mint Saliéges toulouse-i érsek, aki pásztorlevélben emelte fel szavát a náci gonoszfeltö

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1971 MÁJ

1021

Soltész Albert

Soltész Albert rajza

hogy elkapol
mert külön a
hogy te is les
mert hiányzi
azt meg kell
Kávéd megit
– így vagy egész – ez

Írtad, míg a kis fémrudacska írt,
hajtogattad egymásra a papírt,
s közben – csak annyi volt, egy villanás –
a falakról eltűnt a ragyogás,
letörölte egy óriási kéz
fekete ronggyal – ez volt az egész,
egy szorítás még, kiáltás. Hanyatt
vetett, de a vers öledben maradt.
Szorítottad, hisz ez az egy darab,
ha menni kell, tudtad, ez megmarad.

(1970. május)

Ottave rime

Úgy vagyok már, akár a régi szolga,
kit helye köt, még tenni-venni kell,
pedig hát nincsen is már semmi dolga,
rászólhatnak, elküldik, menni kell;
ám nincs erő, mi kötelét eloldja,
így a Földet próbálja venni fel.
Öreg, szegény szánandó parasztja,
azt hiszi, a terhe még marasztja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1971 JUN 20

Soltész

3 — VASÁRNAPI MELLÉKLET

1021

TAVASZI VIRÁGOK. (SOLTÉSZ ALBERT RAJZA)

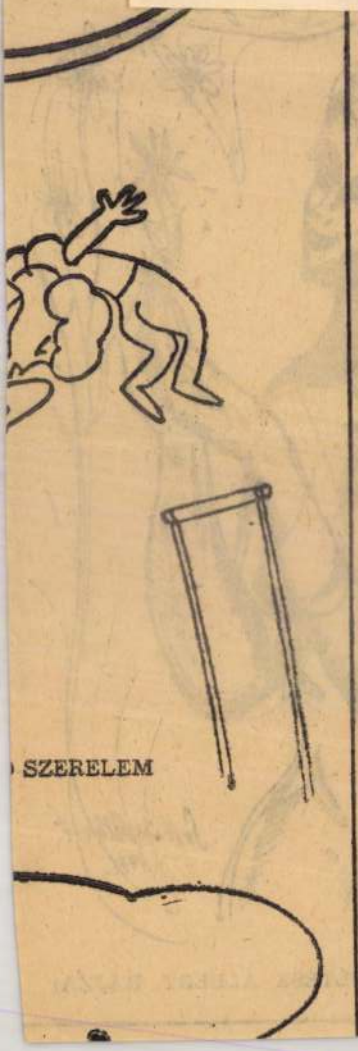

Rádió a g

Ha az orvos valakinél arra gyanakszik, hogy gyomorsav-elválasztása nem szabályos, próbareggelire küldi. Az éhgyomorral elfogyasztott sovány reggeli után néhány milliméter vastagságú gumicsövet nyeletnek a beteggel és ezen keresztül a gyomornedvből mintát vesznek, majd ennek vegyi összetételét, főleg savtartalmát meghatározzák.

Az elektronika fejlődése, a elektronikus alkatrészek mé reteinek csökkentése lehetővé tette a hagyományos mód szer hibáinak a kiküszöbölé sét. Olyan kisméretű rádióadót rádiószondát szerkesztettek amelyet a páciens lenyelhet és amely az emésztőrendszer élettani viszonyairól kisugárzott jelek útján ad tudósítást Ezeket az elektromágneses jeleket a páciens testén kívül kellő érzékenységű vevőkészülékkel lehet felfogni, mérni és regisztrálni.

Mit tud egy ilyen parány rádióadó?

Először is mérni tudja gyomorban és belekben ura kodó nyomást és mivel ez ö szefügg a hőmérséklettel, t mészetesen azt is. Méri a g

Soltész Albert:
A Vár

Benedek Jenő:
Naplemente

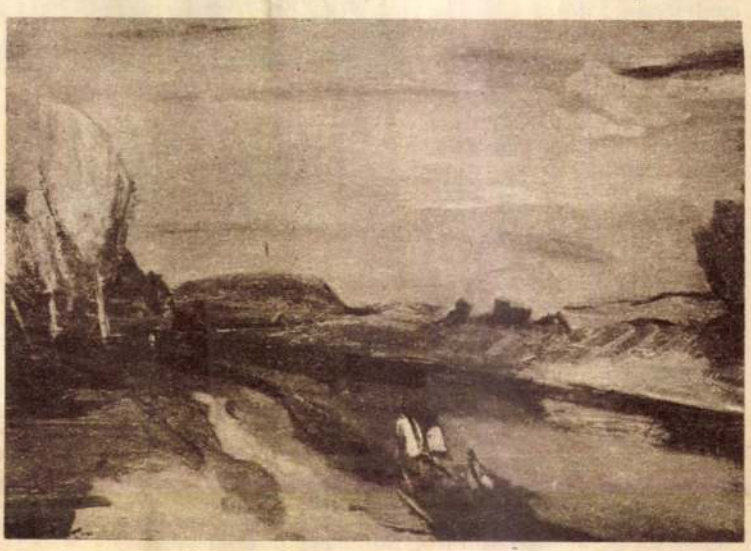

Somogyi Imre:
Tatai-tó

AZ EMBER DICSÉRETE

Táj és ember! Természet és történelem! Mindkettő egyszerre, de egyre inkább az utóbbi: minden település és a hozzá tartozó táj egy darab történelem, amit a serénykedő ember, a nép formált és írt. Írás, csak olvasnunk kell tudni. A művész, amikor kifeszíti vásznát, s a hazai táj egy darabját megörökíti, múltat, jelent és jövőt ábrázol. Azaz: olvasta és megértette mindazt, amit a táj mond múltjáról, jelenéről és lehetőségeiről. A képekről pedig a szeretet, a természetet alakító ember dicsérete szól hozzánk.

Tájakról, a dolgozó ember kezeművéről, a hazáról beszélnek az itt közölt képek is. Egy részüket a szolnoki Aba-Novák teremben rendezett, Magyar tájak című kiállításon láthattuk. Más képek fővárosunk „közismert" részleteit ábrázolják, a maguk egyszerű fenségében és történelmi hangulatában.

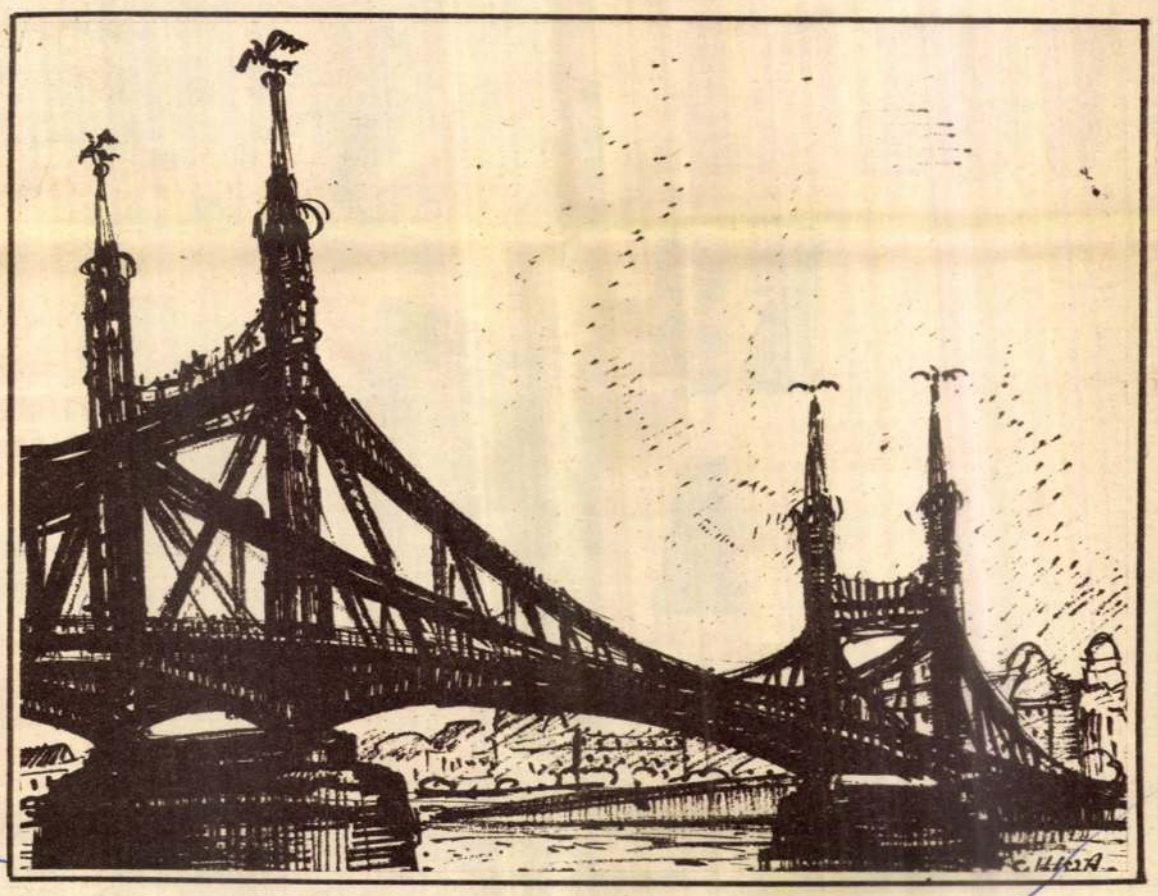

Soltész Arbert:
A Szabadság-híd

1971 AUG 1 8
LOBOGÓ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Mind NAO LEGYE

Beszélgetés három tételben

III. MADÁCH

Sinkovits Imre is óráját nézi.

— Melyik az a szerepe, amelyben úgy érzi, leginkább hangot ad meggyőződésének és mindannak, ami e percben a világról alkotott képét jelenti?

— Madách Mózese — mondja gondolkodás nélkül, és így folytatja: — ha azt mondanák, hogy évekig nem játszhatom mást, mint estéről estére Mózest, jó darabig még csak nem is tiltakoznék. Annyira bennem él, annyira eggyé váltam vele, gondolataink, mielőtt mint szerep és színész ismertük volna egymást, már azonosak voltak. A bennem meglevő és időnként — néha rosszkor és rosszul — kitörő felelősségérzet a környező világért, emberekért, ezért a társadalomért, úgy érzem, Mózessel fejezhető ki leginkább. Hazaszeretet, aggódás népért, nemzetért, törődés a késő utókorral is, a közélet iránt egyáltalán nem közömbös ember magatartása a legcsodálatosabban számomra is Madách szavaiból csendül ki: „A hit és a hűség tarthatja csak fenn létét nemzetünknek!" Ha ezt a hitet és hűséget sikerülne belénevelni ifjúságunkba, nyugodtabban készülnénk a stafétabot átadására. Nekem magánemberként is gond a fiatalság: két nagy gyerekem van. Mellettük megtanultam, hogy a pillanatnyi divatnak hódolva, még szimpátiájuk elnyeréséért sem szabad előttük meghunyászkodni; nemcsak azért, mert később ők maguk vetik meg azt, aki velük „lepaktált", hanem azért sem, és ez a döntő, mert nekünk kell felelnünk értük, még egy jó darabig mi, felnőttek vagyunk a felelősek tetteikért. Tudom, nem könnyű ítéletkimondás nélkül megérteni őket, megismerni cselekedeteik rugóit, az indítékokat, de ha ezt tesszük, ők is többre becsülnek majd bennünket, és mi magunk is el tudjuk választani a szokványos „gyerekbetegségeket" attól, ami — jó vagy rossz értelemben egyaránt — több bennük. Csak így nevelhetünk belőlük becsületes embereket.

— Minden csak nevelés kérdése lenne? Nem hiányzik néha a Dobó-féle példamutatás?

— Ma legfeljebb az íróasztalaikat védik úgy emberek, ahogy Dobó kapitány Eger várát. Az a fajta szükséges, de már kicsit romantikusnak ható hősiesség, ahogyan évszázadokkal ezelőtt éltek és haltak emberek, napjainkban csak akkor állja meg helyét színpadon és filmvásznon egyaránt, ha szin-

gével próbáltam [illegible] a vászonra Gárdonyit. Hogy nem hiányzik-e néha ma is az ilyesféle példamutatás? Lehet, bár én jobban hiszek a mindennapi cselekedetek példamutató erejében, mint a nagy tettekében. Nem azért, mert szükségtelennek vagy fölöslegesnek tartom azokat, hanem mert olyan ritkán adódik lehetőség egy ember életében a nem hétköznapi hősiességre, hogy nem általánosíthatunk rendkívüli körülmények között lezajlott rendkívüli eseményekből vagy még rendkívülibb cselekedetekből. Ezzel távolról sem állítom, hogy ilyenekre nincs szükség, hiszen akkor tagadnám a történelem valamennyi nagy horderejű eseményét, összes szereplőjével, vagyis a haladást. Nem. De hogy egyetlen ilyen esemény meg nem történhetett volna, ha nem előzi meg, ha nem zajlik vele egyidőben, és nem követi számtalan teljesen „szürke", hétköznapi kis hőstett — ezt vallom és hiszem. Ebben a kérdésben is érvényesül a nagy számok törvénye, mennél több apró hangya munkálkodik, annál nagyobb, amit építenek:

„Nem kakas szavára kezd virradni,
De a kakas kiált, mert hogy virrad."

— Nem lesz fásult az ember ebben a mindennapos harcban?

— Akinek engedi a lelkiismerete, hogy ne így él-

jen, a
nem
len
nem
nak
denna
mind
kell
Öröm
berek
ról,
kezdé
is je
amik
Shak
zett,
csola
szűze
élesz
állun
siess
—
zett
Úr n
—
meg
jóva
előtt
sőké
diáb
mész
mon
Nem
kor?
Mi
dách
dolk
kötö
nem
láno
dig,
lenn
Sink
otthc
Trag
—
lét-h
sérle
szenv
sülés
élni
Igen,
„...
A c
csat
A cé
lem,
S az
maga
— A
nem k
útrava
— A
„küzdj
lóban
megví
ennek

Szépülő Budapest

A VOLGA ÉS A WIEN

Amikor
úgy t
lakatosok,
pallók hev
keveredett
Amikor
múlva nyi
— Jól é
igazgató, s
tőipari Vá
rációs cég
kordidő: ti
emeletes s
zik a köz
magábafog
A Volga
út sarkán
helyet. A
s — első
célokra ter
Amikor i
nagy a fel
láttuk más

A Hotel V
A négy
autópálya
található.
Nagy pa
nem-autós)
fürdőszobá
négy luxus
Ez úgy
szöveg, de
szavait idé
szaki bem
galommal
— A szá
össze — n
tetőbárt (a
egy-két sz
— Elsők
ják a port
keztek ol
kalak.
A drink
Neve: Ad
— Nem
latkozik
(hiszen a
mondhato
gyon udva
Reméljü
véleménye

Soltész Albert

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1970 FEB 2 21

1021

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL. Soltész Albert: Anya gyermekével.

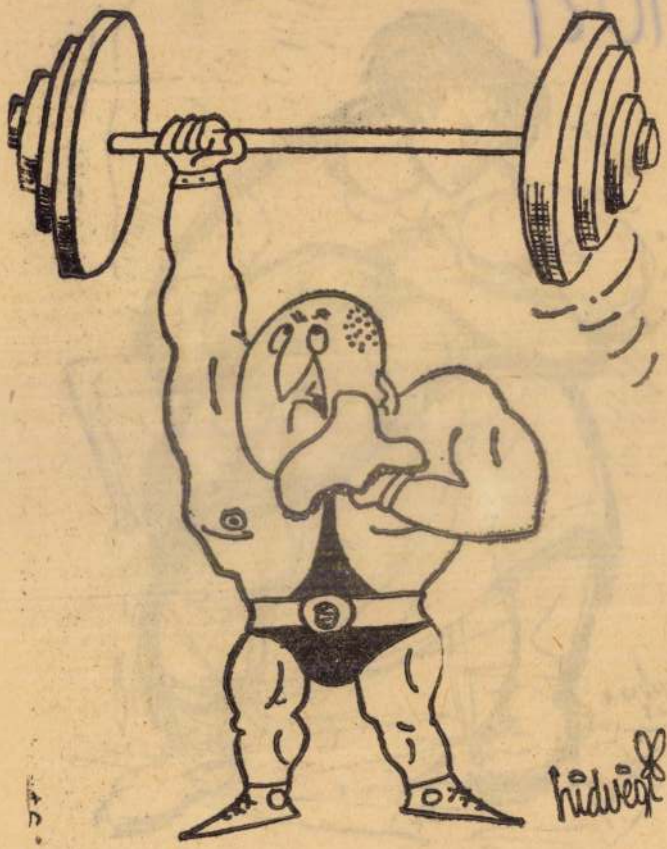

„Nátha"

Soltész Albert
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

1966 AUG 27

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Ókisteleki szőlő. Soltész Albert rajza.

Szólamok hely… konkrét feladatok

Kongresszus előtti számvetés a megyei építőipari vállalat pártalapszervezeteinek munkájáról

A IX. pártkongresszusra való készülődés során, minden pártszervezet számvetést készít. Ezt teszik a Szabolcs-Szatmár megyei Építőipari Vállalat kommunistái is. Szabó Gyula elvtárssal, a vállalat pártbizottságának titkárával történt beszélgetésünket összegezzük az alábbiakban.

Veszteség helyett, nyereség

A vállalat összlétszáma megközelíti a négyezret. 1964-ben veszteséggel dolgozott, sőt 7 millió forinttal túllépte béralapját, többi között a lakástervét sem teljesítette. 1965-ben 7 nap nyereséget fizettek ki a dolgozóknak, s terven felül 17 lakással építettek többet! Hasonlóan szépek 1966 első fél évének eredményei. Lakástervüket 213 helyett 335-re telje… 10 szemináriumot indítanak és 12-en vesznek részt magasabb oktatási formán, marxista—leninista képzésben.

A politikai munka mély tartalmat kapott, a szólamokat felváltották a konkrét intézkedések. A pártbizottságra érkezett bejelentések és panaszok elintézést nyernek. (1966-ban 75 panasz)

S bár a vállalat ügyintézésében még tapasztalható bizonyos fokú merevség, egyes munkajogi, vagy bérintézkedések esetében, de már nem ez a jellemző. S hogy ebben jelentős változás van, az a kommunisták, a pártalapszervezetek tudatos és cselekvőkészségének érdeme.

A kommunisták például elhatározták, hogy a szakszervezettel közösen napirendi kérdésként foglalkoznak a szocialista brigádok munkatervét. Abból indult ki, hogy a vállalat gépesítése jelenleg évi 11 millió forint amortizációs költség visszafizetését követeli meg. Hogyan lehet ezt a költséget a minimálisra csökkenteni.

A vizsgálatok során hibás szemlélettel és maradisággal találkoztak, amely ellen fel kellett venni a harcot. A munkások egy részénél, de a munkahelyi vezetőknél is bizonyos fokú idegenkedés jelentkezett a gépekkel szemben. Még mindig nem érzik igazi segítőtársnak a gépet. Tyukodon például a vállalat két tsz-munkát is végzett. Az egyik munkahelyről a másikra azonban nem vitték át a betonkeverőt, az kihasználatlanul hevert, míg a másik munkahelyen igen nagy mennyiségű betont kézzel kellett kikeverniök a munkásoknak.

Nyíregyházán az Északi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1964 MÁR 1 6

Tárlat a színházi folyosókon

11 ezer „látogató" két hónap alatt — Színházi és képzőművészeti élmény — Festőállvány a nézőtéren

1021

Néhány hónapja maradandó élményben van része a Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház közönségének. A színházi élmények közepette a szünetben tizenhat vitrinben a megye képzőművészeinek legszebb alkotásait nézhetik meg, mintegy állandó tárlatot.

— Örömmel adtunk helyet megyénk képzőművészeti alkotásainak. — mondja Pankotai István igazgató. — Úgy gondoltuk, ezzel is új művészi élményt nyújtunk a színházbajáró közönségnek, megismertetjük az emberek tízezreivel a képzőművészeti alkotások legjavát, melyek a megyénkben születtek...

Sok szó esett korábban arról, hogy jó lenne egy állandó kiállítási helyiség, ahol a legsikerültebb festmények, grafikák kapnának helyet. Egyelőre a Móricz Zsigmond Színház vállalta a „házigazda" szerepét. Az év első két hónapjában 11 ezer látogatója volt a színháznak, szinte valamennyi környező községből jöttek nézők a bérletes előadásokra. 400 falusi bérletes van.

— Olyan állandó tárlat ez, ahol a legnagyobb a közönség — jegyzi meg Soltész Albert, akinek festményei hetek óta kint vannak a vitrinekben.

— Még hagyjuk egy ideig! — Magyarázza Pankotai István. — Igen sokan érdeklődnek a képek iránt. Legutóbb egy idősebb bácsira lettem figyelmes, aki hol közelebb, hol távolabb ment, úgy „tanulmányozta" a képeket és egy noteszbe jegyzegetett is valamit. S közben sokat időzött a sóstói erdőrészt ábrázoló képnél...

Soltész Albert tizenhat, legtinkább a szívéhez nőtt képe valóban megkapja a nézőt. „Borús táj" című képe olyan hangulatot varázsol a barna és szürke színek, s az ég kékjét, a derengést felvillantó összhatásával, hogy a legtöbb békésen sétáló színházbajárót is megállásra készteti. „Sóstói erdőrészlet", „Benczúr téri fák", „Nagyecsedi házak" és más több kiállításon szerepelt képeivel azok is megismerkedhetnek, akik különben nem mindennaposak a képkiállításokon.

Színházi élmények megfestése is foglalkoztatja a most kiállító művészt.

— Azt a hangulatot szeretném visszaadni, amikor az előadás előtt a szemek előre tekintenek a színpadra, amikor feszültség és várakozás tölti meg a színházat és az embereket...

Szerencsés találkozása a két művészetnek a színházi tárlat, jó minta arra, hogyan lehet művészi módon társítani az egyes élményeket, amelyből egyaránt nyer a színház, s közönsége...

r. G.

nsága szerint

KÉSZÜL

etes cipő és javítás,

zat és javítás,

cipő, textil ruházat és

Szolgáltató KTSZ.

ugyanott istállótrágya eladó. Debrecéni út 84. (85995)

Egy szoba konyha speizos ház beköltözhetően, 250 négyszögöl telekkel eladó. Sóstóhegy, Kertész u. 1. (85996)

Családi ház beköltözhetően eladó 400 négyszögöl szőlővel. Újkisteleki szőlő, Gálya u. 3. (85997)

Városhoz közel jóltermő gyümölcsös eladó. Érdeklődni: Árok u. 11. (2585)

Fürj u. 59. sz. ház beköltözhetően eladó. (86000)

Város központjában két szoba, előszoba, fürdőszobás, konyhás, mellékhelyiséges, pincés ház cserelakás ellenében eladó. Laktanya tér 4. (86054)

Kertes családi ház beköltözhetően eladó. Bartók Béla u. 41. (86057)

Kaptár mérleg beépített szekrénnyel, táska-írógép, asztal, középtermetre férfi ruhák, kabátok cipők eladó. Érdeklődni: vasárnap 10—16 óráig. Uj u. 8. (2577)

Simson kismotort vennék. Címet 30—71-es telefonszámra kérek.

Szép kivitelű fényezett háromajtós szekrényt megvételre keresek. Címet Kiadóba kérek. (2586)

el

E
öss
ma
egy
dek
Bel
Kov

Ér
tóím
címe megváltozott. Uj címem: Kovács Arpád kőművesmester, Nyíregyháza, Hatzel tér 2. (85913)

Sóstógyógyfürdő 28. szám alatti egy szoba konyhás mellékhelyiséges lakásomat elcserélném Nyíregyházán megegyezéssel hasonlóért. Láda Károlyné. (2559)

Háromszobás konyhás lakásomat elcserélném kétszobás konyhás lakásért. Szép-rétiné, Sóstói út 36. (2563)

Zongora, harmónium, harmonika javítást, hangolást vállal vidéken is. Körmendy hangszerkészítő mester. Őszőlő u. 35. (2578)

Gyermekszerető háztartási alkalmazottat keresek gépesített háztartásba bentlakással. Cím a Kiadóban. (2599)

szögöl szőlővel beköltözhetően eladó. Borbánya Nárcisz utca 44. (86070)

Jó állapotban lévő „Erzsébet" hálószobabútor eladó. Erdősor 22. Megtekinthető szombat, vasárnap délután.

Eladó központban háromszobás családi ház. Érdeklődni Csillag köz 6. (86072)

Fekete Pannónia sürgősen eladó. Körte utca 32. (86073)

Egyszobás, konyhás, pincés ház eladó lebontásra. „Értékes anyag" jeligére cím a Hirdetőben. (86075)

Szép sötét diófa hálószobák, kombináltszobák, kicsi és nagyméretű konyhák, olcsó barna háló ruhásszekrény, német konyha, toalett tükör, matrac, sodrony eladó. Használt bútorokat veszek. Soltész Mihály utca 20. Telefon: 38—25. (106)

ETI Szaküzletekben

(860

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 MÁJ 6

KELET
MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1021

Grafikai kiállítás Mátészalkán

Soltész Albert nyíregyházi festőművész huszonkét nyírségi paraszti témát megörökítő grafikáját állították ki Mátészalkán, a járási művelődési otthonban. A kiállítást a helyi művelődési szervek és a megyei József Attila Művelődési Ház közösen rendezte. Mátészalka után a megye más községeiben is bemutatják a most még 10 napig megtekinthető tárlatot.

rtalmas
iataloknak

ójára

szervezetek együttműködésének problémáit. Egyik sem lehet meg a másik nélkül, együttműködésükre jó példa a tunyogmatolcsi, tapasztalatairól beszámolót is mond Kalydi Jenő igazgató.

Egy dolog bizonyos: ahol törődnek az ifjúsággal, ahol színes, változatos, gazdag és tartalmas programlehetőségekről gondoskodnak szá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész
1021 Albert

Kiállítás a kisgalériában

Több önálló tárlat — Nyíregyháza, Debrecen, Hajdúböszörmény — után a közelmúltban a rakamazi Kisgalériában nyílt önálló kiállítása Soltész Albert-nek, a Nyíregyházán élő képzőművésznek.

Tizennyolc kiállított képe szabolcs-szatmári, tokaji, hajdúböszörményi ihletéssel született. Barna és fekete krétával, tussal és filctollal örökítette meg a művész a Nyírség paraszti világát, s a legkedvesebb témája — az Örökösföld — is helyet kapott a galéria falain.

A megnyitás napján zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel, a művészet, a szép kedvelőivel a kiállítóhelyiség. Azóta több száz látogatója volt a kisgalériának. A hét elején Tenkács Tibor festőművész vezetésével Tokajból jött át a képzőművészeti szakkör, megtekinteni a tárlatot.

A rakamazi kezdeményezés után hamarosan Vencsellőn is galéria nyílik, s első alkalommal éppen Soltész Albert képeinek ad otthont.

Ha már a képzőművész alkotásaihoz fűződő eseményekről adunk számot, szólnunk kell a mai nap reprezentatív szabolcsi művészeti eseményéről is: a délelőtt megnyíló 12. őszi megyei tárlaton Soltész Albert kilenc művével, színes képével és fekete-fehér grafikájával szerepel, — nyírségi és böszörményi témákkal.

Soltész Albert a közös és önálló tárlatok állandó résztvevője. Az eddigi tizenkét őszi tárlat mindegyikén képviseltette magát.

Művészetének útja Z. Szalay Pál művésztanár studiumainál kezdődik, majd az 1946-os Bessenyei György képzőművészeti népfőiskolán át vezetett, ahol együtt tanult a két Váci testvérrel, később Huszár Istvánnal, Pál Gyulával. Az Akadémia tehetségkutató munkája nyomán felvették a Képzőművészeti Főiskolára. Az út végül ismét Nyíregyházára vezetett vissza. Itt alkot több mint egy évtizede.

Soltész tevékenységének teljességéhez tartozik az is, hogy néhány évvel ezelőtt a megyei műgyűjtők kiállítását szervezte meg, jelenleg pedig a nyíregyházi származású Barzó Endre festőművész munkáinak kiállítása foglalkoztatja. E gondolat nyomán született meg a

Soltész Albert munka közben.
Hammel J. felv.

közelmúltban a televízió riportja is. Rendszeresen illusztrál, szerteágazó tevékenységének egyik igen eredményes részét jelentik azok a rajzok, amelyek a megye új, szocialista létesítményeit örökítik meg, gyakran az alapkőletételtől az átadásig. E képzőművész-riporter munka számos produkcióját mutatja be lapunk is, megyénk tájain — sorozatunkban.

Szilágyi Szabolcs

án

orvosellátottság
zabolcsban

szükséges a központi támogatás

tékes, hogy a Szabolcsba meghirdetett állások — kivéve a központi gyakornoki helyeket — idén mind betöltést nyertek. A harmincegy meghirdetett állásból csak kettőt nem foglaltak el — az egyiket Fehérgyarmaton azért, mert nincs lakás. A kisvárdai járásban, ahol évek óta állnak betöltetlenül a körzeti orvosi állások, idén egyetlen község sem maradt orvos nélkül. (Ebben a járási tanács vb vezetői, a községi tanácsok jobb megértése, igyekezete is sokat segített.)

Kulturáltabb körülmények

E pillanatban tíz orvosi körzet van megyénkben üresen, de ez sem kevés. Az eddigi javulás nagyrészt köszönhető annak, hogy a községek az utóbbi hónapokban nagy igyekezettel teremtenek kulturáltabb körülményeket az orvosoknak, a szűkös lehetőségek

egészségügyi ellátottságban is.

A minisztérium, a kormányzat támogatásának újabb jeleként nagyot nőtt az utóbbi években a megye kórházi ágyainak száma. Uj osztályok, pavilonok építésével javult a helyzet a nyíregyházi megyei kórházban is. De mindez kevés, a jelenlegi zsúfoltság indokolja egy új megyei kórház felépítését. A jelenlegi információk szerint már készül az új nyíregyházi kórház tanulmányterve. Megyei kérés, hogy ez az igen indokolt beruházás az elsők között valósuljon meg.

Indokolt ugyanakkor, hogy a jelenlegi megyei kórház — amelynek a belgyógyászati osztályai túlzsúfoltak és elavultak — is fejlődjön, s ha másként nem, pavilonok építésével változtasson helyzetén a közeli jövőben.

Sajnos, a szakorvosi ellátottságunk az új orvosokkal sem javult, hiszen addig is súlyos volt, s az idejöttek helyett mintegy annyian hagyták el a megyét. Nem

Az úji
és a

Zöld utat kap
változást tarta
erkölcsi és any

Kormányrendelet jelent meg a „nehéz emberek" az újítók, feltalálók alkotó tevékenységének szabadabb, eredményesebb kamatoztatásáról. Megszünnek a rögös utak, melyek egy-egy újítás elbírálásától annak elfogadásáig, bevezetéséig, és az érte járó díjazás kézhez vételéig — elkísérték az újért munkálkodókat.

Megyénkben az utóbbi négy év alatt csaknem 9 és fél ezer újítást adtak be a dolgozók. Az újításoknak mintegy a felét fogadták el, s egyharmadát vezették be. Számos kötöttség, bürokratikus, és jogilag is tisztázatlan eljárási mód gátolta az öntevékeny újítási mozgalom termékenységét. Az 196 január 1-én életbe lépő ú jogszobály feloldja az eddigi merevséget, lényeges változtatásokat hoz az újítások ügyintézésében, elbírálásában hasznosításában, az újító emb ber anyagi és erkölcsi jutalmazásában.

Milyen változásokat tartalmaz az újításokról és találmányokról szóló kormányrendelet?

Országos tapasztalatokat használtak fel a rendelet kidolgozásánál. Megyénkben is részt vettek a tervezet megvitatásában, mintegy hatvan vállalatvezető, szakszervezeti titkár és szakszervezeti újítási felelős ankéton foglalkozott az újítómozgalom problémáival. A gazdasági mechanizmus új rendszerében az újítómozgalomnak komoly feladata lesz, hogy hozzájáruljon a termelés korszerűsítéséhez, a technika fejlesztéséhez, az alkotó tevékenység jobb kibontakoztatásához.

— A legjelentősebb, hogy az új kormányrendelet messzemenően figyelembe veszi a vállalatok önállóságát — mondották a Szakszervezetek Megyei Tanácsának közgazdasági bizottságán. Az irányelveket tartalmazza csupán, melyeket minden vállalattal megismertettek már korábban, az egyéb kérdéseket a vállalatok újítási szabályzatai rendezik majd. A kollektív szerződésekkel egyidőben foglalkoznak a vállalatoknál az újítási sza-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1021

Soltész Albert tárlata Rakamazon

Vasárnap délután zsúfolásig megtelt a rakamazi Kisgaléria helyisége. Soltész Albert festőművész mutatta be műveit. Ádám Imre, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának főelőadója mondott bevezetőt. Huszár István és Soltész Albert ezt követően tárlatvezetést tartott. A Kisgaléria mostani eseménye után minden hónapra esik egy-egy művész bemutatója, tárlata. Még három festő, egy grafikus, és egy szobrász állít ki a jövő év májusáig.

2, 409—913. 409—914.

(HV 75)

„Asztalosokat, segédmunkásokat, kőművesek mellé (16. évet betöltött fiúkat is), kőműves, tetőfedő-, bádogos-, parkettás-, festő-, vízszerelő-, villanyszerelő szak-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

Hajdubiharmegyei Népujság

1963 OKT 20

1021

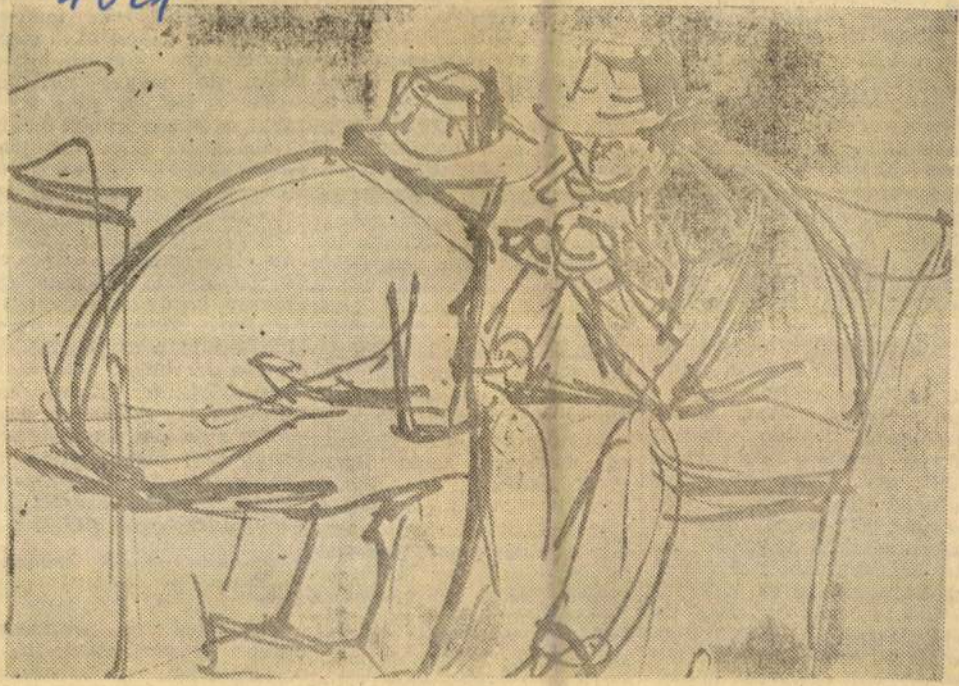

Soltész Albert: BESZÉLGETŐK

Bemutató a Hungá

A vagányság apoteózisa? Mire vélnénk másra ezt az egész komédiát, hiszen Puzsér úr, a szimpatikus és zseniális betörő olyan ellenállhatatlan bájjal és természetességgel képviseli a társadalmon kívüliség tőlünk idegen álláspontját, hogy alig találunk *vele szemben* érveket. Mert Sárkány doktorral szemben nem nehéz érveket találni, Puzsér az előadás során lehetetlenné teszi, bebizonyítja, hogy mennyire alacsonyabbrendű és erkölcsileg is kifogásolhatóbb munkát végez a ragadozó ügyvéd, mint egy egyszerű betörő.

A polgárság ellen, annak magatartása ellen íródott Molnár Ferenc e fiatalkori darabja, csak éppen azt nehéz megállapítani, hogy milyen szempontból mond ellent a szerző ennek a világnak. Puzsér szempontjából? Egyetlen lehetséges válasz ez, hiszen a betörő az egész darabban tulajdonképpen leleplező és polgár — bíráló funkciót tölt be. Nagyon egyszerű magyarázat lenne azt mondani, hogy ez a társadalom már annyira romlott, hogy a józan polgári lan vonzaln lületi jel nemcsak a talában az lemben vet vés köze v tunk nem is, mert e előadást né[illegible]

Szász Károly rendező nagyon vigyázott arra nehogy a Doktor úrból kifejezetten társadalomkritikai színjátékot formáljon. Általában el is kerüli ezt a buktatót, talán Sárkány doktor figurájának beállítása az egyetlen, ami néhol ebből a szempontból problémát jelent. Egészében véve ötletes, színvonalas, tudatosan szórakoztató jellegű rendezés ez, amelynek talán legnagyobb érdeme, hogy Puzsér figurája a maga természetes vagányságában jelenik meg, minden különösebb társadalmi célzatosság nélkül, sőt bizonyos fokig fölényesebbre, imponálóbbra is hangolja Puzsért a kelletténél. Úgy hiszem, Szász Károly felismerte, hogy ezt a darabot félrerendezné, ha a társadalomkritikai élét túlságosan hang- most egyedül nagyszerű tempóérzékét, amellyel az egész előadás intenzitását meghatározza. Nyugodt és fölényes, de olyan módon, hogy ezzel meghatározza nemcsak saját, hanem környezete cselekvését is. Rajta kívül tőle függetlenül semmi nem történhet ebben a darabban, nem elsősorban azért, mert Puzsér helyét a szerző így jelölte ki, hanem mert a színész egyénisége így határozza meg. Talán még túlságosan is biztonságos, a kisszerű tolvaj helyett nagystílű csirkefogót alakít.

Szinte minden színész tehetsége legjavát nyújtja ezen az előadáson. Látható jókedvvel, természetességgel vesznek részt a cselekményben, a szépasszonyt alakító *Somorjai Éva* csak úgy, mint a táncosnőből nevelőnővé vedlett Maros-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1967 DEC 3.

1021

Szabolcs-szatmári tájakon

Mátyus ma és holnap

Mátyus, községközpont

Soltész Albert rajza

Távolról hegyek kéklenek, s amíg együtt „futunk" a Tiszával, ezernyi arcát mutatja felénk a beregi ősz. A festőművész utitárs lépten-nyomon megállna, mert rabul ejti a színek garmadája, a végtelennek tetsző sík, a harsogóan fehér fal, piros cseréptető odébb az akácos szélén.

Mátyus.

Amerre az országút vezet, keresztül a falun, járda sehol. Csak sár és sár. Szemben a kövesuttal, itt Mátyus főterén áll a vegyesbolt. Tőszomszédja a kocsma, balra a kultúrház, szemből a templom, majd harminc méterre a tsz-iroda, a tanácskirendeltség és a posta. A postán túl, mélyedésben a messzi határ, a falu vége.

— Fecske cigaretta van?

Ránk néz a boltos. Már hogyne volna. És mi van még? Lámpabél, meg presszókávé, só, paprika, s ötcsillagos konyak, frószer, meg mindenféle újfajta mosószer. Alfix, Ultra, Optima.

— Mosószappan, fogkrém?

Van, persze, hogy van. Az előbbi már szépen kél, fogkrémből itt még kicsi a kereslet. Inkább a mosószert kedvelik, mivelhogy sok helyütt már itt is géppel mossák a heti szennyest. És pótolni kell az elemkészletet is sűrűn, mert szaporodik a táskarádiók száma.

— A forgalom?

Nem lehet rá panasz, szépen „megél" itt a bolt, a boltos. Csakhát a kocsma. Azt nem birja befogni, ott mindig nagyobb a bevétel.

Szélső háza a posta. Aszszony a kézbesítő.

— Van sok munkája?

— Az mindig van. Napilap csak 57, hetilap meg 91 jár. Azután a sok levél, meg a csomagszállító.

— Mennyi csomag megy innen?

— Sok, nagyon sok. Leginkább krumpli, alma, élelem.

— És mi jön?

— Vissza a kosár, üresen. Némelyikben legfeljebb kenyérhaj van, küldik a gyerekek haza a városból, mert az jó a moslékba.

Egy fiatal lányt nemrég kőt ide a hivatása.

— Milyenek itt az emberek?

— Olyanok, mint másutt. Talán... zárkózottabbak, bizalmatlanabbak, főleg az idegennel szemben. El kellet hoznom hazulról a gáztűzhelyet, mert sehol sem fogadtak kosztra, jó pénzért sem.

— Biztosan nincs szükségük a pénzre.

— Azért ez túlzás, bár nem élnek rosszul. Nemrég például egy fiatal pár taxival ment nászútra... Itt az emberek jól megvannak, csak a tsz tengődik, tele adóssággal.

*

Száz év előtti „monográphiában" olvashatjuk: „Mátyus magyar falu, Bereg vármegyében, közel a Tiszához. Tölgyes erdeje derék, gyümölcse, hala bőséggel..." Későbbi okmány tanúsága szerint a település itt a Tisza jobb partján bizonyos Betke Mátyustól vette eredetét, aki V. István egyik adománylevelében fordul elő. Mindennek pedig már több mint nyolcszáz éve. Sűrűn váltogatták egymást a település tulajdonosai — nem ritkán per árán — s az 1657-es lengyel dúláskor „az itteni lakosok is a Tisza halványába süllyesztették egyetlenegy harangjukat, melyre mindekkorig rá nem akadhattak..."

Az egykor 48 házból, háromszáz telekből álló Mátyusnak ma hatszázötven lakosa van, 179 tagja a helybeli Petőfi Tsz-nek, amely évek óta egyhelyben toporog, s zárszámadást csak akkor tud tartani, ha az állam kinyitja a pénztárcáját. Segítőkész emberek, helybeliek, járásiak, megyeiek kutatták a ráfizetéses gazdálkodás, a lappangó és olykor feltörő elégedetlenség, türelmetlenség okát. Egész Beregben itt a legnagyobb a fluktuáció, a vezető beosztású emberek cserélődése — így egyesek. Nincs munkafegyelem, mert nincs aki megkövetelhetné — emígy mások. De nem kicsi azoknak a tábora sem, akik a mostoha természeti adottságokban, az erősen kötött talajban keresik a bajok gyökerét.

Igaz ez is, igaz az is.

— Mi volt tavaly is. Esős ősz, nem haladt a munka. Később meg a belvíz: odalett 113 hold vetés. Hatvanhárom óta itt nincs nyereséges zárszámadás, s ez az embereknek elveszi a kedvét. Az idén a harmados kukoricát is csak egyszer kapálták meg, aztán mondták, úgy sincs értelme, hát hagyták.

Egymásnak adták itt a kilincset a vezetők, ahelyett, hogy bátran szembe néztek volna a nehézségekkel. Ezután már a jószándék sem hozta meg a remélt változást. Döntöttek például arról, hogy a legjobb háztájit azoknak juttatják, akik derekasan kiveszik részüket a közös munkából. Ez egyeseknek tetszett, másoknak nem.

Többen csak a háztájira áldozzák erejüket, idejüket.

Terveztek erre az évre is 33 forintot egységenként, de a deficit újra a milliót közelíti. Búzából, árpából csak a fele termett, mint amit vártak, terveztek. A takarmány- meg a cukorrépa odalett, nem fizetett a napraforgó sem. Mindezek tetejébe magasak a termelési költségek: néhány régi gépük többször rossz, mint üzemképes, „kivülről" dolgoztatnak s az idén már közel félmilliót fizettek ki a közeli gépjavító állomásnak.

Ma még csak halvány jelzései vannak a lassú útkeresésnek. Gyümölcsösük termését — mások csodálkozására is — teljes egészében értékesíteni tudták. A mostani vezetőség a nyáron szót értett az asszonyokkal, a fiatalokkal s ennek eredménye, hogy a harminc holdnyi, öntözéses kertészet beváltotta a hozzá fűzött reményeket. „Voltak asszonyok, akik 5—6 ezer forintot kaptak végelszámolásként!" Erről mind többet beszélnek ma már Mátyuson, s kezdik látni, ez a vezetőség jót akar, amit tervez, érdemes támogatni.

Ujságolja is nem kis büszkeséggel a tsz főkönyvelője:

Időben elvetettük az őszieket, ami azelőtt sose sikerült. Szépen mutatkozik máris a vetés. És meglesz a 230 holdas őszi mélyszántásunk.

Aztán tovább: jövőre új vetésforgóval próbálkoznak, nagyobb mennyiségben hasznosítják a vegyszereket ötven holdra növelik a kertészetet, legelőt törnek fel, kukoricát vetnek bele. Már épül egy korszerű szarvasmarhaistálló, de a többi düledező szerfásat is pótolni kell. Ahogy telik, pótolják. Hogy az időjárás a jövőben kevesebb gondot okozzon, — kövér legelőjükre alapozva — a szarvasmarha-tenyésztésre szeretnék specializálni a szövetkezetet. S jövőre már 20 holdon terem az almájuk...

Tervek, elképzelések. Mennyi lesz ebből valóság s hogy ezután saját lábon megáll-e a mátyusi tsz? — Ez most már valóban a tagságon múlik.

Az iskola igazgatója:

Részben osztott az iskola, mindössze másfél tanterem van, tanuló meg 114. A zsufoltságra jellemző, hogy nevelői szoba hiányában a tanítók az előszobában várakoznak s nálunk a tanítást is reggel 7 órakor kezdik. Szertárunk gazdag, de nem tudjuk hol tárolni. Kapunk most egy tv-készüléket, fő a fejünk, hová állítsuk, hol tartsuk a televíziós órákat...

Akivel szót vált az érdeklődő Mátyuson, az inkább a gondokat említi. Nem szól a szaporodó új házakról, a jobb ruházkodásról, a gazdag disznótorokról. Pedig ezek is bele tartoznak a teljes képbe, csakúgy, mint az itt-ott feltűnő tv-antennák a házak tetején. De a türelmetlenség — ha lassan is — közös mederbe tereli az akaratot.

Angyal Sándor

Túlzások nélkül

Érdemes fejleszteni a tsz-ek melléküzemágait

A mechanizmus küszöbén egyre több szó esik a termelőszövetkezetek melléküzemági tevékenységéről. Ezzel kapcsolatban a legtöbb elgondolás reális és pozitív, ugyanakkor akadnak olyan túlzások is, hogy egyesek a melléküzemági tevékenység fejlesztésében látják a tsz-gazdálkodás „megváltását." A tények, tények maradnak. Megyénk termelőszövetkezetei árbevételeiknek 93,1 százalékát növénytermesztésből, zöldség- és gyümölcskertészetből valamint állattartásból kapják. Segédüzemekre, feldolgozó- és melléküzemekre, valamint egyéb tevékenységre 6,9 százalék jut, de nem lebecsülendő, hiszen forintban kifejezve 130 millió. Kijelentve, hogy termelőszövetkezeteink gazdálkodásában továbbra is a növénytermelés, állattartás marad a legfőbb tényező, nem ellentmondásos azt állítani, hogy az arányokon azért szükséges és kell is változtatni. Közelebbről megnézve a tsz-ek melléküzemági tevékenységét, sok szám és adat szól a fejlesztés mellett.

Nagyobb szerepet kapnak az építőipari vállalkozások

Melléküzemági tevékenységet Szabolcs-Szatmár megyében 1966-ban 163 termelőszövetkezetben végeztek, s 1967-ben 22 tsz kért a járási tanácsoktól újabb működési engedélyt. A 163 tsz-ben melléküzemági tevékenységben 1630 főt foglalkoztattak, az összbevétel megközelítően 90 millió forint volt. A termelőszövetkezetek önálló építőipari vállalkozása, amelyből jelenleg hét van a megyében, 852 fő foglalkoztatásával 1966-ban 113,2 millió forintos termelési eredményt ért el. Önálló házi építőbrigádokból tavaly 27 működött a megyében, 330 főt foglalkoztatott, s a tervezett 16 millió forint helyett 20,4 millió forint termelési eredményt értek el.

Az építésjellegű foglalkoztatásnak a termelőszövetkezetekben eddig is nagy szerepe volt, de a jövőben méginkább lesz. Az építőipari vállalkozások kapacitásuk 60 százalékában új gazdasági épületeket és nem kis mértékben tsz-tagoknak kislakásokat építettek. Az önálló tsz-építőbrigádok pedig közel 17 millió forint értékben szintén új létesítmények kivitelezésén dolgoztak. Az állattenyésztés korszerűsítése, építésjellegű beruházással, gyümölcsösök járulékos ellátása és még számos egyéb feladat a melléküzemági tevékenység építésjellegű részét a jövőben tovább növelik. A termelőszövetkezetek ilyen irányú törekvése helyes és szükségszerű, hiszen nem csupán arról van szó, hogy mentesítik az állami építőipari vállalatokat kisebb munkák végzésétől, de a döntőbb az, hogy egyre több embernek tudnak állandó foglalkozást biztosítani, másrészt a kivitelezés meggyorsul és nem utolsó szempont, hogy a tevékenység mindenképpen nyereséggel jár.

Hiányt pótló szolgáltatások

Az építőipari tevékenységen túl a termelőszövetkezetekben a melléktevékenység nagyrészt a fuvarozás. 171 tsz foglalkozik ezzel, és kimondottan ipari tevékenységet csak elenyészően kevés helyen folytatnak. Kő-, kavics- és söderkitermelés például négy helyen van a megyében, betonárukészítés és értékesítés három helyen, drótfonás két helyen, villanyszerelés két helyen, viszont a termelőszövetkezetek számára szükséges kerékgyártó, kovács, szíjgyártó, asztalos tevékenység már nagyobb arányú, de nem kielégítő.

A melléküzemági tevékenység azontúl, hogy hiánypótló a szolgáltatásokban, ismételten hangsúlyozni lehet, kifizetődő. Vegyük talán azt, hogy virágkertészettel és értékesítéssel négy tsz foglalkozik a megyében. Az egyik termelőszövetkezet virágkertészetében 220 ezer forint termelést ért el, s a tiszta nyereség közel 20 ezer forint volt. Tehát a virágkertészet is gazdaságos. Arról nem is beszélve, hogy mennyire gazdaságos például a seprőkészítés. Seprőkészítéssel és értékesítéssel 11 termelőszövetkezet foglalkozik és mondhatjuk, hogy erre több tsz-nek lenne lehetősége. Ennek az üzemágnak a fejlesztése népgazdasági szempontból is fontos lenne, hiszen a cirokseprű állandóan hiánycikk, s ennek következménye, hogy például a tavalyi 14 forintos kiskereskedelmi ár 25 forintra szökött fel és indokolatlanul. Kihasználva a helyzetet a spekulálók járnak jól.

Saját alapanyag feldolgozásával

A melléküzemági tevékenységben, az idén kért 22 működési engedély is bizonyítja, van fejlődés és előrehaladás. Akadnak azért buktatók is, illetve olyan jelek, amelyek az alapos meggondolás hiányát tükrözi. A megyei tanácstól például négy termelőszövetkezeti közös vállalkozás kért működési engedélyt az utóbbi időben. A beregi tsz gyümölcs-zöldségfeldolgozó önálló közös vállalkozás a megvalósulás útján van. A nyírségi tsz-ek önálló értékesítési vállalkozásának azonban a tervezett 9 elárusító helyével szemben csak öt működik. A nagykállói tsz-ek önálló értékesítési vállalkozása ezzel szemben még nem kezdte meg munkáját, a KERTUNIÓ pedig úgy tűnik, az eredményes kezdés után csak kezdés maradt, mert elgondoláson és tervezésen kívül mást nem tettek.

Uj gazdasági év következik, s az új évvel a gazdaságpolitikában is nagymértékű lesz a változás. A változás jó lehetőségeket biztosít a melléküzemági tevékenység fejlesztésére, kiszélesítésére úgy, hogy főleg a mezőgazdasági üzem által termelt alapanyagok kerüljenek feldolgozásra. Abban a termelőszövetkezetben gondolkodnak helyesen, ahol túlzások nélkül a realitásoknak megfelelően élnek a lehetőséggel.

S. E.

Négy tsz a város zöldségellátásának javítására

Nyíregyháza négy termelőszövetkezete mind jelentősebb részt vállal a megyeszékhely zöldségellátásából. Ebben az évben mintegy 160 holdról fővetésű és 80 holdról elő- és utónevelésű zöldségből 20 ezer mázsa körüli mennyiséget értékesítettek a város tsz-ei. Jelentős volt ebben a közel hétezer mázsa paradicsom, 4880 mázsa szemes borsó, 500 mázsa sárgarépa és 110 mázsa zöldbab.

A négy tsz közül a legtöbb zöldséget az országosan is híres Ságvári és a Dózsa Tsz termelik. Előbbi állami felvásárlás keretében hozza forgalomba áruját, míg az utóbbi terméke jelentős részét az idén tavasszal a Búza téren nyitott, népszerű standján árusítja, így is javítva a városi ellátást. Ezektől a tsz-ektől kerülnek tél végén piacra és a boltokba a különböző primőráruk is.

A Dózsa Tsz az eddiginél is jobban akarja kihasználni a város piaci lehetőségét. Csaknem hárommillió forint beruházási költséggel korszerű palántanevelőt alakít ki. A primőráruk mennyiségének fokozása mellett kevesebb ilyen árut kell hozni majd a délibb fekvésű megyékből, s az ár kedvezőbben alakul.

---

lota

kisvártatva beszól, hogy menjek már, mert a portás elfelejtett magyarul beszélni. Megyek ki látom, hogy tényleg egy aranysújtásos embernek magyaráz, az meg csak forgatja fejét, szemét, sehogyan sem akar szót érteni. Már én is magyarázom, hogy hát ez a barátság. A kapuba még milyen jól eldiskuráltunk a repülő csészealjakról, meg egyebekről, most meg amikor egy kis segítség kellene, akkor egyszerűen nem tud magyarul. Már azt gondoltam egy kis borravaló segítene, amikor jött a szobalány és nekünk áll, hogy minek maceráljuk mi a török katonai attasét. Tett is rögtön egy javaslatot a komám, ne igyunk mi most már több szatmári szilvát.

Szilvát nem ittunk, de elmentünk Budapestet látni. A Corvinnál nemigen volt szerencsénk, borsos számlával jöttek, mondta is a koma a pincérnek, hívja csak oda a Corvin urat, mert ő előre sejtette, hogy sok kés meg villát raktak a tányérokhoz és azt nem adják ingyen. Pedig egyáltalán nem is használtuk a késeket. A pincér meg felháborodott, hogy nem azért Corvin a Corvin, hogy Corvin úr is legyen a világon. Ez nekünk nem tetszett elmentünk hát egy házzal odébb a Mátyás pincébe.

Alighogy leülünk a pince mélyére az én komám rikolt egyet, hogy ott a Sándor bácsi a primás, ismeri, mert földi. Mondta is neki, húzza Sándor bátyám, ide a fülembe. Az meg csak szól vissza a vonóval mutatva fel a polcra, hogy oda van felrakva két üveg, előbb gyantázni kellene. Na, gondoltam magamba, ebből én kiszálok, mert drága lesz a gyanta. A koma meg nem is egyszer, de kétszer gyantázott. Fizetett is 560 forintot.

Másnap már nemigen volt kedvünk Pestet látni, elmentünk bevásárolni a gyerekeknek, meg az asszonyoknak. Jön hozzám az én komám mutat két cédulát. Olvassam már, mi van rá írva, mert ő nagyon kevésnek találja. Olvasom: Ötök 36 forint, azt mondja nekem na írj csak elé egy 1-est. Olvasom a másik cédulát sapka 48 forint, azt mondja ez elé már egy 2-est tegyél, mert hogy az eredetiben is több. Mondom neki, hát ezt úgyis észreveszi otthon az asszony. Azt mondja erre nem elég fejlett az ehhez politikailag. Annak idején engem is így csapott be a főkönyvelő.

Egy szónak is száz a vége nem láttunk mi egy fia ösztöndíjast sem. Azért mégis lett ösztöndíjasunk, de csak úgy, hogy most már különkülön mentünk, hogy a másik meg ne tudja.

Bizony professzor elvtárs nagyon kell ide az isten hátamögé jó szakember, de ahogy mondtam is, igen nehéz őket beszerezni...

Szeres Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG
Szeben Kelet
1967 NOV 14

1021

Szabolcsi művészek tárlatsorozata Rakamazon

Új tízhónapos tárlatsorozat első kiállítása nyílt meg a napokban a megyei idegenforgalmi hivatal rakamazi kisgalériájában. Novembertől a jövő év augusztusáig minden hónapban más szabolcsi művész tárlatát mutatják be: 8 festőművész, egy grafikus és egy szobrászművész munkáit láthatja a közönség.

A kiállítások megnyitására minden hónap első vasárnapján kerül sor. Novemberben Pál Gyula tárlata lesz nyitva, majd sorrendben Soltész Albert, Nagy Mihály (szobrász), Berecz András, Huszár István, Margittai Jenő (grafikus), Koncz Zoltán, Tőkey Péter, Kerülő Ferenc kiállítását tekinthetik meg az érdeklődők, majd a jövő év augusztusában Szalay Pál képeinek kiállításával ér véget a szabolcsi művészek tárlatsorozata.

mezeinkből. — 18,13: Refo
gyakorlat. — 19,29: Könn
nei híradó. — 19,30: A S
család. — 20,00: Nótacsok
20,41: Galli-Curci énekel.
21,12: Jazz a Szovjetuniób
I. rész. — 22,20: A Rádiósz
bemutatója. Emberrablás.
Imre rádiódrámája. — 23,13
vaszi parádé. — 0,10: Éji z

Petőfi rádió

10,00: Lehár operettjeiből. — 10,45: Miért kíváncsi az állat? — 11,00: Zenekari muzsika. — 13,14: Népdalaink nyomában. — 12,40: Házunk tája. — 13,00: Kamarazene. — 14,08: Liszt: Magyar fantázia. — 14,25: Bilicsi Tivadar énekel. — 14,40: Bellini: Az alvajáró. — 14,50: Életutak. Asperján György jegyzete. — 15,00: Tánczenei koktél. — 15,45: Világirodalmi mozaik. — 16,05: Nellie Melba énekel. — 16,20: Ifjúsági krónika. — 16,32: Népdalok. — 17,00: Csúcsforgalom. — 18,10: Operettrészletek. — 18,30: Koz-

Csak 18 éven felülieknek!

DRÁGA JOHN!

Svéd film.

Előadások kezdete: 6, 8, és 8 órakor.

MORICZ ZSIGMOND MŰVELŐDÉSI HÁZ SZÉLESVÁSZNÚ MOZIJA:

November 14-én:

Széles változatban!
Csak 16 éven felülieknek!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG
1968 FEB 16

1021

Szabolcs-szatmári tájakon

Villa Zekulból Székely

A kastély — Soltész Albert rajza

„Lakóinak száma 1157, körjegyzőség Nyírtéten. A község nevével a XIII. században találkozunk először „Villa Zekul" néven. Ref. temploma igen régi, állítólag a husziták építették, a kat. kápolna 1856-ból való. Földbirtokosok: dr. Orosz Sándor, özv. Burger Pálné, Klein Ferenc."

Ezeket olvashatjuk egy 1931-ben megjelent monográfiában Székelyről. Természetesen a községet alkotó uradalmi cselédekről, zsellérekről, kisparasztokról nem emlékezik meg a monográfia. Ők mindig is meghúzódtak a háttérben, senki sem volt kíváncsi a hangya szorgalmú népre, pedig ők írták mindig Székely történelmét.

Az aranykulcsos királyi kamarás, Orosz Sándor ma már műemlék jellegűvé nyilvánított kúriáját szépen rendbehozták, s a község egyik jellegzetes épülete. A 4. sz. főútvonal mentén elhúzó gépkocsik utasai többnyire ezt a fehér épületet jegyzik meg Székelyből. Azt kevesen tudják, csak a helybeliek, hogy a faluban él, mint tsz öregségi járadékos az uraság egykori inasa Mujacsics Gábor, aki török ember, s itt maradt, elmagyarosodott, megházasodott, ma leginkább a tsz gyümölcsösében látják szorgoskodni.

De más is maradt a múltból ebben a községben. Az urasági villák körül megannyi szalmatetős viskó. Ma is van belőlük, nem is csak mutatóban. A ma már történelmi szereplők, mint az idős Sepa András, jól emlékeznek, hogy ezek a viskók hányszor megpróbálták megostromolni a kastélyokat. Sepa András veterán 1919-ben az első földosztók közt volt. 1945-ben szintén ő fogott baltát, karót, s kezdte meg társaival a föld népe nevében a több évszázados igazságszolgáltatást, a földosztást.

A szájhagyomány szerint Dózsa parasztseregében is ott voltak a székelyi subás, szűrös pórnépek. Ilyen messzire nyúlik ennek a községnek történelmet változtató szándéka, akarása. S ez az utóbbi évtizedekben is tart, igaz, nem csatázva, hanem kemény munkával, önmaguk, községük formálásával.

Minden megvolt itt kicsiben, de éles vonásokban; a múlt örökségének felszámolása, a parcellákban és a fejekben, osztályharc, államosítás, küzdés. Negyvenkilencben alakult az első termelőszövetkezet, volt zsellérek, béresek, kisparasztok alapították: Papp József, Kancsár András, Erdős János, Szikszai András. A csira bár életképesnek bizonyult, a környezet még nem táplálta eléggé, ötvenkettőben ismét megszületett egy közös gazdaság, majd ötvenháromban felbomlott. Ezután ki-ki maga birkózott a néhány holdján az időjárás szeszélyeivel, a homok szűkmarkúságával. Hosszú volt az út a Búzakalász Tsz megalakulásáig, s napjainkig.

A nagyobb boldogság persze ma sem jön magától, erős kitartást, komoly munkát kíván minden székelyitől. A gazdasági forrás a tsz, 2100 holdas, melyből szántó 1230 hold, a többi erdő, legelő, nádas, az aktív tagok száma 160, az öregségi járadékosoké 85. Az átlag életkor 51 év. Ezekben sűrítve benne vannak a problémák is, kevés a munkaerő, nagy a város elszívó hatása. Víziszárnyas-telepet, halastavat létesíthetnének a másra nem alkalmas földeken, azonban eddig nem futotta ilyen beruházásokra. A távolabbi tervek mellett azon munkálkodnak a tsz vezetői, Szakács György elnökkel, hogy a jelenlegi lehetőségeken belül találjanak megoldásokat. Két évvel ezelőtt frissítették fel a vezetőséget, 1965-ben még félmilliós deficittel zártak, 66-ban már kigazdálkodták a 33 forintos munkaegységet. A 67-es évhez nagy reményeket fűztek, és nem indokolatlanul, dodánysimítóházakat, víztárolókat, más fontos gazdasági épületeket készítettek, csak gépekre — villanyrostára, gabonafuvóra, burgonyafelszedőre, kombájnra, szalmabálázóra kis híján félmillió forintot költöttek.

„Nézze meg a hajam, milyen ősz" — mondta a tsz elnöke, hisz egy régi tehertételt helyrebillenteni, beruházni, gépesíteni és zárszámadáskor mindenki megelégedésére osztani is, szinte hősies munka. Ezt már nem Szakács György tsz-elnök jegyezte meg, a „hősies" jelzőt, a község napi küzdelmeiből kibontakozó kép mondatja a külső szemlélővel. Ezek a mai küzdők, olykor elkeseredő, majd tovább harcoló székelyi parasztok kovácsolják szinte észrevétlenül jövőjüket, jelenüket. Nem látványos sikerekkel, olykor 1—2 mázsa gabona, kukorica többlet-termésátlaggal, jól hízlalt állatokkal, okos gépekkel. Közös emberséggel.

Igy változik fokról fokra a község külső képe is, a 326 takaros paraszthéz zöme egészséges, nagyablakos, tiszta és otthonos. Nagy a sár? Igaz, sőt a 4. sz. főútvonal mentén, amely átszeli a falut, nincs járda, a járókelők az úttesten haladnak. A község 15 éves távlati fejlesztési terve gyökeresen átalakítja Székely arculatát, nem lesznek úttest, járda, vízproblémák.

Most az egészségesebb Székely megteremtése foglalkoztatja a község vezetőit. Dócs Miklós, a községi tanács energikus elnöke elégedetten mutatja a község leendő büszkeségét, az egészségházat, amelyben orvosi rendelőt, lakást, védőnői szobát rendeznek be, a városi színvonalat is megközelíti rövidesen a betegek, kismamák gondozása. Félmilliós beruházás ez, alaposan igénybe veszi néhány évre a községfejlesztési alapot, de halaszthatatlan.

Minden évvel kevesebbek a gondok, tünedeznek a fehér foltok. A Székelyhez tartozó Őze tanya 4—4,5 kilométerre fekszik a községtől, alig százhatvanan lakják, de a tanya nem mostohagyermek. Kapott már villanyt, mély fúrású kutat, vegyesboltot, buszvárót, a tsz-től televíziót, a községtől letéti könyvtárat. A tanyai gyerekek nem indulnak hátránnyal a középiskolába, szakmunkásképző intézetekbe, tavaly ősztől bejárnak a anyaiskolába, szakrendszerű oktatást kapnak, — így válik számukra is valósággá az általános iskola.

Székelyt dolgos emberek lakják, akik a becsületes munka után szeretnek jól élni, vásárolni. Egy év alatt a községbeli bolt 2 millió forintot forgalmazott, a kisvendéglő pedig csaknem 800 ezer forintot. Ez az adat persze nem reális, hisz a busz naponta hozza-viszi a Nyíregyházára utazókat, sokan itt vásárolnak. De nemcsak vásárolni, a megyei színházba, moziba is beutaznak Székelyből. Sipos Miklós postás 130-nál több napilapot, 5 Magyar Mezőgazdaság, 9 Kertészet Szőlészet című szaklapot, és 2 Élet és Irodalmat kézbesít. Százharminc nyugdíjas paraszt is ma már ismerősen fogadja a pénzespostást.

Uj fogalmak: „nyugdíjas paraszt". „szakmunkás". A székelyi iskolában 250-nél több gyerek tanul, készül folytatni az idősebbek által megkezdett munkát. Nem sütik le a szemüket az idegen előtt. A harmadikos Gulyás Gábor motorszerelő akar lenni, Fehér András rendőr, vagy katona, Hajcsák Sándor szobafestő, néhányan választják a traktoros, gépkezelő szakmát. De az elgondolások még formálódnak, érlelődnek olyanná, amilyenné az iskola, a szülői ház, a község alakítja azokat.

Valaki azt mondta, ha holnap jön hozzánk már nem ugyanazt a Székelyt találja. Valóban így van ez! Ezért is lenne nehéz mai krónikában megörökíteni Székelyt, amely annyira távol van az 1931-es monográfiában foglaltaktól.

Páll Géza

ó — eladó etika

ıban a vásárlók véleményét is kikérik
:talatok a PULT másik oldalán

azonban a csomagolás, s ez nem csupán árusítási kérdés:

— Egyes cukorka, kávé, és más cikkek a helytelen csomagolás, ragasztás miatt csomagként összepréselődnek, kiszolgáláskor elszakadnak. A vásárló érthetően, nem szívesen visz haza sérült dobozban, zacskóban ilyen édességet, élelmiszert, ez rontja a kereskedelem iránti bizalmat is, hisz nem lehet tudni, nem hiányzik-e a csomagból. (Madai Géza a Csemege-áruház vezetője).

Természetesen az ilyen csomagolásnál nehezen deríthető ki az ár, magyarázkodásra van szükség, hogy a vevő megnyugodjon. Általában megállapítható, hogy javult az élelmiszerek, édességek, háztartási és vegyiáruk választéka, de nem kapható egyelőre jó néhány olyan cikk, melynek olcsóbb lett az ára, mint a tv-linzer, pilótakeksz, stb., illetve a kiskereskedelem ezek egy részét nagy tételben kapja, s nincs idejük a „kiszerelésre", különösen az önkiszolgáló boltoknál. A vevők keresik ezeket a népszerű készítményeket, de az ipar eddig nem tudott kellő mennyiségben szállítani.

A rugalmasabb kereskedői szemléletre jellemző, hogy a boltok kutatják a vásárlók igényeit, mit kérnek, mit nem kapnak, milyennek találják a kiszolgálást. Az Élelmiszer Kisker. harminc boltjában rendszeresen kikérik a vásárlók véleményét. A „központ" az információk alapján változtat az áruellátási problémákon, többek között a 20. sz. boltban bevezették a friss süteményárusítást, a Rákóczi utcai élelmiszerboltban a tésztafélék minőségét javították, élnek a IV-es árkategória lehetőségeivel, az ármozgással, így a vállalat 4 forinttal leszállította a mák árát, tsz-ektől beszerzett olcsóbb vágott libát hoztak forgalomba, különböző tsz-ek segédüzemeiből 40 mázsa csiga, leveles és más tésztafélét vásároltak.

Jó dolog az, hogy ma már kutatják a vásárlók igényeit, nem röstell a boltvezető, eladó „átszaladni" a raktárba, vagy a Nagykerlerakathoz a keresett cikkért, mozgékonyabb lett a kapcsolat közvetlenül a kiskereskedelmet ellátó vállalatokkal, tsz-ekkel, stb. A vásárlók és az eladók kapcsolatában is sok az új vonás, az udvariassági sablonok helyett a tartalmas informálás, az árucikk-ismeret bővítése dominál. Így egyenrangú partnerként tárgyal vevő és eladó, közösen értenek szót.

(PG)

Tudósítónktól

Tiszalöki eredmények

Az 1967-ben végzett munkát tárgyalta február 15-i ez évi első ülésén a Tiszalöki Járási Tanács.

A járás üzemei és termelőszövetkezetei az elmúlt évben eredményes munkát végeztek, s az eredményekben nagy szerepe van a tanácsoknak és a szakigazgatási szerveknek is. Az üzemekben növekedett a termelés és a termelékenység, csökkent az önköltség.

A termelékenység növekedésével egyidejűleg nőtt a dolgozók reáljövedelme és a munkáslétszám is, s ma már 1450 dolgozót foglalkoztatnak az ipari üzemek az 1966. évi 1237 dolgozóval szemben.

Az ipari üzemek tervüket közel 10 százalékkal teljesítették túl, s 250 millió forint értékű árut adtak a népgazdaságnak. Különösen kiemelkedő sikereket ért el az Alkaloida Vegyészeti Gyár, amely egymaga több, mint 90 millió forint értékű árut termelt, s export értékesítési tervük teljesítése 843 ezer dollár devizát hozott az országnak.

Jó munkát végeztek a kisipari termelőszövetkezetek is, termelési értékük több, mint 25 millió forint volt, s munkáslétszámuk is 50 fővel növekedtt.

A termelőszövetkezetek megművelhető szántóterületének 15,3 százaléka, több mint 4600 hold esett ki a termelésből a tavaszi belvízkárok miatt. Ennek ellenére emelkedett a mezőgazdasági termelés is, jelentős többletbevétel mutatkozott kenyérgabonából, cukorrépából, dohányból, zöldségből és gyümölcsből. Így a termelőszövetkezetek többletbevétele meghaladta a 15 millió forintot. A terméseredményekkel együtt nőtt a termelőszövetkezeti tagok jövedelme is, ennek következtében megnőtt az új belépők száma is. Az elmúlt évben 356 új tag kérte felvételét a termelőszövetkezetekbe, közülük 253 fő a fiatal korosztályba tartozik.

A felvásárlási terv teljesítése 106 százalékos volt, amelyből különösen kiemelkedő a zöldség- és gyümölcsértékesítés 180 százalékos teljesítése, valamint a 637 vagonos kenyérgabona-felvásárlás.

A lakosság jövedelemnövekedésével együtt nőtt a kiskereskedelmi áruforgalom is, mintegy 10 százalékkal, ami azt jelenti, hogy a lakosság 138 millió forint értékű árut vásárolt.

Az oktatási és kulturális feladatok terén elért eredmények mellett sikerként könyvelhető el, hogy tovább növekedett a családi- és társadalmi ünnepségek száma. A születések 21,7 százalékában szerveztek névadóünnepséget, a házasságkötések 59,2 százaléka történt az új forma szerint, s a temetések 7,6 százaléka volt polgári temetés.

A törpe vízművek folyamatos építésével tovább javult a lakosság ivóvízellátása, ezzel egyidejűleg megépítettek közel 7 kilométer hosszúságú szilárd burkolatú járdát, 4 kilométer új villanyhálózatot, 7 kilométer villanyhálózatot pedig felújítottak. Egy év alatt 150 darab lakás épült, amelyből 140 darab magánerőből készült.

A tanácsok messzemenően figyelembe vették a lakosság javaslatait, s azokat az anyagi lehetőségekhez mérten megvalósították.

Doszlop Miklós

A Nyíregyházi Városgazdálkodási Vállalat

felajánlja megvételre

2 DB IKERDOBOS ASZFALTKEVERŐ GÉPET

(DIESEL-MOTOR MEGHAJTÁSSAL).

Megtekinthető: Nyíregyháza Tokaji u. 3. szám alatt.

Telefon: 16—63. (108)

Ki óvja?

Néhány éves múltra tekint csupán a szabolcsi szervezett idegenforgalom. Hogy milyen nagy szükség volt rá, azt a tavalyi statisztikai adatok is bizonyítják: a különböző idegenforgalmi nevezetességet rekord számú látogató kereste fel. Van persze lehetőség a jövőre nézve is. Szabolcs-Szatmár igen gazdag műemlékekben, műemlék jellegű és város, faluképi jelentőségű épületekben, területekben — amelyek a kíváncsi turisták újabb ezreit hozhatják megyénkbe.

Hol, mit nézhetnek meg az idegenek, s a megyebeli iskolák, országjárók, megyejárók? — ehhez is nagy segítséget ad a több évi munka nyomán most elkészült, egységes rendszerbe foglalt műemléki katalógus, amelyet az Országos Műemléki Felügyelőség adott ki a napokban. A műemlékjegyzék Szabolcs-Szatmár ketszáznégy értékes épületét, ritka művészeti, népi, s természeti értékét foglalja összse járásonként. Megtudjuk ebből, hogy a megyénkben hetvenkét műemlék van, közöttük Szatmár és Bereg sok református temploma, Nyírbátor két temploma, népi készítésű fa haranglábak. Műemlék a vajai kastély, a komlódtótfalui barokk tanácsháza, Móricz Zsigmond tiszacsécsei szülőháza, a vámosoroszi szárazmalom, a turistvándi vízimalom, a kisvárdai késógótikus várrom, a prehistorikus szabolcsi földvár. A berkeszi Vay kastélyban lévő gyermekotthon, a tuzséri Lónyay kastély, a nagykállói volt vármegyeháza, a nyírbátori vár és a múzeum, a tiszavasvári volt Dessewffy kastély, a tiszaberceli Bessenyei szülőház, s a vásárosnamenyi volt Tomcsányi kastély építészeti megoldásai mindmind vonzza a látogatót és emellett hasznos helyi kulturális, egészségügyi igényeket is kielégít.

A füzet most tisztázta a használók kötelességeit, a műemlékek védelmét is. Illetékes helyen elmondták, hogy nagy szükség volt erre, hiszen ilyen épületeink — bár az elmúlt években megyénkben nyolcmilliót költöttek a helyreállításra — közül még sok van használhatatlan, vagy tönkremenetel előtti. Felújításra vár a többi között a jánkmajtisi és a kótaji kastély. Ezeket és a többieket a jövőben a népgazdaság teherbírásától függően állítja helyre az állam, illetve a község, vagy az épület jelenlegi használója. Rendelkezés, hogy idén, s 1969-ben minden ilyen szerv, vagy közület saját költségvetésében tervezze meg a karbantartás, megóvás költségeit.

Közölték még a megyei tanács vb. illetékes szakosztályán, hogy a műemlék jellegű, vagy faluképi jelentőségű kis falusi épületek építődíszítőművészetét is meg akarják őrizni a jövő számára. Mintegy húsz ilyen tájjellegű épületet helyeznek el és jövőre létrehozandó Nyíregyházán, a Sóstón idén úgynevezett műemlék-skanzenban. A skanzen megépítéséhez a terület kijelölése már korábban megkezdődött — a tanácsi üdülő és a kisvasút közötti részen — s az előkészítő munkálatokra is sor került.

A műemlékjegyzék műemléki jelentőségű területként tartja nyilván a csarodai Báb-tavát, a baktai ősi erdőmaradványt, a beregdaróci dédai erdőt, a tarpai idős tölgyest, a cégénydányádi kastélyparkot, a kállósemjéni Mohostót, s a nagyari Petőfi-tölgyet.

(Kopka)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1967 NOV 28

Soltész Albert festőművész alkotásait bemutató kiállítás nyílik december 3-án a Rákóczi kisgalériában.

A vietnami nép segítésére

Budapest V., Petőfi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1968 JAN 7

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Nyíribronyi táj

Soltész Albert rajza

Tasszosz Livadiasz:

Beszéljünk róla is!

Az író találkozik régen látott barátjával. Hosszasan, aprólékosan beszámol neki pályafutásáról, sikereiről, terveiről, színesen ecseteli népszerűségét. Fél óra elteltével hirtelen megjegyzi: — De hát, öregfiú, folytonfolyvást magamról fecsegek, pedig van annak már tíz esztendeje is, hogy találkoztunk. Nos, hát, beszéljünk végre rólad is: mondd, mit szólsz a legújabb könyvemhez?

Eddig a történet, amely — tegyük szívünkre a kezünket, — barátok és szomszédok, ismerősök és rokonok, munkatársak és vendégek vonatkozásában, legyenek írók, vagy fűtők, tisztviselők, vagy postások, minduntalan megismétlődik.

Némely ember csak egyfajta mozgást ismer: körforgást önmaga körül. A világ számukra csupán kulissza, háttér, személyiségük visszfénye.

Lehet, hogy kicsit túlozunk, de az önzés és az egocentrizmus a legsúlyosabb túlzás. Az örökös szereplési vágy, a vaskos magamutogatás — torzulás; olykor rossz szándék, s indulatok nélkül, de mégis csak az, mert éppen az a vonás, az a magatartás hiányzik belőle, amely a mi társadalmi rendszerünkben szerfölött fontos és nélkülözhetetlen: egymás tisztelete, a közösségi elv.

Fabatkát se ér az olyan humanizmus, amely csupán szólamokban él, de annyi ereje, készsége sincs, hogy a másik felet szóhoz engedje jutni. Lyukas petákot se ér az a demokratizmus, amely bárdolatlan — vagy akár finom — módszerekkel hallgatásra, az önálló vélemény elfojtására ítéli a környezetet, minduntalan rákényszerítve egy, vagy két személy megfellebbezhetetlen véleményét.

Szóval: beszéljünk róla, az ő problémáiról is, s amikor szól, figyeljünk oda. Érezze a megértést, a segítőkészséget, a feléje nyújtott kezet.

Sárközi Andor

Zárszá

Háro

4 000

Megyénk közös gazdaságai közül elsőnek Sóstóhegyen, a Nyíregyházi Vörös Csillag Termelőszövetkezet tartotta meg 1967. évi zárszámadási közgyűlését januá 6-án. Az ünnepi zárszám adási közgyűlésen részt ve és felszólalt *dr. P. Szab Gyula*, a megyei tanács e nökhelyettese, *dr. Ördög János*, a Nyíregyházi Vár si Tanács elnökhelyettes Részt vett a közgyűlése még *Pokrovenszki Józs* az MSZMP Nyíregyházi V rosi Bizottságának titká valamint a város tömegsz vezeteinek képviselői, többi tsz-ek elnökei, ve tői. Az ünnepi közgyűlést

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 21
LOBOGÓ

1021

Tartalom, szín, forma

Tárlat Nyíregyházán

I.

Boldogok azok a városok, amelyekben művészek élnek és alkotnak, de legboldogabbak mégis azok, amelyeknek műtermei és kiállító helyiségei is vannak. A közelmúltban zárult XII. évi megyei tárlat azt mutatta, hogy Nyíregyháza nem tartozik a legboldogabbak közé: nagy hagyományai és kiváló művészei vannak, de kiállító termei nincsenek.

A kiállítás gazdagsága és rendezése ezeket a gondokat sugallta s nyitva hagyta — mind a kiállító művészek, mind a közönség előtt — a kérdést: Eljön-e és mikor az az időszak, amikor ez a nyírségi város is a legboldogabbak közé fog tartozni? Erre biztos választ csak a város vezetői adhatnak, lettlégyen ugyanis világunk rendje, hogy — a helyi megfogalmazással élve — a művészt az isten adja, a mű- és kiállító termeket viszont a tanács.

II.

Ezen a tárlaton tizenkét művész hetven alkotással vett részt. A művek nem hagytak kétséget afelől, hogy ez a kis alkotó közösség, amely gazdag anyaggal „beszámolt" évi munkájáról, jó úton halad és célkitűzése helyes: a gazdag hagyatékukkal determináló mesterekhez — Benczúr Gyulához, Barzó Endréhez (akit különben megokolatlanul eddig még egy kiállításra sem méltatott a város), Ámos Imréhez és a tájék más nagy szülöttéhez — kapcsolódva sajátos, máról szóló, korszerű művészettel gazdagítani a magyar képzőművészetet.

A kiállítás — csaknem minden vonatkozásban — többet adott bármelyik korábbinál és arra vallott, hogy a művészek alkotóerőben, szerkesztési, kifejezési készségben és eszközökben, színvilágban egyaránt gazdagodtak. Az alkotók arra törekedtek, hogy a műfaj lehetőségein belül feltárják a tárgyul választott valóságból mindazt, ami a művészet sajátos eszközeivel feltárható. Ezt különféle mélységben ugyan, de csaknem mindig siker koronázta. Igaz azonban, hogy néhány művön túltengett az általános. Ez azonban inkább róható fel a műterem előnyeit a természet kényelmetlenségeivel el nem cserélő magatartásnak, mint az alkotóerő és ábrázoló készség hiányának.

III.

Ezek előrebocsátása után fordítsunk rövid figyelmet a legjelentősebb kiállítókra.

BERECZ ANDRÁS zömmel művésztelepi képeket mutatott be. Ezek kissé elütöttek a helyi jelleget uralkodóvá emelő művésztársak munkáitól. Figyelmet érdemel, hogy olajképein érezhető a formai előrelépés, de meggondolandó lehet számára, hogy nem hajlik-e a szükségesnél jobban az elvontság felé tartalmi vonatkozásban, s az egyedi jegyek értékének csökkenésével nem nehezedik-e aránytalanul a művei átélhetősége.

SOLTÉSZ ALBERT manuális grafikákkal vett részt. Témája a nyírségi táj, a szabolcsi ember élete. Képei veszítettek a korábbi líraiságból és ez jelentős előrelépés. Jobban szerkeszt, kevesebbel mond többet és olykor balladai tömörségig jut. Képein átsüt a közvetlen élmények melege. Talán ő fest legtöbbet természet után. Alkotásait mozgás, atmoszféra, feszültség jellemzi (Örökösföld, Ó-kisteleki szőlő című képei). Sokat rajzol, szinte mindig. A grafika előtanulmány számára a színes képekhez.

PÁL GYULA világa a szürkés-barna színvilág. A múlt évben gazdagodott színskálája. Témája a paraszti világ, de inkább a parasztság környezete és tegnapja. Gyermekkori élmények szunnyadoznak színeiben s mintha kissé idegenül állna a művész a mában. Erre mutat képein a sok kerítés, bezárt kapu. Hiányzik a mai élet elevensége, színgazdagsága, optimizmusa. Műveit kompozíciós tömörség, jó megkonstruáltság, erős vonalak jellemzik.

HUSZÁR ISTVÁN önmagával szívós küzdelmet vívó művész. Itt azzal lepte meg közönségét, hogy a több évi grafikázás után ismét ecsethez nyúlt. Négy képet állított ki — négy portrét. Talán a szemben ülő akt (olaj), volt a legjobban megoldott, színben legösszefogottabb, egyszerűségében is nemes. E műben szakadt el legjobban az illusztratív megoldásoktól. Járható út lehet, ha megtalált útnak tekinti. Színfelfogásában a kialakulóban levő nyírségi színvilághoz kapcsolódik.

SZALLAI PÁL nagy múltra visszatekintő művész, nagy mesterek tanítványa. Minden évben ott találjuk műveit a kiállításon. Szemléletében felzárkózott a mai felfogáshoz. Képeit frissebb színek, bátrabb ecsetkezelés jellemzi, szakított a korábbi aprólékos technikával. Két csendélete arról győzött meg mindenkit, hogy őszinte, mély élményekben gazdag művész.

KONCZ ZOLTÁN kilépett korábbi lírai hangvételből és erőteljesebb folthatásokkal alkot. Különösen szép „Falusi téli táj" című műve. Hibájának róható fel azonban a rajzi bizonytalanság, s ez a szerkesztésben is megmutatkozik. Színvilága gazdag.

A kiállításon részt vett két szobrász is.

NAGY MIHÁLY munkái szorgalmas, szívós munkáról tanúskodtak. Művészete a természet megfigyelésén alapul, nemesen egyszerű. Ez főként portréiban érződik. Irányzatában Medgyesi egyszerű zártságára hasonlít. Járható utat választott s az is lesz, ha kutatásaiban elhagyja az ötletszerűséget.

TAR ZOLTÁN. Az idős nemzedék képviselője. Ezen a kiállításon kő- és faszobrokkal jelentkezett. Arról győzte meg a közönségét, hogy a plasztika a fő területe. Az adott tömb- és anyagszerűséget meghagyva kevéssel, de lényegre tapintva, egyszerű formálási móddal dolgozik. Témái jól kapcsolódnak az anyag tömbszerűségéhez és a mű drámai hangvétele jól érvényre jut. (Például: Anya gyermekével). Fából faragott szobraival ezt már nem tudta elérni: az anyag könnyebb formálhatósága az aprólékosabb kidolgozás felé vitte.

IV.

A kiállítás méltatásával arra szeretnénk utalni, hogy ez a vidéki tárlat nemcsak helyi vonatkozásban volt említésre méltó. A kiállító művészek figyelmet érdemelnek, alkotásaik többek, mint ígéretek, részei, gazdagító elemei annak a hatalmas kincsnek, amit művészvilágunk nap, nap utáni szívós munkával a mának és az utókornak teremt.

SZABÓ GYÖRGY,

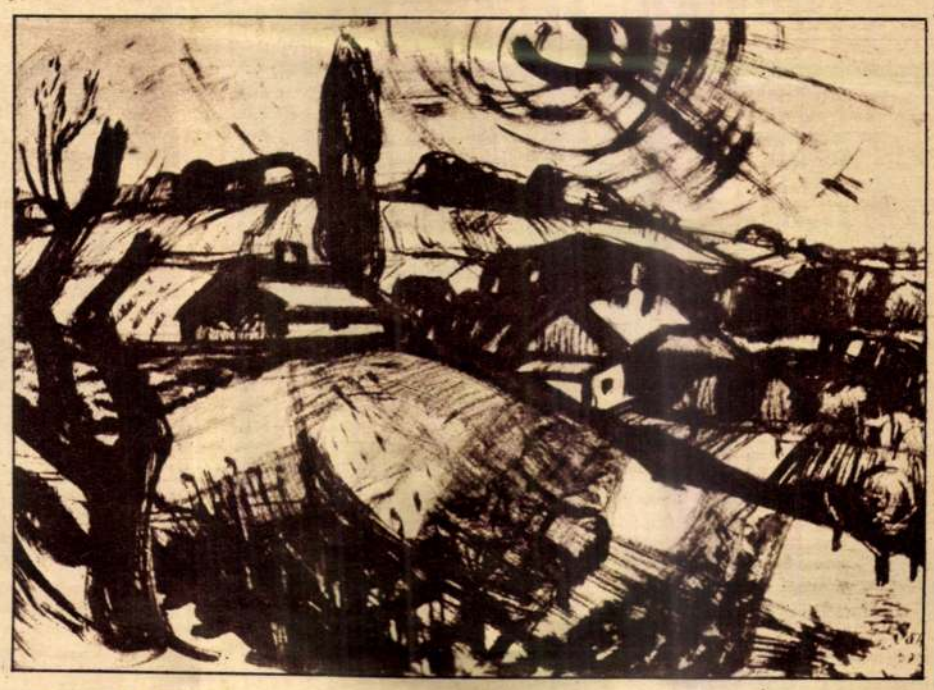

Soltész: Örökösföld

ÖN
AD!

araszt származású vagyok
viselő, édesanyám könyv-
e a forradalom eszméinek
s szerteágazó volt, hogy a
z Oroszországi demokrata
ecskéjének elolvasása után
ni kört. 1915-ben letartóz-
de sikerült megszöknöm.
tszki vízierőmű épült. 1916.
ltam. A következő esztен-
be kerültem, de mindössze
adalom katonái rohammal
nás társammal együtt ki-
an találkoztam Lenin elv-
és azt a feladatot kaptam
kben agitáljak a forrada-

a Forradalom idején a pet-
g titkára, később a városi
olt. Agitátora, szervezője,
negalakulásának, s őt ne-
ai körzet első politikai cso-
SZKP katonai tanintézeti
dományos munkát végzett,
temi professzora.

rú ismét harcba szólított, s
k parancsnoka, Magyaror-
zt vettem.

eg szemű, kedves asszony.
llegalitásban dolgoztam. A
oly feleségével együtt ül-
ikor a nagy magyar inter-
elesége mellett voltam ...
tagja voltam, én hallgat-
n börtönben tartottak.

abadság éveiben tudomá-
is a Párttörténeti Intézet

nyok, a Nagy Honvédő Há-
olokád alatt végig a város-
nk, asszonyokra is. Fiam a
halált.

– minden szépségével és
eforrt a hadsereggel, amely-
nepeljük ötvenedik szüle-

adifogoly

en külalakú narancssárga
tussal ezt írták: *Aufmar-*
A „Barbarossa" terv most
Moszkvában ... A Vörös
inak vitrinjében van még
a *Hitlernek:* egy csomóra
képezve és egy földgömb,
...
a fasiszták ... A Föld — a

Élete összeforrt a hadsereggel. Arsavszki elvtárs a Vörös Hadsereg egyik szervezője, a nehéz esztendőkben harcosa, parancsnoka volt

Arsavszkaja: — A háború alatt Ligeti feleségével együtt Kolcsak börtöné

A deresedő hajú, markáns arcú *Szemjonovics Melnyikov* altábornagy cigarettára gyújt:

— *Elmesélem az első és az utolsó német hadifogoly történetét. Sok mindennel összefüggésbe hozható, azzal a bizonyos földgömbbel, pontosabban a hitleristák elképzeléseivel is.*

1941. augusztusában, amikor a német lavina kelet felé vonult, egy hatezer fős, gyengén felfegyverzett szovjet osztag áttörte a németek vonalát és *Pliev* ezredes parancsnoksága alatt az ellenség hátában harcolt. Tüzérség, harckocsik nélkül — egy szál puskával felfegyverzett katonák — úgyszólván mellel törtek át.

— *Az első foglyot akkor ejtettük. Fölényes, szemtelen német hadnagy volt. Amikor csapatairól kérdeztem hetykén csak annyit mondott: „Minek az önnek ...? Két-három hét múlva mi úgyis Moszkvában leszünk!" Kezem a Mauser felé kapott, de nem tettem azt, amit szerettem volna ... Később a leningrádi országúton, Pavoro közelében foglaltam védelmi állást hadosztályommal. Velünk szemben a németek gépesített hadosztálya támadt. A nehéz helyzetben kénytelen voltam harckocsi támogatást kérni a hadsereg törzsfőnökétől. „Nincs semmink, de valamit csinálok ..." — hangzott a válasz. Egy 76 és egy 45 milliméteres löveget kaptam. A hetvenhatost magam irányítottam, a 45-ös parancsnokává helyettesemet neveztem ki. A védelmi állást tartani tudtuk és később ellentámadásba mentünk át.*

1944 májusában *Szemjonovics Melnyikov* altábornagy egy önálló, tenger menti hadsereg parancsnoka volt, s a IV. Ukrán Fronttal együtt Szevasztopol felszabadításáért harcoltak.

— *Akkor már rendkívül erős volt a Vörös Hadsereg. Én — egy kilométeres arcvonalon — 350 tüzérségi csővel rendelkeztem, s az áttörési szakasz mindössze hétkilométeres volt. Tartalékban állt egy harckocsi hadtest, három harckocsi ezred és egy lövész hadosztály. A rohamot egy légi hadsereg támogatta. Olyan erő volt ez abban az időben, amelynek senki sem tudott volna ellenállni! Akkor, május 12-én ejtettük az utolsó német hadifoglyot a Szovjetunióban. Beme altábornagy volt, a 17. német hadsereg parancsnoka. Remegő kezű,*

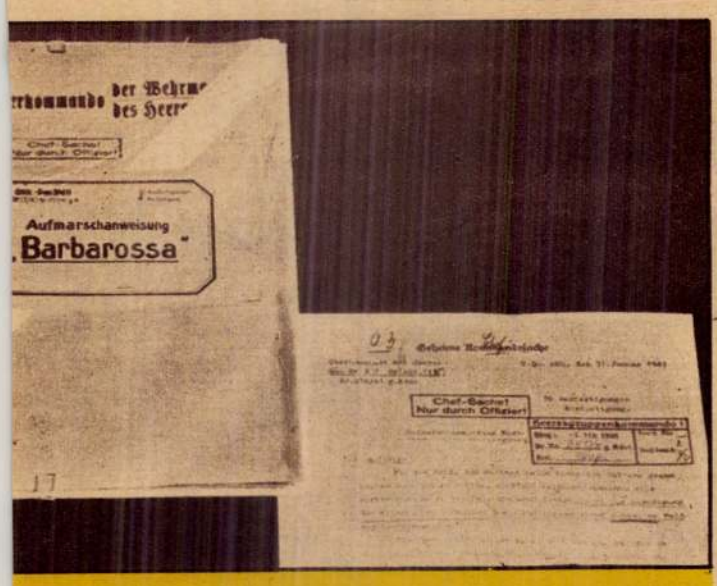

arbarossa" terv eredeti példánya ma egyszerű ítási tárgy Moszkvában — és örök figyelmeztető is!

Helikopter k

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1964 JUN 2 8

1021

Suhog a kasza. Soltész Albert rajza

ekekapa, amit
tettunk — szól
István, az elnök
— Gondolom
lendít valamicsk
meg az egyik
aki a műhelyből
hallgatni a külf
ót.

— Te még ner
fordul az elnök
—, hogy megint újabb fiatalok
jöttek: kérték, vegyük fel
őket tagnak. Egyik az iparból,
másik a vasúttól. Remekül ka-
pálnak a fiúk!

helyettesenez

Újabb, átadás előtti szövetk
Öz utcában. A többsz nles
házi Építőipari Ksz. készíti.

„Ha legény vagy, gyere velem k

PÉTER és PÁL napja a kal

Péter és Pál — naptárunk egyik legfontosabb dátuma. A néphit szerint erre a napra beérik a búza, és így megkezdődik az aratás, amelynek eredményétől függ betevő falatunk, jövő évi kenyerünk. A magyarnak évszázadokon át a földművelés volt a főfoglakozása, s ezért érthető, hogy a mezőgazdaság eseményei közül alakult ki a legtöbb régi hagyomány és burjánzott legdúsabban a babona. Különösen gazdag ilyenekben Péter és Pál napja. Még nagyapáink nemzedéke is tisztelte ezeket a minden alapot nélkülöző, ma már avult és túlha

aratni..." meg az, hogy „Ha legény vagy, gyere velem kaszálni, nemcsak otthon a lányokkal cicázni". Mindig akadtak legények és lányok, akik csatlakoztak a háziakhoz. Többnyire éjfél felé járt, mire végeztek az aratással, s ahogyan jöttek, dallal, zenével szekereztek haza.

Azelőtt a halászok is védőjüknek, Szent Péternek napján ünnepelték a nyári halászat megindulását. Előző este sorra felkeresték a gazdákat, bekopogtattak házaikhoz. A menet élén ünneplőbe

Soltész Albert festő

Reps. Munkában az Epitők /sajz/

1966. Feb. 20. Kelet - Magyarország

Képrőmítésszink vázlatkönyvéből
c. sorat

Művészet, Budapest, 1974 jún. 22

Selyemszövet részlete, Sinope, 14. sz.

aktualitást, hogy a kiállítás ezekben a hónapokban, júniustól szeptemberig tart nyitva a torontói Ontario Science Centre épületében.

Az UNESCO támogatásával működő, 80 tagországot számláló World Crafts Council az I. Iparművészeti Világkiállítás megnyitásával ünnepli fennállásának 10. évfordulóját és ehhez kapcsolódva tartja meg soron következő közgyűlését is. Ez a nemzetközi szervezet egyéni illetve testületi tagság formájában a tagországok kézműves módszerekkel dolgozó iparművészeit tömöríti, így a mintegy 500 alkotást bemutató kiállítás jellegét is az egyediesség, a kézműves megmunkálás jegyei, a funkcionalitás elhalványulása, a hangsúlyozott dekoratív szándék és néhány műfajban a képszerű megfogalmazás fogja meghatározni. Ezek a

Soltész Albert

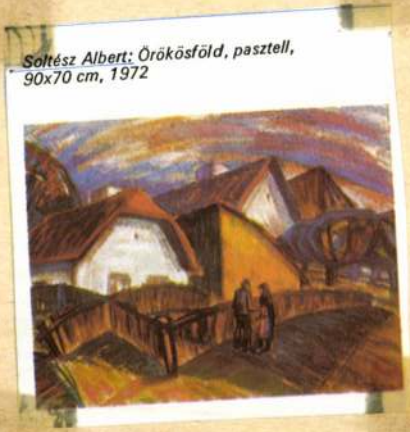

Soltész Albert: Örökösföld, pasztell, 90x70 cm, 1972

Művészet, 1974. 9. 27. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Keletmagyarország

1975 MÁR 3 0

Soltész Albert

1021

Nagyecsedi utca. (Soltész Albert rajza)

Megyei tájakon

A RÉTKÖZ GY

A 40-es évek végén, az ötvenes évek elején lehetett, amikor először kérdezték meg tőlünk személyi adatainkat az iskolában. Névsor szerint álltunk fel és mondtuk a születési évet, a helyet, aztán a szülők nevét és foglalkozását. Földműves, földműves, földműves.. mondtuk egymás után, míg tanárunk el nem jutott Teremi Feri nevéig, aki a legerősebb és a legjobb focista volt osztályunkban. Gyermekes irigységgel hallgattuk, hogy Budapesten született, aztán még jobban irigyeltük amikor édesapja foglalkozásaként büszkén vágta ki: *gyári munkás!*

Rétköz. Ma már csak ritkán hallani ezt a nevet, pedig hosszú ideig ez volt a megkülönböztetése a szabolcsi táj legönállóbb részének, ahol száz egynéhány évvel ezelőtt az Ecsedi-láphoz hasonló mocsaras, nádas terület volt, ahol az emberek csónakkal közlekedtek

befektetésnek bizonyult és a vállalkozó szellemű tőkések egymás után kezdtek új gyárak építéséhez. A keményítő eladhatatlanná vált és a kartellbe tömörülő gyárosok 1928-ra a demecseri gyár 1400 vagonos tervét csak 300 vagonra engedélyezték. A keményítőt még eladták, de 1929 őszén a nagy világgazdasági válság idején kikerült a gyárra a tábla *„Báró Kohner Adolf és Fia kizárólagos zálogbirtoka"*. A munkások — egy tisztviselő, egy gépész és egy éjjeliőr kivételével — az utcára kerültek. A gyár három évig bezárta kapuit.

A termelés 1932-ben kezdődött ismét, majd egy évvel később búzakeményítő gyártását határozták el. Ettől az időtől a termelés stabilizálódott: évi 900—1200 vagon burgonyát és 50—60 vagon búzalisztet dolgoztak fel. Erre az időre esik a

Soltész Albert, festő

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

és Arafikeia

1984 JUN 30

KELET-MAGYARORSZÁG

osta, az iskola. Kicsit távo- OTP-t mi fizetjük a házra. fiú is — folytatja Vargáné. —

1021

SOLTÉSZ ALBERT: ÚTÉPÍTŐK

amikor az a kerekek al
nál kimutatható volt a
Három közúti balesetnél
vezetők figyelmetlensége
megvilágítása, illetve a g
rosok fegyelmezetlen kö
bajt. A többi hat halálo
lyek az elmúlt évben
egymástól eltérőek. Egy
halálát, hogy gépével a c
traktor vezetőfülkéjén n
vezető az összenyomódot
alig húsz centiméteres
eset, hogy a fogatos lórú

**● Arra nemigen gon
napjainkban lórúgá
kori az ilyen baleset**

— Eléggé. Igaz ma már a mezőgazdasági termelésben elsősorban a gépeké a szó, de szép számmal maradtak fogatok, főként a háztáji segítésére, másrészt olyan munkára, amelyet gépekkel nem lehet megoldani, vagy nem gazdaságos. Tartanak lovakat a mezőgazdasági üzemek sportcélokra is. Tehát bőven akad még ló a megyében és sajnálatos, hogy évente két-három súlyos, vagy halálos baleset lórúgástól ered. A már említett lórúgáson kívül két fogatos úgy halt meg, hogy leesett a szekérről. És most hadd mondjam el a legtragikusabb és egyben nagyon tanulságos baleset történetét. Juhokat oltottak az egyik üzemben, májmétely kór ellen. Hogy gyorsabban menjen a munka, a fiolákat egymás után ürítették ki egy vodkásüvegbe. Az oltás befejeződött, az üvegben azonban 180—200 gramm gyógyszer maradt, és a helyszí-

lés erősen gépesített — arr
esetek többségét a gépek
így. Az esetek 10—12 szá
a gépekhez. E területen
veszélyesebbek, de csak a
közbeni hibaelhárítás sza
nik. Nem egyszer történt
a traktorról kardántengel
lázót vagy más munkagé
hogy a meghajtást nem á
torosok erre azt mondják
működésének megfigyelé
kifogás, a meghibásodott
úgy is be lehet állítani,
sal ellenőrzik az egyes
több, nehezebb, viszont

**● A szövetkezeti gaz
nagyobb arányú az
ahogyan közismert,
vékenység. Mennyi**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1975 MÁJ 9
Keletmagyarország
Soltész Albert

1021

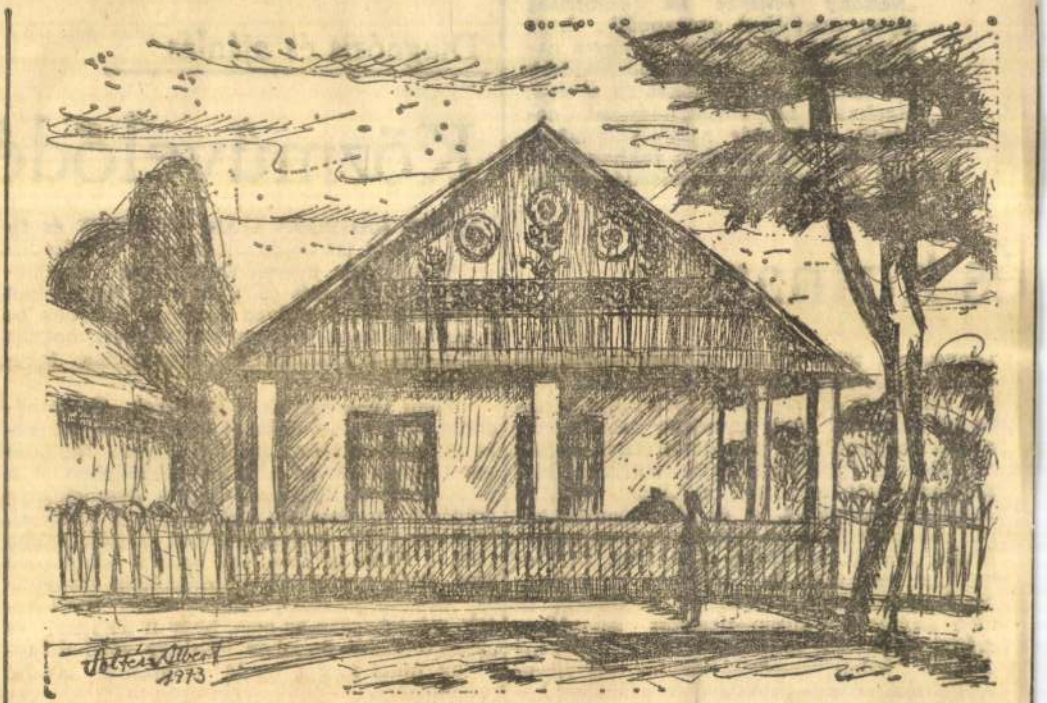

Soltész Albert: NAGYECSEDI HÁZ

„Néhány évtizede az emberiség olyan mértékben gyarapodik, hogy a városok kiterjedése is egyre nagyobb lesz, és hosszabb-rövidebb idő múltán az őserdőket és a sivatagokat is meg fogják hódítani. Unokáink talán már nem választhatnak: ők csak városban lakhatnak. A föld a rohamos városiasodás jegyében él."

és holnap

Lényegesen több ember számára jelent minőségi változást, hogy új, korszerűbb, jobban felszerelt és nagyobb alapterületű lakásba költözhetett. Egyre kevesebb azok száma, akik több generációs családban élnek együtt. Az 1960-ban épült lakásoknak több mint kétharmada volt egyszobás, a három- és több szobások aránya öt, öt és fél százalék körül volt. A villanyt a lakások hetven százalékába a vizet körülbelül a lakások tíz százalékba vezették be. 1970-ben az egyszobások negyvennét—ötvennégy, a három- és több szobások kilenc—tizenkét százalékos arányt mutattak. A villanyvezetékekkel rendelkező kilencven—kilencvennégy, a vízvezetékeseké nyolc—harmincnégy százalék körül volt a városokban. 1974-ben tovább javultak az arányok.

— Feltevésem szerint a város környéki települések — amelyek már ma is csaknem

Diagnózis és ajánlás

Közművelődé

TIZ NAGYOBB IPARI ÜZEMET és tizenöt tsz-t vizsgált meg a közelmúltban egy művelődéspolitikai munkacsoport. A felmérés célja az volt, hogy képet nyerjenek arról: milyen szerepet töltenek be a termelőüzemek a közművelődésben, hogyan alakulnak a munkahelyi kulturálódás lehetőségei.

Nem ismeretlenek e kérdések, de mindaddig szükséges kutatni a válaszokat, sürgetni az előbbrelépést, amíg lényeges fejlődés nem következik be a közművelődésben. A munkacsoport által megvizsgált üzemekben a dolgozók összlétszáma meghaladja a 17 000-et, közülük 14 500 fizikai munkás, a nők száma 5500, a fiataloké 8100, a bejáró dolgozóké 8700. Ezek a mutatók a művelődés irányítása, szervezése szempontjából nem mellékesek, mintahogyan az sem, hogy a 25 ipari és mezőgazdasági üzemben mintegy 4000 dolgozónak nincs meg a nyolc általános iskolai végzettsége.

Elgondolkoztató megállapítása a vizsgálódásnak, hogy az öt 2000 főnél több dolgozót foglalkoztató üzem közül mindössze egy rendelkezik művelődési házzal. (A záhonyi

1975 JUL 13

Keletmagyarország

Soltész Albert

1021

Soltész Albert rajza.

kocsival a fiatalasszonyok, vagy árnyékban pihentetik kicsijeiket. Harmincnyolc vagy negyven a gyermekgondozásis Rétközberencsen. — *Hej, ha ez az én korombam van* — mondja Vassné — *akkor egész életemben csak ültem volna otthon.* Nyolc pulya: huszonnégy év.

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 - 2

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Soltész Albert

1021

Soltész Albert: Puszta

...ltodést kíván. Elsődlegesen

Nem elég a településfejlesztés számára a jól
léte. Szervezet, intézmény kell, ami összefogja, s
és aktív szellemi életet biztosít a településen. Csa
raktere egy városnak. Hogy a várossá fejlesztésb
éppen Nyírbátor várossá válása igazolja.

A városaink szellemi életét biztosító kulturá
teljes mértékben kiépültek. A tárgyi feltételek és
nem ilyen egyértelmű. Ez az oka annak, hogy a
hatásrendszere még nem összefogott, ezért az ottani szellemi élet alakításában szere-
pük számarányuknál kedvezőtlenebb.

A tudományos élet szervezetei és intézményei kialakulásának nincsenek meg a feltételei. Ez központilag sem támogatott. Az egyetlen Nyírségi Agrotechnikai Kutató Intézet is elszegényedett az elmúlt évtizedben kutatási témákban, mert elvonták tőle a hagyományos termelést szolgáló burgonya, rozs, napraforgó fajtakísérletet. Az akkori kutatók jelentős része téma nélkül maradt és máshol helyezkedett el. Az intézet pedig sokáig kihasználatlan volt és nehezen lelte meg a helyét a termelés szolgálatában. Pedig a kutatómunka ilyen decentralizációjára országos gyakorlat a példa. A tudományos kutatómunkának így nagyobb műhelyei nem alakultak ki. Nem elhanyagolható azonban az a tudományt és a kutatómunkát szolgáló tevékenység, ami az utóbbi időben egyrészt az intézetben, másrészt a kórházainkban és a főiskolák tanszékein már kialakult. Az aktív szellemi és tudományos élet kialakításának folyamatát szervező munkájukkal igen jól segítik a különböző tudományos egyesületek.

Az értelmiség száma ugyan gyorsan emelkedik, de ezen belül alig változik az alkotó munkát végzők aránya. Talán ez is egyik oka annak, hogy alig fejlődik a megye publikálási lehetősége. Önálló kiadványok csak nagy időkihagyásokkal jelennek meg, és azok is a hagyományt feltáró jellegüknél fogva erősen a múltat vizsgáló jellegűek. Gazdasági, szellemi életünk mai problémáira, gondjaira az önálló tudományos válaszkeresésben nagy a bátortalanság.

A magasabb szerepkörű településeink, ahogyan az anyagi erők koncentrálásával csak a várossá válásnak a lehetőségét kapták meg, úgy annak szellemi megalapozását

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 DEC 25.
Keletmagyarország

Soltész Albert

1021

A karácsonyfa alatt

Soltész Albert grafikája

Mi jut az eszébe?

Hallgassanak a tankok

Néha ijesztően fogalmaz a nyelvész. Így van ez a béke esetében is. Íme a deffiníció: „Államok, népek viszonylatában az az állapot, hogy nincs köztük háború." Embertelen és ember nélküli a szöveg. Ez a válasz senkinek se jut eszébe. Ha azt kérdezzük: szerinte mi is a béke. Kutatva fiatalok és idősebbek között megkaptuk a válaszokat, melyek megnyugtatnak, de el is gondolkodtatnak.

„Mire gondol, ha ezt hallja: béke" — tettem fel a kérdést a megye különböző helyeiről, különböző embereknek. Hirtelen, úgy, hogy nem volt lehetőségük készülni a válaszokra. Így a sablon elmaradt, és sokszor helyett a pillanat szülte őszinte mondat, vagy *éppen tétova szókeresés jelezte azt, ke-ves-set foglalkozunk a szó igazi tartalmával,* fogalom mélységével.

Zakor Sándornét és szomszédasszonyát, *Lengyel Ferencnét* vásárlás közben találtam. Nyírtétiek. Amikor az egyetlen kérdést nekiegeztem Lengyelnének, akkor így felelt „— *Nem érek erre rá, most fonalat válogatok a télimunkához".* Jó válasz volt, jobbat nem is kívánhattam, hiszen amint azt Zokorné, az idősebb tsz-asszony folytatta, „Jó neki, hogy válogathat, bezzeg harminc év előtt nem tettünk mi ilyet". S máris fűzte a szót, egymás után, saját életéről. Négy gyermeke van, három lány, egy fiú. A lányok közül kettő férjnél, ők Pesten élnek, a fiú színháznál dolgozik. Most ajándékot vásárol gyerekeknek, unokáknak. Mert mind együtt lesznek karácsonykor, ott a disznóölésnél is, meg a bálnál. Mert Nyírtéten is van bodega, szép fát hoznek ott venni, csinálnak is, de olyat...

Rakodómunkás, és negyvenhárom éves *Nádor József.* A háború idején 16 éves legényke volt. Keményember, vonásain látszik napfényben, szélben, esőben és fagyban edződött. A kérdésre lírajan válaszol, „— *Csend, nyugalom, élet".* Aztán elhallgat. A szeme valahová messze visszanéz. Leemeli a kocsiról a platójáról a kádat, a szerszámot. Csend, nyugalom, élet. Ő tudja, miért mondja. Két gyermekét nevelte fel az elmúlt 30 év alatt, lánya, a második gimnazista legfelsőbb könyvből olvassa, amit ő átélt. — Beszélek nekik arról, ami volt. *Mert nekünk nem olyan természetes, hogy így van.* Sokszor tsége, küzdelem után tartunk itt, hogy erről beszélhetünk. Én már úgysem tudom elfelejteni azt, ami volt. Talán nem is szabad. Valakinek mindig emlékeznie kell a múltra.....

Valakinek emlékeznie kell. Ennek a mondásnak az igazsága marad bennem. Emlékezés de nem a sablonok, nem az értelmező szótár hidegsége szerint. Mert a béke és háború egymásmellettisége adja csak a szavak igazi értelmét. A döbbenet akkor csap mellbe, amikor *Papp Edithez,* a 14 éves lányhoz fordulok. Szemrevaló, szép, szinte plakátra való kislánykozóan az. Azaz mégsem. Ahhoz túl okos és nyílt. Az embernek az jut az eszébe, hogy őt kellene egy olyan füzet címlapra fényképezni, amely arról szól, hogy béke. De Edit csak néz tétován, amikor kérdezem. Nem titkolja, a tankönyvek tanulását kutatja fejében. Aztán kivágja azt, amit mondol: — *A béke, azt hiszem, az emberek szabadsága!* — Rámnéz, diadalmasan, mégis kissé félve, hogy jót mondott-e. Biztatom a tekintemmel, mire csenben folytatja: — Csak azt tudom a háborúról, amit az iskolában tanultam. Az is sok. De nem is akarok többet tudni. A béke, *ha olyan, mint ami ma van, nagyon jó dolog.*

Edit egy olyan áruházban dolgozik, ahol kétmilliós árukészlet várja a vevőt. Nem is nehéz elképzelni, hogy más is lehetett egy kislányból.

Kóborol az újságíró, miközben víyja franciaországi csatáját, a gondolatokat rendezgeti, elmélkedik, saját élményeit sem kizárva a hallottakból, a látottakból. Belebotlom *Barna Sándorba,* a huszonhárom éves buji kőművesbe. Hosszúhajú fiú. Kék anorákot visel, s mintha kövé merednék, amikor a kérdést neki-megyezem: mi jut eszébe, ha azt hallja béke? S a végén nem fontolgat. Csak mondja, fokról belőle a szót, s hogy őszinte azt abból látom: gondolatai kuszán követik egymást.

— *Házakat építek.* Sosem gondoltam arra, hogy azokat le is lehet rombolni. Mindig úgy hiszem, s biztos úgy is van, hogy nem lesznak, otthonok azok. Voltam én katona. Szentendrén. Letöltöttem az időmet. Ilyenkor, amikor maga kérdez látom csak milyen

Hallgassanak a tankok

ritkán könyvbe kerülő. Barna már otthonról beszél, és el se tudja képzelni, hogy másként is lehet. — Nekem a béke természetes dolog. Tudom, hogy sokan tesznek érte. *Nekem is kell csinálni valamit.* Ma dolgozom. Úgy hiszem ez se kevés.

A postán találkozom össze *Földi Imre* alezredessel. A katonák nem szívesen nyilatkoznak. Az ales, amikor meghallja a kérdést, nem vonakodik. Hogy miért? Érzi, hogy ehhez a dologhoz neki is köze van. — Lehet, hogy nagyon hivatalosan hangzik, de az a véleményem, *nekünk katonáknak a békében is van terminálónk.* Van kiképzési terv. Azt teljesíteni kell. *A békét védeni is szükséges.* Ami nálunk kiképzés, erő, az másoknál a munka, a terv, a feladatok pontos végrehajtása.

Persze ez a béke nem véletlenül lett. Nem szerencse dolga. Gondolkodtam, vajon az újságíró megszólalhat-e, mint hivatlan vendég e körkérdések során. Végül úgy döntöttem, igen. Hogy miért? Talán azért, mert túl sok időt töltöttem olyan könyvek előtt, melyek a háborúval foglalkoznak. Talán azért, mert túlságosan sok élmény folyt az ember eszébe a háborúról. S ilyenkor oly nehéz fogalmazni. Ám legyen.

— Mire gondol, ha azt hallja béke?

— Nos a háborúra. Nem a filmekből látottakra Arra amely ott dőlt el a Donnál, Nyíregyházánál, Budán, a várnál, Berlinnél. Arra, amely milliónyi — 30—40 milliónyi? — halottat követelt. Mert *a békét egzakt módon megközelíteni nem lehet, és nem szabad.* A béke a szívekben dől el. Igaz, az értelem diktálja. De csak a szív mondja ki: ne legyen háború. *Szörnyű sablon.* Először elmondtuk. Ki érti? Csak az, aki túlélt egy háborút. És milyen a mai élet? *Nem túlélni akarjuk.* Annál több a követelés. Élni akarunk. Én, te is, ő is, mi is, ti is, ők is. És ehhez csupán négy betű szükséges.

Burget Lajos

Móricz Zsig

Először csak a tárgyak gyűltek körénk...

A puha, finom anyagból készült gyola, melyet Kisanya minden karácsc ott talált a feldíszített fa alatt; a gy sárközi parasztruha, Lili ajándéka...

Nem tudom, mikor tűnt elő az huncutul mosolygó, amint félrehúzódva lélte az ajándékozottak örömét, az rény, szép ajándékát...

Móricz Lilivel, Móricz Zsigmond sebb leányával beszélgetek a régi k nyokról, pontosabban az ünnepekről, hitt pillanatok csendjében rejtőző er ről.

— Apunak különleges érzéke v ajándékozáshoz — kezdi az emléke Nagyon szeretett másoknak örömet alkalmanként hatalmas méretű csom lepett meg mindannyiunkat, azt azt ha nem láttuk, mikor csempészte be kásba ezeket a csomagokat. Gondosan rolt, soha nem kellett az ajándékait vinni, cserélni... A fát mindig közö szítettük mi, a család, abban nem vett Amikor elkészültünk, félrevonultunk, dig valóságos kirakodóvásárt rendezet alatt. Mikor végzett a csomagok elren vel, csengetett és kiosont a szobából felnőtt korunkban is, egy kisgyermek izgalmával jött velünk vissza a karáfához. Sikoltoztunk, tácoltunk, ő csak figyelt bennünket.

— Hogy szerette-e az ünnepeket? fogalmaznék inkább, nem zavarták ünnepek. Ha gondolatban valami gyö egy regényen vagy bármilyen íráson rengett — néhány órára abbahagyta a kát, de azután ugyanúgy dolgozott karáéjjelén is, amint más hétköznapokon. szájában a cigaretta, földre hullott han papírhalom körülötte... Az ő igazi ün úgy hiszem, azok az órák voltak, amiko fejezte egy-egy munkáját, ha valamiről érezte, hogy sikerült. Ilyenkor, egyszerű köznapokon is, ünnepelt az egész csalá belőle lassan oldódó derű mindannyiu átsugárzott, úgy éreztük, könnyű lesz él

— Milyen ember volt Móricz Zsigm

— Nagymama egyszer azt kérdezte le: „Hol szorult benned a vadság?" —

Baranyi Ferenc:

Karácsony van

Az ég a földre hó-abroszt borított
és rajta — mint párolgó étel — itt-ott
tanyák gőzölnek, melyeknek falán a
fehér olyan, mint tányér porcelánja.
Középen a jéggé dermedt halastó
úgy csillámlik, mint kristályüveg-kancsó,
a nyurga-gallyak hetykén égnekállnak
úgy nyújtózván, mint karcsú villa-ágak.
Mint szemtelen legyek, olykor lecsapnak
a hó-abroszra surrogón a varjak,
de lebben a szél — puha asztalkendő —
s riadtan oszlik szét a varjú-felhő.

Karácsony van. Én kissé szívszorongva
úgy jövök, mintha el se mentem volna.
A falum határa nagy családi asztal:
tanyákkal kínál, hús vízzel marasztal,
itt vagyok itthon, itt születtem, itt még
énrám is vár egy hófehér terítők.

Nádor Tamás:

Karácsonyi vacsora

Az én legemlékezetesebb jézuskám egy jókora gránát volt. Mennyből érkezett ez is, de csöppet sem mennyei parancsra. 44 karácsony estéjén a képzeletbeli vacsora kellős közepébe pottyant. Akkor már napok óta erősödött a tél eleji ágyúzivatar, de az igazi égzengés, a város ostroma karácsony estéjén kezdődött. Előrehozták hát az éjféli misét az Isten létezésében nálunk aligha nem még jobban kételkedő katyusázók, mivel feltehetően úgy gondolták, [illegible] vacsorát is

zett, ült csak a földön és reszketett. M datták, kézen fogtuk, észre sem vette. mászam a háztetőre, néztem az égő utcá repeszekért kapaszkodtam, mint boldog kölykök, ha légyre, másutt persze, más ben. Anyám sosem szólt érte, nem szól akkor semmiért sem. Eljött az apám is szer, nagy szürke ember: szürke sze szürke arcú, szürke ruhájú, még a me pett, hasadt szájú bakancsa is szürkélve padt a földhöz. Kiment aztán az apám, s

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1976 MÁJ 12 3

Soltész Albert

1021

Régi házak Ramocsaházán

SOLTÉSZ ALBERT RAJZA

api

Makrai Lászlóval, a termelő-szövetkezetek megyei szövetségének titkárával

z-ek segítéséről

lal hozták létre nyolc évre a mezőgazdasági termetek szövetségeit?

ük be a népgazdaság minlaságirányítás új rendszejelent meg a termelőszöekkorra a termelőszövetegszilárdulás útján olyan ezáltal egy újabb minőettek. E három dolog vé tette egy, a további egítő szerv létrehozását. a termelőszövetkezetek aguk demokratikus szö-

lenőrző bizottságok képzésével. Ennek ellenére a belső ellenőrzés még sok kívánnivalót hagy maga után. Nagyot fejlődtek a szövetkezetek a kulturális, szociális teendők ellátásában. A legtöbb szövetkezetben kiegészítik az alacsony nyugdíjakat, járadékokat, megszervezték a házi beteglátogató szolgálatot. Jelentős összegeket fordítanak a szövetkezetek sport- és kulturális célokra.

A felsorolt eredmények valóban jelentős fejlődésről tanúskodnak. Szeretném, ha válaszolna arra a gyakran hallható felvetésre, hogy a szövetség a tsz-elnökök szövetsége, ők vesznek részt az üléseken, velük tárgyalnak, az ő érdeküket szolgálja.

jobb megvalósításához nyújt majd segítséget a bizottság. Ezen a téren még sok a teendő a szövetkezetekben. Felgyorsult a nemzedékváltás a mezőgazdasági szövetkezetekben. A tagok 41 százaléka nyugdíjas, illetve járadékos. Az ismert fokozatos nyugdíjkorhatár-leszállítással a következő években ez az arány tovább növekszik. Nekünk és más szerveknek is a fiatalok felkészítésével az eddiginél többet kell foglalkoznunk. A gazdálkodás korszerűsödésével, a technika behatolásával sürgősen növelni kell a szakmunkásképzést. Kik

dőben, miben nyilvánult

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 OKT 20

Keletmagyarország

Soltész Albert

1021

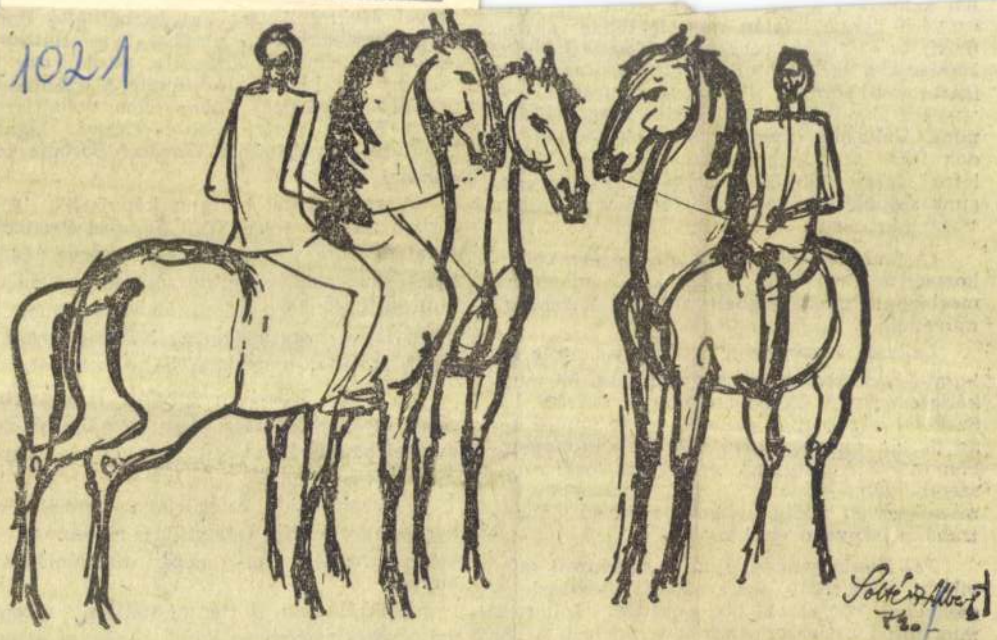

Lovasok. (Soltész Albert grafikája)

len kriterium a [illegible]. (Ha ez olyan egyszerű lenne, talán nem is lenne szabad másfajta kiállítást rendezni.) Továbbá *Gyuró Imrének*, a megyei tanács elnökhelyettesének igazat kell adnunk a katalógus előszavát olvasván: „Ez a XIX. Őszi tárlat a mi tükörképünk. Vállaljuk, mert az alkotók és befogadók igaz szándékának kölcsönhatása hozta létre" Igen. Reméljük azonban, hogy világunk szépülő arcával párhuzamosan szépül a visszatükrözés is.

(A fenntartások természetesen nem vonatkoznak az Őszi tárlat kiemelkedő valamint a megbízható mesterségbeli tudással létrehozott műveire.)

Lakatos József négy festménye szinte fokozatokban szemlélteti, hogyan veszi föl, munkálja magában élményanyagát a művész. A Szakolyi házak című szürkés fehér tónusú képe tisztán természetelvű. A Kapumotívumokon már átfogalmazza, erőteljes formarendszerébe zárja ihletőjét, a népművészetet, két mozaiktervén pedig nyugodt ritmusú absztrahálás irányába viszi tovább.

Pál Gyula szándékoltan visszafogott színvilága, szigorúan szerkesztett utcarészletei, csendélete korrektek, biztos kézzel építettek mint mindig. *Berecz András* temperáit (a három közül kettőről beszámoltunk a debreceni nyári tárlat alkalmával) könnyed lilán játszó borongás lengi át. *Kerülő Ferenc* főként a Külváros című olajképével győz meg erős tehetségéről. *Horváth János* Gordonkázója

[illegible] ...ile-
...iak
...kö-
...rei
...elő
...ott
...ll-

...5-
...*Sándor*. Bronzputtoval díszített vörösmárvány kútterve és kilenc érme, amelyek mind valamilyen megyei kulturális esemény alkalmából készültek, azt bizonyítják, hogy a nemrég Nyíregyházára települt szobrász megtalálta itt alkotóterét.

Jó ötlet *Sebestyén Sándor* márványbölcsőbe faragott figurája. *Nagy Mihály* két geometriai síkokkal határolt kőszobrán fegyelmezettek a formák.

Egészen külön kategóriába tartozik *Puskás Nándorné*. Két faltextíliáján szemnek tetszően használja fel a népi díszítőművészet elemeit.

Akikről nem történt említés, véleményünk szerint részben közel állnak az átlagos színvonalhoz, részben műveik még nem értek meg a nyilvános szereplésre.

Á. Szabó János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Soltész Albert

1976

4

1021

Soltész Albert: Virágcsendélet.

A kulturális rendezvények sorából ki
égszereplése. Tíz településünkön mut
eljes sikere: az igazi művészet szemtől szembe való találkozása a kultúra iránt
ira fogékony közönséggel. Ide sorolnám a tiszalöki jubileumi Kortárs-estet is,
yen kortárs írók, költők találkoztak, beszélgettek az olvasókkal.

Megnyílt a múzeumi hónap, s a képzőművészet immáron rangos eseményére, a
i nemzetközi művésztelepen idén készült művek bemutatására is sor került. Ér-
s ápolni, folytatni ezt a hagyományt, mert ez évben is gazdag termésben gyö-
ködhettek a kiállítás látogatói. És az sem közömbös, hogy értékes műveket hagy-
negyénkben az alkotók.

Aki mindent nyomon akart kísérni, s a rendezvények csupán egy részén akart
lenni, már annak is nehéz lehetett a dolga. Ez elismerésre méltó, ugyanakkor
ondolásra késztet: kevesebb itt-ott több lenne. Azokat a rendezvényeket kellene
őben is meghagyni, amelyek a leginkább beváltak, amelyek rendezésére valóban
táj hivatott.

Ezért tartom nagyra — mert ilyen — a műszaki hónapot. Az immár tizenkilenc,
énkben dolgozó tudományos egyesület majd hatvan előadását a konkrétság, a
rlati igény kielégítésére való törekvés jellemezte. Érdemes végigböngészni a
az esetek nagy százalékában olyan új, korszerű eljárásokról kaptak ismereteket
bolcsi műszakiak, amelyeket egyetlen magyar főiskolán, egyetemen sem tartal-
ak még a tankönyvek. Ha valamik, ezek az előadások jól szolgálták hosszú távú
inkat. Megmutatták, nemcsak értelme, nemcsak közvetett, de közvetlen, már
p alkalmazható haszna van a műszaki hónapnak.

Már csak ezek miatt is elmondhatjuk: a Nyírségi Ősz 1976-ban betöltötte hiva-
. Mindinkább megfelel az igényesebb várakozásnak. A szervezőkön, a rendezőkön
, hogy tovább csiszolják, finomítsák azt is, ami bevált. Ugyanakkor bátor elha-
ással vegyék ki a programból, ami kevésbé, vagy egyáltalán nem oda való.
írség ma már országosan is jegyzett rendezvénysorozata így mutatja majd a leg-
ezőbben, hogy ez már egy más, egy új táj. Olyan területe az országnak, amely
al, de sokkal többre képes az öncélú magamutogatásnál.

Kopka János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Soltész Albert

1976 41

1021

Soltész Albert: Lengyel hegyek.

valamennyit utcaképpé.

A körút északi szakaszának v
együtt a Jósaváros befejezése utá
lakótelep — távvezeték-köldökzsin
meiben készül a szerző irányításáv

A város általános rendezési t
szakavatottan lépett az 1892-beli Lukács Ignác, az 1904-beli Szesztay—Paloczy féle
városszerkezet-meghatározók sorába. A körútrendszer a tirpák település „közeinek"
szerepét folytatja, — a sugaras, mélytelkű utcák koncentrikus összekötését jelenti.
Veres Albert közlekedési terve elegáns organizmust helyezett a városra — amelynek
códja alatt a város úthálózata mindig átlüktet. A belső körút a város közigazgatási,
kereskedelmi és kulturális fórumát övezi, ezen belül csak célforgalmat enged meg —
gyalogos központra kötelez. De a centrumot szegélyező járműfolyam partjain álló há-
zak innen és túl, a beépítés miéntje éppúgy szerves része a központ arculatának,
mint jól ismert tornyai és enyhet adó zöldje.

Kalata Gyula terve a lakótelepek egy sima, egy fordított patentkötését vezette a
körút széléig, rábízva a múltra a város karakterét. Az új terv vállalja a szimbólum-
teremtés nehéz feladatát ma, a tömeges lakásépítés és a technológia szűk ösvényein is.

Városközpontunk nem dicsekedhet több száz márvány emléktáblával házain, mint
Sopron, műemlék múzeumunk. De jellegzetes épületeinket a kor legkiválóbb építé-
szei: Kotsis Iván, Alpár Ignác, Wälder Gyula, Lechner Jenő, Nagy Virgil tervezték
és műveikből összeálló városközpontunk — úgy is, mint városukra büszke bennszü-
löttek nyakéke, — a ma tervezőjétől míves foglalatot kíván.

A történelmi városok: Brassó, Kassa, Kolozsvár, Pécs, Kecskemét, de a Piac-Vö-
röshadsereg utcával tulajdonképpen Debrecen központját is egy-egy zárt geometrikus
tér szervezi, amely körülveszi, vagy magában foglalja az ideológiai és igazgatási épü-
leteket, a teret kereskedelmi egységek szegélyezik kupaszerű indításokkal a „polgár-
házak" felé. Ezt a szerkezetet évszázadok racionalizmusa kísérletezte ki, — s a bo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 25

Keletmagyarország

Soltész Albert

1021

FALUSI ÉLETKÉP. (Soltész Albert rajza)

épületet. Az egyik úgy emelkedik ki a többi közül, mint piramis a sivatagból. A másik úgy, mint egy felfuvalkodott óriásbéka a sima víztükörből. A harmadik ázsiai pagodára hasonlít, amely hazájától messze települt — a Nyírségbe.

Régen azért kellett a gótika az egyháznak, hogy hatalmas, az ég felé törő katedrálisai kifejezzék: a haladó ember érezze magát porszemnek az Ur színe előtt. Ma? Néhány embernek már van pénze, de még nincs hozzá érzéke, hogy miben is mutassa meg, mivel különb a többinél. Igy aztán természetesen elveti a sulykot a meg nem hirdetett vetélkedőn. Az effajta versenyláz arra hoz fel intő példát, hogy ahol hiányzik a belső tartalom, ott szükségszerűen előtérbe kerül a külső, a forma.

A nyári barangolásokat összegezve: azért nincs komoly ok az aggodalomra. Jócskán vannak, akik fejlett stílusérzékkel rendelkeznek, s tudják, hol a határ...

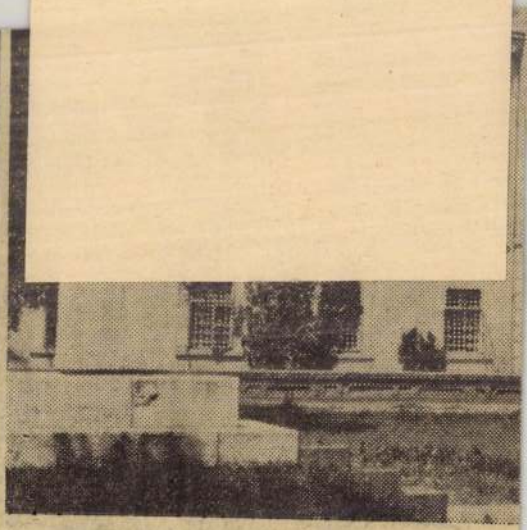

Kopka János | Nagykálló, volt megyeháza. (Hammel József

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

1976 4

Soltész Albert

1021

Soltész Albert: Lovak.

Huszár István: Kapus néni. (Sóstói művésztelep, 1976.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

1975 JUL 11

Soltész Albert
1021

Soltész Albert rajza

A pamutfonósok panasza

(Cikk a 3. oldalon)

Papucsban a betörő után

(Riport az 5. oldalon)

DÉLI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁJ 25
Keletmagyarország

Soltész Albert

1021

VASÁRNAPI MELLÉKLET 1975. május 25.

Soltész Albert rajza.

Megyénk tájain

BEREGI EMBE

Mintha még a Tisza is Beregnek kedvezne a lónyai révnél. Gyorsabban hajtja a kompot, és *Filep Károly*, aki már 15 éve irányítja, megpihentetheti erős kezeit. A víz közepén megmeríti a kannát, fedelébe vizet önt és kínál:

— Friss, visszahozza ide magát is.

Köszönöm a tisztességet, iszom, s mondani se kell, neki lesz igaza. Nézem arcát, nap barnította, szél cserzette, víz fényesítette. Negyvenegy éves. Nagyapa. Most várják a második unokát. Ideje nagy része a folyónál telik.

— Szerelmem a Tisza. Ha nem vagyok a kompon, horgászom, nem is a halért, passzióból, a levegő miatt, a csendért. Gyermekeim sorsa elrendeződött, így van időm kérész után járni, és hallgatni a csendet, inteni egy hajónak, ha jön. Persze, ha fúj szél, kemény munka ez, és visszamenni mindig nehezebb. De van ebben is szépség, ura vagyok a kompnak és a víznek. Meg barátja.

Amíg beszélünk, igazgatják a feljáróhoz a deszkát, kis Trabant iszkol a kompra. *Orosz Károly* megtörli homlokát, a manőver sikerült.

Hallgatom ezeket a huszonéves szakmu kásokat, akik csak azért maradnak, mert sz retik a községüket, a Bereget, de kemény szavuk. Kemény, de talán olyanok, mint Brekegős Balogh, aki mentünkben utánu szól: — *Nyugodtan megírhatja. Én mind szóért vállalom a felelősséget.*

Juhar, akác, kőris

Felelősség. Erről beszélt a párttitkár, e emlegette Balogh István, ez fűtötte a fiúk Nem vagdalkóztak, hiszen 200 ezer forint társadalmi munka a szó fedezete, meg a mu kájuk, amit 2000-ért végeznek olyan munkah lyen, ahol talán csak a földgyalúnak akadr dolga.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 NOV 3
Keletmagyarország

Soltész Albert
1021

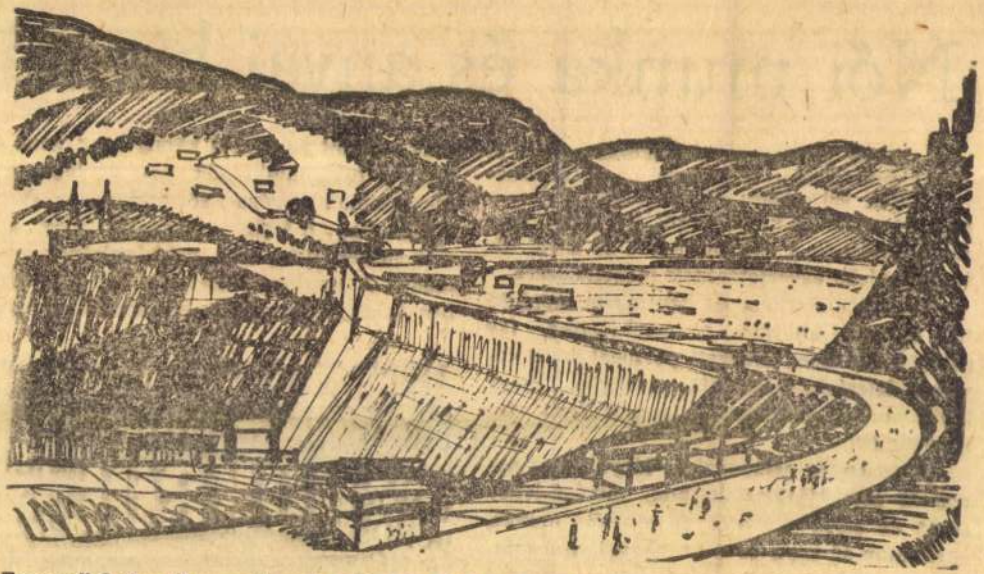

„Zapore" Solina (Lengyelország). (Soltész Albert rajza)

Női munka és anyai hivatás

Nemrég nevezetes tanácskozás zajlott le Budapesten: a magyar szakszervezetek javaslatára és meghívására Európa 14 országából nőkonferenciára jöttek össze a küldöttek a női munka és az anyai hivatás legjobb egyeztetésének megvitatására.

Európa szocialista és kapitalista országaiból egyaránt eljöttek a meghívottak, így például első ízben érkezett portugál szakszervezeti delegáció szocialista országba, hogy közös európai gondokról, tennivalókról tanácskozzék.

A 14 ország asszonyai és lányai négy napon át azon vitatkoztak, hogy miként lehetséges az anyai hivatás és a női munka, egyáltalán az anya és a munkavállalás érdekeit egyeztetni oly módon, ami egyaránt megfelel az emberi humanitás, a korszerű mák — mint például a könnyűipar, azon belül is a textilmunkásnők — a legkevésbé megfizetettek Európa-, sőt világszerte. A mi sik hátrány: a legtöbb országban még gye mekcipőben jár a nők szakképzésének me oldása. A szovjet küldöttek ebben a témakö ben is figyelemreméltó beszámolókat tarto

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-720

Soltész Albert festőművész

Keletmagyarország

1973 MAR 18

MŰVÉSZ—KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓ. Március 2 és 21 között a nyíregyházi városi művelődési központ és a TIT közösen több művész—közönség találkozót rendezett a város üzemeiben, illetve vállalatainál. A rendezvénysorozat következő találkozóját a konzervgyárban tartják március 20-án, ahol Soltész Albert festőművésszel ismerkednek meg a gyár dolgozói. Másnap, március 21-én a Nyírségi Kísérleti Intézetben Berecz András festőművész találkozik közönségével.

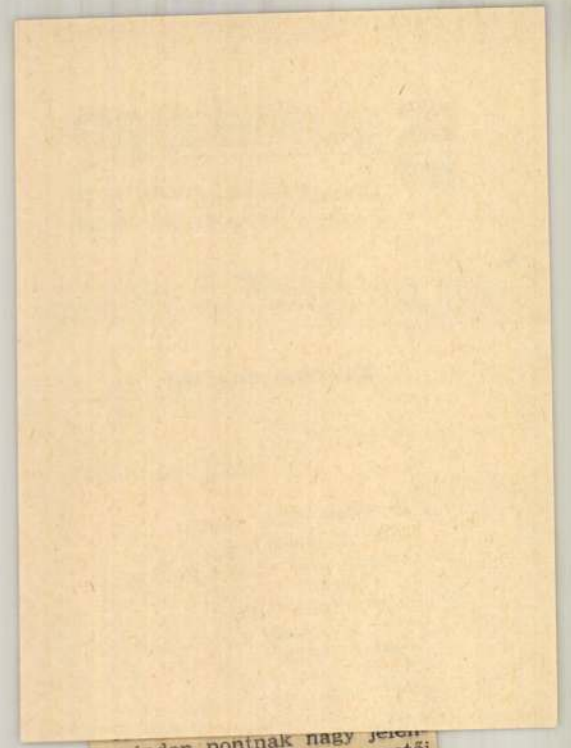

minden pontnak nagy jelen-
tősége van. A csapat vezetői
és a tizennégy játékos —
Begyes, Kiss, Tordai, Szabó,
Pinczéri, Szigeti, Papp, Mit-
ró, Varga I., Varga II., Be-
reczki, Bélbász, Orosz, Vin-
cze — rajt előtti reménye:
az első hat hely valamelyi-
két megszerezni.

Bakonyi László

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-726
1971 NOV 13
KELETMAGYARORSZÁG

Soltész Albert festőművész

1021

Külföldön Szabolcs színeiben

A solinai művésztelepen való részvétel tanulságos volt

Egy-egy sportoló külföldi szereplése megyénkből visszhangot keltő esemény. Így van ez jól, az ország színeit képviselni — a Nyírségből — nem kis teljesítmény. Nem akarjuk összehasonlítani a sportot a művészettel, de óhatatlanul eszünkbe jut a párhuzam, amikor egy rangos nemzetközi művésztelepen részt vett nyíregyházi festőművész külföldi sikereiről hallunk.

Soltész Albert festőművész az idén ősszel másodszor volt vendége a lengyelországi solinai nemzetközi képzőművésztelepnek. (Tavaly Krutilla Józseffel együtt.) A neves nemzetközi mezőnyben minden alkalommal bizonyítani kell. A zárótárlaton nemcsak a közönség, a szigorú zsüri is pontozza az ott festett munkákat.

Egy hónap — harminc kép

Így volt ez az idén is. A művésztelep zárótárlatán a szakmabeliek, a művészek voltak önmaguk és egymás kritikusai. De megrendezték a hatszázméteres solinai gáton sok ezer kiránduló turista részére a szabadtéri kiállítást is.

Soltész Albert több, mint harminc képet festett az alig egy hónap alatt. Egy-egy művésztől két festményt állítottak ki a tárlaton. Soltész Albert a Beszkideki udvarral és a Solinai tájjal vett részt a tárlaton. Három festményét ajándékozta a vendéglátó lengyel város Rzeszów galériájának, ahol november 27-én a város közönsége is megtekintheti a nemzetközi művésztelepen készült alkotásokat.

Hasznos és tanulságos élmény az alkotóközösségben részt venni — mondja a szabolcsi művész. „Megismeri az ember a külföldi törekvéseket, a modern irányzatokat. A kitekintés ösztönzés arra, hogy még szigorúbb legyen önmagához, az ott szerzett elismerés pedig serkentést ad a további alkotómunkához."

Stílusirányzatok randevúja

A solinai nemzetközi művésztelepen a legváltozatosabb stílusirányzatok adtak randevút egymásnak. Voltak álmodernes kedő, öncélú piktúrába hajló munkák is, de a többség a tartalom, a modern ember érzés- és gondolatvilágának reális, s persze egyedi kifejezését tükrözte.

Nem veszít-e a művész a sajátos stílus jegyeiből egy ilyen közösségben?

Soltész Albert határozott nemmel felel a kérdésre. Úgy fogalmaz: az igényes művész nem veheti át automatikusan a mások alkotó módszereit, stílusát, színvilágát. De sokat tanulhat másoktól. Azt tapasztalta, mindenki tiszteletben tartja a másik felfogását, művészi módszereit, senki nem akarja meggyőzni a másikat arról, hogy egyedül az a jó és modern, amit ő csinál...

Egy külföldi művésztelepen való részvétel baráti kapcsolatokat is kialakít, a vendéglátók háza tájának megnézését is jelenti. A lengyel vajdasági művészek többségükben önálló, főhivatású művészek rendszeresen kapnak megrendeléseket, bienálékon, pályázatokon szerepelnek sikerrel, s ők az alkotói a vajdaságban sorra kerülő képzőművészeti munkáknak, a modern házak falán elhelyezkedő sgraffitóktól a művészi ízléssel megtervezett utcai neonfeliratokig. Műtermes lakásaikban ideális lehetőségeket kaptak az alkotómunkához...

A szabolcsi művész természetesen nemcsak a vendéglátó — és a telepen alkotó — művészekkel találkozott, hanem a lengyel emberek hétköznapjaiba is bepillantott. S erősen dolgozott, amire itthon kevés ideje jut, főként olajjal...

Itthoni gondok

A külföldi szereplésről elismerően írtak a lengyel lapok, sőt a bozsonyi Hét című magyar nyelvű lap külön is bemutatta olvasóinak a művésztelep magyar vendégét. A nemzetközi mezőnyben való helytállás egyben a szabolcsi festészet sikerét, rangját is jelzi. Nem hagyhattuk azonban szó nélkül, megkérdeztük Soltész Albertet, vajon az itthoni szereplésével is elégedett-e. A legutóbbi őszi megyei tárlaton, miért csak három képével találkozhatott a nyíregyházi közönség? A művész azzal válaszolt: vannak esetek, amikor a hazai „pályán" nehezebb jól szerepelni, mint idegenben. S erről, szerinte, nem mindig a művész tehet, több körülmény is közbeszól. Az egyik legfontosabb: jó lenne már a megyében élő művészek kollektíváját alkotóközösséggé, műhellyé, fejleszteni, ahol nem az alaptagság, a szövetségi tagság jelentenék a továbbjutás lépcsőfokait, hanem a festmények művészi színvonala, függetlenül a kép sarkán meghúzódó monogramtól...

P. G.

Apróhirdeté

Ház, ingatlan

Dunakeszihez közel, szoba-konyhás téglaház 225 négyszögöl telekkel eladó. Forró Ferencné. Kisalag, Somlai u. 4. sz.
(6150)

Elcserélném 2 szoba összkomfortos főbérleti gyöngyösi lakásomat hasonló nyíregyházlért. Cím: Nyíregyháza, Toldi u. 34. fsz. 4.
(6143)

Családi ház beköltözhetően, sürgősen eladó. Világos-tanya, Arany János út 6.
(334295)

Ifjúság u. 14. háromszoba összkomfortos, központi fűtéses családi ház eladó. Érdeklődni: Őszőlő u. 96. alatt.
(334243)

Nyíregyháza, Tűzoltó u. 4. társasházban 3 szoba összkomfortos lakás garázzsal azonnal beköltözhetően eladó. Földszint 7.
(6028)

Borbányán egy 485 négyszögöles telek szőlővel eladó. Kállói út 31. szám.

Leválasztott kétszer egyszoba-konyhás házrész beköltözhetően eladó. Közületnek is. Pacsirta út 26.
(334350)

Kun Béla utcai II. emeleti, déli fekvésű lakásomat elcserélném erkélyesre. Cím a Kiadóban.
(6226)

Félkész családi ház eladó. 514 négyszögöl telekkel. Badur, Kincs utca 33.
(334332)

1200 négyszögöl jó termő gyümölcsös eladó. Érdeklődni: Borbánya, Szőlő út 40.
(334329)

Szoba-konyhás, előszobás ház beköltözhetően eladó. Borbánya, Margaretta utca 15.
(334338)

Sóstóhegyen 439 négyszögöl fiatal gyümölcsös eladó. Hadabás sor 9.
(334339)

Kálmánházán 8000 négyszögöl beltelek eladó. Buszmegállóhoz közel. Érdeklődni: Szabó Imre, Kálmánháza, Szabó dűlő 2.
(334324)

Oro... Szechenyi út 52. alatt házhely eladó.
(334287)

469 négyszögöl szőlő a Kisteleki szőlőben eladó. Érdeklődni: Ady út 22.
(334286)

380 négyszögöl szőlő Borbánya, Pipacs utcában eladó. Érdeklődni: Vég utca 5.
(334301)

1300 négyszögöl föld déli ipartelep mellett eladó. Érdeklődni: Puskin utca 21.
(334307)

Családi ház 400 öl szőlővel beköltözhetően eladó. Borbánya, I. házhely 19.
(334309)

Szoba-konyhás házrész eladó. Érdeklődni a Kiadóban.
(6244)

760 négyszögöl házhely eladó. Oros, Rezeda u. 23. sz.
(6240)

Kemecsén, Ady Endre u. 21. számú új ház egyszoba, konyha, előszoba, spelz, 556 négyszögöl kerttel azonnal beköltözhetően eladó. A megbízott Kemecse, Vöröshadsereg ... alatt van.

...000—2000 Ft a kereset. Vidéki lányok részére szállást korszerű leányotthonunkban biztosítunk, havi 100 Ft térítésért. **18 ÉVEN FELÜLI FÉRFIAKAT FONÓ MUNKÁRA,** kereseti lehetőség 2000 Ft felett, vidéki férfiak részére szállást biztosítunk. Cím: LŐRINCI FONÓ, Budapest, XVIII., Gyömrői u. 85—91. Kérésére részletes tájékoztatót küldünk.
(Bp. 4935)

FELVESZÜNK:

16 évet betöltött lányokat, asszonyokat 8 órás munkaidőre, azbeszt gyáregységünk részére

SZÖVŐ, FONÓ MUNKATERÜLETEKRE, SZÁLLÁST A GYÁR TERÜLETÉN BIZTOSÍTUNK.

Étkezés a gyár területén. Hazautazási kedvezmény.

MINDEN SZOMBAT SZABAD, EZENKÍVÜL MINDEN MÁSODIK PÉNTEK IS.

Jelentkezés:

SZALAG- ÉS ZSINÓRGYÁR AZBESZTGYÁRA.

Budapest, XXII., Nagytétényi út 52. Megközelíthető: a Nyugati p. u-tól 49-es villamossal, valamint átszállással a 43-as villamossal. Levélbeni jelentkezést is elfogadunk.

BKV

A BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT

FELVÉTELRE KERES VILLAMOS-KOCSI-VEZETŐKET ÉS AUTÓBUSZ-VEZETŐKET

Jelentkezhetnek: 8 általános iskolai végzettségű, 20. életévet betöltött, szakképzettség nélküli férfi- és nődolgozók, mert vállalaton belül kiképezzük

VILLAMOS-KOCSI-VEZETŐNEK.

21. életévet betöltött férfi gépkocsivezetők, akik 1 éves — 3,5 tonnás — teher-...

rázda T... vetkezet, ... állásra ... mény: egy ... iskolai, v... alább felső... nikumi s... tés és 3... tényleges ... lat. Pályáz... bi címűr... vember 3... megküldenc...

Felvételre ... sünk: va... ti lakatos, ... katos, s... katos, festő-fénye... tergályos ... MUNKÁ... olajtüzelésű... hoz seg... valamint ... női munká... lentkezés: ... MŰ- és F... GYÁR, N... za. Rákócz...

Magya... Pamut...

Budapest, ... let. Ujpest ... 30.

FELV...

15. életévü... tött lányo... fonó, cérn... vélő betar...

JELENT...

személyese... vélben a ... kaügyi os...

Nagy ... tal rendel... kocsivezet... lyezkedne ... csi-előadói... val, gé... adónak ... házán, C... Kiadóba.

Budapes... és Édes... reskedelm... fővárosi t... re felvesz... kat (lehet... adminisz... fizikai ... Jelentkezé... pest, VII. ... u. 40. szo... telével.

Jár...

Renault ... Érdeklődn... Ács Lajos... háza, Sát...

Most ... oldalkocsi... nia eladó. ... zeda út 2... mellett.

M. B. 1... rendszámú... gépkocsi ... bátor, ... linszky út...

Tipizálás ... db. HAZ ...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JÚN 5

KELETMAGYARORSZÁG

Soltész Albert

VÁZLATKÖNYVBŐL

1021

SOLTÉSZ ALBERT: Munkásarckép.

hogy
ségi
Közö
ház.
verse
szony
tori z
nés é
né új
rez...

pon eme
zsikát is
és nagyot
gyiék vig

★

Nagy örömmel fogadták a kis *Zsuzsika* születését *Dobos Józseféknél*. Két nagy gyerek, a húszéves *Judit* és a 18 éves *Csaba* után váratlanul érkezett az apró jövevény.

— Szerintem nem Zsuzsika jött későn — 36 évesen szültem — hanem Jutka érkezett hamar annak idején — magyarázza Dobosné. — Nem terveztünk harmadik gyereket. Véletlenül alakult így. De ha már így van, felneveljük őt is.

A kényelmes családi házban kis változtatással sikerült helyet készíteni a babának. Átalakult a család életritmusa. A nagyobb gyerekek háttérbe szorultak hugocskájukkal szemben. Persze ezért nem haragudott egyik sem.

— Zsuzsikát közösen gondozzuk. Judit óvónőképzőt végzett, így szinte tudományos alapon neveljük a kicsit. Háromhónapos kora óta rendszeresen tornáztatjuk és nincs nap, hogy ne sétáltatnánk.

A kreolbőrű, hollófekete szemű gyerek áprilisban múlt egyéves. Édesanyja, aki a fodrászszövetkezetből ment el gyermekgondozási szabadságra, eldöntötte: július 1-től visszamegy munkahelyére.

— Szép, egészséges gyerek Zsuzsika, valóságos kis vasgyúró. Nem érzem szükségesnek, hogy a gyermekgondozásit végig igénybe vegyem. Július 1-től hozzánk költözik nagymama. Felajánlotta segítségét. Míg dolgozom, ő vigyáz majd rá. Olyan jól ellátnak minket a nagyok, hogy nekem alig marad tennivalóm. Hogy jobban menjen az idő, gyakran kijárunk a telekre. Az utazás sem gond. Csak beülünk az autóba — és

Zs

...Mi
mi az a
mélyén
autóra, n
re áhítoz
szóról sz
gesek, ok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Soltész Albert

KELET-MAGYARORSZÁG

Képzőművész

1980 AUG 17

1021

Tanulmányfej — Soltész Albert rajza

az idő itt hosszadalmasabb. Közvetlenül olyan vállalatoktól vásárolunk, amelyektől gyorsan és divatos árut kapunk. Például a mátészalkai finomkötöttáru-gyárat, a nyíregyházi Szabolcs Cipőgyárat, vagy a Sárvári Cipőipari Szövetkezetet emelném ki. Ez jövedelmezőbb is mindkét fél számára, hiszen az árrést kétfelé oszthatjuk, viszont ezzel több az utánajárás.

— Ki dönti el azt, hogy mi kerül majd a pultokra, a vevő szeme elé?

— Tőlünk soha nem egy, vagy két ember megy vásárolni. Úgy oldjuk meg, hogy egyszerre hat-nyolc dolgozónk is megtekinthesse a kínált készletet, s ismerve vevőkörünk igényét, több szem többet lát alapon egyeztetjük a véleményeket. Nem kis büszkeséggel mondhatom el, hogy hozzánk Nyíregyházáról is sokan járnak vásárolni, s általában saját vevőkörünktől is elégedettséget tapasztalunk.

— Mi vásárlók, bizony észrevesszük, ha az eladó morcos, ingerült, bal lábbal kelt fel. Vajon a pult túlsó oldalán is ilyen nehéz a munka?

— Sokféle formája van annak, a divatbemutatótól kezdve a szakmai tanácskozásig. Nem csak mi rendezünk divatbemutatót a vevőknek, nekünk is tartanak. Az ott látottakat természetesen aztán fel kell dolgozni a mi vevőkörünk ízléséhez.

— Képes-e egy bolt az árukészletével ízlést formálni?

— Ez a legtermészetesebb. De nemcsak az árukészlettel, hanem a „tálalásával", tehát a kirakattal, a reszortok berendezésével is.

— Mi most a nyírbátori divat?

— Vezet a vállasruha, illetve a vékony blúz szoknyával. Érdekes: a lapszoknyát még nem kedvelték meg.

— És merre tart a divat a továbbiakban? Mit vásárol most a következő hónapokra?

— A fiataloknak farmert, mert az tartja magát. Sajnos a nagyon keresett trapperből nem kapunk eleget. A férfiaknak sportos jellegű öltözékeket, a hölgyeknek szőrmés kabátot, illetve sertésvelur és művelur kabátokat.

úgy engedhettünk meg eddig magunknak, ha jó mélyen belenyúltunk a pénztárcánkba. A gyereknek csak megvesszük a gyümölcsöt, mert szüksége van rá — de másnapra szinte ehetetlen a barack. Gyorsan romlik még az alma is. És mégis. Figyelem a szombat délelőtti nyüzsgést. Hát, bizony nem mondhatom, hogy megvonnánk a szánktól a falatot. Tele szatyrokkal cipekedünk, némelyikünk beállhatna karácsonyfának. Mert akármennyi is az uborka, a meggy — ha itt a befőzés ideje . . .

Az oldalt írta:
Baraksó Erzsébet
Fényképezte:
Jávor László

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 387-748, 340-726
1978. 10. 22.
KELETMAGYARORSZÁG
Soltész Albert
1021

Toldi utcai házak Nyíregyházán. Soltész Albert rajza.

KM VASÁRNAPI MELL

Hagyományápolás korszerűe

Jegyzetek a nagykállói néptáncfesztiválról

Jól sikerült a nagykállói Kállai kettős néptáncfesztivál — ezt a címet adtuk a gyorsbeszámolónak, mely az október 7—8-i rendezvény után a legfontosabb eseményeket, eredményeket hírül adta. A rendezés, a színre lépő csoportok szakmai színvonala, s mindenek fölött a közönség megnövekedett érdeklődése miatt foglalkozunk most részletesebben is szűkebb hazánk e hagyományos rendezvényével.

Szabolcs-Szatmár is büszkélkedhet már néhány olyan *rangos kulturális eseménynyel, melyet országosan jegyeznek,* s határainkon túl is ismernek. Ahogy például *Nyírbátor* a zenére „szakosodott", úgy alakított ki sokszor éven át *Nagykálló* egy másik kulturális központot: [illegible] Tátra lakóinak erőteljes, nyers népművészetéből hoztak ízelítőt, szilaj férfitáncokkal, lírai gyermekdalokkal.

Sokszínű volt ez a fesztivál, melyben egy színfolt szűkebb hazánk tánckincse. A közönség is, a résztvevők is figyeltek erre, jogos tehát az önvizsgálat: *mit nyújtott a vendéglátó, a megye?* Öt csoport vett részt megyénkből — *a színvonal igen vál-*

mutatta, hogyan táncolják ezt az érzést: „ugyan babá hová lettél, már két este nem jöttél." A hagyomán ápolás jó kezekben va Akárcsak legújabban *Ökö tófülpösön: a Fergeteges* sz replése ugyanis igazi megl petés volt. Legutóbb a nyí egyházi szabadtéri színpad táncoltak, a falu apraj nagyja bizonyítani aka Most csak 14 pár állt ki, íg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 OKT 2
Keletmagyarország
Soltész Albert
1021

BEREGSURÁNY, TANÁCSHÁZA

(Soltész Albert rajza)

k indulása a műszak kez-
éhez és végéhez van iga-
va. Várakoznunk szinte
n is kell és a költség egy
zét is fedezi a vállalat.
rsze van, aki a távoli Usz-
ról jár be. Így nincsen ki-
sználva sem a fürdő, sem
ebédlő, hiszen sietni kell
uszhoz. Az ebédet a közeli
mos éttermi konyhájáról
juk. Finom, ízletes és fő-
olcsó.

zakmunkáspótlék

zen mindenképpen változ-
ni akarnak az üzemben,
egyelőre zárt kaputól dön-
nek. Mindenki siet, szeret-
minél hamarabb otthon
ni a családja mellett. Fa-
emberekről lévén szó,
ja őket a háztáji, a ház
üli gazdaság is. Ezért is

Tokár Mária

örültek a nők, hogy juliustól megszűnt a túlóra. Jobb munkaszervezéssel, folyamatos munkával érték ezt el.

— A túlóra csökkenésével nem lett kevesebb a fizetésünk — mondja Nagy Imréné. — Átlagosan több mint 2500 forintot keresek, de az utóbbi két hónapban már háromezer forint felett volt a borítékban.

A másik két kislány még rá is tromfol Nagy Imréné szavaira. Ilona a szalag mellett háromezer-egyszáz—három-

nak ez az első munkahelyük. Rövid idő alatt bedolgozták magukat, tanulás után kötőhurkoló szakmunkások lehetnek. Megtalálták a helyüket. Maradnak. Ez részben az új, korszerű gépekkel, modern öltözőkkel felszerelt üzem érdeme is. De meg lehet azt mondani, hogy miért kötődnek ide?

Szöveg: **Balogh Géza**
Sipos Béla
Kép: **Gaál Béla**

KÉT, MERŐBEN ELTÉRŐ ÜZEMBEN BESZÉLGETTÜNK A UNKAHELYI LÉGKÖRRŐL, A NŐK HELYZETÉRŐL. EGYIK EM ELŐNYÖSEBB, A MÁSIK HÁTRÁNYOSABB HELYZETBEN N. MELYIK AZ ELŐNYÖSEBB, ÉS MIÉRT? EGYÉRTELMŰ VÁSZT ERRE NEM LEHET ADNI.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Soltész Albert
1980 JUL 27
KELET-MAGYARORSZÁG
képzőművész

1071

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

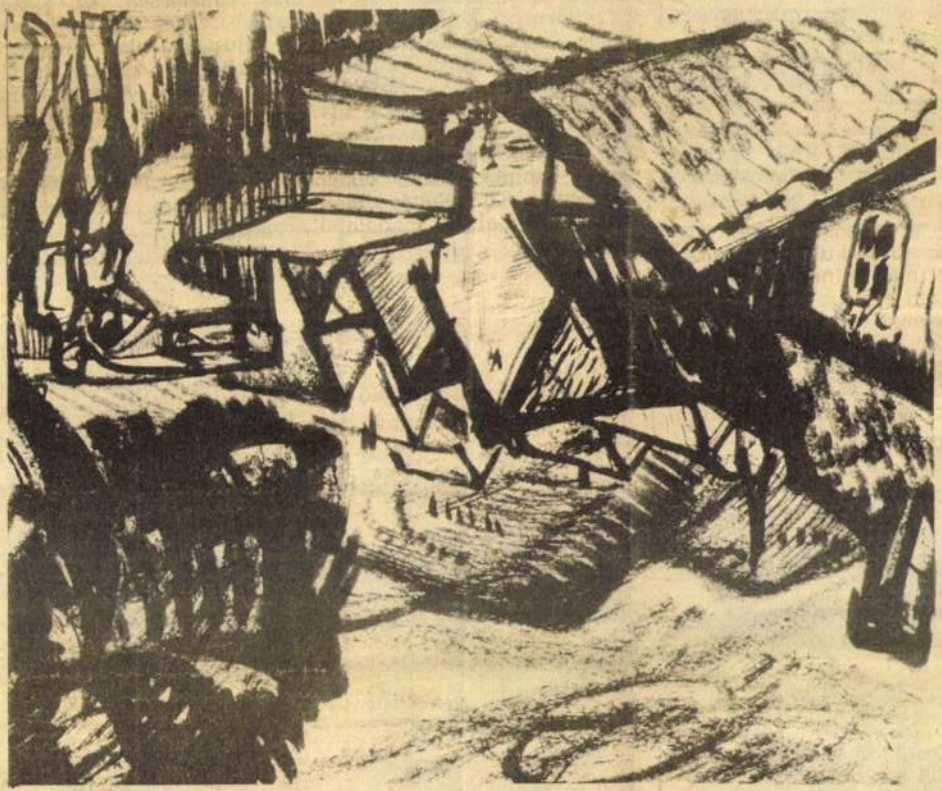

Szentendre. Soltész Albert rajza

ott kedvezményes szállítás
nellett hiánycikkek átadásá-
al, pontosabban eladásával
s segítik a szövetkezetek az
pítkező fiatalokat. Ha pél-
ául hiánycikk a vízcsap és
an a raktáron, megkaphat-
a az építkező.

— *A szórakozást, a műve-
dést hogyan segítik a saját
lubok?*

— Huszonöt kisebb-na-
obb ifjúsági klub működ-
k az ipari szövetkezetek-
en. Csaknem valamennyi

Mostanában a Nyíregy
ÁFÉSZ árelőadójaként j
a boltokat. A vásárlók ér
védelmét képviseli. Nem
közéleti munkájáról, szig
ságáról is beszélnek.

Az Orosról bejáró lány
évvel ezelőtt szinte észre
lenül cseppent bele a sz
szervezeti munka sűrűj
Beválasztották az SZMT
nökségébe. Igaz, megvál
tása előtt már észrevét
magát a munkahelyi sz
szervezeti és KISZ-fóru

program várja a fiatalokat. A sportpályákon is évek óta jól szerepelnek az ÁFÉSZ fiataljai. A Búza téri ABC-áruház ifjúsági brigádja a kereskedő munkában is felhívta magára a figyelmet. Az említett és a nem említett sikereket Klári is kovácsolta.

Munkája során nem temetkezik a számok, a rendeletek világába. A gyakorlati, emberi ügyek jobban érdeklik. Néhány törvénytelen árváltozást, pontosabban árdrágítást is leleplezett próbavásárlásai során. Azonban nem „koravén", morcos lány. Könnyed és lezser is, ha a helyzet úgy diktálja. De mindenben tudja a határokat...

képzés a gyakorlótéren

Az oldalt írta:
NÁBRÁDI LAJOS
Fényképezte:
JÁVOR LÁSZLÓ

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Soltész Albert, festőművész
KELET-MAGYARORSZÁG
1980 JUL 6

függ a közízlés? S lehet-e változtatni rajta?

1021

Asszonyok a piacon

Soltész Albert grafikája

csavarog
agnózik.
lép fel.
, s érett-
nök, ab-
hálából
teljesítik.
ek, és az
öltenék a
ikra? De
sem haj-
még egy-
metezett.
rítja, sőt

e, amikor
unkára. S
s. Talán
fiúkkal a
ző ember
vári mun-
férjének,
on, hiszen
ettségizik,
amellett,
hónapot
gaza, mert
t álló fia-
l és lehet.
nem lehet

ettségizett
kell állni
l keresni a
a kenyér
mint amit
s bizonyá-
eki, mint
ette. Ezért
ni az ízé-

Az egyéb társulásoknál milyen ösztönző előnyöket élveznek a taggazdaságok és ha van ilyen, a vállalati érdek miként érvényesül?

— A ZÖLDÉRT Vállalat évente 2—3 millió forinttal járul hozzá a partnergazdaságok termelésfejlesztéséhez. Példákat is mondhatok. Anyagilag is segítjük a gazdaságokat nyári gyümölcsösök, őszibarack, cseresznye, meggy telepítésében. Tiszadobon így vettünk részt 100 hektár őszibarack telepítésében. Miért tesszük? Volt idő, amikor a megyéből 1000—1200 tonna őszibarackot vásároltunk fel. Ma ennek harmada, egynegyede terem, főleg a kisárutermelés mértéke csökkent. A nyári gyümölcsökre a megye megnyugtató ellátásához nagy szükség van és ha ezt olcsón, elfogadható áron akarjuk megoldani, akkor az árut itt kell megtermelni. A vállalati érdek nem az, hogy egyoldalúan törekedjen a nyereséges forgalmazásra.

Volt idő, amikor a MÉK nagy nyereséggel dolgozott. Ezt a termelők, a partnerek kifogásolták, hiszen csak a kockázatviselés volt az övék, a haszonból semmi. Mi most a vállalati alapállás?

— A ZÖLDÉRT évi árbevétele 2 milliárd 200 millió forint, a nyereség 30—38 millió forint között van. Ez nem csupán a felvásárlás, tárolás és áruértékesítés eredménye, tartalmazza az ipari tevékenység, a feldolgozás értékét is. A különböző szakterületeken összesen 3000 fővel dolgozunk. Mindezt azért mondtam, mert a 2,2 milliárdhoz viszonyítva szerény a nyereséghányad. Nincs olyan törekvésünk, hogy olyan haszonra, előnyökre tegyünk szert, ami nem illet meg minket. A vállalati cél, hogy a megtermelt nagy tömegű árut zavartalanul realizáljuk. Termelő-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1978 ... 4

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Soltész Albert

1021

Soltész Albert: Beszélgetők

dalúak: elsősorban a napi sajtó.
4. A Szabolcs-páholy avatása. Dél 1908. jún. 26. 9.
5. A páholy tagjai közül hat főt találunk majd a nyíregy
6. Országos Levéltár (a továbbiakban OL) Szabadkőműves
1909-es évről.
7. Uo. jelentés az 1910-es évről; Dél 1911. márc. 15. 7.
8. OL Szabadkőművesség. Martinovics-páholy, jegyzőköny
jelentése.
9. Párttörténeti Intézet Archivuma 729. őe. 44/12. 1910. júl. Z
segítésére Jászi Oszkár és Szabó Ervin által kezdeményez
10. OL Szabadkőművesség. Martinovics-páholy, jkv-ek. 1911.
11. Szende Pál Nyírbátorban született 1878-ban. 1888—1896-ig
volt.
12. Ld Kereskedők Évkönyve (jubileumi) 1914-es kiadás. Szerkesztette Szende Pál. Kiadja az OMKE; az OMKE Sándor Pál Emlékalbuma, OMKE 1930. adattárai.
13. Bosnyák szabadkőműves adataihoz: OL Szabadkőművesség Martinovics-páholy, anyakönyv 81. sorszám, Gyászszertartás halálakor: Martinovics-páholy, jkv-ek. 1912. dec. 20. — 1910—11-ben egy épületben laknak Szendével (V. Mária Valéria u. 12.) — Bosnyákról bővebben: Hársfalvi Péter: Az értelem lázadása. Szabolcs-Szatmári Szemle 1968. III. évf. 4. sz.
14. Ezeket az összefüggéseket ld. Szücs László: A magyarországi polgári radikalizmus kialakulásának története. Századok 1963. 1205, valamint Mucsi Ferenc: A polgári radikalizmus Magyarországon. Történelmi Szemle 1977. 280.
15. Ld. Hársfalvi Péter: Az önkormányzat Nyíregyházán a XVIII—XIX. században. Kandidátusi értekezés. Nyíregyháza, 1977. Kézirat.
16. Világ 1914. jún. 7. 5.
17. Nyírvidék (A továbbiakban Nyv.) 1918. dec. 5. 2.
18. Szabolcs-Szatmár megyei Levéltár Főispáni bizalmas iratok IV. B. 401 Res. 45/1911.
19. Nyv. 1917. júl. 31.
20. Nyv. 1917. aug. 7. 2. Szende említett cikke: A világpiac I. évf. 1. sz.
21. Nyv. 1917. júl. 15. 2
22. Nyv. 1918. jan. 5. 2.
23. Nyv. 1918. febr. 8. 3; máj. 23. 2; máj. 25. 2.
24. Nyv. 1918. ápr. 17. 2.
25. Nyv. 1918. máj. 3. 1.
26. A tervezet három részletben jelent meg. 1918. júl. 5. 2; júl. 6. 2; júl. 7. 2.
27. Nyv. 1918. júl. 18. 2.
28. Nyv. 1918. szept. 1. 2.
29. Nyv. 1918. okt. 31. 3.
30. Nyv. 1918. nov. 1. 3.
31. Dr. Kende Zsigmond a Galilei Kör egyik alapító tagja, nagy műveltségű orvos, az Országos Polgári Radikális Párt megalakulásakor a titkárság munkatársa. — Ld. Világ 1914. júl. 7. 5.
32. Nyv. 1918. nov. 2. 3.
33. Nyv. 1918. dec. 3. 1—2.
34. Nyv. 1918. nov. 16. 3.
35. Nyv. 1918. nov. 28. 2.
36. Nyv. 1918. nov. 27. 2; nov. 28. 2; nov. 29. 2.
37. Nyv. 1918. nov. 30. 3.
38. Nyv. 1918. nov. 29. 2.
39. Nyv. 1918. nov. 30. 2.
40. Nyv. 1918. nov. 28. 3.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Soltész Albert
KELET-MAGYARORSZÁG
Képzőművész
1980 JUL 13
1021

Tábortűz. Soltész Albert rajza

HAZAI TÁJAKON

A poétai világ Malvinája

A 48-as forradalom időszakát megelőző reformkor nagyja, a liberális ellenzék vezéralakja, később nézeteiért börtönt kiálló, a pesti árvízben a mentés személyes szervezője s kezdeményezője — „az árvízi hajós" —, az erdélyi *Wesselényi Miklós* harmadmagával Itáliából jövet betért a Vas megyei Dukára, hogy egy zsúpfedelű „udvarházban" meglátogasson egy tizenkilenc éves lányt. Nem udvarlásért, hanem a nemzeti kicsit mintha partosabban feküdne a réteken túli útnál, de alacsonyabban, mint a sárvári úton túli Kissomlyó, a hasonló nevű hegyecske lankáján templomával. A község neve régi — már 13. századi oklevélben is olvasható. S a nyelvészek szláv személynévből származtatják.

Emléktáblák

Malvina maga kezdi így életírását: „Született 1795-ik esztendőben kisasszony havának (ma ezt augusztusnak mondjuk) 9-ik napján, édes atyjának ősi fészkében, Dukában, Vas vármegyében". Akkor azonban száz ház se állt ott, s nem egészen nyolcszázan lakhatták a falut. Ma aszfaltozott bekötő úton érkezünk be. Könnyen útbaigazítanak „az emléktáblás házhoz".

Persze, ugyanígy félreértés is támadhatott volna, mert más házon is van emléktábla. Így a tanácsházán: igaz, ugyanazt hirdeti, mondván, hogy a falu szülötte Dukai Takács Judit. Ez a tágas, igazi nemesi udvarház ugyancsak a Takácsoké volt. E falu-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 VII 18

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1021

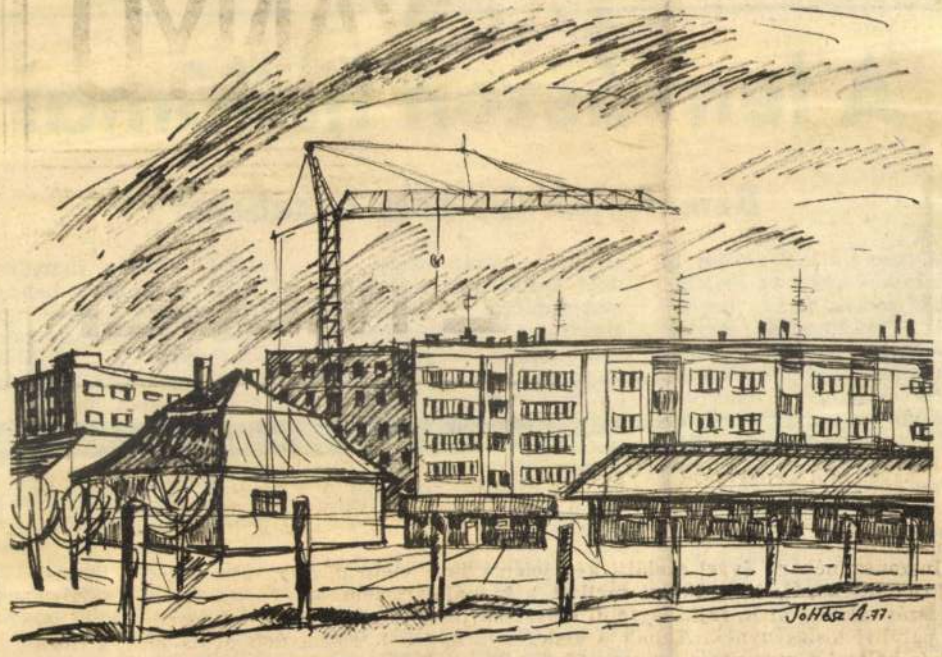

Építkezés Nyírbátorban. Soltész Albert rajza.

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

IPARMŰVÉSZET

A lenvászon hullámai

Bemutatjuk Golarits Erzsébetet

A fekete alapot vékony fehér csíkok szelik át. Feljebb a fehér csíkok kicsit megtörnek, elmozdulnak, megszélesednek. A csíkok fehérből feketébe, majd feketéből fehérbe váltanak. A fehér vastagabb íve hullámtarajt formáz, mögötte a fekete sűrűsödik, hogy ismét fehér hullámtarajban buggyanjon fel, egy másik sorban. Ahogyan emelkedik a tekintet, úgy lesz egyre gazdagabb a vastag, fehér csíkok tartománya, sűrűbbek a hullámok. Legfelül már csak vékonyan mozdul a csík hullámvonallá, majd a széles, nyugodt fehérséget csak egy-egy szál fekete vonal töri meg...

Golarits Erzsébet lenvászon-léniával húzott, merev, hanem kézirajzzal egyengetett emberalkotta találmány, absztrakció, a legrégebbi kultúráknak is kedvelt díszítő motívuma. A fiatal művész, amikor ezeket a csíkokat egymás alá, fölé, mellé húzza, eltolja, hajlítja, mégis azonnal természeti képet idéz fel, hullámok megtörését, dombok vonulatát, felhők játékát.

A nagymama lakásában, ahol egy kis szobát mondhat a magáénak, legfontosabb berendezési tárgy egy nagy asztal. Ezt meg a konyai asztalt használja, ha szitanyomatokat készít. (Nemrég kapott egy telefonhívást: egy Például: fekete flanellruha, T-ujjal, csuklónál behúzva. Dísze virágos, pettyes, aprómintás kartondarabkákból összevarrott „foltminta", amely a nyak körül, a vállon, s a ruha alján húzódik végig. Nyárra, ugyancsak foltokkal díszítetten, kékfestőruhát készít.

A VIT tiszteletére kiírt pályázatra egy zászlóval készült. A sima lenvászonból szabott zászlón négyzet alakú nyílásokat vágott, ezekbe a nyílásokba kisebb nagyobb valódi és fantázizászlócskákat helyezett el, ezzel is jelezve a VIT sokszínűségét.

Most Gdanskba készül, ahol több műve is szerepel a ma-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 340-726

1977 JUL 3

KELETMAGYARORSZÁG

Soltész Albert

Kétlaki [illegible]
ki vonaton szó álmok[illegible]

1021

ÉPÍTKEZÉS

Soltész Albert rajza

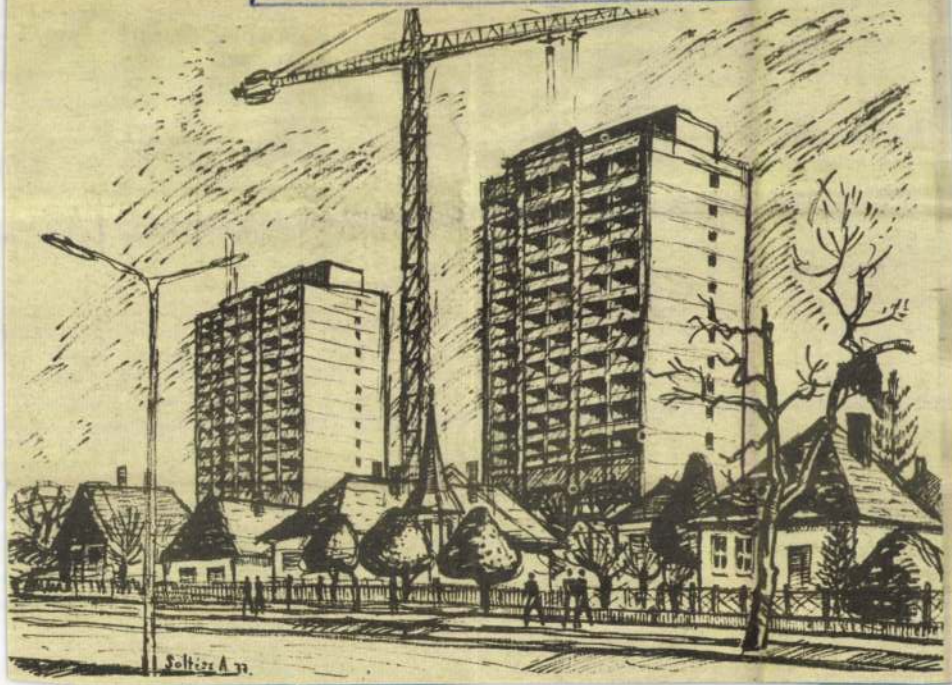

óné: „A jó külső önbizalmat és jó ad."

k tartom, hogy egy nő felduzzasz-át. Akkor óhatatlanul becsúszik vésbé ízléses darab, amit nem vesz ı, egyszóval csak ott áll a szek- kimegy a divatból. Ha valaki an gyarapítja ruhatárát, kevés sokat mutathat. Havonta általá- forint az az összeg, amit öltözkö-tunk. Hogy mikor kinek jut be-

ban, kinek a nevét írják telekkönyvi hivatalban? A hány hétig tartott. A fiú kedett, ha estére főzött azt se állta meg szó nélkü ta a meleg vacsora. Ha elr számlás, mindig cirkusz v azért kell sokat fizetni, n „csinálják" a meleg vizet ban.

Egy idő után az unok A meny elkerülte a talá mikor dolgozni ment, le konyhát. A nagyszülők e szédban főzték meg ebéd öreg azt mondta: nem ta harag, majd beszél a fiáv — de az hetekig sem ny tót. Egyszer rászánta mag Mielőtt megszólalt volna, teremtette, hogy szólni se ta, hogy a fia közbeszól hallgatott. Néhány hónap írt a fiának: kérte, hogy forintot adjanak havonta dékból nem tudnak me pedig már képtelen. A v

TÖFIGYELŐ
IX., ÜLLŐI ÚT 51
48. 340-726
JUL 17
KELETMAGYARORSZÁG
Soltész Albert festő művész

Feszültség és dinamika

1021

Soltész Albert nyírbátori kiállításáról

Június 26-án — *Szalontai Barna* múzeumigazgató szakavatott és a fejlődés állomásait is követő rendezésében — nyílt meg a nyírbátori múzeumban Soltész Albert nyíregyházi festőművész két évtized alkotói tevékenységét összegező, 33 művet felsorakoztató tárlata. A két teremnyi anyag akvarelleket, olajpasztelleket, temperákat és grafikákat foglal összefüggő egységbe. A kisebbik teremben régebbi dolgai szerepelnek, kiemelkedik ezek közül pasztellje: *Tél a sóstói hegyen*, a mélytűzű színekkel megoldott *Szénagyűjtők a Tokaji hegyen*, a *Tehenes asszonyok* és a *Fürdető lovasok*; ez utóbbit vízi kákával rajzolta s bravúrosan lavírozta oldott kínai tussal, míg nagyméretű *Virágcsendélete* már vegyes technikával: akvarellel és pasztellel készült.

A nagyteremben találjuk a 70-es évek elejéről való, a *lengyel Solinán* készített vízfestményeit, köztük a *Zapora* címűt, amelyre *Rzeszów* város különdíját kapta 1974-ben. Soltész több nyarat töltött a festői szépségű lengyel városkában, ahol a tó vizének színjátékát, a tó öblének ívét gazdag kolorisztikus élményekre valló dinamikával fejezte ki. Megtaláljuk oeuvréjében a régi *Hajdúböszörmény* múltját idéző skanzenházat, *Tokaj* lírai tájait s a domboktól övezett nyírségi *Örökösföld* kaleidoszkópikus szépségeit. Itt láthatjuk legutóbb befejezett nagyméretű képét: *Tél a sóstói hegyen* (1977). Soltész ez alkalommal szerepelteti együtt mind a három *Varjas tájat*, pikturájának régi kedvelt motívumaival.

Soltész tájképei expresszív erejűek, belső feszültség és érzékletes szemlélet uralkodik rajtuk. Képein fel-felvillannak szomorú gyermeksorsának emlékei. Édesapja uradalmi gépészkovács, vasmunkás volt; ebből az élménytárból kerülnek elő ma is a paraszti élet motívumai. Festményeinek indítása természetelvű, de már vázlatai is képi igényűek. Tiszta líráját lendület és anatómiai biztonság jellemzi. Felületein mindig szerepelnek ember- vagy állatmotívumok. Atmoszféráját felhevíti s ezáltal éri el, hogy festményeinek minden részlete mozog, vibrál. Ebből magától értetődően következik, hogy a természetelvűségből hajlik a posztimpresszionizmus világába, hangsúlyozva a mozgást és a feszültséget.

Az utóbbi években Soltész látása reálisabbá és markánsabbá vált, tömöríti eddigi élményeit, egy zártabb szerkesztés felé halad de úgy, hogy a továbblépés mindig az előző eredmények beolvasztásával történik. Mai piktúrájában ezek eredőjeként mélylélektani megfigyelésekkel is társított konstruktivitás is fellelhető. Képeit nagy műgonddal alakítja, tudja, hol kell a súlypontokat elhelyezni s ezek fontossági sorrendjéből épülnek fel festményei és grafikái. Így jut el végül a kész képen oda, amit előzetesen rajzi vázlataiban már megfogalmazott.

Természetszeretete, elsősorban a *Nyírség* arculata őszinteségre kötelezi. Átéli a Nyírség tájainak érzelmi telítettségét. Az ember és a környezet kapcsolatát, az egyedit és az általánost egyszerű eszközökkel, olykor nosztalgikusan, mindenki előtt világosan tárja elénk. Határozott egyénisége, bár önmagával mindig gyötrő küzdelemben, minden körülmények között vállalja azokat a rászabott feladatokat, melyek a Nyírség művészeinél magától adódó követelmények.

Dr. Tóth Ervin

Soltész Albert: Nyírségi táj

Nótin Jánosné

Kádár Gyuláné

lomra, ami a könyvelőkről, a névtelen, szürke emberek ezreiről a köztudatban él. Immár nyolcéves könyvelői gyakorlattal vallja, hogy ez is színes, érdekes munka. Csak az a lényeg, mondja, hogy az ember értse, amit csinál.

— Mi a szép benne?

— Amikor ide kerültem, s láttam a temérdek papírt, az engem is elborzasztott. Aztán rájöttem, hogy az érettségi ehhez igen-igen kevés. Kétéves közgazdasági kiegészítőre jelentkeztem, Mátészalkára. Úgy tudnám a tanulás eredményét összefoglalni, hogy hozzásegített észrevenni a sokszor lélektelennek tűnő munka mindennapi értelmét. Egy vállalat nyereségessége-veszteségessége, igaz, nem múlik rajtunk, könyvelőkön. De hogy rendszeresen felmérhető, ellenőrizhető, számonkérhető legyen a múlt és jelen, abban már van szerepünk.

— Úgy hallottuk, ezt az iskolát újabb követte.

— A másik már egészen más jellegű szek, mert elvállaltam néhány megbízatást. Ezeket csak elsorjázom: Hazafias Népfront-elnökségi tag vagyok, a szakszervezetben ifjúsági felelős, a pártszervezetben alapszervezeti csoportbizalmi, a járásbíróságon népi ülnök. Ami ezek után marad, az az én időm.

— Hogyan telik el egy átlagos napja?

— Korán kelek, mert megszokta a család, hogy a reggeli már készen van, mire felébrednek. Utnak indítom a gyerekeket az iskolába, fél nyolcra jövök dolgozni. Ötkor végzek, s úgy intézem a délutáni dolgaimat, hogy lehetőleg ne érezzék a gyerekek: elfoglaltságom miatt nem tudom kikérdezni, mi újság az iskolában? Vacsora után a gyerekek azonnal lefekszenek, nálunk nyolc órakor vége van a napnak. Utána jöhettek a könyvek, hogy az iskolában ne kelljen magyarázkodni; miért nem készültem.

— Megvan a szakma, az érettségi. Tervez-e még valamit?

— Tulajdonképpen már megelégedhetnék ennyivel. De ha visszagondolok; megelégedhettem volna azzal is, hogy volt egy jó munkahelyem, elég jó keresetem, szép családom. Talán, ha nem kezdem el a szakmunkás-tanfolyamot... De azóta egyre jobban érzem, mennyi minden van még, amit meg kellene ismerni, tanulni. Van, aki megkérdezi: miért kell még egy papírral több? Szerintem a papíron bármi lehet, a bizonyítvány bármiről szólhat, ha nincs gyakorlati értéke. Engem érdekelt, amit tanultam. Ami most hiányzik, az a politikai tájékozottság. Szeptembertől marxista középiskolába megyek.

Erdélyi Józsefné

★

Asszonyok vallottak munkájukról, tanulmányaikról, előbbrejutásukról, terveikről. Refrénszerűen visszatért valamennyiüknél az asszony változatlan főszerepe a családi tűzhely körül. Emellett igyekeztek lépést tartani a korral. Az egyik könnyen tanult, a másik kínlódva, az egyiknek a hat hónap több erőfeszítésébe került, mint a másiknak az érettségi. Egyikük az áhított gyermekről mondott le az iskola kedvéért, a másik azért várt az iskolával, mert előbbre valónak érezte anyai szerepét, s vannak, akik ezt összekapcsolták. Igyekeztek számtalan szerepüknek megfelelni. Mindenre jutott idejük, mert úgy akarták.

Szöveg: **Baraksó Erzsébet**
Fotók: **Gaál Béla**

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 AUG - 6
KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1021

CSALÁD (Soltész Albert rajza)

Hárman a kétszázötvenből: munka, jókedv, mókázás.

Egy épületben laknak, csak néhány ajtó választja el a kölcseys lányokat az építőtábori munkaversenyben velük konkurrens 7-es brigádtól, amely a Fehérgyarmati Közgazdasági Szakközépiskola színeit képviseli, s az első hét után a legjobb eredményt érték el. Tábor-elsők.

Maticsák Gizella a brigádvezető, de teljes az egység a második osztályos lányok között: *Török Lujza, Makay Edit, Zolcsák Éva, Muraly*

a Szovjetunió, az NDK, Csehszlovákia, Lengyelország, Franciaország gazdaságaiba is. Ez a fő munkájuk. Mellette állattenyésztésünkben 2800 szarvasmarhánktól 5000 literen felüli tejátlagot várunk, 22 000 sertést értékesítünk telepünkről, s jelenleg 160 darabos angol telivér lóállományunk van.

— A nyári időszakban a kukoricacímerezésben nélkülözhetetlen számunkra a KISZ-építőtábor segítsége —

zák meg a táborlakókat. Az Operaház társulatának egy csoportja *Kovács Kolossal* az élen a komoly zene titkaiba avatta be az érdeklődőket.

Megtartották a házi VIT-vetélkedőt, megszervezték a szomszédos tábor felhívására a „3 órát az öregekért" akciót, javában zajlanak a sortversenyek (asztalitenisz, kispályás labdarúgás, tábori tízpróba.) Nagy érdeklődést váltott ki a tábori divatbemutató, a Ki mit tud. A tá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUL - 9

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1021

Munkásportrék — Soltész Albert rajza

milyen programot szerveztek nekünk a szabad időre. Visegrádra megyünk, Esztergomba, megnézzük a pesti múzeumokat, szóval nem fogunk unatkozni.

Sokan jelentkeztek az iskolából. Az ő osztályukból a tanulók fele. Azt mondják, ez a jellemző: az osztály egyik fele eltölti va-

Toma Erika: „...nehéz munka a kapálás..."

lahogy a nyarat, esetleg otthon, a ház körül segít. A másik fele egy hónapra, ha lehet, hosszabb időre is, munkát keres.

— Ma már azok a menők, akik nyáron

azelőtt,
szom. V
cenben,
luk én
dok, a h

Székely Ágnes: „...szerveztünk egy jó kis focicsapatot — lányoknak."

háztájiban a kapálás, gyűjtés a napi program. Pihentetőnek olvasni szoktam, vagy körbejárom a falut, ha valami rendezvényt kell megszervezni. Én vagyok ugyanis a klubvezető-helyettes. Már hasznosítani is

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1977. november 6. 12

1021

Soltész Albert vázlatkönyve

SZABOLCSI KÉPEK

Almaszüret.

Nyíregyházi betonsilók.

Krumpliszedés.

Faátrakás Tuzséron.

KM Ü[illegible]

Csapájev szakaszparanc

A Nagy Októberi Szocialista Forradalomban a polgárháború frontjain, a győzelem kivívásában a százezer magyar internacionalista között jelentős számmal voltak ott szűkebb hazánk, Szabolcs-Szatmár fiai is. Számuk több ezerre tehető. A múló idő az eltelt hatvan év nagyon megritkította soraikat. A forradalom 50. évfordulóján a megyei pártbizottságon még 86 egykori vöröskatonát tartottak számon. Köztük olyanokat, mint a jánkmajtisi *Kozma Károly*, aki a Téli Palota ostromában vett részt. A fehérgyarmati *Tomori András* négy évig volt Sztálin ordonánca. A nagyhodosi, ma fehérgyarmati *Gyujtó Antal* Zinovjev közvetlen beosztottja volt. A nagyhalászi *Fábián Antal* hősi helytállásáról Kuc vezérőrnagy, egykori parancsnoka emlékszik. A kocsordi *Szalacsi Gyulát* V. I. Lenin jelenlétében bízzák meg adott esetre Szabolcs, Szatmár, Bereg, Ung, Ugocsa megyék katonai parancsnokságával. Az Olcsvaapátiban élő *Szabó Menyhért* a Kreml főbejáratánál teljesített huzamosabb időn át őrszolgálatot, és naponta látta a forradalom vezérkarát. Valamennyiőjük életútját itt és most nyomonkövetni nem tudjuk.

A csitai fogoly

A hatvanadik évforduló kapcsán forradalmat idézni Nyírgelsére, *D. Tóth Györgyhöz*, a Vörös Hadsereg egykori szakaszparancsnokához mentünk el. Származása, harcai, itthoni megpróbáltatása szinte egy a szabolcs-szatmári internacionalisták sorsával, életútjával...

— Serdülő fővel és erővel a nyírgelsei homokhegyekkel vívtam harcomat — az urak földjén. Még tizennyolc éves sem voltam, amikor elvittek katonának, 1914-ben Ferenc Jóska alatt. A következő évben, 1915-ben már fogságba is estem. Fogolytáborba Csitába és Pescsenszkába vittek, majd egy gazdag parasztnál dolgoztam. A Vörös Hadseregbe 1918. március 15-én léptem be.

A miértre így válaszol:

— Az én apámnak nem volt egy talpalatnyi földje sem. Nekem sem. Tudtam, hogy az urak jobblétéért hoztak a frontra. De azt is tudtam, hogy Oroszországban a munkások és a parasztok vették kezükbe sorsuk irányítását. Nekik akartam segíteni én is, meg a többieknek is. Négyezren léptünk be egyszerre. Csapajev lett a parancsnokunk. A II. nemzetközi ezred II. zászlóaljához osztottak be és Mihajlov volt a zászlóaljparancsnokom. Pozsár Iván a komiszár és Szurov Iván a századparancsnokom, a helyettese pedig Szurkov.

Az első ütközet

Az első ütközetet Sipovánál és Zsilovánál vívták. Itt meg is sebesült. A fejére kapott egy kardvágást és Szaratovba vitték kórházba.

Amikor felgyógyult, harcolt Nyikolajsziki-Ujezda, Pugacsov (ekkor már szakaszvezető és szakaszparancsnok), Ugi-Kolajevszkij térségében és Bogarovszkij irányába támadtak tovább.

Később ismét Szaratovba került. Itt keresnek egy embert, aki ír, olvas, és jól beszél oroszul. (Ekkor Pandula Béla a századparancsnok.) D Tóth György jelentkezett Pokrovkába küldték. Itt úgy káderezik le, hogy leiratnak vele egy szöveget és ezt viszsza kell olvasnia. Pokrovk Szaratovval szemben a Volg partján fekszik. Tizenkette érkeztek ide és hajóőrségr kerültek. Szoritkin a pa rancsnok. Korábban a gya logság parancsnoka vol Élelmet szállítottak a Vo gán Asztrahányból Kazány ba és Szimbirszkbe. Ekk többször látta Cáricint. Lef lé mindig fával volt megrak va a hajó. Mikor 1918 őszé befagyott a Volga, akkor városi parancsnokságra k rültek, a negyedik stábho és továbbra is élelmet szál tottak a frontra, de most m vonaton. Ekkor Mihajlov parancsnok. Ez idő tájt v szik fel az SZKP-ba.

— Hogyan juttattuk el élelmet és a muníciót a v nattal a frontig? — kérde önmagától. — Mikor hog Szánkóval, szekérrel. Vo úgy, hogy 300 szánkó is me egymás után Zemljonovl környékén. Volt eset, ho egy egész falu csűrjeit me töltöttük élelemmel. Mi mi dig mozogtunk a front utá Eljutottunk egészen Ore burgig. Ekkor a törzsnél te jesítettem szolgálatot.

Klavdija fiai

1919. november 19-én szerelték és elküldték e hathónapos iskolára Irkuts ba. Itt politikai és mezőga dasági ismereteket tanulta Negyven oroszul írni, olvas tudó magyar tanult itt raj kívül. 1920. július elsej vizsgáztak. D. Tóth György járási mezőgazdasági osztál vezetővé nevezték ki Pavlo kára, Kujisev megyébe. dolgozott 1921-ig.

Közben 1919-ben feleség vette Klavdija Andrejev Resetovát. 1920. auguszt 19-én megszületett az első fi úk, Jegor; 1921. június 23-á pedig a második, Pjotr.

Boldog családi életet é tek. Készültek haza Magya országra. Két gyerekkel lehetetlen volt. Igy 192 augusztusában abban a titk reményben indult haza, hog később majd összekerül család.

De ez a Horthy-rendszerbe lehetetlen volt. Beletörődö

Keletmagyarország

1974 AUG 11

Soltész Albert

104

Beszélgetők. (Soltész Albert grafikája)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

sí
és
há
vá
ért
na
esz
szá
hál
kilo ... már 6420
... 1960-ban 12 300 darab közvilágítási lámpát üzemeltettünk, 1973-ban 45 329 darabot. A megye területén lévő fogyasztók száma 1960-ban 70 389 darab volt, 1973-ban pedig 162 463.

Hálózati berendezéseinken fogyasztóinknak 1968-ban 154 millió kWó-t szolgáltattunk, 1973-ban 377 millió kWó-t, amiből 10 százalékot mezőgazdasági üzemek, 50 százalékot ipari üzemek, a többit a háztartási és egyéb fogyasztók használták fel. A villamosenergia szolgáltatást fogyasztóinknak úgy oldjuk meg, hogy évről évre az értékesítés átlagos egységára állandóan csökken. Ez érvényes nemcsak a háztartási, hanem az ipari és mezőgazdasági fogyasztókra is. Míg 1970-ben az értékesítés átlagos egységára a megye területén 1 forint volt, addig 1973-ban 95 fillér, és várhatóan 1974-ben 90 fillér lesz. A szolgáltatott villamosenergia mennyiség növelésével egyidejüleg úgy növeljük a vállalati nyereséget, hogy közben egységárainkat átlagosan csökkentjük.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Soltész Albert festőművész

KELETMAGYARORSZÁG

1972 FEB 8

DERKOVITSRÓL A SÁGVÁRI-TELEPEN. A lakótelep Prága utcai művelődési termében hétfőn, február 7-én, 18 órától filmvetítéssel egybekötött előadást tart Derkovits Gyula életéről, munkásságáról Soltész Albert nyíregyházi festőművész.

Asztalitenisz: A Szabolcs-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 DEC 25

Soltész A.

KELETMAGYARORSZÁG

1021

T

nf

ÁSÁR
delmi
karár
r vé-
ugati
nem-
gálni
nem

jából is — hosszú listákat közöltek: kinek mit lehet ajándékozni.

A Stern című magazin például címoldalán úgy ajánlotta a vastag december eleji számot, hogy abban 2500 ajándékozási lehetőség listáját találja a lap vásárlója.

Valljuk be, nálunk sem ártott volna egy ilyen ajánlólista, sok fejtéstől megszabadulhattunk volna. Persze, lista nélkül is van egy-két biztos ajándékrecept. Az egyik például: a könyv. S most senki se gondolja, hogy az Állami Könyvterjesztő Vállalat, vagy a Művelt Nép Könyvterjesztő fizette meg ezt az írást — január elsejétől ugyanis csak ez a két könyvterjesztő működik Magyarországon; egyszerűen sokéves tapasztalat bizonyítja, hogy a könyv, mint ajándék, nem megy ki a divatból.

Igen, de meddig? A kérdés nem puszta újságírói fogás, hangulatkeltő trükk, hogy az olvasó most jobban odafigyeljen a további sorokra! Igen komoly emberek, magukat több-kevesebb joggal tudósnak tartó férfiak — s persze, nők is — írtak erről cikkeket, tanulmányokat, sőt könyveket is: a könyv, mint

vonni egy-két következtetést. A „szabolcsi" szóval kapcsolatosan mindjárt kérdéssel kezdeném. Mit jelent itt a szabolcsi szó? — Földrajzi fogalom, egy bizonyos, mindannyiunk által ismert területet jelent csak? — Bizonyára többet is, mert felmerülhet az a kérdés is, hogy a szabolcsi jelző a mi összetételünkben egy olyan kiállítást jelent, amit Szabolcsban rendeztek meg, ott látható, függetlenül a kiállítás anyagának, tartalmának kérdéseitől. Nyilvánvaló, hogy esetünkben erről is van szó, de nemcsak erről, hanem sokkal többről. Elvégre feltehetjük szabolcsi szavunkkal, jelzőnkkel kapcsolatban azt a kérdést is, hogy a kiállítást az teszi-e szabolcsivá, hogy a kiállításon bemutatásra kerülő képek, szobrok, grafikák alkotói Szabolcsban születtek, szabolcsiak és esetleg szabolcsinak számítjuk őket annak ellenére, hogy később elkerülve innen, csak a kölcsönös számontartás teszi, marasztja őket szabolcsinak. De úgy is feltehető ez a kérdés, hogy nem azért szabolcsi-e ez a kiállítás, mert az itt élő, itt dolgozó művészek alkotásait mutatja be, tekintet nélkül arra, hogy itt születtek-e vagy sem, hogy milyen hosszú, vagy rövid ideje élnek, dolgoznak itt. Ennek a szempontnak a felvetése vezet el bennünket egy másfajta, de talán minden más kérdésnél lényegesebb kérdéshez, tudniillik ahhoz, hogy nem azt jelenti-e jelen esetben szabolcsi szavunk, hogy a kiállításon szabolcsi tárgyválasztású alkotások szerepelnek, szabolcsi tájak, szabolcsi emberek, szabolcsi események, a szabolcsi élet ezer és ezer részlete? Azt hiszem, hogy mindannyiunk számára világos, hogy ez a kérdés nagyon is jogos, sőt továbbfejleszthető és szükségképpen — ha a végére akarunk járni a dolognak — tovább is fejlesztendő. Fel kell ugyanis tenni azt a kérdést is, hogy a konkrét, látható, szabolcsi tárgyak mellett, vagy még inkább azokon túl, nem fontosabbak-e a nem annyira látható, csak gondolati, ám a konkrét valóságot nagymértékben befolyásoló, formát adó, tartalmat alakító eszmei tárgyak. Nem lehet kétséges, hogy ennek az utóbbinak adunk elsőbbséget, hiszen az eszmei töltés, az érzelmi kötődés, a tudatos azonosulás, a kifejezésre törekvő lendület elsőbbségét, fontosságát senki sem vonja kétségbe. Csak ha így van, márpedig így van, vetődik fel egy újabb kérdés, mégpedig egy nagyon fontos, lényeges kérdés. Ami ott lappangott az eddig elmondottakban is, de szemérmesen kerültük felvetni, óvatosan bántunk vele, nehogy idő előtt tegyük fel és kellő nekirugaszkodás nélkül ne tudjuk megválaszolni, vagy ami még rosszabb, belegabalyodjunk és az amúgy is összetett, sok részletében nem világos, vitatott, esetenként még zavaros helyzetet tovább rontsuk. Ez a kérdés pedig, amit most már mindenképpen fel kell vetnünk, az, hogy mi tesz hát egy képzőművészeti alkotást szabolcsivá, mik azok a sajátos jegyek, mik azok a látás- és ábrázolásmódbeli sajátosságok, művészetetikai, szociológiai, kultúrtörténeti vagy éppen társadalomlélektani, pszichikus adottságok, jellemzők, ösztönző erők és a belőlük fakadó megoldási, kifejezési lehetőségek, formák? A formák és a sajátos tartalom egyedi viszonya, ami értelmet, tartalmat ad ennek a jelzős szerkezetnek, hogy szabolcsi művészet, szabolcsi művész? Különösen nehéz erre a kérdésre válaszolni ma, napjainkban, amikor az integráció korát éljük, amikor a progresszivitás a nagy egységek megteremtése, továbbfejlesztése, egyetemes érvényre juttatása irányába halad. Nehéz megválaszolni ezt a kérdést akkor, amikor a progresszív, tehát minden emberséges ember által csak elismerhető, pártfogolható integrációval szemben reakcióként egyre nagyobb erővel jelentkeznek a parciális szempontok, a tagolódás, az elkülönülés törekvései még egy kultúrán belül is. Kedves Elvtársak! Az egész, az integrált egység egyrészt a részek összessége, de másrészt sokkal több is annál. Az egységben a részek nem vesztik, nem veszíthetik el egyéni, részsajátságaikat, mert különben nem képezhető belőlük egység, gazdag, sokoldalú, minden értéket magába foglaló egész. Arra nézve pedig, hogy az egység több, mint a részek összessége, két példát említek. Az óra minden alkatrészét hiába teszem be egy zacskóba hiánytalanul, jó

1021

Művészet

A IV. Szabolcsi Tárlat

Tisztelt Közönség!

Kedves Elvtársak!

Köszöntöm Önöket én is a Magyar Képzőművészek Szövetsége Kelet-magyarországi Csoportja és a Jósa András Múzeum nevében és megköszönöm azt a megtisztelő figyelmet, amivel kiállításuk megnyitására felkértek és ennek kapcsán lehetőséget adtak nekem, hogy részben a kiállítással, részben pedig a kiállításnál sokkal szélesebb körben mozogva, a képzőművészettel, a képzőművészetek táji beágyazottságával, a képzőművészeti kiállításokkal kapcsolatos nézeteimet kifejtsem.

Soha annyi képzőművészeti kiállítást nem rendeztek Magyarországon, mint napjainkban és azt is elmondhatjuk, hogy sok más, a gazdasági élet, a társadalmi fejlődés, a kulturális viszonyok tekintetében nálunk sokkal fejlettebb államoknál is nagyobb, fokozottabb a gondoskodás a kultúráról általában és ezen belül a művészetről. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a kultúra, illetőleg a művészet pártolása, fejlesztése vonatkozásában nincsenek még tennivalóink, hogy nincsenek visszás helyzetek, hogy az elmondottak ellenére elmondhatnánk azt, hogy a kultúra általában, közelebbről pedig a képzőművészet elfoglalta az őt megillető helyet életünk egészében. Most azonban, ebben az ünnepi pillanatban, amikor egy képzőművészeti kiállítás megnyitása kapcsán mindannyian tanúi lehetünk a kultúra, illetőleg a képzőművészet megbecsülésének, most, amikor örülünk ennek a megbecsülésnek, most, éppen ezekben a pillanatokban ne essék ezekről is szó.

Hogy kiállításunkkal foglalkozzam, az látszik legegyszerűbb és talán legjobb megközelítési módnak, ha a kiállítás címét elemzem: *IV. Szabolcsi Tárlat.*

Lássuk csak, hogy pusztán a cím elemzése, a címben szereplő fogalmak tisztázása, mily sokat mond. Nemcsak a kiállításról, hanem a kultúráról általában, közelebbről a képzőművészetről és nem utolsósorban a művészetpolitikáról. Kiállításunk címének első szava az, hogy *negyedik.* Önmagában sokat mond, azt jelzi, hogy egy *sorozatról* van szó, amelynek eddig már három kiállítás-előzménye volt. Nyilvánvaló, hogy a kiállítássorozat életképesnek bizonyult, kellő érdeklődést váltott ki, nyilvánvalóan világos, hogy a helyi kultúrpolitika letéteményesei felkarolták ezt az ügyet, támogatták és támogatják most is, hiszen ellenkező esetben nem került volna sor ennek a negyedik kiállításnak a megrendezésére. Egy négy darabból álló kiállítássorozat ugyan még nem nagy sorozat, nem vehető teljes joggal még hagyományosnak sem, azt azonban bizonyítja, hogy az ilyen jellegű kiállításokat igényli a közönség, hogy a kezdeményezésen már túljutott a vállalkozás, hogy a kultúrpolitika szervei és intézményei ennek a felismerésnek megfelelően segítik, támogatják és fejlesztésén fáradoznak.

Kiállításunk címének második szava: *Szabolcsi.* Igen sokféleképpen értelmezhető és csupán különböző értelmezéseinek összevetéséből is — úgy vélem — le tudunk

Végül hátra van még kiállításcímünk utolsó szava: *tárlat*. Nem árt ennél is elidőzni egy kicsit. Nyelvújítási szó, összetett szó és bizonyára nem haragszanak meg nyelvészeink, ha nyelvészetileg esetleg helytelent mondok, de a kiállítás szempontjából az előzőek kiegészítése vonatkozásában lényegest és igazat. Az első tag „tár", mindenki számára érthetően raktárt, sok értékes tárgy őrzési helyét, kincstárt jelent. Ezt jelenti a mi kiállításunkkal kapcsolatosan is! A szó másik tagja „lat". Egy régi mértéket, mérőeszközt, egységet juttat az eszembe. LATOLNI, LATOLGATNI pedig azt jelenti, hogy mérlegelni, értékelni. A mi összetételünkben azt jelentheti, hogy egy képzőművészeti kincstárt kellően értékelünk, mérlegelünk. Úgy vélem, hogy ezt a fogalomkapcsolást még inkább megvilágítják azok a szavak, illetve fogalmak, amelyeket a lat, latol szó bővebb megvilágítása kedvéért felsorolhatok: PÁRLAT, az összegezést, a sűrítést, az értékek tömörítését juttatja az eszünkbe; ZÁRLAT, az őrzést, a megbecsülést, az óvást idézi elénk; BIZONYLAT pedig a bizonyítást, a vélemény melletti kiállást jelenti, de hasonlóan gazdag tartalmú és kiállításunk szempontjából egyáltalán nem közömbös a GONDOLAT, valamint a VÁZLAT szó. Mind-mind a megbecsülést, az érték tiszteletét jelenti. Ez a mi tárlat szavunk is.

Ami most már magát a kiállítást illeti, csak néhány szóval mutatom be. Könnyen tehetem ezt, mert a kilenc kiállító művész mindegyikét jól ismerjük, külön, újbóli bemutatásra nem szorulnak. *Lakatos József* a népélet festője. Nagy méretű, általában sötét hangvételű képein tárgyak, eszközök kapnak különleges jelentést (Szövőszék, Gyűjtemény). A hajdúböszörményi művésztelep közösségi szellemére is utal Hajdúböszörmény c., nagy távlatokat felölelő, hangulatkeltő képe. *Berecz Andrást* talán a leginkább ismerjük. Lírai hangvételű, a hangulatokon túl mély érzéseket kifejező képeit mindig sajátosan szabolcsinak éreztük. Most is. A Szindbád utazásai c. olajképe is nemcsak azért „szabolcsi", mert Krúdy ihlette, hanem azért is és úgy is, hogy a szűkebb pátriát, az „én szőke városomat" tudja a szindbádi távolságokba, és távlatokba helyezni. *Huszár István* Radnóti-illusztrációi különös figyelmet érdemelnek és a számomra új intarzia-próbálgatásai is. Nagyfokú szakmai tudás, a lendület szépsége jellemzi munkáit. *Horváth János* a látvány festője, a gondolati tényezők megtestesítésére törekszik egyre tisztuló, leegyszerűsödő formában. Munkái rendkívül festőiek, mint például a Múlt idéző, az Előzés, a Szalmakalapos. *Kádas István* grafikus, a vonal művésze. Számomra a legnagyobb meglepetést *Kerülő Ferenc* okozta. Egy vérbeli festő, a tobzódó színvilágot erős kézzel kordában tartani képes, rendkívül expresszív, a látványban élő, gondolkodó, a fényt részeire bontó és káprázattá alakító művészt ismertem meg benne, például a tárgyainál fogva is szabolcsi — Kerítésnél, Utolsó házak című — képeiben. *Soltész Albert* is jól ismert, törekvő művész. Munkáit a báj, a meleg líraiság jellemzi még akkor is, ha érdesebb, a mindennapi élet nehezebb oldalát ábrázolja, mint például az itt látható Kapások c. képén is. *Paál Gyula*, az itteni festők talán legjellegzetesebbike, nem véletlenül maradt a bemutatás végére. Képei, az itt bemutatottak is, a közvélemény szerint is a „legszabolcsiabbak". Én talán úgy helyesbíteném ezt a megfogalmazást, hogy *Paál Gyula* művészete a leghelyhezkötöttebb mind *tartalmát*, mind *kifejezésmódját*, mind tendenciáit illetően. Nagyfokú szakmai tudása, a korábbról kialakított sajátos technika, színvilág pedig *jellegzetesebbé* tették munkáit, akárcsak az itt látható Éjfélt követte a hajnal, az Örökség, a Palánkos házak, a Hajnali búcsúsok, a Muskátlis ablak c. képek esetében is. A nyolc festő-grafikus mellé méltó partnerként társul *Tóth Sándor* szobrász, akit a család szeretete, a család ezer- és ezer arca vezetett el a plasztikus ábrázolás más tárgyú lehetőségeinek a megmintázásához. Ezzel a melegséggel formálta meg a kiállításunkon látható kisplasztikák, érmek, emlékérmek alakjait is, Káplár Miklós, Bes-

állapotban, hiába kötöm be jó erősen a zacskó száját, nehogy eltűnjön egyetlen alkatrész is, az óraalkatrészek összessége nem fogja mutatni az időt. Ahhoz, hogy az óra alkatrészei órává egységesüljenek az kell, hogy egy rendező, szervező erő, megfelelő tapasztalatok alapján, egy bizonyos tervnek megfelelően minden részt a maga sajátos helyére tegyen és még ezután is ellássa a gépezetet a működéséhez szükséges energiával, sőt ezt az energiát időről időre pótolja. Aztán egy másik példa, remélhetőleg már közelebbi területről. A lakótelep, legyen az bármily jó építésű, a maximális kényelmet biztosító, egészséges, tágas vagy szűk, kicsi vagy nagy házak összessége, még nem város. A városnak megvannak a maga sajátos funkciói, de most ezeket ne részletezzem itt, és ezek a funkciók nincsenek meg a lakótelepben vagy csak részben vannak meg, illetve egészen más funkcióval bírnak. Akárcsak az órával: más az óraalkatrész funkciója és más az óráé. Így van ez az integrálódó kultúrával is: a részek gazdagítják, teszik sokoldalúan funkcionálóvá a kultúrát. Így van ez a szabolcsi művészet esetében is, ami egyrészt szorosan beletartozik a kelet-magyarországi művészetbe, még szervezetileg is, másrészt egy nagyobb nemzeti egységbe, a magyar művészet egészébe, ami aztán tovább integrálódik korunk európai, sőt még azon túlmenően is világunk, a mi annyiféle megosztottságban, annyiféle tagoltságban egyező és ellentétes, baráti és ellenséges viszonyok közt élő, ható művészetébe.

Kedves Elvtársak! Tisztelt Közönség!

Most már igazán csak az hiányzik, hogy a sajátos, a szabolcsira jellemző jegyeket határozzuk meg. Az eddig elmondottakból is világosan kitűnik, hogy a szabolcsiság fogalmában benne van minden felsorolt tényező; a földrajzi fogalom is, a származási hely szerinti illetékesség is, a munkaterület is, az életforma is, a véleményfajta is. Mindezt az itt adott anyagi lét, a történeti létben megformált és változott egyéni és társadalmi tudat határozza meg. Nem szeretnék a kelleténél ideológikusabb lenni, de hangsúlyoznunk kell, hogy a szabolcsi művészet esetében is a lét, az életmódalakulás határozza meg a tudatot és formálja például a művészet különböző összetevőit, részleteit és teszi egy-egy viszonyulás tekintetében egyedivé, jellegzetessé, a mi esetünkben szabolcsivá. Ennek a folyamatnak a társadalom a közege, a társadalom sajátos alakulása; viszonyulásai szabják meg azt a kettős igényt is, ami a művészet esetében alapvető, meghatározó jelentőségű: az egyik igény a társadalomé; igény a művészetre, igény mindenütt, a még oly fejletlen helyeken, társadalmakban is, igény itt Szabolcsban, itt Nyíregyházán is. Ezt az igényt ez a kiállítás, jobban mondva kiállítássorozat a legszebben bizonyítja. A másik igény a művész, összefogva a művészet igénye. A művész ki akarja fejezni a saját egyéniségének, látásmódjának megfelelően korát, mindennapjait, a közérdekű, a mindenki által ismert problémákat, a kortársi világot, még akkor is, ha egyébként passzív természetű, szemlélődő alkat, játszi enyelgésnek, tartalom nélküli időtöltésnek, próbálgató játéknak tartja is a művészetet. A művész, a művészet közélete az alkotás, a véleménynyilvánítás, még akkor is, ha nem annak szánja az alkotó, ha nem is ítéli annak a közönség.

Világos, hogy a társadalmi igénynek és a művész, a művészet igényének találkoznia kell valahol, valahogy. Ha nincs találkozás, egybehangzás, akkor mind a művészet, mind a társadalom visszás helyzetbe kerül, értetlenségek, konfrontációk, értelmetlen útkeresések, megalkuvások, üres kompromisszumok világa hódít tért. Mi nyilván nem ebben a helyzetben vagyunk. Ezt bizonyítja ez a kiállítás is, amelynek szerintem legnagyobb érdeme az, hogy azt tanúsítja, hogy a társadalmi és a művészi, művészeti igény szerencsésen egymásra talált Szabolcsban.

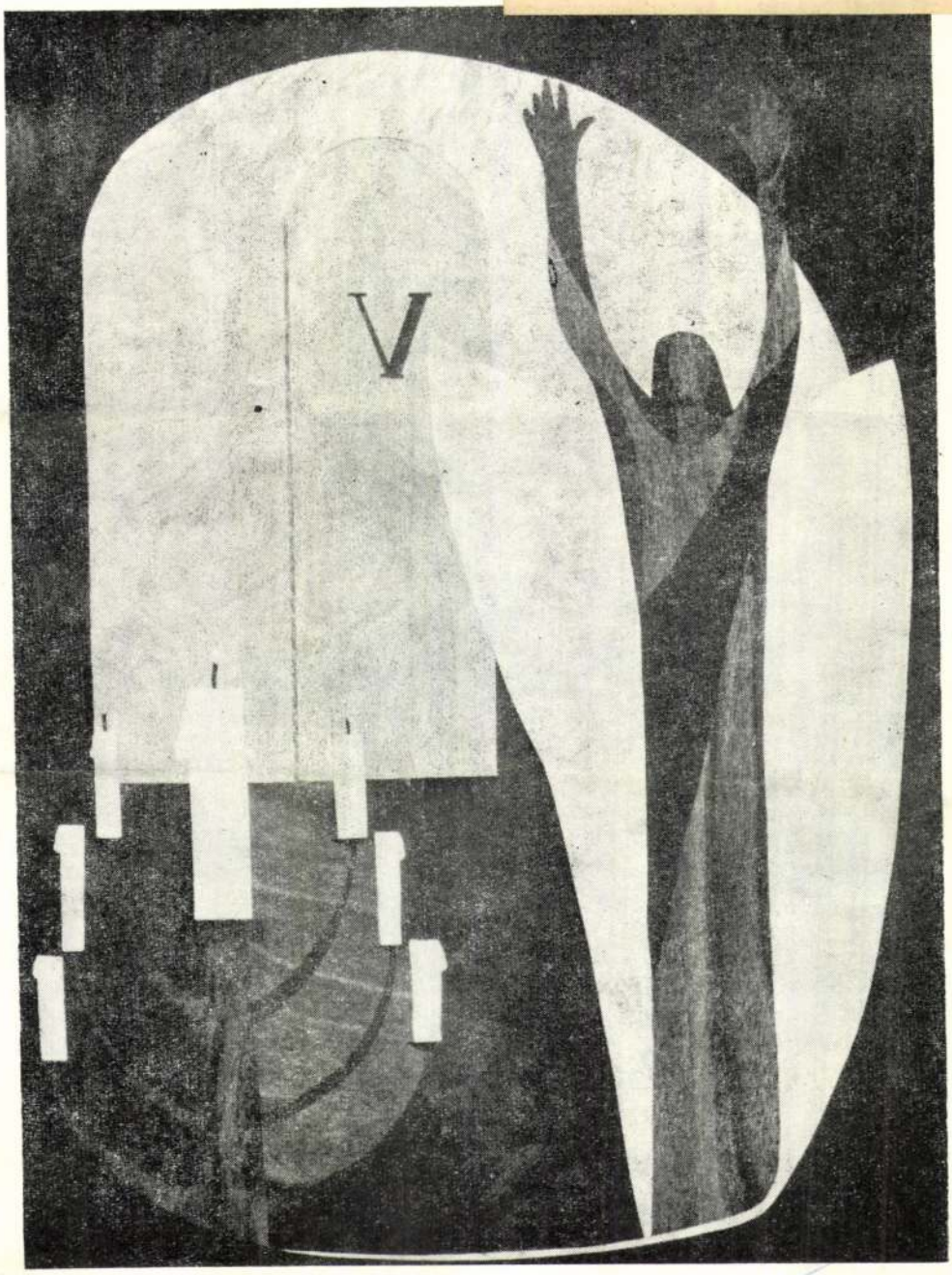

Huszár István: Radnóti-illusztráció

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE
Soltész Albert,
festőművész
1979 - 3 4

senyei György, Váci Mihály portréit. A *Fazekas Jánossal* közösen készített és kiállított Emlékműterve a kisplasztikából a monumentálisba, a szobrászatból az építészetbe utal.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom kedves figyelmükbe ezt a kiállítást, a IV. Szabolcsi Tárlatot, a kiállítás minden egyes értéket képviselő darabját, a kiállítás azon tendenciáját, hogy a különböző felfogású, technikájú, színvilágú, hangulatú alkotásokat egységesíteni igyekszik, sajátosan szabolcsivá kívánja formálni. A kiállítást megnyitom.

Dankó Imre

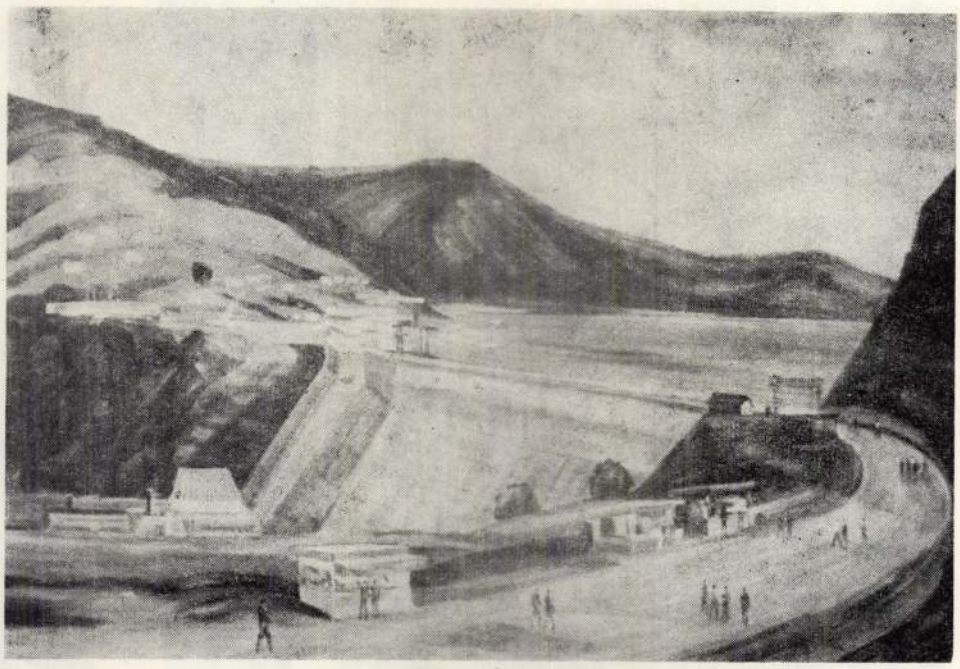

Soltész Albert: Zapora, erőmű

kértek rá
ni, mert
összekötte
esetleges
rázdaságr
ítéli, de
tisztesség

Múltbél
beidegződ
fenyegeté
ben törté

tetése: mögöttem valaki áll. Sajnos, ez a szokás túlélte az eltelt 35 esztendőt, bár szerencsére megkopóban van a hatása. *Az uram-bátyám világ rossz emlékű visszasejlése mindez.* Mindannyiunk kötelessége, hogy fellépjünk ellene. Mégpedig bátran, nem suttogva, félve.

Ön többször is kérte, ha foglalkozunk az üggyel, a nevét ne említsük. Mert legyen akármi is az ügy folytatása, *az együttlakás marad,* ami aztán sokféle kitolásra adhat módot a jövőben is. Meggyőződésem ellenére is teljesítem kívánságát, hiszen én valóban nem tudom a hétköznapok során megvédeni, s képtelen vagyok hosszabb távú nyugalmát garantálni. De tudom, ezt megteszi helyettem törvényességünk képviselete, ha dönt a pörben. *Mert az öné a legnagyobb protekció: az igazság.*

a vállalati szb-
szociális tervel
nek is köszönh
szűntek a harr
kásszállók, szin
munkásjáratok
vel kényelmes
gozókat. A terv
dosítják, a gaz
zítva.

● **A kollektí**
tásai hogya
tozásaihoz

— A kollel
elmúlt választá
SZMT elnökség
fel a figyelmet
ződések adta l
használni a ga
nyes megvalósí
gek összhangjá
években megy
szerződést köt
hatálya terjed
kollektív szerz
ki a munkavisz
kat. Jól segítik
gazdálkodását,
fejlesztését. A
szerződéseket a
gokkal felülviz
tásokra javas

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Soltész Albert,
festőművész

KELETMAGYARORSZÁG

1980 SEP 21

mezít-lá-lab ali vigyázzban
fényes cipője marsán.

1021

Munkásportré. Soltész Albert grafikája.

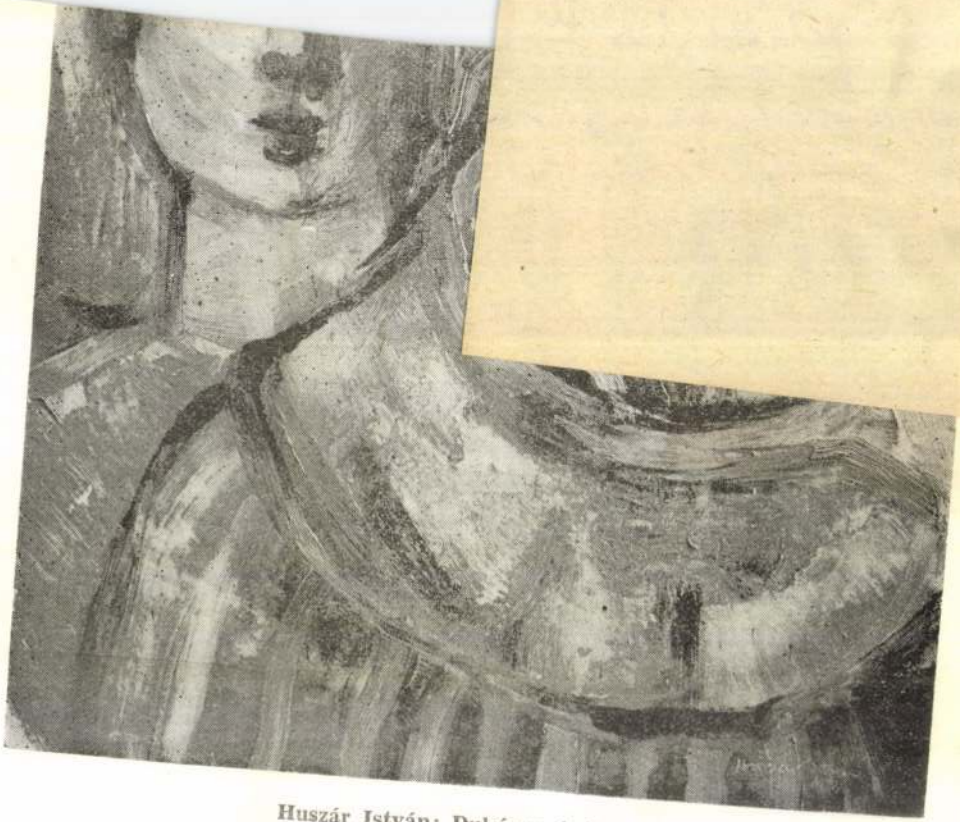

Huszár István: Dulcínea és lovagja

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1974 — 1

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Soltész Albert

(B. J.)

1021

Soltész Albert: Szanóki hegyek

KM ÜNNEPI MELLÉKLET

KÁRPÁTI IGAZ SZÓ

Testvérlapunk, a Szovjetunió Kárpátontúli területén megjelenő Kárpáti Igaz Szó munkatársainak összeállítása a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 62. évfordulóján.

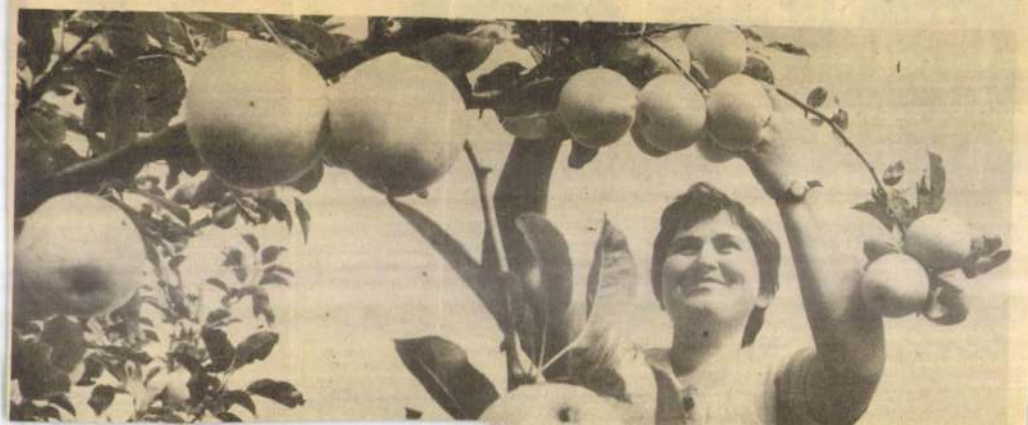

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Soltész Albert,

KELET-MAGYARORSZÁG

1979 NOV 7,

festőművész

1021

Munkásüdülők. Soltész Albert rajza.

sné szalagvezető a nyíregyházi ruhagyárban.

ndégünk: Bajdik Andrásné

atyolat könnyítései

s, a vasalás év-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG
Soltész Albert
1979 JAN 28
Képzőművész

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

1021 SZERETET

Soltész Albert rajza

„A vizsgálatot szakértők bevonásával folytatják..."

Orvos, mérnök, közgazdász az igazságszolgáltatásban

„A bíróság a szakkérdések tisztázására igazságügyi szakértőt rendel ki." Szinte minden tárgyaláson elhangzik ez a mondat, de épp ilyen gyakori az is, hogy „a rendőrség a vizsgálatot szakértők bevonásával folytatja". Szakértő állapítja meg, milyen súlyos sérüléseket okozott a vádlott, szakértő véleménye alapján emel vádat az ügyész, hogy mennyit sikkasztott a főkönyvelő, szakértő foglal állást abban, hogy műszaki hiba, vagy felelőtlenség okozta-e a balesetet. A nagy tapasztalatot, aprólékos, alapos vizsgálatot igénylő szakértői munkáról beszél most a gépészmérnök, a mérnök-közgazdász, az orvos, akik mindhárman gyakorlott igazságügyi szakértők.

Bicskával vágott fékcső

Kulcsár László, a HAFE főmérnöke, műszaki szakértő.

— Tizenegy éve jött el hozzám egy rendőrtiszt, hogy vállalkoznék-e szakértői munkára. Próbáljuk ki — mondtam — bár rettenetesen féltem attól, hogy olyan balesethez is kell menni, ahol ott fekszik még az áldozat... Azóta évente 100—120 esetben rendelnek ki balesetekhez és polgári peres ügyekben egyaránt. A baleseteknél a sérülésekből, a hátramaradt nyomokból kell következtetni, hogy például milyen helyzetben ütötte el a járműt az áldozatot, amikor pedig műszaki hibára hivatkozik a balesetet okozó vezető, akkor azt, hogy a baleset előtt, vagy a baleset során keletkezett-e a hiba.

Egyik motoros utasával a kanyarban letért az útról... mondják, hogy megfelelő világítást használtak, s a szakértő kimutatja: nem.

— Nehéz, sok szabad időt követelő munka ez, s bár igaz, hogy megfizetik, ezt csak pénzért nem lehet csinálni.

Hány süldő cserélt gazdát?

Benkő Imre, a Magyar Nemzeti Bank megyei igazgatóságának osztályvezető-helyettese, könyvszakértő.

— Okleveles könyvvizsgáló vagyok, de mivel az eredeti végzettségem agrármérnök, legtöbbször a mezőgazdasági üzemekben felfedezett bűncselekményekben dolgozom szakértőként. A legfrisebb eset: egy közeli termelőszövetkezetben egy nődolgozó szabadon hozzájuthatott a pénztári nyomtatványokhoz. Volt olyan tömbje, amelyikből a bizonylatokat bevezette a pénztárkönyvbe és volt olyan is, amelyiket nem. A bíróság, mint a büntetőbírák. Szerződésszegések, felvásárlások elmulasztása ad sok munkát.

— Egyik tsz vett egy traktort, amellyel zöldbabbetakarító gépet vontattak. A gépnek eltört a főtengelye, és fél évbe is beletelt, míg megjavították. A kárt, amely a gép állása miatt, s amiatt keletkezett, hogy sok munkabért kellett fizetni a gép helyett babot szedőknek, ki kellett fizetni a tsz-nek.

Nem cserbenhagyás — agyvérzés

Dr. Bartha István orvosalezredes, igazságügyi orvosszakértő.

— Feladatunk az élő személyek vizsgálata: a talált sérülések gyógytartamának megítélése, veszélyességének, maradandóságának megállapítása. Az igazságügyi orvosszakértő részt vesz a rendkívüli halálesetek tisztázásában, de a legfelelősségteljesebb munka az emberölések áldozatainak boncolása. A bíróság ítéleteiben messzemenően támaszkodik az orvos szakvéleményére.

— Kisvárdáról kora hajnalban indult egy autó. A városból kivezető úton rövid idővel később egy idősebb

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 AUG 20
KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

KM ÜNNEPI MELLÉKLET

1021

Alkotmánynapi köszöntő. Soltész Albert rajza.

Soltész Albert festőművész

Soltész Albert: Bujtos

Rajzok a vázlatkönyvből.
Kelet-Magyarország, 1982. jún. 12.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Soltész Albert

1021

Soltész Albert: Böszörményi házak. (Az Iskolagaléria anyagából.)

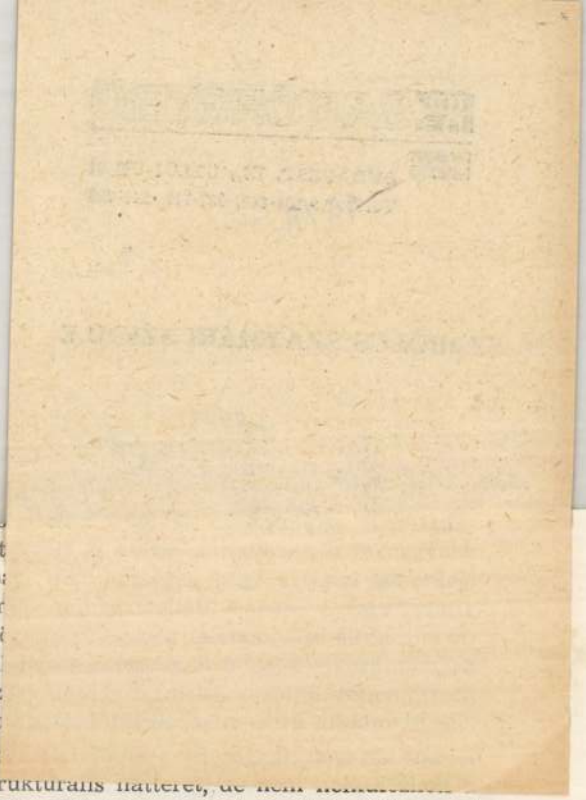

helyzete még mindig alacsony szint
eltérés a falu és a város összehasonlításáb
elvándorlását nem mindig a munkaalkalm
elmaradottsága is. Nemcsak a falu-város k
ren a további intézkedéseket, hanem a mun
javítása magával hozza a nagyüzemi mez
hiszen ez nem nélkülözheti a specializálódo

A korszerű mezőgazdaság — egyre töb
valóban nem nélkülözheti a fejlett infrastrukturális hátteret, de nem nélkülözheti
művelt szakembereket sem, akiknek a kommunális igényei jóval meghaladják a mai falusi lakásfelszereltséget.

A közeljövőben a kedvező adottságokkal rendelkező mezőgazdasági települések népességszáma is csökken, még a dinamikusan fejlődő mezőgazdaság ellenére is. Arra azonban nagy súlyt kell fektetni, hogy a mezőgazdaságban maradók — társadalmilag egyébként rendkívül fontos foglalkozásuk miatt — ne kerüljenek hátrányba.

A mezőgazdasági telephelyek infrastrukturális felszerelésével párhuzamosan sok falu kommunális helyzete fog megjavulni, de megoldhatatlan a szórványtanyák és jó néhány kis lélekszámú település teljes közművesítése. Elnéptelenedésük egyik legfőbb oka véleményem szerint éppen ez lesz.

Napjainkban a kommunális fejlesztés középpontjában az egészséges ivóvíz biztosítása áll, hiszen ezen keresztül vezet az út a fürdőszobák és a kommunális csatornarendszerek általánossá válásához. 1985-re a szabolcs-szatmáriak 60 százaléka nyithatja meg otthonában a vízcsapot, de azon kell fáradozni, hogy minél előbb hozzájusson a maradék 40 százalék is ahhoz a vízcsaphoz, melybe már senkit nem tud lehúzni a Jezsi-baba.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 FEB 26.

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert festő-
és grafikusművész

1029

Soltész Albert rajzai

„Beszélgetők"

„Örökösföldi házak"

„Építkezés"

„Tirpákházak"

KM HÉ

A CIGÁNYÉN

Vele született a dal. Őt tartják a mi Ella Fitzgeraldunknak. Hangjával az éter hullámain keresztül is hódít, s csak meg kell jelennie a színpadon, máris vastaps várja. Rabul ejtett már királyi fenségeket, tapsoltak neki Vancouverban, Münchenben, Leningrádban. Énekelt miniszteréknek és a szakma kiválóságainak, otthon érzi magát a kis falusi művelődési házak színpadán, s a világ nagy hangversenytermeiben. Fellépett Orenburg építői előtt. Hódít mindenütt. Őstehetség.

Bangó Margit mindenütt otthon van, ahol énekelni kell. Ő a cigánydalok és a magyar nóta egyik eminens külföldi nagykövete.

„A müncheni olimpia idején Belgiumban énekeltem. Egyszercsak érkezik a távirat Budapestről a rádiótól: induljak Münchenbe, én képviseljem a magyar színeket. Nagy izgalomban voltam. Az Állami Népi Együttessel léptem fel, Berki László és zenekara kísért. Talán az volt a legnagyobb nézőseregem, akinek életemben eddig énekeltem. Sok ezer ember tapsa kísért."

Megtörtént már, hogy az emberek szeretete elől a művelődési ház ablakán kellett elmenekülnie.

Előadásmódjával hallgatóit, nézőit csodálatra készteti. Ezt Vásárosnaményból, egy nyolcgyermekes cigány családból hozta magával.

— Gyermekkoromban alig vártam, hogy elmenjen édesapám muzsikálni. Leszedtem az ablakról a függönyt, takarót, színpadot csináltunk, lábasból, fedőből, fazekakból alakítottunk „zenekart", s én énekeltem.

Tizenhét éves korában fedezték fel. Szülei unszolására írt a rádiónak.

„— A nagynénémnél laktam Pesten. Grabócz Miklós hamarosan válaszolt és meghallgatásra hívtak. Rettenetesen féltem. Nagynéném biztatott. Igyál meg kislányom egy stampedli kevertet, meglátod, majd az segít. Megfogadtam. Előttem legalább már vagy

— Nekem a
Z-felvétel. Há
ritka, mint a
Néhány híres
Azt jelenti, h
játszhatják, m

Ezért hallani
a kanadai, a
gai, a római v

— Velem is
terdámban fo
magamat.

Áradozik a
két hétig ének
rával. Felső fo
folklórról.

— Katowicé
képviseltem a
tem legszebb
repelt minden
moszkvai cigá
fel. Engem Ol
seny volt. Olya
kem ott kell
amikor megha
énekest, gondo
babér. S amiko
tem magam.
nuszt".

Bangó Marg
sel megosztva
tezett Jugoszlá
Berlinben, Hol
országban egy m

— Énekelten
gyon drukkolt
szen közisme
énekeseik nek
amikor minde

Temperamen
hajáról arra k

— Nemrégib
országból. Egy n
ző újságolta, t
Cigányhimnusz
zenéje, s én é
és zsidók üldö
Ehhez keresto
énekest.

Így esett a
tunkra. Hívták
vállalni, Kana

— Hogy ker
kikérték Euró
énekes rádióre

Óriási megti
öles betűkkel
énekes sikereit

— Vancouve
léptem fel. Eg
géppel, autókk
az élményt, an
Elmondták, mi
országon érezté

Énekelt ittho
gyarok készítet
nyokról Olaszo
nek Bangó Ma

Ami cigányda
mind ismeri, d
a magyar cigá

— Olykor m
több cigányda
Vásárosnamér
nem élnek. É

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 VIII 7

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Soltész András

1021

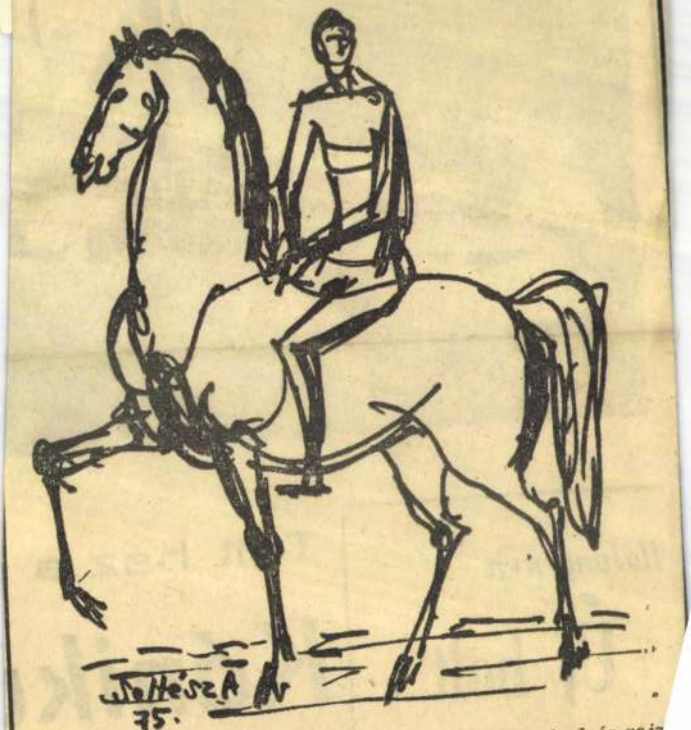

Soltész András raj

Holnap nyit

Új bolt

Telt ház a

Kániku

A szombati — helyenként

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

1978 MÁR 19

Soltész Albert

1021

Nyíregyháza, Agyag utca. — Soltész Albert Bújtos-sorozatából

végül jót nevettek azon, hogy lényegében nem csináltak semmit.

Nincs szándékomban ezekkel a kiragadott rossz példákkal elhomályosítani a társadalmi munka igazi értékét. Megyei szinten százmilliókra tehetők ugyanis azok az összegek, amelyek az „égből pottyannak" egy falu művelődési házához, a kőjárdához, vagy éppen egy üzemcsarnokhoz.

De amíg a rossz szervezés, a félmunka, vagy az érdektelenség motíválja helyenként a társadalmi összefogást, addig számolnunk kell azzal, hogy egyesek megmosolyogják az akciót. Ezért sem mehetünk el szó nélkül az ilyen jelenségek mellett.

Anonymándos

tésekre is vonatkozik.

● Mi okozza a hibákat? Mi húzódik meg az elmondott történetek mögött?

— Vegyük példának a takarítónőt. Ez az asszony gyárban még sohasem dolgozott, nem tudta betartani a legelemibb fegyelmi követelményeket sem. Megszokta, hogy a földről akkor ment haza, amikor akart; ott tudomásul vette, hogy legfeljebb kevesebb lesz a munkaegysége, és kevesebb lesz a fizetsége. Lehet, hogy ott ez meg is érte neki. Mások két-három napig dolgoznak, azután leköszönnek. Nem tudják, hogy mit vállalnak, amit pedig vállalnak, azt nem akarják teljesíteni. Könnyebb a megfutamodás. El-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 19

KELETMAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1021

VÁZLATKÖNYVBŐL. Nyíregyháza-Bujtos. Belső körút. (Soltész Albert rajza.)

KM VASÁRNAPI MELL

Egy folyóirat múzeuma

Nyugat Irodalmi Múzeum nyílt Budapesten

Valaha Basch Loránt, a Baumgarten-alapítvány jogászkurátorának tulajdonosa lakott itt Budán, a Városmajor utca 48/b. szám alatt. Ma rögtön a kapu mellett a falon szerény, de ízléses táblácska jelzi, hogy itt található a Nyugat Irodalmi Elékmúzeum. Gyűjteményét a Petőfi Irodalmi Múzeum anyagából emelték ki, válogatták össze.

Mindössze néhány hete nyitotta meg kapuit a látogatók előtt.

Ez év január 1-én volt 70 esztendeje, hogy a század szellemi erjedésében oly jelentős folyóirat megszületett. A publikált első számból is kitűnt, hogy az akkori irodalmi élet legjelentősebbjeit tömörítette maga köré.

A folyóirat eleinte ezzel a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1978 SEP 2 41

1024

Soltész Albert: Almaszüret

tálnoz lép és bekapcsolja a rádiót, amely még a régi lakóktól maradt rájuk. Kis idő múlva búgva, recsegve megszólal a készülék. Hutóczki nem állja meg, hogy ne szóljon:

— Kapcsold ki ezt a recsegő nyavalyát.

— Várj, mindjárt bemelegszik — válaszol Renn Antal, s kissé megütögeti a dobozt. Tekergeti a gombokat, s hamarosan kemény rockmuzsika szólal meg egy külföldi együttes lemezéről. A zene a nyitott ablakon keresztül a sötét utcára ömlik. A távolból egy fulladozó Zsiguli hangját hozza a szellő: az MHSZ rutinpályáján gyakorolnak a jövő úrvezetői. Rajtuk kívül egy teremtett lelket sem látni. A legtöbb

A színes tévé előtt minden hely foglalt: a Szegény ember, gazdag ember című sorozatot nézik.

ségiztem, ott szereztem meg az esztergályos képesítést. Egy évig itt dolgozom, utána még egyszer megpróbálom a főiskolát. Jól érzem magam a szállón, ismerősöket, barátokat találtam.

— Tényleg lehet itt igaz barátra találni?

hétfőn minden kezdődik elölről, újból „beindul a verkli", és tart péntek estig.

Beszélgetés közben egyre sűrűbben nézik a fiúk az órájukat.

— Hűha, mindjárt kezdődik a tévében a „Szegény ember, gazdag ember" —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

1965 NOV 21

1021

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Sóstóhegyi parasztemberek. Soltész Albert rajza

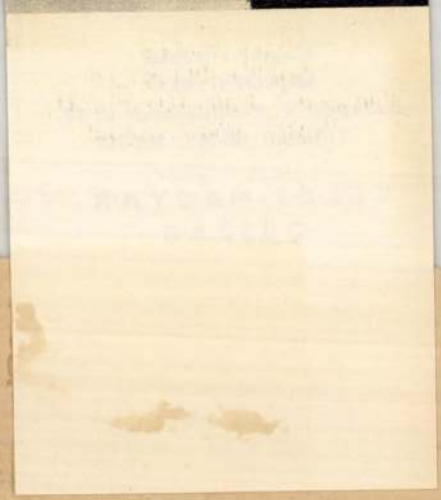

Fekete Gyula:

VIZSGA A VONATON

Egy középkorú, igen művelt és teljesen magányos asszony mesélte, ilyenformán:

Pontosan emlékszem 1937-nek arra a napjára. Gézát nem rég óta ismertem, csak futólag találkoztunk az unokabátyám révén; évfolyamtársak voltunk az egyetemen. Előző nap tudtam meg, hogy együtt utazunk Keszthelyre, az unokabátyám esküvőjére; sejtettem akkor, hogy nem egészen véletlenül utazunk együtt.

Nem tagadom, izgatott a dolog. Kész jogászdoktor volt Géza és nem lehetett sok hátra a katonaidejéből. Amellett művelt fiú, és a művészethez is van érzéke: állítólag

Borzalmas zavarban voltam, égett az arcom. Engem nézett mindenki, az ajtó mellől az idegen is.

— ...Mellékfoglalkozása... — hosszú szünetet tartott apu — ...római császár.

Megkönnyebbültem. Persze, hogy Néró.

Apu is szemlátomást megkönnyebbült.

Szótlanul hallgattam a Néró értékelése körül kialakult vitát; az idegen férfi valami ócska könyvet olvasott. Láttam a címlapot, de nem ismerem a könyvet; én a házikönyvtárunkból éltem, mióta megtanultam olvasni. Több, mint háromezer kötetünk volt, Apu válogatta; néhány tucat magyar klasszikus kivételével

nem kaptam hírt. Akkor Braziliában élt egy portugál nővel.)

Gyorsan telt az idő.

Siófok után egy kisebb állomáson sokáig vesztegelt a vonat. Géza lehúzta az ablakot. Messze, elől, csoportba verődve emberek ácsorogtak. Egy kalauz lámpással a kezében, kivált a csoportból, s errefelé indult.

— Mi baj? Mire várunk? — kérdezgették az utasok.

— Valami szerencsétlenség. Nem enged ki az állomás.

Később egy idősebb férfi jött. A mi kocsinknál megállt a lépcsőnél, és rágyuj-

Egy teherautó elé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 DEC 5

1021

A mezőn. — Soltész Albert pasztellrajza.
(A nyíregyházi képzőművészeti kiállítás anyagából.)

Bajcsy-Zsilinszky Endre szociog

„Badak uram szeren

...Beállít hozzám a napokban egy kisgazda ismerősöm, Badak Gyula Márokpapiból. Azzal jött, amivel majdnem minden kisgazda, vagy földmunkás beállítani szokott: „Valami állást szeretnék..." Mit mondhattam neki? Amit a többieknek. Kár volt feljönniök, Pesten amúgyis rengeteg a munkanélküli, majdnem lehetetlen munkát kapni, a Köztisztasági Hivatal és más intézmények tömve vannak tízezreivel az ajánlottaknak; az építkezések megcsappantak, közmunkák nincsenek, kár egy embernek is otthagynia a faluját. Ott a falvakban kellene más életet teremteni.

Magam is éreztem, milyen üresen és kopottan hangzanak ezek a szavak az élet mindennapos és véres emberevő forgatagában. Az én kisgazda ismerősöm arca megnyúlt és keze tehetetlenül esett az ölébe. Kérdésemre pedig, hogy miért szánta rá magát erre a budapesti álláskeresésre, elmondta az ő „kettős szerencséjének" a történetét, érdemes a feljegyzésre. (Két évvel később ugyanez történt meg Móricz Zsigmonddal, akihez Márokpapitól délkeletre eső Magosligetről Papp Mihály: róla írta meg 1932-ben élete egyik híres remekét, a „Boldog ember"-t. Szerk. megjegyzése.) Badak Gyula világosan, áttekinthetően adta elő mondókáját, könyvén esik szavait visszaadnom:

★

Márokpapiban lakom, mint tetszik tudni, 31 éves vagyok, 12-es huszár voltam a háborúban, megszereztem a bronz vitézségi érmet, és a Károly keresztet. Két gyermekem van, az egyik mostoha, feleségem első házasságából. Feleségem első urával Amerikában szerzett egy kis vagyonkát, azt és ügyvédek packázása.

A bérlő az összeget ki is fizette ügyvédem kezeihez, az ügyvéd azonban az elszámolást úgy intézte, hogy végül még én tartoztam volna neki 560 pengővel. De ezt hajlandó volt elengedni, ha számadásaiba belenyugszunk. Kénytelen kelletlen bele is nyugodtam volna, ha időközben nem kapom az értesítést — csak az értesítést, magam sem ezt, sem a többi ítéletet nem láttam — hogy a kir. Kuria a bérlőnek visszaítélte a 381 pengő kamatot. Persze, ügyvédem fel is szólított, fizessem vissza ezt a pénzt mégpedig haladéktalanul a bérlőnek. Vissza is fizettem volna uram, megtanultam, hogy a packázó ügyvédeknek igazuk van végül is, de visszafizetni csak olyasmit lehet, ami előbb már az ember markát nyomta. Én azonban egyetlen fillért sem láttam, sem az az 1700 pengő megítélt tőkéből, sem a kamatokból, így bizony megmondtam az ügyvéd úrnak, hogy ezt én nem fizethetem, fizesse ő, hiszen ő kapott kézhez mindent, ő azonban nemcsak hogy erre nem volt hajlandó, hanem megmondotta, ha ilyesmit fogok követelni, ő meg perelni fogja rajtam azt az 560 pengőt, amivel még tartozom neki. S mikor megtudta, más ügyvédnél jártam, csakugyan beperelt, s követeli rajtam ezt az összeget.

Közben a bérlőnek is kifizettem 381 pengőt és annak kamatait, összesen kereken 440 pengőt. Most várom, mikor kell majd kifizetni az 560 pengőt és kamatait.

Ez az én második szerencsém története: a bíróság szép összeget ítélt meg számunkra, sokat jelent egy kisgazda életében és gazdaságában 2000 pengő. de még a fele is

lásra, ez már 15 százalék. De azonkívül az én megőrölt búzámat négyfelé, 4 zsákba osztják: az első, a második, a harmadik lisztet és a korpát külön, csakhogy a negyedik zsákot is búzának számítják, úgy hogy 1 (egy) mázsából én nem 85 kilogrammot kapok vissza, hanem csak 81-et. Így a malom 19 százalékot kanalaz le az én búzámból. Ez 15,52 mázsára, 2,94 mázsát jelent, s így nem marad már csak 12,58 mázsa. De az egyik 2 mázsás őrletésem alkalmával egészen hihetetlennek tetsző károsodás ért a vásárosnaményi malomban. A legtisztább 2 mázsa búzámat vittem oda, mégis mikor leeresztették a rostán, mázsánként 25 kilogrammot fogtak ki belőle... Ez 50 kilogramm volna, de már 6 kilót odaszámítottunk az előbb a 3 százalékos rostálási százalékkal így csak 44 kilogramm. Marad tehát a 16 mázsából 12 mázsa 14 kilogramm lisztnek és korpának. Ebből 20—22 százalék volna a korpa, de valójában mindég több, 25 százalék is, ahogy nekünk valósággal kimérik. Ha tehát a 3 mázsa 3 kilogramm korpát leszámítjuk, maradt tisztán 9 mázsa 11 kilogramm lisztem. Családom ebből idáig 7 mázsát elfogyasztott és az időnként felvett napszámosok. A még megmaradt liszt talán elég lesz újig...

Így van ez uram: a magyar kisgazda legfőbb terményéből, a búzából én egy kilónyit se tudtam pénzzé tenni. Hát még ha annyi gyermekem volna, mint itt a legtöbb gazdának és nincstelennek.

Rozsom, mint mondtam, 20 mázsa termett, 2 mázsa ment vetőre, és 170 kilogramm volt a cséplőrész. Maradt tehát 16 mázsa 30 kilogramm. Ebből hitelbe adtam egy falubelinek 3

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1984 SEP 29

Soltész Albert, festő–
grafikusművész

1021

Képzőművészeti világhét '84

Soltész Albert: Parkban

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

Megyénkből indultak

A hadtudomány kandidátusa

Eddig legtöbbször úgy toppant be a szerkesztőségbe, hogy feladatot hozott. „Jó lenne, ha a Kelet-Magyarország megírná..." — mondta. Szakaszparancsnok volt, amikor megismerkedtünk. Legutóbb őrnagyként a Magyar Néphadsereg egyik magasabbegységénél teljesített szolgálatot vezető beosztásban.

Most elbúcsúzni jött, kezében a friss okirat: *dr. Vámosi Zoltán* alezredest, a hadtudomány kandidátusát a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiára tanszékvezető-helyettesnek nevezték ki. Látszólag egy hír ez, mégis három esemény: a Sopron '84 harcászati gyakorlat után — soron kívül — alezredessé léptették elő, szeptember 6-án pedig Budapesten, a Politikai Főiskolán vette át az oklevelet, mely szerint a rektor a „politikai tudományokból egyetemi doktorrá avatta".

Három ilyen esemény ismerős esetében is tiszteletet parancsol, aztán mindjárt egy személyes kérést: beszélgessünk arról, hogyan lesz egy tiszakóródi kisdiákból a hadtudomány kandidátusa.

munkájának témáját. Levelező aspirantúrára jelentkezett Moszkvába, egykori akadémiájára. Sikerrel tette le a kandidátusi minimumvizsgákat, majd 1983 áprilisában sikeres védés után megkapta a filozófiai tudományok kandidátusa tudományos fokozatot, amelyet az itthoni szabályok értelmében —

Soltész Albert festő-grafikusművész
Varga Tibor: A Nyírség festője. Soltész Albert kiállítása Nyíregyházán.

Soltész Albert: Tokaji táj, tempera, 37 × 50 cm, 1968
(fotó: Czékmann István)

Művészet, 1988. máj., 63-old.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1966 FEB 27

1021

Nyíregyházi építők

Soltész Albert rajza

Történelem

A magyar történett

Az elmúlt esztendőkben ugrásszerűen fokozódott az érdeklődés a történelmi jellegű munkák iránt. Ezt bizonyítja az is, hogy még az olcsónak egyáltalán nem mondható többkötetes Világtörténet 30 ezer és a kétkötetes „Magyarország Története" 28 ezer példánya hónapok alatt gazdára talált.

Bár a korábbi népszerű tudományos összefoglalások hozzáférhetővé tették a szélesebb rétegek számára történetkutatásunk legújabb eredményeit, számos kérdésben nem tudták véglegesen kiszorítani a köztudatból a polgári történetfelfogást. Igaz viszont az is, hogy a múlt sokoldalú értékeléséhez több magas színvonalú összefoglaló munkával járultak hozzá könyvkiadóink. De mindez kevés, mert az igények, az érdeklődés gyorsabban nő, mint ahogy a kiadók terveznek.

A történeti kiadványok sikere, a tudományág iránt fokozódó figyelem arra indította a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetét, hogy elhatározza egy tíz kötetes összefoglaló kiadvány megjelentetését. Ez a többkötetes „Magyarország Története" 1896 óta az első ilyen nagyobb méretű kiadvány hazánkban.

— A sorozat 1970-től kezdve jelenik meg, évenként két kötetben — tájékoztattak a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetében. — Az utolsó kötet előreláthatóan 1974-ben kerül az üzletekbe. Ez már a hatvanas évek történetével, napjainkkal foglalkozik.

A legutóbbi kétkötetes „Magyarország Története" jelzi ugyan a marxista történettudományban bekövetkezett fejlődést, de az új kutatások teljes tudományos kifejtését nem tette lehetővé. A készülő tíz kötetes sorozat nemcsak összegezi az eddigi eredményeket, hanem felveti a legújabb problémákat is.

A mű nagy feladatot állít a szerkesztők, írók elé. Tisztában vannak azzal, hogy a munka tudományos jellegének nem szabad az olvasmányosság, a közérthetőség rovására mennie, hiszen a legutóbbi időkben megjelent történelmi művek is nagyrészt annak köszönhették sikerüket, hogy a tudományos pontossággal elemzett témakört olvasmányosan dolgozták fel.

A nagy érdeklődésre számottartó sorozat szerkesztői között olyan neves, hazánk

Soltész Albert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Grafikusművész

KELETMAGYARORSZÁG

1981 JAN 11

1021

A Nyíregyházán épülő új művelődési központ. Soltész Albert rajza.

megkezdődött a mu
1948-ban a földművesszö
kezet szövő háziipari csop
jaként működtek. 1951
alakult meg a háziipari
vetkezet paszabi szövőré
ge.

*

Hogyan készül napja
ban a híres szőttes? Jele
a bedolgozókkal együtt *száz-
tizenheten* szövik, pikózzák
— szélein díszítik — ezt a né-
pi textíliát. Örvendetes, hogy
sok közöttük a fiatal — tájé-
koztat *Vattai Jánosné* rész-
legvezető. Felnő az újabb
nemzedék, amely ellesi a
szakmai fogásokat, a szövő-

Czomba Pál, a népművészet mestere. (E

Soltész Albert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Gra fi Munkács

KELETMAGYARORSZÁG
1980 DEC 25

1021

Tokaji házak. Soltész Albert grafikája

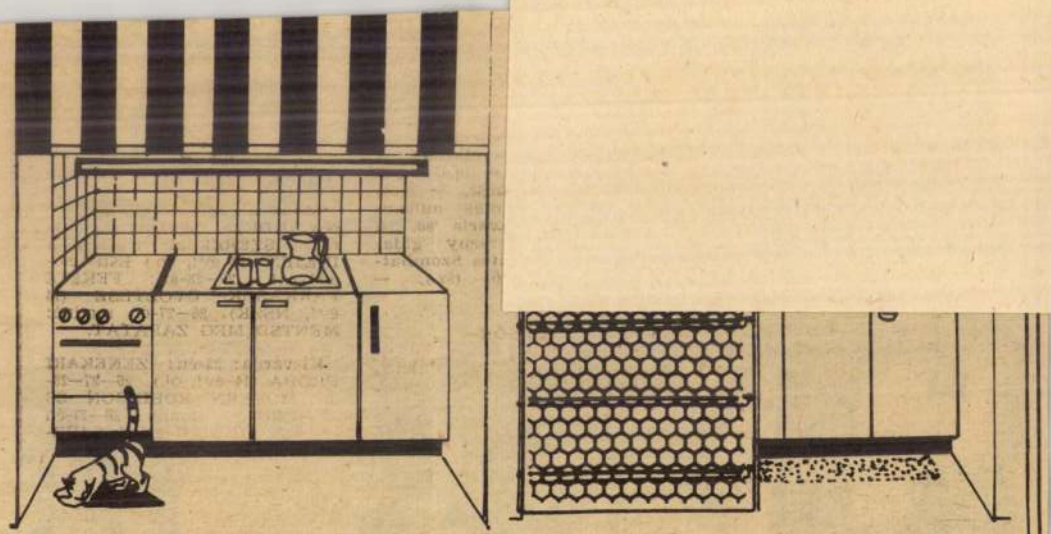

Garzonlakásokban, vagy ahol leválasztással alakítanak ki lakrészt, általában meg kell elégedni főzőfülkével. Ez a szükségmegoldás kis helyre zsúfolja össze mindazt, ami a főzéshez, étkezéshez szükséges, ám néha bepillantást enged mosatlan edények halmazára és más rendetlenségre is.

Ilyenkor a háziasszony szeretné a főzőfülke által nyújtott „csendéletet" elrejteni az idegen tekintetek elől. Erre a házilag is elkészíthető roletta a legpraktikusabb. (A függöny kevésbé alkalmas.) Mivel ilyen rolettát nem lehet vásárolni, barkácsoljunk magunk.

Először azt határozzuk el, hogy egy vagy két részből álljon. Elkészítési módja mindkét esetben azonos. A lakástextil boltokban kapható rolóvászonból olyat válasszunk, ami színben, mintában illik a környezethez; ez lehet egyszínű, csíkos, virágos stb. Az erős vászonra 30—40 centiméterenként (függőlegesen) 2,5 cm széles bujtatókat varrunk a saját anyagából, és ide keskeny léceket húzunk be, mégpedig úgy, hogy kétoldalt 1—1 centire kiálljanak. Ezekbe a kiálló végekbe lyukat fúrunk, és zsinórt húzunk keresztül rajta.

Most a rolettát egy 3x3 cm vastag lécre erősítjük hátulról, a főzőfülke teljes szélességében. Ezután következik a felszerelés. A felső lécet (amelyet színesre festhetünk vagy nyers színben hagyhatunk) karikás facsavarokkal látjuk el, 5—10 centinként, s a lécvégekbe fűzött zsinórt a karikákon úgy vezetjük át, hogy egyenletes húzásával a rolettát fel tudjuk emelni. A kész rolettát felhúzzuk, a zsinórt a falba erősített két kampóra tekerjük.

Soltész Albert

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész

KELET-MAGYARORSZÁG
1983 JUL 30

1021

Soltész Albert: Lovak

Azt mondja:

— Na kérdezz. Mire vagy kíváncsi? Különben is ismerlek már, mondom. Mint mindig, most is a javítással kezdtük az aratást. Magyarázd már meg, hogy a fenében lehet az, hogy veszünk egy új kombájnt és szétesik a tarlón. Peregnek róla a csavarok. Volt baj a régiekkel is. Tönkrement néhány csapágy, a szárító áll, mert bedöglött. De ne ezt írd! Ez a tábla itt MV—4-es. A kalászban megszorult ugyan a szem, de így is meglesz hektáronként 40—43 mázsa. Majd az MV—8-as jobban fizet...

Az akácfasorban most az megy, hogy Völgyi József egy kölcsönkért bicskával vetkőzteti a gidát. Ez a Völgyi fodrásznak tanult, de mert úgy gondolta, hogy abban a szakmában akkor nem

— Akkor n

És most né
marok bugyrá
búza. Tenyérn
tenyér mindig
kával, szerete
mel, mikor ho
sa. Mert tudo
az, amire mo
za, a lisztes
szemek — az
más. Az élet
elevensége, an
rokba fogni m
vagy azt is, am
ezt a kezet g
tan is.

— Néha nagyon buta tud lenni az ember — mondta akkor a főagronómus. — Látod savval tisztítottam a méhkaptárakat és a sav lemarta a bőrt. Hát persze, hogy lehetett volna annyi eszem...

Ész? Utólag könnyű okosnak lenni. Ott az akácfasor

A fényképész riporter addig-addig ösztökélte, mígnem tenyerébe vett egy marék búzát...

Íme az élet, egy tenyérnyi élet. A főagronómus vetette, jó magot, tiszta búzát. És ki, vagy mit aratott?...

Köröz és lebeg az ölyv a tarló felett...

Soltész Albert

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusok

1980 DEC 7

KELET-MAGYARORSZÁG

1021

Ebédelők. Soltész Albert grafikája

jen róla az ember.

Ki beszéljen? Te, barátom! Te és a többiek, akik nem veteránok ugyan, de folytatói, zászlóvivői voltak és maradtak a harcnak.

Nagy dolog ez barátom, hogy a fiatalok, a gyerekek érdeklődnek és szívesen hallgatják azt, ami volt. Az sem baj, hogy olykor szép, színes és izgalmas mesének vélik az általunk átélt valóságot. A nyíló értelem, a világot megismerni vágyó gyerekember igényli a meseszerűséget. Így gyorsabban felfogja, jobban megszereti a történetet. A lelkesedése is nagyobb lesz, ha a múltról beszélő ember nem frázisokat, hanem konfliktusokat, emberi küzdelmeket elevenít meg. Ez utóbbi szavakat, mondatokat vedd tanácsként, mert tudom, hogy elmégy a gyerekekhez. Elmégy és azt mondod: „Amikor a csendőr kitépte a gomblyukamból a piros szegfűt..." És akkor elmeséled, hogy akkor a piros szegfű, vagy az őszirózsa mit is jelentett.

Peres Ernő

kézzelfogható eredményeket hozott ez a bő évtized?

— A vezetőképzés társadalmi szükségszerűség. S ahogy a vezetők iránti követelmények változtak, úgy kellett hozzáidomulnia a képzésnek is. A felszabadulás utáni években az osztályfunkció, a hűség dominált. Ezt követte a dömpingidőszak, amikor mindenki tanult, hogy értsen ahhoz, amit csinál. És ez helyes volt egészen a gazdaság intenzív szakaszáig, amikor a korábbi „Termelj többet" jelszó (vagyis előállítani az emberek alapigényeit kielégítő javakat) helyett már a „Termelj jobbat" követelménye lépett. Most már megvan a mi vezetésre kész emberünk, aki szakmailag is jó, de ahhoz, hogy tudja, hogyan kell úrrá lenni az érdekeltségek, a konfliktusok sokaságán, magasabb fokra kell lépnie. Fontos tudnia, hogy az emberek elsősorban a saját érdekeik eléréséért vállalnak munkát, s csak miután ezt elérik, lehet ráhangolni őket a szervezet céljaira.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

Hajdubiharmegyei Népujság

1965 FEB 14.

1021

Soltész Albert kiállítása

A CSOKONAI ÉRTELMISÉGI KLUBBAN

A TIT képzőművészeti szakosztálya újabb értékes kiállítással folytatta tárlatainak sorozatát, amikor megrendezte a Nyíregyházára elkerült debreceni születésű s Debrecenhez sok szállal kapcsolódó Soltész Albert kiállítását. A helyi képzőművészeti szabadiskolai majd budapesti studiumai után a fővárosban és Miskolcon állít ki —, 1961-ben több képpel Nyíregyházán mutatkozik be, később Kassán, Gyulán, majd ismét Budapesten. „Tehetség és szorgalom s magas fokú igényesség jellemzi" — mutatott rá a tárlatát megnyitó Gacsó László — „aki a természet közelségéből emberközelségbe jutott el."

A művész munkássága még nem jelez korszakokat s még nem kiegyensúlyozott. Palettája általában színes, mégis több képén vált át váratlanul grafikus látásba. A fényhatás kutatása azonban mindvégig érdekli. Óvakodik attól, hogy a kép szerkezeti kereteit szétrobbantsa. De a fény a színek másítását is magában hordja, a szín hol derűsebbé, hol ellentétekbe fokozza a látványt. Soltész nemcsak érzelmi hatásokat akar kelteni, ragaszkodik a tartalmi mondanivalóhoz, ezért témáit tagolja, s a fény egységbe olvasztó erejét tartózkodóan alkalmazza.

Értékei és eredményei igazában még nem mérhetők le, de a természettel való kapcsolata tiszteletreméltóan bensőséges. Már az első szemléletkor megállapítható, hogy formanyelvét fokozatosan építi, halad egy-egy zártabb, néhol már konstruktivizmusba hajló logikai rend felé. A modern áramlatok alig szólnak belé alakulásába, függetlenül és önállóan kutat s ez kétségtelenül több vásznán bizonytalankodással is jár. Ebből magyarázható, hogy indulásának postimpresszionista szakasza egyre inkább egy grafikusabb, vonallal abroncsoló módszert is követ, de minduntalan vissza-visszatér az atmoszféra lírai hangvételéhez. Nyilván a plein-air vonzza lazább szerkezeti elvekhez. Az „Aszparágusz" és a „Virágcsendélet" még ködszerű, a pasztell selymességét bravurosan kezelő, érzékeltető hangulatképek. Az egy évvel korábbi „Szénagyűjtők a tokaji hegyen" pedig a sötétbarna színeibe ágyazott emberábrázolás. „Ősz a sóstói erdő szélén" a tájjal eggyé olvadó embert fejezi ki nyíregyházi élményeinek tárházából, a „Varjas táj"-ban élesen válik el a madarak fekete teste s a meduza-fejű fák ág-boga a havas tájtól. Aztán olyan képek következnek, amelyek már Debrecenben is a tematika veszedelmes elszürkülésére vezettek, házak, házak, ha jelen esetben nem is túlzottan grafikusan, ember nélkül, szinte l' art pour l' art ecsetjátékként. Mennyivel többet mond a „Hazafelé", a kevés szín ellenére is. Az előtérbe hozott lovak még csak félig lépnek be a képmezőbe. Merészebb, határozott megoldású abroncsoló vonalakkal szegett a „Mezőn" c. festménye. Éles a rajz a „Vásárra indulók" vásznán is, ahol a fehér házfal erőteljesen rajzolja ki a témát. Ezeknek mintegy ellenpólusa az „Utca télen", a havas táj világos színeinek fényjátéka mozgalmas légkört teremt.

Képeinek időpontja 1957—64-ig hét évi időt fog át. Saját bevallása szerint is keveset fest, hivatali munkája mellett erejét nem tudja teljesen kifejteni, összefogni, — tavaly betegsége is erősen gátolta. De fiatalsága, következetes

45 perc A JÖ

2. Iskola az Új Élet

— Ki lakik közületek az Új Élet parkban?

Emelkednek a kezek az Új Élet parki általános iskola VIII/A osztályban. Egy, kettő, három,... tizennégy.

— És ki akar közületek építő lenni?

Kis kerekképű, szőke gyerek emelkedik fel a padból.

— Mi akarsz lenni?

— Építészmérnök.

Az iskola előtt egy szobor áll, rajta férfiak, nők, az alkotás nyilvánvalóan a tanulást akarja szimbolizálni. És a szoborral szemben alig néhány lépésnyire bádoghordók, téglák, gerendák, betonelemek, mintegy azt bizonyítják, hogy az építkezés itt szakadatlanul folyik. Ezek a hóval belepett építkezési anyagok most itt a szoborral szemben mintha éppen az építést szimbolizálnák. Igy néz egymással szembe a tanulás és az építkezés, a változó világ lényegét itt lehet egyetlen képbe zsúfolni: tanulás és építés.

Új az iskola is. Ahogy Nagy Ferencné igazgató mondja, múltja nincs az iskolának, csak jövője. Nem kell bizonyítani utóbbi szavait. Az ablakokon elég kitekinteni. Házak, három-négyemeletes betonpaloták, szinte napról-napra új lakók. A szem gyorsan határoz: jövője tényleg van ennek az iskolának.

A LEGTÖBBEN IPARBA MENNÉNEK

Innen a VIII/A osztálytermében is egy beállványozott, most épülő házra látok. A tanárnő. — Sárközi Zoltánné, — a jövőjükről faggatja a harminckilenc gyereket. És én gyakran kinézek az ablakon, szembesítem a gyerekek szavait azzal amit látok. S a fülnek és a szemnek alig kell mást csinálni, mint felfogni a jövő jeleit. Akár a gyerekeket hallgatom, akár a beállványozott házat nézem, a jövendőre figyelek.

Tüskehajú, szeplős, csupaélet fiú beszél. Ipari tanulónak megy az orvosiműszergyárba. Ezt már elhatározta.

ni?

— Gépipari technikumban.

— No, nem történész akarsz lenni?

— Nem. Kutatómérnök.

— De hát te szereted a történelmet.

— De hát én úgy gondolom, hogy a tudomány, a technika, különösen a rakétatechnika, az fontosabb. A történelem, az elavult már egy kicsit.

— És te rakétákat akarsz tervezni?

— Azt szeretnék.

— Mondd, ha most azt mondanák, hogy elmehetsz egy űrhajóval a Holdra vagy a Marsra, elmennél?

Gyors mozgás, de nem jelentkezik senki, csak hallom a sugdolózásból, hogy azt mondja valaki: „Mindenki". És közben egy nevet is hallok: Szántó.

— Nos, Szántó, te szeretnél futballista lenni?

— Igen, kapus vagy... balszélső.

— Egyesületben játszol?

— Játszottam, de délután is iskolába kell járni, aztán nem tudok edzésre járni.

— Fiúk, ki tud nekem mondani három magyar futballistát?

Nevetés a válasz. Ennyien talán még órán sem jelent-

munkamódszere erejébe vetett hite, további fejlődésének biztos pillérei.

Dr. Tóth Ervin

Soltész Albert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1980 4
február

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

B08 1021

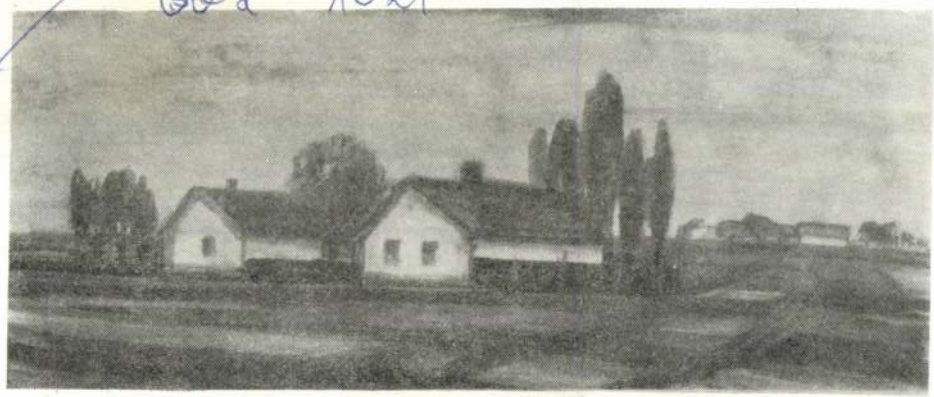

Soltész Albert: Nagyecsedi házak

is jótékonyan kitöltő) gyérecske sorok.

De ilyenek is vannak, mint ez a meggymag, „aki" most éppen Magyra megy. Ratkó József Gyermekholmi cím kis kötete kezdődik így. Mindjárt az el ső oldalon ez a kedves, vándorkedv meggymag. Tényleg, hogy megy egy meggymag Magyra? Nyilván, csizmában, peckesen, (gangos-rangosan) kezében meggyfapálca, kutyát ütni való, mert Magyon nagyon sok a kutya, hát még amíg odaér az ember. (Pardon, a meggymag.)

A Gyerekholmit a könyvállványom legalsó polcára tettem. Fiam sűrűn elő veszi és olvastatja velem. 29 vers. Egy

sőbb válik közhelyeket mondó felnőtté, aki nem beszél, hanem nyilatkozik, s elröstelli magát, ha véletlenül a nyelvére téved egy huncut mosolyú hasonlat, egy emberarcú kicsinyítőképző.

Végül: használni vagyok kénytelen, de nem szeretem ezt a szót, hogy gyerekvers. Gyanús. Nem árulja el pontosan, hogy mit jelent. Mitől gyerek egy vers és mikortól felnőtt? Ratkó József — úgy

Soltész Albert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1965 MÁJ 1.

1021

A MUNKA

SOLTÉSZ ALBERT RAJZA

Négy május a hetv

Hetvenötödször ünnepeljük Magyarországon május elsejét. A mai embernél ez alig több egy átlagos életnél. És mégis hányféleképpen ünnepeltünk ez idő alatt! Találunk a magyar május elsejék történetében most már sokszázezres tömeggyűléseket szép számmal, de találunk titokban ünnepelt májusokat is. Volt, amikor állig fegyverben vonult fel a magyar proletáriátus, hogy megvédje hatalmát és volt, amikor börtöncellák falai között lehetett csak „szabadon" beszélni a munkásünnep jelentőségéről.

Olyan esztendő azonban egy sem volt 1890 óta, amikor május elsején néma volt az ország. A magyar munkásosztály hangja hol erősebben, hol gyengébben, de mindig ott zengett a nagy nemzetközi májusi kórusban. A legnagyobb elnyomás sem némíthatta el ezt a hangot. Ha vért kellett áldozni érte, a magyar proletár a vérét adta. Mert a május elseje nem egy ünnep a sok közül. Ez a munkásosztály nemzetközi harci napja. Aki ezt ünnepli, az öntudatra ébredt munkásosztály soraiban menetel. Aki ezt ünnepli, az túltette magát a nemzeti korlátokon, és a dolgozók nemzetközi testvérisége mellett tesz hitet. Aki ezt ünnepli, tudja, hogy a munkásosztály útja a győzelemhez szakadatlan harcon, s áldozathozatalon át vezet.

Hányszor akarták május elsejét e három alapvető jellemvonásának legalább egyikétől megfosztani, hogy elszedjék igazi jellegét. Hitler a „német munka" ünnepévé nyilvánította, amely — szerinte — egyaránt a tőkésé és a munkásé volt. A munkásárulók barátságos, békés majálissá akarják alacsonyítani még ma is nyugaton. Hetvenöt év alatt sokszor betiltották, máskor kisajátították. De minden ilyen kísérlet csúfosan megbukott az öntudat és a proletár internacionalizmus hatalmas erején.

Nincs szó, amely méltón fejezné ki azt a hősiességet, amelyre ez a nap emlékeztet. Az egykori újságok májusi számaiban tömegesen találunk beszámolókat erről. Az első, 1890-ben tartott budapesti ünnepről így írt a Pesti Hírlap:

„A városligeti színkörrel ellenkező oldalon felállított tribünről érdekes volt nézni a felvonulást. Maga a tribün fehér lepellel volt leborítva, elől vörös pajzsban két kézre fogott pöröly ábrája, alatta a főváros címere; négy szögletén vörösbetűs táblák a legújabb jelszóval: 8 órai munka, 8 szegezve a tömeget szétoszlatta, miközben ez a csendőrséget kővel dobálta, mire az fegyverét használva, a zavargók közül egyeseket megsérelmezett."

Az első szabad május elseje

Aztán nagyot fordult a történelem kereke. Oroszországban 1917-ben a bolsevik párt vezetésével a nép megdöntötte a cári elnyomást és a maga erős proletárhatalmát szervezte meg a helyébe. 1919-ben a példát Magyarország, Szlovákia, majd Bajorország népe is követte. Így lett 1919 felejthetetlen május elseje a megvalósult néphatalom első örömünnepe. A győztes orosz forradalom fővárosában, Moszkva Vörös terén Lenin beszélt ezen a napon. Bécsben százezernyi tömeg tüntetett, Berlinben senki sem dolgozott. A háborúban győztes Franciaországban a kormány megtiltott mindenfajta felvonulást. Párizst százezer katona szállta meg. Mégis óriási tüntetés folyt a francia fővárosban és

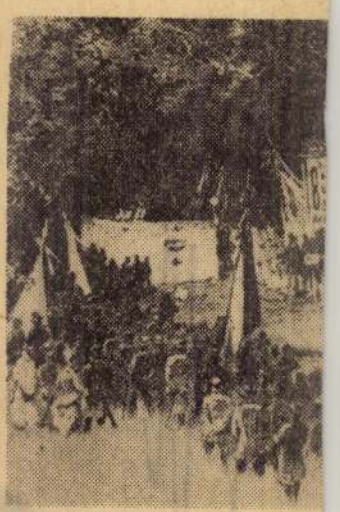

1890.

Hiába tiltják be Párizsban vörös májust, huszonnyolc vörös májusnak perzselő tüze fel

1891, Orosháza.

gyújtja végre a kapitalizmus börtönét, és meg fogja teremteni a szocializmus várát" —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész András
Hajdubiharmegyei Népujság

1021 1965 JAN 11

ÁROKÁSÓK

(Soltész András rajza)

ICHOLSZKY

ta. Pedig
t valami
a kisem-
zsarnok-
önélet-
„az élet-
y kíván-
sam egy-
i foglyok
éjét." A
veszteié-
t meg. A
a, majd
külit, s
e hazája
sa felett,
ett véget

ulója al-
om írá-

AN

an ma-
földijei-
ny fös-
de für-
avaszab-
tott az
pénzre
egény a
etet me-
-t iszik.
ember.
és a ha-
ság.
nyőrnek
mégpe-
napon
paphoz,

és a lelki beszélgetések köz-
ben, amúgy mellékesen, így
szólt: — Igen, igen... nehé:
idők járnak... nem vagyok
már fiatal, nagyon szeretnék
egy helyet biztosítani magam-
nak a paradicsomban. De az
hallom, hogy ez nagyon drága.
Azt mondják, nagyon is. — A
pap hegyezte a fülét. Vajon
jelképesen értette ezt? Halott
mise kell? Lelki vigasz? Nem
nem, egészen szó szerint gon
dolta. Igazában és valóságosa
ez a nénike egy helyet óhajt
paradicsomban. Ez feltűnt
papnak.

Hát megkezdődtek a haláló
san komoly tárgyalások, a pa
néhány napi időt kért, hog
összeköttetésbe léphessen a
illetékes fórumokkal, és a
után hetek múlva azzal a v
lasszal jött, hogy egy he
ára 60 000 (hatvanezer) fran
A néninek még a lélegzete
elakadt erre, és lerogyott e
székre.

A pap legnagyobb meglep
tésére (bár már sokat tapas
talt, de ilyet még soha), e
pár hét múlva megint eljött
nénike, aki pénzzé tette a v
gyonát, és átadott Isten jár
bor szolgájának 60 000 fra
kot. Egy helyért a parad
csomban. Úgy látszott, hogy
dolog rendben van.

De a pap mostmár nem t
dott aludni. Nem annyira
lelkiismeret-furdalások kín
ták, inkább az a halálos ké
ség: eleget kértem-e? E

érzem — erre is válaszol, s közben, picit összehúzott szemmel, mosolyog a sorok mögött, mint mindig, ha valami remek képet talál. Mintha azt mondaná: most figyeljetek! „Mindenhez van jogom / hát játszom. / Föntről gyereknek, lentről / embernek látszom."

Világos beszéd.

Ajánlom ezt a könyvet mindenkinek, aki szereti a jó verseket. Tegyék a legalsó polcra. Oda, ahol elérik a gyerekek is.

Mester Attila

Horváth János: Sz. J. portréja

Soltész Albert: Akttanulmány

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1964 OKT 25.

1021

A vár

Soltész Albert vázlatkönyvéből.

Egy párthatározat margójára

Hetek óta tartja izgalomban a Nyomdaipari Vállalat dolgozóit az üzem épületeinek felújítása, illetve a kiszolgáló üzemrészek, köztük a kliséüzem megépítése. A Nyomdaipari Vállalat épületei már évekkel ezelőtt rászolgáltak a renoválásra, mert a portál és a műhelyek korszerűtlenek, a szociális részek elhanyagoltak, vagy egyáltalán nincs is ilyen. A felújítás már az elmúlt években napirendre került, ugyanígy napirend lett a kliséüzem építése, sőt az utóbbi párthatározat.

Van-e hát ok az izgalomra? Van, mert miután több mint 40 ezer forintért elkészültek a felújításhoz szükséges tervdokumentációk, a kivitelezés elé számos akadály tornyosul. A leglényegesebb és legfontosabb, hogy a kivitelező vállalat a felújítást csak úgy tudja vállalni, ha az üzemrészekben az építkezés időtartamára — hat hónapig — a termelést szüneteltetik. Ezek szerint hat hónapig álljanak a gépek, ne dolgozzon több mint száz

nyeként nem jelenhet meg az újság, a közületek nem kaphatnak nyomtatványokat stb. Hogy a szabolcsi Nyomdaipari Vállalat termékeinek előállítását a debreceni, a miskolci, vagy valamelyik budapesti nyomda vállalja hat hónapig, számításba sem jöhet, hiszen egyiknek sincs ilyen mértékű kapacitásfölöslege. De ami a legérdekesebb: ha a nyomda hathónapra leáll, a termelési értékkiesés több mint három és fél millió forint. Ezen a pénzen, valamint a felújítási költségből már egy új üzemkombinátot is lehetne építeni.

A másik, igen lényeges dolog a kliséüzem építése. Nem véletlen, hogy ezzel kapcsolatban korábban párthatározat született. Hogy az újságban képek, a plakátokon grafikák legyenek, a kliséket Debrecenben, vagy Budapesten készítik. Költséges és hosszadalmas, de ami szintén mérvadó: a képek megjelenésükkor nem egyszer már elvesztik aktualitásukat. A kliséüzem építésének szükségességét minden jelentős

az elismerés mind a mai napig csak ürügy, mert a megvalósítás úgy húzódik, mint a rétestészta. Egy, a közelmúltban készült jegyzőkönyv például ezt tartalmazza:

„A nyomda udvari bővítése (kliséüzem építés) ellenkezik a városközpont részletes rendezési terv irányelveivel. Lenne azonban egy megoldás: a kliséüzem a nyomda épület első emeletén legyen elhelyezve, a lakók kihelyezéséhez a városi és megyei tanács adhatnak segítséget a lakáskeret terhére."

De vajon adhatnak-e segítséget? Lakáshelyzetünket ismerve ez kétséges, így az is, hogy a kliséüzem rövidesen megépüljön.

Ezek után úgy gondoljuk, a nyomda felújítását, a kliséüzem építését jobban át kellett volna gondolni, célravezetőbben tervezni. Az ügyben illetékesek pedig ne gondolják, hogy a párthatározat csupán szerény javaslat, amit kedvük szerint vagy megvalósítanak, vagy „elfelejtenek."

HÍREK

Molnár Imre citerakészítő iparművész életműkiállítását a Szigetszentmiklósi városi könyvtárban Pribojszky Mátyás nyitotta meg, melyet szeptember 16-ig láthatnak az érdeklődők.

Zsédényi Lilla ikonjaiból a Keszthelyi kastélymúzeumban rendeztek kiállítást, melyet szeptember 10-ig lehet megtekinteni.

Klimaj György festményeiből augusztus 30-án a Stefánia Galériában nyílik kiállítás, amely szeptember 12-ig naponta 13-18 óra között látogatható.

Molnár József festőművész életműkiállítását augusztusban rendezték meg a Hatvani Galériában.

Pintér István Pál festményeit a Flamenco Hotelben július 10-től augusztus 30-ig láthatták az érdeklődők.

Vecsés nagyközség önkormányzata és a József Attila Művelődési Ház szervezésében júniusban a helyi képzőművészek kiállítására került sor. A tárlatot – melyen **Deák István** és **Kövesdi József** képei is szerepeltek – **dr. Losonci Miklós** nyitotta meg, ahol **Szénási Sándor István** versei hangzottak el.

Osváth Miklós akvarelljeiből a Magyar Kultúra Alapítvány székházában (I. Szentháromság tér) rendeztek kiállítást.

Tavaszy Noémi festő-grafikus **"Magyar katolikus templomok"** című kiállítását Zircen, **"Ezeréves Pannonhalma"** című tárlatát pedig a budapesti Bencés Általános Iskola és Gimnázium Fő utcai dísztermében rendezték meg.

Nagy Vince (Debrecen) grafikáiból a Vámospércs-i Művelődési Házban volt kiállítás

Sersovszky Zsuzsanna festményeit a Kelenvölgyi Iskola-Galériában láthatták az érdeklődők.

Lipcsey Edit ének-estjére a Kálvin-téri református templomban **Az Úr csodálatosan működik** címmel került sor.

Zagyva Imre kiállításán – a Bocskai Galériában – tartalmas, kritikus műhelybeszélgetés volt. Képek, plakettek, kerámiák elemzésére, értékelésére került sor. A műelemzést **Kürthy Sándor** irányította.

Eszteró Rozália kiállítását a Szabó Pál Művelődési Házban rendezték meg, melyet az érdeklődésre való tekintettel meg is hosszabbították.

Valkovits Zoltán festőművész, főiskolai docens kiállítását a Nyírbátori Alkotóház Galériájában L. Menyhért László ajánlotta a látogatók figyelmébe.

A Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesület **tizenhat fiatal** alkotója mutatkozik be szeptember 12-23 között a **Bocskai Galériában** (Budapest, XI. Bocskai u. 47-49.).

Sárospatakon a Nemzetközi Népfőiskolai Konferencia alkalmával **Takár Emőke** festményeiből rendeztek kiállítást.

Kovácsné Kaizler Gitta képeit Szalkszentmárton Művelődési Házában tekinthették meg az érdeklődők.

Bodor Miklós költeményei **Mit ér az élet**, **Gurzó Gyula** írásai pedig **1100 vers** címmel jelentek meg a Bíró Family kiadásában.

Árva Gabriella festményeiből Szekszárdon a Béri Balogh Ádám u. 58. szám alatti MC Galériában rendeztek kiállítást, melyet dr. Kis Ernő nyitott meg.

Lipták György grafikái A Finnországi-Turku Kulturális központjában láthatják az érdeklődők augusztus 28-tól szeptember 22-ig.

Kiss Sámuel, a dereceni "rajziskola" első professzora címmel a Déri Múzeum kiadásában tanulmány jelent meg **Sz. Kürti Katalin** tollából

A Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény állandó kiállítása (Fő u. 38.) Keddtől péntekig 14–18 óráig vasárnap 10–18 óráig tekinthető meg.

Verecke – Ópusztaszer

A Nemzetközi Honfoglalás Lovas Emléktúrát (július 28 – augusztus 20 között) a Honfoglalás és Örökségünk Alapítvány szervezte. **A túra során 27 településen több mint száz kulturális programra került sor az Adriánus Utazási iroda rendezésében**. Három klépzőművészeti és egy zenei tábor egészítette ki a nagy vállalkozás kulturális programját.

Nick Ferencet, a programok fő szervezőjét méltán illeti dicséret e nagyszabású rendezvénysorozatért.

Augusztus 19-én az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkban, (a tanyasi iskola udvarán) **Geröly Tibor nyitotta meg azt a képzőművészeti kiállítást,** melyen a Honvéd Kulturális Egyesület tagjai közül többen is résztvettek.

Az egyesület új tagjai:

Ács József Ferenc Abaújlak, Bagi Ferenc Lakitelek, Bányácky Miklós Tiszacsernyő (Szlovákia), Berecz Elga Biclefeld (Németország), Bóna Gézáné Balatonrendes-Pálköve, Borcsa Istvánné Budapest, Brigovácz László Pécs, Daczó Ernőné Pécs, Egervári Endre Pomáz, Imréné Szinetár Judit Pécs, Jaksics Réka Ceglédbercel, Kalmus Péter Budapest, Kopoli Ilona Szigetvár, Ládi Károly, Lukács Márta, Lőrincz István Lakitelek, Miklós János Belényes (Erdély), Milcsarek László Pécs, Molnár Dénes Marosvásárhely (Erdély), Nagy Dalma Marosvásárhely (Erdély), Nagy-Pápai Éva Veszprém, dr. Nagy Szilveszter, dr. Nyéki Károlyné Pécs, Sipos Attila Csaba Nyíregyháza, Szaner Józsefné Pécs, Szabó László Zalalövő, Szilágyi Imre Kőszeg, Szemán Ferenc Ungvár (Kárpátalja), Tajti Dezső Kocsér, Tolnay Tibor Nagyvárad (Erdély), Vaskó József Bodrogszerdahely (Szlovákia), Visi Istávn Répcevis, és Vörös Jenő.

Az egyesület támogatói:

Krevich Gyula (Esztergom) 3200 Ft; Göböly József és Körtvélyessy Magda 2000-2000 Ft; dr. Szabó Vajda István 1500 Ft; dr. Bényi László 1100 Ft; dr. Csuka Imre (Berettyóújfalu), Eszes Kata, Katona Áron Sándor, Nagy Miklósné és Riba Márta (Mosdós) 1000-1000 Ft; D. Kovács Júlia 600 Ft; Bedegi Józsefné (Kaposvár), Bősze Károly, Határ János (Szilasliget), dr. Kiss Ernő (Szekszárd), Soltész Albert (Nyíregyháza), Szővérffy Pál, Szilágyi Gyuláné (Nyíregyháza), Z. Soós István (Kaposvár), dr. Telepy Katalin, Tuska Imre és Zsitva Miklós 500-500 Ft befizetését köszönettel nyugtáztuk.

***A Magyar Köztársaság 1996. évi költségvetéséből** a társadalmi szervezetek támogatására előirányzott összegből **a Művészetbarátok Egyesülete 700 ezer forint támogatásban részesült.** Pályázati kérelmünkben 1.650 ezer forint szerepelt.*

***A Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány** pályázatain egyesületünk 60 ezer forint támogatást nyert. A Berettyóújfalusi Nyár Képzőművészeti Alkotótábor rendezéséhez az Alapítvány nem adott pénzt.*

A Fővárosi Önkormányzathoz benyújtott mindkét pályázatunkat elutasították.

A Művészet és Barátai Alapítvány támogatói:

Augusztus 10-ig a következő befizetések érkeztek:

Dr. Pogány Gáborné 10 ezer; Bárdóczkyné György Gizella és dr. Jáki Ferenc 5-5 ezer; Nagy Mihály és Závori Zoltán (Szilsárkány) 4-4 ezer; Bolacsek László (Kazincbarcika) és Komarnickiné Maximovits Tatjána 3-3 ezer; dr. Gesztesi Tamás (Szekszárd), Gross Arnold, Heil József (Almáskeresztúr), Kovács Dezső, Okányi Kiss Ferenc és Somkutiné Mile-Bócsi Irén 2-2 ezer; Aszalai István, Bedegi Józsefné (Kaposvár) és Molnár József 1500-1500; B. Pál Margit, dr. Cselényi István Gábor (Nyíregyháza), dr. Csete Katalin, Csonka Ernő (Szombathely), dr. Erdei Sándor (Kazincbarcikal, Fieber Béla, Fodor András (Varbó), Göböly József, Henneberg Mária, Irányi Miklósné, Késmárkyné Fürjes Piroska, Livits László (Székesfehérvár), dr. Mertz Ferencné, dr. Szeleczky József, Szurcsik János, dr. Telepy Katalin, Tömösváry Aranka és Újszászi Kálmán 1000-1000; Rátkai János 800; Cs. Pataj Mihály (Szeged), Egedy Albinné és dr. Tillmann Jánosné (Budaőrs) 500-500 forintot küldött alapítványunknak.

A Westel Rádiótelefon Kft. 50.000 forinttal támogatta alapítványunkat.

Köszönjük!

A Nyírség festője: Soltész Albert

A "kerek" születésnapok arra is jók, hogy az ember számba vegye életútja fontosabb állomásait, mérlegelje eredményeit, emlékezzen gyarlóságaira, főképpen összegezze terveit.

A 70. évét taposó Soltész Albert is ezt teszi. Debrecenben látta meg a napvilágot, de tizennégy éves volt, amikor a családot a megélhetés kényszere a nyírségi falvak, tanyák világába űzte. A gépész-kovács apa mellett naponta figyelte az izzó vasat, melyről tűzrózsákat álmodott.

Húszévesen került Nyíregyházára. A helyi képzőművész szakkör és a Népfőiskola indította pályáján. 1950-ben lett a Képzőművészeti Főiskola hallgatója, ahol Fónyi Géza volt a vezető tanára. Szeretettel és hálával gondol Barcsay Jenő bátorító korrigálásaira is. **Soltész Albert az alföldi iskola követője.** Kezdetben lírai hangvételű piktúráját egyre tömöríti, figurális képeibe, táj és csendélet-vázlataiba mindinkább expresszív lendületet visz, de lírai hangvételét nem adja föl. Képeiben a legfőbb szerepet a belső feszültség, a mozgás kifejezése jelenti. Dr. Tóth Ervin már 1973-ban a megyei lap egy augusztusi számában ezt írja: "Soltész Albert Kelet-Magyarország művészeti életének jelentős egyénisége. A balladás tömörség különösen az örökös-földi dombokat ábrázoló művein kísérhető figyelemmel, a nyírségi világnak sajátos hangvétele, a nyírségi homokvilág lelkiségének megéreztetésére."

Bécsi tanulmányútja, nemzetközi (főképpen Lengyelországban) és hazai művésztelepeken töltött hónapjai jelentős alkotásokkal gazdagították munkásságát. Nem csak Nyugat-Európa nagyvárosaiban, hanem a tengerentúlra is eljutottak képei. Joggal büszke arra, hogy Torontó után New Yorkban is sikeresen szerepelt, ahol a Magyar falu című olajpasztellje aranyérmet nyert.

Felsorolhatatlan, hogy 1961-ben Nyíregyházán rendezett első önálló kiállítása óta hány településen mutatta be képeit. Külön érdeme, hogy szinte minden megyei és országos tárlat résztvevője. A megyeszékhely több pályázati kiállításán is díjat nyert.

Gyűjtőmunkája is dícsérendő. A tragikus sorsú Barzó Endre emlékkiállítás több évi munkásságának eredménye. Sok tehetséges fiatalt karolt föl. Évek óta szakkört vezet, mert tudja: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye képzőművészetének jövője ezen is múlik.

Soltész Albert 1994-ben kapta a Művészetbarátok Egyesülete 15 éves emlékplakettjét. A Nyírséghez ezernyi szállal kötődő festőművész mindig elégedetlen. Az egészséges törekvés serkenti állandó alkotómunkára. Úgy tartja: főművét még nem festette meg. Hiszem, hogy erre még bőven lesz ideje.

Geröly Tibor

Poszter Kupa Kocséron

Az 1971-ben kezdeményezett kispályás labdarúgótornát évente rendezi meg a Művészetbarátok Egyesülete. Az első találkozók hazai résztvevőkkel Budapesten voltak. **1988-ban vált nemzetközivé,** amikor is Kőszeg adott helyet a versenyeknek, s a szlovákiai Nyitra-Gerencsér és az Ausztriai Mödling is elküldte csapatait. 1994-ben csatlakozott a Poszter Kupa rendezvényeihez Marosvásárhely értelmiségének válogatottja és az Ungvári Rádió Televízió Társaság csapata. Most 16. alkalommal kerül sor a rendezvényre. Hónapokig tanácstalanok voltunk: megszakad-e a folyamat? S kaptuk az ötletet: keressük meg **Barabás Ferenc kocséri polgármestert**, aki segítségünkre lehet. A megbeszélés után gyors szervezés következett, így **szeptember 27-29-én** szállással Nagykőrös, a sportvetélkedőre pedig Kocsér várja a csapatokat.

A találkozó védnökei:

Barabás Ferenc Kocsér polgármestere, **Básthy Tamás** Kőszeg polgármestere, **Ferdinand Manndorff** Hinterbrühl polgármstere, **Finta Rudolf** Nyitra-Gerencsér polgármestere, **Fodor Imre** Marosvásárhely polgármestere, **Gergely Mihály** a Művészetbarátok Egyesületének elnöke, **OSR dir. Harald Lowatsek** Mödling polgármestere, **Mónus Tamás** a Magyar Televízió Sportegyesületének ügyvezető elnöke és **dr. Varga András** Nagykőrös alpolgármestere.

A Rendezőbizottság elnöke: Geröly Tibor, tagjai: dr. Jókai Lórándné, Kacsányi Ferenc, Kotek Katalin, Lusták István, Rauscher János, Tajti Dezső.

A találkozó célja a települések közötti baráti kapcsolatok bővítése, az egészséges küzdőszellem erősítése, a tömegsport népszerűsítése.

Úgy tűnik, ennek érdekében jó házigazdákra találtunk, **Tajti Dezső** személye pedig biztosítéka a versenyek technikai feltételeinek.

Meiszter Kálmán kertjében

Évtizedes hagyomány, hogy a kőbányai ***Borsika utcában*** *évente randevúzunk Meiszter Kálmán és Margit asszony jóvoltából. Az idén június 22-én találkoztunk mintegy százan a családi ház udvarán. A műterem-látogatás mellett* ***Németh Sándor*** *előadóművész tolmácsolásában humoros verseket,* ***Balázs Gyula, Lipcsey Edit*** *és* ***Visi Gábor*** *előadásában hangulatos dalokat hallgathattak a jelenlévők* ***Hegedűs Valér*** *nagyszerű zenei kíséretével.*

Az éhséget gazdagon díszített zsíroskenyér és frissen sült pogácsa, a szomjat a házigazda bora mellett sör és üdítő oltotta.

A tombolán mindenki ajándékhoz jutott, *s a következő évi találkozóra szóló meghívásban bízva köszönte a figyelmes vendéglátást.*

Egy nap Surányban

Heil Edit Jegenye utcai kis mediterrán kertje várta – ízlésesen terített asztalokkal – július 6-án – a több mint hatvan művészt, művészetbarátot. A már hagyományosnak számító találkozón **rögtönzött kiállításban** is gyönyörködhettek az érdeklődők. A kerítést Dézsi Éva, Dluhopolszky László, Heil Edit, Jáki Ferenc, Kékes Pál, Matusek Elza, Takár Emőke és Tömösváry Aranka munkái díszítették. A tárlat vendégeit **Horváth László,** Pócsmegyer-Surány polgármestere köszöntötte. Az érdeklődők között láttuk dr. **Koczkás Sándor** jegyzőt és **Szakál Ferencet,** a Surányi Fürdőegyesület elnökét is.

A jó étvággyal elfogyasztott babgulyás és halászlé után kellemes hangulatú művészeti vetélkedőre volt, majd sok ötlettel készült gyümölcssaláta fogyasztása közben gazdag tombolára és zenei-irodalmi műsorra került sor.

Béres Ferencet is ide vártuk; útközben érte a halál. Emlékét idézte az **Elmegyek, elmegyek** mottóval rögtönzött csendes, zenés műsor, melyben Balázs Gyula, Heil Edit, Köbölös Gábor, Lipcsey Edit, Simon Ferenc és Visi Gábor szerepelt.

A jövő évi találkozás reményében búcsúztunk.

700 ÉVES ALMÁSKERESZTÚR

Almáskeresztúr megalapításának évfordulóját ünnepli. Heil József tagtársunk (JOHE) két esztendeje itt nyitotta meg galériáját, melyen többen is résztvettünk. Nagyvonalú vállalkozásának eredménye, hogy szeptember 15-én újabb kiállítótermek szolgálják az alkotások bemutatását. Első alkalommal a **Művészetbarátok Egyesülete tagjainak képeit** láthatják az érdeklődők.

A jelentkezők egy-egy képpel szerepelhetnek. A kiállításra elsősorban olyan munkákat várunk, ami eladható. A hamarosan létrejövő alapítvány számára az ár egy bizonyos százalékának fölajánlására számít Heil József.

Az ünnepi programra ami 11 órakor kezdődik – megfelelő jelentkező esetén – autóbuszt indítunk. Az utazás várható költsége 2000 forint. **Almáskeresztúron 12 órakor gulyásparti vendégei vagyunk.**

Képbeadás és a kirándulásra jelentkezés az egyesületben **szeptember 9-ig** Ferencz Gábornénál (Mária). Részletes információt naponta 15–17 óra között Heil József ad telefonon (06-73/344-257).

GT

Soltész Albert festő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 OKT 30

Nyíregyháza, gyógypedagógiai iskola.

Soltész Albert rajza.

1021

a Kupagyő

Csütörtökön késő es
mérkőzést játszottak
darúgó Kupagyő
Európa Kupájáért. A
Celtic, mint ahogy a
ható volt bekerült
jobb 16 közé. Az írországi Limerick-ben meglepetésre a bolgár CSKA egy gólos győzelmet aratott.

Eredmények: Celtic—Deventer 1:0 (1:0) Glasgow, 30 000 néző. Góllövő: McBridge.

vője.

CSKA Szófia—Limerick 2:1 (2:1) Limerick, 15000 néző. Góllövők: Canev, Kamenov, ill. O Connor

A visszavágót október 13-án játszák Bulgáriában.

Anyaggazdálkodási gyakorlattal rendelkező gépipari technikust keresünk nyíregyházi munkahelyre. Fizetés megegyezés szerint. Cím a Kiadóban.

(209)

ÉRTESÍTJÜK VEVŐINKET, hogy október 25—30-ig leltározás miatt az árukiadás szünetel.

Papír és Irodaszer Nagykereskedelmi V.

(211)

apitalista fejlődés nyomán
cs vármegye székhelye. A
esztendeiben épültek sorra
melyek ma is meghatározzák
rosmagjának arculatát.
néző sétákon a turista is meg-
útikalauzban a látnivalókat
korba, hogy gépkocsival vagy
etők legyenek. A kiinduló-
, illetve a Tanácsköztársaság
téneti, földrajzi középpontja.
ejthetik a műemlék és mű-
pületeket, emlékhelyeket, ne-
öztéri alkotásait.
i barangolások után az úti-
ejezete Sóstófürdő felfedezé-
g. A tó és környéke Szabolcs-
egyik legfontosabb idegen-
ntja, ismert és kedvelt nya-
erjedt erdőn kívül a termál-
glátó egységek, turistaház és
gi park és múzeumfalu, üdü-
jelenti a kikapcsolódásra,
nas környezetet.
án tett hangulatos séták em-
nak ígérkezik. Mint ahogy'
messziről érkezett vándornak
keletre, északkeletre fekvő
a is, nagy, szabályos homok-
gosan beépített utcasoraival,
al, almáskertekkel, őszibá-
lőültetvényekkel.
házi útikönyvet irodalmi tá-
ták abc-je, valamint né-
l nyelvű kivonat egészíti ki.
ven oldalas kötetet számos
ilja.

Reszler Gábor

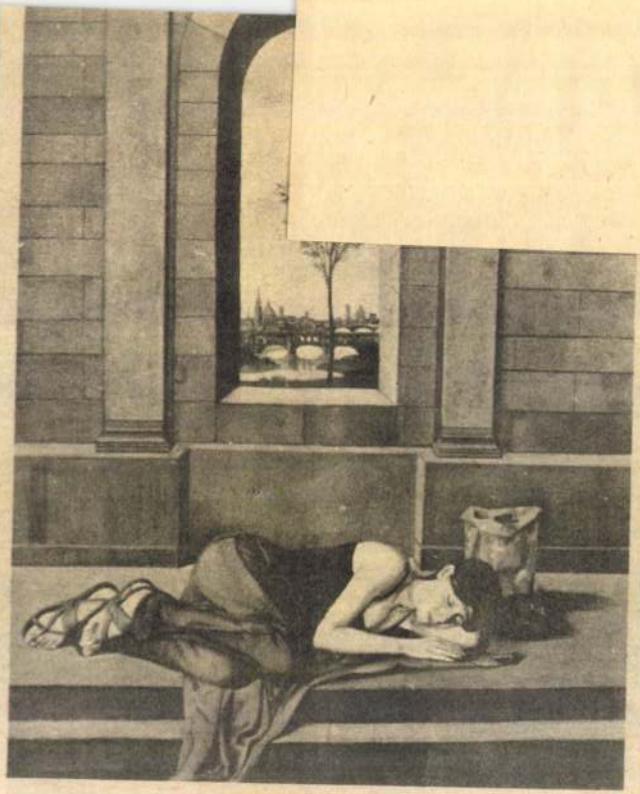

KÍVÜL II.

SOLTÉSZ ALBERT

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

S

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 JUN 11

1021

Soltész Albert: „Erdei részlet"

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Soltész Albert

1974 JUL 28
Keletmagyarország

1021

CHILE 1974. (Soltész Albert rajza)

nagymértékben növekszik az érdeklődés a szakközépiskola és a szakmunkásképző iskolák iránt, míg az általános gimnázium vonatkozásában elsősorban a fiútanulók érdeklődése évről évre csökken. Egybevetettük a szándékot és a beváltás lehetőségét, ezekből megállapítható, hogy megszűnőben van az utánpótlás „felesleg" és már a közeljövőben megyénkben is előtérbe kell helyezni a forrás „minőségi" elosztását. Ismerni kell a „divat-szakmák" (autószerelő, tv- rádiószerelő, fodrász, kozmetikus stb.), a „nehezen beiskolázható szakmák" (szerkezeti lakatos, forgácsoló, villanyszerelő stb) és a „hiány"-szakmák (öntő, kőműves, állattenyésztő, növénytermesztő stb.)

A külön
nyekben a
lásához szük
készségek e
dat kialakít
közvetlen fe
heti a munk
reműködését
gok és kész
dat elmélyít
ben szerzel
járulhatnak hozzá.

A pályakezdés idején a munkahelyi beilleszkedés, a szakmai épülés tervszerű segítése a fő feladat. Itt a munkahelyek szerepe és felelőssége megnő: az együttműködés mellett a megfelelő nevelőhatások és gyakorlati intézkedések önálló megtervezése és folyamatos biztosítása válik szükségessé.

A Pályaválasztási Tanácsadó Intézet egyik igen lényeges feladata — az üzemi pályaválasztási megbizottakon keresztül — az iskolai pályaválasztási nevelő munkának a munkahely céljaival, igényeivel összhangban álló segítése és a pályakezdő fiatalok beválásának és beilleszkedésének gondozása.

A pályaválasztási tanácsadási propaganda nem cél, hanem hatékony eszköz. Olyan eszköz, amely elősegíti az ifjúság széles rétegeinek beilleszkedését a társadalmi munkamegosztás rendszerébe, eligazít a jelen és jövő lehetőségeinek kiválasztásában. E néhány gondolatból is kitűnik a helyesen alkalmazott propaganda tevékenység fontossága és jelentősége. A pályaválasztás országosan kialakított propaganda tevékenysége (kiadványok, sajtó, televízió, rádió, filmek, magnók stb.) elismerten szinvonalas és hasznos. A sajátosan megyei propaganda munka jelenleg még kezdetleges. Néhány kezdeményezés — Pályaválasztási Kiállítás, Megyei UTMUTATÓ stb. — sikere viszont már bizonyítja, hogy ezen az úton is sikerült megtenni a kezdeti lépéseket.

Mindezek igazolják, hogy munkánk egy olyan komplex feladat, amelynek megvalósításában számos tényezőt kell figyelembe venni, és nagyfokú együttműködésre van szükség a tudományos eredmények felhasználásában, a pedagógusok tevékenységében, a munkaerőgazdálkodást irányító szervek, az üzemek, vállalatok és különböző társadalmi szervek munkájában.

Nagy Miklós

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HIRDETŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 MÁJ 8

KELET-MAGYARORSZÁG

1021

Soltész Albert: Parasztfej

...ában és
irodalmi cse
a szónak —
ide —, mely
is a nyomdat
kifejezések
Szinkronosak
tói, milyen
egy-egy ross
szólás magya
tése. Nálunk
francia „mer
sem illett ki
szolíd társas
vált hölgyek

A fentiek
vonható le k
hogy mindig és nivatalból ui-
dözendő a malackodás vala-
mennyi formája.

Fellini *Satyricon*-jában az egyik epizód gusztustalanságba fulladna, ha a szellentő hős „mutaványa" nem jellemezne kort, erkölcsöt, hangulatot. De jellemez. És az olasz művész különben sem „tartja ki" a jelenetet, csak éppen úgy találta, hogy ebben az esetben a sejtetésnél va a művészi kifejezés korlátlan lehetőségeiből.

Egyébként nekem is az a véleményem, hogy mintha túlságosan elszabadulna mostanában a pokol. Nem ritka az öncélú trágárság. Ezt csak a tisztességes művészek, nézők és forgalmazók együttes offenzívája szoríthatja vissza.

Veress József

A tegnap világa

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1966 JAN 16

KELETMAGYARORSZÁG

Soltész Albert

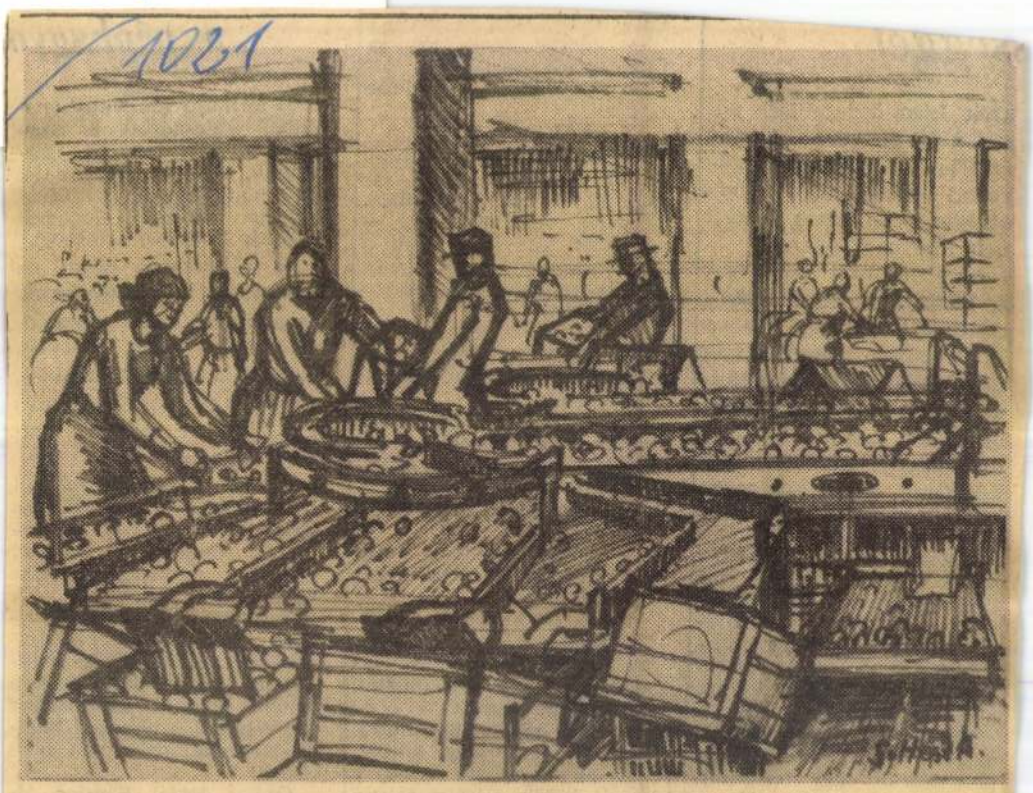

Soltész Albert: Almatároló, az osztályozó üzemrész munkában.

sséggel

szült Isten őszi csillaga pedig a tsz-szervezést, a szocialista falu születését ábrázolta, mindannyiszor művészi hitellel, és tisztes, de még nem kirobbanó sikerrel.

Az alkotó és a műfaj igazi találkozását az 1964-es esztendő hozta meg. Ebben az időszakban idehaza vita folyt a Népszabadság hasábjain „Lehet-e nálunk érvényesülni?" címmel. Felvetődött, hogy a témából filmet készítenek. A rendezők azonban húzódoztak tőle. A külföldről épp akkor hazatért Kovács András lelkesen hozzáfogott a gazdátlan ötlet kiaknázásához. A téma megszabta a módszert, megszületett az első, s mindmáig egyetlen, egész estét betöltő magyar cinema verité film, a Nehéz emberek.

Kovács András a Nehéz emberekért elnyerte a Balázs Béla-díj első fokozatát. Jelenleg Cseres Tibor Hideg napok című regényéből forgat filmet.

szag csapta meg az orrát

— Jóestét. Maga ezt úthengerlőt vigyázza?

— Nem éppen, — felel a férfi.

— Hát?

Csönd volt. A tanítónő és az utonálló némán áltak egymással szemben. „Olcsón nem adom, — gondolta Valéria, s keze a biciklipumpához közeledett. — Ha megmozdul, akkor ezzel ütöm fejbe."

A férfi most nevetett rekedtes fejhangokkal.

— Csak nem fél tőlem, tanítókisasszony?...

Ebben a pillanatban autólámpa erős fénysugara vetődött rájuk. Az áruszállító kocsi érkezett vissza. A sofőr kinyitotta a fülke ajtaját.

— Kezét csókolom. Valéria kisasszony. Csak nincs valami baj?

A lánynak ebben a pillanatban fogyott el az ereje. Megrázta a sírás, eleresztette a kerékpárját, amely úgy bukott le az országút régi hepehupás köveire, mint egy ember, aki hivatásos versenyző, s mégis kidőlt, mielőtt elérné a pályatest könnyebb szakaszát.

bolcs-Szatmár megyei múzeumok igazgatósága az év első napjaiban a Szabolcs-Szatmár megyei Múzeumi Füzetek megjelentetésével.

Az új sorozat célja: az igazgatóság tudományos dolgozóinak olyan eredményeit közzé tenni, amelyek mind a megyei népművelés, mind a tudományos kutatás érdeklődésére egyaránt számot tarthatnak.

E nagyon is nehéz feladat beköszöntését dr. Erdész Sándor tudományos főmunkatárs vállalta a Báthori Gábor a néphagyományokban c. tanulmányával. A bevezetőben a szerző rávilágít a történeti mondakutatásunk elhanyagolt helyzetére, s azon belül arra a tényre, hogy Báthori Gábor személyéről a néprajzi szakirodalomban még nem esett szó.

Öt — Erdei Sándor által gyűjtött — monda három esemény körül csopor-

Soelesz Albert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 FEB 5.

Hajdubiharmegyei Népujság

1021

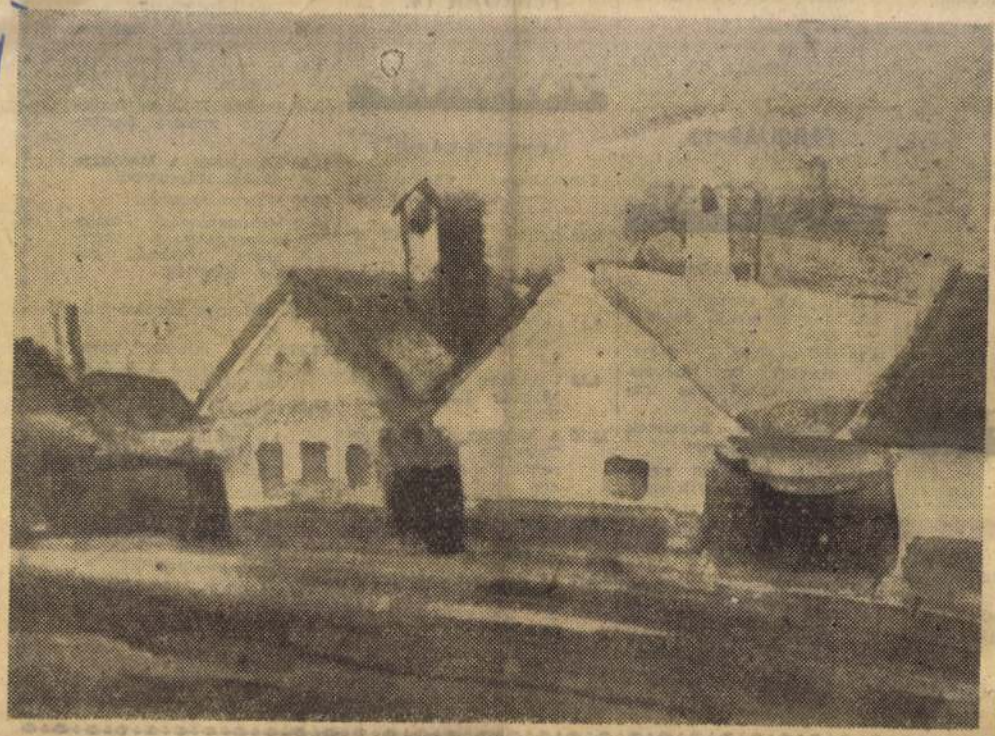

Nagy sikere van a Csokonai értelmiségi klubban Soltész Albert fiatal nyíregyházi festőművész kiállításának. Képünkön a kiállítás egyik darabja, a művész, Hajdúböszörményi házak című alkotása

lanatképek.
ét műsora.
asági sz.9k-
at.

helyben.

zetünk.
gyar filmjei-
pesti tavasz.
éven felülieknek.

csak tv-né-
— 2. kiadás.

ÁR 12.

FÉK

I-RÁDIÓ
nyelvünk.
igazságok.
Zsigmond a
műsora.
János orgo-
ulkupová és

gyarul beszélő angol film. Csak 14 éven felülieknek.
11.05 Telesport.
11.20 A jövő hét műsora.
17.55 Műkorcsolya EB. Jégtánc.

FEBRUÁR 13.

SZOMBAT

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.15 Lányok, asszonyok.
8.35 Magyar nóták, csárdások.
9.10 Mit kuvikol a halálmadár? Dr. Horváth Lajos kandidátus írása.
9.30 Mefistofele. Részletek Boito operájából.
10.08 Ez is, az is 110 percben... Szerkesztő: Hámori Éva.
12.15 Tánczenei koktél.
12.52 Vidéki színházak műsora.
12.55 Magyarország felfedezése. Részlet Darvas József Város az ingoványon című regényéből. Felolvassa: Hindy Sándor és Ujlaky László.

FEBRUÁR 14.

VASÁRNAP

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.10 Kellemes vasárnapot! Zenei szerkesztő Kiss Imre.
8.10 Robin Hood kalandjai. Ifjúsági rádiójáték. Irta: Mándy Iván és László Endre. II. rész: Elfeledett eskuvő.
9.13 Édes anyanyelvünk. Szerkeszti Lőrincze Lajos.
8.18 Vasárnap délelőtt. A Magyar Rádió magazinja.
11.10 A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának nyilvános hangversenye a stúdióban.
12.45 Egy „koronatanú" vallomása. Barabás Tibor írása.
12.55 Jó ebédhez szól a nóta. Járóka Sándor népi zenekara játszik. Miklós Kata és Radnai György énekel.
13.30 Rádiólexikon. Szerkeszti Simonffy Géza.
16.31 Mezőgazdasági szakfilmsorozat. A vegyszeres gyomirtás gépei (ismétlés).
17.00 Hírek.
17.05 A Magyar Hirdető műsora.
17.15 Finom falatok varázsa. Kisfilm a csipkekészítésről.
17.25 Műkorcsolya EB. Női szabadkorcsolyázás. Közvetítés Moszkvából. Riporter: Vitray Tamás.
21.00 Tv-híradó.
21.20 Csiribiri. Tv-játék Móricz Zsigmond egyfelvonásosából. Csak 14 éven felülieknek!
22.05 Az érem harmadik oldala. Komlós János műsora.

A Magyar Rádió és Televízió műsorváltoztatási jogát fenntartja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JUN 3

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert
festőművész

1021

Új töltés a nyíregyházi Bujtoson. Soltész Albert rajza.

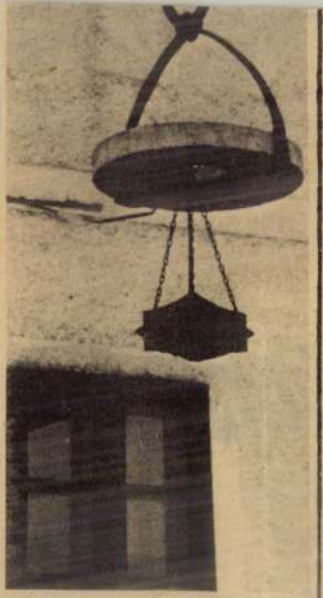

A várrai szemközti csárda cégére stílszerűen egy malomkő.

ját és kiind
ressük, pill
sorban a ze
irányítani.
keresztül, e
egyházi z
resztül keri
város zenei
korszerű h
nítás és er
a kamaraz
és a zenek

A háboru
mértékben megnőtt a hangszertanulási igény. A művészetek kapuja kitárult a nép előtt. Ennek köszönhető a zeneiskolai hálózat nagymérvű bővülése. A nyíregyházi zeneiskola sohasem fordult befelé, mindig igyekezett kisugárzó hatását a környező vidékkel is érezteti. Így jöttek létre a megyében a fiók zeneiskolák, melyek idővel a várossá alakulás folyamataként önálló zeneiskolákká alakultak,

szeken szervezett „
kollégium", hol a magasabb zongoravégzettséggel bíró növendékek módszertani kérdésekkel foglalkoznak, a zeneiskolában hospitálnak s gyakorlati tanítást végeznek.

12 növendékhangverseny bizonyította az eredményes művészeti munkát. Kiemelkedő esemény volt a február 28-án Budapesten, a Szovjet Kultúra Házában el-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

NAPJAINK

1964 ΠΚΤ 1.
1021

Krampácsolók

Soltész Albert rajza.

Nem remekmű

ELSZALASZTOTT LEHE

(Bóka László: Nandu I–II.)

1. Lehetőségei révén a Nandu akár remekművé sikerülhetett volna. Úgy, ahogy van, nem remekmű; remek részletek műve inkább. Nagy erényeivel és nem kis hibáival egyetemben, szerzőjének eddig legjelentékenyebb epikai vállalkozása, a mai magyar irodalomnak pedig egyik igen sajátos, igen színvonalas alkotása.

Mint történelmi regény, anyagának túlnyomó részében eredeti, mindenütt korhű, ittott bizarr, szemléletének és teremtésének nem egy lényeges pontján vitatható és vitatandó. Mint művészregény, lélektanában járt úton halad, társadalmi vonatkozásaiban viszont újat, fontosat és sikerültet ad. Mint nevelési és művelődési regény, gazdag és érdekes, pompásan megoldott részletekkel, ám anélkül, hogy a maga választotta terület valamennyi fő vonását felvillantaná. Technikája bravúros, nyelve kivételesen és elragadóan és művészien beolvasztott politikai, hadtörténeti, gazdaságtörténeti, kultúrtörténeti dokumentum képezi a regény külső hitelességét. Habár manapság — épp a fizikus Heisenberg szerint „a nehézkes tárgyiasságtól megszabadult szellem" korában — esetleg ez másodrangú erénynek számítanak, mégis örömmel nyugtázzuk, hogy Bóka láthatóan fontosságot tulajdonít a külső hitelességnek, s hogy benne teljes értékűt nyújt.

Igaz, művének ez mintegy csak a héja. Hiszen többre, mélyebbre, lényegesebbre tör. És újra is. Épp ebben összegezhető a Nandu írói célja: újat mondani az elmúlt félévszázadról. Hozzá rendkívül összetett és rendkívül próbára tevő életterületeken. Egyrészt, a kommunista művésszé válás lyenként lenyűgöző. A (szereplők tudatában) értelmezett, az (általuk) átélt, s a (leírásban adott) tényleges valóság egymást átfedő, kiegészítő, elhatároló, minősítő felületei különösen színes és gazdag összhangba csendülnek a regény legjobb lapjain.

3. Megőrizve a széthullás, majd a kibontakozás folyamatának időbeli és társadalmi törvényét, a kompozíció első és túlnyomó csomópontja s mindvégig számottevő élete. anyaga: az arisztokrácia élete. Hogy így van, hogy a kor társadalmának külső arányai nem találhatók meg a mű társadalomképében, nem hiba, hanem sajátosság. Nézőpont dolga. És az igazságot bárhonnan lehet nézni is, látni is, ábrázolni is. Más és helyénvalóbb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1965 JUL 1
1021

Pesti képek. A Duna szálló terasza.

Soltész Albert rajza.

A városi színház

taliga várta a komfortábilis utasokat az állomás előtt. Ma már — hogy úgy mondjuk — „idegenforgalmi látványosság" a konflis és a taliga. A katolikus templom mögött naphosszat zabolhatnak az öreg lovacskák, háborítatlanul szunyókálhatnak a megfáradt kocsisok, nem nagyon akad „vendég", akit vinni kellene valahová. Legfeljebb a Morgó temetőig „utazik" kocsin a temetésre igyekvő pap és kántora. Ej, pedig egykor országos híre volt a nyíregyházi taligának. A monda szerint egy taligás fogadásból a személyvonattal egyszerre indult a városból és előbb a fehértói állomásra ért, mint a gőzmasina. A taligát az egykori Kiskorona ajtajából füttyentették elő a vérbeli urak, s ha mulathatnékjuk támadt egy egész cigánybandát felszuszakoltak a kétkerekű alkalmatosságra és a fürge lábú lovak mérföldeket repültek velük brummogó zeja meg az egykori taligásstandot ez a modern kor. Taligás és taxivezető, taliga és taxi, korban messzi vannak egymástól, még ha a taxiállomást és a taligás standol csak egyetlen épület választja is el egymástól. A taligák és a taligás dinasztiák kora lejárt, mert ma már a tanyán élők sem taligán, hanem saját gépkocsin vagy taxin száguldoznak ami elé harmincöt-negyven lóerőt fogott a technika. Nap, nap után nő a gépi forgalom és az öregedő taligások egyre felhősebb szemmel nézik a gyorsuló iramot, érzik mennyire hátrál visszafelé az időben az a kor, amiről Krúdy azt íris száll rá, mert nagyvárosi lévén megszokta, hogy egyik fajta közlekedési eszköz kiegészítse a másikat és lerövidítse a távolságot, csökkentse az utazás idejét. Városi autóbuszunkon azonban érdekes jelenséget figyelhet meg.

Amikor az autóbusz külteleki célja felé elindul azt láthatja, hogy az utasok többsége haramincon aluli, illetve elnehezült korú és viszonylag kevés a középső korosztályokba tartozó. Ha kíváncsiságának enged és ennek okát megérdeklődi; választ kap. Megtudja, hogy a fiatalok természetesnek tartják, hogy a város két távolabbi pontja közt autóbusz közlekedjék. Az autóbuszra szállás olyan megszokott része életüknek, mint az, hogy bizonyos kor elérésével teljes joggal szólhatnak bele az országos ügyekbe. Az elnehezült mozgású, idősebbek

---

nem esett az eső. Maczaki Mihályneig csak egy MTZ-vel jutunk el. A kukoricában dolgozik, mezítláb, ába bokáig pocsolyás. Kapálni

emberek. Csupán két-három kéz emelkedett fel tétován. De emelkedett a sorból Puskás és Terbócs is, nézték, ki szavaz a javaslat mel-

Soltész Albert

1996. július 11.

Aratók

Soltész Albert tusrajza

álló határában immár
umi) tizedik alkalommal
:a meg tegnap kapuit a
godi Kis Téka Tábor. Jó
ség ez mindazok szá-
k „nomád körülmények"
kedvet éreznek az önál-
a, és szeretnék feleleve-
újraélni a paraszti társa-
és kultúra hagyomá-
A nyolc nap alatt ki-ki
pelátása szerint dönti el
foglalkozik. A választék
az ének- és tánctanulás
tt különböző mesterségek
gozás, fafaragás, neme-
kosárfonás, bőrözés stb.)
ogásaival ismerkednek
a résztvevők. Szabadidő-
ehet lovagolni, csónakáz-

MA

NÓRA

A Nóra az Eleonóra és a Honóra rövidüléséből önállósult. További névnapok: Lili, Csendike, Eleonóra, Félix, Helga, Helka, Holda, Ilma, Lilla, Nelli, Olga, Piusz, Placid, Placida, Szederke, Szendike, Ulrik.

Nursiai Szent Benedek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELETMAGYARORSZÁG

1965 APR 8.
1021

Soltész Albert: Duna-part.

A képzőművészet húsz éve megyénkben

Két évtized munkásságának összefoglalását nagyon nehéz feladat megoldani bárkinek; különösen, ha *ilyen igénnyel* születik a szándék, mint ebben az esetben. *Megyénk képzőművészetének* húsz évéről kíván számot adni a József Attila megyei Művelődési Házban megnyílt kiállítás.

A szigorú *szakmai* szemlélő szemével meg kell mondani, hogy a *tisztes* szándék megvalósítása *kívánnivalókat* hagy maga mögött. De ki tudja nézni ezt a kiállítást ilyen *merev szemmel*, amikor húsz év hallatlanul izgalmas, szép, *születő sikerekkel dús* idejét foghatja át a szem és még inkább az *értelem*? Nem szabad ezt a kiállítást másként látni, mint bizonyságot, íme, a felszabadulás két évtizedében megszületett valami, ami *nem volt* azelőtt: *képzőművészet a megye határain belül*. És olyan művészet, amely *rangot kér* az ország képzőművészeti vérlüktetésében, *helyet kap* és *ismert művészeket* teremt.

A kiállítás művei nem mutatnak *egységes* képet, nem is lehet; különböző idők alkotásai, sok *egészen erős, érett alkotás* mellett a *régi próbálkozás* hevében született mű függ a paravánon. De így: jól láttatja a *fejlődést*. Emlékeztet *korábbi* tárlatokra, amelyek *annak idején* megdobogtatták a fiatal művészek szívét és reményeket keltettek a hozzáértő közönségben. És emlékeztet a régi *szabad iskolára*, amely mintegy szülője volt annak a hévnek, amiből a forró lángolás kilobbant, a megyei képzőművészeti élet *megteremtése*. Hogy többen a művészek közül már nem élnek megyénkben, mit sem változtat a tényen: a húsz év: *alkotó húsz esztendő* volt. Az ország mai képzőművészete csak nyert, s ilyen fajta szempontból nem is szabad *csak* megyénk eredményéről beszélni.

Neveket kellene sorolni, akiknek képei a kiállításon *szerepelnek*. De akkor azokat a neveket is említeni kellene, akiknek *művei hiányzanak* innen, s nem keressük az okokat, miért. De tudjuk a tárlat sokkal bővebb, gazdagabb is, mint ami *megvalósult* belőle. Mindegy; húsz év *teljes* fejlődését úgysem lehetne szemléltetni. Elég ez a kép hozzá, az *összkép*, a maga sokféleségében, sokszínűségében, egy-egy festő fejlődési korszakainak bemutatásával. Elég, hogy megállapíthassuk: *ígéretes úton* haladt az ifjú művészet, míg idáig ért, s valójában *csak most mutat még ígéretesebb távlatokat*. Beérett a művészet ifjú kísérletezése, kitűnő alkotások beszélnek erről szavak nélkül a művelődési ház nagytermében. Még az idősebb festőnemzedék képviselőinek alkotásai is megifjodtak ebben a két évtizedes lázas alkotásban. Két „nemzedéki" határnevet említek — ha egyáltalán szó lehet itt nemzedékekről —, *Z. Szalay Pál* nevét, aki talán legelőször festett itt a megyénkben és *Szathmáry Gyöngyi* nevét, aki csak mostanában végzett a főiskolán, s erőt sugárzó szobraival szerepel. S a „középhadból" néhány név: *Berecz András*, a megyei csoport elnöke, *Soltész Albert*, *Huszár István*, *Páll Gyula*... S még kettőt, akiknek nagy szerepük volt a fiatalok nevelésében: *Diószegi Balázs* és *Berky Nándor*. A festő és a szobrász. Nincsenek már itt, de ma is hatnak. Még kellene neveket mondani, akiknek szerepe ugyancsak összenőtt ezzel a fogalommal: képzőművészet megyénkben. Mégsem mondok. Nehéz volna egyetlen cikk keretében jelentőségéhez mérten méltatni *mindenki* munkásságát, hacsak egyetlen mondatban is.

Ugyancsak nehéz volna beszámolni a húsz év *küzdelmeiről;* a szabad iskola megszületésétől, a műterem kialakulásáig, a szövetség megalakulásától a nem is tudom hányadik megyei kiállításig mindenről, pedig mindez *jelentős*. Könnyebben megérthetné a tárlat szemlélője, hogy szakadatlan munka, rengeteg tanulmány, sok sok bátorítás, segítség a *megyei szervek* részéről és még mi minden kellett ahhoz, hogy két évtized összefoglaló tárlatát nyithassanak Nyíregyházán, a *hajdani* por-tespedtség, közöny városában, ahol három évtizede még csak az úri kaszinó szolgálta a „kultúrát." És ma a vendégkönyvben számtalan aláírást láthat aki megnézi a kiállítást. Az aláírások mutatják: diákok, egyszerű emberek, vezetők és városiak, tanyák lakói *egyformán érdeklődnek*. Ez a vendégkönyv ugyancsak húsz év mérlegét kínálja az embernek. Nemcsak a képzőművészet nőtt fel, hanem a *közönség* is.

Jelentősebb ez a kiállítás, mint egyszerű tárlat, még akkor is, ha nem teljes és nem elég átgondolt a rendezés. *Minden hiba eltörpül a tény mellett*. Születésnapi ünnepe van a képzőművészetnek is: *húszéves a megyében*.

Sinkay Barna

Na

1963. április 8. csütörtök

Névnap: DÉNES

A Nap kel: 5 óra 10 perckor, nyugszik: 18 óra 23 perckor.

A Hold kel: 9 óra 16 perckor, nyugszik: 1 óra 02 perckor.

A mi néphadseregünk címmel találkozót szervez a Nyíregyházi Szamuely Tibor úttörőház az úttörő expedíciós őrsök és katonák részvételével április 15-én 15 órakor.

Újabb KISZ-lakásokat építenek Nyíregyházán. Az érdeklődő KISZ-fiatalok a városi KISZ-bizottságon jelentkezhetnek, ahol megkapják a bővebb felvilágosításokat is.

Megyénkben az első...

Pénteken 14 órakor korszerű kávé—tea szaküzletet nyit az Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat a nyíregyházi Zrinyi Ilona utcán, a volt Sport cukrászda helyén. Az üzletben a vásárlók presszókávét, télen teát és egyéb delikátesz árut fogyaszthatnak is.

9500 tagja van, és jelenleg 85 egységben árusít a Mátészalka és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet. Most kiállításon mutatják be a mátészalkai pedesszőhelyiség különtermében az ötven húszéves fejlődését.

Szélesvásznú vándor mozi üzemeltetését tervezi május hónaptól a nyári idényre a megyei Moziüzemi Vállalat. Az új kezdeményezés olyan helyekre is eljuttatja a nagysikerű szélesvásznú filmeket — főleg szabadtéri előadás keretében —, ahol állandó szélesvásznú mozi építésére egyelőre nincs lehetőség.

Társadalmi ünnepségek módszertani bemutatóját rendezi meg a közeljövőben a vásárosnaményi Esze Tamás művelődési ház vezetősége. A bemutatóra meghívják a járás összes művelődési házának vezetőit.

Totó közvéleménykutatás

A 15. és 16. heti totószelvények hátoldalán a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közvéleménykutatást rendez. A totószelvényeken kérdések vannak, azokra 1, x, 2 jel valamelyikét kell beírni. A kollektív szelvényekkel résztvevők annak hátoldalára a saját maguk által rajzolt kockába írják be tippjeiket.

A kéthasábos totószelvények hátoldalán a pályázat részletes feltételei ismertetve vannak.

A pályázat beküldői között 100 db nyereményt sorsolnak ki.

Rövidesen megkezdődnek a kulturális szemle megyei bemutatói. Április 11-én 17 órakor a József Attila Művelődési Házban a bábcsoportok bemutatójával veszi kezdetét a megyei szemle, majd május 8-ig folyamatosan kerülnek sorra az öt művészeti ág bemutatói.

A világ városi lakossága

Az ENSZ jelentést bocsátott ki a világ népesedéséről. Adatai azt mutatják, hogy a Föld lakosságának közel egynegyede él legalább húszezer lakosú városokban. A legjobban városiasodott övezeteket találjuk Észak-Amerikában, a Szovjetunióban és Európában, míg egyebütt inkább a falusi lakosság dominál.

A jelentés hangsúlyozza azonban, hogy a városi lakosság száma a leggyorsabban éppen a fejlődésben levő országokban emelkedik: évente 3,5—4,5 százalékkal, míg az iparosított területeken mindössze kb. két százalékkal.

100 ezer forinttal járulnak hozzá a vásárosnaményi járás községi tanácsai fejlesztési alapjukból, a járási székhelyen épülő új kórház nővérszállása építési költségeihez.

Többfelé eső

Várható időjárás ma esti változó mennyiségű felhőzet többfelé eső, néhány helyen zivatar. Mérsékelt, időnként megélénkülő északnyugatira forduló szél. A nappali felmelegedés kissé csökken. A legmagasabb nappali hőmérséklet 14—18 fok között.

Modern otthon címmel korszerű bútorokkal, kerámiákkal és egyéb díszítő gyakkal berendezett kiállítás nyílt Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnáziumban szerdán délelőtt. A kiállítás április 11-ig tart nyitva.

KRESZ-előadások

Ötezren vettek részt eddig a közúti balesetelhárítási tanács és a TIT rendezésében megtartott KRESZ előadásokon. Szombaton és vasárnap újabb előadásokon ismertetik meg a gépjárművezetőket és az érdeklődőket a KRESZ szabályaival. A nagy érdeklődésre való tekintettel Nyíregyházán szombaton három, vasárnap egy előadást tartanak.

Új szinfolttal gazdagodik Tiszavasvári. 800 ezer forintos költséggel OTP székházat építenek, 400 ezer forintos beruházásból pedig két tantermes iskolát létesítenek.

Úttörő és kisdobos avató ünnepélyt tartott a nyíregyházi VI. számú általános iskola április 3-án — a felszabadulás jubileumi évfordulója jegyében. Az iskola hatvan új kisdobosának és úttörőjelöltjének szép avatási ünnepségét kultúrműsor zárta be.

MOZIMŰSOR

SZÉLESVÁSZNÚ BÉKE MOZI:
SZÉLES VÁLTOZATBAN!
Április 8-tól 11-ig.
NE HAGYD MAGAD PITKIN.
Normann Wisdom új angol filmvígjátéka.
Előadás kezdete: fél 5, fél 7 és fél 9 órakor.
Április 12-től 21-ig.
SZÉLES VÁLTOZATBAN!
A KŐSZÍVŰ EMBER FIAI I—II.
Jókai híres regénye színes szélesvásznú magyar filmen.
(4 órás műsor dupla helyárral!)
Előadás kezdete: 4 és 8 órakor.

SZÉLESVÁSZNÚ DÓZSA MOZI:
Április 8-tól 9-ig.
ÉJSZAKÁRA HAJNAL.
Fejezetek a felszabadulás történetéből.
Magyar dokumentumfilm.
Április 10-től 11-ig.
ITTHON.
Mozaikok hazánk életéből.
Színes magyar dokumentumfilm.
Április 12-től 14-ig.
HURRÁ NYARALUNK.
Ahol minden tilos...
Szatirikus magyarul beszélő szovjet filmvígjáték.

GORKIJ MOZI:
Április 8-tól 11-ig.
ALTONA FOGLYAI.
Magyarul beszélő olasz—francia filmváltozata.
Főszerepben: Sophia Loren.
Április 12-től 14-ig.
NYUGTALAN NYÁR.
Magyarul beszélő jugoszláv film.
Előadások kezdete mindennap 4, 6 és órakor.

MÓRICZ ZSIGMOND MŰVELŐDÉSI HÁZ SZÉLESVÁSZNÚ MOZIJA:
Április 8-án SZÜNNAP.
Április 9-től 14-ig.
EGY NYÁRON ÁT TÁNCOLT.
A nagysikerű svéd film felújítása.

Magyarország

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szabolcs-Szatmár megyei bizottsága és a megyei tanács napilapja.
Szerkeszti a szerkesztő bizottság.
Főszerkesztő: Ordas Nándor.
Szerkesztőség: Nyíregyháza, Benczúr tér 21. Tel. 16—70, 16—71, 16—72.
Kiadja: a Szabolcs megyei Lapkiadó Vállalat.
Bethlen G. u. 1. Tel. 30—66.
Felelős kiadó: Farkas Pál.
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizetési díj egy hónapra: 12 forint.
Előfizethető a helyi postahivataloknál és kézbesítőknél.
Index szám: 25 059.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Szabolcs-Szatmár megyei Nyomdaipari Vállalat Nyíregyháza, Dózsa György út 5.
Felelős vezető: Makrai János.

Gázcserete

Javul a szolgáltatás — az ugorny

Három évvel ezelőtt kezdte meg lakosságszolgáltatási tevékenységét a vásárosnaményi FJK. 1963-ban megszervezték a földművesszövetkezetek és a ktsz-ek együttműködésével a „hozom-viszem" szolgálatot. A

SOLTÉSZ ALBERT

A sóstói víztorony — a festő szemével
Soltész Albert tusrajza

Kelet - Magyarország
1986.05.11.

HA MEGDUMÁLSZ...

CITY GRILL

...ahol

a hagyományos választékon túl
a látvány-pékség kemencéjéből frissen
kikerülő finomságokat is kínáljuk.
Lekváros táska ● kakaós csiga ●
Túrós táska ● mákos búrkifli ●
sajtos, vaniliás, csokoládés croissant.
Látvány-pékség — látvány a javából!

City Grill

Bethlen Gábor u.
(a nyíregyházi Főposta mellett)

Szíj Rezső

SZEMLÉJE

Benczédi Sándor halálára

A magyar szobrászattörténetnek Izsó Miklós után legsajátosabb életművét Benczédi Sándornak köszönhetjük. Izsó népi jelenetei akaratán kívül is "ünnepi" hangulatot, Benczédi alakjai a sajátos Erdélyi népi humort árasztják magukból. No persze ez művészetének csak egyik vonulata, mert hiszen alakos műveiben főleg erdélyi írók, művészek arcmásaiban az élet komorsága is megjelenik. Így válik egységessé mondanivalója és művészete, amelyet halála előtt a budapesti – Vármegye Galériában látott – kiállítása kapcsán egyik előző számunkban méltattunk.

Arató István a Játékszínben

Igazi kamara kiállítást láthattunk a Játékszín erre a célra nagyon is alkalmas emeletén. Mintegy 16 olajképet, amelyből egy volt alakos csöndélet, a többi tájkép. Méghozzá főleg a Nyugat-Dunántúl, közelről a Lajta-mentét megörökítő tájkép –, amely stílusában szorosan kapcsolódott festői látásmódjával, élményszerűségével a poszt-Nagybányai iskolához, amint erre megnyitóbeszédében Szalay Károly bizonyító erővel utalt.

Aratót eddig főleg a főváros óbudai, angyalföldi, újpesti környezetét megörökítő képeiről ismertük –, de ez a kiállítási anyag tanúsította, hogy az ország egyéb tájai sem hagyták érintetlenül. A Szigligeti vár éppúgy megfogta festői képzeletét, mint a Lajta folyó hídja, vagy rézkarcban az Inotai iparvidék és környezete. Annak ellenére, hogy Arató szenvedélyes külföldjáró, művészetét – Trencsénben született – a Kárpátmedence ihlette és élteti. Így csatlakozott, talán öntudatlanul Dsida Jenő, Jankovich Ferenc, Radnóti Miklós hazaszeretetről, szülőföldről-szeretetről valló költészetéhez.

H. Molnár Magda

A Magyar Állami Operaház Vörös szalonjában bizonyítéka volt ez a kiállítás annak, hogy a természetes szépség iránti igényt és érzéket nem lehet kiírtani az Isten valamennyi kétlábújából Magyarországon sem. Ezt bizonyította H. Molnár Magda tárlata.

Mentem a kiállítást megnyitni, közben azon gondolkodtam, vajon kinek lesz kedve föláldozni vasárnap délutáni pihenőjét s elindulni, legalább egy órával előbb, hogy fél négyre, a nyitásra megérkezzék. Jobb is lesz – gondoltam – ha csak néhányan leszünk, legalább jól elbeszélgetünk.

Kellemes csalódás várt: tele volt a szalon, szinte mozdulni sem lehetett. Nemcsak közönségsiker volt, azaz nemcsak erkölcsi! Pedig a művek esztétikai értékeléséhez a csiszolt ízlés megkívántatott. Ragyogó színek idézték az egyes tájakat, erdők-mezők virágait, fás részleteket, falusi utcákat, amikhez Szászvárosi Sándorék Beethoven zenéje szolgáltatta a bevezetőt.

Soltész Albertről

Én a "vidéki" jelzőt nem szeretem, jobb híján vagyok kénytelen élni vele, de sohasem lebecsülő értelemben használom. A magyar irodalom, művészet legnagyobb alkotásai vidéken születtek. 16-18. századi nagyjaink mind "vidékiek" voltak. Nemzetet ébresztő, megtartó nagy alkotásaik "vidéken" születtek. Csak a múlt század végétől egy magát liberálisnak tartó, de minden nemzeti jelleget tagadó nemzetközi irányzat kezdte ócsárolni azt, ami magyar szellemiséget árasztott, akár vidéki volt az író, a művész, akár fővárosi. Ez a fővárosi "parazita réteg" (Jászi Oszkár jellemezte így), ez a magyar kultúrát lebecsülő, gúnyoló réteg igyekezett aláásni szellemi teljesítményünknek éppen azt a gazdag termékét, melyben leginkább ismertünk magunkra, magyarságunkra. Ettől kezdve lett divat lenézni azt, ami vidéken született és azt, aki vidéken alkotott. Már eleve alsóbbrendű az, ami "vidéken" születik.

Melyik író, művész, tanár, tanító nem érezte hátrányát annak, ami a társadalmi megbecsülést, elismerést illette, hogy ő maga vidéki. Holott – kérdezem – ki nem volt "vidéki" nagyjaink közül, egészen mostanáig?

Ki méri patikamérlegen, ki mekkora író, művész? – Erre csak taláros szélhámosok vállalkozhatnak. Attól nagy valaki, hogy művei érthetetlenek? Hogy a képet nézni nem érdemes, a könyveket olvasni meg halál unalom? Hogy érti, mit fejeznek ki? Móra, Tömörkény, Gárdonyi, Herczeg, Komáromi János, Ambrus Zoltán stb., stb., vajon nem tündöklő csillagok-e a hozzáértők egén?

A festőket már nem is kezdem sorolni. Írók, költők, festők, ha dolgozni akartak, aki tudott, vidékre menekült.

Soltész Albert vidéken alkotó festő. S nyilván megértette a korforduló tanulságait: író, költő, művész ne ringassa magát abban a reményben, hogy majd az utókor fölfedezi és elégtételt szolgáltat neki. Hogy majd valami módon törődni fog a hagyatékával. Ez a világ elmúlt. Mindenkinek mondom: aki tudja, rendezze el annak a sorság, amit maga után hagy, az íróasztalban, a műteremben – mert az utána jövő nemzedéknek más dolga lesz, nem a mi örökségünkkel való törődés.

Soltész Albertről, a "vidéki" művészről könyv jelent meg. Nagyon helyesen, követendő példaként, társadalmi összefogással. Kurucz Gyula írta a bevezetőt, Kulimár János faggatta Soltészt életéről, művészetéről, sok-sok kérdésről, amire az adott válaszokból kibontakozik a művész és környezetének, barátainak, tanárainak és magának a festő Soltésznak élete és munkássága, esztétikai nézetei és emberi (nemzeti) gondolkodása. A fekete-fehér és színes képein – olaj, gvass, vízfestmény, tus, rosttoll, stb. – a környezet tárgyi tartozékaiban éppúgy jelen van a Nyírség táji lelke, mint oldott festőiségű tájképeiben. Soltész ezt hagyja örökül a következő nemzedéknek. Példáján elgondolkodhatnak írók és művészek egyaránt.

A Pataji Múzeumról

Ki gondolná, milyen értékes falumúzeum látható Dunapatajon, a volt unitárius templomból kialakított helyiségekben és a múzeumi keretben létező régi berendezések eredeti állapotát őrző ódon falusi házakban! Ha valaki tanulmányozni szeretné, miként éltek századokkal ezelőtt, még e század első felében is parasztcsaládjaink, ne hagyja ki a pataji szabadtéri múzeum megtekintését. Persze hozzáértő látogatókra van szükség, olyanokra, akik elég fölismerő és beleérző képességgel rendelkeznek ahhoz, hogy bennük a tárgyak, eszközök, életviteli módozatok láttán a múlt megelevenedjék. Főként ha olyan vezető ismerteti a mindennapi és ünnepnapi használati tárgyak, munkaeszközök, szerszámok, ruhák, vánkosok, takarók, a különféle anyagból készült konyhai edények használatát, mint Pastyúk István múzeumigazgató.

Mindez csak azért lehetséges, mert hogy a falusiak mondják: "itt nem bunkókból áll az önkormányzat", s tagjai kellő féltékenységgel őrzik a nemzeti jelentőségű múzeumegyüttest, s eddig még sikeresen verték vissza az időnként megnyilatkozó falumúzeumellenes hőbörgéseket.

Nem is értem, miért nincs ennek a pataji múzeumegyüttesnek erőteljesebb országos méretű propagandája, hisz ma már a jó bornak is kell a cégér, reklám, sőt annak kell igazán.

A hamisításoktól

hangos a műtárgypiac. – "Már több a hamisítvány, mint az eredeti, az árveréseken." – Ki tudja, mi a valóság? Egy bizonyos: a hamisító aláírja a hamisítványt.

B. Varga Sándornak, aki a Képcsarnok osztályvezetője volt, és ajánlatomra számos méltatlanul mellőzött művésznek biztosított kiállítási lehetőséget, szóvátettem, hogy K. X. Y. azzal dicsekszik, hogy ő bármely képről megmondja: hamisítvány-e vagy nem. – Ezt akkora blöffnek találtam, hogy kénytelen voltam, mint érdekességet, megemlíteni B. Varga Sándornak, remélve, kellőképpen fölháborodik. Csodálkozásomra azonban azt válaszolta, hogy "az illetőnek igaza van". Megrökönyödve néztem rá, mire nagyon egyszerűen szólt megnyugtató válasza: "Az illető közismeert hamisító, ő már csak tudja, melyik az igazi és melyik a hamisítvány!"

Így állunk? Így!

Glatz Ferenc az anyanyelv ápolásáról, kutatásáról, korszerűségéről

Az MTA elnöke tíz tételben foglalja össze a tennivalókat. Ránk ebből a képzőművészet nyelvével kapcsolatos föladatok hárulnak. Ezek két csoportba oszthatók. Egyrészt: küzdeni a fölösleges idegen szavak ellen, amik legalább 3-10 jó szót felejtetnek el velünk, más szóval ítélnek unalomra. Pedig nem kisebb írók, költők figyelmeztettek a veszedelemre – csak századunkban is – mint Fülep Lajos, József Attila, Illyés Gyula, Kosztolányi Dezső és a sort folytathatnók. E lap hasábjain a kérdésnek ezt az oldalát többször is szóvátettük. Eredményéről is beszámoltunk. Közben akadtak olyan munkatársaink, akik az erre vonatkozó cikkeket el sem olvasták, így el sem gondolkodhattak azon, miről is van szó. Szándékosan nem írom ide a nevét annak, aki az elmúlt számban másfél hasábban 28 olyan fölösleges idegen szót használt, melyek helyett bőven akadnak kitűnő magyar kifejezések. Saját bevallása szerint az erre vonatkozó cikkünket nem olvasta. (E sorok írójának is "vitriollal" kellet kiírtania saját írásaiból a fölösleges idegen szavakat.)

Glatz tételeiből következően az "informatika" korában keletkező új fogalmakra megfelelő magyar kifejezéseket kell alkotni, vagy találni. Tudományos dolgozatban szükséges a nemzetközi szóhasználat, de a nagyközönségnek szánt újságban, cikkben, tanulmányban elengedhetetlen a megfeleő magyar kifejezés használata. Ha nincs, találni kell rá. Ezen a ponton azonban a képzőművészeti divatokra gondolva meg kell állnunk! Érdemes-e magyar kifejezést találni az olyan irányzatokra, melyek a közönséget nem is érdeklik, s lényegében elmúlnak a napi divattal? Szabó Lőrinc már a húszas évek közepén több tucatnyi olyan izmus nevét sorolta föl, melyeknek zömét már a lexikonok sem őrizték, valósággal elfújta őket a szél. Azóta hány száz és száz izmus szállt el a semmibe, ki tudná számon tartani? Mi érdemli meg a magyar kifejezést, melyik ilyen-olyan-amolyan "izmus", ki tudná eldönteni? De amelyik új fogalom megérdemli, hogy magyar kifejezést kapjon, arra a neki megfelelőt akár pályázat útján is meg kell találni, ki kell találni. Jó példákkal szolgálhatunk akár a közelmúltból is.

Pályázati fölhívás

A Művészet és Barátai 1997. évi utolsó számában talál az olvasó egy másfél hasábos cikket.

Pályázati föltétel:

1. találja ki a pályázó, kinek a cikkéről van szó;
2. az alábbi fölösleges idegen szavak helyett ajánljon megfelelő magyar szavakat, kifejezéseket: kaotikus, manipulált, inspirál, globálisan, figura, vertikális, biológia, szféra, komplex, realista, optimista, embléma, karakterisztikus, pregnáns, konfrontáció, domináns, asszociáció, realizmus, archaikus, identitás, ambivalens, univerzális, matéria;
3. a három legsikeresebb pályamunka egyenként 3-3 ezer forintot érő könyvjutalomban részesül;
4. a pályamunkák dr. Szíj Rezsőnek címezve, szerkesztőségünkbe küldendők;
5. a pályázat határideje 1998. március 31.

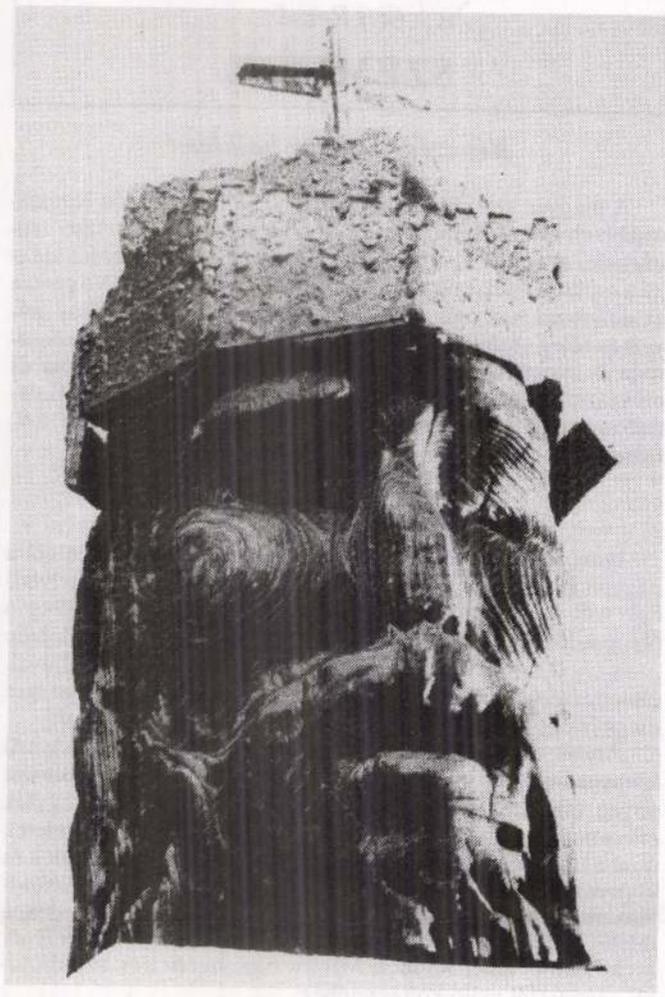

Király

Mészáros Mihály szobrai

Szüntelenül gyarapítja magát a szobrászi fogalmazásban, műveltségben, gondolkodásban. Szakadatlanul dolgozik ifjúságának első rajzától az 1997-es szobrokig. Fölismerését szellemileg veszi birtokba, utána nyúl a vésőhöz. Játékosság és küzdelem hatja át formáit, szilajság és gyengédség, ahogy József Attila összegezte a művészi magatartást. "Szívemben elidőz a tigris és a szelíd őz". A gondolat, az eszme testesül Mészáros szobraiban. Mózese fölfelé néz a törvényt tartalmazó kőtáblára. Fölötte még valami nyugtat: Isten keze, a szeretet. Dzsingisz kán ólomba álmodott fejét tatár harcosok rajzása övezi, a koponya nemcsak a mongol vezér arcképe, hanem a halálba küldött emberek sokasága. Szent István lovasszobrának vázlata a sziklaszilárd egyenességű tömbben karakterizálja az ezredév tartósságú államalapítót és a "Tartózkodó kérelem" egymást érintő finomsága is megejtő esztétikum. A szerelemről szól "Casanová"-ja.

Nagy méretű szoborban elmélkedik a zenéről. Éneklő női muzsikus arcokat, orgonáló férfit, trombitát, hegedűt, gordonkát, hárfát hordoz a zene varázsának személytelenségét értelmezve. Azt, hogy tíz-száz ember közös teljesítménye jelenti, jelentheti csak a dallam, a ritmus lelket fölemelő győzelmét. Portréiban a jellemző erő árnyalata rögzül; felesége visszafogott méltóságteljességében, Vámos László állhatatos vonásokat tükröző tekintetében, Pogány Ö. Gábor intellektuális pontosságot sugárzó arcvonásaiban. Mint szobrász, nemcsak ábrázol, hanem a formai lehetőségeket ízesen-zamatosan kutatja felszínre hozza – a mintázás érzéki csemegézésével – az antómia, a szellemiség csodáit.

A "Várandós" esetében csak a hasi tájakra összpontosít, hiszen az anyaság holnapot teremtő ámulatát idézi. Érzékeny akvarellket is fest, műtermének falára, már-már egy mitológia áradásával. A szobor az más, az kizárólagos plasztika a szabadság öntörvényeivel. Mészáros ars poeticája: a csoda a műben és mindannyiunk szívében lakozik.

Losonci Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soelesz Albert

Hajdubiharmegyei Népujság
1965 FEB 2

1021

Soltész Albert kiállítása a Csokonai klubban

Nyíregyházi festőművész kiállítását nyitották meg január 30-án, szombaton Debrecenben, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Hajdú-Bihar megyei szervezetének Csokonai értelmiségi klubjában. A kiállító fiatal művész, Soltész Albert mintegy 30 alkotásával mutatkozott be a debreceni közönség előtt.

A szombati tárlatnyitáson *Gacsó László*, a Debrecen Városi Tanács V. B. művelődésügyi osztályának helyettes vezetője mondott beszédet. Soltész Albert — mint elmondotta — Debrecenből indult, iskoláit itt végezte.

A főiskola elvégzése után Nyíregyházán telepedett le — itt rendezte első önálló kiállítását is 1961-ben. Azóta több Szabolcs-Szatmár megyei tárlaton és országos kiállításon szerepelt. Képei — akvarellek és grafikák — hitelesen idézik a Nyírség tájait és tehetséggel, meleg szeretettel ábrázolja a táj emberalakjait.

dolgoztak körülö
Félre téve az udvarias
got, felráztuk. „Jó munk
mondtuk ironikusan, D.
álmos szemekkel nézt
ránk, majd azt mondt
köszönöm — és aludt t
vább.

Szélsőséges eset? Ige
Ugyanis ritkán fordul el
hogy valaki ilyen nyilta
„nekifeküdjön" a munká
nak. Igaz, hallottunk már
arról, hogy az építőmunkás
sok az országút mellett ul
tiztak munkaidőben, hogy
egy-két órát a kocsmában
töltöttek el.

Most inkább azokról az esetekről szeretnék írni, amelyeket jelentéktelen, szóra sem érdmes megjegyzésekkel szoktak nyugtázni. Olyanokról, amelyek felett legtöbbször szemet hunynak, mondván: a vállalat nem sínyli meg.

zsebbe váró dogok. Nemcsak a népgazdaság vallja kárát, hanem maguk a vállalatok dolgozói is. Hiszen legtöbbször ezek a szóra sem érdemes esetek idézik elő, hogy az év végén kisebb a nyereség. Tehát végső soron maga a munkás is közvetlenül károsul.

Korántsem lehet általánosítani, mert a munkások többsége becsületesen dolgozik az üzemekben. De az

Száműzik a női hangot

MTI

Afganisztánban az ország nagy részén hatalmon lévő, mindenben az iszlám tanításait szélsőséges módon követő tálibok immár nem csupán fátyol viselésére kötelezik a nőket, de – egy szerdán hozott rendelet értelmében – a tálib vezetés szócsövének számító Saría Rádió adásából is száműzni akarják hangjukat – jelentette a La Republica című olasz napilap tudósítója.

A Vöröskereszt egyik felvilágosító műsorát, amelyben egészségügyi kockázatokra hívták fel a hallgatók figyelmét, csütörtökön csak a nők által mondott részek kivágása után engedték sugározni.

A fehér Sacher-torta

MTI

Egy titok elárulására, egy gyermekeknek szóló televíziós műsorra és egy sütés közben elkövetett technikai hibára volt szükség ahhoz, hogy kiemelhessék a sütőből – a fehér Sacher-tortát.

Egyedülállóan finom íz, a szemet gyönyörködtető külső és tartósság – ezeket tartja lukullusi Csipkerózsika álomból végérvényesen ébrenlétre csókolt kreációja előnyeinek a „feltaláló", *Willi Poul*.

A történet a nyolcvans évek közepén kezdődik, amikor a badeni Sacher-család női feje a 100. születésnapját ünnepelte.

Jelen volt az ünnepségen Willi Poul is, és az idős hölgy társalgás közben elárulta a Sacher-torta receptjét a frankfurti születésű férfiúnak, aki „mindig is szenvedélyesen szerette a sütést".

Az immár 48 éves Willinek, aki időközben Ausztria egy másik vidékére vetődött el, a jelek szerint „tökmindegy" volt a recept.

Egészen addig, amíg egy gyermekeknek szóló tévéadás megtekintése közben „leesett nála a tantusz" – a tejcsokoládét látva eszébe ötlött, hogy bármilyen finom legyen is egy fekete Sacher-torta, egy fehér talán még jobb lenne.

„Hat éven keresztül kísérleteztem, amíg lett belőle valami" – árulja el Willi. Vagy a fehér csokoládé lett nagyon szalonnás, vagy az első látásra tökéletesnek tűnő torta esett összse hét centiméteres magasságról három centire, amint kivették a sütőből.

A megoldásra végül egy sütés közben elkövetett technikai hiba vezette őt – de hogy mit nem csinált jól, azt természetesen nem hajlandó elárulni.

Steinberg am Rofan (Schwaz körzet) Windegg szállodájának vendégei, ahol Poul főszakácsi minőségben forgatja a fakanalat, lelkesen dicsérik ezt a különleges cukrászipari terméket.

Már eddig 3-4000 tortát fogyasztottak el a tiroli nyalóhely ínyenc vendégei vagy vittek magukkal, hogy az otthoni kávézóasztal vonzerejét fokozzák vele.

Rövidesen Ausztria keleti része is megismerkedik a fehér Sacher-tortával. De mit szólnak a patinás bécsi Sacher Hotelban a fehér konkurenciához? „Lehetetlenség, hogy az eredeti receptről legyen szó" – válaszolta a szálloda szóvivője az APA érdeklődésére.

Poul azonban másként látja ezt, de minden eshetőségre – plágium perre is – felkészülve, a világ minden kincséért sem venné ajkára az „eredeti" szót a fehér csodával kapcsolatban.

– Ha így mosolyog, mindig arról álmodik, hogy beindult a vállalkozása

Nemzetközi AIDS-kor

Az AIDS gyors terjedése fenyegeti az ázsiai-csendes-óceáni térséget, de az országok közötti együttműködés kulcsfontosságú lehet a betegség széles körű elterjedésének megelőzésében – hangsúlyozták szombaton Manilában az Ázsiai–Csendes-óceáni térség 4. Nemzetközi AIDS Kongresszusán. „Át kell lépnünk a határokon, és szövetségre kell lépnünk az AIDS ellenében" – mondta *Ofelia T. Monson* doktornő, az ötnapos tanácskozás fő szervezője.

MTI

A kongresszusra 65 ország mintegy 2500 képviselője érkezett a Fülöp-szigeteki fővárosba, köztük tudósok és egészségügyi dolgozók, hogy megvitassák a betegség elleni világméretű küzdelem lehetőségét.

Jé Béluska! Maga tiszta apukája

Szabó István a zsűriben

MTI

Sanghajban szombaton megnyílt a 3. Nemzetközi Sanghaji Filmfesztivál (SIFF). A nagyszabású kulturális rendezvényen 40 országból mintegy 270 alkotás lesz látható. A legjobb rendezésért, valamint a legjobb színészi alakításokért járó díjakat november 2-án ítéli oda a fesztivál zsűrije, amelynek tagja *Szabó István* Oscar-díjas filmrendező. Fiatal rendezők és neves, sokszorosan kitüntetett filmkészítők filmjei egyaránt megtalálhatók a bemutatandó alkotások között.

A SIFF, amelyet először 1993-ban rendeztek meg – a szervezők szerint –, Kína egyetlen nemzetközi filmfesztiválja, és a világ kilenc legnagyobb ilyen jellegű rendezvénye közé sorolható.

Hogyan is élünk va

A válasz a kérdésre sokak számára egyetlen szóval elintézhető: rosszabbul. Ez az, amit egészében látunk, tapasztalunk, s ami miatt folyton panaszkodunk. Valóban ennyire rosszul állnak dolgaink? Muszáj nekük mindent feketében látni? Vegyük talán alapul az egyik leghasználtabb segédeszközt dolgaink megvilágításához. Ez a hivatalos statisztika.

Balogh Csaba

A világon mindenütt a pénz körül forog minden. Ha valahol valamire nem futja az anyagiakból, akkor ott nem lehet szó vásárlásról, karbantartásról, felújításról. Így van ez a világnak ebben a kis sarkában is, Kárpátalján, ahol köztudottan nagy a pénzhiány. Ám ha az okokat kutatjuk, talán már nem is tűnik oly érthetetlennek ez a helyzet. Megyénk gazdasága az év eddig eltelt szakában 5,5 millió hrivnya veszteséget termelt. (1 hrivnya kb. 100 forint – a szerk.) Míg egy évvel korábban a vállalatok, intézmények 42 százaléka volt veszteséges, arányuk az idén 48 százalékra növekedett. A legnagyobb anyagi krízisben a távközlés, a közlekedés, valamint a teherforgalom ágazatai leledzenek. Ezekben gyakorlatilag valamennyi vállalat veszteséges, az építőiparban és az iparban pedig minden második.

Mindez természetszerűen az emberek pénztárcáján csapódik le végül. Bár, ha hinni lehet a hivatalos statisztikának, valamelyest javult a lakosság anyagi helyzete. A főállásban foglalkoztatottak átlagfizetése is emelkedett, s elérte a 111 hrivnya 21 kopijkát (11 ezer forint). Ugyanakkor az optimális munkaidőt csak 58,2 százalékban használták ki, azaz gyakorlatilag erősen csökkentett munkaidőben dolgoztak az alkalmazottak. A legjobban fizetett állások jelenleg a villamosenergetikai vállalatoknál vannak, ahol az átlagfizetés meghaladja a 304 hrivnyát. Nem panaszodhatnak a bankszakmában dolgozók sem a 255,89 hrivnyás átlagbérükre. A megyei átlagkeresetnél, mely némivel alatta van az országosnak, jóval kevesebbet keresnek a mezőgazdaságban, a gép- és vegyiparban, a közétkeztetésben, s a szolgáltatói szférában alkalmazottak.

Továbbra is megszokott, de normálisnak egyáltalán nem nevezhető jelenség, hogy soksok munkáltató késve fizeti ki a béreket. Az egy hónappal korábbi állapotok szerint például az iparban foglalkoztatottak kétharmada nem kapta meg idejében munkája ellenértékét. Azaz épp a leggyengébben fizetettek voltak kénytelenek olykor heteket várni a pénzükre.

A megyei statisztikai hivatal által végzett lakossági felmérés eredménye szerint a kárpátaljai családok többségében

1997 X. 27

Új Kelet

Soltész Albert, a Nyírség szerelmese

Palotai István *(Új Kelet)*

Vannak művészek, akiket szinte születésüktől fogva tenyerén hordoz a sors, és vannak olyanok is, akik egy életet kell hogy átküzdjenek méltó helyükért a világ szemében. Előbbiek díjakkal, pénzzel borított vörös szőnyegen teszik meg az utat a halhatatlanságig, az utóbbiaknak minden lépésük küzdelem az élettel, az életért, a szeretetért, az elismerésért... A célba érvén aztán már ők a boldogabbak, mert amit ingyen ad a sors, az értéktelen! Gondoljunk csak például *Szász Endrére*. Keserű és hitehagyott nyilatkozatai közismertek, holott talán már van egymilliárdja is, és tán csak a liptai túró az az anyag, amire még nem próbált festeni. Neki már nem jelent örömöt egy róla megjelent könyv, egy kiállítás – amúgy is csak ezek anyagi mérlegét nézi...

Soltész Albert – a Nyírség szerelmese, akit titkon és magamban csak szabolcsi Aba Nováknak hívok – átküzdötte az életet. Semmi sem hullott az ölébe, és mégis ezerannyit adott érte! Nem zárkózott elefánttornyokba, nem rejtegette technikája titkait, hanem – éppen ellenkezőleg – tanított és tanított. Kezei közül nemcsak gyönyörű vásznak és megdöbbentő erejű rajzok kerültek ki, hanem tehetségek tucatjai is...

Alig egy éve – hetvenéves születésnapja tájékán – aztán valami csoda történt! Megtört a gonosz varázsa, és az ország rácsodálkozott végre Soltész Albertre... Helyére került végre, méltó helyére, a „festők parnasszusára"...

***

Ritka pillanat egy festőművész életében, ha egy napon állandó (!) kiállítása nyílik, és megjelenik egy róla szóló, több mint százoldalas kötet! Mindkettő azt jelzi, hogy immár visszavonhatatlanul a nemzet kultúrörökségének szerves részévé vált!

Soltész Albert megélte ezt a „csodát". Október 24-én „róla szólt" a kulturális élet Szabolcsország fővárosában...

A Korona Szálló Kodály-termében legalább kétszázfős tömeg gyűlt össze – a város és a megye színe-java –, hogy tisztelegjen a mester előtt, hogy kezet szoríthasson vele. A méltón elegáns környezetben az emelkedett hangvételű ünnepi műsort *Takács László*, a Korona Szálló ügyvezetőjének méltató szavai követték, aki a hotel halljában található állandó Soltész-kiállítást nyitotta meg.

Földeken

Öregember

Őt *Giba Tamás*, Nyíregyháza Megyei Jogú Város alpolgármestere követte, aki tisztelettel és szeretettel szólván a mesterhez adta át a közönségnek *Kulimár János* Soltész Albertről írott kitűnő kötetét. Az ünnepség hivatalos része után az ünnepelt köré csoportosultak barátai és tisztelői, majd nagyvonalú állófogadás zárta a rangos eseményt...

***

Kulimár János: Soltész Albert, a Nyírség szerelmese című kötete egyértelműen az átfogó művek sorába tartozik. Nem szorítkozik „csak" festői, illetve művészeti kérdésekre, hanem feltárja a kaput Soltész világa előtt. Az interjú alakjában megjelenő anyag így aztán összességében nem más, mint a festőművész mélyen emberi önvallomása sorsáról, életről és önmaga történetéről. Őszinte emberi képet nyújt az őstehetségként született falusi iparosgyermek első szárnybontogatásairól és az őt körülvevő szeretettel teli sokgyermekes családról, majd elmúlásáról. Sok helyütt módunkban áll bepillantani Soltész Albert a művész és a művészet egyetemleges feladatairól vallott nézeteibe, amelyre a mély és tiszta filozofikusság a jellemző... Aki személyesen ismeri a művészt, annak már minden bizonnyal feltűnt, hogy milyen választékos magyar nyelven beszél. Nos, Kulimár remekül fogta meg Soltész „verbális személyiségét", és így a könyv külön nyelvi élménnyé is vált, ami manapság meglehetősen ritka jelenség...

Igazán méltó ez a kötet arra, hogy forgassuk, szeressük és büszkék legyünk rá, annál is inkább, mert ez az első olyan átfogó alkotás, amely helyi képzőművészről még életében megjelent...

***

A Korona Szálló halljában megnyílt állandó kiállítás kiváló ízlésű válogatás, amely a mester húsz alkotásából áll, és egyetlen ívben öleli fel életművét. Számomra tanulmányai (szén-, pitkréta- és tus- vagy ceruzarajzai) is legalább akkora művészi értéket képviselnek, mint olajfestményei. Soltész Albert nyíltan és bátran vállalja, hogy a szocialista realizmus emlőin nevelkedett. Ereje *Uitz Béláé* és *Derkovits Gyuláé*, lazúrjai *Egryt* idézik, csak éppen Soltész Balatonja a magyar pusztaság és a vibráló messzeség a hazája. Természetszeretete megkapó. Egyetlen lendülettel veti papírra, vászonra a magyar táj állatait – a száguldó lovakat, mélázó teheneket, miközben önnön gyermekkorát idézi a maga tiszta paraszti valóságában. A kor elvárásainak megfelelő tört színek világát azonban nem fogadta el, és – akárcsak *Kántor Andor, Újváry Lajos* és *Xantus Gyula* – kitör a „kötelezően puritán" megfogalmazások kereteiből, és „éneklő" színes csokraival az emberi szív legmélyét keresi.

Soltész Albert nem követte szolgai módon a korok elvárásait. Mint ahogy szocialista realizmusa is messze a humánum világán belül szólal meg. Nála a dolgozó ember nem aggitatív eszköz (izmaik sem tornyosulnak a fehér szájjal remegő nyamvadt kapitalisták fölé), nála a munka az, ami: az emberi megélhetés nemes tárgya és fennköltt eszköze, azaz az élet legtermészetesebb formája. Nem a győzelmes távoli jövőbe tekintenek alakjai, hanem – mint megannyi élő kopjafa – az ezeréves ország múltját idézik. Mert ugyan mi más is lehetne elsősorban a Nyírség festője, mint magyar? Őseiben gyökerező magyarsága és követendő intő példa lehet fiatal művészeink számára: tartsatok ki emberségben és hazaszeretetben, mert minden egyéb múlandó illúzió a száguldó idő dicstelen oltárán...

Lovas

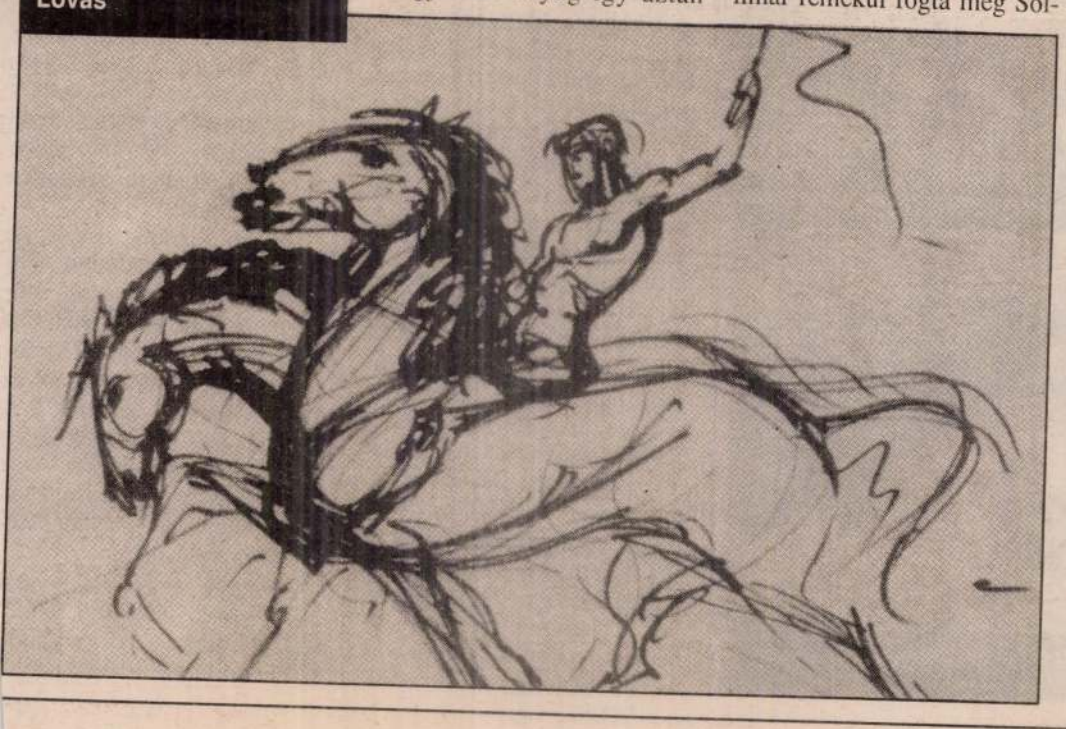

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1965 FEB 7.

1021

Soltész Albert grafikái

A TIT Hajdú-Bihar megyei szervezetének meghívója adta hírül, hogy Debrecenben január 30-án nyíregyházi festő önálló kiállítása nyílt meg. Soltész Albert mintegy harminc képét helyezték el a Csokonai értelmiségi klubban.

A szándékon túl, hogy Debrecen teret adott nyíregyházi művésznek a közönséggel való találkozásra, dicséretesen szép, hogy ezt a TIT valósította meg.

A kiállítás nagy lendítő erő egy művész számára. Az alkotás lényege akkor teljesül be, amikor a mű az érdeklődők elé kerül, s a megfogalmazott mondanivaló beszélni kezd sajátos nyelvén. Soltész Albertnek pedig van mondanivalója. Szerény művész; képeinek nagy részét az új keresése, a tiszta eszközök alkalmazása jellemzi. Akvarell, pasztell, tus — ezek kedvelt eszközei. A témában első helyen az ember áll. Ha tájképet fest, itt is azt keresi, ahol az ember jelenléte formálta a természetet, az ember munkáját, lényét igyekszik kimutatni a városábrázolásain csakúgy, mint a hegyek közelségében festett akvarelljein.

Otthon őrzött mappájában tengernyi rajz, vázlat szól az emberről. Ha ezeket lapozzuk, szándékot kell éreznünk mögötte, egy gondos felkészülés szándékát, amelynek végső kibontása súlyos, nagy kompozíciók születését ígéri.

Soltész Albert tudatosan és szerényen készül erre a kibontásra. Nincs megelégedve önmagával. Türelmetlen. Ez a jóértelmű türelmetlenség ösztönzi, hogy kifejezésmódjával kísérletezzen. A kiállítások összegezik egy-egy időszak munkáját, eredményét. Ez után mérhető le a kísérletezés során történt előrelépés. Ez a mostani kiállítás arra biztat, hogy Soltész Albert csöndes, meleg hangú képfogalmazásai olyan biztonságba értek, amikor már bátran kiteljesítheti legnagyobb elképzeléseit. Erre utal az a nagyfokú rajztudás, amely a pontosság mellett a könnyedségre is képes.

Tudatos, igykevő utat járt be eddig megyénk fiatal művésze — most kezd beérni gyümölcse. A kísérletezésből kibomló egyéni látásmód, a biztonságos tudás megvan; a színskála komoly hangvétele kialakult, bízunk abban, hogy a debreceni kiállítást, — amely eddigi munkájának mintegy összegezése, — követi egy újabb, amely ezekre az eredményekre épül, de bátran visszaadja a kísérletezés legjavából született újabb eredményeket is.

S. B.

ingázók

náson

?

tották. Megkímélnének bennünket a várótermi alvástól, ha a kilencórás helyett azt a későbbit indítanák.

Kósa állomásfőnök és Bányai kiváló személyszállítási vezető elmondja, hogy a kedvezményes jegyekből ítélve a mátészalkai, csengeri, és fehérgyarmati járásból ingáznak a legtöbben. A vasárnapi visszautazásban már újfajta szervezéssel próbálnak rendet teremteni. Tizennyolc kocsiban az építőipari munkások bizalmit választottak, és ők látják el az utazással kapcsolatos teendőket. Az eredmény: rend, fegyelem. Érdemes lenne nagyobb ütemben továbbfejleszteni.

A jegyvizsgálók eseménykönyvében az utóbbi időben örvendetesen kevés bejegyzést olvashatunk. Az ősz folyamán mindössze tizenöt „murcis incidensről" tudnak, ennek a négyszerese szokott lenni. Egyre jobban alkalmazzák azt a szabályt is, hogy az ittas és kötekedő utast le kell szállítani és meg kell tőle vonni az utazási kedvezményt.

APROHIR

Kisvárdán háromszobás családi ház 320 négyszögöles kerttel jutányos áron eladó. Érdeklődni lehet: Kemecse, Kossuth u. 9. alatt. (4873)

Simca 1300-as új motorral eladó. Megtekinthető hétfőtől dr. Baranyai Rakamaz. (42733)

Óriásgyümölcsű szentendrei egres és nagygyümölcsű holland piros, fekete ribizlitövek kaphatók darabonként 5-Ft-ért, Toronyi kertésznél, Békéscsaba, Sztraka u. 27. (B 29587)

100 mázsa széna, zab vetőmag eladó Juhos Árpádnál, Csenger Tisza u. 11. (4886)

Kardvirág gumó legszebb színekben vegyesen Ft. 1,50-ért. tavaszi szállításra előjegyzem. Különleges fajtákról kérje árjegyzékemet. Járay agronómus. Lövő. (So 63073)

Barokk háromajtós szekrény, rekamié garnitúrával, íróasztal, barokk csillár, szemfelszedőgép, perzsabunda eladó. Jókai tér 3. III. em. 12.

Garázs kiadó. Sóstói út 25. (4898)

Márkás Orion 462. televízió és harisnya szemfelszedőgép eladó. Zrínyi Ilona u. 11. délután 5-től 7-ig. (42744)

150 kg-os hízott sertés eladó. Oros. Világos tanya 61.

407-es Moszkvics prima állapotban eladó. Vállaj. Telefon: 3.

Két szoba konyha előszoba, nyárikonyha speizes ház áron alul sürgősen eladó. Azonnal beköltözhető. Kisvárda. Nyerges Imre utca 46. Szilvási Béla. (45)

Nagykállói Épületszerelő és Karbantartó Ktsz okleveles építészmérnököt, vagy építőipari technikust keres felvételre, műszaki vezetői beosztásba. Fizetés megegyezés szerint. Gyakorlattal rendelkezők előnyben. Jelentkezés Nagykálló, Kossuth u. 12. Telefon: 16. (39)

Az ÉM Építőipari Vállalat azonnal felvesz — budapesti munkahelyekre — férfi segédmunkásokat és kubikusokat. Munkásszállást és napi kétszeri étkezést biztosítunk. Tanácsigazolás szükséges. Jelentkezés: Budapest V., Kossuth Lajos tér 13—15 földszint. (25)

Mozigépész tanfolyamra

való jelentkezés HATÁRIDEJÉT

1965. február 28-ig

meghosszabbítottuk

Jelentkezni lehet:

Mozüzemi Vállalat Irodaház fszt. 9.

A Nyíregyházi TÜZÉP Vállalat

Makarenkó utcai megrendelő irodájában kiállított 4140/G. sz. FRANCIA BLOKKON leszámlázott 396,80 Ft értékű számla

ÉRVÉNYTELEN

Arra telepeink árut nem adhatnak ki.

(42741)

Kőműves szakmára ipari tanuló

felvételhez jelentkezéseket már elfogad

az ÉM. Szabolcs megyei Állami Építőipari Vállalat. Nyíregyháza, Széchenyi út 43. (42742)

A Felsőtiszavidéki Vízügyi Igazgatóság 439—1/1965. sz. határozatával ideiglenes vízjogi engedélyt adott ki, amely megtekintés céljából a városi tanács vb. hirdetőtábláján van kifüggesztve 1965 II. 5—13-ig.

Ne hagyja ki a téli vásár lehetőségeit

az Iparcikk Kiskereskedelmi Vállalat

cipő és készruha boltjaiban

Nyíregyházán, Kisvárdán, Mátészalkán és Záhonyban

Február 8-tól 20-ig

A CSALÁD C

KICSINYEKNEK

A kancsó meg a víz

Afrikai mese

Történt egyszer, hogy a kancsó perbe szállt a vízzel, mondván:

— Minek vagy te egyáltalán a világon, hiszen senkinek semmi haszna belőled.

A víz így védekezett:

— Nem úgy van az barátom. Ha én nem lennék, rád se lenne szüksége az embereknek. — Csakis az én kedvemért vásárolnak meg téged az emberek az üzletben.

Nagyon dühös lett erre a kancsó. Elhatározta, hogy bíróságra adja a dolgot. Úgy is lett. Hamarosan beidézték mindkettőjüket a bíró elé. Azt kérdi a bíró a kancsótól:

— Ki kezdte a veszekedést, te, vagy a víz?

— A kancsó kezdte! — vágott a szavába a víz.

— És miért civakodtatok? — kérdi tőle a bíró.

Azzal hencegett, hogy kettőnk közül csak ő van hasznára az embereknek. Erre azt mondtam. Ha én nem lennék, őt sem vennék meg az emberek.

A bíró alaposan megdorgálta a kancsót, amiért jogtalanul és igazságtalanul haszontalansággal vádolta a vizet. Mert valóban igaz, ha víz nem lenne, kancsó sem kellene.

Így van ez még ma is: az emberek a víz miatt veszik a kancsót.

Egyet már

A mode

A legtöbb házfasszony felrakja az ételt a tűzhelyre, a „hagy süljön, főjön" jelszóval kisebb nagyobb háztartási munkát végez, amíg elkészül az ebéd. Csupán arra ügyel, hogy a leves ki ne fusson, a hús alatt megfelelő mennyiségű legyen a lé. Pedig ez nagyon kevés ahhoz, hogy családunk számára az elkészített ételt teljes táp- és vitamintartalmával tálaljuk.

Ne főzzük el a vitaminokat!

Nemrégiben megjelent egy kimutatás, ami szerint túlfőzés következtében a zöldségfélék vastartalmuk 40—45 százalékát, a forró teába nyomott citromlé vitamintartalmának 30 százalékát veszti el. Kevesen tudják, hogy a tej „okos forralása" a pilleképződéshél befejeződik. Ha megvárjuk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELETMAGYARORSZÁG

1964 SZEP 18.
1021

Pesti posta

Az Erzsébet híd

Soltész Albert rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELETMAGYARORSZÁG

1021

BESZÉLGETŐK

Soltész Albert rajza

A NYÍREGYHÁZI ALMATÁROLÓ

férfi és női munkásokat vesz fel

Vidékieknek tanácsi igazolás szükséges.

(3911)

Az ÉM 25. sz. Állami Építőipari Vállalat Budapest és Pest megye területén lévő munkahelyeire azonnal felvesz

lakatos, villanyszerelő bádogos, csőszerelő, burkoló és festő szakmunkásokat

valamint azok mellé

FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT.

Egyes szakmák esetében külszolgálatos alapon. Szakmunkás vizsga letétele lehetséges. Munkásszállás biztosított. Jelentkezés: Bp. XXI. ker. (Csepel) Rákóczi Ferenc u. 197. Vidékieknek tanácsi igazolás szükséges.

A nyíregyházi dolgozók önálló általános esti iskolájában

az eligazító tanévnyitót

SZEPTEMBER 18.-ÁN

DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

tartjuk az V. sz. általános iskolában, Felszabadulás út 9 szám alatt.

Tanévnyitóig a beiratkozás folyamatosan történik, jelentkezőket minden osztályba elfogadunk.

Kemecse és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet pályázatot hirdet pénzügyi osztályvezetői állás betöltésére. Több éves földművesszövetkezeti gyakorlat, közgazdasági technikumi érettségi, valamint erkölcsi bizonyítvány szükséges. Jelentkezés írásban, vagy személyesen a központi irodában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Soltész Albert

Keletmagyarország

1972 MÁJ 6

1021

SOLTÉSZ ALBERT ALKOTÁSAI LENGYELORSZÁGBAN. A lengyelországi Rzeszówi Festőművészek Kiállítási Hivatala rendezésében május 6-án Rzeszówban nyitják meg a „Beszkidek 1972" — II. nemzetközi művésztelep kiállítását. A kiállításon Szabolcs-Szatmár megyéből Soltész Albert 3 alkotásával vesz részt.

előnyhöz juthatott. Maróth 5:3-ra győzött, s ezzel már a Vasas az Európa Kupa győztese lett.

Vasas—Moszkvai CSZKA 9:7.

Az 1972. évi kardvívó Európa Kupa győztese: Budapesti Vasas. 2. Bp. Honvéd, 3. CSZKA Moszkva.

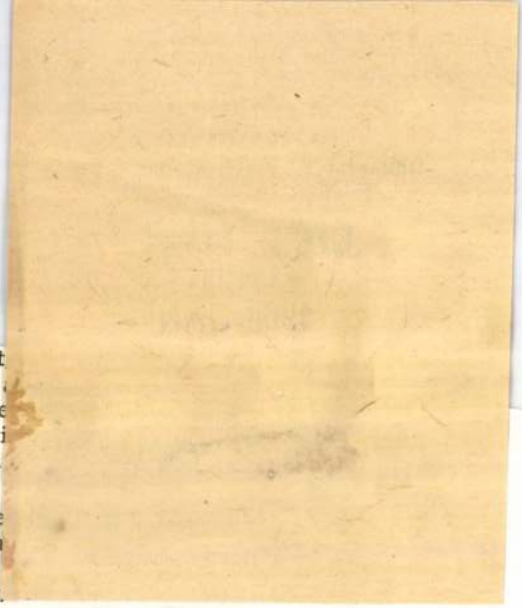

sajtó, a film, az utazások tömegformáló hatását
Az egyik fiatalasszony két gyereket szült. Már
azt hitte, hogy lány lesz. A férje darukezelő, he
van, Miskolcon is építhetnének, de akkor neki i
ből nem telik. Inkább motorkerékpárt vesznek a
férj naponta hazajárhasson a fiatalasszonyhoz.
A földművesszövetkezet üzletvezetője feleségéve
lakásra és az egy gyerekre elmegy a pénz. Nem
zésre, se másik gyerekre.
Ilyen és hasonló példák állnak a téesz-tagok előtt.

Harmincéves, barna, kistermetű asszony. A férje gépen dolgozik. A szomszéd négy gyerekéből kettő ott settenkedik körülötte a vakolatlan, kétszobás tömbház előtt.
– Három évig spóroltunk, már majdnem kész a házunk. Szerencsénkre egy fia tartozásunk sincs senkinek. Gyerek? Majd ha berendeztük a lakást. A szomszédunkban a Táncsics elnökének Moszkvicsa, fürdőszobája, villany-vízmelegítője is van. Majd lesz nekünk is. Aztán jöhet a gyerek is.

Murvai János állattenyésztő 23 583 forintot keresett 1963-ban. Éppen tető alá hozott házuk előtt találtam. A csonttá soványodott ember inkább a nehézségeiről beszélt, és elég panaszos a hangja.
– Az idén kevesebbet keresek. 600–700-at kapok havonta. Négy gyerekem van, három fiú és egy lány. A legidősebb ötödikes lesz, a legkisebb elsős. A feleségem a nagy család miatt nem tud dolgozni a téeszben. Örülök, ha a családot és a háztájit el tudja látni. A jövő nyáron már a fiam legalább tanszerekre megkeresi a pénzt. Most a legnehezebb . . . Négy éve mindenünket felemészti a lakás.

A nagy családok hátránya nemcsak az, hogy rendesen ruházni nem tudják a gyereket, hanem az is, hogy nem részesülnek gondos nevelésben. Tiszadobon jelentős számú ilyen család él. Közülük is kiemelkedik három, az egyikben több mint húsz, a másikban 18, a harmadikban nem is tudják hirtelen megmondani, hány gyerek él. Életszínvonaluk a sok kéz ellenére sem régebben, se ma, meg sem közelíti a két-három gyermekes családokét. Ezek a családok csak két szakmunkást adtak az országnak, a többségük hat-hét elemivel befejezte a tanulást. (A két szakmunkás el is hagyta a falut). Még súlyosabb a helyzetük azoknak, akik tanyán laknak. Az iskola messze van, a gyerek mint húsz-harminc évvel ezelőtt libaőrzéssel kezdi és egyelőre semmi remény arra, hogy a mezőgazdaság képzett munkásaivá legyenek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert
ALFÖLD
1966 JAN

1021

Soltész Albert: Varjas táj

ázaz húsz pengőt.
ius hó 4-én.
megbizásából:
enyhért s.k.
tálytanácsos

Soltész Albert

zobrász

Szabad Művészet

1951. 216. l. kép

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Soltész Albert festőművész

Magyar Hírlap

1972 NOV 14

SOLTÉSZ ALBERT festőművész kamarakiállítása nyílt meg hétfőn Nyíregyháza új intézményében, a Városi Művelődési Központban. A tárlaton a nyíregyházi művész 23 alkotása látható.

Hoey 22 1904

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

Soltész Albert festőművész

1973 MÁR 29

1021

ÜNNEPI KLUBHÉT. A vásárosnaményi „Klub 71" aranykoszorús ifjúsági klub a forradalmi ifjúsági napok rendezvénysorozatában ünnepi klubhetet rendezett. A klubhetet március 28-án Pataki József, a járási művelődési osztály vezetője nyitotta meg, majd Márton Géza mutatta be a Beatlestory című diapanoráma műsorát. A pénteki programban szabolcsi festőművészek kamaratárlatát rendezik meg a klubban. A közel tíz művész 20 alkotásából álló kiállításon Soltész Albert festőművész tart tárlatvezetést az érdeklődőknek. A kamarabemutató április 4-ig lesz nyitva.

1. Dem. [illegible]	8	4	3	1	13-10	11
2. R.-háza	8	4	1	3	17-15	9
3. Nyírtét	8	4	—	4	17-10	8
4. Nyírtura	8	4	—	4	16-10	8
5. Levelek	8	4	—	4	15-19	8
6. Vasmegyer	8	3	1	4	11-14	7
7. Tiszarád	8	1	—	7	6-29	2
8. Besenyőd						

Nyugati csoport: Buj—Tiszalöki MEDOSZ II. 2:6, Bashalom—Rakamaz II. 1:2, Tiszanagyfalu—Timár 2:1, Kálmánháza—Kisfástanya 3:1, Sóstóhegy—Gáva 1:1.

1. Tiszalök II.	10	8	1	1	29-12	17
2. T.-nagyfalu	10	7	2	1	24-15	16
3. Kálmánháza	10	7	1	2	34-15	15
4. Buj	10	4	3	3	16-16	11
5. Timár	10	4	2	4	21-21	10
6. Rakamaz II.	10	4	—	6	18-15	8

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

Hajdu-Bihar megyei Napló

1963 AUG 19
102

Soltész Albert: Anya gyermekével

Azt mondják

— A kolhozu
Nem riadunk v
soktól. Sürgősen
méhest. Hogy r
rakban csücsülj
És különben is:
erdőből csak
méheket hoznán
sílány hársméze
Pedig nekünk

Ivan Panfilicsot ellátták pénzzel, és elküldték Tambov városába.

Megérkezik az öreg a városba. Ott azt mondják neki az emberek:

— Jól tette, hogy Tambovba jött. Három falunkat Távol-Keletre telepítették. A méhészet ittmaradt. Ezt a méhészetet pár garasért megkaphatja. De az már fogós kérdés, hogyan szállítja haza. Hiszen az áru — mondhatni — röppenékeny. Hipp-hopp: máris százfelé illan. Attól tartunk, a méhek üres házikójával meg a bábokkal állítanak haza.

Azt feleli Panfilics:

— Majd csak hazaviszem őket valahogy. Ismerem én a méheket. Egész életemben szoros kapcsolatban voltam velük.

És két szekéren kivitte az állomásra a tizenhat kaptárt.

Az állomáson addig ügyeskedett, amíg kapott egy nyitott tehervagont. Feltette szépen a kaptárjait a vagonra és

nem várathatom a vonatot.

Azt mondja Panfilics:

— Könyörgök, tartsa itt vonatot naplementéig! Amkor lenyugszik a nap, a mehek visszatérnek a helyükr Ha máskép nem megy, kar csolja le a vagonomat! Méhenélkül nem indulhatok. Eze a kocsin maradt, de tizenötezekinn van a mezőkön. Képzeljék magukat az én helyem be! Ne legyenek részvétlene irántam e bajban!

Azt feleli az állomásfőnök:

— Ez nem méhüdülteté hanem vasútközlekedés. H elrepültek, hát elrepültek. M lenne, ha a következő vona utasai azt mondanák: elrepül tek a legyek. Vagy hogy a pár nás kocsiból kiugráltak a bol hák. Tán köteles lennék azt vonatot is feltartóztatni? Ne veteséges!

És lám, az állomásfőnök máris jelt ad a mozdonyvezetőnek.

És a vonat el is indul.

Panfilics halálsápadtan ál a vagonján. Széttárja a karját.

Az aranyfoko
karok országo
versenyen s
megszerezheti
ügyi Miniszté
tott „kiváló"

Még egy m
megyei, illetv
mutatókat.
illetve dzse
Tóthfalusi kulturális szemle
során színvonalversenyen
vesznek részt, és a legjobbak
az országos találkozóra jut-
nak. A tánczenekarok szín-
vonalversenyét azért rendezik
meg, hogy világos, egyértel-
mű kép alakuljon ki országo-
san: milyen művészi erőt, ze-
nei jártasságot tanúsítanak az
együttesek. A kulturált szóra-
kozás s az ízlésnevelés nem
lehet teljes jól képzett tánczе-
nekarok, olyan együttesek nél-
kül, amelyek a modernség
mellett a zeneesztétikai nor-
máknak is megfelelnek. A
szemle alkalmat nyújt a zene-
karoknak a fejlődésre, ugyan-
akkor megmutatja, hogy hol
kell javítani az amatőr tánc-
zenekarok működését.

SOK ÚJ SZÍNNEL gazda-
godott az elmúlt években
a Tóthfalusi kulturális szem-
le. Életre hívta az irodalmi
színpadokat. A bemutatókon
fejlődtek, gyarapodtak az em-
lített művészeti csoportok.
Később — ugyancsak a Tóth-
falusi kulturális szemle kere-
tében — jelentek meg a mű-
kedvelő színpadokon a társa-
[illegible]tánc-csoportok. Majd a

szemlét rendező és előkészí
művelődési bizottságok kisz
lesültek. A megyei tanács v
művelődésügyi osztálynak nép
művelési csoportján kívül h
lyet kapott a bizottságban ok
tatási részleg, a megyei nép
művelési tanácsadó, a KISZ-bi
zottság, az SZMT, a Hazafia
Népfront, a MESZÖV, a me
gyei úttörőszövetség, a nőta
nács, az OKISZ megyei szer
vezete, valamint a fegyvere
testületek képviselői is rész
vesznek a kulturális szeml
szervezésében és rendezésé
ben. A cél az, amint a kiadot
irányelvekben olvasható: „
*szemle egész népünk művelő
dését, nevelésének érdeke
szolgálja*".

Kiss János

Furcsa véletlen szabályozza néha az ember élményeinek csoportosulását. Járunk a világban, s szomjasan fordulunk az élmények felé, mint a napimádó virág a naphoz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
Hajdubiharmegyei Népujság
1964 FEB 2

(Soltész Albert vázlatkönyvéből)

rendkívül gazdag tartalommal és nagyon szép külső kiállítással a napokban hagyta el a nyomdát a debreceni Déri Múzeum 1960/61-es évkönyve.

Az évkönyvet dr. Béres Andrásnak, a múzeum igazgatójának az 1960/61-es évről szóló jelentései vezetik be, majd művészettörténeti néprajzi, irodalmi, történelmi tanulmányok sorakoznak a kötetben. Kiemelkedő és úttörő jelentőségű írás Julow Viktor tanulmánya Mata János költészetéről. Kádár Zoltán a Déri-gyűjtemény hellenisztikus római oltáráról, Kiss Attila a debreceni késő középkori vaseszköz-leletről, Ötvös János Hoffhalter Rafael debreceni nyomdászáról, Kiss Sándor a debreceni kollégium diákjainak az 1848/49-es szabadságharcban való részvételéről, Székely János a debreceni nyomda történetének egy szakaszáról, Komoróczy György a debreceni munkásmozgalom XX. századi történetéről, Szabadfalvi József a debreceni mézeskalácsos mesterségről, Ikvai Nándor a debreceni vaseszköz-leletről, Béres András a hajdúsági pásztorok terelőeszközeiről, Benesik János a tiszacsegei múzeumházról Ferenczi Imre Bocskai István emlékéről a néphagyományban közöl tanulmányt. Módy György közlésében egy 1792-ből való javaslat jelent meg a kötetben a pusztai szállások és tanyák megrendszabályozásáról. Ditróiné Sallai Katalin a Déri Múzeum késői habánjellegű

Lapjaink riportokb
ban számolt
moszkvai fil
dag esemény
érdeklődők
cikkekből, ho
népszerűsége
is óriási, hogy a vendégek pompás sétahajózáson vettek részt, hogy a magyar filmek a vetítéseken tisztes sikert arattak — és így tovább. Eddig nincs is semmi hiba. A kiküldött tudósítók nem hagyhatták ki beszámolóikból az érdekes „story"-kat, melyek nélkül nem fesztivál a fesztivál, s elképzelhetetlen a nagy világversenyről szóló riport. Az is természetes, hogy a kritikusok rögtönzött értékelést adtak a látott alkotásokról — persze nem a csalhatatlanság igényével, hiszen futószalagon nézni filmeket s azonnal nyilatkozni róluk — nem könnyű feladat. Vitázni tehát az első

látott. Az újságíró, [illegible]án megtekintette Fellini: *Nyolc és fél* c. filmjét, a fesztivál egyik legnagyobb érdeklődéssel várt attrakcióját, néhány mondatban összegezte véleményét a látottakról. Miután megállapítja, hogy „a *Nyolc és fél* hírének megfelelően rendkívüli alkotás" — néhány sorral lejjebb, meghökkentő „következetességgel" kijelenti: a film „nem a nagyközönségnek való". Dicséretére legyen mondva, meg is okolja, miért: „Gyakran elég nehéz követni és megérteni."

Akármi legyek, ha én viszont „követni és megérteni"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
Hajdu-Bihar megyei Napló
1963 JUL 2

1021

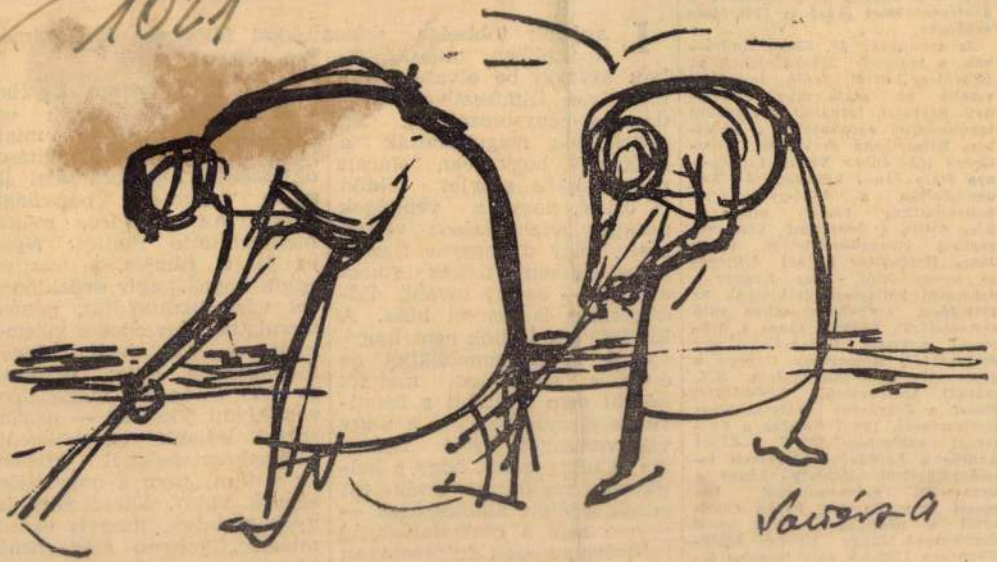

Soltész Albert rajza.

600 fős mozi

ÁBC áruház

Autóbusz-pályaudvar

Kultúrkombinát

Harmónikus egység

Közlekedési vonalak

Nyíregyháza jel

A nyír

A két világháború közötti időszak polgármesterei sokszor és önelégülten nyilatkoztak arról, hogy Nyíregyháza már eljutott városi történelmének férfikorába. Állításuk nagyképűségének bizonyításául elegendő, ha a belváros légi felvételére tekintünk. A falusias háztetők tengeréből a templomtornyokon kívül csak elszórtan és szervezetlenül emelkedik ki egy-egy emeletes középület. A belváros úthálózata is korszerűtlen és ha még azt is emlékezetünkbe idézzük, hogy az 1926-ban készített első közműtervekből az egyetlen kótaji próbafúrás és a Dózsa György uti vezetékek kivételével semmi sem valósult meg, érthetőbbé válik városiassági elmaradottsá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELETMAGYARORSZÁG
1964 JUL 26.

1021

Mozdulat

Soltész Albert rajza

ORT

tika — vékenység

élet

máris felajánlották segítségüket. — Fejezte be Szondy György.

Az általa elmondottakat azzal egészíthetjük ki, hogy Nagykállóban egészséges sportélet van kialakulóban. A kosárlabdázókkal Veress Gyula, a kézilabdázókkal Forró Imre, az úszókkal Körtvélyfái Barna, a tornászokkal Kriston Sándor, a labdarúgókkal Munkácsy Gyula és Árvay Imre foglalkoznak. Reméljük, hogy ez a kezdeti lendület, meg is marad, s a későbbiek folyamán más sportágakra is kiterjed, s mindezek nyomán egészséges, sokrétű sportéletnek lehetünk szemtanúi Nagykállóban.

Dr. Miski László.

Vigyázzunk az autogramokkal

Nino Morini, a híres olasz hivatásos ökölvívó egyik látványos győzelme után alig tudott megszabadulni lelkes csodálóitól. Végehossza nem volt az ünneplésnek, a gratulációnak, és az ökölvívó keze az ökölzésnél is jobban belefáradt az autogram osztogatásba... Már-már csukott szemmel osztogatta a számtalan autogramot — pedig jobb lett volna ha vigyáz: két nap múlva értesítést kapott bankjától, hogy folyószámlája harmincezer lírával csökkent amely összeget bizonyos úrnak fizettek ki, az ökölvívó saját kezű aláírására...

vázó

rosi bajnokság

lyezettei nem indulhatnak a budapesti, országos bajnokságon. Ugyanis a szövetség az országos bajnokságon csak I. osztályú sportolókat enged indulni. A későbbi időpontban kerül sor Budapesten egy országos diákbajnokságra, melyen az indulás nincs minősítéshez kötve. Valószínű hogy a megyei bajnokság helyezettei e versenyen indulnak.

Sporthírek

Az 1963-as év legjobb nyugatnémet sportolójává az úszó Gerhard Hetzet választották a sportújságírók.

A FIFA szervező bizottsága január 31-én Zürichben készíti el az 1966. évi világbajnoki labdarúgótorna selejtezőjének csoportbeosztását.

A Slovan Bratislava labdarúgó-csapata 1:1 (0:1) arányú döntetlen eredményt ért el a Buenos Airesinhuracan ellen.

Kanada olimpiai jégkorong válogatottja 4:0 (1:0, 0:0, 3:0) arányban legyőzte Csehszlovákia válogatottját.

Az Egyesült Államok Atlétikai Szövetségének meghívására szovjet sportvezetők küldöttsége utazott New Yorkba, ahol tanulmányozni fogják az amerikai atléták edzésmódszerét.

razil „Ármádiá"-nak

— Az utánpótlás nokságra — A szövetségi edző?

számtalan játékosból. Ez nem sikerült a braziloknak 1958-ig, és ennek a titoknak a kulcsát találták meg Svédországban. Ameddig ez az együttes játszott, Brazília verhetetlennek legnagyobb gondot, és bizony Gilmar és a két Santos végleges örököseit még nem sikerült megtalálni. A közelmúlt kísérletezései kevés sikerrel jártak, hogy csak a legutolsó balsikert említsem, a Santos

APRÓHIR

Vöröshadsereg u. 41. sz. alatti ház eladó. Fele beköltözhető. (2163)

Prima hízott sertés eladó. Soltész Mihály u. 42. (2174)

Skoda gástalan adó. Mac

Jó áll 500-as D nyadi u.

Mezőkövesdi Járási Tanác VB pénzügyi osztálya kere azonnali belépéssel költségv tési előadót. Feltételek: éret ségi bizonyítvány, költségv tési gyakorlat. Fizetés: 1 (1960) 12. Mü. M. sz. utasít alapján. (

Egy fő gyakorlattal rendelkez férfi munkaerőt felvesz adminis trátori munkára lehetőleg közga dasági technikumi érettségivel Szeszipari Országos Vállalat dem cseri keményítőgyára. Jelentkez írásban, vagy személyesen Dem cserben. (4)

Kisgyermek gondozását vállalon Kereszt utca 5. (2173)

Penészlek Községi Tanács VB l hetőleg gyakorlattal rendelkez igazgatási előadót keres azonna belépésre. Érettségi bizonyítvány é gyors-gépírói tanfolyami végzettsé szükséges. Fizetés a 1734 kulcssz b. fokozat szerint a 116/1960. Mi M. és PM. együttes utasítás alap ján." Jelentkezni lehet: Penészle Községi Tanács Végrehajtó Bizot ságánál személyesen, vagy írás ban. (7)

A legnép

az ujsá

HIRDESSEN A KELET

Motorkerékpá

rendelkez

magánt

FIGYELEM!

Motorker

javítását

rövid hatá

KELETMAGYARORS...

Soltész Albert

1964 JAN. 5.

Nyíregyházi képeslapok

1021

Villáminterjú Soltész Alberttel

Mit vár az új évtől?

— Hogy egészségesen sokat dolgozhassam.

Milyen témák foglalkoztatják?

— Mindig és elsősorban az ember. Közelebbről a nyíregyházi, a szabolcsi ember és természetesen a város, a táj, és a környezet, amelyben él. Igen sok vázlatot szeretnék készíteni a létesítményekről, a fejlődő új városról. Ezek a nyíregyházi képeslapok is ilyen vázlatok. Nagyon sok szépség bontakozik ki a szemünk előtt, csak ezt meg kell látni. Remélem több jó kompozíciót készíthetek majd arról a munkáról, amely mindezt a szépséget alakítja.

A szabadtéri színpad oldalbejárata

A Jósa András utcai gimnázium

és októberi napsütésben nem számított rossz időtöltésnek a kinti sütkérezés. És ez több szempontból is igaz. Ilyenkor azonban... inkább várnak egy kicsit, vagy a következő óra után jönnek.

Igaz lehet — ezt el kell ismerni. S ezzel a menza felmérésének első része be is feje-

Tóth
kémia s
— Az
nak m
nincs v
többnyi
bok, ki

Ki korán kell — hamarabb ebédel

ződik. A többiről — az étel őket. Délben jó tánczenét szo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

EGYETEMI L
1963
1021

Soltész Albert: Lányok

Az újjászületett szabolcsi képzőművészet

A Nyírség nemcsak az irodalmi gondolatoknak volt egyik szülőhelye, de igen értékes képzőművészeti hagyománya is van. A távoli idők egyik kimagasló festőművész egyénisége, Benczúr Gyula Nyíregyházán született. S bár alkotásaiban nem tükröződött, úgy a megye élete, mint Móricz Zsigmond vagy Krúdy Gyula írásaiban, mégis magáénak vallja a szabolcsi ember.

Szinte töretlen út vezet napjaink képzőművészeti életéhez a régebbi időktől, a küzdelmes éveken keresztül. Az idősebbek még emlékeznek a 30-as évek táján működött sóstói művésztelepre, melyet Rudnai Gyula vezetett. E lassan elfelejtett művésztelep mintegy hároméves munkája korszakalkotó volt a megye képzőművészeti életében. Számottevő művészeti tényezője volt ekkor az ország képzőművészetének, bár nem sikerült állandósítani, s olyan fokra emelni, mint például a vásárhelyi iskolát. De önmagában az, hogy olyan nagy művészek, mint Rudnai Gyula s a nagybányai festőiskola még néhány figyelemre méltó tagja megyénkben ütött tanyát, művészetével gazdagította szükebb hazánkat és vele a magyar képzőművészetet, túlmutat a puszta érdeklődésen.

Olyan folytatói akadtak a művészi hagyományoknak, mint a nagykállói Ámos Imre és a nyíregyházi Barzó Endre. Sajátos látásmód, újszerű, modern stílus, a munkás és a paraszti élet finom árnyalatú ábrázolása jellemzi a korán elhunyt Barzó Endre képeit. Barzó Endre olyan festőegyénisége korának, aki megérdemli, hogy munkáit, egész művészi pályafutását az eddigieknél jobban megismerje a megye és az ország, munkái részét képezzék az egyetemes magyar festészetnek.

Otthona és ihletője lett a szabolcsi táj, a nyírségi ember élete az ecset és a szobrászvéső gazdáinak. A lánc nem szakadt meg, a leghosszabb ideig Nyíregy-

Megnyílt az út nemcsak azok előtt, akik a tehetség mellett anyagiakkal is rendelkeztek. Munkások, parasztok gyermekei kaptak helyet túlnyomórészt az 1946-ban megalakult nyíregyházi szabadiskolába, közülük számosan végezték el eredményesen a budapesti képzőművészeti akadémiát, s jöttek vissza szülővárosukba, megyéjükbe. Ennek a szabadiskolának volt hallgatója Tóth László, Huszár István, Soltész Albert, Váczi András, Pallicz József, majd egy év múlva csatlakozott hozzájuk: Páll Gyula, Óvári László és a szobrász Nagy Sándor. A művészeti útkeresést egyre inkább a szocialista realizmusra jellemző szemléleti és ábrázolási mód, tartalom váltja fel.

Önálló és közös tárlatokat láthat a művészeti élményektől elzárt közönség. Helyet ad Szabolcson kívül képzőművészeink munkáinak a Gyulai Vármúzeum, a Sárospataki Rákóczi Vár, a Debreceni Déry Múzeum, Miskolc városa. 1961-ben megrendezi első önálló kiállítását Soltész Albert és Huszár István, majd 1962-ben Berecz András. Jelentkezik az utánpótlás is. Kerülő Ferenc, Margittai Jenő. A szabolcsi képzőművészek eljutnak a különböző művésztelepekre, a tokaji, a hajdúszoboszlói, böszörményi, a pedagógus művésztelepre, hogy élményeiket nyugodt környezetben formálhassák meg. Ebben az évben a Vajai Vármúzeum vendégszobája is fogadott képzőművészeket, s tervek készültek a szabolcsi képzőművészet hathatósabb támogatására.

Ma megnyitja kapuját az immár tizedik szabolcsi őszi képzőművészeti tárlat, ahol festőink, szobrászaink legfrissebb munkáit tekintheti meg az egyre igényesebb közönség. Már az utánpótlás is minden bizonnyal szerepelni fog a kiállításon, tehetséges fiatalok és öregek alkotását vitték a zsűri elé. A nyugdíjas vasutas Tarr Zoltán munkája éppúgy ré-

MEGYÉNK NAGY

ZA

Könyveit, elsősorban a döbbenetes leleplező erejű Doberdót, világszerte milliók olvassák. Pedig ez a nagy tehetségű író csak mellékesen, gyér szabad idejében forgatta a tollat. Tragikusan rövid életének szinte valamennyi eszmélő esztendejét a fegyverforgatás töltötte ki. 1896-ban — a Milleneum évében — született Tunyogmatolcson. A saját elbeszéléséből tudjuk, hogy vadkedvű, vidám gyerek volt, aki a tanulásnál sokkal jobban kedvelte a lovaglást. 1904-ben nyolcéves korában, felkerekedett, hogy elgyalogoljon Mandzsuriába és részt vehessen az orosz—japán háborúban. Mandzsuriába csakugyan eljutott, de jóval később. Ez az útja csak Mármarosszigetig tartott, a szökevényt innen visszahozták. Mátészalkán és Szatmáron járt iskolába. A könyveket, melyeknek egész életére szerelmesévé vált, egy kalandos, füzetes regény kedveltette meg vele: „Kemény László, a vitéz magyar huszár." Kemény László a szabadságharc elfeledett katonája volt aki emigránsként később szinte az egész világot végigverekedte.

Érettségi után szülei jogásznak szánták, de ezelől is megszökött és beállt egy vándorszínész-társulatba.

„Annyira imádtam Petőfit, hogy mindenképpen utánozni akartam. Zseniális tetteit nem tudtam utánacsinálni, hát legalább a bolondságait majmoltam."

Statisztáskodás közben színdarabot is írt: — Kemény Lászlóról. Ennek 1914. június 28-án Beregszászon volt a bemutatója, épp azon a napon, amikor Szarajevóban Gavrilo Princip meggyilkolta a trónörököspárt. Zalka szeptemberben Nyíregyházán jelentkezett huszárönkéntesnek. Politikai öntudatról ekkor még nem lehetett nála beszélni, egy évvel később a hazafias propaganda hatása

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 NOV 1.4.

1021

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL

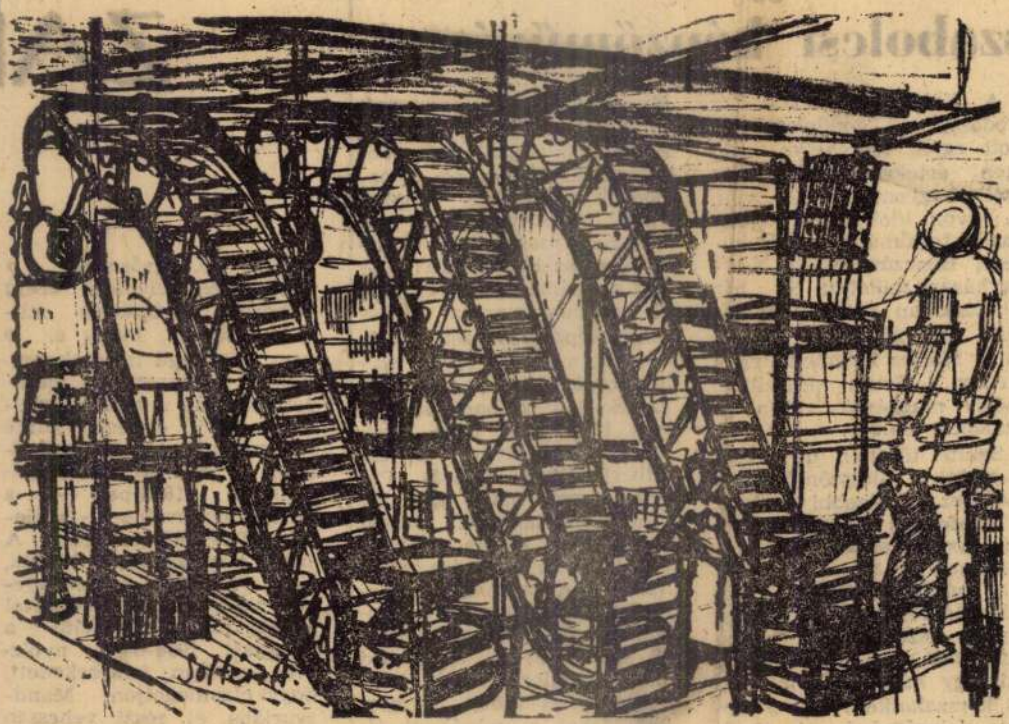

Konzervgyári gépek.

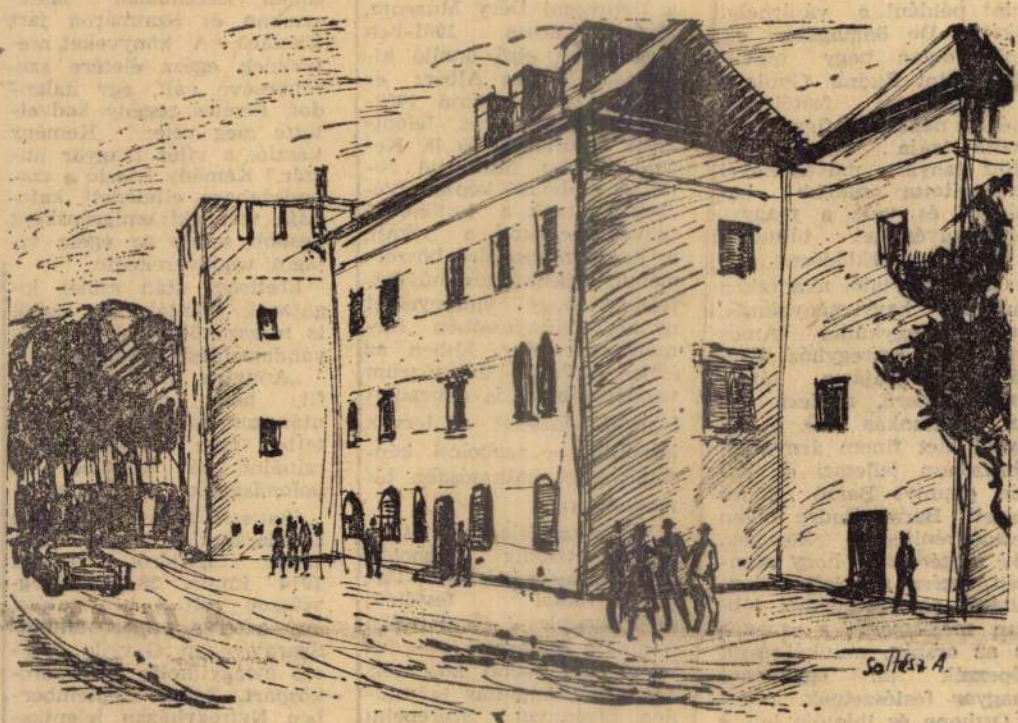

A vajai vármúzeum.

Soltész Albert rajzai

Dorothy Parker:

FEKETE — FEHÉR

A szőke hajú nő, akinek rózsaszín bársony pipacsok díszelegtek a mükontya körül, furcsa, kissé oldalozó, és szökellő járással vágott át a zsúfolt termen és megragadta a háziasszony karját.

— Megvagy! — szólt. — Most aztán nem szabadulsz.

— No, nézzék csak! — lepődött meg a háziasszony.

— Szeretnélek megkérni egy nagyon nagy szívességre. Megtennéd?

— S mi lenne az? — kérdezte a háziasszony.

— Ismertess meg Walter Williams-szal. Hidd el, egyszerűen bolondulok ezért az emberért. S amikor énekel! Amikor azakot a spirituálékat énekli. Mondtam is a férjemnek: „Burton, szerencséd, hogy Walter Williams színesbőrű, különben méltán féltékeny lehetnél". Nagyon boldog lennék, mutass be neki!

— Természetesen — szólt a háziasszony. — Azt hittem, már ismered. Az estélyt egyébként az ő tiszteletére rendeztük.

— De hiszen ez nagyszerű — mondta a vendég. — Igazán nem látom be, mi rossz van abban, hogy az ember összejár a színesbőrűekkel. Nekem semmiféle mellékgondolatom nincs róluk. Egy szikrányi sem. Burton

— Dehát én másmilyen vagyok. Bennem a legkisebb előítélet sincsen a színes iránt. Olyanok, mint a gyerekek: ugyanolyan könnyelműek, és folyton énekelnek, nevetnek, meg minden. Hát nem a legvidámabb teremtmények a földön? Komolyan mondom, nekem is nevetnem kell, ha csak rájuk nézek.

— Igen — szólt a háziasszony. — Valóban.

— Ez a Walter Williams pedig, ez aztán igazi művész. Nem érdekel, hogy milyen a művész bőrszíne. Az a magánvéleményem, hogy ha valaki művész, akkor senkinek sem kellene előítélettel viseltetni iránta. Nem is értem, némely emberek hogy lehetnek olyan szűk látókörűek.

Walter Williams-szal találkozni megtiszteltetés. Az úr őt is épp olyannak teremtette, mint minket, nem igaz?

— Természetesen, — felelte a háziasszony. — Pontosan.

— A magam részéről nagyon örülnék, ha egy ilyen ember, mint például Walter Williams eljönne hozzánk, hogy énekeljen nekünk. Persze, nem hívhatom meg Burton miatt. Menjünk oda hozzá! De várj csak, mit csináljak, amikor bemutattál? Kezet

Nem megy ki a fejemből. Egész nap azt dúdolom. A férjem meg majd szétrobban, elfeketül a dühtől, olyan fekete lesz, mint... És mondja, honnan szedi azokat a remek dalokat? Honnan a csodából szerzi őket?

— Van annak annyi módja...

— Biztos vagyok benne, hogy ön is nagyon szereti őket. Mulatságos lehet. Azok az aranyos spirituálék... Oh, hogy imádom őket! És mostanában mit csinál? Még mindig énekel? A közeljövőben miért nem rendez hangversenyt?

— Épp e hónap tizenhatodikán lépek fel.

— Igen? Akkor én is ott leszek. Ott leszek, ha csak egy mód van rá. Számithat rám. De nézze csak, ki az a fiatal nő ott fehér ruhában? Már láttam valahol.

— Katherine Burke — felelte a háziasszony.

— Szentséges isten! Ez lenne Katherine Burke? A színpadon egészen másként hat. Azt hittem sokkal csinosabb. Nem is gondoltam volna, hogy ilyen sötétbőrű. Majdnem úgy néz ki, mint egy... Oh, szerintem csodálatos színésznő. Nem gondolja Mr. Williams?

— De igen, — felelte a férfi.

— Én is azt hiszem. De

Soltész Albert
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
KELET M

1963 JUL 12.
1021

Nyíregyházi városkép

Soltész Albert rajza.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 AUG -3

Keletmagyarország

Soltész Albert festőművész

NYÍREGYHÁZI MŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA Soltész Albert nyíregyházi festőművész legjobb műveiből augusztus 4-én, szombaton 12 órakor kiállítás nyílik Budapesten, a Lengyel Kultúra Nagymező utca 15. alatti kiállítótermében. Tárlatvez tést dr. Tóth Ervin mű szettörténész tart.

1027

jában döntik el a csapato
erületi döntőben való rész-
étel jogát. Az öt csoportból
alábbiak vesznek részt a

HATÁSOS GYÓGYMÓD

Kúszlek, amelyet hazai alapanyagból, hazai gyár állít elő megfelelő minőségben. A paxit rendkívül érzéketlen robbanóanyag, ezért biztonságosan lehet alkalmazni a földmunkák végzésénél.

A robbanóanyag helyes és célratörő kiválasztása mellett fontos a töltet súlyának meghatározása, amelyet az elvégzendő feladat és a talaj minősége is befolyásol. Annak ellenére, hogy ezzel kapcsolatban sok hasznos műszaki képlet áll a szakemberek rendelkezésére, a talajrobbantásoknál mégis a gyakorlati tapasztalatok és a próbarobbantások útján határozzák meg a töltet mennyiségét, a robbantás és indítás módszerét, koncentrált vagy nyújtott alkalmazását.

A töltet súlyának meghatározása után kerül sor a robbantási módszer és ezzel összefüggésben a biztonsági övezet meghatározására. A robbantási módszert elsősorban a végrehajtandó feladat határozza meg, vagyis az, hogy tölcséreket, árkokat, négyzet, téglalap, vagy kör alakú gödröket, harckocsiakadályokat, illetve különböző rendeltetésű fedezékeket kell létesíteni.

A talajrobbantásnak tehát biztató jövője van mind a polgári, mind a katonai alkalmazásban.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JÚL 8
Keletmagyarország

Soltész Albert festőművész

1021

Lengyel művészek Nyíregyházán

Huszonöt éves a magyar—lengyel politikai és kulturális egyezmény

Egy negyedszázada széles körű és gyümölcsöző kapcsolat alakult ki a két szocialista ország, az évszázadok óta barátságban élő lengyelek és magyarok között. A történelem lapjai őrzik, hogy a két nép legjobb fiai nem egyszer indultak harcba közös célokért. A példák tömegét idézhetnénk.

Az együttműködés területén *Nyíregyháza* is kivette a maga részét. Néhány éve testvérvárosi kapcsolat alakult ki a dél-lengyelországi *Rzeszów* és a Nyírség központja, Nyíregyháza között. A kulturális szálak összefonódása révén 1970-ben és 1971-ben Soltész Albert festőművészt látták vendégül a rzeszówi nemzetközi művésztelepen. Ennek nagyvonalú viszonzásául jött létre 20 lengyel művész festményeinek és grafikáinak bemutatása, amely széles területen tárta fel a legújabb lengyel képzőművészet irányzatait és legkülönbözőbb stílusait.

A Nyíregyházán eddig kiállított anyag nemcsak a nagy lengyel városok termeit töltötte meg, hanem sok külföldi tárlaton is részt vett. Legutóbb pl. 20 művész 20 olajfestménnyel, s 8 grafikus 10 munkával szerepelt. Különösen felfigyeltünk a lengyel művésztelep vezetőjének feleségére, *Helena Majawszkára*, aki gobelinekkel is szívesen foglalkozik. Mílyen merész színvilággal dolgozott *Tadeusz Kozio* szinte mozaikos montázsokkal! Még rézlemezeket is beleépített a képekbe. A lengyel történelem, a lengyel ikonfestés történelmi elemei domináltak képein. *Renata Niemirska* is a lengyel történelemre és a népi művészetre épített. Danaida-szerű szép asszonyokat festett, mintha a Wawel, vagy a krakkói templom szobrai elevenedtek volna meg. *Irena Wojnicka* pedig freskóvázlatait sorakoztatta fel. Ez a szép, fekete hajú nő Krakkóban végezte el a főiskolát. Sokan emlékeznek a Solinai tó felülnézetben megfestett művére, ahol a nagy duzzasztógát villogó, szögletes és fehérre festett szerkezete a kék színű tóban igen jól érvényesült.

Természetesen folytathatnánk a sort és a baráti visszaemlékezéseket. Mindenesetre a korábbi kiállításokkal és a Sóstón készült munkákkal egyenlő értékben jelentkezett az a nyereség, amely a nemzetek közötti művészbarátságot bizonyította. A lengyelek a személyes élmény meggyőző erejével ismerkedhettek meg — Nyíregyháza közvetítésével — egész országunk múltjával, kultúrájával és művészeti törekvéseivel, amelyeknek hazájukban is nyílván szószólói, propagátorai lesznek.

Dr. Tóth Ervin

YEREKEKNEK

fejed!

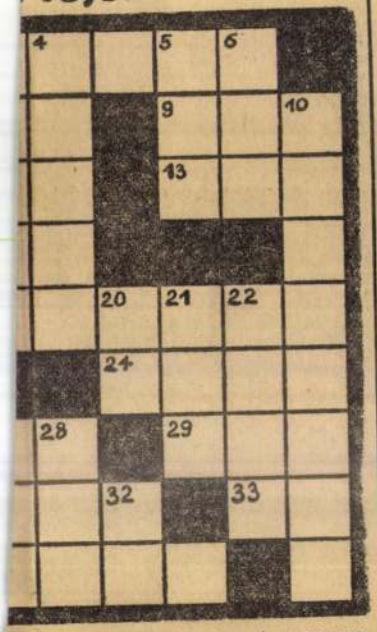

LXV. 10. Vőlegény és menyasz-
szony ... 18 Brit protektorá-

A hordár és a kereskedő

Szerb népmese

Volt egyszer régen egy szegény legény. Azt hallotta, hogy Isztambulban még a hordárok is meggazdagszanak — elindult hát oda. Rövid idő múlva száz aranya volt. — Még elveszítem, vagy el is lophatják tőlem ezt a pénzt — gondolta. — Találnom kell egy becsületes embert, aki megőrzi, míg haza nem indulok.

Amint így töprengve mendegélt, meglátott egy öreg kereskedőt üzlete közepén, dúsan megrakott polcok, finomabbnál-finomabb selymek és brokátok között. — Ez az én emberem — ... a hordár
neked a száz aranyat, de meg kell ígérned: nem haragszol, bármi történjék.

A kereskedő ezt szentül megfogadta.

Másnap, alig hogy hajnalodott, elindult otthonról a kereskedő, utána meg a felesége és két gyermeke. Mihelyt a piactérre értek, a kereskedő suttyomban rámutatott a hordárra. Az asszony, mint a fergeteg, odarohant a legényhez, nyakába csimpaszkodott és így kiabált:

— Itt a férjem! A hites uram, aki két éve elhagyott ... a legnagyobb nyomorba

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1987 JUN 25.

1021

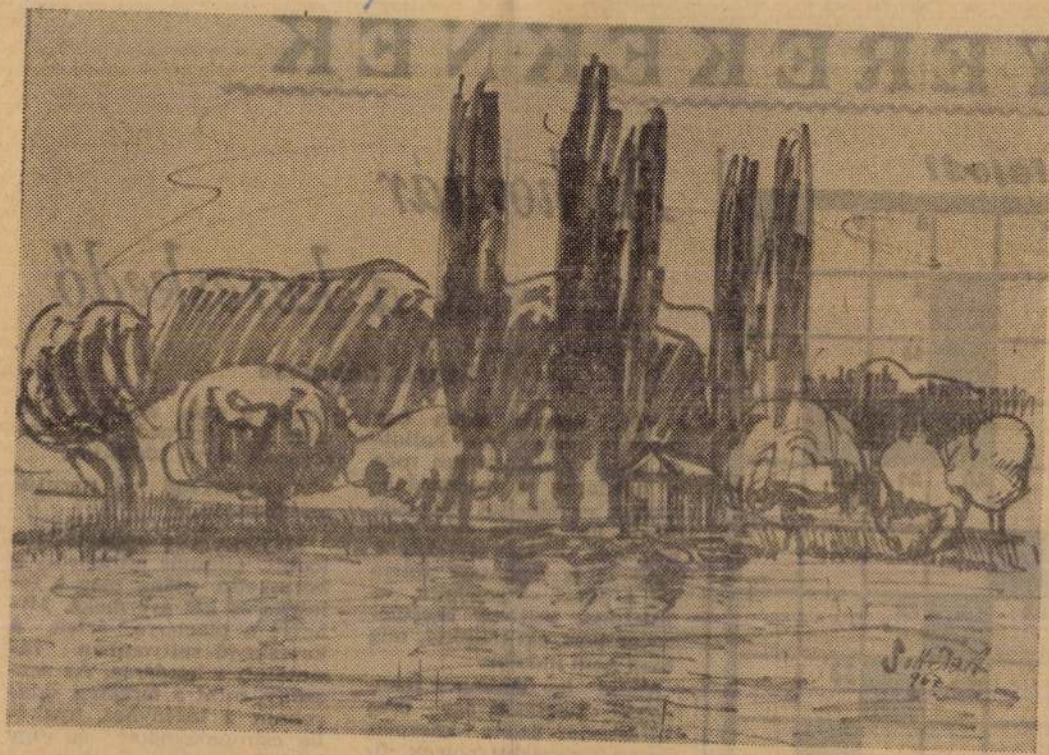

Sóstó — csónakház

Soltész Albert rajza

Magyar Hirdető

első s mindmáig legnagyobb teljesítménye is. A halála óta eltelt több mint negyed század alatt nemzedékek nevelkedtek versein s költészete lenyügöző hatásának igen nagy része volt abban, hogy széles olvasórétegek fordultak az elmúlt években az élő magyar líra felé. Hogy országos figyelem és érdeklődés kíséri költőink munkásságát s eljutottunk a hajdan nem is álmodott lehetőséghez: országos ünneplést szentelhetünk a költészetnek.

Alig van az élő világirodalomban példa, mely hasonló lehetne a miénkhez. Nagy nemzeti irodalmakon belül a líra — a kiadások példányszámait tekintve — messze mögötte marad a regénynek, például s élő lírikusok művei hazánkénál többszörös lélekszámú országokban alig fogynak ezer-ezerötszáz példányban. Igaz, hétévszázados nagy költészetünk történelmi és társadalmi funkciót töltött be, s nemcsak kísérője, ha-

élet, a társadalom, a n
dennapok kérdéseire vár
választ, küzdelmeikhez
resnek társat. Líránk
— úgy érzik — ezt ta
ják meg egyre jobban,
a mai magyar verset ez
olvasói bizalom már ön
gában is szépen rangsoro
ja, vagyis ez már magában
is valami szépnek, igaznak az elismerése és pártfogolása egyben.

A múltban — a két háború között például — jelentős, sőt nagy költői életművek maradtak épp azért hatástalanok, mert nem juthattak el az olvasókhoz. Hogy mennyire nem a közönségben, hanem az ország akkori társadalmi helyzetében volt a hiba, mutatja az is, hogy napjainkban ezek az életművek ugyancsak a széles olvasói érdeklődés középpontjába kerültek. Mondhatnánk, velük indult el a fölvirágzás. Tóth Árpád, Juhász Gyula összegyűjtött költe-

fekete víz kocsija
Santiagoba megy
Ha a pálma, mint
Santiagoba megy
Fonseca szőke fej
Santiagoba megy
Rómeo s Júlia ró
Santiagoba megy
Ezüstpénzek s pa
Santiagoba megy
Ó, Kuba! Ó, csőr
Santiagoba megy
Faragott fa-csepp
Santiagoba megy
Kajmán, élő-fa-l
Santiagoba megy
Mindig mondtam
fekete víz kocsija
Santiagoba megy
Szellő és szesz l

SAJTÓ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1986 APR 18

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza, Örökösföld, Soltész Albert rajza

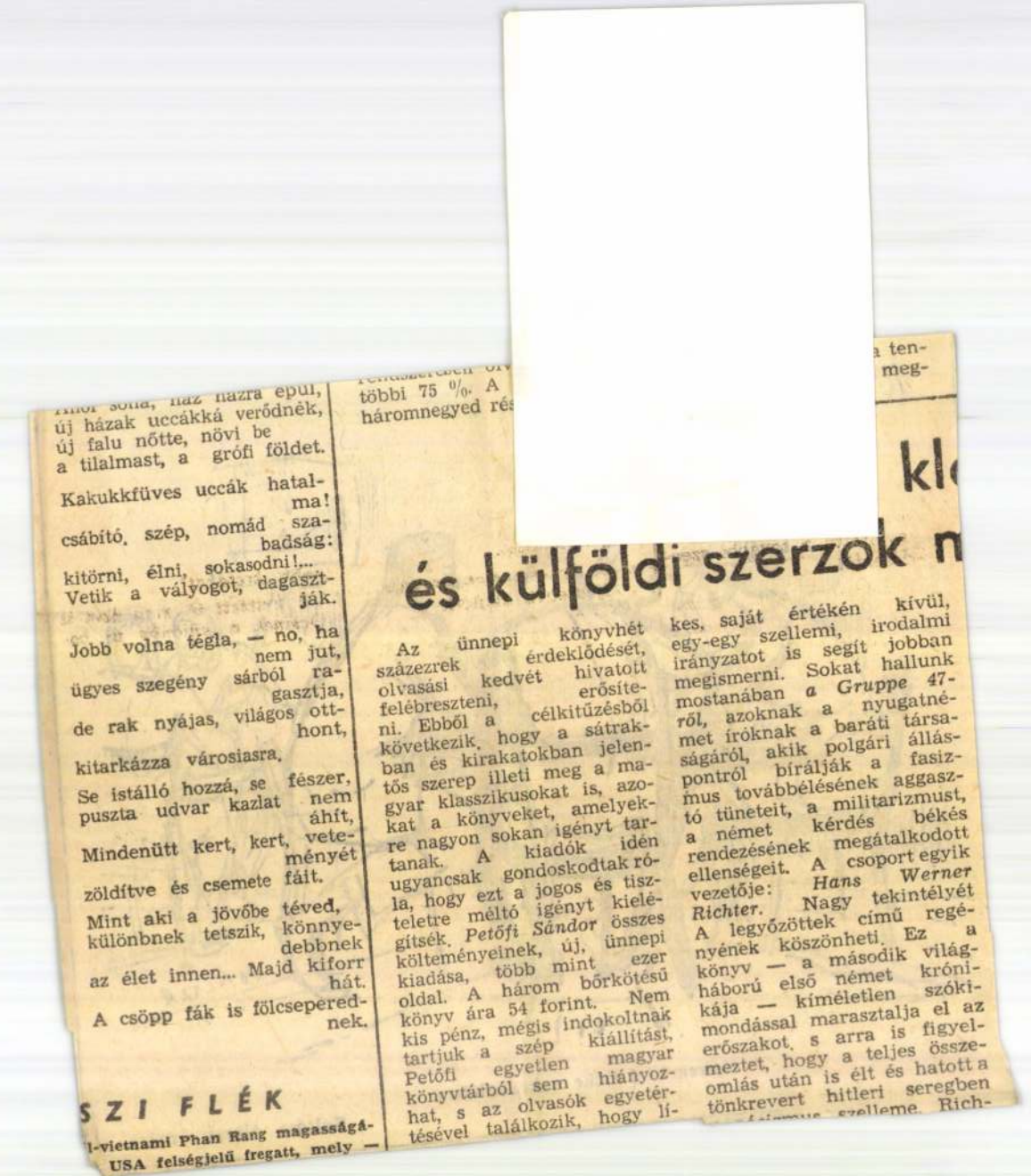

Amor sona, ház házra épül,
új házak uccákká verődnék,
új falu nőtte, növi be
a tilalmast, a grófi földet.

Kakukkfüves uccák hatalma!
csábító, szép, nomád szabadság:
kitörni, élni, sokasodni!...
Vetik a vályogot, dagasztják.

Jobb volna tégla, — no, ha nem jut,
ügyes szegény sárból ragasztja,
de rak nyájas, világos otthont,
kitarkázza városiasra.

Se istálló hozzá, se fészer,
puszta udvar kazlat nem áhít,
Mindenütt kert, kert, veteményét
zöldítve és csemete fáit.

Mint aki a jövőbe téved,
különbnek tetszik, könnyedebbnek
az élet innen... Majd kiforr hát.
A csöpp fák is fölcseperednek.

SZI FLÉK

l-vietnami Phan Rang magasságá-
USA felségjelű fregatt, mely —

rendszerben ol
többi 75 %. A
háromnegyed rés

a ten-
meg-

kl
és külföldi szerzok n

Az ünnepi könyvhét
százezrek érdeklődését,
olvasási kedvét hivatott
felébreszteni, erősíteni. Ebből a célkitűzésből
következik, hogy a sátrakban és kirakatokban jelentős szerep illeti meg a magyar klasszikusokat is, azokat a könyveket, amelyekre nagyon sokan igényt tartanak. A kiadók idén
ugyancsak gondoskodtak róla, hogy ezt a jogos és tiszteletre méltó igényt kielégítsék. *Petőfi Sándor* összes
költeményeinek, új, ünnepi
kiadása, több mint ezer
oldal. A három bőrkötésű
könyv ára 54 forint. Nem
kis pénz, mégis indokoltnak
tartjuk a szép kiállítást,
Petőfi egyetlen magyar
könyvtárból sem hiányozhat, s az olvasók egyetértésével találkozik, hogy lí-

kes, saját értékén kívül,
egy-egy szellemi, irodalmi
irányzatot is segít jobban
megismerni. Sokat hallunk
mostanában *a Gruppe 47-ről*, azoknak a nyugatnémet íróknak a baráti társaságáról, akik polgári álláspontról bírálják a fasizmus továbbélésének aggasztó tüneteit, a militarizmust,
a német kérdés békés
rendezésének megátalkodott
ellenségeit. A csoport egyik
vezetője: *Hans Werner Richter*. Nagy tekintélyét
A legyőzöttek című regé-
nyének köszönheti. Ez a
könyv — a második világháború első német krónikája — kíméletlen szókimondással marasztalja el az
erőszakot, s arra is figyelmeztet, hogy a teljes összeomlás után is élt és hatott a
tönkrevert hitleri seregben
[illegible] szelleme. Rich-

Soltész Albert

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1966 MÁJ 29

KELETMAGYARORSZÁG

1021

Nyíregyházi Béke cukrászdában.

Soltész Albert rajza

Jövedelem a t

Ezekben a hetekben — még a tervtárgyaló közgyűléseket megelőzve — nagyon sok szövetkezetben hívnak össze brigádértekezleteket, sőt közgyűléseket is, csak egyetlen egy fontos esemény megtárgyalására: milyen legyen ebben az évben a jövedelemelosztás és premizálás módszere, jó volt-e az a módszer, amelyet az elmúlt esztendőben alkalmaztak, avagy változtatni kell rajta.

Ha hirtelen számba kellene venni, hogy csak a megye szövetkezeteiben jelenleg milyen jövedelemelosztási és premizálási módokat alkalmaznak, nem lenne könnyű feladat. Ha alapjaiban, nagyjából a legtöbb gazdaságban egyformán a munkaegységgel mérik is a teljesítményt, és a kapásterületek után bizonyos százalékokat adnak — az úgynevezett nádudvari módszer szerint —, mégsem egyforma a kép. Még ezekben az egyformán, egyet alkalmazó szövetkezetekben sem. Nem egyforma azért sem, mert szinte

APRÓSÁGOK de...

Nyitott akna

Debrecenben a Tanácsköztársaság útján, a Thomas Mann utca után van egy bejáró az új bérházak felé. Szépen tisztogatott út, sima járda vezet a telepnek beillő háztömb közé. Ezzel nincs is baj. De közvetlenül a bejárat mellett van egy kerek akna. Betonból készült, kör alakú nyílás. A fedelét valaki lehúzta. Ha az ember belenéz, akkor legalább egyméteres mélység tárul a szeme elé. Aki nem vigyáz, könnyen beleesik. Pedig erre szánkáznak a gyerekek. Itt járnak százával az öregek és fiatalok. De vajon kinek kellene lefedni? Erre nem sikerült választ kapni. Jó lenne utánanézni, s addig, amíg valami baj nem történik, ráhúzni a nehéz betontetőt. Ez még mindig könnyebb, mint megmagyarázni, miért állt nyitva eddig.

Köszönet érte!

Nem nagy dolog, de szerencsére örvendetes. Arról van szó, hogy a földművesszövetkezet Tóthfalusi téri üzletében az eladósítók nagyon udvariasak. Sokan fordulnak hozzájuk szódásüvegekkel, pontosabban autószifonokkal. Alkatrészeket keresnek, szerelési problémáik vannak. Az üzletben nem utasítják el őket, nem engedik el a vevőt néhány jótanáccsal. Elkérik a készüléket, s megmutatják: mi a teendő. Valahol itt kezdődik a kereskedelem. A vevő örömmel és megelégedve távozik. Sajnos, ezt még úgy kell közölni, mint érdekességet. Lehet, hogy ez a gazdasági reform előszele?

Karácsonyfák a hóban

A debreceni új lakótelepeknek van egy új, eddig nem ismert sajátossága. Mind a Dobozy telepen, mind az Új Élet parkban a balkonok alatt ott merednek a hókupacokban a kidobott karácsonyfák, dísztelenül és kopaszon. Aki leviszi a szemétbe, az se teszi a kuka mellé, hanem beletűzi valahol a hó kellős közepébe. Ezt viszont senki sem szedi össze. Nyilván, aki a szemetet fuvarozza, az a kukát üríti. De vajon gondolt-e arra a hajdani fatulajdonos, hogy a kidobott fa nem valami épületes látvány?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDU-BIHARMEGYEI
NÉPUJSÁG
1967 JAN 11.

Soltész Albert
1021

Soltész Albert

HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI KIÁLLÍTÁSÁRÓL

A Nyíregyházán élő debreceni születésű (1926) festő- grafikusművész a hajdúböszörményi művelődési házban mutatta be egy évtized munkásságának kiemelkedő darabjait, főként akvarelleket, tus- és szénrajzokat.

Soltész Albert neve jól ismert a tárlatlátogatók előtt, 1956 óta minden őszi bemutatón szerepelt, nemcsak Nyíregyházán, hanem Debrecenben, Békéscsabán, Gyulán, Hódmezővásárhelyen, Sárospatakon, ezenkívül Ungváron is.

Első önálló kiállítását Nyíregyházán 1961-ben rendezte, 1965-ben Debrecenben, most harmadízben pedig Hajdúböszörményben áll a közönség elé gyűjteményes anyaggal.

Soltész Albert indulása természetelvű indítékokra támaszkodik. Nemes értelmű naturalizmus ez, amely abból a meggyőződésből ered, hogy tudása gyökereinek a természet helyes megismerésének talajába kell ágyazódniuk. Kezdeti lírai hangjához a szabad levegő egyéni kezelése, majd a mozgás problematikája kapcsolódik, egyre modernebb hangvétellel. Rálép az önálló kibontakozás útjára. Tömöríti mondanivalóit, s jobban törekszik a feszültség megteremtésére, ahogyan ő mondta egy beszélgetésünk alkalmával: „a képen belüli erő" kifejezésére. Ezért vonja be korábbi posztimpresszionista, a levegő és a fény hatását erősen számításba vevő látásába a szerkezetiséget s a rajzosságot hangsúlyozó konstruktív erőket. S ha ezek a szakadékok több művén nem is valósultak meg, a még csak tízéves pálya buktatóinak, néhol félreértett erőfeszítéseinek tudhatók be.

Hogy céljai már az indulásnál mennyire határozottan kirajzolódtak, ez a szépen megrendezett böszörményi tárlat is bizonyítja. Hiszen korábbi elveit nem adta fel, hanem kiegészítette, csiszolgatta. Nem mondott le a lírai hangvételről — ez végeredményben alkati kérdés —, mindenesetre csökkentette. Jó érzés látni, hogy őszinte, elhihető humánumra törekszik, annak illusztratív vagy leíró jellege nélkül. A „minél kevesebbel minél többet mondani" elvvel igyekszik célját megvalósítani.

Soltész jó grafikus. A jó festés alapjának elsősorban a rajtudást tartja. Azért rajzol sokat, hogy vérbeli grafikus lehessen, hogy a festésnél ne adódjanak formai, anatómiai vagy látszattani zökkenői. Gondolatait, élményeit vázlatfüzetei őrzik. Ezek a kisméretű jegyzetelések széleskörű témaválasztást, vízfestménystúdiumai pedig műgondot s egy későbbi nagy festmény öntudatos előre érlelését jelzik. Emeljük ki a böszörményi anyagból az „Ősz a sóstói erdőszélen" című képét, „Varjas táj" c. pasztelljét, a Hortobágyról festett akvarelljét s a kapásokról készült grafikáját. Ezeken a műveken elsősorban lemérhető, hogy Soltész Albert törekszik arra, hogy a kép felületén egyetlen négyzetcentiméter se maradjon megoldatlanul.

Szűkebb hazája a Nyírség. S hogy színvilága egyetemesebb értelemben az alföldiek vonalába kapcsolja, ez több művéről leolvasható. További fejlődése kapcsán nyilván tudatosabban is törekszik majd a magyar pikturában való helyét körülhatárolni. Szereti a melegszürkéket és a barnákat, s ebbe épít bele egy-egy merészebb színt, amelyeknek egyéni kezelése máris sajátos, azonnal felismerhető stílusát biztosítja.

Tóth Ervin

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
4. oldal — 1967. január 11.

ird napi
ohit
domány

rásba beálló hirtelen változást.

Az első hetekben szinte naponta megismétlődik ez a felhőszakadás. Majd kevesebb — több szünnapok következnek és csak szeptember vége felé ér véget az esős időszak. Elcsendesül a tenger felől áramló szél, kiderül, s napfényes időjárás következik.

A négy nyári hónap alatt (június—szeptember) közel hússzor annyi eső esik, mint például hazánkban. Cholnoki professzor szerint a nyári monszun Európában is jelentkezik, de gyengébb formában.

A nyári monszun a páratartalom mellett hűvösebb légtömegeket is szállít, jelentékenyen le is hűti a légteret Európa azon része felett, ahová eljut. Majd-

GYEREK

Törd a fejed!

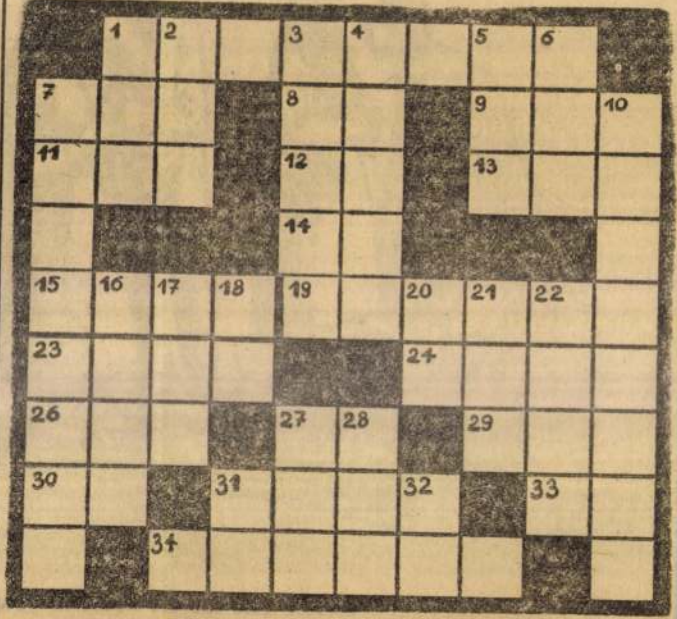

VÍZSZINTES:

folyat. 3. Elégtelen osztályzat. 4. Lebecsül, lekezel. 5. Tud

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész Albert
KELET-MAGYARORSZÁG
1961 JUN 4

1021

Soltész Albert: Kompozíció (rajz).

hivatkozik, hanem arra is, hogy, védence véletlenül sodródott bele a bűnténybe. A debreceni fiatalember szerint az esernyőügyben a vádlott nem tolvaj, „csak" orgazda volt, a másik miskolci lány arról is szól, hogy gyakori a gépkocsilopás, de... A kisvárdai fiatalember szépen fogalmazott beszédében az érzelmekre is hat: „Védencem csak pszichikai bűnsegéd volt." A nyíregyházi ügyvédjelölt: „Van amiben erkölcsileg elítélhető, de jogilag nem." Az utolsó, a miskolci versenyző hangsúlyozza, hogy fiatal védence enyhe büntetéssel is nevelhető.

A zsüri döntése: első *dr. Rab Ferenc*, debreceni, második *dr. Nagy György* kisvárdai, harmadik *dr. Elias Sára* miskolci ügyvédjelölt. A közönség díját is Rab Ferenc nyerte. Az Országos Ügyvédi Tanács elnöke értékelésében hasznosnak ítéli a versenyt, és útravalót is ad a pályakezdő jogászoknak: „Szépen, színesen, magyarul beszéljenek. Hasson és szárnyaljon a védőbeszéd!"

(nábrádi)

ez igen nagy területet biztosít elsősorban az úszni akaró fiataloknak. Ami még ehhez jön, az az egészségügyi

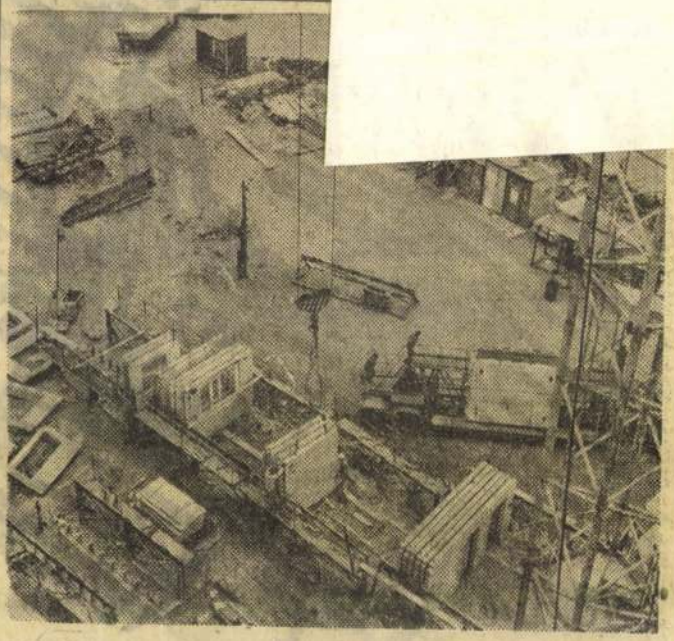

A 8. szintről lenézve játékszernek tűnik a szállítókocsi a házgyári elem és még parányibb az ember — aki gigászi épületeket alkot. (H. J. felv.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1975 JUN 15

Keletmagyarország

Soltész Albert

1021

Fiatal lányok. (Soltész Albert rajza.)

Fülöp János:

Találkozás*

Sziklai Sándor nem az első szovjetunióbeli önkéntes csoporttal indult Spanyolországba. Ennek minden bizonnyal az volt az oka, hogy még nem fejezte be katonai tanulmányainak soron következő szakaszát. Néhány hónappal később azonban — természetesen titokban — ő is útrakelt, méghozzá a „San Vicente" nevű spanyol hajón. Ez a hajó nem tartozott a tengeri flotta legmodernebb egységei közé; a fedélzetén tartózkodó önkéntesek sokat türelmetlenkedtek a hajó lassúsága miatt. Csupán az vigasztalta őket, hogy az út folyamán — egyelőre beszélgetésekből — megismerték a földet, amely felé igyekeztek, s ahol a nemzetközi munkásmozgalom és a fasizmus eddigi legnagyobb méretű összecsapása folyt.

Sziklai Sándor egyik visszaemlékezésében leírja, hogy ő is sokat beszélgetett a spanyol hajóskapitánnyal Ibérföldről, az ott folyó

Jarama folyó melletti támadás során nem tudtak tért nyerni, az olasz expedíciós hadtesttel próbáltak operálni, észak felől próbálták harapófogóba fogni a fővárost.

Az olasz hadtestet a Littorio-hadosztály, valamint három feketeinges „önkéntes" hadosztály: az „Isten akarata", a „Fekete nyilak" és a „Fekete láng" képezte. 50 000 olasz katona, 222 löveg, 108 harckocsi, 32 páncélautó, 60 harci repülőgép indult támadásra. A hadműveleti sűrűség — P. I. Szamojlov, szovjet hadtörténész számításai szerint — kilométerenként elérte az 1500 katonát, 19 löveget, 8 harckocsit és 5 repülőgépet.

A köztársaságiaknak igen széthúzott, vékony védelmi vonaluk volt. Tartalékkal úgyszólván alig rendelkeztek. Március 10-én különösen válságos volt a helyzet: azon a ponton, ahol két köztársasági csapattest érintkezett, a fasiszták öttörték a frontot. A Torrijos-hídnál Zalka Máté törzskarának egyik tisztje, Pedro Fernandez — azaz Cséby Lajos — végezte. A magyar zászlóalj a 13. számú Dombrowski-brigád harmadik zászlóalját képezte. A Dombrowski-brigád, több más nemzetközi brigáddal együtt, a 45. hadosztályhoz tartozott. Zalka Máté hadosztályparancsnoksága alá.

Késő este volt, mire az egymásra lelt jó barátok mindent elmondtak egymásnak. Búcsúzni kellett volna — de késő este nem volt ajánlatos elindulni: ilyenkor kezdett bombázni a német nehéztüzérség. A fővárost lőtték. Ez már a hitleri „totális" háború főpróbája volt: a nácik a polgári lakosság lelki ellenállásának megtörésével kísérleteztek.

A madridi „kísérlet" azonban visszafelé sült el. A madridiak ellenállását méginkább megacélozta az oktalan, gyilkos ágyútűz.

Zalkánál

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1966 MÁJ 15.

1021

Építők. Soltész Albert grafikája.

Csécsei dátumol

Ötvennégy esztendősek ma azok az asszonyok, akik akkor, 1929-ben fehér ruhás, tizenhét éves leányok voltak.

De azért, hogy sok víz lefolyt azóta a Tiszán, bizonyára emlékeznek.

Móricz Zsigmondot, Tiszacsécse híressé vált szülöttét köszöntötték, ünnepelték most harminchét éve, azon a jubileumon. Orosz Kálmán, az akkori református lelkész volt talán leghívebb ösztönzője az ünnepség megrendezésének. Az ötvenéves Móricz Zsigmondnak akart a falu nevében mellszobrot és emléktáblát állítani. A születésnapon, Péter-Pál napján.

Az író így válaszolt: *„Én ahhoz nagyon nyakas kálvinista és puritán magyar vagyok, hogy magamat ünnepeltessem. Az pedig egyenesen lehetetlen, hogy valami olyan dologba belemenjek, ami nem jön egészen a szivemből... Én nem számítok másra, csak arra, hogy az én szülőfalum szeretettel*

részt vettek íróbarátai is, köztük Nagy Endre, aki élményeiről a Nyugat 1926 július 16-i számában Száraz riport Móricz Zsigmond jubileumáról címmel cikket írt. Nem az elragadtatott lelkesedés, hanem a kis falu elmaradottsága, lakóinak szegénysége adta a kezébe a tollat e cikknél. Es fiának szóló levelében olvashatjuk e mondatokat: *„...Móricz Zsiga bátyád jubileumán voltam és most is annyira a hatása alatt vagyok, hogy nem is tudnék másról beszélni..."*

Elmondja, hogy a kerület akkori képviselőjének házában szálltak meg. *„Maga a tiszabecsi lakosság szalmafedelű, kéményteleu, vályog kunyhóban lakik és amig mi vacsoráztunk, odagyült a kerités mögé — szagolni."* És amit ezután elmond, történelmi leckének is beillik: *„...Az ünnepély Tisza-Csécsén volt, bandériummal, fehérruhás lányokkal, ahogy azt a kerület képviselője*

tak az egészről, hogy az öreg Móricznak, az ácsna a fia „úr" lett Pesten most borzasztó gazdag en ber és még a képviselők paroláznak vele... Persz volt rengeteg szónoklat magyar kultúrfölényről, magyar nép szeretetéről sőt az irodalomról is. A né pedig ott állott mezitlá rongyosan és szájtátva hall gatta..."

Hadd idézzünk egy má sik, későbbi dátumot is Ezt Móricz Zsigmond hagya tékaként állítják ki ma csécsei emlékmúzeum ava tásakor. Kézirásos feljegy zés 1935-ből, harmincö szeptemberéből, amikor fel kereste őt Szatmár azóta ne vezetessé vált egyik lakója a magosligeti Papp Mihály.

Nézem a jegyzetet, amely nek nyomán a Boldog em ber című regény készült. Papp Mihály szavait idézi: *„Nekünk az a bajunk, hogy karácsony óta disznót se öltünk. Nem tudtuk mivel hizlalni. Nem tudjuk meg-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

1966 MÁJ 1

1021

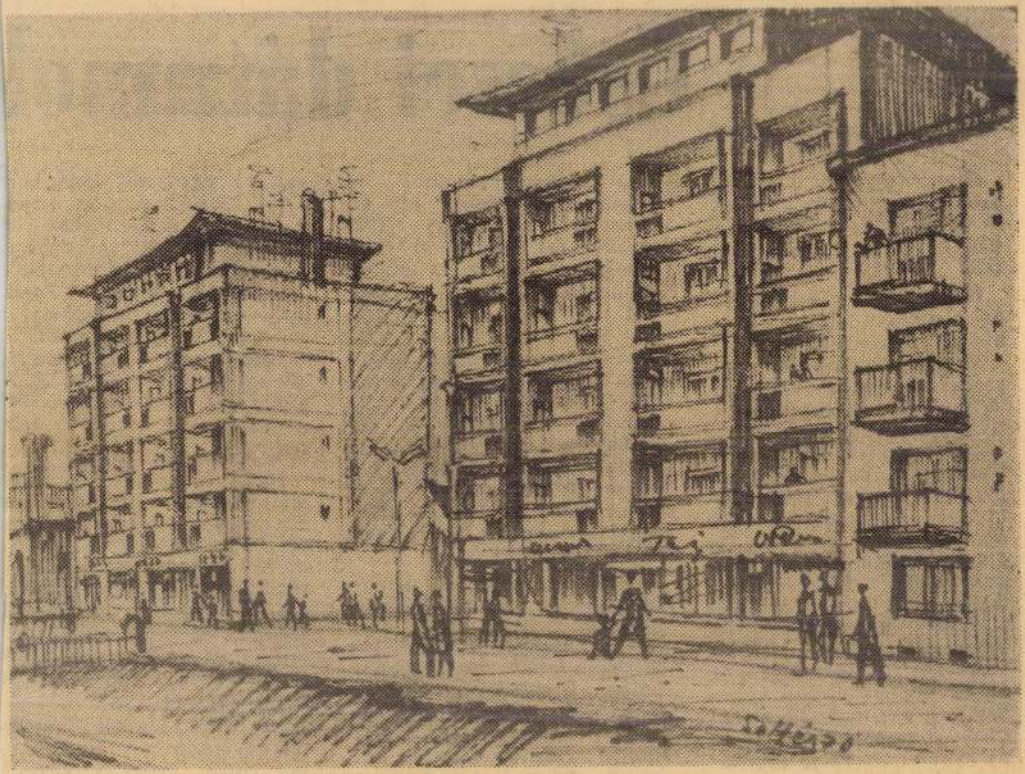

Nyíregyháza új városrész, Toldi utca.

Soltész Albert rajza

segítjes munka
anyja otthon va
dolgozik.

Az orvosi h
szerette. Ehhez
munkája is. Min

A magyar f
barátságfesztivál
volt.

— Örülök, h
tábor munkájá
gyon kedvesek
őket a Szovjetu

(t. k.)

asorban. (Hammel József felvétele)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 AUG 17

Keletmagyarország

Soltész Albert

1021

Soltész Albert rajza

Automata az állomáson — Liftezhetünk
Költözik a Csemege

Nyíregyházi problémák nyomában

Sok mindenről beszélnek Nyíregyházán. Olyan dolgokról, amelyek tízezreket érintenek. A hét végén ezekből megérdeklődtünk néhányat: mi igaz a szóbeszédből?

Tervez az Utasellátó

Miskolc után a nyíregyházi állomás bonyolítja le vidéken a legnagyobb utasforgalmat. Naponta 60 ezer ember fordul meg a várótermekben, peronon. Pénteken, szombaton ez a szám 80 ezerre nő. Ellátásukról az Utasellátó gondoskodik. A körülményeknek megfelelően nem is rosszul. A tervek azonban már készek arra, hogyan lehetne ezen javítani. A jövő évben az állomáson automatákat szerelnek fel, s bővítik az utasellátó más üzletterületeit is. A városban a benzinkutak mellett emelnek kis büféket, s betársulnak az autóbusz-megálló építésébe is, ahol gyorskiszolgáló bisztrót alakítanak ki. A tervezett bővítések mind a nyíregyházi állomáson, mind a buszvárónál lényegesen javítják a várakozók élelmezését.

Nem lesz átutalási számla

Sok szó esett arról Nyíregyházán, hogy a közeljövőben lehetséges lesz a különböző szolgáltatások számláinak, lakbérnek az OTP-nél nyitandó átutalási számlával történő kiegyenlítése. Ez azt jelentené, hogy egy előre elhelyezett betétről a takarékpénztár leemeli a víz-, gáz-, villanydíjat, s nem kell várni a különböző időben csengető díjbeszedőre. Ezt a módszert Budapesten, Debrecenben és Szegeden már bevezették. Nyíregyházán — amint az OTP tájékoztatott — erről még nem tárgyaltak. Részben azért, mert nagy apparátust igényelne, másrészt azért, mert nincs biztosíték, hogy kellő számú jelentkező lenne. Az átutalási betét ugyanis elsősorban a bérházlakóknak lenne előnyös, de eddig még nincs kellő érdeklődés.

Tetők és lift

Az őszi-téli időszak mindig kiélezi a tetőgondot. Nyíregyházán az ingatlankezelő az idén javításokra 4,7 milliót, ebből a tetők és ereszek tatarozására 1,5 millió forintot fordít. Igen sok bejelentés érkezik a vállalathoz, de jelenleg csak 25 fő dolgozik a tetőjavításon és bádogozáson. Ez azt jelenti, hogy a munkák késlekednek, s időnként csak több nappal a bejelentés után érkeznek helyszínre a munkások. Az ingatlankezelő saját erőből végzi a hibák elhárítását, s remélik, hogy a végleges rossz idő beköszöntésére legalább az életveszélyes épületeket rendbehozzák.

És egy jó hír: felnőttünk. Nem kell a liftes házakban a felvonó kezeléséhez külön vizsga.

Kereskedelmi ABC

Az ABC-áruházaké a jövő — mondja a kereskedelmi szakember. Nyíregyházán a jövő évben már öt működik. A két alközpontban egy-egy, a város szívében a most épülő, a MESZÖV-é, ami szintén elkészül a következő évben, valamint egy nagy áruház az élelmiszer kiskereskedelmi kezelésében. A Csemege üzlete a Kossuth téri ABC-áruházba a jövő év nyarán költözik majd be. Az áruház területe ugyan kisebb lesz, mint a mostani Csemege Áruházé, viszont az önkiszolgáló rendszerű bolt több vevőt tud majd zavartalanul kiszolgálni. Hogy mi kerül majd a Csemege helyére, ebben a kérdésben ez idő szerint még nem született döntés, több megoldáson gondolkoznak.

10 új busz az idén

Ebben az évben a Nyíregyházi 5. Autóközlekedési Vállalat 7 csuklósbuszt kapott. Ezzel azonban még nem merült ki minden lehetőség, terven felül még 10 új — nem csuklós — autóbuszt várnak. Ezekből 3 Nyíregyházán marad, s lehetővé válik egyes forgalmas járatokon a sűrítés. Két kocsi állandó tartalékba kerül, Vásárosnamény körzetébe 2, a baktai területre, Csengerbe és Fehérgyarmatra egy-egy buszt adnak.

Az új bérleti rendszer bevezetésén is dolgoznak az AKÖV-nél. A jelenlegi tasakokat bevonják, és 1968-tól újakat bocsátanak ki. Hogy a torlódást elkerüljék, már november végén megkezdik a cserét.

B. L.

---

ett"

Azóta már 160 kút készült el Szabolcsban a fiatal főmérnök szabadalma szerint. Legutóbb a Balkány melletti Abapusztán adtak át ilyen kutat. Az igény pedig egyre több, mert a módszer vízhozamnövelő is egyben. Híre túljutott az ország határán, korábban a messzi Brazíliából is jelentkeztek érdeklődők... Tudják már szerte a megyében, hogy az ilyen módon készített kutak élettartama az eddigi átlagos 16 helyett közelíti a 40 évet!

*

— Foglalkoztat több izgalmas kérdés, olyan mint például a víznyerés automatizálása. Most azonban egy még fontosabb téma került előtérbe: szeretném összefoglalni a víztermelés elméleti alapjait, mely hiánypótlás lenne a vízkészlet megbecsülésének útján. Ha sikerül, néhány év múlva könyv alakban szeretném közreadni.

*

Ujsághír: A Nagy Októberi Szocilista Forradalom 50. évfordulója alkalmából az Országos Vízügyi Főigazgatóság Rück Istvánnak, a Szabolcs-Szatmár megyei Víz- és Csatornamű Vállalat megbízott igazgatójának a „Kiváló feltaláló" kitüntetés arany fokozatát adományozta.

Gratulálunk.

Angyal Sándor

Ki felel az üzemi balesetért?

A Legfelsőbb Bíróságon dőlt el

Az utóbbi időben — törvényességi óvásra — több üzemi baleset ügyét tárgyalta a Legfelsőbb Bíróság, és irányelvül szolgáló határozataiban rámutatott arra, hogy a vállalati igazgatók, munkaügyi döntő bizottságok és az alsóbb fokú bíróságok a kárigények elbírálásánál milyen szempontokra legyenek figyelemmel.

Egy mezőgazdasági termelőszövetkezet tagja az egyik vállalat raktárából a szövetkezet részére növényvédő szert szállított. Rakodás közben a raktár fellocsolt, vizes kövezetén megcsúszott, elesett és lábtörést szenvedett. Tíz hónapig táppénzes állományban volt. Keresetvesztesége miatt a szövetkezettől kártérítést igényelt, de a közgyűlés azzal az indoklással utasította el, hogy a történtekért az a vállalat felelős és tartozik kártalanítással, ahol a baleset történt.

Ezek után a tsz-tag mind a szövetkezet, mind a vállalat ellen pert indított. A járásbíróság álláspontja az volt, hogy a tsz teljes kártérítéssel tartozik, mert tagja a szövetkezet közvetlen irányítása és ellenőrzése alatt folytatott közös termelő munkában való részvétel közben szenvedett üzemi balesetet. A vállalattal szemben a keresetet elutasította és az ítéletnek ez a része jogerőre is emelkedett. Ellenben a marasztalás miatt a szövetkezet fellebbezett. A megyei bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet a szövetkezettel szemben is elutasította. Indokul azt hozta fel, hogy a baleset a tsz működési körén kívül eső, elháríthatatlan okra vezethető vissza. A Legfelsőbb Bíróság mindkét ítéletet megsemmisítette, és a járásbíróságot új eljárásra, valamint új határozat hozatalára utasította.

— Mezőgazdasági termelőszövetkezeti tag üzemi balesetéből eredő kártérítési igény elbírásásánál a Munka Törvénykönyvében foglaltak az irányadók — hangzik a határozat. Természetes azonban, hogy a tsz-nek ez a felelőssége csupán a közös termelő munka végzése közben azzal összefüggésben elszenvedett üzemi balesetből vagy foglalkozási betegségből eredő károsodásra és ezek közül is csak azokra vonatkozik, amelyeket a tsz tagja vagy közös munkában részt vevő családtagja a szövetkezet közvetlen irányítása és ellenőrzése alatt végez. Nem felel a szövetkezet, ha bizonyítja, hogy a kárt működésén kívül eső elháríthatatlan ok, vagy pedig kizárólag a dolgozó hibája okozta. Mentesül a kárnak azon része alól is, amelyet a dolgozó vétkes magatartása idézett elő.

— Ebben az esetben azonban a balesetet az idézte elő, hogy a vállalati raktár vizes, csúszós volt. A szövetkezet a raktár felett felügyeletet és ellenőrzést nem gyakorolt, tehát a balesetet sem háríthatta el. Ezért a kártérítési felelősség alól mentesül. Hibás azonban a vállalat, mert nem gondoskodott a raktár kövezetének biztonságos közlekedésre alkalmas állapotáról. Ezért kártérítési felelősséggel tartozik. Nincs tisztázva, hogy a tsz-tag magatartásával nem járult-e hozzá a baleset bekövetkezéséhez, s nem kell-e esetleg kármegosztást alkalmazni. Ennek tisztázására a járásbíróságnak új eljárást kell lefolytatnia.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1967 NOV 1

1091

Szabolcs-szatmári tájakon

Változó tanyabokrok

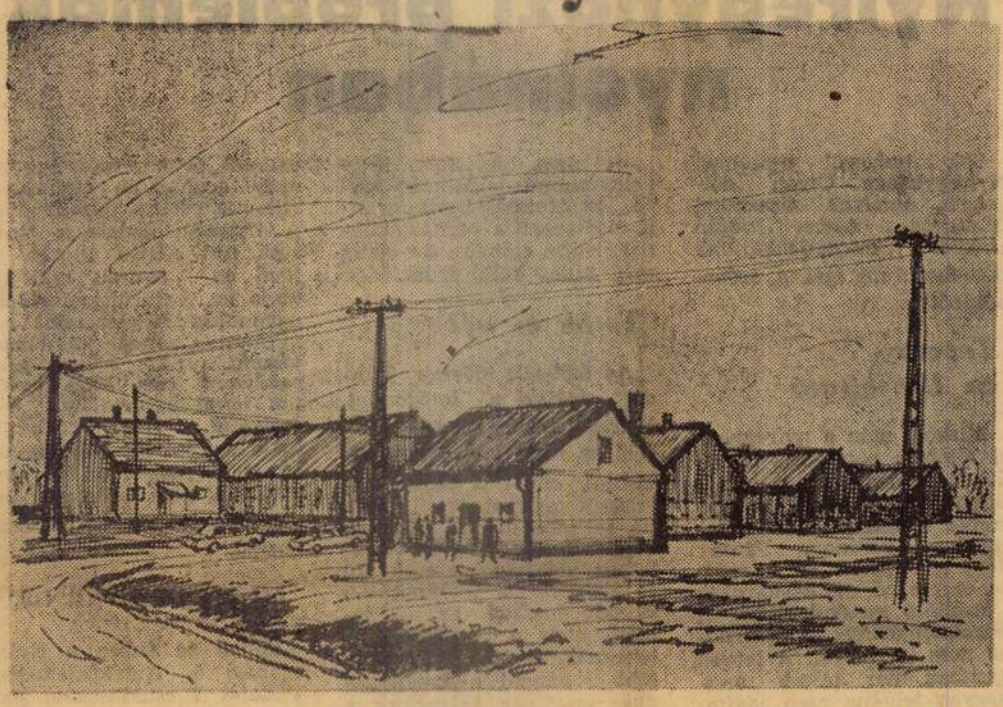

Felső sima, tanyaközpont. Soltész Albert rajza

Nyíregyházától tíz kilométerre, a kálmánházi út jobb oldalán Hosszuhát-tanyabokrot jelöl a térkép. A valóságban pedig Hosszuhát márcsak egy utcarésze az alakuló Felsősima központjának. Meg is kértek, különösen a tisztségviselő emberek a párttitkár, a tanító, a tanácskirendeltség vezetője, hogy erről a részről az új nevén írjunk. Hiszen ami van, az már nem egyetlen tanyabokoré — nem is egy hozta létre — nyolc tanya 1600 lakója büszke arra. Most legújabban arra büszkék, hogy ennek a tanyavilágnak, pontosabban az ifjúsági klubjának a neve bejárta az országot. Ujságok, rádió, televízió adta tudtul: sok száz ifjúsági klub közül országos első lett a felsősimai Petőfi Sándor művelődési terem klubja. Az elsőséggel 30 000 forint is jár, amiből már szépen lehet gyarapítani a klubot, aminek negyven tanyai KISZ-tag a gazdája és hírnévszerzője.

Az lenne most a legkézenfekvőbb, hogy a klub eddigi tevékenységéről, tagjaikról, terveikről írjak, ahogy ilyenkor szokás. Elnézést kérek a fiataloktól, de rendhagyó leszek és a háttérről írok, amiből kinőtt az ő nagyszerű eredményük és még sok más említésre méltó dolog.

A klub kiváló vezetője, Csertő Kálmán igazgató tanító és a terület párttitkára, Nagy Zoltán egy monográfiának beillő feljegyzésbe kezdtek. Ez Felsősima utolsó 30 évének jelentősebb eseményeit foglalja össze. A gyűjtésbe az általános iskolások és a művelődési terem honismereti szakköre is részt vesz. A kötetecske címe: Virrad a tanyán. Ebből olvashatjuk, hogy ez a rész elütött a többi tanyabokroktól. Ha a tanyabokrokról beszéltek, általában a fényesszőrű lovat hajtó, a nyíregyházi piacra taligán vágtató tirpák parasztról esett szó. Itt azonban egy 1200 holdas egyházi birtok volt, amit Klár Sándor bérelt, s még két kisebb uradalom, a Kózsai és a Csengeri foglalta el a java földet. Kevés volt a szabad paraszt, annál több a cseléd.

A háború utolsó éveiben a németek deportáltakkal és orosz hadifoglyokkal dolgoztattak a Klár uradalomban. A lakosságnak kevés lehetősége volt velük érintkezni, de a rövid találkozások sem multak el nyomtalanul, különösen nem az az embertelenség, ahogyan a németek bántak az agyonhajszolt páriákkal.

A felszabadulás után nem véletlenül alakult itt meg elsők között a kommunista párt. 1946-ban már a kommunista párt nyíregyházi városi székházában, a Rákóczi úton kultúrműsort adtak a tanyabeli kommunista fiatalok. A visszatérő nagybérlő fiát a szétosztott földekről a helyi kommunisták tanácsolták el saját erejükből. A környező tanyabokrok gazdag paraszjainak gyűrűjében már a negyvenes évek végén termelőszövetkezetet alakítanak, egyidőben a városszéli agrárproletárokkal.

Termelőszövetkezetük eléggé váltakozó sikerrel gazdálkodott. Olyan eredményt, mint a Ságvári, vagy a Dózsa, a két városszéli kertész szövetkezet, soha nem tudtak felmutatni. Nem örököltek sem épületet, sem kertészetet, vagy gyümölcsöst, csupán szántóföldi termeléssel foglalkoztak. Bizony az ilyen szövetkezetekre a fokozott állami beadás idején nem a legjobb idők jártak. De még az utóbbi években is nyomta őket a fentről adott terv, a 10—15 féle ipari növény termelési kötelezettsége. Nagy Zoltán párttitkár mondta el, hogy az itt élő javakorabeli emberek többsége dohányos volt az uradalomban. Dohánytermeléshez csak az utóbbi években foghattak, mert a város kiírta nekik, hogy hány hold cukorrépát, paradicsomot, vagy borsót termeljenek amihez nem volt kedvük, hiszen soha nem termelték, nem ismerték. Az állattenyésztéshez nem voltak meg az épületek. Pedig az uradalomban 20—25 literes teheneket fejtek azok az emberek, akik most is az állattenyésztésben dolgoznának szívesen.

A pártszervezet és a termelőszövetkezet vezetősége a tagság véleményével egyetértve a növénytermelést most takarmánytermelésre és a dohányra állítja át. A dohány márciustól januárig ad munkát. Méghozzá olyan munkát, amit fiatalok, nők és öregek is el tudnak végezni. Az SZTK, a nyugdíj, a családi pótlék és a háztáji is azoknak jár, akik bizonyos munkanapokat letöltenek. Ehhez azonban munkaalkalom is kell. Ezért karolta fel a vezetőség a dohánytermelést és az állattenyésztést. Mind a kettő sok munkát és jó jövedelmet is ad, ha hozzáértők végzik. Ez a kis szövetkezet (1500 holdas) hatszáz hízót ad el az idén is az államnak. Két és fél holdanként egy hízott sertés. Évente 20 000 baromfit is felnevelnek.

Most a pártvezetőség azon gondolkozik, hogy a dohányosokat januárban—februárban cirokseprűkötéssel foglalkoztassák. Igy teljes évi munkaalkalmat nyújtanak és még többen mennek vissza fiatalok, olyanok, akik a távol a családtól most 1200—1300 forintot keresnek, otthon pedig minden hónapban elérhetnek 1400—1500 forintot is. Nagyon drága volt eddig a gépek üzemeltetése, mert egy csavarért is Nyírtelekre kellett behuzatniuk az elromlott traktort, vagy munkagépet. Sokszor két gép esett ki a munkából egyik ami elromlott, a másik, ami behúzta a javítóállomásra. Már készül a saját műhely, ahol néhány fiatal munkát kap, de még ennél is fontosabb, hogy a félóras javításokkal nem kell napokat eltölteni.

Hosszan lehetne még sorolni a szövetkezet új mechanizmusát, de e helyett annyit, hogy a sok visszásság ellenére is a szövetkezet honosította meg az ember munkáját megkönnyítő gépeket. Itt ismerkedtek meg a műtrágyával, a vegyszerekkel, új búza, kukoricafajtákkal és itt termelhetik újra nagyüzemileg, de saját hasznukra a kedvelt dohányt.

A kulturáltabb, az emberibb élet kibontakoztatását segítette a népi állam támogatása is. A három kilométer bekötő út, az 1961-ben kigyult villany, a telefonvezeték, a postaépület, a kultúrház, sok milliójába került az államnak. A kiváló klubmunka hátteréhez tartozik, hogy 159 rádió, 14 televízió ad nap mint nap művelődési lehetőséget. Ez sokkal több volna, ha a szétszórt tanyákra is el lehetne vezetni a villanyt, de erre nincs anyagi erőnk. A műveltség fokmérője, hogy a felszabadulás előtt újságot nem is látó emberek ma 18 féle képes és hetilap mellett 93 Szabad Földet, 26 Népszabadságot és 48 Kelet-Magyarországot is olvasnak.

Ezen a területen a múltban egy községi és egy egyházi tanító tanítgatott. Most 8 tanteremben (jövőre még kettő épül) 9 pedagógus foglalkozik a gyermekekkel. A tanyának 1800 kötetes könyvtára van. Hetenként kétszer van filmvetítés. Az igényeket jelzi, hogy 1962-ben tartottak egy író-olvasó találkozót és akkor 120 forintért vettek könyvet a megjelentek. Ebben az évben 1700 forint áru könyv fogyott el egy hasonló találkozón.

Probléma? Van. Több buszjárat kellene. Mindenütt villanyt szeretnének. Nem elegendő még a jó ivóvíz, a mélyfúrott kút. A központban kijelölt házhelyeket már beépítették. A közeljövőben 14 család szeretne új házat építeni. Két év alatt huszonkettőt építettek.

Dióhéjban ez lenne a háttér, ami lehetőséget és kedvet is ad a felsősimai fiataloknak a nagyszerű klubélethez, ahhoz a példás munkához, amivel az országos első helyre verekedték magukat. Nagy dolog ilyen versenyben az élre kerülni, de ez a hírnév csak akkor marad meg, ha nem a versenyért dolgoztak, hanem saját művelődésükre és szórakoztatásukra továbbra is ilyen munkát végeznek.

Visszatérve még egyszer az igazgató és a párttitkár által szerkesztett Virrad a tanyán című gyűjteményhez. Abban ez áll: „A múltban a fiatalságnak, nyáridőben egyedüli szórakozása volt az ürgebál". Ez azért kapta az „ürgebál" nevet, mert ahogy az árokpartok, gyepek szabadon élő állata az ürge táncolt, úgy táncoltak a gyepeken, mezitláb egy szál citerára a fiatalok. Ma pedig magnóra táncolnak és tv-filmről vitatkoznak villanyfénynél.

Csikós Balázs

Éde

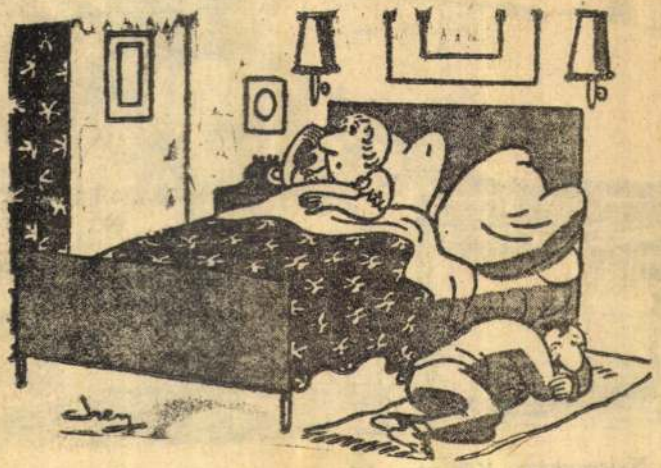

domány

A „lélek“

Az ember lelki működé
sén a jól körülhatárolha
és az igen bonyolult ide
rendszeri folyamatokat ér
jük. A szervezet és benne
idegrendszer működése
keletkező, átalakuló és
bomló kémiai anyagok, v
gyi folyamatok rendszer
nyugszik. Ezeknek az „aut
matikus" folyamatoknak
ütemét és irányát pedig
fermentumok, másszóval e
zimek diktálják. A kutat
sok eredményei ma már
párhuzamba állítják a sze
vezetben lejátszódó kém
átalakulásokat az idegren
szeri-lelki tünetekkel
reakciókkal. Igy tudju
hogy például a hirtelen t
madt indulatok és a v

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1021

1967 SZEP 1 0.

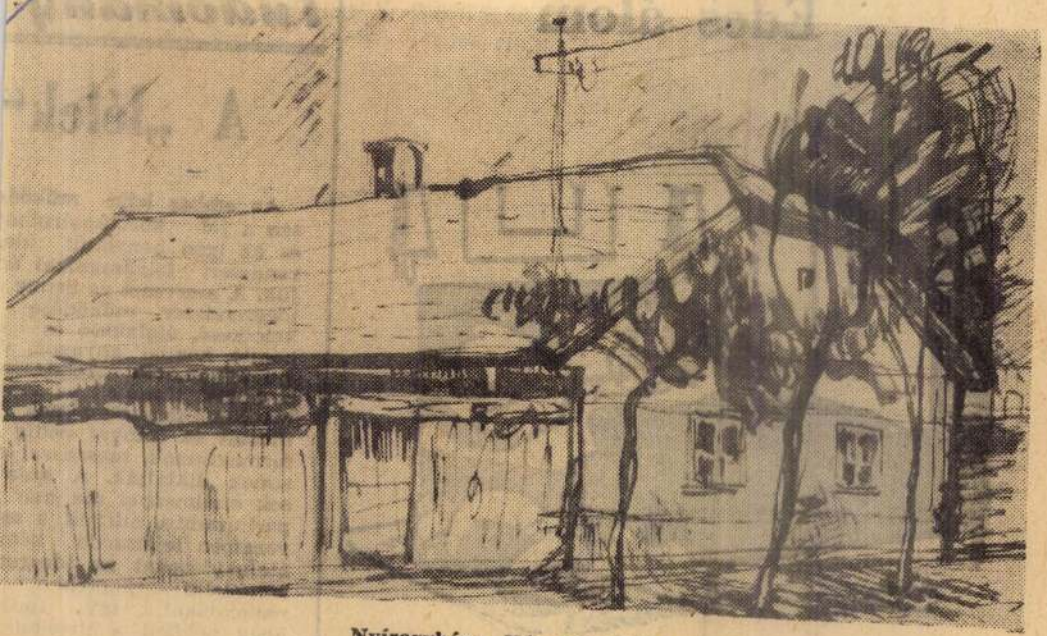

Nyíregyháza, Kéz utcai ház

Soltész Albert rajza

NAP

asztalon
k boritékjában

18 000,— forint — lehet a jövedelme, amit innen szereznek. (Nem is.) A kocsmák forgalma meghökkentően alacsony mégis fizetésnapon. Amikor ezt szóvá tesszük, az egyik pártmunkás az este legjobb tréfáját süti el.

— Bezzeg Balkányban! — mondja.

Miért? Mi volt Balkányban? Még a sorozásról visszajött tizenhárom új kiskatona is abbahagyja a nótát, pedig Máté Gyula bácsi vb-elnökhelyettessel ugyancsak gyakorolták.

— Az volt, hogy az állami gazdaság igazgatója egyszer kiosztott negyvenezer forint prémiumot. Másnap kíváncsi volt rá, mennyit ittak el belőle a dolgozók. El is ment az italboltba. Megkérdezte, mennyi volt az előző napi forgalom. Legnagyobb megdöbbenésére azt kellett hallania, hogy hatvanezer forint. Azóta is tóri a fejét, honnan vették a dolgozók azt a húszezer forint többletet.

Hát Kölcsén ilyesmiről szó sem lehet. Először, mert aki sokat kap, jobban vigyáz rá. Másodszor azért, mert itt elég annyi „légköri nyomás", ami a jó nótához kell. Harmadszor pedig, — ha az előző kettő nem is lenne igaz, itt a pénz zömét az asszonyok keresték és nem bolondok kocsmára adni.

Nem is olyan butaság ez, tessék csak utánagondolni.

Gesztelyi Nagy Zoltán

Huszonegy éve avatták az első tbc-szanatóriumot

A Morbus Hungaricus napja leáldozott

Talán éppen a szabolcsi gyakorló évek inspirálták a világhírű magyar orvosprofesszor Korányi Frigyest arra, hogy szembeszálljon a népet pusztító magyar betegséggel, a tbc-vel. De még a felszabadulás előtt is ötszáz ember esett a tüdőgümőkór áldozatául megyénkben, mert az Alföld és a homok és a cselédlakások gazdag táptalajul szolgáltak a Morbus Hungaricusnak.

És most, a felszabadulás után huszonkét évvel kimondták: a tbc nem népbetegség többé Szabolcsban. A hatalmas küzdelem sikerrel járt, megyénk a tizenkilenc megye között a megbetegedések számát tekintve tizenötöt hagyott maga mögött.

Dr. Kiss József, a kocsordi szanatórium igazgató főorvosa — aki a felszabadulás után azonnal bekapcsolódott ebbe a munkába — statisztikai adatokat mutat. Az ötvenes évek közepén megindult szűrések hatására 1960-ban lépett a legmagasabbra a nyilvántartásba vettek grafikonja 2371 beteggel. A múlt évben már jóval nagyobb mértékű a csökkenés, mint az országos átlag, csak 914 beteget vettek fel. Döntően csökkent a gyermek tbc is, minden huszonötezer lakos közül csak egy gyermek fertőződött.

Az okok együttesen hatnak. A gyermekeknél a BCG-oltások, a felnőttek gyógyítása, a baktériummentesség. A felnőtteknél az összehasonlíthatatlanul jobb és vitamindús táplálkozás, a lakáskörülmények megváltozása — általában a szociális helyzet javulása segítette a tbc elleni küzdelmet. Nem kis jelentőségű ugyanakkor a világszínvonalat elért — sőt sokszor túlhaladott — magyar gyógyszerek megszületése és térhódítása. Az izomicid, a rigenicid, a pasch, a streptomicin (pillanatnyilag legalább nyolc nagy hatású gyógyszert gyártanak hazánkban) döntően befolyásolja a gyógyulást, s ezek a Nyugaton megfizethetetlen gyógyszerek nálunk ingyenesek.

1946 október 15-én — pontosan most huszonegy éve — a nyíregyházi kommunisták munkája nyomán hozták létre az első szabolcsi tbc gyógyintézetet Baktalórántházán. Azóta Kocsord, Mándok, a nyíregyházi gyermekintézet, Gacsály, Nyírbéltek, s legutóbb a nyíregyházi 300 ágyas szanatórium szolgálja a gyógyulást összesen 850 ággyal.

Óriási jelentősége van a szűrésnek Az újonnan nyilvántartásba vettek hetven százaléka ennek a nyomán került gyógyításra. A kilenc éve folyó nagyarányú szűrési munkát ma öt mozgó és Nyíregyházán, Kisvárdán Mátészalkán stabil szürőgép segíti. Húszezer szűréssel kezdték, s jelenleg évente 432 000-nél tartanak, a tíz éven felüli lakosságot minden évben ellenőrzik. A gondozóban lévő kataszterben minden tíz éven felülirőI legalább négy-öt fénykép mutatja mozgásában is a folyamatot. Ez sokat jelent a megelőzésben, ilyen jól regisztrált megye nincs több, Budapest is messze elmarad mögöttünk.

Dr. Somi Kovács Tibor kandidátus felmérése szerint 1975-ben már csak országosan ötezer, 1985-ben pedig csak háromezer új beteg várható, s elenyésző számban gyermek. Mert míg a felnőtteknél egy év alatt négy százalékkal csökken a megbetegedés — ez is nagy szám —, a tíz éven aluliaknál tizennégy százalékkal!

Megnyugtató tehát a nagyarányú küzdelem eredménye. A tények azt mutatják, hogy a tbc nem csak nem népbetegség többé, de a betegségek között is csökken a szerepe.

K.

megye javára

csi tudósjelöltnek

semre a magyaron kívül orosz és német nyelven. Tíz éve végeztem az egyetemet Taskentben, s így az orosz nyelvvel nincs problémám, a másikkal pedig birkózom.

FOLKMAYER TIBOR:

Izesebb dohány, olcsóbban

1. Üzemünk mérete is jelzi, hogy Szabolcs-Szatmár, de az egész Kelet-Magyarország számottevő dohánytermelő vidék. Gyárunk eredményei miatt sem kell szégyenkeznünk, mégsem mondhatjuk el, hogy mi a legkorszerűbb technológiával végezzük a dohány fermentálását. Uj eljárásra van szükség, mely jobb minőséget, nagyobb gazdaságosságot eredményez. Ezért választottam értekezésem tárgyául új fermentálási technológia kidolgozását.

2. Most még csak elképzelések halmaza áll előttem, hiszen alig egy hónapja vállalkoztam a nagy munkára, ezért jósolni nem szeretnék. Annyi már biztos, hogy kísérleteim, kutatásaim eredményeit elsősorban gyárunkban szeretném kamatoztatni, „menet közben" is. Tudni kell ehhez, hogy nálunk most kezdődik egy 3 évig tartó, több, mint 50 milliós rekonstrukciós munka, éppen a technológia korszerűsítése érdekében. Ez számomra nemcsak lehetőséget, hanem kötelességet is jelent remélt eredményeim hasznosítására.

3. Október elején érkeztem haza a Szovjetunióból, Krasznodárból, ahol korábban az egyetemet végeztem. Nagy örömömre az idén levelezőként szovjet aspiránturára nyertem felvételt. Egykori tanszékvezetőm, Csenyikov professzor messzemenő támogatásáról biztosított. Erre meg is lesz az alkalom, hiszen négy éven át minden esztendőben 2 hónapot az Akadémia segítségével a Szovjetunióban tölthetek, ahol a kutatások lényegesen előbbre tartanak, mint nálunk.

Angyal Sándor

Az építőanyagellátás fokozása ellenére

sok helyen húzódik a belvízkáros lakások építése

Megyénkben különösen nagy károkat okozott a belvíz a lakásokban. A mintegy 2000 újjáépítésre és teljes felépítésre váró lakás terven felüli elkészítése nem csak az állami, tanácsi és szövetkezeti építőiparnak, hanem az anyagot biztosító TÜZÉPnek is gondot okozott, és okoz még ma is. A megyében eddig több, mint 70 millió forint értékű építőanyaggal értékesítettek többet mint az elmúlt év azonos időszakában.

A jobb építőanyagellátás ellenére is sok helyen nem megfelelő ütemben halad a belvízkáros lakások építése. Cementhiány miatt például napokon át állt a munka a Baktalórántházi Vegyes Ktsz által épített 35 lakásnál. Sok helyen — a különböző okok miatt — a későn kapott építési engedélyek is hozzájárulnak ahhoz, hogy a munkák jövőre húzódnak át.

A cementhiány enyhítésére a TÜZÉP további lépéseket tesz. Egy ilyen tárgyalás eredményeképpen — átmeneti segítségként — kap a megye 30—40 vagon lengyel cementet. Ez 8—10 napon belül meg is érkezik. A folyamatban lévő munkák befejezéséhez a tartalékkészletből utalnak ki 30 mázsát a baktalórántházi ktsz-nek is.

Tárgyalnak a MÁV TRANZIT-tal, hogy a Szovjetunióból, Záhonyon át érkező szállítmányokból a megye részére is diszponáljanak cementet.

A belvízkárt szenvedettek megsegítésére terven felül építenek lakásokat a ktszek. Az ÉM Szabolcs megyei Állami Építőipari Vállalat ez évben 36 lakást ad át Nyíregyházán. Ebből már 16-ba be is költöztek.

A lakásátadások zöme ezekben a hónapokban várható. Akiknek várni kell még, fokozottan igénylik a társadalom segítségét.

T. A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Soltész Albert

1967 OKT 15

1021

Szabolcs-szatmári tájakon

Telkek a Tiszánál

Soltész Albert rajza

Hiába keressük a régi térképeken, a monográfiákban. Története csak 1954-ben kezdődött.

Tiszateleknek igen, akkor. De embereinek, a kétezerháromszáznak, s őseinek már ezer éve. 1945-ig Kállayak és tuzséri hercegek, nagybérlő Klárok és középbirtokos Ambrózyak szolgálatában állt a mai község területének huszonhárom kisebb-nagyobb települése. Ez volt a rend: hajnal háromkor kolomp, ébresztő. Özönlött az ember, asszony, gyerek a négyes és nyolcas pitvarú házakból megdolgozni a kommencióért. Este tízig.

Huszonhárom egymástól is elszigetelt, sárbaragadt tanya és kétezerháromszáz földhözragadt lakója kezdett új életet. Kilenc nyár múlt el negyvenöt óta, amikor új községet avattak Szabolcsban. Tiszateleket.

Szépek a házak. A sarkon egy, mint valami igazi kastély. Előtte — minden ház előtt — jonatánfák hordják pirosló terhüket. Mindenütt fa, beborítja az utcákat, az új házakat.

Táblától tábláig hét kilométeres a távolság. Pormentes, bitumenúttal. A villany mindenfelé eljutott. Huszonegy kilométeres hálózatból.

Kisvonat döcög a faluban. Nagy szolgálatot tesz: viszi az embereket az egyik nagy tanyáról, Kétérközből a másikra, a központba. Ott a tanácsháza és az orvos, meg az egészségház a védőnővel. Iskola és kultúrház kettő van.

Hogyan élnek 1967-ben a tiszatelekiek?

Negyvennyolcban alakult az első szövetkezet, azután még kettő. Idén újra egy van, a Béke, benne a falu. Voltak jó és rossz évek, azt mondják, inkább rosszak: a Vörös Október Tsz-ben két és fél millió volt tavaly a mérleghiány. De azért az emberek nem nélkülöztek. A földek jók, takarmány bőven termett, szarvasmarhát neveltek és eladták. Meg tejet — esztendő alatt százezer litert. A bizalom a a szövetkezetben megkopott. A januári döntés szerencsés volt. Negyvenegy forintot ígértek az egyesülés utáni első évben. És minden munkaegységre havi húsz forintos előleget. A tagság nem hitte, de már tizedik hónapja, hogy kapja. És ezentúl kapni is fogja.

Helyreállt a bizalom, jobban megy a munka.

Kérdezem, ha filmet csinálnának most a község népéről, a tegnapról és a máról, mit vennének bele? A szövetkezet udvarán szüreti hangulatban préselik a rizlinget, kövidinkát. Nem sokat teketóriáznak: A múltból? A nagy nyomorúságot. Hogy csupasz kenyeren, meg paprikáskrumplin kellett kapálni. Most? Hát van két éve orvosi rendelőnk, saját orvosunk, egészségházunk, kultúrházaink, mozink, harminc színházbérlet Nyíregyházára, rengeteg újság, képeslap minden házban. Rádió, már vagy kétszáz tv. És a gép elvtárs, a gép, azt nem felejtenénk ki. Az aratáshoz — az volt a legnehezebb munka — alig ér már emberi kéz. A burgonyát, a répát is gép emeli ki a földből. Könnyebb lett az élet. Még az asszonyoknak is. Olajkályha, cserépkályha a lakásokban. Gáztűzhely, porszívó, mosógép az asszonyoknak...

Nem kapál már senki kenyéren. Bimba Lajos, a fiatal orvos azt mondja, még baj is, hogy sok a menüben a hús, a zsír, előadásokat tartott a helyes táplálkozásról. Amivel persze, különösebb baj nincs, mert hagynak itthon bőséggel tejet, tojást, almát egész télre, s befőttet készítenek, meg vesznek citromot.

A film, ha elkészülne, végtére is azt mutatná: hogyan lett ember az uradalmi cselédből. Ez a legnagyobb vívmány. Sokan nem lépték át ezelőtt Tiszatelek, de még a tanyájuk határát sem. Ha mégis, elmentek Nyíregyházára gyalog, vagy amikor be kellett vonulni. 1967-ben százan jártak Pesten, a kiállításon és voltak üdülni Harkályfürdőben, Debrecenben, Sóstón, Szoboszlón, Lillafüreden kirándultak.

Gondok, panasz? Ketten is törik a fejüket a válaszon. Az utak hiánya, a szétszórtság, ha bejön az eső, az emberek, a gépek megrekednek. Járda, merthát állandóan terjednek az utcák. Ivóvíz, hiszen tizenegy mélyfúrású kút van, de huszonhárom település. És van, aki három kilométert is megtesz egy kupa jó vízért. Kellene iskolai napközi, tanulószoba, bölcsőde, állandó óvoda, nagy segítség az anyáknak, a szövetkezetnek.

Azt mondják, ebben még különbözik a falu a várostól. Miben egyezik? Mozi van heti kétszer, KISZ-klub magnóval, az idei táncdalfesztivál számaival. Van színházbérlet, tv, táncmulatság nyíregyházi szakszafonosokkal, gitárzenekarral. A ruházkodás az már a legutolsó divat szerint, főleg a lányoknál. Ismeretterjesztő előadások, filmekkel télen, a Tisza-parti camping nyáron — nem tudnak annyi halat főzni, hogy elég legyen.

Itt a szüret, jönnek a lakodalmak. A kétszázházasok. A tsz minden tagjának ötszáz forintot ad hozományképpen. Mit ad a lánynyal a szülő? Sorolják, hogy ágy, dikó és komód helyett (ezt adta egykor) szoba és konyhabútort, ágyneműket, ruhát legalább tízet, kabátot hármat-négyet, vagy harmincezer forint értékben. Két éven belül építenek is. A szövetkezet segít nekik vályoggal, faanyaggal, fuvarral, olykor mesterrel.

Megérdemlik a fiatalok. Nyáron — így mondják — ők húzták ki a közöst a bajból. Hetventagú ifjúsági munkabrigádot alakítottak. Havi harminc forintot adtak előlegként nekik egy munkaegységre. Ez ezerkétszáz — előlegbe. Az almát pedig készpénzért szedték. Jól keresnek, — jönnek is haza, akik elmentek a városba, az iparba.

Az öregeknek, a százharminckét nyugdíjasnak, száz mázsa búzát adtak. Aztán tüzelőt, takarmányt, fogatot a háztáji betakarításához. Hol van már az az idő, mikor az időst kitették az istállóba?!

Számolnak, aki dolgozik, nem jár rosszul. Az átlagos jövedelem idén a tsz-ben ezerkétszáz, a háztájiból is legalább ennyi. 2400 forint havonta már nem kevés. Most osztanak újabb négyszázezret. Sipos Mária negyvenéves sertésgondozó — summáslány volt éhbérért — a hónap közepén felveszi e havi jövedelme felét: 3400 forintot. Kaponyás Jánosnak igaza van; többet keres mint sok vállalatvezető.

A filmhez tartozna, amit Bertalan Lajos és Angyal Mihály iskolaigazgatók meséltek el. Bertalan hat, Angyal tíz éve tanít, él itt. „Sár volt és pocsolya, 110 gyerekből 25 kimaradt. Könyörögni kellett, hogy jöjjenek a dolgozók iskolájába. A könyvtárat alig látogatták. A kultúrházban vastagon volt a maghéj és nagy volt a zsinat. Koszos volt a gyerek ruhája és a füzete. „Ut van azóta és járdák. Kétérközön a lakosság csinált járdát hatszáz méteren. Egyetlen gyerek nem marad ki. Százan végezték a nyolc általánost a felnőttek közül, most újabb tizenöten. Tisztaságra nem lehet panasz. Az iskola megkapta a címet, s nem érdemtelenül: „Tiszta iskola, egészséges tanulóifjúság."

Egy évezred változásai évek alatt.

Mi hatott? A tv, a gépek, az iskola, az előadások, a mozi, a színház. Kitágult a pupilla, beszökött a nagyvilág.

Jó fejű gyerekek kerülnek el innen. Ibrány és Nyíregyháza gimnáziumai szívesen fogadják őket, s nem romlik a jegyük félnél alább.

Ez lesz Tiszatelek jövője. Részben ez. Részben a szövetkezet fejlődése. A gyümölcs, s a nagy hagyomány, az állattenyésztés. Istállókat építenek, egy év alatt kétszázzal gyarapítják a szarvasmarha, főleg a tehénállományt. Öntöznek négy berendezéssel, s ha a Tisza II. vízlépcső belép, nem lesz terület aszályban sem víz nélkül.

Hegyes Károly, a tsz új elnöke és Oláh József párttitkár arról beszélnek (mindkettő megkóstolta a cselédek keserű kenyerét), hogy jövőre már könnyebb lesz.

Huszonhárom kisebb-nagyobb településből létesült község Tiszatelek néven, tizenhárom esztendeje. Huszonhárom sárbaragadt, egymástól is elszigetelt településből.

Csak ott, egy napot töltve is látni, hogy rohan az élet.

Kopka János

Ünnepi tanácsülés Nyíregyházán

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából a Nyíregyházi Városi Tanács vasárnap délelőtt ünnepi ülést tartott a négyes számú általános iskola dísztermében.

Az ünnepi tanácsülést a magyar és szovjet himnusz elhangzása után, amelyet a Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium ének- és zenekara adott elő, *Pokrovenszki József*, a városi pártbizottság titkára nyitotta meg. Köszöntötte a megjelenteket, s megnyitójában méltatta a szocialista forradalom világraszóló jelentőségét.

Ezután dr. *Ordögh János*, a városi tanács vb. elnökhelyettese tartotta meg ünnepi beszédét. Többi között elmondotta:

— A világ népeivel együtt mi magyarok, köztük városunk lakossága is lelkesen készült a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának megünneplésére. Megyénk lakossága mint a Szovjetunióval határos megye, különösen közeli kapcsolatot alakított ki a Kárpátontúli terület dolgozóival. Bíró László, a városi tanács vb. elnöke, aki részt vesz az ungvári ünnepségeken, tárgyalásokat folytat a városi párt és tanácsvezetőkkel a két város közötti baráti kapcsolatok kiépítése céljából.

Beszédét a szocialista forradalom évfordulójának, a két nép közötti megbonthatatlan barátságnak éltetésével fejezte be.

Az ünnepi beszéd elhangzása után a Vasvári Pál gimnázium irodalmi színpada, ének- és zenekara adott műsort.

h. l.

Művelődési otthont avattak Kisszekeresen

Kisszekeresen kettős ünnepség volt vasárnap. E na pon ünnepelték a szoci ta forradalom 50. évfordulóját és avatták fel az új művelődési otthont. Építésére 860 ezer forintot költöttek, s a község dolgozói 40 ezer forint értékű társadalmi munkával segítették az építkezést. A 150 személyes nagytermen kívül olvasó- és klubterem áll a dolgozók rendelkezésére, itt helyezik el a könyvtárt is.

Munkásmozgalmi veteránok köszöntése

Bensőséges ünnepséget rendeztek szombaton a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából Nyíregyházán, a második kerületi pártszervezet székházában. Több, mint 50 munkásmozgalmi veterán - közöttük olyanokat, akik részt vettek az októberi forradalomban — hívott meg a városi pártbizottság az eseményre. Megjelent a találkozón *Orosz Ferenc*, a megyei pártbizottság első titkára, *Murczkó Károly*, a városi pártbizottság első titkára és *Bíró László*, a városi tanács vb. elnöke is.

Pokrovenszki József, a városi pártbizottság titkára köszöntötte meleg szavakkal a jelenlévőket, ezt követően a kerület KISZ-fiataljai virágcsokrokkal kedveskedtek az idős kommunistáknak, akik részére az ünnepi találkozó végén fogadást adtak.

ég „őfőméltóságáék" igazgattak...

iteles történetek Nagyecsedről

Sok apa maga vette hóna alá a kicsi, gyalulatlan, valamire már használt deszkából összeeszkábált koporsót.

„...alázatosan jelentem..."

Hideg havazással kezdődött a tél. Az ifjú, suhanc legénykék menetoszlopban taposták a havat. Közben daloltak. Fogvacogva. Parancstól kényszerítve. Vékony ruházatukon átmart a a szél foga.

Giliszta vékony főoktató rendelte egyenként maga elé jelentkezésre az egyik szakaszt. „Főoktató úrnak alázatosan jelentem, parancsára megjelentem!" — hadarták kéklő arccal a fiúk. Kezüket bénán dobálták a leventesapka szegélyéhez. Gémberedett ujjuk ahány, annyifelé görbült.

A tiszti egyenruhás főoktató bőrkesztyűs keze viszont a dühtől remegett. Csipőfeszítsbe, támaszba verette a szakaszt.

A támasz inogott. A hóban fagyás környékezte a suhanc gyerekek csupasz kezét. Az oktató ordítva rohant a karján támaszban szenvedő szakasznak. Lábszárra, csípőre, vállra, kézre, fülre taposott.

Aztán, „foglalkozás" után bevezényelték az oktatók a leventék szakaszait — a templomba.

Máz és tartalom

A miniszterelnöki székig is eljutott gróf Károlyi Gyulának — nagyon messziről — a falunk alá nyúlt a birtoka. A lápos, gyenge termő részből készpénzfizetés ellenében keveset ajánlott megváltásra a falunak. Vegyen belőle, aki tud. Egy jobb módú, jó gondolkodású gazdálkodó vállalta a közvetítést az uradalom és a falu között. Ellenszolgáltatását azonban nem kapta meg. Beperelte a grófot, vagyis a kormány elnökét.

Hosszú ideig folyt a per, amit az úr a maga és rendszere népszerűsítésére pletykázott. Valahogy így: lám a nemzetfenntartó ősi arisztokrácia nemzetmegváltó politikája, hogy egyszerű kisparaszt perelhet egy grófot, aki történetesen miniszterelnök is. Ellenben az igazát kereső kisembert a hatóságok mindenben igyekeztek lejáratni, nevetségessé tenni. Hasztalan erőlködésébe bele is zavarodott.

Nagy hűhót csapott a harmincas években a hivatalos propaganda abból az alkalomból, hogy Horthy Miklós a mi falunkba készült látogatóba. Azaz teljes nevén: „vitéz nagybányai Horthy Miklós őfőméltósága, Magyarország kormányzója." A látogatásra pedig úgy került sor, hogy II. Rákóczi Ferenc emlékművet állítottak (persze közös adományból), s annak leleplezésére csináltak irtózatos nagy felhajtást.

Az állomástól az emlékműig — mintegy másfél kilométer hosszan — kötelet feszítettek ki az út két oldalán. Azok mögé iskolásokat sorakoztattak, kötelezővé téve számukra ünneplőbe öltözést. Őméltósága elé virágot szórtak, amire ugyancsak parancs volt.

Egyszerű ember igen kevés volt kíváncsi a magas vendég látására, akit egymás között (titokban) „lovastengerész"-nek tituláltak.

Nem sokáig tartott a hivatalos ünnepély. Annál szorgalmasabban gyűlt össze a díszmagyarba bújt uraságok falkája a központi iskolában. Még hajnalban is messze lobogott az ablakokból a hivalkodó fény, a féktelen dorbézolás zaja.

A falu pedig álmosan, fáradtan ébredt. Kora őszi munka ezerjével küzdött, hogy legyen az áttelelésre valami. S az uradalmi istállókban szállásolt summások ébredő mozgására rohantak lyukjaikba az egész éjszaka rajtuk keresztül-kasul futkosó patkányok...

Bíróválasztás. Többen megmondták a véleményüket, szembehelyezkedtek a főszolgabíró akaratával. A csendőrök kardlapokkal, a községháza ablakán át kergették ki „az engedetlen lázítókat."

Egyszerű drámo

Már a második világháború fojtogatta az országot, a falut. A hatósági erőszak üríttetni kezdte az amúgyis hiányos kamrai készletet, sepertette le a padlást a gazdálkodók portáján. Ekkor híre ment, hogy némelyek kukoricát rejtettek el. Hetekig kínozták, vallatták őket. A meglett, többségükben becsületben őszülő ember reggeltől estig féllábon állt a községházán, falnak fordulva. A falu szeme előtt! Mögöttük csendőrök álltak töltött fegyverrel. Végül is katonai szolgálatra vonultatták be őket. Többen közülük végleg odamaradtak.

Tizenegygyermekes család gyenge házikóját ledöntötte a talajvíz. A beteg apa helyett az asszony rimánkodott a papnak kérvényírásért, amelyben a minisztériumtól kérne gyorssegélyt. Száz forint érkezett, de a községházára. A főjegyző azonnal lefoglalta a háború céljaira, mint „adományt". A síró asszonyt pedig irgalmatlanul megfenyegették. Úgy próbáljon még egyszer valahol hasonló panaszt tenni, kutya világa lesz. (Bekövetkezett a dráma fenyegetés nélkül is: a beteg ember a szabad ég alatt két hónap múlva meghalt. Tizenegy árvával maradt a szegény asszony.)

*

Mondjam még? Nagyon hosszú a sor. Irtózatosan soknak tetszett az idő, míg vége lett. Amikor újra nyílt szó, fényesedő remény lehetett ezerkilencszáztizenhét. Hogy ismét világosan ragyogjon, mint mindjobban beteljesedő program: emberség, tisztesség, érdem szerinti megbecsülés. Ami Oroszországból indult el és jutott hatalomra immár fél évszázada.

Asztalos Bálint

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG
Soltész Albert
1967 NOV 8

SZABOLCS-SZATMÁRI TÁJAKON

A csengeriek termelőszövetkezete

1021

(Soltész Albert rajza)

Ha egykor megírják Csenger felszabadulás utáni történetét, ha majd lesz rá idő, bizonyosan nagy helyet kap benne a Lenin Termelőszövetkezet. Mert a közös gazdaság húsz év óta meghatározója Csenger életének.

Húszonket éve kiosztották Németh József birtokos földjét. Nem jutott mindenkinek, akinek jutott, annak kevés a megélhetéshez. Ami az úrnak megmaradt, azon a száz holdon részesmunkát vállalt néhány ember. Földhözragadt, törpebirtokos, nincstelen. Egy év múlva az akkori egyházföldeket meg egy kisebb birtokot — összesen 79 holdat és a 18 szegényparaszt 15 holdját — összeadták, béreltek az államtól. Ahogy most visszaemlékeznek, abban az évben a nagy elvitt mindent. Hallották, hogy Biharban már kezdenek szövetkezni, járt Csengerben egy szervező, egy Kuritár nevű ember, beszélgetett velük: közösen könnyebb lesz. Először átlagelosztó szövetkezetet alakítottak. Nyolc kis bérlő 40 holdját vitte be 1948 október 9-én. Ahogy most visszaemlékeznek, erős viták voltak az alakuló gyűlésen. Az egyik is, a másik is azon erősködött, hogy nem fog ez menni, mert eddig sem ment a bérlettel, meg az elosztással. Egyetlen igavonójuk sem volt. Az első elnök négy napig, a másik egy hétig, a harmadik néhány hónapig birta.

1949 november 9-én Simon Péter, az egyik volt háromholdas bérlő, vezetőségi tag és a szövetkezet első élmunkása lett az elnök. Ötven tagjuk volt már és háromszáz hold föld. Kezdtek a nincstelenek, a földhöz jutottak bejönni. Két fogatjuk, négy lovuk volt már. Mikor a lovat megvették, a pénzt úgy szedegették össze. Kaptak az államtól tíz tehenet, ennyi volt az állomány. „Nem egy esetben mondták a gazdák, na a nyomorultak, mibe fogtak. Nem sokra becsültek, mert nem értettünk a gazdálkodáshoz."

Mi volt akkor a fő cél? Megélni. Semmi más, csak megélni. Ha most megfestenék az akkori proletárparasztot, a falu szélét, mellé a mostani Lenin utcát, Alkotmány utcát, akkor látnák igazán, honnan jutottak el, hová. 1950-ben fogták meg az ölest, osztották a házhelyeket, kezdtek építkezni. Ha most azt kérdezném, hogyan emlékeznek a földosztásra, az egy-két holdakba vetett reményekre, azt mondják, legmerészebb álmukban sem gondolták, hogy itt tartanak majd. „Tagosításkor, 1950-ben egy körmös traktor vezetett minket. Mentünk utána, szerencsétlen földhözragadtak, ki a földre, mint valami proseció. Ott felállt egy ember a körmös tetejére — a tagosító bizottság elnöke volt — és ünnepi beszédet mondott. De mi csak azt láttuk lentről, hogy mind a tíz ujja kilátszott a cipőjéből, és akik ott voltunk, ugyanúgy néztünk ki.

Éhesek voltak és nagyon. A ruha vászonból volt és nem volt rajta ritka a folt. Szegedi Sándor, Gindeli János, Farkas Pál, Vida János és a többiek a megmondhatói, milyen nehéz volt a sorsuk. Egy embert, Gál Ignácot, azzal bízták meg, hogy naponta karajozza a kenyeret, azoknak, akik dolgoztak, hogy a munka menjen. A kenyér az nagy dolog volt. Mert a parasztnak — valamikor Veres Péter éppen Csengerben jártában mondta ezt — mi kell: — kenyér, meg legalább a marhának. Mikor idős Vida János 49-ben megtörte a kenyeret, kint a tarlón, kigördült a könny a szeméből.

A kenyeret, az elsőt a közösből.

49 zárszámadásán 38 forint jutott egy munkaegységre. Az emberek látták, hogy meg lehet ott is élni és jöttek. Még egy 18 holdas is, Barcsi József, aki pedig jól gazdálkodott. Ezen a közgyűlésen figyelt fel a megye a munkájukra. Elismerést, oklevelet, jutalmakat kaptak, motorkerékpárt — még ritka dolog volt — és egy sportfelszerelést. És azon a közgyűlésen felállt egy asszony: megérdemelnék, hogy felvegyék Lenin nevét.

Nehéz volt azután is.

Egy tégla sem maradt rájuk a múltból. Építkezni kellett, a tagság pedig szerette volna, ha nem építkeznek, hanem osztanak. De kellett, kijelölték a major helyét.

Aztán az aszályos ötvenkettő, meg a Nagy Imre program együtt... Összejöttek a tagok vagy 140-en. Az elnök beszélt: nem mindennek az emberek és a szövetkezés az oka. Úgy nézett ki, akkor feloszlik a tsz, de csak három kilépő volt. Az 53-as zárszámadásnál újabbak jöttek. Önkéntesen, senki nem hívta őket. Megerősödtek, megépítették a legfontosabb gazdasági épületeket. Egy táblában volt a föld 54-ben. A Lenin a megye első szövetkezete lett 55 nyarán.

1956 október a betakarítás nagy csúcsán jött. Romlott a hangulat, de csak egyetlen kilépő volt. A községi szájhősök egyszer összehívták a tagságot és elrendelték, hogy az elnök köt váltsák le. De nem szavazták meg. „Akkor pillanatnyilag azt éreztem, hogy az a munka, amit eddig végeztünk, az elpusztul. De aztán — ha nehezen is — betakarítottunk, elvetettünk. Az összes almánk vasúton volt. Kerékpáron mentünk állomásról állomásra. 150 kilométerre innen, Debrecenben megtaláltuk a vagonokat. Ott eladtuk és hazahoztuk, letettük az asztalra a pénzt, amiről már mindenki lemondott..." Aztán részegen jött néhány ember, — akinek talán a legjobb volt a szövetkezetben — beverte az ablakokat. Az elnök nem hagyta és emiatt kórházba került: 14 vágás volt a testén, a fején. A tagság kizárta azokat, akiket — az elnök azt mondja róluk — „elragadott a hiúság."

Kiheverték. Mindig jövedelemmel gazdálkodtak, 60-ban egyik ráról a másikra 5003 holdas lett a szövetkezetük. Éjfélbe nyúló viták voltak előtte: alakuljon másik, vagy nem? Az emberek döntöttek, ők a Leninbe akartak menni. Az első gyűlésen, egy hosszú és faragó éjszakán arról szavaztak, honnan vesznek vetőmagot. A régiek azt mondták, az újak hozzanak magukkal. Az újak úgy döntöttek, hogy nem. Mai napig emlegetik: megbocsátva, „reggelig faragott bennünket Simon Péter, míg azt nem mondtuk, hogy jó." Az állatbehozatal két családnál ment nagyon nehezen, mit kaptak miatta, hogy elhozták a tehenet, a lovat. De elhozták.

Nem tagadják, sok minden még nem sikerült, vagy legalábbis nem úgy, ahogy szerették volna. Bizalom? Van. De valahogy a múlt sokszor becsapta az embereket és ez még ma is hat.

Magánélet? Belemerülnek a számításokba, a tervezgetésbe az irodában, a lakásban, a majorságban éjszakáig. De az emberek úgy mennek el, hogy megkönyebbülnek. Simon Péter kapuja sosincs bezárva. Nincs a faluban egy ember, akit ne ismerne. Akinek ne ismerné a gondolatait is. Ha valakiről azt kérdezik, hol lakik, hány gyereke van, azt is meg tudja mondani. Pedig 1339 a ház és ötezer az ember.

37 millió most a Lenin Tsz vagyona. Egy munkaegységre most annyit adnak, mint éveken át mindig. Az elnököt kitüntették, háromszor is. De ettől sokkal lényegesebbnek tartja, hogy amikor majd visszanéz a nagy munkára, nem akar szégyenkezni.

Ezerkilencszáznegyvenkilencben felállt Csengerben egy asszony és azt mondta: kiérdemelték Lenin nevét.

Aki a történetük megírására vállalkozik, nem tapasztalatlan, nincstelen parasztoktól, hanem okos, módos szövetkezeti gazdáktól gyűjti majd az anyagot.

Ez a legtöbb, amit egy új rend adhat.

Kopka János

si kedvezmény
ataloknak

(TUDOSITAS A 3. OLDALON)

So
ü

(AZ ELLÁTA

RLAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1973 JUN 26

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Soltész Albert

1021

(Soltész Albert rajza)

lasztotta az Országos Ter
melőszövetkezeti Tanácsc
és állást foglalt a Termelő
szövetkezetek Területi Szö
vetségeinek létrehozásában.

— E társadalmi, képvisele
ti szervek életrehívásával a
a cél, hogy segítségükke
még tovább erősítsük a
tsz-demokráciát, szorosabb

tsz-ek még hatékonyabb együttműködését és érdekvédelmüket biztosítsák. Előmozdítsák a tsz-ek vállalatszerű gazdálkodását, a szövetkezeti parasztság aktivizálódásának növekedését és végső soron erősítsék a munkás—paraszt szövetséget.

— Ezek a szövetségek olyan feladatokat látnak el, amelyekkel szövetkezeteik megbízzák, illetve amelyek a közgyűlés és a választott szervek határozataiból erednek. Igy többek között megvitatják a tsz-ek üzemi terveiből és a népgazdaság igényeiből adódó feladatokat, ezek megoldására, összehangolására javaslatokat dolgoznak ki a tsz-ek részére. Ajánlásokat tesznek a tszeknek arra, hogy mit, milyen nagyságrendben érdemes az adott közös gazdaságban termelni. Tájékoztatják a tsz-eket az értékesítés és beszerzés lehetőségeiről, feltételeiről, a várható árakról, a minőségi követelményekről, a piaci lehetőségekről.

— Szervezhetnek szakmai tanfolyamokat és tapasztalatcseréket, közreműködhetnek szaktanácsadás-

ka ?

jak rá, oktassam ki? Szépen elmondtam mindent, „megmagyaráztam a bizonyítványomat" s ő megértette, hogy nem lehetett másképpen.

Barnára sült bőrű, félmeztelen ember lép a helyiségbe, ahol beszélgetünk, tüzel a tekintete:

— Józsi bácsi, ki kell hívni Szilágyit, a műszaki ellenőrt, csináljon valamit, terveztesse át az egészet, mert tizenhatos vasat írnak elő a gerenda alá, nem fér oda még a nyolcas sem. Hívja ki, intézkedjenek, mert én nem tudom, mit csinálok velük...!

Megy Józsi bácsi, kis idő után tér vissza:

— Látja, ahány ember, annyi féle. Ő is aki most itt kiabált, rendes, szorgalmas ember, aranyat ér a keze, csakhát lobbanékonyabb a kelleténél. Ha most visszaordítottam volna neki, megvan a baj, áll a munka.

És már mondja is tovább:

Soltész Albert
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1967 JUL 2

1021

ÜLŐ NŐ

Soltész Albert rajza

KELET-MAGYARORSZÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szabad idő, nagyobb megbecsülés, szakképzettség

Rangot az állattenyésztésnek!

Több húst! — Ezt követeli az ország, a lakosság érdeke. Fontos intézkedések sora segíti ezt a törekvést. És a mezőgazdasági üzemek, szövetkezetek kezdeményezését. A Gyulatanyai Kísérleti Gazdaság tehenészetében például rövidített munkanappal kísérleteznek. A kísérletet az állattenyésztői munka gépesítése teszi lehetővé. Gépesítették a takarmányozást, az almozást, a fejést.

Rövidített munkanap? Hogyan függ ez össze a jobb állattenyésztéssel? Egyszerűen. Amiről eddig keveset beszéltünk: a jobb munka alapkövetelménye azoknak a dolgozóknak képzettsége, kedve, akik a „hústermeléssel" foglalkoznak.

Gépesítés. A rakamazi Győzelem Termelőszövetkezetben állattenyésztőkkel beszélgettem. A tsz komoly eredményeket ért el az egyedi takarmányozással, az öntözéses legelőgazdálkodásban és még számos területen. De az állattenyésztők? Ötven év körüli tehenészt kérdeztem, aki bevallása szerint gyerekfejjel kezdte a tehenek mellett a munkát, és szereti is csinálni.

— Mettől-meddig tart a munkaidő?

— Látástól vakulásig. Hajnalban már itt kell lenni, és csak késő este megyünk haza. Az állat követeli a legtöbb munkát. Itt semmit sem lehet holnapra halasztani. Ha egyszer elmarad a fejés, vagy rendszertelenül történik, csökken az állat tejtermelése.

— Gépesítéssel azért lehetne ezen változtatni?

— Ki tudja? Talán.

A bizonytalan válasz jól rámutat a probléma gyökerére.

A nagydobosi Petőfi Termelőszövetkezetben, ahol szintén nagy súlyt helyeznek az állattenyésztésre, az állattenyésztés fejlesztésére nem most, de már évekkel ezelőtt gondot jelentett a munkaidő illetve a tehenészet gépesítése. A KISZ-titkár beszélt erről.

— Az idősebbek sokallották a munkát. A tsz gépesített, bevezettük a gépi fejést. Ezt viszont nagyon sok idősebb állattenyésztő nem vállalta. Így kerültek a fiatalok a tehenészetbe. És ez így jó! A gépi fejés bevált és van szabad idő is. Persze, sok múlik a jó munkaszervezésen.

Egy szakmát, beosztást vonzóvá tehet a bérezés. Nos, ezzel nincs baj. Az állattenyésztők általában jól keresnek. De ez nem csupán abból adódik, hogy télen-nyáron munkájuk van és a legtöbb munkaegységet teljesíthetik. Adódik abból elsősorban, hogy soha nyolc órát, de tizenkettőt, vagy még attól is többet dolgoznak. A fiatalokat éppen ez tartja vissza attól, hogy e „jól fizető" munkakörben váltsák fel az idősebb korosztályt. Mert mit mondanak?

— Természetesen, fontos az, mennyi pénzt keresünk, de azért szórakozni is szeretnénk, klubestre járni, televíziót nézni. Ha az állattenyésztésben dolgozunk, vasárnapunk sincs.

Számtalan példa igazolja ezt!

Az állattenyésztés sok dolognak a függvénye. Függ a takarmánytermelést, a férőhely nagyságától és korszerűségétől, a munkaerőtől, de nem utolsósorban attól, hogy a sok összetevőn keresztül az értékesítés után a termelőszövetkezet milyen jövedelemre tesz szert. A vásárosnaményi Vörös Csillag Termelőszövetkezet a járásban minden összetevőt vizsgálva igen komoly eredményeket mutathat fel.

Különösen a tehenészetben és a növendékmarha tartásban. Miért? — E két területen a legkisebb az élő munka ráfordítás és az általános költség. Ez adódik abból, hogy istállóink viszonylag megfelelnek a követelményeknek. Így természetesen, a tehenészek szabad ideje is több — mondja erről az elnök.

Mezőgazdaságunk egyik fő ága az állattenyésztés. Kiváló kertészeket képezünk, gyümölcstermelőket, gépkezelőket. De tudott dolog, hogy sok helyen az állatokkal foglalkozó munkakörökre azokat osztják be, akik éppen vállalkoznak rá — akár hozzáértés nélkül. Ennek a lebecsülésnek súlyos következményét nem egy közös gazdaság egésze megsínylette már! Az állattenyésztés — tudomány! Összetettsége, biológiai, kémiai egészségügyi ismereteket — és nem is akármilyeneket követel! Itt az ideje, hogy az állattenyésztés megkapja megfelelő rangját mezőgazdasági dolgozóink körében!

Az állattenyésztés, annak fejlesztése, országos program. Több húst és állati terméket kell előállítani exportra és belföldre is. A program két fő tényezőjéről: a beruházásokról, a takarmánybázis megteremtéséről gyakran és sokat beszélünk. Szükséges is. Ezek nélkül nem megy, de tovább nézve a fő feltételeket, nagyobb gondot kell fordítani az állattenyésztőkre. A gyulatanyai gazdaságban nem véletlenül ez is napirendre került. Ugy lenne jó, ha a termelőszövetkezeteinkben is — hiszen fő erőt képviselnek az állattenyésztésben — a jó példa egyre több helyen követésre találna.

Seres Ernő

...húzhatnánk a rollót..."

...a feszített tempó?

...atok egy nagy szövetkezetben

most a 48 alatt. Vállalnák-e?

— Igen. Az anyák biztosan.

Egyet még: az előbbi dolgozó szalagjában fordult elő néhányszor az idén, hogy nem tudták „hozni" a tervet, Földesinééknél még nem volt erre példa.

*

Ugy beszélnek Nyíregyházán a Nyírségről, hogy ott nagyon erős a munkatempó. Ebben van igazság is, túlzás is.

Igaz az, hogy az elmúlt két évben sok új dolgozót vettek fel, akik a főzőkanál mellől jöttek. Olyan is akadt közöttük, aki sírni kezdett ijedtében, mikor bekapcsolta a gyors villamos varrógépet. Ő ma már az egyik legjobb dolgozó.

De az is igaz, hogy tavaly sem tervteljesítés sem kereset nem volt. Mert nem volt gyakorlat. A „Május 1" Ruhagyárban lesték el azt a bérezési rendszert, ami érdekelté tette a dolgozókat a termelésben. Órabéres, termeléshez kötött prémiumos rendszernek hívják. Ha a szalag — és emiatt a kollektíva szervező ereje is érvényesül — teljesíti a tervét, a dolgozók órabérük tíz százalékát prémiumként kapják. Ha nem teljesítik, akkor a hiányzó százalékkal az órabér is kevesebb, viszont ezt megkaphatják a következő hónapban, ha pótolják az előző elmaradást.

*

A szalag végénél állunk Molnár Béla szalagvezetővel, nézzük a termet.

— Sok a betegség miatt hiányzó?

— Hetven százalékkal kevesebb a táppénzes, mint tavaly. Csak az marad otthon, aki igazán beteg.

A gépsorok mellett állandóan akad járkáló, beszélgető, — de ezt még el is lehet nézni. Különösen ahhoz képest nagy a változás, ami a szövetkezetben régen volt. Mert emlékeznek még arra az időre is, amikor rendszeres volt a bor és pálinka behozatala, s többet foglalkoztak azzal, mint a munkával. Ma?

— Fegyelem van — mondta Klein Ilona párttitkár, — és sokkal nagyobb a munka tempója, mint a megye szövetkezeteiben. Ahhoz, hogy az emberek keressenek, termelni kell.

*

Tavaly óta 23 százalékkal növelték a termelékenységet gépekkel és a gyakorlattal. Az eredmény: a dolgozók átlagkeresete száz forinttal nőtt. A szovjet exportot év vége helyett október 27-én — a jubileum tiszteletére — elszállították. 1967-re az egy hónap nyereségrészesedés már biztosítva van, ami ezen felül lesz, abból 120 embernek munkaalkalom nyílik Tiszavasváriban.

De: jövőre még mindig szubvenciósak lesznek a szövetkezet termékei. Az állami támogatás a következő években megszünhet. Ma a világpiaci árnál drágábban állítják elő és olcsóbban adják termékeiket. Ez nemcsak nyíregyházi specialitás.

— Amikor a szövetkezetet a női ruhára profilíroztuk, három munkaóráról kettőre csökkentettük a ráfordítást — mondta Csutkai László elnök. Sok gépet vásároltunk még a korlátozott lehetőségek között is, ami segítette a termelékenységet most, hogy a korlátok nagyobb része megszünik, még többet veszünk.

Jó minőséget kell csinálniuk, ha termékeik háromnegyed részét exportra akarják küldeni, rugalmasan alkalmazkodva a piachoz, — és ami külön fontos, mindezt olcsón.

— Dolgozni kell, kétségtelen, sokat — folytatta az elnök. — De ha mindezt nem hajtottuk volna végre, akkor jövőre lehúzhatnánk a rollót. Mert nemhogy a világpiaccal, de még az állami iparral sem állnánk versenyt!

És akkor négyszáz ember kereshetne új munkahelyet...

K. I.

Segítség az építőknek

Telefonon hívta fel szerkesztőségünket Házi Miklós, a Nyíregyházi Kossuth Szakközépiskola műhelyfőnöke:

— Olvastuk a megyei lapban, hogy milyen nagy gondot okoz a nyíregyházi Északi Alközpont építkezésén dolgozó Vancsisin szocialista brigádnak a kőműves serpenyő hiánya. Ahogy az építők jelezték, e nélkülözhetetlen szerszám miatt negyven lakás befejezése került veszélybe. Nyomban úgy határoztunk, iskolánk kisegíti az építőket és a szükséges időre, ha kell, akár húsz darab kőműves serpenyőt is kölcsönadjuk. Várjuk a jelentkezésüket.

Soltész Albert

1967 NOV 19

Szabolcs—szatmári tájakon

Iskola a tanyán

A Bódor tanyai iskola. Soltész Albert rajza.

A tiszavasvári műúton, a 32-es kilométerkő közelében balra, akácfasor között őszi avarral lepett földút kanyarog. A két fasort régen iskolások ültették. Jelnek, a későbbi nemzedéknek, a környező tanyák apró népének, hogy a téli nagy hófúvások idején el ne tévedjenek.

Iskolát rejt a fasor vége. Előtte új telepítésű szőlő, odébb almáskert. Tőle távolabb, ameddig a szem ellát kiserkent zöld vetések, kukoricatáblák. Épület sehol. Oázis ez az iskola a pusztán. Távol Nyíregyházától Tiszavasváritól és a tanyáktól. Egykori birtokosáról nevezi a nép Bódor tanyai iskolának. Ő adományozta a telket. Azért épült ide a földekbe ékelődve, kívánsága szerint még 1940-ben. Azóta róják az uttalan utakat sárban, hóban a környéken lakó gyerekek.

Egy pedagógus házaspár él itt családjával. Szitárék. És senki más. A férj reggelente motorral indul Vasváriba felsősöket tanítani. Felesége, a hivatásának élő s a gyerekeket olyannyira szerető Rózsika asszony pedig csak a másik ajtón belép, s máris övéi között van. Az alsó négy osztályt tanítja. Tizenegynéhány gyereket. Csillogó tanterem. Buksi kis emberkék figyelik minden szavát. A nagy, fekete táblán ez olvasható: ősz, őszi, ősszel...

Szitár Lászlóné szívből dicséri a hivatásának élő elődöt, Kramár Károlyt, aki tizenhárom esztendeig tanított itt.

— Még most is itt élne, ha nem körzetesítik az iskolát. A felsősök mentek, s ő is ment utánuk Tiszavasváriba — mondja. — Az ő fáradozásának köszönhető, hogy társadalmi munkával megépült a második tanterem is... De annyira elnéptelenedik e szétszórt tanyavilág, hogy alig vannak.

Több tanyát nem is laknak. Környéküket felverte a gaz. Néhányat lebontottak. Társaitól elszigetelten nem élhet az ember. Behúzódnak a falvakba. Ezt mondja az öreg Kökényesi Dénes is, aki Nyíregyházától 18, Vasváritól 7 kilométerre él özvegyen gyermekeivel az egyik tanyán.

Apró szigetek. Itt vagy nagyon öregek, vagy nagy családosok élnek, akik nem szívesen mozdulnak.

— Vajkó Julika, hányan vagytok testvérek? — kérdi a tanító néni.

— Öten.

— És ti Turi Csaba?

— Mi is öten.

— És nemsokára megszületik a hatodik testvérke — egészíti ki Szitárné. — Szép, egészséges gyerekek. Álljatok csak fel Csaba, Tibi, Zoli... — Testvérek. Csaba negyedikes, Tibi másodikos, Zoli elsős. Egy padsor választja el őket egymástól.

— Csak sokat késnek. Eljátszanak az úton. Szedret szednek, rókalyukat keresnek, hörcsögöt fognak. Messziről, öt kilométerről járnak ide.

Itt a tanítónő édesanyát is helyettesít. Érkezés után csizmamosás, a gyerekek megmelegítése. Leveti róluk a kabátokat, meleg vízben megmossa arcukat, kezüket. Csak utána kezdődhet a tanítás.

— Ma reggel is fél óráig ezt csináltuk... Nagyon megszenvednek azért a kis tudásért, amit itt kapnak — mondja.

Vajkó Julika jelentkezik.

— Egyszer Vasas Marika sírt, mert fázott. Meg volt már kékülve. A tanító néni melegítette meg a kályhánál.

A szőke, negyedikes Szabó Imi a nyíregyházi út mellől, a Gazdág tanyáról gyalogol negyedik éve. Egyik ősszel csizmástól beleragadt a sárba, úgy kellett kimenteni.

— A Gazdag tanyán van az egyetlen telefon is, amely összeköt bennünket a világgal.

— Amikor az öcsém beteg volt, édesanyám oda futott telefonálni orvosért — mondja egy kislány.

Kopognak. Nyílik az ajtó. Megérkezett a postás, Tóth Lajos. Ujjongnak a gyerekek. Szünet. Zsivaj. Körülfogják.

— Mindennap hűségesen meglátogat bennünket a postás bácsi — jegyzi meg Szitárné. — A „gyerekeim" szoktak segíteni, szétkordani a leveleket, újságokat a szomszédokba.

Tanyaszomszédok. Két-három kilométerre egymástól. De a gyerekek örömmel vállalják ezt a feladatot.

— Mit mondunk azokra, akik ilyet vállalnak? — kérdi a gyerekektől.

— Kisdobos feladatot teljesítenek — felelik kórusban.

Tóth Lajoshoz legalább hatvan tanya tartozik. Ötven kilométeres körzetben rója a dűlőutakat. Míg járhatók kerékpárral, sárban, hóban gyalog.

Több szövetkezet földje öleli körül az iskolát. A tanyák népe jól él. Megtalálta számítását a tsz-ekben. Az „élő" tanyákon sok az aprójószág, sertés és megtalálható a tehén is.

— Ezt tapasztalom a családok látogatásakor is — jegyzi meg a tanítónő. Fáradságos munka ez itt. De gyalogol tavasszal, télen. Amikor ideje engedi. — Szükséges, mert sok a probléma. Otthon nem tanulnak a gyerekek. Korán munkára fogják őket. Libát őrizni, disznóra ügyelni... Elég sok a hiányzás. És ez fáj a legjobban.

Amikor elindul Szitárné a tanyavilágba, visz magával könyveket is. Olvasnivalót a felnőtteknek. Ötszázkötetes könyvtára van a tanyasi iskolának.

— Rendszeresen küldök haza a gyerekekkel is. Sokszor 10—15 könyvet visznek. Kéthetenként hozzák vissza. Addig bejárják a környező tanyákat.

Örömmel újságolja, hogy kirándulásra vitte a gyerekeket szüleikkel együtt Egerbe.

— Olyan boldog voltam, mert előtte szülői értekezletet tartottam, valóságos irodalmi órát az Egri csillagokból... Alig győztem válaszolni, amikor a várba látogattunk. „Ugye itt küzdött Bornemissza. Ott védték a várat az egri nők." Ráismertek...

Vége a szünetnek.

— Ezt az egy évet már valahogy kibírjuk. Hamarosan felszámolnak bennünket. Megszünik az iskola. Az alsósok Nagycserkeszre járnak majd.

Ide, a 32-es kilométerkőhöz gyalogolnak a gyerekek a következő tanév kezdetétől. Reggel nyolcra. Autóbusz viszi őket az iskolába. Szitárné pedig, aki e nehéz körülmények között még államvizsgázott is, felsősöket tanít majd történelemre és magyar irodalomra Tiszavasváriban.

— Őszintén mondom, nagyon nehéz lesz megválni... Pedig, amikor ide kerültem idegen volt minden. Sokmindenről lemondtam. És mégis oly nehéz lesz elmenni.

Egy kemény tél vár rájuk. Sokszor kell sárban, hóban eljutni évzáróig ezeknek a gyerekeknek az iskolába. Az elsősök most a t betűvel ismerkednek. A másodikosok számtant tanulnak. A harmadikban a 149. oldalon nyitják ki az olvasókönyvet.

— „Megjött a védő néni." Ez az olvasmány címe. — Nem is olyan rég volt itt, ugye gyerekek. „Igen." Miért? Mond meg Marika. „Megnézni a tisztaságot." És még? „Oltást is kaptunk." Mit nézett még meg? „A táskánkat." „Azért, hogy mibe hozzuk a tízórait." És miben szabad? „Nylonzacskóban."

Felelgetnek.

Búcsúznak az utolsó tanévtől a Bódor tanyai iskolában. Csak az épület marad, meg az akácfasor. Emlékeztető jelképnek.

Farkas Kálmán

vonzerejéből. De mi a helyzet ma? Egy szemlélődés a nyíregyházi MÁV-csomóponton arról győz meg, hogy az a háromezres kollektíva, amely országosan is elismerésre méltó sikereket ér el, egy változó korhoz igen jól alkalmazkodó, abba eredménnyel beleilleszkedő közösség, függetlenül munkahelyétől

A dolgozók hatvan százaléka bejáró munkás. Csupán a negyven százalék Nyíregyházán lakó. Érdekes módon itt *a bejáró életfor-*

Pillantás a siker mögé

Szokták mondani: *a vasút hadsereg — békében.* Vagyis: itt fegyelem van, itt nem lehet a sorból kilógni, aki erre a pályára lép az vállalja a felelősséget, életért, értékért. És ez áll az állomásfőnökre éppúgy, mint a saruzó segédmunkásra. Tagadhatatlan, a vasútnak mindig volt varázsa. Régen egy vasúti állás — a harmincas években egy raktárosi tisztség betöltéséhez maga a püspök lépett közbe mint protekcionáló! — állami foglalkozás volt nyugdíjjal, kedvezménnyel, egyenruhával, sőt, még azzal a lehetőséggel is, hogy a kolónián kijut egy ház is. Kétségtelen, hogy jött egy időszak a háború után, amikor ez a foglalkozás — bár *az igazi vasutasnál hivatásról beszélhetünk* —

A HARMINCÉVES ÚJ SZÓ

Hallhattuk és olvashattuk a napokban abból az alkalomból, hogy most 30 esztendeje, 1945. február 2-án jelent meg a Szovjet Hadsereg magyar nyelvű lapjának, az Uj Szónak első száma, az Atheneum Nyomdában különlenyomat készült erről a magyar sajtótörténetben is oly értékes lappéldányról. A szerkesztőségnek otthont adó Lenin körúti palotában pedig márványtábla emlékeztet az újság megjelenésére.

Az Uj Szónak már az „előtörténete" is rendkívül izgalmas. A 4. ukrán front Illés Béla és Kassai Géza szerkesztésében megjelent „Magyar Ujság" és a 2. ukrán hadseregcsoport kiadásában, Ráth Károly és Bolgár Elek szerkesztésében készült (és még Debrecenben egyesült) frontlapok voltak az elődök. A Magyar Ujság első száma 1944. szeptember 26-án Lvovban hagyta el a nyomdagépet, majd nyugvó frontnyomda állította elő, hadifogolyból lett „antifasiszta" nyomdászok munkája nyomán, igazi „hadikörülmények" között, a Kárpátok felé előnyomuló, majd áttörő seregek soraiban.

Soltész Alberti: Szentendre. (fuszrajz)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1966 SZEP 18.

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

„Örökösföld" soltész Albert rajza.

Kutyavásár – Pesten

Tízezer forint egy magyar vizsláért

Jó néhány külföldi rendszámú gépkocsi ablakában napjainkban kutyautasokat is láthatunk. Ebből, meg a plakátokból a hazai közönség már megtudhatta, hogy kutyakiállítás és kynológiai kongresszus volt a fővárosban. A Budapesti Nemzetközi Vásár területén megrendezésre került ebszépségverseny immár hagyományos. A kétnapos kongresszusról, a megtartott kiállításról Puy Aladár, a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülte főtitkára nyilatkozott.

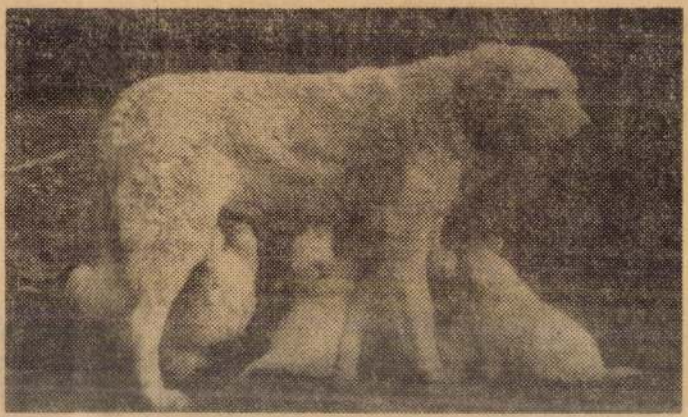

Egy, a tavalyi kiállításon sikeresen szerepelt magyar kuvasz kölykeivel.

Vendégek az óceánon túlról

vezett bevadászott magyar vizsla tízezer forintot is megér a nemzetközi piacon. A kongresszusra nemcsak Európából, de az óceánon túlról is érkeztek érdeklődők. A hazai fajták tenyésztéséről, valamint a kiállítás. 74 fajtából 850 állatott neveztek be elbírálásra, amit joggal nevezhetünk szépségversenynek is, hiszen kizárólag a küllemet vizsgálták. Minden fajtánál elkészítik az ideális kutya „modelljét". És hogy melyik kutya nyeri a versenyt, azt az dönti el: a fejhosszúság,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1966 SZEP 4

1021

Kapások. Soltész Albert rajza.

KÁRPÁTI
IGAZ SZÓ

**kö-
meg szovjet testvérmegyénk-
ben, a Szovjetunió Kárpáton-
túli területén a magyar kul-
túra ünnepét. Ebből az alka-
lomból testvérlapunk, a Kárpá-
ti Igaz Szó közli szerkesztőség-
ünknek Szabolcs-Szatmár kul-
turális életéről készült össze-
állítását és mi közreadjuk a
Kárpátontúli terület lapja
munkatársainak írásait.**

A magyar kultúra ünnepe Ukrajnában

Magyarországon tavaly szeptemberben ukrán kulturális napokat tartottak, melyek során magyar barátaink megismerkedhettek az ukrán népnek a kulturális, a gazdasági és tudományos haladásban elért vívmányaival.

Az idén pedig Ukrajnában tartják meg szeptember 5—15-én a magyar kultúra ünnepét. E napokban a szovjet emberek szeretettel fogják tanulmányozni testvérnépünk kulturális eredményeit.

A magyar kultúra napjai örvendetes eseményt jelentettek a Kárpátontúli terület dolgozói számára is, hisz szoros baráti kapcsolatok épültek ki területünk és a szomszédos Szabolcs-Szatmár megye dolgozói közt. Egyre nagyobb lendületet vesz a küldöttségek, a sport- és mezőgazdasági szakcsoportok, a közoktatási, a kereskedelmi, a közlekedési stb dolgozók cserelátogatása. A barátságvonatok és autóbuszok területeink dolgozói tapasztalatcseréjének rendszeres formájává lettek.

A Szovjet—Magyar Baráti Társaság Kárpátontúli területi osztálya 50 tagjának többsége szoros baráti kapcsolatokat tart fenn a Magyar Népköztársaság egyesületeivel. Szoros barátság szilárdulnak a szovjet és magyar iskolások, úttörők baráti kapcsolatai. A berehovói 4. sz. Kossuth Lajos Középiskola úttörői a nagyszénási Kossuth úttörőőrssel leveleznek. Az uzshorodi 10. sz. Zalka Máté Középiskola és más iskolák tanulói a magyarországi iskolákkal folytatnak levelezést. Az uzshorodi úttörőotthon szakköreinek tagjai saját készítésű festményeket, hímzéseket és szobrokat küldtek Szabolcs-Szatmár megyei barátaiknak.

A köztársaságunkban megrendezésre kerülő magyar kultúrnapokra készülve, a Szovjet—Magyar Baráti Társaság kárpátontúli osztályának vezetősége érdekes rendezvényeket vett tervbe.

A pártszervek irányításával és segítségével baráti esteket, előadásokat, eszmecseréket, tematikus esteket rendeznek a vállalatoknál, a kolhozokban, a hivatalokban, az iskolákban. A társaság tagjai be fognak számolni a magyar dolgozók eredményeiről. Tervbe vették, hogy Ungvár, Munkács, Beregszász, Nagyszőlős és Csap városok dolgozói találkoznak a Magyarország felszabadításának részvevőivel azokkal a szovjet állítására. A területi rádió- és televízióbizottság a magyar nép sikereivel foglalkozó anyagokat készített elő, a területi filmhálózat igazgatóság Uzshorodon magyar filmfesztivált fog rendezni.

Régi hagyomány, hogy területi lapunk, a Kárpáti Igaz Szó és a Kelet-Magyarország szerkesztősége időről időre cikkeket, fényképeket tesz közzé a szomszédos két terület testvéri kapcsolatairól. A területi könyvkereskedelmi vállalat kezdeményezésére az uzshorodi, a mukacsevói és berehovói üzletekben megrendezték a magyar könyvek, kották és lemezek kiállítását és árusítását.

A szovjet és a magyar nép barátságának történelmi gyökerei vannak. Népeink századokon át vállvetve harcoltak a közös ellenség ellen, segítettek egymásnak, együtt örültek sikereiknek. A továbbiakban is erősíteni fogjuk a szovjet és a magyar nép barátságát és együttműködését, fejleszteni fogjuk kulturális, tudományos, sport- és turisztikai kapcsolatainkat, szélesbíteni fogjuk kapcsalatainkat a Magyar—Szovjet Baráti Társasággal és ennek szé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Soltész Albert

1966 JUL 26

1021

KÉPZŐMŰVÉSZEINK VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Konflis a nyíregyházi vasútállomás előtt

Soltész Albert rajza

Egészség és kultúra

Egészség, kultúra — a harmdik öt éves terv két hangsúlyos címszava, s egyszersmind olyan emlékedő adatsorok sűrített kifejezője, amelynek közvetlenül érintik valamennyiünk életét, formálják az előttünk álló esztendők hézköznapjait.

Két, bizonyításra aligha szoruló alaptételből kell erről szólva kiindulnunk. Egyrészt: nyilvánvaló, hogy az egészségvédelemre, a kulturális színvonal növelésére fordított milliárdok rendkívül lényeges tényezői az életszínvonal általános emelésének — másrészt: nem kevésbé természetes, hogy a szocialista társadalomban a gazdálkodásból származó „többletbevételekből" mind jelentősebb arányban költhetnek ilyen közösségi célokra, a jövedelmek ilyen közvetett emelésére.

Ami az egészségvédelmet illeti, a fejlődés itt arra a — minden túlzás nélkül — történelminek tekinthető vívmányra épül, hogy az [illegible] csaknem

gyal — 84—85 ezerre növekszik az ország gyógyintézeti ágyainak száma. Szerte az országban több helyüttt befejezik a folyamatban lévő kórházépítést, illetve korszerűsítést, s új kórházak építését is megkezdik.

Az egészségügy forgalomkörébe tartozik a gondoskodás a legkisebbekről: a bölcsődéskoruakról. Jóllehet, 1970-ig hozzávetőleg ugyanannyi új bölcsődei hely létesül, mint a második ötéves tervben, az igényekhez mérten ez még kevés, valamennyi jelentkezőt még nem lehet elhelyezni. Jelentős költséggel, mintegy 300 millió forintos beruházással bővítik az óvodai helyek számát — ez megközelítően kétszerese a második öt éves tervidőszakban erre fordított összegnek.

Az óvódától időben „felfelé" haladva, valójában minisztériumi „határt" is átlépünk: a művelődésügy szférájába érkezünk.

Az ország kulturális [illegible]

általános iskolai időszakon, valamint az osztálytermek számának további növelésével csökken az úgynevezett osztott, délelőtt-délután igénybe vett tantermek száma (a jelenlegi 39 százalékról, mintegy 20—25 százalékra).

A középiskolai létszámarány lényegében a mai színvonalon marad — mintegy évi 65—67 ezer első éves középiskolással —, s a nagyobb létszámú évfolyamok számára inkább a szakmunkásképző iskolák nyújtanak a jelenleginél széles körűbb képzési lehetőséget. (Egyébként egész iskolarendszerünkben nagyobb hangsúlyt kap a népgazdaság igényeihez közvetlenebbül igazodó, szakszerű képzés).

Az egyetemek, főiskolák elsőéves nappali hallgatóiként évenként mintegy 10 ezer fiatalt vesznek fel a tervidőszakban. Természetes, hogy ennek a keretszámnak nemcsak a tanulás tárgyi feltételeinek bővítéséhez [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Soltész Albert

1965 OKT. 10.
1021

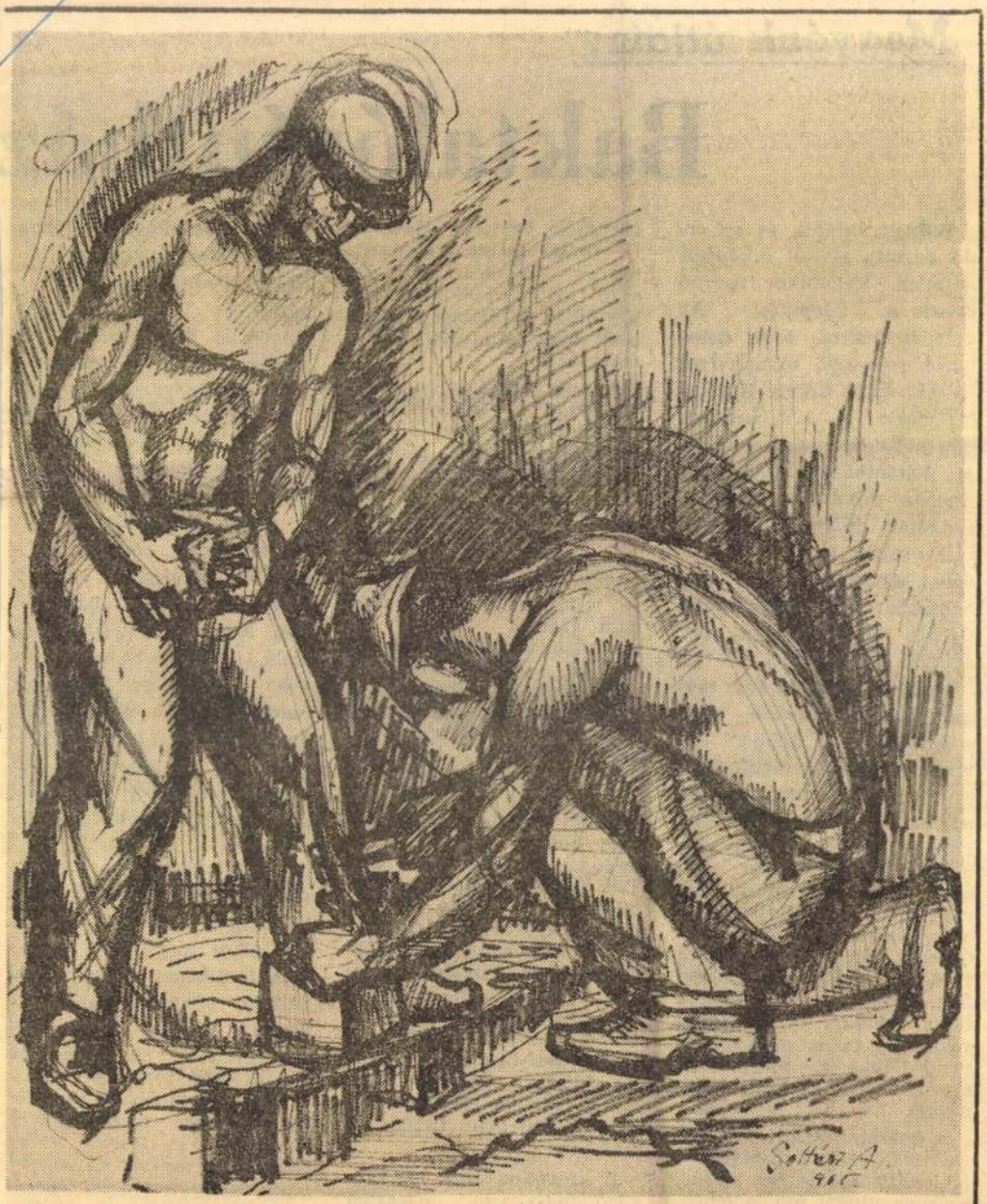

ÚTKÖVEZŐK

Soltész Albert rajza

Megyénk útjain:

Baktalórántháza

Baktalórántháza és az erdő egymás nélkül elképzelhetetlen. Valamikor őserdő övezte a települést. Az ezerháromszázas évek derekáról származó okmányban Bakch, majd Bacca. Később Nyírbakta. A XV. században a Bakta család tulajdona. Lórántháza a Báthoriak birtoka. Átvészelte a tatár és török dúlást. Jobbágyai részt vettek a kuruc—labanc háborúban és a szabadságharcban. Mégis csak tizenöt telkesjobbágya volt, a többi grófi cseléd.

Nyírbakta valamikor megyegyűlések színhelye, ahol a fejedelem II. Rákóczi Ferenc is többször megfordult és több levele maradt meg nyírbaktai keltezéssel. Itt voltak a szatmári béke előmegbeszélései, melyet később Vaján folytattak. Pecsétnyomat őrzi (Nyíri László nyugalmazott tanító birtokolja) hogy Nyírbakta 1848-ban mezővárosi joggal bírt. Országosan is híres, s talán egyetlen az emeletes, vályogból épült szállója és vendégfogadója, mely az ezerhétszázas évekből származik.

A baktai, század eleji parasztfelkelések vezetői a Kulcsárok és Halász István, akiknek utódai ma is élnek. 1918 októberében tizenkét tagból álló direktórium alakul. A Tanácsköztársaság bukása után itt is dühöng a postafiók vezetője: Havonta 17--18 000 forint értékű újság és folyóirat jár. De azért jut takarékosságra is. Egymillió fölött van a betét. Most nagy a kivétel, sokan építenek.)

A még 1908-ban is mezővárosként nyilvántartott Baktalórántházához most 6100 hold terület tartozik. Ennek nagy része az 1870-es monográfia szerint az Ecsedi-láphoz tartozott. Évszázadokig tartott a kemény küzdelem a természettel, míg az emberek művelhetővé tették a mostani 3200 hold szántót. Ennek is nyolcvan százaléka homok, buckás. A többi: erdő. Fő növénye a rozs. Húsz évvel ezelőtt alig 5 mázsa termett holdanként. 1965-ben 8,4 mázsa. Jelentős kultúrnövénye még a dohány, a burgonya és a kukorica. Búzából évente alig vetnek száz holdat. Egyetlen termelőszövetkezete: az Úttörő Tsz. 1949-ben alakult. Baktalórántháza 1961 óta tsz község. 1961—62-ben 654 000 forint mérleghiánnyal zárták az évet. Tizenkét hónap alatt kigazdálkodták. Míg a szövetkezet tiszta vagyona 1960-ban 362 000 forint volt, addig 1964-ben már 4 millió 620 000. Az egy tagra eső jövedelem 1961-ben 5100 forint, 1964-ben: 10 800 forint.

A szövetkezetnek 196 dolgozó tagja van. (Geszten Mihály tsz-elnökhelyettes: A fogatosok, rakodók, traktorosok, állattenyésztők 50—80 százaléka munkaszerző-

Ózdra, Tatabányára, Várpalotára, Oroszlányba. A LIGNIMPEX-en keresztül rönk-, papír- és ládafát Olaszországba és Ausztriába. 280 munkása van az üzemnek, főleg a környező falvakból.

A vegyes ktsz-nek 15 részlege van, nyolcvan termelő tag dolgozik. Ebből helybeli 58. Készterméket — és csak megrendelésre — az asztalosok, kádárok és a kovácsok gyártanak. Tavaly ősszel 68 hordót adtak el. Sok még a direkttermő szőlő. (Bodnár Sándor elnök: Az igény több volt hordóból, de nem volt anyagunk. Három kádár kisiparos is van Baktán, s azt nem értem, hogy őket jobban ellátják anyaggal.) Szaporodnak a háztartási gépek. Javításukhoz nincs szakembere a ktsz-nek. Férfi-női szabó részleg is hiányzik. (Egy lány: Ha becsületes fényképet akarunk csináltatni Nyíregyházára kell utazni.) Uj szolgáltató házat építettek, az átköltözés a napokban történik meg.

Bakta határában, kukoricások között nagy építkezés folyik. A fejlődő székhely, s talán egy új mezőváros alapjait rakják. Több mint 11 milliós állami beruházással épül a gépjavító és szerelő üzem. Ez az üzem látja majd el a járá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KELET M

Soltész Albert

1965 DEC. 19

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Műemlék templom Nyírbátorban.

Soltész Albert rajza

PÁL OTTÓ:

Kocsiba zárt világ

Egy esztendeig csak kényszerből nézett a férfiakra. Nem tudott másképpen cselekedni. A jegyeket és a visszajáró pénzt is úgy vetette nekik, mint odahaza disznó elé az árpát...

Alig melegedett meg a munkahelyén, amikor a vállalati bálon megismerkedett Elekkel. Kitűnően táncolt, Elek is jól járta. Hajnalig egypárban maradtak. Fülébe csengett a sokat játszott sláger: „Szeretni kell, enyyi az egész..." Elek jó társalkodónak bizonyult, mégis csupán annyit tudott meg róla, hogy a vállalat egyik irodájában dolgozik.

Nem is tudja, miként kerültek ki az utcára. Sötét volt már. Meg-megálltak egy-egy lámpánál és nézték a neon körül kóválygó szunyoghadat. Aztán felértek a dombra. Elmaradt a város, a neonok csak vibráló mécsesnek látszottak.

A fiatalember nem fogyott ki a szóból.

Hallgatta-hallgatta, de értelmükre nem gondolt. Csak akkor figyelt fel, számára a géplakatos érző szíve és őszintesége.

Gyorsítja a jegykezelést és hogy ne kelljen nyújtóznia, indításkor kéri, nyomják meg a csengőt. A kocsi közepéhez ér, mire felhangzik a következő, az ígért dal: „Szeretni kell..."

Megrohanják az emlékek. „Nem, nem ezt küldöm, bocsáss meg — hadarja magában — a következőt!"

Tovább lépne, de valaki megállítja:

— Ide elfelejtett jegyet adni, kisasszony! — A hang ismerős. Feltekint és a kezét nyújtó Eleket pillantja meg. — Ugye szép dal, emlékszik még!?

„Nem emlékszem, nem is akarok rá gondolni!" — tiltakozni szeretne, de inkább magába fojtja a szavakat.

Zavarában vonal helyett átszállót ad, s a visszajáró ötven fillért, és menedéket torzul. Nagyon gyengének érzi magát. Szédülés környékezi. Megmarkolja a korlátot.

Ketten tusakodnak lelki szemei előtt. Homályba vesző vonalaival Elek és közelségében Sándor. Az egyik rövid ismeretség után házasságot ígér: a másik, noha már két hónapja ismerik egymást, meg se csókolja. Elek, mikor megtudja,hogy hét általánost végzett, csillapítja: „Sose bánd, nekem így vagy jó, így kellesz". Sándor pedig: „Nagy hiba, de segítlek és együtt tanulunk". Az egyik cserben hagyja, a másik védelmébe veszi, pedig csupán aznap találkoztak.

Indulást csenget. A lépcsőn álló középkorú férfi kiabál: „Miért indít addig, mig fel nem szállnak?" Nem válaszol. A férfi bel-

Soltész Albert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1964 JUN 21.

1021

MUNKA KÖZBEN

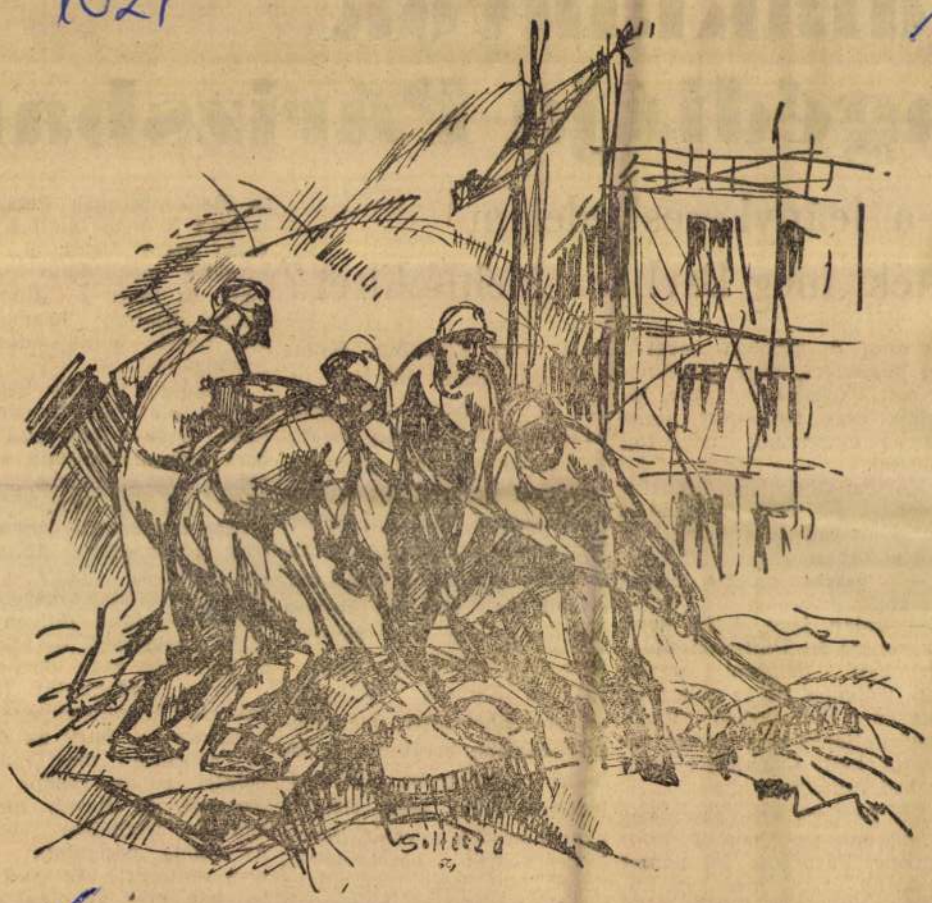

Soltész Albert rajza

diáklány[illegible]
agédiája Párizsban

g a leánykereskedelem
ölték meg Barbara Mehlfeldtet?

gyázzon, ő azonban nevetve azt válaszolta, hogy szórakozni jött Párizsba, és hogy legyünk csak nyugodtak, semmilyen csacsiságot nem fog csinálni.

Mindezt Christiane Mülheim mondja, aki régi párizsinak tartja magát, hisz már egy éve él ott.

— Vissza megy-e Hamburgba?

— Talán igen, talán nem. Nagyon jó itt Párizsban. Háztartásban dolgozni ugyan nem kellemes, de az embernek jócskán van szabad ideje, megkötöttsége alig. Persze vigyázni kell. Csacsiságot nem szabad csinálni.

Ezt Barbara sem akart csinálni, épp úgy, mint a többi hatezer Párizsban élő német diáklány. Legtöbben hat hónapig, egy évig tartózkodnak Párizsban, s mint Barbara, vagy Christiane, háztartásban

tette, hogy Párizsban évente több száz német diáklány tűnik el. Kilencven százalékát az eltűnteknek ugyan megtalálják, de ott, ahol a nyelvtanulásra és arra, amiért tulajdonképpen Párizsba érkeztek, semmi szükség. Az a tíz százalék azonban nyomtalanul eltűnik, és sem a francia rendőrség, sem az Interpol nem akad többé nyomára.

Vajon Barbara elfogadta az ismeretlen férfi meghívását? Legtöbb barátnője, a kihallgatás folyamán, úgy nyilatkozott, hogy igen. Néhány nappal később ugyanis bevallotta egyik barátnőjének, hogy „fél", hogy valamilyen gyanús társaságba keveredett és hogy egy rejtélyes férfival az Azúr-partra kell utaznia.

az illető portugál. Persze, is csak föltevés, amit a re őrség azért fogad el, n egyelőre megbízható ny nincs, és mert a Rue Longchamp-beli házmester elég pontos leírást adott „portugálról".

A bűnügyi osztály két ny mozója elutazott Nyugat-Be linbe, hogy kihallgassa Ba bara otthoni barátait, szüle abban a reményben, ho olyan adathoz jutnak, ame esetleg hozzásegíti őket a bün tény tisztázásához. Abban re ménykednek, hogy a lán esetleg megírta vőlegényének vagy barátainak, milyen társa ságba keveredett, és kik azok az emberek, akik körülvették

Barbara Mehlfeldt halálának első következménye min denesetre az, hogy az Allian ce Francaise-t most még több polgári ruhás rendőr tartja szemmel, és figyeli mindazt ami az iskolában történik Az iskola hangulata azért nem változott. Az első emeleti bár, meg az olcsó étkező éppúgy tömve van mint eddig. Barbara Mehlfeldtekkel

A "kerek" születésnapok arra is jók, hogy az ember számba vegye életútja fontosabb állomásait, mérlegelje eredményeit, emlékezzen gyarlóságaira, főképpen összegezze terveit. A 70. évét taposó Soltész Albert is ezt teszi.

Debrecenben látta meg a napvilágot, de tizenegy éves volt, amikor a családot a megélhetés kényszere a nyírségi falvak, tanyák világába űzte. A gépészko-vács apa mellett naponta figyelte az izzó vasat, melyről tűzrózsákat álmodott.

Húszévesen került Nyíregyházára. A helyi képzőművész szakkör és a Népfőiskola indította pályáján. 1950-ben lett a Képzőművészeti Főiskola hallgatója, ahol Fónyi Géza volt a vezető tanára. Szeretettel és hálával gondol Barcsay Jenő bátorító korrigálására is. Soltész Albert az alföldi iskola követője. Kezdetben lírai hangvételű piktúráját egyre tömöríti, figurális képeibe, táj és csendélet-vázlataiba mindinkább expresszív lendületet visz, de lírai hangvételét nem adja föl. Képeiben a legfőbb szerepet a belső feszültség, a mozgás kifejezése jelenti. Dr. Tóth Ervin már 1973-ban a megyei lap egy augusztusi számában ezt írja: "Soltész Albert Kelet-Magyarország művészeti életének jelentős egyénisége. A balladás tömörség különösen az örökös földi dombokat ábrázoló művein kísérhető figyelemmel, a nyírségi világnak sajátos hangvétele, a nyírségi homokvilág lelkiségének megéreztetésére."

Bécsi tanulmányútja, nemzetközi (főképpen Lengyelországban) és hazai művésztelepeken töltött hónapjai jelentős alkotásokkal gazdagították munkásságát. Nem csak Nyugat-Európa nagyvárosaiban, hanem a tengerentúlra is eljutottak képei. Joggal büszke arra, hogy Toronto után New Yorkban is sikeresen szerepelt, ahol a Magyar falu című olajpasztellje aranyérmet nyert.

Felsorolhatatlan, hogy 1961-ben Nyíregyházán rendezett első önálló kiállítása óta hány településen mutatta be képeit. Külön érdeme, hogy szinte minden megyei és országos tárlat résztvevője. A megyeszékhely több pályázati kiállításán is díjat nyert.

Gyűjtőmunkája is dicsérendő. A tragikus sorsú Barzó Endre emlékkiállítás több évi munkásságának eredménye. Sok tehetséges fiatalt karolt föl. Évek óta szakkört vezet, mert tudja, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye képzőművészetének jövője ezen is múlik.

Soltész Albert 1994-ben kapta a Művészetbarátok Egyesülete 15 éves emlék-plakettjét. A Nyírséghez ezernyi szállal kötődő festőművész mindig elégedetlen. Az egészséges törekvés serkenti állandó alkotómunkára. Úgy tartja: főművét még nem festette meg. Hiszem, hogy erre még bőven lesz ideje.

Geröly Tibor
A Budapesti Művészetbarátok
Egyesületének főtitkára

Hegyek között

Hortobágy

MŰVÉSZETÉRŐL

"Expresszív erejű tájképein a belső lelki feszültség kifejezésére, az egyedi kihangsúlyozására erőteljes festői eszközöket használ. Soltész a tus-technikának is kitűnő mestere. A megye eddig fel nem fedezett, szerény tájrészleteit is érzékletes szemlélettel ragadja meg."

DR. TELEPY KATALIN
(Katalógus, 1969. IV. 27.)

"Típusa annak a művésznek, akinél a "művi becsületesség" - hogy mesterének, Fónyi Gézának a szavait használjuk -, vérbe és húsba vágó, ellentmondást nem tűrő parancs. Sajátos művészi meglátása mellett talán ez a titka, hogy némely képe kifejező erejével a figyelmes szemlélő előtt szinte szétfeszíti a keretet."

KOROKNAY GYULA
(Katalógus, 1961. XI. 21.)

Őszirózsák

JELENTŐSEBB KITÜNTETÉSEI, DÍJAI

1969.	Nyíregyháza, Városi Tanács V.B. Jubileumi pályázat - II. díj
1969.	Felszabadulási Jubileumi pályázat - megyei III. díj
1969.	Tanácsköztársaság Jubileumi pályázat - megyei III. díj
1973.	New York MENTION - díj, aranyérem
1974.	Rzeszow Város Nagydíja
1974.	Krakkó - Lenin Emlékplakett
1994.	Budapest - Művészetbarátok Egyesülete 15 éves emlékplakett
1994.	Vásárosnamény - "Beregi Hét" díja

A címlapon a **Szénagyűjtők** című kép látható

"Kevesen szeretik a Nyírségben ennyire a hazai tájat, ilyen érzelmi telítettséggel, sőt nosztalgiával. Dinamikus egyénisége s lelkesedése valósággal rászabja azokat a feladatokat, amelyeket a megye képzőművészeti mozgalmai - a múlt és jelen értékeinek feltárásában - megkövetelnek."

DR. TÓTH ERVIN
műtörténész, művészeti díjas író
(Művészet, 1970/11.)

"Soltész Albertnek gyötrődve teremtő, önmagával örökké elégedetlen küzdelemben kovácsolódott ki az életcélja, művészi hivatása: kitartó, kemény alkotómunkával alapozza meg életművét a Nyírségben, melyhez ezernyi szállal kötődik, s amelynek az örök szerelmese."

LOVICSEK BÉLA
(Csemadok KB. 1971/40.)

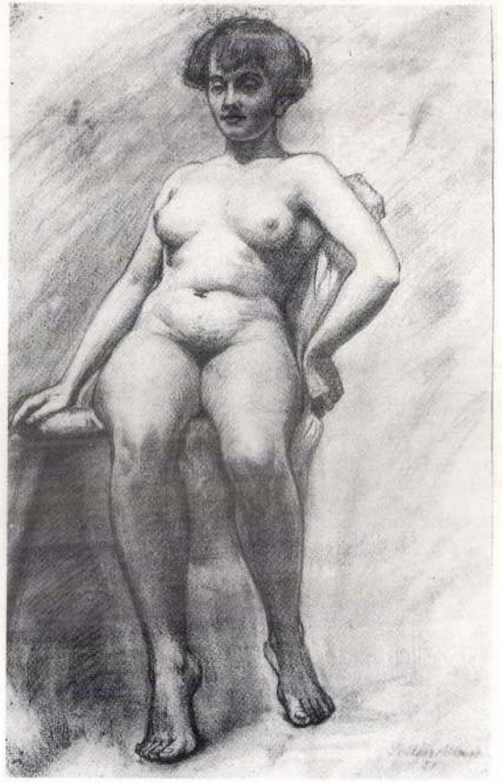

Női akt

SOLTÉSZ Albert

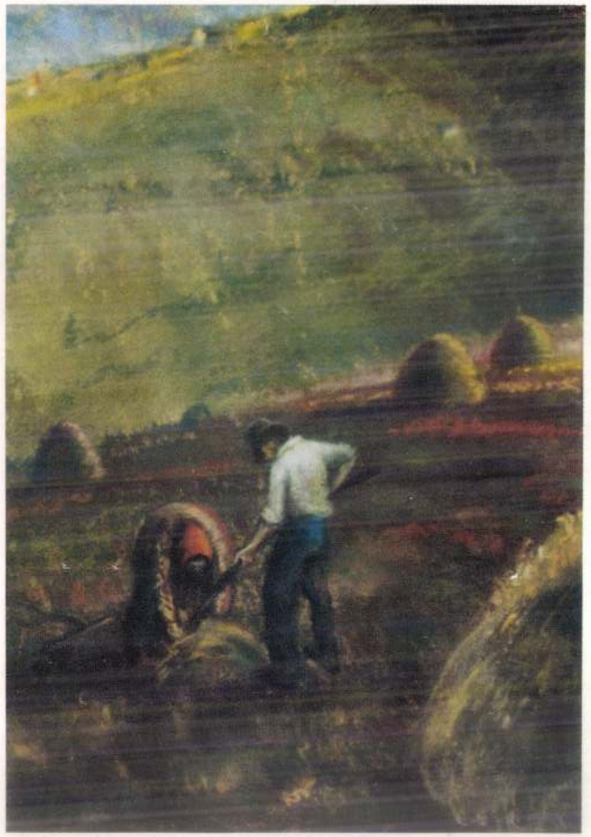

Soltész Albert

VÁROSI GALÉRIA

NYÍREGYHÁZA
1996. NOVEMBER 8 - DECEMBER 8.

Dr. Nagy Károly

Shakespeare szobra Budapesten

Már több, mint három éve a Művészetbarátok Egyesülete Zsombolya utcai rendezvényén **Szerelmem Ausztrália** címen tartottam élménybeszámolót. Bemutattam **Ballarat** 80 ezres lélekszámú (Melboourne-től 90 km-re fekvő) városát. Anglikán és katolikus püspöki székhely, több múzeuma és képtára is van. Magyar vonatkozásokban is gazdag: 1956-ban a Melbourne-i Olimpiai kajak-kenu versenyeit az itteni tavon rendezték, s 9 aranyéremből az elsőt az Urányi–Fábián páros nyerte. Az 1948-49-es szabadságharcunk után báró Mednyánszky Cézár, akinek izgalmas életéről Sárközi György – Tompa Mihályt idézve – Mint oldott kéve címmel írta a legjobb magyar emigránsregényt, Révész György pedig azonos címmel varázslatos, szép játékfilmet készített a pár éve elhunyt Juhász Jácint emlékezetes főszereplésével. (Mednyánszky itt vesztette el karját egy rablótámadásban.) **A város főterén áll Shakespeare kétméteres bronzszobra**. Pályázat nyerteseként 1960-ban **Mészáros Andor magyar születésű szobrászművész alkotta**. A színészt ábrázolja, amint meghajol a közönség előtt. Mészáros Párizsban és Bécsben tanult, pesti mestere Telcs Ede volt. Itthon a Nemzeti Galériában, a bajai Türr István és a Szépművészeti Múzeumban vannak művei, a belvárosi (Semmelweis u. 1.) Magyarok Házának lépcsőcsarnokában pedig a Janus arcú és „testű" 1959-ben készült 112 cm-es **Emigráns** bronzszobra található. Ő készítette 1930-ban Telcs Edével együtt a Szabadság tér déli részén álló Széchenyi-díszkutat, amely annak állít emléket, hogy a legnagyobb magyar hitvese 1846 március 3-án elültette a Széchenyi sétatér első fáját a József nádor alcsúti parkjából hozatott földbe, s a kor nagy embereinek társaságában, mint a domborművön látható – az első fát megöntözte és így szólt: Virulj! 1990-től Michael fia bronzba formázott arcmása látható egy csonkaszövegű márványtáblán a Lipótvárosban, az Alkotmány u. 27. sz. házon. A szöveg azért hiányos, mert csak azt hirdeti, hogy ott élt és alkotott 1939-ig, azzal már adós, hogy Ausztráliában elismert művésszé lett.

Sok köztéri alkotása közül a Melbourne-i **V. György**, a **Sebész és Anyaság**, a templomi műveiből 460 cm-es Adelaide-i katedrális függőkeresztje, melynél Krisztust a feszületbe faragta – hite szerint – „**Krisztus és a kereszt ugyanaz**". Angliában a Canterbury-i anglikán főszékesegyházban minden magyar idegenvezető büszkén mutatja fából és ezüstből készült oltárát, mely e műfajban sokak szerint az egyik legmegrázóbb hatású. (Építész is volt, Budára 6 házat is tervezett, nekem a Lotz Károly u. 12-12/a ikerház tetszik a legjobban, de maga tervezte Melbourne-i lakóházát és műtermét, ahol sok értékes alkotását **őrzi 91 éves özvegye Erzsébet asszony** és apja művét dicsőn folytató **fia, Michael**, akinek Melbourne belvárosában számos szobra látható.

Ő nyerte a szomszédos Pápua-Guinea fővárosa Port Moresby Felszabadulás emlékmű és a Naganói téli olimpia két sportszobrának elkészítési jogát. Apjához hasonlóan neves éremművész. **Megmaradt magyarnak**, bár magas ausztrál körökben mozgott. Imádta a klasszikus magyar irodalmat, Petőfit és Aranyt még angolra is fordította, írt magyarul verseket és színdarabokat s Melbourne magyar színjátszói be is mutatták azokat. Szerette Bartók és Kodály muzsikáját, de a modernéket is. Élete tragédiája, hogy éppen hazalátogatása előtt – nyilván izgalmában – szívinfarktus végzett vele 1972 május 1-jén.

Javaslatomat elfogadva – április 23-án Shakespeare születés- és halálozásnapján (azonos!) a lipótvárosi Shakespeare Kávéház – Étteremben megalakítottuk a **Budapesti Shakespeare-szobor Bizottságot**. Elnök **Mészöly Dezső** Kossuth-díjas, 12 Shakespeare-mű fordítója, alelnök: **Bános Tibor** színháztörténész, **Kaján Tibor** karikatúraművész és **Kovács László** a miskolci és a rádiózenekar karmestere, titkár pedig e sorok írója lett.

Petőfi szerint egymaga a teremtés fele. Kossuth a börtönben lefordította a Machbet 6 jelenetét, s csak azért nem folytatta, mert megtudta: Döbrentei Gábor az Akadémia főtitkára már régen megtette. Hevesi Sándor a Nyugat c. híres folyóiratban „Shakespeare Magyarország londoni nagykövete" c. írt beszámolót az 1928-as angliai nemzetközi Shakespeare Társaság ülésén az angol szellemóriásról tartott előadásáról.

Hazánkban Kazinczy óta mindig a **legjobb költők rajongtak és fordították a nagy drámaíró műveit**, pl. Petőfi, Vörösmarty, Arany, Kosztolányi, Radnóti, Szabó Lőrinc és Magda, Németh László, Áprily és Jékely, Vas István... és Mészöly Dezső. Színpadon is van 5–9 Shakespeare-mű minden évben. Kis túlzással, Shakespeare a magyar színpad legnagyobb szerzője. „Magyar drámaíró", mint legnagyobbjaink vallották. (Nem véletlen, hogy az egyik Róla szóló musical – Bródy – Várkonyi –: Vili Shakespeare, vagy amit akartok c. viseli, s pár éve a Madách Színház, nemrég a Shakespeare Színházművészeti Akadémia adta elő nagy sikerrel.

A **BNP Paribas Bank ingyen nyitott számlát**, kezeli a befizetéseket, és szokatlanul magas kamatot ad. Rózsaszínű postautalványon a bank nevét és az 1126. Budapest, Istenhegyi út 40/a számot, „Shakespeare szobor" rendeltetést kell feltüntetni. Átutalás esetén a bank neve és az alábbi számlaszám 13100007-0000012-05105002. Az egyik külföldi légitársaság Ausztráliából a bronzbaöntésre váró szobornegatívot – ingyen hazaszállítaná. S találtunk egy öntödét, mely jelképes árért kész az öntésre.

Rendezvények sorozatát indítjuk (kiállítások, hangversenyek, előadói estek stb.) a szobor javára, mintegy 7 (hét) millió Ft-ért készül Mészáros Andor halála 30. évfordulójára, 2002 májusára.

Shakespeare-t tisztelő tagjaink ötleteit, kiállítási és egyéb ajánlatát örömmel fogadom.

Dr. Nagy Károly (1126 Budapest, Gyímes u. 11.)

A háromnegyed évszázad nem kis idő. Hát még egy művész életében, aki két végéről égeti a gyertyát: munka, kiállítások, külföldi utak, és ismét munka. Festés, rajzolás, mert az élmények garmadája papírra, vászonra kívánkozik. S a festőművész már csak ilyen, állandóan dolgozik, alkot, mert a vérében van.

Egymást követték és követik napjainkban is a tárlatai. Csak az utóbbiak közül néhány: helyőrségi művelődési ház, Korona Szálló díszterme, városi művelődési központ, NyírPlaza, s persze a nagy, az életművet bemutató kiállítás 1996-ban a 70. születésnapon a Városi Galériában. Aztán – a teljesség igénye nélkül – tárlat Szatmárnémetiben, Rzeszówban, Budapesten, Nyírbátorban, Ungváron, Mátészalkán, Békéscsabán, Körmöcbányán, Debrecenben. Egyet azért ragadjunk ki: 1999 novemberében a Kelet-Magyarországban megjelent grafikáiból nyílt kiállítása. Ez azért érdekes, mert Soltész Albert nagyon gyakran jelent meg a lap hasábjain, szinte állandó munkatársa volt, így gyakran találkozhattak műveivel az olvasók is. Kitüntetései közül legbüszkébb a Nyíregyháza város művészeti életéért kapott, valamint az Egyesült Államokban odaítélt Mention-díjra.

Ne feledkezzünk meg arról sem egy mondat erejéig, hogy húsz éve vezeti Nyíregyházán egy kisebb közösség, az amatőr képzőművészek szakkörét. Kéthetente találkoznak a foglalkozásokon, s bizony közülük nem egynek volt már önálló tárlata, többször közös kiállításokon jelennek meg a közönség előtt.

– Minden képemet a saját gyermekemnek vallom, nagyon nehéz kiragadni belőlük egyet-egyet. Azért mind közül a legközelebb áll hozzám a Hortobágy című olajképem, s persze a nyírségi festményeim: Ősz a sóstói erdőben, a Nyírségi tanya. Nagyon szeretem ezt a tájat, az itt élő embereket. Ők a modelljeim, az állandó szereplői a rajzaimnak, képeimnek. A Nyírség számtalan képemen jelenik meg, ezernyi szállal kötődöm ehhez a tájhoz, úgy is lehet mondani, a Nyírség szerelmese vagyok. Ez már végigkövet ez életemen.

Élete főműve

Soltész Albert állandóan nyugtalan, mindig elégedetlen. Ez így természetes egy művésznél, s az is, hogy nyugtalansága állandó alkotómunkára serkenti. Úgy érzi, még nem festette meg élete főművét.

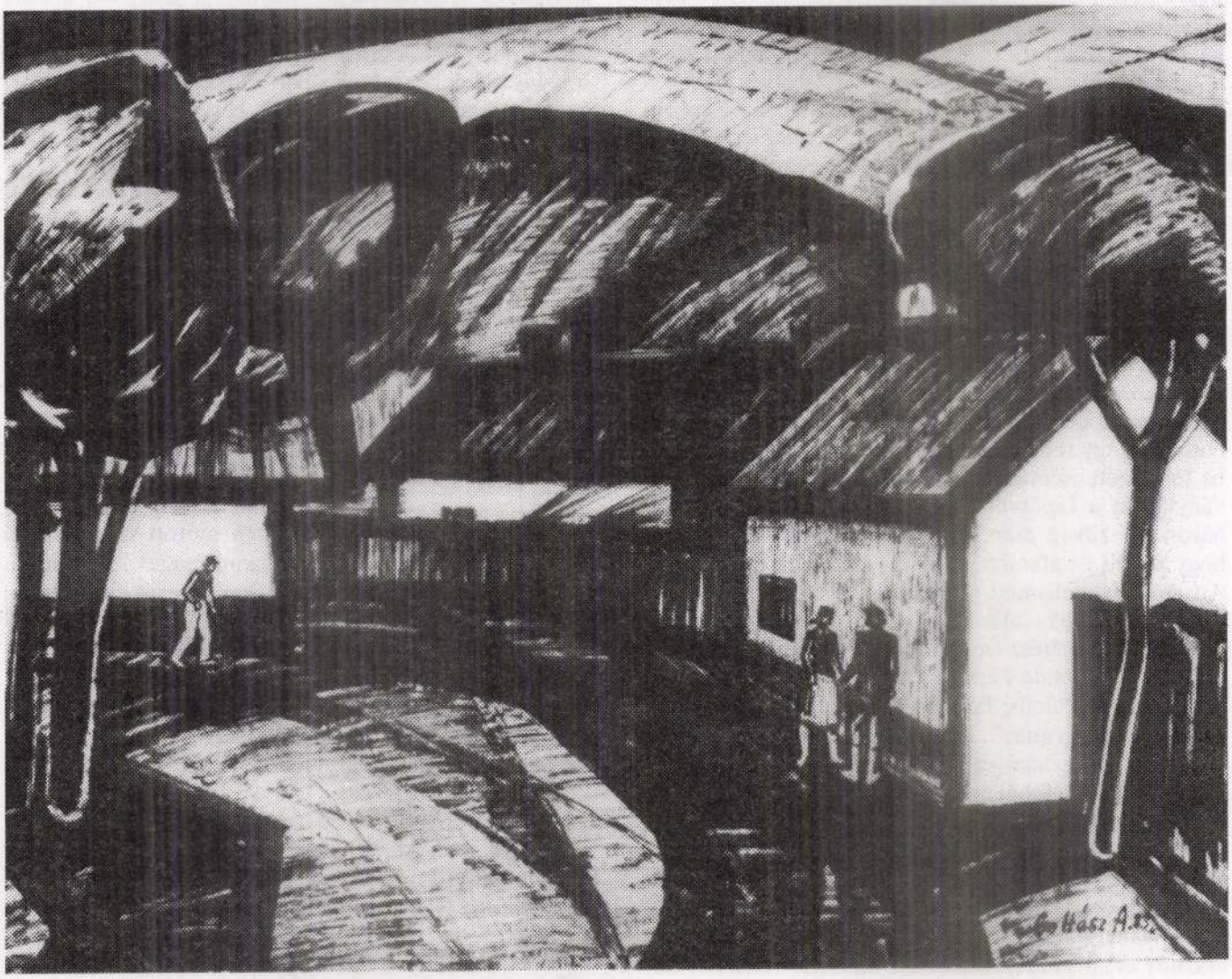

„Hegyaljai utca" , 43 x 60 cm – tusrajz

Sipos Béla

Soltész Albert a Nyírség szerelmese

A festmény akkor adja igazán önmagát, ha tisztes távolból nézzük. A színek és a formák harmóniája, a művész által elképzelt és ecsetvonásai nyomán vászonra festett, megelevenedett gondolatok összhangja csak úgy szólal meg a szemlélődőben, amikor megtalálja a megfelelő távolságot.

Igen, a távolságot a szeme és az alkotás között, amely azután közelebb hozza a művészt és a kiállítás látogatóját.

Egy nyíregyházi festőművészről, Soltész Albertről van szó, aki a **napokban töltötte be a hetvenötödik életévét**. Fiatalemberként került Nyíregyházára, azóta itt él közöttünk, évtizedek óta rajzolja, festi a nyírségi embert, a nyíri tájat. Nap mint nap találkozhatunk vele Nyíregyháza utcáin. Hol itt, hol ott tűnik fel fiatalos, szálfaegyenes alakja, beszélget ismerősökkel, barátokkal és számára idegen, de mégis ismerős emberekkel. Őket rajzolta és rajzolja most is, festette és festi ma is, foglalja keretbe zárt vászonra a számára oly kedves vidéket és az itt élő embereket. Nagy öröm ez számunkra is, hiszen szűkebb pátriánk, városunk hírnevét öregbíti határainkon belül és kívül, a nagyvilágban egyaránt. Soltész Albert nem tart távolságot. Közel, nagyon közel került hozzánk, Nyíregyháza, a Nyírség lakóihoz. Művészetével itt él a mindennapjainkban, nem rugaszkodott el a valóságtól, ő a Nyírség szerelmese.

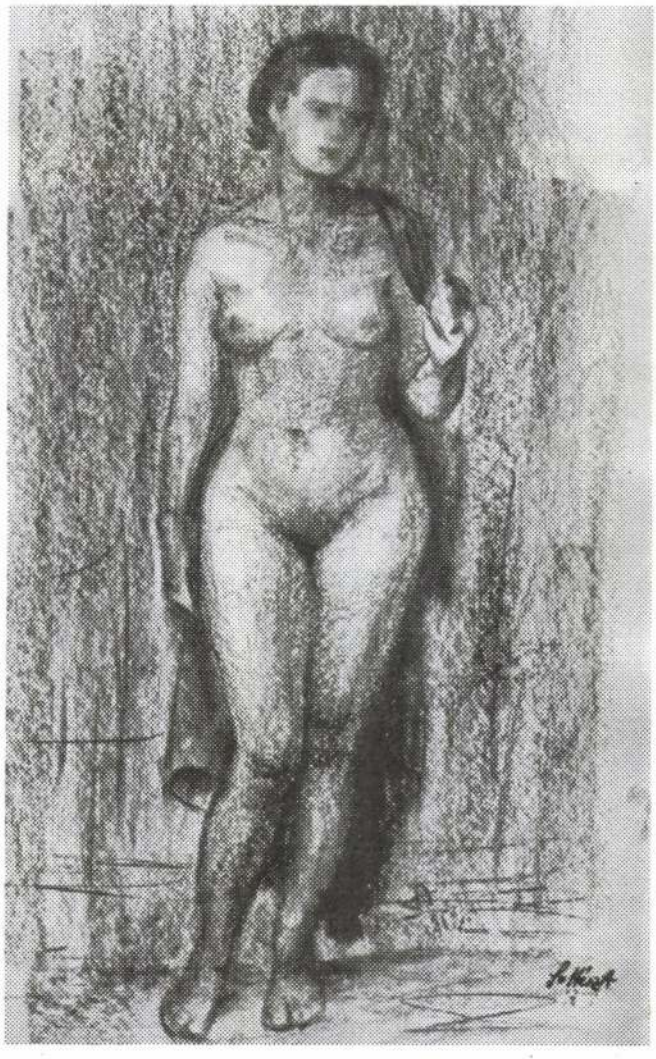

Soltész Albert: Női akt – krétarajz

Az első ló

Van annak már harminc éve is, hogy megismerhettem Soltész Albertet, a művészt, a festőt. Egy társaságban, a művészek kedvelt találkozóhelyén, a műgyűjtő és mecénás, művészetpártoló és művészbarát **Vigváry Laci** bácsinál. A kastélynak is beillő Széchenyi utcai házukban, ahol a műkincsek és ritkaságok sokasága sorakozott. Laci bácsi, a belgyógyász főorvos még ismerte Adyt, hatalmas négynyelvű könyvtára volt, élt, halt a művészetért. Amolyan találkahely volt a lakása, s ahogyan én Soltész Albertet ismertem ott meg, ő Boros Gézával, Koffán Károllyal ismerkedhetett meg.

Soltész Albert **művészi indulása kissé hasonlít a népmesei hős figurájához**. A debreceni elemi iskolában, szülővárosában, amikor talán még az ábécé felénél sem tarthattak, tanítója, Rákos Jenő egy házi feladatot adott: rajzolják le kedvenc állataikat. Berci lovat rajzolt, de olyat, hogy csudájára jártak. Képes volt éjfélekig rajzolni a petróleumlámpa imbolygó fényénél. A természetet nagyon szerette, hosszan nézte a naplementét, a viharos felhőket, s ezeket mind elraktározta magában. Ma is figyel a még benne élő és átmentett üzenetekre, képein a sokszínű árnyak ma is a tűnt nyarakat idézik. Rajztehetsége végigkíséri pályafutásán.

– Előbb rajzolni kell megtanulni, s csak utána festeni – vallja a jubiláló művész. – Rajztudás nélkül nem szabad ecsetet venni a kézbe. Minden művész odajut el a festészetben, ameddig a rajzkészsége engedi. Ezt már Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria volt főigazgatója mondta. De ez az utolsó betűig igaz. Fónyi Géza, kedves tanárom a főiskolán pedig azt sulykolta belénk: Uraim tanulják meg, a színt a művész keveri ki, a boltban csak festéket árulnak. Ez örök igazság.

Ugyanígy rendkívül fontos az anatómia ismerete. A festőnek az ujjában kell hogy legyen a természet arányrendszere, enélkül nincs rajz, festmény.

Tárlatok, kitüntetések

Húszévesen került Nyíregyházára, a helyi képzőművész szakkör és a Népfőiskola indította el a művészi pályán. 1950-ben lett a Képzőművészeti Főiskola hallgatója, s máig szeretettel gondol vissza tanáraira: Fónyi Gézára, Barcsay Jenőre, Szőnyi Istvánra.

összefüggés, kapcsolódás a maga helyén közöl ismereteket Czóbel mozgalmas, termékeny életéről, művészetéről. Az idő logikájára épülő tanulmányt számos idézet, dokumentum – emlékezés, levél, vers, kritikarészlet – gazdagítja, teszi élvezetes olvasmánnyá. A korábbi Czóbel könyvekkel összevetve, külön hangsúlyoznunk kell a szemléletességet. Rengeteg fotó, eredeti levél, meghívó, plakát, iratmásolat kíséri az értelmezhetőséget segítve, a szöveget. Az illusztrációkon kívül mintegy száznegyven színes és húsz fekete-fehér reprodukció kínál elmélyülést a festő roppant színgazdagságú festészetében.

Nem hiányoznak az albumból a monográfiához szükségszerűen kapcsolódó különféle adattárak – írásai jegyzéke, a kiállítások felsorolása, a válogatott irodalom listája és a névmutató sem. Kratochwill Mimi szép és fontos könyvet tett asztalunkra.

A kötetet a Művészetbarátok Egyesülete május 23-i budapesti klubösszejövetelén mutatta be a szerző. (Magyar Képek Kft. 2001)

Az elmúlt évek „globálművészeti" sokadalma után üdítő forrás csobogásával ért fel a Szombathelyi Képtárban **Mersits Piroska** festőművész emlékkiállítása. Gyurkovits Tibor remek elemzéseit hallgatva a megnyitón, volt okunk tűnődni: ugyan mi szél sodorta ide e megrendítő emberi sors lenyomatát őrző képanyagot? A falon sorakozó képek között megleltük a választ: a zsennyei romantikus kastély és park motívumai szervesen beépültek Mersits Piroska képi világába. Holtában e művekkel visszatért a kedvelt tájra. A Balaton, a Dunakanyar, Budafok hasonló szerepet töltött be! – s hát dolgozott a győri művésztelepen is. Egy műve emlékeztet erre a helyi múzeumban. (E tényt életrajzírói nem említik!)

A peremlét-sorssal sújtott festő azok közé tartozik, akinek jelentőségét megkésve ismerték fel. Márai írja: „Csak a kontár hiszi, hogy ős és előd nélkül érkezett". A kék szín varázslójának bűvös köpenyébe bújt művész sem rokontalan a pályán. Ecsetjét Bernáth Aurél figyelő tekintete fegyelmezte s merített százada más művészeinek munkásságából is. Vándormotivumai, képépítésének módja egyetemes jelleget mutat. A festészetét megülő melankólia, mély szomorúság s a kék szín dominanciája ama sajátos jegy, amely egyedivé avatja, másoktól különbözővé. Picassónak „egy korszaka" volt a kék, Mersits Piroskának az „élete", az egyéniségét megtestesítő szimbólum. A költő művészetét, emberi lényét a „kék madár" metaforával közelítette meg, de az nem a boldogság szárnyasa.

Mersits Piroska szerényen, bánatosan, rákényszerített csendességgel átsuhant a XX. század magyar festészetének egén. Ritkán hagyták leszállni! Az élet sem bánt véle kesztyűs kézzel. Nem volt újító alkat. Azt festette, amit a világból látott, tudata szűrőjén átbocsájtott s szíve diktált. Jó festő volt, akinek csillaga tán most váltott emelkedő pályára.

Mattis Teutsch János, a „brassói rajztanár"(!) már fiatalon az európai művészet ismert, kezdeményező alakja volt. A művészettörténet a harmincas évek közepéig követte s részletesen feldolgozta munkásságát. A kényszerű visszavonultságban, elszigeteltségben később csak kapcsolatai halványultak el, eszményeit nem adta fel. Azaz, létezett egy „másik Mattis Teutsch", akiről Almási Tibor szatmári-győri művészettörténész írt hiánypótló monográfiát. Megjelenését, akadémiai bemutatását jól időzítették: a Nemzeti galéria monstre-kiállításakor vehettük kézbe. Így mintegy kiegészítette, lezárta a tárlat és a vaskos katalógus alapján kirajzolódó képet – a festőről és művéről. Almási Tibor évtizednyi anyaggyűjtés, kutatás után öntötte formába a hatalmas tudás- és dokumentummennyiség sűrítményét. Annak mértékéről a kimerítő bibliográfia és jegyzetsor tanúskodik.

Munkája monográfia és értekező esszé szerencsés ötvözete. Gondosan bejárta, korszakokra tagolta, adatolta, hivatkozásokkal bőven ellátott tanulmányában, a pálya és életmű vidékeit. Figyelme minden lényeges mozzanatra, összefüggésre kiterjedt: a családi viszonyok, tanulmányok, utazások, a tanári munka, az alkotás kérdései, a technikai, tematikai problémák, a környezet, a változó politikai-társadalmi háttér bemutatásával átlátható keretbe foglalta az életművet. A könyv belső arányai annyiban térnek el a korábbi munkáktól, hogy a hangsúly eltolódik az utolsó, a kevésbé ismert, ellentmondásokkal terhelt korszaka felé. Az akkor született művek elemzésével, bemutatásával kívánja megerősíteni, hogy Mattis Teutsch oeuvre-je szerves egész, s „művészetének eredetiségét (–) ma már nem lehet megkérdőjelezni". Nyomdailag is igényes kötete nyeresége a magyar (s nemzetközi) modern művészettörténeti szakirodalomnak. (Régió Art Kiadó Győr 2001)

Fejér Zoltán: Pince-lejáró, 1996.

a választások után elfogadott kormányprogramot végrehajtani, még kevésbé visszaszorítani az egyre erősödő jobboldali hullámot. A tömegmozgalmak sikerei (a kiosztott földek megvédése, a súlyos gazdasági helyzettel elégedetlen munkásság tiltakozó tüntetései stb.) világossá tették, hogy túllépve a parlamenti demokrácia keretein — a dolgozók tömegmozgalmaira támaszkodó politikával lehet megvédeni a népi demokratikus vívmányokat és továbblépni a népi demokratikus fejlődés útján.

Az 1945-ös év az FKGP Szabolcs megyei szervezetének több mint 60%-os győzelmét és a jobbszárnyát vezető Andrássy Dániel főispáni kinevezését hozta. 1946-ban viszont szembe kellett nézni megyénkben is a heves baloldali tömegmozgalommal, a Baloldali Blokk megalakulásával, a B-listázások végrehajtásával, s az FKGP megyei szervezetét is érintő jobboldali képviselők kizárásával.

A Szabolcsi Kis Újságban megjelent Nyílt Levélért, s amiért a főispáni kar egyik tagja a nyilvánosság előtt bizalmatlanságát fejezte ki hivatali előljárójával, a belügyminiszterrel szemben — Rajk az ügyet a Minisztertanács elé vitte. Egy miniszteri bizottságot küldtek ki az ügy kivizsgálására, s Andrássyt felfüggesztették, majd 1946. augusztus 12-én felmentették állásából.

A Kisgazdapárt Szabolcs megyei jobbszárnya nemcsak hogy fontos pozíciót veszített a közigazgatásban és a megyei vezetésben, hanem mint ezt az 1947-es választási eredmények is bizonyítják — az említett események betetőzése képpen a főispán menesztésével jóvátehetetlen presztizsveszteséget is szenvedett, amit már igazából nem tudott kiheverni. A főispáni székben követő ugyancsak kisgazdapárti Tomasovszky Mihály gazdálkodó már a baloldali pártokkal való együttműködés híve és megvalósítója volt.

Szatmár-Beregben a kisgazdapárti jobbszárny nem szerzett olyan fontos pozíciókat a közigazgatásban, mint Szabolcs megyében, s így a politikai küzdelmek célpontja nem elsősorban a megyei vezetés átalakítása volt, annak ellenére, hogy itt is kisgazdapárti főispán állt a megyei közigazgatás élén 1945 december és 1948 eleje között.

Befejezésül az 1947. augusztus 31-i választási eredmények rövid összegzésével zárnám mondanivalómat.

1947 augusztus utolsó napjaiban a választások előestéjén a kisgazdapárt megyei lapja, a Szabolcsi Kis Újság eképpen latolgatta a választások esélyeit: „A kormányban feltehetően a választási szövetség tagjai vesznek majd részt (ennek ellenkezőjére csekély a lehetőség), s ha a szavazás a választási szövetség javára 60:40 százalék lesz, s a 60%-ból a kisgazdapárt 25, a koalíció másik 3 pártja 35%-ot fog kapni, a polgárság kisebbségbe kerül a koalícióban." — Majd ennek politikai kihatásait elemzi.

Nos az előrejelzések, ami az ellenzék és a koalíciós pártok viszonyát illeti, szinte alig tért el a valóságtól (országos eredmény 60,9% és 39,1% a koalíciós pártok javára). — Ami viszont a választási szövetségen belüli arányokat illeti, már egészen másképp áll a helyzet. Bár a Szabolcsi Kis Újság előrejelzései nem a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei választókerületre, hanem az országos eredményekre vonatkoztak — ez annál is inkább érthető, mert Szabolcsban az előző választásokon 62,72%-os, Szatmárban pedig 72%-os volt a kisgazdapárt győzelme — feltételezhető tehát, hogy mindkét megyében ennél jóval többet vártak, még akkor is, ha tisztában voltak azzal, hogy az 1945-ös választási eredmények semmiképpen sem ismételhetők meg. Mégis — az 1947-es választási eredmények ismeretében — ha a kisgazdapárt Szabolcsban eléri a 25%-ot, igencsak elégedett lehetett volna, hiszen éppen a felét, 12,5%-ot kapott. Hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg választókerületben a Demokrata Néppárt után a második helyen végzett, azt annak köszönhette, hogy Szatmár-Beregben 33 671-en, a szavazók 40%-a adta voksát a kisgazdapártra.

Szabolcs-Szatmári Szemle XX.évf.1.s
1985

Azok a tömegek, amelyek 1947 augusztusa végére már eltávolodtak a kisgazdapárttól, nagyrészt még a baloldali pártokon kívül keresték politikai képviseletüket, s mint a választási eredmények is mutatták — az ellenzéki pártok Szatmár-Beregben 16,5, Szabolcsban 51%-ot kaptak — nem jelentéktelen erőt képviseltek.

S ami az ellenzéki pártokat illeti — különösen figyelemre méltó, hogy Szabolcsban a kisgazdapárt által elvesztett 50% (az 1945-ös választási eredményekhez viszonyítva) a Barankovics-féle Demokrata Néppárt (28%), a Pfeiffer-párt (9,73%) és a Balogh-párt (10,4%) között oszlott meg. A baloldali pártok az MKP, SZDP és az NPP összesített erdeménye az 1945-höz viszonyítva nem változott, csupán a szociáldemokrata szavazatok áramlottak át a kommunistákhoz, mintegy közel 6%-kal növelve az egyik, és csökkentve a másik munkáspárt szavazatainak arányát. Szatmár-Bereg megyében ettől eltérő a kép, a Kisgazdapárttól leszakadt paraszti tömegek szavazatainak valamivel több, mint a felét szívták fel a baloldali pártok, elsősorban az NPP és a kommunista párt.

Az 1947-es választások után kialakult helyzet már új fejezete megyénk történetének.

Soltész Albert: Erdei tisztás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

Soltész Bertalan

1964 JUL 5.

1021

Munkások. Soltész Bertalan rajza.

„Fel!“... „Állé, hopp!“...

Egy új magyar világszám mesterei

A lovak szilajon vágtáznak körbe-körbe a porondon. A manézs körül a mennyezetig üres széksorok. A publikum csak este tölti meg.

„Fel”, „Állé, hopp!”... „Szaltó!”... „Állsz!”... „Padité!” Pattognak a vezényszavak. Remény széles hátára máris három artista ugrik. A ló vágtat, ők még magasabbra törekednek. Egymás nyakába állnak, s közben vágtat a ló. Aztán szaltó! Pörög az izmos test a levegőben... Száguld a ló. Már-már azt hisszük, a földre zuhan az artista, amikor biztos lábon áll meg a ló kiszélesedő farán.

Heten vannak. Szerelmük a cirkusz. Barátok jóban, rossz-

Soconiwicz, Leszek építész / Warszawa/ M.D.K.

Ügyes ötletek megvétele sorolás nélkül

Társtervező: S. Solarski, H.Solonowicz, B. Glowanczik

repr.

Lux Kálmán: A magyar szocialista falu tervpályázat
magyar építőművészet. 1961. 4.sz. 9- 25.l.

Sockl Tivadarné,

mit. Soteserius von

Sachsenheim Klára

Adel

läsd

Soterius alatt.

Sockl Tivadar

festő Nagyrében
1815–1861

lásd

Thieme-Becker

31. K 1961.

SOCKL, Benedikt festő (1815-1861)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
94.p.

SOCKL, Theodor Benedict

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980 62 p.
2. XVIII, 1981

SOCKL, Theodor Benedict

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980 62 p. ill. és ill.
2. XVIII, 1981

M.D.K.

Sockl Tivadar.

akadémiai arckép- és történetkép-festő

1846-ban átmenetileg megállapodik Pozsonyban és hirdeti magat. Előrőleg 1844-ben györött fest egy női arcképet, melyet egy könyvesbolt kirakatában tesz közszemlére.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között.
Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 23. old.

Kőrösbarcsai gard. népkör. III. 237

Sockl, Theodor Benedikt

archiepiscopus
Nagyszeben 1815–1861.

l.

Bielz Portrékat

67, 106. k.
454, 474, 475, 776,
668, 815, 816, 817,
819, 821, 824, 825,
826, 827, 828, 863. k.

SOCKL, Theodor, festő

TH. S. k. k. akad. Porträt- und Historienmaler, május 22.-ig elfogad megbízást, aztán Magyarországban tovább utazik. Hirdetés. (1846, 260, 264 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

mor 98 l. — Gerevich PA, 252. l. (Képe 253. l.) — Lepold—Lippay 57. l.

MUSZÉLY ÁGOST (szül. 1877)
Jézus és Szent Imre
Tondo. Fa, olaj, átm. 60 cm.

NYÁRY ALBERT BÁRÓ (1871—1933)
Krisztus a keresztfán
Vászon, olaj, 100×70 cm.

NYERGESI JÁNOS (szül. 1895)
Kettős önarckép
Vászon, olaj, 65×80 cm.

ORLAI PETRICH SOMA (1822—1880)
Petőfi szüleinél
Karton, olaj, 16×18 cm.
Jelezve lent jobbra: Orlay.
A pesti Műcsarnokban vásárolva a művész hagyatékából.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 849. l. — Maszlaghy II., 383. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festészet a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich PA, 252. l. — Lepold—Lippay 57. l.

Sock Mihály

körmöcbányai
éremvéső

lásd

Numizm. Közl.

1927–28. 115. l.
123. l.
(több helyen
is emb.)
124. l.

~~[illegible]~~

MICHAEL SOCK, éremművész

346.-II.MÁTYÁS,/koronázás/.-E/.MATTHIAS.II.REX.HUNGARAE CORONATVS.MDCVIII.+kor.mellkép j.vért,aranygy.r.-H/.SVB.TVVM.PRAESIDIVm.CONFVGIMVS:+Félholdon sugarak közt Maria jogarral,baljan Jézus.-1608.-25.mm.arany. /3,42 gr.&,ezüst/8,74;4,15 gr./.vert.Sock müve. 24.old Kép 60.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Eremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

MICHAEL SOCK, éremművész

339.-MÁTYÁS főherceg/Esztergom visszavétele/.-E/.MATTHI
AS.D.G.ARCHID.AVST.ETC.SVPR.EXERC.BEL.IN.HVN.INFER.DVX.
Lovaskép j.Lent középen MS.Szelvényben +MILITEMVS+.1601
H/.Erőditett város körül táborozó sereg.Szelvényben STR
STRIG.CAP.AN.1595./SEP...-1601.-49 mm.arany,/55,93 gr./.
ezüst/37,30 gr./.Sock müve.- 23.old

HUSZAR LAJOS: A Régi magy.emlékérmek katalógusa a leg
régibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Eremgyujtők Egy.kiadasa. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

MICHAEL SOCK, éremművész

346.-II.MÁTYÁS,/koronázás/.-E/.MATTHIAS.II.REX.HVNGARIAE.CORONATVS.MDCVIII.+kor,mellkép j.vért,Aranygy.r. H/.SVB.TVVM.PRAESIDIVM.CONFVGIMVS:+Félholdon sugarak között Mária jogarral,baljén Jézus.--1608. 25 mm. arany /3.42 gr./ezüst/8,74;4,15 gr./.vert.-Sock müve. 24.old. Fe kete repr. 60.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1657.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

MICHAEL SOCK, éremmüvész

345.II.MÁTYÁS,/Koronázás/.-E/.MATTHIAS.II.REX.HUNGARIA
CORONATVS.MDCVIII.+Korona,mellkép j.vért.--H/ABVNDANCIA
DILIGENTIBVS:TE:+Női alak babérkoszorúval és bőségsza
ruval.-1608.-Arany/10,20,gr,/,ezüst/8,75;4,75 gr./.
Sock müve. 1608.négyszögü csegely..24.old. Fekete repr.
60.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek ~~xxxxx~~ katalógusa
a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

MICHAEL SOCK, éremművész

345.-II.MÁTYÁS,/koronazás/.-E/.MATTHIAS.II.REX.HVNGARIAE
CORONATVS.MDCVIII.+Korona,mellkép j.vért.-H/ABVDANCIA
DILIGENTIBVS:TE:+Női alak babérkoszoruval és bőségszaruval.-1608.-Arany/10,20 gr./ezüst/8,75;4,75 gr./.1608.
négyszögü csegely~~xxxxxx~~/24.old. Kép. 60.old.Sock müve

HUSZAR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadasa. 5.csoport, 10.sz.
bp. 1973

MICHAEL SOCK, éremművész

344.-II.MÁTYÁS/Koronázás/.-E/.MATTHIAS.II.REX.HVNGARIAE CORONATVS.MDCVIII.Korona,mellkép j.vért.--H/.ABVNDANTIA DILIGENTIBVS:TE+.Női alak babérkoszorúval.pálmaággal,és bőségszaruval.-1608.26 mm.arany/10,20 gr./ezüst/8,75; 4,75 gr./.Sock műve.-24.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

SOCK, MICHAEL
KÖRMÖCI ÉREMMŰVÉSZ

M. VILČEKOVÁ-GERHARTOVÁ:
KP ERMINICKÉ MEDAILLERSTVO 16. A 17.
STOROČIA

ARS 4. 1970, 1-2, 92, 99

SOCK, A.
KÖRMÖCI ÉREM VÉSNÖK

M. VILČEKOVÁ-GERHARTOVÁ:
VP. EMNICKÉ MEDAILERSTVO 16. A 17.
STOROČIA

ARS 4. 1970, 1-2. oz., 99

A.SOCK, éremmüvész

348.-II.MATYAS/II.Ferdinánd királlyá választása/.E/.Lo
vas j.vért,madas kalap,Szelvényben:M.D.C.XVIII/A.S.--H/
15 sorban:KAISER/MATTHIAS.IM.LEB=/EN.BETRACHTERZHER/=ZO
ZOG.FERDINAND.ZVM.KIN=/IGE.MACHT.TAVSETSECHSHV=/NDTERT.
SIBET.ZEHENTN.IAR./NEVN.VND./ZWANZGTEN.IVNY./ZV.PRAG.
GEKRENDT.WARR./DIE.ORDTENLICHE.WAL.DAS./NEFSTE.IAR.GARE
BEN.DEN./ERSTEN.IVLIUS.PRESPVRG./DIE.KHRON.THVET.GEBE./
GOTLAS.IN.dáKAISER.=/THVMEMERLICH/ERLEBEM.1618.34 mm.ar
any//10,50 gr./,ezüst/12,85 gr./,vert.Sock müve.24.old

HUSZAR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1600-ig. I. Ujkor, 1526-1637

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

MICHAEL SOCK, éremművész

349.-II.MÁTYÁS koronázás/.-E/.MATTHIAS.II.D.G.REX.HVN GAriae.ETC.Kor.mellkép j.vért.lent MS.--H/.középen kétr szü magy.cimer,körüle 8 cimer,a tartományok kezdbetüive B-D-G-S-R-S-G-L-C-.É.n ./1608/.32 mm.arany./34,93;27,81 17;20 gr./,ezüst/16,70;14,60;13,39 gr./.vert,Sock müve. 20.old. Kép. 61.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

MICHAEL SOCK, éremművész

349.-II.MÁTYÁS/koronázás/.-E.MATTHIAS.II.D.G.REX.HVNGARIAE.ETC.Kor.mellkép j.Vért,lent MS.--H/.Középen kétrészü magy.cimer,körüle:HVNGARIAE.Körül 8 cimer,a tartományok kezdőbetüivel:B-D-G-S-R-S-G-L-C.-É.n./1608/.32 mm. arany/34,93;27,81;20,88;17,20 gr./-ezüst/16,70;14,60;13,39 gr./.vert.Sock müve.-25.old.-Fekete repr.61.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb idoktol 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Eremgyüjtök Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

SOCKH MIHÁLY, éremvésnök

ÉRMEI: Fleisch Györgyről 1609 /1616/-ban
Wenger Jánosról 1610, /1615/, /1629/-ben
6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. 1940. jan-dec.

SOCK MIHÁLY, éremvésnök

Wegner János, besztercebányai bányapolgár. 1629-ben város biró/1642-ben még él/. Feleyége: Hirschbergi Saly Viktória 67. Comeres barca 1610, Socktól. Av: Felirat, Címer, mezőben: 16-10. -Rev: Sima. -Réz, 8 sarku, 16+18 mm. mj. 18. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec.

SOCK MIHÁLY, éremvésnök

---

lerchenbergi Fleisch György, megh. 1617. 1601-4. selmeci ka
marai könyvelő; 1604-7, selmeci kamarai pénztáros; 1607-17
körmöci kamaragróf.-66. Címeres bárca 1609, Sócktól. Av:
Felirat, sisakdísz, mezőben: 16-09. Rev: Felirat, 4 részes ci-
mer koszoruban.-27, 29, 30: arany 5 dukát 17.50 gr. ezüst,
8.80 gr. ólom. 18. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

SOCK MIHÁLY, főéremvésnök

1590-1601 éremvésnök, 1601-1615 főéremvésnök Körmöcön. Legismertebb jelzett "M.S."/érmei: Esztergom visszafoglalására vert érem 1601.-II.Mátyás koronázási érme 1608. és 5 dukátos pénz 1614-ből.-Házassága alkalmából a városi tanács 1607-ben egy díszserleget adományozott neki neki. 4.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉRME, IX.évf. Bp. 1940. jan-dec

Sock Mihály

52 p. arany öt dukátos érméje Mátyás (II) király mellképével. Reprodukció.

Huszár Lajos: Monnaies de Hongrie, Budapest, 1963. 541

Sock Miklós

a XVII. század elején kőrmöcbányán
mint ékszerész ismeretes; jegye „M-S."

Huszár Lajos: Monnaies de Hongrie,
Budapest, 1963.

341

271

Sockh (Sock, Sockher)

Mihály

bélyegmetsző és ércm-

Erzsébet

+ 1615 Körmöcbánya

Irod

Thieme-Becker

31. k. 196. l.

Forrer: Biogr. Dict

of. Medall. V. k (1912)

Sock M

irod

Hu Pr magyarem

V. tábla.

Sock, Michael

1608-1610

lásd okv.

Hu Prsnagyérem

38. l. 49 l. 62. l.

Életrajz, számos

műve.

Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület

II. 171, 173,

Sock Michael

Körmöcbányai 1601–1613 körül

irod

Hu Prmagyerem 62. l.

Müvei: Esztergom elfoglalására kiszitett érem, 1601, II. Mátyás

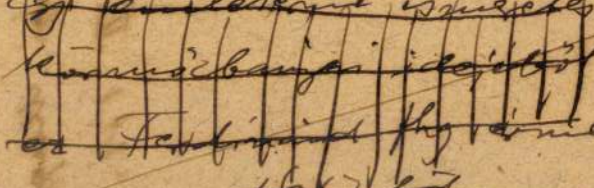

~~Egy emlékérme ismeretes körmöcbányai idejéből: az Ferdinand fhg érme 1617 ből.~~

érme (1608), Fleisch György körmöci kamaragróf érme 1609, Wenger János besztercebányai polgár érme 1610, II. Ferdinand érme.

A veglegei fel-dolgozásmál az érmekt leirása miatt Okr. Cásd. Ha ugyan leirom az érmeket.

Edsiny, browzkoi IV. 131

Sockh (Sock, Sockher) Michael

Eisensenker, nachher Obereisenschneider bei der Kammer zu Kremnitz, gestorben 1615.

1601 - ben nevezték ki Obereisenschneidere Körmöcbányán.

1607 11. Nov. Der Stadtrichter zu Kremnitz meldet, dass zur Hochzeit des M. S. ein Becher um 5 1/2 Rth. verehrt werden soll; die Stadtsenatoren erklärten sich mit dieser Hochzeitsgabe einverstanden.

Szám nincs a Stempelsammlungban.

Ratsmünzen IV. 1342. l.

Sock Mihály

körmöci éremvérő

II. Mátyásnak, még mint

főpercegnek Esztergom be-

vételére készült érme 1601.

A Déri Múzeumban -

Sör Verető. 281. l.

Sock Mihály

1590–1601 éremvésnök,
1601–1615 főéremvésnök
Körmöcön –

l.

Az Érem. 1940. 4, 6 l.

elmondok.

lt értesítem a nagyte-
1916 évi és a további mun-
ál szintén a nevezett
letve tőke törlesztés
gy munkálatainnak
fent marado összeg
énnek 25 % kál Leöben-
neti Cukkek nagyhere
ém javára engedélye-

és kellemetlenséget
tését azzal bátorkodom
ett kettő Crimet elhatá-
vélben értesíteni kegyes-
a Nagyt. Kintetű Elnök-
6 I-5 én legalázatosabb

HOLLENZER LASZLÓ
művészi és műszaki fényképész műterme
Budapest, IV. Klotild-palota
Lift. — Telefon.

lemer Lajos

Sock Mihály

l.

Huszárkörmöci

22. l. – 23. l.
24. l. 25. l.
42. l.

Sack Y Mórics, Kardmüves MDK.

1731 ben kér letelepedési engedélyt Sopronban. Szécsi születési. 141. old.

Csatkai Endre: A soproni késgyártók. 141.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa

é-

t-

d-

Sock A.

l.

Hunárkörmöci

22, 23. l.

42. l.

Sock A
1617.

lásd okv.

Hu Pr magyarem

38. l. 49. l. 62. l.

Elektrajz,

egy nuvelkeviva.

Sock, A.

Körmöcbánya ? – 1617

ivod

Hu Prmag érem.

Egy emlékérme ismeretes körmöcbányai idejéből: ez Ferdinand Hg érme 1617 ből –

Edénytöredék, ~~[illegible]~~ praemykenaei-Korn IV. 131

Sockh (Sock, Sockher) A.

Eisenschneider aus Kremnitz
1617 ben. Egyéb adat nincs.

Katmünzen. IV, 1342. l.

Sock A.

śród

Hu Pomagyczém

V. tábla

M.D.K.

Socher (Schocher) József

festő

A csatószegi főoltárkép mestere. – 1774-ben a belényesi főoltárt aranyozta és Vogl Gergely festő belényesi főoltárán végzett javításokat. Nagyváradon is dolgozott

Balás Edit: Sűhelyföldi szárnyasoltárok 63 l.

A barok kor oltárai.

Az összehasonlításból egyértelműnek tűnik, hogy a ma
hért második, 1783. évi terve alapján épült fel. A számo
forduló eltérései abból adódnak, hogy időközben néhány
A kutatás során előkerült falcsonkok helye azonban szin
ban forgó tervet igazolta. Talán érdemes megemlíteni, ho
és a fölötte lévő oratóriumon kívül a kápolna mellett he
is, közvetlen rálátással az oltárra. A leányok és a fiúk kül
tálhattak, míg a leányok kijárója az északra eső, feltöltött
a keleti oldalra nyílt. A fiúk az ebédlőből egy, az északró
gelyben elhelyezett ajtón keresztül jutottak a kertbe. A k
folyosószakasz végén ma is meglévő szép kőkeretes kapu
talán a tanítók használták.

Hefele műve

Bármily nagy a kőszegi árvaház eszmei, várostörténet
ge, nem véletlen, hogy a Hefele Menyhért életművével f
legfeljebb néhány szót veszteget rá. Arányait tekintve ug
belvárosát tekintve pedig még mai szemmel is túlságosan

SOCH Mihály

1609. Fleisch György

Huszár Lajos: Személyi emlék.
Bp. 1999. 34. Nr. 122.

Ferenc József, I. ő, magyar király
arcképe Plavitzi Józseftől

V. 172

Sochan Pál

Münchner 1912 186

iten aus. Es ist begreiflich, dass
der aus Siebenbürgen stammenden
n den breiten Strom des grossen un-
sie doch hier gelernt oder in sol-
en sich weiter gebildet, wie München,
vicklung der gesammten ungarischen
Künstler lebten alle bis zur ~~Ab-~~ der
Abtrennung
gemeinsamen geistigen und künstle-
ten und fühlen ihre Strömung auch
kamen meherer urwüchsige junge Talente
ster ~~Akademie~~ Hochschule für bildende Kunst und wurden später mit
ssen vereint Mitgleider der römischen
er wuchs die ~~schwungvolle~~ Erneuerung
ie die schädlichen Einflüsse der de-

Sochán Pavel

l

Wagner Profil

40.l

Sochan P.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1886.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

MDK

Sochan Pál, turócszentmártoni
fotografus

magyar eredetü ornamentumokat mint tót nemzeti motivumokat közöl. Ez a rossz festöböl vedlett rossz fotografus soakt kalózkodott.

Sochán Pál

festő

szül. 1862 jun. 6.

Verbicen, Liptószent-
miklós közelében
Pánszláv. A prágai
akadémián (1881-85) és München-
ben tanult. Stb.
Igen bő élträjz
1920-ban Pozsonyban
telepedett le.
1931-ben V. Pražáktól
önálló könyv jelent
meg róla
Tót tulró művészetpoli-
tikus, a tót népi
ornamentikával sokat
foglalkozott

Toman 627. l.

Soltén Albert

Kiállít Fotoglan

Énekmegyeremég, Miskolc
1970. feb. 8.

MDK

Soltény Nagy Anna

ruhaterv

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

Vesper

a. 54

2 Kōt. 8°

Dudík,

Prof. Dr. Beda

Geschichte des Benediktiner-Stiftes
Raygern
im Markgrafthum Mähren.

Mit steter Rücksicht auf die Landesgeschichte,
nach Urkunden und Handschriften bearbeitet,
vom —

Soltay Sándor

IV. é. ép. hallg. 1942-43

Kotsis-Tanszék

Templom, plébánia és legeinyegylet Zejpesten (Tervéret) Részlet és alapvajzokkal, sávlati képpel

Technika 1943

236, 237 l.

Zf. année, 3me série, tome II.
I.-538.U. _____ n. o., 1884

Soltay Sándor

III. e. ép. hallg. 1941–42
Kotsis-tanszék

Vidéki vendéglőterve

Technika 1942.
265. l (ábrával)

folyóir.

~~c. 62~~
g. 39
8r

Westdeutsche

Zeitschrift

für Geschichte und Kunst.

Herausgegeben

von

Dr. J. Hettner u. Dr. K. Lamprecht

III. 1. – 418. ll., I. – IV. képes tábla +
Korrespondenzblatt, 1. – 160 hasáb —

Trier
Fr. Lintz
1884

Soltay Sándor

III. éves gép. hallg.

Női tanulmányfej

c. vízf.

repr.

Technika

1942. 12. l.

Sołtész [ ], fazekas

L.:Dugár János

Széky Péter:Fazekasok,vevők és a csali korsók 4.

Esti Hirlap, Bp.1977,okt. 1o.

Salta József

II. éves hallgató rajza (repr.)

a Jövő Mérnöke, 1971. nov. 4.

Solta József

"Skopje 1973" felirattal készült rajz több kupolás épületet ábrázol.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 5.
XVIII. évf. 1. sz. 15. lp.

tásokat jellemző művészeti válto
tot is jelentenek.

Az 1780 és 1810 közötti szaka
ra jutó köznemesi-polgári művész
a kora. Ekkor szerveződnek illet
intézmények /Szépészeti Bizottsá
Ferenc könyvtár és múzeum alapit
biakban irányitók illetve közpor
válik természetessé, sőt tudatos
művészet, amelyben - ha nem is
minden területe és a társadalom
Ezzel a társadalmi átalakulás új
hetünk átfogó értelemben polgári
lódik a városlakókból, közhivata
kedőből, iparosból egyaránt. Pol
dejüleg a főnemesség is, amely

SOLTA Adám epiten

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp. OMIT Ép.Muz.,1992

115, 116.

MDK

Solta Ádám

Kiosztották a lakóházépítési tervpályázat díjait.
Magyar Nemzet 1953. jan. 4. 6. l.

Solta Ádám, építész MDK

Bp. Villányi út , lakóházak egyik tervezője. (Malomsoky Józseffel)
repr.

MagyÉp 1945-55.

Solta Ádám épitész MDK

50.III.14.tipusu lakóház repr.
50.III.16.tipusu lakóház repr.

Csordás Tibor: A tömeges lakásépités tervezési kérdé-
sei Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.260.l.

Solt Péter, építész

A Műcsarnokban vasárnap záruk „A műhely-munkák a weimari Bauhausban" c. kiállítás – A Bauhaus hagyományait ápoló mai magyar fiatal építészek néhány tagjával: Gerondi Jánossal, Horváth Lajossal, Solt Péterrel járta végig a kiállítást uri Endréné, a kiállítás rendezőjével.

Szombat délelőtt.

1977. jún. 4. Petőfi 10.00

MDK

Solt Lilla

Arckép, pasztell
Tanulmány, ceruza

MIÉNK kiáll. 1943.

SOLT HERBERT, építész

Szombathelyen 1965-ben az Építők Sportegyesülete új sporttelepének kialakitását korlátozott közhasználatu közterülettel Heckenast János és Solt Herbert építészek tervezték. 342.old. 26.jegyzet. 351.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és növényvédelmi terve 321.old

VASI SZEMLE, XXIX.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

SOLT HERBERT, épitész

Szombathelyen 1962 végén a város Tanács Végrehajtó Bizottsága és az MTÉSZ pályázatot irt ki az oladi dombnak és környékének rendezésére.A dijazott treveket Solt Herbert éxx/I.dij/és Heckenast János/III.dij/épitészek készitették. 340.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti tervei 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

SOLT HERBERT, épitész

Szombathelyen 1959 júliusában Solt Herbert épitész tervei szerint elindúltak az új köztemető parképitészeti és hamarosan a növénytelepitási munkái is.
338.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szo,bathely

SOÓ [illegible], műépítész

SOLT HERBERT, müépitész

2.ábra.-Szombathely.-A Derkovits-lakótelep módositott beépitési tervének vázlata.-Tervezők: Heckenast János, Rajkay László és Solt Herbert. Fekete repr. 331-old

HECKENAST JÁNOS- SZILÁGYI ISTVÁN: A Derkovits lakótelep 328.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XXI.évf. 1967 3.szám. Szombathely, 1967

SOLT HERBERT, müépitész

Szombathelyen tervpályázat/1963/felhasználási,beépitési tervek ,hétvégi házak tervezése.A városi tanács és a MTESZ hirdette meg.-A csökkentett 7000 forintos I.dijat Solt Herbert és Biró Ferenc terve nyerte.
413.old

HECKENAST JÁNOS: Napjaink városfejlesztési problémái
377.old.

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv.-XIX.évf. 1965.
3.szám. -- Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, műépitész

A Vas megyei Tervező Iroda kiállitása Szombathelyen 1964. dec.11-22.-Solt is szerepelt azon.
Szombathely,Rózsa Ferenc körut 12.--12 tantermes ált. iskola,4 politechnikai műhellyel,napközivel,konyhával, iskolafürdővel,tornateremmel.-Épitész:Solt.-Tervezés: 1960.-Kivitelezés: 1961-62.-Költség: 7.5 millió forint. Fekete repr. 116.old

HECKENAST-SZILAGYI: A Vas megyei Tervező Iroda 112.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965 1.szám Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, müépitész

A Vas megyei Tervező Iroda kiállitása Szombathelyen 1964.dec.11-22.-Solt is szerepelt azon.
Szombathely,Rózsa Ferenc körut 12.-12 tantermes ált.iskola.4 politechnikai műhellyel,napközivel,konyhával,iskolafürdővel,tornateremmel.-Épitész: solt.-Tervezés:1960. Kivitelezés:1961-62.-Köktség: 7.5 millió forint.
kép 116.old

HECKENAST-SZILÁGYI: A Vas megyei Tervező Iroda 112.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965
1.szám Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, SZILÁGYI ISTVÁN, műépitészek

A Vas megyei Tervező Iroda kiállitása Szombathelyen 196[illegible]
1964.dec.11-22.-Mindketten szerepeltek azon.
Képcelak:Sajtgyár bővitése.-Épitészek:Solt és Szilágyi.
Tervezési év:1962.-Kivitelezés:1965.-Épitési költség:
5 millió forint. Kép. 115.old.

HECKENAST-SZILÁGYI: A Vas megyei tervező Iroda 112.old

VASI SZELME, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965
1.szám Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, SZILÁGYI ISTVÁN, műépitészek

A Vas megyei Tervező Iroda kiállitása Szombathelyen 196
dec.11-22.-Mindketten szerepeltek azon.
Répcelak:Sajtgyár bővités.-Épitészek:Solt,Szilágyi.-Ter-
vezési év:1962.-Kivitelezés: 1963.-Épitési költség: 5 mi
millió forint. Fekete repr. 115.old

HECKENAST-SZILÁGYI: A Vas megyei tervező Iroda 11x.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965
1.szám Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, müépitész

A Vas megyei Tervező Iroda kiállitása Szombathelyen 1964. dec. 11-22.-Solt is szerepelt azon.
Szombathely: Idegenforgalmi Hivatal.Első részlet.
Épitész: solt.-Tervezés: 1961.-Kivitelezés: 1962 .
Fekete reprl 119.old

HECKENAST-SZILÁGYI: A Vas megyei Tervező Iroda 112.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965
1.szám Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, müépitész

A Vas megyei Tervező Iroda kiállitása Szombathelyen 1964. dec. 11-22.-Solt is szerepelt azon.
Szombathely: Idegenforgalmi Hivatal.Belső részlet.-Épitész: Solt.-Tervezés: 1961.-Kivitelezés: 1962.
119.old

HECKENAST-SZILAGYI: A Vas megyei Tervező Iroda 112.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965
1.szám Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, müépitész

A Vas megyei Tervező Vállalat Iroda kiállitása Szombathelyen, 1964.dec.11-22.-Solt is szerepelt ezen.
Szombathely: Allami Épitőipari Vállalat központi irodaháza.-Épitész: Solt.-Tervezés: 1963.-Kivitelezés: 1964.
Költség: 5 millió forint. Fekete repr. 119.old

MŰEMLÉKTOPOGRÁFIA: A Vas megyei Tervező Iroda 112.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XIX.évf. 1965
L.szám Szombathely, 1965

SOLT HERBERT, müépitész

A Vas megyei Tervező Iroda kiállitása Szombathelyen 1964.dec.11-22.-Solt is szerepelt azon. Szombathely: Állami Épitőipari Vállalat Központi Irodaháza.-Épitész: Solt.-Tervezés: 1963.-Kivitelezés: 1964.-Költség: 5 millió forint. 119.old.

NECKENASTOSZILAGYI: A Vas megyei Tervező Iroda 112.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965
L.szám Szombathely, 1965

Solt Herbert építész M.D.K.
/ Győri Tervező iroda/

Részt vett a pályázaton

25 000 forinttal dijazva

Társtervező: Rosta Sándor-Lőrincz József-Mányoki János-Grábics Henrik-Fekete László

Gárdonyi Jenő: Az Akadémia uj könyvtárpalotája terv-pályázatának eredménye

Magyar Nemzet 1963. decmber 22. 5.l.

M.D.K.

Solt Herbert

Pályaterve dijazva /25ooo Ft /

Társtervező: Rosta János, Lörincz József, Mányoki János, Grábics Henrik, Fekete László

Magyar Építömüvészet 1964/4 2-9-1.

Szabó Árpád: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának tervpályázata

Solt Herbert

iskolaépületét említi

Kubinszky Mihály: Szombathelyi séta.

Magyar Építőművészet, 1971. 2.sz.

62-63. l.

198

M.D.K.

Sołonowicz, H enryka épitész
/ Warszawa/

Egyes ötletek megvétele sorolás nélkül

Társtervező: L. Soconowicz, S. Solarski, B.Glowńczik

repr.

Lux Kálmán: A magyar szocialista falu tervpályázata
Magyar Épitőművészet 1961. 4. sz. 9-25.l.

MICHL SOLLER, késesmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,819 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old

/ 1,2./ V. késes. 265.old

U.VARGA MARIETTA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 268 old

ALBA REGIA.István Király Múzeum évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Sollenhoffer

pesti festő

1796

l.

Tanulmányok Bpest. II.

189. l.

MICH. S O L L A T, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 386.- Herr MICH. S O L L A T
Felvétel ideje: 1825. 3. July.
Hová vették fel: Dapoltza, /Tapolca/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

VIRGIL SOLIS, grafikus

--

Nyugat-Európa grafikusai csak Bécs 1529-es ostroma óta mutattak érdeklődést a török háborúk e eményei iránt. A század 40-es éveiben Buda körül folyó harcokról nagyméretü. több ducról nyomott lapok jelentek meg. Erchard Schön és Virgil Solis alkotásai. 57.old. 4.jegyz

[illegible] WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvei Hadjáratának egykorú grafikus emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1973

M.D.K.

Solis, Virgil, nürnbergi fa- és rézmetsző (1514-1562).

Pest 1542 évi ostromát őrözi tette meg 36.3 x 101.1 cm. méretű fametszetén, mely egyrar a porsonyi Pálffy János-féle gyűjteményben volt, jelenleg lappang. Hagy. tört. Kapcsarnok-ban egy régi fk. másolat.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 327-28. old. IV. t.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Solis rezín

+ 1563

l.

Divisparmtört

167 l.

1919 március 27 én

Tremeth András

Solimena, Francesco

festō

Gentmüeml.

239. l.

Solina Elemér

Kő és vér, ol. vegy.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd — Nagykanizsa — Zalaegerszeg

ban) in der Eustachiuskirche gleichfalls zwei Altarbilder. Solimans: „Der h. Aloisius vor dem Crucifix, rechts die h. Maria auf der Weltkugel und unten sieht man ein Schloss am Meere mit einem Engel," und „Der h. Johann Nepomuk, auf einer Wolke kniend, vor ihm ein Engel mit der Palme des Märterthums; wie den Höhen erblickt man zwei Engelsköpfe im Gewölk und mittelst ist Prag mit der Moldau Brücke sichtbar. Links am Rande des Bildes steht: „Gion. Cc. Solimán Inv e pinxit".

Kukuljević Sakcinski Ivan. Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb. 1859. 421 l

---

Moschini Gianantonio. Guida di Venezia. Venezia. 1815. I K. 91. II K. 630

Boni, Martino Dc: Biografia degli Artisti. Venezia - 1840. 962. l.

Wurzbach. Biogr. lex. 1877. XXXVI K. 251–

Soliman Johann Franz

Historienmaler geb in Dalmatien im Jahre 1716. gest in Venedig im J. 1784.

Igen elokelö dalmát csal ádból Hármarott, s kedvtelistöl. festegetett. Mestere Tiepolo volt. Többyere Velencében élt s 68 éves korában ott is halt meg. Munvei közül Velencében a következőkismeretesek: in der Kirche S. Pietro di Castello auf der Insel Quinta Valle, in deren Pfarre Soliman lebte. Zwei Altarbilder „Christus am Kreuze, zu dessen Füssen Maria und Magdalena", und „Der h. Johannes Evangelist von himmlischem Feuer beleuchtet und unter ihm die H. H. Peter und Paul in schöner Waldgegend" Beide Bilder sind im J. 1744 gemalt. Zu Dobrata (Dalmacia

Solimena F

magyar vonatkozásai

lásd

Magyar Művészet

1928. 57 l.

Solek, Valentin, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények Jegyzéke: "Solek, Valentin, Dennitz, Szilézia, 1675". 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Solek V./Valentin/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Deannitz
Szilézia:Solek V." 121.old

Batári Ferenc: Asztalosleg nyek Győrött a XVII.
sz zadban - Adatok Győr város asztalosmüvesség-
történetéhez 9 .old

rrabona,9.- Antus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz. évkönyve

Valentin Selek, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-ből: "Valentin Selek tischlergeseel uon Deannitz aus der Schlesing /!/". 101. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok a Győr város asztalosmüveségének történetéhez. 93. old

Arrabona, 9.-Kantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Sole József

ötv.

Kőmagyötvy 1260 sz.

20.

Soldos György

könyvkötő

Pápa 1787.

~~[illegible]~~ írad

Tróeskönyvk 76. l.

1821-ben Pápán

nemzetes Zsoldos

könyvkötő

u. o.

Soldatics Ferenc

Tanulmányfej, of.

[illegible] Arv. [illegible]. 1929. jun. 4.[illegible]. 30 l.

MDK

Soldatics Ferenc

Tanulmányfej, repr.

Árverési Közlöny 1929. jun. 4. rk. sz.

Soldátics Ferenc

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója- képével szerepel.
Festménye biedermayer szellemű.

Nemzeti Ujság
1929. VI. 9.

Soldatics Ferenc

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - képével szerepel.
Nagyon szép tanulmányfeje, amely a magyar
művészet régebbi korszakába vezet vissza. Jean
Baptiste Greuze hatása vehető rajta észre.

U j s á g
1929.VI.9.

Soldatics Ferenc

festőmüvész

Postatakarékpénztár mütárgy-aukciója - képével szerepel. A legszebb Biedermayer emléket idézi egy madonnaszerű feje. Friss, égőszínek, valósággal elsőfutárja a telifény festéskorszakának olyan kis árat jelentek kibiáltási árként, hogy nem is lehet bétséges a kép szenzációs pályafutása

Esti Kurir
1929.VI.11.

Soldaty Antal

Kir. építész

a XVIII. század második

felében élt.

Lehocky T. Bergmann.

monogr. III.

120 l.

Soldatti (szoldati) pallér M.D.K.

feltehetőleg aranos az 1760-ban Gyöngyösről (?) Erdőszadára küldött pallérrel, aki 5 aranyat kap.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. old.

-Benzi

Soldani, Massimiliano

Lotharingiai Károly
érme
1686-
Ransay · 95, 96 l.

-Benzi
Soldani Massimiliano
szobrászés
Olasz Éremmüvész

Lotharingiai Károly
emlékérme -

Rassay 10. l.

Jul. 1658-ban Firenzében,
+ Montevarchiban 1740-ben
Firenzében mukodött -

M. o 117. l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Massimiliano Soldani

Čerenov

Lásd

VI. K

Glbé 61 l

ban az lemezeket a

nak átadom, alázoto

értesíteni sziveskedjék, h

Műemlékek Országos

felvételein levonatait.

Egy másolat ára 35,

Nagyszeben 1917. V. 18án.

vagyok

8

Soldani, Massimiliano

l.

Budavinaf. 1936

391.

M.D.K.

Solcmarz József,keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott.Jóképességü dolgozó.1839-ben a pesti raktár leltározásában segit. 271 271.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

Solcz Erik festő

A tél egy rémét a zsennyei hűvéntelepen tölti

Vas Népe 1967 XII. 31

Solcz Erik MDK

müveit szivesen veszik a Kossuth Lajos utcai Képző és Iparmüvészeti boltban.

Weidlinger Vilmos: Mi lehet szebb dolog a művészetnél?

ESTI PÉCSI NAPLO. 1962. aug. 15.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Solbrig Gottlob

l.

Evang. Templ

327. l.

M. D. K.

SOLBRIG Gottlob (Johann)

szül. 1765 Marienthal, megh. 1842

1786 Mekényes ev. t. Krisztus kereszten oltárkép

Garas XVIII. 27

jelölt alnaplójában kiadás

A hivatalos másola

igazgat

Solbring Gottlob

Jesti

Gentmücnl

119.l.

Gottlob Solbrig festő M.D.U.

Mekényes, ev. templom oltárképe:
Kálvária. 1786.

Genth. Müeml. 1959 I. 195

Solber Simon

épitesz

Rozsnyó 1833

Lásd

Fleischer Bécs

85, l.

:e

terracotta

bronz

bronz

bronz

bronz

bronz

bronz

Solary

l.

LykaMagyműI800-50

476. l

MDK

Solary József kőfaragómester

Marczevicz E: A pesti Ferenciek terének kutpályázata. Bp. 1931. 18 l.

M.D.K.

Solarski, Stanislaw építész
/Warszawa/

Egyes ötletek megvétele sorolás nélkül
Társtervező: L. Soconowicz, H. Soconowicz, B. Glowanczi

repr.

Lux Kálmán: A magyar szocialista falu tervpályázata
Magyar Építőművészet 1961. 4. sz. 9-25.l.

A tót múzeum egyesület tulajdona.

Nagy emeletes épület gazdag természetrajzi, őslén
közép és újkori kulturhistóriai és néprajzi gyű
Egyházművészeti emlékei sorában van a bellai
király szárnyasoltárának szekrénye domborművel
templomból négy szent nőket ábrázoló oltár szár
század elejéről és egy szárnykép töredéke a Z
Lópérről.

A templom falkerítésébe foglalt csonka harangt
részében a padlón hever egy XVII. és egy XV
harang.

Turóczszentmihály R. k. pléb. templom

Egyhajós középkori eredetű, átalakított kőép

SOLARI, Peter Zöfarvy

1638-40 Malacka

An 1997/1-3. 239

M.D.K.

Solari, Bartolomeo, olasz cserepező mester

1772-ben dolgozik az egri líceum külső oldalszárnyának cserepezésén.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. old.

SOLARI, Bartolomeo olasz cserepepőmester. 1772-ben dolgozik az egri liceum külső oldalszárnyának cserepezésén.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

REMBRANDT .....

SÖKY József műgyűjtő

Banner Zoltán: Kinek gyűjt a műgyűjtő? = Békés Megyei Hírlap, 1993. aug. 14-15. 6. o.

1903-909-22

Térey-lakás.
Éléskamara.

78. Falikar.

1 darab hajlitott réz falikar virágmintázatú üvegernyővel.

Értéke.....6.20 K

Készitette a Magyar fém- és lámpaárú gyár az 1903: X. 9-én kelt és 1903: XI. 4-én 78671 sz.a. jóváhagyott alkuegyezmény alapján (666-903).-- Kifizettetett az 1904: IV. 5-iki 21092 sz. leirat értelmében (280b).

Sóky

Magyar Könyvészet
1927. 237

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Sóky

MAGYAR MUVESZET
1927. 237

Sokváry Károly: építész

M.D.K.

tervezte 1891-ben a pálos-vörösmarti templomot.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. old.

SOKVÁRY Károly épitész. Az 1891-ben tervezett pálosvörösmarti templom tervező épitésze /Tervj.187./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Joseph Vencel

ágpiontó - 1719

laid

Arch Ért

1910. 452

Sokolowski Zsigmond MDK

Saul és Dávid, olf.

Miscornok 1885. jun. lo.

Sokol Koloman

grafikus

László

Sokol Kálmán

alatt is

SOKOL KOLOMAN (KÁLMÁN)

Nevét Jakoby Gyulával, Kontuly Bélával, Kmetty Jánossal, Sokol Kálmánnal, Collinásy Györgygyel, Feld Lajossal, Kollár Józseffel és Sipos Bélával kapcsolatban említi:

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l.

SOKOL KOLOMAN (SZOKOL KÁLMÁN)

Verét az 1900 - 1905 közötti kelet-szlovákiai
művészek között említi, Strón Jenővel, Kontuly Bé-
lával és Kmetty Janóssal ~~is~~ kapcsolatban.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zvol východoslovenskej a rusz-
gardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l. szélejegyzet.

Sokol Kálmán

a pozsonyi Pravda 1962. XII. 12. 3.o.

a Šaučin L. cikke jelent meg róla.

Ladislav Šaučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 89.

SOKOL KÁLMÁN

Nevét Bauer Konstantinnal, Jakoby Gyulával és Jarusch Antallal kapcsolatban említi:

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 38.

SOKOL K

A festészet nem nyujtott megélhetési lehetőséget, így a mellett ~~a~~ bentesként keresta kenyrét.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 14.

Sokol Kálmán

nevét Jakoby Gyulával és Bendik Jó-

~~Jó~~ zseffel kapcsolatban említi.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom

Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 16.

SOKOL KÁLMÁN

1927 előtt elhagyja Kassát.

Ladislav Šaučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 15.

Sokol Kálmán

nevét Krón Jenővel kapcsolatban

említi:

Ladislav Saučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku. Košice 1964. 15.

Sokol Kálmán

1929-1934-ben jelentkezik az ifjú generáció tagjai közt.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 16. l.

SOKOL Kálmán

Fiatal munkás, 1921–1927-es években tagja a Króni iskolának.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 23.

SOKOL KÁLMÁN

nevél Kiún Jenővel karcsolatban

említi:

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 43.

HAJDUDOROG

Görög egyesült templom

Képe VU 1859, 29 l.

Sokolac vár romjai

Csikós Béla rajza

Repr.

Om VIII. 357. l.

Sokol Kolomar (KÁLMÁN)

Krón tanítványa, művészetére hatással van Bauer Konstantin művészete.

Pomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 33. 1.

Sokol Koloman – Szokol Kálmán

Rövid életrajzában megem-
líti, hogy a Króni iskola tagja
volt. 1925-ben Mallý G. tanít-
rája volt Pozsonyban.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom
Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 52.

SOKOL KÁLMÁN

„Podobizeň spolužiaka Imricha Oravca" – A művész osztálytársának, Oravec Imrének arcképe. 1922. Pastellel kombinált szénrajz. Zeprodukció

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 27.

SOKOL, KOLOMAN (SZOKOL KÁLMÁN)

A kassai városi rajzbíd tanulója, később híres grafikus Kmetty Jánossal és Kontuly Bélával együtt Kassán kezdte el művészi pályafutását.

Tomáš Straus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 29. l.

SOKOL KAĽAVÁN

Z tvorby východoslovenských výtvarných umel-
cov 1900–1954. Krajská galéria 1954.
Košice

Tomáš Štraus: Andrej Jasusch a zrod východoslovenskej avant-
gardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.

Sokol Kálmán

Nevét Jasusek Antallal kapcsolatban említi:

Tomáš Štrauss: Anton Jasusek a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 51. l.

1666-ban hunyt el. Jóllehet magyar ötvös műv
az a fedeles, XVII. századbeli kupa, a melyet
P B betűkből álló mesterjegye fölött koronát
testén a négy erényt ábrázoló dombormű van k
billikomok csinos példáját látjuk az ugyancsa

Korántsem ilyen díszesek, de hazai öt
úgynevezett pogány-pénzes-kannák, a n
antik ezüst, néha aranypénzek vannak befogl
által kiállított ilyen pogánypénzes kancsó (38
világi pályafutása után 1682-ben a templomba
donátor nevével együtt: NEUJAHRS OPFER
mely felirat egyszersmind azt gyaníttatja, hogy

Igen érdekes edény a kancsók dús vála
azért, mert ennek saskörmöket ábrázoló lábacs
szögletűre készítette s ezenfelül szélén, talpán
tette az ötvös. (382. ábra.) Egyik lapján elől b
testamentomi igét látjuk: BIBITE EX EO OM
évszámmal van ellátva, a miből a kancsó kész

A XVII. századi elsőrendű magyar ötv
ev. ref. egyház tulajdonát képező 381. ábránk
melynek donátorát és készítési évét a fedél belső
ENGEM CZINALTATOTT · AZ DEBRETZE
LARA · ISTENNEK · NEVENEK · TISZTESS

Sokol Kálmán

nobrász

l.

Catalogo XXIII. biennale Venezia 1942-XX

280. l.

zélye a legkülönbözőbb változatban diszítette;
, a miért czápás poharaknak nevezzük
eppekhez hasonló ábrák vannak kiverve vagy
neteket tüntet elő s í. t.
pohár (383. ábra) részben aranyozott ezüstből
akva; testén trébelt ornamentumok között egy
n ezt a feliratot viseli: ICH MICHAE GROSS
CHTER: MATHIAS KÖNIG: VND GEORG
CH MIT DIESEM BECHER UND BEFREUE
a poharat 1655-ben ajándékozták a megnevezett

nását láttuk a báró VAY SÁNDORNÉ által kiállított,
t czímer van bevésve. Az elsőben magyar öltözetű
obbjában kivont karddal, baljában tőrrel (?); a
ugró zergét látunk. Az első czímernek körirata:
. ANNO DOMINI 1688, a másiké: MICHAEL
E SZÉK C(elsissimi) P(rincipis) IN(timus) stb., a
értjük, hogy a korsó egykor TELEKI MIHÁLY
zelláré és második feleségeé: KÖRÖSTARCSAI VEÉR
t, alig állhat fenn tehát kétség az iránt, hogy
edény nem erdélyi mester munkája.
gazdag TELEKI MIHÁLY kincstárához tartozik
p s a XVII. századvégi magyar ötvösség remek-

43
226

rgischen ungarischen Kunst wäre
der Goldschmiedekunst, ~~nicht erinner-~~
der altungarischen Kunst nicht gedenken würden. Sie hat
gestaltet, sondern ~~ebenso~~ auch
rgens hervorragendste Rolle in der
~~ten~~ schon durch seine reichen Silber-
ie grosse Anfrage nach ~~den Produk-~~ Erzeugnissen
~~sachten~~ die mannigfaltigen Zeit bedürf-
tholische, als auch die protestan-
~~chiedenes zur Lithurgie~~, die Wünschen der füh-
in erster Reihe des fürstlichen Hofes,
die ~~von~~ Schmuck ~~strahlende~~ liebende ungari-
e Paradewaffen, Säbel, Dolche,
ehe Wortschriftung Kriegsehre

Sokol Koloman

l.

Wagner Propel

59. l. 45, 46. t.

Sokol Kálmán

Grafikus
részt vett az alábbi
kiállításon Csehszlová-
ki csoportjában
Egy fametszete repr. a
katalogusban.

Cat Chicago 1935/36.

Sokol Kálmán

grafikus

vesit vett az alábbi

kiállitáson Csehszlová-

ki csoportjában

Los Angeles [1936?]

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sokol Kálmán

részvett a varsói nemzetközi fametszet-irod kiállításon

Catalogue. I-e Exposition Internationale de Gravures Originales sur Bois a Varsovie. Institut de Propagande de L'Art. 1933. 37 l.

Sokol Kálmán

festő és grafikus

szül. 1902, dec. 12

Liptószentmiklóson.

Pozsonyban, a prágai akadémián, Németországban és Párizsban tanult.

Toman 629. l.

a szöveget sisztán nem ötem.

Alla rivista «Corvina», che inizia oggi la sua nuova vita, desidero che giungano il mio cordiale saluto e i miei auguri. Essa ha davanti a sè un nobile compito: quello di avvivare le relazioni culturali tra l'Ungheria e l'Italia, continuando, nel nome e nell'opera, la tradizione del Re Mattia, la cui memoria per cinque secoli è stata cara ai nostri due popoli, come di colui che volle legare alla grandezza politica e militare della sua Patria, la gloria ed il genio della Civiltà Italiana.

Societta Georgius

köfarajó Kassa

Horvatkalyáskori

142. l.

Sohor, Franz, alias Franciscus Illegi-
timus, pozsvuyi ötvös-
inas V. 150.

Sohor Ferencz, pozsonyi ötvös mat V. 95.

Sohor Ferencz
alias Franciscus Illegitimus

ötvös

lásd

Mih. Pozs. 95.

Sohor Ferenc

ötvös 1840

Pasid

Mih. Pors. 150

SOHN, Franz, pozsonyi kardcsiszár

F. S. bürgerl. Schwertfeger, lánya meghalt. (1765, 102. vrám, 41)

—

F. Sen, bürgerl. Schwertfegermeister, 14 napos lánya meghalt. (1766, 64. vrám, 41)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Sohind

francia ácspallér, kiváló építész. A XVIII. sz. közepén élt Marosvásárhelyen. Ő épizette az udvarhelyi kétemeletes iskolát, melyet 1771-ben adtak át a használatnak.

Genealogiai Füzetek

1904. II./9. l

füzet

Sóháti fatemplom

Kárpátalja

l:

Müvészeti Hotek Ungvár
1941. 15. l.

Sohási Jatemplom

kepe repr

Csikvári Ungvár

161. l

M.D.K.

Sóháry Margit szobrászmüvész

"A baltimorei téli tárlaton első dijat nyert" Kisgyermek szobrának repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1935. jan. 13-19. XXV. évf. 3. sz. 97. lap

Project für eine griec

Schnitt *G-*

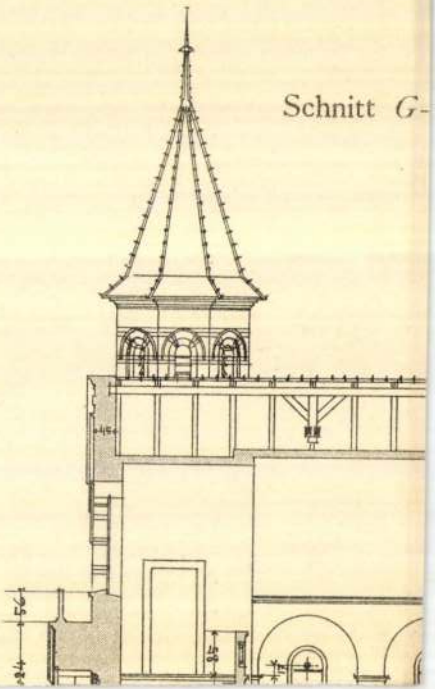

Sohár József

ipam.

Est. 1928.

1903 V. 25. Kassa ~~Budapest~~

Számvevőségnek. Aigner Lajos kassai utiszámlája érvényesítés végett átítetik (258/903)

Sohár József

1923. nov. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

A vágy, vszf. 400.000.—

II. 187

~~Hegyszlaman Imre~~

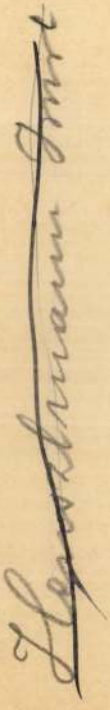

4

NOS: TASNÁDI NAGY ANDRÁS. — 4. EŐSZE ANDRÁS:

is Nagy v. Tasnád. — 4. Andreas Eősze: Fra Angelico. —
nni Kiss de Pánd: Andrea Nagy de Tasnád. —
o.

Sókuti sk. templom

szentélye gotikus

Emelkassaiegyhm

II. k. 618. l.

Sokorszky Miklós festő

A nombathelyi Savaria Múzeum Gran Liábítása nyílik

Reggeli Krónika, II. 1969 X. 25

Sohár József

festő

Műcs. kiáll. 1932 tól

Pipics 120. c.

Herzfelder Gábor dr. V. 197.

Sohár (Sztanek) József

ki II. Nemzeti Szalonban

1920. jan. feb.

Mocarense, vízf. 1000.—

Salome, vízf. 1000.—

Kigyóbűvölő, vízf. 1000.—

1920. május

ki II. Nemzeti Szalonban

Csendélet, olaj. 3000.—

1920. dec. u. o.

Ballett pantomim, vízf. 1600.—

Sohár József

festő Múlsarnok

1932. tav. tárl. 332

közlésben, hanem a meghatározásokban
törekszik káprázta tó elnevezésekre, s az il
Vannak természetesen alternatív, vagy ne
nak szánt altribuciói; ingadozásaira azor
ményekre. Tárgyakként adtunk bibliográ
sokat azonban mellőztük; így is bő lett.
mint a nagyszámú kép, laponként átlag
és szobroknál iskolák, az iparművészeti t
ben csoportosítottuk. A kódexek is időr

A lajstromok az esztergomi gyűjt
ostromot megelőző állagát tartalmazzák.
helyen őrizték, aminek folytán a gyűjt
szenvedtek, amelyeket azonban, topográf
lembe. A lajstromozási munkát 1941-ben
mat is.

A kötet kollektív munka eredménye
Tibor, a Régészeti Múzeumét és a Kin
Berkovits Ilona írta. A képtár meghatá
Genthon István értékes közreműködésév
gyait Csányi Károly (ötvösség, kerámia,
leltára, és a gobelineket illetően Dutka M.
Balogh Albin és Lepold Antal kutatásai
meghatározói Csányi Károly, Genthon Is

Sohár József

Téli táj

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április 21 l.

MDK

Sohár József

Csendélet olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Május. 20.l.

MDK

Sohár József

Ballett pantomin, vf.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
16.1.

tü Bizottság !

n a nagyméltóságu m.kir. Vallás- és
rium 340-4 / 72-1930 számu utalványa alapján
ttatott 600 P szóval Hatszáz pengő
n és Kiss Dezső okl.épitészek nyugtat-
összeget a székesfehérvári ciszt.
ok vételára fejében felvették - fel-
beküldeni.

Mély tisztelettel

biz.tag

Sohár (Sztanek)
József
festő
1906-10.
Elmisk 1930
88. l

Sohár Gabriella.

a Képzőművészeti Alap kiállító csapatja Szabolcs-Szatmár megye több községében a betakarítási időszakban a dolgozóknak kiállításait rendezi, a kiállítási csapat tagja.

Magyar Nemzet, 1972. aug. 8. 12.

M.D.K.

SOHÁR Félix

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 1954. 333.l.

~~FG~~

1688.

Sohân Pál

turocszentmártoni festő

l.

Málmagyrépszüw. V.

281 l.

282. l.

Soh Julia

Teramiz.

Orvoláson vészére készített füzzománcfalu Salgótarján az V. Zománc és Üvegmű-vészeti Biennálén.

TV Híradó
1979 XII. 21. 19.30

Sógorka József, amatőr szobrász

Az amatőr képző- és iparművészek megjei kiállításán szerepelnek a művész művei: két térformája, művesen megmunkált márványplasztikája. (említve)

Vincze István: Amatőr művészek tárlata. Fejér Megjei Hírlap, 1977. okt. 15.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Sogor József

építőmester

lásd

Ki-Kinoda?

750. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

MDK

Sógor József épitész

Magánép.eng. Épitő Ipar, 1909. márc. 21. 114.l.

Sogni József

Forster Gyula báró. Erzsébet királyné ismeretlen arcképe. Vasárnapi Ujság 1910. jun. 19.

U. 297

A kép az olasz pénzügyminisztérium tulajdona. A kép sedetileg a nápolyi királyné tulajdona volt. Sogni a bolognai művész akadémia, majd a milánói Brera akadémia tanára volt.

Sogni Józef

festo

U. 297

Sogliani G

Festö

l.

Arch. Sitz

1923-26.

206, 207. l.

208. l. (Kappel)

1903. III. 4. Pozsony.

A természettudományi társulatban.

Az 1902. évi államsegély felhasználásáról és a múzeum állapotáról adott jelentést tudomásul vétetik. (52/903)

Sogliani

l -

Arch. Ist

1929. 278. l.

stellt. Als das grundlegende Gesetz für eine lebensgerechte, auf Vernunft und Gerechtigkeit gegründete soziale Ordnung wurde die Zugehörigkeit eines jeden einzelnen zur Gemeinschaft eines Volkes erkannt. Es war ein verhängnisvoller Irrtum des Individualismus, zu glauben, der einzelne sei die vollgültige Erscheinungsform des Menschen und der Mensch finde in ihm seinen letzten Ausdruck.

In Wahrheit ist der einzelne nur denkbar in Bindung und Einordnung, in Familie, Stamm und Volk und findet durch sie und in ihnen seine jeweilige konkrete Daseinsform und Verankerung. Damit ist der Rahmen für die Entfaltung der Einzelpersönlichkeit gegeben und zugleich ihre einzig mögliche Voraussetzung.

Eine soziale Ordnung, deren Formen auf dieses entscheidende Lebensgesetz abgestellt sind, weist notwendig den Weg zur Überwindung der proletarischen Lebensform. Denn nunmehr wird der einzelne nicht mehr als ein gleichgültiger Teil einer Masse betrachtet, sondern als Verkörperung, als individuelle Ausformung des Wesens der völkischen Gemeinschaft. Je stärker er zur Entfaltung seiner Persönlichkeitswerte gelangt, um so größeren Gewinn trägt die Gemeinschaft im ganzen davon. Die Entfaltung

„Das Dilemma de

Die Kriegsursache: Churchill als poli

Von Dr. Hans

Der zweite Weltkrieg resultiert aus Englands Unvermögen zu erkennen, daß die Gegebenheiten des 19. Jahrhunderts, die die britische Vorherrschaft im Zeichen der sogenannten Pax Britannica ermöglichten, in der Gegenwart nicht mehr vorhanden sind. In un-

Sogliani Antonio

l.

Banfi - Ricordi

169. l.

talmukat, amennyire lehet kibetűzzük s magyar fordításban is megszólaltassuk a reájok vésett feliratoknak olykor titokzatos, néma betűit.

Hogy e feladatnak mennél teljesebben megfeleljünk, egybegyüjtöttük az epitáfiumokon megörökített egyes elhúnytak életrajzi adatait, a tőlük fönmaradt, vagy reájok vonatkozó levéltári dokumentumokat, hogy rávilágítsunk egyéniségükre, világszemléletükre, illetve jelentősebb közéleti, vagy történelmi szereplésükre is. E célra fölhasználtuk a Kassa - városi archívumnak tárgyunkat érintő gazdag tartalmát, amely az ősi sírkövekkel kapcsolatban, nem csupán helyi, vagy egyéni, hanem közérdekű és tudományos szempontból is, igen sok becses és tanulságos adatot tár elénk.

Sogliani

laid
in
Erdélyi Museum

1932.330.l.

Sogliani
festo

Bal XV - XVI. nuov.
II. 580 l.

Pálffy János hagyom.
Bazin 127.

~~t 1430-ban. † Brüggében 1494 augusztus 11-én.~~
1446–1467 Kőrt.

I: 23.

nekkel.

Keresztes

övettel letakart pad előtt állva van
Jézus vette, a kinek lábait baljával
lásra emelte, mig baljában világgöm-
omló szőke ~~[illegible]~~ haját fekete
zett ruhája kék és uszályos palástja
övekkel kirakott terrassera nyiló bolt-
n balról Ádám az almával, jobbról pe-
gy lombos fa alatt. A háttér hegyes vi-
rom csolnak élénkit.

Bete keretben,
.-- Szama a Hőrzs leltárban B:
~~[illegible]~~

~~. Öhlgemälde in schwarzen Rahmen mit~~
~~cm. hoch.~~

123

№ 39. pag 688 119

N. alt

6.000

Logliani, Giovanantonio

lásd tirenzei festő magyar vonatkozásai

B. I. Firenze 205–207. l.

Sogliani

kent Erzsébet Eéperöl

lásd

Arch. Ért.

1927. 220. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Vörös Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Sogliani, Giovanantonio

MAGYAR MUVESZET
1927.299

Jósa András dr. VII. 150.

Sogliani Giovanantonio, olasz festő.

Vasari szerint 1521 táján egy kiváló szép festményét küldte Magyarországba, lehet hogy II. Lajos királynak. Ugyanő írja, hogy magyarországi Szent Erzsébetről is festett egy képet, a melyet legnyabban a firenzei kir. Accademia képtárában találtak meg.

Arch. Ért. 1923-26. 206-208. l.

Vasari ed. Milanesi. V. p. 125

Crowe-Cavalcaselle: Geschichte der italienische Malerei IV. 1871. pag. 532.

1902-909-10
Igazgatói-lakás.
Closett.

511. Fali-kar.

1 darab rövid szárú falikar bronzból, liliom-alakú zárt burával metszett üvegből.
Értéke.....13 K

Szállitotta Barta Károly az 1904: XII. 12-én kötött és 1905:I. 20-án 111280 sz.a. jóváhagyott alkuegyezmény alapján (877-904).-- Kifizettetett az 1906: II. 15-iki 104492 ex 905 sz. leirattal (296-906).

Sogliani, Giovanantonio

Magyar Nemzeti
1927.299

MDK

Sorger Mihály
német epikus
a fricsi Zárkely epitože 1623

Balogh Jolán: A magyar renaissance
epiknek ~~3~~ 40.0.

M. D. K.

SOGER Lukács kőművesbegény

1686-ban kártulajdonos Budán

Gerő László: A budai vár helyre-
állítása Bp. 1951. 47. l.

F. Sofka

rajzolo

1.) Népjellegek a bánsági végvédékről. fametszet

F. Sofka rajza – Vas. Ujs. 1872. 429. l (szöveggel)

Sófalvi Antal
festő

M.D.K.

Numizmatikus

Birauktió 1957. Budapest.

24 l.

Sófalvi Antal

festő.

Döbrentei Gábor arcképe 1846-ból a M. Tud. Akadémia tulajd.

Thieme - Becker

II. k. 211. l.

bronz

bronz

nosa bronz

bronz

Sófalvi

l.

LykaMagyműI300-50

529. l.

Sófalvi Antal

Thieme Becker

XXXI. 211. l.

(Lyka)

MDK

Sófalmy Árpád

Görög nő arcképe, of.

Ernst Múzeum aukciói 43. sz. /1929/.
39.l.

Tófalvi Árpád

festő.

Ungvváron

működ. 1857. febr. már.

Szalacskai Keltár őstoglalkozási eszközei

VIII.177.

Sófalmi Árpád

festő. Ungvár

1857 febr.

Mingyl.

Lepke V. 198

Sófalmi Árpád Ungvárón

1857. febr. – márc. kiáll. kinesplt.
A festő műhelye, olajt., 50 frt.

Sofahl Lőrinc

MDK

József nádor tér 7. sz. házat előbb Kasselik, majd Sofahl Lőrinc épitette 1833-ban.

238.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

Soentinger József

Győr 1732

l.

Yankó Ötvös-apródok

8. l.

M.D.K.

Soefft Ágoston festő

A xIX sz. elején Olaszországban volt tanulmányuton

Telepy Katalin: Telepy Károly 100 év előtti olaszországi vázlatkönyvéből 177.l.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III; Bp. 1961.

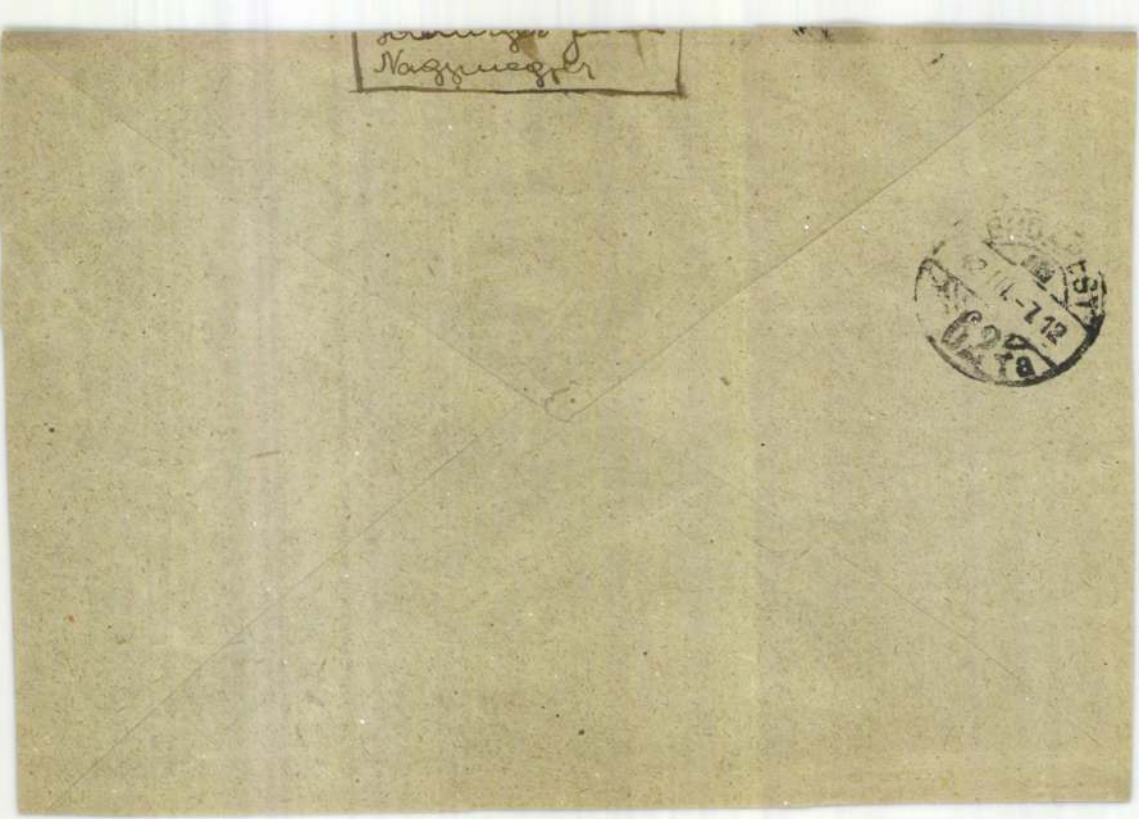

Sodronyzománc

lásd
z
Divíparmtöst

86, 87. l.
és kv. M.

Sódor Lajos

tervei alapján állították helyre a vise-
grádi palota egyes részeit.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László
stb.: Magyar Műemlékvédelem I
(1949-59) Budapest, 1960. 218 l.

Sódor Lajos

és Dragonits Tamás állítottak helyre (1951-52) az I. Országház u. 8. sz. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc szk.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

8941

SODOR Alajos

15 év tudományos kutatásai.
Bp. : BME Építört. és Elm.Int., 1988
30 p.

Sódor Alajos

az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottságának tagja, a szen belül az Építészettörténeti Albizottságnak ~~tagja~~ titkára

Rubinyszky Mihály: Az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottságának tevékenysége 1967-1969. években.
Éptud, 1970 /II/, 3-4.sz. 445-448.1.

Sódor Alajos MDK

Rajzai /repr./: /v.ö. !500.o. 9. jegyz./

Budai palota ablakának rekonstrukciója.
499.o. 11. kép.
A budai palota egyik ablakának rekonstrukciója rajzban.
508.o. 23. kép.
Visegrádi palota rekonstruált ablakának rajza.
509.o. 24. kép.

Gerevich László: Közép európai királyi műhelyek a XIV. században és a késő gótika.

ÉKK 1959 3-4.sz. 491.o/ - 534.o.

Sodomka János

ötv

Kőmagyötvi 1581. sz

aus der Kunstgeschichte erlöst, die Kunst im Jenseits der Kunstgeschichte geborgen. Aber der moderne Werkbegriff sperrte sich gegen diese Revision, weil er mit den primitiven Produkten nicht zu versöhnen war. Diese waren nicht als Kunstwerke nach modernem Verständnis entstanden, sondern stammten von anonymen Schöpfern, die der Gemeinschaft hatten dienen wollen. Die Radikalität der reinen Form, mit der sie vor ihr modernes Publikum traten, war nur die Kehrseite ihrer Fremdheit. Gerade in diesem Kunsterlebnis wurde die strahlende Idee der Kunst durch keine sekundären Merkmale mehr verdunkelt. Das ‹Unsichtbare Meisterwerk› lebte auch diesmal nur im Kopf des Betrachters, obwohl er es sich von Werken vorgaukeln ließ. Jetzt wurde er gläubig wie einst der alte Frenhofer (S. 153). Tatsächlich kamen die ersten Betrachter aus den Reihen der Künstler, welche die «primitiven» Produkte den Ethnologen entrissen. Sie waren es denn auch, die jene unmögliche Gleichung herstellten, aus welcher die moderne Kunst ihre Magie hervorzauberte.

Fortan sprachen sie, wenn sie Kunst machten, immer auch im Namen einer fremden Autorität und mit einer zweiten Stimme. Dabei stellten sie ihre Werke als frisch polierte Spiegel vor, in denen man einen alten Mythos zurückkehren sah. Paradox war dieser Akt darin, daß die Unmittelbarkeit der Form erst durch eine moderne Vermittlung hindurchgehen mußte, aus der sie im Echo widerhallte. Meist wird den Vertretern des «Primitivismus» vorgeworfen, nichts von

SODOMKA, Georgius besztercebányai ötvös

MÉrt 1999. 123-124.

Serleg 1840-ből, Georgius Todomka
beszterczebányai ötvös műve,
beszterczebányai múzeum
tulajd. VIII. 40.

Muz. és Kvt. Ért.

Kehely 1841-ből, Georgius Sodomka
beszterczebányai ötvös műve,
beszterczebányai ág. Muz. és Kvt. Ertegyház
tulajd. VIII. 40.

Sodomka, Georgius beszterczebá-
nyai ötvös VIII. 40.

Műz. és Kvt. Ért.

Sodomka György

Sodomka György

ötv

Kőmagyötvj 116. sz.

1585. sz.

M. D. L.

Sodomra gyönyörű ötvös

Bentercebányán, a 19 n. első felében dolgozott.

Divald Kornél: Régi ötvösművek Bentercebá
nya stb ág. hitv. ev. templomaiban. Bp. 1911, 10

Sodomka György

Ötv. XIX.

lásd

Arch Ért. 1910. 22.

SODOMKA ? György ? besztercebányai ötvös. Az egerszalóki rk.templom XIX. század közepéről származó Ex voto-jának jegye fekvő oválban GS betü. /Ld.Kőszeghy 117.sz./ /Voit.1956./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

4.000 K fizetést, az 1919. évi
zott évi 2000 K személyi pótlék
1918. évi december hó végével,
kiutalványozott évi 1600 K lak
állandóan szüntesse meg s ehel
1-től kezdve előleges havi rés
díjak és nyugdíjjárulékok levo
/6.400/ K fizetést és személyi
hó 1-től - f. évi május hó vég
letekben évi Háromezerkettőszá
f. évi február hó 1-től a fővá
leges negyedévi részletekben é
gelt nyugtáira fizessen ki és
adáskép számolja el.-

ivatalos m

irodav

Sodoma

festö

Gentmüeml.

119. l

MDK

Soditsch Lajos épitész

Eberling Béla épitésszel nyerte a harmadik dijat
a kispesti munkásházak terveire kiirt palyázaton

Cikk: Az új állami munkásházak tervei.

Vasárnapi Ujság 1908. 55.évf.48.sz. 978-979.l.

Sodics László

Az egerszegi Ganz Ábrahám szakközép-iskola diákotthonában van a vasi és a Zalai pedagógusok alkotótábora. Itt dolgozik a Vas megyei Sodics László, épen egy linót húz le.

P.i.: A pedagógus alkotótelepen.
Zalai Hírlap, 1976. júl. 30.

Soltén Albert

Bodrogpart (6. old)	akvarell
Borbányai táj	tus
Lábtanulmány	"
Lovasok	"
Mozdulatlanulmány	"
Ön	pant.
Sárospatak	pant
Sóstóhegi táj	~~zaj~~ pant.

Szabolcs-Szatmár megyei képzőmův. kiáll. 1959. katalógus

Solten Albert

Sóstói erdő	akv.
Szénapujtás	pszt.
Tanulmány/ej	rajz
"	"
Tanulmány	rajz
Tokajú hegy	akv.
Út a Rózsa dombon	pszt.

Szabolcs-Szatmár megyei képzőmiv. kiállítás 1959. katalógus

Golten Albert

Vájtaló lovat rajz

Haboles-Szatmár megyei kiáll. 1959.
katalógus

MDK

Soltész Albert

Kiállitási hir

Keletmagyarország 1968 juni 11.

Soltész Albert

(Nyíregyháza)

Lovas, Kréta, 28 × 41,5

Alföldi Tárlat Gyula 1966

Vat bor Csoór István 1966

Soltész Albert

„Fürdető lovasok" (rajz) és
„Tokaji művéntelep" c. akvarellje (eml.)
szerepel az alábbi távlaton

N.N.: Szabolcsi képzőművészek távlata
a zakomari kisgalériában

Kelet-Magyarország 1968 X. 6

Soltész Albert

Hortobágy c. képe (eml.)
szerepel a XIII. magyar. ősz. tárlaton

Korokmay Gyula: A XIII. magyar. ősz. tárlat

Keletmagyarország 1968 XI. 7. 9old.

Soltész Alberi

Szerepel az alábbi tárlatom
Nyíregyházán

Dr. Telepy Katalin: Benvenistől
napjainkig

Kelet Magyarország 1969 V. 9

MDK

Soltéin Albert, festő

A Barró Endre emlékkiállítás
anyagát – kb 80 festményt –
hat éri munkával gyűjtötte
össze.

– „Elfelejtett" festőművén a Galéri-
ában 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 18.

Soltész Albert festő

képei az alábbi tárlaton

b.e.: Kabdebói képzőművészek
tárlata a Fészek klubban

Kelet-Magyarország 1969. II. 16.

NDK

Soltász Albert

Kiállitási hir

Keletmagyarország 1968 nov.5.

MDK.

Soltész Albert

Kiállitási kritika

Keletmagyarország 1967 febr.19.

MDK.

Soltész Albert

Kiállitási hir

Keletmagyarország 1966 nov. 2o.

MDK.

Soltész Albert

Grafikáiról

Keletmagyarország 1966 nov.13.

Soltész Albert
grafikus

Vajnyeg tájait mutatta be
grafikai művein.

Tóth Ervin: Szabolcs-szatmári képzőművészek....
Művészet, 1970.november - 33.lap

MDK

Soltész Albert, grafikus

Grafikákat és akvarelleket

állított ki.

Magyari Vilmos: A hajdúsági művész telep

és táplata 56-58.

ALFÖLD, Debrecen 1970. okt. XXI/10.

Soltész Albert

festő

A szabolcsi vidék hétköznapok portréját mutatja be

Kovács Gyula: Szabolcs-szatmári képzőművészek.....
Művészet, 1971. január - 28. lap

Goltén Albert
grafikus

Részt vett a tárlaton.

Bodnár Éva: Hajdúsági művésztelep 1970.
Művészet, 1971. január - 27. lap

Soltész Albert

grafikus

„Ugrisiga tanya" (repro)

Bodnár Éva: Hajdúsági művésztelep 1970.

Művészet, 1971. január - 27. lap

Sottén Albert
festő

„Örökösföld" 1969.
(repro)

Vidos Zoltán: A „Stúdió 70" —
Művészet, 1970. november, — 34 lap

Soltén Albert
festő

„Önökösföld". 1969.
(vegyes)

Tóth Ervin: Szabolcs-szatmári képzőművészek....
Művészet, 1970.november - 33lap

Soltész Albert
festő

A Bessenyei György Népművelési
Főiskola növendéke volt.

Telepy Katalin: Szabolcs-Szatmár megye...
Művészet, 1969. október - 45 kap.

MDK.

Soltész Albert

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 okt.

Soltész Albert

Díjnyertes festménye a jubileumi pályázaton

Szabadcsi művészet tárlata Ungváron a jubileum alkalmával

Keletmegyeres Nyíregyháza 1970. már. 21

5. l.

Soltán Albert

Díjat nyert a megyei jub- i pá-
lyázaton

Keletmagyarország, Nyíregyháza
1970. már. 20.

Sollér Albert

festőművész kiállitása. Hajdúböszörmény. — Tom. Gyarmati Béla, Kelet-Magyarország, 1966. dec. 22.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969.3.sz. 243-284.l./

269. l.

hétköznapi munkájáról, [illegible] készüléséről beszélgettünk Grurics István igazgatóval, a szakosztály vezetőjével.

— Tavaly még nagy gondban voltam. Nem volt ugyanis szakképzett testne-

Soltész Albert

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1970 FEB 1

SZABOLCSI FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA TOKAJBAN. Február 7 és 27 között képzőművészeti kiállítást rendeznek a tokaji községi pártházban, ahol Soltész Albert festő- és grafikusművész 30 alkotását mutatják be. Február 7-én, este 6 órakor a megnyitó tárlatvezetője dr. Telepy Katalin művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főmunkatársa lesz.

1021

Soltész Albert

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

HÉTFŐI HÍREK

Budapest

1970 FEB 9

TOKAJI TÉL, 1970. Ilyen címmel képzőművészeti eseménysorozat kezdődött a Tisza-parti városban. Szombaton este Soltész Albert nyíregyházi festőművész és Lehoczky Imréné bodrogkeresztúri kerámikus kiállítása nyílt meg.

Megölte a bika. A Borsod

Soltész Albert

Kiállítása volt Nyíregyházán

N. N.: Befejeződtek a nyíregyházi
művészeti letek

Kelet magyarország 1969 III. 29

Sokér Albert

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: Kabolcsi képzőművészeti
tárlata Ungvárott

Kelet-magyarország 1970 IV. 4

Soltész Albert

Emlétve

Beregi magángyűtők Vásárosnaményben
Népművelés 1970. jun.

Soltész Albert

A hajdúböszörményi Hajdúsági Művészkelep tagja

Szakelyhidai Ágoston: Motívumok a Hajdúsági Művészkelepről

Alföld 1969 10 sz. 65 old.

Soltész Albert

festő, grafikus

Nyéregyházi műrén. Lehóczky

Imréné keramikusszal volt közös kiállítása Tokajban.

Őskerámia: modern műrénet

Északmagyarország 1970 II. 19. 4.

Soltész Albert

fes 60"

kiállítása volt a tokaji községi

pártházban

Kiállítás

Északmagyarország 1970 II. 11. 7.

Soltész Albert

festő

nyéregyházi. Kiállítása volt Tokaj

ban.

Északmagyarország 1970 II. 6. 8.

Soltész Albert

1. Rónaság akvarell

2. Építkezés kréta

XV. Szabolcs-Szatmári képzőművészek őszi tárlata 1970

Soltész Albert

1. Kapálók pasztell
2. Ház fákkal akvarell
3. Nyírségi tanya tus

XV. Szabolcs-Szatmári képzőművészek őszi tárlata 1970

SOLTÉSZ ALBERT Festőművész.

Állandó kiállító lengyelországi tárlatokon

Burget Lajos: Szellemi értékeink bemutatásáról.

KELET-MAGYARORSZÁG, 1971. szept. 19.

Soltész Albert

grafikusművész kiállitása. Fehézgyarmat, Müv. Ház. - Ism: B.L. Keletmagyarország, 1968. ápr. 7.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149-182. l.

17o. l.

SOLTÉSZ ALBERT

„KAPÁLÓK" C. SZÉNRAJZA (EMLITVE) SZEREPEL AZ ALÁBBI TÁRLATON.

BURGET LAJOS: MA NYILIK A XV. ŐSZI MEGYEI TÁRLAT.

KELETMAGYARORSZÁG, 1970, OKT. 25.

Soltész Albert

fotó

1970-ben kiállítása lesz Tokajban

Perspőmúr-i élet...

Északmagyarország 1970. I 8. 4.

Soltész Albert

Emlitve

Páll Géza: Rómától Nyíregyházáig
Keletmagyarország, 1970. aug. 30.
8. l.

Soltész Albert festő

Februárban kiáhítása lesz Tokajban

(benedek): Pezsgő művészeti élet Tokajban

Esza) magyarország 1970 I. 8

Soltész Albert

Tóth Ervin: Debreceni krónika. Koncz Zoltán /Nyiregyháza muzeumi/, Soltész Albert /Hajdúböszörmény, Művelődési Ház/ kiállitásáról. - Művészet, 1967. 8.évf. 4.sz. 41-42. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

88. l.

Soltész

Műve van dr. Vigyázi László magánnyomtatásban, teményében Nyíregyházán

Pál géza: Táslat a lakásban

Keletmagyarország 1969 XI. 14

Soltész Alberi

Böszörményi házak c. képe (emlí)

szerepel az alábbi

táslatan Nyiseny házán

Korokmay Gyula. 1 XIV. ősi táslat

Keletmagyarország 1969 XI. 16

Soóles Albert grafikus

Repr.: A Szabadság-híd
(grafika)

Kelenmagyarország, 1964. dec. 20.

Soltén Albert

Szerepelt a XXI. debreceni tárlaton.

Alföld 1966. jan.

A debreceni képzőművészet vázlatos. Új Rezső

Soltész Albert MDK

Megjelent a művésztelep megnyitásán.

--: Kapunyitás a böszörményi művésztelepen.

Hajdúbihar megyei Népujság 1964. jul. 28.

MDK

Soltész festőművész

Felvirágzott a kárpát-ukrajnai képzőművészet...
Szabad Szó, 1949. márc. 24.

Soltész =

biró-t jelent.

Wicknek a kassai
dómról írt könyvé-
ben e néven egy
középkori művész
szerepel, ami bizo-
nyára tévedés.

Soltész

XV. 4.

l.

Wickkassaidóm

21. l.

Soltész Albert, festő

Nyíregyházán nyílt meg kamara-kiállítására.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 14.

Soltész Albert

Lakói hegyek repr.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata. Nyíregyháza 1971.

Soltész Albert

Lakói kegyelet akvarell

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Soltész Albert

Solina II akvarell

Bösörményi házak —"—

Szabolcs-Szatmári képzőművészek-
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Soltész Albert
festő.

Két alkotással szerepelt a
Nyíregyházi kiállításon.
A „Varjas táj" és Soltészt még
önálló vízfestmény szerepel
a tárlaton.

Tóth Ervin: A Nyírség művészei.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 34.oldal

Soltész Albert
festő.

„Tél varjakkal"
(repro

Tóth Erwin: A Nyírség művészei.
Művészet, 1972. augusztus - 34 oldal

Soltész Albert
festő

Soltész Albert, Fónyi Gézától
tanulta meg a grafika
szeretetét. A művészet a
pasztell és akvarell technika
a legkedveltebb területe.

Tóth Ervin: A Nyírség művészei.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 34.oldal

Soltész Albert

A hajdúszoboszlói akvarellkiállításon, – ahol Szabolcs-Szatmárt képviselte, – szerepelt művével.

Tóth Erwin: Akvarellkiállítás Hajdúszoboszlón.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1972. jan. 6.

Sattler Albert

a Képzőművek Vállalat nyíregyházi Benczúr Gyula Termében öt művész kiállítása nyílt meg, melyen művei szerepelnek.

Képszabadság, 1972. márc. 4.

Soltész Albert

Lakói hegyek, akv.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata, Nyíregyházán, 1974/okt.

Soltész Albert

Solina II., akv.
Bösztörményi házat, akv.

Szabolcs-Szatmári képzőmű részek
őszi tárlata, Nyíregyházán, 1971/okt.

Soltész Albert

Lakói hegyek, repr.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek.
Őszi tárlata, Nyíregyháza, 1971 okt.

Galtész Albert festőművész

aug. 25.-én a buji kultúrházban meg-
nyitotta Szabó János amatőr festő ka-
maratárlatát.

Keletmagyarország, 1973. aug. 28.

Boltek Albert

S. A. munkatársa

/ Tóth Ervin /

Grafikái

Alföld 1985 /2

Soltész Albert festő- és grafikus művész

Tóth Sándor szobrászművész mondja: jelenleg négy rö
vidségi tag és két művészeti alapítag él a megyében,
1990-ben hárman dolgoztak Nyíregyházán:
Berecz András, Pál Gyula és Soltész Albert.

Tóth László: a Munkácsy-díjas szobrászművész
Kelet-Magyarország, 1983. okt. 8.

Sattérn Albert

„1919–1969". grafika
(repr)

Lobogú, 1969. márc. 19.

Soltész Albert

Nyíregyházán 1974. május végén rendezett Hamine
és a szocializmus útján c. kiállításon részt vett.

Népszava, 1974. máj. 31. 102elf. 125sz. 4p.

Soltész Albert festőművész

műveinek bemutatóját

augusztus 4-én nyitják meg a

Lengyel Kultúrában

Magyar Nemzet 1973 augusztus 3
4. old.

Soltész Albert
festőművész a nyíregyházi szabadiskola
növendéke volt. 1957 ben jelentkezett a
második őszi Tárlaton Nyíregyházáról.

Korokmay Gyula: Szabolcs-Szatmár
képzőművészete

Alföld 1973/10 67 old.

Tolteisz Albert.

A nyíregyházi Tolteisz Albert csaknem kezdet óta aktív részese a megyei képzőművészeti életnek. A csoport-kiállításokon mindig szerepelt. Egyéni kiállítása az 1961-es nyíregyházi kiállítása óta többször és több helyen is volt. Főleg grafikával foglalkozik.

Horokvary Gyula: Szabolcs-Szatmár képzőművészete.

Alföld 1973/10 68 old.

Soltész Albert

Az Alföld nov.-i számában műre szerepel.

Hajdu-Bihari Napló, 1971. nov. 4.

Saltérn Albert festőművérn.

Róka Gábor festőművérn kiállításán – a tiszavasvári Vasvári Pál Múzeumban – dec. 10.-én Saltérn Albert a bemutatott képeket ismerteti a közönséggel.

Keletmagyarország, 1972. dec. 9.

Goltész Albert, festő

A III. szabolcsi tárlat megnyílt Nyíregyházán. Mint alaptag először vesz, részt a tárlaton a művész. Kiállitott képeinek többsége nem az elmúlt két évben született. Önálló tárlata is volt a művésznek.

Páll Géza: Csalódást okoz-e a szabolcsi tárlat?
Keletmagyarország, 1977. aug. 28.

Soltész Albert

Soltész Albertnek önálló kiállításai voltak: 1969-ben Budapesten, 1970-ben Tokajban, 1976-ban Kisvárdán.

---- Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet.1977.szeptember - 27.oldal.

Soltész Albert

Méltatás

Koroknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember -18. oldal.

Soltész Albert

Soltész Albert a Művészeti Alap tagja. Önálló kiállításai voltak 1961-ben Ungvárott, 1965-ben Debrecenben stb.

---- zabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Soltész Albert

A képzőművészeti Főiskolán Soltész Albert mestere Fónyi Géza volt. A megyei tárlatok rendszeres résztvevője a művész.

----Szabolcs-Szatmár képzőművészei.

Művészet,1977.szeptember - 27.oldal.

Soltész Albert

1926-ban Debrecenben működött Soltész Albert festőművész. Tagja volt az Ujvidéki Szabadiskolának.

----Szabolcs-Szatmár képzőművészei.

Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Soltész Albert

„Örökös föld"
(repro)

—: Szabolcs-Szatmár képzőművészete
Művészet, 1977. szeptember - 27. lap.

Sattler Albert, festőművész

Kelet-magyarország, 1977, szept. 18.

Soltész Albert (Répromüvész) MDK

— Mozdulatkanulmány c. rajza repr.

Alföld, Debrecen, 1959. 1. sz. 2., 47. l.

Soltész Anna, IV.é.ruhaterv.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm.Kiáll. N.Szal. 1950. jun.

7 C.

MDK

Soltész Albert Képzőművész

Nyíregyházi művész. A decemberben (1957) megrendezett grafikai és kisplasztikai kiállításon mutatkozott be harmadmagával, néhány fotórajzzal és színvázlattal.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéről.

Alföld, Debrecen, 1958. nov.-dec. 107. l.

Soltész Albert MdK

Szerepelt a Déri Muzeumban 1957 dec. 15-én megnyilt kiállitáson

Dr. Tóth Ervin: A Hajdu-Bihar megyei képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiállitásáról.
HAJDU-BIHARI NAPLO, 1957. dec. 25.

Soltész Albert
festő

M.D.K.

A Szabolcs-Szatmár megyei kiállításon szerepelt

-43l.

Művészet, 1961. január. 1szám

MDK.

Soltész Albert

Müveinek közületi megvásárlásáról

Keletmagyarország 1966 jan.14.

Soltész Albert

festő -

M.D.

Részt vett a kiállításon.

„Kocsis lovakkal" (repro)

Kovács Gyula: 17 IX. Szabolcs-Szatmár megyei kiállítás

Művészet, 1965 - primus - 40 kap.

MDK .

Soltész Albert

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 jan.lap 42.

Soltész Albert M.N.K.

Művei a nyíregyházi kiállításon

Tokaji részlet

Telepy Katalin: Vita a megyei képzőművészetről

Keletmagyarország 1965. jan. 1.

MDK.

Soltész Albert

Kritika

Müvészet 1965 junius. lap 39.

Soltész Albert

festő

M.D.K.

A debreceni Csokonai Értelmiségi Klubban rendezett kiállítást.

Tóth Ervin: Debrecen kiállítási termeiből.

Művészet, 1966. január – 42 lap.

Soltész Albert

MDK

szerepelt a kiállításon.

"Vásárra indulók"

Sipkay Barna: Nem hű tükör a Nyírségi Képzőművészeti kiállítás.
Keletmagyarország 1964 jan. 19.

Soltész Albert
Gráfikus.

M.D.K.

Részt vett a találaton.

Tóth Béla: Tavaszi találat Debrecenben.
Művészet, 1966. június - 37 lap.

Soltész Albert festő

Mű nem említve

Páll Géza: Wincsenek
kulön èrdekek

Keletmagyarország 1966 màr 13

MDK.

Soltész Albert

Kiállitási hir

Keletmagyarország 1967 szept.15.

Soltén Albert

Szerepelt az I. debreceni nyári tárlaton.

Hajdú-Bihar megyei Nn. 1967. aug. 12.

Soltán Albert

Szerepelt a debreceni tavasri kiállításon.

Alföld 1966. jún.

A debreceni tavasri kiállítás és problémái. Sáj Rezső

Soltész Albert

† Magyar Képzőművészek Szövetsége Kelet-magyarországi területi szervezetének a debreceni Déri Múzeumban rendezett tavaszi tárlatán szerepel.

Keletmagyarország 1966. ápr. 10.

M.D.K.

Soltész Albert, grafikus

Nekány rajzzal vett részt a debreceni tavaszi tárlaton, melyeket Szij Rezső elismeréssel emlit meg, különösen a „Kaszálók"-at, viszont kifogásolja, hogy „megelégszik a látvánnyal, bizonyos lirai rággal, holott az erőteljességet fokozhatná ..."

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 6.sz. 72.old.

MDK.

Soltész Albert

Kiállitási hir

Keletmagyarország 1967 aug.27.

MDK.

Soltész Albert

Kiállitásának hiradása

Keletmagyarország 1967 febr.9.

MDK.

Soltész Albert

Kiállitási hir

Keletmagyarország 1967 febr.14.

M DK

Soltér Albert
grafikus-festő

Tózzlatanyagában szerepel az „Ősz a sóstói erdőszélén" a „Varjastáj", a „Hortobágy" és a Kapásokról készült grafikája

Tóth Ervin: Debreceni krónika
Művészet, 1967. cipszlis - 41 lap

M.Dk

Soltész Albert

festő és grafikus

A hajdúhószörmeinyi művelődési
házban mutatta akvarelljeit és
tusrajzokat. – „Ház fakkal"
(vegyv)

Toth Ervin: Debreczni krónika
Művészet, 1967. ápr. szám – 41 lap.

M.D.V

Soltész Albert

grafikus

Gendélet grafikájával és Tokaj's vízfestményeivel szerepel a vajai múzeumban.

~~[illegible]~~.

Kovács Gyula: Mai magyar képzőművészet. – Művészet, 1966. október – 41 lap

M.D.K.

Soltész Albert, (Szabolcsmegyei) grafikus

grafikai anyaggal szerepelt a IX. Alföldi tárlaton (a gyulai Vármuzeumban).

ALFÖLD, Debrecen, 1966.XVII.évf. 7.sz. 77. old.

MDK.

Soltász Albert

Kiállitási kritika

Keletmagyarország 1966 juli.3.

M.D.K.

Soltész Albert, nyíregyházai festő

akvarelljeivel és pasztelljeivel tűnt fel a XXI. debreceni őszi tárlaton. A kritikus (Szíj Rezső) „Harapelő" és „Varjas táj" c. képeit említi meg. Az utóbbit közli is a lap a 40. oldalon. Külön dicséri „Hortobágy" c. képét

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 1.sz.

70. old.

Soltész Albert

szerepelt a debreceni tavaszi találkozón

Hajdú-Bihar megyei Népújság 1966. ápr. 4.

MDK.

Sinkó Károly

Történelmi rajzairól

Népszava 1966 márc.2o.

Soltész Albert MK

szerepelt az 1963. ápr. 7-én megnyílt kiállításon.

"Kistarcsai táj"

Kovenecs Ilona: A VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállítás Békéscsabán.
Békésmegyei Népujság. 1963. ápr. 21.

M.D.K.

Soltész Albert
festő

Harapás", „Lovasok" című
képeit állította ki a nyíregyházi
kiállításon.

Szentgyörgyi Kornél: Kiállítás Nyíregyházán
Művészet, 1963. június - 40 lap

MDK

Soltész Albert

szerepelt a tárlaton.

"Varjas Táj"
"Hazafelé"
"Román hősi emlékmű"

Gál Béla: Igényes, szép kiállitás a VII. megyei képzőművészeti tárlat.
Keletmagyarország. 1962. okt. 21.

MDK

Soltész Albert

festő

Nyeregyházán tartott

kiállítást

Hirsch

Művészet, 1962. február. 43l.

Soltész Albert

Krampácsoldók.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1964 10. sz. 12. l.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: "Beszélgetők".című műve. Fekete repr
69.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

A 60-as évek elején Hunyor,Berecz,Soltész,Koncz jelent kezett egyéni tárlattal.Budapesten művészeink először 1969-ben mutatkoztak be a Fészek Klubban,ezt egy másik is követte.1966-ban a debrecenieekkel volt Ungváron az első területi cserekiállítás.1974-ben Szatmárnémetiben az első hasonló kiállítás. 65.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

- - -

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festo

1958-ban újra megalakult a megyei csoport. Titkár: Berky Nandor, Tagok: Berecz Andras, Daniel Reinhold /Nagykálló/, Gajzer Ágoston /Kisvárda/, Huszár Istvan /Rakamaz/, Járossy Gyula, Király Zoltan /Nagyecsed/, Koncz Zoltan /Ujfehértó/ Pál Gyula, Soltész Albert, Szalay Pal, Szerencsi Zoltán. 65.old

KOROKNAY GYULA: Szamadas a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

Reménytelen lett volna a helyzet, ha a fiatalok cserbe hagyták volna a megyét. Huszár István és Soltész Albert itt éltek és innen indelkedtek fel. 1961-ben a helyi művészek közül ők rendeztek először egyéni kiállításokat. 65. old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1. sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

A nyíregyházi szabadiskolások füvé szetét ma már alig lehet közös nevezőre hozni.-Sokan eltávoztak a városból,de itt maradtak:Berecz András,Huszár István és Soltész Albert. 63.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről 61.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz

SOLTÉSZ ALBERT, festo

Az 1971. tavaszan a Nyiregyhazi művészeti Heteknek voltak mas rendezvényei is. Az iró-olvaso talalkozó mintajara a TIT rendezett művész-közönség talalkozókat is Soltész Albert A Nyirségi Kutatóintézetben mutatkozott be. 95.old

KOROKNAY GYULA: A nyiregyházi képzőművészeti élet 1971 első felében 93.old

Szabolcs-Szatmári szemle, 1971. VI. 3.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

1965 nyaran a Nyiregyhazi Josa Andras Muzeum "Magan-gyüjtők kiallitasa"-t rendezte Soltész Albert festő kezdeményezte.E kiallitas kissé hianyos volt. 32.old

DIENES ISTVAN: Művésztelep a nyiregyhazi Sóstófürdon 1931-34. 25.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1970. V. 4.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: " Épitkezés", cimü krétarajza. rekete
repr. 62.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: " Kapások", című kréta rajza.-rekete repr. 14.old

---

SZABOLCS-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

A Kisvárdai Vármúzeumban gyüjteményes kiállitások vo
tak.-1968-ban Berecz András és Győri Elek,1969-ben
Soltész Albert,1970-ben Borosa Géza,1971-ben Diósze-
gi Balázs és Nagy Sándor tárlatainak megrendezésére
került sor. 84.old

MAKAY LÁSZLÓ: Kiállitások Kisvárdán 84.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972.. VII. 2.sz.

SOLTESZ ALBERT, festö

Soltész Albert: " Tanulmany", cimü müve. Fekete repr.
70.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XI. 1976. 3.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

1968-XIII.megyei uszi tarlat.-Főleg tokaji élményeit, tolmacsolja,fölényes grafikai készséggel.Őt is a tartal mi elmélyülésre való igyekezet hatja át,nem törekszik min den áron ujat adni. 85.old

TELEPY KATALIN: A Nyirség festői 79.old

Szabolcs-Szatari Szemle, 1969. IV. 2.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, grafikus

1968. XIII. megyei őszi tarlat. - Soltész tusrajzaiban kihasználja a fehér-fekete kontraszt erejét. Vastag vonalakkal, biztos kézzel építi fel a látványt, összegez, de nem alakít. Ért a technikát biztosan uralja. 85. old

[illegible] KATALIN: A Nyírség festői 79. old

[illegible] Művészettörténeti Szemle, 1969. IV. 2. sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

Soltész Albert: " Tokaji taj", cimü müve.-Fekete repr.
70.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz.

SOLTÉSZ, festő

Berecz és Soltész tajképei az otthoni taj lirai megjel
nitései,de feloldódva önmagukban az erőtlenség felé
sodródnak,egyedülvalóságuk félárnyék komplexumaban ül
nek,néman,létük puszta tényén kivül nem közölve semmit
87.old

HUSZÁR ISTVÁN: Megjegyzések a kárpátaljai képzőművé-
szek kiállitásához 87.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 4.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

Z.SZALAY PÁL generációkat nevelt,és sok tehetséges fiatalt indított útjára.Berecz András,Kerülő Ferenc,Krutilla József és Soltész Albert első rajzait ő korrigálta, tőle kaptak biztatást, instrukciókat. 49.old

BARKÓCZI JÁNOS: "...míg élek nem teszem le az ecsetet"a 81 éves Z.Szalay Pál köszöntése 47.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

Soltész Albert:" Ülő nő", olajmű. - Fekete repr. 108 old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 3.sz.

SOLTESZ ALBERT, festő

ő is kedveli a tajban a formak geometrikus előadasat.
ő azonban tüzes szinekkel, felszabadultan, expressziv módon jellemez. Igazi terrenuma az akvarell technika. a taji jellegzetesség ezeken erőteljesebben kifejezésre jut nala. 112.old

TELEPY KATALIN: A XVII. Őszi Tárlatról 112.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 4.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

Nem alaptagok, de kezdettől fogva résztvevő még két művész, a túláradó szívű KONCZ ZOLTÁN és az örökké problémázó és sok feszültséget hordozó SOLTÉSZ ALBERT. Mindkettőjük műveivel gyakran találkozunk a kiállításokon. 70.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: " Böszörményi házak", című müve. Őszi Tárlat, 1976.-Fekete repr. 9.old

---

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977..1.sz.

SOLTESZ ALBERT, festo

Soltész Albert szabolcsi Müvész.-Egyéni szepelések és dijazasok,1976.októberi felvétele óta kiallitasa a fegyveres Erők Klubjaban és a megyei birósagon. 47.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőmivészet Szabolcs-Szatmárban 41.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: "Építőmunkások", cimü müve. Fekete repr. 18.old

---

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XI. 1976. 2.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: " Puszta",cimü müve.-Fekete repr.
10.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XI. 1976. 2.sz.

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: " VIRÁGCSENDÉLET", cimü müve.-Fekete repr. 134.old

---

Szabolcs-Szatmari-Szemle, XI. 1976. 4.sz.

SOLTESZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: "LOVAK", cimű müve.--Fekete repr. 115.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle. XI. 1976. 4.sz

SOLTÉSZ ALBERT, festő

SOLTÉSZ ALBERT: "LENGYEL HEGYEK", című műve. -Fekete repr. 69.old

---

SZABOLCS-SZATMÁRI-SZEMLE, XI. 1976. 4.sz.

Sattler Albert

„Tanulmány" (repr.)

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1946. 3. 40. old.

Soltész Albert festőművész

Réti Mátyás és Soltész Albert festőművészek Tiszadaban, a gyermekvárosban részt vettek egy találkozón.

(t. gy.): A tanyai fiatalok ötödik megyei találkozóján.

Kelet-Magyarország, 1976. aug. 17.

Z.I.SOLTÉSZ, festő

Z.I.SOLTÉSZ: " Kanorai fatemplom", cimü müve,. feke
te repr. 10%.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970.V. 2.sz.

Soltész Albert

1926-ban született, 1950-51 között Fónyi vezetésével tanult a Képzőművészeti Főiskolán. Számos kiállitáson vett részt, több önálló tárlata volt Budapesten. Először állitja ki gyüjteményes munkáit a Lengyel Kulturában.

Magyar Hirlap. 1973-217/6
Bojár: Kiállitásról ...

Soltész Albert

festő lengyel tanulmányutjának alkotásait kiállitotta a Lengyel Kultura magytermében.

Magyar Hirlap 1973-214-13

Galtész Albert festő

Nyíregyházán, a Jósa András Múzeumban megnyílt a „Harmincév a szocializmus útján" c. kiállítás, melyen szerepelnek képei. A művész a falus életforma festője.

Tamádi Attila: Nyíregyházi őrjáraton. Népszava, 1974. máj. 31.

Saltész Albert festőművész.

Márc. 3.-án a Képcsarnok nyíregyházi Benczur Gyula-termében megnyitották öt szabolcsi festőművész tárlatát, melyen alkotásai szerepelnek.

Keletmagyarország, Nyíregyháza, 1972. márc. 4.

Soltész Albert
festőművész kamarakiállítása
nyílt meg hétfőn Nyíregyháza új
intézményében a Városi Művelődési
Központban. A tárlaton a nyír-
egyházi művész 23 alkotása lát-
ható.

Magyar Hírlap 1972/315 Sold.

Sattész Albert 3.) Folytatás.

„Örökösföld" – „Kapások" – „Építkezés" c. képeivel Felszabadulásunk 25 éve c. nyíregyházi pályázaton II. díjat nyerte. „Hajdúböszörményi házak" – „Hortobágy" – Örökösföld II." c. képei a megyei pályázaton II. díjban részesültek. (említve.)

Murakózi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld, 1971. máj. 87. old.

Sattész Albert 2.) Folytatás.

Legutóbb Lengyelországban, Salinán létesített nemzetközi művésztelepen képviselte a szabolcsiakat Krutilla Józseffel. Rzesowban, a Magyar Kulturális Napok alkalmával kiállításon, mutatták be Lengyelországi alkotásait. Állandó meghívott résztvevője a hajdúböszörményi művésztelepnek. Ez évben Debrecenben az akvarell-tárlaton szerepelt.

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei.

Alföld, 1971. máj. 87. old.

Soltész Albert 1)

Szabolcs-Szatmár megye képzőművészeti törzsgárdájához tartozik.

Murakőzi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei.

Alföld, 1941. máj. 76 old.

Soltész Albert

Alkotása
szerepel a kárlatan

Murakózi Ágota: Beregi magán gyűjtők
kárlata Vásárosnaményban

Népművelés 1970/6 46old.

Soltész Albert, festő

Kiállítása nyílt meg a
bpi Lengyel Kultúrában.

— : Hír

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 5.

Soltész Albert

„Szanóki hegyek" (repr.)
fotmény.

Szabolcs Szatmári Szemle, 1974, 1.

Szőllősy Albert

a fővárosban, a Fészek Művészklub-ban 14 szabolcsi képzőművész kiállítása nyílt meg, melyen művei szerepelnek.

(ks): Együttes bemutatkozás a fővárosban.

Kelet-Magyarország, 1969. május 20.

Soltán Albert

A Lengyel Kultúra nagytermében 1973. aug.-ban kiállítása nyílt.

Népmava, 1973. aug. 5. 101 cs. 182 m. 14 p.

Solték Albert, festő

szerepel az öt helyi művész tárlatán.

(Nyíregyházán.)

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 4.

Soltész Albert, festő

Közös kiállításon szerepel. (Nyíregyháza.)

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1972. március 3.

Soltész Albert

Sastó

Alföld 1971/11 borító 4 old.

Sallész Albert rajza

Alföld 1971/5 24old.

Soltész Albert

Szabolcs-Szatmári művészek
törvsgárdájának hagja

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmári
képzőművészei

Alföld 1971/5 86 old.

Soltész Albert.

Mozgással telitett figurái összefeszülnek a a hullámzó tájjal. (Örökösföld, Kapások, Epitkezés c. képeivel Felszabadulásunk 25 éve c. nyiregyházi pályázaton II díjat, a megyei pályázaton a Hajdúböszörményi házak, Hortobágy, Örökösföld III. c. képeivel nyert II. díjat).

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld 1971/5 87 old.

Soltész Albert.

Grafikus, Lengyelországban Solinán létesített művésztelepen képviselte a szabolcsiakat Rzesowban a Magyar Kulturális Napok alkalmával kiállításon mutatta be lengyel földön született alkotásait.

Murakózi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld 1971/5 87 old.

Tolnai Albert

Tokaji látkép

Alföld 1971/6 86 old.

várt érdeklődés nem maradt el, a műv
egy része már a megnyitás napján gazd
talált, pedig a bemutatott festmények köz
több kiemelt alkotás is szerepelt, ami nyilv
a magasabb árazást is jelentette. A kiállít
jól ismertek szűkebb hazájukban, a Nyírs
és Hajdúság műbarátai körében, sőt a Szo
jetunió és a lengyelek több városában
Berecz András hat temperája a színek és fo
mák tömörítésének útját jelezte, erősebb
hangsúlyozva képeinek szerkezetiségét. M
a képek címei is vallottak egyéniségér
a Köd, a Hajnal, az Este hangulata mintha
magányosságát öntudatosan építő művé
szándékát is érzékeltetné, aki képein is sz
reti a csendet, a fegyelmet. Bár Berecztől se
lehet elvitatni a nyírségi atmoszférába va
tartozását – ami e táj sajátos vonzásáb
ered –, mégis felismerhető nála a vásárhel

Soltész Albert, Művészet, Budapest, 1942. aug.

Soltész Albert:
Tél varjakkal
Hiver, corneilles
Зима
с воронами

Soltész Albert

Ősz a Beszkidekben

Müggyűjtő 1972/4. oz. 7. l.

Soltész Albert

Nyíregyházi festő, a szabdes-szatmári művészet lelkes propagátora, a lengyel-magyar kapcsolatok ápolója. Legutóbb Rzeszowban, Nyíregyháza testvérvárosában szerepelt. A Nyírség és a Hajdúság romantikus szépségeit ábrázolja akvarelljein és pasztelljein. A Benczúr Teremben kiállítása volt.

Tóth Ervin: Négy táj – négy akvarell; Műgyűjtő 1972/4. sz. 6. l.

Soltész Albert, festő-grafikusművész

A debreceni országos képzőművészeti tárlat e művészeti ég seregszemléjének is tekinthető. – A megyénkben élő művészek közül heten szerepelnek az országos tárlaton: Sebestyén Sándor, Soltész Albert, és még többen.

Soltész Albert: „Házak hegyen alján" c. grafikája (repr.)

Képzőművészetünk seregszemléje.
Kelet-Magyarország, 1984. 12., 7.

Soltész Albert

— **Soltész Albert** gyűjteményes kiállítása. Pénteken Nyíregyházán, a Váci Mihály Megyei és Városi Művelődési Központban gyűjteményes kiállítás nyílt Soltész Albert festőművész műveiből. A kiállítás február 2-ig tekinthető meg.

Nyíregyháza 1986. I. 11.

Soltész Mihály

Rajz

Magyar Nemzet 1987. III. 18.

Soltész Albert, festő-grafikusművész

Harmonikus összkép fogadja a belépőt a Szabolcsi Tárlat '83-on. Az ügyes, átgondolt rendezés lehetővé teszi, hogy egy-egy művész valamennyi saját műve körében szerepeljen. – Soltész Albert újabb park- és utcaképei annak ellenére, hogy tasrajzok, a fekete erőteljes konstruktív formák a fehér papíron sommás, összegező képszerű hatást keltenek. (erulítve). Soltész már előbb is folytatott konstruktív kísérleteket, de most értette meg valójában a stílus mibenlétét.

Telepy Katalin: Szabolcsi Tárlat '83.
Kelet-Magyarország, 1984. jan. 7.

SOLTÉSZ Albert

Tóth Ervin: Soltész Albert művészetéről.
= Alföld, 36, 1985, 2. 94-96. ill

RIGLER JÓZSEF FIA
PAPÍRGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Soltész Arnold

rajztanár

közs. polg. isk.

Körmöcbánya

1905.

Mária Terézia monogrammjával ellátott hímzésmintakendők a sümegi múzeumban VI. 15.

Soltisz Arnold

1877/8. I. – III. szakosztály
szul. Körmöcbányán 1855.
evang. 6 reál Körmöcbányán
Öszöndiyas rajztanárjelölt.
1877/8. II. III. szakosztály.

Soltisz Arnold

szül. Körmöczbányán 1855
okt. 14.

1876/7. I. ösztöndíjas
rajztanárjelölt.

1876/7. II. dtto

Soltész Arnold

1875/76 - 1877/78

Ferkèpzomfoiskèvk

132 l.

Soltész Arnold

Volt Körmöcbánya 1855 okt. 14. 1892/3-ban mint helyettes tanár ábrázoló mértant és szabadkézi rajzot tanított az alsóbb iskolákban. Utóbb a körmöcbányai községi polg. leányiskola rendes tanára volt.

Illatkóm

214. l.

vészeti Vállalat), és az áruk magas. 1972-ben az azonos szemléletű kísérleteket közös kiállításon mutattuk be a Fészek klubban (Magyar Design – Tíz kísérlet), ennek tapasztalatai és a kritikák rámutattak a tartalmi ellentmondásokra is: az ilyen módon egymástól elszigetelten tervezett tárgyak nem alkalmasak harmonikus környezet létrehozására. Ezért a továbbiakban egy olyan összetett környezettervezési feladatot választottunk – a házgyári lakások konyháit –, amelyben az igények felmérése után a tervezést és kivitelezést összehangoltan végeztük. Ebben a három évig tartó munkában kapcsolatba kerültünk a területen érdekelt iparvállalatokkal és a kereskedelemmel. Az együttműködés során szerzett tapasztalataink azt mutatják, hogy a megfelelően alátámasztott és megfogalmazott tervezői törekvések az iparban támogatásra találnak. A program során tervezett tárgyak többsége gyártásig jutott, és részben már a kereskedelemben is kapható.

3–4 A tárgyak minőségének javításáról eddigi ipari tapasztalataim alapján azt gondolom, hogy a tervező feladata a legmesszebbmenőkig figyelembe venni a hazai fogyasztói igényeket. Ismernie kell az ipar technológiai lehetőségeit. Ezen a területen a lehetőségek ma már nem a legrosszabbak. Emellett azonban döntő fontosságú kérdés, hogy sikerül-e az elkövetkező években a termelés emberi tényezőinek színvonalát javítani (a szakmunka arányának növelése a termelésben, a technológiai fegyelem betartása, szállítás, csomagolás).

5 Volt olyan kor, amikor az ember közvetlen és természetes módon elégítette ki igényeit, tárgyait maga készítette. Bármilyen nosztalgiával gondolunk is erre a „boldog gyermekkorra", az emberiség jóvátehetetlenül felnőtt. Felnőtt felelősséggel kell élnie hatványozottan megnövekedett lehetőségeivel, csak tudatos, messze előrelátó szervező és tervező munkával érheti el azt, hogy hatalmas tömegben előállított tárgyai ne eltüntethetetlen szemétként halmozódjanak fel környezetében, hanem harmonikus rendben a humánus létezést segítsék számára.

mazó „extra" megoldás került a műhelybe, vagy valami extra előírás került a tervrajzra, valóban előfordult, hogy csúnyán néztek rám, mert ahol a gyártási munka menetét az idő, a norma szorítja, ott nem szeretnek töprengeni olyanon, „ami még nem volt". De a végeredmény mindig a szándékom helyességét – a mi szakmánk helyességét – igazolta. Az újjal kapcsolatos ismerkedés rövid, magától értetődő fennakadást, megtorpanást jelent a gyártásban, de utána sokkal nagyobb örömmel és több, természetes gondossággal vették körül az új, „szebb" gyártmányt a műhelyben. A jól formált, praktikus, esztétikusabb termék ugyanis nemcsak a fogyasztót, hanem a gyártót is magasabb szinten szolgálja azáltal, hogy kellemesebb, praktikusabb, lényegében értelmesebb és tisztább cselekvést tesz lehetővé maga körül. Ez tömören: a cselekvés, a munka megnövelt szabadsága, amely a gyártó és a felhasználó részéről egyaránt jelenlévő állandó igény.

3 Az ipar által előállított tárgyak minőségének javításában a formatervezés szerepét döntő jelentőségűnek tartom. Különösen a jelen gazdasági helyzetben s az elkövetkező években. Ez nem azt jelenti, hogy eddig nem volt rá szükség. Ha az ipar előbb és hatékonyabban igényelte volna, most kevesebb probléma lenne a korszerűséggel, minőséggel, termékeink exportképességével. Az ipar irányítóinak, a minisztériumoknak intenzívebben kellett volna foglalkozni azzal, hogy bemutassák, népszerűsítsék a formatervezést. Intézkedések, rendelkezések eddig is történtek, de ennek ellenére az ipari társadalom nagy része ma sincs tisztában a formatervezés eszmei, gyakorlati mibenlétével. 20 év óta évenként 5–8 gépipari formatervező végez a főiskolán, s innen kijutva gyakorlatilag szembekerül az iparral. Ezt az állapotot már rég meg kellett volna szüntetni, mert a permanens konfliktushelyzet nem tesz jót sem az iparnak, sem a formatervező kultúrának. Lényegében véve a megoldást én az intézkedések hatékonyságának növelésében látom. A formatervezésről sokkal több információt kellene kibocsátani az ipar részére, hogy megindulhasson a párbeszéd a mérnök és a művész között, hogy létrejöjjön a közös nyelv, mert enélkül nem tudjuk megteremteni az ipar által előállított tárgyi környezetünk kultúráját. Széles körű, nagyon jól megalapozott, okos tájékoztatásra lenne szükség, mely a műszaki társadalomhoz, illetve a széles értelemben vett közönséghez szólna.

SOLTÉSZ GYÖRGY

Soltész György

1 A Magyar Iparművészeti Főiskola ötvös szakát 1959 és 1964 között végeztem, olyan időszakban – Borsos Miklós tanszékvezetése mellett (a főigazgató Hincz Gyula volt) –, amelyre a képzőművészeti szemlélet volt jellemző. Diplomamunkám kútfigura volt. Ezután éveken keresztül képzőművészeti jellegű murális munkákkal foglalkoztam. Egy sikeres ötvösgeneráció eredményeit összegezte a Fémplasztika kiállítás 1967-ben. Úgy érzem, ekkor kezdődött az az ellentmondásokkal teli, zavaros időszak a szakma életében, amely a mai napig is tart. Választani kellett: tovább-e a képzőművészet felé, vagy használati tárgyak tervezésével foglalkozni, vagy dísztárgyakat készíteni. Ebben az időben kezdtem el használati tárgyak tervezésével foglalkozni.

Magyar Világ 1979/6

2 Az első tárgyak magukban hordozták mindazokat az ellentmondásokat, amelyeket a sorozatra tervezettség és a kivitelezés kisipari technológiája eredményez, mivel ezeknek kivitelezője is magam voltam. Az így létrehozott tárgyak szükségképpen kisszériásak (forgalmazó az Iparmű-

84/7 **Levélszekrény, újságtartó, kaputelefon, házszám- és névtábla valamint világító egység**

Magán- és társasházak részére ajánlott.

Állványos és fali kivitelben készül, elemenként is megrendelhető.

Anyaga: eloxált alumínium; műanyag bevonattal ellátott acéllemez.

Mérete: 800 x 400 x 100 mm.

SOLTÉSZ GYÖRGY

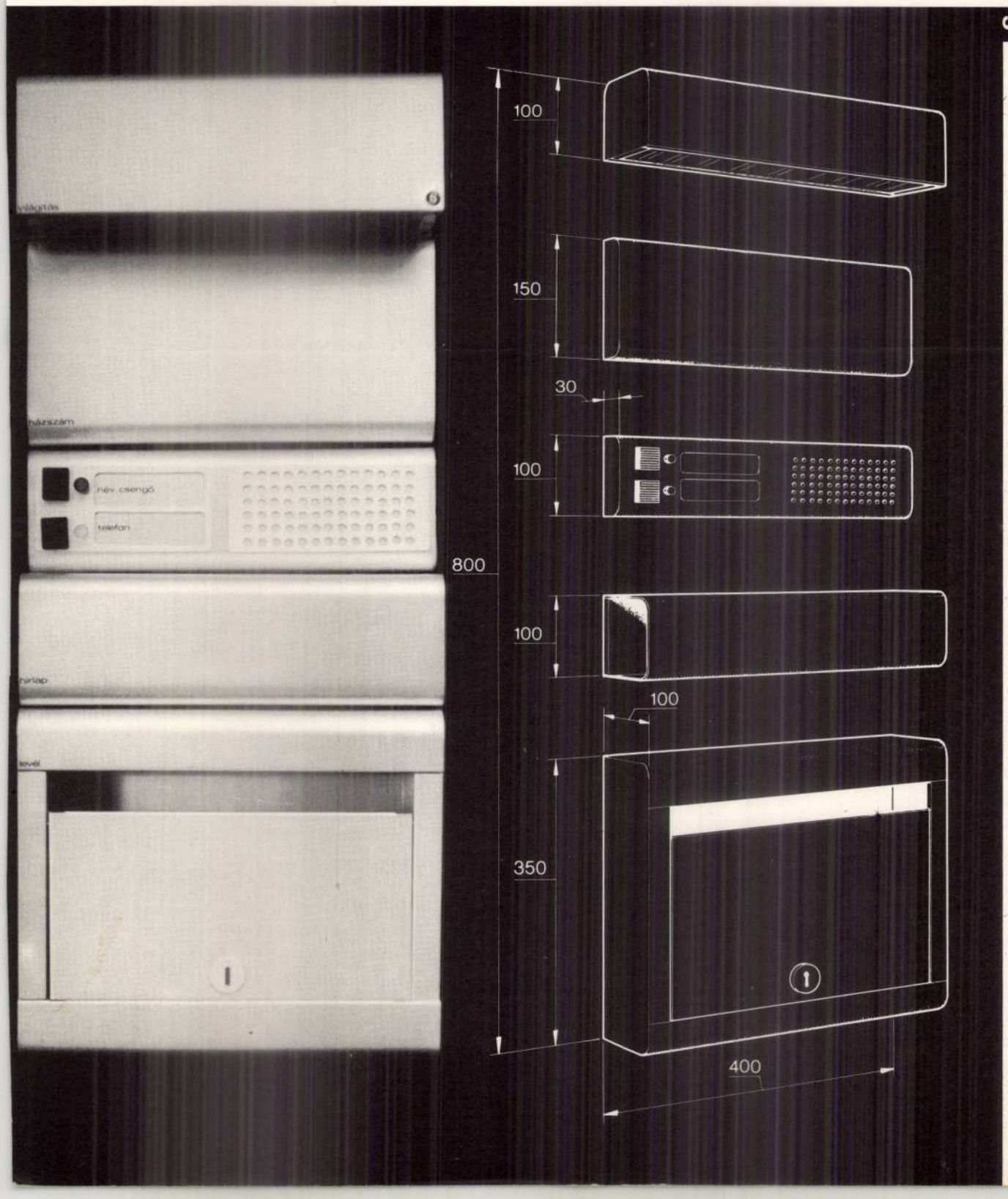

84/6 **Kávékiöntő edény**

Háztartási használatra ajánlott.

Könnyen tisztítható, az edényből a kiöntés biztonságos.

Anyaga: eloxált alumínium test, diófa nyél.

Hasznos űrtartalom: 0,35 liter.

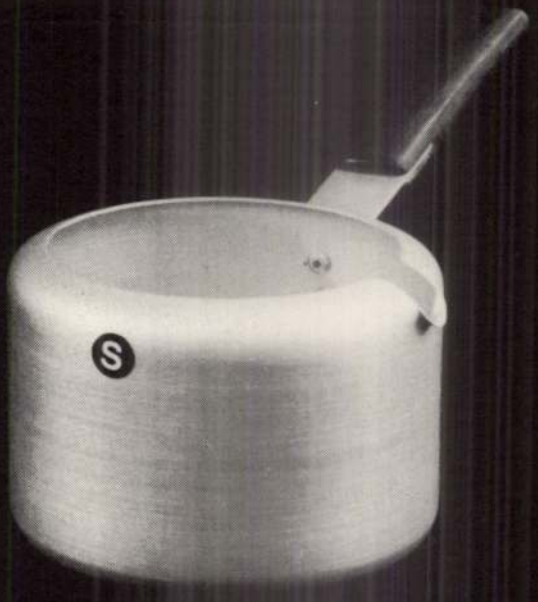

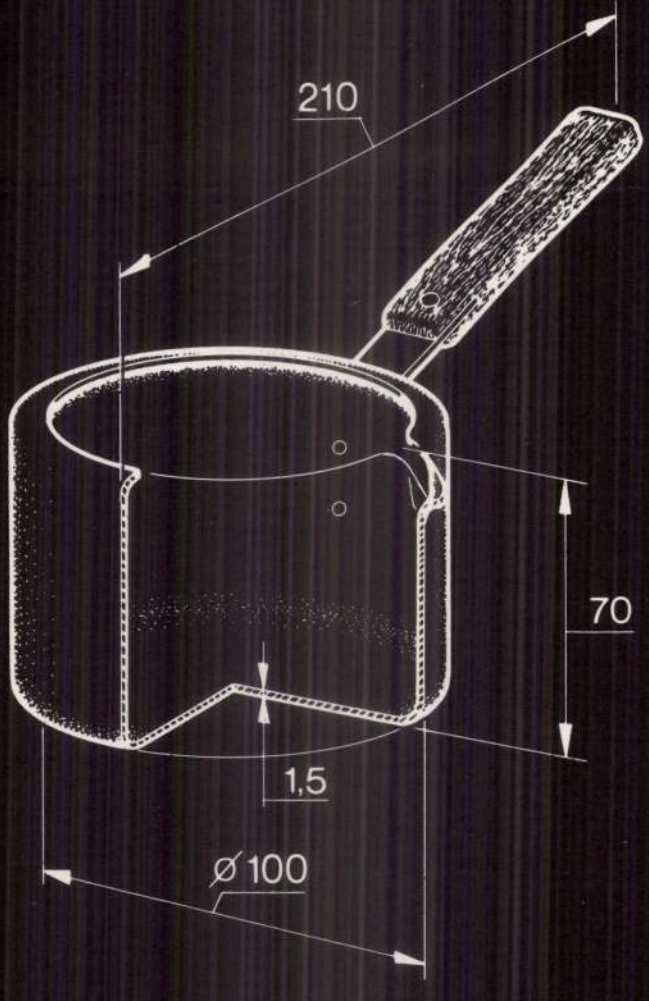

84/5 **Kávékiöntő edény**

Háztartási használatra ajánlott.

Könnyen tisztítható, az edényből a kiöntés biztonságos.

Anyaga: eloxált alumínium test, diófa nyél.

Hasznos űrtartalom: 0,5 liter.

84/4 Vízeskancsó

- Közületi használatra ajánlott.
- Könnyen tisztítható.
- Az edényből a kiöntés biztonságos.
- Anyaga: eloxált alumínium test, díszített fül.
- Hasznos űrtartalom: 1,5 liter.

84/3 **Teavízforraló edény**

Háztartási használatra ajánlott. Jó hővezető.

Könnyen tisztítható. Az edényből a kiöntés biztonságos.

Anyaga: eloxált alumínium test, a fül hőszigetelő anyaga diófa.

Hasznos űrtartalom: 1,5 liter.

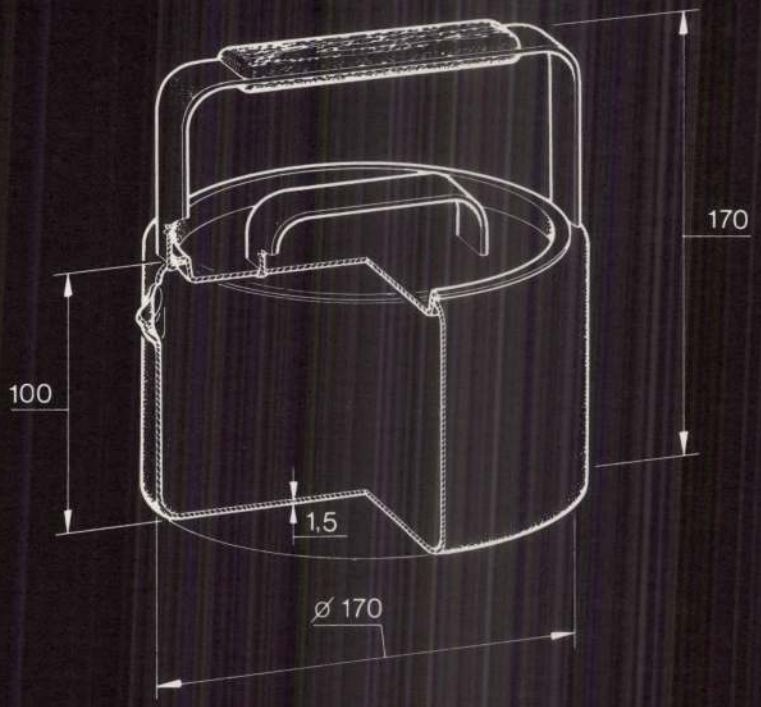

84/2 **Álló hamuzó hulladékgyűjtővel**

Felhasználható közösségi terekben.

Könnyen tisztítható, felújítható.

Nagyméretű hamuzója és hulladékgyűjtő tere egymástól elkülönített.

Anyaga: műanyag bevonattal ellátott vaslemez test, eloxált alumínium betét.

Mérete: 600 x 120 x 120 mm.

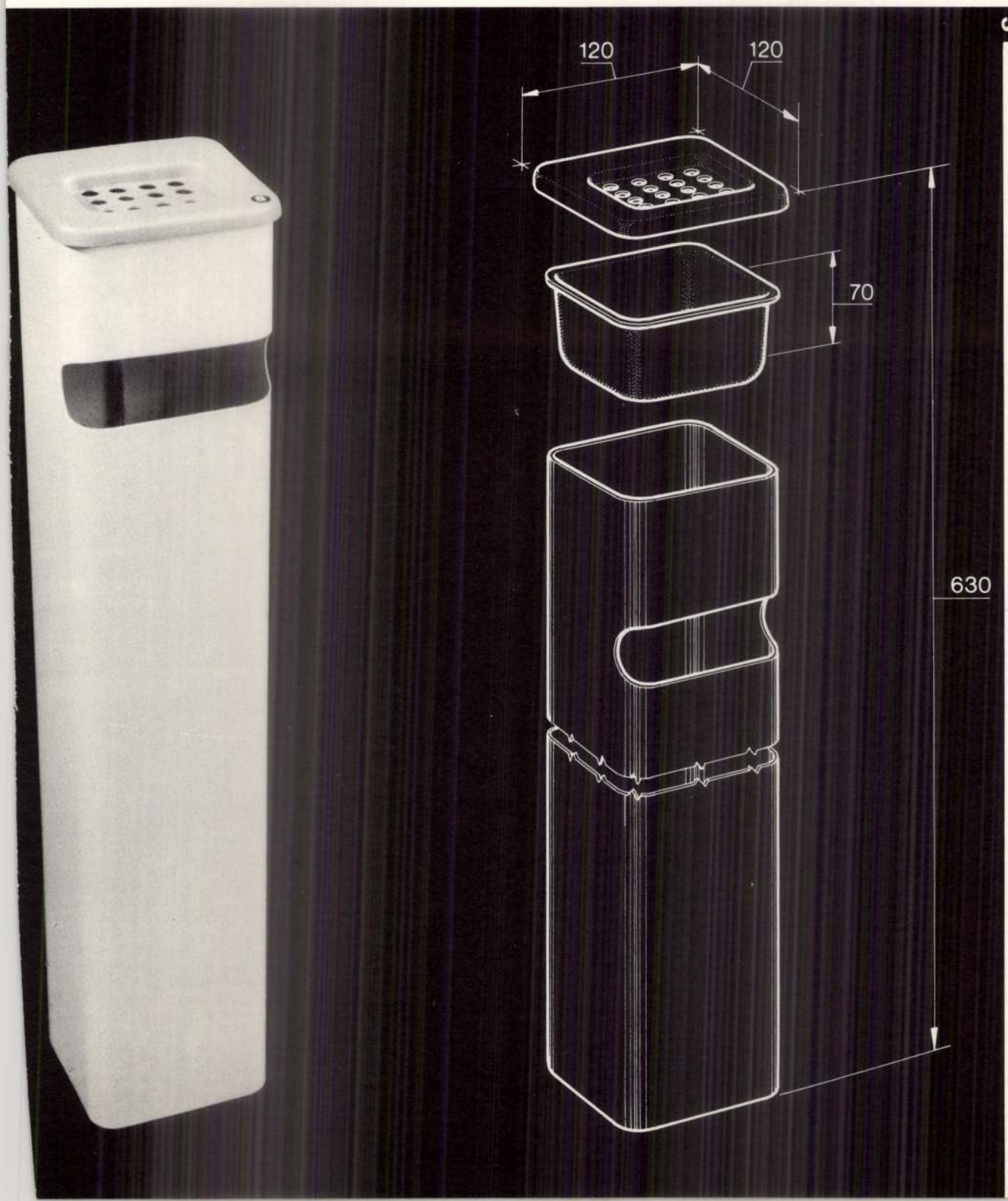

84/1 **Álló hamuzó**

Felhasználható közösségi terekben.

Területigénye kicsi, könnyen tisztítható, felújítható.

A színkiválasztás minta szerint történik.

Anyaga: műanyag bevonattal ellátott vaslemez test, eloxált alumínium betét.

Mérete: 600 x 170 x 170 mm.

82/1 **Tájékoztató rendszer**

Középületekben látja el a tájékoztatás feladatát,
mindig az adott követelményeknek megfelelően.
Lehetővé teszi külső- és belsőtéri,
központi és helyi feliratok elhelyezését minimális elemszámmal.
Betűtípus, szín, útvonal és szerkezeti tervek az épületekhez egyedileg megrendelhetők.
Anyaga: eloxált alumínium (a KÖFÉM színmintái szerint)
Szövegbordozó elem mérete: 90 x 10 x 1 mm-es U-profil.
Tervezők: Soltész György (szerkezet), Zsótér László (grafika).

SOLTÉSZ GYÖRGY

ÖTVÖZŐDÉS

1985. február 7 – március 2.
Budapest, Dorottya utcai Kiállítóterem

„... A tárgyakban mindig megfogalmazódik valami, egy akarás, életszemlélet, értékrend, világhoz való viszony. Számomra ennek a tartalomnak a megformálása jelenti a feladatot.

Viszonylag korán ismerkedtem meg a skandináv design törekvéseivel. Mint sok más hazai tervezőre, erősen hatottak rám az egyszerű, eszköztelen formák, s a mögöttük lévő finom, érzékeny szemlélet, főleg a finnek munkássága. Irigylésre méltóak a lehetőségeitek – mondta Peter Winquist, a finn Arabia gyár tervezője 1972-ben a Ferihegyi repülőtéren, amikor búcsút vett egyhónapos magyarországi látogatása végén. Meglepett. A finn design – legalábbis Magyarországról nézve – akkor volt a delelőjén, így ezt a kijelentést eleinte csupán udvarias, baráti gesztusként értelmeztem. Jelentése csak évekkel később vált érthetővé, amikor finnországi tanulmányutam során gyárakat, üzemeket, termékminősítő intézeteket látogattam meg, a »finn csoda« nyitját keresve. Csodát nem találtam, de annál több hasonlóságot a két ország adottságaiban.

Finnország meglehetősen későn, fejlett és kifinomult kézműves hagyományok talaján, emberléptékű, s nem pedig erőltetett folyamatban vált iparosodott országgá. A kézművesség náluk nem csupán szép és érdekes tradíció, hanem a mindennapi élet valóságos és erős kerete is volt, így az ipari formatervekben is megmaradhatott a sok száz éves tapasztalatokat őrző, az anyag és a tárgyat használó ember szeretetére és tiszteletére épülő, egyszerű és lényeges funkciókban gondolkodó kézműves mentalitás. Az első sorozattermékek megalkotói az ősi szemléletet is átmentették a futószalagra. Ha szétszedem és alaposan megfigyelem Tapio Wirkkala egyik tárgyát, mondjuk a vadászkést, áttekinthető, egymáshoz logikusan kapcsolódó elemeket látok, amelyek formáját csakis a kés rendeltetése, s nem pedig valamiféle számomra idegen technológiai körülmény határozza meg. Pontosan ezért érzem úgy, hogy számunkra – természetesen a szemlélet és nemcsak a puszta stílus szintjén – a skandináv design járhatónak látszó utat testesít meg. A világ technikai fejlődésének minden új eredményéhez ugyanis aligha zárkózhatnánk föl, a józan, becsületes tárgyformálás kézenfekvő lehetősége azonban a magyar tervezők előtt is nyitva áll.

Végzettségem szerint ötvösművész vagyok, munkáim alapján inkább formatervező. Mindig közel állt hozzám a kézi munka, izgattak a »csinálás« kis titkai. Vonzódtam a fémhez, mint anyaghoz, talán mert gyerekként sokat forgolódtam gépész apám környezetében különböző fémműves műhelyekben. Dolgozni cizellőrként kezdtem egy kisiparosnál, majd az Állami Pénzverőben lettem szakmunkás. Nagyon sok akantuszleveles díszítményt készítettem. Fogalmam sem volt akkor, hogyan válik valakiből ötvösművész, nem ismertem az Iparművészeti Főiskolát sem. Csak Schrammel Imrét, aki oda járt és kitűnően rajzolt, mintázott, egyszóval csupa számomra mérhetetlenül vonzó dolgot tudott. Az ő hatására jelentkeztem, 1959-ben vettek fel Borsos Miklós osztályába. A díszítőszobrász főtanszakon belül ötvösnek hívták ugyan a szakot, ahová jártam, de szobrászatot tanítottak, méghozzá a legkitűnőbb mesterek. Gyakorlatilag bújtatott képzőművészeti képzés folyt akkor az Iparművészeti Főiskolán, széleslátókörű és korszerű szemlélettel, valódi grand art légkörben. Nagyon szerettem oda járni. Volt mindenféle műhelyünk, felszerelésünk, anyagunk is bőven – a képzősök alig titkolt irigységgel jártak át friss levegőt szívni epreskerti műtermeik gipsz-mellszobrai közül. Igazi feladatnak a szobrászatot tekintették a főiskolán, a mai értelemben vett iparművészeti képzés nyomokban is alig fordult elő. Borsos volt a nagy közös példakép, s a formatervezőkről sokáig úgy gondoltuk, ők is valami hasonlót csinálnak, csak éppen a posztamensen figurák helyett egy kis mozdony vagy fogorvosi szék modellje áll előttük.

Nagyon sokat kaptam a főiskolás évektől, gyakorlati ismereteket, művészeti tájékozottságot és megélhetést nyújtó kenyeret. Az erős szobrászati stúdiumoknak megfelelően a diploma óta közel húsz beruházási munkát készítettem el, évente legalább egy murális megbízásom volt. Ez bizonyos mértékig alkalmazott művészet volt, bizonyos mértékig szobrászat, mégis mindkettő csak töredékesen. Ezért és kizárólagosan díszítő funkciója miatt egy idő után tartalmatlanná vált számomra a dekoratív murália. Mint sok minden egyéb, ez is átformálódott a számomra, mai »murális« munkáim a közösségi terekbe tervezett vizuális információs rendszerek.

Az állami megbízások mellett készítettem természetesen ékszereket is, kisplasztikákat is – s szinte minden ilyen munkában jelen volt Borsos mester hatása. Csupa polgári humanista témát, Szent Kristófot, Jónást ábrázoló nagyobbfajta kisplasztikával vettem részt az Ernst Múzeumban 1967-ben megrendezett Fémplasztika kiállításon. Ez a tárlat a maga teljességében reprezentálta a magyar ötvösség akkori, roppant szerteágazó törekvéseit, és

– legalábbis számomra – e törekvések ellentmondásait is. A szakma egy részével együtt nekem is fel kellett tennem a kérdést: vajon továbbra is képzőművészeti munkákat akarok-e létrehozni, amelyekben az anyag tisztán csak gondolatot hordoz, vagy elindulok a használati tárgyak irányába? A hogyan tovább kérdése a hatvanas évek végén, hetvenes évek elején benne volt a levegőben, a képzőművészet felé mutató ötvösségnek egyszerűen nem volt valódi kultúrális súlya. Bántott a céltalanság érzése, az hogy a tárgyaimnak nincs igazi jelentősége, nincs használati értéke és a reprezentatív szándék mögött valami nagyon zavaró módon keverednek bennük mindenféle eszmék. A konfliktus érzékeltetésére az Iparművészeti Vállalat számára készített tárgyaim egyikét idézem fel: többek között fém faliórákat is gyártottam a megrendelés szerint kis sorozatban, mégis az egyediség látszatát gondosan fenntartva. Az órák dobozából nyélszerű, ám fixen rögzített díszítőelem függött, amelynek végén egészen kedves kis madár foglalt helyet. Csupa hangulatból állt ez az óra, némi mívességgel hitelesítve idézte föl egy kalap alatt a kakukkos és régi ingaórák behízelgő békebeliségét, miközben mutatóit belülről egy zajosan járó MOM vekker szerkezete működtette. Azt hiszem, ha valaki eljut egy ilyen tárgy elkészítéséig, kikerülhetetlenül el kell gondolkodnia szakmája szerepéről és feladatairól..

Kínzó hiányérzetekkel és cselekvési vággyal telített lelkiállapotban találkoztam egykori évfolyamtársammal Borz Kováts Sándor belsőépítésszel, akihez sokéves barátság, együtt átélt vizsgaidőszakok, művésztelepi nyarak és az évfolyam közös balatoni cölöpház-építéseinek
emlékei, viszontagságai és örömei kötöttek. Mégis azt hiszem, munkáról komolyan most beszéltünk egymással először. Borz tárgyai ma már a magyar formatervezés klasszikusainak számítanak, s nekem egész további utamat meghatározták az éjszakába nyúló beszélgetések.

A cselekvés lehetőségét 1972-ben, a műcsarnokbeli Edénykultúra kiállítás kapcsán véltem megtalálni. Mint kiderült, félreértés vezetett, a pályázati kiírásban ugyanis mintha azt olvastam volna, hogy sokszorosítható használati edényeket kell beküldeni. Utóbb be kellett látnom, hogy ez a kitétel egyáltalán nem szerepelt a szövegben, csak én »láttam bele« a sorok közeibe. Erre a tárlatra készítettem el a hamuzó edények első sorozatát, álló és asztali változatban, alumínium lemezből, dukkózott felülettel, nikkelezett tetővel. 1972-ben még elképzelhetetlen lett volna, hogy egy közönséges eloxált alumínium tárgy bejusson a Műcsarnok falai közé. Az ötletet egyébként egy svájci design kiállítás adta, ahol a hamuzó edény mint téma egyenrangú helyet kapott a repülőgép és egyéb rettentően tekintélyes tárgyak között.

Mint az Edénykultúra kiállítás egészéből kiderült, az általam remélni mert koncepció egyáltalán nem létezett, a design felé tapogatózó tárgyakat – Semsey Gabriella, Minya Mária, Szekeres Károly, Horváth László – hasonló szemléletű munkáit az enyémekkel együtt gondosan elkeverték a Miska kancsók tömegébe. Eltüntünk a tömegben, amelyet az Iparművészeti Vállalat választékának stílustörekvései határoztak meg. Csalódott voltam és dühös. A kiállítás végül mégis megindított valamit, hiszen néhány más törekvéssel kiegészítve az itt alig észlelhető tárgyakból válogatta össze Pohárnok Mihály a Fészekben, ugyanazon év novemberében megrendezett Magyar design – tíz kísérlet című kiállítás anyagát. Ezzel számomra is tisztán körvonalazódott a probléma, amely mindig is izgatott, s az emberközpontú, humánus léptékű, konkrét funkciókat átgondoltan megvalósító tárgyakban létrejött az a program is, amellyel teljes mértékben képes voltam azonosulni. Közösen csináltuk végig a házgyári konyhaprogramot, emellett egyénileg, de a közös szemlélet jegyében szintén sok értékes terv jött létre. És velük együtt újabb, másféle belső és külső feszültségek. Emlékszem, a Bonyhádi zománcgyárban, miközben engem lenyűgöztek és iszonyú felelősségtudattal árasztottak el a sorozatgyártás nyilvánvaló lehetőségei, mindig éreznem kellett egy kis gyanakvást, s azt, hogy csupán a vezérigazgató utasítására foglalkoznak egyáltalán a terveinkkel. Ennek okait sohasem tudtam igazán megérteni, hiszen a gyártás szerszámigénye az Ásztai Csabával kimunkált tervek nyomán mintegy felére csökkent.

Most a Fővárosi Óra Ékszeripari Vállalat esetében minden eddiginél közelebb érzem magam a feladatokhoz. Nyitott, bizalomteli légkörben dolgozhatom, partnernek tekintenek és a munkám fontos a számukra. Először érzem úgy, hogy valódi teher van a vállamon és azon, amit végeznem kell, valóban múlik is valami. A gyár története egyébként kissé hasonlít az enyémhez: a díszműgyártás zsákutcáitól jutottak el a formatervezés szükségességének felismeréséig. Talán ez is oka annak, hogy kölcsönösen látunk egymásban lehetőséget..."

Soltész György

Soltész György
fémipari formatervező

Budapest, 1121 Béla király út 39.
Telefon: 166-149

1939. február 25-én született Parádfürdőn.
1956-57: ipari tanuló bronzműves kisiparosnál.
1957-59: Állami Pénzverő, cizellőr szakmunkás.
1959-64: Magyar Iparművészeti Főiskola.
1964-től több kollektív kiállítás.
1978 SZOT-díj.
1976-tól a Design Center munkatársa.

Munkatársak:
Acsay Judit (konzulens)
Baranyi Judit (a kiállítás rendezője)
Gaul Emil belsőépítész
Deli Sándor ipari formatervező (műszaki grafikák)
Kiss Éva fémműves tervező
Tűz László technológia tervező
Wahár János (fotók)
Zsótér László grafikus (kiállítás- és katalógustervek)

A Műcsarnok kiadványa
Felelős kiadó: Néray Katalin igazgató

SOLTÉSZ PÉTER

- T. Kiss Eszter tűzzomácai június 5-ig láthatók **Berettyóújfaluban,** az Ovigalériában (Radnóti u. 2.).
- Gonda Zoltán festőművész A fény születése című kiállítása június 5-ig látható **Debrecenben,** a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán.
- Soltész Péter és Soltész Péterné ungvári festőművész házaspár festményeinek kiállítása június 7-ig látogatható a **nyíracsádi** művelődési házban.
- Deák Zsolt Németországban élő festőművész kiállítását június 8-ig lehet megtekinteni **Debrecenben,** a Medgyessy Teremben.
- A ~~Cívis Nemzetközi~~ Művésztelep kiállítása június 10-ig tekinthető meg **Hajdúszoboszlón,** ~~a Szoboszlói Galériában.~~
- Ézsiás István szobrászművész kiállítása június 10-ig látható **Hajdúszoboszlón,** a Nemzetközi Modern Múzeumban.
- Szávoszt Katalin budapesti porcelánművész Nők kertje című kiállítása június 12-ig tekinthető meg a **püspökladányi** művelődési központ Ladányi Galériájában.
- Palotai Erzsébet festőművész és Subicz István grafikusművész közös kiállítása június 19-ig látható **Debrecenben,** a Brassai-galériában (Víztorony u. 3.).
- Tóth István fotóművész tárlata június 20-ig látogatható **Debrecenben,** a Multi Fotó Galériában.
- Brúgós Gyula festőművész tárlata június 21-ig tekinthető meg Debrecenben, a Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Középiskola galériájában (Füredi u. 69.).
- Joó Miklósné Súrin Jolán Színek és fények című kiállítása június 25-ig látható **Debrecenben,** a Fókusz Könyváruházban (Hunyadi u. 8–10.).

Hajdú-Bihari Napló
1998. 06. 02.

-SZ PÉTER - festő

■ Soltész Péter és Soltész Péterné ungvári festőművész házaspár festményeiből 18 órától nyílik kiállítás – amelyet Keresztessy Tamás pedagógus nyit meg – a nyíracsádi művelődési házban. A tárlat június 7-ig látogatható.

Hajdú-Bihari Napló 1998.05.22.

SOLTÉSZ PÉTERNÉ - festő

▪ Soltész Péter és Soltész Péterné ungvári festőművész házaspár festményeiből 18 órától nyílik kiállítás – amelyet Keresztessy Tamás pedagógus nyit meg – a nyíracsádi művelődési házban. A tárlat június 7-ig látogatható.

Hajdú-Bihari Napló 1998.05.22.

SOLTÉSZ PÉTERNÉ

- T. Kiss Eszter tűzzomácai június 5-ig láthatók **Berettyóújfaluban,** az Ovigalériában (Radnóti u. 2.).
- Gonda Zoltán festőművész A fény születése című kiállítása június 5-ig látható **Debrecenben,** a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán.
- Soltész Péter és Soltész Péterné ungvári festőművész házaspár festményeinek kiállítása június 7-ig látogatható a **nyíracsádi** művelődési házban.
- Deák Zsolt Németországban élő festőművész kiállítását június 8-ig lehet megtekinteni **Debrecenben,** a Medgyessy Teremben.
- A ~~Cívis Nemzetközi~~ Művésztelep kiállítása június 10-ig tekinthető meg **Hajdúszoboszlón,** a ~~Szoboszlói~~ Galériában.
- Ézsiás István szobrászművész kiállítása június 10-ig látható **Hajdúszoboszlón,** a Nemzetközi Modern Múzeumban.
- Szávoszt Katalin budapesti porcelánművész Nők kertje című kiállítása június 12-ig tekinthető meg **a püspökladányi** művelődési központ Ladányi Galériájában.
- Palotai Erzsébet festőművész és Subicz István grafikusművész közös kiállítása június 19-ig látható **Debrecenben,** a Brassai-galériában (Víztorony u. 3.).
- Tóth István fotóművész tárlata június 20-ig látogatható **Debrecenben,** a Multi Fotó Galériában.
- Brúgós Gyula festőművész tárlata június 21-ig tekinthető meg Debrecenben, a Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Középiskola galériájában (Füredi u. 69.).
- Joó Miklósné Súrin Jolán Színek és fények című kiállítása június 25-ig látható **Debrecenben,** a Fókusz Könyváruházban (Hunyadi u. 8–10.).

Hajdú-Bihari Napló
1998. 06. 02.

Soltész Zoltán

TÁJKÉPEK, CSENDÉLETEK láthatók azon a kiállításon, amely csütörtökön nyílt meg Budapesten, a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában. A kárpátontúli területről két festőművész — Soltész Zoltán és a nemrég elhunyt Glück Gavril — munkáit mutatja be.

Népszabadság, 1987. VI. 12

Soltész Péter

1508-ban a Kassai dóm
Szt. Anna oltára előtti bol-
tozat építésével bízták
meg, aki a munkát félben-
hagyta s azért felszólítják,
hogy vagy végezzett el, vagy
fizesse 14 nap alatt vissza az
erre fölvett előleget.

Divkassaidóm 56. l.

BUDAPEST
934 III -621
S3 62 S3

Csontritkulás: az önbizalom is gyógyít

Öltözködési tanácsok – Speciálisan szabott darabokkal lehet korrigálni az alakot

A középkorú és idősebb nők közül minden negyedik számíthat arra, hogy a csontritkulás miatt megváltozik alakja. Csökkenhet a testmagasság, hajlott lehet a hát, eltűnhet a korábban karcsú derék, a has előboltosul.

A gerinc alakváltozásának „köszönhetőek" ezek az elváltozások, mivel meglazulnak a gerinctartó izmok, szalagok és a hasfal izomzata – mondja Bossányi Ada, a SOTE Ortopédiai Klinikájának adjunktusa. De mindehhez azt is hozzáteszi, hogy kis odafigyeléssel továbbra is csinosak maradhatnak a csontritkulásban szenvedők. Most nekik mutatunk egy-két öltözködési ötletet.

Soltész Nagy Anna tervezte a modelleket, aki maga is hosszú évekig küzdött ezzel a betegséggel, és bölcs derűvel viselte sorsát nemrég bekövetkezett haláláig. Vallotta, hogy speciálisan szabott darabokkal korrigálni lehet az alakot, a hát nem látszik görbének, hosszabbnak tűnik az alak, és a legfőbb, hogy a megfelelő ruha újra önbizalmat ad viselőjének. Különböző típusú és alkatú nőknek ajánlott modelleket mutatunk be, melyek közül ki-ki a megfelelőt választhatja.

Ha az erős mellhez egyre jobban görbülő hát is társul, elöl hátul gömbölyű, gombócszerű lesz a felsőtest. Ezt a hibát lefelé erősen bővülő kötényruhával lehet korrigálni. Hátul a bőség szabadon lebeg, elöl pedig, mell alatt az oldalvarrásnál kibújtatott megkötős övvel kell összefogni.

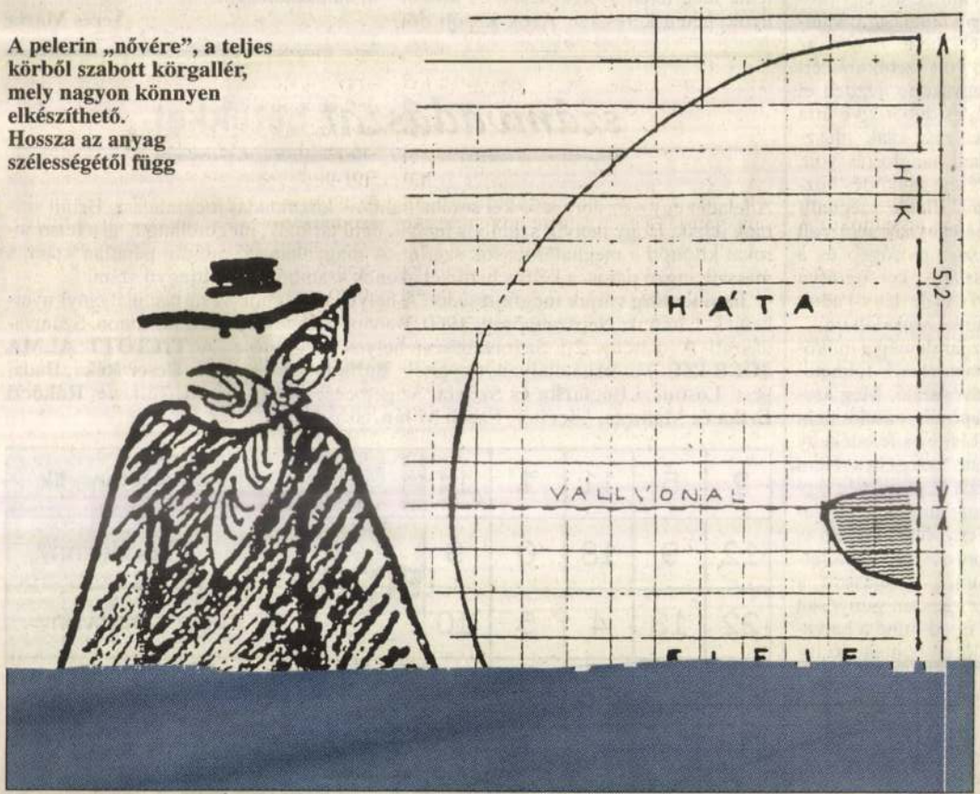

A pelerin „nővére", a teljes körből szabott körgallér, mely nagyon könnyen elkészíthető. Hossza az anyag szélességétől függ

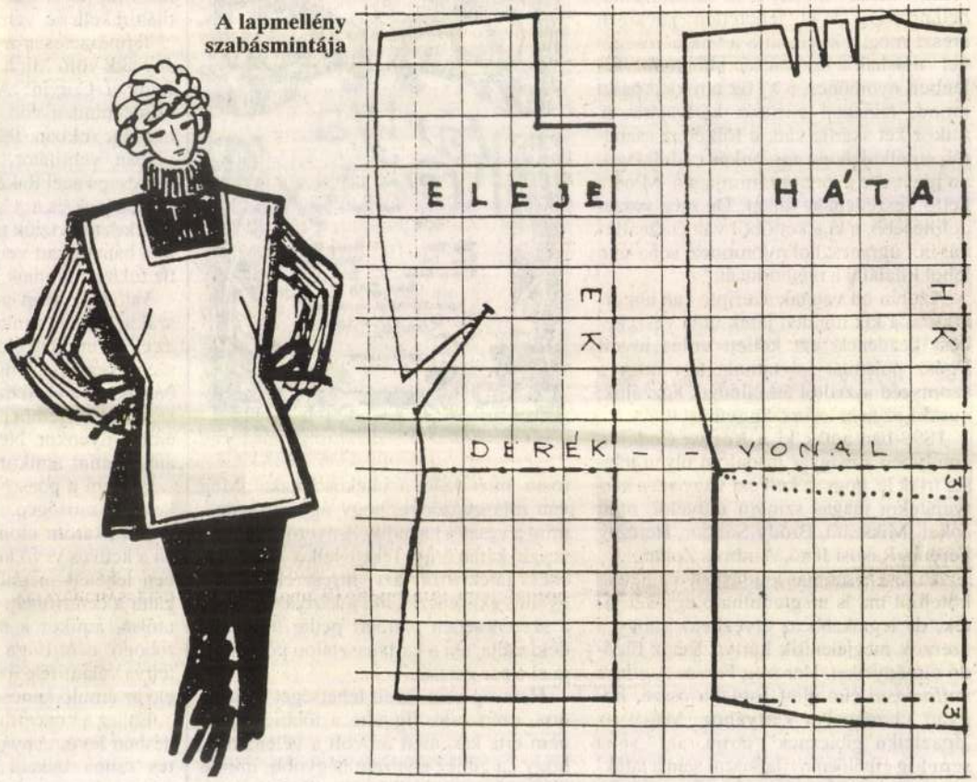

A lapmellény szabásmintája

A normál termetű, görbülő hátú, rossz tartásúaknak ajánlott a kabátruha, melynek duplán szabott a háta, legombolt váll-lappal, mint a katonakabátoknál. Ez eltereli a figyelmet a görbe hátról. Alatta egyenes vonalú ruha is viselhető, de jobb a hátul kissé bővített trapéz vonalú.

Amikor nem görbül a hát, csak rövidül, mert a csigolyák összecsúsznak, egybeszabott ruhát kell viselni. Saját anyagából lazán öv is köthető rá, de nem szorosan és kissé a derék fölé, mint

Seprű vagy rektori pálca?
Egyenlő esélyekkel vállaljunk munkát

SOLTÉSZ NAGY ANNA DIVATTERVEZŐ

Jó lapjárást!

Jó alkalom az emberi jellem megfigyelésére a kártyázás. Jókai Mór szerint „vannak a tarokkozók között »ugráncsok« és »nyomonczok«. Ugráncs az, a ki négy tarokkra kettőst mond, a ki honőr nélkül betánczol..., a ki lehetetlen játékokat ereszt meg, a ki elrontja a vakmerőségével másnak a szerencsés alkalmát... Ellenben nyomoncz, a ki tiz tarokkal pászt mond, lamentál a rossz kártyajáráson, mikor két skártja van, s fölkel az asztaltól, a nélkül, hogy egy bukás czifrája volna jegyezve a monogrammja alá. Mind a kettő veszedelmes fajzat. De még veszedelmesebb, a ki a kettőből van összeállítva: hol ugráncs, hol nyomoncz, soha sem lehet kitalálni a methodusát."

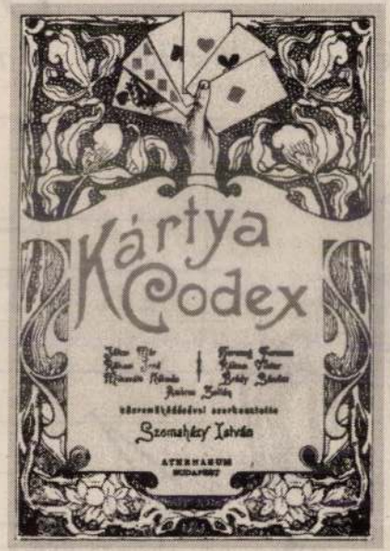

Azután ott vannak szerinte „az ungorkodók, a kik minden játék után veszekedést kezdenek: ezt kellett volna hívni! Egész polémiát folytatnak, ugy hogy a szomszéd asztaltól átkiáltanak hozzájuk: »urak! ez nem az országgyűlés!«"

1898-ban adták ki a *Kártya Codexet*, amelyben a magyar irodalom olyan jelesei írták le, hogyan kell ezt vagy azt a kártyajátékot magas szinten művelni, mint Jókai, Mikszáth, Bródy Sándor, Herczeg Ferenc, Rákosi Jenő, Ambrus Zoltán.

A most hasonmás kiadásban megjelent kötetből ma is megtanulható egy-két játék, de leginkább az élvezhető, ahogy a szerzők megjelenítik kártyázáshoz fűződő élményeiket. Herczeg Ferenc *A gibicz vallomásai* cím alatt foglalja össze, hogyan viszonyul a kártyához. Magát az „igazlelkü gibicznek" tartja, aki „soha sem fog elitélően nyilatkozni sem a játékról, sem a játékosról. Ha gyöngeség, ha léhaság vagy bün a játék: a gibicz is ludas benne. Ha pedig erény a játéktól való tartózkodás: nem illeti érdem a gibiczet."

A „hipokrita gibicz" viszont egész éjjel ott ül a kártyaasztal mellett, mégis rossz hírét kelti a játékosoknak. „Meg van róla győződve, hogy úgy a nyertes, mint a vesztes hazudik. A nyerőt irigyli, a vesztő kárán örül a fekete lelke. A szerencsés játékosról azt hireszteli, hogy gyanus existenczia, aki a kártyázásból él, a szerencsétlen partnert pedig hülyének deklarálja, aki a kártyaasztalon pocsékolja el a pár garasát."

Herczeg nem érzett tehetséget a játékhoz, ezért csak figyelte a többieket, de nem érte kár, mert az volt a véleménye, hogy „a gibicz élvezete nagyobb, mint a játékosé, mert ő rá nézve minden egyes osztás erkölcsi győzelmet jelent. ha beüt a titkos kombinációja, akkor annak örül, hogy igaza volt. Ha nem üt be, akkor meg annak örül, hogy nem kell fizetnie."

Jánoska Antal

Március 16-i kérdésünkre – *Milyen magasra építették az eddigi legnagyobb kártyavárat?* – a helyes válasz: *3,7 méter.*

A Piatnik Kft. kártyaajándékát kapják: Bereznay Bence, Pécel, **Makai Lászlóné,** Martfű, **Bali Gyula,** Budapest.

E heti kérdésünk: A Kártya Codex szerzői egyikének fia írta a Kártyaaffér, hölgykörökben című elbeszélést. Ki ő?

Három megfejtőnk nyeri a Piatnik Budapest Kft. kártyaajándékát. Beküldési határidő: április 8. A levelezőlapra kérjük ráírni: **Jó lapjárást! Itthon.** Cím: Népszabadság, 1034 Budapest Bécsi út 122–124.

talált tárgy

A ventilátor

Rendszerint nyáron, amikor már harminc fok volt, jutott csak eszünkbe, hogy ventilátort kellene venni.

Természetesen nyáron a ventilátor hiánycikk volt. Mit lehetett ilyenkor tenni? Irány a Corvin! Ahol minden szinten, szinte minden volt. Kivéve a ventilátort – harminc fokban. Télen mindig volt a Corvinban ventilátor. A dögnehéz, csupa vas-csupa acél Rakéta porszívók, a Hajdú mosógépek és a Csepel kerékpárok meg a Kékes televíziók társaságában. Csak hát ki a bánat akart venni ventilátort mínusz tíz fokba, mondjuk karácsonyra?

Valódi koncert volt egy-egy Keravill-szaküzletben, amikor a technika csodái, az előbb említett elektronikai cikkek egyszerre kezdtek el működni. Csak úgy próbaképpen, a vevő megnyugtatására. Valóságos gépteremben érezhette magát az ember ilyenkor. Nem volt szebb koncert annál, mint amikor egyszerre kezdett el szirénázni a porszívó, és dübörögve útra kelni a mosógép. Az már csak pluszöröm, akarom mondani hangforrás volt, ha a kedves vevő kérésére működés közben lehetett megnézni, illetve meghallgatni a centrifugát. Látványnak sem volt utolsó, amikor a mozgó mosógép és a robogó centrifuga sajátos koreográfiát leírva valamiféle ipari pas de deux-t adott elő az ámuló kuncsaftok szeme láttára.

Ehhez a koncerthez járult még a működésben lévő, „anyagtakarékos", félméteres csupa bakelit kávédaráló. Még szerencse, hogy a bekapcsolt vasaló nem adott zajt, csak bűzt. Már ha a feledékeny eladó „nyitva felejtette" szegényt. Nem volt akármi, ha ehhez a képhez még egy éppen szóló Trivox márkanevű, zöld varázsszemes rádió és egy Tesla magnó is betársult, amelyen éppen vinnyogva felgyorsult vagy brummogva lelassult a szalag. Lehet ezen az egészen gúnyosan mosolyogni, de ezek mind-mind a hatvanas évek második felében bontakozó fogyasztói szocializmus „hangos" kellékei voltak.

Ez az a korszak, amikor rádióban-tévében ádáz viták folytak a frizsiderszocializmus vadhajtásairól. Vagy arról, hogy kicsi vagy kocsi. Vagyis gyerek legyen vagy autó. Ismerős?

Pogonyi Lajos

Újra Let's go to England!

Az Itthon és az International House játéka

Immár harmadszor jelentkezik az Itthon melléklet és az International House közös angol nyelvű játéka.

A hetenként megjelenő tesztfeladatok megfejtésére egy hét áll rendelkezésre, a helyes megoldást pedig mindig a megjelenéstől számított második héten közöljük. Akik már részt vettek játékunkban, tudják, hogy értékes nyeremény a tét, de azok is nyertesek, akik hetente megküzdenek a feladvánnyal, hiszen angol nyelvtudásukat és műveltségüket, tájékozottságukat is kipróbálhatják. Az IH nyelvtanárai ugyanis olyan műveltségi tesztet állítanak össze, mellyel segítenek eligazodni az angol nyelv, kultúra és közélet rejtelmeiben.

Április 6-i Itthon mellékletünkben jelenik meg tehát az első teszt, és azután nyolc héten keresztül. Azok között dől el a végső sorrend, akik a nyolc feladványból hetet helyesen megoldottak, és a játék végén megírják a mindent eldöntő tesztet.

A NYEREMÉNYEK: A fődíj háromhetes intenzív nyelvkurzus az IH londoni központjában, szállással, félpanziós ellátással, repülőjeggyel. **Második díj:** kéthetes írországi intenzív nyelvtanfolyam az IH dublini intézetében szállással, teljes ellátással, repülőjeggyel. **Harmadik díj:** háromhetes nyári intenzív angoltanfolyam az IH budapesti vagy egri nyelviskolájában.

A repülőjegyeket a British Airways légitársaság biztosítja a nyerteseknek.

Hetente pedig, a helyes megfejtők közül hárman nyernek Népszabadság-ajándékcsomagot.

Veres Mária

számvadászat betűkkel

A feladat egy – az ábra alsó két sorába írandó – közmondás megtalálása. Betűit számok jelzik. Hogy melyik számhoz melyik betű tartozik, megtudhatod, ha a felső sorokat kitöltöd a meghatározások szerint. A magánhangzó mindig páratlan szám, a mássalhangzó páros, a kettős betű két azonos számból álló kétjegyű szám.

Jövő keddig várjuk megfejtésedet. A helyes megfejtők vásárlási utalványt nyerhetnek. Címünk: Népszabadság, 1960, Budapest. A levlapra írd rá: Itthon, Számvadászat! A március 2-i Számvadászat helyes megfejtése: **A TILTOTT ALMA JOBB ÍZŰ.** Vásárlási utalványt nyertek: **Balla István,** Karcsa; **Ecser Réka,** Budapest; **Losonczi Boglárka és Szilvia,** Szigetbecse; **Nagy Dávid,** Túrkeve; **Rákóczi Erika és Melinda,** Vácrátót; **Szerb Milán,** Szarvas.

2	5	11	1	14	erőtlenedik
12	9	18	6	9	kecskelány
22	13	4	5	10	indiai olajnövény
10	7	8	16	3	csárdásfajta

12	7	2	2	9	11	1	14	7	6	10
3	8	16	22	5	4	6	13	18	9	6

Olyan kiállításon köszöntjük a látogatót, amely nemcsak a mi munkásságunkban, hanem a művészeti ág vonatkozásában is kezdeti törekvésnek mondható.

Amióta elvégeztük az Iparművészeti Főiskolát, több társunkkal együtt célunkul tűztük ki, hogy az öltözködéskultúrával kapcsolatos tervezést és rajzi megjelenítést igényes művészi szintre emeljük.

Mi az öltözködést az egyetemes kultúra részének; a tervezést és rajzi kifejezést korszerű művészeti ágnak tekintjük. Ennek kívánunk kiállításunkon hangot adni, és bízunk abban, hogy a látogató megérti munkásságunk, szándékaink és hivatásunk lényegét és szívesen fogadja művészi bemutatkozásunkat.

1960. október

Soltész Nagy Anna
Szilvitzky Margit

Tanulmányok

Vázlatok

Ruhatervek

Divatlap címoldal tervek

Divatlap oldal kompozíciók

Divatplakát tervek

Ruha-modellek

Fényképek

1960

SOLTÉSZ NAGY ANNA

OKTÓBER

FÉNYES ADOLF TEREM

SZILVITZKY MARGIT

IPARMŰVÉSZNŐK KIÁLLÍTÁSA

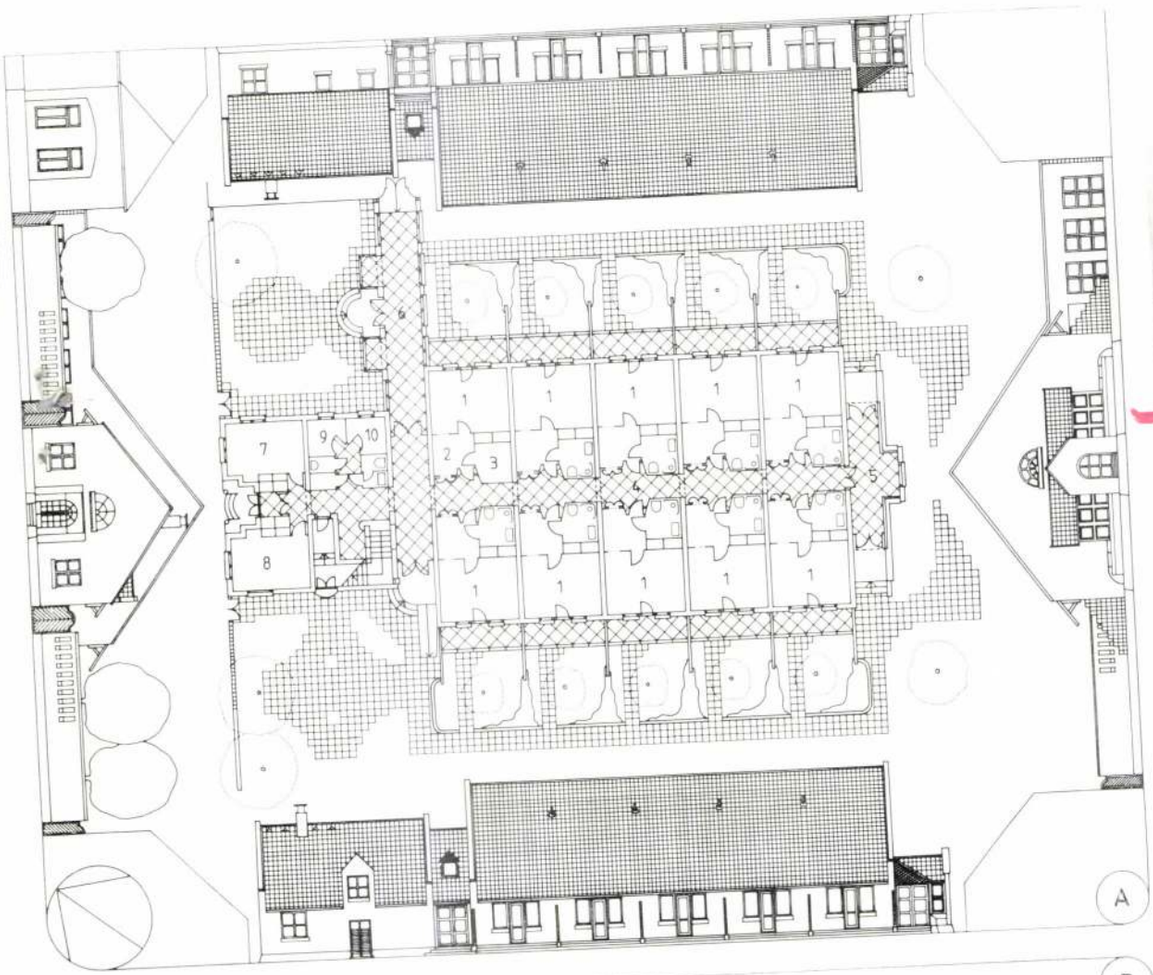

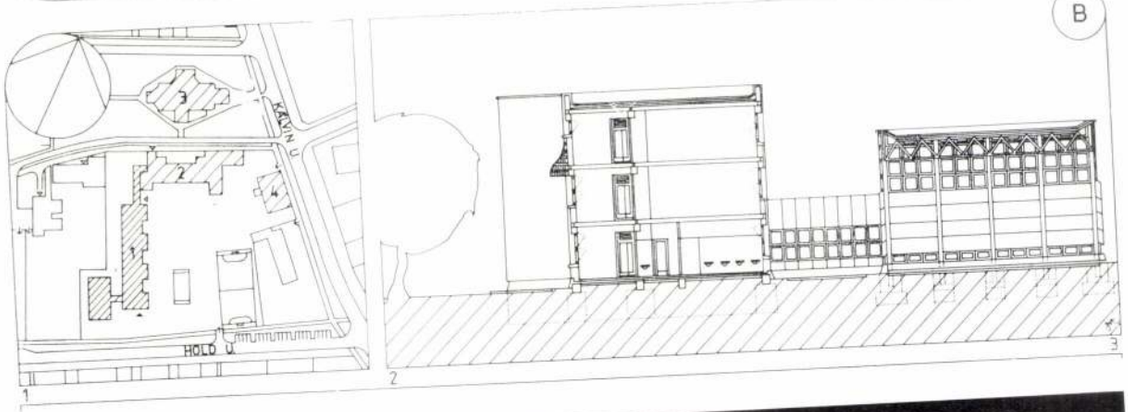

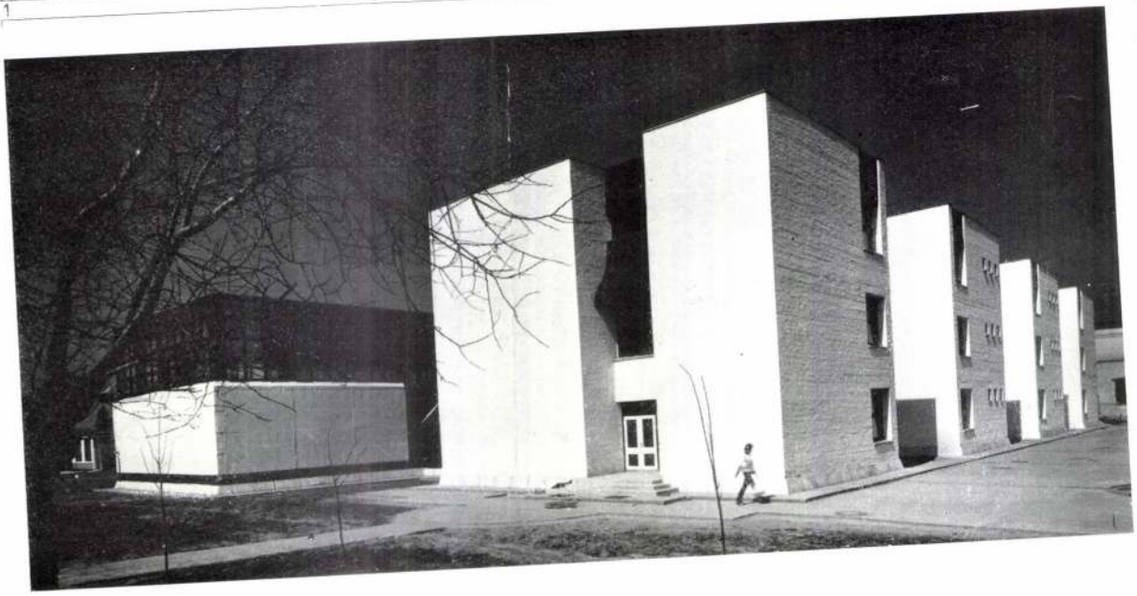

Sipos György
(DÉLTERV)
Vezető építész:
Borvendég Béla

1950-ben született Makón. Az általános iskolát, valamint a gimnáziumot Makón végezte el, ahol 1969-ben érettségizett. Ugyanebben az évben felvették a BME Építészmérnöki karának nappali tagozatára. Diplomatervét, melyet az Épületszerkezetek tanszéken készített, 1975-ben védte meg. Szegeden kezdett dolgozni, az induló években Bocskai János és Borvendég Béla kezei alatt.

Tervpályázaton való részvétel:
Szeged hídfőkörnyék beépítése, 1978 (III. díj)
Tihanyi Művésztelep, FÉK pályázat, 1980 (I. díj)
Szolnok centrum sarok beépítése, meghívásos pályázat, 1980 (I. díj)

Megépült munkái:
Gyula, Törökzug 4×19 lakásos blokkos lakóépületek, 1977.
Jakabszállás, 4 tt-es általános iskola, 1979.
Füzesgyarmat, 32 db OTP-lakás, 1980.
Makó, nevelési tömb, 80 fh. bölcsőde
50 fh. óvoda bővítés, 8 tt. iskola bővítés (1982).

Bemutatott épületei:
Makó, Batthyány u. Szociális otthon 20 férőhelyes bővítése (A. ábra).
Makó, Kálvin tér, Kun Béla Általános Iskola 8 tantermes bővítése (B. ábra).
A fszt+2 szintes új iskolaszárny keleti műemléki tér felé forduló fala „bástyákkal" tagolt. A közrefogott íves faburkolatok a magastetők hangulatát idézik. (Nézet a volt református iskola, „Bagolyvár" felől.)

Soltész László (Déldunántúli Tervező Vállalat)
Vezető építész:
Erdélyi Zoltán

1950-ben Budapesten született. 1968-ban tett érettségit a veszprémi Lovassy László Gimnáziumban. Diplomáját a BME Építészmérnöki Karán 1974-ben szerezte.

Munkahelyei: Budapesti Városépítési Tervező Vállalat 1974—75; Baranya megyei Tanács Tervező Vállalat 1975—78; Déldunántúli Tervező Vállalat 1978-tól.

Eredményes pályázatai:

Szabolcs-Szatmár megyei családi házak,
FÉK évközi pályázat,
Deseda Üdülőterület, Kaposvár (Erdélyi Zoltánnal és Hübner Mátyással).

Munkái:

Mentőállomás Szigetvár,
100 fh. óvoda, Siklós,
125 lakás, Siklós,
DRVV irodaház, Pécs,
DÉDÁSZ regionális telephely, Pécs,
150+80 fh. lakótelepi óvoda-bölcsőde,
800 m²-es lakótelepi ABC, lakótelepi szolgáltató épület,
IMS rendszerű óvoda-bölcsőde épületek regionális típustervei, vasbeton előregyártó üzemcsarnok, Paks;
12 tantermes Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakiskola, Siófok.

A képen: 12 tantermes Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakiskola, Siófok

Az együttes a dél-dunántúli régióban alkalmazott IMS szerkezetből 6×6, illetve 6×3 m pillérhálóra szerkesztve, a tornaterem 18 m tengelytávú feszített TT panel felhasználásával készült.

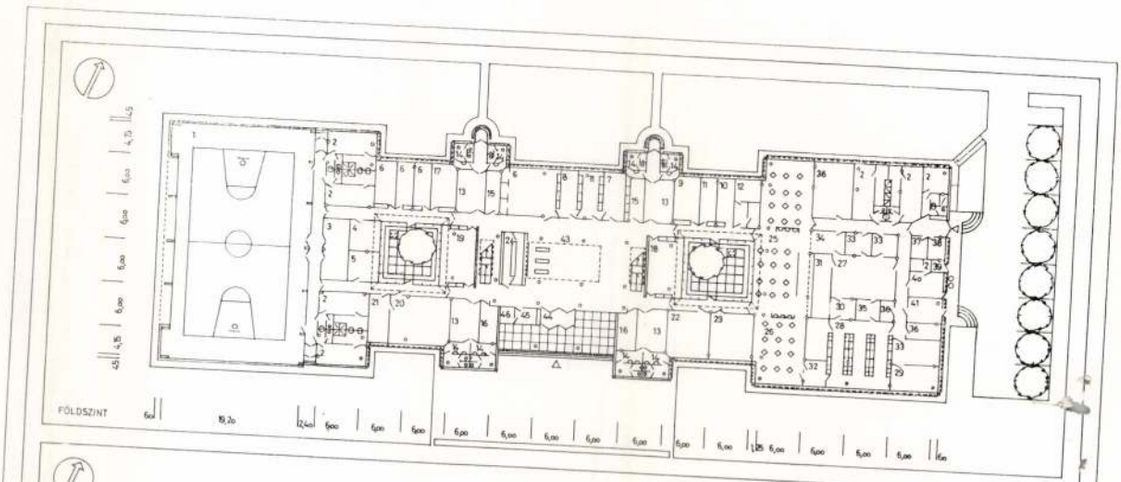

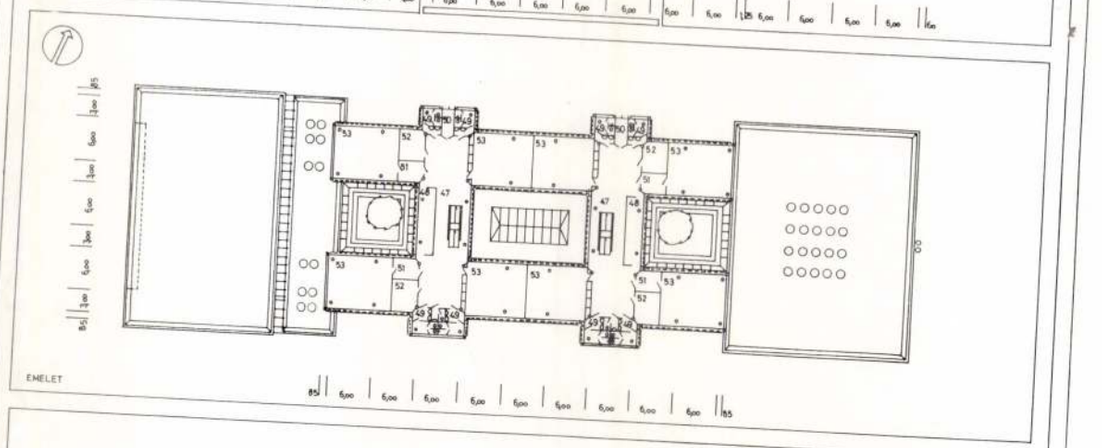

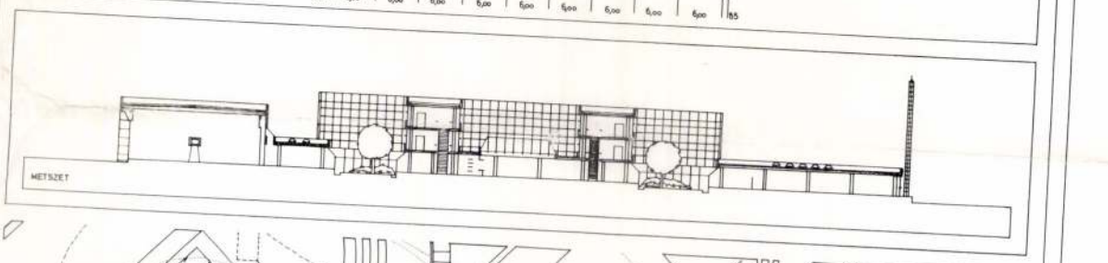

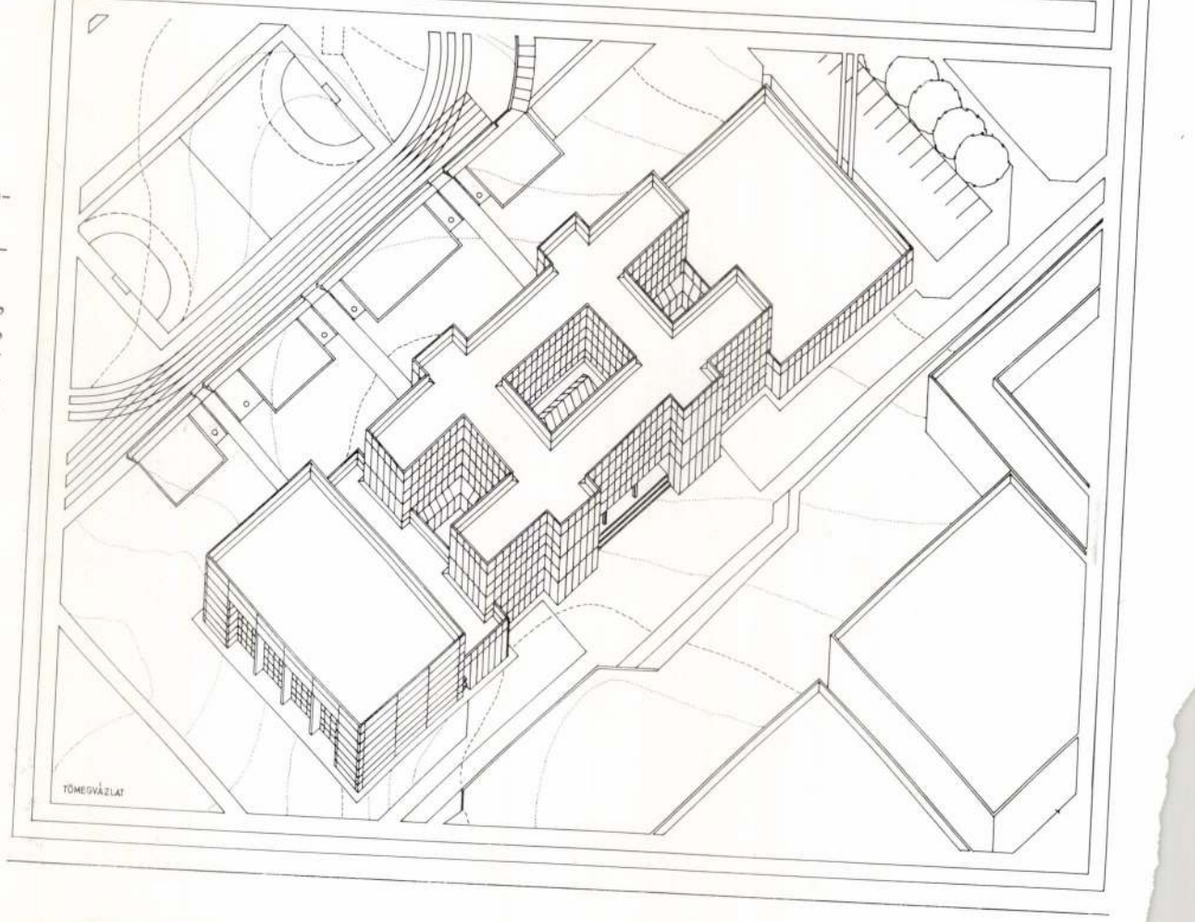

Koreai vezető halála

Meghalt Kang Hui Von észak-koreai miniszterelnök-helyettes – jelentette be pénteken az észak-koreai állami rádió. A 73 éves politikus a tájékoztatás szerint hosszú betegséget követően hunyt el. Kang Hui Von temetése szombaton lesz – hangzik a szűkszavú közlemény, amelyet a Reuter ismertetett.

Visszavonják a katonákat

A „Türkiz akció" keretében Ruandába és a zaire-i Gomába küldött első francia katonák egy részét visszavonják a térségből – jelentette be Washingtonban Francois Léotard. A francia védelmi miniszter azt követően nyilatkozott, hogy a Pentagonban tárgyalt William Perry amerikai védelmi miniszterrel.

Az integráció mellett

Vlagyimir Sumejko, az orosz felsőház elnöke a Független Államok Közössége tagállamainak szoros integrációja mellett szállt síkra. Sumejko hangsúlyozta, hogy az integráció semmiképpen sem sértheti meg a független államok szabadságát és szuverenitását.

Irán bírálja Christophert

Irán pénteken élesen bírálta Warren Christopher amerikai külügyminisztert, amiért arra szólította fel az Egyesült Államok szövetségeseit, hogy gazdaságilag szigeteljék el az országot. Irán ENSZ-küldöttsége a teheráni állami rádióban elhangzott közleményében úgy vélekedett: Christopher kijelentései az Egyesült Államok Iránnal szemben érzett szüntelen és elvakult gyűlöletéről tanúskodnak. Mint az AFP emlékeztet rá, Christopher a képviselőház egy külön bizottsága előtt kijelentette: le kell győzni a Hezbollahhoz hasonló csoportokat, amelyek káoszt teremtenek és vért ontanak, Iránt pedig, mint e csoportok fő támogatóját, el kell szigetelni.

Csapatkivonás Tallinnból

A tallinni orosz haditengerészeti támaszpont felszerelésének utolsó darabjait is elszállították pénteken Tallinnból, miután az észt–orosz csapatkivonási megállapodás e hét eleji aláírását követően felgyorsult az orosz katonák távozása Észtországból. A paldiski kikötő előtt több orosz hajó is várakozik, hogy fedélzetére vegye a fővárosban és környékén állomásozó lövészhadosztály felszerelését. Az amari légitámaszpontról is megkezdték a katonai eszközök elszállítását.

„Aki zörget, annak megnyittatik"

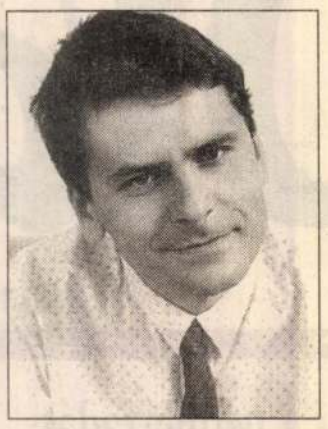

„A kapu. Ujjad újra visszacsuklik; / kopogatást formáz kezed... / lázas-átkos döngetések / kaput nem járod – minek... / Lelked ökle mostanra már / összeaszott heg-csomó; / akarásid kudarcából / készült rá a koporsó. / Egyedül vagy. A harcnak vége. / Zsákmány lettél. Áldozat. / Jár-e ilyen jaj-szagúnak / még egy hely a nap alatt? / Ujjad most már visszacsuklik; / kopogtatást formáz kezed, / s a lehetetlen érckapuin / fölizzik az üzenet, a reményt / adó ősi titok, a titkos írás / láthatatlan, eddig rejtett / csöndes szava: / Annak, ki már nem dörömböl / Én nyitok meg- és belülről. / ... Aki keres, talál; / aki zörget, annak megnyittatik."

Meditáció: hangosan indulunk mindannyian, majd – ki ekkor, ki akkor – apránként megcsöndesedünk. Mi, akik hittünk valamiben, akik erősnek éreztük magunkat, akik csak a győzelmet tekintettük elfogadhatónak. Nem adtuk rögtön föl, szó se róla! Újból és újból fölálltunk, mosollyá torzítottuk sírásra görbülő szánkat... Igyekeztünk elhitetni magunkkal és másokkal; bírjuk a strapát. Aztán... egyszer hirtelen elszakadt valami. Mint a gitár túlfeszített húrja hirtelen elpattan, úgy csúszott ki lábunk alól a talaj: egyszer s mindenkorra, vagyis véglegesen. Most már a színészkedésre sincs erőnk. A „hogy vagy?"-ra még „köszönöm, jól"-lal felelünk, de belül már tudjuk; mindennek vége.

Nektek szól a meghívás! Kopogtass annál, aki kudarcos dörömböléseid okozója... Aki nem tönkretenni akar, hanem csupán azt megértetni veled: nem Te-Én-Ők segítenek rajtunk, hanem egyedül Ő. Ő tárja ki előtted az újrakezdés ajtaját. Ő ad néked erőt ahhoz, hogy átlépd a küszöböt. Mert Ő az ajtó, aki azért nyílik meg előtted, hogy ne kelljen saját erőtlenséged hazugságai miatt elveszned.

Hecker Róbert
lelkész

Vállalkozók nyilatkoznak

Vélemények az expodöntésről

A kormány tegnapelőtt pénzügyi okokra hivatkozva úgy foglalt állást, hogy az 1996-ra tervezett világkiállítás megrendezését nem támogatja. Vállalkozókat kérdeztünk arról, mi a véleményük a döntésről.

„Elhibázottnak tartom azt a döntést, a pénzt talán nem ezen kellene megspórolni" – fejtette ki véleményét *Juhász István* (Szolker Bt.). Véleménye szerint hazánknak kellene egy ilyen jellegű rendezvény. Felesége már másképp fogalmazott, szerinte az átlagember laikus ahhoz, hogy eldöntse: mennyit használ a gazdaságnak az expo. Az ügyben kérdés az, hogy „kinek hiszünk" – mondotta.

„Reprezentálni üres zsebbel nem lehet" – volt véleménye *Kiss Jánosnak* (Varrógép Kft.). Úgy gondolja, az ország nincs erre felkészülve, sem infrastruktúra, sem gazdasági potenciál terén. Ezért jónak mondja a kormány döntését, bízva abban, hogy ami beruházásokat már elkezdtek, azt be is fejezik. Hozzátette azt is: más területeken kellene ezt a pénzt befektetni, hogy azzal munkahelyek teremtődjenek, s hazánk gazdasága meginduljon a felfelé vezető úton.

Kevés ahhoz a gazdasági információ, hogy egyértelműen nyilatkozni lehessen a kormány döntéséről – fejtette ki *Radványi András*, a Szolnok Projekt Rt. elnök-vezérigazgatója. Mint elmondta, a zsaruexpo megrendezésére létrejött részvénytársaság közgyűlését október elejére hívták össze annak érdekében, hogy – akkor már a parlament döntését is ismerve – állás foglaljanak a „Rendőrök világtalálkozója" ügyében.

-vági-

Túljegyzett EBRD-kötvény

Az előzetes adatok alapján mintegy 20 százalékkal túljegyezték az EBRD egymilliárd forint össznévértékben kibocsátott forintkötvényét. Meglepetés volt a forgalmazók számára, hogy a magyar magánbefektetők nagyon érdeklődtek az EBRD papírja iránt, az összes jegyzésből mintegy 6 százalékkal részesednek.

Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD), mint ismeretes, e héten bocsátotta ki első forintkötvényét, mely egy nagyobb, ötmilliárd forintos össznévértékű kibocsátási program első sorozata.

A piacra dobott első sorozat össznévértéke egymilliárd forint, futamideje 5 év.

A kötvényeket a névérték 100 százalékán bocsátották ki, az első hat hónapra a változó kamatozású forintkötvény hozama 27,75 százalék lesz. A továbbiakban az EBRD kötvényének kamatát a Daiwa–MKB kincstárjegy-hozamindexhez (DWIX-hez) igazítják. A DWIX-et a Budapesti Értéktőzsdén hetente számítják, és a tőzsdetitkárság hetenként közli.

(MTI)

„Egyek vagyunk veletek"

Erdélyi dalárda Karcagon

A napokban a karcagi református templomban szerepelt az Erdélyből érkezett aranyosgyéresi dalárda.

Sógor Gyula esperestől – aki a dalárdával érkezett Aranyosgyéresről – megtudtuk, hogy templomukat 1679–80-ban építették, Báthory Gábor és Kiss Rédei Ferenc telepítette be Gyérest katonáival, azóta ez a kis település, mely Kolozsvár–Marosvásárhely–Toroa útvonalon van, már harmincezer lelket számlál, s körülbelül kétezerötszáz–háromezer tagja van a gyülekezetnek.

Az énekkar tagjainak nyolcvan százaléka a drótgyárban dolgozik három műszakban, s utána vállalják a próbákat, a fellépéseket.

A dalárda többsége még most járt először hazánkban, így Karcagon is, ahová már négy fellépés után érkeztek meg, hogy istentisztelet keretében szolgáljanak. *Idős Nagy Kálmán* karcagi esperes köszöntette a küldöttséget, s mint mondta, egymás testvérei vagyunk, ha a határ el is választ bennünket. *Sógor Gyula* igehirdetésében arról szólt, Mózes I. könyvét idézve, hogy megbocsátással, szeretettel lehet testvéri kapcsolatba kerülni, hiszen sorsukat nagyhatalmak intézték Trianonnál, nem ők választották.

De – folytatta – az idegenbe szakadt embereknek, így nekik is van küldetésük, megbízatásuk. „Ha el is szakadtunk tőletek, egyek vagyunk veletek, együtt munkálkodunk azért, hogy a nép talpra álljon, ehhez Isten ad nekünk erőt" – zárta prédikációját, majd a dalárda *Balogh Ildikó* karnagy vezetésével zsoltárokat énekelt.

A kórus hazautazása előtt még Debrecenben is szerepel istentiszteleten.

-de-

TERSZOL
Környezetvédelem
VESZÉLYES HULLADÉKOK ÁRTALMATLANÍTÁSA
csomagolóanyag biztosításával
előkezeléssel
speciális fuvarozással
vegyi technológiák semlegesítése, felszámolása
Teljeskörű szolgáltatás, korrekt árak!
TERSZOL SZÖVETKEZET
1015 Bp. Csalogány u. 6–10. VI./253. Tel./fax: 201-0164.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
értékesítésre felkínálja az alábbi ingatlanokat:

Szolnok, Krúdy Gy. u. 108/A.	- vendéglátóegység;
Szolnok, Koszorú u. 4.	- raktárak, műhelyek;
Szolnok, Bánát u. 4.	- raktárak, műhelyek;
Szolnok, Szapáry u. 24.	- (bejárat a Sütő u. 2.), telek: 500 m2;
Szolnok, Damjanich u. 3.	- raktárak, garázsok;
Szolnok, József A. u. 40.	- iroda 210 m2 és 53,7 m2 és 53,7 m2 melléképület;
Cserkeszőlő, hrsz. 854.	- üdülőtelek, 574 m2.

Vételi ajánlatokat a hirdetés megjelenésétől számított 15 napon belül lehet megtenni a következő címre:
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatal
5001 Szolnok, Kossuth L. u. 2.
Felvilágosítást ad: *dr. Pápay Mihályné, az 56/379-933-as telefonszámon (126-os mellék).*
"57426/1H"

A nagyvilágban történt

Minyeralnije Vodi – 4 halott

Drámai véget ért pénteken hajnalban Minyeralnije Vodiban a túszok kiszabadítására tett kísérlet. A terroristaellenes osztag felszállás előtt megrohamozta a terroristáknak átadott helikoptert, amelynek fedélzetére az emberrablók több túszt is magukkal hurcoltak. A támadás közben a helikopter utasterében felrobbant egy gránát, s a repeszek négy asszony életét kioltották.

A kommandósok és a terroristák tűzpárbajában, illetve a gránát felrobbanása következtében 19 ember megsebesült. Kórházi jelentések szerint a sebesültek többségének kielégítő az állapota. A négy terrorista közül az egyik életveszélyes sérüléseket szenvedett, az orvosok szerint állapota reménytelen.

A nyomozás során mindeddig annyit sikerült kideríteni, hogy az emberrablók csecsen nemzetiségűek voltak.

A terroristák csütörtökön délután Minyeralnije Vodi repülőtere közelében térítettek el egy menetrend szerint közlekedő autóbuszjáratot. A buszon negyvenegy utas, köztük öt kisgyerek, tíz kamasz és tizenöt nő tartózkodott.

A pisztolyokkal és gránátokkal felszerelkezett emberrablók túszaikért cserébe egy katonai és egy polgári helikoptert, tizenötmillió amerikai dollárt követeltek. **(MTI)**

Izrael megtorlásra készül

Izrael megtorolni készül a Buenos Airesben és Londonban végrehajtott Izrael- és zsidóellenes merényleteket.

Mose Sahal rendőrségi miniszter pénteken kijelentette: országának törvényes joga, hogy megvédje magát, és bármely megfelelőnek talált módszert bevessen a merényletek megakadályozására. Izrael ennek megfelelően aktív politikát fog alkalmazni, felhasználva arra való képességét, hogy a világon bárhol fellelje a terroristákat, és lecsapjon rájuk.

Az izraeli vezetők megvizsgálták egy olyan hadjárat filozófiai, elméleti vonatkozásait, amely a merénylők fizikai megsemmisítését célozná – mondta a miniszter, hozzátéve, hogy a kérdés gyakorlati részét nem a nyilvánosság előtt fogják megvitatni, s annak rendezését professzionalistákkal való együttműködésben kell megoldani.

A Jediót Ahronót a titkosszolgálat egyik – név nélkül említett – vezetőjére hivatkozva azt írta, hogy a mostani terrorhullám aligha-nem nagyon sokba fog kerülni Iránnak. **(MTI)**

Boszniai szankciók – szigorítás

A boszniai válság ügyében alakított nemzetközi összekötő csoport Genfben úgy döntött, hogy a Szerbia és Montenegro elleni szankciók szigorítását javasolja a nemzetközi közösségnek – jelentették be a helyszínen. A csoport el is készítette a szigorítás határozattervezetét, és rövidesen az ENSZ Biztonsági Tanácsa elé terjeszti azt. Az összekötő csoport pénteki ülése az amerikai, az orosz, a német, a francia és a brit külügyminiszter mai tanácskozását készítette elő.

A nemzetközi közösség már többször megfenyegette a boszniai szerbeket, hogy súlyos következményei lesznek, ha elvetik a béketervet. Így a jelenlegi szankciók szigorításán, a védelmi zónák tilalmivá alakításán, az összes nehézfegyver leszerelésén túl a fegyverembargó egyirányú feloldása is szóba került – bár ez utóbbi csak legvégső eszközként.

A boszniai szerbeket azonban egyelőre mindezekkel nem sikerült elrettenteni: „parlamentjük" csütörtökön ismét elvetette a nemzetközi béketervet. **(MTI)**

Álmozgássérültekről beszél a „falu népe"

(Folytatás az 1. oldalról)

Ilyen lehet például – sorolja *Simon Jánosné* egyesületi titkár – csúszásmentes járda, feljáró-rámpa, fogódzókorlátok, kaputelefon, távnyitós ajtók, ablakok, speciálisan – például súlylyesztett káddal – kialakított fürdőszoba építése és minden olyan dolog létesítése, amely a mozgásában korlátozott személy életkörülményeinek megkönnyítését szolgálja. Így kerülhet sor a fűtéskorszerűsítések állami támogatására is. A teljes körű ügyintézést – ami a mozgássérült kérelmével veszi kezdetét – az egyesület végzi. A kérelmező élethelyzetére vonatkozóan környezettanulmányt kérnek a helyi önkormányzattól, míg a megyei orvos szakértői bizottságtól a mozgásszervi fogyatékosság igazolását. A támogatást igénylőtől bekérik az elvégzendő munkákkal kapcsolatos tervrajzot, költségvetést, műszaki leírást, tulajdonlap-másolatokat és egyéb nyilatkozatokat, okmányokat.

Ezt követően kerül az aktacsomag a mozgássérültek országos szövetségéhez, akik az OTP főigazgatóságán keresztül a megyei OTP-k felé intézkednek az állami támogatás kiutalhatóságáról.

– A támogatások jogszerű felhasználásáról az OTP ellenőrei győződnek meg. Olyan községünkben is előfordult már – *említi meg Tiszatenyő jegyzője* –, hogy más célra költötték a kapott pénzt, így azt visszafizettették az igénylővel. Ez a levél rosszindulattal, sértő tartalommal íródott, amivel akkor sem lehet egyetérteni, ha más típusú betegségek egészségkárosodottjai sok esetben megérdemelnék a hasonló támogatást.

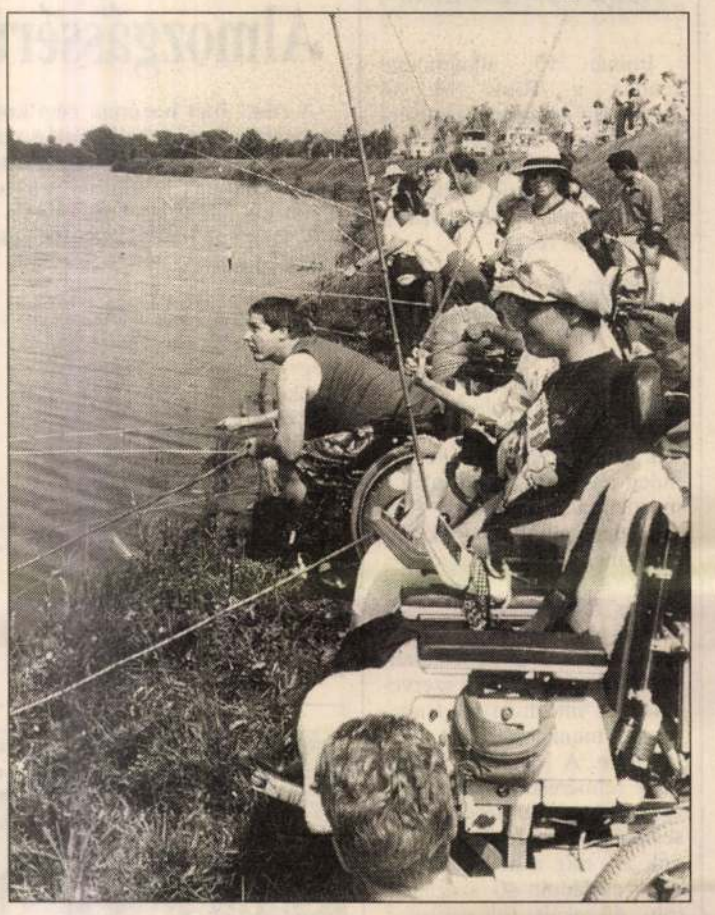

Mozgássérültek: emberi joguk úgy élni, mint másoknak

A támogathatók körét viszont a jogszabályok írják elő, amihez igazodnunk kell. Én személy szerint örülök neki, hogy az állami költségvetésnek van pénzügyi kondíciója ehhez a támogatási formához, hiszen ezeknek a mozássérült embereknek válik minőségileg jobbá az életük, miközben a családi házakba épített értékekkel a falu is gyarapszik. A mozgássérültek megyei elnöke szerint a tiszatenyői példa sajnos nem egyedülálló a megyében, aminek talán a nehezebbé váló megélhetési körülmények is okai.

Nem vitás: az előítéletesen gondolkodó épek értékrendszerében az egészség mint érték nem az első helyen szerepel. Pedig elég egy rossz mozdulat, s az épek és fogyatékosak világa közötti törékeny fal egy pillanat alatt leomolhat.

Simon Cs. József

ÚJ Néplap
Jász-Nagykun-Szolnok megyei napilap
V. évfolyam, 178. szám
1994. július 30., szombat
Ára: 16,30 Ft

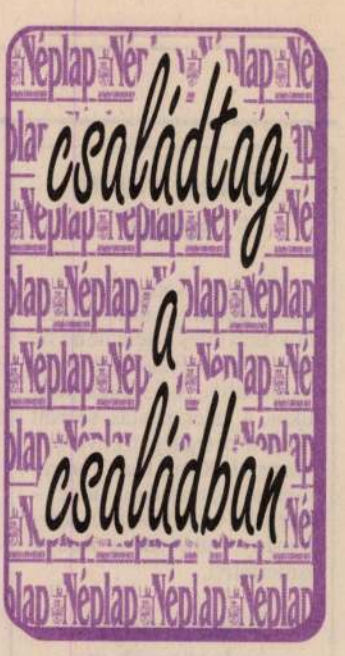

GONDŰZŐ

Justitia, hol vagy?
Nincs hulla a csomagtartóban
A fitnesstorna koronázatlan királynője
Kortyolgató
Az Új Néplap családi albuma
(9. oldal)

Üdvözlő távirat

Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke és Horn Gyula, a Magyar Köztársaság miniszterelnöke a Belarusz Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölték Alekszandr Lukasenkót, a Belarusz Köztársaság elnökét és Mihail Csigirt, a Belarusz Köztársaság miniszterelnökét.

Göncz–Zoran Lilic

A köztársasági elnök pénteken ebéden látta vendégül a Magyarországon átutazó Zoran Lilic jugoszláv államfőt. A találkozóra a jugoszláv fél kezdeményezése nyomán került sor. A megbeszélésen a Magyar Köztársaság elnöke emlékeztetett azon üzenetére, amelyet évekkel ezelőtt Szerbia és Jugoszlávia elnökeihez intézett: Magyarország minden délszláv utódállammal, így Szerbiával is kiegyensúlyozott és jószomszédi kapcsolatokra, a hosszú távú érdekek alapján kölcsönösen előnyös együttműködésre törekszik, betartva az ENSZ határozataiból származó nemzetközi kötelezettségeit.

Ferihegyi tender

A kanadai Huang-Danczkay csoport nyerte meg a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium Légiforgalmai Igazgatósága által a Ferihegyi repülőtér fejlesztésére tavaly kiírt pályázatot. A beruházás keretében Ferihegy 2-n építenek egy utasforgalmi terminált és egy új utasépületet, a hozzá tartozó infrastruktúrával.

Német olvasótábor

Immár 15. alkalommal rendez a Tolna Megyei Könyvtár német nemzetiségi olvasótábort a Bonyhádhoz közeli váraljai parkerdőben. A pénteken nyílt táborban több mint száz felső tagozatos gyerek vesz részt.

Hajléktalanszállók

A korábbi évekkel ellentétben a hajléktalanszállókban az idén még nyáron is telt ház van. Nyilvánvaló, hogy a hideg téli hónapokban még a mostaninál is nagyobb gondot jelent majd a hajléktalanok megfelelő elhelyezése. Ezért a várható problémák pontos feltérképezésére és a lehetséges megoldási módok kidolgozására a hajléktalankérdéssel foglalkozó szervezetek és intézmények Budapesten munkacsoportot hoztak létre. A Menhely Alapítvány felmérése szerint a Dózsa György úti irodájukban segítséget kérő férfiak 32,9, a nők 26, míg a hozzájuk forduló családok 40 százaléka tölti éjszakáit folyamatosan közterületeken.

Igazi strandidő

Túlnyomóan napos idő várható, az időnkénti gomolyfelhő-képződésből csupán néhány helyen alakul ki zápor, zivatar. A légmozgás csak zivatar környezetében erősödhet meg. A legmagasabb hőmérséklet 37 fok lesz.

Magyar–román miniszteri találkozó

Magyar–román védelmi miniszteri találkozó lesz ma a Békés megyei Gyulán. A megbeszélést Keleti György honvédelmi miniszter kezdeményezte, hogy bemutatkozhasson román kollégájának, Gheorghe Tincanak. Keleti egy héttel ezelőtt szlovák kollégájával találkozott, és a közeljövőben megbeszélést folytat a többi szomszédos ország honvédelmi minisztereivel is.

Az egynapos találkozón a két miniszter áttekinti az eddig elért eredményeket és a kétoldalú kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségét. **(MTI)**

A gettólázadás évfordulóján

– Az 1944-es varsói felkelés egy egész nemzedék gondolkodásmódjára nyomta rá bélyegét. A szemtanúk közül sokan ma is ennek az eseménynek a fényében értékelik a világ történéseit – jelentette ki Maciej Kozminski, a Lengyel Köztársaság budapesti nagykövete a Varsó Thermopülai című kiállítás pénteki megnyitóján.

A budapesti Lengyel Intézetben megrendezett kiállítás – amely szeptember 8-ig látogatható – fényképek, korabeli dokumentumok, fegyverek segítségével idézi fel Varsó felkelőinek és lakosságának 1944. augusztus 1. és október 2. közötti hősies harcát. A varsói Wola Múzeum kiállítása a harci tevékenységen kívül bemutatja azt is, hogyan gondoskodtak a felkelés civil hatóságai a fedél nélkül maradottakról és az ellenség által megszállt kerületek menekültjeiről. **(MTI)**

„Darabokban" vagy egészben

ÁVÜ: ÉKV-t vegyenek!

Az Állami Vagyonügynökség a végelszámolás alatt álló Szolnoki Élelmiszer Kereskedelmi Vállalattól elvont üzletekre pályázatot írt ki. A vállalat tulajdonában összesen nyolc üzlet volt, melyet külön-külön és együttesen is meg lehet vásárolni. Az említett nyolc üzletből Szolnokon működik három, míg a másik öt megyénk nagyobb településein található.

Az ÁVÜ együttesen kívánja értékesíteni a vállalat Kerszol Kft.-ben lévő 2,3 millió forintos üzletrészét, valamint a Kerszol által bérelt három ingatlant. Erre az üzletrészre, valamint a három ingatlanra elővásárlási jog illeti meg a Kerszol Kft. tagjait, magát a társaságot vagy a taggyűlés által kijelölt személyt.

A meghirdetett ingatlanok megvásárlására E-hitel és kárpótlási jegy igénybe vehető.

1993-ban kezdték el a Budapest Bank Rt. szolnoki fióképületének építését – Soltész László építészmérnök tervei alapján, a kecskeméti Gen-Ép Kft. kivitelezésében. A műszaki átadás a napokban megtörtént, az épületet augusztus 19-én adják át rendeltetésének. –Barna–

Szeptemberben nagyszabású DAB-ülés lesz Szolnokon

Újjáalakul a megye tudományos testülete

Újjáalakul a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Akadémiai Bizottságának megyei tudományos testülete. Az eseményre jeles alkalommal kerül sor.

A tervezett időpontban, szeptember 27–28-án Szolnokon, a megyeháza dísztermében tartja meg kihelyezett tudományos ülését a három megyét magába foglaló tudományos testület, a DAB.

A kétnapos ülésen részt vesznek: az MTA elnöke, Kosári Domonkos, a testület más vezető képviselői, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium közgyűjteményi főosztályának munkatársai, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék múzeumainak munkatársai, tudományos életének képviselői.

Az ülés házigazdái: a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint a Szolnoki Kereskedelmi és Gazdasági Főiskola. A kétnapos tanácskozás célja a DAB-hoz tartozó három megye kutatóinak szakmai, baráti találkozója.

A rendezvénynek egyik kiemelkedő eseménye lesz, hogy bejelentik: újjáalakult a DAB Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Testülete, ismertetik annak programját.

A stafétabotot a MIG–29-esek vették át

Elbúcsúztak a MIG–21-esek

Látványos légi bemutatóval vettek búcsút pénteken kora délután a MIG–21-es repülőgépektől a kecskeméti katonai repülőtér pilótái, akik ez alkalommal szálltak fel utoljára az e típusú vadászgépekkel. A MIG–21-esek ugyanis a pápai ezredhez kerülnek, eddigi vezetőik pedig hétfőtől megkezdik a MIG–29-esek vezetéséhez szükséges felkészülést.

A Kecskeméti Szentgyörgyi Dezső Harcászati Repülőezrednél lezajlott ünnepélyes búcsúztatáson, amelyen az ott utoljára kiképzési gyakorlaton részt vevő MIG–21-esekkel együtt a levegőbe emelkedtek a MIG–29-esek is – mintegy jelképezve a stafétabot átvételét.

Az eseményen jelen volt és beszédet mondott Keleti György honvédelmi miniszter. Köszönetét fejezte ki a korábbi kormánynak, a katonai vezetőknek és személy szerint a Magyar Honvédség parancsnokának, Deák János vezérezredesnek – aki az ünnepélyes búcsúztatáson szintén részt vett –, azért, mert lehetővé tették a MIG–29-esek Kecskemétre telepítését.

Ezek a gépek – hangsúlyozta a miniszter –, ha nem is a jövő, de a jelen korszerű típusát képviselik. A jelenlévők a saját szemükkel győződhettek meg annak a híresztelésnek a cáfolatáról, miszerint ez a gép nem képes az ország határain belül megfordulni, hiszen a repülőtér felett megfordult, s ugyanakkor – a kiképzések eredményeként – figyelemre méltó manővereket is végzett.

Keleti György miniszter a továbbiakban önmaga és a kormány nevében ígéretet tett arra, hogy a költségvetés keretében minden lehetségest megtesznek a légvédelem ellátásának javítására, a repülési óraszám emelése és a körülmények jobbítása érdekében. **(MTI)**

Tiszatenyőn többen jogtalanul kaptak állami támogatást?

Álmozgássérültekről beszél a „falu népe"

A rossz hírt hozónak régi korokban a fejét vették. Ahogy az emberiség humanizálódott, e szokás elmaradt. Manapság az álhírt terjesztő bajkeverők okoznak időnként nagy galibát. Pedig a közvélemény manipulálása veszélyes cselekmény. Különösen olyan kis településeken, mint a háromezer lélekszámú Tiszatenyő, igen nagy helyi feszültségeket gerjeszthet a megalapozatlan vádaskodás.

A vádlott ezúttal a tiszatenyői önkormányzat, a vádló, aki a megyei mozgássérült-egyesület elnökének levélben írta meg vádbeszédét, nemes egyszerűséggel a „falu népe" nevében és aláírással tette ezt, a borítékon hamis nevet, címet feltüntetve. *Nagy Mihálynéval*, Tiszatenyő jegyzőjével közösen betűzgetjük a levelet, olvassuk a vádat: *„Tiszatenyőn körülbelül 20 igazi mozgássérült van, viszont 200 álmozgássérült, aki csak azért az, mert a kilóitól nem tud menni. Olyan is van, aki kapja az öregségi nyugdíjat, mégis megkapta a 150 ezer forintot."*

Ez utóbbinál hat név szerepel, a vádaskodó ez irányú információja – de csak ez – tényszerű. *„Kérem, vizsgálják felül ezeket a dolgokat, és térítsék vissza az álmozgássérültek a kapott pénzt"* – írja a „falu népe".

– Tudja, a 200-as szám már eleve túlzott – *mondja a jegyző asszony* –, hiszen az önkormányzati hatáskörben adott közlekedési és egyéb támogatásban részesülő mozgássérültek száma nem éri el a százat, az ezen felül adott 100–150 ezer forintos támogatásokat pedig az állam adja, amit nem az önkormányzati pénzből fizetünk ki.

Ez a támogatás összességében nem kevés, az elmúlt időszakban 38 mozgássérült személy, 5,5 millió forint értékben részesült belőle Tiszatenyőn. Ezek az adatok *Nász Margittól*, a mozgássérültek megyei elnökétől származnak, aki elmondja, hogy a 109/1990. (XII. 20.) Korm. rendeletben szabályozott lehetősséggel élve, egyre többen kérik az állami támogatást – jelenleg 200 ügy van elbírálás alatt – úgynevezett akadálymentes lakás építéséhez, már meglévő akadálymentesítéséhez.

(Folytatás a 2. oldalon)

Adósság fejében tulajdonrész?

Felhasználható-e Oroszország hazánkkal szemben fennálló adósságállománya arra, hogy magyar cégek orosz állami vállalatokban szerezzenek tulajdonrészesedést – ez volt a témája azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket Alekszandr Ivanyenko, az Orosz Föderáció Állami Vagyonügynökségének első elnökhelyettese folytatott a héten magyar kormányzati és gazdasági vezetőkkel.

A tárgyalások során szóba került, hogy az egyeztetések megkönnyítése érdekében mindkét országban kormánymeghatalmazottat kellene kinevezni.

A hazánkban tartózkodó orosz tisztviselő Hujber Ottóval közösen tárgyalt Pál László ipari és kereskedelmi miniszterrel, Akar Lászlóval, a Pénzügyminisztérium államtitkárával, Csepi Lajossal, az Állami Vagyonkezelő Rt. vezérigazgatójával. Alekszandr Ivanyenko a Társaság a Keleti Piacokért tagvállalatai közül meglátogatta a Mol, a Bábolna, az Intertraverz és az Erdért Rt.-ket is.

A tárgyalások során megfogalmazódott: lehetséges és fontos, hogy a Magyarországgal szemben fennálló orosz adósság rendezése során magyar cégek tulajdont szereznek az orosz vállalatokban. Ennek jogi, gazdasági és pénzügyi előkészítése folyamatban van, de e munkában az orosz fél előrébb tart. A magyar álláspont kidolgozásának elhúzódása azzal a veszéllyel jár, hogy az oroszországi privatizáció előrehaladtával elfogynak azok a tulajdonrészek, melyeket átadhatnának. **(MTI)**

Tegnap reggel nagy volt a sürgés-forgás a Pelikán Szálló előtti parkolóban Szolnokon. A Coca-Cola Tour de Hongrie mezőnye indult Békéscsabára. (BS.)

Menekültügyi megállapodás

Együttműködési szerződést írt alá pénteken Budapesten Thomas Birath, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának budapesti képviselője, illetve Egerszegi Gyula, a BM Menekültügyi és Migrációs Hivatalának főigazgatója, valamint Lehel László református lelkész, a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat elnöke. A megállapodás értelmében a szeretetszolgálat anyagi támogatásával hat hónapos időtartamú szociális programot indítanak a nagyatádi menekülttáborban. **(MTI)**

Soltész Károly

nobrair segéd.

5 1/2 elemi,
2 iparrajz

Iparrajiskola

1892

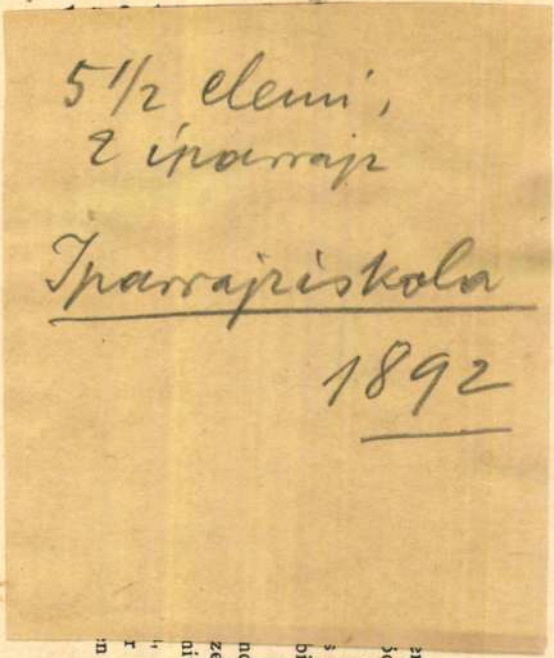

en. Beim An-
chten wir an
den Troger-
s ist auf 1760
bisherigen un-

nd ein kenn-
zeit in Ungarn
nit demjenigen

, für die wie-
r Maßlosigkeit
n in der An-

wurde, suchte er schon damals an die italienischen Freskenmaler und an die Kunstrichtung der Festdekorateure Anlehnung, die in Wien wirkten. Seine Studien hat er wohl in Italien bei Antonio Galli Bibiena fortgesetzt, eine Annahme, die sowohl durch den Stil der Freske von Kleinmariazell, wie durch zeitgenössische Quellen bestätigt wird, die öfters die Beziehung Gfalls zu Bibiena erwähnen. Auch Wurzbach erwähnt seine Aufenthalt in Italien. Wie sehr seine Ausbildung von italienischen Elementen durchtränkt war, das bestätigen die in seinem Nachlaßverzeichnis aufgezählten Bücher: grundlegende Werke Vignolas, Palladios, Serlios und Pozzos über die architektonischen und perspektivischen Probleme; sicherlich waren sie auf seine künstlerische Geschmacksbildung von Einfluß. In Paris befaßt er sich bei Servandoni — wahrscheinlich 1752—1754 — mit Architektur. Diese Angabe von De Luca wird bestätigt durch die Aufschrift einer Tuschzeichnung, die im Museum der Stadt Wien verwahrt ist: „in Paris gemalen in Ölfarben 1754." Schon in seinen Akademiejahren zeigte er auch Interesse für die Architektur, denn 1750 gewann er einen Preis mit einer wohlgelungenen Zeichnung eines Hoftheaters. Am 23. Dezember 1757 wurde er ordentliches Mitglied der Akademie als Architekt. Sein Aufnahmewerk, das einen in Öl gemalten Triumphbogen „antiken Geschmacks" darstellte, hing in einem Raume der Akademie, der zum Unterricht in der Architektur diente. Auf seine weiteren Beziehungen zu dem Institut weist der Umstand hin, daß unter den Schöpfungen, die 1777 in der Akademie ausgestellt wurden, sein „grau in grau" gemaltes „Basrelief" der Drei-

Ismeretség A 10

• 40 ÉVES, kétgyermekes elvált, diplomás nő társat keres. 46/439-187. *129189/I*

Házasság A 50

• FELESÉGET keres műszaki diplomás, igényes, független, családcentrikus férfi. Hasonló adottságú csinos, értelmiségi hölgy személyében. 46/329-607. *128240/I*

Vegyes D

Közlemények D 20

• MISKOLCTAPOLCÁN söröző teljes berendezéssel eladó. Érd.: 46/368-814. *129501/I*

Elveszett D 30

Miskolc m. j. Város Önkormányzata Diósgyőri Kórház 3520 Miskolc III. Kórház u. 1. Pf.: 719 OTP 11734004-15472092 Élelmezési Osztály lenyomatú pecsét elveszett, 1996. október 28-tól érvénytelen.

Egyéb D 99

• AIWA R-450 pultos forgófejes deck megkímélten eladó. 46/361-700, hétköznap 17 után. *125892/1I
• 600 W, illetve 1450 W-os új, német gyártmányú sarokcsiszolók (flex) és facsiszológép reális áron eladó. 46/361-700 hétköznap 17 után, hétvégén egész nap. *126345/1I
• PANASONIC KXT9509 900 MHZ és Sanyo vezeték nélküli, kihangosítható telefon eladó. 46/361-700 hétköznap 17 után. hétvégén egész nap. *128736/I
• SHARP COMPLET 12 DIGIT asztali szalagos számológép megkímélten eladó. 46/361-700 hétköznap 17 után, hétvégén egész nap. *128737/I
• STIHL-064, -038 és Husqvarna 40 használt motorfűrészek 87 E Ft, 45 E Ft, 59 E Ft-ért eladók. 46/439-609. *129184/I
• TURBÓSZOLÁRIUM (1,5 éves, 24 csöves, 2 arcbarnítós, ventilátoros) eladó. 46/332-191. *129460/I
• LAKÓKOCSI eladó 7 m hosszú, téliesített, kéttengelyes ugyanitt T25 traktor 5 éves eladó, csere is érdekel. 49/340-599, 17 után. *129465/I
• ROBORTON 202 típusú elektromos írógép eladó hibátlan állapotban. I.ár: 8 E Ft. 46/320-607. *129479/I
• JÓ állapotban lévő sátorgarázst vennék. Érd.: 48/342-011, 17 órától. *129502/I
• SZABÁSZGÉP, páraelszívó-betét, talicska eladó. 46/328-312. *129598/I

Ingatlanbérlet E

Ház

Miskolc E 10

• BÁBONYIBÉRCEN kis családi házban bútorozott szoba, konyha, fürdőszoba albérletbe kiadó vagy eladó. 46/350-699, 18–20 között. *129463/I
• KIADÓ családi háznál külön bejáratú lakrész két diáknak, vagy két rendes dolgozó fiatalnak esetleg gyermektelen házaspárnak. Miskolc, Móricz Zs. 23. 46/332-606. *129716/I*

Lakás

Miskolc E 20

• FIATAL egygyermekes házaspár üres garzont keres Hejőcsaba vagy az Avas környékén. Sürgős! Tel.: 46/306-800, 9–12 óra között. *127954/I
• 2 FŐ részére bútorozott szoba kiadó esetleg egy napra is igénybe vehető. 46/366-244. *128185/I
• KILIÁN-DÉLEN bútorozott garzon kiadó 10 000 Ft + rezsi. Érd.: 46/354-247. *128237/I
• ÜRES garzont vagy másfél szobás lakást keresek albérletbe hosszabb időre Avas-délen vagy a Petneházy bérházaknál. 46/313-847. *129001/I
• KÖZÉPSZEREN 3. emeleti, 1,5 szobás lakás kiadó, 3 hónap előrefizetéssel. 46/315-596, 17 után. *129057/I
• MISKOLC, Mátyás király 22. mfszt. 2 sz. alatt, 1,5 szobás, összkomfortos, bútorozott lakás kiadó. Érd.: Miskolc, Stadion u. 29. 4/4. Gattyán. *129058/I
• KÉTSZOBÁS, telefonos, bútorozott lakás a Tokaj Étterem mögött diákoknak kiadó. Érd.: 46/354-613, este. *129283/I
• MISKOLC főutcai szobába egyetemista lányhoz 1-2 diáklányt szobatársnak felveszek. 46/354-504. *129609/I
• MISKOLC belvárosában az Ady E. 14. alatt lévő toronyházban 1,5 szobás, 47 nm-es lakás albérletbe kiadó. 46/314-202. *129612/I
• 2 szobás lakás a Vászonfehérítő utcában bútorozatlanul, azonnali beköltözéssel kiadó mely rövid időn belül megvásárolható. 46/356-281. *129709/I
• BELVÁROS központjában összkomfortos, bútorozott, főbérlő nélküli lakás két egyetemista fiú részére kiadó. Érd.: 46/346-509. *129719/I
• LAKÓTÁRSAT keresek egy kedves, fiatal lány személyében 1,5 szobás lakásba. Mariannt keresd kora reggel és késő este. 46/344-188. *129722/I
• ÜRES lakás a színházzal szemben a Rosenberg ház földszintjén kiadó hosszabb időre. 46/380-431. *129772/I
• KIADÓ vagy eladó bútorozott garzon lakás II. em. balkonos, összkomfortos, saját tulajdonú hosszabb távra. Tel.: 46/356-745. *129784/I*

Hirdessen lapunkban!

• MISKOLC, I. ker. magánháznál 43 nm-es 2 helyiség. 46/327-215. *127578/I
• ÜZLETHELYISÉGET bérelnénk Miskolc belvárosában a Széchenyi utcán (kb. 30 nm) az Ady hídtól a színházig. Ajánlatokat: hétfőtől-péntekig 10–16 óráig 06-30/550-594. *128498/I
• RAKTÁROZÁSRA, tárolás céljára bérbe adó 38 nm-es szuterén magánháznál, előrefizetéssel. 46/327-215. *125203/1I*

Garázs E 60

• SZERELŐAKNÁS garázs kiadó zárt udvarban, Zombori u. 3. alatt. Érd.: 46/324-281. *129252/I
• 24 nm-es GARÁZS kiadó a Martintelepen raktárnak is! Érd.: 46/380-857, 17 után. *129605/I
• GARÁZS magánlakásnál kiadó Soltész N. K. úton. Ugyanott diófarönk eladó. 46/343-186, 8–18-ig. *129713/I
• GARÁZS kiadó. Ugyanitt olajkályhák és egy nagyméretű női kerékpár eladó. 46/380-265. *129724/I
• GARÁZS kiadó Martintelepi családi háznál. Kizárólag téli tárolásra. 46/357-878. *129882/I*

Ingatlan-adásvétel F

Ház

Miskolc F 10

• KOMLÓSTETŐN 130 nm-es családi ház garázzsal, műhellyel eladó. 73 nm-es lakást, garázst beszámítok. I.ár: 6 M Ft. 46/412-267. *126829/1I
• MISKOLCI, vállalkozásra alkalmas, nagyméretű, földszinti, főútvonalon fekvő, gázfűtéses, téglaépítésű lakás eladó. Kisebb cserelakást beszámítok. Irányár: 25 000 Ft/nm. Tel.: 46/350-013. *127225/1I
• MISKOLCON – a Csabai kapu környékén – 97 nm-es családi ház igényesnek eladó. Érd.: 46/391-652-es telefonon lehet. *127934/I
• TAPOLCA elején (Gyermekváros felett) 260 négyszögölös portán 40 m² alapterületű 3 szintes gázfűtéses ház eladó. Érd.: 46/431-378. *127963/7K
• SZIRMABESENYŐ központjában, Kossuth u. 47. alatti, 3 szobás, összkomfortos családi ház garázzsal, 300 négyszögöl telekkel eladó. Másfél szobás, bérházi lakást beszámítunk Miskolcon vagy Kazincbarcikán. 46/373-169. *125552/1I
• MISKOLCTAPOLCÁN háromszintes szintenként három szoba összkomfortos családi ház áron alul eladó. I.ár: 10 millió Ft. Érd.: Miskolc, Ungvári u. 12. *128460/I

Vállalkozásra

Miskolc E 40

• BEMUTATÓTEREMNEK bérbe adók Miskolc, I. ker. magánháznál 43 nm-es 2 helyiség. 46/327-215. *127578/I
• ÜZLETHELYISÉGET bérelnénk Miskolc belvárosában a Széchenyi utcán (kb. 30 nm) az Ady hídtól a színházig. Ajánlatokat: hétfőtől-péntekig 10–16 óráig 06-30/550-594. *128498/I
• RAKTÁROZÁSRA, tárolás céljára bérbe adó 38 nm-es szuterén magánháznál, előrefizetéssel. 46/327-215. *125203/1I*

Garázs E 60

• SZERELŐAKNÁS garázs kiadó zárt udvarban, Zombori u. 3. alatt. Érd.: 46/324-281. *129252/I
• 24 nm-es GARÁZS kiadó a Martintelepen raktárnak is! Érd.: 46/380-857, 17 után. *129605/I
• GARÁZS magánlakásnál kiadó Soltész N. K. úton. Ugyanott diófarönk eladó. 46/343-186, 8–18-ig. *129713/I
• GARÁZS kiadó. Ugyanitt olajkályhák és egy nagyméretű női kerékpár eladó. 46/380-265. *129724/I
• GARÁZS kiadó Martintelepi családi háznál. Kizárólag téli tárolásra. 46/357-878. *129882/I*

Ingatlan-adásvétel F

Ház

Miskolc F 10

• KOMLÓSTETŐN 130 nm-es családi ház garázzsal, műhellyel eladó. 73 nm-es lakást, garázst beszámítok. I.ár: 6 M Ft. 46/412-267. *126829/1I
• MISKOLCI, vállalkozásra alkalmas, nagyméretű, földszinti, főútvonalon fekvő, gázfűtéses, téglaépítésű lakás eladó. Kisebb cserelakást beszámítok. Irányár: 25 000 Ft/nm. Tel.: 46/350-013. *127225/1I
• MISKOLCON – a Csabai kapu környékén – 97 nm-es családi ház igényesnek eladó. Érd.: 46/391-652-es telefonon lehet. *127934/I
• TAPOLCA elején (Gyermekváros felett) 260 négyszögölös portán 40 m² alapterületű 3 szintes gázfűtéses ház eladó. Érd.: 46/431-378. *127963/7K
• SZIRMABESENYŐ központjában, Kossuth u. 47. alatti, 3 szobás, összkomfortos családi ház garázzsal, 300 négyszögöl telekkel eladó. Másfél szobás, bérházi lakást beszámítunk Miskolcon vagy Kazincbarcikán. 46/373-169. *125552/1I
• MISKOLCTAPOLCÁN háromszintes szintenként három szoba összkomfortos családi ház áron alul eladó. I.ár: 10 millió Ft. Érd.: Miskolc, Ungvári u. 12. *128460/I

• GYÖNYÖRŰSZÉP székelyes, erkélyes pince, hatalmas nagy befogadó ágakkal eladó. Tel.: 46/380-552. *128812/I
• ELADÓ Miskolc Zsigmondy 12. négyszobás, kétfürdőszobás, kertes családi ház felújított tetővel, garázs, nyári konyha betonozott udvarrésszel, beköltözhető. I.ár.: 4,2 M Ft. 46/342-374. *128882/I
• MISKOLC Kisfaludy 69. alatt 3 szobás családi ház eladó. 46/389-664, 18 után. *128990/I
• MISKOLC Damjanich utcai kétszobás, összkomfortos (gáz) parkettás családi ház eladó. I.ár.: 2,8 M Ft. 46/348-774. *129034/I
• ÁRON alul eladó Miskolctapolcán 150 nm-es, 2 szobás, nappalis, ebédlős, 2 fürdőszobás, garázsos családi ház pincével, 670 nm gyümölcsös telekkel. Érd.: Miskolc, Kiss József u. 32. *129053/I
• SAJÓLÁD, Sajó út 27. alatti 3 szoba, összkomfortos, lakóelőteres családi ház kábeltévével, parkosított udvarral, beépíthető tetótérrel, pincével eladó. Gázcsonk az udvarban. *129082/4K
• FELSŐZSOLCÁN 3 szobás családi ház eladó. 46/383-682. *129113/I
• KÉTSZINTES, 4 szobás, összkomfortos, gázos CSALÁDI HÁZ, beépíthető tetótérrel, garázzsal valamint másfél szobás, külön álló kis HÁZ 1000 négyszögöl kerttel eladó Miskolc-Perecesen. 46/439-189, délután. *129178/I
• ELADÓ Miskolc-Martintelepen 4 szoba, étkezős, összkomfortos családi ház 10 éve működő szikvízüzemmel. 46/389-498, 16 után. *129285/I
• NYÉKLÁDHÁZÁN 3 szoba-hallos, összkomfortos, gázfűtéses családi ház eladó esetleg miskolci 1,5 szobás gázfűtéses lakást beszámítok értékegyeztetésel. Érd.: Nyékládháza, Kossuth 26. *129329/I
• BÜKKSZENTKERESZTEN, Bem út 21. alatt 4 szobás üdülőnek is kiválóan alkalmas családi ház eladó. 46/390-215. *129494/I
• MISKOLCTAPOLCÁN 3 szintes, szintenként 3 szoba összkomfortos családi ház eladó. Érd.: Ungvári út 12. I.ár: 10 millió Ft. *129511/I
• MÁLYIBAN eladó emeletes külön bejáratú, összkomfortos, kábeltévés, kétlakásos, (kétszer 3 szobás, 120-120 nm) családi ház két garázzsal. 46/319-985. *129513/I
• ELADÓ négyszobás családi ház központi fűtéssel, tetótér-beépítéssel. Érd.: Bárány József. Nyékládháza, Arany J. 2. *129520/I
• SAJÓPÁLFALA központjában 300 négyszögölön kertes kis szoba, konyha komfort nélküli kis ház olcsón eladó. 46/348-728. *129593/I
• 2 SZOBA összkomfortos 65 nm-es családi ház 90 négyszögöl telken a Szövő út 10. alatt eladó. Érd.: 48/354-159 este, 46/353-766 bármikor. *129600/I
• FELSŐZSOLCÁN 900 nm-es telken komfort nélküli egy szoba, konyha eladó. Víz, villany van. Érd.: Kossuth út 1. Tel.: 46/384-903. *129613/I
• SZIRMABESENYŐ, Rózsa 12. alatti 2 szobás, összkomfortos, gázos családi ház sürgősen eladó. I.ár: 2,8 M Ft. Érd.: 15–19 óráig. *129622/I
• MISKOLC Damjanich u. 55 nm-es, kétszobás, összkomfortos (gáz) kis udvarral családi ház eladó. I.ár: 2,8 M FT. 46/348-774. *129627/I

szobás, komfortos
négyszögöles telekk
326. *129701/I
• FELSŐZSOLCÁN e
komfort nélküli ház
sürgősen eladó. V
46/384-903. *129703
• CSALÁDI ház a ki
eladó. Érd.: 46/332-9
• ELADÓ Miskolc-D
kogázfütéses családi
öl telekkel, A lakás
rös út 10. I.ár: 5,9
*129727/I
• MISKOLC, Világ u
fürdőszoba, garázs,
10 éves lakás el
*129733/I
• KISGYÓRBEN új
út 10. sz. alatt, 4 sz
beépítve, bekerítve
M Ft. Gáz, telefon
46/313-844. *129751
• NYÉKLÁDHÁZÁN
alápincézett, garáz
fűtéses, 5 éve épült,
ládi ház eladó. 46/31
• GÖRÖMBÖLYÖN
téglából épült telefo
dó. Tel.: 46/304-680.
• SZIRMABESENY
alatti tetótér-beépí
telefonos családi h
megoldás érdek
*129906/I
• KÉTLAKÁSOS 2x1
fortos családi ház
épülettel eladó vagy
elcserélhető. 46/348-
• ELADÓ Miskolc be
nagy konyhás, tetőté
házi, saját tulajdon
és egyéb tevékenysé
Ára: 2,5 millió. 46/34
• MISKOLCON Majl
104 nm tetótér beép
tos családi ház 530
eladó. Cserelakást b
itt 380-as betonkev
541.*121472/2I
• BEREKALJÁN gá
sorházi lakás elad
123550/2I

Borsod

• PUTNOKON össz
gázfűtéses, garázsos
Cserét beszámítunk
út 28. *127879/I
• AGGTELEKEN el
paraszthéz gázfűté
val, garázzsal, melle
mölcsössel. Aggtel
*127937/I
• NÉGYESEN régi tí
lekkel, melléképül
gyes, Rákóczi u. 36.
• BÓCSON 50 nm-es,
téses, telefonos, 570
ládi ház eladó. Érd.:
útja 79. *128065/I
• BERZÉK (Miskolctól
16. alatti 151 n.öl tel
di ház eladó. Érd.: he
• NEMESBIKK Dollá
melléképületekkel
eladó. Víz, villany,
helyszínen vagy 49/3
• AZONNALI beköltö
ZINCBARCIKÁN, E
ti, 3 szobás, összkor
HÁZ. Nyári konyha
melléképületek, ipar
48/316-379, 29/360-7

A **Budapesti Vegyiművek Rt.** Agrokemikália Marketing és Értékesítési Osztálya felvesz

területi képviselőket

Szabolcs, Borsod, Hajdú megyékbe

növényvédő szerei és műtrágyái értékesítéséhez.

Amit várunk:

A Csavar- és Hűtőtáru Rt.

felvételre keres 1 fő

termelésirányításban jártas gépészmérnököt műszaki vezető munkakörbe.

Kereseti lehetőség: 800–1000 E Ft/év.

25–35 év közöttiek

jelentk

Jéé

Ne fus

tovább

Soltész József 96. X. 29 Észak-Mo.

Megszólították a falak

Soltész József seccói – klasszikusok után szabadon

FILIP GABRIELLA

Miskolc, Arnót (ÉM) – A Sixtus-kápolnából ismert Teremtő arca előtt elrepül egy papírból gyűrt labda, aztán vissza, és így tovább. Teljes a káosz. „Szünetel" a szilencium a miskolci Kelemen Didák Kollégiumban. A belépő nevelőtanár – a falat díszítő festmény „teremtője" – elnézően mosolyog, és a fiúk lecsendesednek, folytatják a tanulást.

– Itt is ugyanolyan eleven gyerekek laknak, mint a többi kollégiumban. Tudom magamról, mi sem voltunk jobbak – mondja Soltész József nevelőtanár, aki annak idején Esztergomban a ferences gimnáziumban tanult, és maga is hasonló környezetben töltötte középiskolás éveit.

Persze, mégis más ez a kollégium, mint a többi, hiszen itt imával kezdődik és imával fejeződik be minden nap, ide csak egyházi ajánlással veszik fel a diákokat, ide csak azok jönnek, akik számára fontos a hit, a vallás.

– Nem minden növendékünk jár egyházi iskolába, és nem is mindegyikük katolikus – folytatja az intézmény bemutatását a tanár. S amíg teremről teremre járunk, megnézzük a falfestményeket is: az esztergomi bazilika, az egri bazilika, a folyosón két vidám barát...

– Ezt éppen egy diák festette. A többit én. Megszólítottak a fehér falak. Úgy éreztem, hiányzik valami a termekből. Igazgatónk, Tóth Alajos atya is támogatta tervemet, így készültek ezek a seccók.

Amikor Soltész József a kollégium falait festette, még nem is sejtette, hogy ezek lesznek a referenciamunkái, és az az oltárkép, amelyet korábban szülőfaluja, Szendrőlád temploma számára készített. Ezeket látva döntöttek úgy az arnótiak, hogy őt bízzák meg templomuk figurális falfestményeinek elkészítésével.

– Nem gondoltam én arra, hogy templomfestő leszek, még arra sem, hogy festő. Emlékszem, általános iskolás voltam, amikor azzal jött haza az édesanyám a szülői értekezletről, hogy azt mondta a rajztanárom: rendetlenek a munkáim. Pedig szerettem én rajzolni, számomra egyébként is minden óra rajzóra volt. De az az igazság, hogy csak a biológia mellé választottam a rajz szakot.

A nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán sem művészi ambíciókkal kezdte tanulmányait. Első rajzai nem is voltak igazán sikeresek. Viszont egyszer csak „elindult" a keze.

– Az első tanárom Alexáné Székely Edit volt. Aztán Berecz András festőművész irányította a munkámat. Tőlük tanultam a legtöbbet. Később a diákok jelentették számomra a kontrollt...

A főiskola után a perecesi Debreczeni Márton Szakmunkásképző, Szakközépiskola és Gimnázium tanára lett. A kollégium lett a munkahelye és egyelőre az otthona is.

– Amikor a Krisztus-képet festettem, akkor is bejártak hozzám a fiúk, nézték, hogy dolgozom, és mondták is a véleményüket.

Persze, nemcsak egyházi témájú képeket, hanem csendéleteket, tájképeket is fest. Olyan alkotásokat, melyeknek bárki szívesen helyet ad az otthonában. A templom viszont nagyobb közösség otthona.

– Féltem is egy kicsit a felkéréstől, viszont hatalmas kihívás volt. Igaz, volt már egy kis gyakorlatom. Amikor a szendrőládi templomot festette Trojan Marian, akkor – ha tehettem – ott voltam mellette, magam is festettem egyké részletet. Arnóton a plébános atyákkal – a görög és a római katolikus hívek együtt használják a templomot – úgy döntöttünk, hogy klasszikus művek alapján készítem el a seccókat. Ezeket az alkotásokat csak nagyon kevesen láthatnák eredetiben.

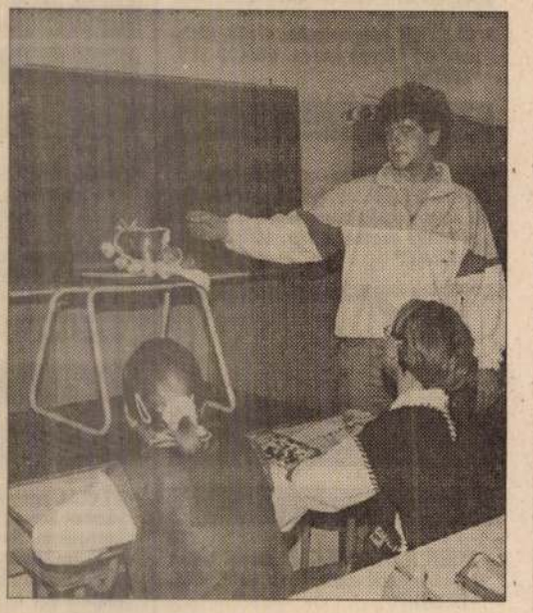

Rajzórán a Miskolci Katolikus Gimnáziumban

– Nem érezte ezt másolásnak, megalkuvásnak?

– Attól még, hogy Murillo, Dürer, Benczúr Gyula művei alapján dolgoztam, ezek a képek az enyémek is, a színekben, hangsúlyokban, bizonyos részek elhagyásában benne vagyok én is...

De hogy miről ismerhető fel Soltész József?! Erre nem ad választ, inkább arról beszél, hogy a templomfestésnél nem a saját művészi ambíció az elsődleges. Sokkal fontosabb a mesterségbeli tudás, a Biblia ismerete, tudni kell, melyik szentet milyen attribútumokkal ábrázolják.

Az arnóti templom munkáival viszonylag hamar elkészült. Nem (csak) a határidő miatt. Sokkal inkább azért, mert minél hamarabb látni szerette volna a kész munkát. Gyakran aludt a templomban. Le sem jött az állványról, bebújt a hálózsákjába, pihent egy kicsit, és hajnalban már dolgozott is tovább.

De azért is igyekeznie kellett az arnóti templom festésével, mert kezdődött a tanév. Várták a kollégisták, és a gimnazisták is. Soltész József nevelőmunkája mellett a Miskolci Katolikus Gimnáziumban rajzot tanít.

– Itt is hasonló a tananyag, mint a többi gimnáziumban. Itt is meg kell tanítani a diákokat a rajzolás, festés alapjaira. Még a művészettörténeti példák sem nagyon különbözhetnek. Viszont ezeknek a gyerekeknek mindenképpen könnyebb az egyházi témájú műalkotások megértése. Nekik már nem kell elmagyarázni, mi is volt az a kenyérszaporítás, mit jelent a szentháromság...

A kollégiumi és az iskolai munka, no meg a család mellett most nem jutna idő templomfestésre, viszont gondolni lehet rá. Kell is, mert már több egyházközség kereste fel ajánlatával a rajztanár-templomfestőt.

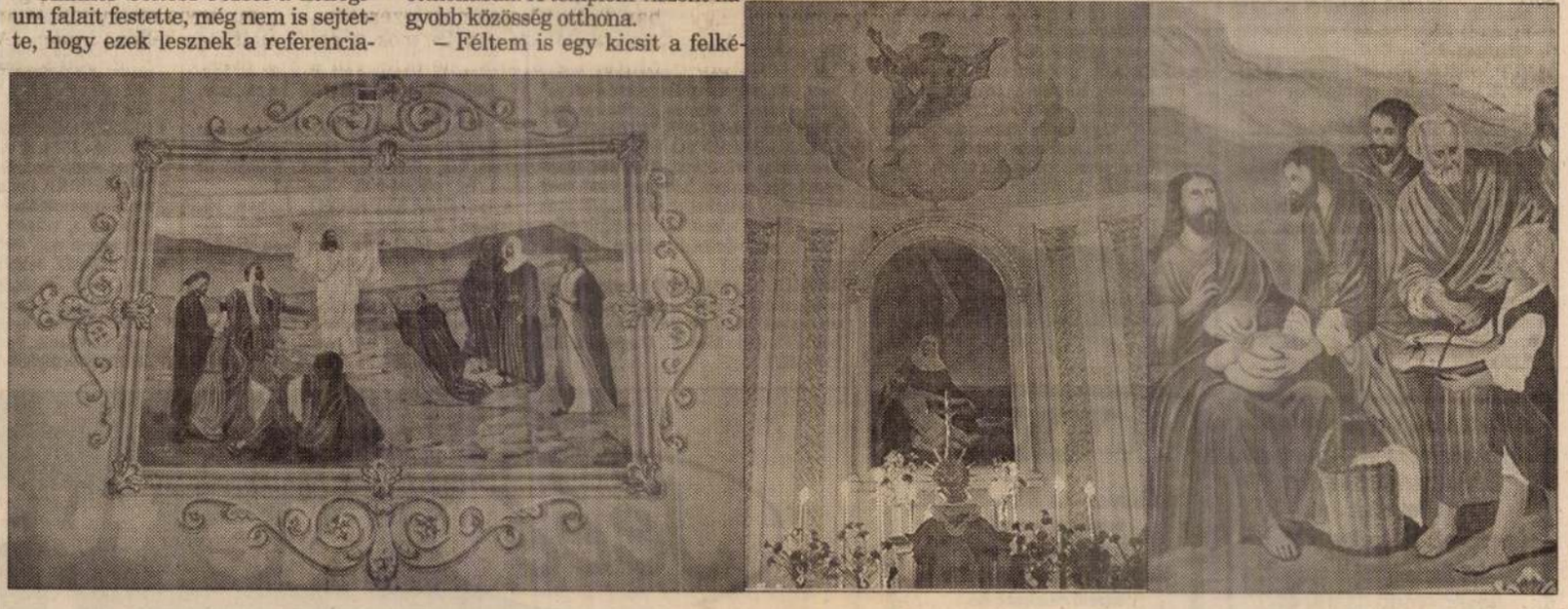

Az 1930-ban épült arnóti templom új falfestményei (részletek)

Fotók: Farkas Maya

Az Athenaeum ifjúsági karácsonya

Hat tarkaköntösű könyv fekszik előttünk, az Athenaeum karácsonyi ifjúsági ujdonságai. Hat könyv, tele vidám bűbájjal, derűs életlátással, útmutató okossággal.

Munro *Leaf* és a zseniális rajzoló, Robert *Lawson* képes-mesés könyve *Ferdinánd bikáról* világsikerű körútján végre magyar földre is elérkezett. Apraja-nagyja és a fogékonylelkű felnőtt egyformán kacaghatnak a békéslelkű kisbika történetén, aki vad viadalok helyett a virágok közt szeret álmodozni. Tiszta emberség, *okos jóság* árad ebből az utánozhatatlan humorú »rajzfilm«-ből, mely az egész kicsik számára színező albumnak is beválik.

Édesen együgyű és egyben mélyen bölcs állatkákról szól *Pamacska* története is. Christopher *Morley*, a neves amerikai író pompás gyerekkönyvét *Karinthy* Frigyes posthumus fordításának elkkázó ötletei hozzák közel a magyar gyerekekhez.

A magyar népmese hangján szól a kis olvasóhoz *Jánosi* György: *Lip-Lop-Pali* és a többi kurta furcsa történet még több lelkes hívet szerez majd a ma már a finn és észt gyerekek között is népszerű dunántúli mesemondónak. Osztozik vele a sikerben *Nemes Török* János, a Jánosi-mesék népi humorú rajzolója.

A *Székely Népmesék* kötetével fiatal erdélyi írónő, *Ferenczy László* Marcella mutatkozik be a szűkebb országnak. Faluról falura járva, fonóban, kukoricahántáskor, mesemondó asszonyok ajkáról gyüjtötte össze az élő mesekincset. Székelyföld ízét-illatát hozzák el nekünk e gyengédhangú, ízes mesék és az ugyancsak erdélyi *Teleki* Ralphnak a székely tájak komor varázsát elevenítő rajzai.

A felvidéki *Palotai* Boris, a mesekönyvtől már elkívánkozó nagyobbacska lányok számára szövi tovább a kedves, népszerű Julika történetet. *Julika és az ötödik osztály* csinyjei, jótettei, baklövései és tanulságai most is lelkes vieszhangra találnak majd az életre kíváncsi süldő lánykák körében.

A fiúk kalandvágyó képzelete viszont bő és egészséges táplálékot talál *Pamfil kapitány* izgalmas és mulatságos kalóztörténetében. Id. *Dumas* Sándor áradó romantikája, fölényes humora, finom természetmegfigyelése örökifjú, maradandó érték minden idők fiataljai számára.

Az Athenaeum ezévben is egy sereg szívet-lelket derítő, nemesítő olvasmánnyal gyarapította az ifjú olvasók karácsonyi asztalát.

A zágrábi báni hivatal jelentése a spalatói tüntetésről

Zágráb, december 18. A báni hivatal kabinet-irodaja vasárnap este a következő hivatalos jelentést adta ki:

Vasárnap délelőtt kilenc óra tájban a szpliti rakparton mintegy hatszáz főnyi csoport verődött össze, amely nemsokára ezer főre szaporodott azzal a szándékkal, hogy tüntetést rendezzen és megtamadja a város rendőrlaktanyáját. A rendőrség felszólítására, hogy a tüntetők oszoljanak szét, a tömegből kőzáport zúdítottak a rendőrökre és több revolverlövés is eldördült. Több rendőr megsebesült. A rendőrség emberei először a levegőbe lőttek és *miután a tüntetők továbbra is kövekkel dobálództak, a rendőrség kénytelen volt fegyverét használni. A golyók hét embert megsebesítettek*, ezek közül *Bulyanovits* Vitko kórházbaszállítás közben *meghalt*. A rend helyreállítása után a rendőrség megállapította, hogy Bulyanovics ismert kommunista, aki lopásért és más bűncselekményekért már többször el volt ítélve. Zágrábban és a horvát bánság egyéb vidékein vasárnap teljes nyugalom volt. *(Bud. Tud.)*

Varga József miniszter a kormány gazdasági intézkedéseiről

A nyugodt termelés az előfeltétele a megélhetés biztosításának

Székesfehérvár, december 18. *Varga* József, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter vasárnap titkára, Királdy Ákos miniszteri műszaki tanácsos kíséretében körutat tett Fejér megyében s több községben, így *Érden, Bicskén, Mórott* és *Sárbogárdon* résztvett és felszólalt a választói gyűléseken. A minisztert mindenütt nagy szeretettel fogadták és meleg ünneplésben részesítették. Körútján elkísérte vitéz *Hunyady* Ferenc gróf és *Börcs* János kisgazda is, a Magyar Élet Pártja fejérmegyei és székesfehérvári lajstromának jelöltjei.

Varga József miniszter beszédeiben hangsúlyozta, hogy *az ország ügyeinek vitele ma súlyos feladatokat ró a kormányzatra.* A kormány legnagyobb feladata az ország *nyersanyagszükségletének* fedezése, hogy ezzel továbbra is biztosítsa az ország békés, nyugodt termelését. *A nyugodt termelés az előfeltétele, hogy az ország polgárai biztosíthassák megélhetésüket,* hogy fentarthassuk életszínvonalunkat s folytathassuk hadseregünk felszerelését. Ha hiányzik egy s más, abban nem a kormány a hibás, hanem rajtunk kívülálló tényező: *a nagyhatalmak háborúja.* Hogy a kormányzat a mostani helyzetet biztosítani tudta, *az előrelátásnak köszönhető* s annak a bizalomnak, amellyel külföldi tényezők viseltetnek iránta.

Az elsőrendű nagy feladatok mellett a többi feladatról sem feledkezik meg a kormány s amennyire a mai súlyos viszonyok között lehetséges, *szociális téren is folytatja a megkezdett munkát.* A közelmult években tagadhatatlanul nagy előrehaladás történt *szociális téren.*

Varga József miniszter ezután rámutatott azokra az intézkedésekre, amelyeket a kormány *a kisgazdatársadalom és a kisiparostársadalom helyzetének javítása érdekében tett.* A legutóbbi intézkedések egyike az volt, hogy a *kisiparos-kölcsönök* összegét fölemelte olymódon, hogy az állam az egyes kisiparosoknak a községek vagy a városok által megszavazott kölcsönösszeg *ötszörösét adja az eddigi kétszeres helyett.* Különös súlyt helyez a kormány arra, hogy a fiatalságot minél hamarabb *önálló egzisztenciához* juttassa, mert ezek számának szaporodásában a társadalom megerősödését látja. Nagy gondot fordít arra, hogy *a nyersanyagelosztás* nehéz kérdését igazságosan s az iparostársadalom megelégedésére oldja meg.

Szigorúan ügyel a kormány az árszínvonalra is. Ennek fentartása igen nehéz feladat, mert a nyersanyagok egy része külföldön megdrágult. A drágulást teljesen kiküszöbölni nem lehet, de sikerült elérni, hogy azt legkevésbé a szegényebb néprétegek érezzék meg. Körülöttünk mindenütt lényegesen nagyobb a drágaság, mint nálunk. Kívánni sokat lehet a kormánytól, de cselekedni nehéz a mai időkben, mert *a gazdasági élet folyása nem kizárólag a kormány akaratától függ,* hanem a háború által előállott helyzettől is. Amit lehet, megtesz a kormány s a fennálló nehézségek tudatában is *biztosítva látja a közeli jövőt.*

Varga József iparügyi miniszter beszédét *mindenütt nagy tetszéssel és lelkes éljenzéssel fogadták.* A miniszteren kívül felszólaltak a gyűléseken vitéz gróf *Hunyady* Ferenc és *Börcs* János jelöltek is.

A vármegye többi községeiben is voltak vasárnap választói gyűlések és azokon vitéz *Magasházy* László, *Pajor* Győző, *Laky* Dezső, *Horváth* Géza, *Patacsi* Dénes, *Gesztelyi-Nagy* László, *Sigray* István, *Simon* András, vitéz *Faragó* Ede és *Vasváry* Lajos országgyülési képviselők mondottak beszédeket.

A házkutató detektívek lelőtték Markovicsot, a jugoszláv Prizad vezérigazgatóját

Belgrád, december 18. A jugoszláviai *Prizad kiviteli társaság* vezérigazgatójának, dr. *Markovics Edónak* lakásán — az *NST* jelentése szerint — hétfőn reggel hét órakor két detektív jelent meg, hogy házkutatást tartsanak. A hatóságok tudomására jutott ugyanis, hogy *Markovics* leánya egy *baloldali szervezetben* élénk tevékenységet fejtett ki...

Amikor a detektívek becsengettek, a cselédleány nem akarta őket beengedni, mire hangos szóváltás támadt. A zajra kijött az előszobába *Markovics* vezérigazgató is, aki tiltakozott, hogy a detektívek leánya szobájába belépjenek. *Dulakodás támadt s eközben az egyik detektív Markovicsot agyonlőtte.*

Markovics lányát *azonnal letartóztatták.*

A *Markovics* dr. által vezetett *kiviteli társaság* Jugoszlávia *mezőgazdasági terménykivitelét szinte egyedül* bonyolította le. A lelőtt vezérigazgató *vezető szerepet* játszott a jugoszláv kereskedelmi életben és külföldi állammal folytatott kereskedelmi tárgyalásokon mindig résztvett.

A belgrádi rendőrfőnökség *szigorú vizsgálatot* rendelt el.

Hétfői és keddi rádióműsor

HÉTFŐ:

BUDAPEST I.: 17.00 Hirek szlovák és magyarorosz nyelven. 17.15 Látogatás a M. kir. Zrinyi Miklós honvéd középiskolai nevelőintézetben, Pécsett. 17.30 Népessy Lucia magyar nótákat énekel. 18.30 Dr. Makay Sándor és Nagy Géza vitája. 19.15 Hirek. 19.25 Tangók. 19.40 Dr. Szadeczky-Kardoss Tibor: A gazdasági háború. 20.10 Az Operaház zenekara. 20.50 Magyar önismeret. 21.40 Hirek, időjárás. 22.10 Cigányzene. 23.00 Hirek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 23.25 Táncelemzek. 0.05 Hirek.

BUDAPEST II.: 18.25 Német nyelvoktatás. 18.25 Mészáros Gyula: Táltosok közt a Volga-vidéken. 20.00 Hirek. 20.20 G. Réthy Pál sakkelőadása. 20.50 A rádió szalonzenekara. 22.00 Időjárásjelentés.

KEDD:

BUDAPEST I.: 6.45 Torna. Hirek. Közlemények. Hanglemezek. Étrend. 10.00 Hirek. 10.20 »Karácsonyi mesék.« Kelemen Andor felolvasása. 10.45 Divattudósitás. 11.10 Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. 12.10 Herszényi Bálint zongorázik. 12.40 Hirek. 12.55 Éneklő ifjúság. Énekel a pécsi róm. kat. tanitóképző intézet énekkara. 13.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30 Cigányzenekar. 14.30 Hirek. 14.45 Műsorismertetés. 15.00 Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. 16.20 »Légvédelem és légoltalom a német-lengyel háborúban.« Dr. vitéz Fábry Dániel országos légvédelmi parancsnok előadása. 16.45 Időjelzés, időjárásjelentés hirek. 17.00 Hirek szlovák és magyarorosz nyelven. 17.15 Régi népszerű filmszámok hanglemezről. 17.45 Karácsonyi béke. (Erdey Ferenc dr. eszperantó nyelvű előadása.) 18.10 A Rádió Szalonzenekara. 18.40 Magyar önismeret. 19.15 Hirek. 19.25 Az Operaház előadásának ismertetése. 19.30 Az Operaház előadásának közvetitése. »A Rajna kincse.« 22.05 Hirek, időjárásjelentés, hirek szlovák és magyarorosz nyelven. 22.35 Azonos Budapest II. műsorával. 23.00 Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. 23.20 Hanglemezek. 0.05 Hirek.

BUDAPEST II.: 18.10—18.35 A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. 18.50—19.15 Francia nyelvoktatás. 19.30 Magyarorosz hallgatóinknak. 20.00 Hirek magyar, szlovák és magyarorosz nyelven. 20.20 A Melles Béla-zenekar műsora. 21.35 Időjárásjelentés. 21.40 A folioripor er munkában. 22.05—22.55 Közvetités az Ostendekávéházból.

KASSA: 10.00—11.00 Azonos Budapest I. műsorával. 11.05 Forgách Géza előadása. 11.20 Magyar operett- és filmdalok hanglemezről. 11.40 Hirek magyar és szlovák nyelven, műsorismertetés. 12.00—15.35 Azonos Budapest I. műsorával. 15.25 A 21. honvédgyalogezred zenekarának műsora. 16.30—18.10 Azonos Budapest I. műsorával. 18.10—19.15 A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági előadásának átvé ele Budapest II.-ról, majd francia nyelvoktatás. 19.15—0.15 Azonos Budapest I. műsorával.

Három hónapra itélte a román hadbíróság Páll Györgyöt

Temesvár, december 18. A temesvári katonai törvényszék augusztusban államellenes izgatás címén *egyhónapi fogházra ítélte dr. Páll György* volt bánsági magyarpárti főtitkárt. Fellebbezés folytán a katonai felsőbíróság új tárgyalást rendelt el és ennek lefolytatására a nagyszebeni hadbíróságot jelölte ki. *A most tartott új tárgyaláson a nagyszebeni katonai törvényszék dr. Páll Györgyöt háromhónapi fogházra ítélte.*

Gázolás, koponyaalapi törés

A keleti pályaudvar környékén, különösen a Thököly út elején, a Bethlen ucca torkolatánál, igen gyakoriak a kisebb-nagyobb balesetek. A nagyforgalmú helyeken nincs megfelelően szabályozva a közlekedés és emiatt igen sokat panaszkodnak a környék lakói. A szinte életveszélyes uccarészleten, a Thököly út 2. számú ház előtt súlyos gázolás történt hétfőn délután. Egy autó elgázolta a Gázművek *Mányik* nevű alkalmazottját, akinek keresztnevét nem tudják. Koponyaalapi törással, eszméletlenül *életveszélyes állapotban* vitték a Rókus-kórházba.

MAGYARORSZÁG KIS KIRAKATA

NE FELEJTSE EL, hogy csak IV., Szervita-tér 4. szám alatt van CSÁNGÓ FERENC bőrdíszműves mester NŐI TASKA SZALONJA MINŐSÉG — VÁLASZTÉK — OLCSÓ ÁRAK

Oktatójátékok: kizárólagos szekrények, vasutak, hadijátékok stb. CHMURA IV., Ferenciek tere 2. »J. 7« árjegyzék ingyen.

14 kar. arany női karóra P 19.80 Selinger órás-ékszerész, IV., Kálvin-tér 3. sz.

Magyaros ruha Szmoking kölcsönzés és eladás Goldner, Rákóczi-út 59

BUNDÁK ezüstrókák olcsón Szemere szűcsnél, Erzsébet-körút 26, II. em. 6

Horribilis árakat fizetek viselt férfiruhákért, egyenruhákért. Saját üzletem részére. FROST, Kazár-utca 5. szám. Telefon: 127-659

HASZNÁLT FÉRFI ÉS NŐI ruhákért, EGYENRUHÁKÉRT, cipőkért legtöbbet fizetek. Freund, Dobozi-utca 27. Telefon: 142-673. Hívásra jövök. Szövetcsere.

Bálba, esküvőre divatos frakk, szmoking kölcsöndíj 5 P. Akácia-u. 6. T. 132-072 Róth. Viselt ruha vétel—eladás.

Szép hajkefe, jó ruhakefe és borotvaecset MAYER IV., Irányi-u. 25 Alapitva: 1873 évtizedes öröm!

Férjhezmenne ürileány, hozománya 60.000 P. Nőstüne gyáros-özvegyember, hozomány mellékes, fontos a gyerm ekszeretet. Megbízottjuk: Nagy Jenő, Rákóczi-út hatvanegy.

Párisi hölgy (szül. francia) 2 diplomával, házhoz menne francia és angol órákat adni. Jelige: „Paris 127“

Budai hegyvidéki kis villában 3-4 felnőtt (gyermekekkel is) kellemes karácsonyi tartózkodást találhat. Telefon 164-742

Gróf Révay István gyásza

Szombaton, 16-án a balassagyarmati kórházban meghalt özvegy *Szokolyi* Alajosné, született *Berchtold* Charlotte grófnő, bernecebaráti földbirtokosnő. Az elhúnytban gróf *Révay* István, az Egyesült Magyar Párt országos ügyvezető elnöke és az Athenaeum igazgatósági tagja anyósát gyászolja.

Bottai Athénbe utazott

Róma, december 18. *(NST)* **Bottai olasz nemzetnevelésügyi miniszter vezetésével kulturális küldöttség utazott Athénbe. Az olasz küldöttség az olasz könyvkiállítás megnyitása alkalmából látogat el a görög fővárosba.**

A felekezeti iskolák elleni támadást visszautasították a Ciszterci Diákszövetség gyűlésen

A Ciszterci Diákszövetség vasárnap *Ury* Lajos táblai tanácselnök elnöklésével tartotta meg idei közgyűlését, aki megnyitójában többek között felsorolta mindazokat, akiket a szövetség tagjai közül legújabban közéleti kitüntetés ért és ezzel kapcsolatosan hangoztatta, hogy ezeknek a példája mutatja, *mennyire botor az olyan támadás, aminő legutóbb jelent meg az egyik lapban a hitvallásos iskolák ellen.* Az ilyen támadásra a szövetségnek csak egy válasza lehet: Noli tangere! A jelentések tárgyalása után *Endrédy* Vendel zirci apát mondotta el első fővédői szózatát, melyben a tagok üdvözlése után ő is *megemlékezett a hitvallásos iskolákat ért támadásról.* Ezek az iskolák mindig megtették kötelességüket a földi és mennyei haza felé való irányítás, a tudományra és művészetre nevelés és a szociális érzés alakítása terén. Nem tudja az ember, miféle kulturultság, vagy kulturátlanság, lelkiismeret, vagy lelkiismeretlenség, elképzelt hazaszeretet az, amely ilyen támadást diktált valakinek a tollába. Mi első szent királyunk és nagy elődeink példáját követjük; lelkiismeretünk szavára hallgatunk és az elvek iránti hűségre nevelünk, melyeket nem lehet egyik napról a másikra megváltoztatni.

Halla Auréll államtitkár is megemlékezett a felekezeti iskolákat ért támadásról, mely sokban hasonlít a szabadgondolkodók, szabadkőművesek és bolsevisták ama elvetendő tételéhez, hogy a vallás magánügy. Mi tudjuk, hogy a hitvallásos nevelésnek köszönhetjük azt a hitet és hűséget, amellyel nemzetünkhöz és vallásunkhoz kapcsolódunk. Nemcsak tiltakozni kell a támadás ellen, hanem védekezni és cselekedni is.

Januárban tárgyalások kezdődnek a román kormány és az erdélyi protestáns egyházak között

Kolozsvár, december 18. *Vásárhelyi* János református és *Varga* Béla unitárius püspök az elmult napokban tárgyalásokat folytatott Bukarestben a református és unitárius lelkészek állami segélye ügyében. *Dragomir* kisebbségi miniszter megígérte a két egyházfőnek, hogy a most készülő kisebbségi törvény előkészítését megelőzően meghallgatják a kisebbségi egyházak vezetőit is az egyházakat érintő fontosabb kérdésekben. Ezekre a megbeszélésekre január első napjaiban kerül sor.

VESZÜNK briliáns, rubin, smaragd stb.
ÉKSZEREKET
Kleinberger Váci-utca 10.
60 éve fennálló cég
KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK
nagy választékban

A felsőház elfogadta a felvidéki választásokról szóló javaslatot és megkezdte karácsonyi szünetét

A felsőház mai ülését délben tizenkét órakor nyitotta meg **gróf Széchenyi Bertalan** elnök.

A napirend első pontja a miniszterelnök előterjesztése volt a kivételes hatalomnak négy hónappal való meghosszabbítása ügyében. **Gróf Khuen-Hédervary Károly** jegyző olvasta fel az előterjesztést, amelyet a felsőház vita nélkül elfogadott. Ugyancsak hozzászólás nélkül fogadták el a magyar-német filmegyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatot, majd következett a felvidéki választásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Szilágyi Lajos szólalt fel elsőnek. Nézete szerint inkább el kellett volna halasztani a trianoni Magyarországon a képviselőválasztást és később együtt megtartani a felvidéki területekkel. Kifogásolja, hogy a javaslat törvényerőre emelkedése után Magyarországon kétféle választói jogosultság lesz. A kormány iránti bizalma ellenére sem tud ebbe belenyugodni.

Szilágyi Lajos után **vitéz Keresztes-Fischer Ferenc** belügyminiszter szólalt fel:

— A visszacsatolt területek — mondotta — *általában egységesítve vannak*, semmiféle különállásról szó sem lehet. Vannak természetesen részletek, közjogi és egyéb vonatkozásban, amelyek szempontjából az egységesítést lépésről-lépésre kell végrehajtani. Ezt a lépésről-lépésre való egységesítést szolgálja ez a törvényjavaslat.

— Az a vád hangzott el a kormány ellen, hogy mulasztást követett el, amikor a visszatért területeket minden vonatkozásban azonnal nem egyesítette az anyaországgal. Aki visszaemlékszik arra a helyzetre, amely tavaly szeptemberben volt és visszaemlékszik arra, hogy a visszacsatolt területek lakossága húsz esztendőt töltött idegen államhatalom alatt és rengeteg szenvedésen ment keresztül, egész jogi berendezése mindenféle vonatkozásban elütött a magyar jogi berendezéstől, az nem állíthatja azt, hogy ezt a helyzetet huszonnégy óra alatt *egycsapásra* meg lehetett volna szüntetni. *A kormány célja az, hogy minél előbb véghez kell vinni az egységesítést minden vonatkozásban.*

— Ebben a javaslatban a kormány kötelességet vállalt arra, hogy a képviselőválasztásokat 1940 június 30-ig a visszacsatolt területeken is megtartja. Jóslásokba bocsátkozni nem lehet, hogy mit hoz addig a sors, azt előre nem mondhatja meg senki. Hogy olyan viszonyok lesznek-e, hogy egyáltalán választani lehessen, azt előre senki sem tudja. *De a kormány törvényszerű kötelességét teljesíti abban a tekintetben, hogy a választás előfeltételeit addigra megteremti.*

A belügyminiszter a továbbiakban még néhány részletkérdéssel foglalkozott, majd kérte a javaslat elfogadását.

A felsőház általában és részleteiben is elfogadta a felvidéki és kárpátaljai választásokról szóló törvényjavaslatot.

Ezután vita nélkül elfogadták a törvényhatósági bizottsági jogról és a beruházási hozzájárulás végsőfokú elbírálására hivatott országos döntőbíróság kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot.

Gróf Széchenyi Bertalan elnök közölte a felsőházzal, hogy a legközelebbi ülést a képviselőháztól átérkező ügyek szerint tartják. Az elnök *kellemes karácsonyi ünnepeket kivánt* a felsőházi tagoknak és az ülést háromnegyedegykor bezárta.

Egy 17 éves légiflotta-parancsnok

Repülőkört és miniatür repülőkiállítást szervezett Budafokon Filó Béla VII. gimnazista

A budafoki ipartestület székházában *egy nagy teremre való, kiváló repülőeredményű vitorlázó modelgépet* állított ki a *Fulgur* budafoki ifjúsági kör. A kiállítás a magyar repülés egyik legjelentősebb eseménye az ifjúság szempontjából:

Elindul egy karrier

A budai *Verbőczy*-gimnázium hetedik osztályába jár egy sovány, élénkszemű, lelkes diák, *Filó* Béla. Két esztendővel ezelőtt néhányszor megfordult a Hármashatárhegyen, órák hosszat nézte a szálldosó vitorlázórepülőket. Közéjük szeretett volna jutni, *de még túlfiatal volt akkoz, hogy gépbe engedjék.* A repülés iránt olthatatlan vágyakozás él benne, nekifogott hát a modelezésnek. A Hármashatárhegyen, Budaörsön megjelent minden modelező versenyen és modern és *korszerű, szép repülőteljesitményű konstrukcióival* közfeltünést keltett a repülés vezetői előtt.

Igazgató-tanító volt az édesapja, meghalt. Özvegy édesanyját az első sikerek után a fiú rávette arra, hogy *lakásukból egy szobát kis repülőgép-építőműhellyé alakíthasson át.* Néhány barátja is odaszokott, a napi lecketanulás után késő estig fúrtak-faragtak a fiúk és a tizenhétesztendős gimnazista kétévi munkával — amelyhez soha senkitől semmiféle támogatást nem kapott — *ifjúsági repülőkört alakított, a körnek ma már százhúsz repülőgépmodel-szerkesztő és építő tagja van.* Nincs a világon olyan mai repülőgép, amelynek munkában, repülőtulajdonságokban egyaránt nagyszerű mását meg ne építették volna.

Egész Budafok csodálja a 17 esztendős Filó Béla nagyszerű magyar munkáját. A kiállításon beszéltünk vele, a következőket mondotta:

— Azért vagyunk legboldogabbak, hogy szüleink semmiféle kifogást nem emeltek a repülés iránti vágyakozásunk ellen. Valamennyien belátták, hogy a munka, amit végzünk, komoly és *szivesebben is vették, hogy séta vagy mozi helyett szabad időnket modelépítéssel töltjük.* Most pedig, hogy kiállításunk van, *valósággal büszkék ránk*, holott mi csak kötelességet teljesítettünk ...

Szőlőnéző a magasból

A szép repülőkiállítást *Fornády* Elemér, a budafoki állami pincegazdaság igazgatója nyitotta meg. Érdekesen mondotta el beszédében, hogyan lett a repülés barátja:

— A nyár elején *Tasnády* László, a Műegyetemi Sportrepülő Egyesület elnöke, autóval kivitt Budaörsre, beültetett egy sportgépbe azzal, hogy elvisz szőlőnézőbe. Kétórás repülőutat tettem, *akkor ültem életemben először repülőgépen.* Először a Balaton körül tettünk szép körutat, majd kis magasságból *megnéztem a badacsonyi szőlőtelepeket*, utána pedig a legkiválóbb magyar bor: a somlai szőlőhelyére mentünk, *körülrepültük néhányszor a somlai hegyet.* A repülést be kellene vezetni a mezőgazdasági művelés és a szőlőművelés ellenőrzésébe, én például *a repülőgépről nagyszerűen láttam, hogy hol védekeznek jól és hol nem védekeznek eléggé a peronoszpóra ellen ...*

Elmondotta, hogy az idén nyárig semmiféle kapcsolatban nem volt a repülésel, *szinte nem is tudott arról, hogy modelezés is van a világon.* Azóta pedig minden repülőügy érdekli és szívvel-lélekkel segítette *Filó* Bélát és barátait az első budafoki repülőkiállítás megteremtésében.

A Műegyetemi Sportrepülő Egyesület részéről a magyar repülés játékos művelőit *Raczkó* Lajos köszöntötte, míg *Tasnády* László, az egyesület elnöke — aki vasárnap délelőtt motorvontatásos repülőoktatást tartott Budaörsön — az egyesület egyik motoros gépével a kiállítás épülete fölé repült és a közönség nagy örömére *tisztelgő körökkel üdvözölte a repülés budafoki szerelmeseit.*

PRÓFÉTA sörözőétterem
Szent Gellért-tér 3. Kitünő vacsorázóhely
Pozsonyi BERTOK VILI muzsikál

Beszél az édesanya

A kiállítási ünnepség legérdekesebb jenete következett ezután. *Filó Béla édesanyja* a következőket mondotta:

— Két esztendő óta folyton azt hallom a fiamtól, hogy nincs szebb dolog a repülésnél. Annyira belémojtotta a repülés iránti vágyakozást, hogy *minden vágyam, hogy egyszer magam is repülőgépre ülhessek!*

Filónét és repülőegyesületet teremtő 17 esztendős fiát a Műegyetemi Sportrepülő Egyesület *nyomban meghivta egy kiadós sétarepülésre.*

Kárpátaljai képzőművészek kiállítása Ungváron

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesülete *Ungváron* képkiállítást rendezett, amelyet díszes és előkelő közönség előtt *Marina* Gyula miniszteri tanácsos nyitott meg. Hangoztatta megnyitójában, hogy nemcsak a rutén, hanem az egész magyar nemzet is nagy figyelemmel kíséri a legutóbbi kassai kiállításon már sok elismeréssel jutalmazott kárpátaljai művészek munkáját, akik tehetségük legjavát a magyar haza dicsőségére és annak külföld előtti emelésére akarják felhasználni. *Erdélyi* Béla festőművész-tanár, egyesületi elnök köszöntötte a kiállító művészek nevében a megjelenteket, akik azután megtekintették a gazdag kiállítási anyagot. Különösen kiemelkednek *Erdélyi* Béla művészi alkotásai, a »Kőrösmező«, valamint »Csendélet« című képei. A legjobbak között szerepelnek a nagybocskói *Boreczky* Béla, *Boksay* József, a nagyszőllősi *Soltész* János, valamint *Blum* Margit kiváló festményei. *(MTI)*

Üdülésre és pihenésre
szorulók, lábadozók, légzőszervi bántalmakban, emésztési zavarokban, idegkimerültségben szenvedők, akik a Felvidéken, Pelsőcön, a
PELSŐCI GYÓGYINTÉZET
üdülő osztályaiban kívánják
téli vakációjukat
eltölteni, kérjenek prospektust.
Igazgatóság: Budapest, VII., Károly király-út 1, II. em. 6. Telefon 135-433.
Gyógyintézet: Pelsőc, Gömör-Kishont vármegye. Telefon Pelsőc 7.

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak jegyet a MAGYARORSZÁG kiadóhivatalában, VII., Erzsébet körút 18—20. szám (22%-555). Reggel 9 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

HÉTFŐ, DECEMBER 18-ÁN

VIG: Születésnapi ajándék (8). BELVÁROSI: Farsangi esküvő (8). NEMZETI-KAMARA: Feleség (8). ANDRÁSSY: Finom család (8). FŐVÁROSI OPERETT: Pozsonyi lakodalom (8). PÓDIUM: A helyzet a következő ... (9). KOMÉDIA: Ki papája vagyok én? (8½).

KEDD, DECEMBER 19-ÉN

VIG: Születésnapi ajándék (8). BELVÁROSI: Farsangi esküvő (8). NEMZETI-KAMARA: Feleség (8). ANDRÁSSY: Finom család (8). FŐVÁROSI OPERETT: Pozsonyi lakodalom (8). PÓDIUM: A helyzet a következő ... (9). KOMÉDIA: Ki papája vagyok én? (8½).

MINDEN JEGYVÁSÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

A Passage Galéria és a
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Tisztelettel meghívja Önt

SOLTÉSZ GYÖRGY

ötvös tervezőművész
és vendége

KURUCZ SÁNDOR

operatőr fotói

kiállításának megnyitójára

2002. április 18-án csütörtök 17 órára.

PASSAGE GALÉRIA
(Budapest, V., Károly körút 22.
és Semmelweis u. 19 közötti átjáró)

Megnyitja:
N. DVORSZKY HEDVIG
művészettörténész
a Magyar Iparművészet folyóirat főszerkesztője

Közreműködik:
SOLTÉSZ ATTILA
fagottművész

Megtekinthető:
2002. május 10 -ig, hétköznap, 10-18 óráig
szombaton 10-13 óráig.

MT Reklámiroda

SOLTÉSZ GYÖRGY

ÖTVÖS
TERVEZŐMŰVÉSZ

PASSAGE GALÉRIA
KORTÁRS MAGYAR
ÖTVÖSMŰVÉSZET

Urbanizált társadalom

Jóléti erdőgazdálkodás

Az erdő- és fagazdasági prognózisok az évezred végére világszerte, de nálunk is szükséges famennyiség megkétszereződésével számolnak. Egyúttal ugrásszerűen nő az érdeklődés az erdő, mint természeti környezet iránt, amely a legszélesebb tömegeknek a legolcsóbban, bárki számára elérhetően nyújthat üdülést.

Az ezredforduló körül a dolgozók évi munkaideje a legfejlettebb országokban — *Fourastié* francia szociológus előrejelzése szerint — a jelenleginek mintegy a felére csökken. Fourastié könyve, „A 40 000 óra" címen jelent meg, ez arra utal, hogy a közeli jövő embere egész életében csak mintegy 40 000 órát dolgozik (hetente 30 órát, évente 40 hetet, 35 éven át). A hatalmas mértékben megnövekedő szabad idő célszerű felhasználásában a természeti környezet legkevésbé szennyezett, felüdülésre leginkább alkalmas része, az erdő várhatóan nagy szerepet kap.

Az urbanizált társadalomnak az erdő iránti ilyen igényei máris új korszakot nyitottak az erdőgazdálkodás történetében, s a kialakuló új szemlélet feltartóztathatatlanul tör előre. Ez idő szerint a *jóléti erdőgazdálkodást* tekinthetjük korszerűnek.

A három fő funkció

A jóléti erdőgazdálkodás a legnagyobb mennyiségű, legjobb minőségű fa és egyéb erdei termék tartamos és gazdaságos termelése mellett következetesen számol *az erdő immateriális hasznaival*, az erdő által nyújtott infrastrukturális szolgáltatásokkal. Az erdőt nem csupán faanyagforrásnak, hanem az ember természetes életkörnyezete legfontosabb részének tekinti s ennek megfelelően a több célú erdőhasznosítás elvei szerint ápolja és hasznosítja az egész társadalom érdekében.

Újabban az erdők három fő funkcióját különböztetjük meg: a termelési, a környezetvédelmi, valamint a szociális, üdülési funkciót. Ha távlatban tekintjük a hazai erdők elsődleges rendeltetésének, funkciójának várható alakulását, feltehető, hogy

— a fatermelést szolgálja majd elsődlegesen az erdők mintegy 70 százaléka,

— a környezetvédelmet szolgálja majd elsődlegesen az erdők 10 százaléka (jelenleg 5 százaléka),

— és végül az üdülést és a vadászatot szolgálja majd elsődlegesen az erdők 20 százaléka (jelenleg az erdőterület 9 százaléka).

„Szállj ki és gyalogolj!"

Ha Magyarország erdőterületét kereken másfél millió hektárnak vesszük, a fentiek alapján 150 ezer hektárt volna célszerű elsődlegesen üdülési célra kijelölni. Ebből *1000 kis üdülőerdőt javasoltunk kialakítani*, mely hálószerűen borítja az ország területét. Figyelembe véve, hogy országunkban 18 megye, 113 járás és 3246 község van, *minden megyére átlagosan 56*, minden járásra 9 üdülőerdő jut majd, vagy átlagosan 3 községnek lesz üdülőerdeje.

Azokat az erdőket javasoltuk üdülőerdőnek kijelölni, amelyek természeti adottságaiknál fogva erre leginkább alkalmasak, fel vannak tárva, tehát tömegközlekedési eszközökkel, személygépkocsival elérhetők, alkalmasak nagyszámú látogató befogadására, igényes, kulturált felüdülésének biztosítására.

Az üdülőerdőkben rendkívül fontos elegendő és megfelelő *parkolóhely* létesítése. Az autós turisták külföldi tapasztalatok szerint meglehetősen bátortalanul veszik birtokukba az erdőt, nagy részük a kocsitól 50 méternél messzebbre nem merészkedik. A megoldás jól kiképzett parkolóhelyek létesítése, és ezeken a gépkocsik őrzésének a biztosítása. E tekintetben az utóbbi években az erdőgazdaságok sokat tettek szerte az országban. Az erdei parkolóhelyek száma azonban nincs még arányban a magán személygépkocsik áradatszerű szaporodásával. A „Szállj ki és gyalogolj!" mozgalomnak pedig ez az első és elengedhetetlen előfeltétele. Ezek a bázisai az autósok gyalogos sétáinak, kirándulásainak. A kirándulási célpontok megközelítését a parkolóterületektől kiinduló és oda visszatérő sétautak, erdei ösvények kijelölésével, létesítésével kell lehetővé tenni.

A berendezett erdők

Nagyon fontos kérdés a piknikhelyek kijelölése. Ennél szem előtt kell tartani a tűzvédelem, a takarítás szempontjait. Berendezésükhöz egyszerű, masszív, az erdei környezethez illő padok, asztalok, szemétkosarak alkalmasak. Megfelelő tisztásokat célszerűnek mutatkozhat játszótérnek berendezni. Ne legyen azonban ezekből semmiképpen sportpálya, vagy Luna-park, meg kell őrizni erdei tisztás jellegüket. Az erdei tavakat, vízfolyásokat helyes a felüdülés szolgálatába állítani, alkalmassá téve őket fürdésre, csónakázásra, vitorlázásra, horgászatra. Nagyobb üdülőerdőkben sor kerülhet menedékházak, poharazók, éttermek építésére is, ezeknek azonban nagyon alaposan meg kell felelniük a követelményeknek. Legyenek jó minőségűek, minden luxus nélkül.

Az elsődleges üdülési célra javasolt mintegy 150 ezer hektárt kitevő 1000 üdülőerdő fejlesztési tervének elkészítése — megítélésünk szerint — 1975-ig, belső feltárása és berendezése 1990-ig megoldható. Ha az elsődlegesen üdülést szolgáló erdőterületek befogadóképességét mai ismereteink alapján átlagosan 5 látogató/hektárnak vesszük, akkor a 150 ezer hektár feltárt és berendezett üdülőerdő csúcsforgalom idején egyszerre 750 ezer embert képes fogadni.

Dr. Keresztesi Béla,
az MTA levelező tagja,
az ERTI főigazgatója

Az Erdészeti Tudományos Intézet

Jelenlegi szervezeti formájában 1949 óta működik. Jogelődeinek tevékenységét is figyelembe véve, az erdészeti kutatás Magyarországon 75 éves múltra tekinthet vissza. Az ERTI feladatköre átfogja a fatermesztés és fakitermelés fejlesztésére irányuló kutatásokat. Az intézetben folyó kutatás az erdészeti hosszú és középtávú népgazdasági tervek előkészítését és megvalósítását szolgálja. A minisztériumi irányítás az intézetet erdőgazdaságpolitikai bázisának is tekinti.

A vázolt feladatok teljesítéséhez szükséges kutatások sokrétűek. Kiterjednek az erdő egész életfolyamatára, a magtermeléstől a fakitermelésig. Az intézet 63 kutatója, kisebb-nagyobb kutatóegységekbe csoportosulva, foglalkozik az erdősítésekhez nemesített szaporítóanyag előállításával, az erdei fafajok termőhelyi igényeinek meghatározásával, a különböző körülmények megfelelő erdőfelújítási, erdőtelepítési technológiáival, a vegyszeres gyomirtással, a faállományok nevelésének problémáival, az erdők rovarok és farontó gombák elleni védelmével, a termelési folyamatok gépesítésével, erdészeti munkaszervezéssel, munkaegészségügyi vizsgálatokkal, valamint az erdőgazdálkodás közgazdasági és környezetvédelmi kérdéseivel.

Dr. Lengyel György
tudományos titkár

Tűlevelű gondjainkból

A fenyőmagtól az ezredfordulóig

Magyarország erdeinek 90 százalékát lombos fafajok, az akác, a bükk, a cser, a gyertyán, a nyárak és a tölgyek alkotják. A fenyők az erdőterületnek csak 10 százalékát foglalják el. Természeti adottságaink, a talaj, a domborzati, a vízgazdálkodási és az éghajlati viszonyok elsősorban a lombos fafajoknak kedveznek.

A fa iránt felmerülő igényeket a hazai erdőkből kitermelt fával kielégíteni nem tudjuk. A hiányt a népgazdaság számára súlyos terhet jelentő faimport útján pótoljuk. Az előrejelzések a felhasználás gyors ütemű növekedését jelzik. Az ipar faigénye az ezredfordulóra az 1970. évinek mintegy a kétszerese lesz.

Szibéria, Latin-Amerika

A faigényeket tekintve a lombos fafajok és a fenyők aránya (90:10) nem kedvező, *fenyő iparifa-fogyasztásunk ugyanis többszörösen meghaladja a lombos iparifa-felhasználást.* 1970-ben az 1000 lakosra jutó fenyőfűrészáru-fogyasztás 117 köbméter, a lombfűrészáru-fogyasztás pedig csak 23 köbméter volt. Ez az arány a fenyőfának a lombos fafajokkal és egyéb anyagokkal való helyettesítése révén, remélhetően *1985-re számottevően javul majd*, akkor már 120 köbméter fenyőfűrészáru-fogyasztásra 75 köbméter lombos fűrészáru-fogyasztás jut. 1950—1970 között a felhasznált fenyő fűrészáru mintegy 99 százalékát hoztuk be külföldről.

Faellátási gondjainkat növeli az is, hogy a fenyőfaimportot egyre nagyobb *távolságokról* hazánkba szállított fával tudjuk megoldani. Ez természetesen az importfa árában is megmutatkozik. A fahiány a Szovjetunió kivételével *egész Európában* fennáll. Európa 1980-ig várhatóan 50 millió, 2000-ig 100—150 millió köbméter fát fog évente importálni. Az európai fahiányt elsősorban Kanadából, a Szovjetunióból (Szibéria), Afrikából és Latin-Amerikából lehet pótolni.

Kutatási célprogram

A fenyőfafogyasztás hazai és nemzetközi alakulása, az importgondok jelentős növekedése a nehéz feladatok sorozatát állítja a faellátás megoldásáért felelős szervek elé. Megnyugtató, hogy az elmúlt időszakban számos olyan intézkedés született, amely a feladatok megoldását jelentős mértékben segíti. Ide tartozik többek között a rendelkezésre álló *lombos fafajok ipari célú felhasználásának fokozása, a faforgács- és farostlemezipar gyors ütemű fejlesztése.* Ide kell sorolni azt is, hogy a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium az 1970—80-as időszakra az erdészeti kutatás kiemelt feladataként, a fenyők termesztésének, faanyaguk felhasználásának és helyettesítésének komplex kutatását jelölte meg. A fagazdaság területén ez az *egyetlen kutatási célprogram.*

A MÉM az Erdészeti Tudományos Intézetet bízta meg a fenyőkutatási célprogram irányításával, a kutatásában az ERTI-n kívül az *Erdészeti és Faipari Egyetem*, valamint *a Faipari Kutató Intézet* is részt vesz. Alapvető feladat, hogy a fenyőfaszükséglet várható alakulásának figyelembevételével a fenyőfatermelés, felhasználás és helyettesítés fejlesztésének lehetőségeit feltárjuk, módszereit kidolgozzuk és közgazdasági vonatkozásait meghatározzuk. Ennek során különböző témákban kell országos kísérleteket, felméréseket és vizsgálatokat folytatni, amelyek közül néhányat ismertetünk.

320 ezer hektárért!

Az egyik legfontosabb kutatási feladat a fenyőtermesztés útján jól hasznosítható erdőterületek megállapítása. *Jelenleg mintegy 120 ezer hektár fenyőerdővel rendelkezünk*, amelyben 12,5 millió köbméter élő fa áll. Ezt a területet kutatási eremdényeink szerint *az évezredfordulóra 320 ezer hektárra lehet növelni.* A tervezett 200 ezer hektár fenyőerdőből 100 ezer hektár mezőgazdaságilag nem hasznosítható területeken, 100 ezer hektár pedig a termőképességükben leromlott, úgynevezett rontott erdők területén valósítható meg.

A fenyőerdők területének növelésével egyidejűleg meg kell oldani a fenyvesek *károsítók elleni hatékony védelmét.* Különböző gombák, rovarok, a túlszaporodott vadállomány, valamint a szél, a hó és a tűz egyaránt veszélyzetethetik a fenyőerdők egészségét, a termelt fa minőségét.

A fenyvesek területének növelése szükségessé teszi a *szaporítóanyag-termelés* fejlesztését is. A jövőben a fenyőerdőket egyre nagyobb mértékben nemesített magból nevelt csemetével kell telepíteni. Ezen a téren a hazai kutatás eredményei a nemzetközi élvonalban vannak.

Fák és gépek

Az új fenyőerdők telepítését és felnevelését *gépesíteni* kell. E célra az ERTI-ben korszerű gépsorokat szerkesztettek. A kutatók olyan irányelvek és technológiák kidolgozására törekszenek, amelyek megteremtik a gépesítés előfeltételeit. A fenyőerdőket hektáronként 6—10 ezer csemetével telepítjük. A 60—80 éves termelési időszak alatt ezt a csemetemennyiséget hektáronként 400—600 darabra kell csökkenteni úgy, hogy a legkiválóbb fák számára biztosítsunk egyre több növőteret a gyengébb minőségű fák kivágásával. Ennek a munkának a racionalizálásával az erdő minőségének a javításán túlmenően, csökkenteni lehet a termelt fa önköltségét.

Végeredményben arra számítunk, hogy az ezredfordulóra a jelenlegi 12,5 millió köbmétert kitevő fenyő élőfa-készlettel szemben közel 50 millió köbméterrel rendelkezünk majd. Ez természetesen lehetővé teszi majd a fenyőfa-kitermelés számottevő növelését is. A célporgram keretében vizsgáljuk a kitermelt fenyőfa feldogozásának és a fenyő árugazdálkodásának a korszerűsítését is.

Valamennyi kutatás figyelembe veszi a közgazdasági vonatkozásokat. A fejlesztési javaslatok kidolgozása, a különböző tennivalók értékelése, a fenyőfából előállítható végtermék és az azt hasznosító ágazat figyelembevételével történik. A fenyőfa termelését, feldolgozását és felhasználhatóságát a célprogram keretében komplex módon vizsgáljuk.

Dr. Solymos Rezső,
az ERTI tudományos főosztályvezetője

TUDOMÁNYOS FIGYELŐ

A SZÁMÍTÓGÉPEK ÉS PROGRAMOZÁSUK. Az elektromosság, ezen belül az elektronika fejlődése tette lehetővé a modern számítógépek kialakulását. Ezeknek két főcsoportjuk van:

Az analóg számológép — mint a neve is mutatja — azt a hasonlóságot használja fel működéséhez, hogy *a természetben lefolyó fizikai jelenségek nagy része azonos jellegű törvényeknek engedelmeskedik.* Így pl. egy mechanikai rendszer (pl. egy híd) lengései és egy elektronikus áramkörökből felépített ún. rezgőkör feszültségingadozásai hasonlóan viselkednek. Ez nyújtja a lehetőséget arra, hogy a természetben lezajló folyamatokat elektronikus áramkörökből felépített berendezés segítségével ismerjük meg.

Az analóg számológépek nem túl drágák, könnyen kezelhetők (programozásuk viszonylag egyszerű), lehetőség van a vizsgált folyamat gyorsítására-lassítására is. Komoly problémát okozhat viszont, hogy ezek a berendezések nem túl pontosan működnek (5—10% hiba is előfordulhat).

A *digitális számítógépek* csak a II. világháború után fejlődtek ki. Az első ilyen gép kb. 20 000 elektroncsövet használt fel, óriási helyet foglalt el, rengeteg energiát fogyasztott, hőt termelt és a csövek nem túl nagy megbízhatósága miatt állandóan javítgatni kellett.

Később a tranzisztor, majd az integrált, azaz félvezető lapon megvalósított nagy bonyolultságú áramkörök elterjedése lehetővé tette a nagyon gyors (másodpercenként kb. egymillió műveletet végző), megbízható és pontos számítógépek elterjedését.

A napjainkban használt digitális számítógépek *az ún. kettes számrendszerben dolgoznak, ahol a szokásos tizes számrendszer tíz különböző (0, 1, 2... 9) számjegye helyett csak két különböző jel van (0 és 1).* A kettes számrendszerben minden szám kifejezhető ugyanúgy, mint a tízesben, csak legfeljebb több számjegyből áll (pl. 1 = 1; 2 = 10; 4 = 100 stb.).

A kettes számrendszert az ún. kapcsolóáramkörök tudják előnyösen megvalósítani. Ezekre jellemző, hogy két állapotuk van, amelyeknek a logikai igen-nem döntés, illetve esetünkben a 0 vagy 1 számjegy felel meg. A digitális számítógépeket úgy készítik el, hogy *néhány alapművelet (pl. összeadás, szorzás, osztás) elvégzésére alkalmas áramköröket építenek és az összes többi elvégzendő műveletet ezekre vezetik vissza.*

Annak, hogy a számítógép nagy sebességét és automatikus működését jól kihasználjuk, az a feltétele, hogy a megoldandó feladatot betápláljuk a számítógépbe. Például megtanítjuk arra, hogy a gépbe bejuttatott bármely két számot adjon össze és az eredményt tárolja, vagy írógépen közölje. Ezzel a gépben olyan program működik, amit a következő egyszerű képlet jelképez: $c = a + b$, ahol a és b az összeadandó számokat jelenti és c az eredményt. Ennek a programnak segítségével rendkívül sok számpár automatikus összegezése valósítható meg igen rövid idő alatt. Egy közepes teljesítményű számítógép egy másodperc alatt a programunk által előírt műveletet sok ezerszer tudja végrehajtani.

A számítógép mindig pontosan a számára megadott utasításokat — számításokat végzi el. *Helytelen programok készítésével hibás, félrevezető eredményeket kapunk.*

K. Gy.

Soltész István
1021

MAGYAR HÍRLAP 1973. DECEMBER 8, SZOMBAT

Fontos, hogy végre megértsenek bennünket

Szobor, koreográfia, ének Nyugat-Afrikában

Töredelmesen be kell vallani, hogy Nigériában, Ghanában, Sierra Leonéban, e nyugat-afrikai országokban járva, előbb futottam ki a kommersz faragványokat, bronz- és fémkópiákat kínáló bazárosokhoz, mint hogy elmentem volna a múzeumokba. Ez egyszerű, de gyógyíthatatlan turistabetegség — mondhatnánk vállvonogatva, ha nem öntené el rögtön az embert pironkodás amiatt, hogy olyannyira hatnak még az előítéletek, amelyek az európai közvéleményben burjánoznak.

Sisakmaszk világos puhafából, feketére festve

Mister Bazáros hamisítatlan és olthatatlan szenvedéllyel kínálja portékáit Lagosban, Accrában, Freetownban.

— Uram! Esküszöm, hogy a legősibb faragást tartja a kezében, ami csak az Atlanti-óceán aranyhomokos partján születhetett valaha. Eredeti haszua motívum! Allah fénye ne süssön rám soha, ha nem ébenfa.

Forgatom a fekete szobrocskát, amiből egy teljes sorozat kínálja magát, könnyű, mint a parafa. Az ébenfa viszont nehéz. Mister Bazáros egyébként is ellentmondásba keveredett, hiszen ébenfából ezen a vidéken angol hatásra kezdtek faragni, alig több, mint ötven éve. Amit a kezemben tartok, nem is faragás, műanyag öntvény. Körülbelül annyira lehet eredeti, mint a magyar butikokban a műanyag öblű, műbőr sallangos „csikóbőrös" kulacsok.

Újra rajtakapom magam: újabb európai hanyagság és ostobaság hagyatékaként néprajzi asszociáció támad fel bennem.

Gyorsan el kell tehát menni a múzeumokba, a lagosi Állami Múzeumba, az accrai Nemzeti Múzeumba, a kumasi Régészeti és Kulturális Centrumba, és külön szerencse, ha az ember rápillanthat a törzsfők, királyok, emírek csodálatos magángyűjteményeire. Sokkal többről van szó, mint hogy egyszerűen megszabaduljunk az előítéletektől, megszabadítsuk gondolatainkat és érzelmeinket a felszínes ismeretek hatásaitól.

Dr. K. Katsino, a lagosi egyetem fiatal tanársegédje, aki színes nemzeti viseletben jelent meg egy fogadáson, amelyet az egyetem adott Losonczi Pál elnökünk tiszteletére ottjárta alkalmával, jó tanácsokat adott a sok tíz percig folytatott meghitt beszélgetés során.

— A pontos ismeretek csak az első lépést jelenthetik. Az a legfontosabb, hogy önök megértsenek bennünket, a kultúránkat, a civilizációnkat. Bizonyára tudják, hogy 1959-ben a Csád-tó menti Olduvaiban megtalálták a több millió évvel ezelőtt élt Australopithecus töredezett koponyáját. Ezt az élőlényt az ember kialakulását közvetlenül megelőző praehuman fejlődés utolsó állomásának tartják, kiderült hát, hogy Afrika az emberiség bölcsője. Erre persze büszkék lehetünk. Arra azonban még inkább, hogy éppen a nyugat-afrikai civilizáció adott ihletet és ösztönzést több ezer évvel ezelőtt például az egyiptomi kultúra, tudomány, államszervezés kialakulásához.

— A kultúrák útjai tragikusan elváltak egymástól.

— Ebben egyetlen főbűnös van, a gyarmatosítás. Utunkat állta, de értékeinket nem pusztíthatta el. Most a kultúráknak újra találkozniuk kell, ez az egész emberi civilizáció eminens érdeke.

— A világrandevúnak nagyon itt van az ideje.

— Nekünk is ez a véleményünk.

Azt hiszem, a közvéleménnyel, az átlagértékeléssel van a legtöbb baj. Picasso, Modigliani, Braque, Matisse óta maguk az európai művészek ugyanis mélyen elgondolkodtak, és immár sajátos, de ámulatosan magas rendű intellektuális művészetet látnak fekete Afrika produktumában, szobrászatában, koreográfiájában és muzsikájában. A felismerés valóban tragikus évszázadokat próbál áthidalni. A gyűjtemények, a múzeumi tárlók, a kiállítási csarnokok kincsei körülbelül öt évszázadot tesznek áttekinthetővé, és az értékelés szintje, mércéje legalább ötször változott. Nem tagadhatjuk le, hogy Európa körülbelül négy és fél évszázadon keresztül képtelen volt felismerni és elismerni fekete Afrika esztétikai értékeit. A hellén eszmékben gyökerező fehér gondolkodás legfeljebb egzotikusnak nevezte, de leginkább vadnak, barbárnak, primitívnek bélyegezte a műveket, és ez alól a gondolkodás legjobbjai sem voltak kivételek. Goethe a vallás fantasztikus szörnyeinek nevezte azokat. Az etnológus Ratzel kínos mondatait Bodrogi Tibor is idézi Afrika és Óceánia művészetéről szóló könyvecskéjében: „A csúfság ábrázolásában egyetlen nép sem múlja felül ezeket a nyugat-afrikaiakat... Hogy szobraik szemérmetlenségét ne is említsük, többségükben annál is visszataszítóbbak, mivel semmi stilizáltság nincsen rajtuk, hanem brutálisan természethűek vagy legfeljebb a csúfság eltúlzására törekednek... és nevetnünk kellene rajtuk, ha nem ezeknek az embereknek az isteneiről lenne szó, és ha az effektusok nem ennyire barbár módon jelentkeznének."

Rosszindulat és félreértés minden szó, pedig ekkor már özönével lepték el a gyarmati rablók zsákmányaiként a fekete Afrika legjobb darabjai Európa múzeumait, magángyűjteményeit. A gyarmatosító szemlélet makacsul degradálta a „vadembert" és alkotásait: legelőször a kíváncsiság tárgyai voltak, később a megvetésé, majd néprajzi dokumentumokként tartották őket számon, míg végül a modern európai művészet kiválóságai adták meg a valós rangjukat, és tették meg azokat az ihlet forrásaivá. Teljes joggal állítva, hogy olyan művészetről van szó, amelyik nem élettelen, formai játszadozás gyönyörködtető néprajzi vagy iparművészeti terméke, hanem olyan, amelynek alkotásai a teljes élet mély rétegeiből táplálkoznak, s ennek az életnek végső értékeit fejezik ki fejlett absztrakciós gondolati és érzelmi képességgel.

Nincs helye tehát a lekicsinylő kézmozdulatoknak. Talán a német Mack volt az első európai művészettörténész, valószínűleg a távoli művészet termékenyítő hatását észlelve a német expresszionizmusban is, aki a fekete Afrika kultikus szobrait fitymálóknak kereken odavágta: „Ugyanolyan erőteljes nyelven beszélnek, mint a Notre Dame szörnyei és a frankfurti Dóm sírkövei."

Jean Laude, a párizsi Esztétikai és Művészettudományi Intézet tudományos munkatársa mondja:

— Afrika olyan szerepet játszott és játszik az európai művészet új irányzataiban, amelyet ma még nehezen tudunk értékelni, de amelynek nyilvánvalóan központi jelentősége van. Bár a modern nyugati műveltségben szintén nagy szerepe van a vizualitásnak, mégsem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy milyen esztétikai forradalomhoz vezetett egy olyan kultúratípusnak a megjelenése, amely nem kizárólag az irodalmon alapul, amelyben a szöveg és a kép hagyományos kapcsolata néha tudatosan megszakad, vagy gyakran éppen fordított. Így értékelhetjük igazán azt a valóságos hatást, amelyet az afrikai népművészetnek az esztétikai panteonba való belépése gyakorolt és gyakorol a modern művészet sorsára.

Vajon kevesebbet mondhat-e egy civilizáció, ha a leghatásosabban és legszívesebben szobrászati vagy előadóművészeti, koreográfiai együttesekben öltött és ölt testet? Ismerni kell a civilizáció gyökereinek társadalmi humuszát: írástalan társadalmakról van szó, legalábbis az írás nem vált általános kommunikációs eszközzé (mint Bodrogi helyesen hivatkozik e talajra a már említett könyvében), gazdasági szervezetükben az élelemtermelés és az ipari tevékenység nem válik szét; a falu/város különválás még nem történt meg; a politikai szervezet nem haladta meg a prefeudális fokot, a földművelés még nem ismeri az állattal vontatott ekét. De valami nagyon fontosat nem lehet elfeledni, különösen azok után, hogy a két kultúra találkozása véres dűlással, tragikusan végződött a gyarmatosítás évszázadaiban: az afrikai néger érzi múltjának jelentőségét, és azt is látja, hogy csak akkor találhat önmagára, ha megkapaszkodik ebben a múltban. Egy eredetmonda, valamilyen vándorlási, leszármazási vagy eseményközlő mítosz recitált elmondása, olykor eljátszása, olyan időfolyamatba helvezi őt, amely bizonyos értelemben szervesen fejlődik, mint a vegetáció. A jelen aktualizálja a múltat, a múlt pedig valóságtartalmat ad a jelennek, és mintegy hitelesíti azt — amint erre újra csak Laude figyelmeztet bennünket.

A meditációnak bőven van ihletforrása, és a jelen fekete Afrikája meglehetősen bonyolult képlet. Bámultam és észrevétlenül skicceltem a nigériai Kano állam emírjének hétszáz éves agyagpalotájában a díszítő motívumokat, az architektúrát kiteljesítő művészetet, amely a nagyságot, a főnöki fennköltséget magasztalja. A ghanai asanti törzs királyának udvarában kézműves kelmefestők földre terített óriási színes vásznakat mintáztak a természet valóságából absztrahált, csodálnivalóan szép motívumokkal, a kékfestők által használt dúcokhoz hasonló fanyomókkal. A király megmutatta házi múzeumának arany- és bronzszobrait, elefántcsont-faragásait, és közben népi táncosok, muzsikusok rögtönöztek felejthetetlen produkciókat. Talán a legmegragadóbb mégis az a tánc volt, amelyet a nigériai Tiger melletti kísérleti öntözött parcellák kihajtó gabonapalántái mellett lejtettek a parasztok és munkások: a rögtönzött koreográfia a víz himnuszát alkotta meg.

A múlt átvezet a mába. Hinni lehet abban, hogy a nemrégiben szerzett függetlenség erősödő keretei között, az államalkotás, a nemzetté válás fájdalmas, bonyolult, iszonytatóan nehéz folyamatában is sokat segít az a művészet, az a kultúra, amelyik sajátosan fejlődött ugyan, amelyet a több évszázados rabszolga-kereskedelem kirabolt, de amelyik hatalmasan és sokatmondóan újra virágozni kezdhet. Jut-e idő és energia többet törődni vele, mint hogy nosztalgiával ápolgatni csupán? Nagy kérdés. A Sierra Leone-i fővárosban sorra jártuk a hanglemezboltokat, és néger népdalok felvételeit kerestük. Kicsit érthetetlenül néztek ránk a kereskedők, és modern tánczenét kínáltak, divatos néger táncdalénekesek előadásában.

— Népdal? Nem, nincs kérem, lemezen.

Nem egészen érthető, mert az UNESCO támogatásával Afrika népzenéjéről teljes sorozat készült.

A televízió többet tesz. Nigériában 1959 októberében volt az első tévéadás, és ez az esemény nagy hatást gyakorolt a földrész valamennyi államára. Ma Ghanában és Sierra Leonéban is van saját adás, a műsorok leggyakoribb témája az afrikai országok történelme, népművészete, színház- és táncművészete. Sok az új épület, házak és középületek. Kutattuk: sikerült-e már megszabadulni a kolonialista eklektizmustól, van-e már valami új, amelyik afrikai? Még kevés a példa, talán ilyen próbálkozás a Freetowni Parliament Building, tehát a Sierra Leone-i parlament épülete: egy néger falu modern hangvételű megjelenítése betonban, kőben, agyagban.

Segíthet-e Európa?

Elképzelhető. De a legfontosabb feladata mégis az, hogy megismerje és végre megértse Afrikát.

SOLTÉSZ ISTVÁN

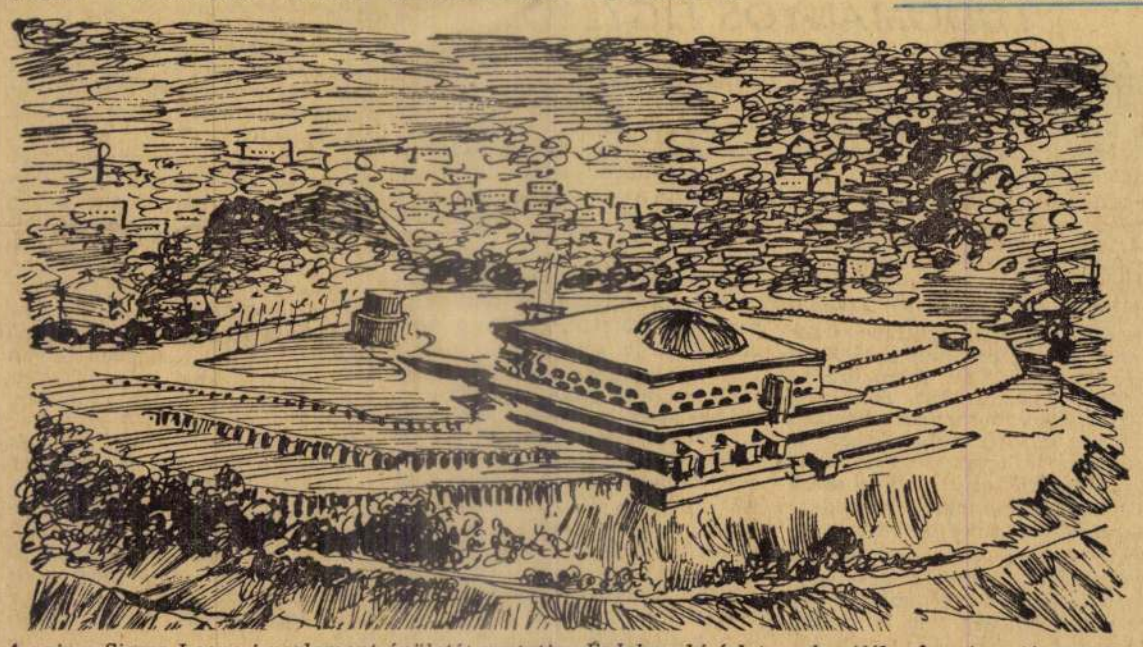

A rajz a Sierra Leone-i parlament épületét mutatja. Érdekes kísérlet valamiféle hazai, sajátos stílus kialakítására a nyugat-afrikai építészetben, amely még mindig nehéz kölöncként hordozza magán a kolonialista eklektizmust. Szerkezetében, megjelenítésében, anyaghasználatában egy afrikai falut mintáz, modern, átértékelt feldolgozásban. A teraszos, barázdált kiképzés mintha kerítés lenne, a bal oldali kerek építmény egy falusi kunyhó mása, ugyanígy a rajzon csak kupolájával látható belső hengeres kiképzésű terem. Barna vulkánköveket használtak az építésnél, amelyek a falusi kunyhók sárga-vörös agyagfalainak színét idézik.

Soltész György ötvös

Nem pusztán szépek, hasznosak is azok a tárgyak, melyeket egy másik helyiségében, a *Dorottya utcai* termében állított ki a Műcsarnok.

Ötvöződés

címmel *Soltész György* ötvös sorozatgyártásra tervezett használati-tárgy-együtteseket — egy információs rendszert, egy hamuzóegyüttest és egy kávékiöntő-családot —, valamint egyedi ötvösművészeti tárgyakat mutat be, itt is híven tükrözve tervezői pályájának kettősségét. Hiszen az ötvöződés — játsszunk a szavakkal — nem más, mint az ötvösség ötvözése a designnyel. A művész a kézműves ötvösségtől, az ékszer- és dísztárgykészítéstől jutott el a formatervezésig, ám hogy előző munkásságát sem tagadta meg, bizonyítják sorozatgyártásra tervezett tárgyai, amelyek a funkció megvalósítása mellett Soltész György plasztikai gondolkodását és e nemes mesterség hagyományait egyként magukban hordozzák.

Népszabadság, 1985. 11. 11

Népszabadság

1985. március 1., péntek

Illetéktelen kritika

Jegyzet Soltész György Dorottya utcai kiállításáról

Az ember nem lehet következetes. Ez a beszámoló nem azért jelenik meg, mintha a szerzője nem tudná bizonyosan, hogy mégoly szép használati tárgyakról és mégoly invenciózus tervezőmunkáról szóló műbírálatnak sincs helye egy napilap kulturális rovatában. Ez a néhány sor csupán a biztos elveket felfüggesztő megalkuvás. Hiszen — hogy a praktikus végén kezdjük — ma sem tudom, hogy a *Soltész György* kiállításán látható levélszekrény csupán nagyvonalúan esztétikus-e, vagy ki is lehet belőle szedni a postai küldeményt anélkül, hogy az élek véresre sértenék a csuklót, s anélkül, hogy kinyitásakor minden tartalma a földre zuhanna. Az is ellenőrizhetetlen a *Dorottya utcai* szalonban, hogy a kiváló teaforraló fülét megmarkolva nem éget-e a két diófa lap között az alumínium lemez. Hogy a kávékiöntő oda önti-e a kávét, ahová önteni szándékozunk, hogy jóravalóan tisztítható-e a fül és az edénytest találkozásánál az általában oly hozzáférhetetlen rés. Hogy felmagasodik-e a kiöntőedény végre a Magyarországon használatos kávéfőzőkhöz, s hogy az álló hamutartókat nem borítja-e fel az első óvatlan mozdulat.

Mindebből nyilvánvaló, hogy ez a tárgyegyüttes jószerivel egy kellően informatív tárlat tárgyát sem képezheti igazán, nemhogy egy tárlatméltatását. Nem a fennköltt sznobéria miatt, az csak elmélkedjék és rangsoroljon szellemi teljesítmények között, nincs dolgunk vele. Hanem amiatt *a humánumnak és funkciónak elkötelezett szemlélet miatt*, amely ezeket a tárgyakat életre segítette. A lényeg nem derül ki — nem derülhet ki — egy ilyen kiállításon: funkció, technológia, eszes anyaggazdálkodás, szociológiai háttér, szerszámparkkal számoló racionalitás, sorozatgyártásra alkalmasság, kereskedelmi struktúra ismerete, ár, gazdaságosság. Egyszóval mindaz, amit a hozzáértők *designnak* neveznek, s amit békülékenyen írhatnánk most már végre *dizájnnak* is, mert szerintem pontatlanul magyarítják formatervezésnek. Ez az ilyen kiállítások feloldhatatlan dilemmája. Hogy *a formatervezés* látszik és méltatható, de a lényeg, a dizájn igazából soha nem mutatkozik meg a kiállítóteremben. Ettől illetéktelen a kritika is. A dizájnra igazán csak a konyhában derül fény, a házkapuban, a váróteremben, továbbá a boltban, a kereskedelmi szállítóknál, a szerszámműhelyekben, a főkönyvekben, a külkereskedelmi listákon és a nyereségrészesedésekben. Amiből az is nyilvánvaló, hogy az ipari formatervezés igen szép nyelvi lelemény, de még mindig nem fedi a dizájnt.

Ami a Soltész-kiállítás formaterveit illeti, meggyőzően igényesek. Sallangtalan alumínium vizeskancsók, kövér egyszerűségű teaforralók, sikkes kiöntőajakkal biztató kávésedények, nemes vonalú klubhamutartók. S ez készteti átmeneti konformizmusra a recenzenst, meg a tárgyakhoz mellékelt információk. Fenntartva, hogy a modern iparra tervezett és modern életminőségnek gyártott becsületes tárgyak méltatásának fóruma normális szellemi-gazdasági helyzetben nem a művészetkritikai rovat. Vallva, hogy ép ipari, piaci és szellemi körülmények között a teaforralókról nem esztétáik értekeznek nyomtatásban, hanem a vásárlók gyakorolják a pozitív kritikát azzal, hogy megveszik őket, s a negatívot azzal, hogy ott hagyják. Egy „veszi, nem veszi, nem kap mást" gyakorlatban, sőt egy minden mondatbővítmény nélküli, csonka „nem kap" állapotban azonban mégis nagyon bölcsen tették e kiállítás megszerkesztői, hogy a helyi gyakorlatból és nem az eszményekből indultak ki.

Már csak azért is, mert a témaválasztás lefegyverző. A mai környezet biztatta őket, a legtriviálisabb módon: az irritáló létével. A közintézményekben, közösségi helyiségekben rendszeresített álló hamuzók mellől, amelyek nemcsak a fekete színükkel, hanem a tonnányi súlyukkal is középkaliberű első világháborús lövegekre emlékeztetnek, dohányzó sorstársaim üdvrivalgással fogják üdvözölni a Soltész-féle könnyű, lemezből és alumíniumból készített higiénikus és higiénikus formarendű tárgyakat. Akik tudják, hogy a magyar háztartások és hivatalok legalattomosabb és legalantasabb edényzagyvalékai azok a kávégyűjtők, amelyeket különböző „formatervezett" alakban, különböző vásári színben árulnak, de szavatoltan oda öntik a kávét, ahová mi nem akarjuk — szeretni fogják ezt a kiállítást. Hány ezer (százezer?) lakótelepi és nem telepi lépcsőházat béleltek ki eddig a vízszintes állásban átérhetetlen és ostoba peremek miatt levélkiemelésre alkalmatlan, függőleges változatban pedig önkiborítós levélládákkal a kátéeszkonstruktőrök? S hány ezer kapu mellé helyezték el a páncélozott kaputelefon- és névtáblaszekrényeket?

A szociológusok és az ipartörténészek, a gazdaságkutatók és a pszichológusok egyszer majd kiderítik, miért kellett évtizedekig várnunk tömegépítkezések évtizedeiben, amíg az emberi használatra alkalmasnak mutatkozó és humánus formájú tárgyak gyártásra megszülettek. Kapni ugyan még most sem lehet őket, kipróbálni is csak a formatervező központ szakemberei próbálhatták ki az általuk patronált műveket (jó garancia!), de a tárgyakhoz mellékelt szöveges információk már gyártó vállalatról és konkrét termelési hozzákészületről számolnak be. Vélem, elsősorban nem a közönség, hanem a szakmák megnyerésére. Azaz, minden feltétel megvan ahhoz, hogy a Soltész-féle nívós alumínium edények végképp átvonulhassanak ezekről a hasábokról az újságnak egy másik oldalára. Oda, ahol erre felkészült pályatársaim a magyar ipari ésszerűség, anyaggazdálkodási realitás és gyártói-kereskedői lelemény sikereiről szoktak beszámolni.

R. Gy.

Április 2-án ünnepélyesen megnyílik a Széchényi Könyvtár

Az ünnepélyes megnyitó — április 2. — után április 9-től már *új otthonában* várja az olvasóközönséget az Országos Széchényi Könyvtár — jelentették be a Művelődési Minisztérium csütörtöki sajtótájékoztatóján, a Budavári Palota F épületében. Mint elmondták, az októbér elején megkezdett költözködés a tervek szerint haladt, így március közepére a könyvtár teljes gyűjteménye végleges helyén lesz. Több mint két évtizedes munka fejeződik be, s ezáltal Európa egyik legkorszerűbb nemzeti könyvtárát adhatják át a látogatóknak. (MTI)

Kalevala-dokumentumkiállítás

A Magyar Tudományos Akadémia épületében csütörtökön megnyitották *A Kalevala és a magyar kultúra* című dokumentumkiállítást, amelyet a finn nemzeti eposz megjelenésének 150. évfordulója alkalmából rendeztek. A megnyitón részt vett művelődési életünk több képviselője. Jelen volt *Mikko Jokela*, a Finn Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

Bereczki Gábor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékvezető tanára megnyitójában egyebek között elmondta, hogy február 28-a a finn nép nemzeti ünnepe, a Kalevala napja. 150 évvel ezelőtt írta *Elias Lönnrot* a Kalevala első változatának, az úgynevezett Régi Kalevalának az előszavát.

A megnyitón közreműködött a finn Candomino énekkar, amely a Kalevala magyarországi ünnepi rendezvényein szerepel.

Egy hétig tekinthető meg a fővárosban a kiállítás, amely ezután Debrecenben, Nyíregyházán, Pécsett, Szegeden és Győrött látható majd. (MTI)

A SZOVJET KULTÚRA HÁZÁBAN

Nicaraguai szolidaritási est

A nicaraguai gyerekek támogatására *tanszergyűjtési akciót* kezdeményeztek Budapesten a VI. kerületi középiskolások, valamint a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában a KISZ KB támogatásával működő VIT Klub tagjai. Az akció március 7-ig tart. Az eddigi gyűjtésből származó taneszközöket csütörtökön az SZKTH-ban rendezett szolidaritási esten nyújtották át — jelképesen — *Julio Guzmánnak*, a Nicaraguai Köztársaság budapesti nagykövetsége tanácsosának.

Ez alkalommal *Jorge Prigoshin*, a DIVSZ argentin elnöke, a közelmúltban tett nicaraguai látogatásának benyomásairól, tapasztalatairól szólt a VI. kerületi oktatási intézményekből és a főváros más iskoláiból meghívott diákoknak. (MTI)

Súlyos baleseteket okozott a köd az NSZK-ban és Belgiumban

Európában még mindig sok helyütt okoz *súlyos gondokat* a távozó tél.

Romániában nyolc hete tart a kemény hideg. Éjszakánként általában mínusz 12 fokra hűl le a hőmérséklet, helyenként még ennél is zordabb az idő. Noha már a közutak járhatók, sok szakaszon még jeges, havas az útfelület. Helyenként megrövidítették és csökkentették a távolsági buszjáratok útvonalait, illetve a járatok számát. Az országban jelenleg minden vasútvonal és repülőtér használható.

Az NSZK-ban a sűrű köd miatt kétszáz teher- és személygépkocsi ütközött össze a Köln—Aachen közötti autópályán. A baleset következtében hat ember életét vesztette, több mint hetvenen megsebesültek, több órán át szünetelt a forgalom. A nyugatnémet rendőrség közlése szerint az utóbbi 24 órában kilenc személy vesztette életét az országutakon és több mint 300 autó tört össze.

Belgiumban az erős köd súlyos közúti baleseteket okozott. Az egyik autópályán 235 jármű rohant egymásba a nagy ködben. Egy ember meghalt, harmincan megsebesültek.

Ami a közel-keleti térséget illeti, *Szaúd-Arábia* több körzetét hótakaró borítja, amire már régen nem volt példa. Az *Akabai-öböl* keleti partján és a jordániai határ közelében a helybéliek szintén gyönyörködhettek az errefelé ritkaságszámba menő havazásban. (MTI)

Elutasították a kétszeres gyilkos kegyelmi kérvényét

Végrehajtották a halálos ítéletet

A kegyelmi kérvény elutasítása [illegible]

Soltész György iparművén

VADAS JÓZSEF:

A lehetetlen lehetősége

Belsőépítész barátom szomorúan panaszkodott: pályázatot hirdettek gyerekeknek, hogy ki tudja legszebben berendezni az otthonukat. S mint mondja: elszomorító eredmény született. Kiderült, ami a lehető leglogikusabb: a gyerekek a szülők rossz mintáit követik — jelenítik meg már a maguk eszményképeként. Azaz: rajzaikon és kis makettjeiken tovább él a felnőttek kispolgári szalonszelleme.

Szerencsére akadnak kivételek is. Hogy nem minden gyerek gondolkodik sablonosan, hogy a kicsik nemcsak a rosszra fogékonyak, azt szemlélteti az *Ipari Formatervezési Tájékoztató Központ Tervezzünk tárgyakat* című kiállítása. Pontosabban: az a pályázat, amelyet az Iskolatelevízióval és a Pedagógiai Intézettel karöltve — iskolás gyerekeknek hirdettek meg (négy korcsoportra bontva), és amelynek legsikerültebb darabjait láthatjuk most a Design Centerben. A legkisebbek pályamunkáit nézegetve arra gondoltam: milyen nagyszerű, hogy ők még az érzelmeiket is kifejezik — lelki tartalommal telített — tárgyaikban. Olyan enteriőrt terveznek, ahol a csecsemő egyenrangú társa az iskolás nagyfiúnak. És olyan társasjátékot, amely a közös együttlétet — a családi egység élményét — szorgalmazza. A nagyobbak inkább a szellemi elevenségükkel hódítanak. Kiváló az a szüretelőkés, amely éles és mégsem veszélyes. A tejipar figyelmébe ajánlhatnám azt a dupla fenekű ládát, mely szellemes megoldást kínál a lyukas zacskókból elfolyó tej összegyűjtésére. A serdülők pedig már kész tárgyakat produkálnak, amilyen a tushegyet mindig függőlegesen tartó és ezért biztonságos kihúzást garantáló körző. Egyik-másik ötlet már-már szabadalomként oltalmazandó, és pénzben is honorálható teljesítmény. Mégis inkább a vállalkozás — az okos tárgyakat jutalmazó pályázat — pedagógiai jelentőségét hangsúlyoznám. Mint látjuk, csak jó születhet abból, ha a gyerekeket értelmes lényeknek tekintjük. Ha az értelmüket mozgósítjuk.

Hogy nem minden felnőtt gondolkodik sablonosan, hogy a nagyok sem feltétlenül a rosszra szavaznak, azt egy másik kiállítás szemlélteti. Ezt a *Gödöllői Galériában* rendezték *Lehetetlen tárgyaink* címmel. A televíziónak ezúttal is kezdeményező szerep jutott. Közölte a felhívást, amelyben a szervezők a lakosság segítségét kérték. Nem hiába. A művelődési központ a maga nemében immár harmadik, gazdagon dokumentált tárlatán bárki megbizonyosodhatott róla: a funkció és az ízlés ficamai felháborítják a közvéleményt. Mindennapjainkat ugyanis végzetesen megkeseríti az ízléstelenség és a haszontalanság. Olyannyira, hogy aki megunta a kontár permetezőgéppel való házalást a szervizek táján, az nem sajnálta a fáradságot, és a hibás szerkezetet elküldte tanulságképpen a gödöllői kiállítás rendezőinek. De nehogy azt higgyük, hogy itt csupa alkalmi holmival találkozunk. Hadd említsem csak a közhasznúság érzékeltetésére azokat a darabokat, amelyek lehetetlenségét én is dühöngve-acsarkodva tapasztaltam. Itt van az Olympos citromlé nyelves kupakja, amit legfeljebb körömsértő hadművelettel lehet a flakonjáról lefeszíteni. (Nem értem: kinek és főképp miért jutott eszébe felváltani vele a jól bevált csavaros kupakokat. Lehet, hogy még újítási díjat is felvett ezért az ötletért?) Említhetném továbbá a tojásszeletelőt, amelynek fémszálai nálunk is hamar felmondták a szolgálatot: sorra elszakadtak. A bakelitfül a mi kezünkben szintén levált a zománctetőről. És még sorolhatnám a hozzá nem értés megnyilvánulásait — az eltéphetetlen burkolópapírtól a tojásdad úszósapkáig. Leltár helyett azonban lényegesebbnek érzem azt, hogy az emberek már nemcsak panaszkodnak, hanem érvelnek is: az üzletekben kapható, labilis és nehezen kezelhető kávékiöntő mellé elküldték a jó példát is, amit bezzeg nem gyárt az ipar: Soltész György iparművész formára is gyönyörű munkáját.

A megoldás kulcsa — ezek szerint — az iparművész kezében volna? — A jó tervező kezében — válaszolhatom. Mert nemcsak dilettánsok, hanem diplomás alkotók is csináltak már lehetetlen tárgyakat — szakmájuk szégyenére. Az mindenesetre szerencsés ötletnek bizonyult, hogy a fiatal iparművészek stúdiója a szervezet kollektív tárlatán csupa játékot mutat be. Pszichológusok a megmondhatói: nagy előny, ha a szülő — s most magam ellen beszélek — még innen van a harmincon, az élet tehát még nem fojtotta meg benne a homo ludenst. Arról meg a *Játékok* című kiállítás győzi meg a *Duna Galéria* nézőjét: jó dolog, ha a gyerekeknek szánt játékokat harminc körüli iparművészek tervezik. Akad ugyan az együttesben fáradt munka is, az összkép azonban vidám. *Márkus Gábor* bútora, *Szőke János, Szilvássy István, Gyimóthy György* fajátékai, illetve *Hellenbach Gabriella, Óházy Marianna, Szile Mariann és Felföldi Anna* babái, meg *Sziráki Katalin* takaróipárnái közül alig tudok választani. Mind gusztusos. Megjegyzem: zárórakor a gyerekeket úgy kellett a teremből a szülőknek hazarángalniuk.

A játék, az iménti eset is bizonyítja, nem egyszerűen kellemes elfoglaltság. Önmegvalósítás egy olyan világban, ahol nincs lehetetlen. Erre a kalandra minden embernek szüksége van. A gyerek akadályokat nem ismerő képzeletében hihetetlen energiákat mozgósít (mint a Design Center kiállítása mutatja), az agyonfrusztrált felnőttnek pedig a választás lehetőségével visszaadja a biztonságát (mint Gödöllőn tapasztaltam). A lelki egyensúlyhoz mind a kettő nélkülözhetetlen. Fáradtak, meg idegesek is vagyunk.

12

XXX/12

INGYEN LAKOMA

rek

gei még ott sem tartanak,
a termelőerejükben fejlet-
erkölcseikben védettebb pa-
ok a felszabadulás pillanatá-
Meg tudja különböztetni egy-
a társadalmon kívüliek, a
értársadalomban" élők ter-
et adta, kietlen és vad — no-
omantikusan szép — szabad-
, másfelől a társadalmon be-
magasabb rendű, jóllehet
yen manipulálható — java-
virtuális — szabadságát. Azt
, ami megbélyegzettségeivel
t vállalt népét összeköti az
gos kultúra tradícióival és
al az általános emberivel —
jut el sorra Jézus és Promé-
sz, Dózsa és Petőfi, Radnóti
más áldozatvállalók szellemi

sel, mint a kérdéseket feltevő és válaszoló, külső megfigyelő pozíciójában létrehozott művek, hanem ő maga is teremtés, ő maga is természet, az emberi, társadalmi lét, s benne a mindenség megnyilvánulása.

Hányszor hallottuk már a kölcsönös vádakat a kétféle művészet hangadóitól! Ami az egyik oldalon megvan, az a másikon sokszor hiányzik, ez kétségtelen; de a közös gyökérzet s a közös égbolt összeköti őket. Az eredet is, a cél is ugyanaz: a vágy, a fényre törekvés, az ember önmegismerése a világban, az adottnál magasabb szintű, bővített újrateremtése. A két fő irány mindkettején ott látjuk a marxista művészetbölcselet legjobbjait: emitt például Lukács Györgyöt, amott főként Caudwellt és Thomsont, a brit gyarmatbirodalom törzsi műveltségének megfigyelőit, az ókori kultúra értőit. A két ág gyakran ugyanazon költő munkáiban találkozik — elég, ha a társadalom- és létfilozófiát a regöléssel ötvöző József Attilára gondolunk. A népköltészetben rejlő lehetőségek kilomboztatása nálunk javarészt Nagy László és Juhász Ferenc műveiben érte el csúcsait; ez a fejlődés egyebek közt attól kapott újabb impulzusokat, hogy a ci-

Sokan elmondták már: verseln erősen érződik Nagy László hatása. Akár a fiatal költő indulásakor általánosan mértékadó Nagy László hívei, akár az ellenlábas irányzatok szószólói hangoztattúk ezt, a tényt kár volna vitatni: Bari Károly abban a költőben lelt mesterére, akiben kellett. A cigányműveltség sokban hasonló hagyományokon nyugszik, mint a paraszti: az ösztönök, az élet, a természeti erők, a család mitizálásán, a mesék jelképrendszerén, a balladák képzelet benépesítette világán, az élet alapértékeinek tiszteletén; szerelem, halál, vágy, öröm, szenvedély, szenvedés kiéneklésén. Az énekszó gáttalanul ömlik, mégis formára talál, stílussá kristályosul, mert a közösség által kimunkált ritmusra, dallamra hangolódik.

Törvényszerűnek érzem, hogy a társadalom legmélyebb rétegéből érkező gyermektehetség a hatvanas években oly népszerű Váci Mihályra is rátalált. Így jeleníti meg eredetét: „zsuptetős házunk / szalma-szilánkokkal teleszórt portája, gyerekkorom útjai / fölött, ahol az ős-balladák befalazott asszonyai / még mindig köpködik vérüket a feneketlen kőkorsóba, / hitem szirmai itt bomlottak ki".

hagyatékához, indokolt messianizmussal, mert sorsnak tekinti választott feladatát.

Amikor tizenöt vagy tizenhat évesen megírta könyvének első verseit, aligha sejthette, milyen magyar- és világirodalmi rokonság bűvkörébe került. Pedig Nagy László kezével a modern világlíra számos mesterének parolája is eljutott hozzá. Sok verséből a García Lorca-i *duende*, a halálsejtelemből táplálkozó életimádat levegője csap meg. „A remény lombja alá húzódunk, / egymás húsából élünk / harminc kilóvá soványodva, / s nem vesszük észre, hogy / kékké fagyott körmeink / alá költözik a tél" — itt is, másutt is azt láthatjuk, hogy szerelem és halál a veszélyeztetett élet értékének megnöveléséül kerül közel egymáshoz. Egészen más ez, mint a késő romantikus „szerelmi halál" untig ismert motívuma, mely a felcsigázott halálfélelem didergésével pótolja a szerelemből hiányzó borzongásokat.

Bari Károly verse „félbeszakított halál", mely megörökíti „a havas hegyek halántékain megpattanó ereket", kardokba öltözteti a szerelem tulipánjait, s még a legmindennaposabb jelenségeket is végzetes szorongásokkal teliti: „halálom dobog ingem alatt"

Soltész György szobrai

Képzőművészet

A divat nem üdvözít

ADAS JÓZSEF:

Réglmódi ember is lehet divatos. Vian, aki divatos ruhában is roszszul öltözött. Ha ez igaz az életben, megtörténhet az élet által életetett művészetben is, amely szintén nem mentes a divatáramlatoktól.

Soltész György, mint a Dorottya utcában rendezett tárlat mutatja, a hatvanas évek második felében plasztikákat készített. Mitologikus állatszobrokat, idealizált fejeket, antikizáló kompozíciókat — az akkori legdivatosabb modorban. Mértani egyszerűsítés és szokatlan nagyvonalúság hatja át ezeket a műveket, amelyeket felszabadultság jellemez. Miként egész ötvösségünket, miután dadatára ébredt: nemcsak a felemelt karral elbukó hősök patetikus monumentalitása és a realisztikus formaképzés fér össze a szocialista művészet eszményével. Sőt. A plasztikává váló ötvösség — benne Soltész is — küldetést teljesített azzal, hogy díszítő jellegű munkáinak tematikai és formanyelvi gazdagságával ösztönző példát mutatott a klasszicizálás és a sematizmus béklyóitól nehezen szabaduló szobrászatnak.

Látjuk tehát: Soltész György egy fontos szellemi áramlat képviselőjeként kezdte a pályáját. Hasonló a folytatás. Hamarosan, a hetvenes évek elején egy másik, az előbbinél talán még jelentősebb mozgalomhoz csatlakozott. Ez volt a design, magyar szóval: a formatervezés. A hazai tárgykultúra szomorú állapotát látva, Soltész, másokkal egyetemben, úgy érezte: akármilyen csábító is a képzőművészeti tevékenység, az ő küldetése más. E felismerés nyomán készíti a pályáján gyökeres fordulatot hozó álló hamuzóját, ezt a karcsú hengert, amelyet beküld az 1972-es edénykultúra-kiállításra, és amellyel együttal rokon törekvésű társakra lel. Velük nemsokára önálló csoportot alakít.

A mostani kiállítás éppen csak jelzi a kezdeteket. A folytatásról — az úgynevezett házgyári konyhaprogramban végzett munkáról — a nyitó paraván ragasztott újságcikkek alapján, szintén csupán tájékoztat. A helyiséget az elmúlt években készült darabok töltik meg. Újságtartóval és kaputelefonnal kombinált lévélszekrény, falra erősíthető tájékoztató táblarendszer, az álló hamuzó két új típusa, valamint különféle teásedények (kiöntő, forraló, kancsó). Anyaguk szinte egyöntetűen eloxált alumínium, ez a nemesen tartózkodó és mégis elegáns hatású fém, amelyet Soltész György — szobrászmúltját nem feledve — szobrászi műgonddal formál. Plasztikai közhely volna most a dicséretet azzal a szónoki kérdéssel folytatni: ha ilyen ötletesek, hasznosak és szépek ezek a tárgyak, miért nem gyártja őket az ipar. Ezúttal azonban, Soltész egyéni tárlatán, a design körüli vádaskodások idején mást hangsúlyoznék. A művész egyéniségét. Nem lát, legfeljebb néz, aki pusztán a csupasz hengereket és a sima pántokat fedezi fel, és nem veszi észre, hogy Soltész György — egyetlen részletet kiemelve — olyan átéléssel formálta meg kiöntőjének hajlékony csőrét, mintha egy csókra nyíló szájat mintázott volna.

Makovecz Imre és Mezei Gábor a Fényes Adolf Terem építészetbelsőépítészet című sorozatának első kiállítói. Ők egy ellentétes szellemi áramlat — a design hasznosságának hadat üzenő újromantika — talán legismertebb hazai képviselői. Ha tíz-tizenöt éve még a Bauhaus és az ipari esztétika újkeletű apostolainak küzdelmét támogatta minden józan gondolkodó, akkor ma a két tegnapi mellőzött — Makovecz és Mezei — a sztár, akivel mindenki foglalkozik.

Hogy Makovecz Imre jelenkori építészetünk alighanem leggazdagabb fantáziájú és hallatlan atmoszférateremtő egyénisége, azt minden hozzáértő tudja, a nem hozzáértők is érzékelik. A fotókon — amelyek a falakon sorakoznak —, még inkább azonban a helyszínen látható, hogy a sárospataki vagy a jászkiséri művelődési ház tervezője ritka invenciózus alkotó. Ahogy Soltész György nem formulázható unalmat sugalló geometriával, Makovecz sem valamiféle hatásos díszletezéssel — funkciótól, architektúrától — független ornamentikával — hódít. Az építészeti szerkezet legegyszerűbb elemeinek rafinált ritmusából képes nem ritkán pazar látványt teremteni.

Nem így belsőépítésze, a bútortervező Mezei Gábor. Sárospatakon magam tapasztaltam: a könyvtárban a székek olyan súlyosak, hogy alig lehetett megmozdítani őket; a lámpák inkább díszek, mint világítótestek. Itt, a kiállításon a látogató is megbizonyosodhat Mezei felszínes mozgalmasságáról. Foteljának párnázata csak azért nem vízszintes, hogy felső vonala virágszirmokat idéző tásgeltésből még ez sem elég: a bútor hátára különböző méretű támlákat szerelt, amelyek úgy hatnak, mint valami orgonasípok. Másik munkája, a karosszék is bőveiködik az egészhez szervetlenül illeszkedő mozzanatokban; a színte festői részletformákat rádásul kontrakarrozza a váz szikár szerkezete, a technológia helyenként rusztikus szimplasága.

Mezei Gáborról legádázabb kritikusa sem mondhatja, hogy divatember volna: a praktikumot háttérbe szorító, a külső megjelenést előtérbe állító antropomorf bútoraival már akkor ingerelte a közvéleményt, amikor a józanság eszméje volt divatos. Ezek a mostani munkái mégis úgy hatnak, mintha tervezőjük köpönyegforgató volna. Aki nem ismeri az előzményeket, aki most találkozik a műveivel, azt gondolhatja: a sematikus — az emberre fittyet hányó — funkcionalizmust nem kevésbé sematikus — értelmetlenül és indokolatlanul burjánzó — romantika váltotta fel. A tegnap még uralkodó egyenesek helyébe hullámok, a derékszögek nyomába körívek léptek, de minden más, ami az anti-design-t életre hívta, maradt. Sajnálom, mert az elszemélytelenedő világot pusztán a stílus megváltoztatásával nem lehet megváltani.

12

XXIX/9.

riportok alapján tudom nyugtalgi-
nyű dokumentumgyűjteményt je-
lentetett meg a magyar népi de-
mokrácia legendás ifjúsági moz-
galmáról, a MADISZ-ról. Egy
olyan korszakról és egy olyan po-
litikai szervezetről, amely jó ideig
elhallgatott bonyolultságával, el-
lentmondásaival ugyancsak élénk
vitatémát szolgáltat az értékelő,
tanulságokat kereső közeli utókor-
nak.

Gál Lajos, Ikladi Lajosné, Vándorné Sugár Klára és a szerkesztő, *Rákosi Sándor* a válogatás során a tudományos hitelesség mellett szerencsére arra is ügyeltek, hogy színesen, olvasmányosan dokumentálják választott témájukat, a MADISZ létrejöttét és négyesztendős tevékenységét, korszakos szerepét.

Így olyan dokumentumkötetet sikerült megjelentetni, amely amellett, hogy érzékletesen, korhűen mutatja be a MADISZ igazi arculatát, törekvéseit, képes felidézni, visszatükrözni annak a korszaknak a légkörét, politikai küzdelmeit, közéleti rezdüléseit, amelyben megszületett és tevékenykedett a Magyar Demokratikus Ifjúsági

lően adják vissza az eredményeket, a korabeli hangulatot.

Külön értéke a könyvnek, hogy számos eddig nem publikált — a Párttörténeti Intézet archívumából és a Budapesti Pártbizottság archívumából először nyilvánosságra került — dokumentumot tartalmaz. Ezek között szép számmal akad páratlan értékű fénykép, érdekes korabeli plakát és röplapreprodukció is.

Azok, akik maguk is részt vettek a MADISZ szervezte munkákban, a romok eltakarításában, a villany- és vízellátás helyreállításában, a termelés megindításában, a széncsatákban, a tanítás megszervezésében, a néphadsereg felállításában, aligha tudják érzelmek nélkül forgatni a könyv lapjait. Nem csoda, hiszen ifjúságuk legszebb hónapjait, éveit idézi fel e dokumentumgyűjtemény. A később születettek pedig, akik nosztalgia nélkül veszik kézbe a kötetet, éppen arról a korszakról tudhatnak meg sokat, amelyről a leghiányosabb, a legzavarosabb az ismeretük.

Erős Zoltán

Veszett szerző hazatérése

■ *Efrájim Kishon: Veszett ernyő nyele (Európa, 445 old.)*

Régen nevettem fennhangon a villamoson, s régen olvastam az utcán — menet közben. *Efrájim Kishon* könyve, a *Veszett ernyő nyele*, mindkettőre rákényszerített. Persze, ha egy könyvet az utcán gyalogoltában olvas az ember, az nemcsak azt jelenti, hogy lebilincselő, hanem azt is, hogy könnyű olvasmány, folytonos örömet és közeli megoldást, gyors csattanót ígér. Ha valaki elkezdi olvasni a másfél oldalas Tel Aviv-i legendát

nem méltatlan Kishont Ferenchez sem, ha Karinthy jut róla az ember eszébe. Annál is inkább, mert őt alig ismerem. Hallani hallottam róla, évekkel ezelőtt egy kollégám napokig oldalát tapogatva jött dolgozni, amikor megkaparintott egy kint megjelent Kishont-kötetet. Nem is tudom, miért csak most jutott el hozzánk ez a válogatás. Negyven művét harminc nyelvre lefordították, miért éppen a magyar volt az utolsó? Mindegy, fő hogy itt van a könyv, mely bizonyosan itthon érzi magát, miként az olvasó is benne

Soltész György az Iparművészeti Főiskola ötvös szakán végzett, *Borsos Miklós* tanítványaként. A diploma után dekoratív muráliákat, ékszereket, kisplasztikákat készített. A hatvanas-hetvenes évek fordulóján szűknek találva a puritán díszítő funkciójú alkotások által nyújtott keretet, s ráérezve egy születőben levő társadalmi igény kibontakozására, a képzőművészeti munkák mellett használati tárgyak készítésének a gondolatával kezdett foglalkozni. *Borz Kováts Sándor* belsőépítész formatervezővel való barátsága további indíttatást adott a sokszorosítható használati tárgyak szükségességének, jelentőségének a felismeréséhez.

Az 1972-es Műcsarnok-beli *Edénykultúra*-kiállításon mutatkozott be első „design felé tapogatózó" alkotásaival: a jelenlegi kiállításon is látható hamuzóedények első sorozatával. Ezután nagy érdeklődéssel fordult az emberléptékű tárgyak tervezése felé. Részt vett a házgyári konyhaprogramban, és – a Design Centerrel együttműködve – most egy újfajta próbálkozás első eredményeit mutatja be kiállításán.

A bemutatóterembe lépő látogató a külső benyomások alapján formatervezett tárgyak seregét várja. Azonban kétszeresen is meglepődik. Egyrészt azért, mert kétféle tárgytípussal találja magát szemközt: a nyolcvanas évek formavilágát, esztétikai igényeit tükröző használati tárgyakkal, másrészt – szinte rejtve, a kiállítóteremhátsó részében – a hatvanas évekből származó bronz, állatokat ábrázoló dísztárgyakkal. A kétféle munka a tervező által megtett út két pólusát mutatja, de egyúttal egységes művészi koncepcióról is tanúskodik. Hiszen amennyire újszerű, egyéni volt a hatvanas években a díszítő funkciójú, sajátos vonalú bikafej vagy a különös „arcú" hal, ugyanúgy újszerű volt a hetvenes évek elején, közepén a tömegesen gyártható, esztétikai és funkcionális szempontokat figyelembe vevő, igényesen megtervezett tárgyak létrehozása.

Soltész György: Kávékiöntő, teaforraló, vizeskancsó, 1985 (fotó Molnár G.)

Soltész György: Levélgyűjtő, hírlaptartó, kaputelefon, külső világítás, 1985 (fotó Wahr J.)

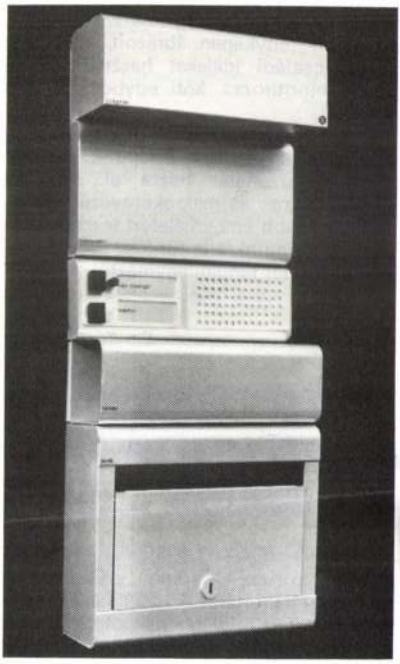

A meglepődés másik oka, hogy – kiállítási mércével mérve – kevés a tárgy. A nyolcvanas éveket négyféle tárgyegyüttes képviseli: tájékoztató rendszer (információs tábla), álló hamuzóedények, konyhai edények eloxált alumíniumból (teavízforraló edény, vizeskancsó, kávékiöntő edény), valamint a levélszekrény újságtartó-kaputelefon-házszám és névtábla világító együttese. Bizonyára mindenki szívesebben látná az itt bemutatott postaláda-hírlaptartó együttest a lakótelepek földszinti előterét borító rideg, csúnya alumíniumfalak helyén. Mint a felsorolásból is látható, nem különálló tárgyakat, hanem egymással is harmonizáló együtteseket mutattak be a kiállítás rendezői, akik egyúttal egy újfajta akció szervezői is. Soltész György és a Design Center többi munkatársa ugyanis több nagyipari vállalatot keresett fel azzal az ajánlattal, hogy az Iparművészeti Főiskola végzős hallgatóinak tehetségét, friss tudását, tervezői kapacitásait felhasználva korszerűsítsék akár régebbi, akár a piacon megjelentetni kívánt új termékeiket. Ennek a kezdeményezésnek az első eredménye az Óra- és Ékszeripari Vállalattal kialakult együttműködés, amelynek keretén belül a kiállított tárgyak sorozatgyártása megkezdődik.

Darits Ágnes

rolt egy emeletes épületet, felszerelte a legmodernebb gépekkel, kiváló oktatókat szerződtetett. A hetvenes évek végére e műhely lett a grafikusok országos módszertani központja. Egyrészt olyan bázis, amely felszerelésével minden technika művelésére lehetőséget adott, másrészt közművelődési és gyűjteményi szerepet is vállalt, továbbá foglalkozásaival, nyílt rendezvényeivel betekintést adott az érdeklődő közönségnek a grafikai technikába, sőt kis üzletében vásárolni is lehetett.

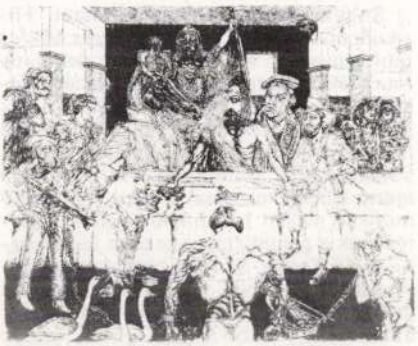

Matti Waskilampi: Vejnemöjnen vallatása (részlet), rézkarc, akvatinta, 45x60 cm, 1983 (fotók F. Molnár E.)

aki nagyméretű mezzotintáin az ember és a táj kapcsolatát jeleníti meg, s vele a

Soltész György ipm, ötvös

MŰVÉSZET 1985/11-12/99-100

Frans Toikkanen a képzőművészeti akadémia elvégzése után került vissza szülőföldjére. Az évtizedek alatt kifejezési eszközei elmélyültek, leegyszerűsödtek: ma

Sz. Kurti Katalin

SOLTÉSZ György ötvösművész

Ötvöződés
Soltész György kiállítása, Dorottya utcai Galéria, 1985. február

Az adott kor szemléletének, szükségleteinek megfelelő tárgyak előállítása, megtervezése – ez az alapkoncepciója *Soltész György Ötvöződések* című tárlatának.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltész György
MAGYAR NEMZET
1967 JAN 25.
1021
Szerda, 1967. január 25.

Egy fiatal ötvösművész első nagy munkája:

a kőtár vaskapuja

— Kezdetben azt hittem, hogy valami hazugság van a művészetben s a dolgok nem egészben olyanok, mint amilyennek a művész véli és elhiteti, valami ravaszság lappang emögött; sokáig nem értettem, miről van szó, s nem tudtam magammal mit kezdeni.

A tehetség legelső jele — úgy vélem — a nyugtalanság, az a fajta mozdulnivágyás, ami gyötri és serkenti az embert, enélkül mindenfajta művészség csupán ügyeskedés marad. Az ifjúság kora, a nyugtalanság ösztönző állapota nélkül elképzelhetetlen.

A műhely

Soltész György 1964-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán. Az ötvösműhely, ahol dolgozik, valamikor kocsiszín volt, hosszú ideig elhagyottan állt egy szabadsághegyi villa udvarán.

Az ajtó az udvarra nyílik, a hidegen villogó tájra, a kertben fenyőfák állnak és csend veszi körül az embert, csak a szél suhint végig a földön.

Odabent meleg van, valamifajta otthonos meleg. Az idegen úgy véli, nemcsak dolgozni, hanem élni is lehet itt, valóban ez a kettő csak együtt létezik, csak együtt számít.

— Egy éve van meg ez a műhely s hogy megvan, azt a szerencsémnek köszönhetem. Véletlenül bukkantam rá az üresen álló épületre, láttam, semmire sem használják, végül a XII. kerületi tanácsnál sikerült elintéznem azt is, hogy bérbe adják nekem. Ilyen szerencséje nincs mindenkinek, hiszen ezzel alkalmam nyílt a nyugodt munkára, a többi rajtam múlik, a tehetségemen, az állhatatosságomon. Ha nem akarok, nem kell mozdulnom innen. Gyakran megtörténik, hogy éjszakára is itt maradok; sokat jelent, ha az ember együtt élhet a munkájával.

Az ember

Soltész György 27 esztendős. Ötvösinasként dolgozott gyerekkorától kezdve, először kisiparosoknál, aztán az Állami Pénzverdében. 1959-ben vették fel az Iparművészeti Főiskolára.

— Valamikor régen azt hittem, hazugság van a művészetben — emlékezik. — Sokáig nem értettem, miről is van szó. Foglalkoztatot és megdöbbentett az egész. Elvégeztem a főiskolát, dehát valójában művész lesz-e az ember, ha elvégezi? Azt hiszem, szó sincs erről. Kialakulatlan elképzelésekkel, tétován álldogál és jó ideig nem tud magával mit kezdeni. Később, amikor már akartam valamit, megrémített az az iszonyú erőfeszítés, amivel az embernek keresnie kell a magának való utat. Féltem a gyötrődésektől és a kétségektől. Sokáig tartott, amíg rájöttem, hogy mindenki, aki művészszé válhat, keresztülesik ezen, nem kell megijedni; ez nem betegség, nem egyedül rá vonatkozik. Együtt dolgoztam volt főiskolai tanárommal, Nagy Józseffel. Kezdetben úgy hittem, mindaz, amit ő csinál, természetesen, magától értetődően áll össze, nem gyötri meg. Mindig biztosság és határozottság jellemezte, s csak nagysokára értettem meg annyit, hogy ez a biztosság küszködés eredménye. Csak ő jóval előbbre tart, mint ahol én vagyok. Hatott rám mindaz, amit csinált és évekbe telett, míg azt, amit tőle tanultam, önmagam kifejezésére, hozzám illően tudtam használni. Sokára jutottam el önmagamhoz, s még most sem tisztult ki bennem, mi az, amit tennem kellene. Úgy hiszem, ha a természetet *másolja* a művész, mindenképpen csal, mert eredeti anyagából nem formálhatja meg a természetet. Ha kőbe, vagy fémbe ábrázolja, akkor bele kell csalnia, az adott anyagba kell kényszerítenie, hogy abban éljen. Itt ezen a kapun az oroszlán farkának feszülése — a bronz feszülése. Kalapács ütésére ferdült meg így, az anyag belső élése idézheti a természetet.

A kapu

A műhely falának támaszkodva egy bronzszobrokkal díszített vaskapu áll. Ez a kapu, Soltész György első jelentős munkája, az újjáépülő Vár kőtárának bejáratához készült.

— A feladatom tulajdonképpen csak az lett volna, hogy a már korábban elkészült kovácsolt vas kapukra címert tervezzek, s eközben támadt kedvem kipróbálni a saját elképzeléseimet is. Az elkészült terveket és maketteket bemutattam az építésznek, s azután megbízást kaptam a kőtár kapujának kivitelezésére. Arra kellett törekednem, hogy a kapu ne ugorjon ki a környezetéből, ne üssön el a Vár épületeinek stílusától, s mégis, ha valaki áthalad rajta, ne higgye, hogy az 1800-as években készült. Közelről nézve korunkat idézi a kapu, sima ipari acélt használtam a munkánál és ahol kellett, hegesztőpisztollyal vágtam a vasat. Az áttört fémrácsozat tulajdonképpen a bronzfigurák körítéséül szolgál, s ez az együttlétezés érdekelt legjobban. Ennek a próbálkozásnak azt hiszem köze van a reneszánsz ötvösművészetéhez, legalábbis az a vágyam, törekvésem, hogy a régi magyar mesterekéhez hasonló igényességgel és elmélyültséggel dolgozzak, korunkban. Ez nem jelent visszatérést, inkább biztos talaj keresése, ahonnan elindulhat az ember tovább. Lehet, hogy semeddig sem jutok, csak letapogatok egy olyan területet, ami hasznavehetetlen. De azt hiszem, az egész számára valamit ez is jelent. A kapu tervezésénél olyan arányrendszert kerestem, ami az adott térhez a legjobban megfelelt. Az egészet egyszerű parasztkovács-módszerrel csináltam és igyekeztem, hogy az egyszerű szó, ami a művészetben a legtöbbet jelenti, a kompozícióra is vonatkozzék. Hogy ez mennyire sikerült, azt nem én döntöm el.

Az arányos, lehelet könnyűnek tűnő, s mégis méltóságot hordozó vaskapu — megítélésem szerint — a fiatal ötvös szép jövőt ígérő tehetségét bizonyítja, s talán azt is, valóban megtalálta azt a biztos talajt, ahonnan továbbindulni lehet. És végeredményben ez az, ami a legtöbbet számít egy befejezett munka után: miként indul tovább az ember.

Kristóf Attila

Podgornij

A külpolitikai helyzet

1. **AZ OLASZ LAPOK** kedden nagy terjedelemben foglalkoztak *Podgornij* szovjet államfő látogatásával. A legtöbb újság vezércikkét is ennek a témának szentelte, kifejezve *megelégedését a két ország viszonyának szüntelen javulása felett.* Általános az a megállapítás, hogy *Gromiko* szovjet külügyminiszter 1966 áprilisi római látogatása nagy eredményeket hozott gazdasági téren és a Podgornij által vezetett küldöttség összetétele további haladást ígér.

A jobboldali lapok egyébként kommentárjaikban céloznak arra, hogy kívánatosnak tartanák, ha a tárgyalások kizárólag erre összpontosulnának. A milánói *Corriere della Sera* már napokkal ezelőtt valóságos kampányt indított, felszólítva az olasz kormányt, hogy jottányit se térjen el az »atlantizmustól« és ne folytasson megbeszéléseket az európai problémákról, noha ebben a kérdésben már tavaly megkezdődött a párbeszéd *Fanfani* olasz külügyminiszter és szovjet kollégája között.

Ezzel szemben a kormányban részt vevő egyesült szocialisták lapja, az *Avanti* megállapítja, hogy *szükség van a kelet—nyugati kapcsolatok fokozatos intézményesítésére.* Ebben a keretben létrejöhetnek az előfeltételek az európai biztonságról folytatandó párbeszédhez. A torinói *Stampa* szerint a politika: megbeszélések tárgyát képezheti *a leszerelés és az atomsorompó* kérdése.

Az *Unitá* rámutat: Podgornij látogatásának kiindulópontjá kell válnia az Olaszország és Szovjetunió közötti *új megállapodásokhoz* — nem csupán gazdasági, hanem *politikai téren is,* elsősorban az európai biztonság kérdésében. A lap hozzáfűzi azonban, hogy olasz részről ezen a területen olyan »félénkségtapasztalható, amelyről legalábbis azt kell mondani, hogy túlzott.

2. **WILSON PÁRIZSI MEGBESZÉLÉSEINEK** várható eredményeit taglalva, a keddi francia lapok megállapítják, *nem sokat változtak az okok,* amelyek négy évvel ezelőtt a francia elnököt arra késztették, hogy *becsapja* Nagy-Britannia előtt a Közös Piac kapuját. A degaulleista *Nation* megállapítja, *Wilson* azt szeretné, ha a közös mezőgazdasági politika alkalmazkodna a különleges angol rendszerhez. Ez azonban a közös mezőgazdasági politika teljes felforgatását vonná maga után, ami *elfogadhatatlan* az EGK minden tagállama számára.

A *Combat* vezércikke szerint Párizs most talán nem emel határozott vétót a brit közeledés útjába, de sok tisztázni való kérdés van. Az *Aurore* vezércikke hangsúlyozza: a vita lényege az, vajon Wilson »eléggé európaivá« tud-e változni. A *Figaro* kiemeli, de Gaulle tábornok aggodalma, hogy Anglia Amerika trójai falova lehet Európában, nem oszlott el.

A *Times* vezércikkében megjegyzi, hogy »az Amerika iránti bizalmatlanság nem lehet a jó európaiság igazi próbaköve. *A Kelet- és Nyugat-Európa között kialakuló növekvő megértés* — ez az az eszme, amely leginkább megfelel 1967 követelményeinek. Nagy kár, hogy Wilson nem szentelt több időt ennek a gondolatnak Strasbourgban.« A *Financial Times* azt sugalmazza, hogy Wilson hivassa meg magát a közös piaci országok április elejére tervezett római csúcstalálkozójára.

A szovjet államfő fogadtatása az olasz fővárosban

Rómából jelenti a *TASZSZ:* Nyikolaj *Podgornij,* a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnöke, *Saragat* olasz köztársasági elnök meghívására kedden *állami látogatásra Rómába érkezett.* A szovjet és olasz zászlókkal díszített repülőtéren *Saragat* elnök, *Moro* miniszterelnök, az olasz kormány többi tagja, a diplomáciai képviseletek vezetői fogadták a szovjet államfőt, aki magas rangú személyiségek és szakértők nagy csoportjának kíséretében érkezett.

Podgornij és Saragat elhaladt a felsorakozott díszszázad sorfala előtt, majd mindketten beszédet mondtak.

Saragat hangsúlyozta: Podgornij látogatása nagy és különleges jelentőségű, Olaszország és a Szovjetunió kapcsolatainak szakadatlan fejlődését bizonyítja.

Saragat kifejezte reményét, hogy Podgornij látogatása lehetővé teszi a nemzetközi együttműködés, a béke, a nemzetközi enyhülés és a nemzetközi biztonság nagy fontosságú kérdéseiről már megkezdődött eszmecsere folytatását és elmélyítését.

Podgornij köszönetet mondott a meleg fogadtatásért, majd kifejtette, hogy *a Szovjetunió nagy jelentőséget tulajdonít az Olaszországgal való kapcsolatoknak,* e kapcsolatok csönös törekvése mellett kibontakozhat a hasznos érintkezések és konzultációk, *a nézetek közelebb hozása* és a kölcsönös megértés megteremtése céljából.

Podgornij hangsúlyozta, hogy a szovjet—olasz kapcsolatok fejlődése és megszilárdítása nem irányul semmilyen más ország ellen, hanem a béke és a nemzetközi együttműködés érdekeit szolgálja.

A beszédek elhangzása után Podgornij, Saragat és a kíséretében levő személyiségek gépkocsin a repülőtérről a városba hajtattak. A Colosseum előtt a menet megállt: Amerigo *Petrucci* római polgármester rövid üdvözlő beszéddel fordult Podgornijhoz. A szovjet államfő megköszönte a meleg üdvözlő szavakat.

Római tartózkodása idején Podgornij Saragat vendégeként az elnöki palotában a Quirinalban fog lakni.

A szovjet dolgozók milliói kedden televíziós riportot láthattak Podgornij Rómába érkezéséről, az Intervízió közvetítésében, helyszíni közvetítés formájában a római repülőtérről.

Saragat köztársasági elnök kedd délelőtt villásreggelin látta vendégül Podgornijt és kíséretét.

Saragat a késő délutáni órákban az elnöki palotában bemutatta Podgornijnak a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1967 JUN 30

NÉPSZABADSÁG 7

Elszalasztott lehetőség

Fémplasztikai kiállítás az Ernst Múzeumban

Tanácstalanul áll a kánikulai nézőtér a hűvös *Ernst Múzeumban:* a mostani tárlatot a plakát szerint a képzőművészek szövetsége *ötvösszakosztálya* rendezte, de *fémplasztikai* kiállításnak nevezik, és nagy többségében *szobrokat*, még inkább szoborsikerekre pályázó műtárgyakat foglal magában.

Milyen kiállítást rendezett végül is az ötvös szakosztály? A kiállító művészek nagy része valóban nívós ötvös műalkotásokkal vált híressé — méltán — pályája kezdetén, de ezen a tárlaton nyoma sincs ékszereiknek, sem a tőlük megszokott művészi dísztárgyaknak, edényeknek, szelencéknek. A néhány teremben végül is egy-két oszlopburkolatot, térrácsot, fali dekorációt és más, alkalmazott plasztikai művet találni (igen kitűnőeket, méltatásukra alább még sor kerül), valamint igen nagy mennyiségben meghatározhatatlan műfajú és funkciójú — mit is? — rézbe kalapált *ötletet*, bronzba öntött *vázlatot*, aprólékosan cizellált *elképzelést*. Sajnos nem *valódi* vázlatokat, jövendő műveket ígérő *eredeti* ötleteket (az ilyeneknek helye volna a kiállításon), inkább csak modernkedő utánérzéseket, amelyek számára nehéz volna feladatot találni.

Mielőtt még a sznobizmus vagy a precízkedő műfajpurizmus látszatába keverednénk: nem azt kifogásoljuk, hogy a „fémplasztikai" kiállításról hiányoznak a liberális keretbe valóban beleillő, s erről a kiállításról csakugyan hiányzó fémszoboralkotók. (Ők bizonyára nem tagjai a ötvösszakosztálynak.) S még csak nem is azt kérjük számon, miért állítanak ki szobrot az ötvösök, fémművészek. Inkább azt, hogy ha igazán ez volt a céljuk, miért nem látunk a kiállításon *igazi szobrászatot* sem.

Hiszen az antik harcosok arasznyi, népes kis sorozata például — egyikük hengeres-kövér, a másik hasáb-magas, az egyik láncszemekből összeforrasztott rézszakállt visel, a másik rézkarikákból fonódó ruhamintát — rendkívül kedves, szórakoztató, s technikai megoldása is színvonalas. *De nem szobor:* hiányzik a szoborértelemben keresett mélység, eredetiség és gondolatgazdagság, hiányzik az az értelmi-érzelmi súly, erő, ami a *képzőművészeti* műalkotást műalkotássá teszi. S mit kezdhetünk arasznyi bronz kompozíciókkal, ha szintúgy hiányzik belőlük az *iparművészeti* célszerűség, akár ha ezt a célszerűséget dekorációnak, tetszetősségnek értelmezzük is.

Mit kezdhetünk továbbá három bronzból öntött figurával, amely geometrizáló-archaizáló formavilágával éppen olyan, mint egy kisbronz, csak éppen túlságosan semmitmondó ahhoz; mit a szépen megmunkált vörösréz alakokkal, amelyek egyértelműen a középkori akvamaniléket utánozzák modern formában, de minden funkció nélkül; a felületesen mintázott, szobornak megoldatlan, iparművészeti tárgynak értelmetlen hermáról nem is beszélve.

Már sokszor leírták, hogy a modern művészetben összemosódnak a műfajok határai, hogy a gondolatilag-érzelmileg telített „nagy művészet" könnyen átcsap a csupán dekoratívba, és viszont. Csakhogy *valahová mindig átcsap, valamilyen célt mindig szolgál:* vagy közöl, megtestesít tartalmakat, vagy használható és dekorál — esetleg mindkét funkciót vállalja. Ezen a kiállításon igen sok olyan „fémplasztikát" látni, amely egyik feladatot sem tölti be, éppen csak van.

S látni néhány olyat, amely tökéletesen megfelel feladatának. Épp azért szembetűnő az előbbi, mert az anyag egy része igazi alkotás: modern, funkcionális plasztika. *Soltész György* kettős hatású szobrai, pátoszos és patetizmust karikírozó kisbronzai, vagy *Nagy József* meghökkentően szellemes kompozíciói az egyik megoldást, az *önálló műalkotás* lehetőségét mutatják. *Péri József* kitűnő oszlopburkolattervei, nagy anyagismerettel és fantáziával alkotott rézdomborításai a másikat, az *alkalmazott művészet* lehetőségeit. Kitűnően érzi és érti feladatát *Percz János* is, akinek sajnos csak egy művét láthatjuk: a nehéz vasanyag, a kemény megmunkálás súlyát játékos formák könnyedségével elegyítő szellemes, dekoratív plasztikáját. A kiállítás főszereplőjének, *Engelsz Józsefnek* az anyaga önmagában is mutatja, mi hiányzik a terem más részéből, mi hiányzik a kiállításról. Faliképei és maszkjai nehéz ritmusukkal, mozgalmas plasztikájukkal úgy díszítő alkotások, hogy nem akarnak másnak látszani, s mégis feszül bennük ezernyi — nem zavaró, szerényen érvényesülő — „képzőművészeti" gondolat, érzelem; hatalmas térrácsa ugyan végleges helyén bizonyára jobban érvényesül majd, de itt sem nehéz felismerni súlyos formaismétlődésekből és finom apró felületjátékokból ötvöződő díszítő erejét, meg ősi kultikus titkokra utaló, sejtelmes érzelmi hatását.

Még három térrács látható a kiállításon, s mindhárom remek a maga nemében. *Juhász Árpád* a gépi-technikai racionalizmust egyesíti játékos oldottsággal, *Kopcsányi Ottó* dekoratív Ördögfiguráinak ritmusát fegyelmezi szerencsés anyag- és formakezeléssel egységbe, *Jajesnicza Róbert* — az egyik legemlékezetesebb kiállító — egyszerű elemeket, sőt „absztrakt" alapformákat komponál mozgalmas, érzelmileg is eleven hálózattá. Végül meg kell említenünk a hasznosan célszerű művek között *Pölöskei Németh József* technikájában középkort idéző, ritmusában modern vaskapuját, a jáki templomhoz készített, korszerűen illeszkedő művét.

Vagyis ezen a kiállításon is érződik valamiképp, hogy modern fémműves-iparművészetünk soha nem ismert nívóra jutott el az elmúlt egy-két évtized alatt. Lassan népszerűvé is vált, annak ellenére, hogy teljesítményéhez képest ritkán jelentkezett kiállításon, a nyilvánosság előtt. Ez a tárlat végre népszerűsíthette volna kitűnő alkotóit, ha átgondoltabb, ha nem szorít ki a termekből seregnyi művészkedő félalkotás igazi remekeket. Így elszalasztott lehetőség maradt. Bízunk benne, hogy csak a kiállítás rendezői értették félre feladatukat, modern fémművészetünk nem.

Rózsa Gyula

HÍREK

— **A Kongói Demokratikus Köztársaság** nemzeti ünnepe alkalmából Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Joseph Désiré Mobutut, a köztársaság elnökét.

— **A Magyar Agrártudományi Egyesület** a Technika Házában ma tartja választmányi ülését, amelyen dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter, az egyesület alelnöke tart előadást a mezőgazdaság és az élelmezésügy állami irányításának rendszeréről és módszereiről.

— **A Központi Döntőbizottság** vezetőinek, a megyei döntőbizottsági vezetők, a minisztériumok, a Legfőbb Ügyészség, valamint az Állam- és Jogtudományi Intézet képviselőinek részvételével kétnapos országos tanácskozás kezdődött csütörtökön Tatabányán.

— *A MAGYAR—EAK KULTURÁLIS MUNKATERV alapján egyhónapos tanulmányútra Magyarországra érkezett dr. Fathy Mohamed Aly Makled, a kairói Al-Azhar egyetem talajtani tanszékének vezetője.*

— **Yves Gandon,** a Francia Pen Club elnöke a Magyar Pen Club meghívására csütörtökön ötnapos látogatásra Budapestre érkezett.

— **Magyar siker a frankfurti nemzetközi vegyipari kiállításon.** A nyugat-németországi Frankfurtban háromévenként sorra kerülő nemzetközi vegyipari kiállítás idei, csütörtökön zárt seregszemléje magyar sikert hozott: a kiállításon részt vevő Chemokomplex Külkereskedelmi Vállalat színvonalas bemutatójával elnyerte a rendezőség bronzérmét. Több magyar termék iránt érdeklődés mutatkozott.

— A CSEHSZLOVÁK—SZOVJET közös gázvezetéket csütörtökön ünnepélyesen üzembe helyezték. A vezeték hossza 540 kilométer; a Barátság olajvezeték mellett ez a legnagyobb, közösen kiépített föld alatti vezeték.

— **Jayne Mansfield,** a világhírű amerikai filmsztár csütörtökön New Orleans közelében országúti autóbaleset áldozata lett, amikor kocsija nagy sebességgel egy teherautónak ütközött. Két felnőtt utas is életét vesztette; a színésznő három gyermeke kisebb sérülésekkel került kórházba.

— *JAPÁN KIADÓK BUDAPESTEN. Néhány napos látogatásra Budapestre érkezett a japán kiadók vezetőinek hattagú küldött-*

— **Doktoravatás Szegeden.** Csütörtökön a szegedi egyetemek központi épületének aulájában nyolc bölcsész, 27 természettudomány kari és 55 jogászhallgatót avatott ünnepélyesen doktorrá az egyetem tanácsa.

— **Meghalt Marschalkó Rózsi,** az Operaház egykori híres mezzoszopránja, dr. Székelyhidy Ferenc özvegye. Temetéséről később intézkednek.

— A BAJAI NAPOK július 2-ig tartó eseménysorozata csütörtökön megkezdődött.

— **A korszerűsített tatai tbc-gondozót** csütörtökön átadták rendeltetésének. A kibővített járási gondozóval megteremtették a lehetőségét annak, hogy az idén már csaknem 200 ezer szűrővizsgálatot végezzenek Komárom megyében.

— A HATMILLIOMODIK TONNA VASAT csapolták a dunaújvárosi kohászok csütörtökön 1954 februárja, az 1. számú nagykohó üzembe helyezése óta.

— **Új kertészeti kombinát** épül Nyíregyházán. A több ütemben épülő kertészetben 12 hajtatóház lesz, továbbá több mint 1000 négyzetméternyi szaporítóház és egy 1500 négyzetméternyi hollandi ágy.

— EZER KOMBÁJN vágja már az őszi árpát az állami gazdaságokban, s a déli megyékben megkezdték a korai búza aratását is.

— **Meghalt T. H. H. Piaggio** professzor, a neves matematikus, Albert Einstein barátja.

— *52 RÉSZES FRANCIA TV-FILMSOROZATOT vásárolt a magyar televízió. Egy-egy részlet 15 perces időterjedelemben egzotikus tájak jellegzetes élővilágával egészíti ki a természettudományos oktatást. Az új ifjúsági műsor hetenként egy alkalommal jelentkezik majd a képernyőn.*

— **Felügyelet nélkül fürdött** a fürgedi (Tolna megye) halastóban Horváth István 7 éves kisfiú és a vízbe fulladt.

— Elöntötte a megáradt Tol[illegible]

Meghalt Pogonyi Antal

A Magyar Írók Szövetsége közli: *Pogonyi Antal* író, a munkásmozgalom régi harcosa, 73 éves korában elhunyt. Az Írószövetség saját halottjának tekinti. Temetéséről később történik intézkedés.

Robbanás a moszkvai Vörös téren

Szerda este a moszkvai Vörös téren robbanás történt.

Az ezzel kapcsolatos TASZSZ-jelentés közli, hogy a robbanást a litvániai Vilniusból szerdán Moszkvába érkezett *Nyikolaj Kriszenkov* okozta, aki saját készítményű, gránátszerű robbanó szerkezetet hozott magával. Amikor este 7 órakor feltűnt a Vörös téren, a nála levő gránát felrobbant; *Kriszenkov életét vesztette,* a közelben tartózkodó néhány ember pedig megsebesült. A sérülteket haladéktalanul orvosi segélyben részesítették.

A vizsgálat megállapította, hogy az 1900-ban született, évek óta nyugdíjas férfit 1961-ben a vilniusi bíróság börtönbüntetésre ítélte, mert borotvával támadt feleségére és fiára. Ezt követően — *agyi érrendszerének erős fokú elmeszesedése miatt* — hosszabb ideig kórházi ápolásban részesült.

Újdonsült hajóskapitányok

Csütörtök délután a MAHART-vezérigazgatóságon *dr. Bélay József* öt fiatalembernek adta át a hajóskapitányi diplomát; *Jenei Imre, Édes Bálint, Madarász Antal, Lambert Lajos* és *Olajos Árpád* évek óta hajóznak már. Valamennyien tanulómatrózként kezdték, később *könnyű-,* majd *kormányosmatrózok* lettek, azután elvégezték a *tiszti tanfolyamot* és *harmad-* majd *másod-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 DEC 9

NÉPSZABADSÁG
Budapest

ÉKSZER '70

1021

Ötvöskiállítás a Csók Galériában

Barbarizmus a divat. Kelta, szarmata, trójai, rég kihalt és sosem volt népek stílusa dívik a külföldi ékszerüzletekben, s kelta, szarmata, trójai, rég kihalt és sosem volt barbár népek motívumkincse látható a *Csók Galériában*. Főleg sosem volt népeké. Mert régész legyen a szakmájában, aki a láncon függő üvegballonok, kristálydetektorra emlékeztető kvarcfoglalatok műtörténeti ősét előássa a képzőművész-szövetség ötvösszakosztályának bemutatóján. Régész legyen, s legyen kedve a fölösleges kutatásokhoz. A műtörténeti ős ugyanis vajmi kevéssé érdekes ez esetben, a lényeg a barbár íz, így, általában és megfoghatatlanul. Az ékszerdivat, mint a neve is mutatja, divat, a szecesszió óta történelmi stílusok felfedezéséből él, örüljünk, hogy nem a rokokót, a barokkot fedezte fel, hanem a tisztább, eredetibb, egyszerűbb barbarizmust.

Feltéve, hogy tényleg a barbarizmus a divat. A kiskereskedelem ékszerkészletéről most nem beszélek, maradjunk a megvásárolható művészi munkák között. Ott vannak a Csók Galéria benyílójában, egy tárlóban, elkülönítve a kiállítástól, ezek a kiállított tárgyakkal ellentétben „névtelenek", viszont katalógusszám helyett forintszám van mellettük. Nem látszik rajtuk, hogy a barbarizmus lenne a divat. Sokkal inkább azt sugallják, hogy a kommerszség a divat, a meghökkentő, eredeti formák helyett a fantáziátlanság, a faldíszen, könyvjelzőn, bizsun, brosson ezerszer megunt maszkok, és madarak, bronztechnika és rekeszzománc, kubizmus és álnépiség.

Ezek a kiállításnak helyet adó Képcsarnok árui, nyilván ezeket akarta kiszorítani, s ezek közönségét kívánta megnyerni bent a szövetség kiállítása. Csakhogy a benti, barbár dolgok nagy része kiállítási tárgy, magántulajdon, nem eladó, csak nézésre szánták. Olyanok is jobbára: nézni, *nem viselni* valók. Ezüstláncra függesztett artisztikus üvegkalamárisok, amelyek kitűnően mutatnak egymás mellé függesztve, vitrinben, de nincs az a halált megvető bátorságú divathölgy, aki a testi épségét kockáztatná miattuk (*Soltész György*). Fémből kovácsolt erős ábroncsok, amelyek népvándorlás kori zablák, kengyelek emlékét keltik, s azt az alapos gyanút, hogy viselőjük nyakát az első félórában megtámadná súlyuk és keménységük (*Pölöskei József*). *Papp Zoltán* öklömnyi bronzlovasait akasztotta le a falról, hogy láncra fűzze, *E. Bokor Kornélia* egész rekeszzománcos ékszerládikákat forraszt boxerveszélyességű gyűrűire, s olyan súlyú nyakravalót tervez, amelyet csak nagyon buzgó középkori vezeklők hordhattak jó lélekkel.

A felsorolás tulajdonképpen félrevezető: szellemes kompozíciók, artisztikus fémmunkák ezek, többnyire nemes anyagból, vonzó kőbetétekkel. Csak éppen nem ékszerek, nem nyakba, ujjra, csuklóra valók. Mintha ugyanaz az eleve lemondó, sikerben nem bízó, tehát sikerre igazán nem is pályázó céltalanság szülte volna őket, mint magát a bemutatót.

Nem értem az ötvösszakosztályt, mint rendezőt, sem a szakosztály tagjait, mint alkotó művészeket. Először készültek ilyen reprezentatív kiállításra, először kerülhettek közvetlen kontaktusba közönségükkel, vásárlóikkal, szép és igaz ékszerekkel megnyerhették volna ízlését, közvetlen eladással megnyerhették volna a pénztárcáját. Ehelyett egyéniskedő álékszereket hoztak, s ami gazdára találna, az sem eladó.

Mert vannak a Csók Galériában ékszerszerű ékszerek, s nem biztos, hogy csak a kinti, szokványos darabokhoz nagyon hasonlító műveket (*Bartha Ágnes, Prim Zoltán, Vál Valéria*) keresné a közönség. Az antiékszerek között igaziakat is kiállító Engelsz házaspár néhány darabja, *Kodolányi László, Máté János* és *Péri László* más-más felfogásban készített egyszerű, elegáns művei, *Koleszár Arany* és *Juhász Árpád* hippiékei kiállításra s viselésre valók. A főszereplő azonban *Gorej János* a kiállításon, mert munkái finomak, nemes arányúak, mértéktartóan geometrikusak és mértéktartóan barbárok (azaz: mértéktartóan divatosak). S közben megőrzik a szakma minden ősi, szép erényét az anyagtisztelettől a gondos megmunkálásig, a fantáziától a mesterségbeli alázatig. Gyűrűi gyűrűk és nem önvédelmi eszközök, nyakékjei ékítenek és nem járomk — egyszóval a modern formaművészet és klasszikus ötvösmesterség legjobb törvényeit egyesítik.

R. Gy.

...ség, a fiatalok 1,1 s
azonban különböző okokb
nözés útjára lépett, ki
cselekedetekkel hívja fel
a figyelmet. A kiállítás
grafika és szöveg egymás

A RÁDIÓ ÉS A T

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Régi melódiák. **9.00:** Tolnai szerelme, III. rész. **9.39:** Népdalok. **10.05:** Nyitnikék. **10.40:** Vivaldi: A nimfa és a pásztor — szerenád. **11.30:** A Szabó család. **12.20:** Ki nyer ma? **12.30:** Tánczenei koktél. **13.15:** Népi zene. **13.40:** Növekvő társadalmi igény — változó mezőgazdaság. **14.00:** Schubert: I. szimf. **14.30:** Válaszolunk hallgatóinknak! **14.45:** Fúvószene. **15.10:** Kóruspódium. **15.20:** Iskolarádió: Purcell és Händel. **16.05:** Muzsikáról fiataloknak. **16.35:** Német Marika és Udvardy Tibor énekel. **17.05:** Külpolitikai figyelő. **17.20:** Mozart-művek. **17.49:** Fordulat Chilében. **18.04:** Závodszky Zoltán: Pályám emlékezete. I. rész. **18.29:** Népdalcsokor. **19.25:** Az évszázad nagy Beethoven-előadói. **20.13:** Töltsön egy órát kedvenceivel. **21.16:** Gondolat. **22.20:** Ceyloni útijegyzet, II. **22.30:** Vladimir Askenazy zongorázik. **23.17:** Operettmuzsika. **0.10:** Schütz kórusműveiből.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Gluck operáiból. **8.45:** Ázsia munkásmozgalma, XVI. **9.00:** Szimfonikus zene. **9.40:** A téli könyvvásár újdonságai. **10.00:** A zene hullámhosszán. **12.00:** Dalok. **12.20:** Rimszkij-Korsakov: c-moll trió. **13.03:** Németh Mária és Giovanni Martinelli énekel. **14.40:** Orvosi tanácsok. **14.00:** **Kettőtől hatig,** az aktualitások jegyében... **17.10:** Kis magyar néprajz. **18.15:** Könnyűzene. **18.35:** Riport. **18.50:** Ördögi dalok. **19.04:** Összeállítás Galgóczi Erzsébet írásaiból. **20.29:** [illegible]

TELEVÍZIÓ

Ismétlések: **9.00:** Az utolsó háború. (Tv-film.) **10.00:** Delta. **10.25:** Maigret felügyelő. Halálra gondolva... **11.15:** Radar. — — **16.25:** Előkészítő a felvételi vizsgákra: Egyenletek, egyenlőtlenségek, függvények — II. rész. **17.08:** Hírek. **17.15:** Beszélgetés egy fiatal atomfizikussal. (Riportfilm.) **17.25:** Magány. (Dokumentumfilm.) **17.50:** Igények és források. (Vitaműsor.) **18.25:** Köznapi gondolatok. (Kisfilm.) **18.55:** A magyar művészet története. 2. Román kor. **19.15:** Esti mese. **19.30:** TV Híradó. **20.00:** Heltai Jenő: Tündérlaki lányok. (Tv-játék) Kb. **22.05:** TV Híradó, 2.

Színes tv (kísérleti adás): **18.00—19.00:** 1. Dunja Rajter. 2. Elsüllyedt városok, eleven istenek. (Ismétlés: **21.00—22.00.**)

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: Az ember tragédiája (Székely Mihály-bérlet, 3. ea., 7). **Erkel Színház:** Porgy és Bess (Ifjúsági bérlet, VIII. sorozat, 3. ea., fél 6). **Nemzeti Színház:** Sötét galamb (7). **Katona József Színház:** Álszentek összeesküvése (7). **Madách Színház:** A tetovált rózsa (7). **Madách Kamaraszínház:** Vonó Ignác (7). **Vígszínház:** IV. Henrik (7). **Pesti Színház:** A hős és a csokoládékatona (7). **Fővárosi Operettszínház:** Pompadour (7). **József Attila Színház:** Szmirnai komédiások (7). **Thália Színház:** A Thibault család (7). **Vidám Színpad:** Egy fiúnak négy mamája (fél 8). **Zeneakadémia:** Elisabeth Schwarzkopf dalestje (Mesterbérlet, 4., fél 8). **Egyetemi Színpad:** Déry Tibor szerzői estje (7). **Mikroszkóp Színpad:** A tetőn dolgoznak! (fél 9). **Bartók Gyermekszínház:** Robin Hood (du. 3). **Állami Bábszínház** (a Kellner Sándor Művelődési Házban, VI., Rózsa F. u. 50.): Csilicsala csodája (de. 10).

VILL CSAK NÁLUNK

OSÓGÉP AKCIÓ!

ÉK • OTP-HITEL

ógép áztat, mos, öblít, szárít

t, mos, öblít

sógépek mosópora

AN CSINÁLHAT PROGRAMOT,
IMPORTÁLT PROGRAM
A MOSÓGÉP EGYEDÜL MOS!

ILL CSAK NÁLUNK

JEGYET!

ecember 13-án.

FILIPPO

Ha a közepes mérnök közepes színvonalú zenét szerez, akkor mérnökként is, zeneszerzőként is még közepesebbé válik. Ám, ha a kiváló festő nagyszerű verseket ír, akkor képzőművészként is, költőként is növeli saját rangját. Ezt nyomatékosan igazolja Filippo de Pisis (Ferrara 1896 – Milánó 1956) példája. Az olasz piktúra e kiemelkedő alakját nálunk alig ismerik, bár a Szépművészeti Múzeumban két képe látható. Születésének 90. évfordulója alkalmából tisztelgünk a metafizikus lírai impresszionistának indult, nagy úttörő emléke előtt.

Zs. Z.

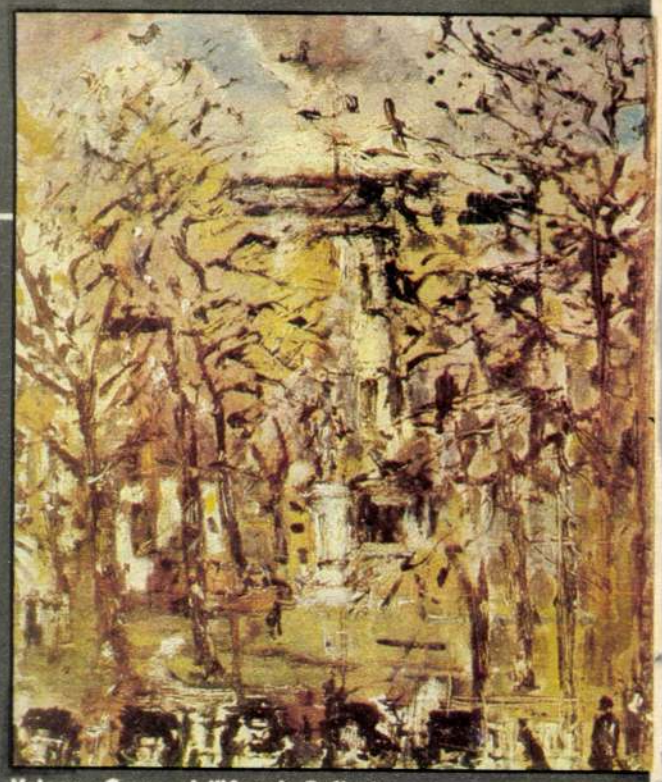

Velence. Campo dell'Angelo Raffaele

London. A Ring Square

Új Tükörkép

SOLTÉSZ ÉVA: FORGÁSBAN

Nem lényegi kérdéshez
szól hozzá
Soltész Éva fényképe.
Csupán egy ritka pillanatot,
egy önfeledt mozdulatot örökített meg,
bizonyítva a finom hangulatok iránti
érzékenységét.
Lehet, hogy a mozdulat kecsessége,
vagy a köznapi játék
és az ünnepi öltözék ellentéte
ragadta meg a figyelmét.
Arra bizonyára nem is gondolt,
hogy a városi gyerekek
valamikori kedvenc játékát
idézi vissza.
Mi a bárházak udvarán lévő porolón lógtunk,
függeszkedtünk, forogtunk,
ha tehettük, naphosszat,
s a végén ugyanígy huppantunk a földre,
mint ez a viseletbe öltözött kislány,
akit kortársai talán sajnálnak,
mondván:
szegény, nem jutott neki komputer,
amivel korszerűen játszhatna.

GERA MIHÁLY

EGY KÉP A FOTÓMŰVÉSZETI GALÉRIÁBÓL

SOLTÉSZ ÉVA
Új Tükör, XXIV.évf. 1.sz.1987

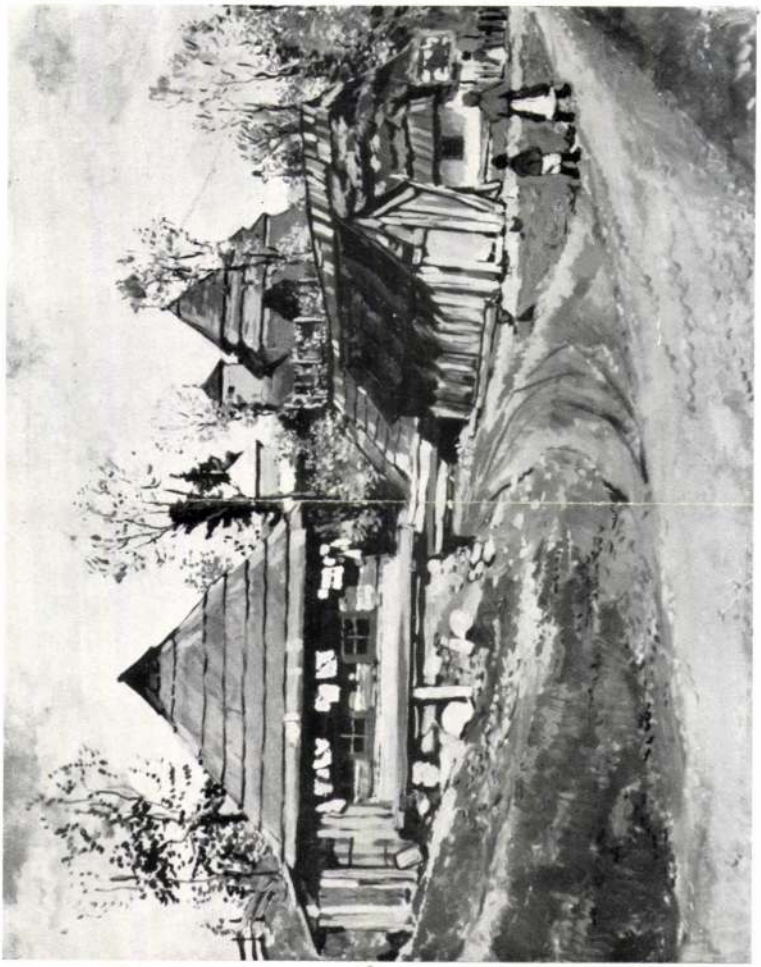

SOLTÉSZ ZOLTÁN: UZSOKI FATEMPLOM.

M. kir. Vallás- és közokt. Mur
V. Nemzeti képzőművészeti
kiáll. képes tárgym. –
Kassa, 1939 –

JASZUSCH ANTAL: FALU TÉLEN.

SZOVJETUNIÓ

Tájak, képek, festők

LÁTOGATÓBAN KÁRPÁTALJAI KÉPZŐMŰVÉSZEKNÉL

Két dolog izgatott attól a pillanattól, hogy elindultam Ungvárra, a Szovjetunió Kárpátontúli területének székhelyére: a Kárpátok „fenyvesekkel vadregényes tája" és a csak hírből ismert pezsgő képzőművészeti élet. Az első nap kiderült, hogy a táj és a képzőművészet elválaszthatatlanok egymástól.

TÁJAK ÉS TÁJKÉPEK

A szerpentinek hajtűkanyaraiban szinte pillanat alatt tárult ki alattunk a táj: hegyvonulatok ölelésében, szűk völgyekben, parányi réteken, csöndesedő folyócskák partján piciny fatemplomok köré guggoltak a falvak faházai, a hegyoldal méregzöld fenyveseiben, a tenyérnyi tisztásokon sárguló kontyoknak tűntek a különös módon fölrakott fűkazlak... Pillanatoként új arcát mutatta a vidék. Az egymás mögötti hegyek halványuló foltjai, a gerincek fűrészfogsora, a színtobzódás, a különös fényhatások lenyűgözik az alföldi tájhoz, a tágassághoz, az ég—föld borotvaél-találkozásához szokott szemet.

Soltész Zoltán — az ő műterme volt látogatásaink rajtköve —, a hetedik ikszet felező mester tájképekkel kibélelt villájában éreztem először a táj és a festő egymásratalálásának különös varázsát. Soltész Zoltán úgy ismeri a Kárpátokat, mint jó háziasszony a konyhaszekrényét. Tudja, melyik évszakban mely völgyet, vízmosást kell felkeresni, eső után merre lehet száraz lábbal feljutni, hogy az elképzelt panorámát láthassuk, tudja, hol kezdenek sárgulni elsőként a nyárfák, hol bontja ki tavaszi rügyeit először az erdő. Négy évtizede járja kifeszített vásznakkal, palettájával és kifogyhatatlan energiával a Kárpátokat.

Miközben babonázva szemléljük festményeit: a havasok morcos csúcsait, a dombok áldott hasát, a tiszta vizű patakok tajtékkoronáit, a kanyargó ösvényeket, a parányi faházakat, a dombra települt piciny falut, az eső utáni párába burkolózó hegyoldalakat, egy napfényben fürdő házsort — ezt a vibrálóan napfényes szín- és fényözönt, ezt a bravúros technikával megoldott tájképi életművet —, kisiet. Egy lemezre festett képpel tér vissza. Ez is tájkép, de valahogy teljesen más világ. Széles ecsetkezelés, egymás mögötti hegyek szinte expresszív vonulatai. Az előtér tisztásán szőke szénakontyok. „Ez Pataj-kép" — villan a felismerés, s máris, mint régi ismerősnek idézi a szegedi festő látogatásának friss emlékeit, a Fekete-Tisza forrásvidékén tett kirándulás élményeit, az alföldi piktor küzdelmét a hegyi tájjal...

Nálunk — talán valami rosszul értelmezett művészetszemlélet miatt — eretnekségnek, szentségtörésnek számít, ha valaki felállítja festőállványát egy alföldi tanya előtt vagy egy városi utca sarkán. Megmosolyogják, kigúnyolják. Mondom is ezt *Habda Lászlónak*, a 40—50-es generáció egyik markáns képviselőjének, amikor belépve házának kapuján indulásra kész a kifeszített, lealapozott vászon, a gondosan összerakott festékesláda, a hátizsák, s a festőn is „hegyi szerelés". De sietve hozzáteszem, néhány napos hegyi barangolásaim után megsejtettem valamit abból, hogy

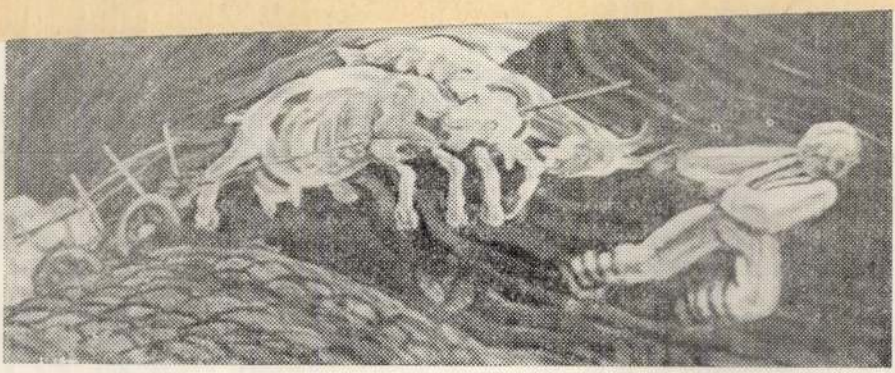

MANAJLO FEDOR: **FÖLFELÉ**

foltokat. Majd egy sorozat lila-kék kép. Egy színskála végtelen játékai, egy alkotó művész öntörvényű műtéte a természeten. S a legújabb festmények: a két periódus szintézise, a szigorúbb rend és a visszafogott színharmónia . . .

Mint sok helyen, itt is előkerülnek a ragyogó nyomdatechnikával készült japán katalógusok, melyek bizonyítják, hogy Joko Nakumura asszony, a tokiói Hekkasszó Művészszalon elnöke nemcsak hazánkban járt és vásárolt, de elbűvölte őt a kárpát-aljai festők tájképeinek színgazdagsága, őszintesége, tehetsége, a képek festői hitele.

FORRÁSVIDÉKEK

Nemcsak a Kárpátok csodálatos tája az inspiráló motívum. A forrásvidékek után kutatva hamarosan föltárulkoznak az ezzel összefüggő ihlető erők: az impresszionista, posztimpresszionista hagyományok oldott és megérlelt továbbélése, a közeli nagybányai iskola hatása, sőt a múlt századi orosz realizmus tájképfestő hagyatéka. Nem feledkezhetünk meg — ott érződik sok alkotáson — az izmusok lehiggadt, fegyelmezett változatairól sem. Az expresszionizmus alkalmas volt a hajdani népélet nyomo-

házakból már falunyi épült újjá az ungvári vár tövében, a szép fekvésű skanzenben, ahol a faházak berendezései, kellékei eredetiben őrzik századok népművészetét.

A népművészet ma is él és virágzik. Tapasztalhattam, hogyan kelnek új életre a beregi piros-fekete szőttesek, makkos, farkasnyomos, madaras motívumok függönyökön, terítőkön, párnákon *Derczeni Ibolya* kígyósi házának parányi műhelyében. Vagy az egykori kerámiák Halász mester korongján. *Gazdik István* padlására a házigazda távollétében gyerekei vezettek föl. Korsók, kócsögök, szilkék, cserepek, vázák elbűvölő sokasága fogadott. Mélybarna alapszínen az erdők haragoszöldje és érettsárga minták: szőlőfürtös, virágos, leveles motívumok. Vagy idézhetnénk *Asztalos János* fareliefjeinek havasi tájait, pásztorait.

A ma már nemcsak országosan, de külföldön is ismert és elismert, mobil, sokarcú kárpáti képzőművészet alapjait a század harmadik évtizedében vetette meg két kiváló alkotó és művészetszervező: az immár húsz éve halott *Erdélyi Béla* és a ma 95 éves akadémikus, *Boksay József* a festőiskola alapításával. Kettejük társai, tanítványai alkotják a mai művészgárda gerincét. Arra, hogy a kárpátontúli terület képzőművészei Szovjetunió-szerte a legelsők között számon tartottak, a legjobb bizonyíték: festőcsoportnak, területi szervezetnek eddig egyetlenegyszer jelent meg külön reprezentatív albuma, s ez éppen a kárpátaljai művészetet bemutató gyönyörű képeskönyv.

KAMRA, DÍSZTÖK, NÉPDAL

Nehézkesen mozduló, különös ember nyitott ajtót. Nagy, fehér bajusza mint valami parlamenterzászló. Festékes melegítőalsó, olcsó kockás ing. A műteremnek is használt hatalmas szobában iratok, könyvek, újságkivágások, katalógusok, zsürijegyzékek halmaza.

— 1968-as hódmezővásárhelyi csoportos kiállításunk katalógusát keresem — magyarázza *Manajlo Fedor*, aki talán legsajátosabb és legsokodalúbb alakja az elmúlt évtizedek művészeti életének. — Nagy gyűjteményes kiállításra készülök, ez már kijár az ilyen 65 éves vénembernek. Hogy vannak a vásárhelyi cimborák, Dömötör, Hézső és a többiek? Amikor ott jártunk, azon a 68-as kiállításon sokat vitatkoztam Fejér Csabával. Kemény fickó, mondhatom...

Ő hát a ruszin származék, Verhovina égbe nyúló havasainak gyermeke, az a bizonyos „mély zengésű basszus" e táj képzőművészetében. Sajnálkozik, hogy kevéssel kell beérnem, de több mint száz képe éppen kiállításokon van. Nekem az otthon levő néhány kép is kulcs Manajlo festészetéhez. Hat festmény hajdani tárgyakat idéz az egykori szülői ház sötét kamrájából: zsákok, cserépedények, szakajtók, hordók, köpülők, különböző eszközök, szerszámok, régi ruhadarabok, használaton kívüli bölcső egyszerre dekoratív egységben és dokumentalista hűséggel, expresszív színhatásokkal és a népi hitvilág jelképeket teremtő erejével, epikus egymásmellettiségben és szürreális képzeteket kiváltó részletekkel.

„Gyerekkoromban nagyon féltem a kamrától. Nagyapám parányi faházának az volt a legsötétebb zuga, ahová gyereknek tilos volt betenni a lábát. Elég volt egyszer megszegni e tilalmat, elég volt egyetlen ütés, egyetlen elijesztő mondat, s gyermeki fantáziánk máris misztikus alakokkal, szörnyekkel népesítette be a kamrát. A zsákok megmozdultak, torz emberekké, szellemalakokká lettek, a káposztagyalu sárkánnyá változott, a csíkmákszűrő pokolbéli lénnyé és sorolhatnám. Féltük és csodáltuk a kamrát, de gyermeki fejjel nem tudtuk megfejteni titkait. Most, hogy az ember öregszik, mind gyakrabban gondol gyerekkorára. Nekem ez a hajdani öreg

kamra idéződött fel, annak titkai izgatják fantáziámat. Egyszerre akartam dokumentumként megmenteni és festői módon felidézni. Ennek eredménye ez a vázlatsorozat."

A háború előtti években Manajlo Fedor mindenekelőtt a verhovinai nép keserves életét, nyomorát, misztikummal teli hitvilágát, a mindennapi betevő falatért folytatott küzdelmét jelenítette meg expresszív erővel, a népművészetben gyökerező

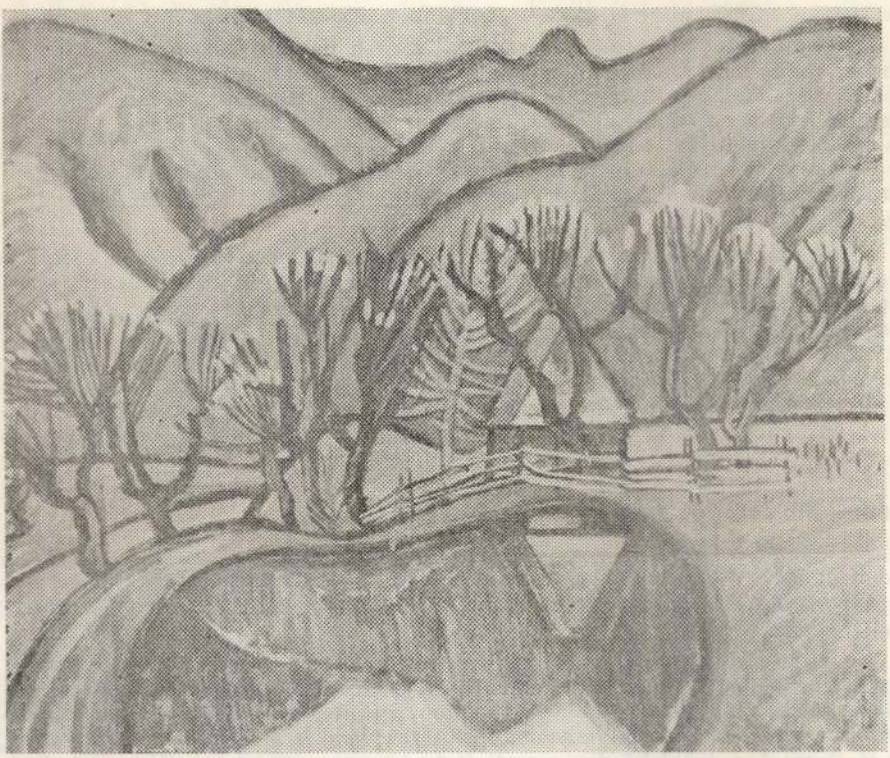

MEDVECZKYNÉ LUTÁK EDIT: KÁRPÁTI TÁJ

jelképiséggel, komor festői alaptónussal, dekorativitásba hajló előadásmódon. Később, az 50-es években ő is a tájképfestéshez menekült, majd e tájábrázolásokba bekomponálta a nehéz körülmények között dolgozó embert: a kőbánya munkásait, a Barátság kőolajvezeték építőit, a távvezetékeken dolgozókat, de nem feledkezett meg a hegyi pásztorokról, erdei munkásokról sem.

Lépten-nyomon tapasztaltam, megbecsült erény a sokarcúság. Manajlo Fedor is ilyen sokarcú művész. A teljes és öntörvényű festői oeuvre-je mellett jelentős grafikus, ruha- és díszlettervező, filmes és könyvillusztrátor, plakáttervező és monumentalista, belsőépítész, pedagógus és néprajzgyűjtő. Sőt! újjáélesztett hosszú és fáradságos munkával egy ősi jobbágyművészetet, a dísztökfaragást. Az egykori primitíven díszített gyermekjátékok Manajlo kezében gazdag és újszerű motívumokkal gazdagodtak, művészi tárgyakká váltak.

Fia, Iván — akivel később az Iparművészeti Szakiskola (a mi Tömörkény gimnáziumunk képző- és iparművészeti tagozatához hasonló intézmény) igazgatói szobájában ismerkedtem meg — szintén jeles festő, a legfiatalabb generáció elismert, vezető egyénisége.

ről. Summázva kapjuk Kassai tájképfestő erényeit. A sárgáknak, okkereknek, barnáknak visszafogott, egységes színvilága, a lényeges tájképi elemek (néhány ősi faház, nyitott pajta, hegyvonulatok tömbjei, egy-két fa) kiválasztása, a belső rendteremtés, a nagyvonalú ecsetkezelés, a szigorú harmónia (az ég három parányi kék foltja és a kép közepén elhelyezett házfal dekoratív kék négyszöge!) egyszerre jellemzik egész művészetét.

HARMINCÉVESEK SZOBORSOROZATA

Beregszászban egy másik autodidakta művésszel, az elsősorban szobrászként ismert és elismert alkotóval, *Horváth Annával* találkoztam. Az egykori téglagyári munkásnő nemcsak szobrász, de elismert festő, rajzoló, érmész, díszlettervező, keramikus, könyvillusztrátor, sőt publicista is.

A beregszászi régi ház könyvektől és szobroktól zsúfolt szobájában egymást érik a művek, a szobor-e m b e r e k. Emberek, hiszen Horváth Anna művészetének meghatározó alapmotívuma, elsődleges témája az ember. Klasszikus szépségű nőalakok, fejkendős parasztasszony-arcmások, a kispolgáriságot kipellengérező karikatúraszobrok, emlékműtervek, s a legújabb kísérletek: a harmincévesek sorozata.

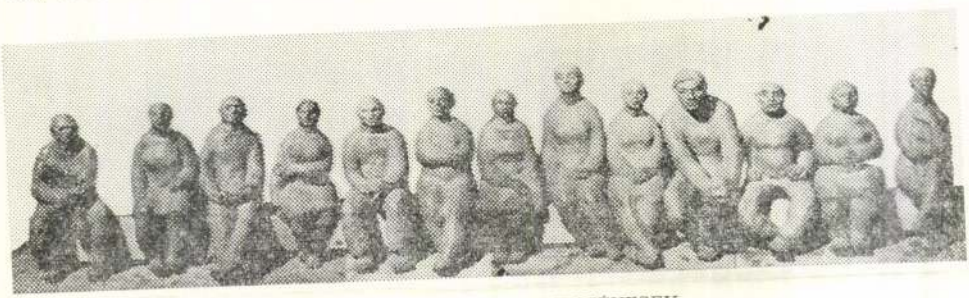

HORVÁTH ANNA: HARMINCÉVESEK

„Ennek a korosztálynak plasztikai megfogalmazása izgat jelenleg. A harmincévesekkel meglehetősen mostohán bánnak a szobrászok. A fiatalok harsányságát, üdeségét, líráját, erejét és az öregek megtörtségét, fáradtságát, keménységét sokszor és sokan megfogalmazták már a szobrászat eszközeivel. A harmincévesekről, a »félkész árukról«, a fiatalokat és időseket hídként összekötő nemzedékről, a »már nem és még nem« korosztályról, a kialakulatlan tömegről nem is egyszerű dolog szobrásznyelven beszélni. Egyének ők, emberek a nagy tömegben anélkül, hogy karakterek, kialakult személyiségek lennének. Elhagyták a kilövőállomást, de még nem valósíthatták meg lehetőségeiket, még nem bizonyíthattak. Lehet belőlük tudós vagy vájár, űrhajós vagy kolhozista, becsületes ember vagy szélhámos. Ezeknek a gondolatoknak jegyében fogant ez a tizenhárom részből álló sorozat."

Horváth Anna leggyakrabban agyaggal dolgozik. Ezt a képlékeny, mégis szigorú törvényű anyagot használja. Mint mondja, ez amolyan téglagyári nosztalgia. Most éppen az agyagról mint szobrászi anyagról készül tanulmányt írni.

FESTMÉNY, FALIKÉP, ÜVEGSZOBOR

Talán Medveczkyéknél éreztem magam legotthonosabban. Jártam a művész házaspár lakótelepi otthonában és az Alapnál levő műtermükben. Beszélgettünk művészetről és gyermeknevelésről, emberi élményekről és holnapi feladatokról. Néztünk festményeket, vitatkoztunk, ittunk erős kávét és még erősebb vodkát, s ismét voltak közös ismerősök: Fülöp Erzsébet, a vásárhelyi festő-barátnő, Németh József, a nagyrabecsült művész, Fábri Judit, a volt tanítvány, aki jelenleg a vásárhelyi porcelángyár tervezőkeramikusa.

tel, csodálattal és tiszta [illegible]
sok alól, s máig sem felejtett...

AUTODIDAKTA FESTŐ-ELNÖK

Japán gésák kecses ernyője, félelmetes mongol maszkok, indiai istenszobrok, hódmezővásárhelyi köcsögök, olaszországi vázlatok, hucul faedények — egyetlen műteremben. *Kassai Antal* éppoly otthon van a világban, mint a Kárpátok vidékén. Azt mondják erről az autodidakta művészről, aki 1961 óta a Képzőművészeti Szövetség területi tagozatának elnöke és kiváló tájképfestő, hogy ő a csoport szintézisteremtő művésze. Nemcsak azért, mert egyszerre építkezik az Erdélyi és a Boksay-hagyatékból, s nemcsak azért, mert az ő művészete reprezentálja legtisztábban az elmúlt 30 év szovjet festészetét, de azért is, mert személye és művészete összekötő kapocs a hatvanasok nagy nemzedéke és a fiatalok között.

KASSAI ANTAL: A RÉGI VERHOVINA

Amikor határozottan és kertelés nélkül kimondja: tájképfestő vagyok — egyszerre van hangjában büszkeség és kihívás. Nem kezdünk erről vitát, legfőbb érvek művei. Hadd szóljak most csak egyről, az 1968-as szignójú A régi Verhovina című-

Soltész Zoltán festő

7

Medveczky Miklós képei közül számomra a Beköszöntött az ősz című festmény a legemlékezetesebb. Fák kékes-zöldes törzsei és ágai között vörösen izzik, lángol az ősz. A kép előterében idős házaspár — életük máglyáján. Medveczky Miklós neves monumentalista. Alkotásai éttermeket, középületeket díszítenek. Készített freskót, seccót, sgraffitót, mozaikot. Láttam a beregszászi éttermet díszítő, a „fehér kő" legendáját megjelenítő, népi ihletésű kompozícióját és a város új művelődési centrumának előcsarnokában a Népek barátsága című sokfigurás faliképet. Ez utóbbi a nagyvonalú kompozíciós készségről, a monumentális művészet minden technikai csínját-bínját ismerő felkészültségről és elkötelezett művészetszemléletről tanúskodik. A mű gondolati tartalmát nagyszerűen fejezi ki a figurák összeérő kezeinek füzérszerű ritmusa.

Medveczkyné Luták Edit művészetének középpontjában az emberi figura áll. Epikus alkat, könnyen rátalálhatunk képein Szalay Ferenc realizmusára és Fülöp Erzsébet lírájára. Akár tiszta szemű hegyi lányokat, akár falusi fiatalokat, beszélgető parasztasszonyokat, gyári munkásokat fest, mindegyiket mély humánummal, naiv bájjal és szeretettel jeleníti meg. Visszatérő motívuma a piros téglából épült malom előtt gyülekező emberek sokasága. A kenyér, a mindennapi küzdelem, az értelmes emberi élet fogalmazódik meg ezekben a képekben. Újszerű csendéletei a tárgyak lírájáról vallanak. Előkerülnek a vásárhelyi látogatáson készült vázlatok. Behavazott vásárhelyi utcák, nagykendőbe burkolódzó asszonyok, jellegzetes alföldi házsorok. Lapozzuk azokat a gyermekköteteket, amelyeket Luták Edit illusztrált. Nem kellett sokat várni az elhatározásra: a Kincskereső egyik jövő évi számát majd a művésznő rajzai díszítik.

A fiatal művészek egyik sokoldalú, intellektuális egyénisége *Duncsák Attila*. A város közepén, kis dombon áll az átalakított öreg ház, fehérre festett barokk bútordarabjaival, képekkel, kerámiákkal, üvegtárgyak sokaságával. A főfalon Az öreg halász és a tenger. Csempekompozíció, a témának ki tudja hányadik megfogalmazása. A zongorán színpompás üvegtárgyak: a lvovi üveggyárban töltött ösztöndíjas hónapok termékei. Nemcsak vázák, csodaszép edények, készletek, de üvegből formált szobrok is.

A kis elektromos kemence szinte állandóan izzik csakúgy, mint a fiatal művész nyugtalan természete. Készülnek a népi ihletésű csempe faliképek, a kerámiák, az üvegtörmelék kompozíciók. Duncsák Attila művészete a kárpáti képzőművészet folytonosságának egyik biztosítéka.

*

Tíz nap természetesen nem elegendő ahhoz, hogy minden részletében pontos és hű képet kapjon az érdeklődő a kárpáti képzőművészetről. Arra azonban alkalmas, hogy bepillantást nyerjen ebbe az izgalmas, sokarcú, színes művészeti életbe, megismerjen néhány érdekes egyéniséget, impressziókat gyűjtsön, emlékeket raktározzon. Akármerre is mentünk, a „mindenütt otthon"-érzése hatott át. Egy-egy közös ismerős, egy gesztus, egy mondat, egy pohár vodka és néhány óra után személyes ismerősként, eljegyzett barátként távozhattam.

TANDI LAJOS

3
XXIX
11

sére, mind a magyar [illegible]

megjelent számokból már jól kivehetők a szerkesztő bizottság főbb célkitűzései, elképzelései. Az állandó rovatok: Próza, Líra, Közös dolgaink, Műhely, Művészet, Irodalom és élet, Szemle, a minél teljesebb irodalmi bemutatást célozzák, s eddig főként a szovjet irodalom vezető, legjelentősebb költői, írói, kritikusai és művészei kaptak helyet a válogatásban. Remélhetőleg később a legfiatalabb, a most beérkező nemzedék tehetségéről, törekvéseiről is képet kapunk.

Az első szám nyitó és legjelentősebb szerzője a közelmúltban váratlanul elhunyt Vaszilij Suksin. Bocsarov — aki a szerző kilenc közölt novellája elé ír bevezetőt — részletesen elemzi Suksin életútját a szrosztki, apa nélküli gyermekkortól a hatalmas színész- és rendezőegyéniség végső búcsújáig, a sírjára záporozó vörös kányafafürtökig, a halála után érkezett 160 ezer levélig. Írásában megszólaltatja Geraszimov rendezőt és Nyikulin színészt is, akik visszaemlékeznek barátjukra és kollégájukra.

Helyet kap még az első számban Bikov Farkascsorda című, a harmadik számig folytatásban közölt regénye. Tvardovszkij és Kulijev verseivel indul a szovjet költészetet bemutató rovat. A Műhelyben Natella Lorkipanidze rendkívül érdekes, Tovsztogonov próbál című írását olvashatjuk. A leningrádi színház főrendezője jól ismert szakember hazánkban is. Az írás munkája, rendezés közben örökíti meg.

A következő számból feltehetően Kulijev szovjet-balkár költő és Robert Merle, a nálunk mostanában igen népszerű francia író levelezése, valamint Zolotunkszkij Dosztojevszkij és a film című tanulmánya tarthatott számot a legnagyobb érdeklődésre. Ez utóbbi meglepő párhuzamot von Dosztojevszkij figurái és Visconti Rocco és fivérei című filmjének szereplői, azok cselekvése és cselekedeteik körülményei között. Ugyancsak itt jelent meg a többiek között Makkai Imre, Simon István és Czine Mihály Solohovot köszöntő írása. De ide kívánkozik megemlítésre a Közös dolgainkban megjelent Apró Antal- és Pjotr Fedoszejev-írás is, mely a szovjet—magyar kapcsolatokkal foglalkozik.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Soltész Zsolt,

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 MÁR 30

1021

Soltész Zsolt:
Menekülő

ÉLET ÉS IRODALOM

Egy hiányzó láncszem ez is. De lánc, amelybe illeszthető lenne, naga is hiányzik. Az önismeret-en oly korlátozott magyar iro-almi próza mintha napjainkban róbálna ismét szembenézni ön-agával, hogy leszámoljon azzal magyar regényírói hagyomány-yal, amely anekdotázással, ka-ndossággal, kellően adagolt ha-sokkal, mindenekelőtt pedig avúrosan tálalt előítéletekkel, gtönzött politikai szemlélettel yekszik elleplezni, hogy történ-lmileg, művészileg egyaránt izsba van kötve. Talán nem vé-tlen, hogy a századforduló pró-ja, a novellisztika mellett egy nlékirat, egy nem emancipált gény formájában érzékeltette horizontok összezavarodását, a tezés természetellenességét. Ért-tő, ha Bartos Róza *Emlékiratait* m a Vajda iránt érdeklődők fi-elmébe ajánljuk, hanem azoké-, akik a magyar próza korsze-vé válásának, a kívülről érkező zmék kényszerétől való megsza-dulásának a problémáját nem-ak művészi kérdésnek tekintik. Minden lári-fári" — mondja az nlékiratok hőse; „csupán az em-r akarata: az minden". Ez min-nre érvényes; végül is az iro-lmat sem az irodalmi kérdések etik.

Soltész Zsolt, grafikus

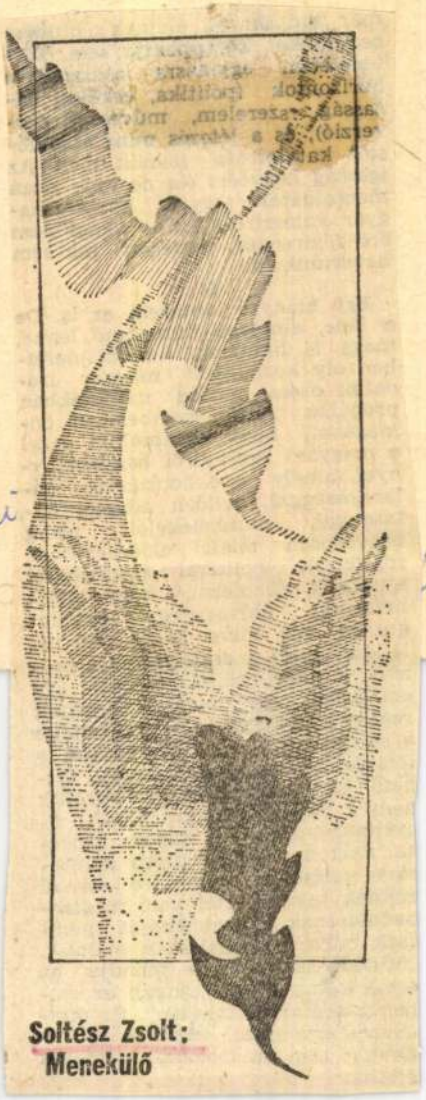

Soltész Zsolt: Menekülő

Soltész Zsolt: Menekü

Élet és Iroda

12.

r.30 XXVIII/13

zája, a novellisztika mellett egy emlékirat, egy nem emancipált regény formájában érzékeltette a horizontok összezavarodását, a létezés természetellenességét. Érthető, ha Bartos Róza *Emlékiratait* nem a Vajda iránt érdeklődők figyelmébe ajánljuk, hanem azokéba, akik a magyar próza korszerűvé válásának, a kívülről érkező eszmék kényszerétől való megszabadulásának a problémáját nemcsak művészi kérdésnek tekintik. „Minden lári-fári" — mondja az emlékiratok hőse; „csupán az ember akarata: az minden". Ez mindenre érvényes; végül is az irodalmat sem az irodalmi kérdések éltetik.

Solti Anna Mária, grafikus

Solti Anna Mária és

Solti Anna M

Élet és Irod 983 dec 2. XXVII/48

8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltiszhapás
MÁJ 1

NÉPSZAVA

— MISKOLCON a *Szakszervezetek Megyei Tanácsának székháza* előtti parkban felavatták Makrisz Agamemnon „Húsz éve" című szoborkompozícióját. A művész új művével a munkásosztály felszabadulásának állított emléket. Az ünnepségen Solti András, a SZOT elnökségének tagja mondott beszédet.

1021

Nem, nem csal. Mert nezz
különbséget mégiscsak észle
jadon között. Marikának ar
honol, valamint gyermeki
már bosszantani tudja az e
téért akarna bocsánatot ké

Solti Gizi, Textilművész

Szövőszéken szőtt gyümölcsök

Beszélgetés Solti Gizivel

Nagymaros, művésztelep. *Solti Gizi* textilművész számára — aki április 4-e alkalmával kapta meg az érdemes művész címet — ez a kellemes alkotói légkör most kényszerpihenő. Egy nagyobb munka végeztével ínhüvelygyulladás keletkezett a jobb kezén, így azután csak gondolatban készítheti gobelinjeit.

— A munkának úgyis ez az első fázisa. Addig nem lehet leülni a szövőszék mellé, amíg nincs kész — fejben. Most úgy érzem, befejeztem valamit, újat kell kezdenem. Új technikát...

Kétségek és rutin

Azt hinné az ember, hogy a gobelin — amely két szál rendszere — olyan, mint a stoppolás; alig lehet újítani.

— Mekkora tévedés! Éppen ezért szeretem benne a szövést, mert rengeteg lehetőséget ad, és korántsincs még minden felfedezve. Már a francia gobelin, a legszigorúbb szerkezetű szövés is kétféle: fektetett vagy állított szövőszéken készül. Én ez utóbbin dolgozom, s ez még a síkon belül is sok lehetőséget ad. A motívumok, a különböző színek, formák egy blokkban, készülhetnek. Lehet váltani a fonalvastagságot. A gobelinnél nem látható a felvetőszál — a függőleges nyers színű pamutszál —, a szövés viszont lazább, ott a felvetőszál is szerepet játszik. (Gondoljunk csak egy hétköznapi textil, mondjuk a konyhai törlő szövésére, ahol keresztbe is, hosszába is színes sorok szövődnek, amelyek a sarkokon megerősítve keresztezik egymást.)

— Az újulás vágyát a kitüntetés inspirálta?

— Az is. Ha elmúlnak az ünnepi percek, rögtön jelentkeznek a kétségek: vajon jól csinálom-e, s hogyan tovább? Azután van egy olyan cselekvési kényszer is bennem: ha valami már megy, akkor azonnal mást kell csinálni, nehogy beugorjon a rutin, nehogy reflexszerűen, odafigyelés nélkül dolgozzam. Félek attól, ami már nagyon megy.

— Ferenczy Noémi három évfolyamot tanított az Iparművészeti Főiskolán...

— ...ezek egyikébe jártam én is. És tőle tanultam egyebek között — mindig az új keresését, az új iránti igényt. És a textilben, a gobelinben való gondolkodást. Érthető, hogy nemzeti reprezentánsunk. Csodálatosan tudta gondolatait, mondandóját síkban ábrázolni. Égnek állt a haja attól a plasztikus, grafikus, hatásos rajzolási módtól, amelyet többi óráinkon tanultunk. Oktatott, de *soha nem kívánt meg a növendékeitől idegen dolgokat.* Ő mindig pauszpapírra tervezett, vízfestékkel festette meg a tervet, és fehér lapot tett alá, így egészen textilszerűvé vált. Én ezt például soha nem tudtam megtanulni, akkor „éreztem" egy tervet, ha kartonra készült. *Nemcsak tanított, hanem segített is:* bejuttatott bennünket igazi művésztelepre, s a főiskola elvégzésekor *mindegyik tanítványának kétezer forintot adott,* hogy szövőszék céljára fát vásároljon.

Plasztikusan

— Ez az ötvenes években nagy pénz volt.

— Ráadásként egy bizonyíték nagylelkűségére. Felmondtak neki, elbocsátották, ő ennek ellenére fizetés nélkül bejárt, s a diplomáig készített fel bennünket. Valamennyien, mind a nyolcan, ezért külön hálával és csodálattal emlékezünk rá.

— Miként történt, hogy a sík gobelintől eljutott a plasztikáig, pontosabban a sok vihart és sikert egyaránt kavart textilgyümölcsök elkészítéséig?

— Először is: *ez is sík gobelin!* A gyümölcs alaprajzát szövöm meg. Párizsi kiállításomon egy kritikus jegyezte meg talán a legtalálóbban: ezek vázlatgyümölcsök. Kipróbáltam valamit, ami mindig is érdekelt. A plasztikus gobelint. Az első gyümölcsök — almák, körték — formakísérletek voltak, az Aszalt alma című gobelinem pedig egy valóságos gyönyörűre aszalódott alma „ihletésében" született meg. A növények *csodálatos csontozattal rendelkeznek, ha kiszáradnak.*

Önállóan Kőszegen

— Egyszer, a Helikon galériabeli kiállításán tréfásan írásba adta, hogy több gyümölcsöt nem sző.

— Megbénított volna, ha tovább kell csinálni.

— Sorra térképezte gobelinjein a világot: a növények, a tenger motívumai után a gyümölcsök következtek, majd az imaszőnyegek. Tavaly Biennálédíjat nyert Szombathelyen a Csíkos kabáttal, amely szövött gobelin rabruha, mellén vérfolt-vörössel.

— A háborúban meghalt apám emlékére készült. A Biennálé-díjhoz tartozott az is, hogy *jövőre önálló kiállításom lesz Kőszegen.* Ha meggyógyultam, ennek a megszövése kezdődik.

Torday Aliz

kezdik meg a közeljövőben Bakuban — jelenti a *Bakinszkij Rabocsij*, az Azerbajdzsán SZSZK központi lapja. A 310 méteres torony a Szovjetunió egyik legmagasabb építménye lesz,

Kadhafi levele

Moamer el-Kadhafi, a líbiai forradalom vezetője, a Szilárdság Frontjának soros elnöke *Kurt Waldheim* ENSZ-főtitkárnak írt levelében *tiltakozott az Egyesült Államok egyiptomi, szudáni, szomáliai és ománi katonai jelenlétének fokozódása miatt* — jelentette tegnap a *Jana* líbiai hírügynökség.

Az Egyesült Államok határaitól több ezer kilométerre levő arab országokban létesített amerikai katonai támaszpontok az ENSZ alapokmányának egyértelmű megsértését,
ás országok belügyeibe

Waldheim sajtóértekezlete

Moszkva, május 6.

Sajtókonferenciával fejezte be *szovjetunióbeli látogatásának moszkvai részét Kurt Waldheim*, az ENSZ főtitkára. A sajtókonferencián részletesen beszámolt *Leonyid Brezsnyevvel* és *Andrej Gromikóval* folytatott tárgyalásairól, hangsúlyozva, hogy azok konstruktívak és hasznosak voltak, kiterjedtek a nemzetközi helyzetre általában, a világ válságövezeteire és a kelet—nyugati kapcsolatokra is.

Az ENSZ főtitkára ma délelőtt Moszkvából Kijevbe utazott.

MA DÉLELŐTT

Osztályülések az Akadémián

A Magyar Tudományos Akadémia 141. közgyűléséhez kapcsolódóan ma *két tudomány*
a harmadik világ társadalomtudományi problémáit vitatták meg. *Berend T. Iván* osztályelnök megnyitója után *Tőkei Ferenc* tartott előadást.

A föld- és bányászati tudományok osztálya ma délelőtti ülésének témája: a földtani természeti erőforrásaink népgazdasági jelentősége. *Grasselly Gyula* elnöki megnyitója után *Fülöp József* tartott előadást az ország természeti erőforrásainak átfogó tudományos vizsgálata című kutatási főirány VI. ötéves tervi földtani kutatási feladatairól.

FÉL ÉVSZÁZAD UTÁ

Solti Gizella

SOLTI GIZELLA Munkácsy-díjas iparművész félszáz alkotását bemutató tárlat nyílt tegnap Gyulán az Erkel Ferenc Művelődési Központban. Az egy hónapon át nyitva tartó gobelinkiállítás anyagának fele „szőrözött falikép" — egyebek között Bem József és Görgey Artúr arcképével díszített kis gobelin.

Magyar Hirlap 1981/1o/9/15

Solti Gizella Munkácsy-díjas gobelinművész

5 **5 Solti Gizella: Aszalt alma, textilplasztika, gobelinszövés, 47x55x12 cm, 1978 a művész tulajdona**

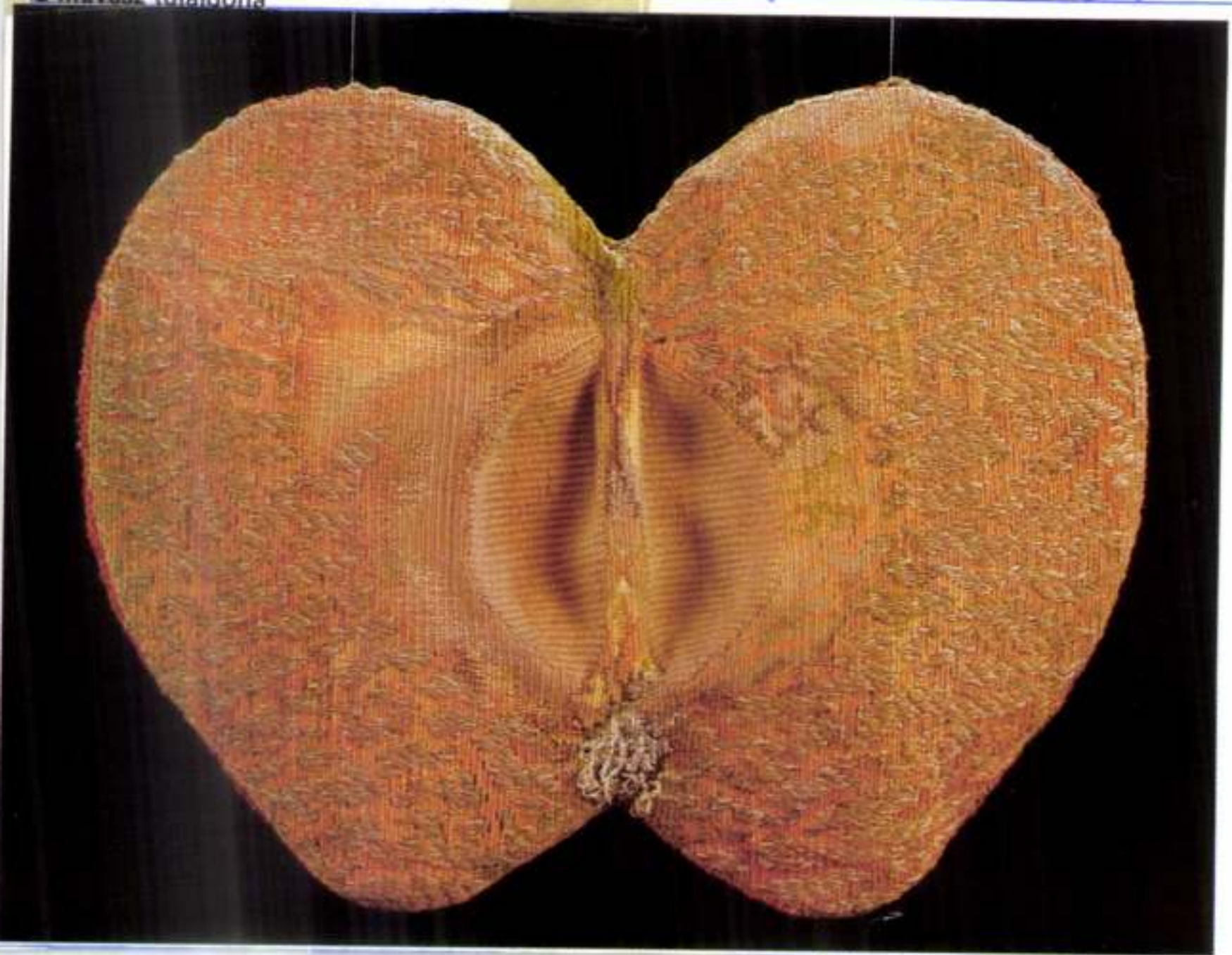

Művészet, Budapest 1981. ápr. 21. old.

Miskin herceg, a Csúnya lán

Lóránt Zsuzsa szobrairól

Lóránt Zsuzsát Somogyi József megtanította a szilárd szerkesztés elvének tiszteletére, de fő törekvése már első szobraiban is az volt, hogy a szerves formának minél nagyobb kifejezőerőt kölcsönözzön. A barlachi ihletettségű *Anyám*-síremlék expresszionista verizmusa jól példázza, hogy szobrainak célja nem a kifejezés szemet gyönyörködtető szépsége, hanem az intellektuális kifejezőerő, mely mélyebbre hat, mint az érzékek. A fáradt, beteg, gyenge öregasszony magába roskadva, kezét ölébe ejtve, a „megalázottak és megszomorítottak" tehetetlenségével, a halál elkerülhetetlenségét elfogadva mered maga elé. Mégis, az alak mozdulatlansága ellenére úgy

1

Solti Gizella iparművész
Budapest / Helikon Galéria

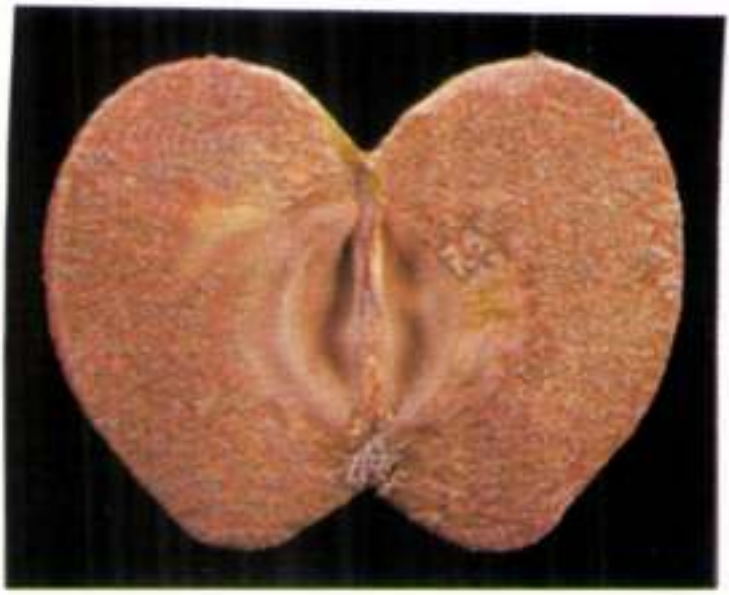

Solti Gizella: Aszalt alma, len, gyapjú, francia gobelin, 47×55×12 cm, 1978 (fotó Molnár G.)

Solti Gizella, iparművész

Művészet, Bpest, 1979. okt. 47. old.

проведенным в мае месяце, которая документируется «Составом выставок», публикуемым на несколько страниц позже. Вадаш выбирает из этого материала, пытается систематизировать его.

Государственные музеи, так, например, Венгерская национальная галерея, Музей прикладного искусства организуют выставки и на периферии. Они стремятся расширить круг своей компетенции, влияния и познакомить со своими коллекциями население всей страны. Следовательно, познакомить широкие массы с коллекциями — их важная просветительская задача. Музей же прикладного искусства новой серией выставок, несколько отклоняющейся от его профиля, выступил с инициативой, благодаря которой предоставил новый форум новейшим направлениям современного искусства. В нашем номере директор музея *Пал Миклош* знакомит с серией выставок *Формирование пространства — Формирование предметов*, среди которых особенно большое значение имела выставка под названием *Пограничные случаи*. Эта выставка привлекла внимание к вопросу о том, что традиционные рамки жанров требуют пересмотра, ибо на выставке были представлены самые разнообразные жанры — от

6 **6 Solti Gizella:** Töviskoszorú, gobelin, 41x43 cm, 1979, magántulajdon (fotók Molnár G.)

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelinnövész.

Művészet, Budapest 1981. ápr. h.1. old.

érezzük, hogy a szobor tele van energiával, és az ábrázolt modelltől függetlenül éli szorgos életét.

A pályakezdés éveiben Lóránt Zsuzsa érzékenyen befogad minden olyan művészi hatást, amely az anyag megelevenítése révén módot ad az érzelmek kifejezésére. Az éremként felfogott, egy belső központi magból kiinduló, a szélek felé hullámozva emelkedő tenyérnyi bronz kisplasztikák a kubista tanulságot jelenítik számára: leegyszerüsített síkokból háromdimenziós, dinamikus térforma építését.

A kis *Balerina*-szobrok Verrocchio vagy Donatello Dávidjának, Degas *Tizennégy éves kis táncosnő*jének koravén, elsatnyult leszármazottai. A fejletlen kamasztestek és a nagy fejek, tágra nyílt tekintetek ellentétében van valami ikonszerű: a szobrász annak a belső képnek a plasztikai jelképét próbálja megteremteni, amit benne a téma a maga ellentmondásaival kivált; a mosolyognivaló, groteszk külső megjelenés mélyén szomorú dolgok rejlenek. A quattrocento valóságot nem szépítő, kegyetlen verizmusa egyesül itt a posztimpresszionizmus azon törekvésével, hogy egy ember magatartásában, gesztusaiban annak egész egyéniségét, belső ellentmondásait tükrözze.

A nyúlánk testű, kissé zavarban lévő, hosszú kabátba burkolt, hórihorgas *Miskin*

Művészet, Budapest, 1981. apr. 19. old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelinművész

3 Solti Gizella: Virág és madarak, gobelin, 280x256 cm, 1974–76, Veszprém, MSZMP-székház (fotó Lelkes L.)

nészet szépségének stilizált megjelení-ésével. A képsík közepén egy hatalmas, erek, kihajló szirmú virág uralkodik, rnyalt türkizkék színben – közepe hulláos szövésű rózsaszín –, a felvetőszállal iemelt, jellegzetes „kettős sík" megoldás-al, plasztikus hatást keltve. Ezt veszi körül négyzetes alakú kompozíciós forma, rózsaszín, kék, sárga, zöld legfinomabb asztellárnyalataiban: különös repdeső nadárszárnyak, virágok, növények egy-násba olvadó, expresszív kavargásával. gy logikusan, következetesen „végig-zőtt" út érkezett céljához, summázódott gésszé ebben a műben.

Soltit a tengerrel kapcsolatos témák áltozatlanul foglalkoztatják, csak más etületben; az 1977-ben készült *Nagyítás* rdekes kompozícióján a képfelület há-omnegyed részét fehér raszterháló borítja, lóla tűnik elő a türkizkék, hullámosan avargó vízfelület, a kép alsó részét arna-drapp domborulat, majd sima drap-os homoksáv zárja le. Formai megoldás-an még érdekesebb a *Magellán* (1978). ízszintes irányban jobbról balfelé ha-ad hullámvonalban az ábrázolás. Jobb-ldalt a dél-amerikai földrész aranybarna ömege, majd raszteres térképformán tengerszorost szimbolizáló kék-cinóber-ózsaszín jelzés; fokozatosan balra halad-va erősödik a párhuzamos hullámok sora; középen, drapp háttéren liláskék kontú-rokkal szőve a hajós portréja, majd ismét zöldeskék hullámok sora fut a kép bal széléig, amelyet sárgásdrapp sima rész zár le, a jobb oldal széléhez hasonlóan.

Gyermekrajz után szőtt három térkép-kompozíciója: *A nagyváros térképe, A kis-város térképe, A falu térképe* (1978) ismét új színekkel gazdagítja művészi oeuvre-jét. A két városi települést fekvő, míg a falué álló téglalap formájú ábrázo-lás, méreteik „léptéke" is követi a telepü-lésekét. Nyers színű alapon vörös-rózsaszín-zöld-kék geometrikus formák-kal ábrázolja a településrajzot, amelyet a környező táj növényzetét jelző semleges háttér emel ki. Valódi gyermekrajz (kis-fiáé) valósult meg itt a gobelineken.

Egy másik témakör, amely az előbbiek-kel párhuzamosan alakult ki 1977–79-ben, az *imaszőnyegek* kompozíciós típusa. Időrendben az első a *Katedrális* című kis gobelin (35x18 cm, 1977), melynek szürke hátteréből fehér vonalakkal rajzo-lódik ki a gótikus építészeti tömeg, s a két szín finom harmóniáját, a vonalak szinte lebegő könnyedségét éri el benne szövésével. A három összetartó, egymást szinte feltételező kompozíció – címében is hangsúlyozva jellegét – az 1978-as *Hétköznapi imaszőnyeg*, az *Ünnepi ima-szőnyeg* és az *Imaszőnyeg*. Az „ünnepi" változat finom nyersfehér domináns alap-ján feketével rajzolja meg a mecset-kapura emlékeztető középrészt, lent külön keretben a stilizált írásjelekkel. A képsík alsó részét geometrikus díszítés hang-súlyozza, és az ünnepi jelleget a fém-szálas beszövés mellett a szőnyeg két szélének rojtozása is kiemeli. A „hét-köznapi" darab lényege háromféle szürke árnyalat különlegesen szép szövéstechni-kával kialakított kompozíciója: a háttér diagonális csíkozásából szinte domborúan kiemelkedő, írásjelekre emlékeztető, víz-szintes, sötétebb csíkok láthatók a képsík teljes hosszában. A harmadik árnyalat a szőnyeg felső részén található – hat vízszintes hatású háttércsík, amelyekre „rászőtte" azon a részen az „írásjeleket". Az *Imaszőnyeg* kompozíciója, hármas osztású szürke alapárnyalata az előbbivel megegyező, de a sötétkék „írásjelek" a kezdő inicialéformával középkori kódex-lapra emlékeztetik a szemlélőt. A kompo-zíciók attraktív technikai szépsége Ferenczy Noémi kijelentését idézi fel: „... (a nyüst) teszi lehetővé, hogy nem kell egy vonalban szőni; hanem bárhol lentről felfelé, a rajz szerint megcsinál-hatok valamit, míg a többivel nem kell

1

„Mindegyik arcom a tűz egy másik arca" *(Hans Andreus)*

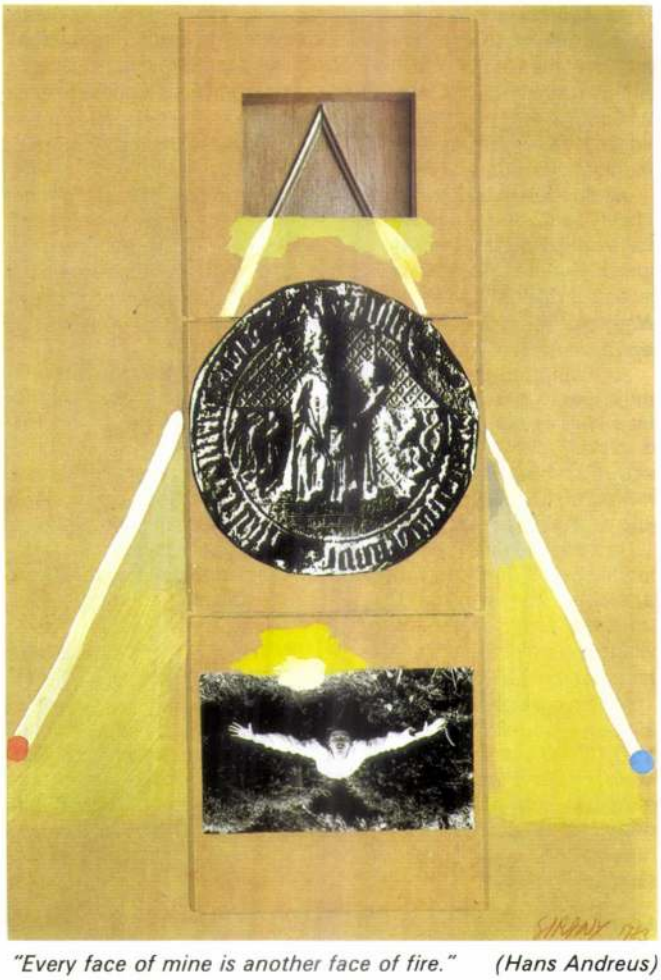

2

"Every face of mine is another face of fire." *(Hans Andreus)*

Amit **SZIRÁNYI ISTVÁN**ról tudok: 1951-ben született Kaposvárott. Meghatározó kaposvári gyermekévek után kerül Budapestre kirakatrendező-tanulónak, majd Pécsett szerez tanári diplomát földrajz–rajz szakon a Tanárképző Főiskolán.

Később újra Budapesten találkozunk vele, múzeumi, majd nyomdai grafikusként dolgozik. Szakkört vezet, tanít a Nyomdaipari Szakmunkásképző Intézetben.

1980-ban felveszik a Művészeti Alapba, és ugyanebben az évben a Fiatal Képzőművészek Stúdiójába. 1970 óta folyamatosan készít fényképeket. A Magyar Fotóművészek Szövetségének tagja. Mongóliai és csuvas utazásai nagy hatással vannak művészetére.

Több önálló kiállítása volt Budapesten, Pécsett, Miskolcon, Baján, illetve Lundban (Svédország) és Amszterdamban. Munkái megtalálhatók magyar, szerb, lengyel, csuvas, finn, svéd, holland, olasz és francia (Bibliothèque Nationale) köz- és magángyűjteményekben.

Foglalkozik egyedi, sokszorosított és alkalmazott grafikával, könyvművek (***Telefonkönyv*** N°1, N°2, N°3), installációk tervezésével.

Témái a fény, mozgás, repülés, zene és tér, a telefon mint médium, ethnosz, erósz, áthatások és „áthallások", önarcképek, a leképezés és a kreáció kérdései fizikai horizonton innét és túl...

What I know of **ISTVÁN SZIRÁNYI:** born in 1951 in Kaposvár, he learned window-dressing in Budapest, then became a teacher of geography and drawing as a graduate of the Teachers Training College of Pécs.

Later we meet him again in Budapest working as a graphic artist in a museum, then in a printing office. He teaches in the Printer Journeyman's School and heads a professional circle there.

In 1980 he was admitted to the Art Foundation and to the Young Artists' Studio. He has been making photos permanently since 1970, he is a member of the Federation of Hungarian Photo Artists. His travels in Mongolia and in the Chuwash territory have greatly influenced his art.

He had several one-man shows in Budapest, Pécs, Miskolc, Baja, Lund (Sweden) and Amsterdam. His works can be found in Hungarian, Serb, Chuwash, Finnish, Swedish, Dutch, Italian and French (Bibliothèque Nationale) public and private collections. He concerns himself with individual, reproduced and applied graphics, books (*Telephone book* No.1, No.2. No.3); he designs installations.

His themes are light, movement, flying, music and space, the telephone as medium, ethnos, Eros, penetrations and "interferences", self-portraits, the questions of transformation and creation this side and beyond the physical horizon...

Öttömösi Ottó

Ottó Öttömösi
Translated by Éva Polgár

3

Kétnyelvű összeállításunkat
Szirányi István tervezte

Bilingual collection
designed by István Szirányi

4

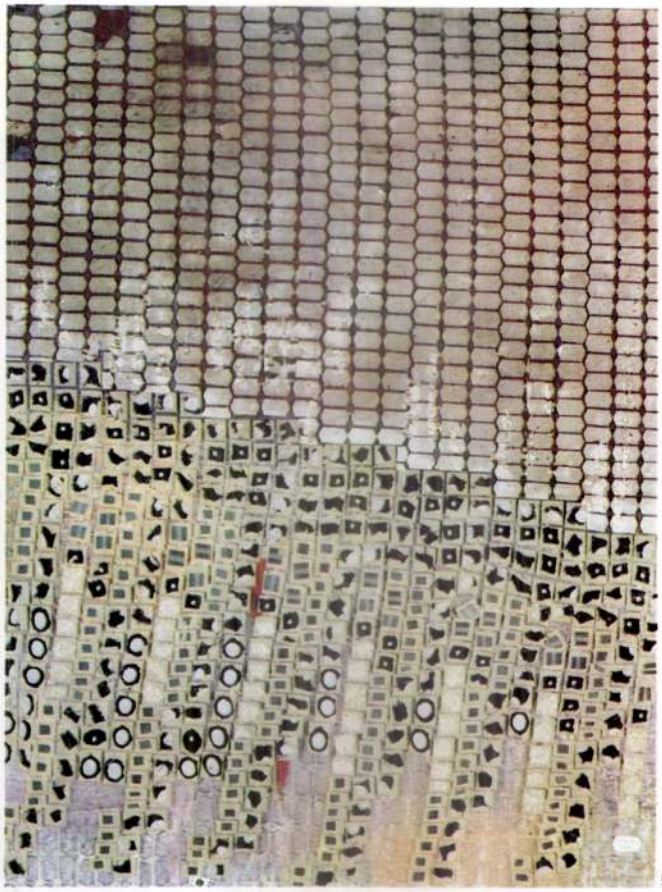

5

1 Solti Gizella: Frottázs II/Frottage II, monotipiázott selyem, szalagok, 90 × 90 cm, 1988
2 Solti Gizella: 1795, fém, géz, egyéni technika, 110 × 90 cm, 1988
3 Solti Gizella: Ipar/Vers/Industry/Poem, ipari kártolócsík, 300 × 300 cm, 1983
4 Solti Gizella: Fűszálak Lujzinak/Leaves of grass to Lujzi, műszál, vászon, filc, 110 × 80 cm, 1988
5 Solti Gizella: Aquincum, üveg, vegyes technika, 67 × 53 cm, 1987

drappos, zöldes – szálak egyaránt utalnak önmagukra, szál voltukra, de ezen túl kompozícióvá szerveződve pasztellszíneik révén sejtelmes természetélményt, szelíd őszi hangulatot, az elmúlás érzetét sugallják.

A kiállított műveken a szalagok számtalan variációban jelennek meg: nemcsak applikációként, fedőanyagként szerepelnek, hanem egymás mellé kötözve, például az ***Ikat*** (1988) című kompozíción. A ***Frottázs II***-nek (1988) is meghatározó eleme a szalag, hiszen a munka nélküle „csak" egy bekeretezett grafika lenne, de a monotípiázott selyemalap elé feszített pamutszalagok rímelnek a megjelenített faktúrákra, motívumokra, szinte a térbe futó meghosszabbításai azoknak, s a kompozíció előtt feszülve egyfajta teret teremtenek a műalkotás körül.

A művész kiállított gobelinjeiről is meg kell emlékeznünk. A ***Duplasarkú*** (1982) semleges színével, szikár geometriájával, egyneműségével a minimal alkotások rokona. Az ***Éden*** (1984), mely úgy tematikáját, mint megformálását tekintve tradicionális gobelinnek, textilképnek számít, szolid színharmóniájával állítja meg a nézőt. A bemutató legattraktívabb, legszellemesebb, társai közül is kitűnő falikárpitja a Termelési gobelin volt. Az alapra applikált és abból reliefszerűen kitüremkedő textiltárgyacskáival egy minitextil tablóra emlékeztet; és ez természetes is, hiszen Solti jelentős minitextileket – például ***Befőtt*** – készít. E tárgyacskák önmagukban is élnek, de ezen a kompozíción éppen egymásra rímelésükkel vagy éppen különbözőségükkel, sorokba szervezettségük ritmusával hatnak. Olyan ez a kárpit, mintha Solti Gizella egy sima, semleges, szürkés gobelinháttér előtt színes, ironikus minitextilleltárt készített volna.

Lujzi (1988). The violescent, beige and greenish fibres stretched out on a wooden frame, running freely, parallel and tangled to each other, positioned in layers refer equally to their fibre condition and beyond it, structured into a composition they suggest by their pastel shades a misty nature experience, a mild autumn mood, the feeling of passing away.

The bands appear in innumerous variations on the exhibited works: they figure not only as appliques or as covering material, but also bound together side by side as, for example, in the composition called ***Ikat*** (1988). The band is also a marking component of the ***Frottage II*** (1988), as the work without it would "only" be a framed drawing, but the cotton bands stretched in front of the monotyped silk background are riming to the represented factures, to the motifs and appear to be the extensions of them, and stretched out in front of the composition they create a certain space around the work of art.

We have also to remember the exhibited Gobelins of the artist. The one called ***Dubble-cornered*** (1982) with its neutral colour, lean geometry, homogeneousness is akin to the compositions of minimal art. The ***Eden*** (1984), considered both for its topic and the way of representation a traditional Gobelin, a textile picture, catches the visitor by its classic harmony of colours. The most attractive and most ingeneous piece of the exhibition was the Production Gobelin excelling even among its companions. With the small textile objects applied on the background and protruding from it in a relief-like manner it is reminding a mini-textile tableau, and it is natural too as Solti made remarkable mini-textiles – for example ***Preserves.*** These small objects have life on their own too but it is exactly either their riming to each other or exactly their being very different, and the rythm of the lines they are organized into that makes them effective in this composition. This work gives the impression as if Gizella Solti had made an ironic inventory of mini-textiles against a plain, neutral, greyish gobelin background.

The composition called ***Aquincum*** (1987) is also put together from small objects but it has an emphasized experimental attitude: the basic material of textile has been substituted by other materials,

konkrétan Erdély és ***Maurer Dóra*** analizáló munkáihoz. (Például éppen úgy eltolt síkokból áll Solti ***Indigótípia I***-e, mint Maurer Dóra ***Keressük Dózsát*** című grafikája vagy ***Szeletelt négyzet*** című fareliefje.)

A felsorolt alkotások, ugyanúgy, mint Szenes és Szilvitzky munkái, erősen kötődnek a 70-es évek művészetét meghatározó avantgárd áramlatokhoz, elsősorban a koncept művészethez és a minimal irányzatokhoz.

A textil alapelemével, a szállal, továbbá szövetcsíkokkal, szalagokkal dolgozik Solti Gizella. Az ipari kártolócsíkokból készült, számokkal – ***1789, 1795*** – jelölt munkák jellegét a sprőd-merev anyag esése, hajlása, térbe szerveződése adja. Ilyen típusú alkotásainak egyik legjellemzőbbje az ***Ipar/Vers*** (1983). A kártolócsíkokból összeállított, formáját tekintve függönyre emlékeztető, felül rögzített, alul a padlón szabadon tekeredő kompozíciót szinte hétköznapivá teszi a súlyos, durva alapanyag. Az egymás mellett a földre omló, pontosabban zuhanó kártolócsíkokon betűk jelennek meg, és ha összeolvassuk őket, ***Petőfi Nemzeti dal***ának idézetét kapjuk. A felirat betűi, mint az öreg emléktáblák vésetei, szinte elkopottaknak, időrágtáknak tűnnek, viszont érdekes szövegfoltot adnak, hiszen a keresztbe futó verssorokból egy-egy kártolócsíkra mindig csak egy betű kerül egymás alá.

Az elemi szálakból felépülő, azok fontosságát kiemelő munkák egyik legpoétikusabb és legfrissebb darabja a ***Fűszálak Lujzinak*** (1988). A fakeretre feszített, szabadon, párhuzamosan futó, összebogozott, illetve egymás mögött rétegesen elhelyezkedő – lilás,

typewriter-drawings, frottages can undoubtedly be associated with the experimental stream of the Hungarian graphic art, particularly with the analysing works of Erdély and ***Dóra Maurer.*** (For example Solti's ***Carbon paper type I.*** is composed of shifted planes is the same way as Dóra Maurer's graphic ***Let's Look for Dózsa,*** or her wooden relief ***Sliced Square.***)

The compositions mentioned, like the works of Szenes and Szilvitzky, are strongly attached to the avantgarde currents that marked the '70s, especially to conceptual and minimal art trends.

Gizella Solti works with fibre, basic component of textile, and with fabric stripes and bands. It is the falling, the bending, the three dimensional structuring of the hardset, stiff material that gives the character of the works made of carding stripes. One of the most characteristic pieces of her works of this type is the ***Industry/Poem*** (1983). The curtainlike composition, assembled from carding stripes, fixed on the upper part and winding freely on the floor is turned nearly prosaic by the heavy, rough basic material. Letters appear on the carding stripes draping, or rather, tumbling down on the floor side by side, and when reading them together we get a passage from the ***National Song*** by ***Petőfi.*** The letters of the inscription give a worn, timebattered impression, like engravings of an old memorial tablet, but they provide an interesting text patch as from the horizontal lines of the verse only one letter gets under the other on each carding stripe.

One of the most poetic and fresh works, built up from staple fibres, emphasizing the importance of them, is the ***Leaves of grass to***

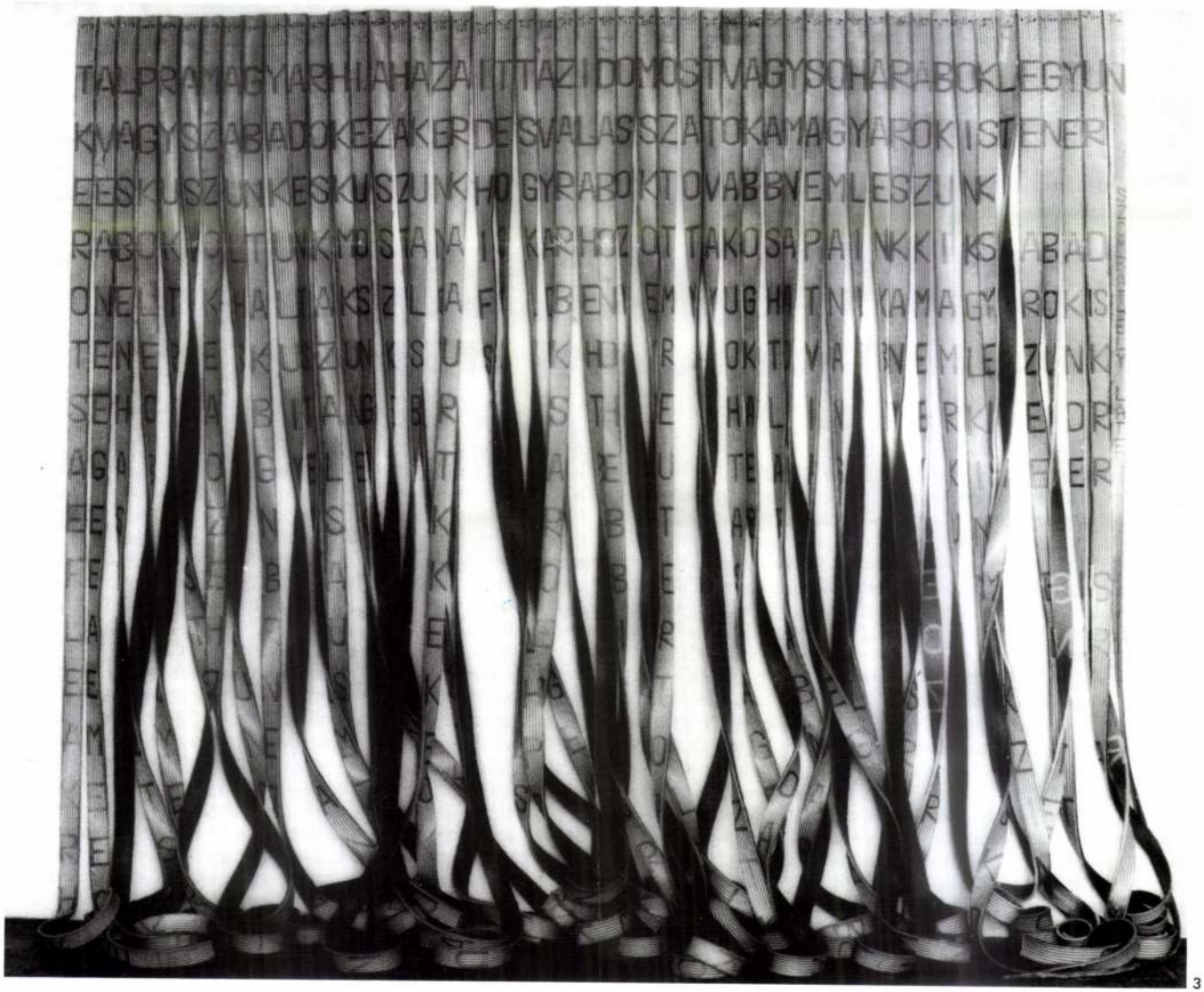

3

2

A szál autonómiája
The autonomy of fibre

Solti Gizellának zömmel az elmúlt tizenkét évben készült munkáit nézve a ***Lajos utcai Kiállítóház***ban döbbenünk rá igazán, hogy mennyire meghatározta a hetvenes évek kísérleti textiljének a szemlélete az azóta eltelt időszak egyes alkotóművészeinek kifejezésmódját. Solti munkásságát is az avantgárd textilművészet szelleme befolyásolta, alkotásainak tetemes része analizáló annak ellenére, hogy a művészet e műfaj forradalmát megelőző időszakban indult, ő maga pedig a magyar gobelinművészet egyik legjelentősebb egyéniségénél, ***Ferenczy Noémi***nél tanult. Ám hogy ehhez a régi és ma ismét virágzó műfajhoz sem lett hűtlen, azt bizonyítják korábbi kárpitjai, ***Imaszőnyeg*** sorozata, valamint az itt, a Lajos utcában bemutatott szellemes, játékos ***Termelési gobelin***je (1986) és társai. A mostanit megelőző évtizedben, amikor az időszak textilje az elemi szállal, a szövéssel mint aktussal vagy mint tiszta ideával foglalkozott, az alkotók nagy része – hogy csak a generációstársakat említsem: ***Attalai Gábor, Szenes Zsuzsa, Szilvitzky Margit*** – az avantgárd művészet hatására rajzolni kezdett. Ez történt Solti Gizellával is, amit bizonyít a tárlaton felvonultatott jelentős rajzanyag is, melynek zömét az ***Erdély Miklós***éval rokon indigókísérletek, pszeudórajzok, a szabadon futó ceruza nyomának rögzítései, illetve a textilstruktúra-imitációk (***Textilgrafika I–II,*** 1976) képezik. A nívós indigótípiák, írógéprajzok, frottázsok egyértelműen a magyar grafika kísérleti vonulatához kapcsolhatók, konkrétan Erdély és

Looking at the works of ***Gizella Solti,*** mostly products of the past twelve years, displayed in the Exhibition House of Lajos Street, we fully realize how much the artistic approach of the experimental textile of the '70s has influenced the way of expression of certain artists since then uptil now. The activity of Solti was also influenced by the spirit of analytical textile art, a substantial part of her works is of analysing kind in spite of the fact that this art started in a period prior to the revolution of the genre and that she herself studied with a prominent personality of the Hungarian Gobelin art, Noémi Ferenczy. But her fidelity to this old and nowadays again florishing art is proved by her earlier tapestries, the ***Prayer Rug*** series and the ingenious and playful ***Production Gobelin*** (1986) and others exhibited here in the Lajos Street. In the previous decade when the textile of the time dealt with the staple fibre, with weaving either as an act or as pure idea a considerable part of the artists – mentioning just those of her generation: ***Gábor Attalai, Zsuzsa Szenes, Margit Szilvitzky*** – engaged under the impact of avantgarde in drawing. This happened to Gizella Solti too and it is demonstrated by the substantial collection of her drawings displayed in the exhibition, the bulk of which is made up of carbon print-experiments akin to those of ***Miklós Erdély,*** pseudo drawings, the records of the marks left by the freely running pencil, textile-structure imitations (***Textile-graphic I–II,***1976). The high quality "carbon paper types",

„Kísérleti textilművészet: olyan termékeket hoz létre, melyek a textil meghatározásában rejlő anyagi, technikai és funkcionális feltételeket megváltoztatják.

Célja a textil új értelmezése, a fogalom újradefiniálása.

Anyag. Bármi lehet, ami szálként alakítható és alkalmazható."

(Beke László: Textil a textil után)

"Experimental textile art: it brings forth products that change the material, the technical and the functional conditions implied in the definition of textile.

It aims at the reinterpretation and redefinition of the concept.

Material. It can be anything that is possible to shape and to apply as fibre."

(László Beke)

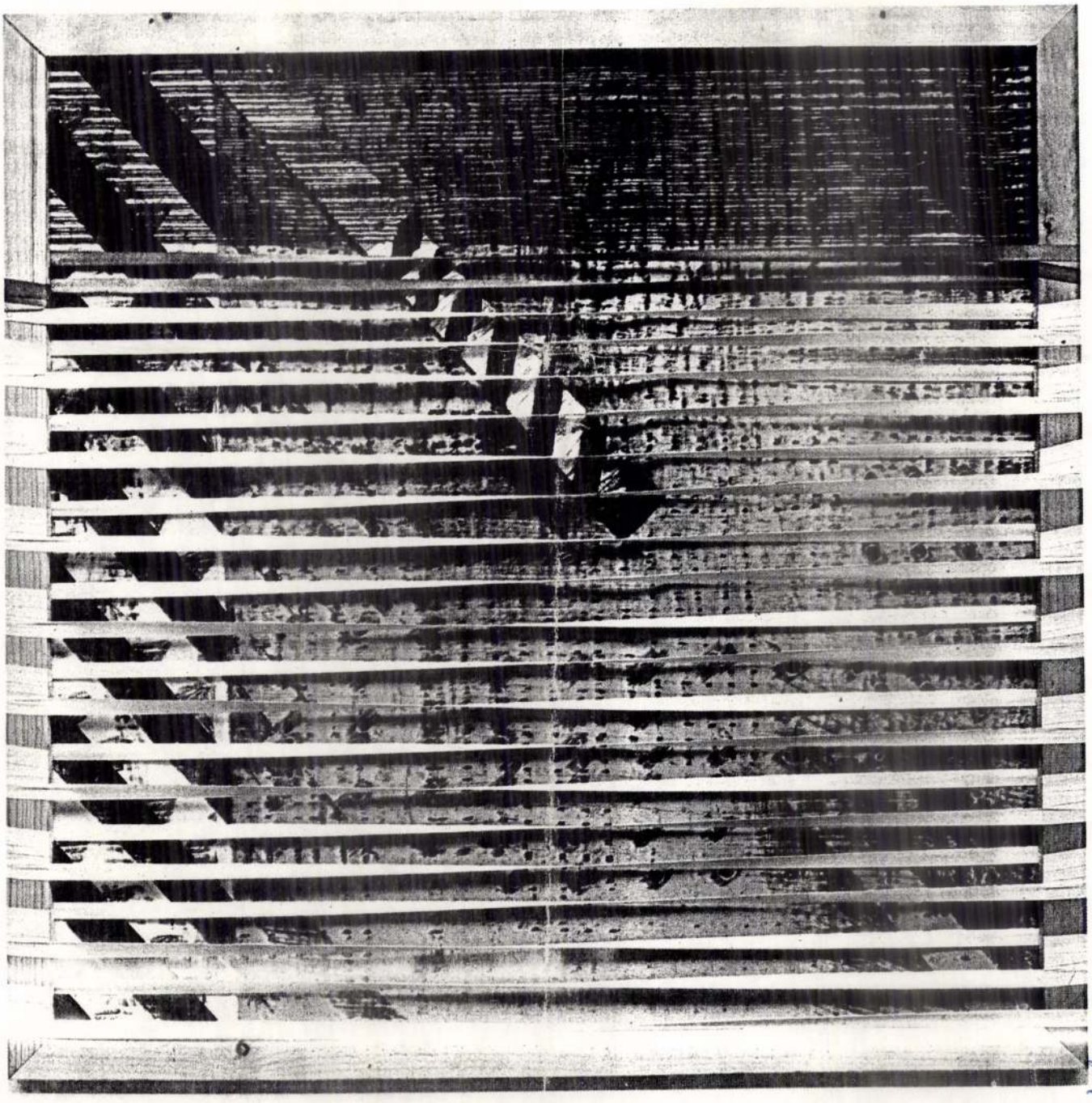

9421469 AKAPRINT

SZÉCHENYI · IRODALMI · ÉS · MŰVÉSZETI · AKADÉMIA

· 1992 ·

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁS HELYE:

BUDAPEST GALÉRIA
KIÁLLÍTÓ HÁZA

III. LAJOS U. 158.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1994. MÁJUS 26-TÓL JÚNIUS 26-IG

HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 10—18 ÓRÁIG

A BUDAPEST GALÉRIA

VALAMINT

A SZÉCHENYI IRODALMI
ÉS MŰVÉSZETI AKADÉMIA

MEGHÍVJA ÖNT

SOLTI GIZELLA és SZENES ZSUZSA

GOBELINMŰVÉSZEK

AKADÉMIAI SZÉKFOGLALÓ KIÁLLÍTÁSÁRA

1994. MÁJUS 26-ÁN 17 ÓRAKOR.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

KORNIS MIHÁLY

ÍRÓ

Solti Gizella

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960–1980
Tevan 1994

) x 190 cm, 4-es
:., alatta védjegy.,
ıgnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ég.

: x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szőtte
a. Tímár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
g.

ok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

:

78. 130 x 195
b.f. HL CM
t
on.

) x 600 cm, 4-es
4. Szőtte Hidvégi

ibor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
IJ SZE, szőtte
lye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
in Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
ánosné: 4., 12., 13.,
32. id.
cs Ferenc: 2.
Susits László: 17.
nyi Gyuláné: 35.

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

Solti Gizella

Solti gizella

SOLTI GIZELLA

Gobelinművész, gobelinszövő

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal a magyar építészeti kultúra őre és mentője. A barokk homlokzat (amely közel áll az egykori középkori királyi pénzverőházhoz és a Szent Miklós dominikánus kolostor-maradványokhoz), mint a legtöbb homlokzat a várban, nagyméretű belső tereket és nem mindig látható középkori részleteket rejt.

A kiállítóteremként, galériaként funkcionáló barokkori boltíves pince - kisméretű földalatti téglaterem - „intimus" jellegű és ideális találkozóhely és koincindens impulzus két különös művésznek.

E patinás, műemlékileg védett épületben egy patinás kiállítás mutatkozik be. Solti Gizella és Gajzágó Sándor két öntörvényes és különleges művész együttgondolkodása, együttmozdulása egy nagyvonalú pillanat, egy nagyvonalú lehetőség, ahol a művészek lelkülete, a művek egyénisége és a hely szelleme egymást erősítve érvényesülhetnek.

Solti Gizella gobelinművész intellektuális lénye, érzékeny, befelé forduló személyisége, impulzív szellemisége izgató és lebilincselő hatású.

A művész a legtradicionálisabb gobelintechnika mestere, de paradox módon gyakran időz el s mereng más műfajokban, tágítja a szakmai határokat és a műfaji korlátokat.

Szövése bravúros és virtuóz, de anyag- és formaválasztásában és tartalmi elképzeléseiben is rendszeresen meglökkentő ötleteket, sajátos megoldásokat produkál.

Már klasszikus gobelinjein is gyakran látszólag oda nem illő nonkonform anyagokat használ, vagy különös anamorf formákat szó.

Amikor hagyományos szövésmódot alkalmaz, akkor gyakran kettőzi műveit - kisebb gobelinjeit sokszorozza, sorozatokat hoz létre, ismétel.

A művész különös vidámsággal és biztonsággal nyúl más anyagokhoz. Frottázsai, papírplasztikái, papírdomborművei (papírszobrai), színezett újságkivágásai, papírapplikációi, vázlatai üdítő színfoltok és finom mesterdarabok.

S mégis mindegyik műve között egy különös összefonódás, összekapcsolódás, összecsengés érződik. Ez Solti Gizella differenciált és önmagához hű személyisége, kalandozó kedve, szuverenitása, amely a külső impulzusok mellett elsősorban saját szellemiségéből táplálkozva fogalmazza meg művét.

A gobelintervező a szövő legutóbb látható nagyformátumú, hímmikus triptichonján - nagyméretű opuszán a legősibb szövésmódhoz nyúlt vissza. Szövött harmasoltár egy elegáns, impozáns mű, egy nagy vállalkozás egyik darabja.

Ezúttal a művész a szövött harmasoltár inspirációjára egy öt részből álló, tenyérnyi gobelinsort szőtt. Mindegyik mű mérete megegyezik kezének nagyságával. Ez az öt ékszer, öt díszdarab, öt miniatűr a nagy triptichon hangulatának lenyomata, visszaidézése.

A művésznél a már sokszor látott függőleges csíkozás (csíkozottság), függőleges „húrozás", a vertikális elemek hangsúlyozása ezeken a tenyérnyi gobelineken ismét megjelenik.

A nyolcas felvetéssel szőtt fél singnyi munkák olyanok is, mint kicsiny építészeti iniciálék, amelyek miniatűr oszloprendeket, apró kapuzatokat rejtenek, jeleznek. „Nyugat ízlése keveredik Kelet ábrándos képzelődésével."

Keleti kultúrák szegmentumai, vagy díszes barbár áldozati oltárok, totemoszlopok, oszlopdarabok, pillérek, gömbökben végződő architrávok, s más egzotikus architektonikus részletek olvashatók ezeken a világítóan, vibrálóan színes textil miniatúrákon.

A karakteres arab számok, a váltakozó színek, a repetíció korábbi hangulatokat kontaminál. Egy tenyérnyi gobelin egy hét alatt készülhet, aszkétikus magatartással és végtelen türelemmel.

S hogy teljes legyen az átjárás az anyagok s a műfajok között, említeni lehetne a művész egyik rendkívül izgalmas, néhány óra alatt készült munkáját.

A cári család arcképcsarnoka (portrépanoptikuma) a római nőarcokhoz, császárportrékhoz, papírszobrokhoz, s az arccá, arculattá formált tájhoz, a színes selyempapírokkal tarkított területekhez a szigligeti anzixokhoz kapcsolható.

A papírszalon tapétázott falán függő papírportrék kis újságpapírkivágások, amelyeken a rózsaszínű ceruza, kréta satírozása alakokat tüntet el - míg a szabadon, érintetlenül hagyott figurák színte fehéren világítanak.

A papírfalon lógó festményszerű képecskék az utolsó orosz cárt (tsar, császár),II. Miklóst és családját mutatják.

Ez a vidám papíremlékmű, papírgondolat, papírajándék egyik bizonyítéka annak, hogy hogyan alkot a művész egyedit, különlegeset és egyenértékűt a különböző műfajokban. Legyen az hagyományos, gobelintechnika, vagy egy gyors kreatív gesztus az egy napig élő újság, napilap papírjából.

Jóry Judit

SOLTI GIZELLA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltész Albert

KELET-MAGYARORSZÁG
1968 APR 30

1021

Ötödik állomására — a nyírbéltéki művelődési házba — érkezik május elsején Soltész Albert festőművész és grafikus negyven műből álló vándorkiállítása.

1-jéig mindennap 9-től 19 óráig.)

SOLTI GIZELLA Munkácsy-díjas iparművész munkáiból nyílt kamarakiállítása az Új Művészet Alapítvány alkotóházában Gödöllőn. A kiállítás pénteken, szombaton és vasárnap 15-től 19 óráig látogatható szeptember 30-ig.

NÉPSZABADSÁG
2000 jún 6

mintegy az áthatolás és egybefonódás jelensége folyamán a kép tükröződéssé válik, tárgya pedig: a festő képmása. A tükröződés során állandóan lebomlanak és újraalakulnak a formák, amelyeket a fény szül. Nos, a galéria kiállításán alkalmunk nyílik szemügyre venni e fantasztikus folyamat néhány mozzanatát.

P. Szabó Ernő

Film

A BIRODALOM VÉDELME
Angol film

Őszintén szólva ennek az 1986-ban készült politikai kriminek minden egyes kockája gyanúsan ismerős lesz az e műfajban járatos nézőknek. Az érzékcsalódásnak rendkívül prózai oka van: David Drury rendező újból elővette a hatvanas évek olasz címkéjű, akkoriban újdonságszámba menő politikai akciófilmjeinek bevált sémáit. Az angol környezetbe átültetett történet a magányos újságíró és az információkat államérdekre hivatkozva, jogtalanul elhallgató titkosszolgálat párviadalát dolgozza fel, egészen a színtiszta igazság napvilágra kerüléséig. Húsz év alatt persze sokat változott körülöttünk a világ. „Ugyanaz" a film ma már másképpen hat. Nemcsak arról van szó, hogy az igazságot kérlelhetetlenül kutató tollforgató iránti csodálatunk hagyott alább, de a sajtó és a hatalom viszonyáról matematikai precizitással kidolgozott filmbeli képletben sem hiszünk már annyira. Miközben minden tiszteletünk a manipulációktól mentes, az ügy érdekében még az életét is kockára tevő és megdicsőülve elbukó zsurnalisztáé, mégsem szabadulhatunk attól a gyanútól, hogy *A Birodalom védelme* inkább a tegnap, mint a ma politikai krimije.

David Drury a szövevényes rejtély tálalásakor egyébként nem fukarkodott az egyre szenzációsabb és mind bonyolultabb részletekkel. A pikáns sztorinak induló újságcikkből a szemünk előtt lesz — mellesleg több ember váratlan halálát is okozó — nemzetközi skandalum.

Az igazsághoz tartozik, hogy a maga választotta keretek között *A Birodalom védelme* című film minden lehetőséget kiaknáz. Akciók és ellenakciók, az újságírómunka apró kulisszatitkai, a kiismerhetetlen hatalom gátlástalan megtorló intézkedései, a kulcsjeleneteket aláfestő, sokat sejtető zene mind-mind helyet kaptak ebben a másfél órában.

Gáti Péter

FEKETE ÖZVEGY
Amerikai film

Miután Bob Rafelson alkotói nyilatkozatát is elolvastam, kiderült, tulajdonképpen egy igen izgalmas filmet láthattam. A moziban ugyan még csak érdekes és jó ízléssel elkészített kriminek tűnt, amiben egy rendőrnő üldöz egy milliomos férjein sorozatosan túladó özvegyet, a rendező azonban azt állítja, hogy emögött kétféle nőiség egymásnak feszülése és voltaképpen a két főszereplő nem tudatosított szexuális vonzalma is megbújik.

Nos, az ilyen pszichoanalitikus sugallatokra feltehetően Amerikában harapnak jobban, de meg kell adni: Rafelsonnak sikerült végig egyensúlyoznia az intellektualitás és a krimi között. Köszönheti ezt részben az alapötletnek, ami a bűnt a nemiséggel úgy hozza össze, hogy attól minden valamirevaló producernek felcsillanna a szeme. Tudnivaló továbbá, hogy két, eltérő fegyverekkel küzdő nő mindig is jól mutat a filmvásznon, és Kirk Douglast továbbgondolva nemcsak az Erény, de a Bűn is fotogén. Debra Winger és Theresa Russell párosa még a pszichopatologizáló dupla feneket is képes hitelesíteni, még az amerikai filmekben is szokatlanul intenzív színészi játékban lehet részünk, amihez külön ízként járul, hogy az epizódszerepeket is olyanokra osztották, mint Dennis Hopper vagy Sami Frei.

De visszatérve a történethez: ha én lennék a fekete özvegy (na, nem a pók, merthogy a cím is finoman kétértelmű), én már egy-két férj likvidálása után leálltam volna. Megelégednék azzal a pár millióval, ami addig jutott, és az újabb gyilkosságokkal nem szolgáltatnék dramaturgiai alapot ahhoz, hogy a körmönfontan szépséges (figyelem, ez az új hollywoodi fazon!) Alex gyanút foghasson, és a krimi ezzel egészen a lebukásomig lendüljön előre. Persze akkor már nem is én lennék a fekete özvegy, és az a film sem lenne ez a film.

Torma Tamás

MAGYAR VÉDANGYAL

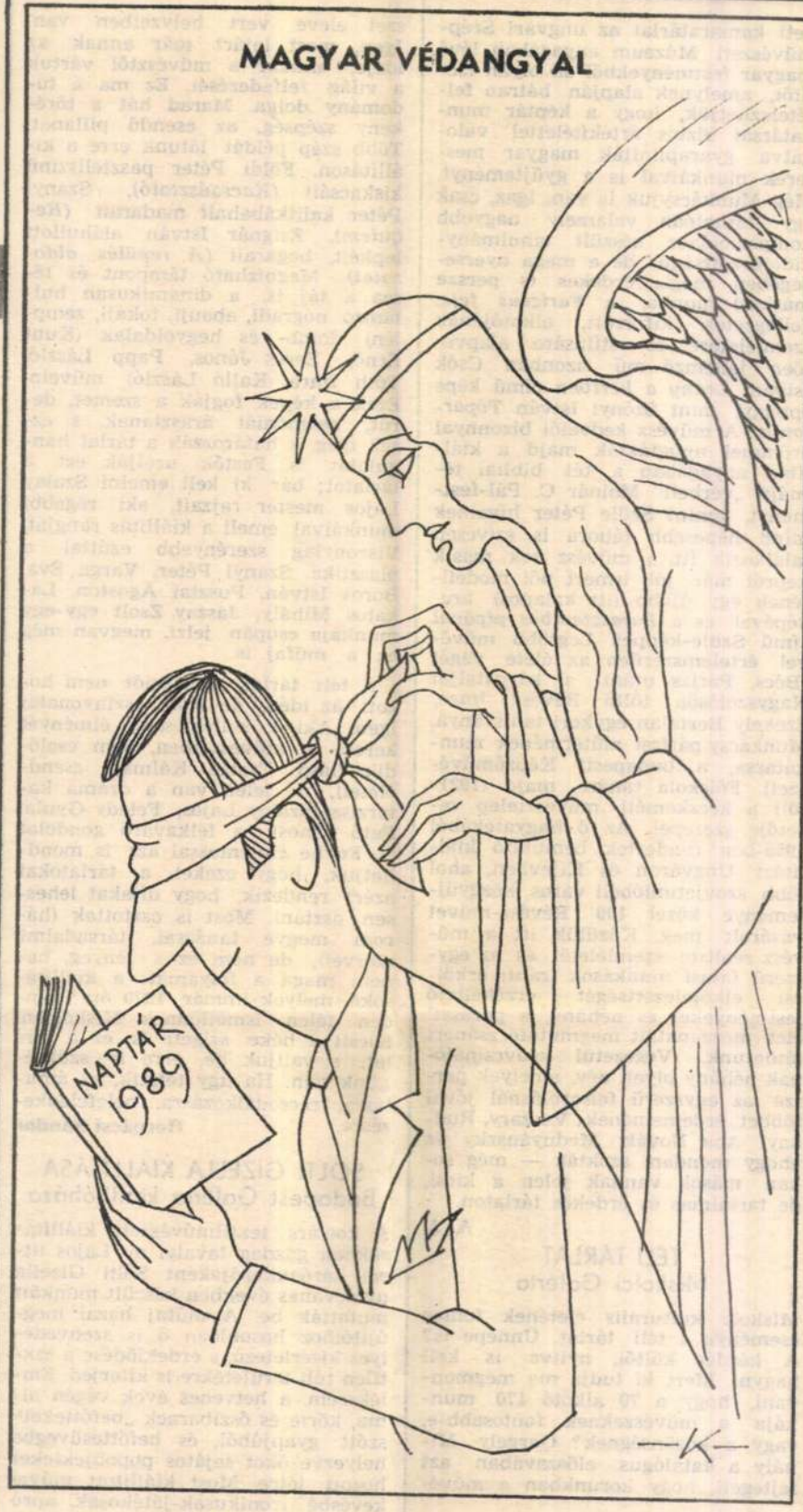

Folyóirat

SZÁZ FÓRUMOT, EZERET
Külváros

Vajon létezhet valódi érdekvédelem a helyi nyilvánosság őszinte fórumai nélkül? (Talán nem véletlen, hogy a diktatúrák mindig a helyi tömegkommunikációs eszközök cenzúrájával kezdődnek és betiltásukkal folytatódnak.) Lapunk már tíz évvel ezelőtt is üdvözölte az úgynevezett nyitott házakat, ahol például a tanácsülések jegyzőkönyveit bárki elolvashatta. Köszöntöttük a bakonyoszlopi, dombóvári, csurgói kalendáriumokat, az újjáéledő lokálpatriotizmus első és óvatos üzeneteit. S örömmel mutatjuk be most Pécs-Meszes és Pécsszabolcs havonta megjelenő lapját, a KÜLVÁROS-t, amely a többi frissen kiadott újság vagy műsorfüzetnek álcázott híradás közül is kiemelkedik. „Ez itt a külváros népének hangja, a koránkelőké!" — hirdeti a lap, és ez a harsány érdekvállalás jellemzi minden írását. Nyíltan szólnak a cikkek a helyi gondokról: megkésett gázprogramról, ellumpenesedésről, kilakoltatásról, bányászsztrájkról, de még egy helybéli gyerekkínzóról és a kenyérgyári titkos szerelemről is. A közvetlenül húsba vágó problémák mellett a Külváros helyt ad a legizgalmasabb országos ügyeknek. Oyan sajtóorgánumokból szemelget, amelyhez a helybéliek nemigen juthatnak hozzá. (Mind nagyobb szükség volna egy országos tallózásra! Gyorsra, aktuálisra, népszerűre. Üzletnek sem lenne rossz.)

Ami egyedülálló: ez a helyi lap második próbaszámában közli a Fidesz programtervezetének egy fejezetét, a Szárszó '88 záródokumentumát és a Magyar Demokrata Fórum alapítólevelét.

„Úgy véljük, a külváros népének is joga van a tájékozódáshoz, hiszen nem alacsonyabb rangú állampolgárokról van szó, akik helyett mások döntik el, hogy mit olvassanak..." — írják a szerkesztők. A vékony lap, bár tizenkét forintba kerül, minden bizonnyal hamarosan hiánycikk lesz, mert nincs drága újság, csak az árához képest *érdektelen*.

Nógrádi Gábor

ÚJ TUKOR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **FEKETE SÁNDOR**
Főszerkesztő-helyettesek: **GYURKÓ LÁSZLÓ, KOROSPATAKI KISS SÁNDOR**

Olvasószerkesztők: BÉRES ATTILA, GERA MIHÁLY
Képszerkesztő: KELETI ÉVA

Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Kiadja: **PALLAS LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11. 1906
Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT**, a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

88.2212 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **SZLÁVIK ANDRÁS** vezérigazgató.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) Budapest XIII., Lehel u. 10/A. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120,— Ft, fél évre 240,— Ft, 1 évre 480,— Ft.

Színház

BOLHA A FÜLBE
Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház

Feydeau-val nem nehéz jó estét szerezni a közönségnek. A francia bohózatíró olyan fokon volt mestere a szakmájának, hogy művei minden körülmények között betakarítják a sikertermést. Ha egy színház műsorra tűzi a *Bolha a fülbe* című darabot, az minimális befektetéssel is jól megtérülő vállalkozás. Talán még oratorikus előadásmódban is ülnének a poénok és kacagna a nézőseregre.

És mégis: egy jó Feydeau-előadás létrehozása nem könnyű dolog. Nagy szakmai biztonságot, technikai tudást, egyszóval tökéletes profizmust követel. A bohózat akkor jó, ha fergeteges. Ehhez viszont könnyedén, olajozottan, flottul kell peregnie. A Merő Béla rendezte zalaegerszegi Bolha a fülbe azonban izzadságos, esetlen, ügyetlen. Már a játéktérrel is gondok vannak: a Langmár András tervezte díszlet nehézkesen működik. Pedig egy Feydeau-bohózatnál elengedhetetlen, hogy a tárgyak is hibátlanul végezzék a dolgukat. Az például lehetetlenség, hogy az összevissza rohangálni köteles szereplők alig nyitható ajtókkal bajlódjanak. Egyébként ők, a színészek is elakadoznak ezen a terepen; játékukban kevés az elegancia és a stílusismeret. A kettős főszerepet megformáló Rácz Tiborra sem Victor-Emanuel, sem Poche figurája nem illik igazán. Valahol félúton van kettejük között, nem átütő egyik alakítása sem. Jó benyomást kelt temperamentumos szépasszonyként Fekete Gizi, valamint a színészi rutinnal és élvezettel komédiázó Hetényi Pál, s a szabályos karaktert formáló György János.

Stuber Andrea

Kiállítás

MAGYAR MŰVEK AZ UNGVÁRI SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN
Szovjet Kultúra és Tudomány Háza

A Képzőművészeti Kiadó gondozásában *Mányokitól Aba Novákig* címmel, a Szovjetunió közgyűjteményeiben lévő magyar műalkotásokat rendszerezve bemutató kötet megjelenésének alkalmából rendezett kamaratárlat az ungvári Szépművészeti Múzeum anyagában lévő magyar festményekből ad olyan ízelítőt, amelynek alapján bátran feltételezhetjük, hogy a képtár munkatársai biztos értékítélettel válogatva gyarapították magyar mesterek munkáival is a gyűjteményt. Még Munkácsyjuk is van, igaz, csak egy láthatóan valamely nagyobb kompozícióhoz készült tanulmánykidolgozottságú, de a maga nyerseségében mégis érdekes (s persze márkás) munka, a *Farizeus feje*. Jellegzetes, kiforrott, alkotójának szemléletére és stílusára alapvetően jellemző mű azonban Csók István *Leány a kertben* című képe éppúgy, mint Szőnyi István *Tópartonja*. A művész kedvelői bizonnyal örömmel nyugtázzák majd a kiállítás anyagában a két bibliai témájú „vérbeli" Molnár C. Pál-festményt, amint Szüle Péter híveinek mind népesebb tábora is szívesen találkozik itt a művész sok másik képről már jól ismert női modelljének egy újabb (itt kalapos) arcképével és a *Parasztember pipával* című Szüle-képpel. Legtöbb művével értelemszerűen az élete végét (Bécs, Párizs után) a kárpátaljai Nagyszőlősön töltő Révész Imre, Székely Bertalan egykori tanítványa, Munkácsy párizsi műtermének munkatársa, a budapesti Képzőművészeti Főiskola tanára, majd (1921-től) a kecskeméti művésztelep vezetője szerepel. Az ő hagyatékából 1955-ben rendeztek bemutató kiállítást Ungváron és Kijevben, ahol több szovjetunióbeli város közgyűjteménye közel 100 Révész-művet vásárolt meg. Közülük itt a művész realista szemléletét és az egyszerű falusi munkások iránti erkölcsi elkötelezettségét érzékeltető festményeket és néhány, a paraszti élet mozzanatait megmutató zsánert láthatunk. Végezetül kedvcsinálónak néhány olyan név, amelyek persze az egyszerű felsorolásnál jóval többet érdemelnének: Vaszary, Rudnay, Aba Novák, Mednyánszky és ahogy mondani szokták — még sokan mások vannak jelen a kicsi, de tartalmas és érdekes tárlaton.

A. J.

Jelenet a zalaegerszegi előadásból

TÉLI TÁRLAT
Miskolci Galéria

Miskolc kulturális életének fontos eseménye a téli tárlat. Ünnepe is? A kérdés költői, nyitva is kell hagyni. Mert ki tudja ma megmondani, hogy a 70 alkotó 170 munkája a művészeknek fontosabb-e, vagy a közönségnek? Gergely Mihály a katalógus előszavában azt fejtegeti, hogy korunkban a művészet eleve vert helyzetben van. Igen, mert lejárt már annak az ideje, amikor a művésztől vártuk a világ felfedezését. Ez ma a tudomány dolga. Marad hát a törékeny szépség, az esendő pillanat. Több szép példát látunk erre a kiállításon. Földi Péter pasztellszínű kiskacsáit *(Kacsaúsztató)*, Szanyi Péter kalitkábahalt madarait *(Requiem)*, Zsignár István aláhullott lepkéit, bogarait *(A repülés áldozatai)*. Megbízható támpont és téma a táj is, a dinamikusan hullámzó nógrádi, abaúji, tokaji, zempléni domb- és hegyoldalak (Kunt Ernő, Seres János, Papp László, Tóth Imre, Kalló László) művein. Ezek a képek fogják a szemet, derűt, harmóniát árasztanak, s ezzel meg is határozzák a tárlat hangulatát is. Festők uralják ezt a tárlatot; bár ki kell emelni Szalay Lajos mester rajzait, aki régebbi munkáival emeli a kiállítás rangját. Viszonylag szerényebb ezúttal a plasztika. Szanyi Péter, Varga Éva, Boros István, Pusztai Ágoston, Lakatos Mihály, Jászay Zsolt egy-egy munkája csupán jelzi, megvan még ez a műfaj is.

A téli tárlat szenzációt nem hozott az idén, de szolíd színvonalat igen. Aki a kellemesség élményét keresi a művészetben, nem csalódik (lásd Csabai Kálmán csendéletei), de jelen van a dráma katarzisa (Szalay Lajos, Feledy Gyula, Pető János), a felkavaró gondolat is. Enyhe cinizmussal azt is mondhatjuk, hogy ezeket a tárlatokat azért rendezik, hogy díjakat lehessen osztani. Most is osztottak (három megye tanácsai, társadalmi szervei), de nem ez a lényeg, hanem maga a folyamat: a kiállításoké, melyek immár 1970 óta minden télen ismétlődnek Miskolcon. Kicsit a béke szigete is ez a tárlat, s valljuk be, erre is szükségünk van. Ha úgy tetszik, az ámulásra, rácsodálkozásra, belefeledkezésre.

Horpácsi Sándor

Szalay Lajos rajza

SOLTI GIZELLA KIÁLLÍTÁSA
Budapest Galéria kiállítóháza

A kortárs textilművészeti kiállításokban gazdag tavalyi év Lajos utcai záróakkordjaként Solti Gizella nyolcvanas években készült munkáit mutatták be. A műfaj hazai megújítóihoz hasonlóan ő is szenvedélyes kísérletező, s érdeklődése a textilen túli területekre is kiterjed. Emlékszem, a hetvenes évek végén alma, körte és őszibarack „befőtteket" szőtt gyapjúból, és befőttesüvegbe helyezve őket sajátos popobjekteket hozott létre. Most kiállított művei kevésbé ironikusak-játékosak, apró írógéprajzai, indigótípiái, színes frottázsai megkapó lírai érzékenységről tanúskodnak. Ilyen darab például a Román György emlékének szentelt kis dörzsrajz, de a nagy textilképeken is érződik a finom koloritok, rezignált hangulatok iránti vonzalma. *Éden* című, kifakult reneszánsz várospanorámákra emlékeztető faliszőnyegét három változatban is megcsinálta: egyiket vegyes technikájú kolázzsá fejlesztette tovább, Jim Jarmusch fekete-fehér filmvilágát megidézve *(Idegenebb az Édennél)*.

Írógépgrafikái vizuális költészeti alkotásként is felfoghatók, akárcsak a kiállítás legérdekesebb darabja, az *Ipar/vers/88* című „textilmunka", melyben a szövés alapanyagainak kifésüléséhez használatos ipari segédanyagot, a kártolócsíkot használta fel, ötven egyforma méretű, nehéz csíkot függesztve egymás mellé, betűkre, sorokra és oszlopokra bontva Petőfi *Nemzeti dal*ának szövegét.

Boros Géza

Solti Gizella textilje

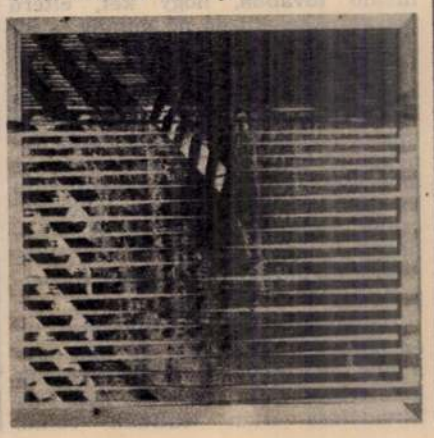

ÖNARCKÉP
Szentendre, Műhely Galéria

Több mint egy évtized telt el a Szentendrei Műhely Galériában látható első és utolsó Vajda Lajos-önarckép elkészítése között. Az első ceruzarajzok a tizenhat éves Vajdát ábrázolják, 1924 márciusában készültek Szentendrén. Az egyiken kalapban, a másikon sapkában örökítette meg magát, a stílusban, beállításban nem találunk semmi rendkívülit, de az érzelmi állapot visszaadása, az arc modellálása kimagasló tehetségről árulkodik. A kiállítás utolsó önarcképei 1935—37-ben készültek: 1935 körüli a *Fekete önarckép*, körülbelül két évvel később a *Kettős önarckép*. Az előbbi a szerb—bizánci kultúra értékeire, az ikon művészetére figyelő Vajdáról beszél, az utóbbi a „konstruktív szürrealista sematika" kidolgozójáról. A két időpont között a művész fantasztikus utat járt be, s ha lépésről lépésre nem is vehető szemügyre ez az út, iránya tökéletesen megrajzolható az önarcképek segítségével. Különösen akkor lenne persze igaz ez a megállapítás, ha a „nagy" önarcképek közül több szerepelne ezen a tárlaton, ha itt lenne mondjuk a *Felmutató ikonos önarckép*... De teljes fölsorolásra vállalkozni lehetetlen, hiszen Vajda számszerűen is sok önarcképet készített; számára, aki a szubjektív és objektív tartalmak tökéletes ötvözésére törekedett, ez a műfaj különösen fontos lehetett. Mezei Árpád egyik írásában a vízben való tükröződéshez hasonlítja a folyamatot, amelynek során,

Vajda Lajos rajza

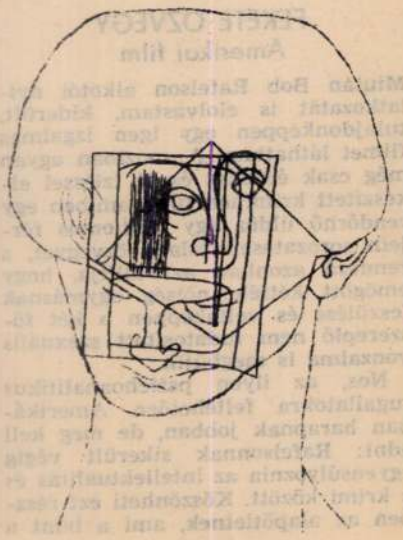

Scitti Gizella

Magyar Iparművészet 2003
ezred forduló
224.1.

SOLTI GIZELLA

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN
2003.

50.o
51.l
54.1.

1276. TOLNAY KÁROLY

[redacted]

[P

3,

Mélyen tisztelt Tanár úr,

tegnap feladattam címére uj köny
karácsonyra megérkezik Önöknél.
lekerekíti Bosch és Brugel tanul
németalföldi müvészettörténetet
méltatása az anyagnak ebből a
szempontból megírt néme talföld
itt természetesen nem azt értem
hanem azt az elfogulatlan euro
művei megtestesítenek/.

SOLTI GIZELLA

1955-ben végezte el az Iparművészeti Főiskolát és most szerepel először a nyilvánosság előtt. Ferenczy Noémi tanítványa volt, akitől szellemi örökségként elsősorban két elemet őriz: az emberi figurák határozott rajzi biztonságát, — és a látszólag egynemű felületek sokszínűen vibráló elevenségét. Tanulmányévei óta különösen téma-választó és komponáló készsége fejlődött. Míg mestere élete művének központi témája: „az ember a természetben", — őt érdeklődése a városi élet és az ipari munka ábrázolása felé vonzza. Ez szabja meg művei kompoziciós felépítését is.

Régebbi munkái: „Gyárban" és „Megjöttek a gépek". Mindkettő felépítésén még ott a főiskolai évek emléke. Munkásságában fordulópontot jelentett a szegedi Párt- és Tanácsház számára készülő „Építés" című falkárpit, melyen új hangot üt meg.

A falkárpit kilenc, változatos mozgású emberi alakja, sok-sok téglából rakja a hatalmas épületet, melynek fala csaknem az egész felületet beborítja. Téglakötés rajzi ritmusa, kerék küllői, létrafokok mértani vonalai adják meg a monoton alaphangot, amiből pompás színekben, sugárzó fényekben bontakozik ki az építés diadalmas szimfóniája. Sokat foglalkoztatja a művészt a sík- és térbeli ábrázolás kérdése. Sajátkezűleg szőtt falkárpitjai minden apró részletének lüktető élettelisége ennek a nagy kérdésnek megoldását is keresi.

Az ezévi Lausanne-i nemzetközi gobelin-biennale ennek a művészeti ágnak új kifejezési lehetőségeire irányította a világ figyelmét. Sok nemzet művészei keresik a gobelinművészet újjászületésének kifejezésmódját, — olyat azonban nem találunk közöttük, aki Solti Gizella művészetére hatott volna. Céltudatosan jár saját útján és kívánjuk, hogy ennek ez az út művész-egyénisége legteljesebb kifejlődéséhez vezessen. Legújabb vázlata: „Bohócok", — ismét egy lépés ezen az úton.

SG

SOLTI GIZELLA

És mi az, ami közös

a két művészben ? Közös vonásuk, hogy olyan iparművészeti ágban működik mindkettő, amelyben értékes hazai hagyományra támaszkodhatnak. Ebből nőttek ki, ennek sajátos helyi vonásait fejlesztik munkájukban. Mindkettő vérbeli iparművész, abban a tekintetben is, hogy kifejezésmódjuk szervesen összeforrott anyaggal és technikával. Művészi mondanivalójuk elválaszthatatlan anyaguk és technikájuk sajátosságaitól.

Egységes a két művész mai életünk követelményeinek megértésében is. Munkáik a mához kapcsolódnak, bár más-más módon: egyik inkább kollektív célt szolgáló termék, — másik inkább kis lakószobák számára dolgozik, — de eggyek abban, hogy egyéni vonásokban gazdag, intellektuális jellegű művészetükkel mindenkihez kívánnak szólni. Itt az ideje, hogy eddigi eredményeikkel bemutatkozzanak a közönségnek, hogy további fejlődésükhöz buzdítást és segítő bírálatot kapjanak.

A kiállítást rendezte:
DR. DOMANOVSZKY GYÖRGY
kandidátus

Installáció:
GAUBEK JÚLIA

A bevezetőt írta:
WEINER MIHÁLYNÉ,
az Iparművészeti Múzeum főigazgatója

Katalógusterv:
SZILVÁSY NÁNDOR
Munkácsi-díjas

Tipográfia:
SZANTÓ TIBOR

Foto:
FINTA JÓZSEF

•

A kiállítást megnyitotta:
VILT TIBOR

Felelős kiadó: Dr. Rozványi Márta

1962. XI. — FNYV. 14. — 5611
Felelős vezető: Patyi Árpád

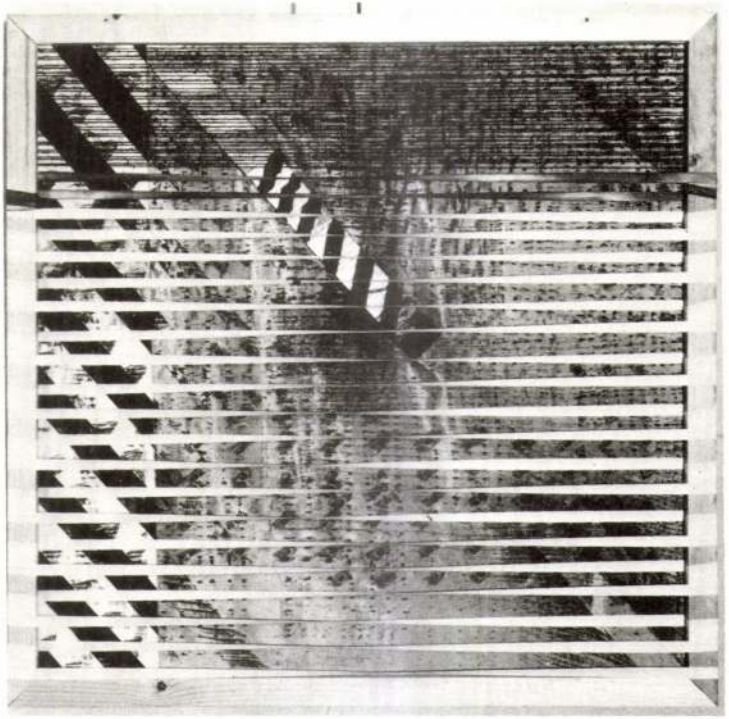

SOLTI GIZELLA

BUDAPEST GALÉRIA

FELELŐS KIADÓ: ZSIGMOND ATTILA FŐIGAZGATÓ
MAHIR – ZALAI NYOMDA ZALAEGERSZEG 88 3904 o

A BUDAPEST GALÉRIA
TISZTELETTEL
MEGHÍVJA ÖNT
SOLTI GIZELLA
TEXTILMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
1988. NOVEMBER 15-ÉN,
KEDDEN 17 ÓRÁRA
A BUDAPEST GALÉRIA
KIÁLLÍTÓHÁZÁBA
(III., LAJOS U. 158.)
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
SZENES ZSUZSA

A KIÁLLÍTÁS
MEGTEKINTHETŐ:
1989. JANUÁR 15-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL
NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

Solti Gizella, Munkácsy díjas textiltervező, kiváló művész 4.) Folytatás
Lóska Lajos: A szál autonómiája.

2. 1795. fém. gér. egyéni technika, 110x90 cm, 1988.

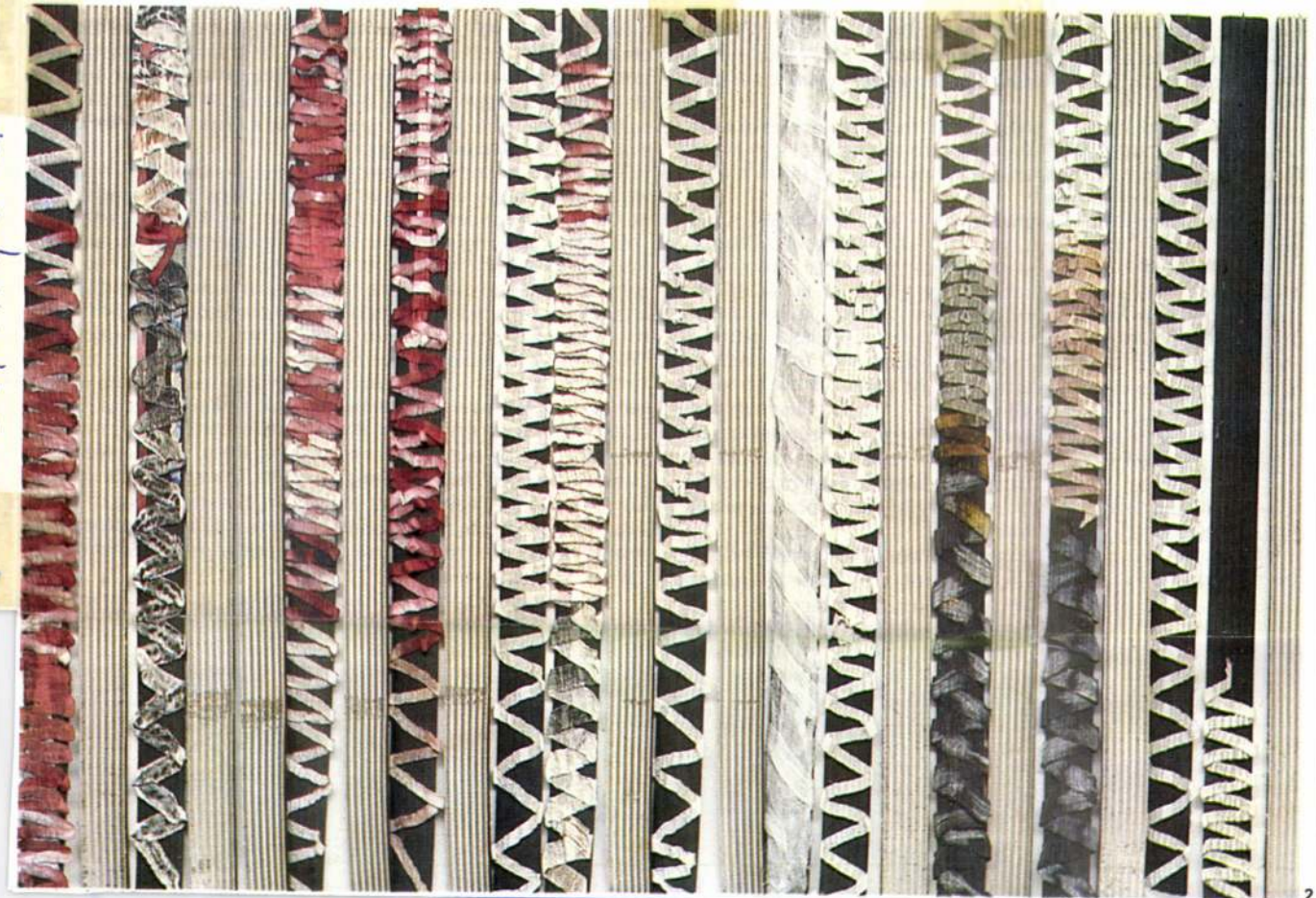

Művészet, 1989, 4 y 25-old.

1/

2

konkrétan Erdély és ***Maure***
éppen úgy eltolt síkokból áll
Keressük Dózsát című grafi
liefje.)

A felsorolt alkotások, ugy
kái, erősen kötődnek a 70-es
gárd áramlatokhoz, elsősorb
mal irányzatokhoz.

A textil alapelemével, a sz
gokkal dolgozik Solti Gizell
számokkal – ***1789, 1795*** –
anyag esése, hajlása, térbe s
sainak egyik legjellemzőbbje
ból összeállított, formáját teki
zített, alul a padlón szabador
napivá teszi a súlyos, durva a
omló, pontosabban zuhanó
és ha összeolvassuk őket, ***Pe***
A felirat betűi, mint az öreg e
nak, időrágtáknak tűnnek,
hiszen a keresztbe futó verss
csak egy betű kerül egymás

Az elemi szálakból felépülő
egyik legpoétikusabb és legfr
(1988). A fakeretre feszített, sz
bogozott, illetve egymás mögött [illegible] elhelyezkedő – lilás, emphasizing the importance of them, is the ***Leaves of grass to***

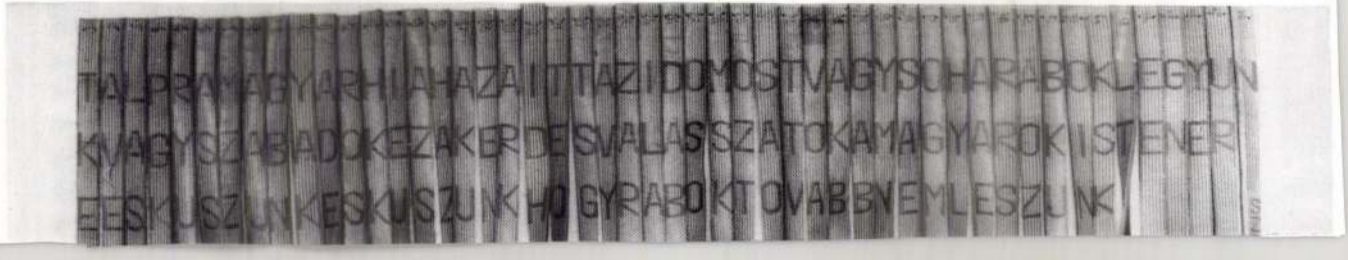

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező, kiváló művész 5. Folytatás.

Lóska Lajos: a szál autonómiája.

3. Ipar/Vers, ipari kártolócsík, 300 x 300 cm 1983. [Részlet].

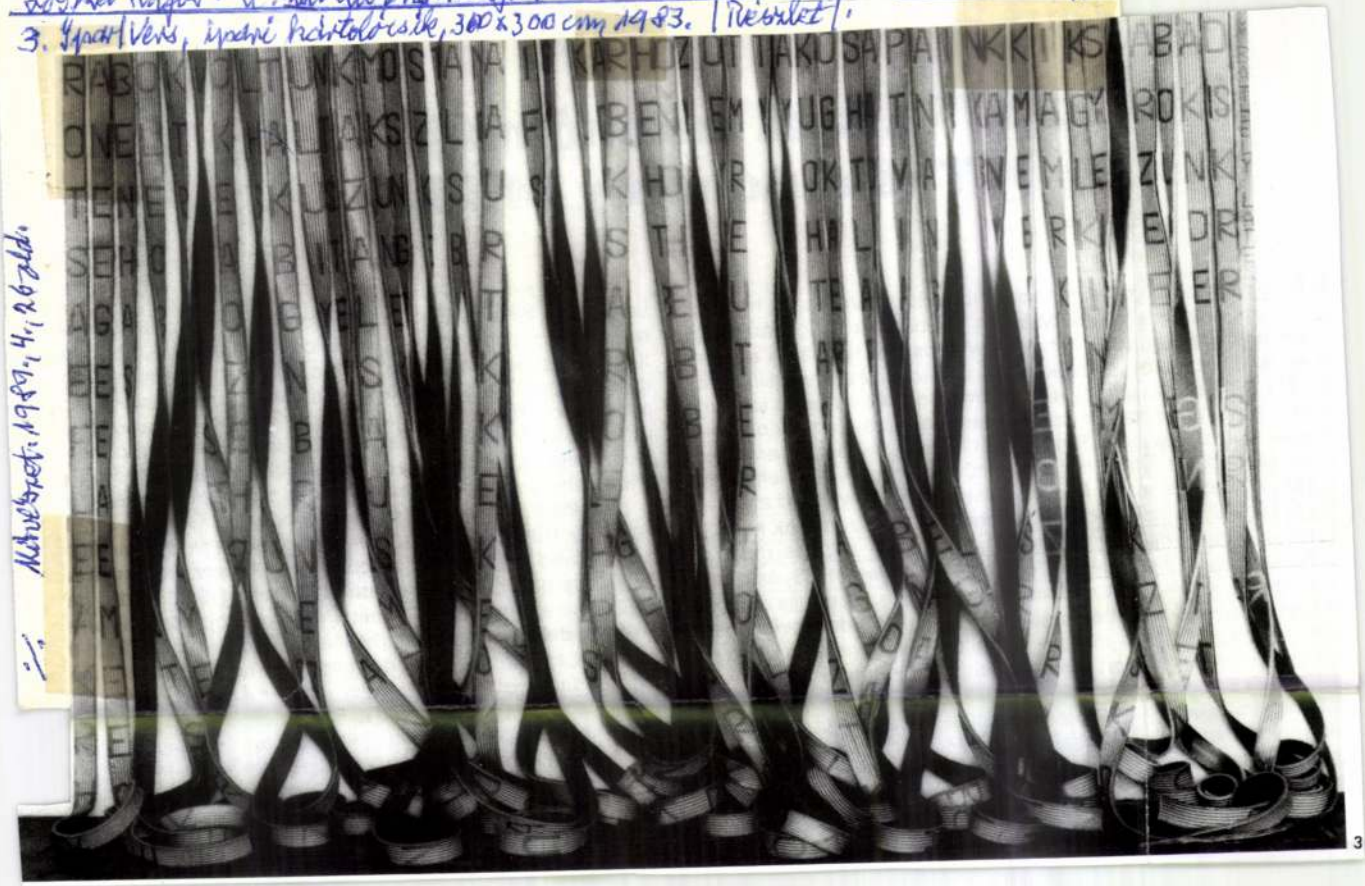

Művészet: 1989. 4. 26 old.

3

Solti Gizellának zön
nézve a ***Lajos utca***
mennyire meghatáro
lélete az azóta eltelt
módját. Solti munkás
befolyásolta, alkotás
hogy a művészet e m
ő maga pedig a m
egyéniségénél, ***Fere***
ma ismét virágzó mű
kárpitjai, ***Imaszőnye***
bemutatott szellemes
A mostanit megelőző
szállal, a szövéssel n
zott, az alkotók na
említsem: ***Attalai Ga***
avantgárd művészet hatására rajzolni kezdett. Ez történt Solti Gizellával is, amit bizonyít a tárlaton felvonultatott jelentős rajzanyag is, melynek zömét az ***Erdély Miklós***éval rokon indigókísérletek, pszeudórajzok, a szabadon futó ceruza nyomának rögzítései, illetve a textilstruktúra-imitációk (***Textilgrafika I–II,*** 1976) képezik. A nívós indigótípiák, írógéprajzok, frottázsok egyértelműen a magyar grafika kísérleti vonulatához kapcsolhatók, konkrétan Erdély és

Margit Szilvitzky – engaged under the impact of avantgar
drawing. This happened to Gizella Solti too and it is demonst
by the substantial collection of her drawings displayed in the e
tion, the bulk of which is made up of carbon print-experiments
to those of ***Miklós Erdély,*** pseudo drawings, the records of the
marks left by the freely running pencil, textile-structure imitations
(***Textile-graphic I–II,***1976). The high quality "carbon paper types"

Solti Gizella, Munkácsy-díjas tetfiltervező kivalé művész.
Lóska Lajos: A szál autohorniája. 7.) Folytatás.
5. Aquincum, üveg, vegyes technika, 67 x 53 cm, 1987.

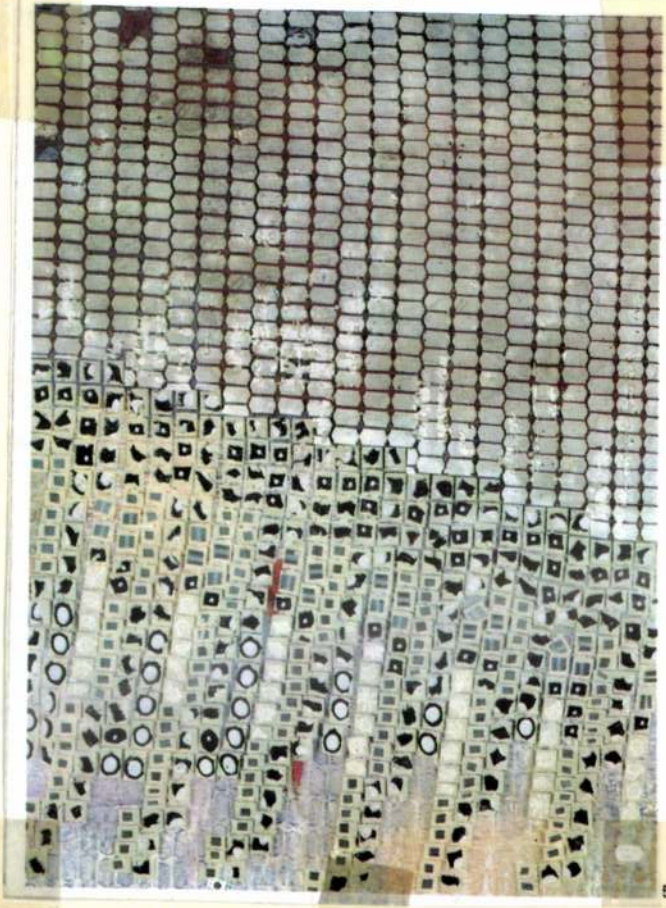

5

Művészet, 1989., 4., 27-old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező kiváló művesz
Lőrka Lajos: A szál, szytonómiája. 6.) Folytatás.
4. Fűszálak Lujzinak, műszál, vászon, fild, 110×80 cm, 1988.

Művészet, 1989., 4., 24-old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textilterverő, kiváló művész 9.) Folytatás.
Lóska Lajos: A szál autonómiája. /Részlet/.

6 Solti Gizella: Ikat, festett pamutszalag, 160 × 90 cm, 1988 (fotók Sulyok Miklós)

Művészet, 1989.; 4.28-ald.

Solti Gizella: Frottázs II/Frottage II, r
Solti Gizella: 1795, fém, géz, egyén
Solti Gizella: Ipar/Vers/Industry/Poe
Solti Gizella: Fűszálak Lujzinak/Le
0 × 80 cm, 1988
Solti Gizella: Aquincum, üveg, vegy

rappos, zöldes – szálak egya
a, de ezen túl kompozíció
ejtelmes természetélményt, s
et sugallják.
A kiállított műveken a szala
neg: nemcsak applikációkén
gymás mellé kötözve, példá
Frottázs II-nek (1988) is m
unka nélküle „csak" egy be
iázott selyemalap elé feszíte
ített faktúrákra, motívumokra
ai azoknak, s a kompozíció e
műalkotás körül.
A művész kiállított gobelinj
asarkú (1982) semleges szín
égével a minimal alkotások
ematikáját, mint megformálá
extilképnek számít, szolid sz
A bemutató legattraktívabb, legszellemesebb, társai közül is kitűnő
alikárpitja a Termelési gobelin volt. Az alapra applikált és abból
eliefszerűen kitüremkedő textiltárgyacskáival egy minitextil tablóra
emlékeztet; és ez természetes is, hiszen Solti jelentős minitextileket
– például ***Befőtt*** – készít. E tárgyacskák önmagukban is élnek, de
ezen a kompozíción éppen egymásra rímelésükkel vagy éppen

These small objects have life on their
their riming to each other or exactly their being very different, and
the rythm of the lines they are organized into that makes them
effective in this composition. This work gives the impression as if
Gizella Solti had made an ironic inventory of mini-textiles against
a plain, neutral, greyish gobelin background.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textilművész kiváló művei 10.) Folytatás (vége!)
Lőrke Lajos: A szál autonómiája.

Curriculum vitae

A Munkácsy-díjjal (1974) és Érdemes Művész címmel (1984) kitüntetett ***Solti Gizellá***nak, a szombathelyi textilbiennálék többszöri győztesének 1962-ben a Fényes Adolf Teremben volt az első önálló tárlata. Ezt követték többéves szünet után 1971-ben a győri Műcsarnokban, 1976-ban a Magyar Nemzeti Galéria Műhely sorozatában, majd a Helikon Galériában (1979), a szófiai Magyar Intézetben (1980), a váci Művelődési Házban (1981), 1982-ben a kőszegi Zwingerben, a Fészek Galériában (1984), a székesfehérvári Színház Galériában (1985) és a jelenlegi, a Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóházában megrendezett tárlatai.

A csoportos bemutatók közül legfontosabbak a szombathelyi textilbiennálék, ennek a sorozatnak rendszeres szereplője és többszöri (1980, 1984, 1986) díjazottja. Ugyancsak gyakran találkozunk műveivel a szombathelyi nemzetközi Miniatűr Textil Biennálékon, vagy az olyan monstre összefoglaló bemutatókon, mint a Műcsarnokban megrendezett Eleven Textil (1988).

Művészet, 1989., 4., 29-old.

Tisztelettel meghívjuk III. 21. szerda
este 6 órára

SOLTI GIZELLA

textilművész kiállítására

Megnyitó: este 6 és 8 óra között

Megtekinthető:

1984. IV. hó 6-ig a Herman Teremben, naponta
délután 2—8 óra között, szombat—vasárnap kivételével.

F. k.: Galambos Tibor — 200 db — 84.02229 Pátria Nyomda

MŰVÉSZETI SZAKSZERVEZETEK SZÖVETSÉGE
FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

DÍJELŐLEGES

SOLTI GIZELLA

Solti Gizella
–Erdély Miklós:
A duplasarkú

sik kritikusa a mű megkapó őszinteségét méltatja, s leszögezi: a film nem egy perverzió történetét beszéli el. Az ember különbözőségére való jogát hangsúlyozza. mely csak egyike azon jogok összességének, amit egy demokratikus társadalom valamennyi polgára számára biztosít.

P. E.

peslapok, bűvös kockák, aktfotók körül folyik a nemzetközi zsibvásár. Miközben a buszokból kiömlő turistacsoportok tagjai fényképezőgépüket kattogtatják, odabent, a Musée de l'Homme hűvös alagsorában Maria Diner született Kovács Mária, az Európa-osztály munkatársa, két bábut öltöztet kalotaszegi népviseletbe.

anúgy mint mi kevesebb a remé szerzésére. Nyo ezelőtt Herman nyaként került magyar népvisel temény régi ge a teljességre tör vették meg, am elé került. Most tolni, de erre lunk is kevés a

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő díjból progresszív jóv.adó és községfejl. hozzá levonására.

Budapest, 197.....

.....
megbízott

.....
megbízó

Solti Gizella

textilos

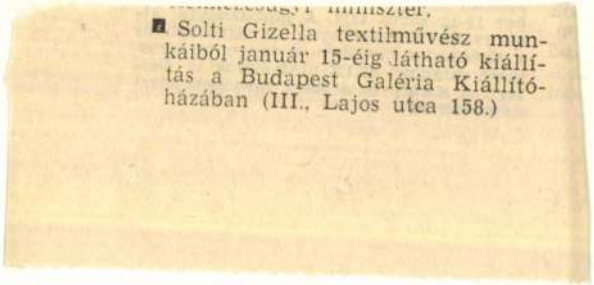

■ Solti Gizella textilművész munkáiból január 15-éig látható kiállítás a Budapest Galéria Kiállítóházában (III., Lajos utca 158.)

Népszabadság, 1988. nov. 23.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelinművész

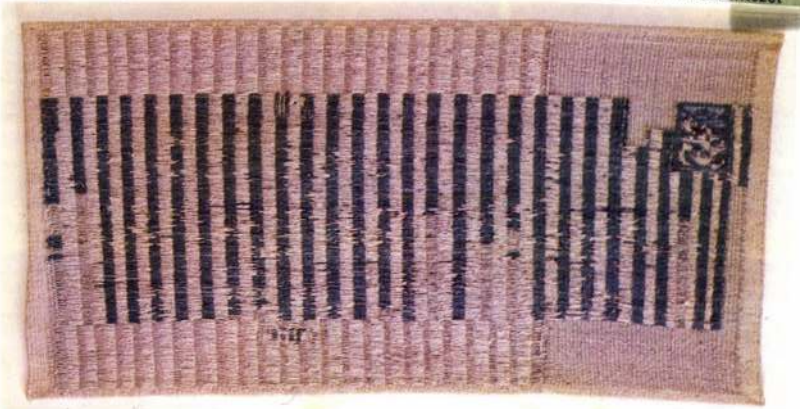

1 Solti Gizella: Imaszőnyeg, gobelin, 100x50 cm, 1978, Helsinki, Magyar Intézet

Művészet, Budapest, 1981. apr.

Rothkót, *Tapies*-t és *Horst Antes*t. Amit tőlük és saját megfigyeléseiből merített, szuverén módon, folyamatos továbblépések során dolgozta fel. Eddigi pályáját kettősség jellemzi: a konkrét nyersanyag plasztikus megformálásával egyrészt ezoterikus, racionalitásra törekvő műveket, másrészt szubjektív indulatok diktálta, hangsúlyosan önkényes kompozíciókat alkot. Nagy energiával, folyamatosan, sokat dolgozik. Napi ujjgyakorlatként tanulmányrajzok sokaságát készíti el, melyek a környező világ állandó megfigyelését tanúsítják. Ennek alapelemeiből építi fel – szó szerint véve is – többségében roppant nagy, de kis méretben is rusztikus és erőteljes műveit, melyek nagy fehér falsíkokra és termekre várnak.

Bakos Katalin

2

2 Solti Gizella: Óriás mag, minitextil, gobelinszövés, 20 cm, 1978, magántulajdon

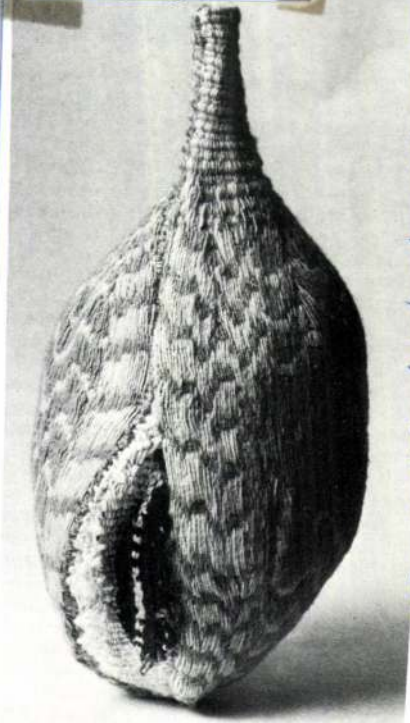

Művészet, Budapest, 1981. ápr. 18. old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelinművész

Szép példája ennek a szükszavúságnak a *Princípium* címet viselő képek sora, ebből valók a már említett Iparterv 68–80 című kiállításon bemutatott képei is. Valamennyi lényegében relief, vászon, fa, kötelek alkotta változatos faktúrájú anyagkombináció, téglalap formátumban, mely finom belső keretelést, szabályos osztást kap. Az a váz, mely a Metamorfózisok színfoltjait gazdagította, itt önálló jelentőségre tesz szert. Igen szuggesztív és gazdag asszociációs lehetőségeket rejt néhány olyan munkája, mely egyesíti a két sorozat vonásait. A *Princípium (Szamuráj)* vörösen izzó színeivel, a két táblát összekapcsoló áttekert göngyöleggel és bőrcsíkkal archaikus tárgyakat idéz. A *Hortobágy* táblája megszerkesztett tárgyszerűségével, anyagaival, színeivel konkrét élményre utal.

Molnár Sándor a jelenkori nonfiguratív művészet által felvetett igen sokféle problémával foglalkozik, a természeti élménynek a látványnál mélyebb megragadásától kezdve a káosz és félelem gáttalan kifejezésén át a racionális rend és egyensúly kereséséig. Munkáiban megtalálhatók az absztrakt expresszionizmus, a szürrealizmus és a minimal art elemei egyaránt. Rokonának érzi – a valóságnak megfelelően – *Bazaint*, *Tobeyt*,

Solti Gizella, Textilművész

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Falon várva

Jó érzékre vall, hogy a *szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálé* szervezői szakítottak a hagyományokkal. Mint a pályázati felhívás mutatja: nem adtak programot az idei kiállítóknak. Okkal. A szakma ugyanis elvesztette egységét. Nem tettre kész. Ma nincs remény a közös fellépésre.

Ami alább következik, az is elsősorban helyzetjelentés.

Megváltozott a textil státusza. Amikor csaknem két évtizeddel ezelőtt a mosani ötvenévesek Textil-Falikép címmel kiállítást rendeztek, azonnal felfigyelt rájuk a közönség. Magától értetődően. Attalai Gábor, Szilvitzky Margit, Szenes Zsuzsa, Szabó Marianne vezetésével olyan szemléletet honosítottak meg, amely nemcsak a szűkebb értelemben vett textil számára volt nyereséges, hanem az egész magyar képzőművészetben is kitűnt eredetiségével és merészségével. A textil mindenütt a világban magára vonta a figyelmet ezekkel az erényeivel. Patinás múzeumok előterébe csalogató jelként ekkor pompás tértextilek kerültek. De nem árt emlékeztetni arra sem: a magyar textil sajátos szecessziója akkor következett be, amikor a hagyományos képzőművészeti ágazatok, főként a festészet művelői unalmas közhelylabirintusokban vergődtek, és hiába keresték, nem találták a kivezető utat.

Megváltozott a textil jellege. Egyszerűsítve, de hangsúlyozva a fejleményeket: a szakma annak idején fellázadt a gobelin ellen, ma viszont a szövött kárpit diadalmas visszatérését ünnepeljük — Pérely Zsuzsa vagy Solti Gizella műveivel. Részletesebben elmondva ugyanezt: a falkép plasztikává alakult. Miközben korábban elképzelhetetlen anyagokat vonzott magához, mindenféle szeszélyes alakzat lett belőle. De ez a múlt. A Savaria Múzeumban most minden csendes. Tértextil mindössze három-négy akad a harminc művet felvonultató seregszemlén. Jelképesnek is felfogható, hogy *Balázs Irén*, aki az elsők között készített merész domborműveket, ezúttal szabályos falképeket állított ki; a *Síkból a térbe* cím arra utal, hogy napjainkban már csak illuzionisztikus plasztika képzelhető el. Valóságos aligha.

Megváltozott a textil összetétele. Nem arra gondolok, hogy olyan jelentős alkotók hiányoznak a biennáléről, mint Attalai Gábor, Szilvitzky Margit, Hübner Aranka, Szabó Marianne. Távolmaradásuk ugyanis — alapvetően — a szemlélet átalakulásával függ össze. A fiatalok tábora és a középnemzedék sem teljes: Droppa Judittól Pérely Zsuzsáig ugyancsak sorolni lehetne a távollevőket. De nincs értelme. Így is kétségtelen: három részre szakadt a szakma. A szövött kárpit megnövekedett szerepéről már szóltam, hadd említsem név szerint most csak a díjazottakat: *Solti Gizellát, Vadász Gábort* és *Pasqualetti Eleonórát*. Ez a kör adja a kiállítók egyharmadát. A régiek tábora még kisebb. Ezt a jelzőt nem minősítésnek szánom: *Szenes Zsuzsa* „*Törékeny*"-nek nevezett hímzés- és gyöngykollázsa üdítő elevenségével a biennálé talán legszebb darabja. De hiába. Mára a tegnapi nyertesek — a *kőszegi Zwinger*ben kiállító *Ardai Ildikó* a mágikus sátrával és *Hauser Beáta* a nosztalgikus szövéseivel — történelmi rekvizitummá fakultak. A tárlat egészét az új expresszionisták, slamposan szólva a firkálók művei határozzák meg. Két művészt említek. *Gulyás Katit*, aki korábban fotósorozatokat készített, és akinek *Tüskék* címmel kiállított idoma érzékletesen jelzi az éles váltást — az objektív tényrögzítésről a szubjektív fikcióra. Talán még nála is jellemzőbb *Soós Tamás* esete. Az ő nevét képzőművészeti kiállításokról ismeri a közönség, rendszeresen szerepelt az új szenzibilitás festőinek csoportos bemutatóin. Textilesként végzett, mégsem renegát. *Barbár fejként* aposztrofált munkája, ez a hatalmas kultikus kegytárgyat idéző firkálmány tökéletesen illeszkedik a textilek sorába. Hiszen sokan csinálnak hasonlót: főként az ugyancsak író *Kass Eszter* és *Székely Kati*. És még több a rokon: a jegyzetfüzetlapokat ragasztó *Kelecsényi Csillától* a drapériát kimerevítő *Gecser Lujzáig*.

A szombathelyi biennálé ma nem közfigyelmet kiváltó szenzációs esemény, inkább derűsen langyos kiállítás — annak meg nem az egyetlen. De hiba volna a seregszemlét pusztán a művek minőségével értékelni. Olykor közepes daraboknak is lehet eszméltető szerepük, mint ahogy a jó művek — nem a nagyok! — sem mindig boldogítanak. Engem tehát nem a vegyes összkép zavar. Éppenséggel ügyes egyenletességre, hibátlan profizmusa, amelyre oly nagy szükségünk volna az élet más területén. Bravúros anyaghasználatával, funkcionális újításaival, stiláris leleményeivel a textil az elmúlt két évtizedben gondolati impulzust adott. Most minderre ő szorul rá.

Vadas J.

12

XXX/32

volna. A hetvenharmas Petőfi-évforduló alkalmával például arra kellett rádöbbennem, hogy a századforduló óta — a helyreigazításra szoruló vagy kiegészítésre váró monográfiákon túl — alig-alig szentelt figyelmet a kutatás a *Felhők* ciklusnak s a hozzá vezető versek rokon tendenciájú vonulatának. (Ha jól emlékszem, azóta éppen Agárdi írt tanulmányt erről a versfüzérről, kár, hogy nem vette föl ebbe a kötetébe.) Ne felejtkezzünk el arról, hogy Petőfi egyik legjelentősebb ars poeticája, a *Dalaim* külön versszakot szentel a lélek „felhőinek"; s ahogy József Attila forradalmi világnézetű költészetéről sem alkothatnánk teljes képet a *Bukj föl az árból* és a vele rokonítható, személyes tragédiát kifejező költemények nélkül, úgy Petőfi-képünk is csonka maradna, ha a magányosság és anarchisztikus világgyűlölet évadán írt verseit elhanyagolnánk.

★

A két világháború közti, baloldali kritikaírásnak valóságos specialistája Agárdi Péter. (Külön könyvet is szentelt már Fejtő Ferencnek.) *A szocializmus mint költészet* fejezetében azt vizsgálja meg, milyen volt József Attila fogadtatása a baloldali irodalmárok változatos színképű köreiben. Érzékenyen különbözteti meg az emigráns kommunista részről jött „szektás-proletkultos kritika" kártékonyan vádaskodó dokumentumait a szociáldemokrata oldalról érkező „szektás-tematikus-agitatív", esztétikai értelemben a naturalizmus normái alapján álló kifogásaitól. Egyik sem jobb a másiknál, de az eszmetörténeti megkülönböztetés ezúttal is arra szolgál, hogy e kétféle tünet esetleges újbóli felbukkanásával a jól megértett tapasztalatok birtokában számolhassunk. Megállapítja és bizonyítja, hogy a legérvényesebb József Attila-képet a „független szocialisták" és a „polgári radikálisok" dolgozták ki.

Van azért itt jócskán kifogásolnivalóm is. „A két világháború közötti marxista kritika" — amit alább a „baloldali kritika" kifejezéssel váltogat a szerző — korántsem ad hiánytalan színképet a pozitívan értékelhető József Attila-kritikák harmincas évekbeli történetéről. Azt hiszem, a kissé idejétmúlt — mert leszűkítő — terminus kötásban (a jó műelemzés úgy is felfogható, mint a mű átültetése az érzékletesség termőföldjéből a fogalmak talajába), amennyire megbízható a rendszerezésben, s mértékadó az értékelésben — olyan szemérmesen, szinte aszkétikusan visszafogott a személyes megnyilatkozásaiban, az írói stílus láttató, megjelenítő elevenségében. S jóllehet, a tudományos érvelésre, a szilárd gondolati pilléreken álló elméletalkotásra épp ez a stílus felel meg legjobban, azért az ide kapcsolódó nézeteivel is van némi korrekciós igényű észrevételem. Abban egyetértünk, hogy az esszé nem áll föltétlenül magasabban a műfajok vélt hierarchiájában, mint a publicisztika. Az a ki-kibukkanó véleménye viszont kétséges előttem, hogy az esszé az „eklektikus-impresszionista" gondolkodás műfaja volna. Az a kérdés, ki és hogyan műveli; a mögötte meghúzódó világkép, az emberi tartás, az érzékenység függvénye, hogy valamely műfaj milyen rangra emelkedik művelője kezén. (Amikor felsorolja az „esszéista nemzedék" jeleségeit, meg is felejtkezik néhány aligha nélkülözhető névről — például Gyergyai Albertről.)

★

Agárdi a múltat mindig jelenérdekűen idézi föl: a *mértéket* keresi az *értékek* viszonyítási alapjául. Ahogy szellemes szókapcsolással mondja, a mértéket nem téveszti össze a *mércével*, melyet némelyek mint valami esztétikai platinarudat, váltanak a kritika rőfös szalagjára. A nemzeti irodalom csúcsteljesítményeiben mutatja ki a progresszió mindenkori jelenlétét; így jut arra a következtetésre, hogy az esztétikum szervesen, értékképző jelentőségűen összefügg a világnézettel. „Visszafelé" azonban bajos volna ezt úgy értelmezni — figyelmeztet sokszor —, hogy az a mű, amelyik fejlett világnézet nevében szól az emberekhez, szükségképpen magasrendű esztétikumot is képvisel. A könyv egyik legélvezetesebb olvasmánya a Berkesi Andrásról írott kritika, melynek konklúziója így hangzik: „Berkesi regénye valójában tehát a szocialista társadalmi regény mezébe öltöztetett *giccses* politikai kalandregény." Vagyis úgy „társadalmi regény", ahogy például az *Elfújta a szél* „történelmi regény" a *Há-*

Solti Gizella: Adott belső tér díszítésére elképzelt kompozíció, fotómontázs, 1977

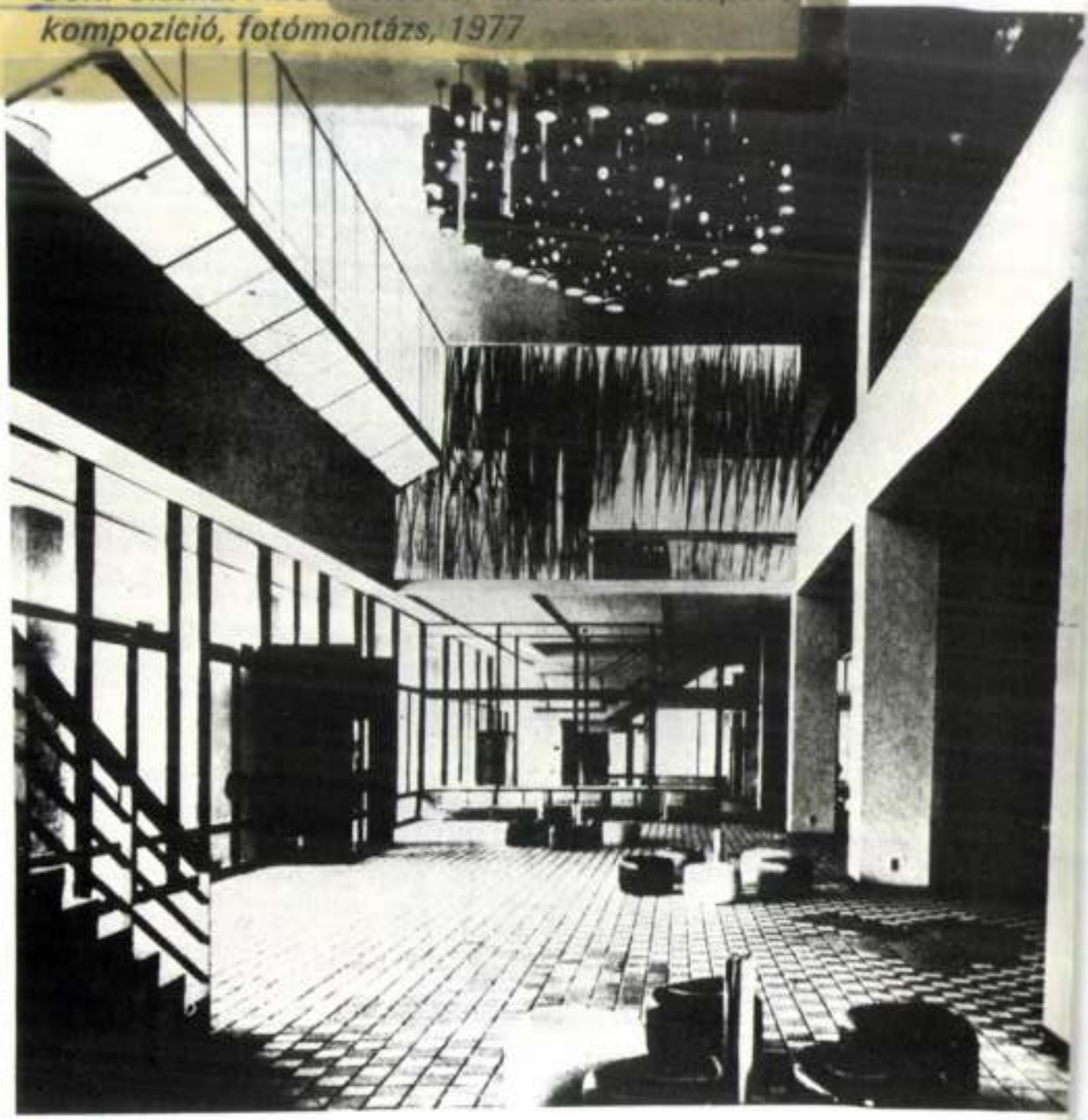

Solti Gizella

Művészet, 1977. 9. 23. old.

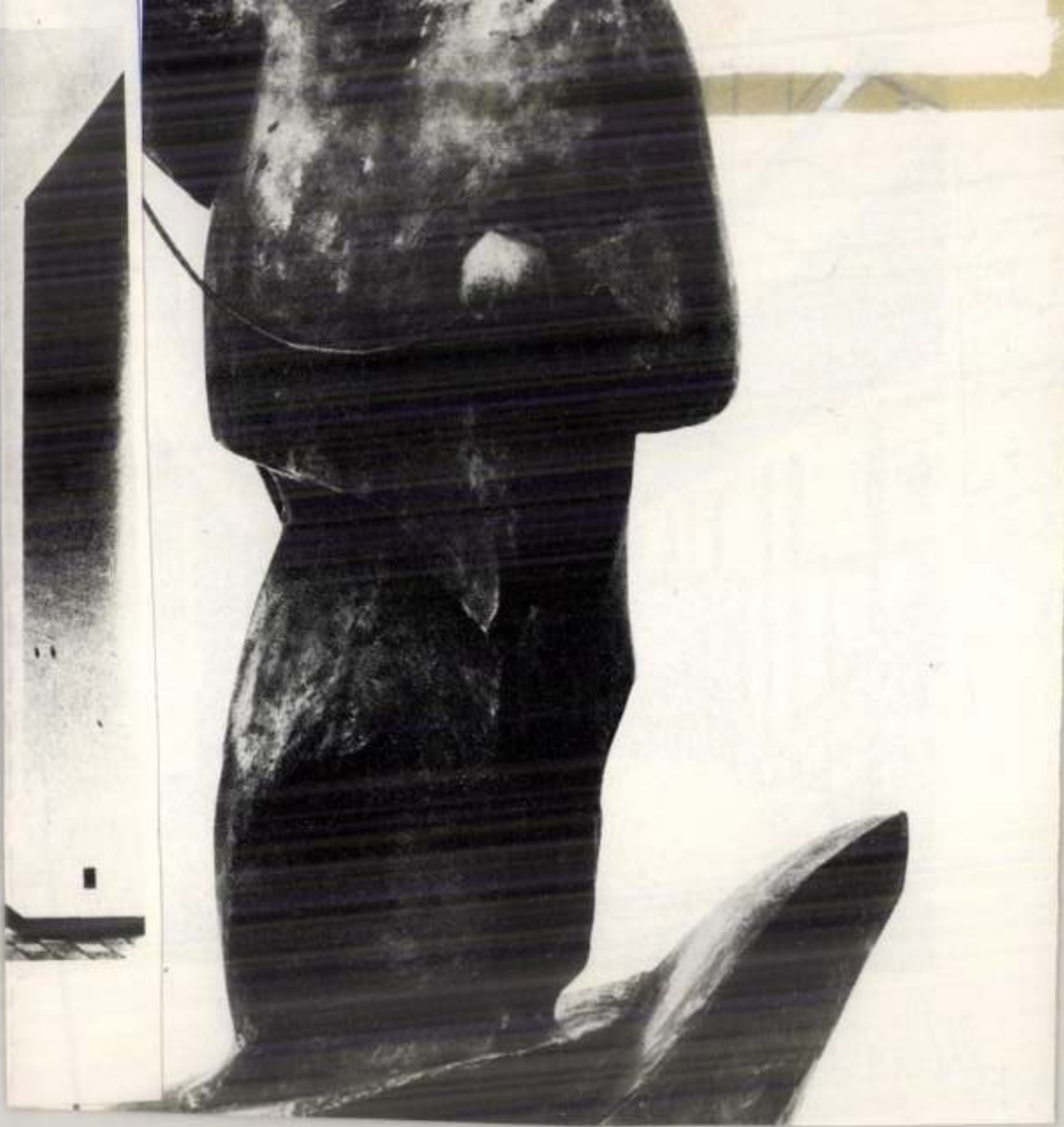

Solti Gizi
szőnyegművész

— **Magyar szőnyegművészek** kiállítása nyílt Párizsban. A párizsi közönség Solti Gizi, Szilágyi Júlia, Széchenyi Lenke, Szabó Marianne és Péreli Zsuzsa alkotásait tekintheti meg.

Magyar szőnyegművészek

Párizsban kiállitása nyilt
Szilágyi Julia, Széchenyi Lenke
Szabó Marianne és Péreli Zsuzsa
vettek részt

Népszava, 1977. szeptember 27.

4. oldal.

— De igen, nekem problémá van.

— Csakhogy itt vagyok én, a Me oldás.

— Merre menjek?

— Mit tudom én? Én egy egyi meretlenes, másodfokú egyenl Megoldása vagyok. Nem túl rangos, de becsületes. És egyedülálló, mint hogy a diszkriminánsnulla. Viszlát! — és távozott jobbra.

De máris jött a második Megoldás. Lesoványodott, és rongyos volt, arcára szenvedő kifejezés telepedett. (A borosta alá.)

— Uram, egy pillanatra... — szólította meg az ember. A Megoldás lassan felé fordította tekintetét.

— Mit akar?

— Csak egy tanácsot szeretnék kérni. Melyik úton menjek tovább?

— Miért tőlem kérdezi ezt? Az én szavamnak már nincs hitele. Most jöttem egy tudományos kongresszusról — ott cáfoltak meg.

A Megoldás összement vagy tíz centit, és elvánszorgott a bal oldali úton.

Az ember most már teljesen felhagyott a töprengéssel, és türelmetlenül várta a következő Megoldást. De miután az váratott magára, az ember elmerült gondolataiban.

Ahogy süllyedt lefelé, mind sötétebb és hidegebb lett.

— Jobb helyre is mehettem volna — mondta hangosan, csak hogy ne érezze magát oly egyedül.

— És akkor én mit szóljak? — hallott maga mellett egy hangot.

— Ki szólt?

— Én, a maga Megoldása. Itt ülök, mióta kitalált, és egyre jobban unatkozom. Egyébként a nevem: Olymindegyde Jóleszvigyázni.

— Na igen, az óvatosság sosem árt. Ez okos gondolat. Megyek, és tudományos alapon mérlegelem a továbbiakat.

— Hé, várjon csak, ne hagyjon egyedül!

De az ember addigra már kievickélt a gondolkodásból, és a Merre tovább problémának szentelte az életét. Amit az út szélén ülve töltött el.

retem a kis, cikázó lényeket, a fölém hajló fát, a mellettem eldübörgő nagy izéket, a nedves avart, mindent.

Tegnap leszállt mellettem egy cikázó. Egész meglepődtem, hogy egy ilyen izgő-mozgó jószág milyen biztosan áll a talajon. Úgy mozog, hogy fonalait — hat ilyenje van — kihúzza a földből, de három mindig benn marad. Én is megpróbáltam így mozogni, de nem sikerült. Talán jobb is.

Aztán itt van az éjjel. A magasban néha sok apró fényfoltot látok a faágak között. Azt hiszem, a napali fény maradványai, beszorultak a repedésekbe, és ott maradtak. Lehet, hogy meghalnak ilyenkor? Nem szeretném.

Egyszer egy hatalmas tömeg gázolt át rajtunk. Sokan elpusztultak a telepről. Szörnyű látvány volt. De szép lenne, ha senki nem halna meg a világon!

Sajnos, megint kisütött a nap. Állítólag, van akinek ez jó. Például a fának. Ha ez így van, akkor nem baj, ha süt a nap. Miért szenvedjen a fa? Azt a pár órát kibírom...

Jaj... mi történt?! Ne... ez fáj! Kirántanak a földből! Ne engedjétek! Neeeem! Segítség! Ó... Magasban vagyok... öt vastag ág körülöttem...

Jaj... mennydörgés!... Végem...

— Hát persze, hogy jó, dobd már a többi közé!

Így halt meg egy gyilkos galóca.

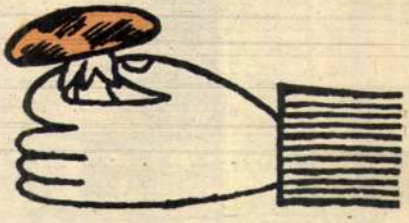

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Solti Gizella gobelinművész

IFJÚSÁGI MAGAZIN
Budapest

1973 MÁR

1021

SOLTI GIZELLA

gobelin művész rajzaival díszítjük e havi irodalmi rovatunkat. Ő ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelyik már az új társadalomban nevelkedett alkotóvá, de eredendő élményei még visszanyúlnak a háború apokalipszisébe, és a felszabadulást követő évek életkezdő erőfeszítéseiben gyökereznek. Solti Gizella nem tartozik a látványos sikereket maguknak vallható művészek közé, ám alkotásai annál elmélyültebbek, hitelesebbek, érettebbek. Csendben és szerényen dolgozik, miként hajdani mesterétől, a magyar gobelinművészet klasszikus alakjától, Ferenczy Noémitől tanulta.

HAL

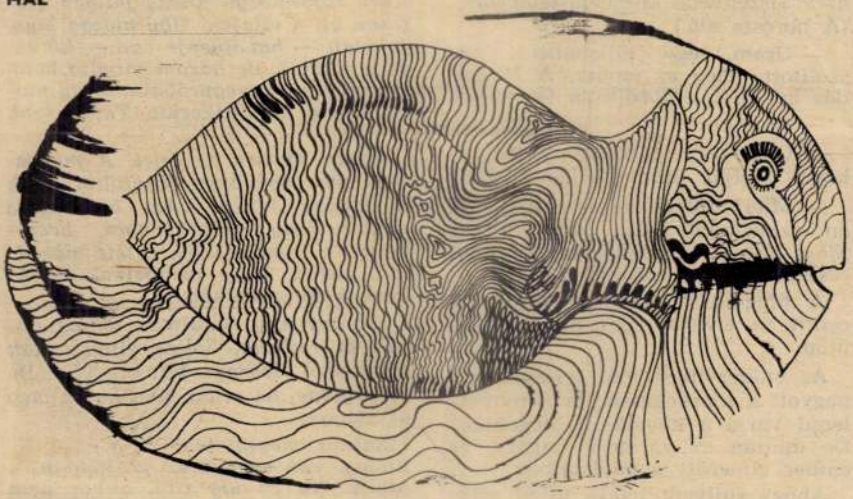

TORREÁDOR

NŐI FEJ

Solti Gizella iparművész

Solti Gizella

Mint arról már hírt adtunk: a Magyar Nemzeti Galéria kísérleti kiállítássorozatot indított Műhely címmel. Az Esti Hírlap minden alkalommal előzetes tájékoztatást ad ezekről a tárlatokról. Az elsőként kiállító Hincz Gyula után, holnaptól Solti Gizella textiltervező munkával ismerkedhet meg a nézők, a várpalota D-épületének harmadik emeletén.

Pálosi Judit, a tárlat rendezője mondja:

— *Solti Gizella*, Munkácsy-díjas textiltervező húsz éve gyakorolja önálló művészként hivatását. 1955-ben fejezte be tanulmányait az *Iparművészeti Főiskolán*, ahol *Ferenczy Noémi* volt a mestere. Akik a szövött falikárpit műfaját Ferenczy Noémi útján járva művelik, nem tartoznak a sűrűn kiállított művészek közé. *A mester erkölcsi öröksége a művészi felelősség szép gondját rótta a tanítványokra.* Solti Gizella sem bízza másra műveinek kivitelezését, ezért *hosszú hónapok, évek telnek el a szövőszék mellett, míg egy-egy munkája kiállítóterem falára, vagy középületben kijelölt helyére kerülhet.* A Galéria műhelytárlatán két héten át látható falikárpitja egy veszprémi irodaházban lesz térelválasztó fal szerves és többé nem mozdítható része. A terem belsőépítésze *Kígyóssy Ágnes* — az osztófalat a gyapjú puha színeibe öltöztetve — kissé a műfaj középkori feladatát szánta a falikárpitnak. Solti Gizellának e munkájához a *véletlenszerű látvány öröme adta* az első ötletet: a műteremsarokban ott maradt színes kis vázlat elé színes felvetőszállal húrozott ráma került. Megszületett a mű alapgondolata: színes síkfelület fölött villódzó rítmust játszó színes húrok rendje legyen a kompozíció szervező középpontja! Tőle távolodva halkulnak a motívumok.

Solti Gizella kezén a gondolat, kézműves ötletek bőségével, részletszépségekben gazdag, mégis, bonthatatlan egységű valósággá vált. Mellette *ott sorakoznak a kiállítóteremben a tervek, a vázlatok is, hogy a nézők minél teljesebb képet kapjon a művész alkotómunkájáról, az első gondolat megszületésétől a mű megvalósulásáig.* A veszprémi falikárpit mellett látható Solti Gizella egy másik munkája is, a balatonfüredi Marina Szálló tulajdonában levő *Hullám* című kompozíció.

ESTI

21.

kereskedelem

Ottawa, június 21.

Rekordhiányt mutatott *nada* kereskedelmi mér- e az év első negyedé-). Statisztikai adatok rint az év első három napjában 1384 milliárd lár volt a deficit, 88 llióval több, mint a múlt azonos időszakában.

Kairó, június 21.

Mamduh Szalem egyiptomi miniszterelnök tegnap *Kairóban* fogadta *Mario Soarest*, a *Portugál Szocialista Párt* főtitkárát. Tárgyalásaikon a két ország kapcsolatainak erősítéséről volt szó. Soares előzőleg az *Arab Szocialista Unió képviselőivel* folytatott eszmecserét a két párt közötti együttműködés fejlesztéséről.

SoltiGizella

Aszalt alma

------Kiállitások.

MÜVÉSZET,1979.október - 46-47.l

Solti Gizella iparművész
Budapest / Helikon Galéria

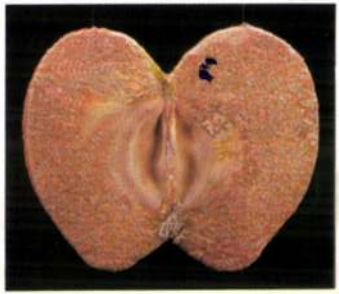

Solti Gizella: Aszalt alma, len, gyapjú, francia gobelin, 47×55×12 cm, 1978 (fotó Molnár G.)

Solti Gizella gobelintervező művész 1931-ben született Budapesten. Tanulmányait 1955-ben fejezte be a Magyar Iparművészeti Főiskolán, ahol Ferenczy Noémi tanítványa volt. 1957–75. között készült nagyméretű gobelinjei díszítik Várpalota, Szeged, Veszprém kulturális, – párt-, és közigazgatási intézményeinek reprezentatív termeit. A francia szövött kárpit új technikai lehetőségeit valósítja meg humanista eszmei mondanivalójú műveiben. Alkotásaiért 1974-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki.

Az itt kállított anyag a legutóbbi három évben (1976–79) készült műveit mutatja be. A gyermekrajz után szőtt térképek a három településforma (falu – kisváros – nagyváros) realisztikus, méretarányos ábrázolásai bravúros technikai megoldásban. Imaszőnyegei eszmeiségüket tekintve a típus modern parafrázisai, a beleszőtt ornamensek, írásjel-formák „ünnepi" szépségein keresztül a „hétköznapi" csíkosság szövés-tökéletességéig.

Textilplasztikáinak témája – látszólag – az „egyszerű gyümölcsök" realizmusa: alma, dinnye, paprika. A természet produktumainak szépségét jelenitiki meg formákban, színekben megszőve, ugyanakkor „nosztalgiát" fejeznek ki egy letünt, nyugalmasabb életforma után – nagyanyáinak befőttesüvegében – amint azt a szellemes – ironikus cím is szimbolizálja. A szürke szín harmóniájával egyrészt bravúrosan jeleniti meg a gótikus építészeti tömeget (Katedrális) másrészt egy ruhadarab realisztikus ábrázolását nyújtja (Egy fél csíkos kabát).

Minitextiljei is ezt a kettősséget tükrözik: egy finom, nosztalgikus eszmeiség kifejezői (Idill, Rusztikus kézimunka), vagy a mindennapi élet használati tárgyainak művészi szimbólumai és megnyilatkozásai (Hírek, Turisztika, Barátom bérlete).

Solti Gizella kiállítási anyaga egy kísérletező, sokoldalú, rendkívüli technikai felkészültségű, gobelintervező műhelyébe enged bepillantani.

Dr. Bundev-Todorov Ilona

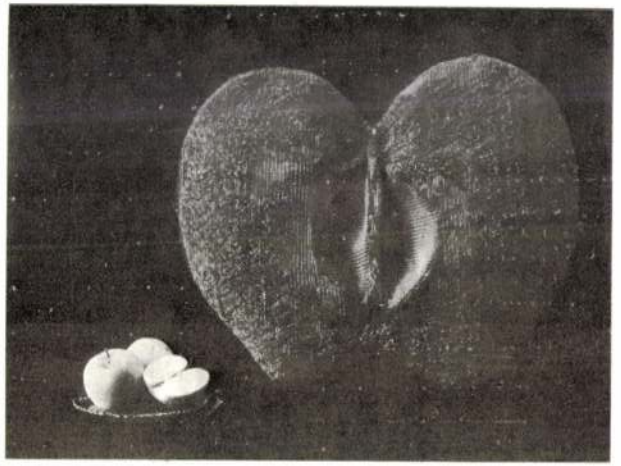

Egyéni kiállításai:

1962. Budapest, Fényes Adolf Terem
1971. Győr, 700 Éves Jubileumi Kiállítás
1976. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria – Műhelysorozat

Csoportos kiállítások:

1962. Neuchatel – Svájc
1968. Textil Falikép – Budapest, Ernst Múzeum
1972. Mai Magyar Iparművészet I. Budapest, Iparművészeti Múzeum
1974. Magyar textilek – Madrid, Museo Arquelogico
1975. Jubileumi Iparművészeti Kiállítás – Budapest, Műcsarnok,
Magyar Minitextilek – Szombathely, Sávária Múzeum

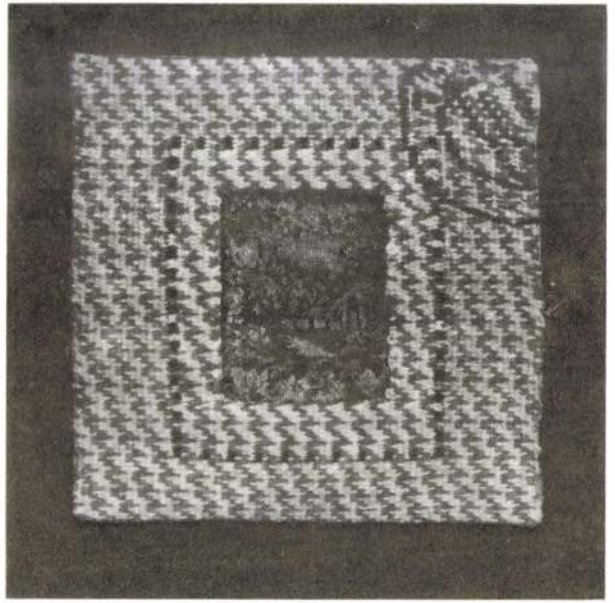

1976. Modern Magyar Textilművészet – London, Sternberg Gallery
Magyar Minitextilek – Varsó MDM. Galeria
Textilgrafika – Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
1977. Magyar Iparművészet – Prága, Waldtein Palota
„NOSZTALGIA" – Párizs, Sin Paora Galéria
1978. Textilszövés – Csepel, Munkásotthon
III. Nemzetközi Mini Textilkiállítás – London
1979. Magyar Művészet – München, Handwerkmesse
Modern Magyar Művészet – New York, Cortland University

KATALÓGUS

IMASZŐNYEGEK

KATEDRÁLIS, 1977
len, 35x18 cm
EGY FEL CSÍKOS KABÁT, 1978
len, kender, 52x32,7 cm
TÖVISKOSZORÚ, 1979
gyapjú, len, selyem, 41x43 cm
PIROS-FEHÉR-ZÖLD, 1979
len, gyapjú, 87x55 cm
IMASZŐNYEG, 1979
len, kender, 100x50 cm
HÉTKÖZNAPI IMASZŐNYEG, 1979
len, kender, 100x50 cm
ÜNNEPI IMASZŐNYEG, 1979
kender, gyapjú, 73x55 cm

TEXTILPLASZTIKÁK

NÉHÁNY SZEM GYÜMÖLCS, 1977
len, gyapjú, (üveg), 18x16x16 cm
CUKORDINNYE, 1977
len, gyapjú, 19x19x14 cm
NOSZTALGIA, 1978
len, gyapjú, (üveg) 22x8x8 cm
EGYSZERŰ GYÜMÖLCSÖK, 1978
len, gyapjú, 10x16x10 cm
PIROS-ZÖLD PAPRIKÁK, 1978
len, gyapjú, 10x20x20 cm
ASZALTALMA, 1978
len, gyapjú, 47x55x12 cm

HŰVÖS DINNYESZELETEK, 1979
len, gyapjú, 17x30x30 cm (üveg)

GYERMEKRAJZ UTÁN SZÖVE

A FALU TÉRKÉPE, 1978
len, gyapjú, 94x55 cm
A KISVÁROS TÉRKÉPE, 1978
len, gyapjú, 80x105 cm
A NAGYVÁROS TÉRKÉPE, 1978
len, gyapjú, 105x155 cm

MINIATŰR TEXTILEK

BÉLYEG, 1976
gyapjú, 18x17 cm
ÉLETFA, 1976
gyapjú, len, 22 cm ∅
RUSZTIKUS KÉZIMUNKA, 1976
kender, 20 cm ∅
IDILL, 1977
selyem, gyapjú, 13x14 cm
HÍREK, 1978
kender, pamut, 10x16x4 cm
TURISZTIKA, 1978
gyapjú, len, 25x19 cm
BARÁTOM BÉRLETE, 1978
kender, pamut, 12x9 cm
A SZTÁR, 1979
gyapjú, vörösréz, 20 cm ∅

GOBELINTERVEK

VIRÁGOK, 1976
akvarell, 35x5 cm
DOMBOS TÁJ, 1976
akvarell, 30x80 cm

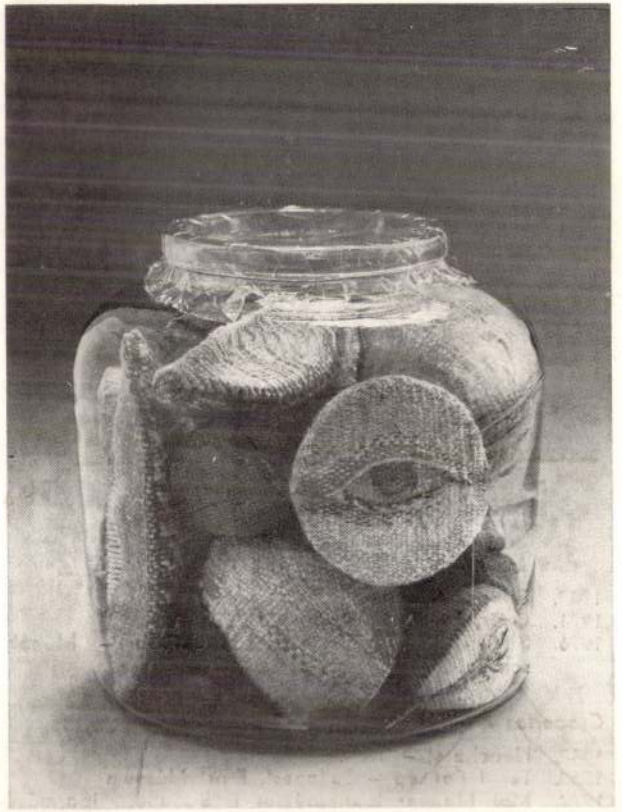

A kiállítást rendezte: Dr. Bundev-Todorov Ilona
A fotókat készítette: Molnár Géza
Felelős kiadó: Hidvégi István igazgató

79 7712 – fnyv 1

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

SOLTI GIZELLA
GOBELINMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

1979. OKTÓBER 18-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
MEGNYITJA:
VARGA DOMOKOS
ÍRÓ

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND U. 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1979. OKTÓBER 18 – NOVEMBER 11.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10 – 18 ÓRÁIG.

Solti Gizella

SOLTI GIZELLA

VIDÉKI ÉS KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK A MŰCSARNOK SZERVEZÉSÉBEN
EXHIBITS IN THE COUNTRY AND ABROAD ORGANIZED BY THE PALACE OF ART

Visegrád, Salamon torony – Hauser Beáta, Hegyi Ibolya, Kecskés Ágnes, Koncz Zsuzsa, Nagy Judit, Pápai Lívia, Polgár Rózsa, Solti Gizella – 1995. június 22 – augusztus 6.
Lois Viktor – 1995. augusztus 10 – szeptember 30.

Helsinki – Frey Krisztián kiállítása – 1995. május 29 – augusztus 25.

Visegrád, Salamon Tower – Beáta Hauser, Ibolya Hegyi, Ágnes Kecskés, Zsuzsa Koncz, Judit Nagy, Lívia Pápai, Rózsa Polgár, Gizella Solti – June 22 – August 6, 1995
Viktor Lois – August 10 – September 30, 1995

Helsinki – Exhibition of Krisztián Frey – May 29 – August 25, 1995

TÁRSMŰVÉSZETI RENDEZVÉNYEK / EVENTS OF ATTENDANT ARTS

Június 3-án 09.30-19 óráig a IV. Európai Ifjúsági Zenei Fesztivál keretében kórusok és zenekarok folyamatos fellépései

Június 9-én 18 órakor a Continuo kamaraegyüttes hangversenye

Június 16-án 18 órakor a Határ folyóirat estje

Június 21-én 16 órakor „1985–1995: A dán videóművészet tíz éve" a szigetvári RETINA '95 Fesztiválhoz kapcsolódó program

June 3: Choruses and orchestras from 9,30 a.m. to 7 p.m. under the aegis of the IVth European Jeunesse Musical Festival

June 9, 6 p.m.: Concert by the Continuo chamber ensemble

June 16, 6 p.m.: Evening program of the periodical Határ

June 21, 4 p.m.: „1985–1995: Ten years of Danish video art" – a program connected to the RETINA '95 Festival in Szigetvár

EGYED LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSA
EXHIBITION OF LÁSZLÓ EGYED

1995. július 19 – augusztus 20. / 19 July – 20 August, 1995

A sokféleség vállalása egy kiállításon belül, manapság szokatlannak tűnhet, de a művész sokarcú tevékenységének jellegzetes megnyilatkozásait csak az eltérő stílusú képek és rajzok egymásmellettisége képes reprezentálni.

It may seem unusual nowadays to tackle variety within one exhibition, but only the pictures and drawings of different styles being side by side are able to represent the typical manifestations of the many aspects of the artist's work.

Megnyitó: 1995. július 19-én 18 órakor / Opening: 6 p.m., 19 July, 1995
A kiállítás rendezője: Jerger Krisztina / Curator of the exhibition: Krisztina Jerger

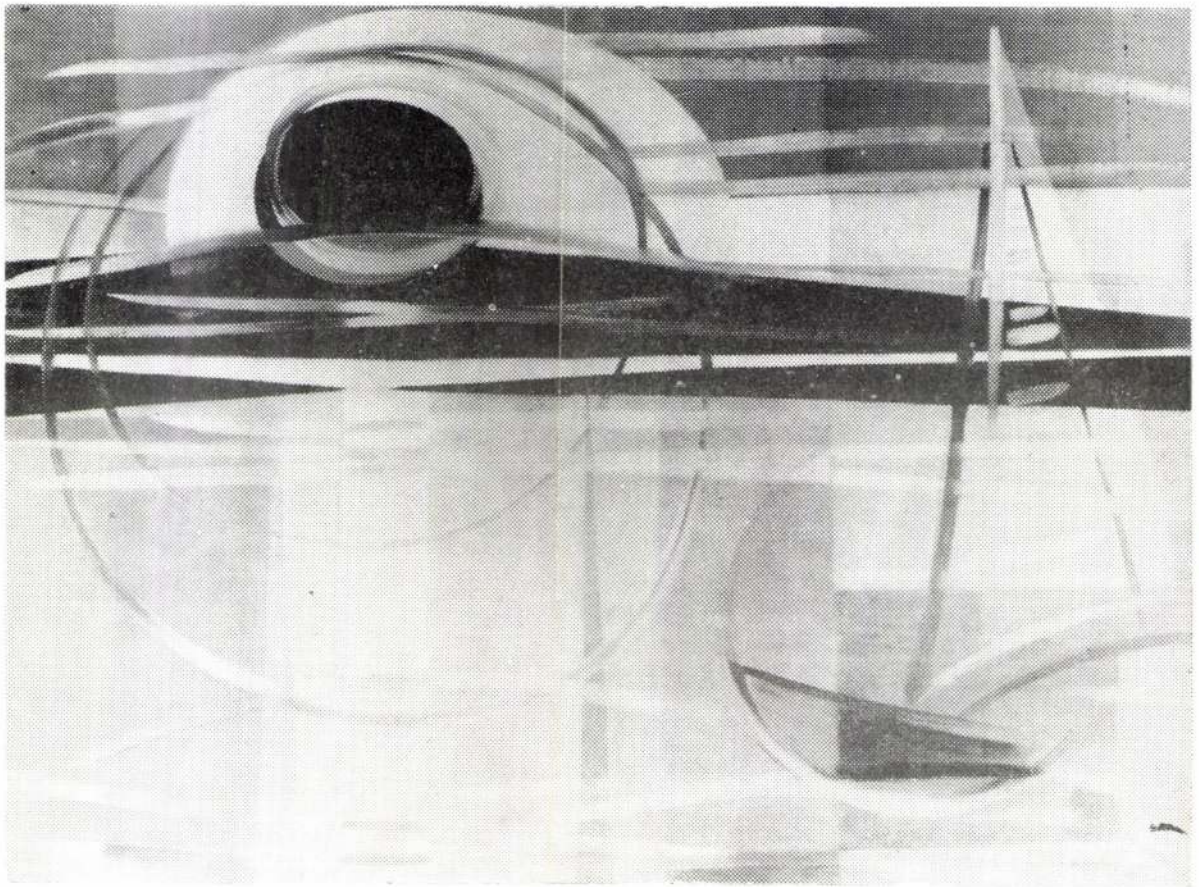

LANTOS FERENC: Naplemente

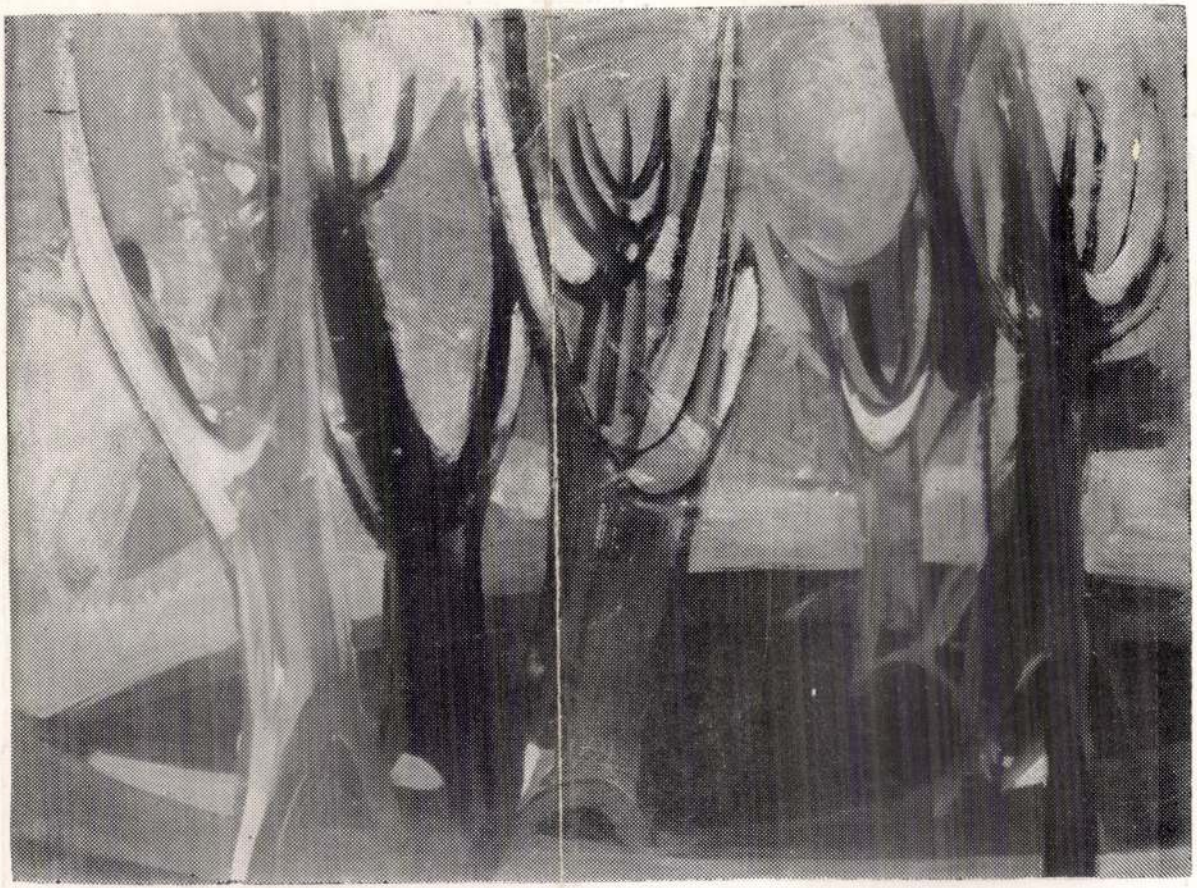

SOLTRA ELEMÉR: Erdő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

Soltra Elemér

1949 FEB 23

1021

Kiállítások a busójáráson

Mohácson az idén is kiállítások nyílnak a busójárás napján. A legjelentősebb kétségkívül az a képkiállítás lesz, amelyet a Janus Pannonius Múzeum rendez az új mohácsi filmszínház éppen erre a célra készült galériáján. A „mohácsi galéria", a tervek szerint állandó kiállítás lesz, a huszadik századi festészet remekeiből ad izelítőt. A Janus Pannonius Múzeum gazdag huszadik századi anyagát Pécsett a Modern Képtárban amúgysem lehet, megközelítő teljességében sem bemutatni, hely hiányában. Így a gyűjtemény sok szép darabja, többek között Barcsay, Bene Géza, Szőnyi István, Martyn Ferenc és még sok más művész alkotásai kerültek Mohácsra. Kiállítják a mai pécsi festők — Simon Béla, Soltra Elemér, Kelle Sándor, Bizse János, Lantos Ferenc — képeit is, akik a múzeumnak adományoztak a közelmúltban mintegy 30 művet. A mohácsi Kolbe Mihály képei is ott lesznek a galériában amelyet évről évre szándékoznak majd kiegészíteni az újabb szerzeményekkel.

*

Egy év alatt igen jelentős bútorgyűjteményre tett szert a mohácsi múzeum. Sarosácz György, a múzeum vezetője, jóltervezett gyűjtőmunka révén 40 darabból álló, meglehetősen komplett bútorgyűjteményt vásárolt a múzeumnak. A mohácsi tanács erre a célra 17 ezer forintos keretéből jött össze a gyűjtemény, amelyből egy magyar és két sokac szoba lesz kint a busójáráskor nyíló kiállításon. A bútorok általában száz évesek, s képet adnak a múlt század második felének magyar és sokac lakáskultúrájáról. A szobák tartozékaira is gondot fordítottak, korabeli ágyterítők, asztalterítők és faliképek teszik teljessé a látogatók élményét.

*

A már lassanként hagyományossá váló gyermekrajzkiállítás az idén ugyancsak sok örömet tartogat a busójárás azon vendégeinek, akiknek a gyermeki fantázia, a korlátozatlan képzelőerő és színes gyermeki látásmód iránt érzékük van. Mint Kolbe Mihály festőművész, mintegy 700 felsőtagozatos gyermek rajztanára, elmondotta: ezuttal busó-álarcokat „terveztek" a gyerekek, s fantáziájuk szárnyalását bizonyos fokig megkötötte mindaz, amit a busó-hagyományokról, az álarcok sajátosságairól, semmivel össze nem téveszthető jellemzőiről tudnak. A tavalyi busó gyermekrajz-kiállítás egyébként időközben nagy sikert aratott Varsóban, ahol a lengyel főváros központi művelődési házában működő gyermek képzőművészeti szakkör mutatta be a mohácsi gyerekek munkáit. A varsóiak viszonzásul küldtek Mohácsra egy ugyancsak igen szép gyermekrajz-gyűjteményt, amelyet majd a busójárás után be is mutatnak. A mostani busó-álarcokat ábrázoló rajzokból többet küldenek majd Debrecenbe, a gyermekrajzkiállításra, s néhány rajz talán eljut ezek közül is külföldre.

*

A busójáráskor nyíló kiállítások között találjuk meg A két Kapoli faragóművészet címűt, amelyet sokan már ismernek, a tavaly Pécsett megrendezett kiállításról. A két Kapoli gyönyörű népi faragványai mellett ott lesznek az idén is a busóálarcok, s ugyanott a ma működő mohácsi maszkfaragók bemutatják a maszk-készítés folyamatát is.

vet küldem, mint a szocialista országokba: csak 10 százalékos adó terheli a könyvet és a szokásos portóköltség. A

találták, kényszerleszállást kellett végrehajtania. A gép égett, ő pedig nem tudott szabadulni a roncsokból. Ez egy falu szélén volt. Futni kezdtek felé az emberek. Ő meg kiabált: vigyázni, robban! Tudta, hogy a gép, s a felhalmozott lőszer fel fog robbanni. A parasztok is látták ezt, de nem törődtek vele. Kivették, s ekkor robbant a gép. Krasznov őrnagy együtt halt meg két szabadítójával...

A homokdünék között ropognak a fegyverek, a gyakorlat befejező stádiumához: a rohamhoz érkezett. Az atom csapással és tüzérségi összetűzzel sújtott ellenséges állások felé most menetből tüzelő harckocsik, páncélozott járművek, s automata fegyverekkel felszerelt lövészek rohannak. A tábornok órájára néz. Minden az eredeti tervek szerint történt. Mintha hirtelen megkönnyebbült volna, fesztelen, mesélő kedvű lesz.

— Tudja, hogy nevezték a fasiszták a mi IL—2-eseinket? Azt mondták rájuk fekete halál. Egyszer a Velencei tó térségében ilyen gépekkel támogattunk egy harckocsi akciót. Gondolja el, tizenkét IL...

Valaki azt kérdezi, mi kell ahhoz, hogy az ember jó repülő legyen? A tábornok a szívére mutat:

facskákat osztogat az újságírók között. „Néhány adat a vezérőrnagy elvtársról" — mondja.

„Pavel Mihajlovics Dolgarev, a szovjet légierő tábornoka. Munkásszülők gyermeke, a háború alatt egyszerű sorkatona. Nevét az ellenség hamar megtanulta. Harminckét fasiszta gépet semmisített meg a honvédő harcokban, közülük tizenötöt Magyarország felszabadítása során. Ma is gyakran ül gépre. A katonák a szuperszónikus vadászok mesterének nevezik".

Egyszerű, pontosan fogalmazott mondatokban beszél. A pátoszt nyilván éppen úgy elítéli, mint az álszerényeséget.

— Mi a vezérőrnagy elvtárs véleménye a katonai bátorságról?

— A győzelem szempontjából a legfontosabb dolgok egyike — mondja, aztán rövid gondolkodás után nagyon határozottan hozzáteszi: — de nem hiszem, hogy van olyan ember, aki katonai értelemben véve eleve hősnek született...

Békés Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1960 AUG 19
ÉLET ÉS IRODALOM
Solti Gizella

117

Solti Gizella: Megjöttek a gépek

egymást váltó, de azonos szándékú — tevékenység idején jelentős néprajzi, kultúrtörténeti anyagot gyűjtöttek, osztott iskolát hoztak létre, s kezdetben fizetés nélkül, sőt a falu ellenére óvodát is szerveztek. És persze, mai levegőt hoz a sok üdülővendég, nem utolsósorban maga az IBUSZ, amely megköveteli a vendéglátó házak tisztaságát, rendbehozását. Építkezés, bontakozás, levegősebb, könnyebb élet: elsősorban ez a kulturális fejlődés. És emellett tánccsoport szervezése — szlovák és mátrai népi táncaikkal sikerrel szerepeltek Egerben, Pesten —, rendszeres filmvetítés, televízióvétel, kultúrotthonépítés, könyvtárszervezés. 1960 júliusában hivatalosan is üdülőhely lettek. Évi forgalmuk — a környékbeli 15 üdülővel együtt — 20 000 ember. Ez pedig komoly pénzt jelent, a pénz ismét jobb ruhát, dúsabb, változatosabb táplálkozást, faluból való kimozdulást, olykor egy-egy utazást is.

GERELYES ENDRE

amelyeket nem tudo
ményszerű erővel me
níteni. A történelmi-tá
mi igazságok tételes
dása nem pótolhatja a
beri sorsok és jellemek
dosabb és hitelesebb r
mivel az ábrázolás nem
lyíti el a közösségi
témát, a szűkszavúan leírt sorshelyzetek, a tipizálás szándékával bemutatott szereplők nem győznek meg a vitathatatlanul helyes tételek és eszmék könyörtelenül érvényesülő igazáról. Leírásai, párbeszédei és monológjai is főként részletszépségekkel örvendeztetik meg az olvasót. Gazdag élményei, érdeklődésének széles skálája „A megtalált út" novelláinál igényesebb művek alkotására kötelezi az írót. A kötet egészében egyetlen tételt illusztrál: az egyéni sorsok mély és szerves kapcsolatát a történelem és a társadalom eseményeivel. Várjuk a szerzőtől az eszme írói műgonddal elmélyített hiteles ábrázolását. (Tiszatáj Kiskönyvtár).

MEZEI MÁRTA

hetleg elvesztette.

E szomorú tény eszmei-érzelmi reakciójaként, a vereség okainak magyarázatául, továbbá világnézetének végleges tisztázási kísérletéül írja meg Petőfi az *Apostolt*, mely ilyenformán több vonatkozásban is kulcs-műnek tekinthető. A sok vitára okot adó költemény marxista igényű elemzését kapjuk Forgács László tollából. A régebbi Petőfi-magyarázókkal polemizálva, sőt a vitát lezáró igénnyel elemzi a művet, kimutatva annak történeti, filozófiai és esztétikai hátterét, összefüggéseit. Rendkívüli intellektuális élvezetet fog nyújtani e tanulmány minden olvasónak: kár, hogy ezt az élvezetet a stiláris nehézségek néha csökkentik. *(Irodalomtörténeti Füzetek Gondolat.)*

LUKÁCSY ANDRÁS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Solti Gizella

Komárom Megyei Dolgozók
Lapja
1960 AUG 14.

1021

Egy szép iparművészeti alkotás a tatabányai Népház kiállításáról: Solti Gizella melegszínű faliszőnyege.

1966. augusztus 1

Érdem — százalék nélkül

„Még egy ilyen győzelem, és nem marad katonám". — Napóleonnak tulajdonítják e mondást, aki egyik csatájában súlyos árat fizetett. Talán különösen hangzik, hogy az idézetet a tokodi XV-ös akna jelenlegi szereplése juttatta eszembe. Ha más értelemben is, de egy kicsit hasonló a szituáció.

A múlt év augusztusában kapott vízbetörésen bár úrrá lettek, de azóta sem tudnak igazán magukra találni. Az azóta végzett temérdek munka, megannyi erőfeszítés, küzdelem nem tükröződik látványos eredményekben. Sőt ha csak a mennyiségi terv teljesítésének statisztikájából alkotna az ember véleményt, könnyelmű elmarasztalás lenne belőle. Mert mit is mutat a második negyedév mérlege? Áprilisban 88,6 májusban 91,4, júniusban 84,9 százalékra tudták csak teljesíteni tervüket, s a júliusi eredmény ennél is kedvezőtlenebb. Pedig bizonyos, hogy olykor a sikerként nyugtázott tevékenység kevesebb erőfeszítést kívánt mint ret. De forduljon elő akár szivattyúhiba, akár néhány perces áramszünet, az irányvágaton szabadon folyik a víz, s a mellett hogy készletet hord magával, beterítve a szállítópályát, jelenlétével megbénítja a mozdonyos szállítást. És ilyen alkalmakkor térdigérő vízben kézi csillézésre vannak kárhoztatva. Termelő munkahelyekben nincs hiányuk, de a szállítási problémák miatt nem tudják kielégíteni a csapatok csilleigényét.

Erről nem mesél a 84, vagy 91 százalék, arról sem, hogy vízben falaznak, miként csalogatják más irányba, hogy szárazban dolgozhassanak. Hetekkel ezelőtt még esküdni mertek volna az északnyugati részre, s most, hogy odaértek, reményeik odavesztek. A kihajtott vágatot máris újra kell építeni, akkora a nyomás. Két csapat dolgozik ezen a munkán. Az alapvágat helyrehozásán öt falazó csapat fáradozik. Azt sem mondják el a számok, miként

er ér-
rt ró-

FE.

ni Mel-

léklete szeptember 29-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: „Legyen olyan minden ember, mintha Zrínyi Miklós unokája volna, Harcoljon úgy minden ember, mintha egyedül rá támaszkodnék honja!"

A helyes megfejtés beküldésével könyvjutalmat nyertek:

Lózs László, Simon Ferenc, Gali László, Kundrák József, Gőbölös Sándor, Bartus András, Bogár László, Szántó János, Harangozó Sándor és Lévai Károly. A nyereményeket postán küldjük el.

A „Néphadsereg" 48. számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtéséért könyvjutalmat nyertek:

Gömöri László őrmester, Kiss Bálint százados, Moks Károly

ltük, 5000 fo-
ni!

lt képzőművé-
seket, betűket
ász nevét fog-
alkotása, a
zíciója a Hon-
felállítva. A
EJTVÉNYKI-
nére 1964. ja-

nuár 4-ig beküldeni.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Solti Gizella
NÉPHADSEREG

KULTURÁLIS ŐRJÁRAT

Solti Gizella gobelinszövő művész nagy méretű gobelinképet készít a szegedi tanácsháza részére. A képen: a művésznő fonalszineket válogat művének kartonváltozata előtt
(MTI-foto felvételei)

X SOLTI GIZELLA 1

Solti Gizella faliszőnyegei, textil „kisplasztikái" viszont a *Helikon Galéria* kamaratermében sorakoznak, az alkotó pályafutásának mostani stádiumáról tanúskodva.

Hogy mégis együtt értékeljük a két textilművésznő egyéni szereplését, annak több oka van. Egyrészt az, hogy nagyjából egyidősek, hírük-nevük is hasonló „hullámhosszon" terjed ország- és világszerte. Másrészt mindketten fáradhatatlanul keresik a megújulást — természetesen, saját, önként vállalt határaik között —, még akkor is, ha Solti Gizella főleg a *gobelin* hagyományos műfajában dolgozik.

X SOLTI GIZELLA 2

MAGYAR H

Wagner:

*

Induljunk ki talán éppen ebből a párhuzamból. A vizsgálódás rendkívül tanulságos, ugyanis két sajátos művészi alapállás megvilágosításához vezethet. És a két attitüd egyben az alkotónak a valósághoz való viszonyát is példázza. Természetesen azt mára hangsúlyozni szeretnénk, hogy mindkét eljárás egyaránt lehetséges és egyformán értékes lehet. Nem az alá- vagy fölérendeltségi viszonyuk megállapítása tehát a célunk, csupán a két — egymástól eltérő — ábrázolási módszer tanulmányozása.

Solti Gizella egyrészt *a jelenlegi nosztalgiahullámnak* enged, amikor rendkívül kifinomult színárnyalatokban örökíti meg a legkülönfélébb gyümölcsöket, zöldségeket, valódi dunsztosüvegbe helyezve őket. Bár ezzel a gesztussal el is idegeníti munkáit a nézőtől, tulajdonképpen igazi, háromdimenziós „textil-kisplasztikákat" mintáz. Ez viszont azt jelenti: „halad a divattal", amely jelenleg annyira kedvez a *mini-gobelineknek*, hogy külföldi, nemzetközi fórumokon — vagy a hazai, szombathelyi textilbiennálé-

lesztési tervet — [illegible] állapították meg a XXII. kerületi Tanács Végrehajtó Bizottságának ülésén. A fővárosnak ebben a negyedében felépült több mint 600 lakás,

– SOLTI GIZELLA ?

kon — külön kategóriát is teremtett, saját díjazással egyetemben. A képzőművészetben most újból lábra kapott „századvég-hangulat" oltárán áldoz, amikor előszeretettel időz az elmúlásnál (lásd az *Aszalt alma* méreteivel is hangsúlyozott, rozsdabarna árnyalataival rendkívül rafinált színskálájú motívumát). Groteszk fintort is vág — szójátékot űzve —, amikor az egyik, félbe vágott őszibarack esetében magház helyett szintén gyapjúból szőtt szemgolyó mered a nézőre a befőttesüvegből *(Néhány szem gyümölcs)*.

MAGYAR HIRLAP

Wagner: Tex

SOLTI GIZELLA 4

Am a nezo erzi — mert világosan érezheti a tárlatrendezésből —, hogy Solti Gizella számára mindez csak mellékesen fűzött játszadozás. Szerencsére csupán a maradék fonál kellemes-szellemes fölhasználására szolgál, és nem tölt be fontosabb szerepet a textilművésznő életében, mint a szobrász esetében a gyurma, a festő számára a sebtében papírra vetett skicc, a grafikusnak pedig a gyors ceruzarajz.

MAGYAR HIRLAP 197

Wagner: Textilkiállítások

X SOLTI GIZELLA

Solti Gizella látszólagosan szenvtelen, tárgyilagos címadással fokozza a kontrasztot a sokkoló látvány (golyólyuggatta, véres, szakadt és számozott rabruha) valamint az emlékező mai néző között (*Egy fél csíkos kabát*). Balázs Irén viszont a tömör címadással (*Dráma*) ellenpontozza azt, hogy sematikussá stilizált és festett, tragikusan „játékos" rongybabái szinte „futószalagon" (azaz madzagra fűzve) sorjáznak-feketednek bele két valódi, égetett tégla „kemencetorkába". Mennyire eltérő valóság-átlénye-

gítés, mégis ugyanarra gondolnak csak a néző... Amikor pedig a minimal-art eszközeihez nyúlnak, avagy csupán valóban egy önmagában vett tárgyat teremtenek újra a textil anyagából, és e kizárólagosan formai játék mellett semmi mást nem akarnak „kifejezni", illetve a nézőnek szuggerálni, arra is akad közös példa. Gondoljunk csak a minitextil műfajában Solti Gizella gobelinből szőtt bélyegére vagy fényképes bérletére, nem utolsósorban Balázs Irén természetes méretű „deszkaládájára", amelyet lenvászonból varrt, és valódi kenderkötél emel a magasba...

Solti Gizella a, gobelin művek

□ SOLTI GIZELLA gobelinművész kiállítását Varga Domokos író nyitja meg ma délután 5 órakor az Eötvös Loránd utcai Helikon Galériában. A tárlat november 11-ig tekinthető meg.

2.

—: □ Solti Gizella

Esti Hirlap Bp. 1979. okt. 18.

Soltész Éva fiú

Vendégek északról, nyugatról
(Hollandok és finnek)

A Budapesti Kiállítóteremben hollandok, a Pécsi Galériában
egy finn grafikus műveit láthatjuk.

(Sz. A.) Tükör 1988 aug. 14

549

Csúcsíves ablak

:sucsives ablak, világitotta meg. A
később kitágitották, de a nyugati
ıradt meg, megőrizve egyszerü, orrtagos,
ıek voltak a szentély csucsives abla-
:nek ma már csak külső fele látható,
ntélyben álló terjedelmes, XVIII.
; elfalazták. A hajó alatt kripta van. (1000-000 rév)
;éktelen, XVIII. század végi kép, gaz-
ı, mely a keszegi kastély épitészeti for

l.-Ipolyi Arnold: Magyar müemlékek.
aeologiai Közlemények, I-1859, 1o6 l. -
Országos Bizottságának müködése. Achaeo-
351 l. - Borovszky 13-14 l. - A váczi
;ára. I. Vác, 1915, 151 l. - Magyar
ei hivatalos jegyzékének tervezete

Soltész Edith, textiles, 1937-38. iparmüvészeti ~~szakoklevelet nyert~~ kitüntetéses szakoklevelet nyert

Iparmüvészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.

34 1.

I ISTEN,
ıde-talapzaton.
sia.
cm.

zett.
cm.
XIX. század.

GYAK

LÓ PUTTÓ,

ıpéta-darab, reneszánsz stílű.
unka a XV. századból.
cm.

NCEGYÜJTEMÉNY, (220. kép)

ab, arany, ezüst, réz, elefántcsont, fa,
akk, zománc, fajánsz, porcellán, üveg,
orfir stb. Díszítésük vízfestés (pl. Füger
afaragás, vésés, tausírozás, római mozaik

rancia és német munkák, XVII—XIX.

Marco-gyüjteményből.
evich PA, 262. l. — Babits Mihály:
nt István városa. Pesti Napló, 1938.
otember 4, 31. l. — Lepold—Lippay 57. l.

Soltész Edith

textil

1932-34

Iparm Isk Évk.

1930-34. 46. l

MDK

Soltész Edith, textilmüv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

az ilyen jövedelem nem vonja maga után a cs

A bejelentést egyénenként külön

nem foglalhatja magában több alkalmazott be

4./ Végül kérem, hogy a figyelm

értesitést az érdekeltekkel olvashatóan alá

Budapest, 1939.évi január hó 5.

[illegible]

Dr Kentiváry

Kantegyné

Szalath Jerem

I. O. altiszt

Soltész Benny

13 évés magyar szármarásu fiu Clevelandban, hol a museum művésziskolájában tanul rajzolni. A cikkiró igen tehetségesnek mondja. Fenyes Adolf modorában dolgozik.

U. 3380

Vészi Margit: Magyar élet Clevelandban.
Pesti Napló, 1933.
márc. 12.

MŰEMLÉK védelem

Soltész Béla, építész MDL

Az ifjúsági ház tervrajzát készítette el Rosta Jánossal közösen.

–: Ifjúsági ház épül a Kilátó-hegyen 3. l.

ESTI HÍRLAP Szn. 1960. júl. 17.

Soltész György
ötvös

M.D.4.

Kis bronzai érdekesek.

P. Brestyanszky Ilona: Fémplasztikai kiállítás.
Művészet, 1967. október - 16 kép.

Soltész György ötvös

művével szerepel az

„Ékszer 70" c. kiállításon a Csók

Galériában.

Magyar Alemzet 1970 december 2

kold.

Sollér György

a Hotel Duna Intercontinental belső iparművészeti diszitésének egyik készitője.

F.J.: Hotel Duna Intercontinental, Budapest, - Magyar Épitőművészet, 1970.6.sz.19-33.l. /Képek a 28-30. lapon/

Soltén György
ötvös

A fujt üveget vonja az ékszer
körébe a szépen meghonyponalt
csiszolott nyaklánca.

P.Brestyánszky Ilona: A modern ékszer paradoxona.
Művészet,1971.május - 28.oldal

Soltész György ötvösművész

A fiatal iparművészek találkozásán (1970. VII. 28.)
beválasztották a munkabizottságba.

Fiatal iparművészek találkozása; Ipari Művészet, 1970. IV. 53. l.

Soltész György

Szerepel az „Ékszer 70" c.
Tárlatom a Bók galériában

N.T: Szabadidő

Magyar Hírszög 1970 XII. 4

Soltész György

Szerepel a Csók galéria
ekszerkiállításán

Kossuth Rádió
Déli Krónika
1970 XI. 27

Soltész György, ötvös

- KISZ-díjat kapott a Fiatal Iparművészek Kiállításán az Iparterven.

A hét
Magyar Ifjúság, 1969. IV. 18. 2. l.

Soltész György

Szerepel az Ékszerű 70 c.
táslaton a Csók galériában

Bojár Iván: Kiállításról
Kiállításra

Magyar Hírlap 1970 XII. 1

MDK.

Soltész György

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 juli.1.

Soltész György
iparművész

M.D.4/1

A modern szinesfém kalukkos
óra, a művész munkája.

—:—

Ezra divat, 1969. okt. 10.

MDK

Soltész György

Állatkoponya tanulmány, br.

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.
1965.okt.

MDK

Soltész György

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

Soltész György MDK

Borjufej, vörösrézdomboritás

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi őszi tárlat

A vall. és közokt. m. kir. mi
a IX. ker. állampénztárhoz in

A visegrádi várrom
esőzések következtében ledőlt
ben huszonöt/:25:/ koronát eng
hogy ezen összeget a Műemlékek
talos nyugtájára, elszámolás k
tárcám fentmegjelölt alnaplójá

A hivatalo

Soltész György

Könnives

1615-ben tatarozta a megyarói ref. templomot.

erőd

Barna János dr.:

Szerencs és vidéke

Magyar Városok Monografiája IX. Bp. 1931. 69. l.

MŰEMLÉKEK OSZÁGOS BIZOTTSÁGA
177 1915 szám
Érk.: 1915 év 1. hó 17 n.

Soltész Gyöngyi ötvös

Müvei szerepelnek az Iparmüvészeti Muzeum disztermében rendezett kiállitáson, amelyen a torontói világkiállitás magyar iparmüvészeti anyagát mutatták be.

Magyar Nemzet 1973 augusztus 17

4.old.

Soltész György
ötvös

A Helsinki Magyar Nagykövetség
főbejáratára plasztikai keverés-
re kapott megbízást.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974.február - 48.oldal

A Műcsarnok meghívja Önt

Soltész György

Ö T V Ö Z Ő D É S

című kiállításának megnyitására

1985. február 7-én, csütörtökön délután 5 órára

Megnyitót mond Pohárnok Mihály,

az Ipari Formatervezési Tájékoztató Központ vezetője

Dorottya utcai Kiállítóterem

Budapest, V. Dorottya utca 8.

Megtekinthető: 1985. március 2-ig

Soltész György

Montreálban, az Iparművészeti Kiállításon szerepelni fog fém-be foglalt üvegkompozíciója. (emlitve)

Déli Krónika

1973. VIII. 6. Kossuth 12.00 Gué

Soltész György

A várbeli Hilton Szállóban a kerengő reneszánsz kiutkávájának megóvasára vörösréz lefedő tervezésére kiírt pályázaton vesz részt a művész.

-----:Képzőművészeti pályázatok.

Művészet, 1976.január - 42.oldal.

Soltész György [ipari formatervező, iparművész!]

L.: Pohárnok Mihály

Tamás M.: Mikor én ... 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 29.

Soltész Gyöngyi ötvös

L.: Borka G.

Bodri F.: Művészeti ... 819-822

JELENKOR, Pécs, 1975. szept. XVIII/9.

Soltész György

Munkája új szállodába kerül

Fiatal művészek munkái az új szállodákban
Magyar Nemzet, Bp. 1970. jún. 16.

Soltész György

Domanovszky György: Milyen kapuk, kerámiák, gobelinek és szobrok diszitik az uj Várpalotát, /Bp./ /Tóthfalusi László, Schrammel Imre, Juhász Árpád, Szlávics László, Erdélyi Etelka, Soltész György iparmüv., Győri Dezső, Nagy Géza, Fekete Géza, Dabóczi Mihály szobrász./ - Tükör, 1967. márc. 28.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

72.l.

Soltész György

Ezüstözött vyakláncaival új utakon jár, a fújt üveget kínánja az ékszer körébe nonni.

P. Brestyánszki J.: „Ékszer '70" kiállítás; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 34. l.

Soltén György
ipazeuvén

Ipari romantika szellemet szegalló
órája szerepel a tárlaton.

Geszti László: Szocialista országok.....
Müvészet, 1971.augusztus - 26.oldal

Soltész György

díszes vaslapuja az Ujvilig-
lert felöli bejáraton.

Gombos Zoltán: Budavári Zertel
Bp. Natura 1969 206.old

Soltész György

Kristóf Attila: Egy fiatal ötvösművész első nagy munkája: a kőtár vaskapuja - (Soltész Györgyről) - Magyar Hemrez, 1967. ján. 25.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

84. 1.

Soltény György ötvös

részlett az Iparterv tárlatán

Magyar Nemzet
1969 ápr. 20

SOLTÉSZ GYÖRGY

BRONZ ÁLLATALAKJAI SZEREPELNEK A XII. VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLATON. (EML.)

JOÁR IVÁN: ALFÖLDI ELÉGIÁK.

MAGYAR HÍRLAP, 1970. OKT. 18.

Soltén György, ötvösmüvén

MDK

Kiállít a Szók Galériában

R. Gy.: Ékszer '70

7.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 9.

Soltész György, [kobrán? iparművész?]

MBK

Kiszobrai kitűnőek. Ezek és kettős hatású szobrai az önálló műalkotás lehetőségét mutatják.

Rózsa Gyula: Fémplasztikai kiállítás az Ernst Múzeumban 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 30.

MDK

Soltész György

repr.:

bronz gyertyatartó

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Savaria Muz.

Szombathely

Soetész György

művei a fémplasztikai kiállításon.

Dutka Mária: Fémplasztikai kiállítás az Ernst Múzeumban.
Magyar Nemzet, 1967. VII. 1. 4. o.

Soltén György
nobran

M.D.K.

„Jonás"-át mutatta be
a tárlaton.

Bajkay Éva: XV. Vásárhelyi Őni Tárlat
Művészet, 1969. február – 46 kep.

Soltész György ötvös

Fel függesztett „madarakkal" (emlékezve) szerepel az Ipartern kiállító termében

H. Gy.: Fiatal iparművészek tárlata

Magyar Nemzet 1969 IV. 20.

Soltész György M.D.K.

Kovácsoltvas és bronzkapurácsok

vas-rézkombináció Uj világ kerti kapu

G.J.: Kiváló szobrászmüvészek készitik a Budavári Palota szobrait
Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.l.

MDK

Soltész György [ ]

Morbra kovácsolt vas rács.
A budavári palota egyik
udvarába kerül majd.

Rózsa Gyula: Találkozások a művészetben
8.

Népszabadság, Bp. 1967 ápr. 23.

MDK.

Soltész György

Kovássolt vaskapu terv

Tükör 1967 márc.28.

Soltész György

ötvös

Változatos ötvös életművét
mutatta be.

Szelesi Zoltán: Ötvösművészeti bemutató.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 44.oldal

SOLTÉSZ MIHÁLY, mészáros pecsétje

1784-ben több társával együtt aláírt egy contractus-levelet. Az ő pecsétje maradt meg. Szögletes, pajzsalakú nyomaton felül S.M. alatta két oldalt mancsaikban bardot és bunkót tartó oroszlánok. Lent nagy ökörfej, két oldalt egy-egy kutya?-1.6+1.8 cm. 191.old

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúji és zempléni céhpecsétek 189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, IX. 1970, Miskolc, 1971

SOLTÉSZ Mátyás kőmüves. Egerben 1800-ban az adózók névjegyzékében találjuk.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Soltész Mátyás, kőműves M.D.K.

Egerben 1500.-ban szerepel az adózók névjegyzékében.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. old.

SOLTÉSZ Ilona

M.D.A

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 337.l.

SOLTÉSZ Mária

M.D.A.

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

1: Nagybánya... 338.1.

Soltész László

Szerepel a hannesliti balatonfüredi tárlaton

Balogh Elemér: A művészet „elővezetőjeként"
Napló, Veszprém 1964. aug. 23.

K.D.K

SOLTÉSZ L. építész

Budapest, Üllői uti lakótelep ,Magasházak.

Társtervező: Bakos B
Jóla E.

A szerkesztő megjegyzései

Magyar Épitőművészet 1961. 6. sz. 57.1.

578 558

Soltész Károly

üveffestőszegéd

5 elemi, 3 iparosp.

5 hónapot töltött az

ütkölben jó

eredménnyel.

Iparrajzisk. 1892.

T. 5724.

ja el, melynek kapujához hid ve-
röndjéről lövöldöznek, a háttér-
rata fölül középütt:

10.8 cm.

Soltész József

építész.

Szül. Tiszafüred 1893.
Oklevelet nyert 1923.

Műegyetem 18. l.

Márkus József:

Térdig, állva és sze
támaszkodik és leereszt
Kálla rövid, bajusza hos
tos, atillája és vállravetett
tekötőjén és övjén a bogla
díszíti s mind a két ke
négy sorban:

Na
MÁRKU
polgármest
18

balra az asztalnál: „Gie
s alól balra: „Kiadta öz
Középütt: „Utánn
s jobbra: „Ny. Lég

9609 ~~9409~~
9610 ~~9410~~

Poltész József

1897/98 - 1898/99

Ferk. pzomfoisk. vk

132. f.

Budapest, 1907. julius 16.-án

8305/1907. Rigler József Ed

(Soltész József)

építőmesterek
könyve

( ) Családi és weekend-
házak építése.
(A Műszaki Könyvtár
73. kötete · Bp. 1930

Könyvism.
ÉIÉM. 1930. 17-
18. sz. 72. l.

Soltész János

szerepelt a Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének

ungvári kiállításán.

U. h. 1939. XII. 19.

Soltész János

Bronzplasztikái a terrasz pillérei buskolják (eml.)

a Duna Inter-Continental

hálóban

G.J.: Budapest új gyöngyszeme

Magyar Nemzet 1970 I.1

Soltész János, iparos

1899.évben Miskolcon a megyei bizottsági tagok névjegyzékében szerpel.Az előbbeniekhez képest feltűnő az iparosok számának növekedése. Ezek egyike volt ő is. 344.old .Sorsz.37.-Listaszam 127.Miskolc,Adója 505.17 Frrt

DOBROSSY ISTVÁN: Kereskedelmi kapcsolatok és hitelviszonyok Miskolcon a 19.sz.végén 335.old

A Herman Ottó Múz.Évkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

MDK.

Soltész István

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1965 juni.6.

Solléa István, kőműves

M.D.K.

Egerben 1834-ben szerepel az adófizetők körül.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. old.

Soltész István

Győr 1848–1853.

l.

Jankó Ötvös-apródok

13.c.

Darányi Ignácz.

Térdig, kissé balra
kabátjába akasztottaés bal
három könyvre nehezedik.
víd. Ingének álló gallérja é
tört és kettős elejű kabát

puszta – szt. – g
Dr. DARÁNY
m. kir. Földm
v. b. t., a szerb Takova, –
ország

balra: „Gichsz"
s alól balra: „Kiadta
középütt: „Uta
s jobbra: „Ny-

Könyvnat, a

9611 ~~9411~~
9612 ~~9411~~

Soltész Ilona

1913/14 - 1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

/32.1.

yzék

aktól az 1922 év május havában
i és államvasuti tisztviselők és egyéb
kedvezményes heti jegyekről.

4					5	6
Igényeltetik az év					Az összesen igényelt hetijegyek ára: à 30.— K.	Jegyzet
21	22	23	24	hetében összesen drb		
hetére darab						
1	1	1	1	6	180.-	
1	1	1	1	5	150.-	
1	1	1	1	5	150.-	
1	1	1	1	5	150.-	
		Összesen		21	630.-	
hatszázharminc						

Soltész Flóra

1918

Ki tud róla?

Soltész György

iparművész

Munkái Salgótarjánban az V. Románcsi Üregművészeti Kiennálén

TV Híradó

1979 XII 21 1930

„Ötvözödés"

Soltész György.

ötvösművész

A művész kiállítása a Dorottya u.-i Kiállítóteremben, 1985. febr. 7-márc. 2-ig látható. A művész ötvös sorozatgyártásra tervezett használati tárgy-együtteseket, valamint egyedi ötvösművészeti tárgyakat mutat be.

Műszaknál és Kamaratermer

1985 feb.

SOLTÉSZ György

Kiáll Bp. Dorottya, 1985

ism. CSATÁR Imre: Valami mozdul? : Gondolatok Soltész György formatervező tárlata nyomán.= M. Nemzet, 1985. febr. 12. 7.

SOLTÉSZ György ki

kiáll. Bp.,Dorottyau. 1985.január

ism. DARITS Ágnes: Ötvöződés. = Müvészet, 26, 1985, 11-12. 99 - 100,ill.

on that there are things and
essence, already precludes
its manifestations. Because,
here must also be aims toward
le and even necessary to move,
the roads is no longer a matter of indifference
~~indif-~~
is nothing strange in the
the generation taking part
and worldview led straight
18 and 1919. Those who had
a new art also became active

SOLTÉSZ György

R. Gy.

Illetéktelen kritika

Jegyzet Soltész György borottya utcai kiállításáról

Népszabadság, 1985. márc. 1. 7.

Spectabilis et magnifice domine domine mihi semper observandissime etc. Ezt addom tutára te k(egyelmednek) mint kegyelmes uramnak, hogy mostan voltam *Possomba* az Nagyságos *Révay Ferencz* uramnál, küldöt én tőlem te k. egy levelet egy jobágy felől, hogy mel jobágy vete vala bucsuját az Réway uram jószágában Syrára (így!) *Kwrdacs Kelemen* jószágából *Wecheiyről*, az vármegyéből szolgabirót eskütet es kértök volt ki, az törvény az jobágyot megszabadotota, de az birák és Kwrdacs az vármegyére veték be. Kurdacs Kelemen az törvént nem várta, hanem az jobágyot megfogta és az te Nagyságod házában *Sárvárban* fogva tartja. Azért én kérem te k. mint kegyelmes uramat, hogy bocsássa el te k. bátor Kwrdach Kelemennel szolgáljon mig az törvén el nem választja. Isten tarcsa meg te k. jó egésséggel.

Datum Sabarie feria secunda post festum beate nativitatis Marie anno domini 1552.

Paulus Zarka de Lukafalva.

Kivül: *Spectabili et magnifico domino et domino Thome de Nadasd Judicis* (így!) *Curie regie majestatis domino mihi semper gratiosissimo.*

2.

Lukafalva 1555. márczius 23.

Keszenetemet és magam ajánlását irom mint bizot uramnak és barátomnak. Az te kegyelmed levele juta hozzám *Gyakban* Szerdán, Szent Benedek napja előt, kiből te kegyelmed

SOLTÉSZ György szobrai

Vill. Bp. Dorottya u. 1985

ism. Vadas József: A divat nem üdvözült.
= ÉS 1985. márc. 1. 12.

Soltész György, ötvösiparművész

A Vigadó Galéria kiállítótermében az Iparmű-
vészeti Vállalat „Tárgyak-Alkotások" c. kiállítása,
megnyílt. A földszinten a lakáskultúra fogalma-
ba tartozó, környezetünket széppé tevő iparmű-
vész tárgyak láthatók. – Soltész György, Sor Júlia
ötvöstárgyai szerepelnek a kiállításon. (említve)

Győrváry Éva: Tárgyak-alkotások,
Pesti Műsor, 1980. máj. 28.

Soltész György

Soltész György megbízást kapott hogy az Üzi utcában levő üzlet helyiségek részére réz cégéreket készítsen.

— Kisztéri munkák.
Művészet, 1978. október - 45 lap.

Sołtész György, L

L: Domanovszky E

Torday Aliz: Iparmüvészet a Vigadóban 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 maj. 10.

Soltész György, szan formalerenő

L. Vető Mária

Torday Aliz: Ócsa a Bástya utcában 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980, okt. 23.

Soltész György

Bohus Zoltán, Borsfai László, Demcsik Attila Kalmár Zsolt, Kardos Botond, Kiss Éva, Lugossy Mária, Papp László, Soltész György művészeket a harmadik csoportba osztja, ők az ujitók.
Végül még egy negyediket is emlit, az eklektikus müvek alkotóit: Laczák Géza, Magyarcsek Mária és Rozgonyi Béla művészeket.
Részletesvad minden művész nevének megemlitése mellett azok alkotásairól, egyszer kiemeli elismeréssel, másszor elmarasztalással.
Vadas József: „Képtől - gépig" c. kritikáját lásd: Péri József nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 3o. XX. é 44. sz. 12. lap.

képet

Soltész György

A Kossuth Művelődési Házban rendezték meg az I. Miskolci Országos Ötvösművészeti és Fémműves Kvadriennálét. "Képtől - gépig" címmel Vadas József számol be a tárlatról, melyet három kiállitásként emlit, a bemutatott művek csoportositása szerint. Az első az ötvösművészeké: Bartuschek Ilona, Máté János, Muharos Lajos, Péri József.
A második rész kiállitóinak műveit inkább a zománcművészeti vagy a kisplasztikai biennálén kellett volna bemutatni: Ásztai Csaba, Papp Zoltán, Schlosser Béla, Zétényi János, Zidrics Ilona.
Folytatását lásd a 2.-es sz. cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30.
XX. évf. 44. sz. 12. lap.

Soltész György
ötvös

Méltatás

Ermyei Gyula: Az ipari művészettől a ...
Művészet, 1977. május – 36. oldal.

Soltész György

A Fészek-klub mini-galériája az elmúlt öt esztendőben kendült fel. – Itt indult el – a Pohárnok Mihály, Soltész György és Borz, Kováts Sándor vendézte „Magyar design" c. tárlattal, – a mai magyar iparművészet egyik fontos vállalkozása, a házgyári konyhaprogram.

Csapó György: A Fészek.
Budapest, 1976. jún. 15. old.

Soltész György

1972 decemberében Borz Kovács Sándor és Soltész György igyekezett megteremteni a hárgyári hornyhákban a zavartalan üzemeltetéshez szükséges feltételeket.

Pohárnok Ferenc: Egy terzezési kísérlet dokumentumaiból
Művészet, 1977. augusztus – 2 lap.

Soltész György

Méltatás

Bárkányi Attila: Minta-családok.
Művészet, 1977. augusztus - 14.oldal.

Soltész György

A Lampart Lomnánápani Mü-
vek fanon edényeinek tervező je
Asztai Csaba és Soltész György
(repro)

Bárkányi Attila: Minta-családok.
Müvészet, 1977. augusztus - 14. oldal.

Soltész György

Megbízták Soltész Györgyöt, hogy a veszprémi MSZMP Megyei Bizottság Oktatási Igazgatósága részére világítótestehet készítsen.

— : Közteri munkák.
Művészet, 1978. február – 45 lap.

Diez Miksa, festő (-esztétikus) II. 169

Soltész József

mül. Varannó (Zemplén m.)
1874 ápr. 13. Rk. Tanítói
oklevél
1897/98 I. III. é. rajztjel -
1897/98 II. " "
1898/99 I-II. 4. é. rajztjel.

Soltész György

Hammzótalai szerepelnek
a Fészekben rendezett Formatervezési
Kiállításon

Nápszava 1972 november 10
Zsold.

Sottész György, iparművész

Átadták az idei SZOT-díjakat

Pénteken a SZOT székházában ünnepélyesen kiosztották az 1978. évi SZOT-díjakat. Az ünnepségen

Gyula, a Kórusok Országos Tanácsa főtitkára, *Moldován Stefánia* operaénekes, *Nagy Albert* koreog-

csak az eloszezoni rend szerint járnak a vonatok. A május elsejét megelőző napokra és az ünnepen a hivatalos menetrend szerint is indul 38 mentesítő vonat. Ezenkívül készenlétben tartanak 50 mentesítő szerelvényt, amelyeket szükség szerint a főváros és Miskolc, valamint Debrecen, Nyíregyháza, Békéscsaba, Szeged,

vegi „villamiatogatasaval", tenat körülbelül 100 ezer többletutassal számolva országosan 2 ezer mentesítő buszt indít a Volán, csaknem annyit, mint húsvétkor.

A budapesti 20-as Volán ünnepi ügyelete néhány nagy forgalmú vonalra is szervezett ügyneveztt másodjáratokat. Az Engels téri pályaudvarról már pénteken

– Átadták az idei SzOT-díjakat. 7.

Nepszabadság, Bp. 1978. ápr. 29.

Soltész György

A Szakszervezetek Országos Tanácsa székházában kiosztották az idei SZOT-dijakat, mint a lap közli "SZOT-dijak 1978" cimmel és felsorolja a dijazottak között a képzőművészeket: Soltész György és Ásztai Csaba iparmüvészek /megosztva/, Sós László és Kemény Éva grafikusmüvészek, /megosztva/ Ifj. Szabó István szobrászmüvész és Szanthoffer Imre grafikusmüvész.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 29.
XXII. évf. 17. sz. 8. lap.

Sottész György formakmező

L: Horváth Lánló

—: Hit

8.

Bp. 1978. júl. 7.

[illegible]

Soltész György

Árkay Bertalan, Borz Kováts Sándor, Pohárnok Mihály és Soltész György művészeket említi meg Vadas György: "Konyha a kirakatban" c. írásában, széleskörű ismertetést adva, "a modern konyhaberendezés" megtervezésének-az idők folyamán kialakult-történetéről, a mult század végétől, napjainkig. Ezzel kapcsolatban hivatkozik az idei őszi vásáron bemutatott berendezésekre.

Vadas György cikkét lásd: Borz Kováts István nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 8.
XIX. évf. 45. sz. 12. lap.

Gallera Gyula

a bicskei képzőművészeti szakkör kiállításán szereplő művei.

G.D.: Kiállítás Bicskén.
Fejérmegyei Hírlap, 1943. júl. 1.

Soltérz György

Az Edénykultúra c. kiállításon hamutartó-munkája szerepelt.

Rózsa Gyula: Edénykultúra kiállítás a Műcsarnokban

Népszabadság, 1972. márc. 22.

Soltész György

Formatervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Kecskemét, 1975. jún – jül.

Soltész György, iparművész

Rént vett bútorok tervezésében.

(h. T.): Minden elfér a kis konyhában

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. dec. 14.

Soltész György

Iparművészeti tervpályázat a
Fényes Klub „Magyar design" c.
vándorkiállítására

Magyar Nemzet 1972 október 22
9. old.

Soltész György

Rév Állatfejével 12 szerepelt a Mai magyar iparművészet c. kiállításon az Iparművészeti Múzeumban.

Szilágyi Péter: Mai magyar iparművészet, Ipari Művészet, 1972/6 sz. 18. p.

Soltész György, [iparművész?]

Szerepel az „edény kultúra kiállításon"
(Műcsarnok.)

Rózsa Gyula: Szavazólap helyett

7.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 22.

Soltész György

A Fészek Klubban "Magyar design" cimmel rendezett, ipari iparmüvészeti kiállitáson szerepel a müvész, hét müvésztársával együtt. A bemutatott müvekről elismeréssel nyilatkozik a /vadas/ sign.-val közölt beszámoló, a Képzőmüvészet c. rovatban.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. dec. 9.
XVI. évf. 5o. sz. 12. lap.

Soltész Lőrlő jépítén

–: Mesterisholák

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

32.

83/5

MDK

Soltész Zoltán: Ungvári táj, olf.
Száldobosi fatemplom, olf.
Toronyai fatemplom, olf.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének Kiállitása, Ungvár, 1939. dec. 1940. jan.

SOLTÉSZ Zoltán festő (1909-)

Balla 1994 38

SOLTÉSZ Zoltán festő (1909-1992)

Balla 1994 50-51.

Soltész Zoltán

festő

l.

Képm. Műv. Erk

X. 207. l.

Művészet. 1938.
IV évf. 30 sz. 129 l.

Soltész Zoltán: Uzsoki fatemplom.

KÉPEK

Soltész Zoltán

festő

l.

Művészet. (Kende)

1939. 30. sz

129. l

Soltész v. Scholcz Péter

épitomester

1493 ban nyert Kassán
polgárjogot

irod

Ks. 48.1

..... *műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Soltész Péter

építőm.

XVI. század legelője Kassa.

Erzsébettemplomon dolg.

Forchacontitásul

Arch. Ért. XXXII. K. 268. l.

vrd

Mih. Erzsébet 49. l. jegyzet.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt.

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Soltész Péter

épitom. XVII sz

Kassa.

Lásd

Arch. Ert

1912, 268

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

..... tantárgyakbó

Magaviselete .....

Szeged, 191..... év .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi In

Soltész, Scholer Péter

XV–XVI. sz. épitész Kassa

czesl. lásd.

ísod

+ K + 42. l.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, eze
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger M
királyság megváltó eszméjének. És feg
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hivei
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkho
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomi
sok ezer embertársamon, joggal kérhet
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszi
nek semmit, amig igazolt emberein
Griger Miklós és az én nevem sz

Budapest, 1935 március havában,

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Soltész Péter

építőmester

XVI. k. Kassa

l.

Arch. Ért.

1912. 268. l.

MDK

Soltész, másként Scholer Péter 1480 körül adófiz. polg. 1529 ben halt meg.
1508. évi jegyz. k. szirmt szt. Erzsébet egyh. szt. Anna oltára felett való bolthajtás ép. – vel birták meg.

MMEE Közl. 1904, 38 k. II für. 42. l.
Remény Lajos: Kassai ép. mesterek.

malk

Soltész Péter építőmester

a 16. sz. elején épittetett az Erzsébet-
templomon s 1510 ben filalmat fett János kö-
nüves vagyonára".

Mihalik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom
Bp 1912 Kiadja a M.T.A. 49 l
6. jegyzet

M.D.K.

Sollér (vagy Scholcz) Péter, építőmester

1483-ban nyert polgárjogot Kassán.

Kemény L.: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1910. 44. köt. 48. old.

Soltész Pál, farehas

M.D.K.

névet 1800-1824 körök cmlitik az ceri adóröngyek. Feltéretőleg azonos Soltész Pál ceri farehassal, ari már 1785-95 körök is adorik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400, old.

SOLTÉSZ Pál fazekas. Az egri adókönyvek 1800-1824 között emlitik az adófizető kézmüvesek között. Feltehetően azonos Soltisz Pál egri fazekassal, aki már 1785-95 között is adózik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Soltész Nagy Anna

Illusztráció

Soltész Nagy Anna: 2×4 = 10, vagy még-tölb.
Nők Lapja, 1978. december 30-20. lap.

Soltész Nagy Anna

Illusztrációk.

Soltész Nagy Anna: Rögtönözzük.
Wók kapja, 1979. január 20 - 18. lap.

Sottész Nagy Anna, [grafikus?]

rajz, rezv.

Némethné Galambos Magda Dicalos tolerá 12

Nérszabadság, Bp. 1977 máj. 15.

Soltész Nagy Anna

Illusztráció

Soltész Nagy Anna: Hurott szokvyak.
Nők Lapja, 1977. jünnus 4 – 20. oldal.

Soltész Nagy Anna

Modellek

S.N.A.: Veem hell sok reuka!

Nők Lapja, 1977. május 14 – 18. oldal

Soltész Nagy Anna

divatterező

Illusztráció

Soltész Nagy Anna: 70 kilon felül.

Nők Lapja, 1977. március 19 – 20. oldal.

Soltész Nagy Anna
divattervező

Modellek

Soltész Nagy Anna: Balatoni vásárfák.
Nők Lapja, 1977. június 25 – 20. oldal.

ezért is harcolni kell.

Olyan még ma a magyar divattervezők feladata, mint a színészeké volt az ekhós szekér korában. Ezért szeretek TIT-előadásokat tartani a divatról; a külvárosokban és vidéken, közvetlen és kötetlen beszélgetés formájában. És nagyon örültem, amikor láttam, hogy a hallgatóim megértik, amit mondtam. Ezért is írom olyan szívesen a divattanácsadásokat az újságban.

Nem tudnak az emberek divatlapot olvasni. Balázs Béla mondott olyasmit, hogy meg kell tanulni filmet nézni. Igen – Mostanában kórházban voltam, aztán Kakasszéken, fürdőn. Utánam küldték a Vogue-ot, az Elle-t. Odaadtam ezeket a divatlapokat a

Fraul János: Szóra bírt műtermel
Bp. 1975 Magvető

SOLTÉSZ NAGY ANNA

(Soltész Nagy Anna divattervező. 1954 óta szabad iparművész, csak szerződés köti az Iparművészeti Stúdióhoz. 1960-ban kiállítása volt a Fényes Adolf Teremben. Hat éve ő vezeti a Népszabadság divatrovatát. Ne csodálkozzék azonban az olvasó, ha ebben az interjúban kevés szó lesz a divatról. Soltész Nagy Anna olyan művész, akire nagyon illik a „Humorban nem ismerek tréfát" tétele; nem kérdeztem meg tőle, hogy mi lesz az őszi divat, de ha megkérdeztem volna, talán választ sem kaptam volna rá. Így hát a divatról magáról keveset hallhattam, de kárpótolt, hogy a divattervezésről, mondhatnám, a divat lélektanáról, problémáiról sokkal fontosabb dolgokat jegyezhettem fel.)

– Bosszant, hogy félreértik ezt a szakmát, és nem veszik komolyan. A helyére kellene tenni a divattervezést is – mert még sohasem volt helye. Elvégre a ruhatervező is annyit tanul, mint mások a főiskolákon és az egyetemeken. Ezért is meg kell szenvedni

Soltészné [ ] Fazekas

L.:Dugár János

Szőky Péter:Fazekasok,vevők és a csali korsók 4.

Esti Hírlap, Bp.1977.okt.

1o.

Soltész Nagy Anna

Illusztráció

Soltész Nagy Anna: Variációk időszknek, fiatalok nak.
Nők Lapja, 1978. január 21 – 18 lap

Soltész Nagy Anna

Illusztráció

Soltész Nagy Anna: Ünben ballagjanak?
Nők Lapja, 1978. február 18-20. lap.

Sollér Nagy Anna
divatterező

Modellek

S.N.A.: Tavaszi ruhák.
Vörös Lapja, 1978. március 18. – 18. lap.

Soltész Nagy Anna
divatterve

Modellek

Soltész Nagy Anna: Mennyi anyag kell hozzá?
Nők Lapja, 1978. április 22 – 20. lap.

Soltész Nagy Anna
divatterező

Modellek.

Soltész Nagy Anna: Repülő kalapok.
Nők Lapja, 1978. május 6–19 lap.

Soltész Nagy Anna
divattervező

Modellek

Soltész Nagy Anna: Reggel, amunkába menet.
Nők Lapja, 1978. június 10–20. lap.

Soltész Nagy Anna

divattervező

Modellek

Soltész Nagy Anna: Ha nincs idő átöltözni.
Nők Lapja, 1978. június 3 - 15. lap.

Soltész Nagy Anna

Szabásmintiak

S. N. A.: Körből szabott bő szokuya.
Nők lapja, 1978. május 13-15. lap.

Soltész Nagy Anna
divatterező

Modellek.

Soltész Nagy Anna: A bőség zavara.
Nők Lapja, 1978. május 13 - 14. lap.

Soltész Nagy Anna

Modell

S.N.A.: Bikázok.

Nők lapja, 1978. május 6 – 18 lap.

Soltész Nagy Anna
divattervező

Modellek

—: Nyári ruhák őszre.
Nők Lapja, 1978. július 29 - 20. lap.

Soltész Nagy Anna

Modellek

Soltész Nagy Anna: Egy délután megvarrható...
Nők Lapja, 1978. július 15 - 20. lap

Soltész Nagy Anna

Modellek

Soltész Nagy Anna: Virágdíszítés.
Nők Lapja, 1978. július 8 - 20 lap.

Soltész Nagy Anna
divattervező

Modellek

Soltész Nagy Anna: Milyen lesz az őszi-téli divat?
Nők Lapja, 1974. szeptember 17–20 lap.

Soltész Nagy Anna

Illusztráció

Soltész Nagy Anna: Kisszinszótár.
Nők Lapja, 1977. aug. 6 – 16. oldal.

Soltész Nagy Anna
divatterező

„Ruhatervek"

— Gallér a ruhán.

Nők Lapja, 1969. nov - 47 szám

Soltész Nagy Anna
divatterverő

Divatterverk

Soltész Nagy Anna: Szolnyák nyara
Nők lapja, 1974. junius 29 - 19 lap.

Soltész Nagy Anna
Divatterverő

Táskaterrek.

– : Szabadidőben

Nők hapja, 1974. június 15 – 20 oldal

Soltész Nagy Anna
újságíró

Ruhakeverék

Soltész Nagy Anna: Ritegesen.
Nők Lapja, 1969. dec. – 50. szám.

Soltész Nagy Anna
divatterező

Ruhatervek

Soltész Nagy Anna: Divat Kresz
Nők Lapja, 1969. dec - 49 szám.

Soltész Nagy Anna
diváttervező

Ruhaterek.

Soltész Nagy Anna: Változatok „A" tilikalálra.
Nők Lapja, 1969. november – 45 szám.

Soltész Nagy Anna
diváttervező

Ruhatervek

Soltész Nagy Anna Balatoni divat-térkép.
Wörz Lapja, 1969. junius – 23 szám.

Sottisz-Nagy Anna
divattervező

Ruhatervek.

— : Kosztüm-mentés

Nőr hapja, 1970. julius - 30 nam

Sotteis Nagy Anna
textilművész

Az Iparművészeti Múzeumban
volt tárlata.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

Soltész Nagy Anna
ipanmüvész

„Ruhatervek"

—: Varróvizsga

Vők Lapja, 1970. április - 15 szám

Soltész Nagy Anna
divattervező

Illusztráció

Soltész Nagy Anna: Karcsú dérekra...
Nők Lapja, 1968. nov. – 47. szám.

Soltész Nagy Anna

divattervező

Kalaplevek

Soltész Nagy Anna: Alap-kalap.

Nők Lapja, 1968. dec - 52 szám

Soltész Nagy Anna
divatterverő

Ruhatervek

— Anna-bál 1970

Nők Lapja, 1970. július - 28 szám

Soltész Nagy Anna
divatterező

Illusztrációk

— : Kabátpótlók

~~Füllör~~, 1976. okt. 30. – 20 oldal.
Nők Lapja

Soltész Nagy Anna
ruhatervező

M.D.V.

Ruhatero (repro)

Révész Zsuzsa: Fiatal ruhatervező művészeink munkajáról
Művészet, 1966. január. 1 szám. 40 l.

MDK

Szikra János festő

Sz.J. kiáll. Fényes A.terem. 1960. okt.

MDK

Soltész Nagy Anna iparm.

Soltész Nagy Anna és Szilvitzky Margit iparművésznők
kiáll. Fényes A. terem. 1960. okt.

MDK

Soltész Nagy Anna ruhatervező

Az Iparművv. Váll. Komplex Studiójának 1. textil kiállitása. Csók I. Gal. Budapest, 1961. aug.

MDK

Soltész Nagy Anna

4. m. plakát kiáll. Mücs. 1961.

Soltész Nagy Anna, iparművész

eskűvői ruhatervek

repr.

Magyar Ifjúság, 1967. X. 13. 18. l.

Soltész Nagy Anna divattervező

ruhatervek utazásra

repr.

–: Ruhatár a bőröndben

Magyar Ifjúság, 1970. X. 23. 16. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

Kötényruhát
tervek rep.

Magyar Ifjúság, 1970. VII. 24. 16. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

Kékfestő a konyhában
tervek repr.

(alföldi): Kékfestő anyagok
Magyar Ifjúság, 1970. IV. 10. 16. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

– Bódy Irén iparművészcel kék-festő anyagokból ruhatervehet készít.

(alföldi): Kékfestő anyagok
Magyar Ifjúság, 1970. IV. 10. 16. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

– közös kiállítása Bódy Héa iparművésznel ápr. 11- máj. 10- ig az Iparművészeti Múzeum Kamaratermében.

(alföldi): Kékfestő anyagok
Magyar Ifjúság, 1970. IV. 10. 16. l.

Soltész Nagy Anna, [grafikus?]

Három rajza: (divattárgyú)

Repr

Szakolyi Edit: Léta, kirándulás M. 10.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 16.

Soltész Nagy Anna, divattervező

– a Bródy Sándor utca egyik óvóhelyén kezdett el rajzolni. 1946-ban ivatkozott az Iparművészeti Főiskolára. Építette a Duna-Tisza csatornát is. Munkaruhákat tervezett eleinte. Tanára: László Sára.

Divattervezés és öltözködés
Magyar Ujúság, 1969. X. 17. 16. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

Téli sapkák

képr.

Magyar Ifjúság, 1969. 1. 10. 19. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

- rajzai
repr.

Kovács Margit: Semmi sem új a nap alatt

Magyar Ifjúság, 1969. 1. 4. 19. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

rajzai

Kovács Margit: A skandál története
Magyar Ifjúság: 1969. VIII. 8. 18. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

divatkompozíciói rajzok
repr.

Magyar Hírlap, 1969. 11.21. 18. l.

Soltész Nagy Anna, divattervező

rajzai

Magyar Ifjúság, 1969. X. 17. 16. l.

Soltész Nagy Anna, divatkreátor

- a Néprajzi Múzeumban is végzett kutatómunkát. Lakása tele van népművészeti darabokkal. Franciául és németül olvas. Fél évig dolgozott a szófiai divatlap, a Lada szerkesztőségében.

Divatkreátor és öltözködés
Magyar Ifjúság, 1969. X. 17. 16. l.

Soltész Nagy Anna

MDK

A Nemzetközi Nőnap tiszteletére az Ernst
Múzeumban a magyar képzőművészek II.
országos kiállításán részt vesz.
/divatrajzok/

Esti Hírlap 59. sz. 1959. márc. 11. 2 old.

Poltész Nagy Anna
iparművész

M.D.K.

Divatterveit önálló kiállításon
is bemutatta.

Urbach Erzsa: A textil stúdió

Művészet 1961. október – 13 l.

14.D

Soltesi Nagy Anna
divatterverő

A Nők enciklopediája hitkötetében az öltözködés cimü fejezület irta és rágrolta

Frank János: Soltesi Nagy Annánál
Élet és Irodalom, 1966. aug 6.-8 lap

M.D.L.

Soltész Nagy Anna
divatterező

1954-ban szabad iparmű vész, 1960-ban kiállítása volt a Fenyes Adolf Szerem-ben. 6 éve vezeti a Népszabadság divatrovatát.

Frank János. Soltész Nagy Annáról.
Élet és Irodalom, 1966. aug. 6 - 8 lap

Sol tész Nagy Anna textiltervező

Őszi kosztüm /rajzó/

Naggak Hjukog 1965 X·16

Soltész Nagy Anna diva-Hervező

Szekepel az Ipolyi művészeti

Múzeumban

Esti Hírlap 1970 IV. 20.

Soltész Nagy Anna, ruhaterv

MDK

4. orsz. iparműv. kiáll. Műes. 1959.

Soltész Nagy Anna MDK

ruhatervező

Az Iparművészeti Vállalat Komplex Studiójának 1. textil kiáll. Csók István Galéria, 1961. aug.25- szept. 1o.

MDK

Nagy Amma, Soltész

l.: Soltész Nagy Amma

Nők Lapja, Bp. 1956. április 26. [14. l.]

MDK

Soltész Nagy Anna (grafikus-művész)

rajzai (illusztrációk) repr.

(Dr. P. E. és H. J.: Hogyan levegőztessük a 3-5 hónapos csecsemőt?)

Nők Lapja, Bp. 1956. április 26. [14. l.]

x - Evers, F.
x - Evinger, Antal
x - Evva, István
5 - Exner, Károly
4 - Eyás
x - Eyber, Johann
x - Eynsetzter, János
x - Eysenschneider, Jakab
x - Eyssengraber, Clement
x - Eystach, János
5 - Eystach, Sámuel
x - Ezelberger, Paul
3 - Ézsiás, István
4 - Ezüst, György
4 - Ezüst, Zoltán

SOLTÉSZ GYÖRGY

Új művészet

2002/MÁRC

2.0.

M.D.K.

SOLTÉSZ NAGY Anna ruhatervező

A Iparművészeti Studió Tagja

(A.G.) Divattervező iparművészek

Magyar Nemzet 1962. május 13. 10. e.

MDK

Soltész Nagy Anna

Soltész Nagy Anna / ruhaterv/ résztvett a IV. Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok
Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan. 31.Kat.

MDK

Soltész Zoltán

Uzsoki táj, ~~ol~~.

Magy. Müvészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.

11. 1.

MDK

Soltész Zoltán, festö

Uzsoki fatemplom.

OZ.: A Vall. és Közokt. Min. vásárlássinak kiáll. az
O.U.Sz.Bur.-ban.
Szépművészet. 1941. 206.1.

8.12.

Soltész Zoltán

Vásaroltak fölé a kassai Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon.

NU 1939. XI. 15.

Soltész Zoltán

Uzsoki fatemplom c.
kéje repr –

V. Nemzeti képzőm Ei áll
1939. Kassa.

POSTE-RESTANTE.

MDK

SOLTÉSZ ZOLTÁN

felvidéki festő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa

~~40x50~~ 30 l.

MŰE

Soltész Zoltán

Uzsoki fatemplom.

V.Nemzeti képzőm.kiáll.1939.Annasa.kat. 18.1.

MDK

Soltész Zoltán, festőm.

374. Uzsoki fatemplom.

M.Kir. Vall. és Közokt. Min. V. Nemzeti Képzőm.kiáll. Képes Tárgym. Kassa. 1939. 18.l.

MDK

Soltész Zoltán

Uzsoki fatemplom, repr.

V. Nemzeti képzőm. kiáll. Kassa 1939.

Soltész Zoltán

festő

l.

Csikvári Ungvár

153, 154 l.

M.D.K.

Soltész Zoltán

Felvidéki müvész, hazai müvészekkel együtt szerepel müveivel a kassai Máv palota ötven termében rendezett nagyméretü kiállitáson.

/k./:Nemzeti Képzőmüvészeti Kiállitás Kassán Szinházi Magazin, Bp. 1939. nov. 11. II. évf. 46. sz. 4o. lap

MDK

Soltész Zoltán,festö

Uzsoki fatemplom.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O. M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. 9.l.

MDK

Soltész Zoltán

Uzsoki fatemplom

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

MDK

Sollér Zoltán:

Urzoki falemplom.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll. a V. és Körök.
Sim. által megvás. képek.
Képzőm. Körl. 1939. 3-4 m.

SOLTI GIZELLA

LÁSD: HINCZ GYULA

76/3 MAGYAR Képzőművészek
Szövetsége
TÁJÉKOZTATÓ

32. old: Tájékoztató

ıcon, amely egy pálcához vezet". A leírás alapján a
gyűjteményében lévő 15. századi ötvösművel. A
a budaiakhoz hasonló előzményekről tanúskodik:
Anna, valamint Szent István és Oszvald királyok és
rban és szekrényben lévő könyvekről és más javakról
ertus Hamboch úr volt, most pedig ennek az oltárnak,
i joga a Krisztus Szentséges Testének céhéből való
vadalmat pedig minden más javadalomnál régebben
ár igen gazdag könyvtárról tanúskodik, amelyben a
n, római és egyházjogi műveken kívül jelentős
fiai munkák, történetírók és antik auktorok mellett
óságos művelődési igények kielégítésére alkalmasnak
ıelynek elvben minden pozsonyi polgár tagja lehetett,
vitte, korábbi javadalmakat is a magáéhoz csatolt.
ı alapított patríciusi vallásos társulások közé tartozik
kápolnája, a fennálló Szent György-templom eredeti
épület típusának felelt meg. Ez a típus a magyarázata
ő, hogy 1368-ban, amikor építéséről először esik szó,
nják ráfordítani. Amikor legközelebb, a 14. század
re az építkezés, Johannes Schmuckenpfennig, ez idő
éralakja szerepel donátorként. Schmuckenpfennig a

SOLTI GIZELLA

A Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás Király Múzeuma és a Műcsarnok meghívja Önt

kiállítására a visegrádi Salamon toronyba 1995. június 22-én, csütörtökön 16 órára

Megnyitja: FITZ PÉTER művészettörténész

A kiállítás megtekinthető 1995. augusztus 6-ig. Nyitva naponta 9–16.30-ig. Hétfőn zárva

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelin-iparművész

Ferencsy Noémi tanítványa volt Solti Gizella, tagja a mester iskolájának és ő örökölte a művész szövőszékét. – Solti Gizella beszél arról, hogy hogyan dolgoztak együtt, milyen szigorú és következetes munkaprogramot állított fel a maga számára és hogyan tanított.

Kulturális Magazin

1980. aug. 3. Kossuth 9.00 [V Gné].

Solti Gizella

„Imakönyv"
" (repro-)

Bundev-Teodorov Ilona: Solti Gizella
Művészet, 1981. április – 18. lap.

Solti Gizella, textilművész

L: Péceli Zsuzsa

Rózsa Gy: Két országos biennálé

Népszabadság, 1980. szept. 17.

7.

Solti Gizella, Textil tervező

L. Pap Gyula

– Kitüntetett művének 8.

Esti Hírlap Bp. 1981. márc. 30

Solti Gizella, Textilművén

L: Attalai G.

Aradi N. A textil mint alibi 733-736

Jelenkor, Pécs, 1981. júl-aug. XXIV/7-8

Solti Girella

„Törzskoszorú"
(repro)

Bunder-Fradorov Ilona: Solti Girella
Művészet, 1981. április – 18. lap.

Solti Gizella

„Óriás mag"
(repro)

...udev Teodorov Ilona: Solti Gizella
...üvészet, 1981. április — 18. lap.

Solti Gizella

„Virág és madarak"
(repro)

Bundev-Teodorov Ilona: Solti Gizella
Művészet, 1981. április – 18. lap.

Solti Gizella

„Oszalt-alma"
(repro)

Bünder Teodorov Ilona: Solti Gizella
Művészet, 1981. április — 18. lap.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelinipsarművész

a VI. fal- és tértextil biennálé ma nyílik meg Szombathelyen. Ezúttal 34 művész alkotását mutatják be. A zsüri előre dolgozott, így a megnyitón már átadhatják a fő díjat is Solti Gizellának és Péreli Zsuzsának, a „Félcsikos kabát" című műért. /említve/. Így tehát jövőre ők lesznek Kőszeg vendégei.

Jó reggelt?

1980. VIII. 1. 4:25 /N./

Solti Gizella, gobelin-iparművész

a Budavári Iparművészeti Bolt Kiállító terem lett az utóbbi hetekben. A kiállítás sorozat Horváth Márton üveggyöngyeivel nyílott meg, majd Gorka Lívia kerámiái után most a második alkalommal egyidőben Solti Gizella gobelinei és Buczkó György üvegtervező művei láthatók.

Kulturális Magazin

1980. VI. 8. Kossuth 9.00 /Kiné/.

Solti Gizella, iparművész

Az Iparművészeti Vállalat olyan bemutató sorozatot terv a Budavári Iparművészeti Boltban, melynek célja az alkotóművész és a közönség kapcsolatának kialakítása. Elsőként Horváth Márton iparművész mutatkozik be műveivel, majd ebben az évben Gorka Lívia, Solti Gizella és még több művész bemutatója várja az érdeklődőket.

Pesti Műsor, 1980. május 7.

Salti Gizella, Munkácsy-díjas festő- és gobelinművész

Megkoszorúzták a 90 éve született Ferenczy-testvérek sírját a Mező Imre úti temető művész parcellájában. Ferenczy Noémi sírjánál Salti Gizella festőművész helyezte el a koszorúk virágait.

Esti Magazin.

1980. VI. 18. Kossuth 18.30 |S. J.|

Solti Gizella textilniv

P. Kucs Julianna: Egy életérzés dokumentumai

Művészet, 1983. február

Solti Gizella

Textil biennálé Szombathelyen

Magyar Nemzet 1984. IX. 23.

Nyomtatvány.

dr Szentiványi Gyu

a Műemlékek Országo

NYOMTATVÁ

Solti ref. templom

(Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm)

Emlitve

Chobotvác 246.1

†

ságtudományi Egyetem tanácsa, valamint mezőgazda-
lommal tudatja, hogy

ai Károly

ny. r. tanára,

állatorvosi karának az 1936/37. tanévben volt dékánja,
asonlító kórbonctan magántanára, az Állatorvosi Tiszti-

Soltvk. templom.

(Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.)

1870-ben épült kápolna-
ból 1904-ben 25000 Korona
költséggel templommá
bővítették

Chobotvác. 246. l.

Soltisz János, kőművesm.

1810 szept. 30.-án hatósági felszólitásra megvizsgálták a Glosecek által alapitandó kassai kőedénygyárat. Részbeni átépitést javasoltak. 295.o.

Mihalik Sándor: A kassai második kerámiagyár. 285.o.

olia Archaeologica. XII. 1960. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadó váll. Bp.

Solti Molnár István, [iparművész restaurátor] MDK

Értékes német vázát restaurál.

(– szöveg – fénykép) 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. márc. 17.

SOLTISZ János ács. 1775-9o közötti adóösszeirásban szerepel Egerben, de még az 18oo.évi adókönyv is emliti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Soltis Miklós István, restaurátor

Egy értékes fischer-vázát restaurált a Fővárosi Művészi Kézműves Vállalat porcelánjavító részlegében.

Rest

—: Restaurátor művének

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 17. 6.

MDK

Soltiné Bencze Margit

Staniol kép, vf.

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 19 1.

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono: 185-618

Soltiné Bentre

Margit

annit vači Univerz
emlitve

Trag Erd

63. l.

Bizottság !

n Béla épitésznek a csetneki ág.
n végzett munkálatokról szóló szám-
s kéréssel felterjeszteni, hogy an-
sszegét részére folyósitani méltóz-

o.

Solti Gusztávné

Bentze Margit

l.

Tragor vácznuvenci

147. l.

ISTITUTO STORICO E DI CULTURA
DELL'ARMA DEL GENIO

Roma, li 7/8/941/XIX
Lungo Tevere della Vittoria.

Al Signor
Dott. GYULA SZENTIVÁNYI
Làgymànyosi utca 16.
BUDAPEST XI
(Ungheria)

65/II

Prot. N. 2454/8 *Allegati*
Risp. al f.° *N.*

OGGETTO: Invio di una pubblicazione

Con molto ritardo è quì arrivata la vostra lettera del 7 luglio u.s. con la richiesta del fascicolo II degli Atti dell'antico Istituto di Architettura militare contenente il lungo articolo:"L. Holik Barabàs"-L.A. Maggiorotti - La fortezza di Giavarino in Ungheria ed i suoi architetti militari italiani, specialmente Pietro Ferabosco".

Solti Gusztávné

Bentse Margit

festő

elesrapz

laid

Tragor vácmű nőszei

116 l.

Solti Miklós, asztalos szerkezetek

Üdülőépület bővítése, Zabolyókit. Építész: Ács Tamás

belsőépítész: Komlósy Magdolna,

Asztalos szerkezetek: Solti Miklós.

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 32-old.

Soltis Gizella

Megbízást kapott Soltis Gizella
a Veszprémi MSZMP Veszprémi
Megyei Bizottsága részére gobelint
készíteni.

--------:Köztéri munkák.

Művészet, 1976.október - 48.oldal.

Solti Gizella, [ ]

L.: Grosz János

—: Grosz János 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jul. 12.

Solti
gobelinművész

M.D.K

Szüret-jet állítottak ki az
Iparművészeti Muzeumban.

Molnár László: Magyar falikárpitok kiállítása
Élet és Irodalom, 1963. augusztus 17 - 8 lap

. XIX .

MIK.

Solti Gabriella

Kiállitási kritika

Neue Zeitung 1966 szept.9.

M.DK

Solti Gizella
iparmüvész

Rezit vett a tárlaton.

Szentes Lajos: Néhány gondolat egy iparmüvészeti. ..
Művészet, 1962. január - 32 lap.

Solti Gizella

V. Orsz. Iparm. Kiáll. Műsz. 1965.

Solti Gizella

„Bányalát ácsoló és nállító munkások"
c. négyalakos komp.-t (gobelin)
322 x 150 cm méretben a Ferenczy
Noémi mesterisztolájában kérülette 1958-
ban. A Művelődési házban látható.

Szíj Rezső, Műemlékek és műalkotások Vásárlatán, Bp. 1965.

XXXIV tép
95 és 97 l.

Solti Gizella

monumentális méretű gobelineket alkot, csupán néhány kisebbről tudunk. Szögletes, sarkos ornamentikák, buja növényzettel kedvel.

Perneczky Géza: Meandering rivers of Art. The New Hung. Quarterly, Budapest, 1970. 37 sz. 200 l.

Solti Gizella

Különös változatokban lankadó formákat is perepeltet gobelin-jein, melyek préselt virágokhoz hasonlítanak; az Art Nouveau virág-elemeitől eltávolodva a non-figurativ irányzathoz közeledik.

Perneczky Géza: Meandering rivers of Art. The New Hung. Quarl. Bpest, 1970. 37 sz. 200 l.

Solti Gizella

Gobelinekkel
Szerepel a Prizma 13 c. tárlaton
az Iparművészeti Múzeumban.

Beskovits György: Két iparművészeti Liánítás egyenetlen
minőmalon

Pestmegyei Hírlap 1969 VII. 6

Solti Gizella

„Építkezés", gobelin, 7.12 m².

Csongrád megye, Szeged, Pár-és Janácskai, Janácsterem.

Tájékoztató 64/65, képző és Ipar-
művészeti Lektorátus

10 l.

Soltá Gizella
ipanmüvész

M.D.K.

Resít vett a biennalen

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale...
Művészet, 1966. november – 15 lap.

Soltis Gizella

Szerepelt a XXXIII. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. júl. 12.

Solti Gizella
gobelines

M.D.K

„Gyárban" „Megjöttek a gépek",
„Kötő nő" k. „műve az" „Építés" című gobelenje
„a szegedi Párt és Tanácsház részére készült.
A kiállított vásztai: „Bohócok", a „Kör-
város".

Sobó Ferenc: Erdődi István és Solti Gyula kiállítása
Művészet, 1963. május – 35 kap

...tatnunk: fenyőfás szignójú agyagtárgyai országszerte a legkedveltebbek közé tartozik. S ez annál örvendetesebb, mert eredeti és magas színvonalú kerámiaművészetet alakított ki, amelynek népszerűsége jó szolgálatot tesz a közízlés nevelésének. Eredetileg szobrásznak készült — *Vedres Márk* volt a mestere —, s amikor rálelt az igazi műfajára, magával hozta plasztikai formaérzékét, amely kiválóan szolgálja képzeletgazdagságát, megóvja a szélsőségektől, s jó támpontot nyújt merészen modern kísérleteihez. A mindig újat, mást akaró, nyughatatlan művészek közül való; egy-egy gondolatát soká érleli, számos szín és árnyalatokban eltérő formai variációt teremtve alaposan kiaknázza a bennük rejlő lehetőségeket. Edényeinek

vízkutatók három év óta eredmé-

a Mali Köztársaság népe
kormánya országuk felen
kedéséért folytat, s úgy g
dol... ...tásunk tov
mé

Solti Gizella

A szőnyegszövő és a keramikus

Kettős kiállítás a Fényes Adolf teremben

A Fényes Adolf-teremben *Vilt Tibor* ma délután nyitja meg két fiatal iparművész, *Solti Gizella* és *Erdődi István* kiállítását. *Solti* a szőnyegszövés művésze. Mestere a kiváló *Ferenczy Noémi* volt, akinek megkapóan bensőséges gobelinstílusát ritka érzékkel tudta egyénivé formálni. Ebben bizonyára része van annak is, hogy Solti — ellentétben kollégáival, akik *Ferenczy Noémi* stílusával együtt annak tematikáját is — gyakran szolgai módon — átvették — a városi élet, főként a munka ábrázolására hasznosítja a kapott ösztönzéseket. Szegednek készült, kilencfigurás falkárpitjának *(Építés)* geometrikus kompozíciója például teljesen elüt a mester lágy vonalú ábrázolásmódjától, s karcsú arányú alakjainak a monumentalitása is minden ízében mai, modern. Munkája jó bizonyíték arra is, hogy a városi ipari témáktól nem idegen a poétikus színvilág, ha foltjait a tárgyhoz illően fel tudja fokozni a művész.

Erdődi Istvánt nem kell bealakja az antik vázáktól a végletesen egyszerű vonalú edényformákig terjed: felületüket olyan változatos színárnyalatú és repesztésű mázakkal vonja be, amire *Gorkán* kívül nemigen találunk példát a magyar kerámiaművészetben.

—r —r

E. H. 1462 XII. 7

Soltész gyöngy
ötvös

Az ötvös szakosztály titkára

----: A Magyar Képzőművészek Szövetsége Titkársága.
Művészet,1973.julius 45.oldal

Soltész György ipaminőrz

neve emlétve

„Dutka Mária: Mai ipaminőrzetünk"

Tulár 1966 január 11

8. old.

Soltész György

Állatfej, falapált és domborított réz,
1969. 19,5 x 30 cm

Mai magyar iparművészet I
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1972.

Solteh György
iparművén

„Álló hamutartó"
(repro)

Bereczky Loránd: Magyar design?
MŰVÉSZET, 1973, január - 9. oldal

Soltén György
iparművész

A Fesztekkelebben rendezett
„10" kiszerlet cimű kiállításon
részt vett.

Bereczky Loránd: Magyar design?
MÜVÉSZET, 1973.január - 9.oldal

SOLTI Grella

11. 16.

Új Művészet 1992

Soltisz János, ács

M.D.K.

, az 1775-90. közötti egyi adóössze-
írásokban szerepel, de nevet még
az 1800. évi adókönyv is említi.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 401. old.

Soltis Gizella

Ferenczy Noémi növendéke volt az Iparművészeti Főiskolán. Gobelinjeit középületekben, szállodák, üzemek, iskolák részére készítette. Néhány kisebb szőttest szőtt. Szerepelt a Textil falikép 68 c. kiállításon.

Perneczky Géza: Művészeti beszélgetések; Valóság, 1969. 6. sz. 77 l.

Solti Gizella

Gobelintere (repró)

Valóság, 1969. 6. sz. 78. l.

Salti Gizella

Győr 700 évfordulója tiszteletére képzőművészeti kiállítás gobleinei szerepettek. Tanára Ferenczy Noémi volt.

Z. Szabó László: Győri kiállítások.

Életünk, 1971/3. 269. old.

Solti Gizella

"A hagyományos gobelin-technika ún. szálkihagyásos módszerét különösen Tarján Hedvig és Solti Gizellaxalkalmazza."

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése.
Művtört.Ért. 1970. 4.sz. 278-283. l.
282. l.

Solti Gizella

Szerepelt az Ernst Múzeum-i kiállításom.

Textil falikép 68; Ipari Művészet, 1968.5-6.sz. 62.l.

Solti Gizella, iparművész MD4

Erdődi István keramikus és Solti Gizella gobelinművész kiállítása dec. 7-én nyílik meg a Fényes Adolf Teremben.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bu. 1962. dec. 1.

Solti Gizella, szőnyegszövő iparművész. MDK

Erdődi Istvánnak közösen állított ki a Fényes Adolf-teremben. Solti mestere Ferenczy Noémi volt.

Meghagyó 9 figurás falkárpitja, az Építés, mely Szegednek készült.

— + — + : A szőnyegszövő és a keramikus

2.

ESTI HIRLAP, Sz. 1962. dec. 7.

Solti Gizella gobelinművész

Kiállítása volt Görben

N.N. Folyóvizátszemle

Kisalföld 1971 VII. 22

Solti Gizella

gobelinjeiből nyílt
kiállítás péntektől a győri
Művészházban

Magyar Nemzet 1971 április 24
4. old.

Solti Girella gobelin művész

Szerepel a győri jubileumi
táslatan

F. F.: Győr 700 éve város

Fejér megyei Hirlap 1971 III. 14

Solti Gizella, gobelinszövő MDG

Dec. 7-én kiállítása nyílik a

Fényes Adolf-teremben.

–: Kulturális hírek 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. dec. 7.

SOLTI Gizella gobelin művész M.K.

Ferenczy Noémi tanitványa, azőszövőszékén készíti fal-kárpitjait

A szegedi tanácsház részére készitett hét négyzetméteres gobelint: "Épitès"
"Megjött a gépek" / 3 nm./
"Bohócok" "Karton vázlat.

V.É.: Erdődi István és Solti Gizella: kiállitása
Magyar Nemzet 1962, december 18. 4.l.

SOLTI Gizella kobelin- művész M.D.F.

kiállítása a Fényes Adolf-teremben

napló
Magyar Nemzet 1962. december 7. 4.l.

M.D.K

Solti Gizella
iparmüvész

Munkáival részt vett a várpalotai
Művelődési Ház diszítésen.

Kéry Rezső: Képzőmüvészet Várpalotán
Művészet, 1962. december - 24 lap

M.D.K.

Sotti Gizella
gobelinművész

A Feninges Adolf lakásán tartott
kiállítást

Passuth Krisztina: Erdőcki István kerámiái
Élet és Irodalom, 1962. december 15 – 11 lap

MDK

Solti Gizella gobelines

Solti Gizella és Erdődi István kiáll. 1962.dec.
Fényes A. terem.

Solti Gizella gobelintervező M.D.K.

Műve a velencei Biennálén

Horváth György: Divatok és életművek a velencei Biennálén

Magyar Nemzet 1966. julius 12. 4.1.

Solti Gizella gobelintervező M.D.K.

Müve a velencei Biennálén

Horváth György: Divatok és életmüvek a velencei Biennálén

Magyar Nemzet 1966. julius 12. 4.1.

Solti Gizella, gobelin

MDK

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

Soltí Gizella

Gobelinnel szerepel a XXXIII. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. jún. 11.

M.D.K.

Solti Gizella

Képzőművésznő goblenjeit kiállitja a Vit.képző müvészeti kiállitáson.

Kiállitás a Vit.képzőm. anyagából.

Népszava 1959.juni.7..4old.132.szám.

MDK

Soltó Hizella

Népszava 1959. jun.7.
Kiállitás a VIT képzőművészeti anyagából.

Solti Gizella, iparművén gobelintervező

MDH

Erdődi István Keramikussal együttes kiállítása dec. 7-én nyílik meg a Fényes Adolf Teremben.

—: Ma hallottuk

2. l

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 29.

Soltis Lili, iparművész

Kiállít.

Domanovszky György: Az V. Ors. Iparművészeti Kiállítás 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jan. 8.

M.D.K.

Solti Gizella
iparművész

„Hárak" c. gobelinjét állította ki
a Farkaton.

Mikes Sedikó: Textilek az V. Iparművészeti Kiállításon
Művészet, 1966. április - 25 kap.

MDK

Solti Gizella

gobelin

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

Sotti Gizella.

I. Sporművészeti Kiállításon gobelinjével szerepel. Ferenczy Noémi tanítványa.

Szabad Nép, 1952. aug. 17.

Solti Gizella M.D.K.

Az Iparművészeti Vállalat szövőműhelyében kivitelezték gobelin-tervét

Domanovszky György: A magyar gobelin-művészet huszéve

Magyar Nemzet 1965. március 7. 9.l.

Solti Gizella iparművésznő.

Szab.Nép.1952.194.sz.aug.17. 7.l.

Solthy Gizella, 171.l.

Szebenyi Béla, 169.l.
Szilviczky Margit, 170.l.

Szuppán Irén, 170.l.

Szücs József, 170.l.

Tábori Gabriella, 168.l.

Tóth Istvánné, 169.l.

Vén Magda, 169.l.
Wolf Klára, 170.l.

Zádor Vera, 171.l., képpel

Domanovszky Gy.: Textilmüvészetünk a III.Iparm.és Népm.Kiállitáson. SZABAD MÜVÉSZET, 1956 4.sz.

M.D.K.

Solti Gizella
iparművész

Méltatás.

Dutka Mária: A magyar iparművészet a Műcsarnokban
Magyar Nemzet, 1979. dec. 24. 6 l.

Rétság/Aggházy/ 1
Rétsági járás.

Története: 1393-ban a Lo
török hübérbirtok. 1579-
zát irják össze. 1598-tó
és 3 tót, 1720-ban 5 mag
századtól a váci káptala
harc idején többizben vo
Forgalmi ut mentén
közrefogva.

R.kat.templom. /Szt.Andr
Története: Épült 1729-be
bővitve.
Jellege: Barokk.
Külseje: Egyetlen homlok
előbbre áll és tört ives
Az övpárkány is követi t

Solti Gizella
Gyümölcskosár, gobelin

Ernst Muzeum. I. iparmüvészeti kiállitás. 1952.
7 l.

MDK

Solti Gizella

Solti Gizella /gobelin/ résztvett a IV.Országos Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Solti Gizella gobelinművész

Kiállítása lesz Győrött

N.N: Győr a hétszázadik
évfordulóu

Tanácsok lapja 1971 II. 27

Solti Gizella textilművész

Szerepel a „Prizma 13"

Kiállításon az Iparművészeti Múzeum-

ban

Pestmegyei Hírlap 1969 július 6

8. old.

R
R
R
R
R
R
R
R
R
R

MDK

Solti Gizella iparm.

Rényi P: Az 1. Iparm.kiáll. Szabad Nép, 1952. aug. 17. 7. l.

M.D.K

Tolti Gizella
Gobelinkészítő

Méltatás.

Szegely István: A IV. Magyar Iparművészeti Kiállítás. — 16 l.
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Solti Gizella gobelinművész

Ferencsy Noémi tanítványa volt.
A mester rá hagyta szövőszékét.

Ferencsy Noémi...

Nők Lapja, Bp. 1958. február 6. [10.l.]

M.D.K.

Solti Gizella

Gobelin-tervét az Iparm . Váll szövőműhelyében kivitelezték 1 db

Domanovszky György: A magyar gobelin kuszx művészet husz éve
Magyar Nemzet 1965. márc. 7. 1.

Solti Gizella

Gobelinnel szerepel a XXXIII. velencei bien-
nálén.

M. T. I. belföldi hírei 1966. jún. 10.

Salti Gizella

Szerepel a „Textil falikép ~~[illegible]~~ 68" c.

Kiállításon

Rajz (repró)

Perneczky Géza: Művészeti búvópatakok

Valóság 1969 VI. n. 75 old.

Solti Gizella

Gobelinjeiből a Győri Műsarnok-
ban kiállítása nyílt

Kiállítási kalendárium

Socialista Művészetért 1971 VI.

MDK

Solti Gizella

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Múzeumban

1968.

Solti Gizella, gobelinművész MDh

A Fényes Adolf Teremben állított ki a fiatal művésznő. Első kiállítása. Solti Gizella Ferenczy Noemi tanítványa volt. A szegedi tanács- és párthász számára készülő Építés c. falkárpitja pannóját is láthatja a látogató.

Murányi-Kovács Endre: Kiállítási jegyzetek 8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. dec. 20.

MDK

Solti Gizella
ipazmúvész

Részt vett a tárlaton.

Katona Imre: Textil falikép és falis zőnyeg kiállítás
Művészet, 1968. december - 45 lap.

Solti Gizi, gobelinművész MDK

Szüret c. gobelinja eghangú.

– ma: XX. századi falikép-kárpitok kiállítása az Iparművészeti Múzeumban 2.

Bp. 196 3. júl. 18.

ESTI FIRLAP

Solti Gizella

Részvétel Velencében

Magyar Nemzet 1985. VIII 8.

Gizella Solti

Im Hamburger Ausstellungssaal „Koppel '66" wird zum ersten Mal eine ungarische Schau veranstaltet 26 bildende Künstler stellen sich dem hanseatischen Publikum vor: die Gobelinkünstlerin Gizella Solti.

(NN): Ungarische Kunst bei Hamburger Tagen, Daily News, 1942. III. 3.

Solti Gizi, Munkácsy-díjas gobelin-iparművész

A Szentendrei Képtárban látható ez a nagyszabású kiállítás, szept. 21-ig. Ferenczy Noémi gobelinjei többnyire a táblakép léptékében teremtőáttek - tanítványai már az építészet belső terének szövetséget keresték meg az egyéni variációk erejével. Nemcsak a kezdet, a folytatás is igényes. -

Solti Gizella kékvirág-ciklusa szerepel a kiállításon. (emlitve) „Jónás prófétája" c.

Losonci Miklós: Ferenczy Noémi - biennálé.
Egy életmű gazdag folytatása.
Pest Megyei Hírlap, 1980. szept. 4.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelinművész

Péreli Zsuzsa megismeri Ferenczy Noémi örökségét nem csak a gobelinekben, hanem tényleges en is: összeismerkedik Tarján Hédivel és Solti Gizivel, akik Ferenczy Noémi tanítványai voltak, s egyikük a szövőszékeit, másikuk a fonalait örökölte.

T. A.: Gobelin, idézőjelben.
Petőfi Népe, 1980. aug. 29.

Solti Gizella

Kracker János Lukács barokk festőművész emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában november 4.-ig,

Szentirmai Zoltán szobrász kiállítása az egri városi tanács aulájában október 31-ig,

Solti Gizella gobelinművész kiállítása a Helikon Galériában november 11.-ig tart nyitva,-közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 20.
XXIII. évf. 42. sz. 8. lap.

Solti Gyula

Méltatás.

—: Contemporary Hungarian Textiles.
Művészet, 1979. június — 46. kép.

Solti Gizella

Solti Gizella ipari művész
a budapesti Helikon Galé-
riában megnyílt

-: Ki állítások
(Művészet, 1979. október - 47 lap

Solti Gyrolla, Munkácsy-díjas gobelinművész

„Nagyítás", gobelin, 110×80 cm. 1944. (repr.)
Idegenforgalmi és Propaganda Váll. üdülője,
Balatonalmádi.

Művészet,
Budapest, 1981. április 20. old.

Solti Gizella

A moszkvai magyar kiállítás on
gobelinjei szerepeltek.

-----:Nemzetközi szemle.

Művészet,1976.március - 42.oldal.

Soltis Gizella

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Budapest, 1975. jún-júl.

Solti Gizella

VI.6-án kiállitás nyilt Madridban, a Modern Művészetek Muzeumában. A kiállitáson szerepelt Németh Éva szövött faliképekkel, Szenes Zsuzsa ötletes eljárással alkotott kompozicióí, Hübner Aranka és Gulán Zsuzsa kézi festésü kárpitoknál Solti Gizella és Fett Jolán gobelinjei képviselik a többi között a kortárs textilművészetet. A kiállitás Barcelonában, Valenciában, Geronában kerül megrendezésre.

Magyar Hirlap 1974/155 8.

Solti Gizella

Bér Rudolf festőművész, Miskolczy László festőművész, Solti Gizella textiltervező iparművész és Vasvári Anna grafikus kapta a Munkácsy díj II fokozatát 1974.ápr.4-én.

Magyar Hirlap 1974/91 4.old.

Solti Gizella

1974-ben a Munkácsy-díj II. fokozatával tüntették ki.

Népszava, 1974. ápr. 2. 102 elf. 77 sz. 3p.

Solti Gizella

Munkáival szerepel Manchesterben a Magyar Kulturális Hét (okt. 8-13.) keretében rendezendő textilművészeti kiállításon.

Hírek; Műgyűjtő, 1973/3. sz. 61. l.

Salti Gizella textilterező iparművészt

a Miniszterelnökség a Munkácsy-Mihály-díj II. fokozatával tüntette ki.

Pesti Napi Hírlap, 1944. ápr. 2.

Solti Gizella

textiltervező

„Szövött gobelin falikép"

(regno)

Berecky Loránd: Az iparmüvészet feladatai

Müvészet, 1974 jelenés – 33 lap.

Solti Gizella, iparművész

A torontói világkiállításon

Vízöntő c. gobelinjével szerepel.

— : Holdvilág, ezüsthöl

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 25.

Solti Gizella

„Vitorlás", spojrú gobelin, 1971.
40×120 cm

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Kiállítása
1972.

Solti Gizella

„Vitorlát", grafika, gobelin, 1971.
repr.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Kiállítása 1972.

Solti Gizella
gobelin-művész munkái kerültek be-
mutatásra a várossá válásának
700 éves jubileumát ünneplő Győrben.

D. I. Képzőművészet

Vigilia 1971/10 716 old.

Solti Gizella textilművész

Madridban, a Modern Művészetek Múzeumában a mai magyar textilművészetet reprezentáló kiállítás nyílt melyen szerepelnek munkái, gobelinjei (aulítve).

Magyar Hírlap, 1974. jún. 7.

Solti Gizella
~~festő~~textiltervező

1974-ben a Munkácsy díj
II. fokozatát nyerte el Solti
Gizella textiltervező.

----: 1974.év művészeti díjas képzőművészei.
Művészet. 1974. április - 48. oldal.

Solti Gizella gobelin-művész

Kiállítása volt Győrött.

D. I.: Napló, képzőművészet.

Vigilia, Budapest, 1971. okt. (?)

Solti Gizilla

A művésznő veszprémi „Gobelin" munkájáért, mint az 1976-os év egyik legjobb-hőztéri alkotásáért jutalomban részesült.

— Hírek
Művészet, 1977. december - 48 lap

Solti Gizella, iparművész textiltervező

A Munkácsy M.-díj. II. f.

— : Az új művészeti díjasok névsora 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 1.

Solti Gizella, textiltervező

Munkácsy M.-díj T. f.

— : Kiontották az idei irodalmi és
művészeti díjakat 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 1.

Soltész Gizella

Közös kiállításon vett részt a művésznő a Magyar Építőművészek Szövetségének székházában.

Pálesi Judit: A szövött falipárpitról.
Művészet, 1977. augusztus - 20. oldal.

Saltí Gizella

Adott belső tér díszítésére el-
képzett kompozíciós fotómon-
tázs (vegyes)

Pálosi Judit: A szövött falkárpitról.
Művészet, 1977. augusztus - 20.oldal.

Soltis Gizella

Adott belső tér díszítésére elképzelt kompozíciós (vegyes)

Pálosi Judit: A szövött falkárpitról.
Művészet, 1977. augusztus - 20. oldal.

Solti Gizella

„Mini textil" – jeivel szerepel a tárlaton Solti Gizella.

Székely András: Iparmúvészeti alkotások.
Uj Tükör, 1977. november 20-4 lap.

Solti Gizella textiltervező iparművész

A "Munkácsy Mihály-dij II. fokozatával" tüntették ki, -közli a lap: "Dijak, kitüntetések - 1974" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. 2. lap.

Galti Gizella iparművész.

Oroszlányban, az iparművészeti kiállításon szerepéltek munkái.

(j.): Az aktivizáló iparművészetről.
Dolgozók Lapja Komárom, 1973. ápr. 7.

Solti Gizi, iparművén

Erfurtban nevepel.

—: Külföldi Kiállítások Magyarországon, magyar Kiállítások Külföldön 7

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1974. júl. 13.

Solti Gizella

Q szombathelyi Savaria Múzeumban rendezett Minitextil kiállítás az Solti Gizella bemutatta mudárszaring kreacióját.

Tasnádi Attila: Minitextil kiállítás

Nárszava, 1976. február 1 - Soldal.

Galli Gizella, iparművész

"Építészet és Falikárpit" címmel a Magyar Építőművészek Szövetsége szakkörében végzett iparművészi kamarakiállítása nyílik meg 1974. ápr. 26.-án:

Megnyitó

1974. ápr. 26.

Sotti Gizella, Munkácsy-díjas gobelin-iparművész

1980-ban rendezték az első tematikus kiállítását. – vezetője dr. Bindi Gábor, a Vasmegyei Múzeumok Igazgatóságának vezetője. Sokan idegenkedtek, diszkriminációnak tartották a művészek közül. Az idén ezek az indulatok elcsitultak és elcsitult körülük a korábbi nemtetszési vita is. Sotti Gizella például, akinek nem kis múltja van, itt volt képes tökéletesen megújulni, Szombathelyen.

N. Magyar Tibor: Kortárs textilművészet itthon és külföldön.
Kisalföld, 1984. júl. 14. 9. old.

Solti Gizella text. ipr.

gobelinje,
emlités

FERENCZY NOEMI

MŐVÉSZET 1985/10/21

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező, gobelin iparművész

a S. szombathelyi Fal- és ~~Textil~~ Tértextil-biennálén látható a grafiti, azaz a falfirka megörökítése, – mely nem új keletű a művészetben. A biennálé ezúttal a „Textilrealitás-textilréalizmus" témakör megfogalmazásával próbálta irányítani a művészi törekvéseket. — Solti Gizella újanyaggal dolgozott, azt a szöges szalagot, amit a kártológépek használnak a fonal megmunkálásával. Díjazott textiljének címe: „A textilkritikus". A fakír-felületen néhány tépett textilcafat jelzi a kritikai tevékenység „eredményét". /említve/.

Torday Alíz: Fal a falon.
Népújság /Tolna/, 1984. júl. 14.

Solti Gizella

Megyei gyűjteménye a Nemzeti Galériában

Élet és Tudomány
1985. III. 29.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas, textil-gobelin-művész

1970-ben indult meg a Savaria Múzeumban a textilbiennálék sora. Megalakult a velemi alkotóműhely, hogy újabb lendületet adjon a kísérletező textilművészeknek. Ahogyan a használati textilek között is rohamos gyorsasággal eltorjedt a műanyag, úgy kapott egyre nagyobb szerepet a textilművészetben is. – 1983-ban búcsúztak Velemtől a textilesek. Olyan művek is születtek, amelyek ezt a búcsút kifejezték. Solti Gizella Velem ábtérképeit készítette el: „Velem 1:5000" c., pedig már a csomagolapapír terepből alig kibújó falucska házsorait mutatja, gondos gobelinszövéssel. (említve).

Tarday Aliz: Textilművészeti alkotóműhely Vasban.

Zalai Hírlap, 1984. jan. 7.

Solti Gizella textilt.

A Széchenyi Akadémia tagja lett. 1992. ápr. 6.

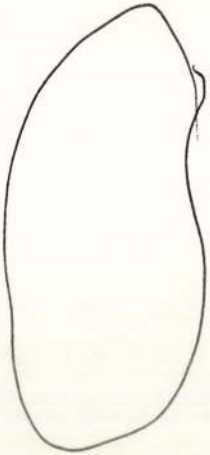

Solti Gizella

„Gobelin 14"

Ctóta Galéria.

M. Lemszet
1987. VIII. 24.

MEGHÍVÓ

SOLTI

ERDŐDI ISTVÁN

KERAMIKUS ÉS

SOLTI GIZELLA

GOBELINES

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA: VILT TIBOR SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1962 DECEMBER 7-ÉN, PÉNTEKEN D. U. 1/2 6 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM, BUDAPEST VII, RÁKÓCZI ÚT 30

SG

4320 fnyv 1

Solti Gizella, Munkácsy díjas textil-gobelinterező iparművész

Magyar Gobelin, 1945–1985.

A jubileumi kiállítások sorában a Műcsarnokban látható 1985. okt. 15-de 1-ig a magyar gobelinművészet. A kiállító művészek zöme textilterező iparművész: Németh Éva, Pereli Zsuzsa, Pécsi László, Cságoly Klára, Solti Gizella, stb.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1985. okt.

SOLTI GIZELLA

említve mint kiállító
lá.Ferenczy Noémi

Losonci Miklós:Magyar szövött kárpitok.Szentendrei Képtár

UJ TÜKÖR 1980/XVII/36.sz.3.o.

SOLTI GIZELLA

repr. Textilgyümölcsök

ld. Péter Vladimir

Székely András: A kéz intelligenciája. Kiáll. a Műcsarnokba
UJ TÜKÖR 1980/XVII/32. sz. 24-25. o.

Solti Gizella, textil

Ú; Mír. 2001. 03. p. 7

♦ Külső megbízás: *ebből kedvezményes* egyéb dologi:		
Felhalmozási költségek		
♦TMI beszerzés		
♦KF eszközök beszerzése		
♣ÁFA összege		
Összesen:		

Igényelt OM-támogatás összesen: .....

..... forint.

..... PH.
gazdasági vezető

Megjegyzések:

- ♦ A Kedvezményezett nevére, címére kiállított és rés szükséges.
- ♣ Az ÁFA sor csak abban az esetben tartalmazhat öss nincsen. Ebbe a sorba kell beírni a külső megbízásc tartozó ÁFÁ-t.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező-gobelin iparművész

A Szombathelyi fal- és tértextil biennále a Savaria Múzeumban nyílt meg. – A biennále ezúttal a „Textilrealitás-textilrealizmus" témakör megfogalmazásával szóbálta irányítani a művészi törekvéseket. – Solti Gizella új anyagot fedezett fel néhány éve: a kárt-csíkot, azt a szöges szalagot, amelyet a kártológépek használnak a fonal megmunkálásánál. Díjazott textiljenek címe: „A textilkritikus". A fakír felületen néhány tészett textilcsafat jelzi a kritikai tevékenység „eredményét".

/emlitve/.

Torday Aliz: Fal a falon.

Népújság [Heves], 1984. aug. 4. 8.-old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas gobelin-textiltervező iparművész
Lóska Lajos: Egy korszak vége.

10. „Befőtt" körgobelin, üveg, gyapjú,
19 × 9 cm, 1980. |repr.|

Művészet, 1988., 11–12, 33-old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező, kiváló művész 3.) Folytatás.
Lóska Lajos: A szál autonómiája.

A vívás indigótípiák, írógyérajzok, frottázsok egyértelműen a magyar grafika kísérleti vonulatához kapcsolhatók, konkrétan Erdély és Mauver Dóra analizáló munkáihoz. (Pld. éppen úgy eltölt sikokból áll, Solti „Indigótípia I-e," mint Mauer Dóra „Keressük Dózsát" c. grafikája vagy „Szeletelt négyzet" c. fareliefje.)

Művészet, 1989., 4., 25-26-old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező, kiváló művész 8.) Folytatás

Lóska Lajos: A szál autonómidja.

A bemutató legattraktívabb, legszellemesebb falikárpitja a Termelési" gobelin volt. Az alapra applikált és abból reliefszerűen "kitüremkedő" textiltárgyacskáival egy minitextil tablára emlékeztet. Solti jelentős minitextileket, – pld. „Befőtt-készít. /említve/.

Az „Egy másik szürke világ" /1988/ és az „Ydegenebb az Édesmél" /1988/ kollázsok, a kiállított rajzok és frottázsok továbbfejlesztett változatai Szilvitzky tépéssel, hajtogatással készült papírmunkáit idézik. /említve/.

Művészet, 1989., 4., 28-29-old.

- Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező, kiváló művész 2.) Folytatás

Lóska Lajos: A szál autonómiája.

Solti Gizellának zömmel az elmúlt 12 évben készült munkáit ~~nézve~~ a Lajos utcai Kiállítóházban láthatjuk. A mostanit megelőző évtizedben, amikor az időszak textilje az elemi szállal, a szövéssel, mint aktussal, vagy mint tiszta ideával foglalkozott, az alkotók nagy része az avantgárd művészet hatására rajzolni kezdett. Ez történt Solti Gizellával is, amit bizonyít a tárlaton látható jelentős ~~jelentős~~ rajzanyag is, melynek zömét az Erdély Miklóséval rokon indigókiserletek, pszeudorajzok, a szabadon futó cevuza nyomának rögzítései képezik. /Textilgrafika T-II, 1976/ (említe).

Művészet, 1989., 4., 25-old.

Solti Gizella, Munkácsy-díjas textiltervező, kiváló művész 1.) Folytatás, Lőska Lajos: a szál autonómiája.

1. Trottázs II., monotipiázott selyem, szalagok, 90×90 cm, 1988. |repr.|

Az ipari kártolócsíkokkal készült számokkal – „1789, 1795" jelölt munkák jellegét a spröd merev anyag ezése, hajlása, térbe szerveződése adja. |említve|.

„Duplasarkú C." (1982), gobelin, semleges színével, szikár geometriájával, egyneműségével a minimal alkotások rokona. |említve|.

Az „Éden" |1984|, mely úgy tematikáját, mint megformálását tekintve tradicionális gobelinnek, textilképnek számít, szolid színharmoniájú. |említve|.

Művészet, 1989., 4., 24.–26.–27.–old.

...esse feldobtartása szük-
...eit. Azonnal társuljon egy
...l, Rákkal, Bakkal, Ikrekkel
...ikával... Velük győztes csa-
...iat. A Mars és a Hold hatod-
...iztos sikert, vágyai megva-
...át jelzi, Plútó viszont azt
...a, hogy csak a „töksiker"
...ót harcolja ki magának.

BIKA
(IV. 21.–V. 20.)

A Bikában örökké ott szunnyadó emberséget, ...t, melegszívűséget erősíti a az Uránusz–Nap együttál- a hétfői telehold: soha nem ...talt népszerűséget válthat körül ez a konstelláció. És ...sul még szerencséje is van, ...gy Jupiter–Szaturnusz oppo- ...íz évre stabilizálja egyénisé- ... az e héten felszínre törő jó ...onságokat. Mindezt persze ...gy éri el, hogy egy napsütöt- ...gerparton finom italt kortyol- ... s rabszolgák által legyezget- ...verészik, hanem megfontolt ...k szerint, keményen dolgo- ...; féken tartja az indulatait, ...g a nyelvét. Átgondolt dön- ...re, rugalmasságra van most ...ég. Az ősi asztrológia szerint ...es siker érdekében e héten ...arra is ügyeljen, hogy a ha- ...kát esténként holdsütötte ...slevéllel dörzsölgesse. Te- ...d is van, ciprusfenyő is, haj- ...indazonáltal fennáll annak ...szélye, hogy mások véleme- tegyen a zsebébe legalább egy szem achátot, ez az ásvány megóvja önt a mellébeszéléstől, tárgyilagos, lényegre törő beszédet mond, a hallgatóság bámul majd az ön ékesszólásán. Achát nélkül is ilyen megnyilvánulásra kell törekednie. Szaturnusz figyelmezteti: szép lassan felőrli kedvese idegeit!

SZŰZ
(VIII. 24.–IX. 22.)

Egy Merkúr–Jupiter oppozíció olyan hatással lesz önre, mint a felvilágosodás a feudalizmusra a XVII. században: jöjjön a teljes megújhodás! Az utóbbi időben ugyanis gyakran érez rá arra, hogy ami szép az életében, az könnyen megszokottá, szürkévé, betokosodottá válhat, ám ha fölrázzuk, termővé s újból széppé tehetjük. Erre senki más nem jön rá olyan tökéletesen, mint ön, aki figyel az apró részletekre is, aki a hóban sem a tömeget látja, hanem a millió kis csipkés jégvirágot. Ha pályaválasztás előtt áll, legyen önből pszichológus, ápoló, kertész, erdész... Hétfőn szétfeszíti a mellkasát a nagy szerelem, kedden egy tolvaj feszegeti az ön lakásának ajtaját, szerdán becsaphatják egy ruházletben, csütörtökön baj érheti egy lejtőn, pénteken ötször kell tízig számolnia, különben fölnyársalja egy kollégáját, szombaton gunyorosság uralja, vasárnap menekülési vágy keríti hatalmába. Nem

ságba esnek, szociális érzékenysége pedig a béka feneke alá. Szombatig önre szegény emberek ne számítsanak, csak a gazdagokat dédelgeti. Pedig, ha nem hebrencskedne, három hónapon belül 31 embernek tudna munkát adni a saját üzemében. Ön rohangál, s nem gondolkodik.

BAK
(XII. 22.–I. 20.)

Uralkodó bolygója, a Szaturnusz trigont zár be a telehold, s ez önnek kiváló hetet hozhat, üzleti és anyagi siker kíséri a szorgalmas Bakok munkáját. Uránusz viszont azt jelzi, hogy ön mindent föláldoz egy nagy célért: családot, szerelmet, barátságot, pedig egy sírig tartó reumánál többet nem kap cserébe, nem szabad ilyen rossz „barterüzletet" kötnie! Ez a hét alkalmas arra, hogy új célt tűzzön maga elé. Különben is: egy marsi félhatodfény arról árulkodik, hogy ön hamarosan valamilyen expedíció vezetője lesz, vakmerő vállalkozását csodálja majd a világ. Két másik csillagállás is jelzi, hogy ön vonzódik a járatlan utak iránt, nagy kalandokra hajlamos ezen a héten. Plútó azt mondja, hogy valaki régen, folyamatosan füllent önnek, de ez enyhe kifejezés, azt is mondhatjuk, hogy az orránál fogva vezetik. Azt mondja az ősi asztrológia, hogy e héten valamilyen trópusi betegséget kap még akkor is, ha országhatáron belül

SOLTI GIZELLA

Új Művészet

2002. nov.

15.o.

Soltra Elemér

Gjümölcsös ben, 1958, tus, 20 x 25 cm.
Közös uton, 1959, o., 145 x 160 "
Lóverető lány, ", o., 100 x 120 -
Hala fiu, ", o., 80 x 110 -
Zsennyei Jn. istállói, 1959, o., 60 x 80
Dédanyám hagyatéka, ", ", 80 x 100
Mohácsi Korsó körtéhel, ", o., 40 x 50.
Zsennyei Táj I. 1959, pant. 40 x 50
Zsennyei Táj, II. " " " -

Kelle Sándor

Simon Béla, Soltra Elemér festőm., Fekete János szobrán mův. kiáll., 1959. kat. bev. Csek Miklós.

MIK

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1968 juli. 26.

Soltra Elemér.

Törlatlátogatók c. vízfestménye a megyei tanácsi második díját nyerte, 1955-ben.

Emlétve.

Jelenkor, 1965. 5. n. 451. l.

Soltra Elemér

Nemzeti Szalonban közös kiállítás.

Emlékre.

Selenkor, 1965. 5. sz. 450 l.

Soltsa Elemér /grafikus?/

Szövegben említve: a pécsi Jelenkor c. folyóiratban közölt tajza

1966. jan. 18. vas népe.

Soltra Elemér
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1966 JUN 25

1021

Műteremlátogatás

Az ember raktáron tart bizonyos formulákat, amelyeket aztán adandó alkalommal könnyedén előhúz, és hajlamos ezeket idő előtt alkalmazni is. Mi lehet egy festő vagy szobrász nyári programja? „Új tájakat felfedezni, élményt gyűjteni, vízparton, hegyek között vagy az országutak mentén szemlélődni, összeszedni a benyomásokat és legfeljebb vázlatokat készíteni". Esetleg: „elmélyült munka egy művésztelepen, de főleg mégis az élménygyűjtés".

A nyár mindenkinek elsősorban a pihenés, az utazás és egyebek évszaka. A műteremlátogatások azonban mást bizonyítottak.

1.

Soltra Elemér a vásznai, festékei és virágai között is először megmaradt közéleti embernek, s a képzőművészek területi szervezetének titkáraként kezdte sorolni a közös eszéki kiállítás emlékeit, tanulságait és folytatását. A kapcsolatok fontosságát fejtegette és az eszéki művészek itteni kiállításának terveiről beszélt.

Aztán mégis elővett néhány vásznat, rajtuk a feldobott témák. Izgatott témák, lobogó színek, s ezek így vázoltan is mintha különböznének eddigi képeitől.

— Az ember folyton változik. Azt hiszi, itt az egész világ előtte, csak meg kell festeni — az ablakhoz lép, kimutat a napfényben fürdő városra, a Mecsekre — azután rájön, hogy mégsem tudja belefoglalni ezt a gazdagságot a képekbe. Később meg odajut, hogy megérti: két tenyérnyi vízpart vagy néhány furcsa kő, és benne van minden.

Az állványon a félkész sárga kép szinte tüzel.

— Megy az ember az úton, a hegyekben, egyszercsak elétárul a hegy, mintha fűtől, fától, növénytől letisztult volna, maga a tektonikus világ. Az ősi természeti erő, egy kegyetlen küzdelem dokumentuma. Az ember egész mélységében felfogja a történést, a lényegét látja. Ezt kellene kifejezni, nem elmesélgetni a történést, hanem a lényegét megragadni. Igy valahogy gyűrja át a történelem is az embert. Egyelőre a természetből tanulom ezt, a mélyebb értelem kifejezését. Ez a dolog izgat, a folytonos küzdelem és az ilyenfajta mélyebb igazság.

A falra feltűzött hatalmas rajzlapon figuravázlatok.

— És persze a grafika. A rézkarc izgat még, a vonalak fegyelmezettsége, amely egy ilyen nemes anyagban, mint a réz, jobban megvalósítható.

Nagy filodendron tárulkozik az ablak felé, üde, világoszöld levelekkel.

— Hogy mit akarok nyáron csinálni? Festeni, festeni, festeni. Bezárkózni a műteremben és dolgozni. Ja igen, megyek majd egy kéthetes balatoni nyaralásra, ezt kizárólag pihenési céllal. De kérdezem, ki tud úgy pihenni, hogy ha hasrafekszik a parton, ne kezdjen rajzolgatni a homokba vagy ne vegye észre a Balaton meg feje fölött az ég színeit?

Megkezdődött a szünidő a tanárok számára, de a festő alig várja, hogy dolgozni kezdjen.

2.

Bocz Gyula szobrász, a fiatal nemzedék egyik tehetséges tagja Gyárvároson lakik, egy népes udvar kis lakásában, s a helyiség, ahol fogad, különös keveréke egy konyhának, egy műteremnek és egy műhelynek. Szobrok, rádió, tűzhely, megint szobrok, rongybacsavart agyagfej, állványok, egy rézlemez- és rézdrótkompozíció, egy koponya, egy eredeti, csodálatosan szép gyökér, jókora kődarab, szerszámpolc...

A Sopianában dolgozik, lakatos. Két éven át mindennap a Városi Művelődési Házba ment munka után, ahol egy parányi padlásszobában dolgozott, a ház zárásáig. Most a lakásban dolgozik és az udvaron.

— Pompás műtermem van, az udvar. Egy nagy követ faragok éppen odakint. A kisebbeket idebent csinálom.

Az udvarban még sokan járnak, meg-megállnak a szobrász mellett, elnézelődnek, mesélnek, néha még véleményt is mondanak a készülő szoborról. Az emberek itt: csupa érdeklődés, jóindulat és talán egy cseppnyi büszkeség is. „A Gyuszi" itt nőtt fel, közöttük.

Makacs, kitartó, munkabíró fiatalember, ha úgy adódik, megfeledkezik az alvásról is. A szobrai többnyire készek, befejezett alkotások, szuggesztívek és olykor megdöbbentőek, mély gondolati tartalom és hallatlanul gondos, tiszta és becsületes munka sugárzik belőlük. A korábbi szobrokon a finom faerezet vagy a kövek felületének játéka arról tanúskodik, hogy a szobrász tiszteli és „érzi" az anyagot.

— Cipeltem már haza az árpádi legelőről is követ. Ezt a nagy követ itt nem messze láttam meg, s elmondtam egy itteni fiúnak, milyen nagyon kellene nekem. Másnap megjelent, hogy segíti elhozni. Van vagy két mázsa. Talán bolondnak néznek, de a kőben benne van a szobor, az egyetlen szobor. Lehet, hogy meg lehetne csinálni másból is, de így igazibb és frissebb. Az az igazi, ha a kőből csak egészen keveset kell lefaragni és máris ott a szobor.

A hétköznapokról, az élményekről, gondolatokról, hangulatokról beszél. Mintha naplót írna az ember:

— Mindennap dolgozom. Valahogy mindig odakerül az a nap is a munkába, az aznapi élmények vagy benyomások. Ezt a követ itt négy hónapig faragtam s a lényegén túl benne van a négy hónap „története" is.

Különös, fájdalmas és groteszk szobor, méreteivel is kiemelkedik a többi közül. Aztán újabb szobrokat emel az állványra, az alátámasztás izgatja, mondja, és egyszercsak ott van az állványon egy csillogó, fekete, tiszta és zárt forma, maga a fölényes és öntörvényű őselem, nyugalmával és roppant feszültségével. A szobor címe: Tenger.

A helyiség teli van már szobrokkal. De Bocz Gyula elégedetlenül rázza a fejét.

— Rengeteg mindent meg akarok még oldani. Mindig kevés az idő és sosem vagyok kész, az, amit az egyik szoborban megoldottam, folytatódik a következőben, és így tulajdonképpen sose mondhatom, hogy befejeztem volna valamit.

Őszre kiállítása lesz, arra is készül. És a nyarat — a nyarat természetesen munkával tölti. Vasárnap reggeltől, mikor mások strandra vagy kirándulni mennek, kint az udvaron, tűző napon faragja a kincset érő, kétmázsás követ.

— Szeretem a napot — közli, félreértések elkerülése végett — szeretek a napon lenni, akármilyen erősen süt is. És nincs is annál jobb: követ faragni, nyáron, a szabadban.

Hallama Erzsébet

gozták. Heckenberger [illegible] nevelő tanár két kislányra mutatott: a szigetvári Petres-lányok. Édesapjuk annak idején Baranyában, Szigetváron honosította meg először a kézilabdát. Nos, a Petres-lányok hűek maradtak fiatalon elhunyt édesapjuk kedvenc sportjához. Ők is kézilabdáznak. Nyári Piroska különösen nagy igyekezettel végezte a gyakorlatokat. Meg is dicsérte Szakács János edző.

kosárlabda szakokta
speciális képességfel
látát, a büntetődoba
tanítványaival. Köz
maga is kezébe ve
Nos, kiderült, még
van a legbiztosabb
básból mind a hat bű
sítette. Ligeti Éva
és a többiek tanulh
192 centiméter ma
Jóska megpróbálta
terét de kiderült,
tanulnivalója.

Délj 12 óra volt, amikor ismét a munkásszállóba mentek a tábor lakói. Rövid pihenés után farkasétvággyal ültek ebédhez. Ebéd után rövid szieszta közbeiktatásával 3 órakor ismét gyakorlati foglalkozás következik. Este a klubban rádiózunk, a televíziót nézik, sokan képeslapot írnak: az aggódó papáknak, mamáknak üzenik Pécsre, Sásdra, Szigetvárra, Bólyba: Jól vagyunk, nagyszerűen érezzük magunkat a komlói utánpótlás-táborban.

Hegyi István

ONNAN

műsoron fél 10 órai kezdettel a Nagyharsány—Márok megyei női kézilabda-mérkőzés szerepel, fél 11 órakor újabb kézilabda-mérkőzést játszanak, ekkor Nagyharsány és Mecseknádasd férficsapatai találkoznak. Este tánccal fejeződik be a juniális.

küzdelemre van kilátás. **A Postás-pályán a hazaiak Mágocs csapatával mérik össze erejüket, a PVSK-pályán a Honvéd—Dinamó összecsapás kerül sorra.**

Vasárnap délelőtt Ujmecsekalján az NB III. pontjaiért mérkőzik meg az Érebányász SC és a Szekszárdi Dózsa. Délután a vasutas-pályán a PVSK—Vasas Izzó NB II. találkozót nézhetik végig az érdeklődők. A Pécsi Bányász Veszprémben fejezi be a tavaszi idényt. Az NB III-as csapatok közül a BTC Mázai-Szászváron, a Helyiipar Baján lép pályára, Mohácson a PEAC és az MTE labdarúgói mérik össze erejüket. A megyebajnokság vasárnapi műsorán szereplő mérkőzések közül az ifjúsági stadionban sorrakerülő Pécsi Vasas—Vasas I. Bányász mérkőzés, valamint a Siklós—Porcelángyár találkozó igéri a legérdekesebb játékot.

Versenyeznek a hajómodellezők

A pécsi hajómodellezők sokáig hátrányos helyzetben voltak a többi vidéki nagyvárossal szemben, nem állt rendelkezésükre megfelelő vízterület, ahol edzéseiket, versenyeiket le tudták volna bonyolítani, fel tudták volna készülni a nagy országos versenyekre. A Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatallal történt megbeszélés alapján megoldódott a probléma, mert az orfűi tó igen alkalmas a hajómodellezésre. A hajósok ki is használják a lehetőséget, s mind gyakrabban keresik fel szabadidejükben a rendelkezésükre bocsátott tavat, ahol sok-sok érdeklődő, fiatal és idősebb szempár kíséri figyelemmel az önállóan működő kis hajómodelleket, melyek közül egyikmásik eléri a 100—120 kilométeres sebességet is. Az MHS Baranya megyei modellező klubja most vasárnap 9 órai kezdettel rendezi meg a tavon a kórpályás sebességi és vitorlás hajómodellek megyei bajnokságát.

Apróhirdetések

Különbejáratú üres albérleti szoba, július 1-től kiadó. Érdeklődni vasárnap délig, Zója u. 1. sz.

Egy kisgyermek gondozását vállalom, Rigó utca 12.

Vincellért állást lakásért vállalok, gyerek nincs. Rasperger házaspár Mohács, Szőlőhegy 236.

Eladó jó karban levő 900-as Wartburg és 500 négyzetöl fiatal őszibarackos. Rácváros 47. sz.

Szivacskabát férfi és női, kisebb termetre, nylon és jersey ruha nagyobb termetre eladó. Szt. István tér 7. sz. 3. ajtó.

Angol nyelvtanítást kezdők részére vállalok. „Középiskolás" jeligére a Sallai u. Hirdetőbe.

Eladó NDK kandalló, épületfa, új tetőcserép, 2 db szuterittablak. Torda u. 34. sz.

Családi ház beköltözhetően eladó. Pécs, Vince u. 70. szám.

Hegyszentmárton — Kolozsvár utcában eladó ház azonnal beköltözhető 2 szoba, konyha mellékhelyiséggel, istálló, pajta, 1200 négyzetöl területtel, Szőlőhegyen 756 négyzetöl szőlő szobás présházzal, teljes felszereléssel 350 négyzetöl szántóval. Bővebbet Hegyszentmárton, Monyorósdi-út 2. vagy Pécs, Szigeti út 13. sz. Nagyéknál.

Gépjármű tulajdonosok figyelem! Gépjárműjavító műhelyemet megnyitottam. Mindennemű gépkocsi javítását vállalom. Gyors, pontos, megbízható kiszolgálás! A végzett munkára garancia! Cím: Réger László Pécs III. Nagy Jenő u. 6. sz. (Doktor Sándor utcai Fekete hústöltő mellett) Telefon: 63-70.

Idősebb magányos nénit családtagnak fogadunk. Címeket: „Nagymama" jeligére a Sallai u. Hirdetőbe.

Teljesen új 120 literes Lehel hűtőszekrény eladó, 40 l-est beszámítok. Ugyanitt 4 különböző méretű ajtó eladó. Kovácstelep, Hóvirág u. 21.

Sírgondozás

-hantolás (84,— Ft). Virágültetés. Megrendelések felvétele: TEMPÓ KSZ. (Temetőkápolna jobb szárnyában.)

Eladó Pécsújhegyen Róka utca 51 számú 1400 négyzetöl szőlő, 120 barackfával, lakható épülettel, teljes felszereléssel, kút, villany van. Érdeklődni helyszínen, — Hoffmannál.

Magányos, középkorú, gépkocsitulajdonosnak, lakás és garázs kiadó. „Magánosnál" jeligére a Sallai u. Hirdetőbe.

Társasház építéshez társat keresünk. Hunyadi János u. 62. szám. Érdeklődni este 6 után.

900 négyzetöl szőlő gyümölcsös, lakható épülettel eladó. Nagyszőkő-tető 2. Érdeklődni Solti József, Kandó Kálmán u. 6.

Szeged lakószobából 3 beverő és esetleg 2 fotel új állapotban eladó. Kovácstelep, Hóvirág u. 21. szám.

Pogány, Kossuth L. u. 11. sz. ház eladó, 500 négyzetöl terület, gyümölcsössel.

Bosta községben 44 sz. ház eladó. Érdeklődni Pécs, Ady E. u. 41. szám.

Vidéki államáshoz 2 percre szoba, konyhás gazdasági épülettel, kertjel, baromfi tenyésztésére alkalmas házat pécsi egyszoba konyháért cserélek. Érdeklődni: Pécs, Rózsa Ferenc u. 2. szám, Portán 6—14 óráig.

Adler kiskerekű modern lengővillás és egy NSU 350-es (nyugatnémet) motorkerékpár eladó. — Kismotort, televíziót beszámítok. Csak ünnepnapokon és esti órákban. Székely Bertalan u. 2. szám.

Beköltözhető jó állapotban levő magányos családi ház eladó, gazdálkodásra alkalmas, esetleg öröklakással is elcserélhető a kisállomás alatt, Krisztovics kertészet mellett, Nagy-Balokány dűlő 1. szám.

Kecsüben 1000 négyszögöl szőlő, 300 n.-öl szántó eladó. Kertváros, Bolyai P. u. 15. szám.

ESERNYŐJAVÍTÁS.

Áthúzás olcsón és szakszerűen. Gyors pontos kiszolgálás!

Pécs, Sallai utca 40 szám.

TEMPÓ Szövetkezet

Családi ház szoba, konyha, azonnali beköltözéssel eladó. Pécs, Málom, Alsó u. 36.

Belvárosi kétszer szoba, konyhás főbérlet- adok kettő vagy egy nagy szoba, konyhás összkomfortért. Athinay u. 13. 5 után.

Pécsi repülőtér közelében kétszoba, konyha, kút, villany, pince, beépített disznóólak, 400 n.-öl bekerített kertjel eladó. 35 000 — némi készpénz, a többi részletre. Pogány, Kossuth u. 31. szám.

Gombáthúzást

vállalunk gyors határidőre, minden méretben

Olcsó árak.

TEMPÓ Ksz.

Baj

HALÁLOZÁ

Fájdalommal hogy ÖZV. SP REZSONÉ nyugdíj éves korában elh metése június 27-én fél 4 órakor központi temetőber család.

Mély megrendülé datjuk, hogy drága jem, testvérünk és rokonunk, VÁRNA KÁROLY, MÁV műsz ellenőr, nyugdíjas, korában elhunyt. hamvait június hó szombaton de. fél kor kísérjük nyugv re, a pécsi közten A gyászoló család.

Garázs kiadó. Singer Kö

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 AUG 2

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

1021 Soltra Elemér

Tizenkét lapos rézkarcalbum Pécsről

Németh Lehelné az új pécsi albumot mutatja be

Tegnap délelőtt 11 órakor a Képcsarnok Vállalat központjából érkezett *Németh Lehelné* tájékoztatta a sajtó képviselőit a vállalat legújabb cikkének, a rézkarc-albumnak megjelenéséről.

A Képcsarnok már korábban foglalkozott olyan színvonalas, művészi kivitelű ajándéktárgyak kiadásával, amelyek reprezentatív ajándéknak is megfelelnek, s egyben megfelelőképpen kifejezik egy-egy város jellegét, nevezetességeit. A rézkarc-album tervét az is támogatta, hogy országszerte — s Pécsett különösen — sok a rézkarc-gyűjtő. A most kibocsátott album hozzáférhető áron, 148 forint 60 fillérért kapható — tegnaptól kezdve, és csakis a Képcsarnokban.

Az album kilenc művész tizenkét alkotását tartalmazza. Szigorú zsüri tanulmányozta előbb a művészeknek a helyszínen készült vázlatait, majd a kiválogatott vázlatokról készült műveket. A művészek között három pécsi nevet találunk: *Soltra Elemér*, a pécsi Székesegyház és az Orvostudományi Egyetem látképét készítette, *Bizse Jánostól* a Régi Piactér és az Aranyoskút című lapok, *Bérczes Gábortól* pedig a Széchenyi tér látképe szerepel az albumban. *Varga Nándor Lajos* két rézkarca régi metszetek alapján készült: Pécs 1690-ben és Pécs a XIX. században. *Pálfalvi János* készítette el a Pécsi Nemzeti Színház képét és a mecseki tájképet, *Csasztka Ilona* a Pécsi Jogtudományi Egyetemről és a Misina tetői kilátóról, *Nechánszky József* pedig a siklósi várról készült rézkarcaikkal szerepelnek a szépkivitelű albumban.

Kis példányszámban adják ki az albumot, jelenleg 600 darabot adtak át a boltnak, ezenkívül még 600 érkezik majd. Néhány szerv már előzetesen bejelentette igényét. Az albumnak bizonyára nagy jelentősége lesz a külföldi vendégek megajándékozásában, többek között például az egyetemi jubileum külföldi meghívottjainak lehet kedveskedni egy-egy ilyen szép, s a várost méltón reperezentáló albummal. A katalógust, erre gondolva, angolul és németül is mellékelték.

Egyébként három városról, Pécs mellett Szegedről és Debrecenről készült hasonló album. Szegeden a napokban, az Ünnepi Játékok alkalmával került forgalomba, Debrecenben viszont még csak ezután árusítják.

Amennyiben az albumnak sikere lesz, újabbak követik majd — kaptuk a tájékoztatást. A vállalat a következőkben olyan albumot tervez, amely a baranyai népviseletekről készül.

Az album a sokat reklamált „pécsi emlék" problémáját segít megoldani, s márcsak azért is sikerült kezdeményezés. Izléses, szép ajándék, emellett „továbbadható", hiszen valamennyi laphoz, finom borítékot is mellékelt a Képcsarnok, így az album tulajdonosa egyenként is elajándékozhatja a rézkarcokat.

Azt reméljük, hogy a Képcsarnok művészi Pécs-emléktárgyát újabbak követik, s nem kisebb színvonalon.

mügyész a le-
nevét nem kö-

ügyész utalt rá,
elmúltban 14 másik
s polgári személyt is
vettek. A polgári sze-
mélyek, úgy hírlik, hogy a
Sukarnóhoz hű Indonéz Nem-
zeti Párt tagjai voltak.
Közép- és Kelet-Jáván az
utóbbi időben aktivizálódtak

tábornok
lamelnö
hozzá a
párt ne
Párt ler
mad Rum, a betiltott Masju-
mi párt egyik vezetője hozta
létre 14 muzulmán tömegszer-
vezetből.

rása.

Minden marxista—leninista
párt legfőbb internacionalista
kötelessége erősíteni a szocia-
lista világrendszer, a nemzet-
közi kommunista mozgalom
egységét. A marxizmus—leni-
nizmushoz, a proletár nem-
zetköziség eszméihez való hű-

A JAPÁN külügyminiszter Bonnban

Miki Takeo japán külügy-
miniszter — budapesti láto-
gatásának befejeztével — hét-
főn este repülőgépen Frank-
furtba érkezett.

Kölnben kedden délelőtt
megkezdődött a japán diplo-
maták értekezlete, amelyen
Miki Takeo külügyminiszter
elnökletével 26 nagykövet —
elsősorban Japánnak az euró-
pai országokban akkreditált
diplomatái, de több nem eu-
rópai országban szolgálatot tel
jesítő nagykövet, így Japán
washingtoni nagykövete is —
részt vesz.

Miki külügyminiszter hétfő
este érkezett az NSZK-ba
megérkezésekor a frankfurti
repülőtéren adott nyilatkoza-
tában röviden utalt arra, hogy
több európai szocialista or-
szágban tett 12 napos láto-
gatás után, amelynek utolsó
állomása Budapest volt, érke-
zik az NSZK-ba, ahol előre-
láthatólag augusztus 4-ig ma-
rad majd.

Földrengés Limában

Hétfőn a késő esti órákban
gyors egymásutánban két föld-
rengés rázta meg Lima épü-
leteit. Az emberek fejvesztet-
ten rohantak ki az utcákra.
Veszteségekről, illetve anyagi
károkról eddig nem érkezett
jelentés.

PROVOKÁCIÓK az NDK ellen

A Neue Rhein Zeitung után
kedden a Frankfurter Rund-
schau is megerősítette azt a
hírt, hogy Nyugat-Németor-
szág területéről provokációs
és rágalmazó röpcédulákkal
felszerelt léggömböket küldé-
nek a Német Demokratikus
Köztársaság légiterébe. A lap
megállapítja, hogy ezeket a
„propaganda-akciókat" a Bun-
deswehr" különleges alakula-
tai „valósítják meg" összhang-
ban a bonni minisztériumok
közti megállapodással."

A kínai néphadsere 40. évfo

A *Krasznaja Zvezda*, a szov-
jet hadsereg lapja a Kínai
Népi Felszabadító Hadsereg
megalakulásának 40. évfordu-
lója alkalmából a következő-
ket írja:

A pekingi szakadárok, élü-
kön Mao Ce-tunggal minden
erőfeszítést megtesznek, hogy
a hadsereget alkalmassá te-
gyék saját irányvonaluk meg-
valósítására, kiirtsák annak
forradalmi hagyományait és a
Szovjetunió elleni gyűlölet
szellemében „átneveljék" sze-
mélyi állományát.

Mao Ce-tung és csoportja
olyan feladatokat akar rára-
házni a népi felszabadító had-
seregre, amelyek távolról sem
tartoznak egy szocialista ál-
lam hadseregének funkcióihoz,
a hadseregnek akarják átad-
ni a párt, az állami, a gaz-
dasági és egyéb szervek hatás-
körét, a törvényhozói és a
végrehajtói hatalmat. Fel

regyből

Beyoglu

*érezzük magunkat, — sőt át-
megyünk Ázsiába!*

*Negyedóránként szállít át a
hajó a négy kilométerre levő
ázsiai partra Üsküdarba. A
rövid úton élvezhetjük Isz-
tambul egész panorámáját a
Márvány-tengert, egy kis Vi-
lágítótorony szigettel. Néhány
emlékfénykép és egy „ázsiai
fagylalt" után térünk haza.*

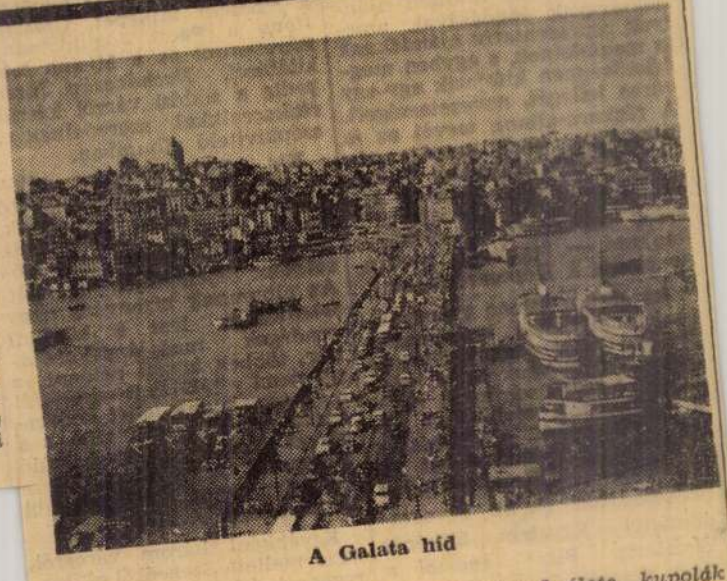

A Galata híd

*A „Kervanseray" műsora
mindent megad, amit a keleti
éjszakától elképzeltünk.*

A három szép, fiatal keleti

*város nyüzsgő élete, kupolák
dombjai, minaretek tűi, csak
szürke papírból kivágott ho-
máluos sziluett*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 JUN
JELENKOR
Soltra Elemér

6,— Ft

1021

SOLTRA ELEMÉR rajza

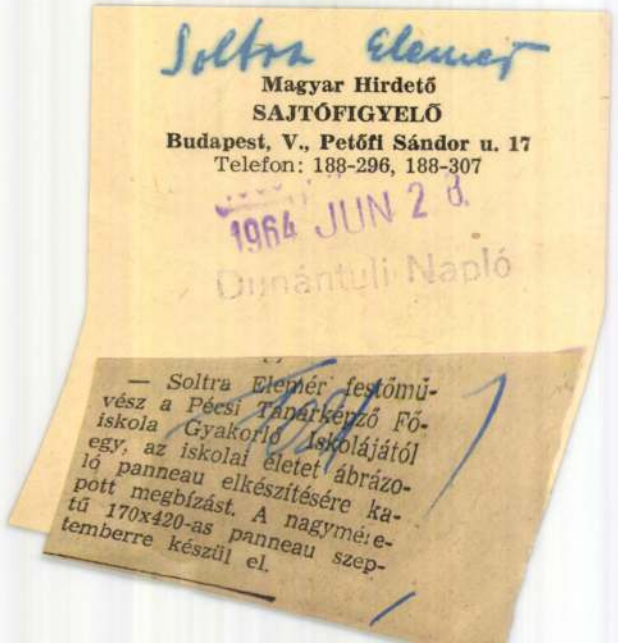

Soltra Elemér

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUN 2 8.
Dunántúli Napló

— Soltra Elemér festőművész a Pécsi Tanárképző Főiskola Gyakorló Iskolájától egy, az iskolai életet ábrázoló panneau elkészítésére kapott megbízást. A nagyméretű 170x420-as panneau szeptemberre készül el.

1964 MÁJ 10
Dunántúli Napló
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bárány Tamás:

Egys… gyomormeg…és

Együtt végeztek huszonnyolcban; ő jelesen ért, Perkátay csak elégségesre. Sohasem tanult rendesen; mindig másutt járt az esze. Hatodikban már a városszéki kocsmáiban kószált, végzősökkel, s a kisvárosban ragadt ősjogászokkal. Ő meg csak ült, ült a könyvei mellett, rendszerint éjfélig. „Nem olyanok az idők — mondogatta —, nem lehet a fiatalságnak korhelykedni!" Ezt anyjától hallotta így, szegény öreg anyjától, aki szinte a szájától vonta meg a betevőt, hogy őt taníttathassa.

„Nem olyan időket élünk... Vaszorgalom kell!" Hányszor, de hányszor kellett ezt elmondani magának a későbbi esztendők során! Az egyetemre még ösztöndíjjal vették fel, de a következő tanévben — a huszonkilencről harmincra fordulóban — megvonták a támogatást, bár vizsgáit az első év végén jelesre rakta le. Gazdasági válság, szanálás, bélista — erről beszélt mindenki. Istenem, „nem olyanok az idők!"...

A másodévet végigkoplalta, napjában egyszer evett, szalonnán és kenyéren élt. Harmadévben végre munkát kapott a mentőknél; havi negyven pengője volt, s kis, simléderes, fekete sapkája. „Mentőorvos". Milyen boldog volt vele, istenem! A gondjai megmaradtak ugyan, de legalább a cipőjét megtalpaltathatta, ha elvásott; nem kellett még arra is anyjától kunyerálni.

Perkátayt ezekben az években is gyakran látta, hisz évfolyamtársak voltak. Ő fokozódó rossz érzéssel tapasztalta, hogy a másik ide is hozta magával a szerencséjét. Szolnokról. Most sem tanult különösebb szorgalommal; — ahogy a báli évad megkezdődött, mindegyre olvasni lehetett nevét a báli meghívókon. Egyszer a fényképét is látta, egy színházi lapban. [illegible] düh elszorította a torkát, a ruhatárba sietett, és kérte a kabátját.

Egyszer, a negyedik év végén, egy vizsgacsoportba kerültek Elbert professzornál. Ő teljes hat hónapot fektetett a bakteriológiába, s tökéletes nyugalommal ült le a prof. elé. (Perkátay ideges volt, látta rajta.) Megkapta az első kérdést: csupán lapalji, apróbetűs jegyzet foglalkozott vele a tankönyvben. Elbert néha ilyesmit is kérdezett, ha rossz kedvében volt. Az izgalomtól összehúzódott a gyomra, s valamit hebegett, de nyomban tudta, hogy ostobaságot mond. (Az isten verje meg, pedig menynyit kínlódott azzal az átkozott bakteriológiával!) A prof a fejét rázta, s ment a kérdéssel tovább, a többi jelölte is ezzel gyötörte. Végre Perkátayhoz ért. „No, ő se! Most ő se!" — mondta magában de tévedett. Perkátay tudott felelni. „No istenem — vigasztalta magát —, vak tyúk is talál szemet." E vizsga emléke aztán évekig gyötörte. Érthetetlen volt és megalázó ő folyvást tanul, s elégségesekkel csúszik át — Perkátay meg bele-beleszagol né ha a könyvekbe, két bál közt s mindig jelest kap. Nincs nincs igazság!

Aztán lediplomázták, s ő állást keresett. Három teljes esztendő ezzel ment el. Közben bejárt az egyik kórházba a belosztályon megtűrték mint externistát. Perkátay diploma után — hja, neki nem halt meg az apja! — egy évet külföldön töltött, „tanulmányúton", mint az öreg Perkátay mesélte otthon anyának. Párizsban? Berlinben Erre már nem is emlékszik. Amikor hazajött, odakerült is a kórházba, mindjárt segéd orvosnak. Akkor még vala mennyire megvoltak egymással. Perkátay nem dolgozott éppen rosszul, meg kell adni

zium, tanárok, kórház, pat kusok, kollégák, bíróság, b rák. Egyszóval város, mégi Csak éppen ne volna kétszá húsz kilométerre Pesttől!

Perkátayról azóta csak lapokban olvas. Negyvenha ban, hogy egészségügyi állam titkárságra jelölték. Negyven nyolcban, hogy rendkívüli ta nár lett. Ötvenben tanszék vezető, mert állítólag felfe dezett valami nyamvadt v rus-törzset. Az ezt követő

1021

KÉPZŐMŰVÉSZEK nyári terveikről

A tavaszi, nyári idő, a képzőművészek életében mindig a nagy élményszerzések korszakát jelenti... Ilyenkor indulnak vázlatfüzetekkel, zsírkrétával a zsebben az üzemekbe, délutáni kirándulásokra a közeli hegy-völgyes, szép tájakra. Benépesednek az alkotóházak, művésztelepek és a friss élmények nyomában, a futtában odavetett vonalakból, gyors feljegyzésekből szinte már kirajzolódik az őszi, téli időszak kiállításainak arculata is. A Pécsett élő festőművészek közül első alkalommal Soltra Elemért, Martyn Ferencet, Bizse Jánost, Lantos Ferencet és Simon Bélát kérdeztük meg, hogy min dolgozik, milyen terveket szeretne megvalósítani, hogyan tölti a nyarat?

SOLTRA ELEMÉR:

— Jelen pillanatban azt az anyagot állítom össze, amivel a siklósi kiállításon szeretnék majd jelentkezni. Mint ismeretes, június hónapban a Janus Pannonius Múzeum egy reprezentatív kiállítást rendez a siklósi vár hat termében. A kiállítás anyaga időrendben ott kezdődik, ahol a Modern Képtár skálája megszakad. Párhuzamosan készülök a jövő évben megrendezésre kerülő meghívásos budapesti kiállításunkra, melyen hatan veszünk részt. Ezen az Ernst Múzeumban sorra kerülő kiállításon 10—12 festményt szeretnék bemutatni. Nyáron pihenni megyek a családommal, s közben természetesen feljegyzéseket készítek, amelyeket majd a téli hónapokban feldolgozok. Lassan megkezdődik a Dél-dunántúli Képzőművészeti Csoport nagy őszi kiállításának előkészítő munkája is, ami nekem mint titkárnak nemcsak művészi, hanem szervezési gondokat is jelent. A kiállítást egyébként az új területi szervezettségünknek megfelelően három városban: Pécsett, Kaposváron és Szekszárdon mutatjuk be.

MARTYN FERENC:

— Az 1964-es év Madách-évforduló... Megbízást kaptam, hogy Az ember tragédiájá-hoz négy illusztrációt készítsek. Októberben az Irodalomtörténeti Múzeumban reprezentatív Madách-kiállítás nyílik, itt kerülnek bemutatásra az én rajzaim is. A közel jövőben jelenik meg a Mallarmé kötet, melyben hat színes lapom van. Egyébként újra Flaubert-rel foglalkozom... Ezek a grafikai munkáim, de csinálom a porcelánjaimat, és a festményeket is. Úgy tervezem, hogy a nyár egy részét a Balaton mellett töltöm. A Képzőművészeti Szövetségen át, van egy egyhónapos meghívásom a Szovjetunióba, amit nem kötöttek időhöz, bármikor elutazhatok.

BIZSE JÁNOS:

— Siklósi kiállításunkon bemutatásra kerülő képeimen az utolsó simításokat végzem... Egyébként a nagymarosi művésztelepre jelentkeztem, ahol egy hónapot szeretnék eltölteni. Vázlatokkal, rajzokkal, feljegyzésekkel szeretnék hazatérni. Nem merek a kiállításomról beszélni, mert az még az elkövetkező hónapok munkájától függ. Az ősz folyamán szeretném bemutatni új munkáimat...

LANTOS FERENC:

— Az Állami Pincegazdaság megbízásából egy mozaikot készítek éppen, ami majd a Pincegazdaság reprezentatív borbíráló helyiségébe kerül. Nyáron akvarelleket és grafikákat szeretnék készíteni. A tervek szerint novemberben a Képcsarnok Vállalat kiállítóhelyiségében lesz egy grafikai kiállításom. Kollégáimhoz hasonlóan, én is készülök az Ernst Múzeumban megrendezésre kerülő kiállításunkra.

SIMON BÉLA:

— Június 7-én önálló kiállításom nyílik a Janus Pannonius Múzeum Káptalan utcai helyiségében... A tervek szerint a kiállításom innen Kaposvárra megy. Takáts Gyula író, a Rippl-Rónai Múzeum igazgatója hívott meg erre a kiállításra. Kaposvári tárlatomat Martyn Ferenc nyitja meg. Nyáron a baranyai tájakat járom, sokat szeretnék dolgozni...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

DUNÁNTULI NAPLÓ

1964 JAN 15

Műteremlátogatás Soltra Elemérnél

Érdekes kezdeményezést valósított meg a Hazafias Népfront Pécs városi Bizottságának titkársága. Műteremlátogatásokat szervez a Népfront-aktívák, az érdeklődők számára neves pécsi festőművészek műtermébe. Esetenként egy-egy művészettörténész, hozzáértő kalauzolja a látogatókat. Elsőként Simon Bélához látogattak el, s a kezdeményezés sikert aratott. Ezúttal, ma este fél 6 órakor, Soltra Elemér műtermébe látogatnak el a Népfront-aktívák. Tárlatvezető Romváry Ferenc muzeológus, művészettörténész lesz.

két ország közötti gazdasági együttműködés és az árucsere forgalom további növekedését szolgálják. Megállapodtak abban, hogy a központi tervező-szervek következő találkozójára ez év második negyedében kerül sor Bukarestben.

A Román Állami Tervbizottság elnöke által vezetett küldöttség kedden elutazott Budapestről. A delegációt a ferihegyi repülőtéren dr. Ajtai Miklós, az Országos Tervhivatal elnöke, továbbá a Külügyminisztérium, a Külkereskedelmi Minisztérium

Soltra Elemér
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1963
JELENKOR
1021

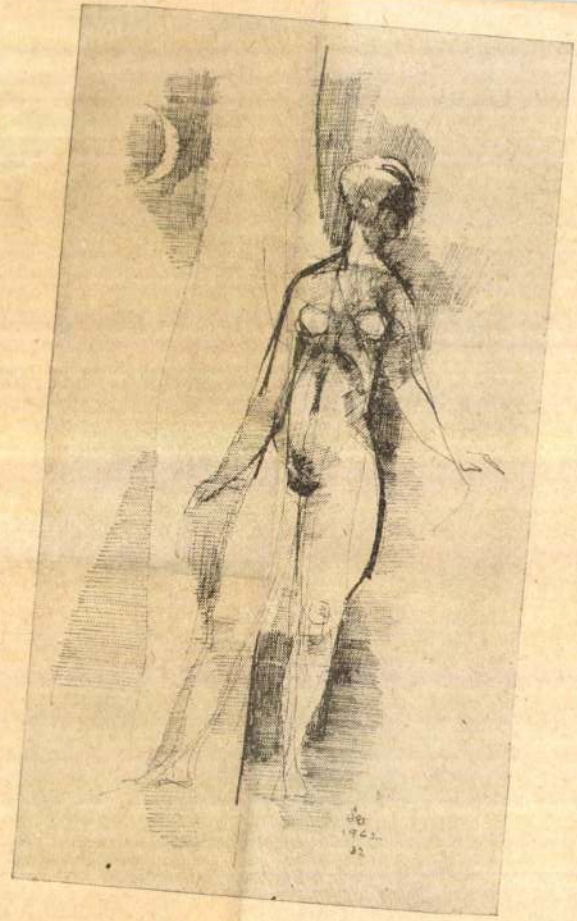

Soltra Elemér rajza

Jó lenne már egyszer [illegible]
keresztre feszíttetni.
De az ábrák és képletek szigora csak Armstr
ban
a társbérletet . . .

VI.

A tegnap s ma forgópon
levetkezi perlon-héját az
megtér steril, nyugalmas
és gyulladásosan bunyorgó szemmel

átpergetné magán a múlt napot.
De nem jut messze. Habár ő a hőse,
unalmas, rossz film, amit most kapott:
minden kockáját tudja már előre.

Hát oldaltfordul s úgy dönt, alszik inkább.
De agyában makacsul megered
az elszórt gond, gyökért ereszt és indát:
képletek, számok, fogaskerekek . . .

Mit abbahagyott este, megkísérti.
S a megoldás most villan föl. Leszállva
villanyt kattant, gyorsan papírra vési;
visszafekszik s az alvást intonálja.

S újból: csapok, rugók . . . Gyorsan határoz:
nullánál kezd s a végtelenbe számol.
A vén eljárás, sajnos, nem hatásos:
gyöngécske szer – és túl rövid – a számsor.

Görgők, csapok – még mindig egyre ébren –
s egy kacskaringós integrál . . . A kar
kinyúl, a kéz motoz a vaksötétben:
jöjj piruláddal, modern vegyipar.

Soltra Elemér

Egészségi állapotom nem a legjobb, ezért nem tudok annyit dolgozni, mint amennyit szeretnék. A nyár sem nagyobb szabású munkával, hanem inkább élménygyűjtéssel telik el. Engem főként Pécs és környéke érdekel, beleértve a külszíni fejtés és a csatornaépítés témáját is. Élményeimet grafikai sorozatban szeretném feldolgozni, nagyobb munka csak a későbbiekben lenne ebből. Az új-mecsekiakat legénységállásón mozaikkal foglalkozom. A goblein is nagyon érdekel. Szeretném sajátos technikáját minél jobban elsajátítani. Negyedévenként ül össze Budapesten a goblein-zsűri, ide szeretném elképzeléseimet beküldeni. — fejezte be nyilatkozatát Soltra Elemér.

— Magyar —

Magyar: —
Nagy festőművész
Nyári terrei

Dunántúli Napló
1961 jún 20

1021

ÉLET és KULTÚRA

THIERY ÁRPÁD: Tájak, lelkek és látszatok
LEMLE GÉZA: Gálykút, 1965
SZALAY KÁROLY: Humor és korszerűség
BAJOMI LÁZÁR ENDRE: A francia argot
RÓNAY LÁSZLÓ: Az Argonauták „betörése"
TAXNER ERNŐ: Színházi levél Budapestről
HEGEDÜS GYULÁNÉ: „Két ezrelék"

THIERY ÁRPÁD

Tájak, lelkek és látszatok

(II. rész)

Azt mondják: a környéken a legelmaradottabb cigányok közé tartoznak. Három évvel ezelőtt még egy bozótos erdő közepén éltek, százan, öt kilométerre V.-től. Vadak voltak és bizalmatlanok. Ha megláttak egy idegent, pillanatok alatt eltűntek a bozótban. A férfiak egy része dolgozott, ha dolgozott, vagy hanyatt feküdt az erdőben, vagy a kocsmák környékén bolyongtak. Három évvel ezelőtt V. község vezetői kimentek az erdőbe és azt mondták: telepet építünk maguknak a falu szélén. A cigányok a földre vetették magukat és dühösen elkezdtek ordítozni: inkább a tankokkal tiporják le őket, de az erdőből nem jönnek be. Néhány hónappal később felépült a telep. Ők építették. Időnként a rendőr kísérte őket munkára, egy részük így is megszökött. Amikor a telep felépült, hetekig morogtak, hogy miért magas az ajtó, miért magas a mennyezet, sokkal több tüzelő kell. Először minden furcsa volt és ellenszenves, azután megszokták. Először a földön aludtak, azután priccsen, azután szalmazsákon. Azután a szekrénybe rakták a holmijukat, és fényképeket szegeztek a falra.

A tájnak van valami indiános szépsége itt, s valami furcsa, zöld csendje. A harmat nehezen szárad fel ezen a tisztáson, az erdő sűrű és szinte áthatolhatatlan, mint egy dzsungel. Az agyagos part alatt egy keskeny patak fémszerű szalagja kanyarodik. A falu innen öt perc, de itt már otthonosak az erdő madarai. Tizenhat egyforma ház, vert falak, szükség ablakmegoldások. A házak homlokzatán paprikafüzérek lógnak, az erdő fái között madzagon mosott fehérnemű szárad. Délelőtt van, a férfiak ilyenkor nincsenek itthon, az asszonyok egy része sincs, gyógynövényeket gyűjtenek, mások pedig bejárnak a faluba a gazdagabb családokhoz, segítenek a ház körül.

Az egyik házban hangosan szól a rádió, a Vásárhelyi-kórus Kodály dalt énekel. A fal mellett a gyenge napsütésben félmeztelen gyerek nézelődik. B. Mihályéknál nagy gőz van a szobában, a falon petróleumlámpa lóg, a kis házakba tűzrendészeti

okokból nem lehet bevezetni a villanyt. A lámpa mellett retusált családi fényképek. A tűzhelyen nagy barna fazék gőzöl, B.-né lerántja a fedőt, a fazék fölé hajol.

– Mi lesz az ebéd?

– Bab. Attól lehet meghízni.

– Tegnap mit főztek?

– Krumplit, paprikásan.

Benyitok egy másik házba, O. Józsefékhez.

– Mit főz?

– Bablevest.

– Tegnap?

– Krumpli volt.

– Mennyit keres a férje?

– Ezerötszázat. A pusztán dolgozik.

– Hazaadja a fizetését?

– Haza.

– Mennyi zsebpénzt ad neki? Egy százast?

– Mit gondol? Az sok. Csak huszonötöt.

A gyerekek pókhasúak, általában egyhangú, feltűnően nedvdús ételeket fogyasztanak, és ezeket az ételeket is rosszul főzik meg. A nőtanács és a helyi egészségügyi bizottság a nyáron szervezett itt egy főzőtanfolyamot, a lelkesebb falusi asszonyok, az orvos, a borbély és a postás felesége lementek a telepre és egészségről, vitaminokról, étrendről beszéltek a cigányasszonyoknak.

A telep bejáratánál sovány fiatalasszony tűnik fel, egy pillanatra megáll, a magányos vad szokott így haladni az erdőben, körülnéz. A vállán tarisznyaszerűen megkötött zsák lóg, a kezében villanykörtét szorongat. Köszönünk, ő visszaköszön, tovább megy.

– Merre járt?

Az asszony meg se fordul, elkezd sántítani, mintha rosszul lépett volna.

– A faluban, kenyeret vettem.

– Álljon megy egy pillanatra.

– Ha akar valamit, jöjjön ide maga.

Bemegyek a házba. Az asszony zavartan áll a kunyhó közepén, kezében a villanykörtét szorongatja. Sovány, beesett mellű, ártatlan panasz húzódik át az arcán, a sarokból a ruhák közül előbújik egy meztelen kisfiú, négykézláb mászkál az asszony lába körül, azután rábukkant a zsákra, a csomóját rángatja.

– Vegye ki azt a tyúkot – mondom.

Az asszony rámnéz, a vad szokott így váratlanul szembenézni a puskacsővel, azután kelletlenül benyúl a zsákba, kiveszi a döglött tyúkot.

– Honnan hozta?

– Találtam.

– Hol?

– Az úton. Dehát mit akar? Ha majd a többi is abbahagyja, akkor én se hozom be a telepre!

– Miért eszik meg?

– Mert szeretjük.

– Az egészségére nem gondol? A gyerekekre?

Elmosolyodik, furcsa bádogmosoly ez, de mögötte ott lebeg még az előbbi izgalom, a derekán megigazítja a kék flanell blúzt.

– Nem lehet ettől meghalni, mert akkor már féléves koromban meghaltunk volna. Megfőzöm én ezt úgy, hogy megnyalhatja mind a tíz ujját.

– Mennyit keres a férje?

– Van, hogy egy százast is hoz naponta, de ötvenet mindig. Fuvaros.

„Rom"-nak nevezik magukat, meg „dom"-nak. Mind a kettő azt jelenti, hogy ember. Másfél ezer éve szóródtak szét. Angliából kitiltották őket, de ott vannak jóformán mindenütt, kócosan, elvadulva, nyers szokásaikkal, Flandriában és Ukrajnában, Andalúziában és Mexikóban vagy Ausztráliában. Senki se tudja pontosan, hogy

hányan vannak, azt mondják: talán öt millióan az egész világon. Megtizedelték és szétszórták őket, gyűlöletes rendeleteket hoztak ellenük. Százerével haltak meg a koncentrációs táborokban, de ezzel Nürnbergben se törődtek eléggé. Az ő Eichmannjukat sohase büntették meg, írja az olasz Nerido Minuzzo az Europeóban. André Barthelemy, fiatal verduni apát éveken át járta velük Európa országútjait, a barlangokat s a folyópartokat, együtt élt és dolgozott velük, később azt írta róluk: a cigányok mindentől félnek, a hatóságoktól, a törvényektől, az idegenektől, de az éjszakától is, a betegségektől is, nehéz ellenséges világban élni.

A kunyhó előteréből csendes alázattal egy krisztusi arc néz fel. Erős szálú, dús, házilag megnyirbált ősz haj, vastag bajusz, fehér körszakáll, az arcán nyugalom, időnként rőzsét rak a parázsra, lassú beosztással, amihez csak a nagyon öreg embereknek van érzékük. A füst belecsap az arcába, hosszasan, asztmásan köhög. A telep széle ez, itt él megrokkanva, magára hagyottan a „nagy Jóska", a nehezen előkotort anyakönyvi bejegyzés szerint: O. József. Valamikor híres vajda volt. Két év óta nem tud a lábára állni, csak csúszik mászik a kunyhó közelében, időnként kezébe akad a literes üveg, bor van benne, de csak megnyalja az üveg szélét, már nem iszik. Torzonborz, így ülve is hatalmas, robosztus alakja tiszteletet parancsol.

– Hány éves?

– Három hibázik a százból – motyogja.

– Mi lesz az ebéd?

– Ebéd? Azt nem tudom, uram, de azt megmondhatom, hogy mi volt a früstök.

Rőzsét rak a tűzre. Amikor kiköltöztek az erdő mélyéből a telepre, a törzs az öreget otthagyta. Menni nem tudott, magára maradt a fákkal és a madarakkal, mint egy öreg indián az utolsó tábortűz mellett, egy ideig élesztgette a tüzet a kunyhó előtt, azután elfogyott a fa s az öreg alázatosan ledőlt a földre. A község vezetői öt nappal később így bukkantak rá.

– Tudja, uram – krákog az öreg – amikor én bementem a kocsmába, és megittam négy litert... nem is négy, hanem öt liter bort, akkor bizony maga se mondta volna meg, hogy akár egy kortyot is leengedtem. Ez abban az időben volt.

Negyven éven át volt vajda, gyakran erővel, fejszével tartotta fenn a törzsben a rendet s a tisztességet. Azt mondják: hatvan éves korában is olyan volt, mint a szálfa s ügyes, mint az ördög. Nyáron a bérlő földjén zsákolt egész nap, télen a jágerek keze alatt irtotta az erdőt.

– Híres ember voltam én, uram. Amikor kiadtam a parancsot, úgy volt minden, mintha a jáger parancsolta volna meg. Mondtam is mindig: ha valami baj van, akkor engemet nyugodtan elvihetnek.

Az ösvényen felbukkan az öreg dédunokája, vékonylábú, könnyű és szikkadt, mintha mindig futna, talán hét éves, vagy nyolc, egy ideig bizalmatlanul forgatja a szemét, azután leül a bejárat közelében, az álla alá szorítja a hegedűt és cincogni kezd. Az öreg türelmesen hallgatja, az arca derűs, elégedetten bólogat.

– Híres ember voltam én – mondja s fehéren, vigyázva ül, nehogy megzavarja a cérnahangokat. – A lábam meg a szemem tönkrement. Tíz évig szerettem volna még dolgozni, megmutatnám én, hogy milyen dolgos ember a cigány. Kimennék a pusztára, kipakolnám a kenyérkémet meg a borocskámat, a kezembe venném a vermelő kapámat, lehetséges, hogy még dalolnék is... Megmutatnám én, uram...

Motyog, motyog, a keze szép lassú köröket ír le a levegőbe, azután eltűnik a hangja, mintha szemérmesen behúzódott volna az erdő mélyébe, s csak a hegedű cérnahangja száll, száll, mint egy lepke.

A falu szélén épül O. János háza. Innen már a szederfák sora következik, azon túl az erdő húzódik, le egészen a telepig. O. János az első a száz erdei cigány közül, aki kőházat épít. Új nevet adtunk neki, mondják a többiek. Mire keresztelték? Házépítő János, mondják s rejtélyesen, mi több: kissé elszomorodva mosolyognak.

Házépítő János téglát cipel az ölében, a rakás az állát támasztja, nehezen, a lábával tapogatva keresi az útat. A kőművesek a hátsó falat rakják. Házépítő a feleségével vizért szalad, meszet olt, maltert kever, időnként minden ok nélkül elkezdenek kapkodni, óvatosan nézelődnek, ha valaki a falu felől jön; mélyen meghajolnak.

A telep csendben, mély bizalmatlansággal figyeli Házépítő János erőfeszítéseit. Érzik, hogy tulajdonképpen már nem hozzájuk tartozik. Elmennek a falak előtt, bólintanak, de nem állnak meg, az arcuk szigorú és eltökélt. Irigyek vagy közömbösek? Nem tudni.

Házépítő János évek óta rendszeresen dolgozik, a helyi ktsz egyik legszorgalmasabb munkása, szeretik. Hat gyereke van. Szervezetten dolgozik; nem fuvarozással vagy muzsikálással tölti az idejét, nem a magánházaknál egy-két üveg borért vállalt, rendszertelen aprómunka ez, hanem szervezett, kollektív, amire építeni lehet. Házat, családot, tisztességet.

– Mibe kerül ez a ház?

Házépítő leszórja az öléből a téglát.

– Nekem nyolcezer. De sokat segítenek mások.

– Nyolcezer az sok.

– Nagyon sok. Keményen dolgoztam érte.

A termelőszövetkezet és a sajtüzem fuvart és bontási anyagot adott, a ktsz önköltségi áron küldte a kőműveseit, a tanács hosszúlejáratú hiteleket szerzett.

V. község vezetői a nyáron hosszas töprengés után szerkesztettek egy határozatot, miszerint legfontosabb, hogy a cigányokkal megszerettessék a munkát.

Házépítő János kemény munka árán gyűjtötte a nyolcezer forintot. O. József havi ezerötszázat keres a pusztán. Hárman egy fatelepen dolgoznak, többen az állami gazdaságnál kaptak munkát. De K. György, akinek három gyereke van, októberben csak tíz napot dolgozott a munkahelyén, elszámoláskor levonták az előleget és az ebédpénzt; összesen húsz forintot kapott. A szövetkezetbe felvettek két cigányt a telepről. Fogadkoztak. A tagság abban az időben munkaegységenként havi tíz forint előleget kapott. K. Ferencnek és O. Lászlónak megszavaztak húsz forintot, és olyan brigádba osztották be őket, ahol keresni is lehetett. Azután egyik nap nem jöttek el dolgozni. Három nap múlva beállítottak, a tagság zúgolódott, az elnök azt mondta: ez türelmi feladat. Később egyre többet hiányoztak, gyakran négy, öt napot, majd a legnagyobb mezőgazdasági munkák idején bementek az elnökhöz és azt mondták: ebből mi nem tudunk megélni, nekünk százszázalékos pénz kell. Öt és fél hónapig voltak a szövetkezet tagjai; ezidő alatt K. Ferenc 73, O. László pedig 79 munkaegységet szerzett, egy munkaegység értéke több volt, mint negyven forint. M. István állomásfőnök, a Hazafias Népfront itteni elnöke a szertárfőnökségnél szerzett nyolc helyet; havi 1800 forint, ingyen utazás és szolgálati ruha. Kiment a telepre, meglobogtatta a papírt: hatan jelentkeztek. Hétfőn a reggeli vonattal bemennek az orvoshoz, majd kapnak tőlem díjmentes jegyet, mondta az állomásfőnök. Hétfőn reggel M. István hiába várta őket, egyik se jött. Huszonkét felnőtt férfi él a telepen. Néhányan fuvaroznak, a napi keresetük gyakran kétszáz forint. A nagy többségnek megfelelő munkahelye van, de néhány kivételtől eltekintve havonta csak tíz vagy tizenkét napot dolgoznak. Vasárnap muzsikálnak, berúgnak, elfáradnak, hétfőn, kedden nem szoktak dolgozni.

A beosztásról kevés fogalmuk van, tulajdonképpen sok mindennel csak most kezdenek megismerkedni. Azt sem értik mindig egész pontosan, hogy mi az a mérték. Ha van – van, ha elfogy – elfogy. Házépítő János kétezer téglából akart építkezni, amikor megmondták neki, hogy körülbelül ötször ennyi kell, csak elcsodálkozott, mint a gyerek. Az asszonyok, ha behívják őket a házba, a szék helyett lekuporodnak a földre, mint a rabszolgák, időnként az elhalt öregek szellemét látják s kétségbeesetten kiáltoznak: itt volt, nyomta a nyakamat.

A telepen húsz iskolaköteles gyerek van, mind alsós. Közülük öt szinte állandóan hiányzik. A felszólítás nem sokat használ, kifogás mindig akad: nincs a gyereknek cipője, nem tud magyarul, a múlt héten megsüketült.

– Vegyétek elő az olvasókönyvet!

Nincs mindenkinek. A tanítónő valamelyik nap hazaküldte az egyik gyereket; nem jöhetsz addig iskolába, amíg az apád meg nem veszi az olvasó- meg a számtankönyvet. A gyerek félóra múlva visszajött, a pénzt a kezében szorongatta; apám nem

tudta, hogy könyv is kell. Ágrólszakadtak, a szülők sokkal jobban öltözködnek, különösen a férfiak. Számolás következik: egy, kettő, három, négy, öt... Egytől tízig egyénileg is elég könnyen megy, visszafelé csak kórusban. Az átmenet világos: amelyik gyerek az iskolában, a napközíben megszokja s megérti a beosztásokat, a rendes ruhát, a rendszeres étkeztetést, a tudás és a magatartás társadalmi jelentését, az mindezzel együtt kezdi azt is megérteni, hogy mindezért a felnőtt korban keményen és becsülettel dolgozni kell. Az év elején sikerült öt cigánygyereket az óvodába beszervezni. Nyolc iskolást a napközibe vettek fel. Tízórait, ebédet, uzsonnát kapnak, pedagógus felügyelete mellett készülnek a következő órákra; ez a nyolc gyerek tanulásban, magatartásban már most lényegesen többet nyújt, mint a többi cigánygyerek.

Búcsúzom tőlük. Az első ház falánál egy fiú támaszkodik, mintha várna rám, a bajuszát nem szokta borotválni, valószínűleg a férfias külső céljából, a ritkás bajusz lazán lóg az orra alatt, szemében a kamaszok nyirkos, izgatott vágyakozása. Kivár egy alkalmasnak látszó pillanatot és mellém lép.

– Elmegyek a bálba – mondja.

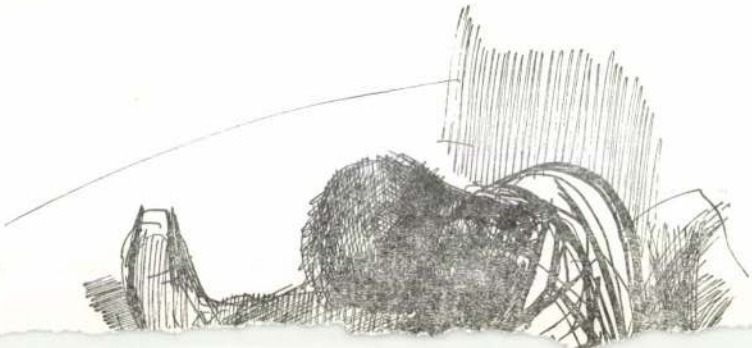

– Menjen.
– De mit szól majd a rendőr?
– Mit szólna?
– Cigány vagyok.

*

A vontatók nyers zúgása tölti be a telepet, az egész pusztát, a zajló folyó partját a túloldali füzeseket. A hangyaboly szokott ilyen lenni, ha megzavarják. A cigánytelep földrajzi középpontjában tűz lobog, a cigányok ügyetlenül topognak a lángok körül. Arcukon a bizalmatlanságnak s a reménykedésnek valami különös, szürkés keveréke. A tűz mögött egy öreg szederfa áll, valahol itt volt az úri tivornyáiról híres csárda, de évekkel ezelőtt lerombolták, egy fejszés ember egykedvűen csapkodja a szederfát. A házakat le kell rombolni. Egy kucsmás ember kilép a tűz mellől; én már el is kezdem, mondja előzékenyen, felmászik a házára, vertfalú kis fehér házikó, tetőzete már nincs, bár lehet, hogy nem is volt, csak a kémény áll ott, mint egy letört szivarvég. A kucsmás egy fejszével jókedvűen nekiront a háznak, furcsa gyorsasággal, mintha ki akarna bennünket csúfolni. Bizalmatlanul s megbújva áll közöttünk egy öregember, régi katona zubbonyban, a szabadban élt emberek fölényével nézi a vontatókat, a sapkája csupa hó.

– Én beteg vagyok – mondja ravaszul.

– Az úton majd meggyógyul.

Megkerülöm a tüzet, szeretnék beszélni az öreggel, de pillanatok alatt eltűnik, csak a nevét tudom meg a többiektől. Csomagolnak, bontják a házakat, aki készen van, odajön a tűzhöz, ez most a központ, vagy a vontatók körül mászkál. A lelkük mélyén izgatottak, mint a gyerekek s attól félnek, hogy valamit itt fognak felejteni. A bontásból származó téglaoszlopok s gerendák között valaki egy nagybőgőt cipel a hátán, az ember nem is látszik a hangszertől, menekül, mintha egy különös [illegible]ély közeledne. Féltenek valamit, amiről azt hiszik, hogy boldoggá tette őket, gör[illegible] féltik, talán egy kissé el[illegible] is. O. Jánosné B. községbe köl-

SOLTRA ELEMÉR rajza

csösen, gyanakodv[illegible] tözik, ő is ott áll a tűznél.

– Szívesen megy?

– Ha muszály.

– Maradna?

– Szerettem a szabad életet – mondja bizalmatlanul. – De hát majd megszokjuk a másikat is.

– Tizenkilenc vontatót várunk... – kezdi a d-i tanácselnök, a költöztetések irányítója, de nem tudja a gondolatot befejezni, mert megint félrehívja egy sovány, szomorú képű fiatalember, reggel óta állhatatosan ostromolja, bent a községi tanácsházán elkezdte már és azóta is felbukkan időnként és fenyegetőzik: ha nem kap a tüzelője elszállításához vontatót, ő visszaköltözik a pusztára.

– Máma kaphatok? – kérdezi fáradhatatlanul.

– Ha ma nem, majd holnap.

– Holnap biztosan kapok? – pislog s a szemében ott van az egész ember: gyanakvásaival, alázatos csökönyösségével, a szervezettség iránti érzék teljes hiányával.

Néhány perc múlva a Korcsina hídjánál felbukkan négy vontató, a szomorú képű fiatalember fellélegzik, de most már egy méterre se marad el a d-i tanácselnök mellől. Ma költözik el innen az utolsó tizenegy család, ma megszűnik a telep. A múlt évben háromszor öntötte el a folyó, csak csónakkal lehetett megközelíteni, tengerben állt a 45 vertfalú fehér házikó. A kiköltöztetett 182 cigány ott áll D. szélén, egy év alatt már harmadszor, a termelőszövetkezet betonistállója mögött, ahol kezdődött a víz, csak távolról nézhették a házak és a víz küzdelmét; a gyerekek felmásztak a fák tetejére, s onnan jelentgettek, mint az őrszemek, a férfiak övig belegázoltak a habos, iszapos vízbe, talán azt hitték, onnan sokkal többet láthatnak, azután megtorpantak s csak álltak a vízben, szinte elmerülve, gyámoltalanul és mélyen imádkozva.

A harmadik árvíz után a járás vezetői kiírtak a községi tanácselnöknek: akinek a faluban van 40 ezer forint érték alatti eladó háza, azt OTP útján megvásárolják a százszázalékos árvízkárosult cigánycsaládok részére. A házak vételárának nyolcvan százalékát a Vöröskereszt segély formájában fizette ki, a húsz százalék az új tulajdonosokat terheli, de ezt az OTP részletre előlegezte. Először tizenkét cigánycsalád jelentkezett, többnyire fiatalabbak; hajlandók a telepet itthagyni. A negyvenöt családot a járás huszonöt községében helyezték el, mindenkit a saját házában, a költözködést a járás termelőszövetkezetei társadalmi segítségként bonyolítják le.

Ezen a napon végleg megszűnik egy cigánytelep.

Európa lelkiismerete a cigánykérdésben egyébként is kezd felébredni, csakhogy nem tudni: elég-e a puszta lelkiismeret? A nyugati humanisták egy idő óta ilyeneket írnak a folyóiratokba: a cigánygyerekeket meg kell tanítani az ábécére, okmányokat kell adni azoknak, akiknek nincsen, segíteni kell a szegény cigányon, aki börtönbe kerül, tanácsot kell adni a katona kötelezettségét elmulasztó fiatalembernek, aki egyszerűen azért válik katonaszökevénnyé, mert sohase kapott behívót, s le kell győzni bennük az évszázados bizalmatlanságot, és meg kell érteni a „romano them" ezernyi titkát. Nyugat-Európában főként a katolikus papság foglalkozik a cigánykérdéssel, időnként látványos demonstrációkat rendeznek, mint legutóbb az első cigány zarándoklat volt a Szent Péter székesegyházba, fél Európából többezer nomád érkezett Rómába, hogy térdre boruljon a pápa előtt. Svájc ugyanakkor még azoktól is megtagadta az átutazó vízumot, akik szabályos iratokkal érkeztek, az olasz határőrség pedig minden ok nélkül a minimálisra korlátozta a cigányok tartózkodási engedélyét. Gustave Wanderstein, aki a francia cigányok karaván ját vezette, keserűen mutogatta az újságíróknak az útlevelét: miért írták ezt a gyalázatosságot bele vörös tintával, francia állampolgár vagyok, most rohannunk kell az embereimmel együtt, hogy visszaérkezhessünk Franciaországba, mihelyt megláttuk a pápát, hát igazság ez?

A cigánykérdés megoldása éppen olyan fontos feladat a humanista világ számára, mint az éhező indiai milliók vagy az afrikai egészségügyi helyzet. Csakhogy a verduni apátok sajátos akciói, mély tapasztalatai legfeljebb hozzásegítenek a kép pontos felméréséhez, de semmit sem oldanak meg. A különböző egyházi zarándoklatok is legfeljebb a naiv lélek feszültségeit enyhíthetik meg. A megoldás ha nem is egyedül, de döntően politikai és gazdasági természetű.

A híd mögött újabb vontatók bukkannak fel, azután odajön hozzám egy kékzubbonyos ember, nagyvárosi üzemben dolgozik. Barátságosan cigarettával kínál, amikor visszautasítom, hogy köszönöm, nem dohányzom; ő csak ingatja a fejét szomorúan, valami át is suhan a szemén, amitől a tekintete is megváltozik: én csak az anyámnak jöttem ki segíteni, én a városban lakom, mondja zavartan, azután eltűnik a vontatók zöld pótkocsijai mögött. Mit szégyel? Az anyját, a fajt, vagy ezt a furcsa, nomád életformát? Miért nem akar cigány maradni? Miért titkolja? Miért akar megszabadulni attól, hogy cigány? Tudni kellene ezt egész pontosan.

Feltámad közben a szél. Nézem ezt a különös, kicsit gyerekesen lázas izgalmat; régen az volt a cigányok legfőbb vágya, hogy menlevelet kapjanak a szabad vándorláshoz. Az utasítás az, hogy kiköltözés után mindenki köteles azonnal a földig rombolni a kunyhóját, többen szerszámmal, feszítőkkel a kezükben ott állnak, imbolyognak a zsuppos háztetőkön, közben elindult az első megrakott vontató, jókedvűen billeg a fagyos göröngyökön. Elköszönnek, integetnek, mintha nagyon régi jó ismerősök volnánk; majd az új helyen is látogasson meg bennünket, kiáltják vissza. Biztosan így lesz ez, mert elkövetkezik majd az idő, amikor arról is türelmesen, de őszintén fogunk beszélni, hogy miként éltek a társadalom messzemenő segítségével, szeretik-e a munkahelyüket vagy csak átjáróház a számukra, van-e eredménye a tervszerű felvilágosításnak, s a munkahellyel együtt megtanultak-e dolgozni is?

Kezd kialudni a lábam előtt a tűz, nincs már itt senki, aki élessze. Egy ideig még parázslik, azután lassan betemeti a hó, a táborhellyel együtt, éppen úgy, mint egyszer amikor „nagy Jóska" az erdő mélyén alázatosan és tehetetlenül ledőlt a puszta földre.

LEMLE GÉZA

Gálykút, 1965

A sásdi tanácsülés ez év tavaszán tárgyalta meg a cigánylakosság „országos gonddá" vált helyzetét. *„Tekintettel arra, hogy közös tanácsunk területén nagyszámú cigány lakos él, szükségesnek láttuk e kérdést külön napirendként felvenni a tanács munkatervébe"* – szól a rövid indokolás, s utána gondos kimutatás a közös tanács területén élő cigányokról, mely szerint Sásdon 95 lakásban 420 cigány-lakos él, ennek majdnem fele Gálykúton.

Gálykút nemcsak azért érdemel külön figyelmet, mert a sásdi telepek között a legnagyobb, hanem azért is, mert *a cigánytelepek átlagos helyzetét* mutatja meg. A hosszúmezői telep lényegesen előbbre jutott már a fejlődésben, a hamuházi viszont elmaradt.

„A gálykúti telep széle télidőben kilátszik a pécs–kaposvári 64. számú főközlekedési útra. A többi évszakban a növényzet takarja. A hosszúmezői és hamuházi telep eldugott helyen van" – olvassuk a jelentésben. Vajon miért ennyire fontos, hogy a cigánytelepek „kilátszanak-e a főközlekedési útra", vagy sem. Talán szégyellnivalónk akad, ha a cigánytelepre bepillantunk a lombjukat vesztett fák ágai között? Vagy talán annak örülnénk inkább, ha minden évszakban látható lenne a gálykúti telep, egy kicsit dicsekvésképpen: lám, a telep évről évre fejlődik; s egy kicsit a társadalmi felelősség ébresztgetéseként, mert akad még tennivalónk bőven?

FÁSKERTTŐL GÁLYKÚTIG

„Gálykúton 1928-ban létesült az első cigánylakás. A szomszédos hercegi erdőrészben lakó egyik cigány család az erdő tövében lévő szántóföldet megvásárolta. A telep az 1930-as években fejlődött ki hasonló módon, amikoris a környéki földműves emberektől megvásárolták az ottani igen lejtős, szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas földeket. Jelenleg kb. 7 kh van a birtokukban."

Az idősebb cigányok emlékeznek még: a múlt század első felében telepítették őket az Eszterházyak erdejébe erdőirtásra. A sokkal nyomorúságosabb körülmények között kialakult telepet *Fáskertnek hívták.* E telep lakói indultak meg az erdőszélnek a 20–30-as években, s alapították a mai *Gálykutat* és *Hosszúmezőt.* A *Fáskert* feloszlása a cigányok első jelentős lépése volt a kulturálódás útján, mely az erdő *mélyéből* az erdő *szélére* vitte őket. A vándorlókból letelepedett „földtulajdonosok" lettek. A telep lakossága azóta is gyarapodott erdőből menekültekkel, városból száműzöttekkel, s természetesen sokan el is indultak innen szerencsét próbálni.

Az új település helyét gondos körültekintéssel választották ki. Gálykút három oldalról szélvédett völgyben fekszik az erdőszélen, szántók, legelők, szőlők szomszédságában. Vizet a telepnek nevet adó forrásból nyertek; fával, részben élelemmel és időszakos munkaalkalommal ellátta őket az erdő; a kis szántóföld kiegészítette megélhetési lehetőségeiket. A falvakban is jobban vállalhattak alkalmi munkát.

Új telephelyükön is a fakitermelés volt főfoglalkozásuk. Különféle használati eszközöket és szerszámokat is készítettek: főzőkanalat, szerszámnyeleket, vályút, teknőt. Készítményeiket az asszonyok cserélték el a falvakban élelemért, használt ruháért-cipőért, s ha „az üzlet nem ment", a koldulástól és lopástól sem riadtak vissza.

SOLTRA ELEMÉR rajza

A kunyhók is kinőttek a földből, a fölbevájt veremlakásokból fából-sárból épített putrik lettek, s a félelmetes hírű, a falvakban ritkán látható bütykös hajviseletű cigányok megszelidültek. Az aprócska házakhoz, földekhez itt-ott már disznóól is épült, s a baromfitenyésztés is kezd elterjedni. A házak előtt mindenütt ott áll még a kasformájú kemence, amelyet „kucsmasapkához hasonló"-nak mond a tanácsülési anyag, „ahol lángosfélét sütnek és vaslábasban főznek" néhanapján. A kemencék télen összedőlnek, tavasszal felpúposodnak a földből, mint hatalmas kucsmagombák. A házakban megtaláljuk már a tűzhelyet, de lenn a völgyben szabad tűzön melegít vizet az asszony a mosáshoz. Az udvarokon, kertekben lobogó tarka zászlóként lebegnek a száradó ruhák, a „módosság" és rendszeretet dicsekvő bizonyításául. A tűzhelyek és a bútorok jórészt a falvakból kerültek ide, vagy úgy cserélték a régi módon, vagy potom pénzért vásárolták.

A telepen harmonika szól, itt-ott rádió hangja vegyül a vasárnap délutáni lármába. A kitárt ajtók belső oldalán filmsztárok és sportolók színes folyóiratokból kivágott képe; az út mellett fekete-zöld-ezüst festésű kereszt, felismerhetetlen arcú Krisztussal. Jólöltözött rokonok érkeznek látogatóba motoron; az erdei tisztáson suttyó legénykék rúgják a labdát. Apró gyerekek sötét nadrágban, fehér ingben, ünneplősen; mások mocskosan, rájuk aggatott rongyokban.

Ahogy az egyik házsoron lejjebb ereszkedtük a völgybe, idős emberrel akadtunk össze, akinek *kútja* is volt. (Négy ásott kút van mindössze a telepen.) A kutat megdicsértük, ittunk is a vizéből, ami láthatóan jólesett az öregnek.

– Mit dolgozik?

– Kanalat faragok. A cukrászdának csinálom. A fagylaltosnak – mondta, s hozzátette: – rendelésre.

– Sokan faragnak még?

– Már csak három az öregek közül.

A gálykútiak közül néhányan már felkerekedtek, búcsút mondtak a telepnek; jó néhányan útrakészen állnak; mások a telep körülményeinek megjavításáért harcolnak; s vannak, akikben a jobbratörés szándéka sem csírázott még ki. E helyzet állandó feszültséget teremtett, csoportok, családok, családtagok között; türelmetlenül vagy gyanakvással szemlélik ami körülöttük, s értük történik. A fiatalok elvágyódnak a telepről, az idősek ragaszkodnak hozzá. Több elhagyatott öreg él a telepen tanácsi segélyből. Gyermekeik elfeledkeztek róluk, a szociális otthontól pedig idegenkednek. Az egyik beutalt haját tépve fenyegetőzött, hogy felakasztja magát, ha elviszik a telepről. A másik inkább az éhhalál szélén tengődött, de nem ment a szociális otthonba, mint ahogy B. J. 60 éves cigány sem, aki vénségére magára maradt; négy gyermeket nevelt fel, s egyik sem gondoskodik róla. Amikor találkozunk, kényelembe helyezi magát, leguggol, szemében alázat és ravaszság bujkál, s a tanácselnöktől segélyt kér. Majd nehézkesen felemelkedik, s odább vezet bennünket.

– Megmutatom, hogy meddig miénk a föld.

Inas karját előre lendíti, s körülkeríti a sovány földet, amelyből az övé néhány négyszögöl, amit „nem fog már elhagyni soha".

A múlt, a jelen s a jövő így keveredik ellentmondásos képpé. A *második nagy nekirugaszkodás* ezernyi jelét mutatják a felénk villanó képek és hangok.

A MÁSODIK LÉPCSŐ

Gálykúton ma a fejlődés legjelentősebb eredménye az állandó munkavállalás. Ez megkezdődött a felszabadulás után, újabb lendületet vett az utóbbi években, a „cigányhatározat" megjelenése óta. Az eredményt így összegezi a tanácsülési beszámoló: *„A sásdi fiatalabbak zöme rendszeres üzemi dolgozó a komlói üzemeknél. Többen már hosszabb ideje dolgoznak egy helyen és elég jól keresnek... Szakmunkás kevés van közöttük... Egyáltalán nem dolgozó munkaképes férfit nem ismerünk, de a férjes nők nem dolgoznak, a gyerekekkel és a háztartással vannak elfoglalva."*

N. J.-vel, a gálykútiak közül kiemekedett tanítóval számbavettük 22 gálykúti család foglalkoztatottságát: 12-en a komlói bányában, 1 fő a komlói fatelepen, 1 a sásdi terményforgalmi vállalatnál, 1 a MÁV-nál dolgozik, 3 alkalmi, 1 pedig erdei munkás, 1 éjjeliőr és 2 állami gondozott. A 22 család, *Orsósok, Kalányosok, Nagyok, Buzások és egy Balogh,* 85 főt számlál.

Az állandó munkavállalásnak az egész telep életét „forradalmasító" hatása még csak most bontakozik ki. Az ugrásszerű változás *anyagi alapja* már megvan, egyéb feltételei lassabban alakulnak ki. Néhányan már teljesen megszabadultak a régi élet béklyóitól, s még többjüknél ez csak rövid idő kérdése.

A már említett jólöltözött rokonlátogató 1962-ben költözött Sásdra. Magyar leányt vett feleségül, s *1959 óta dolgozik a bányánál!* Korábban a gépállomáson dolgozott, de a gyenge kereset miatt otthagyta, s az utóbbi években 3000 Ft-on alul nem keresett. Találkoztam bányásszal, aki a közelgő bányásznap reménységeit latolgatva ezt mondta:

– Tavaly 3800 Ft *hűségjutalmat* kaptam, az idén algihanem több lesz.

Egy 26 éves, három gyermekes bányász állandóan 2–3000 Ft között keres.

– Most adtam el a motoromat, autót szeretnék venni – mondja. – De majd csak akkor, amikor elköltöztünk innen.

Az utóbbi években három család *költözött el* Gálykútról. K. J. maga épített házat 60 000 Ft-os OTP hitel segítségével; egy másik család házat vásárolt; a harmadik idősebb embernek eltartását vállalta a házért.

N. J. szerint sokan szeretnének elköltözni a telepről Sásdra.

– Néhány gálykúti cigánynak van spórolt pénze, sőt építőanyaga is – mondja –, s úgy hirtelen felsorol hat családot, amelyekről biztosan tudja, hogy több ezer forintot gyűjtöttek már össze.

A sásdi tanács elnöke nemcsak megerősíti, hanem meg is toldja N. J. állítását:

– Gálykúton tíz, Hosszúmezőn húsz építkezni szándékozó család van. Alig van hét, hogy ne érdeklődnének a házhelyek után.

Vajon mennyire változott meg a gálykútiak *életmódja?*

A *„tarisznyás asszonyokról"*, akik sodrófán, nagykanálon hordták batyújukat, ma már úgy beszélnek, mint keserves múltjuk egyik szégyenfoltjáról, s büszkék arra, hogy:

– Vargán még akad, de nálunk már nincs „tarisznyás asszony . . ."

A keresetet még kevesen tudják jól beosztani. A zsúfolt lakások külső képe sokat változott, a telep tiszta, a meszelt házak, sepert udvarok, az igényesebb, de még korántsem elég kultúrált öltözködés, a még inkább csak használt bútorokkal gyarapodó lakberendezés az egészségesen alakuló fejlődés képét mutatja. Lassan rendeződik a családi élet, a szülések szinte kivétel nélkül a szülőotthonban történnek.

Szembetűnő a fejlődés a gyermekek nevelésében. *„A sásdi tanköteles cigánygyerekek kivétel nélkül járnak iskolába. Az első osztályosok Hörnyékre; de odajárnak a következő tanévben iskolába menők is abból a célból, hogy megtanuljanak magyarul és tudjanak kulturáltabban viselkedni. Ezek a jól felszerelt napközi otthonban teljesen ingyen kapnak ellátást."*

A napközíben megtanulnak a gyerekek magyarul, elsajátítják a legszükségesebb alapismereteket, s amikor az első osztály elvégzése után a „nagy" iskolába kerülnek, könnyebben haladnak a többiekkel, bár az általános színvonalat nem érik el. Azt azonban már elérték, hogy a központi iskola 80 cigánytanulója közül 31 a felsős, s évenként 3–4 tanuló elvégzi közülük a 8. osztályt. A napközis elsősök közül egy tanuló kitűnő lett, kettőnek az átlaga meghaladta a négyest, az osztály átlaga pedig a hármast.

Több gyerekkel beszéltünk a telepen; viselkedésükön, beszédükön látszik a *napköziotthon nevelő hatása.* Aki egyszer látta a pöttöm cigánygyerekeket tiszta asztal mellett, tányérból kés-villával étkezni, sohasem felejti el. Hát még aki az első napokat láthatja, amikor ismeretlen játékszerként vagy titokzatos eszközként jelenik meg előttük a terített asztal, sok csodájával!

Az iskola igazgatója lelkesen számol be az eredményekről:

– Öröm nézni őket, amikor reggel átöltöznek. Egyébként is eltűnőben van a szennyes, rongyos ruha. Szívesen mosakodnak, megszerették a vizet. Van aki étkezés előtti kézmosás ürügyén az arcát is megmossa. Tetűmentesek. Igaz, hogy van még olyan gyerek, aki rá nem ülne a WC-re. Néha rakoncátlankodnak, s előfordulnak kisebb-nagyobb kilengések. – S megértően teszi hozzá: – No, de 53 gyermek között magyaroknál is sok minden előfordul. A takarékossági átlagunk 62 Ft volt, jobb mint a központi iskolában, s ez is igen nagy eredmény.

Az apró jelekből, mint mozaikdarabkákból kialakul a telep ellentmondásos élete. Megindultak a tartalmasabb élet felé, életkörülményeik, életszemléletük, gondolkodásmódjuk, családi gazdálkodásuk azonban jócskán elmarad anyagi körülményeik javulása mögött.

AZ ÉREM MÁSIK OLDALA

Gálykút helyzete látszólag megnyugtató csak. A fejlődés üteme aligha kielégítő, különösen akkor, ha tudjuk, hogy a cigányok életére a szélsőségek jellemzők. Aki a „jó útra tért" az erőlködik, küszködik; van aki „meg sem mozdul". Az eredmények forrása is szélsőséges: hol a meggyőződés, hol a külső kényszer, illetve a kettő sajátos elegyedése.

Már a munkavállalás vizsgálatánál is akadnak elgondolkodtató jelenségek. Ilyen például az, hogy sem a vizsgált 22 családból, sem az egész telepen nincs olyan család, amelyből két fő dolgozna állandóan. Ez arra figyelmeztet, hogy a „társadalmi követelménynek" igyekeztek ugyan eleget tenni, de az állandó jellegű munka vállalását „nem vitték túlzásba". Az „alkalmi munkások" sokszor a régi életmódot folytatókat jelentik, s szépítik a statisztikát. A tisztáson rajcsúrozó legényeknek nincs állandó munkahelyük. Egyikük elvégezte a 8 általánost is, de még nem dolgozott sehol. Néhány próbálkozott már a magasépítőknél és a bányánál, de nem tudott gyökeret verni.

– Dolgoznánk, de nincs munka – mondogatják.

– Sehol, a téesznél sem?

– Három forint órabérért? Akkor inkább elmegyek napszámba.

Ők is alighanem „alkalmi munkások", akiknek helyzete nem megnyugtató. S azoké sem, akiket „újabban a tsz-ekben alkalmaztak, de ezek nem helytállóak".

Néhányan az erdőbe járnak. A „fakanalas" öreg arról panaszkodott, hogy havonta csak 2–300 Ft-ot keres, azt is csak szeptembertől március–áprilisig. O. F. ugyancsak erdei munkás, s 61 éves létére is 5–700 Ft-ot kap az állami erdőgazdaságtól. Házhelye már van Sásdon, de ebből a keresetből építeni nem tud. Elvetette kukoricával és krumplival. Mivel minden családból csak egy személy dolgozik többé-kevésbé rendszeresen, a kis jövedelműek aligha költözhetnek el hamarosan a telepről. A munkavállalás további szorgalmazásáról tehát vétek volna lemondani.

A tanácsülés szerint: *„A keresetet kevesen tudják jól beosztani; szívesen költenek italra és a gyerekeknek édességtélére. Fizetés idején a lerészegedés sem ritka, még az asszonyoknál sem. Ilyenkor a legdrágább ételeket, italokat fogyasztják, később meg sanyarognak."*

– Fizetés napján úgy meglepik a Tavasz éttermet, az üzleteket és a hentest, hogy alig lehet mozdulni tőlük – mondja a tanácselnök.

– Meg az orvoshoz szeretnek járni... Sokszor azért, mert a táppénz „kedvesebb", mint a munkabér.

Az italozó cigányoktól könnyen megkapja a magáét, aki jószándékkal figyelmezteti őket:

– Mi köze hozzá, én dolgoztam érte?

Bár igen nagy szükség lenne rá, megoldhatatlannak kell tekintenünk a felnőttek kulturális nevelését. Igaz, hogy 13 férfi úgy-ahogy megtanult írni-olvasni, de ma nem ír és nem olvas, a tanulást abbahagyta. Munkahelyükön nem sok történik nevelésük

érdekében. Az eddigi eredmények is a bányavezetés követelése alapján születtek meg. Távol tartja őket a tanulástól az is, hogy alacsony műveltségük miatt katonának nem hivják be őket. A faluban rendezett művelődési alkalmakra alig járnak a telepről, ami a rossz útviszonyok miatt érthető is.

AMIT SÜRGŐSEN MEG KELL OLDANI

A völgyben a legszebb téglaházak mellett diófa alá ültünk a kispadra. A cigányok dicsekedtek és panaszkodtak:

– Éjjel-nappal dolgozunk.
– Miránk nem tekint senki.
– Se út, se járda, se villany . . .
– Innen az isten sem visz el minket!

E mondatokból kiderül a telep lakóinak kettős gondja. Azoké is akik menni akarnak, s azoké is, akik maradni szeretnének.

Se kint, se bent. Ez a gálykúti cigányok helyzete. Építeni akarnak? A telepen nem engedélyezik, a telepet halálra ítélte a társadalom. A lassú halál azonban igen keserves, s ki tudja meddig tart? A községben sem építkezhetnek, hiába gyűjtögették a pénzt, – évek óta nincs házhely.

Sásd fejlesztési terve szerint 490 házhely kimérésére került volna sor a közeli években. A házhelynek kijelölt területet átvette kezelésre a termelőszövetkezet, azzal, hogy a területet „szakaszonként megnyitják". Közben rendelet jelent meg a termőföldek védelmében. Azóta a házhelyek kiméréséhez sem a járási tanács vb. mezőgazdasági osztálya, sem a megyei tanács, sem a földművelésügyi minisztérium nem járult hozzá.

ki másutt házhelyeket? Akad ma már a cigányok közt, akinek elfogyott a türelme, s elkezdte költeni megtakarított pénzét.

[illegible] határozott *igen*. A cigánykérdé megoldása érdekében sokat tettek és tesznek azok, akiknek ez a feladatuk. Többen csak „hivatalos kötelességként", mások „divatból", legtöbben azonban a kérdés megoldása jelentőségének tudatában. Különösen a községi tanács erőfeszítése dicséretre méltó. Nemcsak a cigányproblémát ismerik alaposan, hanem a cigányokat is, szinte mindenkit személy szerint.

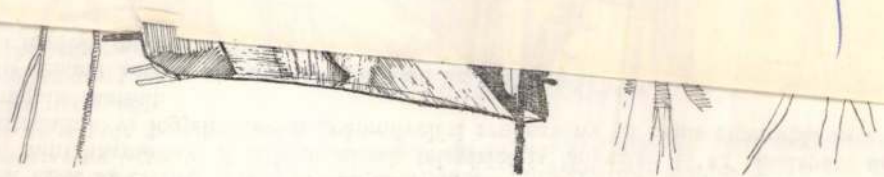

– Más irányba a kőzség nem tud terjeszkedni – állítja a tanácselnök. Ha igaza van, miért e hosszas huzavona a házhelyek körül? Ha nincs igaza, miért nem jelölnek

1966 JUN

Aggodalmaskodó emberek persze akadnak, akik hivatalos üléseken is hangot adnak ilyenforma véleményüknek: – Mi lesz velünk, ha ez így megy tovább? Ha így gondoskodunk a cigányokról, és azok így szaporodnak, hamarosan „felesznek minket".

Akadnak, akik pontosan tudják, hogy a cigányok szaporodása hányszorosa az egyéb lakosságénak, sőt azt is, hogy pontosan hány év alatt „cigányosodik" el Sásd. Vannak optimisták, akik hisznek a kérdés megoldhatóságában, s pesszimisták, akik az eddig elért eredményekre is csak legyintenek.

Eredmény ugyan született, de néha „kampányfeladatnak" tűnik a cigánykérdés megoldása. A sok jó kezdeményezést nem nagyon követik újabbak, mintha „belefáradnának" a munkába. A tanácsnak noszogatni kell az embereket és szerveket a telepek fokozottabb látogatására, hiszen „ezért meszelnek ma sűrűbben Gálykúton, mint öt évvel ezelőtt", ezért jobb az iskoláztatás, ezért mozdul el holtpontjáról a népművelés. A „patronáló mozgalom" mintha megfeneklett volna. S mindezek hátterében óriási kérdőjelként *a telep felszámolásának lehetősége* áll.

Gálykútnak máig sincs hivatalos patronáló szerve. Amilyen örömmel olvassuk a járási tanács vb. jegyzőkönyvében, hogy a Komlói Erőmű patronálja a magyarhertelendi, az Állami Erdőgazdaság a hetvehelyi, az Északi Bányaüzem pedig a szászvári cigányokat, annyira hiányoljuk a többi szerv aktívabb tevékenységét. Meghökkent az ilyen összegezés: „Nincs tudomásunk arról ,hogy a járási tsz vagy állami gazdaság vállalta volna valamely telep patronálását". Pedig ez a patronáló munka sokat jelent. Röviden: Magyarhertelenden új lakások építését, építőanyagot és szállítást, analfabéta tanfolyamot; Hetvehelyen: WC-t, kutat, betegek szállítását, tűzhelyek vásárlását; Szászváron: a cigányok nagyszámú munkábaállítását, 3 új lakást, építőanyagot, takarékossági akciót, új bútort. A hivatalos patronáláshoz méltóképpen csatlakozik a baranyajenői nevelők és úttörők munkája: gyalogutat építettek a cigánytelepre, hogy kevesebb legyen a cigánytanulók mulasztása, s a felnőttek is jobban bekapcsolódhassanak a művelődésbe.

Vajon elég megbecsülés kíséri-e a lelkes kezdeményezéseket, s elmarasztaljuk-e a közönyösséget?

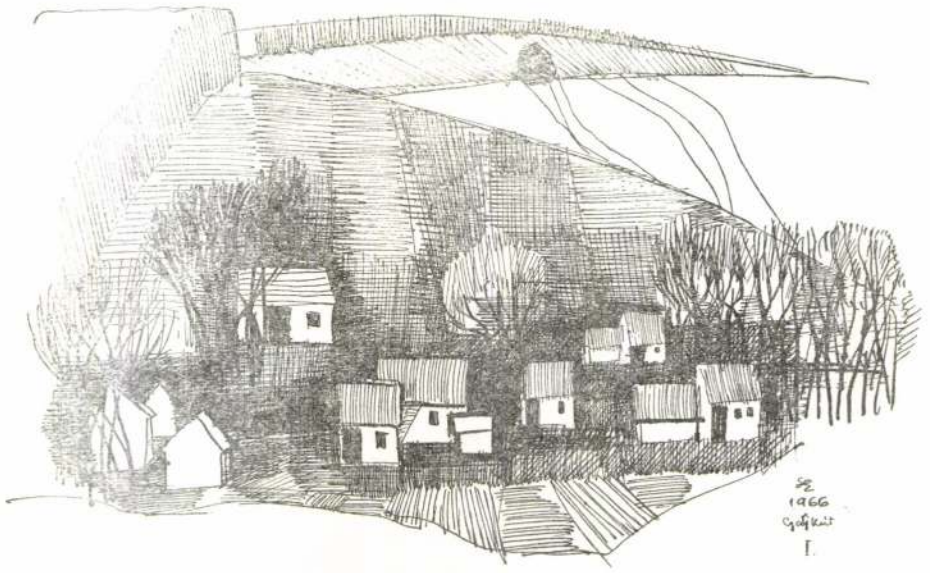

SOLTRA ELEMÉR rajza

SZALAY KÁROLY

Humor és korszerűség

Köztudott, hogy a kabaré, a kroki, a pódium-humor, egyáltalán a rövidebb lélegzetű komikus irodalom alacsony értékrendet képvisel a művészetek hivatalos ranglétráján. Sőt, a humoros, komikus regény is. A humorista megjelölés pejoratív értelmű, s hovatovább a szellemes jelző is a fölületesség, a cinizmus gyanújába keverheti azt, akit megtisztelnek vele.

És ennek ellenére eltúlozzuk e lenézett műfaj jelentőségét. A rádió, a televízió egész évi műsorát a köztudatban a szilveszteri kabaré minősíti. Némelyek csak a humoristától várják a közállapotok egyes hibáinak megjavítását. E nézetek szerint a nevetés nemcsak öl (de mindig a rosszat, mint a patkányméreg), hanem mértékletesebb adagolásban megjavít emberi jellemet, gondolkodást, életformát, sőt talán még rossz nyersanyagot, elfuserált munkadarabot is. S ezzel eleve megoldhatatlan feladat elé kerül a humorista. Mert elsődleges lehetősége a szórakoztatás. Minden egyéb ráadás. Van persze pszihikai jóhatása, és társadalmi haszna is közismert.

A komikus műveknek kétségtelenül vannak olyan jegyei, amelyek olykor kihívóan tápot adnak jogos vagy jogtalan kritikáknak. Mindenek előtt a komikus látásmód sajátossága, amely szükségszerűen az egész valóság egy szeletét, a hibát, a fonákságot veszi észre. Témaköre tehát nagyon körülhatárolt. A komikus módszerek, eszközök fokozzák ezt, a különben is furcsa, normálistól elütő jelenséget tovább túlozzák, kerülniök kell minden mellékes motívumot, a komikus jellemet nem ábrázolják általában gazdagon, mert szükség sincs erre, de a sokrétű, gazdag ábrázolásmód gyengítheti is a nevettető hatást, a szatirikus bírálat hevét. A humorista tehát eleve hátránnyal indul a nem humorista íróval szemben az összehasonlításban, éppen tartalmi és ábrázolásbeli tekintetben le kell mondania a teljességről, a gazdagságról.

A műfaji adottságokból eredő sok megkötöttség, buktató miatt azután a dilettancia, a középszer hamarébb kiütközik a humoros művekből. Van közepes, van rossz vers, regény. Rossz vicc nincs, mert az már nem vicc. Ezért ha a humoreszk, tréfa, kabaréjelenet közepes, akkor már tulajdonképpen rossz. A kritika vagy a kritikus közönség pedig a rossz, a dilettáns humor alapján ítéli meg ezt a műfajt és nem a jó művek szerint.

Újszerű követelmények

A technika fejlődése a humoros műformákra is visszahatott. A folyóirat-terjedelem még megengedte az *életképet*. Aztán a napilapok divatja kialakította a frappáns krokit, majd egy időben a vicclapokban a rajz dominált a szöveg rovására. A humoros, szatirikus irodalom mégis homogén maradt: a komikus hatást elsősorban az *írott* szöveg foglalta magában. A kabaré, szűk közönség számára és kevés humoristát foglalkoztatva működött.

A rádió új helyzetet teremtett. Megszüntette a hallgató és az előadóművész közvetlen kapcsolatát, pusztán auditív eszközökkel kellett a hallgatóhoz továbbítani a komikus szöveget. A humoros mű szerkezetét módosítani kellett, a poének kapcsolódását át kellett alakítani, sőt a komikus kelléktárat is meg kellett változtatni.

A televízió bevonta a képet is, de a néző és a művész közötti közvetlen kapcso-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

MOGY MEGYEI NÉPLAP

1965. MÁJ. 17.

1021

SOLTRA ELEMÉR: TANYA

SZIRMAY ENDRE:

GYŐZTES FÉNYEK SZÁR

Érces kürtöket zúgat az ajkunk,
feszülő fények sugara surran,
szárnyaló színek virágos vágya
győztes ritmust dobol dalunkban
újul az élet!

Mosolyt röptet jövőt bontó hitünk
öltető erőnk teremtő munka,
izzó acél minden mozdulásunk,
új utat vág biztató szavunkra
a való világ.

Zászlós reményünk zizegő selymét
ember-erdő fürdeti a napban,
menetelő milliók dalára
békét bontanak zúgó viharban
a fehér orgonák.

A hajsza ilyenkor a folyosón és a szobákon keresztül folytatódott, aszerint, hogy üldözőm elől merre menekültem.

Egy alkalommal berohantunk a »háromszögletű« ebédlőbe, s a kihúzható ebédlőasz-

Soltra Elemér

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-665, 221-285

1950 SZEP 14

Dunántúli Napló, Pécs

Uj festményekkel gazdagodott a pécsi múzeum

Az Állami Vásárló Bizottság ez évben hét új festménnyel és 2 szoborral gazdagította a pécsi Janus Pannonius Múzeumot. Többek között megvásárolta a múzeum részére Soltra Elemér: Hazatérő bányász című festményét és Farkas István: Leányfej című márványszobrát.

retessé válnak a Központi Ve-
zetőség július 18—20-i határo-
zatai, amelyek nagyobb és több
lehetőséget nyújtanak a jövő-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltra Elemér
JELENKOR
1966 JAN

1021

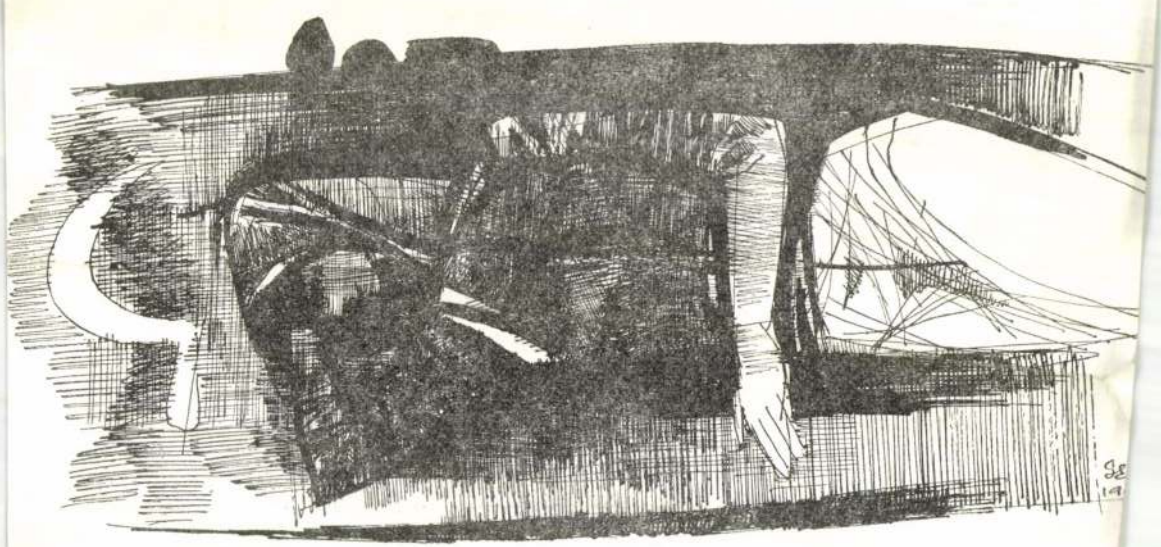

SOLTRA ELEMÉR: Alvó nő

A csomag az iskolapad lapjára kerül.

– Drágám...

A többiek bambán álltak. Nyelniük kellett vol
mert nem tudhatták, mi következik, hiszen a ló
ember éppúgy; – irigység azonban nem kerülget
ütötte át a selyempapírt.

– A szentesti torta...

S csak azért nem pukkadt ki a nevetés, mert
tikát, s rácsapott kardjával az ajtógerendára:

– Mi ez itt?!!!

Valóban: – mi ez itt? – nézegették egymást.

– Tolvajok! Hazaárulók!

Megsarkantyúzta lovát s előreléptetett, a tanterem közepébe. A karddal leért a földig, s a hegyével döfködött a szalmán hagyott hurka- és disznósajtmaradékokba.

– Perzsavásár! Lakoma! Disznóól! – hadonászott összevissza.

Géber M. Mihály összefonódva állt fiatal asszonyával még mindig, – feléjük is odavágott: – erre még szorosabban bújtak egymáshoz.

– Disznóól! Tolvaj banda! Összeszedni!!!

A harangozó padlásán ejtett látogatásról tehát alighanem tudomást szerzett már (a panaszos alkalmasint meg is kínálta két pohár reggeli erősítővel), mert egyre vörösödött:

– Kevés a hat nap, mi? Tizenkettő! Istentelen bitangok! Szenteste! Tolvajok! Összeszedni!!! – csapkodott kardjával a zsíros maradék felé. – Visszavinni! Tizenkét nap! Megtanítom én a disznó népséget!

Kezdtek hát szedelődzködni. A tizenkét nap hallatára néhánynak eszébe jutott a szilveszter; hogy az is így...

Bálint Péter, civilben, ha a járdaszélen sétált, s felcsapódott mellette egy parkoló luxusautó ajtaja, mindig elérzékenyült. Mert tulajdonképpen és legbelülről mindig is vágyakozott a kényelemre, a nyújtózkodó életre; – puritán felháborodással megvetette mégis a semmittevést, mert ő maga nem bírt nyugton maradni. Szenvedett saját lázától, a kapkodástól; – de nem tehetett mást, legfeljebb dühös volt azokra, akik tudták élvezni a percet, a semmit, a jó evést – s közülük ezt az egyetlenegyet,

Soltra Elemér

□ *SOLTRA ELEMÉR — a pécsi képzőművészet egyik vezető mestere — mondja az Esti Hírlapnak: „Két nagyméretű (négy négyzetméteres) szőnyegterven dolgozom. Az egyikben az ismert mohácsi népi játéknak, a busójárásnak szeretnék emléket állítani, a másikban a szőnyegszövőnők életéből vett jelenetet dolgozok fel. Közben festményekkel is készülök a jövőre sorra kerülő budapesti kiállításra, amelyen Kelle Sándor, Simon Béla festőkkel és Fekete János szobrásszal együtt szerepelek a fővárosi közönség előtt."*

E. H. 1958 XII. 24

14/302

~~Salt~~

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltra Elemér
Dunántúli Napló

1967 AUG 8

Beszélgetés Soltra Elemérrel

Három hét egy szovjet művésztelepen

A szovjet—magyar kulturális csereegyezmény keretében az idén öt magyar művészt jelölt ki a Magyar Képzőművészek Szövetsége szovjet tanulmányútra. Az öt művész között a pécsi Bizse János és Soltra Elemér is ott volt. Három hetet töltöttek a Moszkvától 70 kilométerre fekvő Szenyezs művésztelepén.

Hazaérkezésük után Soltra Elemért kerestük fel, milyen élményeket jelentett számára a szovjetunióbeli tanulmányút?

— A művésztelep egy tó partján fekszik, központjában egy régi faház áll, de mellette már ott magasodik egy hatalmas szálloda-rendszer. Egyik szárnyépületében vannak a műtermek, itt kaptunk mi is munkalehetőséget. Külön raktárhelyiségben mindenféle anyagot lehetett vásárolni. Volt egy grafikai műhely is, minden felszereléssel. A kényelmes és festőien szép környezetben igen sok szovjet művésszel, műtörténésszel találkoztunk. Mintegy félszázan dolgoztak ott, moszkvaiak, leningrádiak, bakuiak.

— Hol voltak még a művésztelepen kívül?

— Elsősorban azért mentünk, hogy ott dolgozzunk, de programot állítottak össze számunkra, amit boldogan elfogadtunk: olyan kirándulásokat, amelyek az orosz múltat, a műemlékeket segítettek megismerni. Voltunk Zágorszkban, kétnapos utat tettünk Vlagyimirba és Szuszdalba, jártunk Rosztovban és Novgorodban, s Leningrádban négy napot töltöttünk. Pusztán kirándulásokkal több mint 4000 kilométert utaztunk a Szovjetunióban! A templomok és várak egy hallatlanul izgalmas ősi kultúrával ismertettek meg bennünket, megtaláltuk a jellegzetes építészeti stílusokat éppúgy, mint az ikonokon át a festészet korszakait. Rengeteg vázlatot készítettünk.

— Milyen kapcsolat alakult ki a szovjet művészekkel?

— Végtelenül barátságosak voltak velünk, s őszinte érdeklődéssel figyelték munkánkat. Általában tetszett, amit csináltunk. Eltérést, nagyobb véleménykülönbséget nem tapasztaltunk. Sokat beszélgettünk az ottani festőkkel, voltak köztük öregek és fiatalok, s a Szovjetunió legkülönbözőbb tájaira valók — és az a benyomásunk alakult ki, hogy a megújulás folyamatát éli a festészetük. A nemzetközi kapcsolatoknak is nagy jelentőséget tulajdonítanak, a magyar delegációval is több lap és szakfolyóirat foglalkozott. Ezenkívül viszont nagy dinamizmusuk, s a képzőművészeti múltjukat feltáró igyekezetük fogott meg bennünket. Egy műtörténész, aki szintén ott tartózkodott a művésztelepen, elmondotta, hogy most fejezte be az orosz avantgarde anyagának feldolgozását, s hamarosan megjelenik könyvalakban a tanulmánya. Mindez tehát egy fokozottabb pezsgést, a képzőművészeti élet fellendülését, sok új vonást jelent.

— Mi jelentette végülis a legnagyobb élményt?

— Nehéz lenne így megmondani. Leningrádban például akkor jártunk, amikor a haditengerészet napjának nagy, impozáns ünnepe felbolygatta az egész várost. Hatalmas felvonulás, pompás tűzijáték, valóságos népünnepély az esti utcán: egy nyüzsgő, eleven nagyvárost láttunk, amelyből sugárzott az erő és a gazdagság. Művészi jellegű élményeim közül hadd említsem meg [illegible] szintén nagyon le- [illegible] dulóra

Női blúz
Öltöny, vász
Ballon pant
Texas, mexi
Férfi szandá
Női szandál
Női szandál

MAI műsor

SZINHÁZ

Nemzeti Színház Nyári szünet.

MOZI

Park: Kánkán (szv., szi., 5, 8, dupla helyárral!) Jó idő esetén az utolsó előadás a kertben!

Petőfi: Nyomoz a vőlegény (szv., 4, 6, 8).

Kossuth: Rondó (szv., 10). Csak 16 éven felülieknek! Aranysárkány (szv., szi., fél 3, fél 5). Rondó (szv., fél 7). Csak 16 éven felülieknek! Ifjúsági zenei tábor vendégei részére rendezett filmelőadás (fél 9). Jegyek a közönség részére is válthatók.

Híradó Mozi: Magyar híradó. Hétvégi házak. Bolgár reneszánsz. Múzeumban. Zenés randevú. Szabál az szabál. (Előadások 13 órától 2 óráig folytatólagosan).

Gyárváros: Ut a túlsó partra (szv., 6). **Meszes:** Az állhatatos feleség (szv., 6). Csak 16 éven felülieknek! **Mecsekalja:** A nőstényfarkas (szv., 7). **Vasas I.:** Mandragóra (szv., 6). Csak 16 éven felülieknek! **Vasas II.:** Autót loptam (7). **Beremend:** Tom Jones (szv., szi., 8). Csak 18 éven felülieknek! **Harkány:** Csendőrök New Yorkban (szv., szi., 7). **Mágocs:** Az utolsó vérbosszú (szv., 8). **Mohács:** Jó napot, én vagyok! (szv., 6, 8). Az utolsó előadás a kertben. **Sellye:** Erdekházasság (szv., 8). Csak 16 éven felülieknek! **Siklós:** Két emelet boldogság (szv., 8). **Szentlőrinc:** Gyerekkocsi (szv., 8). Csak 18 éven felülieknek! **Szigetvár:** Don Gabriel (szv., 8). **Pécsvárad:** Orvosság a szerelemre (fél 8). **Bóly:** Ezek a fiatalok (szv., 8).

PÉCSI RADIÓ

17.30: Magyar nyelvű műsor: Zenélő levelezőlap.
17.55: Válasz a hallgatóknak.
18.00: A jubileumi munkaversenyről jelentjük.
18.10: Operettkettősök.
18.25: Utazás Lengyelországban. — Dr. Erdősi Ferenc írása. I. rész.
18.35: Szórakoztató muzsika.
18.40: Dél-dunántúli híradó. Műsorismertetés.
19.00: Szerb-horvát nyelvű műsor: Az ifjúság hullámhosszán. — Összeállítás. — A műsorban jugoszláv táncdalénekesek működnek közre.
19.30: Német nyelvű műsor: Hírek, tudósítások. Vidáman, frissen.
20.00: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

Budapest:

17.58: Műsorismertetés.
18.00: Hírek.
18.05: A Magyar Hirdető műsora.
18.15: Gyere pajtás, énekelni! — Daltanítás.
18.25: Uj könyvek.
18.30: Sokszemközt.
19.00: Visszafelé történik... Burleszk-film.
19.25: Montreauxi fesztivál 1966. — A repülő labda. — Zenés japán film.
19.50: Esti mese.
20.00: Tv-híradó.
20.20: A Tv Irodalmi Klubja. — Szomszéd népek irodalma.
22.05: Tv-híradó — 2. kiadás.

Belgrád:

17.30: Heti szemle albán nyelven. **18.00:** Hírek. **18.10:** Riportműsor. **18.30:** A nagy világ a képernyőn. **19.10:** Uton, útfélen. **19.40:** Hirdetések. **19.54:** Jó éjszakát, gyerekek! **20.00:** Tv-híradó, utána hirdetések. **20.38:** Rajzfilm. **20.55:** A kés. Holland film. **22.25:** Hírek.

A legnagyob

nyá

a kije

Cikkeink kö
Divatkarton
Nyári divats
Nyakkendős
Karton, zefi

1963 JAN 6

NAPLÓ

1021

MOZAIK A VASASI ISKOLABAN

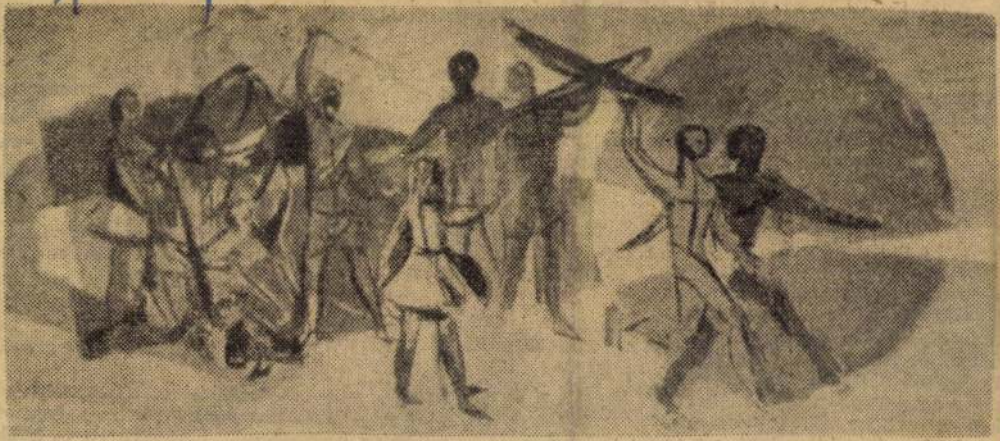

Nagyméretű mozaikkal szándékoznak díszíteni a vasasi általános iskolát, s a mozaik elkészítésére pályázatot hirdetett a városi tanács. Egy budapesti festőművészen kívül két pécsi festőt, Simon Bélát és Soltra Elemért kérték fel, hogy készítsenek pályázati tervet. Január végén bírálják el a terveket, s döntik el, hogy a benyújtottak közül melyiket készíttessék el a művésszel.

Képünk Soltra Elemér pályázati munkájának vázlatát ábrázolja.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

DUNÁNTULI NAPLÓ

NAPLÓ

emutató előtti beszélgetés a rendezővel és a primadonnával

lmszerű operett? | Pécsi Ildikó primadonna

formában tegyek lépéseket azon az úton előre, mely a korszerű operettjátszáshoz vezet. *Fényes Szabolcs operettje a maga idejében is eltért a Kálmán Imre-féle nagyoperettek hagyományaitól. Sok apró képre bomlott (ami akkoriban merész újításként hatott) és muzsikájának dzsesszes elemei revüszerűvé tették.* Ezenkívül az operett szerepeit már nem volt elég csupán elénekelni, hanem színészileg el is kellett játszani azokat. Én ezeket a darabban rejlő elemeket és tendenciákat igyekszem rendezésemben kibontani, meg erősíteni, továbbfejleszteni.

— Milyen eszközökkel sikerül megvalósítani érdekes rendezői elképzeléseit?

— Például azzal, hogy *a darab nem a nyitánnyal kezdő-*

csak zenéje miatt is nagy sikerre számíthat a Maya. Pedig Fényes Szabolcs ezt az operettjét 17 éves korában komponálta, akkor mutatták be, amikor érettségizett. Mesélik, hogy a fiatal, ismeretlen diákot nem akarták beengedni a főpróbára, alig hitték el neki, hogy ő az operett zeneszerzője.

Kalmár András említette, hogy a Maya szerepeit színészileg is meg kell játszani. Ez bizonyára újabb feladatot rótt a rendezőre.

— A korszerű, igényes és a musicalhoz közeledő operettjátszás érdekében — válaszolt Kalmár András — olyan szereposztásban hozzuk ki a Mayát, ami biztosítja a színészi alakítások színvonalát is. A primadonna szerepet — mely-

Tart még a gesztenyeszezon

A Baranya megyei Vendéglátó Vállalat mohácsi cukrászüzemében a gesztenyeidény be köszöntése óta állandóan készítenek gesztenyepürét, amelyet negyed és félkilós csomagolásban a csemegeboltokban hoznak forgalomba. A fő szezonban napi 5—6 mázsa gesztenyepüré készült a mohácsi cukrászüzemben, s még most is 50—60 kilót készítenek naponta ebből a finom csemegéből.

A mohácsi cukrászüzem készítményének jó híre eljutott Szegedre, Kaposvárra és Szekszárdra is, ezekbe a városokba éppúgy, mint Pécsre, rendszeresen szállították a gesztenyepürét. Mint értesültünk, az importált gesztenye szezonja még két hétig tart, de valószínűnek látszik, hogy sikerű

Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Sólyom László

A mi ünnepünk

Amikor

— **BESZÉD ELŐTT** jót te
nyolcvan csepp sör, mert me
oldja a nyelvet, erősíti a l
ket — szellemeskedik vi
Horváth István főispán.
urak dr. Nendtvich Andor p
gármesterre néznek, de l
va mosolyát, ők is belegur
ják nevetésüket a resti feh
abroszos asztalán álló arar
ruhás poharakba, kifújva
lőlük a fehérgalléros habot.

1936. május 30-án a pé
vasútállomás peronján izgat
tömeg várja az országos dal
találkozó részvevőit. A n
rásút a sínekre, meleg van
az enyhe szél a Bőrgyár sz
gát hozza dél felől, de ez m
nem számít. Rendőröknek k
kordont vonniok a töm
előtt, oly sokan vannak. A
asszonyok kíváncsiak, a ko
don mozgó kígyó.

A polgármester úr jött
üdvözölni a dalárdistáka
Befut a vonat és leszállna
a munkáskórusok
Az érces bariton zeng
a sárga kőkockák felett.

„Pirospünkösd napja köze
mondja Nendtvich Andor

MÁJ 1

1021

Megnyílt az ösztöndíjas művészek kiállítása

Tavaly másodízben hirdette meg a Baranya megyei tanács, Pécs városi tanácsa és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa a Baranyában élő írók, költők és képzőművészek részére az ösztöndíjat. Az írók és költők már beszámoltak eredményeikről a Jelenkor legutóbbi számában, s most a képzőművészek tárták a közönség elé az ösztöndíjas hónapok gazdag termését. A kiállítást tegnap délután 5 órakor nyitották meg a járási tanács díszermében. A megnyitón megjelent Palkó Sándor elvtárs, a megyei tanács elnöke, a városi tanács, a párt- és tömegszervezetek és az irodalmi, művészeti élet képviselői. A kiállítást Práviez Lajos elvtárs nyitotta meg.

Soltra Elemér: Vasbetonszerelők

nőalakkal, a másik szabadon komponált, dekoratíven megoldott táji háttér előtt fuvolázó fiú alakjában szimbolizálja a művelődést. A vörösesbarna alap előtt mintegy rétegenként hozza előre a tételeket: a város, illetve a táj együttesét, majd a figura zárja a kompozíciót. Nagyon kellemesen harmonizál a színekkel, a meleg vörösek és barnák közt hatásosan villannak meg a hideg kékek és szürkék: a kontúrok zárják az egyes elemeket és jól tagolják a kompozíciót.

A legkimunkáltabb, kiérleltebb a mozaikok közt Rácz András munkája. A portával szemben egy szerteágazó fa dekoratíven előadott, konstruktíven komponált ágai feszülnek, s rajtuk kissé szabálytalan egyenlőoldalú háromszöget alkotva három madár. A téma azonban ezúttal teljesen esetleges: a lényeg itt a mozaiktechnika magasrendű alkalmazása, a színek izgalmas játéka. A három madár harmonizál egymással színben: vörös, kékes-lila és fehér színekben játszanak, a levelek is összecsendülnek egymással,

noha minden kiragadott részlet önállóan is jelentkezik, a mű egybeforrott és pompásan kikovácsolt egészet alkot. Külön kell szólnunk a pompázó, virágzó színekről: a művész nem kényszerült arra, hogy beérje a metlachitlapokkal, hanem olasz üvegmozaikokat is felhasználhatott művéhez; ez segítségére volt a nagyszerű színharmóniák megalkotásában.

Hátra van még annak vizsgálata, hogy a mozaikok együttese hogyan illeszkedik az épületéhez — hogyan segít művészi hatásának kiteljesedésében? A válasz korántsem egyértelmű. A mozaiknak az épület rendeltetéséhez és saját törvényeihez kell alkalmazkodnia. A legényszállás rendeltetését fejezik ki Soltra Elemér és Hegyi György mozaikjai, bár ez utóbbinak „pécsi" mozaikja nagyon áttételesen csupán. Bizse János is átvittebb értelemben kapcsolódik az épület rendeltetéséhez — inkább egészében beszél új életünkről; mozaikja illuzionisztikus jellege miatt azonban nem eléggé felel meg

tak. Rácz András mozaikja elsősorban ornamentális jellegű — s ha bizonyos figuratív jelzést alkalmaz is, lényege az elvont vonal és színritmus. Síkba terített jellegével alkalmas a tér zárására, ugyanakkor díszítő funkciójának is megfelel. Az épület rendeltetéséről nem szól — de ezt talán feleslegessé teszi a többiek munkája. Az épület rendeltetésének és a mozaik-jellegének leginkább talán még Hegyi György mozaikjai felelnek meg.

A probléma azonban ott van, hogy négy művész négyféle felfogásban készítette el művét — s ebből *egy egységes*, az építészettel együttélő alkotás-komplexum nehezen kerekedhet ki.

Talán jobb eredményhez vezetett volna, ha egy folyosót, vagy a megfelelő helyeket — mint a két porta feletti felület — ugyanaz a művész díszíthette volna: kevésbé lennének szembetűnők az eltérések, a homlokegyenest ellenkező felfogás, s így a felrakásra kerülő művek is jobban szolgálták volna az épületet.

Láncz Sándor

Soltra Elemér: Mozaik – Mosaïque – Мозаика

Soltra Elemér

Művészet 1963 nov.

[illegible] jobban, mint Csernis Elemér, aki még az első világháború előtti időktől fogva lakott a Kert Szálloda IV. emeletének egy szerény szobácskájában.

A nagy Rákóczi úti mozi zenekarában játszott. Egérnek neveztük, már csak azért is, mert télen-nyáron akármilyen meleg, akármilyen hideg idő volt, mindig ugyanabban a szürke felöltőben és szürke kalapban járt.

A hangos film egyik napról a másikra kenyértelenné tette Csernis urat és huszonöt év óta először fordult elő, hogy elsején zavartan, köhécselve azt mondta, „elnézést kérek, de 15-én fizetek." Ujpesten kaptam szerződést egy kávéházban. Megkönnyebbülten sóhajtottunk fel, nemcsak azért, mert a számla biztosítottnak látszott, hanem azért is, mert szerettük.

attól a divatos és hangos számok helyett minduntalan álmodozva játszott Chopint, Grieget.

„A Zeneakadémiára menjen ezzel a muzsikával" mondotta neki a „tulaj" és a 15-ből jövő hónap 15-ére ígérte a szobadíjat, amiből szintén nem lett semmi.

Még egy kis türelmet uram, mondotta sápadtan, sikerült újból elhelyezkednem, a Pacsirtában fogok zongorázni néhány nap múlva. Az óbudai Pacsirtában pedig ugyanazt mondotta neki a „tulaj", amit Ujpesten és szegény vendégünk újból az utcára került. Eladogatta szegényes holmiját, a számlája pedig nőttön-nőtt és az akkori és Csernis úr világában gigászi magasságba kúszott. Annyi hosszú évet töltött ebben a szállodában mondottuk, mindig pontosan fizetett, borravalót is adott, segíteni kellene rajta. Nem hánom, mondotta szigorú főnökünk. A tartalék alapból fe[illegible] tartozása felét, a másik felét pedig elengedem.

Csernis úr, mondottam neki

Soltra

Soltra Elemér: Bölcsődében.

Dunántúli Napló
1962 XII 24

peo
NAPILAP

... háború ...zása

...helyzetről

...tetése. Ezek az események kétségtelenül sürgetik a tárgyalásokat az általános és teljes leszerelésről és az atomfegyverkísérletek beszüntetéséről is. Annál is inkább, mert csupán az általános és teljes leszerelés szavatolja a világbékét és a népek biztonságát. Ezért maradéktalanul élni kell a kínálkozó lehetőséggel, hogy megfordítsuk az események menetét a hidegháborútól az enyhülés és a kölcsönös megértés felé. Az emberiség legfontosabb feladata a termonukleáris háború megakadályozása. Idejében el kell oltani azokat a szikrákat, amelyek tűzvésszel fenyegetnek, — írja befejezésül Borisz Izakov.

AKNÁSZ-JELÖLTEK

A Cséti Ottó Aknászkép... Technikumban negyvenegy hallgató végez ebben az évben. Komoly és kitartó munkát igényel a tanulás. Heti egy napo gyakorlati munkán töltenek István-aknán a tanulók, vagy is közvetlenül részt vesznek termelésben. Felső képünkön Csizmadia Lajos bányamérnök a Ward-Leonard aknaszállítógép villamos-berendezései ismerteti a IV/a-ban.

Alsó kép: A technikum hallgatóinak nyolcvan százaléka bentlakó. Képünkön az aknászjelöltek második otthonából egy részt mutatunk be: társalgót, vagyis a klubszobát.

— Szokolai felv. —

...rtkongresszus tiszteletére

...jesíti éves tervét ...ia Keményítőgyár

...időt a Sörgyárban — Túlteljesítette tervét ...z Albertfalvi Vegyigyár

...kát végeznek a városban és az üzem parkosításán. Az eddig végzett társadalmi órák száma meghaladja az ötszázat.

Jó munkájuk eredményeként előreláthatóan 3 heti nyereségrészesedést kapnak majd az Agrária Keményítőgyár dolgozói.

A Sörgyárban most végzik az idei nagykarbantartást.

A TMK műhely Gagarin-brigádja a kongresszusi verseny során elhatározta, úgy végzik el a javítást, hogy évközben a visszatérő javításokat a minimálisra csökkenthessék. A terven felül végzett munkák értéke megha-

Az előzetes számítások szerint az új gépek segítségével 3—4 százalékkal termelékenyebbé teszik az eddigi munkát.

Csépányi Katalin

Nagygyűlés

Hírek Jemenből

Szanaa (MTI).

A Jemeni Arab Köztársaság és az EAK között kötött védelmi szerződés aláírása után szombaton nagygyűlést szervez tek Szanaaban. Szalal köztár-

Soltra Elemér

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI PÉCSI NAPLÓ
1962 NOV 12

Nyári termés

A vasbeton pókhálószerű acélvázai és emberek, magasbanyúló téglafalak és — ismét emberek, új ódon házsorok közt új épületek épültek. Ezek ihlették a nyári hónapokban Soltra Elemér festőművészt. Vázlatai és az építkezéseken készült tanulmányrajzai most alakulnak át nagyobb kompozíciókká, olajképekké a festő műtermében. Festőállvány, paletta és ecset után a következnek hanglemezek mint hűséges segítőtársak Soltra Elemér festőművésznél. — Szeret festeni és zenét hallgatni.

Egyetemisták az építkezésen

Vasbetonszerelő

Szokolai felv.

Amerikai tengerészek szálltak partra Thaiföldön

Az USA erősítéseket kér az angol kormánytól

Az amerikai hetedik flotta körülbelül 1800 tengerészgyalogosa a csütörtökre virradó éjjel megkezdte a partraszállást a Laosszal szomszédos Thaiföld fővárosának [illegible] ban már eddig Thaiföldre vezényelt katonákon kívül a későbbiekben az Egyesült Államok hadserege összesen körülbelül ötezer katonát állo-

Macmillan angol miniszterelnök szerdán este résztvett az úgynevezett védelmi tanács — a kulcsfontosságú miniszteri tárcák tulajdonosai-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1962 MÁJ 17

1021

Mozaikterv

építés

ben a régi tervet eldobhatjuk, új tervről pedig nem is álmodhatom, mert kidobni való pénzünk nincs.

Az interjút még nem fejeztük be. A válaszra felkérjük majd a B. m. Építőipari Vállalatot.

Rab Ferenc

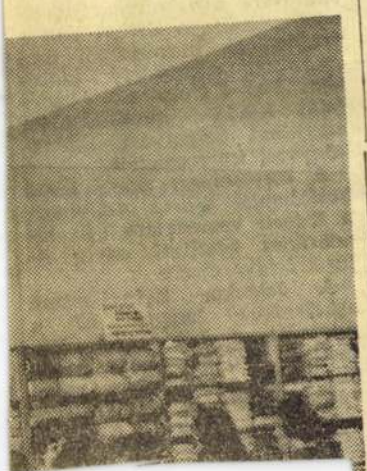

Észrevétele
a Központ

Megyeszerte befejez
taggy

„Kedves Elvtárs!
A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága úgy foglalt állást, hogy a párttagság két taggyűlést tartson a soron következő pártkongresszus előkészítése érdekében. Augusztusban a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága Kongresszusi Irányelveit és a Szervezeti Szabályzat Tervezetét vitassák meg." (A Kongresszusi Irányelvek bevezetőjéből).

Az augusztusi taggyűlések megyénkben fő vonalaikban megegyeztek egymással. Az alapszervezet párttitkára beszámolójában mindenütt az Irányelvek leg fontosabb részeit emelte ki, mintegy emlékeztetőül utalt társadalmi viszonyaink, gazdasági fejlődésünk, életszínvonalunk néhány lényeges kérdésére. Mintegy emlékeztetőül, s mégis átfogó jelleggel, mert a párt most arra törekszik, hogy felmérje az ország négy éves fejlődését, elemezze párttagságunk, a dolgozó tömegek munkában szerzett tapasztalatait. A módosított szervezeti szabályzat tervezetét

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1966 SZEPT. - 2

1021

na

Megjelent a Jelenkor Zrínyi-száma

A Jelenkor kilencedik száma a szokásosnál két ívvel nagyobb terjedelemben jelent meg és Zrínyi-számként vonul be a helyi irodalom történetébe.

A lap *Darvas József* Zrínyi című dráma-részletével indul. Kossuth-díjas írónk a dráma negyedik képét írta meg tíz jelenetben. A vár ostroma előtti hónapok eseményei elevenednek meg, amikor a török sereg még messze volt, de már szaporodtak a hírek, hogy Eger helyett Szigetvár felé veszi az irányt. Az egy ívnyi terjedelmű részletet az ünnepségen bemutatja a Pécsi Nemzeti Színház társulata.

Élő Zrínyi címszó alatt a folyóirat részleteket közöl a Zrínyi-pályázat díjnyertes műveiből. A kék hegyek kapitánya *Hunyady József*, pécsi származású író alkotása, a pályázaton második díjat kapott és megjelentette a Kossuth Könyvkiadó. A történelmi regény egy részletét olvashatják a lapban. A három harmadik díjas író, *Csukás Zoltán*, *Galambosi László* és *Ordas Iván* műveit is bemutatja, az előbbi kettő egy-egy költeményét és Ordas Iván Utolsó nap című elbeszélését.

Műmellékleten adja közre *Zágon Gyula* szigetvári és *Soltra Elemér* pécsi festőművész két-két művét, amelyek a Szigeti veszedelem illusztráció-sorozataként első, illetve második díjat nyerték el a pályázaton, valamint *Móré Mihály* és *Swierkiewicz Robert* linóleummetszeteit.

Az Élet és Kultúra rovatban *Hárs Éva* művészettörténész méltatja a Zrínyi pályázat legjobb darabjaiból összeállított szigetvári kiállítást. *Vas Károly* az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent Szigetvári Emlékkönyvről írt recenziót.

A szeptemberi szám hátsó borítólapját *Würtz Ádámnak*, a Szigeti veszedelem új kiadásához készített egyik illusztrációja díszíti.

A Jelenkor Zrínyi-száma csütörtökön hagyta el a nyomdát, a hét végén Pécsett, a jövő hét elején pedig mindenütt a megyében megvásárolhatják az olvasók.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

MAGYAR NEMZET
1965 NOV. 7

Művészeti díjakat és ösztöndíjakat kaptak baranyai művészek

Körösi Lajos, a pécsi tanács elnöke szombaton művészeti díjakat és ösztöndíjakat adott át a baranyai művészeknek. Irodalmi munkásságáért *Pákolitz* István, *Bertha* Bulcsu, *Arató* Károly, képzőművészeti alkotásaiért *Soltra* Elemér, *Lantos* Ferenc festőművész, valamint Koós Lajos bábművész kapott művészeti díjat. A zenei művészeti díj második fokozatát *Tillay* Aurélnak adták a pécsi kórusművészet fejlesztése terén végzett munkásságáért. *Lemle* Géza szociográfiai munkára, *Erdy* Győző festőművész a bányászélet témáinak további feldolgozására, *Rétfalvi* Sándor szobrászművész Janus Pannonius szobrának megalkotására kapott ösztöndíjat.

...nem tudjuk.

Major Béla,
a Balatoni Intézőbizottság
főtitkára

pénzért thettek volna

Tavaly a tanács kiküldöttei összeírták a hibákat. Megállapították, hogy az udvari csatorna is törött. Nyári zivatar idején beszivárog a víz a pincelakásokba, a lakók ponyvát feszítenek ajtóra, ablakra. A víz az udvarban a beton alól kimossa a földet: nemrégen egy anyagszállító teherautó alatt szakadt be a beton.

A VII. kerületi Házkezelési Igazgatóságon azt a választ adták, hogy a tanácsi építő-

Ohlacht Jánosné

Apróhirdetések

— HALÁLOZÁS. Frey Istvánné, szül. Király Katalin f. hó 7-én elhúnyt. Temetése 10-én 16 órakor a Központi temetőben.

A PÉCSI ÉPÜLETANYAGFUVAROZÓ VÁLLALAT (Pécs Megyeri út 50 sz.) felvesz nagyobb számban gépkocsivezetőket, gépkocsiszerelőket és segédmunkásokat. Jelentkezés okmányokkal naponta 9—16 óráig.

ELADÓ Balatonmáriafürdőn, vasútállomás mellett szőlő gyümölcsössel, üdültetésre alkalmas villaépület. Beköltözhető. — Hadi Jenő, Balatonmáriafürdő.

KÉTSZOBÁS komfortos és egy szoba-konyhás lakást adok kétszoba összkomfortosért. Telefon: 28-04, 147-es mellék. 8—16 óráig.

MINDENNEMŰ vas és fémesztergályozás. Erzsébet u. 20. Ugyanott táborifujó eladó.

ELADÓ világos keményfa félháló toalettel. Erzsébet utca 2/3.

KERTES családiház Patacs 28. szám alatt eladó.

ALBÉRLETI bútorozatlan, esetleg bútorozott szobát keresek házaspár részére. Cím: Brassó utca 36. sz.

ANYAGKIADÓ, anyagkönyvelő, gépíró elhelyezkedne. Telefon: 25-95 17-es mellék.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
a Magyar Dolgozók Pártja Baranya Megyei Bizottságának és a megyei tanács lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság.
Felelős kiadó: FARKAS LÁSZLÓ
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pécs, József A. u. 10. T: 15-32, 15-33
Terjeszti: a Megyei Postahivatal Hírlapposztálya és a hírlap-kézbesítő postahivatalok.
Előfizetés: postahivataloknál és kézbesítőknél.
Havi előfizetési díj: 11.— Ft.

Pécsi Szikra nyomda
Pécs, Munkácsy Mihály u. 10. sz.
Telefon: 20-27.
Nyomdáért felel: Melles Rezső.

BÁRTFA utcában házhely eladó. Érdeklődni: Ady Endre u. 57.

ELVESZETT fehér malac Meszestől—Zsolnay gyárig. Megtalálója jutalom ellenében értesítsen. Kisbalokány dűlő 8.

ZRINYI u. 17/1. sz. ház ½ része beköltözéssel és ugyanott egy jókarban lévő 125-ös Csepel motorkerékpár sürgősen eladó. Érdeklődni ugyanott.

ELCSERÉLNÉM pécsi háromszobás lakásomat veszprémiért. — Ugyanott eladó: kerékpár, gyermekágy, írógép. Dr. Rédey, Aradi vért. útja 52.

KÉT regiszteres kifogástalan Angster harmónium eladó. Aradi vért. u. 41.

MODERN, új, kisipari konyhabútor eladó. Perczel utca 27.

ELCSERÉLNÉM szoba-konyhás, kertes, disznótartásos lakásomat, a szigeti részen. Bővebbet Pacsirta u. 9., délután 5-től.

TAMÁS KÁLMÁN motoros fafűrészelő telefonszáma: 39-91. — György utca 6.

BERKEL és tizedes mérlegeket vásárol a Nagykozár és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet, Nagykozár.

MOTORSZERELŐT, kovácsot azonnali belépésre alkalmazunk. Komlói Mélyfúró Vállalat, Komló.

FOGSORÁT soronkívül megjavítja Vajda Lajos fogtechnikus, Mártírok útja 7., emelet.

FELVÉTELRE keres a Pécsi Cementáruipari Vállalat egy gyakorlattal rendelkező gépésztechnikust, valamint komlói telepére 2 vizsgázott gépkezelőt, 1 lakatost és 1 villanyszerelőt. Jelentkezni lehet Siklósi út 10. sz. alatt.

Az ÉM. Pécsi Építőgépkarbantartó V., Pécs, Vasút u. 2. szám alatt felvételre keres lakatosokat.

RÁDIÓT javítok, néprádiót átépítek világvevőre, használt rádiót veszek és eladok. Horgas rádiós, Pécs, Teréz u. 1. Telefon: 26-82.

HASZNÁLT bútorok, szekrények, ágyak, sport gyermekkocsi eladó, Ady Endre u. 57.

7 órakor. Szelvénybérlet „G".

mények órái (fél 6 és fél 8 órakor)
Rákóczi (Mecsekalja): Jóreggelt (7 órakor)
Május 1. (Vasas II.): Atlanti történet (7 órakor)
Zrínyi (Szigetvár): Mühlenbergi ördög (8 órakor)
Május 1. (Komló): Gábor diák (fél 4, fél 6 és fél 8 órakor)
Szabadság (Komló): Vízkereszt, vagy amit akartok (5, 7 órakor)

ELŐADÁSOK

A Bartók Klubban ma este fél 9 órai kezdettel dr. Harcos Ottó „Pécsi képek" címmel tart előadást. Az előadó 120 színes diapozitívet mutat be Pécs műemlékeiről. A társulat és a klub tagjait ezúton hívja meg a szervezet titkársága.

*

A Munkácsy Mihály Szabadegyetem keretében ma délután 6 órakor dr. Rauss Károly, Kossuth-díjas egyetemi tanár „Az antibiotikumok szerepe a gyógyításban. (Penicillin, streptomicin)" címmel tart előadást a mikrobiológiai intézet (Rákóczi út 2.) előadótermében.

*

A Tiszti Klubban este fél 8 órakor Holly Dezső százados „Megemlékezés a német fasizmus feletti győzelem napjáról" címmel előadást tart. Utána a „Döntő fordulat" című szovjet filmet vetítik. Belépés csak klubigazolvánnyal!

zsa Tisztiisk.) 10/82, 3. Schreiber 8/73. 50 méteres úszás: 1. Szalai (Dózsa Tisztiisk.) 36.6, 2. Hartung (Dózsa Tisztiisk.) 38.2, 3. Jakab (Dózsa Tisztiisk.) 39.4. 1000 méteres terepfutás: 1. Schreiber 3:00, 2. Szalai 3:06, 3. Imre 3:07. Összetett: 1. Szalai 7, 2. Schreiber 8, 3. Hartung 8 ponttal. **Ifjúsági,** pisztolylövés: 1. Szekeres (Nagy Lajos gimn.) 10/82, 2. Jurinák (Gépipari) 9/78, 3. Murányi (Gépipari) 9/71. 50 méteres úszás: 1. Murányi 44.1, 2. Balázs 58.3, 1000 m. terepfutás 1. Murányi 2:57, 2. Mészáros 3:03, 3. Jurinák 3:10. Összetett: 1. Murányi 5, 2. Jurinák 15 ponttal. **Serdülő:** pisztolylövés: 1. Balázs (Ágoston téri ált isk.) 10/89, 2. Péter (Nagy Lajos Gimn.) 10/81, 3. Kőműves (belvárosi ált. isk.) 8/62. 50 méteres úszás: 1. Péter (Nagy Lajos Gimn.) 37.0, 2. Rózsár (Nagy Lajos Gimn.) 45.0, 3. Borda (Gépipari) 50.2, 1000 m. terepfutás: 1. Borda 3:17, 2. Császár (Ágoston téri ált. isk.) 3:24, 3. Kőműves 3:39. Összetett: 1. Borda 8, 2. Péter 9, 3. Kőműves 11, 4. Császár 14 ponttal.

FILM A TORNÁSZOKRÓL

A Szovjetunióban filmet készítenek a tornászokról. Az új sportfilm megörökíti a népi demokratikus országok tornászainak vendégszereplését a Szovjetunióban. A filmen bemutatják a magyar tornászok magasfokú teljesítményét is, akik nemrégiben szerepeltek a Szovjetunióban.

zők számára. A zsebrádió adó és vevő készülékből áll. Az edző messziről is irányíthatja a sportolókat. A készülék mindössze 300 gramm súlyú és 70 rubelbe kerül. A mérnökök most olyan készüléken dolgoznak, mely nem nagyobb egy gyufásdoboznál.

*

A Bp. Vörös Lobogó úszóversenyén több kitűnő eredményt értek el a legjobb magyar versenyzők. Zábordszki (Bp. Kinizsi) az 1 100 méteres gyorsúszásban 18:36.9 másodperccel új európacsúcsot úszott. A 200 méteres férfi pillangóúszásban Tumpek (Bp. Honvéd) 2:24.6-os eredményével új országos csúcseredményt állított fel. Tumpek eredményénél jobbat eddig 50 méteres uszodában még senki sem ért el a világon.

*

Venezuela húsz sportolót küld Melbournebe. A venezuelai sportolók résztvesznek a könnyűatlétikai, ökölvívó, kerékpáros és lovas versenyeken.

*

A legjobb magyar tornászok részvételével válogató versenyt tartottak Budapesten. A nők versenyét Keleti Ágnes nyerte, Dévai, a Pécsi Haladás tornásznője a 10. lett. A férfiak közül Takács bizonyult a legjobbnak. Igen jól szerepel Héder (Pécsi Törekvés), aki a 2. helyet foglalta el.

*

A Szovjetszkij Szport szerkesztőségében bemutatták a téli olimpiai játékokról készített olasz

Thelma Hopkins 174 centiméterre javította az új világcsúcsot. Az északamerikai Durhamban a 19 éves Dave Sime a 220 yardos gátfutásban 22,2 másodperccel ért el új világcsúcs eredményt.

*

Rokki Marciano, nehézsúlyú ökölvívó családi helyzetére hivatkozva, el akarja hagyni a ringet. Megjegyezni való, hogy az utolsó hét mérkőzésen másfél millió dollárt kapott, ami valóban nagy családi indok a versenyzés abbahagyására.

*

John Landy, az ausztrálok kiváló középtávfutója Amerikában versenyez. Első versenyén Landy mindjárt világrekordot akart javítani az egymérföldes síkfutásban kísérlete azonban nem sikerült. Az első helyet honfitársa Bailey szerezte meg 3:58.6-os idővel, melynél jobban eddig a világon csak Landy futott, aki most második lett.

Sipos és a „gyerekek..."

Sipos József január óta már csak mint labdarugó szakosztályvezető „sportol". Pedig nemrég még forró labdarugó csatáknak volt a hőse — a kapuban. Vakmerően védett, háromszor el is törött a karja, egyszer meg úgy tarkón rugták, hogy három napig feküdt eszméletlenül.

— S mégis megérte — beszél a múltról. — S akár hiszi, akár nem, a kapott 54 tizenegyesből 26-ot kivédtem. A kis könyvecskémből elevenítem fel olykor a régi eseményeket.

A legviharosabb mérkőzése a Székesfehérvári Honvéd—Dózsa mérkőzés volt. A továbbjutásért folyt a küzdelem. Sipos a Honvédben védett. Akkor is lerugták, amikor 2:0-ra vezettek.

Egyszóval Sipos József nemcsak könyvből ismeri a labdarugást, és így nem csoda, hogy szívesen fogadják tanácsait a gyerekek — mármint a Babarci Traktor futballistái.

Ő csak gyerekeknek nevezi őket. És találóan, hisz kettejük kivételével 20 éven aluliak mind, a legfiatalabb 17 éves. Néhány éve pedig még jópár „labdarúgó császár" rugta a bőrt a babarci labdarugócsapatban. Igaz tudtak játszani, — mást nem is csináltak — de mihaszna, ha még a tehetséges fiatalok sem juthattak szóhoz.

Ezévben teljesen átszervezték a csapatot. A tavalyi játékosok közül csak négy maradt bent. Persze a fiatalok nem szokhattak össze egycsapásra, ehhez idő kell. Négy mérkőzés közül hármat elvesztettek, otthon nyertek egyszer Károlymajor ellen. Pedig de nagy fiúk voltak a károlymajoriak a mérkőzés előtt!

— Egy 10-est bedobunk, aztán megyünk haza, — mondogatták.

Nem sikerült egyet sem „bedobniok". A védelem, Wáhring János balhátvéddel az élen jól állt a lábán, A balhátvéd különben bérelszámoló a gazdaságban. De Wiszt Ádám középhátvéddel — ő a gazdaság kovácsa — sem boldogultak a károlymajori csatárok. A babarci tőkéscsatárok pedig mintha szárnyakat adott volna a hazai szurkolók buzdítása. Főleg Treitz György középcsatár volt elemében. Ő a legjobb a csatársorban, és „civilben" ács segédmunkás a gazdaságban.

Múlt vasárnap 3:0-ra kaptak ki Mohácson a Bástya II-től. Szó se róla, jobban játszottak a mohácsiak, de a bíró elfogult ítéletein nem egyszer maguk a mohácsi szurkolók is derültek. Valahogy úgy érezték a babarciak, mintha a játékvezető lebecsülte volna a városban játszó falusi labdarugókat. Nem kérnek ők engedményeket a bíróktól, de lelkiismeretes, pártatlan játékvezetést, azt igen.

Történt ugyanis már olyan, hogy a kevésbé technikás, de jó erőnléttel rendelkező és lelkesen játszó csapat győzött. A Babarci Traktor ilyen csapat. Tagjai lelkiismeretesen járnak el edzésre, s ott becsülettel végrehajtják az edző, Dóra István utasításait. A jobb labdakezelés, a gördülékenyebb összjáték és nem utolsó sorban a biztosabb lövőkészség elsajátítása után már a megyei II. osztály keleti csoportja legjobb csapatainak is kellemetlen meglepetést okozhatnak a babarciak.

Ehhez persze még idő kell. A tavaszi fordulóban senki nem vár csodákat a Babarci Traktor fiatal, még kellően össze nem szokott együttesétől, bár néhány meglepetésre — úgy gondolják — már most is futja erejükből. De ha majd őszre a küzdelmitudás jobb technikával és összjátékkal párosul, akkor kezdődik majd Babarcon az igazi labdarugás. Ezt várják a babarci szurkolók is, és a fiúk minden bizonnyal **nem okoznak** csalódást...

W. V.

Soltra Elemér
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285
1956 MÁJ 9
Dunántúli Napló,
Pécs
8+8+4
K 610

Pécsi képzőművészek a képzőművészeti kiállításon

A vasárnap Pécsett és Siklóson megnyílt országos képzőművészeti kiállítás nagyjelentőségű esemény nemcsak a megye kulturális életében, hanem országos viszonylatban is. Mindenkinek, aki szereti Pécset, régi óhaja teljesült ezzel: mert ez a kiállítás nem csupán azt jelenti, hogy újabb vidék kapcsolódott be jelentékeny erővel a magyar képzőművészeti életbe, hanem *egy olyan táj és város, mely a magyar kultúra egyik legfőbb műhelye volt évszázadokon keresztül.* A pécsi tudományos, irodalmi és zenei élet nagyszerű eredményeihez csatlakozva *most a képzőművészeti műveltség is egyszerre nagy lendületet kapott. A kiállítás színvonala átfogó gazdagsága olyan rendkívüli, hogy minden eddigi vidéken rendezett kiállítást felülmúl de méltán vetekedhet legszebb fővárosi rendezvényeinkkel is.* Múzeális értékű kiállításnak nevezhetnők mert egyik-másik terme valóban a legigényesebb ízlést is kielégíti és tudományosan hiteles képet ad az utolsó 30—40 év magyar művészetének fejlődéséről.

Egy ilyen rendezvénynek Pécsett való bemutatása régi adóssága volt a magyar képzőművészetnek de a megye és a város felelős intézményeinek is. *A XII. században Pécsett dolgozó kiváló kőszobrászok művei a reneszánsz és barokk nagyszerű emlékei olyan hagyományt és olyan környezetet is jelentenek, melyet most felelősen számba kell venni.* Az értékek felismerése és tudatosítása folytatásra kötelez mindenkit aki valamilyen formában kapcsolatban van ezzel a várossal. Ezen a téren az első lépést jelenti az I. országos képzőművészeti kiállítás. — A megye és a város tanácsainak felelősségérzetét és egészséges patriotizmusát bizonyítja, hogy innen jött a kezdeményezés, de a megvalósításnál is sok ötlettel, igénnyel léptek fel. Ezzel egyre emelték a kiállítás színvonalát, valóban országos kulturális ünneppé tették a megnyitást. Elmondhatom, hogy *még nem tapasztaltam az országban sehol sem ilyen érdeklődést, segítőkészséget képzőművészeti tájékozottságot és fejlett ízlést, mint azoknál a Baranya megyei és pécsi tanácsi alkalmazottaknál, akikkel a kiállítás tervezése és rendezése során megismerkedtem és együttműködtem.*

A gazdag anyag kritikai értékelését a szűkreszabott terjedelem nem teszi lehetővé, de talán felesleges is, hiszen ezt a kiállítás előszavában megtettem. Csak ismételten rámutathatok arra, hogy *Csók István, Rudnay Gyula, Szőnyi István Bernáth Aurél, Domanovszky Endre, Pátzay Pál, Ferenczy Béni, Borsos Miklós* olyan művekkel szerepelnek, melyek a magyar művészet klasszikus értékei közé számítanak. S mellettük a tehetséges fiatal művészek válogatott művei is felsorakoznak. Nem véletlen, hogy még az Állami Vásárló Bizottságnak is érdemes volt Pécsre utaznia és néhány valóban jelentékeny alkotást szerzett meg az állami gyűjtemények számára. A legjobb budapesti művészek alkotásai között is öröm volt látni Pécs, külföldön is jólismert festőművészének, *Martyn Ferencnek* két képét is, melyek nagy kultúrájukkal és puritán, letisztult művészi mondanivalójukkal leptek meg.

Az említett mesterek és művek ismertetése helyett, pécsi viszonylatban, de országos szempontból is, fontosnak tartom a pécsi és Baranya megyei képzőművészek munkáinak rövid elemzését. A város és a megye festői — sajnos, szobrász nincs köztük — különböző tendenciákat, stílusokat képviselnek. *Kelle Sándor* Hollósy Simon hagyományát folytatja s különösen Havas udvar című képén színvonalas, hangulatos kifejezéshez jutott el. Tartózkodó, fínom színei, gondos ecsetkezelése, festői formálása egyaránt nagyobbigényű alkotások megvalósítására képesítik. Ennyi szeretettel és elmélyüléssel bonyolultabb feladatokat is sikeresen oldhatna meg.

Kelle tartózkodó líraiságával szemben *Soltra Elemér* robbanékony tehetség — különösen bányásztárgyú képeiben mutatkozik meg ez a sajátossága. Stílusa azonban még nem elég kiforrott, gyors alakításra, kifejező összevonásra való törekvése miatt mondanivalóját gyakran leegyszerűsíti, s emiatt képeinek méretei nem mindig indokoltak. Ezt a hiányosságát, mint *Kapoli Antal* népművészről festett képe bizonyítja, ő maga is felismerte, s ebben az alkotásban a gondos, aprólékos, tanulmányszerű megoldásra törekedett. A Kapoli-képen túlságosan is mérsékelte önmagát, s a szürkékkel való kissé egyoldalú formálás miatt nem érte el azt a megragadó hatást, mely egyéb alkotásaiban — ha hibák kíséretében is, — de jelentkezett. Értéke a képnek a gondos és megértő emberábrázolás. Azt hiszem, ezzel a képpel Soltra önállóbb útra tért, saját élményeit fejezte ki, s nem más művészektől nyert inspiráció alapján alkotott, mint pl. a *Hazatérő bányászában.* Csak biztatni lehet őt, hogy merjen tovább lépni ezen az úton, de egyben figyelmeztetni, hogy a beható stúdiumok folytatásával egyidejűleg fejlessze tovább sajátos tehetségét, mely főleg a bányásztárgyú képeken már eddig is megmutatkozott.

Bizse János pécsi *Városképe* igen rokonszenves munka, bár nem eléggé kiérlelt: inkább szellemes élményfeljegyző vázlatnak tűnik, mint befejezett alkotásnak. S ez nem a részletek megoldásán, hanem a mondanivaló gazdagításán, a színvilág differenciáltabb felfogásán múlik. Bizse jó példát mutatott arra, milyen feladatok elvégzését várjuk többek között a pécsi művészektől. — Keressék bátrabban szép városuk hangulatának, jellegzetességeinek kifejezését.

Sok még a pécsi festők alkotásaiban az idegen jelleg, főleg, mint a beszélgetéseinkből kitűnt, igen erősen vonzódnak az alföldi festészethez. Kétségtelen, sok segítséget nyújthat ez az iskola a Baranya megyei hangulatok megragadásához; de nem elég a pécsi urbánus festészet megvalósítására. A szentendrei művésztelep hajdani lakói sokkal kisebb motívumkincsből igen jellegzetes urbánus festészetet alakítottak ki. Mennyivel nagyobb a lehetőség itt, a sárga házak, lomha gesztenyefák és a mediterrán jellegű kék ég világában.

Szép, bár a képességeket teljesen nem érzékeltető anyagot nyújtottak a művészek a grafikai részben, az aquarellben és a rajzokban. *Gádor Emil* tehetségéről olajképeinél sokkal többet árul el szép rajza, a *Műlapnézők.* Ez a rajz friss és gyengéden látó művészi megfigyelő erőt, bensőséges ihletet fejez ki: olajképei ugyanakkor szokványosak, és szárazabbak. A kiállítás egyik meglepetése a tehetséges aquarellista, *Lantos Ferenc* szereplése. Egyéni módon használta fel a Martyn Ferenctől nyert indításokat: előadása elegáns, lényegretörő, koloritja tartózkodó, de nem szürke, kevés eszközzel fejezi ki magát és lírai közvetlenséggel tud szólni. Csak biztathatjuk eddigi eredményei láttán, s tanácsoljuk, hogy foglalkozzék többet pécsi városképek ábrázolásával. Rokonszenves művelője az aquarellnek *D. Balla Irocska* is: Falu a mecsekben című vízfestménye, azonban nem reprezentálja eléggé kolorisztikus képességét, tömör előadásra irányuló igényét. Ebben nem ő a hibás, hanem a zsűri, mely nem végezte jól a munkáját. Ennek a hibának a kijavítása a Képzőművészeti Alap feladata, melynek megbízottjai a pécsi kiállítás kapcsán nem voltak elég körültekintőek és méltányosak. Az aquarellek között meg kell említenünk még *Cseh László, Buday Lajos, Erdősi András, Nikelszky Géza* alkotásait, melyek mind azt bizonyítják, hogy Pécset eleven a képzőművészeti élet. Az illetékes szervek felelőssége, hogy ez a sok kezdeményezés megfelelő módon alakulhasson.

Ahhoz, hogy Pécs és Baranya megye képzőművészeti kultúrája tovább fejlődjék, elsősorban *állandó, színvonalas múzeális anyagra van szükség.* A múzeum a művész és a közönség legnagyobb iskolája. Az is fontos, hogy az *országos rendezvények* évenkint rendszeresen megismétlődjenek, csak így lehet lemérni a pécsi képzőművészek fejlődését és megállapítani országos viszonylatban elért helyüket. Elengedhetetlenül fontos *alkotó otthonok* létrehozása is. Ezek biztosítják majd, hogy a művészek a helyi tájjal, az itteni élettel foglalkozzanak, s ne Bajára kelljen utazniok megfelelő munkakörülmények kialakítása végett. A művésztelepre neves pesti művészeket is meg kell hívni, hogy így a színvonal, a pécsi művészek fejlődése, a „tapasztalatátadás" is biztosítva legyen. S végül gondoskodni kell arról, hogy *a képzőművészeti főiskolán tanuló tehetséges fiataloknak legyen kedvük a megyében való letelepedésre.* Ezt megbízásokkal, nagyobbmérvű feladatokkal, vásárlásokkal lehet elérni, de ugyanígy kell gondoskodni a már itt élő művészek foglalkoztatásáról is.

Ha mindez megvalósul — bár ehhez sok év munkája és kitartó küzdelme szükséges, — akkor Pécs és a megye képzőművészete nagy fejlődés elé nézhet, s országos viszonylatban is tekintélyessé válhat. E kiállítás csak ünnepélyes kezdet volt, — most a hétköznapok céltudatos szervező és alkotó munkájának kell következnie.

Dr. Végvári Lajos
a Képzőművészeti Főiskola
művészettörténeti
tanára

...ték részletei, felvételről. 22.55: Tv-híradó — 2. kiadás.

Konkoly Thege Aladá

A KRÍM F

2.

A KRÍMEN KERESZTÜL

Lökhajtásos szovjet gépre szállunk át. Irány most már dél. Eddig szembe repültünk a nappal, most versenyt futunk az éjszakával. A felhőtakaró sötétedik, csak néha suhan át rajta a lenyugvó nap utolsó fénye, ettől bíborszínűvé válik. Sötétben érkezünk Szimferopol fölé a ritkán-repülők furcsa érzésével, aki nem érti, hogy miképp tudja megkülönböztetni a pilóta az „égi" és a „földi" csillagokat, a felettünk kigyúltakat, — Szimferopol éjszakai fényeitől és hogyan látja a határt, ahol az ég a földdel összeér? Leszálláshoz billen a gép, összefolynak a csillagok ott fenn és itt lenn. Hamarosan érezzük a föld megnyugtató érintését.

Jaltában csak helikopterállomás van, azzal pedig főként szanatóriumi betegeket szállítanak, így utunkat a krími hegyeken át autóbusszal folytatjuk.

Amíg a csomagokra várunk, kicsit körülnézünk a szimferopoli repülőtéren.

Itt kevesebb a külföldi, mint a kievi csomóponton, amely tele volt Moszkva, Leningrád és a Szovjetunió más nagyvárosaiba induló utasokkal, igazi nemzetközi forgalom. — Kiev után a szimferopoli repülőtér szinte „vidéki állo-

1965 NOV 6
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltra Elemér

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1021

Kiosztották

a művészeti díjakat

Tegnap, pénteken délután a városi tanácson kiosztották a Baranya megye Tanácsa, a Pécs város Tanácsa és a Szakszervezetek megyei Tanácsa által alapított hagyományos művészeti díjakat. Az ünnepségen *Kőrösi Lajos* elvtárs, a városi tanács elnöke ismertette a művészeti díjasok munkásságát, majd átadta az oklevelet, illetve az ösztöndíjakat, amelyek összege 5, 4, illetve 3 ezer forint.

Irodalmi munkásságáért első díjat kapott *Pákolitz István* költő Messzenéző című verseskötetéért, második díjat *Bertha Bulcsu* író a Harlequin és szerelmese című novellaskötetéért, harmadik díjat *Arató Károly* költő Utcai közjáték című verseskötetéért.

A képzőművészet területén az első fokozatot *Soltra Elemér* festőművész kapta az újmecsekaljai legénységszállóban elhelyezett mozaikjáért, a Tanárképző Főiskola részére készített pannóért, táblaképeiért, grafikáiért; a második fokozatot *Lantos Ferenc* festőművész a Borforgalmi Vállalat számára készített mozaikjáért és rajzaiért, a harmadik fokozatot *Kocs Lajos* grafikai, báb-szcenikai munkáért és bábfigura-kompozicióiért.

Zenei művészeti díj második fokozatát adták át *Tillay Aurél*nak a kórusművészet terén kifejtett munkásságáért.

Hárman háromezer forintos ösztöndíjat kaptak: *Lemle Géza* író szociográfiai írások folytatására, *Érdy Győző* festőművész a bányászélet témáinak további munkálására, *Rétfalvi Sándor* Janus Pannonius szobrának megalkotására.

A társbérletről

Társbérlet rendszerint úgy jön létre, hogy mivel a bérlő lakása nagyobb, mint amekkora őt illeti, a lakásügyi hatóság annak kihasználatlan részét igénybeveszi és arra társbérlőt jelöl ki. Keletkezhetik azonban úgy is, hogy a lakásügyi szerv valamely üres vagy megüresedett lakásra azonnal két vagy több társbérlőt jelöl ki. Jelenleg társbérletet csak műszakilag meg nem osztható olyan lakásra lehet létesíteni, ahol mindegyik lakásrész külön bejárattal közelíthető meg.

Az 1953 április 1 előtt létrejött társbérleteket az akkori szabályok alapulvételével kell elbírálni. Az utóbb épült és személyi tulajdonban lévő házban jelenleg társbérletet egyáltalában nem lehet alakítani.

A társbérlő a saját bérleti viszonya szempontjából önálló bérlő s így mindegyik társbérlő — a többi beleegyezése nélkül — elcserélheti a saját lakrészét.

Társbérlőül nem lehet kijelölni azt a személyt, akinek lakása volt, de arról lemondott, vagy azt eladta s ettől számítva három év még nem telt el. Továbbá azt a személyt, akit a népköztársaság, vagy a népgazdaság ellen elkövetett bűntett miatt egy évet meghaladó börtönbüntetésre ítéltek s a büntetés kitöltésétől számítva három év még nem telt el. — Nem lehet társbérlőül kijelölni azt sem, aki ellen bűntett miatt eljárás van folyamatban, továbbá a bérlőnek házastársát, gyermekét vagy testvérét, úgyszintén a volt háztartási alkalmazottját sem. Nem lehet kijelölni azt, aki fertőző gümőkórban vagy fertőző nemibetegségben szenved és végül a lakásban lakó albérlőt még akkor sem, ha a bérlő ahhoz hozzájárul vagy azt kéri. Ha a bérlő meghal, akkor a nála lakó albérlő már társbérlőnek kijelölhető, így ez esetben az igénylését érdemben kell elbírálni.

A társbérletet létesítő határozatban pontosan meg kell jelölni, hogy mely helyiségeket használhatnak a társbérlők kizárólagos joggal és melyek kerülnek közös használatba. A lakáshoz tartozó pincerészt az eredeti bérlő az új társbérlővel köteles megosztani. Ha a pincerész műszakilag megosztható, a megosztást az új társbérlő köteles a saját költségén elvégeztetni. Az új lakásügyi szabályok az éléskamrát nem vonják ki a közös használat alól. Ebből az következik, hogy az éléskamra is, mint a lakáshoz tartozó helyiség, közös használatba kerül. Minthogy azonban ez fokozza a társbérlettel amúgyis legtöbbször együttjáró súrlódásokat, ha a körülmények szerint lehetséges, a kamra közös használatba adását mellőzni kell és azt meg kell hagyni az eredeti bérlő használatában. A 11/1953. M. T. sz. lakásrendelet 20. §-a úgy szól, hogy a társbérlő kizárólagos joggal csak a számára kijelölt részt használhatja. A bérlemény egyéb helyiségeit közös használatú helyiségeknek kell tekinteni.

zetközi eseménye a téli szezon befejezése után.

A versenyt március 25-én tartják Párizsban. A Francia Munkás Sport Egylet, amelyik a verseny rendezését intézi, közölte, hogy eddig 14 ország kíván résztvenni a versenyen, mégpedig: Anglia, Belgium, Bulgária, Magyarország, Német Demokratikus Köztársaság, Olaszország, Kórea, Lengyelország, Románia, Szovjetunió, Finnország, Csehszlovákia, Svájc és Jugoszlávia.

*

Elég letérni a leningrádi útról és bemenni a 65-ös számú házba, azonnal elfelejti az ember, a for-

Férfiak

1. Meteor	4	4	—	27	
2. Dózsa	4	2	2	24	
3. Postás	4	2	2	19	
4. Törekvés	4	2	2	20	
5. Haladás	4	—	4	9	

Nők:

1. Törekvés	4	4	—	257	
2. Postás	4	3	1	68:125	7
3. Törekvés II.	4	2	2	95:126	6
4. Meteor	4	1	3	64: 72	5
5. Haladás	4	—	4	27: 96	4

ből külföldi és belföldi ideológiai, szépirodalmi, tudományos könyveket és szakfolyóiratokat vásárolnak.

A pró hirdetések

— HALÁLOZÁS. Özv. Krisztián Lajosné temetése január 11-én délután fél 4 órakor lesz.

A BEREMENDI Cementgyárban rézfúvóshangszerek eladók. Érdeklődni lehet a helyszínen és telefonon: Beremend 1.

KOMLÓI Állami Zeneiskola adminisztratív munkaerőt keres azonnali belépésre. Hangszeren játszók előnyben. Ajánlatokat Pécs, Szt. Imre u. 1. szám alá kérek. Telefon: 11-56.

RÁDIÓJAVITÁS. Néprádió átépítés. Használt rádiót veszek és eladok. Horgas rádiós, Pécs, Teréz utca 1.

KUTÁSÓ szakmába vágó munkákat vállalnék. Móricz Péter, kútásómester, Nagyárpád 119.

PIANINÓT, rövid zongorát vennék vidékről is. Mérete, gyártmánya, ára közlendő. Kocsis Pál, Pécs, Posterestante.

ESZTERGÁLYOST, géplakatost, és férfi segédmunkásokat azonnal felveszünk. Mezőgazdasági Szerárugyár Pécs, Felsőmalom u. 13.

TAMÁS KÁLMÁN motoros fafűrészelő telefonszáma 39-91. György utca 6.

HIVATALI íróasztalokat vásárolunk. Sürgős ajánlatokat kérünk Pécs Városi Tanács V. B. Titkárság gazd. csoportjához: Pécs, Széchenyi tér 1. II. em. 62.

HIZOTT sertés 160—170 kg-os eladó. Belolannisz u. 53.

200 KG-OS sertés és egy szövőszék eladó, Nagyárpádi u. 1. sz. Daráló.

EGY hízottsertés eladó. Pécs, Megyeri úti sertéshizlalda mögött. Iliov bulgárkertész.

HA PESTRE JÖN, keressen fel bizalommal. Rekamiék, 1—2 személyesek, fotelok, székek, garnitúrák. Minden igényt kielégítőek. Kisipari készítmények nagy választékban. Fizetési kedvezménnyel. Sörnyei kárpitos, Budapest, VIII. József krt. 48.

NÉGYFIÓKOS sublot és egy kis ebédlőszekrény eladó. Vitéz u. 4.

F. HÓ 14-én este 7 órai kezdettel rendezi a Bőrgyári Sportkör hagyományos sportbálját, amelyre a város sportkedvelő közönségét szeretettel meghívja. Kitűnő ételek, italok, Tánc reggelig. Vezetőség.

KIRÁLYEGYHÁZÁN, Fő u. 14. számú beköltözhető, 1100 négyszögöl területen lévő 5 szobás ház, gazdasági épületekkel eladó.

EGY fűtőt és egy kocsist azonnali belépéssel felveszünk. Pécsi Gőzmalom.

PÉCSI Pedagógiai Főiskola elcserélné Budapest, XIII. Katona József utca 26 (Margit híd mellett) kétszoba, hall, alkalmazotti szoba, fürdőszoba és összes mellékhelyiségekből álló lakását azonnalra, megfelelő pécsi hasonló nagyságú lakásért. Érdeklődés Pécs, Ifjúság útja 6. Főiskola Pénzügyi Osztályán írásban vagy személyesen. Telefon: 13-58.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
a Magyar Dolgozók Pártja Baranya Megyei Bizottságának lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős kiadó: FARKAS LÁSZLÓ
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pécs, József A. u. 10. T: 15-32. 15-33
Terjeszti: a Megyei Postahivatal Hírlaposztálya és a hírlap-kézbesítő postahivatalok.
Előfizetés: postahivataloknál és kézbesítőknél.
Havi előfizetési díj: 11.— Ft.

Pécsi Szikra nyomda
Pécs, Munkácsy Mihály u. 10. sz.
Telefon: 20-27.
Nyomdáért felel: Melles Rezső

Soltra Elemér
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285
1956 JAN 11
DUNÁNTÚLI NAPLÓ, PÉCS

K/610

Megyénk képzőművészei a fővárosi kiállításokon

Az utóbbi időkben két fővárosi kiállításon készítettem jegyzeteket. Az egyik decemberben zárult, a másik decemberben nyílott és egyre nagyobb tömegeket vonz. Az első, már bezárult kiállítás „*A Vidéken Élő Képzőművészek Kiállítása*", a másik a „*VI. Országos Képzőművészeti Kiállítás*". Tizenegy esztendeje annak, hogy hazánkban a képzőművészetek ügye közügy s így érthető, ha az ilyen országos képzőművészeti kiállításokat szerte az országban, Tolnában és Vasban, Hajdúban és Baranyában ugyanolyan érdeklődés kíséri, mint Budapesten. Az érdeklődést közvetlenebbé teszi az a tény, hogy mindkét kiállításon ott láthattuk, illetve láthatjuk a vidék, így megyénk jeles képzőművészeinek alkotásait is.

A vidéken élő képzőművészek kiállítása

másodízben került megrendezésre s míg az elmúlt évben hárman képviselték megyénket, addig ez a szám most megháromszorozódott. Ha figyelembe vesszük az állandóan emelkedő követelményeket az egy év alatt elért eredmény még nagyobbnak tűnik. A kiállítás a tavalyinál szélesebb témakört ábrázoló alkotásokat, befejezettebb művet eredményezett.

Soltra Elemér bányásztárgyú festménye a kiállítás legnagyobb méretű reprezentatív alkotása volt. Nagy sikert aratott a Mohácson élő *Kolbe Mihály* Zrínyit ábrázoló mozaikja. Reprodukcióját a Művelt Nép is közölte.

Erdős András pályadíjnyertes művével, *Gádor Emil* mélységes emberi kapcsolatot tükröző „Édesanyám" portréjával, grafikai alkotásokkal, *Kelle Sándor* tájképpel, *Vincze Győző* Pécsett sikert aratott „Kecskét fejő nő" festményével, *Budai Lajos* pécsi részlettel, *Lantos Ferenc* két tusrajzzal, *Farkas János* Komlón élő szobrász két márványba faragott szép portrészoborral szerepelt a kiállításon.

Az előző évi kiállításhoz viszonyítva valamennyi megye kiállítói közül a Baranya megyei képzőművészek szerepeltek túlsúlyban tematikus képekkel. Ennek megállapítása nagyon fontos, mert éveken át pontosan ezt hiányoltuk. A sok tájkép és csendélet, városrészlet mellett alig született tematikus kép, most viszont ezen a téren valamennyi megye képzőművészei közül, megyénk képzőművészei jártak az élen. Ez nem véletlen. Szerepe van ebben a kritikának is, de még nagyobb szerepe van képzőművészeink politikai fejlődésének és a megyei tanács népművelési osztálya által a múlt évben kiírt tematikus pályázatnak.

Ez viszont azt mutatja, hogy a képzőművészek támogatására szánt jelentős összeg ilyen irányú felhasználása sokkal ösztönzőbb és eredményesebb, mint az éveken át gyakorolt képvásárlás.

A VI. Országos Képzőművészeti Kiállításon

négyen képviselik megyénket, az előző évi egy kiállító művésszel szemben. *Soltra Elemér, Gádor Emil, Lantos Ferenc* festőművészek és *Farkas János* szobrászművész.

Soltra Elemér „*Váltás*" című nagyméretű, bányász témájú olajkompozíciója magasigényű művészi alkotás, jelentős állomás a fiatal művész fejlődésében. Ez nem első bányásztárgyú képe. A „Váltás"-t sok kisebb-nagyobb tanulmány, sőt befejezett kompozíció előzte meg s valamennyi közül ez a legérettebb alkotása. A kép drámai hatását nagyban fokozza a tudatosan, kompozíciós elemként felhasznált fény s a sötét színek, felületek kontrasztja.

Gádor Emil grafikai alkotásai méltán sorolhatók Soltra Elemér festménye mellé. Szemlélete, technikája, magasszínvonalú..

Kellemesen lepett meg a fiatal *Lantos Ferenc* szereplése. Ez a szerény, halkszavú fiatal grafikus-festő két évvel ezelőtt tűnt fel Pécsett egy költőien fogalmazott kis akvarelljével, mely nagyon sokat ígért. Amióta kevés alkotását láttam, s azok is különböző értékűek voltak, míg az országos tárlaton kiállított két tusrajza méltó folytatása az említett két év előtti akvarellnek.

Farkas János szobrászművészt kevesen ismerik Pécsett. Komlón él, ott dolgozik. Az országos tárlaton két márvány portré-szoborral szerepel. Mindkét műve klasszikus szépségű. Ugy érzem azonban, ha a sima felületek mellett él a rusztikus felületek által nyújtott lehetőségekkel is, mint kontrasztlehetőségekkel, alkotásai még sikerültebbek és hatásosabbak lennének.

Az eredmények nem véletlenül születnek s

helyes, ha megvizsgáljuk az eredmények okait is

Éveken át tartó tapogatózás, keresgélés, kísérletezgetés után megyénk képzőművészei mind nagyobb érdeklődéssel fordulnak a tematikus ábrázolás felé. Mernek embert ábrázolni. Ezzel függ össze a csoport szemléleti tisztulása, érése, mely önkéntelenül maga után vonja a feladatok tisztábban látását.

Ehhez azonban egy belső érésre volt szükség. Csoporton belül és egyéneken belül. Ennek érdekében a csoport az elmúlt esztendőben rendezte sorait, megerősödött s ez lehetővé tette a minőségi követelmények fokozását. Ezzel függ össze a személyi ellentétek felszámolása, ami azonban még nem teljes.

Javulás mutatkozik a bírálat, önbírálat terén, de ezen a téren is van tennivaló. Erre nagyobb mértékben figyeljen fel a vezetőség, mert ennek hiányában a minőségi követelmények fokozása formálissá válik s ez a szépen fejlődő csoportot erősen visszavetheti.

El kell ismerni, mint eredmény-forrást, azt a nagy akaraterőt is, mely művészeink részéről, különösen a pályaművek megoldásában, megnyilvánult. Végre elérkeztünk a kevesebb, de jobb alkotás elvéhez. Nem egy művész többször is lekaparta kész művét, mert — éppen a helyes önbírálat, vagy bírálat vezette rá, — hogy kész, vagy félkész alkotása nem elgondolását tükrözte, vagy részleteiben volt megoldatlan akár formai, akár tartalmi szempontból.

Jóleső érzés ilyen szép sikerekről beszámolni, melyek azt bizonyítják, hogy megyénk képzőművészei helyesen használják fel azt a hatalmas segítséget, melyben államunk, társadalmunk részesíti őket.

Debitzky István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

...nyozásban

...a baranyai tsz-ek

...nak és csak legutoljára a hústermelő egyednek.

Minden tsz tápot etet

A tápok tették mindenekelőtt lehetővé a nagyobb termelésű típusok és az igényes hibridek beállítását. A tápok termelésre gyakorolt hatását 30 termelőszövetkezetben vizsgálták meg. Kiderült, hogy míg hagyományos takarmányozással ezek a tsz-ek maximum 18—20 százalékos takarmányértékesülést tudtak elérni sertéseiknél, addig a tápetetés bevezetésével a takarmányértékesülési százalék 21 — 22 százalékra nőtt. Egyes tsz-ekben pedig kiugró eredmények születtek például Belvárdgyulán 23.4 százalékra, Mágocson 24 százalékra, Véménden 24,6 százalékra, Bólyban 24,9 százalékra ugrott a takarmányértékesülés.

A közös gazdaságokban ma már megtanultak tápokkal takarmányozni, a felhasználásukkal nincs baj. Problémát csak az okoz, hogy ma még nincs elég táp. Baranyában 133 tsz működik s mind a 133 etet tápot állataival. Sok tszben viszont a negyedév végére elfogy a táp. A vállalat a következő negyévi kvantumot előre nem adhatja ki, s akkor egy hétig hagyományos takarmányt kap az állat, míg a táp újra megérkezik. Ez olyan törést okoz az állatoknál, amit csak nehezen hevernek ki, termelésük csökken, a fiatal állat visszaesik fejlődésében. Ezért lényeges, hogy míg az igényeket nem tudjuk 100 százalékig kielégíteni, a járási takarmánygazdálkodási bizottságok hivatásuk magaslatán álljanak. Ők megítélhetik, melyik közös gazdaságban és milyen okból nélkülözhető a táp egyes állatféleségeknél. A fiatal állatokat mindenütt el kell és el is lehet látni tápokkal, a tápkorlátozást elsősorban a felnőtt állatokra kell kiterjeszteni és azokban az üzemekben, melyek igen távolesnek a keverő üzemtől. Még a szakszerűen végzett hagyományos takarmányozás is jobb, mint a rapszodikus tápetetés.

— Rné —

Műsor SZÍNHÁZ Mozi

VASÁRNAP:

A MAGYAR RÁDIÓ PÉCSI STUDIÓJÁNAK 1965. nov. 7-i, vasárnapi műsora a 223,8 m középhullámon:

17.30: Szerb-horvát nyelvű műsor: Zenés műsorunkat összeállították a hallgatók.
18.00: Német nyelvű műsor: A Nagy Októberi Szocialista Forradalomra emlékezünk. Kívánsághangverseny.
18.30: Magyar nyelvű műsor: Új fényű hajnal hasad. Verses, zenés összeállítás. Szerkesztette: Várnai Ferenc. Közreműködik: Szabó Éva, Bálint István és Koppány Miklós.
19.00: Kellemes vasárnapot! Zenés műsor.
19.50: Sporthírek.
19.58: Műsorismertetés.
20.00: Műsorzárás.

SZÍNHÁZ:

Nemzeti Színház: Éjféli randevú (délután 3 és este 7 órakor). Bérletszünet.

MOZI:

Park: Fehér csat (10). Szerelmes biciklisták (szv., fél 5, fél 7, fél 9). **Petőfi:** Négy hét Afrikában (10). Büntény a művészpanzióban (4, 6, 8). **Kossuth:** Gyöngyvirágtól lombhullásig (10). Aki átmegy a falon (du. 2). A katona apja (5, 7, 9). **Gyárváros:** A benzinkút hercegnője (10). Bolondos história (szv., 4, 6). **Zsolnay K. O.** Felnőttek és gyerekek (10). Déltől hajnalig (5, 7). **Pécsszabolcs:** Diákok voltunk (9). Gábor diák (11, 3). Utitársak (5, 7). **Mecsekalja:** Ravasz Péter (10). A törvény balkeze (3). Van, aki forrón szereti (szv., 5, 7). **Vasas II.:** Gombháború (3). Mamma Roma (szv., 5, 7). Csak 18 éven felülieknek! **Istenkút:** Vörös és fekete II. (7). **Meszes:** Háry János (szv., szi., 4, 6). **Mohács:** A másik part (10). Bube szerelmese (szv., 4, 6, 8). **Szigetvár:** A császár parancsára (10). Arsen Lupin (szv., szi., 5, 7). **Szentlőrinc:** Szemet szemért (szv., 5, 7). **Sásd:** Az öreg halász és a tenger (szv., szi., fél 5, 7). **Siklós:** A bokszoló és a halál (10). Égbolt a sivatag felett (5, 7). **Sellye:** Dollárpapa (10). Altona foglyai (szv., 4, 7). **Harkány:** Bube szerelmese (szv., 5, 7). **Beremend:** Kár a benzinért (szv., 5, 7). **Bóly:** A két „N" úr (szv., 10). A Tenkes kapitánya I—II. (szv., 4, 7, dupla helyárral). **Mágocs:** Néma barikád (fél 5, 7). **Pécsvárad:** A kapitány (10). Szállnak a darvak 5, 7).

HÉTFŐ:

A MAGYAR RÁDIÓ PÉCSI STUDIÓJÁNAK 1965. november 8-i, hétfői műsora a 223,8 m középhullámon:

17.30: Szerb-horvát nyelvű műsor: Baranya kis panorámája. — Összeállítás. A tartalomból: Tudósítóink jelentik a november 7-i ünnepségekről. — Turné után. Interjú. — „Lóerő-vásár" Pécsett. — Utközben: Hulló falevelek. A műsorban közreműködnek Krszta Petrovics és a mohácsi délszláv népi együttes.
18.00: Német nyelvű műsor: Hétfői kommentár. Megzenésített Goethe-versek. Olvastuk — elmondjuk. Melódiacsokor. Közben: Egy perces jegyzet.
18.30: Magyar nyelvű műsor: Az iparosodó Siklós. — Riportműsor.
18.45: Mecseki visszhang. — Zenés összeállítás. A tartalomból: Amiről beszélnek az emberek. — Néhány észrevétel az idei idegenforgalommal kapcsolatban. — Külpolitikai kislexikon. — Falukönyvtár ma és holnap. — A feleség nemes bosszúja.
19.45: Dél-dunántúli híradó.
19.58: Műsorismertetés.
20.00: Műsorzárás.

SZÍNHÁZ:

Nemzeti Színház: Szünnap.

MOZI:

Park: Szállnak a darvak (fél 5, fél 7, fél 9). **Petőfi:** Szerelmes biciklisták (szv., 4, 6, 8). **Kossuth:** Szállnak a darvak (10). Gyávák bandája (szv., 3, 7). Nyolc és fél (szv., 9). Csak 18 éven felülieknek! **Híradó Mozi** (a Kossuth filmszínházban): Magyar híradó. A fagy virágai. Zene és a számológép. Négy évszak. Román festészet. — (Előadások 12 órától 4 óráig folytatólagosan). **Gyárváros:** „Arsen Lupin (szv., szi., 6). **Zsolnay K. O.:** Katonazene (szi., 5, 7). **Pécsszabolcs:** Büntény a művészpanzióban (5, 7). **Mecsekalja:** Bube szerelmese (szv., 7). **Vasas II.:** A katona apja (7). **Ságvári K. O.:** A torpedó visszaló (fél 6, fél 8). **Mohács:** Az öreg halász és a tenger (szv., szi., 6, 8). **Szigetvár:** A baracktolvaj (7). **Siklós:** A szép Lurette (szv., 5). Van, aki forrón szereti (szv., 7). **Harkány:** Egy krumpli, két krumpli (szv., 7). **Mágocs:** Különös házasság (szi., 7).

Borkészlet-felvétel

A Pénzügyőrség értesíti a Pécs-Mecsekalja és Pécs-Vasas városrészen tároló bortermelőket, hogy az alábbi helyeken és napokon borkészlet-felvételt tart. A termelők vagy megbízottjaik tartózkodjanak a bor tárolási helyén. Vigyék magukkal szemlelevelüket, csekkbefizetési szelvényeiket, az Állami Pincegazdaságnak átadott borról kapott vételi jegyeket, valamint a borforgalmi adóhátralék kiegyenlítésére megfelelő pénzösszeget. A borforgalmi adóhátralékot, ez évi borforgalmi adót a helyszínen megjelenő pénzügyőrnek nyugta ellenében ki lehet fizetni.

November 9-én fél 8-tól 15 óráig: Mecsekalja Alsóhegy, Mária dűlő, Puszta dűlő, Magyarürög falu, Völgyirét. November 10-én, fél 8-tól 15 óráig: Mecsekalja-Felsőhegy, Szentkút, Uttörő út, Magasdomb, Bajmi dűlő, Rácváros és Cupi-telep. November 11-én, fél 8-tól 15 óráig: Patacs, Parlag dűlő, Sülevölgy, Makra, Patacs-Ujhegy, Süvegdomb, Szentmiklós, Kadó dűlő, Állomás, Kovács-telep, Major. November 12-én, fél 8-tól 15 óráig: Vasas I. és a hozzá tartozó hegyrészen. November 13-án, 7-től 14 óráig: Vasas II. és a hozzá tartozó hegyrészen.

Az ÉM. Építőgépjavító és Gépgyártó Vállalat 7. sz. Gyára Pécs, Vasút u. 2 felajánlja megvételre az alábbi elfekvő vasalapanyagait:

Üi. Kamarás Károly. Telefon: 29-37, 55-11.

1. Durvalemez	12x1000x2000	A 37—21	6 600 kg	4,90 Ft	32 340,— Ft
2. Laposacél	45x30	A 50—11	1 166 kg	5,70 Ft	6 646,20 Ft
3. Laposacél	70x5	A 37—...	...	...	...

nap

1021

A festő élete

A tanító bácsi krétát nyomott a kezébe, mire ő egyszerre jó kisgyerekké változott. Nem zavarta tovább a jákói iskolások egyszeregyét, naphosszat rajzolta a táblára a nyulakat, kacsákat, gúnárt. Most elgondolkozik:

— A tanító bácsi az apám volt. Huszonöt évig oktatta a somogyi gyerekeket. Ha betotyogtam hozzá, a kréta volt a varázsszer, attól békén hagytam a tanítást!

— Hát így kezdődött?

— Igy. Attól a gyerekkori firkálástól kezdve észrevétlenül belém ivódott az elhatározás: festő leszek!

Soltra Elemér élete tehát egyenes vonal, hiányzik belőle a kanyar, a más pályák kísértése. De ahol nincsenek kanyarok, azon az úton is akad elég buktató.

*

— Apám azt mondta: nem bánom, légy festőművész. De van egy kikötésem: mellette végezd el a rajztanári szakot is. Az biztos kenyér a kezedben.

Soltra Elemér tehát jelentkezett a Képzőművészeti Főiskola festőművész és rajztanári szakára. Előtte a csurgói gimnáziumban rajztanára, Raksányi Lajos már az iskolai órákon kívül is foglalkozott vele. A főiskolán pedig első próbálkozásra sikerült a felvételi vizsga, amikor kétszázötven jelentkezőből negyvenet választottak ki. Kondó László, mesterére így emlékezik:

— Nem volt híres festő, de emberséges, széles látókörű, jó nevelő módszerekkel tanító művészpedagógus volt. A többi mester rányomta egyéniségét tanítványaira. Kondó László mindenre megtanított bennünket, amire csak egy főiskolán lehet, de anélkül, hogy befolyásolta volna egyéniségünket. Ezért volt az ő osztályának növendékei között annyiféle irányzat.

*

1943-ban Soltra Elemér, a harmadéves növendék képe ott függ a Műcsarnokban a „nagyok" alkotásai mellett. Akkor összel látta őt először a közönség. És háta mögött többen összesúgtak:

— Nagyon tehetséges lehet, ha már most a mesterek mellett kiállít... És két év múlva végez!

A kép alatt ez állt: „Leányportré".

*

Két esztendőből majdnem öt lett.

— Nemsokára katonának hívtak be. Aztán két évig hadifogságban voltam. Emberileg, gondolkodásmódban az volt számomra a nagy iskola. Mintha nem kettő, hanem húsz esztendő lett volna.

1948-ban kapja meg diplomáját. Állást vállal Kaposvárott, az apai intelem beválik, rajztanár lesz, anyagi alappal indul művészi pályájának. 1951-ben Pécsre hívják a Tanárképző Főiskola gyakorló iskolájába, majd a főiskola rajz tanszékére kerül. 1956-tól kezdve pedig a Leöwey Gimnáziumban oktatja a rajzot, tanítja a művészettörténelmet.

*

— Az én művészi fejlődésemben minden egyes lépcsőfok valami megrázkódtatással együtt jelentkezett.

1956. — A hőfúvásban csak két ember vágott neki az útnak. Pécsről kivergődtek Meszesre, ott meg a hideg, fűtetlen iskolában nekiálltak a bányásztémájú freskó felrakásának. Segédmunkás nem volt, sem meleg, sem autóbusz, sem nyugalom. 1956 volt. A párhuzam hátborzongató, de szép. Az életjelenségek leálltak, a festő él, dolgozik. Válságba jutott egy világ és a művész ennek a világnak a szimbólumát festi a falra.

A meszesi iskola bányászfreskója, Gádor Emil és Soltra Elemér munkája ezt a történetet takarja.

De ezen az esztendőn nem szabad túlhaladni: Soltra Elemér életútján még egy állomás van 1956-ban.

— A hír borzasztó volt: a harcok során leégett a budapesti MSZT-székház képanyaga.

— A „Favágók" és a „Tányérfestő" ott pusztult el. Művészi pályafutásom két állomása volt, úgy érzem, mindegyikkel egy-egy korszakot léptem át.

Mintha két családtagot temetett volna el.

*

De nemcsak pusztulás vagy társadalmi válság kísérte végig a képeket.

— Az új meszesi legénységállás számára készítettem munkámat, akkor kaptam az új műtermet is.

A kartonok már a friss műterem falán álltak. Aztán Soltra Elemér érezte, hogy valami nincs rendjén. Másnap az orvos:

— Sokáig feküdnie kell! És a képek kedvéért máskor ne fázzon meg úgy, hogy komoly betegség származzék belőle.

Az ágyban is a legénységállásnak szánt kép foglalkoztatja. Aztán a nehéz fizikai munkával felérő mozaik-kirakást lábadozva, száját összeharapva végzi el.

Ugy érezte, legyőzi önmagát.

*

Műterme van, kényelmes lakása, megértő családja. De egy-egy kép elkészülése számára sosem jár könnyű munkával.

— Minden szülésnek megvan a maga fájdalma. Ez kell az élethez! Csak arra vigyázok, hogy a kép friss legyen, ne lássék rajta a küzdelem.

Terve: jó időbeosztással összeegyeztetni a rajztanítást az alkotó művészettel. Mert az idő örök versenytársa. Sokszor hónapokig nem dolgozhat iskolai munkája miatt.

— Pedig Rembrandt számára a paletta mellett eltöltött egész élet nem volt elegendő ahhoz, hogy megcsináljon mindent, amit akart. Persze nem találom károsnak a tanári foglalkozást sem. Az ifjúsággal való közvetlen kapcsolat az élettel való kapcsolatot jelenti.

1952-től 1957-ig a Képzőművészeti Szövetség Baranya megyei munkacsoportjának elnöke, ma területi szervének titkára. Ez sem kevés munkát jelent. Mellette mégis rendszeresen szerepel a megyében minden alkalommal, de igen gyakran országos kiállításokon is.

Azt mondja:

— Korszerű alkotásokra törekszem, ökonomikusan, semmivel sem többet, mint a lényeg, de azt intenzív hatással. Talán eljutottam arra az éretségre, hogy következetesen és céltudatosan az életművemet építsem.

Földessy Dénes

Lottó-tájékoztató

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása alapján a 45. játékhéten öttalálatos lottószelvény nem érkezett. Négy találatot 83 fogadó ért el, nyereményük egyenként 51 746 forint. Három találatot 4837 fogadó ért el, nyereményük egyenként 443 forint. Két találatot 124 625 fogadó ért el, nyereményük egyenként 17 forint 20 fillér.

a filmmű

filmművészet ma milyen lehetőségekkel, illetve korlátokkal rendelkezik a tükrözésben.

A filmművészet kezdetén, amikor még sajátos formanyelv hiányában formanyelv által élezett esztétikai, tehát filmesztétikai ideál nem létezhetett, a film nem volt másra képes, mint arra, hogy anyagának, a mozgófényképnek érzékletes hatását kijátssza. Ezen a fokon a film egyszerű jelenségek megmutatásával, azok mozgásukban és természetes formájukban való visszaadásával akart hatni. (Például *Lumière* „A vonat érkezése" stb. című filmjei.) Ezt a technikai reprodukálással szemléltető szakaszt talán *illusztrativizmusnak* nevezhetjük a viszonyítás módját illetően, hiszen a film az értelmileg felfogott jelenséget illusztráló képet adott, a jelenség külsejének másolásával. Persze ennek is voltak különböző fejlettségi fokai. Amilyen mértékben a közönséget nem elégítette ki a mozgásnak technikai szenzációval való visszaadása, megjelentek a *politikai* események (például *Méliès:* Dreyfus ügy), vagy a földrajzi—néprajzi egzotikumok (például *Flaherty:* Nanook, az eszkimó). Végül azonban ezek is kevésnek bizonyultak, s ennek megfelelően a film igyekezett elkerülni a jelenségek külsejének mechanikus másolását. Másolás helyett megismerésre vágyott, de ezt nem volt képes saját eszközeivel végezni, ezért az irodalom és a színművészet felé fordult.

A tündérjátékok és a fantasztikus filmek (például *Méliès:* Utazás a Holdra) voltak az első olyan alkotások, amelyekben a film már nem másolhatott mechanikusan, mert a valóságban nem létezett az, amit megjelenített, hiszen a fantázia terméke volt. Éppen ezt lehetne *igazán illusztrativizmusnak* nevezni, mert a másolás lehetősége nélkül csak illusztrálhatott.

A *fényképszerűség* azonban a film anyagának

s hogy ezt

A natura
tes hatású
tehát ugyar
cizmusnál
uralkodó v
ság fokozó
megfelelően
valóságot,
azonban a
megszüntet
a jellemek
hangsúllyal
— kelnek ú
rei" című
mint által
szerűek jel
A roman
belejátszott
szürrealista
próbálta m
pét a másol
kerülendő
a mozgófén
igyekezett
A társad
módszerbeli
ban jelentk
emlékeztető
létrehozásá
náló törek
nagymérték
nagyfokúan
közé állítsá
gást közvet
társadalmi
zódó mozga
tehát megi
jelenti.
Bár a fer
lizmus) kor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

Soltra Elemér

1966 OKT

Soltra Elemér (Pécs) rajza: Gálykúti cigányasszony

1021

Balaton c. festménye is sok mindent megőrzött ebből a sajátosságából, de kissé fátyolozottabb, tompítottabb a hangja: bizonytalanság és önemésztő töprengés érződik ki belőle.

A város és a megye többi festője különböző utakon jár, legtöbbjükről azonban — a rendszertelen művészi tevékenység miatt — végleges képet alkotni ma még nem lehetséges. Ennek ellenére, éppen a vidéken élő képzőművészeink fejlődése érdekében az ő műveikkel részletesebben foglalkozom. A középgenerációhoz tartozó Kelle Sándor Hollósy Simon hagyományát folytatja, s különösen Havas udvar című képén színvonalas, hangulatos kifejezéshez jutott el. Tartózkodó, finom színei, gondos ecsetkezelése, festői formálása egyaránt nagyobbigényű alkotások megvalósítására képesítik. Ennyi szeretettel és elmélyüléssel bonyolultabb feladatokat is sikeresen oldhatna meg.

Kelle tartózkodó líraiságával szemben Soltra Elemér robbanékony tehetség — különösen bányásztárgyú képeiben mutatkozik meg ez a sajátossága. Stílusa azonban még nem elég kiforrott, gyors alakításra, kifejező összevonásra való törekvése miatt mondanivalóját gyakran leegyszerűsíti, s emiatt képeinek méretei nem mindig indokoltak. Ezt a hiányosságát, mint Kapoli Antal népművészről festett képe bizonyítja, ő maga is felismerte, s ebben az alkotásban a gondos, aprólékos, tanulmányszerű megoldásra törekedett. A Kapoli-képen túlságosan is mérsékelte önmagát, s a szürkékkel való kissé egyoldalú formálás miatt nem érte el azt a megragadó hatást, mely egyéb alkotásaiban — ha hibák kíséretében is, — de jelentkezett. Értéke a képnek a gondos és megértő emberábrázolás. Azt hiszem, ezzel a képpel Soltra önállóbb útra tért, saját élményeit fejezte ki, s nem más művészektől nyert inspiráció alapján alkotott, pl. a Hazatérő bányászában. Csak biztatni lehet őt, hogy merjen tovább lépni ezen az úton, de egyben figyelmeztetni, hogy a beható studiumok folytatásával egyidejűleg fejlessze tovább sajátos tehetségét, mely főleg a bányásztárgyú képeken már eddig is megmutatkozott.

BORSOS MIKLÓS: Picasso érem

Bizse János pécsi Városképe igen rokonszenves munka, bár nem eléggé kiérlelt: inkább szellemes élményfeljegyző vázlatnak tűnik, mint befejezett alkotásnak. S ez nem a részletek megoldásán, hanem a mondanivaló gazdagításán, a színvilág differenciáltabb felfogásán múlik. Bizse jópéldát mutatott arra, milyen feladatok elvégzését várjuk többek között a pécsi művészektől. — Keressék bátrabban szép városuk hangulatának, jellegzetességeinek kifejezését.

Sok még a pécsi festők alkotásaiban az idegen jelleg, főleg, mint a beszélgetéseinkből kitűnt, igen erősen vonzódnak az alföldi festészethez. Kétségtelen, sok segítséget nyujthat ez az iskola a Baranya-megyei hangulatok megragadásához; de nem elég a pécsi urbánus festészet megvalósítására. A szentendrei művésztelep hajdani lakói sokkal kisebb motivumkincsből igen jellegzetes urbánus festészetet alakítottak ki. Mennyivel nagyobb a lehetőség itt, a sárga házak, lomha gesztenyefák és a mediterrán jellegű kék ég világában.

Szép, bár a képességeket teljesen nem érzékeltető anyagot nyujtottak a művészek a grafikai részben, az aquarellben és a rajzokban. Gádor Emil tehetségéről olajképeinél sokkal többet árul el szép rajza, a Műlapnézők. Ez a rajz friss és gyengéden látó művészi megfigyelő erőt, bensőséges ihletet fejez ki: olajképei ugyanakkor szokványosak, és szárazabbak. A kiállítás egyik meglepetése a tehetséges aquarellista, Lantos Ferenc szereplése. Egyéni módon használta fel a Martyn Ferenctől nyert indításokat: előadása elegáns, lényegretörő, koloritja tartózkodó, de nem szürke; kevés eszközzel fejezi ki magát és lírai közvetlenséggel tud szólni. Csak biztathatjuk eddigi eredményei láttán, s tanácsoljuk, hogy foglalkozzék többet pécsi városképek ábrázolásával. Rokonszenves művelője az aquarellnek D. Balla Irocska is: Falu a mecsekben című vízfestménye, azonban nem reprezentálja eléggé kolorisztikus képességét, tömör előadásra irányuló igényét. Ebben nem ő a hibás, hanem a zsüri, mely nem végezte jól a munkáját. Ennek a hibának a kijavítása a Képzőművészeti Alap feladata, melynek megbízottjai a pécsi kiállítás kapcsán nem voltak elég körültekintőek és méltányosak. Az aquarellek között meg kell említenünk még Cseh László, Buday Lajos, Erdősi András, Nikelszky Géza alkotásait, melyek mind azt bizonyítják, hogy Pécsett eleven a képzőművészeti élet. Az illetékes szervek felelőssége, hogy ez a sok kezdeményezés megfelelő módon alakulhasson.

Ahhoz, hogy Pécs és Baranya megye képzőművészeti kultúrája tovább fejlődjék, elsősorban állandó, színvonalas múzeális anyagra van szükség. A múzeum a művész és a közönség legnagyobb iskolája. Az is fontos, hogy az országos rendezvények évenként rendszeresen megismétlődjenek, csak így lehet leméri a pécsi képzőművészek fejlődését és megállapítani országos viszonylatban elért

AZ ELSŐ PÉCS-BARANYA MEGYEI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS

Végvári Lajos

DOMANOVSZKY ENDRE: Csendélet (Olaj)

A nemrégiben Pécsett és Siklóson megnyilt országos képzőművészeti kiállítás nagyjelentőségű esemény nemcsak a megye kulturális életében, hanem országos viszonylatban is. Mindenkinek, aki szereti Pécset, régi óhaja teljesült ezzel: mert ez a kiállítás nem csupán azt jelenti, hogy újabb vidék kapcsolódott be jelentékeny erővel a magyar képzőművészeti életbe, hanem egy olyan táj és város, mely a magyar kultúra egyik legfőbb műhelye volt évszázadokon keresztül. A pécsi tudományos, irodalmi és zenei élet nagyszerű eredményeihez csatlakozva most a képzőművészeti műveltség is egyszerre nagy lendületet kapott. A kiállítás színvonala, gazdagsága olyan átfogó és rendkívüli, hogy minden eddigi vidéken rendezett kiállítást felülmúl, de méltán vetekedhet legszebb fővárosi rendezvényeinkkel is. Múzeális értékű kiállításnak nevezhetnők, mert egyikmásik terme valóban a legigényesebb ízlést is kielégíti és tudományosan hiteles képet ad az utolsó 30—40 év magyar művészetének fejlődéséről.

Egy ilyen rendezvénynek Pécsett való bemutatása régi adóssága volt a magyar képzőművészetnek de a megye és a város felelős intézményeinek is. A XII. században Pécsett dolgozó kíváló kőszobrászok művei, a reneszánsz és barokk nagyszerű emlékei olyan hagyományt és olyan környezetet is jelentenek, melyet most felelősen számba kell venni. Az értékek felismerése és tudatosítása folytatásra kötelez mindenkit aki valamilyen formában kapcsolatban van ezzel a várossal. Ezen a téren az első lépést jelenti az I. országos képzőművészeti kiállítás. — A megye és a város tanácsainak felelősségérzetét és egészséges patriotizmusát bizonyítja, hogy innen jött a kezdeményezés, de a megvalósításnál is sok ötlettel, igénnyel léptek fel. Ezzel egyre emelték a kiállítás színvonalát, valóban országos kulturális ünneppé tették a megnyitást. Elmondhatom, hogy még nem tapasztaltam az országban sehol sem ilyen érdeklődést, segítőkészséget, képzőművészeti tájékozottságot és fejlett ízlést, mint azoknál a Baranya megyei és pécsi tanácsi alkalmazottaknál, akikkel a kiállítás tervezése és rendezése során megismerkedtem és együttműködtem.

A kiállítás gerincét két nagy mesterünk, Csók és Rudnay, ma már klasszikus értékű alkotásai képezik. Rudnay Gyula olajképekkel és rézkarcokkal szerepel. A festmények egy része történelmi tárgyú, melyeket — éppúgy mint a tájképeket — valószínűleg ennek a vidéknek a nehéz magyar sorsot idéző atmoszférája sugallt. Kitűnő mesterünk, mint ismeretes, hosszabb ideig tartózkodott Baranya-megyében; különösen betyártémájú rézkarcain érződik meg ezzel az országrésszel való kapcsolata. A népi kultúrában még mindig élő betyártörténetek, balladák és a ma is művelt betyártárgyú faragások, karcolások megindították romantikus alkatú, szabadságszerető mesterünk fantáziáját. A Rudnay művek ilyen nagy bőségét helyes volt Pécsett kiállítani: hiszen ide is tartoznak ezek a képek, hagyományát képezhetik az itteni táj-művészetnek.

Csók István festői kibontakozásának is jelentékeny állomása volt ez a környék. Itt festette, a Pécs melletti Jakabhegyen nagy cigány kompozícióját, melyet ugyan Nagybánya tanulsága sugallt, de szellemében mégis más. Vele Csók az 1900 évek elején a művészet perifériájára szorult paraszt és cigányábrázolásokat nemesítette meg és ismét bevezette az igényes képzőművészetbe. A többi Csók kép a mester későbbi korszakaiból való, van közöttük gyengébb értékű is, de mindegyikük alkalmas arra, hogy életművét áttekintsük. Közülük a legjelentékenyebb, a Tulipános láda, ismét baranyai inspirációt árul el; a népművészet koloritjából kialakítható festői nyelv érdekes kísérlete. Kár, hogy a szines, sokác népviseleteket ábrázoló festményei közül — melyeket a mester itt alkotott, s festői nyelvének igen jellegzetes kibontakozását reprezentálják — egy sem szerepel a kiállításon.

Igen színvonalas Szőnyi művészetének bemutatása. A kiállítás egyik főfalán elhelyezett Eladó a borjú c.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1981 JUL 12

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

— A Magyar Képzőművészek Szövetsége a művészcsere keretében ez idén öt képzőművészt delegált a Moszkva melletti nemzetközi művésztelepre. Pécsről Soltra Elemér és Bizse János utazik ki háromhetes tartózkodásra, ahol a küldöttség tagjaiként esztétikai konferencián is részt vesznek.

reggel 6 óráig dr. Horváth Csongor nyug. kerületi állatorvos látja el. Lakása: Pécs, Alkotmány u. 12. Telefon: 16—18. (x

— **Tegnap,** pénteken délelőt 10 óra előtt a bükkösdi Rákóczi Tsz dinnyeberki üzem egységében, 1000 négyszögö lábon álló borsótáblában tű

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUN

JELENKOR

Soltra Elemér

6.— Ft

1021

SOLTRA ELEMÉR: Anya

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1961 MÁJ 23.

Soltra Elemér

1021

na

Képzőművész szakkörök kiállítása

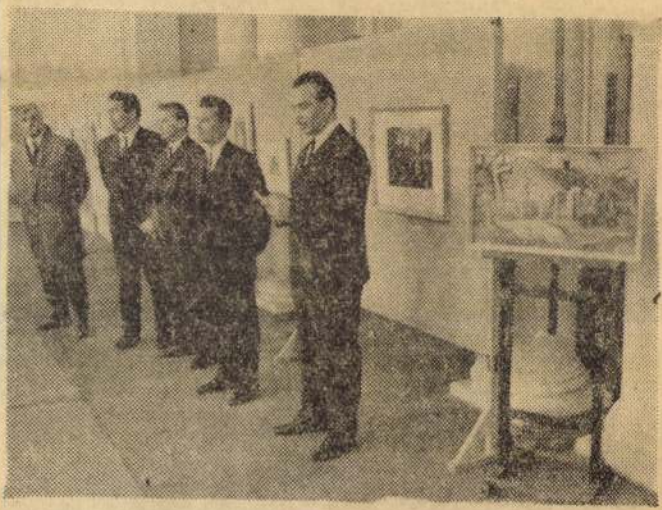

Vasárnap délelőtt 10 órakor Soltra Elemér festőművész megnyitotta a pécsi képzőművész szakkörök kiállítását. Ezen a Porcelángyár, a Kesztyűgyár, a Ságvári Művelődési Otthon és a Doktor Sándor Művelődési Ház szakköri tagjainak összesen 73 képét mutatták be. A négy szakkör vezetője: Haraszti Pál, Remecz Béla, Lantos Ferenc és Horváth Olivér.

plō

Kilencezer ember az ünnepségen

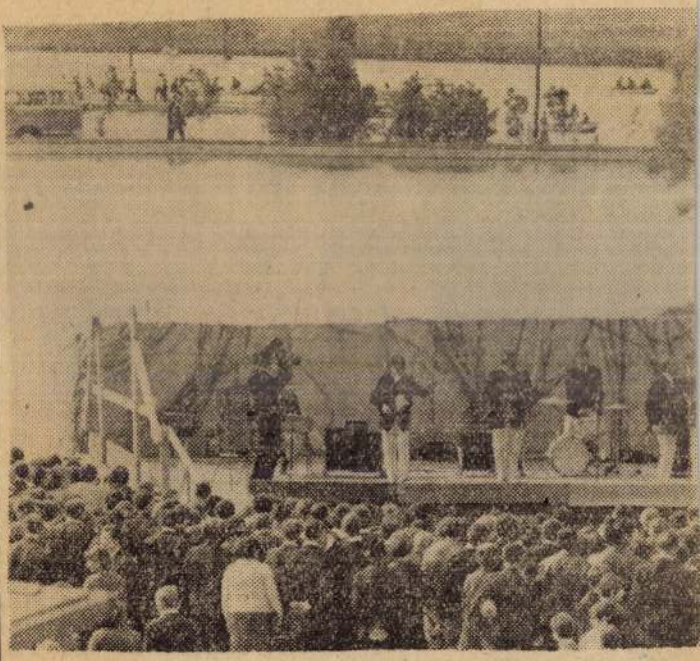

Játszik a Pannonia beat-zenek

PÁRTUNK ÉS A NÉP GYŐZTES FRONTJA

I.

Hogyan kezdődött?...

Emlékezzünk csak:

A tépett és dermedt mezőben szinte fogni lehetett a tétova csendet, amelyet az átvonuló, felszabadító front visszahagyott. A veszedelmet túlélt gazdaember úgy tévelygett, keringett megmaradt kis portája ölében, mint a szárnyaszegett, tájékozódását, megszokott életútját vesztett madár. Aki a szörnyű és öldöklő ágyútűzben nem vesztette el életkedvét, élniakarását, akkor, hogy élt: nem tudta mitévő legyen, miként kezdje el és folytassa megvédett életét.

Amikor a szovjet katonák segítségével megindult, és zümmögni, dalolni kezdett egy malom, s a jólismert nesz szétfolyt a falu fölött, csodálkozva figyeltek fel az emberek. Amikor a falubeliek meglátták, hogy a községháza kapuján reggelente és napközben ki-bejárnak az alkalmazottak, mutatva, hogy az „adófizető polgár" rendelkezésére állnak — nem akadt ember, akinek intézni valója volt. Csak lassan, vontatottan éledezett a falu, s csak magában élte fel azt, amije volt.

A megviselt országot akkor szállta be a Magyar Kommunista Párt eszmélésre és munkára szólító hangja — hámulatos eredménnyel. A földek közé ékelt pusztákon megmozdult az „úr" nélkül maradt uradalom cselédje, megmozdult a falu v[illegible]inak részesaratója, napszámosa, otthon ragadt summása és soha nem látott emberi méltósággal tette lábát az elhagyatott, de a győztes tavasztól ébredő, zsongó földekre. A párt szavát hallgatva; abban bízva: annak engedelmeskedve. Tárgyilagos ismerője azidőnek, nem mondhat mást, csak azt, hogy — így volt!

Horthy átkos rendszere halott volt. Új még helyette sehol. A régi országrend hívei, építői

Már akkor is az volt, amikor 1945 tavaszán olyan elemi erővel nyilvánult meg. Mindenekelőtt és mindennél erőteljesebben és szenvedélyesebben akkor, amikor a falu óriás piócáinak — a nép erejét és vérét szívó úri nagybirtokoknak — az elpusztítására, feldarabolására szólított a párt. Vagyontalan zsellérek, 3—4 holdas kisparasztok, 7—8 holdas középparasztok gyülekeztek akkor megye és országszerte, kiválasztották önmagukból a földigénylő bizottságok tagjait, s azokkal az élén megkezdték az igazságtevést nép és úr között. Aki látta — tudja miként adták egymás kezébe az ölezőlécet, a tízöles mérőlécet, vagy szalagot. S ha nem volt mérőszerszám, akkor kijelölték maguk közül a legbiztosabb léptű (hála a régi rendszer felejthetetlen, s megmérhetetlen gyaloglásainak ebben nem volt hiány) társukat és csapatostól napokig, mindaddig követték őt, amíg ezer és ezer darabra nem szabta a rácalmási, pentelei, s lovasberényi dombokat; vagy az alapi, sárbogárdi, s enyingi síkságokat. A busás úri kenyér zsíros bölcsőit!

Pentelén ötezret, Ercsiben tizenhatezret, Szabadbattyánban kétezernégyszáz holdat, Vaján kétezer holdat osztottak szét. S a megyében 208 418 khold kapott egykori cseléd, arató, napszámos, vagy summás gazdát, száz és száz kisparaszttal és középparaszttal elegyítve. Zengett-e valaha is reménytkeltőbb és igazságosabb, új életet hírdető szózat a haza fölött, mint a párt szava volt akkor, amely azt adta tudtul az országban: „Eldőlt az ezeréves per. Tiéd a föld! Azé, aki megműveli!.. "

Budapest — az ország szíve — talán sohasem volt olyan nehezen megközelíthető, mint éppen azokban az időkben. A közlekedési lehetőségek miatt, amelyek a minimálisra csökkentek. Szekéren, vonathátán, gó, fekete varjúseregként ijesztgettek.

Ha azt várták, hogy az alattomosság, az úri rémisztgetés megingatja majd az új életet, s az új ország rendjének megalapozására létrejött frontot — a dolgozó nép fiatal, de széles fronját: — az tévedett!...

Iszonyú nagyot. Kiheverhetetlent!...

A párt minden kétséget eloszlató, sokszorosan erősítő jelszót röppentett fel. — Földet vissza nem adunk!... Mindenhová eljuttatta a párt eltökélt szándékát a nép ügyétől tapodtat sem tágító néhány szó. S amikor erővel, forradalmi lánggal és szövetségesi rendíthetetlenséggel kellett megmutatni, hogy a párt komolyan gondolja a kimondott szót — munkások tíz- és százezrei zúgták, harsogták a főváros utcáin: „Földet vissza nem adunk!"...

És nem adtunk!...

A paraszt védelmére álló munkások hangja és felemelt öklei sötétkergette és elhallgattatta a sötétből csikorgó keselyű kórust: kiábrándította a legvérmesebb „makkal álmodó éhes disznót" is. A puszta és a falu szorgalmas népének adott föld visszavonhatatlanul az övé maradt. Nem hámozta, tépte ki izmos, dolgos kezéből a virulásnak indult, s széleikkel egymáshoz forrott földparcellákat a vidékre uszított, úri ügyvédek tömkelege sem. Az új törekvések, sikerek édes ízébe kóstolt emberek frontja — a boldogulást és a hazáját féltő nép frontja — nem adott lehetőséget amelyen letepert elgyötrői megtámadták, megkárosíthatták volna frissen kapott emberi jogait, szabadságát és a ragyogó jövendőről szőtt, színes álmait.

Hegedüs Péter

Két pályamunkás

nyitott a székesfehérvári csomóponti pártbizottság irodájába és a párttitkárt keresték.

— Tessék elvtársak, én vagyok az — állt fel az asztal mellől Karf József és eléjük ment. A munkások a kezüket nyújtották: kezet szorítottak, aztán a titkár hellyel kínálta őket, végül megkérdezte:

— Miben segíthetek?

— A lovasberényi pályaszakaszon dolgoztunk eddig — könyv szerint is szabálytalanul jártak el mivelünk.

A párttitkár előkereste a Munkatörvénykönyvet. Fellapozta, ránézett a figyelmes idegeskedéssel ülő munkásokra, aztán felkelt a székről.

— Igazuk van elvtársak... Azonnal megnézem, hogyan segíthetünk a hibán...

Kézbevette a telefonkagylót és a pályafenntartási főnökséget kérte. — Két munkás

Egysz

A jelölőgyűlések egyil
emlékezetembe a szavakat. A tör
gedett esztergályos emelkedett szó
— Jó nekünk ez az út. Van
tisztes megélhetés... és van biza
nem lesz nehéz választani!

Október eleje volt akkor, é
felidézem magamban a deres ha
mondatait. Kerestem újra a han
melyekből ott a teremben anny
ződött; a felszólalás megfonto
amit a bizakodás melege hajlító
— és kerestem a folytatást is a
képpé magasodott munkás-hitval
tel később, az angyalföldi na
hangulatban találtam rájuk, s t

Soltra Elemér

KÉPZŐMŰVÉSZET

KÉT ÉLMÉNY

Lendület, mozgás, fiatalos erő duzzasztja, feszíti őket. Ez igen! Vagy egy tucatra való keményhusú fiatal lány járta a táncot, s méghozzá milyen táncot...

Aratás volt, bő volt a termés. Jól fizetett a búza. Meg volt rá minden okuk, hogy örüljenek. csak úgy spontán összeakaszkodva, nem báli ruhában, hanem abban az egyszerű kis nyári szellős, kalászillatú kartonruhában, talán pont délben a legnagyobb kánikula idején. Ők így pihentek. Milyen egyformán szépek voltak. Egészséges, napbarnította testük úgy rengett a kemény, de kecses mozdulatokra, hogy attól kellett tartani, valahol szétpattan a bőrük. Úgy hullámzott

előttem ez a kis csoport, mint a búzatábla, ha szellő simítja végig. Szép élmény volt. Kint a mezőn látni ilyet közönség nincs, zene sincs, csak úgy maguknak nótázgatva tették. Nekem nagyon tetszett. A kép az egész terem szélességét betöltötte. A képen erre-arra hajló-lépegető, kartkarbafonó lányok sora. Csak nézem, a régi élményem elevenedik fel bennem. Szinte rácsapok vállára a mellettünk állónak hisz ez pont olyan, amilyet én is láttam. Alig birtam magamat tűrtőztetni, hogy ki ne mondjan, hisz ez maga az eleven élet. Ezek az egyszerűen nemes népi jellegzetességeket magukban hordó alakok, mintha nem is képnek szánta volna őket alkotójuk, hanem arra, hogy életet hozzanak be kintről a búzaföldekről ide ebbe az egyébként rideg, vaskos múzeumi falak közé.

Ezek a gondolatok támadtak fel bennem,

Úgy érzem a művész közvetlen mindennapi életéből élményszerűen fakadt ez a gondolat, mely ilyen formát öltött.

Legyen ebből a tervből valóság, kerüljön oda, azok elé, akik még nem ismerik eléggé fajtánkat, hogy ők is tudjanak hinni e vidám és dolgos nép alkotó erejében. Hasson termékenyítőleg rájuk is ez a kép, hogy szülessenek új, nagy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Solti Gizella

MAGYAR NEMZET

dec ??
1962

1021 Magyar Nemzet

Erdődi István és Solti Gizella kiállítása

Két fiatal művész, *Erdődi* István kerámikus és *Solti* Gizella gobelines mutatkozik be a Fényes Adolf-teremben. Igényes alkotásaikkal már többször találkozhattunk, de önálló kiállításukat először üdvözölhetjük. A kiállítás szellemes installációját *Gaubek* Júlia belsőépítész tervezte, a stílusos rendezés pedig *Domanovszky* György munkája.

Solti Gizella néhai nagy mestere, Ferenczy Noémi szövőszékén készíti falkárpitjait. A tanítvány igyekszik továbbvinni a szellemi örökséget: a figurák biztos felépítését és a textúra változatos, sokrétű megmunkálását. Solti Gizella nagyvárosban született és él — míg mesterét a természet szépsége és az abban tevékenykedő ember ihlette meg —, őt a gyár, az építkezés művészi feldolgozása érdekli. A szegedi Tanácsház számára készül hétnégyzetméteres »*Építés*« gobelinje. A szuggesztív hatású kompozíció kilenc figurája más és más munkát végez, jóformán azonos távolságban vannak egymástól, de *megfelelő* ritmusban bontják meg a téglafal, állvány, daru szigorú merevségét. A dekoratív falkárpit a vörös és sárga színek különböző variációjára épül, s ezekkel is a munka lázas iramát szimbolizálja. Mezőgazdasági munkások üdvözlik az új segítséget a három négyzetméteres »*Megjöttek a gépek*«-en.

Legújabb karton-vázlata a »*Bohócok*«. Az erős fényhatás ez alkalommal mint a kompozíció egyik jelentős tényezője szerepel. Érett, kifejező alkotás, reméljük, megszőve még jobban kiteljesedik dinamikus szépsége.

Közel kétszáz kerámia tárgyát állította ki Erdődi István. Munkái egyszerűek, de szín- és formakultúrájuk magasfokú művészi igényességet bizonyít. Erdődi hazai mázakkal dolgozik, a finom és gazdag színvariációk hosszú esztendők sok-sok kísérletezésének eredményei. Technológiája egyéni; fémes-gázos eljárással dolgozik: bizonyos hőfokon gázt ereszt a kemencébe, a mázakba viszont különböző fémporokat kever. Régen a Zsolnay-gyárban hasonló módon készítették az akkor rendkívül divatos mázfelületű tárgyakat.

Idézzük a kerámikusművészt: »Azt akarom, hogy az egyszerű használati tárgy művészete mindenkihez eljusson. A mai embernek már nem kell a régimódi nipp, az öncélú vitrintárgy — de kell valami a nipp és a csak praktikus célt szolgáló használati tárgy között. Olyan tárgy kell, amivel a művészet eljut az ember *mindennapi* életébe és mindig vele van.«

V. É.

Dobi István távirata a Niger Köztársaság elnökének

Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke a Niger Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölte Hamani *Diori* köztársasági elnököt.

Átadta megbízólevelét új algériai nagykövetünk

Mátyás László, a Magyar Népköztársaság újonnan kinevezett algériai nagykövete december 15-én átadta megbízólevelét Ben *Bellának*, az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság miniszterelnökének.

Kilencszáz c a K

A KGST vegyipari állandó bizottságának 1958. évi 5. ülésszaka fontos határkő volt. Ez az ülésszak tett javaslatot a legfontosabb vegyipari termékek, így például a műtrágya-, a műanyag-, a műszáltermelés összehangolására. Javaslatait a KGST 10. ülésszaka elfogadta. Ez volt az alap a magyar vegyipar gyorsított ütemű fejlesztési terveinek kidolgozásához, tekintélyes részben erre épült a magyar vegyipar második ötéves terve. Az azóta

Felkészült a kereskedelem a karácsonyi csúcsforgalomra

Tízmillió forint értékű áru fogyott ezüstvasárnap a budapesti állami áruházakban

A Belkereskedelmi Minisztérium Áruházi Főigazgatóságán hétfőn értékelték az ezüstvasárnapi forgalom eredményeit. Vasárnap több mint tízmillió forint értékű árut vásároltak meg. Ez a forgalom megközelíti a tavalyi ezüstvasárnapit.

A Corvin Áruházban az állandó eladókon kívül beállt a pultok mögé az áruház egész adminisztratív személyzete, s erre a napra behívtak nyolcvan nyugdíjast is. A Csillag Áruszínben kerültek forgalomba. A kínai orlon kesztyűk ugyancsak megnyerték a magyar vásárlók tetszését, a meleg svájci alsóneművel egyetemben, amelyekből az idén a sportkedvelő nőknek is jutott. A hófehér svájci csípőszorítók és fűzők egyetlen hibája, hogy jórészt kis számban érkeztek.

Angol és olasz gyártmányú női kabátszövetek mellett az idén is érkezett francia bársony és román nylon-anyag pasztellszínekben, valamint

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Ve

...ségáról egy város a Duna partján, ahol évente, farsang táján, különös, karneválszerű népünnepélyt szoktak rendezni, ami jellegénél fogva ma már többé-kevésbé egyedülálló Európában.

Érdemes-e fejleszteni?

Az alapvető kérdés természetesen az, hogy érdemes-e a mohácsi busójárást a szerény háziünnepély szintjéről magasabbra fejleszteni? Ha igen, akkor viszont fel kell készülni néhány probléma szisztematikus megoldására és a busójárás jellege is bizonyos értelmű tisztázásra vár. Nem a busójárás történelmi hátteréről van szó, ez elsősorban a néprajzi kutatók, s esetleg a történészek szakmai hatáskörébe tartozik. Tisztelet a kivételnek, de az ilyen népi játékok mondaváltozatai általában megbízhatatlanok, de ez nem is nagyon fontos, hiszen ezeket a szokásokat ma már többnyire csak mesterségesen, rendszerint az idegenforgalom kedvéért lehet életbentartani. Lehetséges, hogy ez a megfogalmazás nem éppen szimpatikus, de a mohácsi busójárás szempontjából nem az a lényeges, hogy a busónak öltözött sokacok űzték-e ki a törököket Mohácsról vagy Szebenyi György hajdui, hanem az a néhány néprajzi momentum, amelyek a busójárást népivé és sajátságossá teszik, másrészt pedig a körülmények, amely között a népszokást megrendezik.

Ami a sajátságokat, pontosabban a jelleget illeti: vagy eredeti és kissé vaskos népi játék vagy pedig karnevál. A busók azt mondják: *Farsangkor nekik mindent szabad.* A néprajzkutatók azt mondják: *A tülkölő, kereplő, kolompot rázó bao-bao-t ordítozó busócsoport tulajdonképpeni célja az, hogy házról házra járva jókívánságait kifejezze és varázslatait elvégezze... Buzogányaikkal alaposan megdöngetik a kaput, bao—baozás közepette végigjárják az egész udvart... Aki nem ereszti be őket, annak felszántják az udvarát... Az utcán talált nőket a busók körülveszik és meghúzkodják...* A farsang a busók számára tulajdonképpen egy kissé a bosszúállás ideje is volt. Igaz, hogy az ilyenfajta játékosságnak megvan a maga sajátságos izgalma, és természetesen a veszélyessége, s ha Európa produkál is hasonló példákat, a mohácsi busójárást mégiscsak a karneváli jelleg szempontjából lehet fejleszteni.

Fejlesztésről van szó, s ez nem puszta idegenforgalmi vagy kereskedelmi probléma. Az idei busójáráson kizárólag alaposan „megszelídített" busókkal találkoztunk, ez minden vonatkozásban elfogadható, de ugyanakkor a régebbi szilaj megoldások helyét nem töltötték fel a szellemes karneváli ötletek, s legfőképpen a jellegzetes karneváli hangulat. Persze, ez nem utolsó sorban apparátus kérdése is.

— A jelentések szerint az idei busójáráson körülbelül

mmt a nemze
népitánc-fesztivá
neváll jellegének
állítások.

**Fel kell
a vendég**

A körülmény
nagyjából két r
tani, a két rész magában foglalja a valutabeváltástól kezdve az áruellátásig a teljes vendégfogadást. Egyelőre ezen a téren lehet a legtöbbet tenni a fejlesztés érdekében. Az idei busójárásról készült összefoglaló jelentések szerint a busófelvonulást körülbelül tizenötezren nézték meg, a zárt rendezvényeknek, mint például a három kiállítás, a tánc fesztivál és a busóbál: több mint 4 ezer látogatójuk volt. Ez nagyjából összesen 20 ezer. Mohács összlakossága alig valamivel kevesebb. Érdemes ezt a számot bizonyos szempontokból részeire bontani. A távolsági autóbuszjáratok szombaton és vasárnap közel 8 ezer belföldi utast szállítottak Mohácsra, a MÁV több mint ezret. A két nap alatt különvonatokkal, autóbuszokkal, személygépkocsikkal és gyalog (!) nagyjából ötezer vendég érkezett Jugoszláviából, a külföldiek körülbelül négy és fél millió dinárt váltottak át, ez a szám esetleg kétszeres is lehetett volna, ha bizonyos valutacímlet szabályok nem kötik meg az átváltást. Ritkán látott forgalom, legalábbis Mohács életében, s ez a forgalom több szempontból is figyelmeztet.

Az idei „kibővített" mohácsi busójárás megrendezéséhez rendkívül kevés idő állt rendelkezésre, bizonyos helyzetek megoldása jóformán csak órákkal korábban vált lehetségessé, s elsősorban a közreműködő szervek, a határőrség, a vámőrség, az állomásfőnökök és beosztottak és az idegenforgalmi dolgozók áldozatosságának köszönhető, hogy a külföldiek beáramlása viszonylag zökkenőmentes volt. A város kereskedelmi ellátottsága megfelelt, viszonyaink között körülbelül mindent lehetett kapni, amire egy átmeneti turistatömegnek szüksége van, de azt, hogy most elégedetten fogalmazhatjuk a busójárási jelentéseket, elsősorban a rendkívüliien jó időjárásnak köszönjük meg. Mi lett volna, ha történetesen rossz az idő? Hol lehetett volna elhelyezni ennyi embert, amikor így is gyötrelmesen zsúfoltak volnak a mohácsi vendéglátóipari üzletek. Állandó jellegű szállodákat, éttermeket építeni most Mohácson természetesen nem lehet, legalábbis pillanatnyilag megoldhatatlan anyagi áldozatokat jelent, de néhány korszerű, átmeneti módszerrel is könnyíteni lehetne a jelenlegi helyzeten. A modern idegenforgalom ilyen esetekben a legszellemesebb camping és más megoldásokat alkalmazza, s ha a mohácsi busójárás jövője a nemzetközi színvonal (miért ne lenne az?), akkor

1965 MÁR 2 1.
1021

Kiállítási és műteremgondok

Szerkesztőségünk klubjában a Pécsett élő képzőművészek részvételével tájékozódás jellegű ankétot tartottunk a képzőművészeti és általában a művészeti élet problémáiról. Az alkotószellemű eszmecsere keretében a Képzőművészeti Szövetség Dél-dunántúli Szervezetének a problémái, a korszerű képzőművészeti szemlélet kialakításának ügye, műterem- és kiállítási gondok, valamint egy művészeti klub létrehozásának szükségessége merült fel, mint alapvető és lényeges vitatéma.

Rendszeres munkakapcsolat

A Dél-dunántúli Szervezet titkára, *Soltra Elemér* a vitán nem tudott részt venni, mivel szervezeti ügyben éppen Zalaegerszegre utazott, (a Dél-dunántúli Szervezethez eredetileg Baranya, Tolna és Somogy tartozott, de az elmúlt napokban Zalát is a pécsi központhoz csatolták), így a szervezeti problémákkal *Kelle Sándor* és *Bizse János* foglalkozott az ankéton. Elmondták, hogy a területi szervezet kialakítása szerencsés gondolatnak bizonyult, mivel így a legtehetségesebb alkotó művészek kerültek egy szervezetbe, rendszeres munkakapcsolatba egymással. Párhuzamosan a korábbi „csak" helyi csoportok, provincialista jellegükkel még szűntek. A szervezeti munka keretében sikeres konzultációkat tartottak Szekszárdon és többször találkoztak a Somogyban élő művészekkel is. Létrejött a területi szervezet első közös kiállítása is, melyet vándorkiállítás keretében bemutattak Szekszárdon és Kaposváron, de kiállítóterem és paravánok hiányában Pécsett nem. Bizonyos szervezeti problémák idáig gondot okoztak a területen élő művészeknek és a vezetőségnek egyaránt. A probléma a következő: a szervezetnek csak az lehet tagja, aki előzőleg már tagja a Képzőművészeti Alapnak. A Képzőművészeti Alapnak pedig a tehetséges, köztiszteletben álló művészek közül sem volt mindenki tagja, mivel az Alap tagságot korábban nem tartották lényegesnek. A területi szervezet megalakulása alkalmával aztán az Alap-tagság hiánya sokakat érzékenyen érintett.

Állandó képzőművészeti kiállítás kellene

A korszerű képzőművészeti szemlélettel kapcsolatos gondokat *Platthy György* vetette fel. Elmondotta, hogy a Tanárképző Főiskola rajz-tanszékének munkatársai nemcsak, mint alkotó festőművészek vesznek részt a közös munkában, hanem a képzőművészeti közízlés kialakításáért is sokat tehetnek, mint oktatók, s a tanügyi reform keretében készülő új tankönyvek, jegyzetek szerzői. Uj, korszerű rajztanítási módszertani programot dolgoznak ki, mely lényegesen eltér a korábbi konzervatív porosz iskola felfogásától, korszerű térszemléletet igyekeznek tanítani, másként foglalkoznak a színproblémákkal, és a szerkesztéssel. A Tanárképző Főiskolán dolgozó festőművészek úgy vélik, hogy ezzel a munkával fokozatosan sikerül csökkenteni azt a szakadékot, ami a korszerű képzőművészet és a közízlés között pillanatnyilag még tátong.

A kiállítási és műteremgondok, elkeseredetten és élesen vetődtek fel. *Cseh László* elmondta, hogy Székesfehérváron nem egy állandó kiállítás van, hanem kettő is, és az ország nagyobb városaiban egész természetes, hogy állandó képzőművészeti kiállításokkal várják a turistákat, külföldieket, a hazai közönséget. „Ha Pécsre gondol az ember, megdöbben... 130 ezer lakosa van a városnak, és hol van Székesfehérvártól? Pécs Dél-Dunántúl kulturális központja szervezetileg is, és nem tudjuk elérni, hogy egy reprezentatív állandó kiállításunk legyen, nem szólva arról, hogy az időszakos kiállításainkat Pécsett nem, vagy csak nagy nehezen tudjuk megrendezni. Pécs a területi szervezet központja, és a területi kiállítást például mindenhol be tudjuk mutatni, csak éppen Pécsett nem".

Szükség van a tervezett műtermekre

Műterem-ügyben szinte mindenki szót kért. *Horváth Olivér* például így beszélt:

— Azt várják tőlünk, hogy fejlődjünk, előre lépjünk, alakuljon, szépüljön festészetünk. Én is ezt szeretném, de hol fessek? Műtermem nincs, egy másfél méter széles konyhában nem állhatok neki festeni, nem szólva arról, hogy a családban is van békés egymás mellett élés. Mondták nekem már azt is, hogy fessek az iskolában. Óraszünetekben nem lehet elmélyedni, lényegeset alkotni, nem szólva arról, hogy ott sem lehetek egyedül, mivel a tanszéken többen is dolgozunk. Ez nemcsak az én problémám, hanem sokunké.

Az ankét résztvevői elmondták, hogy Pécsett hat-hét olyan művész él, akik ugyancsak szeretnének műteremhez jutni. Szóba került az Uj-Mecsekalján épülő új két hétemeletes épület is, ahol eredetileg 14 műtermet akartak építeni, amivel a pécsi műteremprobléma egy időre megoldódhatott volna. Az ankét résztvevői szerint a 14 műteremről olyan hírek járnak, hogy a 14-ből csak hat lesz, vagy még annyi sem.

Klubszerű összejövetelek

Sokan érzik a klubszerű összejövetelek, az alkotó viták, eszmecserék hiányát is. Horváth Olivér szerint feltétlenül kellene egy olyan helyet kijelölni, egy művészklubot létrehozni, ahová bármikor betérhet a művészember, s elbeszélgethet valamelyik szakmabelivel, vagy az egyik társművészet művelőjével.

Az ankéton felvetődött problémák közül legsürgetőbb a műterem- és kiállítási gondok megoldása. A város szellemi értékeit jobban is kamatoztathatnánk.

B. B.

A magyar—dán mérkőzések történetéből

Először: 6:0-ás magya
— 2:0-ás vereség a rón

Csordás, Várhidi, Fenyvesi és Farkas az eddigi találkozókról

Mindössze tizenkét esztendős a magyar—dán labdarúgókapcsolatok múltja. Először 1955. május 15-én, Koppenhágában találkozott egymással a két nemzet válogatottja. 41 ezer néző volt kíváncsi a mérkőzésre, különösen a magyar csatársor játékára. A támadósor így állt fel: Sándor, Kocsis, Palotás, Puskás, Hidegkúti. A mérkőzés alatt cseréltek és helyet kapott Csordás Lajos, a Vasas mostani edzője, aki Palotás helyett állt be, ő így emlékezik vissza a koppenhágai kilencven percre:

— *Könyedén játszottunk, győzelmünk egyáltalán nem volt vitás. Jellemző a fölényünkre, hogy valamelyik dán vezető a találkozó után így nyilatkozott: „12:0-ra is győzhettek volna a magyarok". Hat gólt rúgtunk és sohasem felejtem el, hogy különösen Sándor aratott nagy közönségsikert. Jobbszélsőnk jó teljesítményét három gól jelzi. Sándoron kívül Kocsis lövése kétszer, Palotásé egyszer talált utat a dán kapuba. Ellenfeleink játékán érződött, hogy tanítómestereik angolok voltak. Náluk nagy a szerepe a testi erőnek, a játékosok atletikus termetűek. Hosszú, lött passzokkal próbálták megközelíteni a kapunkat és aránylag keveset cseleztek. A játékuk alapvető vonásai ma is azonosak. A dán és a holland labdarúgás között egyébként sok a hasonlóság, mert mindkettő az angol iskola hagyományait követi.*

A magyar labdarúgók második nevezetes találkozója a dánokkal, nem végződött olyan sikerrel, mint az első. 1960. szeptember 6-án, a római olimpián találkozott egymással a két csapat. A tét a döntőbejutás volt. A magyar játékosok arról beszélgettek: mi lenne kedvezőbb, ha a döntőben az olaszokkal vagy a jugoszlávokkal kellene megküzdeniök. Annyira biztosra vették, hogy az elődöntőben legyőzik a dánokat. De másként történt... 1:0-ás vezetést szereztek a dánok, amikor elérkezett az elődöntő kritikus pillanata. A magyar csapat 11-eshez jutott. Várhidi Pál állt oda, hogy elvégezze a büntetőrúgást. Az Ujpesti Dózsa egykori játékosa ma ezt mondja a tizenegyesről:

— *Nem játszottunk úgy, mint ahogy mi magunk is vártuk volna. Voltak pedig jó erők a csapatunkban, így például Albert és Göröcs is ott volt a csatársorunkban... A tizenegyest jobb sarokba rúgtam, de közbe föl sem néztem és nem vettem észre, hogy a dán kapus —, mé a játékvezető füttye előtt — e mozdult a helyéről. Elcsípte labdát. A játékvezető azonba úgy tett, mintha nem vette vo na észre a kapus szabálytalans gát, és nem rúgatta újra a tizenegyest. A dánok ezután m egy gólt rúgtak és végül is 2:0-r kikaptunk.*

1963. május 19-én újra összemérte erejét a két csapat. Erre a találkozóról dr. Fenyvesi Mártival, a Ferencváros sokszoros válogatott balszélsőjével beszélgettünk:

— *Mintha megbeszéltük volna elosztottuk egymás között a gólok lövés sikerét. Mind a hatot m rúgta. Az elsőt Göröcs, a más dikat én, a harmadikat Monostori, a negyediket Albert, az ötödiket Rákosi és az utolsót Sol mosi. Így győztünk 6:0-ra. A dánok pedig előzőleg jobb ere ményre számítottak, mert mi n hány nappal előbb Stockholmb 2:1-es vereséget szenvedtünk svédektől.*

1966. szeptember 21-én játszották az utolsó magyar—dán mérkőzést. A találkozó — mint most május 24-én következő Európa-bajnoki selejtező volt, magyar csapat ebben az összállításban játszott:

Szentmihályi — Káposzta, Mészöly, Ihász — Mathesz, Sipos Molnár, Bene, Albert, Varga, Farkas.

A 6:0-ás győzelemről Farkas Jánossal, a Vasas csatárával beszélgettünk:

— *Az Európa-bajnoki selejtezőkön az esetleges pontegyenlőségnél, a továbbjutás szempontjából a gólarány dönt, ezért igyekeztünk minél eredményesebb játszani. Emellett arra is vigyáztunk, nehogy gólt kapjunk. A második félidő végefelé egy kissé lefékeztünk.*

— És mi várható Koppenhágában?

— *A hollandok kiestek a továbbjutásért folytatott küzdelemből, de a nagyobb ellenfelnek, Német Demokratikus Köztársaságnak még legalább annyi esélye van, mint nekünk. Ez azt jelenti, hogy Koppenhágában nem elegendő csak győznünk, a gólarány is fontos. A dánok jelenleg nem tartoznak az európa*

Figyelem!

Állami vállalatok, földművesszövetkezetek, AGROKER vállalatok, mezőgazdasági tsz-ek!

A Dombóvári Vasipari Ktsz határidőre elvállal 1,6 mm-től 3,1 mm huzal vastagságig 10 mm-től 80 mm lyukbőségig

drótháló-bérfonást.

Kérjen árajánlatot!
Cím:
Dombóvár, Szabadság u. 2.
Tel: 13-26.

FIGYELEM:
Közületek és lakosság részére FAREDŐNYÖK ZSALUXÁK Szekrénynélküli redőnyök készítését Reluxa és mindennemű elsötétítő javítását

Balatonfenyves legszebb helyén, *Csalogány*-part 2. számú kétszobás, konyhás, hallos, konyhás, éléskamrás, közművesített, vízparti villa, kiépített partvédelemmel eladó. Előtte park, sétány. Állomás 4 perc. Cím: Pálvölgyi Gyula Hács, Somogy megye.

Keszthelyi egyszoba, konyhás, nagyméretű lakásomat elcserélném pécsire. „Balaton 7586" jeligére a pécsi hirdetőbe.

Fizetek 40 000 forint költségtérítést, kétszoba, mellékhelyiséges beköltözhető lakásért. Udvaros, *magán*- vagy PIK-bérlakás legyen. „Tövises út" jeligére a Jókai u. hirdetőbe.

Uránvárosi másfél szobás összkomfortos lakásomat elcserélném belvárosi kétszobásra. „Azonnal" jeligére a Jókai u. hirdetőbe.

Olcsó hálóolcsó konyhahármasszekrény, rekamié, szalon, ágyneműtartó, fo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1961 MAJ 24.

1021

5

Ünnepi könyvhét

Vendégeink: Bede Anna, Devecseri Gábor, Gergely Márta, Kolozsvári G. Emil, Örsi Ferenc, Kalász Márton

Május 27-én kezdődik az idei könyvhét. Hatvankét könyv jelenik meg ebből az alkalomból az országban, összesen 1 200 000 példányban. A könyvhét június 4-ig tart és a rendező szervek elsősorban a mai magyar irodalom ismertetését tűzték ki feladatul.

A központi rendezvény Pécsett lesz *május 28-án, vasárnap este 7 órakor*, amikoris a Megyei Tanács és a Városi Tanács művelődésügyi osztálya, az Írószövetség dél-dunántúli csoportja, valamint a Jelenkor szerkesztősége rendez irodalmi estet. A bevezetőt *Szederkényi Ervin*, a Jelenkor főszerkesztője mondja, s az esten *Bede Anna* költő, *Devecseri Gábor* Kossuth-díjas költő, *Galambosi László* költő, *Gergely Márta* József Attila-díjas író, *Kolozsvári Grandpierre Emil* József Attila-díjas író és *Örsi Ferenc* író olvas fel írásaiból, valamint a Zeneművészeti Szakiskola növendékei ének- és zeneszámokkal teszik színessé a műsort. Emellett a megye egyes helyeire külön is ellátogatnak írók, költők, így például *Kalász Márton* Szigetvárra megy majd.

A Városi Könyvtár ezidén nem annyira író-olvasó találkozókkal hozza egymáshoz közelebb a közönséget és az irodalmat, hanem elsősorban a könyvhéten megjelenő művek ismertetésével. Ilyen jellegű ismertetőt tart például *dr. Borsos József* május 31-én, szerdán délután 4 órakor a Petőfi Könyvtárban. Összesen 13 rendezvénye lesz a Városi Könyvtárnak, ebből hét ilyen könyvismertető. Az író-olvasó találkozók sorában *Bertha Bulcsu* József Attila-díjas író május 29-én, hétfőn este fél 7-kor a Kossuth u. 63. szám alatti Bolyai Könyvtárban találkozik ifjú olvasókkal. Ahol, főleg a kisebb könyvtárakban, helyiség hiánya miatt semmit sem tudnak rendezni, ott könyveket árusítanak majd. A Városi Könyvtár valamennyi rendezvényén a Leöwey Gimnázium irodalmi színpada működik majd közre.

A Szakszervezetek Megyei Tanácsának pécsi központi könyvtárában az jelenti az idei könyvhét érdekességét, hogy ezzel együtt kezdődnek meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának rendezvényei, melyekkel egész éven át szórakoztatja a központi könyvtár irodalmi színpada a megye szervezett dolgozóit. A Városi Könyvtárral közösen a szakszervezeti hálózat központi rendezvényét május 31-én tartják a Színház téri Hírlapolvasóban. Délután 5 órakor *Soltra Elemér* festőművész megnyitja az idei SZOT-díjas *Balogh Jenő* fővárosi festőművész, valamint *Györgyey Zsuzsa* kerámikus művész kiállítását. Ezt követően 6 órakor az ugyancsak idei SZOT-díjas *Moldova György* író színes irodalmi műsor keretében találkozik a pécsi közönséggel. E műsorban *Farkas Gabi*, *Bálint András* és *Holl István* színművészek lépnek fel. Utána negyven társadalmi munkás könyvtárost jutalmaznak meg.

A megyében elsőnek a beremendiek rendeznek könyvheti ünnepséget, még pedig május 25-én este fél nyolckor. Ott *Farkas Gabi* és *Bálint András* színművészek lépnek fel. A megyei bíróságon május 29-én *Szőllősi Kálmán*, a Városi Könyvtár igazgatója ismerteti az idei könyvhét termését. Ugyancsak szakszervezeti jellegű is lesz a sörgyári találkozó, melyet május 30-án fél 3 órakor rendeznek, s *Galambosi László* és *Pál József* költők is részt vesznek. Ugyanaznap este 7 órakor az Orvostudományi Egyetem új klinikai tömbjének dolgozóit szórakoztatja *Farkas Gabi* és *Bálint András* könyvheti műsora. Június 1-én fél 5-kor a pécsi PKV dolgozói, 2-án a Bogádmindszenti Állami Gazdaság szocialista brigádjai látják vendégül *Galambosi Lászlót*, *Pál Józsefet*, *Szőllősy Kálmánt* és a szakszervezeti központ könyvtárának irodalmi színpadát. A Zrínyi Művelődési Ház szakszervezeti könyvtárában pedig *Devecseri Gábor* Kossuth-díjas költő találkozik olvasóival. A könyvkiállításokat ugyancsak sok helyen megrendezik.

1962 JUL 25
1021

A színes kövek titka

Fejes a mély vízbe

A kőműves segít

Nyári vazlatok

Kő, amit betonba kell rakni. Ennyit tudott *Soltra Elemér* festőművész a mozaikról — erről a különös, ősi művészeti ágról, amely most egyszerre, mindent feledtetve beköltözött az életébe.

Az első mozaik

— Annak idején a főiskolán volt mozaik-tanszak is. Soha a tájára sem mentem. Olaszországban sem jártam, ahol tanulmányozhattam volna régi mesterek munkáit. Néhány reprodukció jutott el hozzám csupán, de sohasem gondoltam, hogy valamikor is mozaikkal foglalkozom.

S most mégis ott fekszik a műterem padlózatán, vászonra ragasztva, a három figura — sok színes kő. A művész úgy vállalta el készítését, mint az úszni nem tudó, aki mégis mélyvízbe ugrik, de bízik magában — partot fog érni.

Soltra Elemér partot ért.

Fehér, vörös, fekete, szürke, világosabb sárga, sötétebb sárga. Ezek a színek. Az apró kövek hatásos, dekoratív képpé álltak össze. Ez egyszerű. De mennyi művészi, technikai problémát kellett megoldani, míg a művész elkészült élete első mozaikjával.

— Rendkívüli módon izgatni kezdett a probléma, nem elsősorban az előttem ismeretlen munka technikai részei! Az is, de elsősorban mégis úgy éreztem, egy sereg esztétikai, művészeti kérdésre tudok magamban fényt deríteni, ha vállalom a mozaik készítését.

Először *Hegyi György* művész barátját kereste fel Budapesten, hogy az alapvető technikai fogásokat megtanulja.

— Hosszas gyakorlás után sikerült csak úgy törnöm a köveket, hogy úgy hasadjon, ahogy én akarom. Ezen kívül megtudtam még annyit, hogy a mozaikot homokrétegbe kell lerakni, majd vászonra felragasztani és így adni át a megrendelőnek. Ők ágyazzák aztán betonba és a falba.

Technikai problémák

És a homokkal érte az első csalódás. Túl vékony rétegbe rakta, nem lehetett egyenesre lekalapálni. Van egy öreg kőműves barátja — ezt a házat építette, ahol most lakik. Ez a mester kereste föl egyszer és aztán persze sor került a mozaikra is. Vastagabb homokrétegbe kell rakni — mondta a mester és újra kezdődött a munka. De mostmár ment.

— Sokat kínlódtam a technikai megoldásokkal. De a nagyobb problémát mégis a művészi megformálás jelentette.

Naponta járt ki Újmecsekaljára, abba az épületbe, amelynek egyik folyosó-végében a mozaikot elhelyezik. Itt a helyszínen született meg a kompozíció.

— A helyszín tanulmányozása nélkül nem kezdhettem munkába, erre egyébként a helyszín tanulmányozása közben döbbentem rá egyre inkább.

Először is számításba kellett venni, hogy a mozaiknak akkor is hatni kell, ha valaki a folyosó távolabbi részéről nézi, tehát dekoratíven, nagy foltritmusban kellett felépíteni a kompozíciót. Ez azonban még nem minden — a mozaiknak összhangban kell lennie az épület stílusával, közelebbről, harmónikusan kell beleilleszkednie az ablakkivágások, lépcsőkorlát és lépcső alkotta finom vonalakkal megrajzolt *„absztrakt"* képbe. Sőt — az ablakok a Mecsekre néznek és így a mozaiknak a hegy hajlataival is harmonizálnia kell.

Vonalritmika, folthatás

Mindezek a problémák azonban mégis eltörpülnek a tulajdonképpeni megoldás nehézségei mellett. Úgy kellett megkomponálni a mozaikot, hogy a nagy falfelületek, világos színfoltok összhatásába dekoratíven hasson. Ez azért volt különösen nehéz, mert *három figura szerepel a mozaikon.* Ezeket semmiképpen sem akartam a dekoratív megoldás érdekében anatómiailag torzítani — s mint a kész mozaik bizonyítja, hű maradtam az emberi alkat konstrukciójához. Ezt azért tartottam szükségesnek, mert a feltétlenül rendkívül dekoratív nonfiguratív módszert nem akartam alkalmazni — hiszen ez kétségtelenül a mondanivalót rövidíti meg. Márpedig alkotásommal határozott mondanivalót kívántam kifejezni.

Hogy ez sikerült Soltra Elemérnek, az *rendkívül nagy művészi munkába került.* Sikerült alakjait ragyogó vonalritmikával és dekoratív folthatásokkal megkomponálnia, olyan középutat találni a részletezés és a kontúros felrakás között, amely a mozaikon a legjobban érvényesül.

Soltra Elemér nagy munkán jutott túl első mozaikjának megalkotásával. De azóta sem pihen, nyári vázlatait készíti, ahogy ő nevezi „vitaminkúrát" tart, vázlatfüzetének lapjaira gyűjtögeti az eleven, színes, életteli élményeket.

Lázár Ervin

ESTI PÉCSI NAPLÓ
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IV. ÉVFOLYAM.

PÉCSI Esti Napló

POLITIKAI NAPILA

Oktatási reformunk új vonásai

Gombamérgezés | Univerzális ember

A színes kövek titkai

Budapestre érkezett a lengyel parlamenti k

Czeslaw Wyceh-nek, a SZEJM elnökének vezetésével szerdán Budapestre érkezett a lengyel parlament küldöttsége. A vendégeket a Feri hegyi repülőtéren Rónai Sándor, az országgyűlés elnöke, Kiss Károly, az Elnöki Tanács titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, Vass Ist-

Félév mérlege

Az ország gazdasági életének csupán félesztendős számvetését nyújtotta be a Központi Statisztikai Hivatal, de ezek az adatok is tanúsítják, hogy az 1962-es esztendő első félévében különböző iparágainkban — a várakozásnak megfelelően — szép fejlődést értünk el. A minisztériumi, továbbá a tanácsi iparvállalatok 100, illetve 101 százalékra teljesítették félévi tervüket, kivéve a Kohó- és Gépipari Minisztériumot, amelynek terv-teljesítése 99 százalék. De éppen a közelmúltban párthatározat jelölte meg a gépgyártás fejlesztésének további teendőit, így a Kohó- és Gépipari Minisztérium az esztendő második felében bizonyára behozza egy százalékos lemaradását.

A számadatokat vizsgálva, kiderül, hogy az elmúlt hat hónapban 1224 millió utast szállított a közlekedés, öt százalékkal többet, mint az 1961-es év első felében. Örvendetesen megnőtt külkereskedelmi forgalmunk, nemcsak a szocialista országokkal, hanem különösen a gyarmati sorból nemrég felszabadult, gazdaságilag gyengébben fejlett országokkal is. De komoly forgalmat bonyolítottunk le 1961 első félévében a fejlett nyugati országokban is, tíz százalékkal magasabb szinten, mint a múlt év azonos időszakában.

Érdekesen alakult a lakosság pénzjövedelme is, hiszen három százalékkal haladta meg a múlt év első felének szintjét. Az ország belkereskedelmi apparátusa is szép eredményeket mutat fel az első félév vonatkozásában. Hét százalékkal növekedett az élelmiszerárusítás és különösen nagymértékben nőtt a vásárlás húsból, húskészítményekből, továbbá azokból a cikkekből, amelyeknek árát 1961. december 10-én leszállították, például kávéból 72, csokoládéból 30 kakaóból 34, teából 40 százalékkal. Csupán az alapvető élelmiszerek forgalma (zsír, cukor, tej) az átlagosnál kisebb mértékben nőtt.

Meggyorsult a lakásépítkezés üteme is. A félév folyamán az állami építőipari vállalatok által kivitelezett és átadott lakások száma másfélszer annyi, mint 1961 első félévében volt. Negyvennégyezerrel több a rádióelőfizetők száma az első hat hónapban, és így június 30-ig [illegible]

30 éves társash

Két magán Tap

A szövetkezeti és a családi társasházépítések mellett, kormányunk messzemenően támogatja a magántársasházépítkezéseket is. Ez az építkezési forma

igen előnyös mind a népgazdaság, mind pedig az építtetők szempontjából.

A magántársasház-építkezéseknél például az Országos Takarékpénztár az egy lakásra eső építési önköltség hetvenöt százaléka erejéig, maximálisan 120 ezer forint kölcsönt nyújt és a jelentkező összes hiteligényeket teljes mértékben ki tudja elégíteni.

A KÖZÖS P

HÁZIREND: De Gaulle-re nem hozhatja be!

Solti Gizella

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 DEC 8

MAGYAR NEMZET

1024

— **Erdődi István** keramikus és Solti Gizella gobelinművész kiállítását tegnap nyitotta meg a Fényes Adolf teremben Vilt Tibor szobrászművész.

Soltra Elemér
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285
1956 JUL 29
Dunántúli Napló,
Pécs

610

Freskó készül

A Pedagógiai Főiskola bejárati lépcsőházában már függenek a képek. Két, egyenkint kétszer négyméteres kartont lát a belépő ott, ahová — e kartonok alapján — szeptemberben a freskót kezdik majd festeni. A baloldali kép — Soltra Elemér munkája — a pédagógusi hivatástudatot szimbolizálja azzal, hogy egy fiatal nevelő átveszi a család kezéből a gyermeket. A jobboldali freskóterv — Buday Lajos alkotása — kissé zsúfoltan a főiskolán folyó munkát ábrázolja.

A két nagyméretű freskó, a kartonokra festett terv alapján közvetlenül a nedves, friss vakolatra kerül majd. Különleges festékanyagot hozattak éppen ezért a Német Demokratikus Köztársaságból, olyan festéket, amely ellenáll a mész pusztító hatásának. A kartonon még sötétebb árnyalatú színek a falra víve kiviláqosodnak majd. és minden belépőnek hirdetik a főiskola, a tanári hivatás nemes feladatait.

Szépek a freskótervek.

Soltra Elemér tanítója a baloldali kép főalakja. A hátitáskás kislány, akit anyja éppen útnak bocsát, bizalommal indul az iskola, a nevelő felé, és jelképezi, hogy ezután két otthona, két családja lesz. Egyik otthon a szülői ház, egyik család az anya, apa, testvérek közössége, a másik otthon az iskola, a másik család a nevelők és pajtások közössége.

Buday Lajos úgy komponálta meg freskótervét, hogy ab an helyet kaphasson a főiskola épülete, illetőleg egyik terme és a Mecsek is. A hátter a Mecsek, a román ívű ablakokon át látszik az üdülőszálló épülete, míg az előtérben főiskolások tevékenykednek, egyik fest, másik kémcsövet vizsgál, harmadik a földgömböt tanulmányozza, negyedik kottaállvány előtt hegedűjét hangolja... A zsúfoltság innen ered: a művész a főiskola minden szakának meg akarta adni az őt megillető helyet, és ugyaninnen ered az is, hogy a központi alak — a tanár — helyzete nem eléggé exponált.

A freskóterv azonban e kényszerűségből eredő hiba ellenére is igen kifejező, alakjai élnek és kifejezik azt, amit a művész közölni akar velünk: szép dolog ebben az iskolában tanulni, szép és jó felkészülni a legnemesebb és legnehezebb hivatásra: a nevelésre és tanításra.

A két freskótervet a napokban vizsgálja meg az átvételi bizottság. Ha elfogadják — és minden bizonnyal elfogadják — akkor egy hónapi kemény munkával, október közepére elkészül a főiskola két freskója.

A két új freskó egyébként érdekes képzőművészeti folyamatra is felhívja a figyelmet: arra, hogy újra fejlődőben van, reneszánszát éli a monumentális művészet. A Parkmozi, Petőfi és Kossuth filmszínház freskóit nemrégiben rekonstruálta Gebauer mester. Ugyancsak ő festette meg a Nagy Lajos Gimnázium lépcsőházi freskóját, a háromrészes Nagy Lajos faliképet, az első pécsi egyetem alapításáról és felépítéséről. A pécsi képzőművészek kiállításán egy nagyméretű mozaikkép vázlatát és részletét láttuk. A Pedagógiai Főiskola freskói beleillenek a sorba és követendő példát jelentenek, hogyan alkalmazzuk a képzőművészeti alkotásokat új épületeinken.

Meg kell még említeni, hogy az egyik freskó alkotóját, Buday Lajost elhelyezték Pécsről. Igy a munkát egy hónapra adott rendkívüli szabadsága felhasználásával fejezi be.

A

A valóságban is az.

Keskeny utcák, majd széles, villamossínekkel szegélyezett útvonalak váltakoznak. S egyszercsak valahonnan, az egyik minarettből megszólal a müezin hangja. De mintha természetellenes és nagyon pléh-hangú lenne. Hogy jobban megnézzük, látjuk: a müezint jól álcázott hangszóró helyettesíti. A technika kiáltja a négy égtáj felé: „Imádkozzatok, arabok!"

Egyes házakon még tátonganak a sebek. A francia tüzérség okozta 1945-ben a harcok idején. Még nem volt alkalmuk és erejük eltüntetni a romokat.

Az Omejadok mecsete gyönyörű alkotás. Sok arab nemzedék pusztult el, mire a mecset felöltötte mai, elgyönyörködtető formáját. Rengetek itt az imádkozó és még több a kíváncsiskodó túrista. A muzulmánok levetik a saruikat a bejáratnál és áhitattal lépnek be az ajtón. A túristáknak gyékénypapucsokat adnak, hogy a drága szőnyegeket és márvány padlózatot tönkre ne tegyék.

Megérkezésünk napján nagy tömeg volt a mecsetben. Itt rendezték meg a szovjet és szíriai festők kiállítását. A szíriai festőket gyakran lehetett látni, amint egy-egy kép előtt hosszan álldogáltak, sőt gyakran jegyzeteket, vázlatokat is készítettek.

(Folytatása következik)

O. Verejszkij

... varsóból re-
...gépen visszautazott Moszkvába a szovjet kormányküldöttség, amely részt vett a Lengyelország ujjászületésének 12. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken. A küldöttséget N. A. Bulganyin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke vezette.

Tudomány és technika

Nylon hajócsavarok

Néhány dán gyár a női harisnyák anyagához hasonló nylonszerű műanyagból készített hajócsavarokat. Ezen hajócsavarok legnagyobb előnye az, hogy nem rozsdásodnak, így nincs szükség festésükre és tisztításukra; úszó tárgyakba, vagy zátonyokba ütközve nem törnek.

Indiai gyártmányú teherhajó

Nemrégiben vízre bocsátották a „Dzsalavihor" nevű első indiai gyártmányú teherszállító hajót. Az új Diesel-hajtású teherhajó vízkiszorítása 7 000 tonna, sebessége 12 csomó. A Diesel-motor teljesítménye 2 800 lóerő.

Uj sebességi világrekord a vizen

Donald Campbell ismert angol versenyző új sebességi világrekordot állított fel vizen. „Kék madár" nevű gépe a Wiliswater tavon 346,13 kilométeres legnagyobb sebességet ért el, óránként 325,6 kilométeres átlagsebesség mellett. A teljesen fémből készült motorcsónaknak hőlégsugaras hajtőműve van, súlya 2,5 tonna,

Winkler László: A tápéi kisegyüttes »Szép Ilonát« tanulja

Soltra Elemér: Tányérfestő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1021

1971 MAJ 8

Solti Gizella

Színekből szőtt költészet

Solti Gizella gobelinművész kiállítása

A múzeumokat járók s a művészettörténetben járatosak Párizs, Arras és a Németalföld műhelyeiből, művészeitől származó alkotásokra gondolnak a gobelin szó hallatára. A 13. századtól a 17. század végéig tartó időszakra, amikor a színes gyapjúszálakból, arany és ezüst szálakból szőtt falikárpit-művészet a virágkorát érte. Abból az időből maradtak ránk a legszebb műremekek. Korok és eszmék hordozói. Tehetség, szorgalom és kitartás gyümölcsei. A fertődi kastély műkincsei között is őriznek egy ilyen alkotást; tíz évig készült...

A modern gobelinművészet, érthetően, az elődök felfedezéseiből is megőrzött valamit. Legteljesebben a színvilágot. Kifejezési formáiban azonban sokkalta gazdagabb a régieknél, nem kötik a síkokba, vonalakba szorított hagyományok. A dekoratív hatáson belül az eszmei mondanivaló is szerepet kap éppúgy, mint a festők vásznán, és ebben egy régi irányzatához kanyarodott vissza. Raffaello alkalmazta először falikárpiton a festményszerű témákat.

Solti Gizellának a győri műcsarnokban bemutatott gobelinkiállítása e művészeti ág sokoldalú gazdagságának bő változatát kínálja. A barokkos pompától kezdve a töprengésre késztető egyszerűségig, majd még tovább, létünk gondolati világába vezet el bennünket.

Egyiket sem elődök utánzójaként adja tovább. Talán csak az első, és művészi mesterének hatására készült *„Bohóc virággal"* alkotása mutatja, hogy az újkori gobelin egyik rangos művelője, *Ferenczy Noémi* művészete adta Solti Gizellának az első ihletést az önálló út keresésére. De itt is a különös kettősség: a háttérben meghúzódó, a lisztpor mögött is „tapintható" arc, és akiknek kivirágzik — adják Solti Gizella eszmei világát.

Folytatom a többivel. Sajnos, cím nélkül tudok csak emlékezni rájuk: H a j ó. Milyen kitűnő ötlet a hajótesten, a hullámok játékaként tükröződő, elsuhanó táj. — K a r n e v á l. Szentiváneji kavargás. — K é k-a r a n y l á t o m á s. Színből szőtt szonett. — A t e n g e r m é l y e. Barokkosan hullámzó és mégis a m i világunk nyugtalanságát jelképező kavargás. — A h o g y a z é l e t a l a k u l. Kőből kivirágzó vagy kristályba zárt (?) mikrokozmosz.

Ezek-e a „modernebbek", a szívünkhöz közelebb állók, vagy a három szín és barnák változatával hangsúlyozott „Deszkaváros"?

Solti Gizella kérdez, és ránk bízza a választ.

A bejárattól balra látjuk egy vázlatát. Bizonyára egyik legközelebbi alkotása lesz ez a most még színek nélkül megjelenített vízió: Életünk — fogamzástól a halálig.

Festménynek is nagyszerű volna bármelyik műve. De itt (gobelinről lévén szó) *egy* szín *egy* falikárpitján néhol *sok száz* árnyalattal jelentkezik, szövődik a másikba, és ez adja Solti valamennyi alkotásának, még a sztatikailag nyugodtaknak is vibráló, színeket meg-megújító élményét. De ez csak az egyik erénye művészetének. Nagyobb érdeme, hogy *kitűnő komponálási készségét* a gondolat színben, technikában való továbbadására használja fel, s ezt még egy olyan látogató is megérezheti, aki itt látta először ennek az ősi művészetnek új nyelvű megfogalmazását.

Rácz Ernő

„A két szomszédvár

Dombos — Fehérvári párharc — „Vissz

vereségért" — Kérdőjelek az ETO ös

Akik figyelemmel kísérték a labdarúgósport felszabadulás utáni történetét, azok tudják, hogy tíz esztendőn keresztül Dombos Ágoston és Fehérvári Alfréd az ETO játékosai voltak. De nemcsak egy csapatban játszottak, hanem a legjobb barátok is voltak. Dombos Ágoston a maga csendes, halk szavú, mosolygós kedvességével, Fehérvári a „jóga" győri tudora, a maga érdekes kiejtésével, derűs jókedvével úgy hozzátartoztak és tartoznak Győrhöz, mint a városháza tornya.

Most egymás ellen vezérlik fiaikat.

Hogyan?

— Jólesik, hogy Önöknek eszükbe jut, hogy Fehérvári Frédivel tíz évig egy csapatban játszottunk. Régen volt, de nagyon szép idő volt. Most az élet olyan feladatot állított elénk, hogy csapataink a bajnoki pontokért Győrött mérkőzzenek egymással. Őszintén mondhatom, hogy az elmúlt év őszén balszerencsés körülmények között szenvedtünk vereséget Szombathelyen. Ezt akkor el is mondtam a barátomnak. Azt sem rejtem véka alá, hogy most visszavágóra készülünk. Ez nemcsak az én véleményem, hanem a játékosaimé is. Akik emlékeznek erre a ta-

Folytatni akarjuk a jó szereplést

A Győri Dózsa Máza-Szászvárra utazik. Pálffy Antal, a csapat edzője így foglalta össze véleményét:

— Az NB II. nyugati csoportjában a Máza-Szászvár csapatának ellenünk adódik az utolsó lehetőség a bentmaradásra. Ez tehát meghatározza a küzdőmódját is a máza-szászvári csapatnak. Jó előre felkészültünk erre az eshetőségre. Köszönjük az elismerő kritikát, amelyet múlt vasárnapi játékunkért a Kisalföldtől kaptunk, Máza-Szászváron is minden tudásunkra szükség lesz, hogy eredményesen szerepeljünk. Bízom a fiúkban, akik az elmúlt vasárnap bebizonyították, hogy értenek a színes, ötletes és eredményes játékhoz.

— Tasnádi felépült-e?

— Tasnádi egy nagy rúgást kapott a lábára a múlt vasárnapi mérkőzés befejezése előtt néhány perccel. Az orvosi vizsgálat izomszövet-zúzódást állapított meg nála. A héten pihent, és csak pénteken mozgott könnyebben. Ennek ellenére remélem, hogy vasárnap rendelkezésemre állhat. Tullner változatlanul sérült. Domonkos pedig azért maradt ki, mert legutóbb Zalaegerszegen gyenge teljesítményt nyújtott. A Máza-Szászvárra utazó keret a következő: Halasi — Kóczián, Kovács, Halász, Tamás, Tasnádi, Hujber, Vorigin, Baumann, Domonkos, Gábor, Szaló, Vigh, Csidei.

Rangadó Mosonmagyaróváron

Mosonmagyaróvár két legrangosabb csapata, az NB III-as MOTIM és a MOFEM Hubertusz ma délután méri össze erejét a bajnoki pontokért. Mind a két csapat jó formában van, így küzdelmük minden bizonnyal jó labdarúgást hoz. A mérkőzés a timföldgyáriak szempontjából fontosabb: a csapatnak ugyanis feltétlenül pontot, de még inkább pontokat kell szereznie ahhoz, hogy ne maradjon le a bajnoki címért folyó versenyben. Ehhez meg is van minden esélye a csapatnak, mert a MOFEM múlt vasárnapi tatai súlyos veresége a csapat visszaesésére utal. Helyi rangadóról van azonban szó, így meglepetés is elképzelhető: pontosabban: az ilyen mérkőzéseken semmilyen eredmény sem meglepetés.

TIZENHAT évet betöltött lányokat szövőnek felvesz a Pamuttextilművek Jacquard Szövőgyára. A betanulási idő 12 hét. Jelentkezés és részletes felvilágosítás írásban a PTM Jacquard Szövőgyár munkaerő-gazdálkodási osztályán, Budapest, XIII., Szekszárdi u. 19—25. (x)

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik

Büki Évikét

utolsó útjára elkísérték, vagy együttérzésüket nyilvánították, ezúton mondunk köszönetet.

A gyászoló család

KÖZLEMÉNY

a Svéd Királyság külügyminiszterének magyarországi látogatásáról

Puja Frigyesnek, a Magyar Népköztársaság külügyminiszterének a meghívására *Sven Andersson*, a svéd királyság külügyminisztere 1975. október 30. és november 2. között hivatalos látogatást tett Magyarországon.

A svéd külügyminisztert fogadta *Lázár György* a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke és *Gáspár Sándor*, a Nagyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának helyettes elnöke, a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtitkára.

Sven Andersson és kísérete megismerkedett Budapest nevezetességeivel, és ellátogatott Debrecenbe.

A külügyminiszterek tárgyalásain megelégedéssel állapították meg, hogy a két ország kapcsolatai dinamikusan fejlődnek. Kiemelték az 1969-ben megkötött gazdasági, ipari és tudományos-műszaki együttműködési megállapodás révén elért jelentős eredményeket. Megállapították, hogy a két ország együttműködésének erősödése mind a Magyar Népköztársa-

A közel-keleti helyzetet illetően a miniszterek kifejezték reményüket, hogy az összes érdekelt fél megtalálja a teljes megoldást a Biztonsági Tanács határozatainak megfelelően, tiszteletben tartva a palesztinai arab nép törvényes jogait. Leszögezték, hogy megfelelő előkészületek után a genfi konferencia felújítása hozzájárulhat a térség problémáinak rendezéséhez.

Az indokínai helyzet áttekintése során a külügyminiszterek kifejezték sajnálkozásukat afelett, hogy a két Vietnam eddig nem foglalhatta el jogos helyét az Egyesült Nemzetek Szervezetében.

A miniszterek elítélték a chilei katonai junta jogtipró cselekedeteit, amelyekkel az alapvető emberi jogokat durván megsértik. Kifejezték szolidaritásukat az elnyomás áldozataival.

A miniszterek méltatták az Egyesült Nemzetek Szervezetének jelentőségét a nemzetközi béke és biztonság megőrzésében, és megállapították, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1975 NOV 2

Saltra

6 1021

adnóti mappa VIII
4+5 jan
adnóti [illegible]
[illegible] I"

Saltrathen

Soltra Elemér, grafikus 1-2

Radnóti-sorozatáról

1., Műmelléklet: 1
2. Műmelléklet: 2.

Soltra Elemér: rajzai

JELENKOR, Pécs, 1975. november XVIII/11.

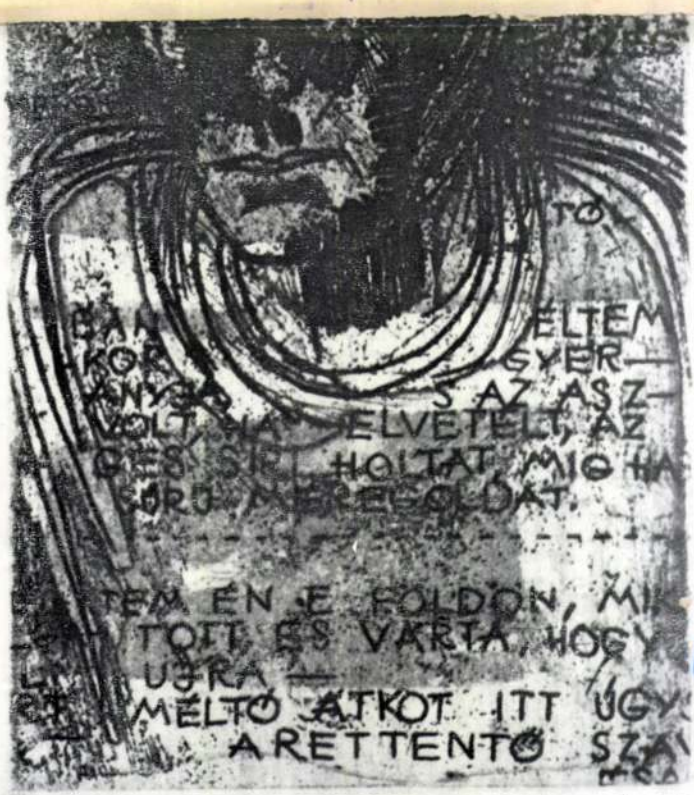

Jelenkor, Pécs, 1975. Radnóti mappa VI. november Soltra Elemér, 1974. nov.

Műmelléklet. 1. XVIII/11.

Soltra Elemér

2

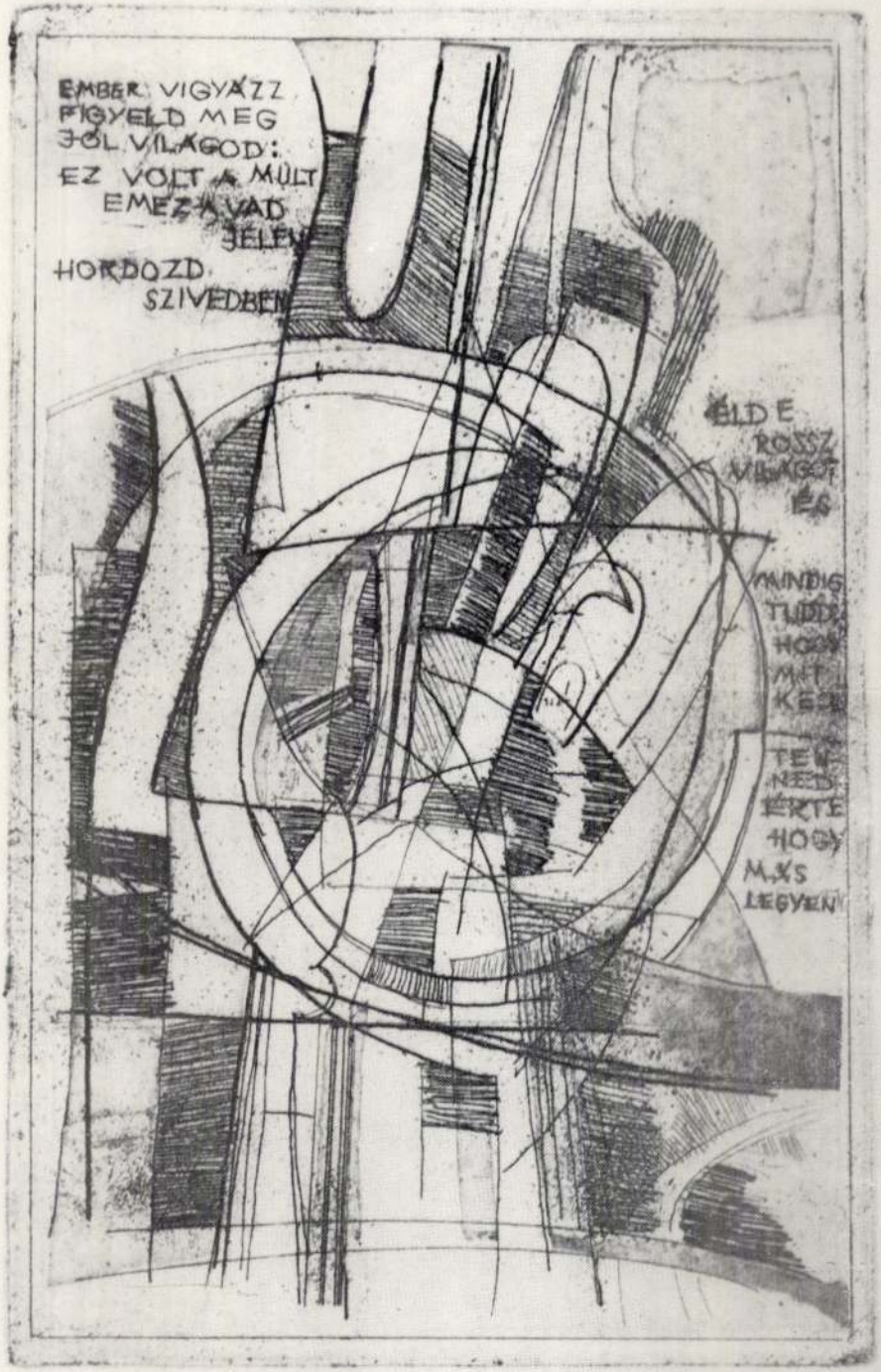

Jelenkor, Budnóti mappa XX
„Nem bírta hát" Pécs, 1975. november

Soltra Elemér
Műmelléklet 2.

X.VIII
11

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1962 JÚL 5

1021

Két pécsi festőművész, Soltra Elemér és Bizse János kapott megbízást az újmecsekaljai legénységszálláson elhelyezésre kerülő mozaikok elkészítésére. Soltra Elemér mozaikjai a kultúráltan pihenő, szórakozó ifjúságot ábrázolják. Bizse János pedig Pécs jellegzetes épületeit sorakoztatja fel szintén mozaikokból kirakva.

Már mindkét művet átvette a Budapestről kiszállt zsűri, csak a felszerelés van hátra, amit a Képzőművészeti Alap kivitelező vállalata fog elvégezni.

Képünkön Soltra Elemér az egyik mozaikot rakja ki.

Foto: Czakó

érkőzés

anya megye

re több támad
szerzési lehetős
55. percben Martin szerzett újabb
gólt a vendégeknek. A baranyai el
lentámadások a játékidő ebben a
részében egyszer voltak eredmé
nyesek, ekkor Köves II. talált a
hálóba.

A második félidőre a baranyai
csapat vezetői — gondolván a va
sárnapi tatai mérkőzésre — hat já
tékos cseréltek, és több tartalékot
szerepeltettek. Hullámzó játék ala
kult ki, enyhe somogyi fölénnyel,
melynek során Jezeri és Martin
szerzett újabb gólokat. A baranyai
csapat csak a félidő végefelé jött
fel és közvetlenül a befejezés előtt
Lutz szépített.

A találkozó barátságos jellege
megmutatkozott a játék színvona
lán, mely általában közepes szín
ten mozgott. A somogyi csapatból
Martin, Jezeri és Kovács III., illet
ve Udvarácz, Farkas és Freppán
III. játszottak az átlagnál jobban.

Miért nép

Az elmúlt vasárnap rendezték meg Pécsett a csertetői pályán a területi motocross-bajnokság második fordulóját. Azóta több olvasónktól kaptunk levelet, melyben érdeklődnek e sportág iránt. Az alábbiakban ismertetést közlünk a népszerű sportágról:

A motocross a motorsport

„legfiatalabb" versenyága,

népszerűsége azonban máris vetekszik a salakversenyekével, sőt, a

közben...

szerepelnek kézilabda-csapataink — Az ifjúsági Harkányban — Elmarad az úszóbajnokság?

Pataki és Kósa ezúttal klubtársaik ellen lép szorítóba, mint országos válogatottak. A két fiú keddtől ismét a tatai edzőtáborban tartózkodik, és az ifjúsági csapattal készül a román válogatott elleni találkozóra.

A vasárnapi mérkőzést a strandfürdő területén egy magasított szorítóban rendezik meg, így nagy számú fürdőző élvezheti a küzdelmeket, mindössze a belépődíj áránál 1 forinttal többet kell fizetni.

✲

Az atléták egyesületi bajnokságának negyedik fordulójára Pécsett kerül sor. A II. és a III. osztályú versenyzők vasárnap délelőtt 10.30 órai kezdettel találkoznak a PVSK-pályán. A férfiak bajnokságában, a vasárnapi forduló rendezői, a PVSK atlétái vezetnek. A nők versenyében Baja város és a Pécsi Sportiskola legjobbjai jeleskedtek eddig.

✲

Két NB II-es asztaliteniisz csapattal gazdagodott városunk sportéle-

Sok-sok munka vész így kárba, hiszen a nagyon lelkiismeretes és kemény téli alapozás után hatalmas törés állt be a felkészülési munkában, mert megkésve, csak pár hete tudtak a csapatok a nyitottmedencébe költözni, s a hamarosan hidegre forduló időjárás újra megnehezítette az edzéseket. Jellemző a körülményekre, hogy az edzők az idén, alig tudtak versenytávot úszatni időeredményre a fiatal úszókkal.

A víz hőmérséklete pillanatnyilag is 18 fok alá süllyedt, s így előreláthatólag a versenynaptárban most vasárnapra kijelölt városi bajnokságot is el kell halasztani.

Eseménydús na

Pécs válogatott

Soltra Elemér, grafikus

Radnóti - sorozatából

2 rajz ⊥

1.) Címoldal : 1

2.) Elülső - belső - borító : 2

Soltra Elemér : művei

JELENKOR, Pécs, 1975 5. november

XVIII / 11

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1975

A TARTALOMBÓL:

ARATÓ KÁROLY
KALÁSZ MÁRTON
PÁSKÁNDI GÉZA
TAKÁTS GYULA
VIDOR MIKLÓS
VERSEI

*

GÁLL ISTVÁN:
ÁPRILIS BOLONDJA

THIEKY ÁRPÁD
ELBESZÉLÉSE

TUSKÉS TIBOR:
BESENCE

*

CZIGÁNY GYÖRGY:
VÁLTOZATOK
AZ ÉLŐ HANGRA

CSUKA ZOLTÁN:
JUGOSZLÁVIAI KÖRKÉP

NEMES ISTVÁN ÉS
POMOGÁTS BÉLA
RADNÓTI TANULMÁNYA

SZAKOLCZAY LAJOS:
A SZABADKAI „ÉLETJEL"
KÖNYVSOROZATRÓL

11

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Sean O'Casey:

Londoni színésznő

Az íróasztal fölé hajló férfi fejét figyelte, aki időnként feltekintett és bólintott. Tudta, hogy nagyon vonzó új, jószabású kosztümjében. Érezte, hogy a férfi, mintha szemét odaszegezték volna, keresztbevetett lábát nézi. Hátradőlt a széken és jobb lábát a ballon átvetette. A férfi papírdarabot emelt fel az asztalról, de ez csak ürügy volt, hogy alaposabban szemügyre vehesse őt. Hirtelen kiegyenesedett, lecsúsztatta a lábát, mert eszébe jutott, hogy a fehérneműje nem éppen makulátlan. A kényszerű munkanélküliség miatt mosónőre már nem maradt pénze és egymásután hordta el holmiját, amíg az utolsó darab is viseltes lett. Van ugyan valami tiszta fehérneműje, de lusta kivasalni. Már egy hete napról-napra halogatja: hol nagyon fáradtnak érzi magát, hol pedig egyszerűen nincs kedve hozzá. Az állás utáni szaladgálás rengeteg idejét rabolja el — egyik ügynökségtől a másikhoz — és mire hazaér, már holtfáradt. Munkát keresett, sürgősen, mert ha nem — minden rosszul üt ki. A lakbért ki kell fizetnie. Nemsokára a kenyeres sem lesz annyira elnéző és fenyegetőzni kezd. Belefáradt a gondokba. Bármit csinált, egyetlen pillanatra sem tudott szabadulni a gondoktól. Csak észre ne vegyék rajta. Az igazgatókkal folytatott beszélgetések és próbaszereplések közben könnyednek kell tűnnie. S ma mintha minden tűrhetően sikerülne. Csak a kenyerest és a lakbért tudná felejteni. Három férfi előtt énekelt és táncolt: az egyik magas, sovány, a másik kettő pocakos pénzeszsák, akik léggömbre emlékeztették. Száz jelöltből ötvenet választottak ki. Azután újra énekelt és táncolt, s a húsz kiválasztott közé került. Ez már valamelyest reményre jogosító eredmény. A kenyeres hitelkönyve piros, élénkpiros fedőlapjára aranybetűkkel írták rá a nevét. Hat font tizennyolc schilling és nyolc penny — ez az egész tartozása. Nem is olyan sok. Mégis, több a tartozása: elfelejtette eheti adósságait: három shiling, öt shilling és hat penny. Kevesebb, mint tíz shilling. Tíz és tizennégy — összesen hét font négy shilling és kilenc penny. Nem, nem is olyan sok. Ha végre munkát kap, hamarosan kifizetheti összes adósságait. A tejest is és a lakbért is. A húsz kiválasztottból csak tizenhatot vesznek fel. Kár, hogy nem kell mind a húsz, akkor biztosan felvennék őt is. Végül is húsz nem olyan sok, néhány feleslegesen kiadott font nem tenné tönkre őket. Ezek a színigazgatók zsugori emberek, túl sokat akarnak a pénzükért. Vonzó arcot, szép lábakat, jó alakot, könnyű mozgást, kellemes hangot (előnyösebb, ha jó is), — élénkséget, szívósságot, türelmet és egyéniséget. Ó igen! Az egyéniség rendkívül fontos. Ez minden, amit kívánnak — nem is lenne az igazgató, akkor sem változna semmi. Hogy jutott ez most eszébe? Tényleg, összezavarodtak a gondolatai. Arra kell összpontosítania a figyelmét, ami most, itt történik. Rövidesen védekeznie kell s az is meglehet, hogy az igazgató erőszakoskodni kezd. Meg kell őriznie tisztánlátását. Jim ma nyolckor jön érte. Esznek valamit és utána táncolni mennek. Addig még sok elintéznivalója van: rendbehozni az estélyiruháját, vasalni.

Milyen kellemetlen, hogy az igazgató még mindig itt tartja. Úgy tesz, mintha papírjaival foglalkozna, s közben őt figyeli, a lábát nézi. Az utóbbi években száz meg száz női lábat láthatott, már megúnhatta volna. Valami más tűnhetett fel neki: egy mulatságos és szokatlan mozdulata, vagy a testmozgása, arcának, esetleg szemének a kifejezése...

Hogy zörög a papírjaival. Érezte, hogy az igazgató azt szeretné, ha hamarosan az ő testét simogathatná. Nem sír, előbb jól meg kell fontolni a dolgot. De ha a férfi támadna, mégsem csap botrányt. Védekezik, amíg biztos benne, hogy megéri a játék. Látta, hogy az igazgató súg valamit két társának és megértette, hogy róla beszélnek. Pontosan tudta, mit mondott. Talpraesett nő, ugye? Bájos is... ó igen, és viszonylag elég élénk. Vajon ráismer húsz közül? Felfigyelt rá és most itt ül szemben vele... A férfi zajosan forgatja a papírjait. Szerette volna, ha megmondja, mit akar és aztán elengedi. Készen, felöltözve akart Jimre várni, de ha még sokáig itt ül, nem lesz ideje elkészülni. — Úgy látszik, a férfinek mindegy, persze őt nem érdekli az egész. Már egy hónapja nem táncolt Jimmel, de lehet, hogy régebben, és ha az igazgató nem áll fel az asztal mellől, akkor ő sürgeti meg a dolgot.

Este, ha találkoznak, óvatosnak kell lennie, nehogy Jim túl messzire menjen. Ó istenem, mindenkivel óvatoskodnia kell: Jimmel, mert túl szegény, ezzel itt, mert túl gazdag. Óvatosnak Jimmel, mert az övé akar lenni, óvatosnak ezzel itt, mert nem akar az övé lenni. Furcsa világ... Jimet könnyebb otthagyni, mint ezt. Jim fiatal, szegény és várhat, de ez itt türelmetlen és gazdag s neki meg munkára van szüksége. Biztos volt benne, hogy ez az aranyozott disznó tulajdonképpen nem szereti és nem érti meg a lányokat. Csak azért hív nőket magához ebédre vagy vacsorára, hogy kitöltse az idejét, addig, amíg megkéri őket, hogy vetkőzzenek le. Jim is megteheti ezt, de a vacsora számára mindig vacsora, független attól, hogy mi történik azután. Jim szerelme tüzes és friss, ő pedig sohasem tetette magát, mindig odaadó volt, s ha félénk is, a szégyen árnyéka nélkül. Itt pedig szégyenli magát és fél. De az ember előbb vagy utóbb szembekerül az ilyesmivel. Kiegyezni és óvatosnak lenni...

Túl gyors kezdet volna... „Lássa be, kérem, nem lehet annyira megvárakoztatni az embert..." Kacsintanak és arra várnak, hogy a vállukra borulj... Persze, saját autóján jönne érte... Nem, köszönöm... Először adjon munkát... Kedden... sajnos, foglalt vagyok... „Akkor majd szerda este..." Jó, szerdán... viszontlátásra... Milyen jó itthagyni ezt a komor kínzókamrát és újra a friss levegőn járni, még ha az a Piccadilly is... Mi mindent kell elviselni heti négy fontért... És ezen a héten naponta késő éjszakáig próbálhat, ha nem engedi meg, hogy erőszakoskodjanak vele. Vagy okosabb, ha enged? Sokat elérhetne, ha nem lenne olyan szerény. És mégsem tehet úgy, mint a többi lány. — Egyáltalán nincs üzleti érzéke. De most mégis ügyes lesz, mindenkinek tanulnia kell és valamelyes gyakorlattal a dolgok rendbe jönnek. Csak a kezdet nehéz... Esetleg értésére adhatja, hogy a lakbért még nem fizette ki. Nem, ez nagyon durva lenne. Finomabban kell kezdenie. Úgy nézett rá a mellette most elhaladó férfi, mint aki biztos benne, hogy ő könnyen kapható... Még elgondolni is rossz; mennyi férfi foglalkozik azzal, hogy nők után szaladgál... Ha kap állást, ha nem, egy ideig feltétlenül távoltartja az igazgatót magától. Ha a nő könnyen belemegy a játékba, elveszti értékét a férfi szemében. Már sajnálta, hogy beleegyezett a szerdai találkozóba. Talán későbbre kellett volna halasztani. „Szerda, nem, sajnos egész héten foglalt vagyok. Minden este dolgom van." „Minden este?" „Minden este, tisztelt uram, ez a helyzet. Lehet, hogy a jövő héten szabad leszek, valamelyik nap hívjon fel s majd meglátjuk." Így kellett volna tenni, de ő habozott, dadogott és beleegyezett a szerdába. Miért nem viselkedik úgy, mint a többiek? Valami hiányzik belőle... Csendes, megszokott vendéglő, ahova néha el-eljárnak. Rágondolni is mennyire kellemes. Nyugodt hely, ahol meghitten eltölthetik az időt. Olyan bárba járjon az ember, ahol jól érzi magát, ha nem, inkább maradjon otthon. Nem hívja fel az állás miatt — ami még nincs meg — ezt az elégtételt nem adja meg a férfinak, bár valószínűleg nagyon számít rá. Ha az igazgató tényleg el akar valamit érni, úgy az jóval többjébe fog kerülni, mint heti négy fontba. Csak a biztos fellépést kell megtanulnia. Szerda még messze van, és ma este még sokat táncolhat Jimmel.

Milyen mulatságos, hogy Londonban alig akad hely, ahol ne lennének fák. Kellemes a zöldbe öltözött London és a Leicester square sem olyan ünnepélyes és hideg, mint a többi tér. Vajon épített... Vajon gy, hi- ha lá- ...velűre bárhol ráismerne, tölgyet is felismeri, már csak azért is, mert gyermekkorában egyszer azt olvasta, hogy ...lombjai között bujkál valaki. Az a vörös fa nagyon szép, bár ezt a talajt nem szeretheti. De hiszen nem a fákra kell gondolnia... Ahogy egy kis pénze lesz, legelőször melltartót vásárol. A régit már elhordta, piszkos is, és az alakját rontja. Kár, hogy nem kérhet Jimtől egyet, a zsebkendők helyett. Vagy talán az igazgatótól kellene kérnie? Még elképzelni is szörnyű. Persze azonnal megvenné, de látni is szeretné rajta. Jimnek is tetszene. Férfiaknak nagyon kevés elég ahhoz, hogy beképzeljék legyenek. Lesz melltartója vagy nem lesz — ez itt a kérdés! Furcsa lenne, ha a Piccadillyn méh zümmögne. A méh repül és zümmög, hogy melltartót vásároljon... — Neki nem méh, hanem olyan autóbusz kell, amely zümmögve hazaviszi. Ha nem akar egy fél órát várni, igyekezni kell. Szaladni, lökdösődni a munkából hazasiető tömegben... De már itt is a következő... Nagy a tolongás, de sikerült. Felmegy a tetőre, ahol kellemesen fúj a szél. A kövér alak furcsán megnézte. — ő gyorsan arrébbhúzódott. Ne üssenek le a lábamról, kérem, milyen jó, hogy a tolongó emberek nagy része nem ismeri egymást.

Este — tánc közben Jimmel — vérében érzi majd, a dob és szakszofon ritmusának lüktetését, elfelejti gondjait, félelmét, nyugtalanul csapongó gondolatait. Már most maga előtt látja a vidám fények ragyogását és érzi Jim erős, izmos karjának szorítását. És a párok csendesen forognak, közelebb hajolnak egymáshoz, forognak, forognak, forognak... — Milyen gyorsan megy az autóbusz... Csodálatos, ugye Jim?... Erősebben ölelj, erősebben ölelj, erősebben ölelj...

Végre megérkezett. A kulcs megint a táska fenekére csúszott, még egy szem tet is kihozna a sodrából. Már nincs is sok ideje. Gyorsan elő a vasalót, hol a vasaló?... Milyen kombinét vegyen fel? A moárét, a zöldet vagy talán a halvány krémszínűt? Fekete tüllszoknyához zöld megy a legjobban... Tánc közben ez a szín harmonikusan összeolvad. Egész este táncolnak majd, bekapnak egy szendvicset és felhajtanak egy pohár bort... Alig maradt már ideje, mindjárt itt lesz Jim, nevető arccal, készen a tánc örömére és fáradtságára... Csengetnek. A postás... távirat... válasz nem szükséges... Bement a szobájába, és mégegyszer elolvasta, lassan feszült figyelemmel... „Néhány napra megérkezett anyám és apám. Ma este nem találkozhatunk. Majd szerdán. Üdvözlet, Jim..." Vad dühével a sarokba vágta a vasalót és hang nélkül, remegő ajakkal tépni, cibálni kezdte a zöld kombinét.

Hírek a kulturális életből

A Pécsi Nemzeti Színház éhány napos budapesti vendéjátékról tárgyal. A tervek erint a „Balett est 1964", a Don Carlos" és az „Éjjeli enedékhely" című darabot mutatják be a fővárosi özönségnek.

*

A Magyar Építőművészek övetségében Budapesten, nuár 3-án megnyílt az Épi- ipari és Közlekedési Műsza- Egyetem diplomadíjasaik kiállítása. A kiállítás jaár 10-ig lesz nyitva.

*

A Mecseki Fotoklub a szí- s fényképezés elősegítése érkében két havonként „szí- s estet" rendez, ahol a szí- papírkép és dia-eljárások kapcsolatban előadásokat tanak. Az előadásokon bárrésztvehet.

A Pécsi Nemzeti Színház újra megkezdi az éjszakai előadásokat. Az első szombat éjszakai bemutatóra két hónap múlva kerül sor.

Az olajra

1964 JAN 5.

1021

Felszabadultan festeni...

Soltra Elemér műtermében

Kiléptem a műterem ajtaján, s a lépcsőházban összetalálkoztam egy öregasszonynyal, aki tejeskannával és kosarakkal indult a szomszédos vegyeskereskedésbe. Kiváncsian rámnézett, s látszott az arcán, hogy nagyon szeretné tudni, mit kerestem „festőművészéknél?" Ha az emberi érintkezés délicsebb lenne talán meg is kérdezné, hogy: *„Aztán milyennek találta őket?"* S amíg beszélnék bólogatna: *„Ugye... Na látja"* — s minden valószínűség szerit elégedetlenül folytatná útját a fűszerüzlet felé.

No, de tételezzük fel, hogy a tejeskannás öregasszony mégis feltette az indiszkrét kérdést a lépcsőházban... Mit válaszolnék?

Néhány pillanatig zavartan állnék, s gondolkoznék, hogy mi is az a momentum, mely leginkább jellemzi *Soltra Elemér* festőművészt? Elmondhatnám esetleg, hogy a fáradhatatlan alkotók közé tartozik, a napi penzumot, művészi munkát mindig elvégzi... Elmondhatnám, hogy két órakor feküdt le, mert az éjszaka szebbik felét átdolgozta... Elmondhatnám, hogy éppen elkezdett két különös képet: Az egyiken piros fal előtt szerelmes pár és egy fa áll, a másikon két lány van, és semmit mást nem csinálnak, csak élnek... De azt hiszem mindezeknél jellemzőbb rá különös embersége...

Reggel, amikor rátörtünk la kásában, éppen borotválkozott, így mi tévedésből a gyerekszobába nyitottunk. Két kisfia a karácsonyi játékok dzsungelében ténykedett, így módunk volt körülnézni. A gyerekszoba falán fekete tábla függ, gyerekrajzokkal... A tábla alatt összetört kréták a kölykök számára valóságos paradicsom. Azt hiszem ez jellemzi leginkább *Soltra Elemért*... A pedagógus művész, igaz emberi magatartása. Színes krétákat ad a gyerekek kezébe, s azok úgy tanulnak meg rajzolni és fedezik fel a világ szépségét, hogy jóformán észre sem veszik.

A műteremben megismertük *Soltra Elemér* művészi életútjának legújabb állomásait. Az olajkompozició most is uralkodik. Kész és félbemaradt képeket tett a festőállványra és magyarázott:

— Az emberi élet szépségét keresem, mert biztos, hogy szép körülöttünk a világ, csak mindenkinek fel kell ezt a szépséget fedezni... Mindenki megtalálhatja a boldogságot, de nehéz ezt szavakkal kifejezni, festeni könnyebb...

Egy félig átdolgozott kompoziciót állított elénk:

— Anya a gyermekével. Szinekben erőteljesebben akarom összefogni, valahogyan úgy, hogy a figurákon és körülöttük meleg színvilág alakuljon ki. S itt egy másik kép. Néhány asszony hajlong, dolgozik. Konvencionális téma. Sokan azt mondják, hogy nem érdemes dolgoznunk, mert már mindent megfestettek előttünk. Ez persze nem igaz. A konvencionális témákat úgy kell megfesteni, hogy azok ne legyenek konvencionálisak. A jelenségekhez mai, korszerű nézőpontból kell közelednünk. — Nézzétek ezt a másikat! Az a cime, hogy „Szüret", itt a szinekben már él a kép... Koczog Ákos kritikája gondolkodtatott el... Azt íra rólam, hogy miért nem tudok felszabadultan festeni, teli torokkal kiáltani, amikor a lehetőségeim adottak? Igaza van Koczog Ákosnak... Ősszel sokat jártam a megyében, s hagytam, hogy a táj hangulata uralkodjon rajtam. Ezek a feljegyzések itt — mondta s egyik mappából több tucat képet vett elő — *kirándulásaim alkalmával készültek. Igazi vitaminkúra volt. Erőteljes őszi napsütés, ragyogó mezők és hegyek. Itt az eredmény: színélmények néhány konkrétummal.*

A képek szépek, korszerűek. A konkrét táj még a képek hangulatában is felismerhetően él.

Soltra Elemér mindig vonzódott a monumentalitáshoz, így nem is csodálkoztam, hogy a falra függesztett hatalmas kartonon embernagyságú figurát látok.

— Talán újabb mozaik terv készül?

— Nem... Néha felteszek egy kartont és jól kirajzolom magamat... Ez olyan, mint amikor az ember beül az autóba, és semmi mást nem akar csak menni, rohanni... Ilyenkor nem figyeli a tájat, a hegyeket és a mezőket, csak a sebesség felszabadító hangulatára figyel. Ez egyébként [illegible] Ovidiust olvastam előtte... Amikor Ovidius a tengerparton búcsúzik a szerelmes Nausicaától, nagyon megragadott. Ez a rajz a tengerparton várakozó Nausicaá alakját idézi...

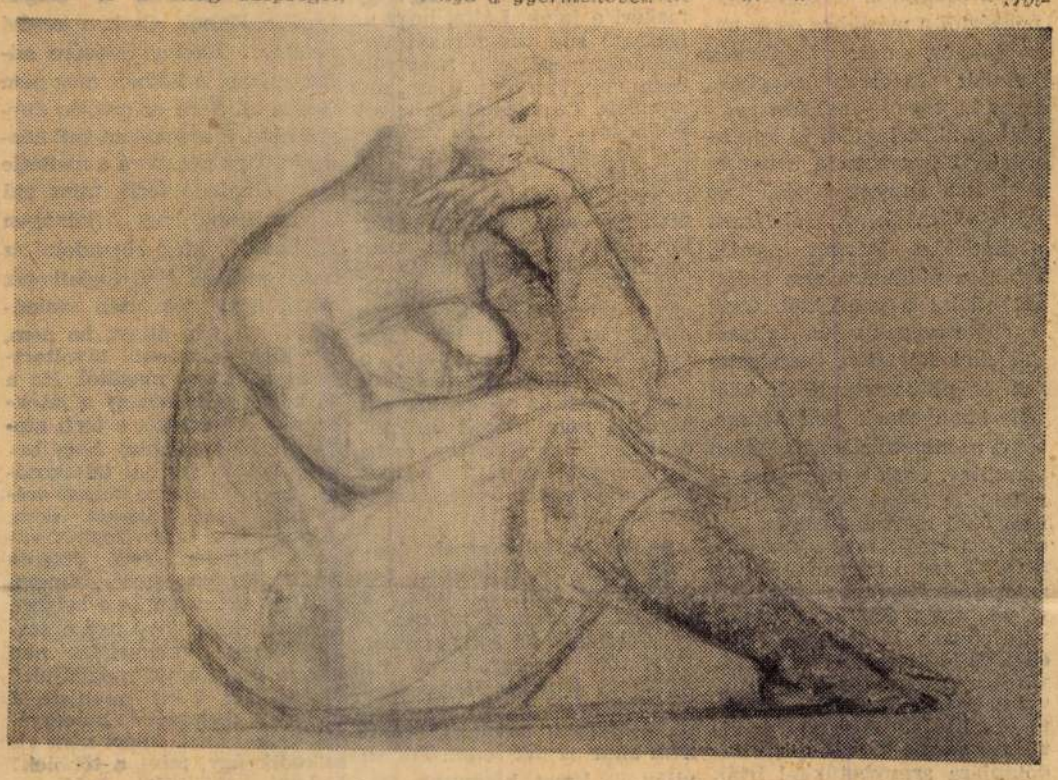

Nausicaá

Soltra Elemér művészete tágasabb, levegősebb lett. Több a finom áttűnés, a könnyűség és felszabadultság. Különösen színvilága gazdagodott, s talán a vonalkultúrája is légiesebb, szebb lett.

A művésztől búcsúzóul el kell még mondanunk, hogy kiállításokra készül, *pécsi* és *budapesti* bemutatkozásra, mivel a közelmúltban a *Képzőművész Szövetség* néhány *Pécsett* élő művészt is meghívott egy átfogó fővárosi kiállításra.

Bertha Bulcsu

Soltra Elemér rajza

A modern festészet atyja

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Solta Elemér !

JELENKOR

1964

4.

1021

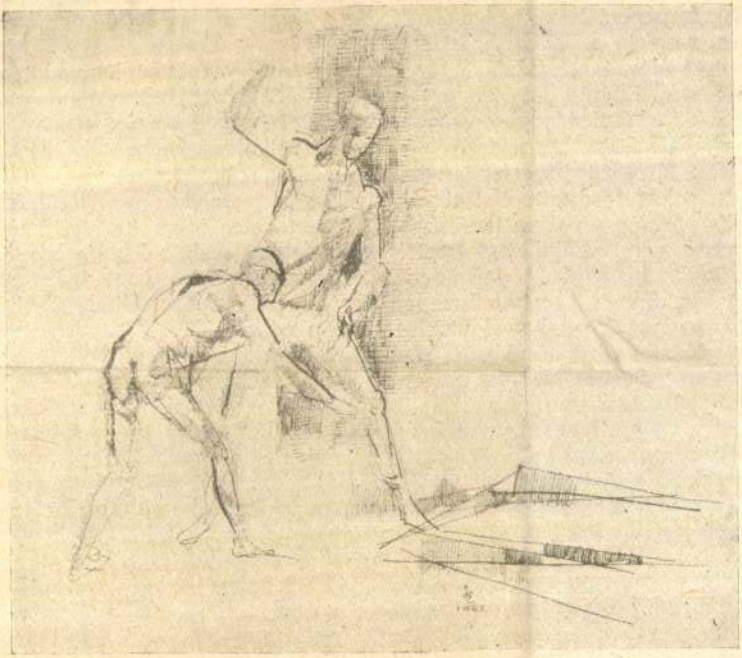

SOLTA ELEMÉR rajza

fordulót s egy örök emberi problémát.

A fiatal író 1914 nyarán Párizsba utazc
szetszerűen vonzotta az újjal kísérletező eu
csak keveset ismerhetett meg Anatole Fran
kitört a világháború, és Kuncz Aladárral s n
kel őt is a „Fekete kolostor"-ba zárták. Ak
megtörte a háború és a fogság. Négy év es
szenvedések forrásává lett. De Kuncz Aladá
élete végén: megírta a *Fekete kolostort.*

Németh Andor a szabadulás után évek
majd Budapesten. Eleinte bécsi emigráns lapokba dolgozott; riadtan és utálattal nézte, ami az ellenforradalmi Magyarországon történik. Írásait – köztük néhány szép verset és izgalmas kritikát – szétszórta, nagyobb vállalkozásba nem kezdett. Amikor a 20-as évek közepén hazatért, irodalmi segédmunkák kötötték le, útikönyveket szerkesztett, sokat fordított, életrajz-regényeket írt – olykor rendkívül igényesen, sok aktuális párhuzammal és tanulsággal –, s rengeteg ismeretterjesztő cikket. De mindezt sem ő, nem barátai nem érezték méltó folytatásnak, a kezdés betetőzésének. Most már hiába kutatjuk: a noirmoutier-i fogság törte meg, vagy hiányzott belőle a nagyobb szándék, a nagyobb kompozíciók lehetősége? Szemlélődő, szelíd természete, akaratgyengesége talán eleve ilyen sorsra ítélte?

Pedig sokat dolgozott ezekben az években. S kritikái, könyvei mellett ezeknek az éveknek munkásságából megmaradt az is, hogy ösztönző volt: művek életrehívója, művészek tudatosítója, aki élőszóval, tanáccsal, vitákban talán még többet tett az irodalomért, mint bírálataival, tanulmányaival. Komlós Aladár találóan írja: „Jó volt vele beszélgetni, magáévá tette és váratlan szempontokkal gazdagította partnere problémáját, ösztönző volt és termékenyítő." A világirodalom közvetítésével, eredeti gondolataival, szerény makacsságával hatott azokra, akiknek korai felfedezője volt. És biztos ízléssel talált rá a legnagyobb tehetségekre. Barátnak s kéziratok olvasójának épp oly kitűnő volt, mint kritikusnak.

Nagyritkán egy-egy verssel is jelentkezett – Babits Mihály szerepelteti is az *Új Anthologiá*ban, holott egyetlen verskötete sem jelent meg –, s kortársai, akkori barátai mind tudták, hogy szépirodalmi tervek foglalkoztatták. A tervekből kevés valósult meg: az *Egy foglalt páholy története*, majd a franciaországi emigráció éveiben a *József Attila*. Az elsőben – regényes formában – Karinthy Frigyesről és köréről

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Soltra Elemér
JELENKOR
1966 SZEP

1021

SOLTRA ELEMÉR rajza

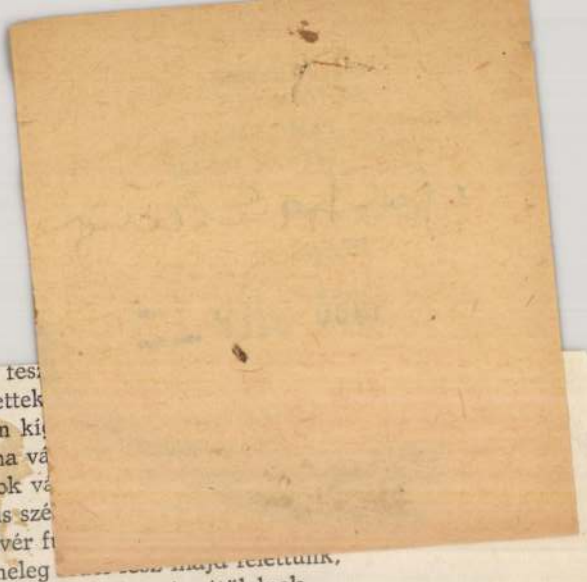

langyos tes
Körülvettek
Laokoon ki
ó, jaj, ha vá
tíz hurok vá
S magas szé
ahogy vér f
hogy meleg
hogy asszonykarok még átölelnek . . .
S barakkok körül zirregtek drótok:
rabbá tett szenek áramütése,
ráhullott a menekvő ember,
mint hideg rongy béna végtelenben.
Testvéreim, feszítsünk drótot
egymásig minden kontinensen,
hogy bennünk, mi szabad, lélegezzen,
a kitárult lélek daloljon!

HAJNALIG

Ki tudja, hol a bolygó,
amelynek éjjelében
úgy fut gyöngy-párás fény,
ahogy itt felkél holdunk? . . .
Mit éltem, mit, ha eddig meg se láttam?
Hogy tündöklik most
létem alkonyában!

•

Kémények, tévé-antennák, tetők . . .
Beszívom az éji levegőt,
mint serdülőben, kárpáti fenyők
alatt, végtelen előtt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

— **TIT Bartók Klubjában** ma, november 6-án délelőtt 11 órakor nyílik meg Bizse Jánosné Soltra Elemér grafikai kiállítása. Dr. Boros József, Pécs város Tanácsa vb népművelési csoportjának vezetője mond megnyitó beszédet. A kiállítás november 20-ig lesz nyitva.

pártbizottság első titkár
Szentirányi József, a megy
pártbizottság osztályvezetőj
A Munka Érdemrend ezü
fokozatát kapta: *Valkai Jó*
zsef, a megyei pártbizottsá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

Soltra Elemér

1967 NOV 26.

1024

— **Festményeket vásárol a Városi Tanács.** A Városi Tanács művelődésügyi osztályának vezetői megtekintették az utóbbi képkiállításokat és kiválasztották azokat a festményeket, amelyeket megvásárolnak majd. A tanács Soltra Elemér, Bizse János és Gádor Emil egy-egy festményét vásárolja meg összesen ötezer forint értékben.

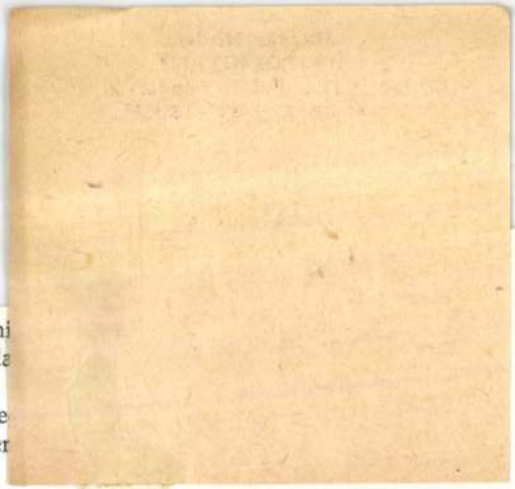

mely belesímul mi
de alatta változatl
a félelem.
Nem változom me
undorodom minde
mimikritől
és minden kaméleontól.
Se bőröm színe se emberségem
nem változik
ha célpontja vagyok is így
a ragadozók mohóságának.

*

Nem vagyok kiváltságos.
Én vagyok az
kire vonatkoznak a törvények
kinek csak akkor kerül hús
az asztalára
mikor mindenkinek.
Sorsom szigorú
de tiszta tekintetű
szemébe nézve
senkit sem irigylek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1967 NOV

1021 Soltra Elemér

minden

Félek, iszonyatosan félek.

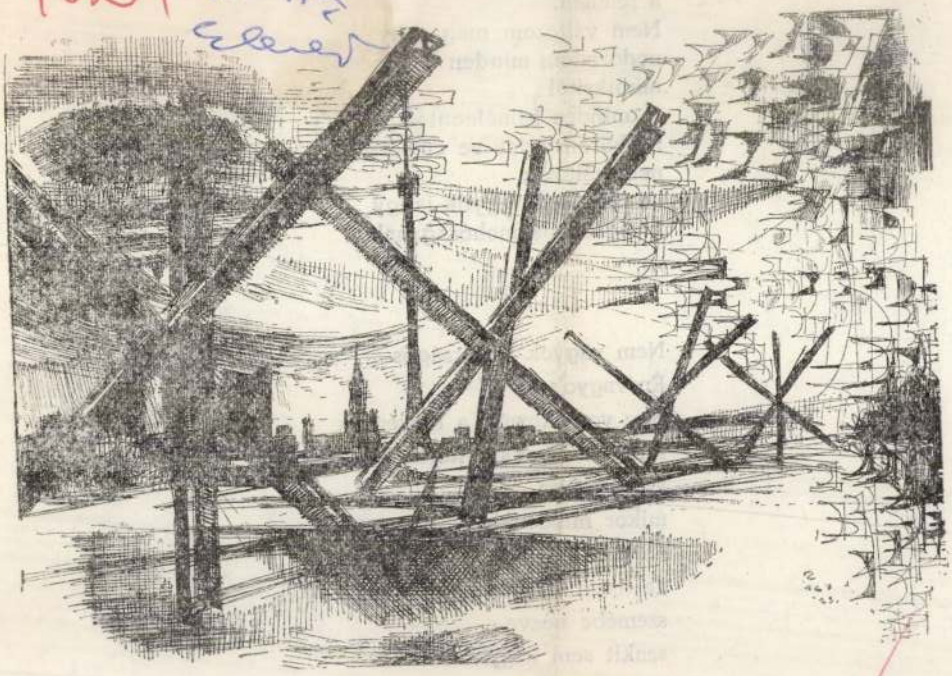

SOLTRA ELEMÉR rajza

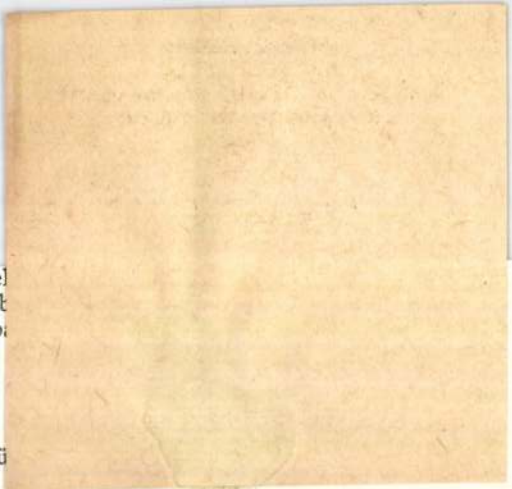

...tesz eleget – tel...
...Társaság bányaművei már a múlt évt...
cselekményével az 1939. évi II. t.-c. 203. §-ába...
os megtorlásnak teszi ki magát.

Pécs, 1940. október 16.

hadiü...

Ezek az okmányok – mint ahogyan más dokumentumok és a munkások visszaemlékezései – mutatják, milyen módon küzdött hatalmának megtartásáért az uralkodó osztály. Irtotta saját népét itthon, az országon belül, miközben más népek ellen háborút viselt. Törvényszerű volt ezért pusztulása, ami bekövetkezett 1945. április én.

Néhány elkeseredett kísérletet tettek még végső bukásuk előtt. Ezek közé tartott, hogy lepaktáltak a történelem legsötétebb bandájával: a nyilaskeresztes párttal.

EGY TÁBORBAN A NYILASOKKAL

„Szigorúan bizalmas" jelzésű jegyzőkönyv fekszik előttem, amely felvétetett „az 1944. november 6-án 16 órakor Pécsett Szabolcs Rezső m. kir. b. ü. főtan., big. úr nöklete alatt tartott üzemi megbeszélésről."

Szó szerint közreadom.

„Jelen voltak: Czibulka Vilmos közp. felügyelő, Stubna Győző, Szontagh Ferenc, . Sillay Vilmos, Fényes Pál főfelügyelő, dr. Gulyás Ferenc és Borbiró Vilmos felgyelő urak.

1. Bv. érintkezésbe lépett dr. Gulyás felügyelő útján Molnár Sándor megyevetővel arra vonatkozólag, hogy általában a nyilaskeresztes párthoz tartozó bányamunkás vezetőknek milyen hatáskörük van, amire az alábbi felvilágosítást kapta:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 NOV - 7

JELENKOR

1021 Soltra Elemér

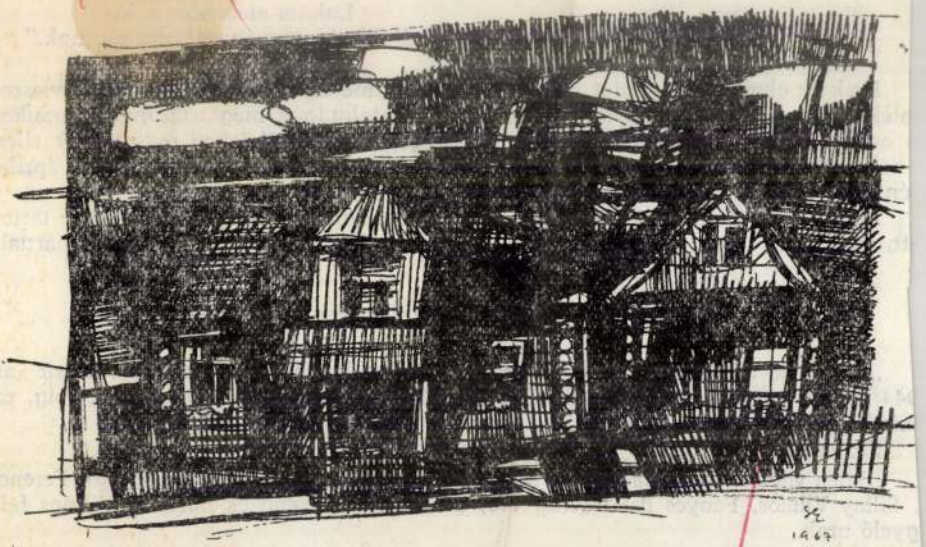

SOLTRA ELEMÉR rajza

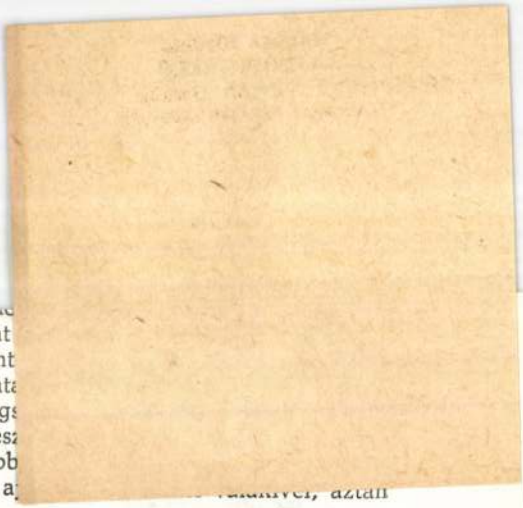

gek, ügyetlenkedtem a készülődésben, de mindent
Ő persze később is jön haza, de ugyanolyan pont
volt egy-két órám, sétáltam, vagy söröztem a baráta
san beszerelték a telefont, és az fél háromkor megs
kellett lennem. Otthon is voltam mindig. Néha esz
nok az én feleségem? Történt egyszer, hogy zsebb
kulcsát. Estefelé csengetnek, az asszony kimegy a
visszajön.

– Téged keresnek, valami kulcsért.
– Hívd be.
– Ugyan miért? Vidd ki a kulcsot neki.
– Nem a lépcsőházban lakunk, hallod-e.

Kivittem a kulcsot, de ezt nem felejtettem el sokáig, lógott közöttünk a levegőben. Akkor jutott eszembe, hogy sem a házmestert, sem a szomszédokat nem engedi be soha, csak az ajtóban tárgyal velük. A saját rokonait is csak a konyhába viszi, hokedlira ülteti. Mintha egy kicsit beképzelt lenne az én feleségem. Ami igaz, igaz, nem nagyon tűrt maga körül embereket. Nem is válogatta a jókat és rosszakat, mert csak kétfélét ismert. Önmagát és másokat. Akkor kezdett egy olyan buta rögeszmém támadni, hogy én csak egy jókarban tartott bútordarab vagyok, aki amellett hogy mindig kéznél van, még pénzt is keres. Azt hiszem abban az évben még két lényeges dolog történt nálunk. Ő egy újabb iskolába kezdett járni és bombaként a meglepetés, gyerekünk lesz. Annyi év után végre gyerek. Nagyon örültünk neki, de rögtön gonddá is vált, mert egy kicsit sok volt iskola és gyerek egy asszonynak. Azért megoldottuk. Hamar megtanultam a gyerekkel bánni, és ő nyugodtan tanulhatott a másik szobában. A televízióról kicsit nehéz volt lemondanom, mert nagyon szerettem, de neki tanulni kellett és zavarta volna a műsor. A gyerekkel nagyon jól el voltam és rászok-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

JELENKOR
1967 NOV

poront, meg egy szá[illegible]

Aztán felállt, és egy üveg konyakot vett [illegible]
mert csak ezt bírja a gyomra.

1021

SOLTRA ELEMÉR rajza

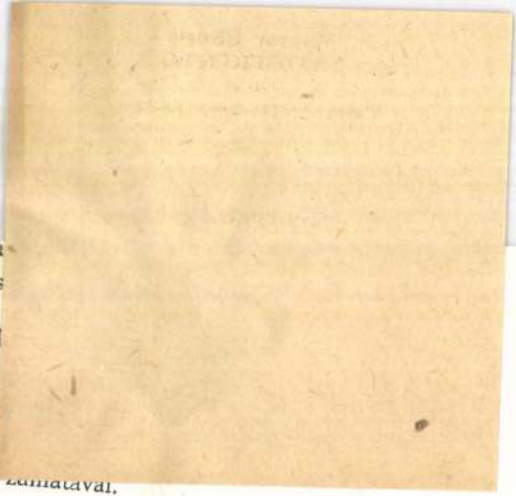

Tejed forrásgára hajad a
Derekad villamosságára s

Én folyton körbe járok a
unalom se kínoz, ha gond
ha bennem lakozol, naran
ha újra felém fordul harm
egy tarka gyümölcsös erdő

Így nyersz, Delila, megint –
hiányod, mint a köles, e földben kicsirázott,
szárba szökött, egy szemből érlel százat,
százból tízezret, abból egymilliót,
őrleni nehéz kőnek nemzetségekre valót.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 NOV

JELENKOR

1012 Soltra Elemér

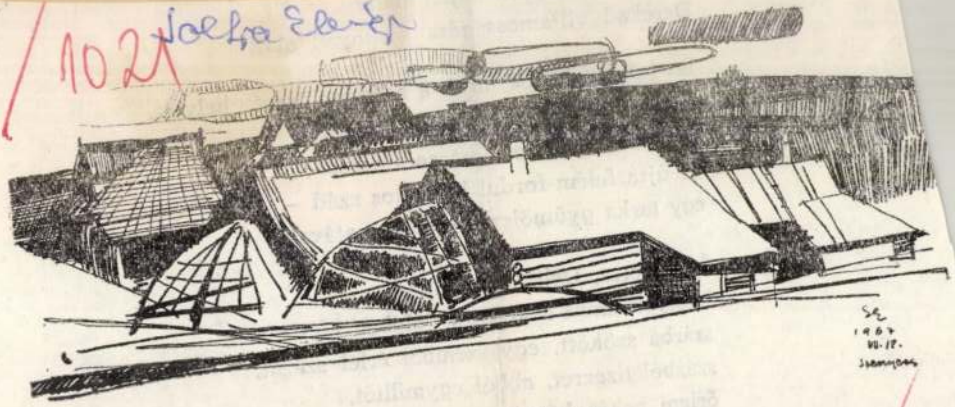

SOLTRA ELEMÉR *rajza*

1012

– Hasonlítok erre az emberre? – kérde

Nem hasonlít, de ő az, negyvennyolc é
a moszkvai nemzetközi vörösparancsnoki isk
közé. Hátrafésült dróthaja fehér, ritka is, s
és újra mosolyt parancsol az arcára, mintha

– Ligetit aljasul meggyilkolták Kolcsa
zászlóalj parancsnokom volt. Csak sebesülte

A harag még most is keserű és lankada
előbb öregesen, dagályosan, majd zuhatagszerűen, szinte látni a lelkét, ahogy egy-
másra zúdulnak benne az emlékek, az egyik porrá örlődve az időben, a másik értel-
met kap, fényeket, s értelmet kapnak a tárgyak, a mozdulatok: az ágy fölött a falon
a Lenin-portrék, a fekete noteszben az ákom-bákomos címek, a szekrény oldalán
lógó kopott műbőr kabát, amelyet esténként már elvisz magával munkába, mert hi-
degek az éjszakák, és értelmet kapnak az élet régi pillanatai: 1915 február 21. haj
nala, amikor fogságba esett Sztaniszlónál, a cári csapatok védhetetlen bekerítő moz-
dulata, az öreg tatárok, akik behajtották őket a legközelebbi faluba, este szalmát
hoztak, majd kenyeret, teát, cukrot és szalonnát osztottak. Halicsnál vagonba rakták
őket, negyvenet egy kocsiba. Lembergnél az éjszakát a „fesztungban" töltötték, majd
Kijevbe, onnan Szibériába szállították őket. Egy hónap múltán érkeztek meg Stre-
tinszkbe. A tábor barakjaiból ki lehetett látni az Irtiszre, s a mögötte magasodó szik-
lás, bronz színű hegyekre, ahol már Mongólia volt. Nyáron a táborparancsnok végig-
járta a barakokat: ki akar dolgozni, főleg paraszti munkát, mert a férfiak nagy része
odaveszett a háborúban.

– Omszk, Csita, Berezovka, így mentünk – mondja kissé révetegen, s az ujjain
számolgatja a nagy vargabetűket. – A következő nyáron megint Omszkban voltam.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

JELENKOR
1967 NOV

1021

[illegible] ügye a világnak
szótlanul felöltözködöm

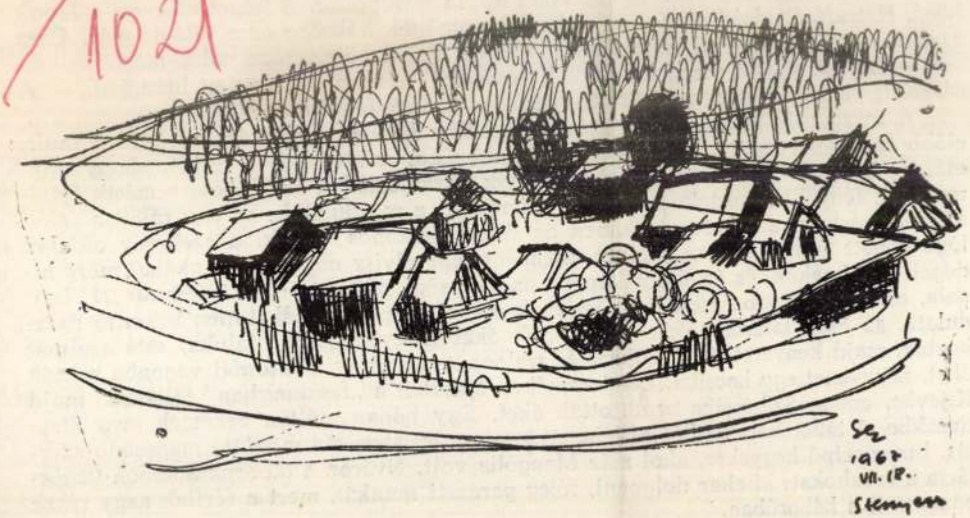

SOLTRA ELEMÉR rajza

NOVEMBERBEN rendezték meg Pécsett
legkiválóbb művészi alkotás díját a *Békéscsab*
jobb együttes díját pedig a *Pécsi Bóbita* kapta
napoknak a *Poznani Marcinek Bábszínház* ven

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1967 — 12.

NOVEMBER 6-ÁN nyílt meg Pécsett Bizse János és Soltra Elemér grafikai kiállítása. A két művész 1967 nyarán a Szovjet Képzőművész Szövetség vendégeként tanulmányúton járt a Szovjetunióban. Kiállított rajzaikból – melyek az utazás élményéhez kapcsolódnak – novemberi számunkban mutattunk be olvasóinknak.

Soltra Elemér

vízkutatók három év óta eredmé-

a Mali Köztársaság népe kormánya országuk felen kedéséért folytat, s úgy g doljuk, látogatásunk tov mélyíti kapcsolatunkat.

Solti Gizella

A szőnyegszövő és a keramikus

Kettős kiállítás a Fényes Adolf teremben

A Fényes Adolf-teremben *Vilt Tibor* ma délután nyitja meg két fiatal iparművész, *Solti Gizella* és *Erdődi István* kiállítását. *Solti* a szőnyegszövés művésze. Mestere a kiváló *Ferenczy Noémi* volt, akinek megkapóan bensőséges gobelinstílusát ritka érzékkel tudta egyénivé formálni. Ebben bizonyára része van annak is, hogy Solti — ellentétben kollégáival, akik *Ferenczy Noémi* stílusával együtt annak tematikáját is — gyakran szolgai módon — átvették — a városi élet, főként a munka ábrázolására hasznosítja a kapott ösztönzéseket. Szegednek készült, kilencfigurás falkárpitjának *(Építés)* geometrikus kompozíciója például teljesen elüt a mester lágy vonalú ábrázolásmódjától, s karcsú arányú alakjainak a monumentalitása is minden ízében mai, modern. Munkája jó bizonyíték arra is, hogy a városi ipari témáktól nem idegen a poétikus színvilág, ha foltjait a tárgyhoz illően fel tudja fokozni a művész.

Erdődi Istvánt nem kell bemutatnunk: fenyőfás szignójú agyagtárgyai országszerte a legkedveltebbek közé tartozik. S ez annál örvendetesebb, mert eredeti és magas színvonalú kerámiaművészetet alakított ki, amelynek népszerűsége jó szolgálatot tesz a közízlés nevelésének. Eredetileg szobrásznak készült — *Vedres Márk* volt a mestere —, s amikor rálelt az igazi műfajára, magával hozta plasztikai formaérzékét, amely kiválóan szolgálja képzeletgazdagságát, megóvja a szélsőségektől, s jó támpontot nyújt merészen modern kísérleteihez. A mindig újat, mást akaró, nyughatatlan művészek közül való; egy-egy gondolatát soká érleli, számos szín és árnyalatokban eltérő formai variációt teremtve alaposan kiaknázza a bennük rejlő lehetőségeket. Edényeinek alakja az antik vázáktól a végletesen egyszerű vonalú edényformákig terjed: felületüket olyan változatos színárnyalatú és repesztésű mázakkal vonja be, amire *Gorkán* kívül nemigen találunk példát a magyar kerámiaművészetben.

E. H., 1962 XII. 7.

Soltra
Elemér

2

Dunántúli Napló 1967 XII. 24

— Az én fészkem! — visította, míg a férj harcias repülőmutatványokat végzett a levegőben.

A gólyák odanéztek, s az egyik megvakarta a csőre tövét, mintha azt mondta volna:

— Jó, jó, de minek ezért kiabálni? — Aztán elfordultak.

A vércseasszony ezek után betelepedett a fészekbe, ami — valljuk be — sürgős volt... A férj pedig odaült föléje, egy aggal feljebb, és szemét villogtatta.

— Itt vagyok, ne félj...

A gólyák oda sem néztek, de amikor elrepültek, a férj utánuk loholt, s amikor visszajöttek, jött utánuk, mint a zsandár. De a fészekben ekkor már egy szeplős tojás lapult.

Másnap a gólyák is tatarozni kezdték a fészküket, és pár nap múlva gólyáné is elhelyezkedett, de szemén látszott, hogy életbevágóan fontos ügyben tényked ik. Ugyanakkor a vércseasszony már a harmadik tojással va-

Aztán megszokták a közös lakást. Megszokták, és meg sem látták egymást. Csak amikor a tojások kikeltek, volt még egy kis izgalom, de mivel nem hívták meg egymást komának, ez is elmúlt minden baj nélkül. Egy darabig még őrizgették a fiatalokat, aztán erre sem volt semmi szükség.

A kis vércsék *kiültek a fészek peremére, a kisgólyák pedig csak arra fordították fejüket, és nézték egymást. Azután rám néztek, mert felmásztam hozzájuk; nagyon kíváncsi voltam rájuk és életükre. A vércsefiak ijedten kotródtak a fészek bölcsőjébe, a gólyácskák pedig meglapultak, és úgy pislogtak rám, mintha azt mondták volna:*

— Huh, de csúnya nagy állat!

Megsimogattam őket, és éreztem, hogy lüktet ijedt kis szívük.

Egyébként nagy békesség volt a tájon.

Szénaillat, csend és béke.

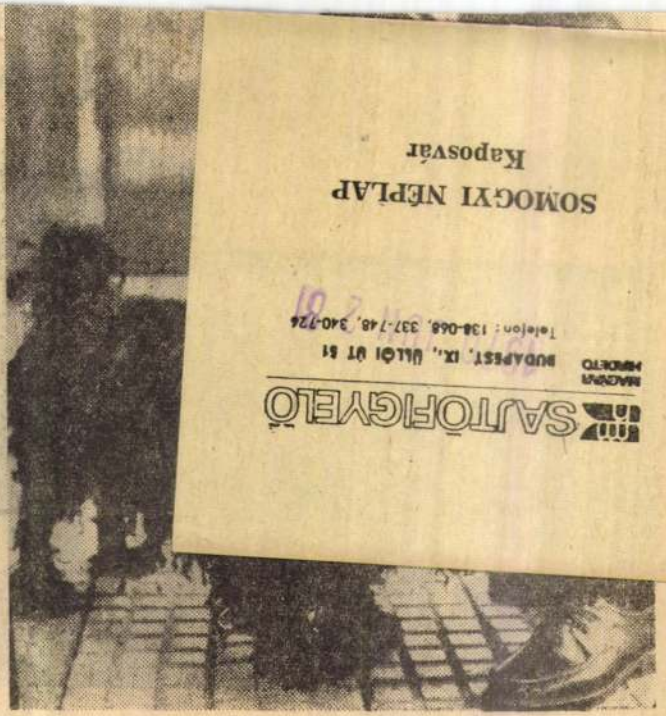

Bogáncs és gazdája.

1924

ÜNNEP

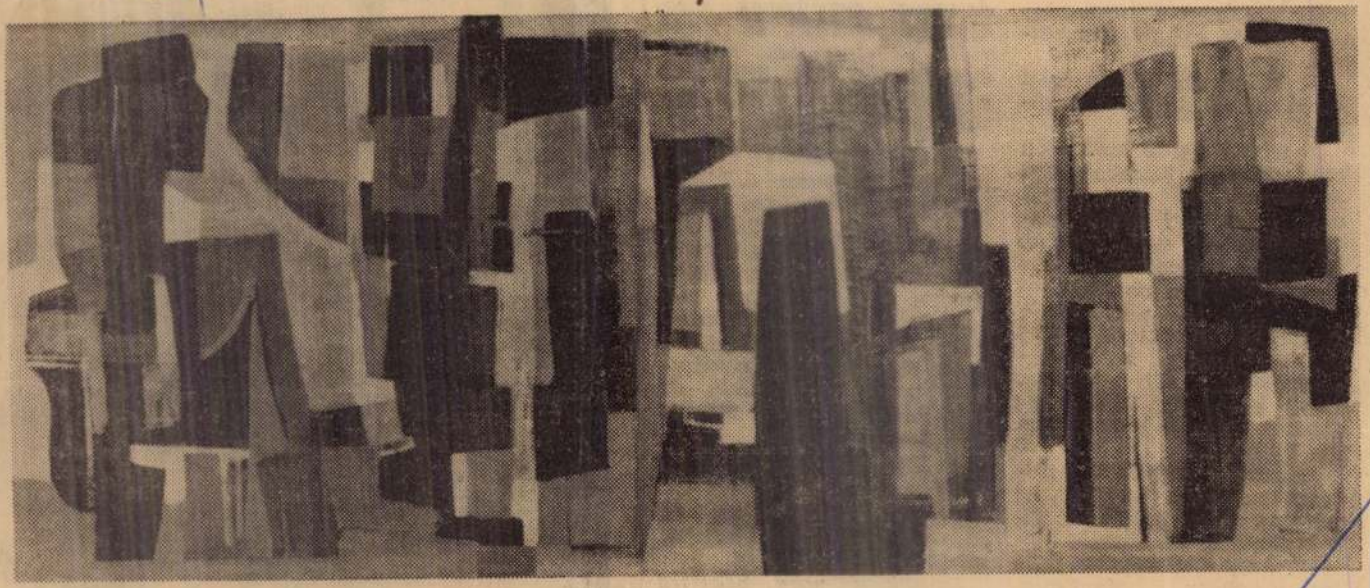

Soltra Elemér festménye.

(A Rippl-Rónai Múzeum időszaki tárlatának anyagából.)

Soltra Elemér

betegtársaimnak, azt hittem, örülni fognak neki. De nem értették meg, nem tudtak mit kezdeni vele. Ha lerajzoltam ugyanazt a modellt, vagy elmagyaráztam, akkor már értették. Csinálni kellene valamit, hogy érthetővé tegyük a divatot, mint ahogyan a gyerekeknek is nagyobb betűkkel szedik a könyvet.

– Ez után a kitörés után mint poeta doctustól megkérdezném, hogyan jutott eszébe annak idején, hogy divattervező legyen?

– Úgy, mint minden száz lányból nyolcvannak. Mielőtt elkezdtem, persze, csak a szépségeit láttam ennek. Később jöttem rá, hogy a problémái szépek.

– Hol tanult, ki volt a mestere?

– Az Iparművészeti Főiskolán tanultam. Gadányi Jenő volt az alakrajztanárunk. Fura módszerrel tanított bennünket, elsősorban a lényeglátásra. Voltunk vagy ötvenen az óráin. Gadányi úgy ment el a hátam mögött, mintha levegő volnék. Másfél év után az egyik rajzomban látott már valamit „megmozdulni", s attól fogva korrigált nekem. Másfél évig ugyan bántott, hogy a mester felém se néz, de most már tudom, hogy erre a tizennyolc hónapi kínlódásra nekem volt szükségem.

Volt egy tantárgyunk, a Tárgyformálás esztétikája. Kállai Ernő volt az előadója. A diapozitív vetítéseknél véletlenszerű egymásutánban jött egy quattrocento festmény és egy káposzta keresztmetszete. Kállai Ernőtől is azt tanultam, amit Gadányitól, hogy meglássam a lényeget.

A művészettörténetnek Hevesy Iván volt a professzora. Hatalmas anyagismeretet éreztünk az előadásai mögött, és a szakma iránti szenvedélyes szeretete vonzott bennünket.

– Mind a hárman már klasszikusok. Erre nem gondoltam, hogy művészettörténeti adatanyagot kapok magától.

Fraul János: Szóra bírt műtermel
Bp. 1975 Magvető

SOLTÉSZ NAGY ANNA

(Soltész Nagy Anna divattervező. 1954 óta szabad iparművész, csak szerződés köti az Iparművészeti Stúdióhoz. 1960-ban kiállítása volt a Fényes Adolf Teremben. Hat éve ő vezeti a Népszabadság divatrovatát. Ne csodálkozzék azonban az olvasó, ha ebben az interjúban kevés szó lesz a divatról. Soltész Nagy Anna olyan művész, akire nagyon illik a „Humorban nem ismerek tréfát" tétele; nem kérdeztem meg tőle, hogy mi lesz az őszi divat, de ha megkérdeztem volna, talán választ sem kaptam volna rá. Így hát a divatról magáról keveset hallhattam, de kárpótolt, hogy a divattervezésről, mondhatnám, a divat lélektanáról, problémáiról sokkal fontosabb dolgokat jegyezhettem fel.)

– Bosszant, hogy félreértik ezt a szakmát, és nem veszik komolyan. A helyére kellene tenni a divattervezést is – mert még sohasem volt helye. Elvégre a ruhatervező is annyit tanul, mint mások a főiskolákon és az egyetemeken. Ezért is meg kell szenvedni, ezért is harcolni kell.

Olyan még ma a magyar divattervezők feladata, mint a színészeké volt az ekhós szekér korában. Ezért szeretek TIT-előadásokat tartani a divatról; a külvárosokban és vidéken, közvetlen és kötetlen beszélgetés formájában. És nagyon örültem, amikor láttam, hogy a hallgatóim megértik, amit mondtam. Ezért is írom olyan szívesen a divattanácsadásokat az újságban.

Nem tudnak az emberek divatlapot olvasni. Balázs Béla mondott olyasmit, hogy meg kell tanulni filmet nézni. Igen – Mostanában kórházban voltam, aztán Kakasszéken, fürdőn. Utánam küldték a Vogue-ot, az Elle-t. Odaadtam ezeket a divatlapokat a

– Látom, hogy divatban nem ismer tréfát.

– Ezt csak szenvedélyesen lehet csinálni. Én valahogy szenvedélyes és tudatos divattervező vagyok. Az, hogy „tudatos", nagyképűen hangzik, de azért tanulok én állandóan. Néha kislányoktól levelet kapok, azt írják nekem, hogy lehetnének divattervezők? Aztán nem hiszik el, hogy ez nem könnyű munka, csak szép. Jó érzés tudnunk, hogy önbizalmat adtunk. Tudja maga, milyen öröm egy új ruha?

– Miért van az, hogy magán sosem láttam különlegesen elegáns, feltűnő toalettet? Még a kiállítás megnyitóján sem. Nekünk, a laikusoknak – megvallom – más az elképzelésünk a divattervezőnőről.

– Engem nem fog látni páváskodni. Ha én azt állítom, hogy kinek-kinek az egyénisége szerint kell öltözködnie, akkor én miért hazudjam? Miért utánozzam én Diort vagy Chanelt vagy más divatdiktátort? Én nem akarok diktálni, csak tanácsot adni a nőknek, akik kevés pénzzel, kevés idővel csinosak akarnak lenni. Nekem, magamnak is ez a problémám az öltözködésemben.

(1966)

– És végül szeretnék beszélni arról a mesteremről, aki a divattervezést adta elő: László Sáráról. Emlékszem a szavaira, ma is betartom, amit mondott: „Nézz szét, fiam, hogy kinek tervezel, mire és mit." Sára is gondolkozni tanított.

– Azt hiszem, túlzottan elfogulatlan a következő kérdésem: Miért olyan szépek a maga rajzai? Minek a „grand art"-szerű megjelenítés? Nem volna elég, ha a varrónőnek annyi támpontot adna mindössze, hogy a ruha végül jó legyen és szép?

– Csak folytatom a főiskolai emlékeimet. Mindjárt meglátja, miért. Az ötvenes években egy képzeletbeli, vaskos munkás- vagy parasztasszonyra kellett terveznünk. Pedig vannak törvények a divatrajzban is. Egy kicsit mindig idealizálni kell. Külföldön is, nálunk is terveznek már időseknek, kövéreknek. De a rajzot előnyösen kell mégis előadni. Amikor közlök egy ruhatervet rajzon vagy modellen, manökenen, fotóban, akkor agitálnom is kell a szép öltözködésre. (A tervezésnél viszont már nem szabad hazudni.) Engem a munkám grafikai része is érdekel. És a grafikának olyan területe, amely határos a divattal. Divatlap, divat jellegű újsághirdetés rajza, prospektustervezés. A Nők Enciklopédiája két vaskos kötetében Az öltözködés című fejezetet írtam, rajzoltam. Mert ha komolyan fogjuk fel a divatot, kell hogy meg is tudjuk magyarázni. Írni is kell tudni. A franciák a divatlapokban mindig szövegesen is megindokolnak mindent, amit vizuálisan közzéteszneк. Meg kell indokolnunk mindent, hogy az olvasó maga is el tudja dönteni, hogy neki mi áll jól!

– Gyakorlatban?

– A magyar konfekció már van olyan jó, hogy csak az lehet a hiba, ha valaki nem tudja viselni, amit vásárolt. Egy kis önkritikával lehet jól, helyesen vásárolni, lehet jól viselni a ruhát.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

1969 NOV 11

Soltész Albert

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

DREZDÁTÓL TUZSERIG. Legutóbb az NDK-ban, Drezdában rendezett magyar művészeti kiállítási anyagot dr. Telepy Katalin, a Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa. Ezt követően Tuzséron a felújított műemlékkastélyban tartott tárlatvezetést Soltész Albert idei hatodik önálló tárlatán, mely november 15-ig tart nyitva.

Soltra Elemér

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

JUL 13

Soltra Elemér rajzai a Bartók Klubban

1021

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Bartók-klubjában ma délután 5 órakor nyílik Soltra Elemér festőművész kiállítása. A huszonkét grafikai munkából rendezett tárlat elé B. Pilaszanovich Irén művészettörténész mond bevezetőt, majd ifj. Jandó Jenő zeneakadémiai növendék Bartók: Román táncok és Allegro barbaro című műveit adja elő zongorán.

A kiállítást szeptember 9-ig lehet megtekinteni.

◆

tezhetik ki a [illegible]
mérnökök, melyik lisztből milyen keveréssel, mennyi kelés és sütés után lesz könnyű, ropogós és jóízű a pécsi kenyér.

A tervezők jól ismerik már a kenyérgyárakkal szembeni előítéleteket, ez a válaszuk rá: a pécsi üzem lesz az ország legtökéletesebben automatizált kenyérgyára. A tervezésnél azt tartják szem előtt, hogy az ember tévedhet, de az em-

Soltra Elemér

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Soltra Elemér festőművész rajzkiállítását B. Pilaszanovich Irén nyitotta meg.

Szokolai felv.

Megnyílt Soltra Elemér kiállítása

Tegnap délután 5 órakor a TIT Bartók Klubjában nagyszámú közönség jött össze Soltra Elemér kiállításának megnyitására. Bevezetőben ifj. Jandó Jenő zongorajátékát élvezhette a közönség, majd Pilaszanovich Irén művészettörténész mondott tartalmas megnyitó beszédet. Ebben a rajzról, mint az ember ősi kifejezőeszközéről beszélt, a rajzról, amely a valóság megismerésének mélyebb lehetőségét rejti. Hangsúlyozta, hogy Soltra Elemérnek ez a kiállítása, amely grafikákból áll — beleértve néhány merészen nagyméretű alkotást —, újabb oldaláról ismerteti művészét, s meggyőz az alkotó őszinte, a valóság törvényeit kereső útjának eredményes voltáról.

A Munkai
tájékoztatása
csaknem 1
igényjogosult
háromnegyed
igénybe a fi
badságra ép
dozási segél
a dolgozó sz
nyújtott lehe
szerűségére

A segélyrendszer első időszakának pozitív tapasztalatai lehetővé tették, hogy ez év januárjában a kormány a gyermekgondozási segélyezés idejét a korábbi két és fél évről további fél évvel, vagyis a gyermek 3 éves koráig felemelhette, s a dolgozó nők néhány újabb csoportjára kiterjeszthette a jogosultságot. Ennek alapján az eddigieken túlmenően — ha egyéb feltételek is adottak — igénybe vehetik a segélyt a legalább napi hat órában foglalkoztatott nők, az iskolai tanulmányaikat befejező, de 12 hónapi munkaviszonnyal még nem rendelkező anyák, valamint a határozott időre szerződéssel alkalmazott szülő nők is.

A rendeletmódosítás a már előző évben is gyermekgondozási szabadságon lévő nőkre is kiterjed. Ezért — ha gyermekük 3 éves koráig igénybe kívánják venni a segélyt — munkahelyüktől kérni kell annak fél évvel való meghosszabbítását. A gyermekgondozási szabadságon lévő nők egy részének figyelmét az erre vonatkozó rendelkezések elkerülték, és igényüket eddig még nem minden esetben jelentették be. Ezért célszerű, ha az illetékes munkahely megkérdezi a szabadságon lévő anyát, hogy meddig kívánja igénybe venni a segélyt.

Ugyancsak jelentkezhetnek gyermekgondozási segély iránti igényükkel azok az anyák, akiket napi 6 órában nany hónap múlva elérik harmadik életévüket és ezzel megkezdődik az első három éves periódus befejezésének időszaka. Ezek az anyák fokozatosan térnek vissza a munkába, ami az esetek többségében a gyermek óvodai elhelyezésének igényét is jelenti. A folyamatos visszatérést elősegíti a Művelődésügyi Minisztérium rendelkezése, amelynek értelmében a gyermekgondozási szabadságát befejező anya gyermekét egész éven át fel lehet venni az óvodába.

Automa

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Soltra Elemér

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1021

1969. november 23.

SOLTRA ELEMÉR: ANYASÁG

1969.

Török János 13 éve dolgozik a Porcelángyárban. Négyszer nyerte el figuráival „Az év legszebb terméke" díjat. Két nagyobb megbízásos munkát készített eddig, a komlói általános iskola frízét és a 400 ágyas klinika ebédlőjének díszítését. A főiskolán Gádor István és Borsos Miklós tanították, onnan egyenesen a Porcelángyárba került, s több-kevesebb buktató és bukdácsolás után már önálló tervező, munkiállításokon is lehet lá de természetesen méginkaz üzletekben. Eozinfigu — például a Napimádót va a Hárfást — kedveli is a l zönség, noha nem ama binyos „hagyományos" megdásban készültek.

A gondok eleinte épp ilyesmiből adódtak.

— Magam is csináltam gíccset — mondja megnye őszinteséggel Török János. *A csellós figura, talán lá is. A festés után egyenes rémes. Tíz százalékos gic*

Mert a giccs bonyolult d log, Török János szerint a lényege, hogy „rossz ha gulatot áraszt".

— Kezdetben sok mindei nel próbálkoztam, aztán úg három-négy éven át eozi ban dolgoztam. Most felte szándékom, hogy megpróbl lom a porcelánt. Nehéz úg úgy tűnik, világszerte kátyú ban van ez a műfaj, nyugo ton nagyjából megmaradt a hagyományos, kissé szir pos megoldások mellett, n pedig, noha a Porcelángyá nak ez fontos hagyomány közé tartozik, szintén al műveljük. A jó porcelánhe vezető út azért is nehé mert a kereskedelem elei festéssel kéri, ezt keresik emberek. Mármost a mázfe letti festésnek nincs szerve kapcsolata a szoborral, vag bármi más porcelántárggya tehát nem jó. A mázalatt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 OKT 22

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

Soltra Elemér 1021

Közös kiállítás külföldön

Ülést tartott a képzőművészek dél-dunántúli szervezete

A Magyar Képzőművészek Szövetségének dél-dunántúli területi szervezete hétfőn ülést tartott Pécsen a Nevelők Házában. A szervezethez tartozó megyék titkárainak *Soltra Elemér* területi titkár tartott beszámolót. A múlt év értékelésénél kiemelte a Kaposváron megtartott tanácselnöki értekezlet jelentőségét. Az itt elhatározott jubileumi közös kiállítás gondolata azonban »vakvágányra« futott, s csak megyei kiállításokat rendeznek. A dél-dunántúli képzőművészek együttes kiállítása azonban valószínűleg létrejön Zágrábban, illetve Zentán a területi szervezet ugyanis kiállítást cserél a vajdasági képzőművészeti szövetséggel.

Szó volt a tanácskozáson arról is, hogy a jövőben ne képzőművészek zsürizzék a kiállítások anyagát, hanem hívjanak meg művészettörténészeket, közéleti személyiségeket az elfogulatlanság biztosítására. A nagyobb kiállítások zsürizésére még külföldi szakembereket is be lehet vonni.

Még egy érdekes témája volt a dél-dunántúli képzőművészek hétfői tanácskozásának: megvitatták a tv-múzeum létesítésének körülményeit.

(9

RD

GY

lommal
édesa ... József
hídőr (Balatonlelle, Iskola u. 6.)
korában hosszú szenvedés után
t. Temetése a balatonlellei teme-
okt. 24-én (pénteken) du. 3. óra-
sz. A gyászoló család. (89134)

* * *

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

n mondunk köszönetet mindazok-
kik szeretett férjem, édesapánk
János temetésén részt vettek és
unkat enyhíteni igyekeztek. A
ó család. (89103)

Balatonb
ela u. 5
öl villate

Négyláng
tűzhely
ütt, 2
cseh s
nping k
. Kapo
jánich u.
4. ajtó.
délután 3-

léképületekkel, gyü-
mölcsössel eladó. Cse-
ri-hegy 58. (Buleca).

itor: sarok-
2 fotel, egy
ét is nyitha-
k eladó. Ka-
arx köz I.
emelet 1-es
klődni 5 óra
(121)

Világhírű
k, ötszáz kü-
fajta. Tuli-
ák, negyven
újdonság.
ök! Gyönyö-
k. Kérje díj-
zines, ismer-
y árjegyzé-
zállítás pos-
kai dísznö-
zet, Buda-
Nepköztár-
8. (9276)

díszfák,
, fenyők,
. évelő nö-
lőnyös vá-
agy postai,
egrendelése.
Károly ker-
Balaton-
efon: 114.

Marcali központjában a Dózsa u 17. számú ház két beköltözhető lakással 400 n-öl telken eladó. (9100)

Kaposváron a Nyugat-Ivánfa utca 26 számú kétszobás ház eladó. Ára 60 000 Ft. Megtekinthető szombaton és vasárnap. (1145)

Cseh hálószobabútor eladó. Nagyatad, Aradi u. 3. ép. IV./2. Érdeklődni este 6 után. (9111)

Somogyszobon, Jókai u. 32. szám alatt 300 n-öl telek nagyon olcsón eladó. (9112)

Réti széna eladó. Szenna, református lelkészlak. (89065)

Olajkályha 7 hónapi garanciával, egy Kalor kályha eladó. Érdeklődni: Kántás, Kaposvár, Erdősor u. 91. sz. (89083)

1969 AUG 1 1

1021

Soltra Elemér

...ali napló

SOLTRA ELEMÉR RAJZAI

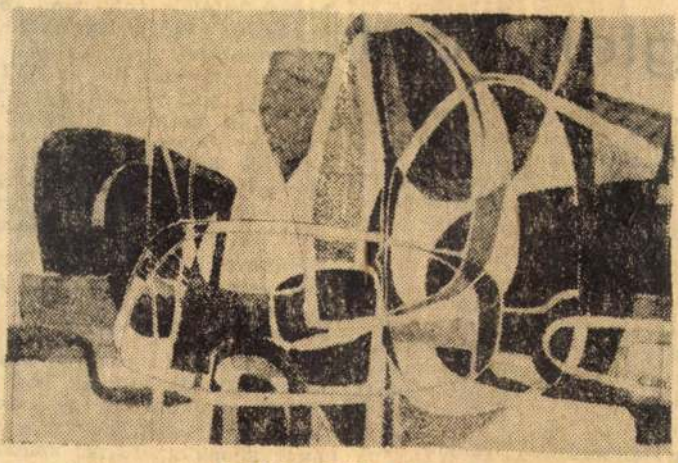

Sziklák játéka VI.

A rajzolás napjainkban új reneszánszát éli. A művészi rajz mindig több volt mint gesztus. Művészeinknek újra és újra szembe kell nézni azzal a gyakorlott igazsággal, hogy a rajz nemcsak játék, nemcsak megelőző mozzanata más műfajoknak, hanem a megismerés, a behatolás eszköze az emberi szem számára a kifürkészhető végtelenbe. Ez az elmerülést követelő részvét és az önfeledt emberi kíváncsiság, a gyakorló művész alkotó erejének biztosítéka. A művész teremtő jelenléte az alkotásokon a legőszintébb, kiegyensúlyozott vallomás az érzés és értelem kapcsolatáról.

Soltra Elemér rajzai ugyanerről tanúskodnak az elmúlt héten megnyílt pécsi kiállításon. Azok a jelek, amelyeket elénk tett — közönség elé —, olyan szinten közvetítenek impulzusokat a világból, amelyben feltétlenül fel kell fedezni az egyéniség megújhodni képes erejét. Az a jó ebben a kiállított anyagban, hogy egyszerre jelennek meg előttünk a módszeres művészi kutatás és alkotás szervesen egymásra épülő mozzanatai. A fantázia megfürdetését a valóságban, az elrugaszkodás biztonsága követi és méri. Nagyon jó az is, hogy egy új oldaláról ismerjük meg a művészt. Talán csak néhány lapmérete az, amely néha felidézi a korábbi, az állandó *jellegű monumentális igényű* alkotót. A művész ellenben ezeken a rajzokon, többségében képes nagy felületet tartalommal kitölteni. A monumentalitás nem baj, sőt erénye lehet képeknek, de itt a visszafogott szándék, egy tartózkodó energiával való, de alaposabb gazdálkodás elkerüli a korábbi külsődleges, néha modoros erőteljességet. Nem a kontúr vastagsága, vagy a síkok olykor önkényesnek látszó tördelése tesz egy képet szerkezetibbé, hanem az ilyen megfontolt tudósmunka. Az érzés szenvedélyessége inkább áthajlik a rajzokon az intimitásba. Hisz ki ne, ha nem a művész érezne rá érzékenyen a sziklák szemet gyönyörködtető játékában, hosszú évezredek alakító erejére. Vagy a Balaton igézően elbájoló atmoszférájában, a víz és fény törvényeire.

Soltra Elemér bő készséggel rajzol, ahogyan a vonal ereje, vagy foltszerű megjelenése, a világos és sötét felületek nagyvonalú modellálása megkívánja. A gazdag fakturák harmonikus összhangba kerülnek a legjobb lapokon a természet ismeretével. A külső gesztust, a bölcs csendesség és szervezettség ereje váltja fel. És van átütő hangjuk ezeknek a rajzoknak! Teljesen egyenrangúak a művész legjobb festményeivel. A belső kifejezés intenzitása csak nőhet, ha a művész ezen az úton halad továbbra is. S csak ez az az út, az önmaga számára felfedezett és megtalált út lehet alapja a művész további fejlődésének, a munkák erkölcsi értékének, a kortársakhoz igazodó, vagy divatos *formai bravúrok ismétlése* helyett.

Soltra Elemér ezeken a rajzokon a nagyközönség előtt vállalta saját útját, a rajzolás mindannyiunkat lenyűgöző mesterségét.

B. Pilaszanovich Irén

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

gt

pernyő
pakodott előre a másodpere
nyögött valami álmosító mu-
a kissé félrehúzott függöny
Időnként elmosódott hangok,
pcsőház felől. Az emeleteken
tették a falakat. Lefekvéshez

állt a szoba közepén, és egy-
nem is figyelt semmire, csak
élvezte az idegeiben borzoló-
yeket, az érkező apró zajok
álóing langy érintése nyomán

gy álldogálni. Ilyenkor úgy
kátor, amely mindent felfog,
akarná, odasereglenének kö-
k, egy intésére énekelni kez-
t is szerette. A pizsamával
tette, amikor férjhez ment —
önben is, a hálóing asszonyi

ondároskodott, és rögtön fel-
ek ürügyén olyanokat mon-
k is elpirultak volna. De nem
őt se Rozálkának keresztel-
'sendes Márta. Csak hát egy-
cicafarokba fonta, mint kis-
gpukkadt a nevetéstől, és ki-
a a tanyai iskola első osztá-
név.

örömpölt. Rozálka ezt is úgy
csak egy rezzenésnyit elmó-
rt valamit, hát hogyne vert

ven szerepelt a matrikulában,
mulatságos neve egy komoly
iletes neve. Félelmetesen tud-
élyesen érdekli a politika. A
ak ki, és mindenféle cikkeket
or benn, az üzemben mond-
ed írását, Rozálka szerény ar-
szke, és olyankor megengedi,
lig csak ő találta ki, hogy ba-
nevét, amit Rozálka ragasztott

Variációk a vízről

- udva
tájuk a
i abbó
kébe,
assa a
UPI?
pi, ha n
elvét a
Jupi! — János ezen úgy meg
nevetnie kell, ha megrökönyöd
óta is ez maradt, a barátai elő
az a Jupiter rövidítése, mert
villámos főistén az Olümposzo

Dünnyögött a muzsika. Rozá
zott rekamiéra, úgy, ahogy az
a müezzin kiáltására. Arcát b
nahuzatba.

Rozálka ezt is nagyon szer
a hitetlenkedő Jupinak, hogy
szokott elaludni, és az vala
Most csak akkor úzi ezt a sz
mert annak az illatát imádni
tózni benne, mint ahogy az
nem több egy szobá összkom
nek benne majd. Mert Jupi,
János, azt mondta, hogy jöv
lesznek. És ha ő mondta, akk

A muzsika elhalt, a lépegető
latott. A tévé-híradó következ
fejét, mégis tudta, hogy Jupi
ban, a szája szélén fehérlik a
kérdezni fog: — Rozálka, mi
még el se hangzott a kérdés, n

— Csúnya, buta emberek cs
nek egyrészt, okos, jó emberek
nek másrészt...

Rozálka ezt egy szuszra ha
istentelenkedett vissza a
dett az arca, a melle alatt, jól
gondolkodni. Igen, akkor is íg
már kissé álmos is volt, de Ju
átnyúlt, hogy megsimogassa. E
és ő később már csak arra es
keznek a végtelenből... Amik
sugárzott a semmi fehér fénye,
a csillag, és azt mondta: — M
mint te voltál kicsi korodban.
ját, és tizenhárom szeplő lesz a

Azóta Rozálka sokat gondol
meg a mohamedán álmodozáso
s néha azon tűnődik, nem len
lenne, és az apjára hasonlítana
határozta el újból, amikor kop
pén.

— Talán odébb vinné, kartá

Rozálka pontosan tudja, hog
tes. Nem sértődött meg tehát,
dult volna, feltételt szabott.

— Csak akkor, ha dörmögsz

Ez is olyan játék volt, amit
játszani. Dörmögött, brummolt
bevackolt, és sose lehetett tud
csakugyan játszik.

— De előbb fújd el a tévét

Ha Rozálka álmos, nincs er
hát odaballagott a készülékhez
Mire beóvatoskodott a helyére

Odakünn egyre sűrűbben
várakozó csend ült a vil
nye sápadni kezdett, a kukásol
kapu alatt, Rozálka megmoco
tyegő madár. — Ugye, de ne
tyogta, és boldog szuszogással

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR
Pécs ...

1969 NOV

krónikája + A

Megkérdeztük: 1021

SOLTRA ELEMÉRT

A Pécsi Tanárképző Főiskola rajz tanszékén kerestük fel a művészt, és munkájáról, terveiről érdeklődünk.

Tanár vagyok és festő. Munkásságom e kettős pályán halad. Mind a két területen igyekszem magamat hasznossá tenni, egyszerűen és célszerűen, a mesterség pontosságával és ökonómiájával.

Mint tanár, a vizuális nevelés problémájával bíbelődök, mivel a jövő rajztanárainak rajzmódszertani nevelésével biztak meg. Mint festő, a világ képi értékű formáinak változékonyságát, dinamikáját kutatom és formálom képi jelekké, hogy általuk emberi élményeimet megfogalmazhassam. Így munkám, bár két területű, alapjában egy célú.

Program szerint jelenleg önálló kiállítás anyagát szervezem, gyűjtöm és készítem, amit 1972-ben rendez meg a Szövetség, ötvenéves koromban. Ez a bemutatkozás, úgy érzem, az évfordulótól függetlenül is, egyre esedékesebb lesz.

Számomra jelent majd igazi tanulságot együtt látni azt, amit még magam sem láttam együtt soha.

1055

Lero-Elemér

csett. 95 művész mintegy 300 alkotását fogadta el a zsüri. Pécs város nagydíját BORSOS MIKLÓS, Baranya megye nagydíját KERÉNYI JENŐ, a Janus Pannonius Múzeum nagydíját VILT TIBOR kapta. Az I. díjat SCHAÁR ERZSÉBET, a II. díjat ASZSZONYI TAMÁS, a III. díjat KISS KOVÁCS GYULA nyerte el. – Az 1967-ben megrendezett I. biennálén első díjat nyert KISS NAGY ANDRÁS alkotásaiból külön kamarakiállítást rendeztek a Modern Magyar Képtárban.

*

A lélek évszakai címen a jövő esztendő elején jelenik meg Csorba Győző válogatott verseinek gyűjteménye. A Magvető Könyvkiadó gondozásában készülő kötetet Würtz Ádám illusztrálja.

*

Október 5-én Esztergomban, majd 26-án Tatán nyílt meg Végvári I. János festőművész gyűjteményes kiállítása.

*

Fiatal dunántúli költők antológiájának megjelentetését tervezi a Jelenkor–Magvető Kiadó. A kötetben mintegy 10–15, kötettel még nem rendelkező fiatal kap helyet.

*

A Győri Műcsarnokban szeptember 21-én nyílt meg Dohnál Tibor festőművész Falusi memento c. kiállítása. – Az esztergomi Petőfi Sándor Művelődési Házban október 4-től Kaposi Endre művei kerültek bemutatásra.

Soltra Elemér

MAGYAR HÍRLAPTÖ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 AUG 19

MECSEKI BÁNYÁSZ

Pécs

1024

AUGUSZTUS 13-ÁN délután 5 órakor nyitották meg a TIT Bartók Béla Klubjában Soltra Elemér grafikáinak kiállítását. A nagyszámú közönség előtt Pilaszanovich Irén művészettörténész mondott megnyitó beszédet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1969 JUL 13

1021

SOLTRA ELEMÉR: KŐ ÉS VÍZ

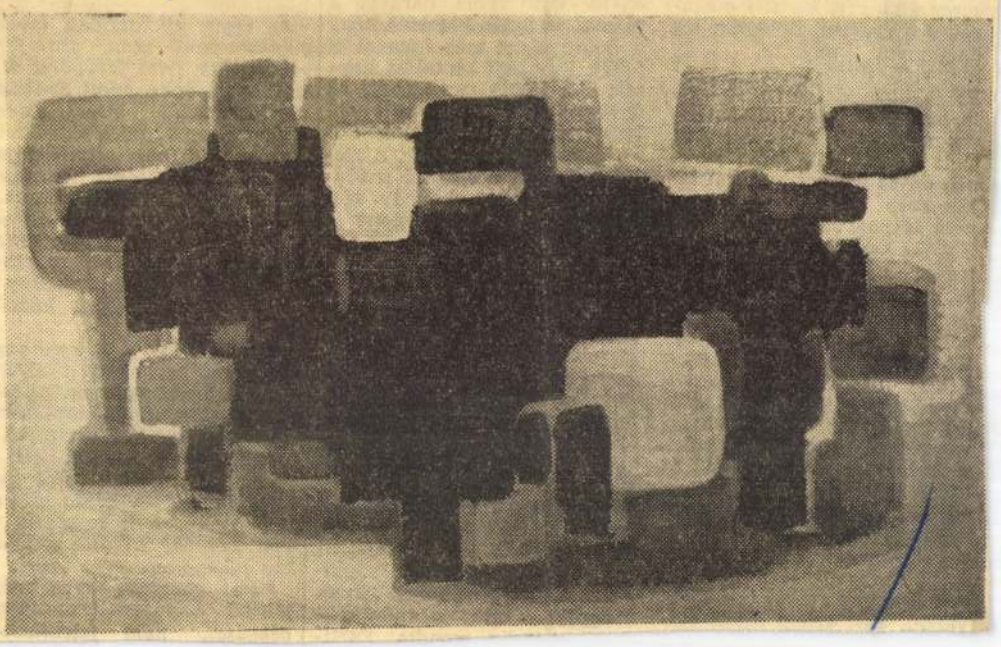

csak morzsák...

Egymás mellett sétáltak a szerpentinen, olykor megálltak, lepillantottak a városra, megint továbbmentek. Később a lány is beszélt magáról, ő a gyárban dolgozik, kis öngúnnyal mondta, hogy könyvelő, ilyen prózai foglalkozás, ugye, de már megszokta három év óta csinálja, pedig még csak húszesztendős. Ő is egyedül él, Jolán néninél, anyja özvegy hugánál lakik szép külön szobája van, nem is nagyon drága.

Húsz perc alatt le lehet ballagni a szerpentinen a városba. A kis Esztinek, meg a Lacinak másfél óra is kevés volt. A fiú mondta: »Jó estét, Kedves, a viszontlátásra«, a lány így válaszolt: »A viszontlátásra« és tűrte, hogy a fiú megcsókolja. Eszti aznap vacsoránál szórakozott válaszokat adott a néninek, és utána mennyit forgolódott az ágyban, részletezzem, hogy mire gondolt? És minek szóval kimondani, hogy a fiú szobájában ott járt, mosolygott, csendes szóval beszélt is valaki, akit aznap látott elő-

dom, hogy..
tok, máris n
kás után«.

Minden
egyeztek, Jol
egyik tanú,
másik, és azt
a boldogságo
lehet. Egy he
tak. Az üdül
ágyban fekv
kélyajtón át
erdőkre, a m
líd felhőkre, a cikkázó madarakra, ki hiszi el, hogy szomorúság is van a világon?

Miután beköltöztek Jolán nénihez, még hónapokig tartott az idill. Igaz, a néni túl gyakran nyitott be hozzájuk, például akkor is, amikor Laci olvasni, tanulni, dolgozni szeretett volna. És megindult a vízfolyás, a gáttalan locsogás. Az asszonyka, amikor egy félóránál tovább tartott már ez a nem kívánt vizit, feláldozta magát, megkérte Jolán nénit, jöjjön vele a konyhába és mutassa meg, hogyan kell elkészíteni ezt, meg azt az ételt, senkinek a világon nincs olyan receptje, mint a néninek! [illegible] mondta Eszti-

nak meghallgatását, magamhoz vettem táskarádiómat, melyben közvetlenül az árrendezés után, éppen friss elemek üzemeltek. Kényelmesen elhelyezkedtem egy üres padon a cápaformájú szökőkút közelében.

Idegnyugtató, egyhangú zsongással csobogott a szökőkút vízsugara. (Milyen okosak a horgászok, akik naphosszat ilyen zene mellett úsztatják a horogra tűzött gilisztákat!) A Kalinyin városrész felől fújdogáló szellő felkapta a magasban elporladt vizet, és finom párával hűtötte a padokon pihenőket.

Nem akartam megzavarni pihenő szomszédaim csendre vágyását, nem feledkeztem

Soltész György, iparművész

Átadták az idei SZOT-díjakat

Pénteken a SZOT székházában ünnepélyesen kiosztották az 1978. évi SZOT-díjakat. Az ünnepségen részt vettek *Aczél György*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Óvári Miklós*, az MSZMP KB titkára, *Gáspár Sándor*, a SZOT főtitkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Pozsgay Imre* kulturális miniszter, *Orbán László*, az Országos Közművelődési Tanács elnöke, *Dobozy Imre*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke. Üdvözlő beszédet *Simó Tibor*, a SZOT kulturális osztályának vezetője mondott.

A díjakat Gáspár Sándor adta át. SZOT-díjat kapott *Avar István* színművész, *Bertha Bulcsu* író, *Bessenyei Ferenc* színművész, *dr. Buga László* orvos, *Csák Gyula* író, *Kabos Ernő* történész, *Maróti Gyula*, a Kórusok Országos Tanácsa főtitkára, *Moldován Stefánia* operaénekes, *Nagy Albert* koreográfus, *Orosz Adél* balettművész, *Ötvös István*, a Magyar Hajó- és Darugyár szakmunkása, társadalmi népművelő, *Petur György*, a Magyar Rádió főosztályvezető-helyettese, *Róna Péter* filmrendező, *Soltész György*, *Asztai Csaba* iparművészek (megosztott díjjal), *Sós László*, *Kemény Éva* grafikusművészek (megosztott díjjal), *Suka Sándor* színművész, *ifj. Szabó István* szobrászművész, *Szanthoffer Imre* grafikusművész, *Szűcs László*, a Magyar Televízió rendezője, *Tréfás György* operaénekes.

A SZOT elnöksége a díjak átadása után fogadást adott a kitüntetettek tiszteletére.

–: Átadt

7.

Népszabadság, Bp. 1978. ápr. 21

Soltra Elemér

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

1021

Soltra Elemér: Busó

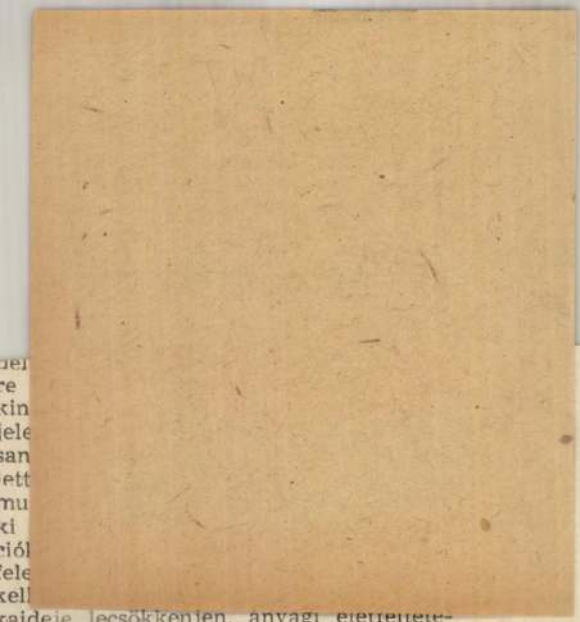

kaideje lecsökkenjen, anyagi előfeltételeik számottevően javuljanak, és ennek eredményeként műveltségi szintjük, szocialista tudatosságuk és aktivitásuk megnőjön.

Lenin ugyanakkor arra tanított, hogy a bürokrácia *teljes* leküzdéséig is harcolni kell a bürokrácia különféle megnyilvánulásai ellen, vagyis arra kell törekedni, hogy csökkentsük ezek előfordulását, kisöpörjük az apparátusokból elkövetőiket. Úgy vélte, hogy e célból mindenkor meg kell találnunk azokat a *konkrét* intézkedéseket, eljárási módokat, amelyek a néptömegeket bekapcsolják a szocialista állam és egyéb szervezetek munkájába és ellenőrzésébe, s amelyekkel — ezen túlmenőleg — meg lehet szilárdítani a szocialista apparátust, növelni lehet működésének hatékonyságát, és új módon, magasabb szinten lehet biztosítani ennek az apparátusnak a tömegektől való függését. Nyilvánvaló, hogy

Soltész György, iparművész

Átadták az idei SZOT-díjakat

Ma délelőtt a SZOT székházában *Gáspár Sándor*, a SZOT főtitkára átadta az idei SZOT-díjakat. A kitüntetettek: *Avar István* színművész, *Bertha Bulcsú* író, *Bessenyei Ferenc* színművész, *dr. Buga László* orvos, *Csák Gyula* író, *Kabos Ernő* történész, *Maróti Gyula*, a Kórusok Országos Tanácsa főtitkára, *Moldován Stefánia* operaénekes, *Nagy Albert* koreográfus, *Orosz Adél* balettművész, *Ötvös István*, a Magyar Hajó- és Darugyár szakmunkása, társadalmi népművelő, *Petur György*, a Magyar Rádió főosztályvezető-helyettese, *Róna Péter* filmrendező, *Soltész György* és *Asztai Csaba* iparművészek — megosztott díjjal —, *Sós László* és *Kemény Éva* grafikusművészek — megosztott díjjal —, *Suka Sándor* színművész, *ifj. Szabó István* szobrászművész, *Szanthoffer Imre* grafikusművész, *Szűcs László*, a Magyar Televízió rendezője és *Tréfás György* operaénekes.

Az ünnepségen megjelent *Aczél György*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Óvári Miklós*, az MSZMP KB titkára, a Politikai Bizottság tagjai; *Brutyó János*, a KEB elnöke, *Pozsgay Imre* kulturális miniszter, *Orbán László*, az Országos Közművelődési Tanács elnöke, *Dobozy Imre*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke, valamint a politikai, a társadalmi és a kulturális élet több vezetője.

-: Átadták az idei

Esti Hírlap

ogadását, az elhagyottságát.
égészen addig a csodálato-
an súlyos
kara, Gyulai Edit és Berczelli István működik közre. Zábarszky József kar-

Soltra Elemér
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 MÁJ 1
1021

Megnyílt a felszabadulási képzőművészeti kiállítás

Csütörtökön délben a Technika Háza nagytermében megnyílt Pécs és Baranya megye művészeinek felszabadulásunk 25. évfordulója tiszteletére rendezett kiállítása. A megnyitó ünnepségen jelen volt *Egri Gyula*, az MSZMP Baranya megyei Bizottságának első titkára, *Palkó Sándor*, a Baranya megyei Tanács VB-elnöke, valamint a megye képzőművészeti életének számos képviselője

Soltra Elemér festőművész mondott megnyitó beszédet, amelyben utalt arra, hogy a megye művészei nemcsak a felszabadulás jubileuma alkalmával tisztelegnek ezzel a kiállítással, hanem a kiállítás egyben tükrözi Baranya képzőművészeti életének 25 évét is, mert e fejlődés eredményei jelentkeznek a kiállított alkotásokban.

A kiállítást Pécs m. j. város Tanácsa VB. művelődésügyi osztálya, a Baranya megyei Tanács VB művelődésügyi osztálya, a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Szervezete és a kiállítási intézmények rendezték.

napló

ya és a nagyvilág

Ha ezt valaki alaposan fel akarná térképezni, rengeteg telefonjába kerülne, a baranyai vállalatok hosszú sorát kellene megkérdeznie. Kanadában megszokott az, ha valaki pécsi kesztyűt húz a kezére, a pécsi kesztyűt milliós tételekben a világ sok országába szállítjuk, Svédországtól Új-Zélandig. A szocialista országok piacaira termel a pécsi Kossuth Cipész Ktsz és a Szigetvári Cipőgyár, a pécsi bőr a tőkés piacokon aratja sikereit. A Komlói Carbon Könnyűipari Vállalat konfekciót szállít az NDK-ba, a Szovjetunióba és sok más piacra, Hollandiába, Zambiába, Kuwaitba, de még a Kanári szigetekre is.

A jóminőségű mecseki szenet kéri Ausztria, Jugoszlávia, sajnos ebből pillanatnyilag nekünk is kevés van. Színes márványunk viszont van, a siklósi márványt ismerik és előszeretettel használják fel Csehszlovákiában, Lengyelországban, az NDK-ban és másutt. A Mecseki Állami Erdőgazdaság papírfát és faipari termékeket szállít külföldre, a Zsolnay-gyár porcelánszigetelőket. Követ szállítunk Jugoszláviába, s a fuvart, akárcsak például a belgrádi dissous-gáz fuvarját a mi Autóközlekedési Vállalatunk bonyolítja le. Az Építőgépgyártó Vállalat pécsi gyára cementsilókat szállít az NDK-ba, a pécsi Fémipari nyitott Pécsett. A baranyai nagykereskedelmi vállalatok és a MESZÖV rendszeresen tárgyalnak a jugoszláv cégek képviselőivel, és már sok szerencsés üzletet sikerült kötniük. Déli szomszédunk érdeklődésére jellemző, hogy az idén több cég is részt vesz a Pécsi Ipari Vásáron. Közel sem soroltunk fel mindent.

Exportunkban újabban szellemi termékek is szerepelnek és ezt nagyra kell értékelnünk. Az NDK-nak lakótelepeket, kórházat, tejporgyárat tervezett a Pécsi Tervező Vállalat, s ez a kapcsolat tartósnak ígérkezik. A Mecseki Szénbányák felajánlotta, hogy a Geominco Rt. égisze alatt átadja a fejlődő országoknak fölös szellemi kapacitását. Terveket készítenek, technológiák kidolgozását, géprendszerek kialakításának megtervezését vállalják. Egy csoport Ghanába készül. A komlói kutató mélyfúrók régóta dolgoznak Mongóliában, újabban ércet is kutatnak és megjelentek az arab országokban is.

A TANULMÁNYUTAK, szakértők küldése? Ez is beletartozik a külföldi kapcsolatok fogalmába. A Mecseki Szénbányák külföldön már szaktekintélynek számít, ami a gázkitörések és a szilikózis védelem kérdését illeti. A Pécsi Bőrgyár dolgozói a közelkeleti országokban szakértő-

Kiosztották az 1970. évi SZOT-díjakat

Csütörtök délelőtt a SZOT székházában ünnepélyesen kiosztották a SZOT 1970. évi irodalmi és művészeti díjait. A díjkiosztásnál jelen volt Gáspár Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára, Aczél György, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, dr. Orbán László, a művelődésügyi miniszter első helyettese, dr. Simó Jenő művelődésügyi miniszterhelyettes és Brutyó János, az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának elnöke is.

A díjak átadása előtt Virizlay Gyula, a SZOT titkára beszédében kiemelte: kitüntetett íróink, művészeink, tudósaink személyében olyan alkotókat köszönthetünk, akiknek tevékenysége szoros szálakkal kapcsolódik kétkezi dolgozók életéhez, akiknek művészi és tudományos eredménye a dolgozók széles körében vált ki elismerést és megbecsülést.

Ezután Gáspár Sándor átadta a SZOT-díjakat.

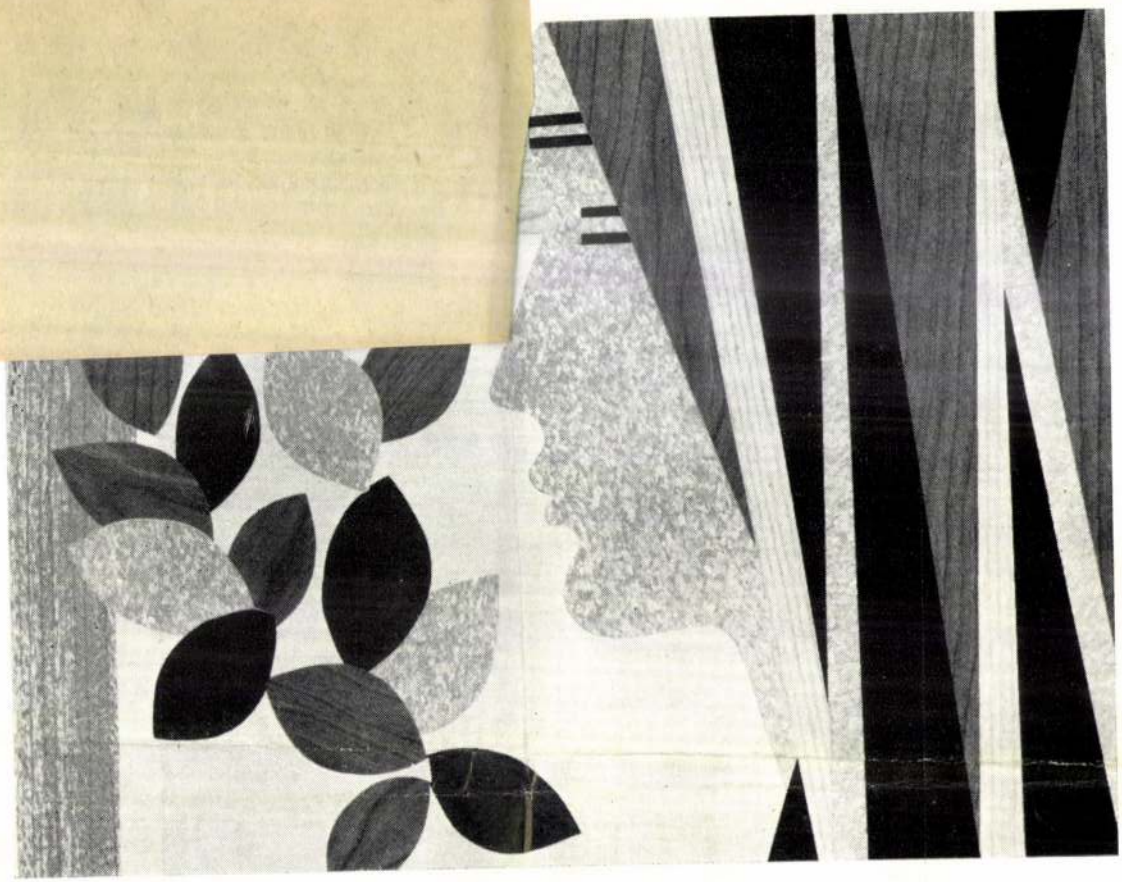

MARTYN FERENC–KOLBE MIHÁLY: Lenin emlékezete (fatest intarzia)

Soltra Elemér

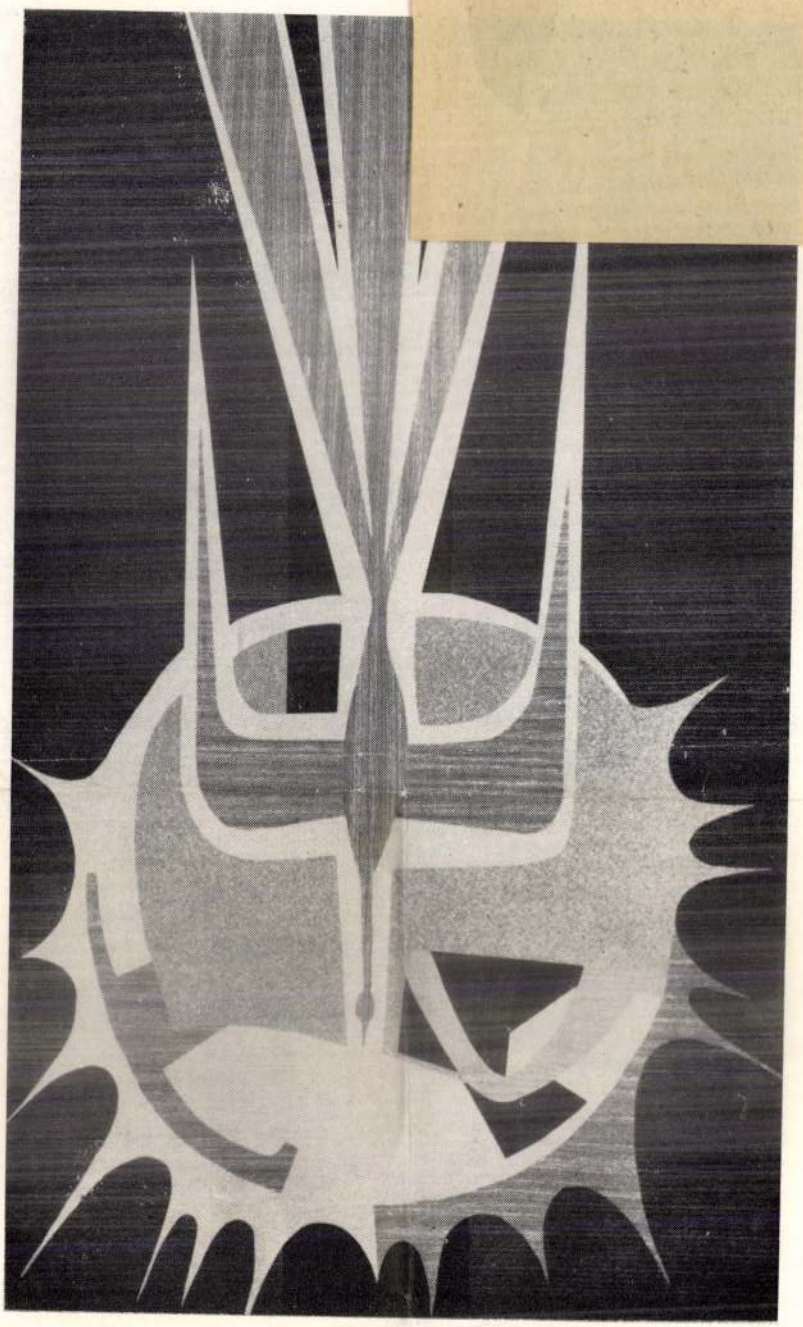

SOLTRA ELEMÉR: *Páva (farost intarzia)*

SOLTÉSZ István kőmüves. Az egri városi adó-
összeirás 1834-ben emliti az adófizetők között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

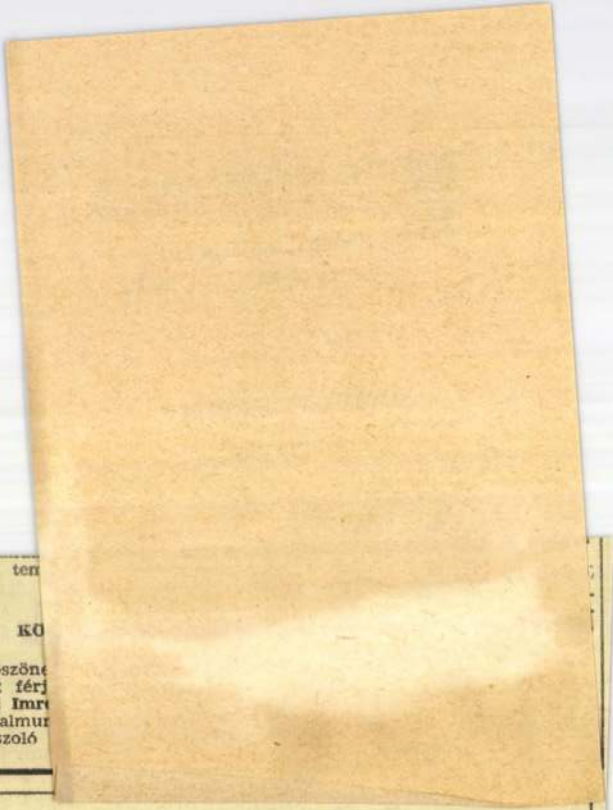

gati ten

KÖ

Köszöne
akik férj
Turi Imr
fájdalmu
gyászoló

KEDVES
VENDÉGEINKNEK
ÉS MEGRENDELŐINKNEK

eredményekben gazdag,
boldog új esztendőt kívánunk

FODRÁSZ ÉS FÉNYKÉPÉSZ KTSZ
VEZETŐSÉGE
KAPOSVÁR

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár
1969 DEC 31

1021

Kiállítások, kutatások

a somogyi múzeumok jövő évi tervében

A néprajzi gyűjtőmunka fókuszában jövőre Csökölynek és környékének népi építészete, lakáskultúrája és népi táplálkozása áll. Az Országos Műemléki Felügyelőség felhívására öt somogyi községben: Somogybabodon, Bonnyán, Szorosadon, Gamáson és Somogydöröcskén fölmérik a népi műemlékeket. Tervbe vették azt is, hogy a legszebb somogyi népviseleteket és részben a népi műemlékeket is diafölvételeken örökítik meg.

Jövőre is folytatják a leletmentő feltárást Sántos közelében, a 40-es vasúti őrháznál talált avar kori temetőben. A munkában részt vesznek a szegedi József Attila Tudományegyetem hallgatói is.

A leendő állandó képtár részére Rippl-Rónai-képeket és a XIX—XX. századi magyar festők alkotásaiból is vásárol a múzeum.

A kiállítási tervből *A felszabadult Somogy* című jubileumi kiállítást április 4-e alkalmából nyitják meg. A somogyi képzőművészek XXI. tárlata; *Soltra Elemér* és *Kelle Sándor* képzőművészeti kiállítása; *Medgyessy Ferenc* grafikái és kisplasztikái; *Würtz Ádám* grafikái és egy *dunántúli néprajzi kiállítás* szerepel még a jövő évi tervben.

A Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága öt kiadványt jelentet meg 1970-ben: A somogyi múzeumok régészeti képeskönyvét; a somogytúri Kunffy képtár katalógusát; Tüskés Tibornak Martyn Ferenc művészetéről írott munkáját; Az avarok Somogyban című tanulmányt és a somogyi régészeti adattár II. kötetét adják ki.

A terv 1971-re jelzi a szárszói, új József Attila Emlékmúzeum megnyitását.

Soltra Elemér

DUNANTÚLI NAPLÓ
1960 SEP 7
JÖTÖFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pataky Dezső:

Gyávaság

A felső rakodón csak az üres csillék guvadoztak. Innen el lehetett látni a városig. Kékesszürke fátyol lengett a házak fölött, amit rövidesen szétcibált a hideg, őszies szél.

— Emberek, egy szóra...!

Odagyülekeztek a művezető bádogból összerótt irodája elé. Vasárnap volt, s szemükben a félig kitörölt álmosság. Szívesen szundítottak volna még nyolc óráig, fél kilencig, de úgy vállalták, mind eljönnek, s rávernek egy kicsit.

— Hányan vagyunk? — A művezető számolt: — Csak tizenöten?

— Huszonketten.

Valaki nevetett a bódé mögött. Előrenyújtotta nyakát a kiszögellésnél, úgy méregette a művezetőt. Még hárman nevettek, aztán csend lett. A szél végigpásztázott a kőlépcsőkön, felhőt kavart a

Pilok is térdére fektette a kabátját, és előhúzta zsebéből a nylonzacskót. A vajas kenyeret fintorogva elhajította. Valaki behintette kőporral.

Kaposi felállt, és odalépett az öreghez:

— Te miért nem eszel?

— Kőpor került a kenyeremre.

A szeplős Dió nyerítve felröhögött:

— Micsoda ötlet! Mintha csak egyet gondolt volna velem — Kaposi homlokán összefutott a ránc: — Te, állat! — és Dió a képét fogva elhúzódott az egyik csille mögé.

— Tavalyról maradt szalonna — mondta Kaposi. — Kicsit avas már, de nem rágós.

Pilok elfogadta. Sajnálta Diót. Ő nem haragudott rá.

pályán jobbra-balra vágód tak a csillék. Kövek repülte szanaszét, kétoldalt. A rázkó dás, az éktelen zaj magáho térítette Diót is. Rémülte emelte fel fejét, sápadt ar cán nem látszottak a szeplők csak a két szeme kerekedet sötéten.

Az eséstől felsebződö homloka erősen vérzett.

Pilok kimerülten kapkodo levegő után. Reménytelenne látta a fékezést. Pokolia csörömpöltek, ugráltak ala ta a csillekerekek. „A vá tók!" — hasított eszébe felismerés. „A biztos halál rohanunk!"

A szerelvény jobbra k nyarodott, valamit lassult rohanása, de Pilok tudta, nem jelent semmit. Felta tóztathatatlanul dübörögn a régi fejtés, az öreg bán felé. Ott nyílt a pálya, a te melőtér fölé hajló sínvége kel. Menthetetlenül a mél ségbe zuhannak. A csill

Pécs

Soltra Elemér
1021

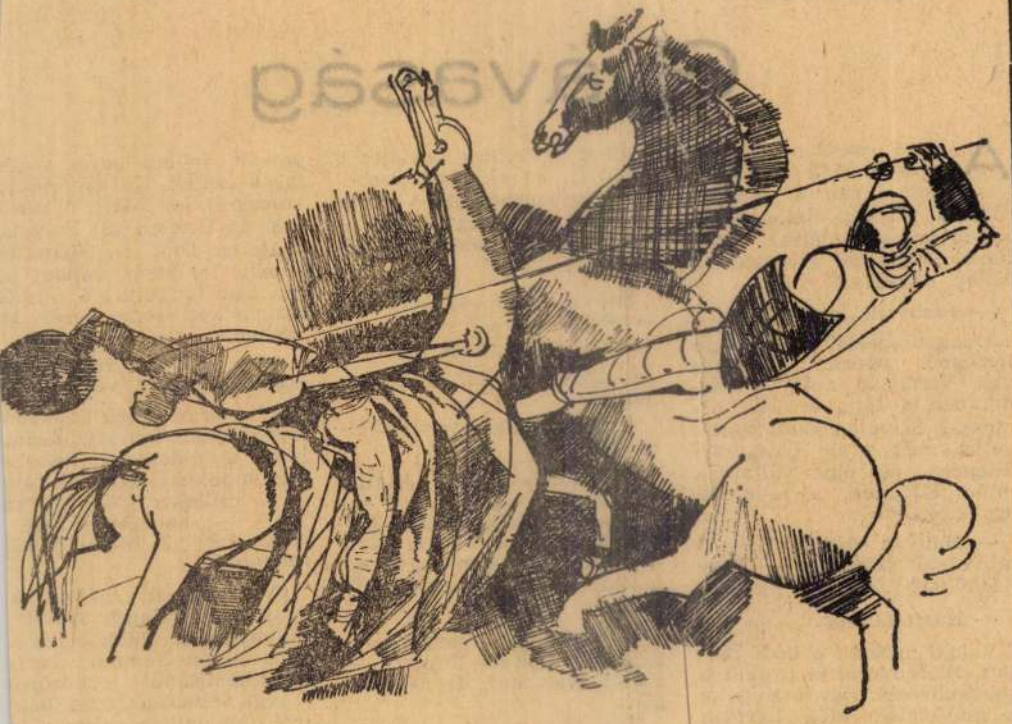

Soltra Elemér: Lovas párviadal

18.00: Huszas stúdió.
19.35: Népzenei Magazin.
20.15: Elveszett illúziók. Balzac regénye rádióra. I. rész.
21.18: Operettrészletek.
21.35: Korszakok hangja.
22.20: A jazz kedvelőinek: Mahalia Jackson énekel.
22.42: Marx és a modern polgári gazdaságtan.
22.57: Versenyművek.
23.29: Tánczene.

Petőfi rádió

8.05: Vackar: Este a tengeren — keringő.
8.13: A Pro Musica Kamarazenekar játszik.
9.00: Ezeregy délelőtt.
11.50: Vállalatok a tárgyalóasztalnál II.
12.00: Tamara Cseban énekel (ism.).
12.26: Gioconda. Részletek Ponchielli operájából.
13.05: Foglalkozása: gyámügyi előadó. Riport.
13.20: Artur Schnabel zongorázik.
14.00: Mindenféle kettőtől—hatig.
18.10: Közkívánatra!
19.27: Természeti ritkaságok a Duna—Tisza közén.
20.25: Uj könyvek (ism.).
20.28: Egy vidéki szerkesztő naplójából.
21.23: Szuez — 1869.
21.43: Népi muzsika.
22.55
0.10
8.05
11.45
12.00
12.28
13.05
14.00
18.10
18.43
19.03
20.25
20.28
21.25
22.02
23.10
18.10
19.00
19.20
19.30
21.30
21.50

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Soltra Elemér

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
1960 AUG 1

Pécsi festők az értelmiségi klubokban

1021

A TIT a különféle szervekkel együtt dolgozta ki és hajtja majd végre képzőművészeti kiállítási programját. Már ennek a programnak a részét jelentette a Bartók klubban megrendezett Bizsekiállítás is. A Bartók klubban az év folyamán sorrendben a következő művészek alkotásaiból nyílik kiállítás: Soltra Elemér, Kelle Sándor, Vida Dezső, Martyn Ferenc, Bocz Gyula.

Cserekiállításként a Bartók klubban láthatja a pécsi közönség szeptemberben Józsa János debreceni festő kiállítását, októberben tolnai művészekét, s itt rendezik meg az eszéki művészek kiállítását is ezév őszén. Ezzel szemben Pécsről Takács Dezsőnek a képeit Szombathelyre, Erdős Jánosét Kaposvárra viszik.

„Újdonság" a TIT programjában, hogy a megye értelmiségi klubjaiban is rendeznek kiállításokat. Így Mohácson lesz Kelle Sándor, Komlón Soltra Elemér, Szigetváron Platthy György, Siklóson Horváth Olivér, Siskon pedig Takács Dezső kiállítása.

A Janus Pannonius Múzeum tárgyalásokat folytatott arról is, hogy Amerigo Tot tihanyi kiállításának anyagát Pécsre hozzák. Minden remény megvan arra, hogy még az ősz elején láthatják a pécsiek is a nagysikerű szoboranyagot a TIT nyári helyiségében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Jelenkor

1975 --- 11

1021 Saltra Elemér

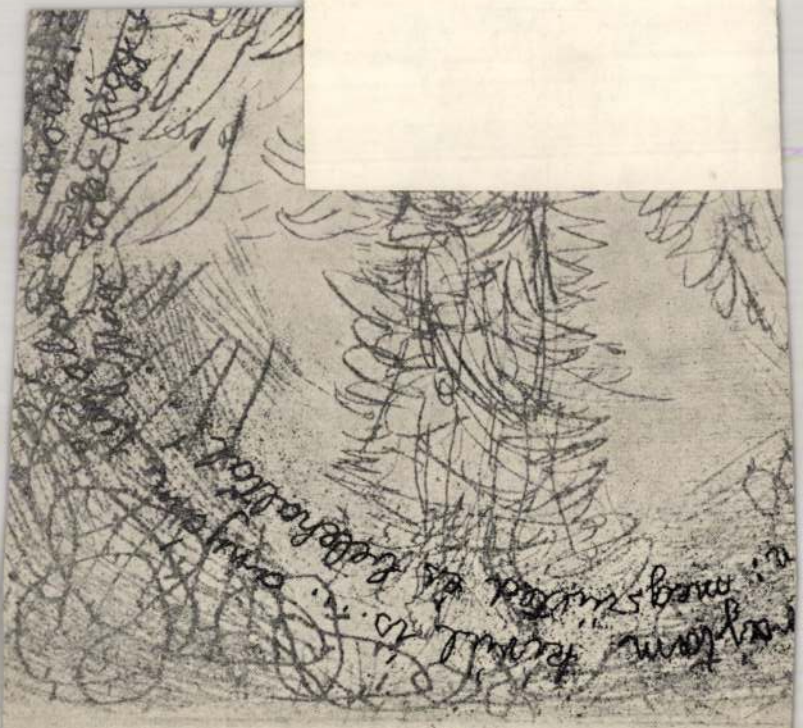

Radnóti mappa IX.
1975 jan.
„félelmetes angal"
Bori-notesz II."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Jelenkor
1975 11

Saltva Elemér

1021

Radnóti mappa IX.
1975 jan.
„A félelmetes angal"
„Bori-notesz II."

Saltva Elemér

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1975

A TARTALOMBÓL:

ARATÓ KÁROLY
KALÁSZ MÁRTON
PASKÁNDI GÉZA
TAKÁTS GYULA
VIDOR MIKLÓS
VERSEI

*

GÁLL ISTVÁN:
ÁPRILIS BOLONDJA

THIERY ÁRPÁD
ELBESZÉLÉSE

TUSKÉS TIBOR:
BESENCE

*

CZIGÁNY GYÖRGY:
VÁLTOZATOK
AZ ÉLŐ HANGRA

CSUKA ZOLTÁN:
JUGOSZLÁVIAI KÖRKÉP

NEMES ISTVÁN ÉS
POMOGÁTS BÉLA
RADNÓTI TANULMÁNYA

SZAKOLCZAY LAJOS:
A SZABADKAI „ÉLETJEL"
KÖNYVSOROZATRÓL

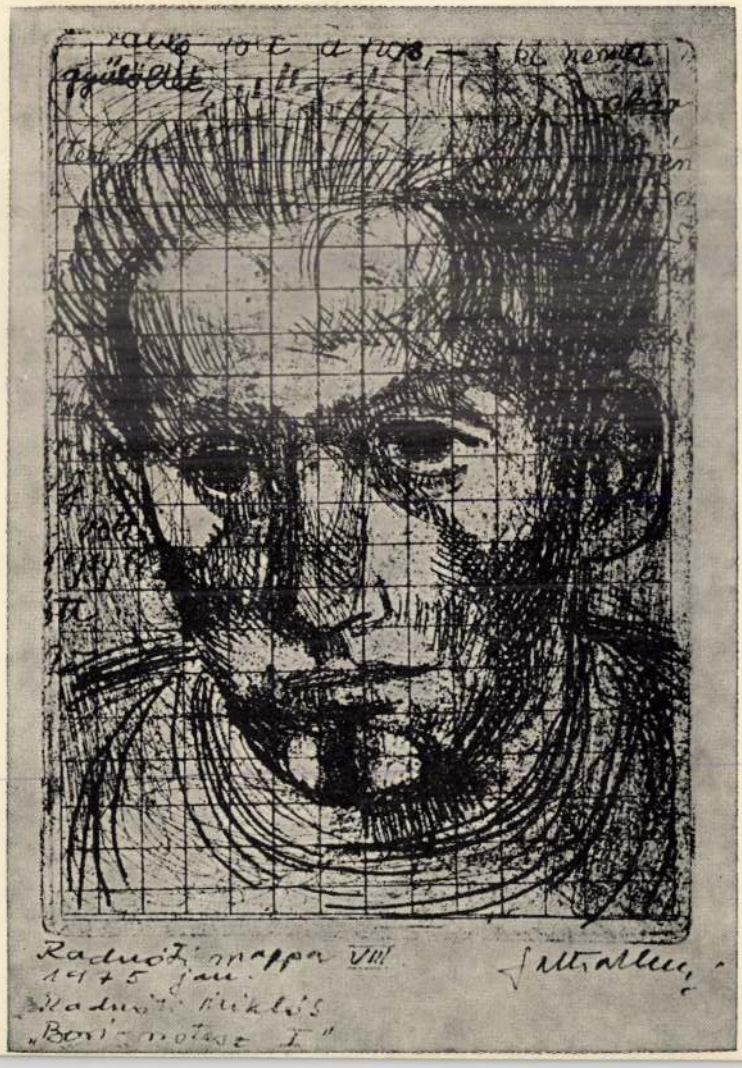

11

Soltra Elemér, grafikus

Radnóti-sorozatából:
2 rajz ↓

3, [Hátró-belső-borító]: 3
4, Hátró-hátró-borító]: 4

Soltra Elemér: rajzai

JELENKOR, Pécs, 1975. november XVIII/11.

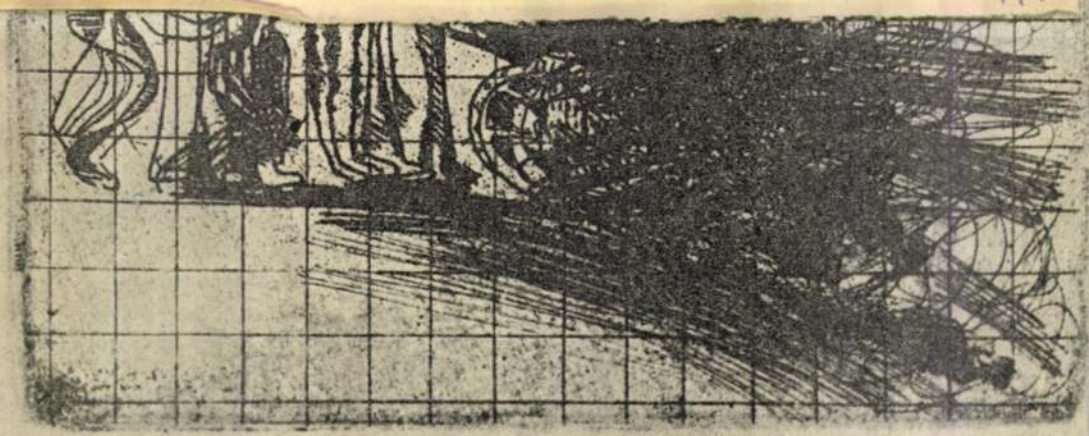

Radnóti mappa XVI
„Rasgledniczák ①"
1994. okt.
„Bori-noten IX."

Hátró-belső-borító: 3

JELENKOR, Pécs, 1975. november XVIII/11

Soltra Elemér, grafika

SZÁMUNK SZERZŐI:

ANDRÁSSY LAJOS
ARATÓ KÁROLY
BALIPAP FERENC
BENKŐ ÁKOS
BODRI FERENC
CZIGÁNY GYÖRGY
CSÁNYI LÁSZLÓ
CSUKA ZOLTÁN
FRIED ISTVÁN
GÁLL ISTVÁN
GUTAI MAGDA
HÁRS ERNŐ
KALÁSZ MÁRTON
KÁRPÁTI KAMIL
KERESZTURY DEZSŐ
KOVÁCS SÁNDOR
MARAFKÓ LÁSZLÓ
NEMES ISTVÁN
ORSOVAI EMIL
PÁSKÁNDI GÉZA
POMOGÁTS BÉLA
SZAKOLCZAY LAJOS
TAKÁTS GYULA
THIERY ÁRPÁD
TUSKÉS TIBOR
VIDOR MIKLÓS

KÉPEK:

SOLTRA ELEMÉR

Soltra Elemér: rajz

Radnóti mappa XII 1974. nov. „Gyökér" „Bori-nőtest V." nov.

fatrázlat

Hátrá-mikró-borító: 4

XVIII
11

JELENKOR, Pécs 1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 FEB 1 9

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Soltra Elemér

pofozzuk, verjük évekig magunkat,
míg versünkben a zsibongó világ
végül törvénnyé rendeződik át.

1021

Radnóti mappa IX.
1975 jan.
„A félelmetes angal"
„Bori-notesz II."

Soltra Elemér rajza

ao, a nat
tömbje a
déli, szé
palotákkal
pécsi dóm
legharmón
tere. Mindenki által felismert,
és elismert érték, mindany-
nyiunk közös kincse, az egyik
legtökéletesebb városkép.

Arc tehát, amely magába sűríti az egész test kifejező formáit; karakteres, megismételhetetlen, térben és időben (történelemben) végtelenségig ifinomult, csiszolt, érlelet vo-ások összessége; rész, amely az egész szerepét tölti be az emlékezetben, s a társadalom udatában.

Velünk változik

Ha igazán közkincs a városkép, védjük. Ha romlik, javítjuk. Ha új igények jönnek, kiegészítjük. Környezetében — többnyire — alkalmazkodunk a kialakult városképhez, de apránként mégis átalakul a kép: bevezetik a villanyt, telefont, póznák, drótok, hangszórók tűnnek fel: nő a forgalom, villamos helyett autóbuszok, gázlámpa helyett higanygőzlámpák és KRESZ-táblák, virágok helyett parkolók, macskakövek helyett aszfalt, keménykalapos, fekete öltözetek, színes női ru-

Miért, ez nem így van? Nem bizony! Vagy talán a társadalom egyes tagjai kérdezik? Alig-alig! Az építész munkáját szabályzatok, paragrafusok, hatóságok, pénzügyi szakemberek, adminisztratív szerve-

Kertvárosi panelházak az üzlets retek, viszonylagos változatossá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Soltra Elemér
Dunántuli Napló
1978 JAN 15

1021

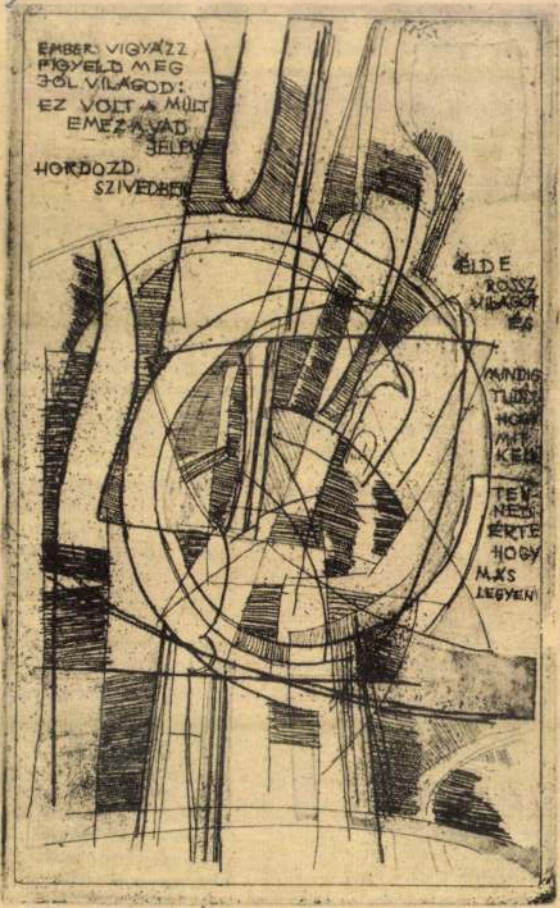

„Nem kívta bát." 25/19
1974. szept.

Soltra Elemér rajza

ideköltöztünk, akkor
tem, hogy milyen
nyúlik ez a város

— Egyik lakó
nem mer kilépni
mert hihetetlen té
és idegesíti, hogy
át csak a felhőke

— Engem nem
magasság. Még
sem, pedig hát E
földszintes házban és mégis, amikor meglátogattak bennünket, anyámnak egyenesen tetszett ez a környezet.

— *Vannak ismerőseid a házban?*

— Olyanok, akiket régebbről ismertem. Egyébként sok színész lakik a házban, köztük balettosok, aztán színházi zenészek, aztán rendőrökkel is találkoztam már a liftben, és akik hajnalban indulnak el hazulról, biztosan üzemi dolgozók.

— *A lakások zöme egyszobás, igaz?*

— Igen, úgy tudom. Ezért is sok a magányos férfi, vagy nő, nagycsaládos nemigen akad.

— Kétszáznegyvennyolc lakás, valóságos falu. Huszonnégy emeletes falu . . .

— Csakhogy itt elszigetelődnek az emberek. Nézd meg a folyosót, olyan, mint egy szálloda, sima ajtók, az ajtók fölött világítótest. Falun, vagy mondjuk egy városi, családi házas településen az emberek még a hetedik szomszédot is ismerik.

Átmegyek egy másik emeletre, kétfordulós lépcsősor köt

— Színészek. Kollegák. Ezen a szinten majdnem minden lakásban színháziak élnek. Egyébként elhiheted, igazán boldog vagyok. Képzeld el, tizenöt évig laktam albérletben, szintén másfél évtizedet a tetytyei színészházban, ami már olyan omlatag és vizes volt, hogy majdnem belebetegedtem. Most végre van egy fürdőszobás lakásom, igaz, ötvenhárom éves fejjel értem ezt el, de akkor is. Végre van egy igazi otthonom, ahol nyugodt körülmények között tanulhatok. Ezek a lakások szinte megváltást jelentettek a színháznak. Hosszú évek óta gond, hogy színészek, és főleg színházi zenészek jönnek-mennek, nem tudnak letelepedni, mert nincs lakás. Most egy kicsit enyhültek a gondok.

Valamelyik lakásból énekszót hallok, férfi és nő áriázik, köhögnek, újra kezdik, végig egy oktávot, aztán még följebb, biztos vagyok benne, hogy operista házaspár. Leballagok a következő emeletre, aztán az jut eszembe, hogy ugyan milyen lelkesen énekelhetnek egy szerelmi kettőst a színpadon, ha — civilben házaspár lévén

Soltra Elemér
Kavicsok
1968
Grafika
70×50 cm

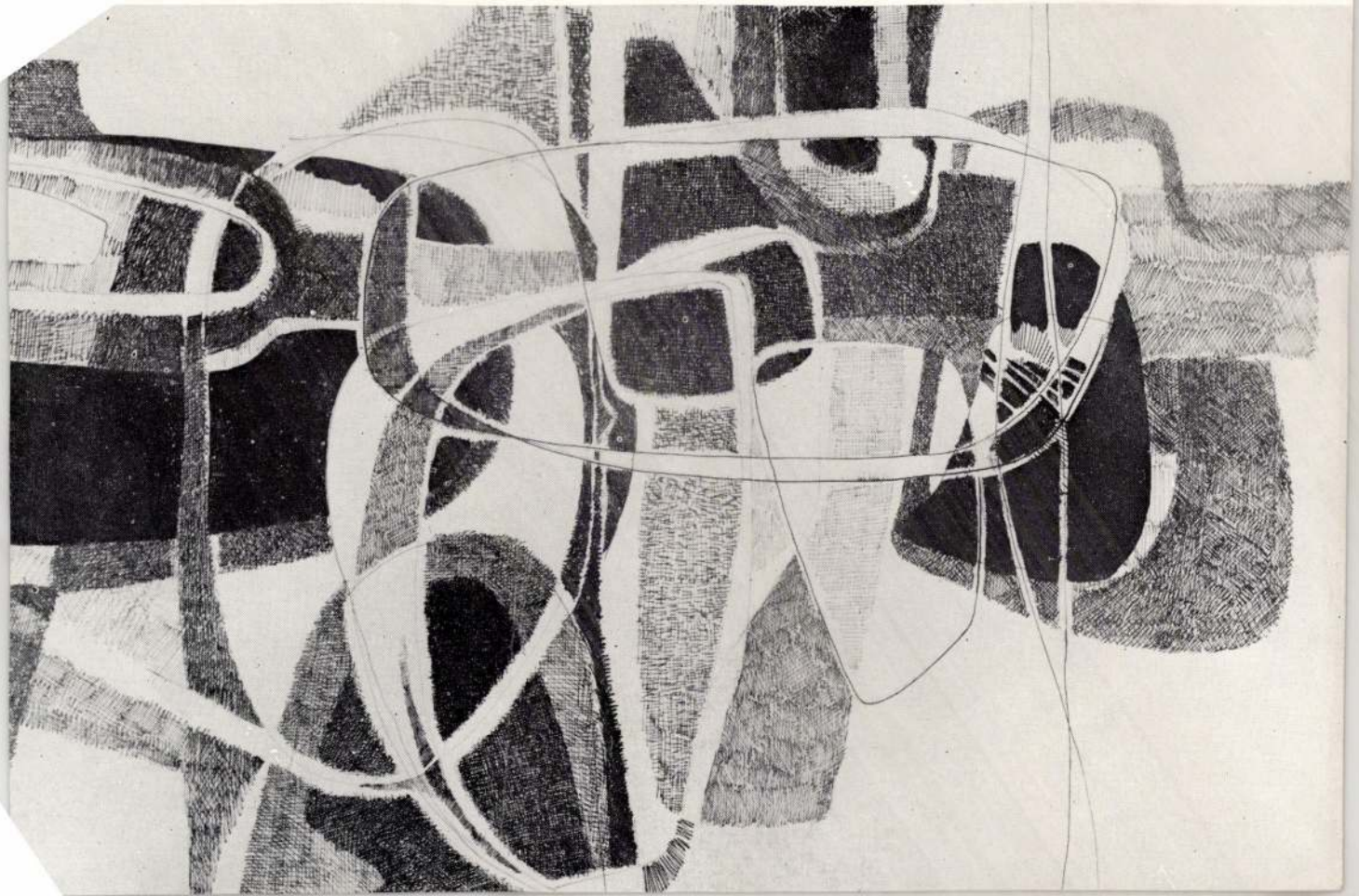

ZS. KOVÁCS DIANA

Délután három órára beszéltük meg Zs. Kovács Dianával a beszélgetés folytatását. Nem merek szólni. Ki jár júliusban, egy mediterrán városban, délután három órakor az utcán? Amíg leereszkedem a hegyről, egy falábú férfivel, egy szemüveges, kezében térképet szorongató csúnyácska lánnyal (úgy látszik, nem akarja kihagyni a város egyetlen nevezetességét sem), és egy fiatalasszonnyal találkozom, aki egy ablakon át kihajló idősebb hölggyel, amíg a kapuzárba dugja a kulcsot, azt beszéli meg, hogy azért jött haza korábban a hivatalból, mert várja a fuvarosokat, akik azt ígérték, hogy ma hozzák meg a téli tüzelőt.

– Üdv a dolgozónak! – fogad Zs. Kovács Diana a veranda legfelső lépcsőjén.

– Hát ami azt illeti, engem alaposan megdolgoztatnak Bizséék. Ilyen hőségben utcára menni . . .

– Megiszik egy feketét, és fölébred. A Mama már készíti . . .

– Nagy a család – mondom.

– Nagy? Mama nyolcvankét éves, s ma is nagyszerűen főz. Amíg szegény Papa élt, az volt a kívánsága, hogy mindennap délelőtt süssön neki három palacsintát. Tíz órakor feljött a műhelyből, és megette. Így halt meg. Leült az asztal mellé, megette a három palacsintát. „Jól tudsz főzni, Mama" – mondta, és többet nem nyitotta ki a szemét.

– A lányok?

– Mari, a legidősebb, férjnél. Iparművészetit végzett. Az újpesti gyapjúszövőgyár tervezője. Ilyesmiket csinál – Bizséné a kezembe nyom egy köteg, kartonpapírra ragasztott szövetmintát. – Ági, a középső, fuvolás. A filharmóniánál meg a színház zenekarában játszik. Ha igaz, éppen most lépi át a határt. Belgiumba utazik a nemzetközi zenei táborba. A legkisebb Katalin. Ő van itthon. A művészeti szakközépiskolában végzett, ötvösséget tanult. Most fölvételizett a tanárképzőn. Rajz-biológia szakos tanár szeretne lenni . . .

– Mit jelent a neve előtt a Zs.? Hiszen maga nem Zsibéné, hanem Bizséné . . .

– Ohó, nem úgy van . . . Azt jelenti, hogy Zsolnai. Édesapám kecskeméti szár-

– Messzelátó . . .

Nem merem megkérdezni, mit keres egy messzelátó a festőművész műtermében.

– Ez a hobbim – mondja Soltra. – Én csináltam. Az optikai részét is. A száztól a háromszázszoros nagyításig tudok vele eljutni. Nézz bele. Ez a Misina-tetői tévé-torony. Ezek meg a Kodály Zoltán utcai házak . . .

Kivilágított konyhákba, fürdőszobákba, éléskamrákba látok.

– Te meglesed az emberek titkait – mondom.

– A csillagokra érdemes igazán figyelni . . . – mondja a festő, és a messzelátó csövét a csillagos égre irányozza.

– Más művészeti ágakban elég nagy az áramlás. Véleményed szerint a festők miért maradnak itt?

– Csalódott embert Pesten is lehet eleget találni... De az a formavilág, színvilág, azok a világítási effektusok, amik itt vannak, csak a Mecsek déli lejtőjén találhatók meg. Meggyőződésem, ez köti ide az embereket. És még valami: itt tudunk és akarunk harmonikusan beilleszkedni az adott társadalmi viszonyok közé.

– Lehetőségekről, a tehetség állományáról beszéltél...

– Egyet tudok nagyon komolyan és egyértelműen mondani. Egy város vezetői mindenkor történelmileg felelősek a városban kialakult helyzetért, az adott lehetőségek kihasználásáért, a tehetséggel történő helyes gazdálkodásért is. Nagyszerű dolog a Csontváry Múzeum, a Modern Képtár, de nem fedheti el azt a felelősséget, ami az élő és jelen többséggel való gazdálkodás kapcsán fölbukkan.

Érzem, megint visszakanyarodunk a gondokhoz. Derűsebb dolgokról szeretnék beszélgetni. Közbevágok:

– Melyik a legkedvesebb képed?

– Melyik? Mindegyik, amikor készül a legkedvesebb... Mégis, volt egy képem, amire szívesen emlékezem. *Tányérfestő*, ez volt a címe. Kissé folklorisztikus téma. Egy parasztlány tányért fest a korongja mellett. Átlósan épült kép, a főalak nem középen ül, meleg színek, finom barnák, aranysárgák, melegszürke háttér előtt. 1954-ben vagy 55-ben készült. Akkori szemléletem komplex kifejezése volt. A Műcsarnokban is kiállították.

– Most hol van? Megnézhetném?

– Elpusztult. A Magyar–Szovjet Baráti Társaság székházába került. 56-ban az épület kiégett, és a kép elpusztult.

A beszélgetés elején úgy éreztem, hogy Soltra Elemér ma délután fáradt. Most azt látom, szomorú.

– Volna még valami, amit fontosnak tartanál ebben a beszélgetésben elmondani?

– Fontosnak? Igyunk egyet. Talán ez volna most a legfontosabb.

Megkérem, hogy mutassa meg még a műtermét.

Félemelettel feljebb megyünk. Egyetlen festmény van az állványon. A bekeretezett, sorba rakott vásznak falnak fordulva alszanak.

– Ezt nézd meg inkább – mondja, és egy furcsa szerkezetre mutat. – Mit gondolsz, mi ez?

Mintha egy kályhakürtökből és egy fogorvosi fúrógépből összeeszkábált, minden irányban mozgatható, forgatható masina előtt állnék.

– Nem tudom...

deztem. Már főiskolás voltam, és az egyik nyáron az összes rajzaimat kirajzszögeztem a jákói iskola fekete tábláira... Mire emlékszem még? Nagy, poros udvar, játszótér, zsúptetős istálló, nagy veteményeskert, lefelé csorgó hosszú utakkal, szélén ribizlibokrok, szőlő, lugas, a kert végében mogyoróbokorsor, a kertben nagyfejű káposzták, mák, kukorica, amit időnként az öcsémmel nekünk kellett kapálnunk... Meleg nyári esték és a csillagok...

– Kinek a növendéke voltál a főiskolán?

– Kandó Lászlónak. Mit tudnék róla mondani? Hallatlan reprezentatív, szélesvállú, elegánsan öltözködő úr volt. Különleges cigarettát szívott, DKW autón járt, és komoly összeköttetésekkel rendelkezett a felső körökben. Velem jó, mondhatnám bizalmas viszonyban volt. Így adódott, hogy egy alkalommal egy ív papírt tett elém. Fiacskám, tudod mi ez? kérdezte. Egy beadvány volt. A főiskola epreskerti tömbjének egyik hivatalsegédje arra kér, hogy pártoljam a kérését. Segítsem hozzá, hogy a megüresedett országos ítéletvégrehajtói státuszt elnyerje. Hát mit szólsz ehhez? fordult hozzám széttárva karjait. Ez az ember őrizte nekünk eddig a kaput!

– Hiszel a barátságban?

– Tudom, azt kellene mondanom: természetesen, igen. Talán így is van. Rossz barátságnak tartom azt, ami csak támasz, kihasználható valami. Azonban nem voltak az életemben olyan barátságok sem, amelyek meghatározó módon előrelendíthettek volna. A festőmunkában mindig egyedül álltam. Ha kívülállók úgy is érezhették, hogy valaki talán befolyásol, a problémámat mindig magamnak kellett megoldani. Egy-egy vélemény persze ösztönözhet a munkában, és erre is adódott példa elég. De az állvány előtt mindig egyedül éreztem magam, és ugyanezt érzem az elméleti munkában is.

– Mióta élsz Pécsett?

– 51 óta.

– Mi a véleményed a város képzőművészeti életéről?

– Egy kicsit bonyolult kérdés. De vállalom. Benne élek, érdekem is, hogy beszéljek róla. Őszintén, de természetesen szubjektíven. A város történetében, ahogy én ismerem, ilyen kedvező helyzet még soha nem volt a tehetségek dolgában. Idősebb, tapasztaltabb is, fiatal, száguldani kész is jó arányban van. És nem költöznek el! Egy-két kiváló művész másutt is akad az országban. De itt van egy olyan középhad, nevezzük így, melynek egy-egy tagja bárhol a vidéken eminensnek számítana. A fővárosban is. Van alapunk, hogy ezt mondjuk. Összemértük az erőinket országon belül és kívül, Jugoszláviától Finnországig. Nem kell szégyenkeznie Pécsnek, ami a tehetség állományát illeti.

– Bonyolult kérdés. Mondjuk egyszerűen így: a zsüri.

– Előfordult már, hogy ugyanazt a képet két zsüri különbözőképp árazta?

– De mennyire! Kelle Sanyinak egyik képe az egyik kiállításon tizenkét, a másikon hatezer forintért szerepelt.

– Jobb eset, ha előbb árazzák hat, aztán tizenkétezer forintra . . .

– Viszonyítás kérdése . . .

– Miért? Te elfogadnád a hatot is?

– El. Mit ér nekem, ha az egyik helyen tizenkettőért a falon marad a kép, de a másik helyen megveszik hatért? Ha meg vagyok szorulva, odaadom. Élni kell! Vásznat, festéket kell vennem . . . A kiállítási ár mindig reprezentatív ár. Van, akit ezzel ütnek agyon. Jó magasra srófolják, és senki nem veszi meg a képet. Van, aki viszont abban éli ki önértékelését, hogy azt mondja: az én képemet ilyen meg ilyen magasra árazták.

– Képcsarnoki vásárlásra se küldesz képet?

– Négy éve nem. Az elméleti munka nagyon igénybe vesz. Aztán az elmúlt hat évben szigorú festői programot végeztem. A színek adta lehetőségeket tanulmányoztam. Egyszerű motívum adódott ehhez: a repülőút élménye.

– Mi volt a legmagasabb összeg, amit képért kaptál?

– Megbízásos alapon festettem egy bányász témájú képet. Régen volt . . . Tizenötezer forintot kaptam érte. Szép pénz volt!

– És mi volt a legkisebb összeg?

– Annyit beszélünk az árakról. Lényeges? Ha kérdezted, felelek: Kétszáz. Egy-két akvarellért. Ez egy igen kedves történet . . . A Leőwey gimnáziumban történt. Egy balatoni nyár terméséből vásároltak a kollégák. Eredeti „zsürizett" áruk ezer forinton felül volt.

– Ajándékoztál már képet?

– Igen. A megyei tanácsnak, 1957-ben. A Janus Pannonius Múzeumnak is . . . Még a Siketnéma Intézetnek is . . . Kértek, adtam.

– Tudod, hogy hol vannak a képeid? Például amit a tanácsnak adtál?

– Nem tudom. Egyszer utána néztem, de nem találtam. Nem tudom, hogy hol van az a kép, amit kérdezel. Eltűnt a szemem elől.

Közben Soltra felesége bejött a szobába, aztán szinte észrevétlenül ki is ment. Csak a jóféle ízek maradtak utána az asztalon: füstölt sajt, szőlő, cseresznyepálinka. A falatozás, a koccintás személyessé oldja a beszélgetést.

– Mondjál valamit, Elemér, a szülőhelyedről.

– Jákó! Somogy megye földrajzi közepe. Egy kicsi kis falu. Egész gyerekkoromat ott töltöttem. Apám ott volt tanító. Első nyilvános kiállításomat is ott ren-

tanárom ablakán. Ott ült a lefüggönyözött szobában, a lámpa alatt, karosszékében, és olvasott... Ilyen békés életet szeretnék magamnak én is, gondoltam akkor... Hát ennek már vége... Aki csak a festésnek élhet, el se tudja képzelni, mekkora erőfeszítés kell az iskola után, este odaállni a vászon elé... Martyn sokat ostorozott bennünket: ti nem dolgoztok, nem festetek eleget. Nem kicsinyelte le a tanítást, de azt mondta: szervezzétek meg jobban a munkátokat. Eljárt a Zsolnay gyárba porcelántárgyakat készíteni. Korongozás, festés, égetés. Ugyanabban a ritmusban, ahogy az üzemben szokták. Hát egyszer azt mondja: Szép ez a munka, de tudjátok, amikor hazamegyek, nem ízlik a rajzolás... Így vagyunk mi is... Van egy elképzelés a társadalomban meg a kultúra felelős vezetőiben: a művész tele van heppel, nehéz velük tárgyalni, mindig azt akarják, hogy nekik legyen igazuk, és főként várják, várják a pályázatokat, a megbízásokat. Általánosságban sincs így, de egészen külön figura a művész-tanár vagy tanár-művész. Társadalmi-állami kötelességüket ők bőségesen leróják, általában jó tanárok, ugyanakkor művészi tevékenységet is folytatnak, s ezt a társadalom ugyanúgy elvárja tőlük, mint a független művészektől. A nem pedagógus művész anyagilag mindenképpen elkötelezett. A pedagógus művész viszont anyagilag nincs elkötelezve, nem szorul rá megbízásokra, van fizetése. Meg nem is igen vesznek tőle képet. Neki csak az ideje kevés, hogy művészi tevékenységet folytasson. Van, amikor művészi elképzelése tud találkozni a ritkán adódó megbízással, van, amikor nem. Pécs nem Hódmezővásárhely. Az itt élő képzőművészek kilencvenkilenc százaléka tanár. Ők, őszintén szólva, a nemes amatőrizmus hangulatában végezhetik művészi tevékenységüket.

– Látsz megoldást?

– Igen. Ha nem általában hirdetnek pályázatokat és ösztöndíjakat. Ma a lektorátus osztja szét a megbízásokat. Ilyen esetben nem biztos, hogy a fölkínált lehetőség és a művészt foglalkoztató probléma találkozik egymással. De ha egyénenként keresnék meg a művészeket, és azt mondaná a mecénás: nézd, itt van ez a fal, kellene ide egy kép, fesd meg, akkor közvetlen és gyümölcsöző lehetne a megbízó és a megbízott között a kapcsolat. Ebben az esetben a tanár-művészek elkötelezettek lennének anyagilag is... Hej, de sok képet vettek meg eddig nálunk, amit később nem tudtak hova tenni!

– Szomorúságot érzek a szavadban...

– Nem vagyok szomorú! Tanári fizetésemből eddig még jutott festékre. Igaz, évek óta nem adtam el egyetlen képet. 72-ben csaknem húsz év anyagából mintegy hatvan képet állítottam ki. Ezen a kiállításon se vásárolt senki. Ezt persze kritikának is föl lehet fogni... Hogy tudniillik nem kellenek ezek a képek senkinek.

– Ki állapítja meg a képek árát?

4. Ha végeztél a befoglaló forma rajzával, hozzáfoghatsz a belső vonalak rajzolásához, de még ezt is halványan végezd.

5. Amikor meggyőződtél, hogy helyesen vázoltad fel az ábrát, és a belső vonalak is megfelelnek az arányoknak, térjél rá a határozott, vastag vonalak kihúzására. Itt már használhatod a különböző színű ceruzákat.

6. Ha elkészültél a kihúzással, az árnyékolás van hátra, amit a megfelelő színű ceruzával szintén könnyű kézzel végezzél. Ha sötétebb hatást akarsz elérni, kissé nyomd meg a ceruzádat."

Másnap délután Soltra Elemér lakásán folytatjuk a beszélgetést. Nem nagyméretű, de barátságos szobában ülünk. A falakat néhány szép, mértéktartóan elhelyezett kép díszíti. Hátát a kandallónak veti, mintha fázna. Arca fáradt, magára maradt. „Nincs játékban." Árnyékok botorkálnak rajta. Egy elsőéves hallgató, hóna alatt a fölvételi alkalmával készített rajzokkal. Egy szuszogó levelező hallgató az indexével. Egy kolléga a jegyzeteivel. Csupa „tan"-nal kezdődő szó jut eszembe: tanszék, tanóra, tanterv, tanmenet. Kérdezetlenül is sejtem, hogy ma délelőtt is tanított, tanszéki értekezletet tartott vagy vizsgáztatott.

„Bálint Jóska festőből rajztanár lett s attól fogva ecsetet kezébe nem vett, csak poharat – mindig csak poharat. S a rajzórák alatt kiütést kapott az iszonyattól. De egyszer meglestem: a Bodrog partján másfél órán át figyelt egy hangyabolyt – arcán az üdvözültek mosolya ragyogott. Lakásán egyik képét megcsodáltam: a Királyhegy fölött három nap sütött – száz pengőért nekem adta, legalább tízszer annyit ért. Később megszorultam, tovább adtam, szintén egy százasért. Megtudta, szörnyen megharagudott rám. Kocsmában békültünk ki – egész éjjel ittunk és végül megcsókoltuk egymást. Meghívott magához, mert már záróra volt. A lakásán kihozta képeit a pókhálóból, piszokból – odaállította őket köröskörül a falhoz: »Válassz! amelyiket akarod. De ingyen. Ez ajándék. Tovább nem adható.«"

Képes Géza: *Egy festő emlékezete.* Részlet. Élet és Irodalom. 1974. szeptember 7.

A számomra legszorongatóbb kérdést próbálom megfogalmazni:

– Aki fest és tanít, hogyan tudja összeegyeztetni magában a kétféle tevékenységet? Nem fenyeget a veszély, hogy mint tanárnak mindig más bőrébe kell bújnod? Kialakulhat így a művész egyéni, önálló stílusa?

– Egész eddigi életemet iskolában töltöttem. Vagy mint diák, vagy mint tanár. Nekem mindig csöngettek . . . Csurgói diák voltam, amikor egy este belestem egyik

és cselekvő kedve. Ezeket a tehetségeket épp oly tiszteletben kell tartania az iskolának, mint ahogyan a kertész alkalmazkodik az egyes virágok százféle természetéhez. Kontár tanító az, aki a gyermeki lélek kedvességeit kegyetlen kézzel akarja lenyesegetni, de annál nagyobb művész, aki a csírában jelentkező tehetségeket naiv formájukban fölismeri és azokat nagyra neveli.

Így történt, hogy pár év alatt nemcsak a ponthálózatos rajzfüzetek kerültek lomtárba, de egyúttal a geometriai rajzból kiinduló vaskalapos módszer is. A fővárosi népiskolákban meghonosodott új irány beférkőzött a többi iskolafajták körébe is, és ma már nincs az az iskola, ahol hatása érezhető ne lenne.

Az új rendszer szerint főcél a gyermeket a természet megfigyelésére és a természet után való rajzolásra szoktatni . . . Emellett persze megmaradt az emlékezet után való rajz is . . . az emlékezet utáni rajz edzi meg a gyermek rajzbeli kifejező képességét. Rövid szemlélet után emlékezetből lerajzolnak a gyermekek mindenféle egyszerű formájú szerszámot, és szabad a gyermeknek utcai tapasztalatait is megrajzolni . . . minden alárajzolás nélkül egyenesen ecsettel, színfoltokban . . .

Az egykor nevezetes szerepet játszó törlőgumi is letűnt a látóhatárról, mert a gyermek könnyed ceruzavezetéssel dolgozik, és nem törekszik afféle gondosan kinyalt mintarajzokra, többet ad a minél nagyobb számú gyakorlatra és a jellegzetes kifejezésre."

És tegyünk a cikk mellé egy másik idézetet!

Előszó Tahi-Tóth Nándor *A kis rajzoló* c. könyvéhez. A könyvet hatéves kortól tizenkét éves korú gyermekek számára a Minerva Kiadó bocsátotta közre, 1963 táján, több mint félszázaddal a *Kincses Kalendárium* idézett cikke után. Tahi-Tóth könyve húszezer példányban jelent meg.

„Kedves Ceruzás Pajtásom!

Amikor leteszed magad elé a tiszta papírt meg a ceruzát, hogy e könyvben levő minták alapján könnyen megtanulj rajzolni, szeretném Neked egyszerűbbé tenni a munkát. Ezért néhány jó tanácsot adok. Ha ezeket megfogadod, meglásd, sok örömöd telik a rajzolásban.

1. A ceruzáidat hegyezd ki jól, mert tompa ceruzával csak a rajzlapot kaparod fel.

2. Könnyedén fogd a ceruzát. A jó rajzolásnak ez az egyik legfontosabb feltétele.

3. Először halványan, grafitceruzával vázold fel a rajzod befoglaló formáját, azaz a rajz legszélső vonalát.

– Az eszközök között nem állítok fel hierarchikus rendet. Buta dolog az a sorrend, ami azt kívánja, hogy először grafit ceruzával rajzoljuk meg a körvonalakat, a befoglaló formát, aztán színezzük ki a rajzot, aztán árnyékoljunk, s csak a legvégén fessünk. Minden gyerek azt az eszközt használhassa az iskolában, amit korábban megszokott, amivel ki tudja magát fejezni. Ha színes ceruza akadt először a kezébe, akkor színes ceruzával, ha ecset, akkor ecsettel. Láthattad az órán: itt sem kötöm meg, hogy mivel rajzoljanak. Ceruzával, golyóstollal egyaránt dolgozhatnak.

– Roppant érdekes, amit mondasz. Tudod, hogy nemrég ugyanezekről a kérdésekről gondolataiddal meglepően rokon eszméket egy 1906-os *Kincses Kalendárium*ban olvastam?

Látom, Soltra meghökken. Csak nem csúfolódom?

– Bocsáss meg... Nem azért említem ezt a cikket, hogy konzervativizmussal vádoljalak. De ami abban az 1906-os írásban olyan újszerűnek és modernnek hat, úgy látszik, nagyrészt még ma is megvalósításra vár.

Részletek ismeretlen szerző *Gyermekrajzok* c. írásából. *Kincses Kalendárium.* A gyakorlati élet általános útmutatója. 1906. Budapest. Rákosi Jenő Budapesti Hírlap Újságvállalat Kiadása. 384–393 p. A tízoldalas cikket 23 eredeti gyerekrajz illusztrálja.

„Abban a korban, mikor a gyermeknek még sem a beszéde, sem az írása nem eléggé kifejező, megvan benne az istenadta tehetség, hogy a legnaivabb technikával, egy szál palavesszővel a táblján, vagy egy talált széndarabbal a falon cselekvő kedvének áldoz, és lelke kincseit láthatóvá teszi...

Ki győzné a gyermeki fantázia gazdag tárháza mellett, rendre elsorolni az ő kifejező képességének minden egyéb témával való fokozatait... Egészen kis, óvóiskolába való gyermekek olyan kapcsolásokat tesznek meg rajzaikban, hogy egész történetet illusztrálnak egynéhány vonással. Természetesen úgy tesz a gyermek, mint a jó vitéz, ha rövid a kardja, megtoldja egynéhány lépéssel. Ha valamit nem tud kifejezni, akkor olyan lényegtelen dolgon, hogy például a ház falai nem átlátszók, túlteszi magát, és a házba belerajzolja a családi jeleneteket, és a folyóba belerajzolja a halakat...

Elterjedt a meggyőződés a tanítók és az iskolai hatóságok körében, hogy az iskolában csak az a jó, ami a gyermeknek is kedvére van, tanulni csak az tanul, aki maga is jószántából és jókedvvel foglalkozik a maga dolgával. A szaktudós rendszere semmit sem számít az iskolában; ott csak egy rendszer jöhet számításba: a gyermek természete, az ő lelki struktúrája, az ő fantáziája, pajkossága, az ő beszélő

– A fejlődéslélektan adatai csak részben használhatók. A korábbi felmérések nem olyan viszonyok között születtek, mint amiben ma nevelünk. Mivel hiányoznak a legfrissebb adatok, kísérleteink igen időigényesek. A pszichológus munkáját is jóformán nekünk kell elvégezni . . . A matematikai nevelés mai problémái és felismerései is azt bizonyítják, hogy nem a gyerek szerint nevelünk. Felnőttes fejjel kitalálunk egy fokozati rendszert, s ebbe akarjuk a gyereket belegyömöszölni. A hivatalos rajzoktatás például a perspektivikus ábrázolást lebontotta nehézségi fokokra, s ezeket a fokokat az ötödiktől a nyolcadik osztályig mint összefüggő feladatsort tette meg. Ez a szimplifikálás és egysíkúság igen megbosszulja magát. Tegyük fel: a gyerek nyolcadikban nagy nehezen eljut a perspektivikus ábrázolásig, azt sejti, hogy az ábrázolás csúcsára jutott, aztán elmegy egy kiállításra, és ott lát egy mai, nem a vonaltávlat törvényei szerint szerkesztett képet. Persze hogy azt gondolja, ez a festő nem tud festeni. A szintvonalas térképről a számítógép tökéletesen leolvassa és előállítja egy táj perspektivikus képét. Ezt csinálja a gép. Hát ez kell nekünk is? A gépies munkát kényszerítsük rá a gyerekre?

– Természet után vagy emlékezet után rajzoljon a gyerek?

– Is, is. A kreatív gyerek, az önmagát és környezetét alakító ember az ideálom. Ne másoljon, ne „lerajzoljon", hanem önmagát adja. Az emlékezetből való rajz igen fontos, a fantázia megmozgatásának egyik formája. De tudok-e emlékezetből rajzolni, ha előtte nincsenek konkrét ismereteim? Tehát a természet megfigyelése, a modell utáni rajzolás is alapvetően fontos.

– Mi a véleményed az elő- vagy alárajzolásról, arról, hogy geometriai formákból kiindulva rajzoljon a gyerek?

– Helytelenítem. Egyrészt nem lehet mindent geometriai formába foglalni. Másrészt a rajztanítás célja nem lehet az, hogy „megkönnyítse" a rajzolást. Nem helyes az úgynevezett befoglaló formából kiinduló rajzolás. Sematizmust eredményez. Belülről, a tárgy belső szerkezetéből kell kiindulni . . . Van kollégám – nem pécsi –, aki a rajztanítás módszertanában a gyorsaságot tekinti értéknek. Kimutatta, hogy amíg egy egységnyi idő alatt általában három kutyát rajzolnak le a gyerekek, az ő módszere szerint a gyerekek kilenc és fél kutyát tudnak lerajzolni. S ezt száz akcióból lemért tudományos eredménynek merte még nevezni!

– És a törlőgumi használatáról mi a véleményed?

– Hallhattad az órán, mit mondtam az összkomfortos ceruzáról, aminek a végébe a radír is be van építve . . . Nem kell. Ha kiradírozom az előző vonalat, akkor megszűnik a lehetőség, hogy viszonyítani tudjak, és a viszonylat alapján javítsak. Szabad egymás mellé több vonalat is húzni.

– És szabad a gyerekeknek színes ceruzát, ecsetet is használni?

jön létre a gondolat. A rajzolás is a megismerés egyik eszköze. A rajzoktatás ebben az értelemben döntő fontosságú . . . Mit gondolsz, Japánban miért tudják megcsinálni azokat a csodálatosan tökéletes és apró szerkezeteket? A betűírás szépségét életük végéig tanulják a japán emberek. Munka után beülnek a padokba jobban mondva a gyékényre, és betűket festenek. A pontos rajz, a betű esztétikája a megismerés ösztönzője. A két háború közötti gazdasági válságra a japán kormány úgy reagált, hogy kétszeresére emelte az iskolai rajzórák számát. Az intézkedés eredménye az lett, hogy nőtt a termelés . . . Azt gondolod, egy Martyn-rajz készségi rajz? Maga mesélte, hogy egyszer megpróbált Ingres-papíron rajzolni egy sorozatot. Ez olyan szálkás papír, amire mi csak szénnel szoktunk dolgozni. Ő tollal rajzolt rá. Hát nem akadt el a tollad, Ferenc bátyám? – kérdeztük tőle. Akadozott, akadozott, mondta, de szép is lenne, ha a papír és nem én vezetném a tollat . . . Vagy nézz meg egy rézkarcot! A vonalak lendülete és harmóniája esztétikumuk alapja. A rézkarc készítését csak ahhoz a munkához lehet hasonlítani, amit a jégtáncosok meg a műkorcsolyázók csinálnak a jégen. Mindkettő hosszú, fáradságos, kigyakorolt munka eredménye.

– Osztályozzák a rajzot az iskolában?

– Ne. Ha rajtam állna, minden tantárgyban eltörölném az osztályozást.

– Szereted a gyermekrajzokat?

– Világuk csodavilág. Ugyanakkor nagyon reálisak ezek a rajzok. A gyermeknek a világhoz való viszonyát egyértelműen tükrözik. Megrajzolják a házat, és belerajzolják az asztalt, a széket, az embereket. Azt is, ami a falak miatt nem látható. Ez ne volna realizmus? De azért az iskolában nem tartom követendő igénynek a gyermekrajzok stílusát. Ez ismét felbukkant. Időnként divatba jön. Picassóval értek egyet. A gyermekrajz a gyermeki kor velejárója. Nem a személy tulajdonsága, hanem az életé. Ezért fordul elő, hogy a szobafalat, járdát, füzeteket telerajzoló gyerek később abbahagyja a rajzolást.

– Nem éppen a rossz iskolai rajztanítás szoktatja le őket a rajzolásról?

– A rajztanítás sok téves nézettel van tele. De az is tévedés, hogy a gyereket hagyjuk magára, hagyjuk rajzolni, ne nyúljunk hozzá. A kutatók többsége különbséget tesz ars és artisztikus között. A gyermekrajz artisztikus, de nem ars. Az ars minden korban valami magasrendű. Művelőjének teljes élettapasztalatát foglalja magába. Szent dolog. A gyermekkorban megnyilvánuló hajlamot transzponálni, átmenteni kellene. A hatodik osztályban általában hanyatlás, visszafordulás következik be a gyerekeknél. Éppen ezen gyötrődünk! Az egész szisztémánk ennek a problémának megoldására épül. Hogy a törést valamiképpen kiküszöböljük.

– A pszichológia nem tudna segítséget adni ebben a munkában?

nulók ízlésére is; a nehézségek áthidalása a vonalrajznál, az árnyékolás, a perspektíva, a vetület szabályai alapján."

A szabadkézi rajz keretében a tanulók virágokat, díszítőleveleket, állati és emberi alakokat rajzoltak. A gyakorlat kiterjedt „a csupasz körvonalaktól az árnyalásig... a legegyszerűbb elemektől azok összeállításáig, állandó tekintettel a technikai alkalmazásra". Megismerkedtek az arány kérdésével, az azonos vagy megváltoztatott méretben való rajzolással, a különféle anyagokkal, a kréta, a tus, a szépia használatával, a színek alkalmazásával. Rajzoltak természet után (pl. virágokat) és gipszmodellek felhasználásával (pl. alakokat).

A vonalrajz a tanterv szerint magába foglalta az egyenes vonalak és körök gyakorlását, többféle összeállítását, „ehhez néhány különösen fontos görbe vonal" fölhasználását. A tanulók megismerkedtek az oszloptagok, oszlopsorok, gerendázatok rajzolásával. Gyakorolták ezek ábrázolását körvonalakban, árnyékolással és színesben. Előadások hangzottak el a vetületről, az árnyékolásról és a perspektíváról. A vonalrajzzal való foglalkozás során mindig a gyakorlati alkalmazás állt előtérben. Gépalkatrészeket rajzoltak körvonalakban és színesben, elkészítették épületek alap-, felülnézet- és keresztmetszet-rajzát.

– Nevezzük a tantárgyat egyszerűen mi is így: rajz. Véleményed szerint ma mi volna az általános iskolai rajztanítás célja? – kérdezem.

– Az, hogy vizuálisan képzett emberkéket neveljünk. Ennek az alapjait szerkesszük meg, és rakjuk le az iskolában. A Kodály-módszerrel rokon elképzelés igénye él bennem. Talán nem is a módszerről, hanem szemlélődési módról van szó. Ne a rajzolás ügyességi oldalát akarjuk fejleszteni, hanem tanítsunk meg képekben látni, képekben gondolkodni és képekben kifejezni. Ez nem művészképzés. A köznapi ember valósághoz való viszonyát alakítsuk, formáljuk. Ez is kultúrát alapozó munka, pontosabban ez a kultúrát alapozó munka. A képi gondolkodás fejlesztése nemcsak a képzőművészetileg megfogalmazott képre vonatkozik. A képekben való kifejezés formája lehet a műszaki rajz vagy a térképvázlat is... A vizuális nevelés azért fontos, mert a bennünket érő benyomások közül a kép a legdöntőbb. Az ízekhez, a hőmérséklethez is képek tapadnak. Ami mögött képi élmény van, azt ki se tudod verni az ember fejéből. Világméretű adat, hogy az ismeretek 83%-át vizuális úton szerezzük. A bíróságon a szemtanú szava többet ér, mint a fültanúé.

– Adottság, képesség, tehetség kérdése a rajz, vagy fejleszthető?

– A rajzra, az énekre meg a testnevelésre azt szokták mondani, hogy készségi tantárgyak. Nem igaz. Nincs olyan gyerek, aki ne tudna látni, és ne tudná képekben kifejezni felismeréseit. A vizuális képesség fejleszthető! Azt mondjuk, a munkában

szó, hogy írjam meg a hazai főiskolák számára a tantárgypedagógiai tankönyvet. Nagy munka. Negyven ív . . .

– Mi a véleményed a hazai iskolákban jelenleg folyó rajztanításról?

– Mondjam, ne mondjam? Ami van, egy hallatlan nagy káosz. Körülbelül öt éve az általános iskola első osztályában például eltörölték az önálló rajzórákat. Soha ilyen baklövést! A másodiktól a negyedik osztályig mindössze heti egy-egy óra, a negyediktől a nyolcadikig heti két-két óra a rajz. A tanterv elavult. A tanári kézikönyvet Xantus Gyula írta. Amikor elkészült a rajzos tanmenet, a minimumnak szánta. A szakfelügyelet viszont ezt tette meg maximumnak. Ez a baj. Van tanár, aki azért kapott figyelmeztetést, mert a kézikönyvben látható piros köcsögöt kékkel festette meg . . . Ebből a rabszolgaságból a tanárok menekülni akarnak. Nagy részük önállóan szeretne kísérletezni. De nincs senki, aki vezetné őket.. A szemléletbeli megalapozatlanság és ez előképzettség hiánya miatt aztán kialakul az oktatási formalizmus, terjed a modernkedés.

A bécsi vallási és oktatásügyi minisztérium által 1849-ben, az Osztrák–Magyar Monarchia területén bevezetett tanterv (*Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen in Oesterreich.* Wien, 1849.) a rajzot a nyolc osztályos (humán) gimnáziumokban – a szépírással, az énekkel és a testneveléssel együtt – a szabadon választható tantárgyak közé sorolta (ami annyit jelentett, hogy e tárgyakat ott általában heti két-két órában tanították), a reáliskolákban viszont – mind a négy, három és két osztályos alreáliskolában, mind a három osztályos főreáliskolában – a rajz tanítását átlag heti öt-hat órában, az utolsó évfolyamban heti hét-nyolc órában írta elő. (A tanterv a rajzot szabadkézi- és vonalrajz tanítására bontotta fel. Az előbbi kb. kétharmad, az utóbbi egyharmad részt foglalt el a tananyagban.) Emellett a reáliskola minden osztályában heti két órában a szépírás (Kaligraphie) tanítása is szerepelt. Így a reáliskolákban a rajz és a szépírás oktatása több időt foglalt el, mint az anyanyelv és az idegen nyelv, vagy a földrajz, a történelem és a matematika tanítása együttvéve!

A négyosztályos alreáliskola tantervében (kb. a mai általános iskola felső tagozatának felel meg ez az iskolatípus) a rajzról a következőket olvashatjuk:

„A tantárgy célja: Az ipari irányultságú szabadkézi rajzban való jártasság, tus és színek alkalmazásával. Vonal- és díszítőrajz, az épület- és géprajz előkészületeként. A helyzetrajz első elemei, a helyzettervek megértéséhez."

Ez a cél a háromosztályos főreáliskolában (ez az iskolatípus a mai szakközépiskolákhoz hasonlítható) a következőkkel egészült ki:

„A tanulók képzése a szabadkézi rajzban való jártasságra, hogy hasson a ta-

elkészíteni . . . Gondolataikat munka közben mindig írják a rajz mellé. Ismerik Leonardo lapjait? Rajz, írás, rajz, írás . . . Ilyenféle gondolkodást szeretnék maguknál is elérni. Amit most csinálnak, az lesz a módszertani tankönyvük . . . A jövő hétre tanulmányozzák át a szakirodalomból a jelenség és lényeg dialektikáját . . .

– Végül még egy feladat: hozzák ki és tegyék a padlóra a rajzokat . . . Egymás munkáját is vessék össze . . . Nézzék meg jól: a biológiai szakkönyv számára készült rajzok mennyivel jobban hasonlítanak egymáshoz, mint a művészi céllal készült rajzok! Mi ebből a tanulság?

– Most pedig szünet következik. Azalatt gyűjtsön mindenki néhány falevelet, és a következő órára hozza be!

Hogyan tudnám összefoglalni benyomásaimat? A tágasság, a szabadság levegője járt a teremben egész órán. A tanár a felfedezés örömét adta meg növendékeinek. Inkább kérdezett, mint kijelentett. Nem akarta a vitás kérdéseket eldönteni. Egyéni fölismerések születtek: csak jó és még jobb válaszok. Önálló munka folyt. Megvalósult az elmélet és gyakorlat egysége. Logikus lépésekben haladtak a gondolkodás menetében. Mintha nem is tanteremben, tanórán, főiskolán, hanem középkori mesterek festőműhelyében töltöttem volna el egy órát.

A korábban megkezdett beszélgetést a szünetben folytatjuk.

– Mi a főiskolai rajztanár-képzés célja? Művészek vagy egyszerű, becsületes rajztanárok nevelése? – kérdezem.

– Egy harmadik . . . Alkotó szemléletű pedagógusokat szeretnénk képezni, akik meglátják és képesek maguk megszerkeszteni tantárgyuk belső összefüggéseit. Az effajta gondolkodás gyakorlata ezen a főiskolán valósul meg az országban elsőnek.

– Tankönyv, jegyzetek?

– Nincs. A rajztanítás módszertanához jelenleg nem állnak rendelkezésre tankönyvek.

– Az órán meglepett, hogy gondolataidat milyen pontosan, nyomdakészen fogalmazod meg. Nem gondoltál arra, hogy az itteni kísérlet eredményeit publikálni kellene?

– A minisztérium mintegy másfél éve létrehozott egy országos vizuális nevelési csúcsbizottságot, melynek az a feladata, hogy készítse el az új tantervet, és tárja fel a tárggyal kapcsolatos összes problémát. Ebben az általános iskolai munkabizottságot vezetem. Három-négy havonta szoktunk ülésezni. Ami a módszer publikálását illeti: Az egész országban tartok előadásokat. Nyíregyházától Várpalotáig és Székesfehérvártól Dabasig. 1971 novemberében meghívtak Moszkvába. A Szovjet Képzőművészek Szövetsége művészetelméleti bizottságában tartottam előadást. Erre jól föl kellett készülni, össze kellett szedni a gondolataimat. Most arról van

cai, a szem vágása, a szem sarkából futó ráncok, a nyírt bajusz vonala, az ajkak metszése, a csillogó fogsor. Mindig mosolyog. Nagy szeme olajbarnán csillog. Hangja egyenletesen mély. Mozdulatai frissek, könnyedék. A székek között járkál. Egész óra alatt nem ül le. Teste zömök, izmos. Arca kerek, napraforgóarc. Kezét hátrateszi. Látom, egy kulcscsomót tart az ujjai között. Néha felágaskodik, puha talpán meghintáztatja magát.

Elnézem szétsugárzó derűjét, s az a gyanúm támad, hogy ez a jámbor tanítóarc néha fel tud robbanni. Ilyenkor az indulat bizonyára összekaszabolja vonásait, idegei fölborzolódnak, s ha valaki megérinti, talán még szikrázik is a teste. Mosolyra nyíló ajkát nézem, s nem tudom visszafojtani, hogy mosolya mögött ne lánctalpak csikorgását halljam. Ezek a fogak, ha a kinti világban nem találnak táplálékot, akkor az embert magát tépik, cibálják, őrlik.

Mindez persze csak a képzelet játéka. A teremben derű, nyugalom, béke honol.

– Maguk tanárok lesznek . . . Mi az, hogy tanítás? Mi az, hogy nevelés? . . . Ma valamit rajzolni fogunk, és figyeljék meg önmagukat, amikor rajzolnak . . . Produkálnak valamit, és közben figyeljék meg, hogy mit produkálnak . . . Mióta rajzolnak? . . . És mióta rajzolnak úgy, hogy figyelik is önmagukat? – Csupa kérdő és kijelentő mondat. Örök pedagógiai igazságok. Ha a hallgatóktól nem kap feleletet, önmaga válaszol. Derűje változatlan. – Én egyszer diákkoromban . . . – mondja, s az addig szemérmesen lehajtott fejek egyszerre fölemelkednek, figyelem ébred a szemekben. – Mondom, egyszer diákkoromban azon vitatkoztunk . . . – A történet végén fölemeli az ujját: – Most pedig jól figyeljenek. Az első feladat következik. Rajzoljanak egy falevelet . . .

Papírlapok kerülnek elő. Megkezdődik a munka.

– Jól lát mindenki? Kik ülnek a legjobb helyen? Egyszer rajzolás közben egy páfránylevél árnyéka nekem is rávetődött a papíromra. Amikor elkészült a rajz, akkor vettem észre, hogy az árnyékot is belekalkuláltam a rajzba . . . – Megmozdulnak a rajzolószékek, a hallgatók keresik a legkedvezőbb fényviszonyokat.

– Most rajzoljanak ismét egy levelet, de arra gondoljanak, hogy ez a rajz egy biológiai szakkönyv számára készül . . .

További tíz perc telik el.

– Most pedig rajzoljanak egy levelet művészi szándékkal . . .

Amikor ez is elkészül, megszólal:

– Hasonlítsák össze a három rajzot, és vonják le a következtetést! Egy nagyon lényeges dologra jöhetnek rá. Ugyanaz volt a téma, mégis különböző eredményekre jutottak. A szándék meghatározza a formát. Mást jelent valamit általában lerajzolni, mást jelent valamit tudományos igénnyel, s megint mást művészi céllal

Évente egyszer, az iskolai színielőadások idején földerült. Ő készítette a díszleteket, s a munkába a felsősöket is beavatta. A léckeretre szögezett csomagolópapír-falak a rajzterem padlóján hevertek. Vödrökből, meszelőkkel boldogan kentük a festéket a papírra.

Emlékszem, már a háború után, felsős koromban egyszer lerajzolt. Talán a télen, diáksapka helyett hordott jókora kucsmám ragadta meg a figyelmét. – Na büdöc melák, állj oda! – mondta, és keze elindult a fekete táblán. Akkor terjedt el a hír, hogy valamikor festőnek készült. Nyolc éven át egyetlen igazi rajzát nem láttuk. Csak a zsinórírás előrajzolt betűit, a stilizált tulipánokat, a kockákat, hasábokat, gúlákat . . .

A tanszéki munka kereteiről még csöngetés előtt tájékozódom.

– A hallgatók nálunk a rajzot biológiával és földrajzzal párosíthatják – mondja Soltra Elemér tanszékvezető főiskolai docens. – A négy évfolyamon körülbelül százhúsz növendékünk van. És ugyanennyi levelező. A gyakorlati foglalkozásokat évfolyamonként általában két hallgatói csoportban tartjuk. A tanszéki munkát hét oktató, egy adminisztrátor és egy hivatalsegéd látja el. A tanárok többsége kiállító művész. És van még a Mari néni . . .

– Az ki?

– Éppen itt jön . . .

Vékonycsontú, rebbenékeny, szemüveges kis öregasszony lép a szobába.

– Mikor jöhetek, tanár úr? – kérdezi.

– Délben keresse meg Kelle tanár urat . . . Majd ő megmondja . . .

– Évek óta a modellünk – fordul hozzám Soltra, amikor az asszony elmegy. – Készült róla jó pár ezer rajz. A felvételi vizsgákon meg a zárószigorlatokon ő a kötelező téma.

– Négy év alatt milyen tárgyakkal találkoznak itt a hallgatók?

– Van rajzolás-festés, művészettörténet, ábrázoló geometria, betűírás-kompozíció, népművészet és rajztanítás módszertana. Az utóbbi kettőt én adom elő. A neveléstudományi tanszék munkájába is besegítünk. A művészeti nevelésről adunk órákat a pedagógia szakosoknak.

Most tudom meg, hogy a látogatásra kiszemelt órát Soltra Elemér fogja tartani. A harmadik évfolyam egyik csoportja ül a teremben. Tíz lány és egy fiú. (Ez lesz a jövendő magyar pedagógustársadalomban a nemek aránya?) Sárga függönyök tompítják a reggeli éles fényt. A nyitott ablakok a Pannónia Sörgyár gépeinek duruzsolását hozzák a terembe.

Soltra derűs pedagógus arcát figyelem. Minden vízszintes rajta. A homlok rán-

rintem a kép intimitása is meg fog maradni. Az új gondolatok mindig a rajzban, a táblaképben fognak megjelenni. Aztán nőnek át más művészetekbe. Az építészetnek a környezetesztétikára van nagy hatása. De ez nem teszi fölöslegessé a festészetet. Delacroix mondja valahol: Az épület geometriáját a fecskefészek, a fák rajza oldja fel... Nem biztos, hogy a geometrikus épülethez geometrikus díszítés szükséges...

Kimegyünk az udvarra. Derékszögben Bizse bácsi, a Papa hajdani műhelyei húzódnak. Azóta, hogy nem pattognak itt a tüzes szikrák, nem hajlítanak vasat, nem reszelnek kulcsot, a szobákat kőlapokkal fölpadlózták, kimeszelték. Itt van a középső lány, Ágnes „zeneszobája". (Csak az ablakon pillantok be.) Itt van Bizsémé Zs. Kovács Diana szövőműhelye. (Ezt majd holnap nézzük meg.) És itt van Bizse János házi műterme, ahol jelenleg faintarziái készülnek.

– Ezt se hagyjuk ki – mondja János.

– Nem mondták még rád, hogy túlságosan sokoldalú vagy?

– Nézzük csak! Csináltam már mozaikot, rézkarcot, litográfiát, freskót, sgraffitót, olajképet, hajlítottam vasat, domborítottam réztálat, most itt vannak a faintarziák... Nem is olyan sok ez. De ha az is. Tenni valami másikat, nekem az a felüdülés. A megoldott feladatok nem izgatnak. Csak ami még előttem áll...

TÜSKÉS TIBOR
Műtermében Pécs, Jelenkor, 1978.

– Halló... Tanárképző Főiskola?... A rajz tanszéken Soltra Elemért keresem...

– Kapcsolom.

– Szervusz, Elemér! Megengeded, hogy valamelyik nap meglátogassak egy órát nálatok?

– Kérlek. Nagyon is lehetséges. Válogathatsz. Kedden nyolctól tízig rajztanítás módszertana; gyakorlati óra. Tíztől tizenegyig elmélet...

Szeptember van, párás, gyöngyházfényű reggel. Kékköpenyes diákok vonulnak iskolába. A sétatér fáiról politúrozott vadgesztenyék hullnak elém hangos koppanással.

Amíg a főiskola új épületszárnyában a rajz tanszéket keresem, hajdani, gimnazista rajzóráim jutnak eszembe. A szépírást meg a „rajz a műalkotások ismeretével" nevű tantárgyat N. Ferenc tanár úr tanította. A Zupi! Vagy ahogy még neveztük: Upmann kapitány! Az egész iskola így hívta. Senki se kérdezte: miért? Gyűrt ráncú arcával a nevét mi is megörököltük. A heti két órát a második emeleti rajzteremben tartotta. Mi maradt meg emlékezetemben? Néhány szó. „Mindenkinél legyen rajztábla, rajzlap, rajzszeg; körző és vonalzó; ceruza és radír; festék, festékestál, ecset." Negyven fej hajolt a rajztáblák fölé. A krétával előrajzolt formákat a tábláról a csontszínű papírra másoltuk. Jaj, csak ne fusson a festék a vonalon túl! Csöndben készültek a szimmetrikus virágminták, levélfüzérek. A tanár úr a sorok között sétált. Aki mellett megállt, rossz jel! összerezzent. Kivette a mögötte ülő fiú kezéből a rajztáblát, két kézre fogta, és az előtte ülő fejére koppantott. – Büdöc melák, így kő fösteni? – mondta. Egy-egy rajzóra után félkosárnyi dió nőtt a fejünkön.

A heti két órát egyvégtében tartotta. Szünetben nem engedett ki bennünket. Csak ő vonult át a szertárba. A kulcslyukon egyszer meglestük. Fonott demizsont emelt a szájához.

érvelt. Dohnál Tibor tömondatos sűrítései fantasztikus rajzírással párosulnak, számára a néprajz használhatóan tiszta forrás. Kár, hogy Patay Éva és Patay László művészetének üzenetét nem tartalmazta a tárlat.

Örvendetes, hogy a fővárosban és környékén élő régi „dunántúliak" műveket küldtek a meghívásra. Az élő klasszikus Bernáth Aurél „A Szentivánéji álom" értelmezése ugyanúgy a kiállítás értéke, mint Klimó Károly Weöres Sándor versmondatát festménnyé sürgető „Mészáros köténye". A Szentendrén dolgozó Klimó Károly gondos felületkezelése rangot jelent, mely Somogyi Soma László művészetének is sajátja.

A vendégfogadó Kaposvár Szekeres Emil, Szabados János, Leitner Sándor festményeivel hívta fel a figyelmet, szobrászai közül Bors István változatai tartalmaznak friss távlatokat.

Érdekes színfolt Csiszár Elek balatoni tájképe, R. Kiss Lenke és Brém Ferenc szobrai, Rumi Attila népművészeti indítékú faragásai, Tóth Ila „Didergő"-je és Csákvári Nagy Lajos, Sz. Egyed Emma, Kovács József éremművészete.

HONTY MÁRTA: *TÉL — TAVASZ — KÜZDELEM*

A kiállítás sajátos arculatához tartozik Honty Márta világa, Erdős János kísérletező kedve, Dobroszláv Lajos elmélyült akvarelljei és Diskay Lenke ex libris sorozata. A grafikai anyag nem egységes, több irány és minőségi változat jelentkezik, melyben Varga Hajdu István szakmai alaposssága, Reich Károly fölényes rajztudása, Lóránt János, Csizmadia Zoltán, Kerti Károly, Csurgói Máté Lajos variációi, Ady- és Radnóti-illusztrációi jelentenek igazi teljesítményt. A kerámia műfaját Pattantyus József képviseli átgondolt munkákkal, de nem tudja feledtetni Németh János hiányát.

Összegezve a látottakat: kevesebb több lenne. Feltétlenül szigorítani szükséges a helyi zsüriket, s növelni az egyes képzőművészeti műfajok dunántúli mértékadó mestereinek a számát a következő gyűjteményes tárlaton. Mindez

102 Soltra Elemér festő

képzőművészet

Életünk, 1974... 1

LOSONCI MIKLÓS

Gondolatok az első dunántúli tárlatról

A kaposvári Somogyi Képtárban rendezett I. Dunántúli Tárlat nagy vállalkozás. Nagy vállalkozás még akkor is, ha többen, így Borsos Miklós, Áron Nagy Lajos, Bartha László, Gerzson Pál, Kokas Ignác, Németh János, Vecsési Sándor, Bazsonyi Arany, Heitler László ezúttal különböző okok miatt távolmaradtak. Nagy vállalkozás még akkor is, ha a zsúfoltság miatt az anyag nem tűnik egységesnek, ha a minőség még nem is egyenletes, ha a vezérszólamok egyelőre még hiányoznak, ha a dunántúliság fogalma nem is teljesen tisztázott még, ennek ellenére a kaposvári kiállítás fontos előrelépés. Nemcsak a kezdeményezés miatt az, hanem azért, mert végre együtt van a pannon mezőny, versengenek az egyes műhelyek, közösen keresik, kutatják az utat; merre és hogyan tovább?

A pécsi központ önmagát erősíti azáltal, hogy a hangolt eszményeket tökéletesíti, mely Soltra Elemér, Bizse János, Kelle Sándor és Simon Béla festői fejlődésére egyaránt jellemző. Az elegáns kivitel, mely régi pécsi hagyomány, ezúttal karakterisztikusabb. Duhajul őszinték Simon Béla erdőt, mezőt, szívet telítő virágai, és Soltra Elemér szerkesztései is határozottabbak.

Székesfehérvárt ezúttal Francsics József és az erőteljesen haladó Ujházi Péter képviseli — az egyéni kiállítása miatt távolmaradt Áron Nagy Lajos nélkül —, a tatabányaiak Kóthay Ernő barbár szépségű gobelinjével, Krajcsirovits Henrik mélyen átgondolt festményeivel jelentkeztek. A dombok nála asszonyalakúak ugyanúgy, mint Németh Mihály szobraiban és Reich Károly rajzán — a Dunántúl lankáinak feminitását jelképezik.

A szombathelyi csoport Majthényi Károly Isis hagyományát vonultatja fel Aida tagolásban, és Vértesi Péter megalapozottan komoly újdonságait. Különösen a „Ketten" árnyalása fejezi ki korszerűen az anyaság maradandó mélységét olyannyira, hogy Kertész Sándor képén is érződik e szerkesztés hatása. Ezen tájegység sajnálatosan nélkülözi a sárvári—győri Lakatos József műveit, de örömmel láttuk Haraszti László göcseji témáit, és Horváth János szabad asszociációit.

Sopron Giczy János értékeit küldte és Sz. Egyed Emma megfontolt szobrait, érmeit, a győri műhely Dohnál Tibor és Barabás László képi töprengéseivel

65 - 70

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZÖVETKEZETI HÍRLAP

1973 FEB 3

Soltra Elemér

1021

PANORÁMA

SZÖVETKEZETI H

SOLTRA ELEMÉR: MOZAIK A PÉCSI LEGÉNYSZÁLLÁSO

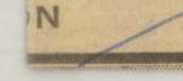

ÖSSZEFOGÁSSAL KÖNNYEBB...

Erősödés, társadal
a közgyűlések tü

Sportegyesületi közgyűlések folynak országszerte. Számadás az elmúlt évi munkáról, tapasztalatok leszűrése, az elkövetkezendő időszak megtervezése... Címszavakban körülbelül ennyi a közgyűlések lényege. A tartalom azonban nem ennyire „száraz". Kivált, ahol jól készítették elő a sportegyesületi életnek ezt a rendkívül fontos eseményét, úgy is mondhatjuk, hogy parlamentjét.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a Spartacus

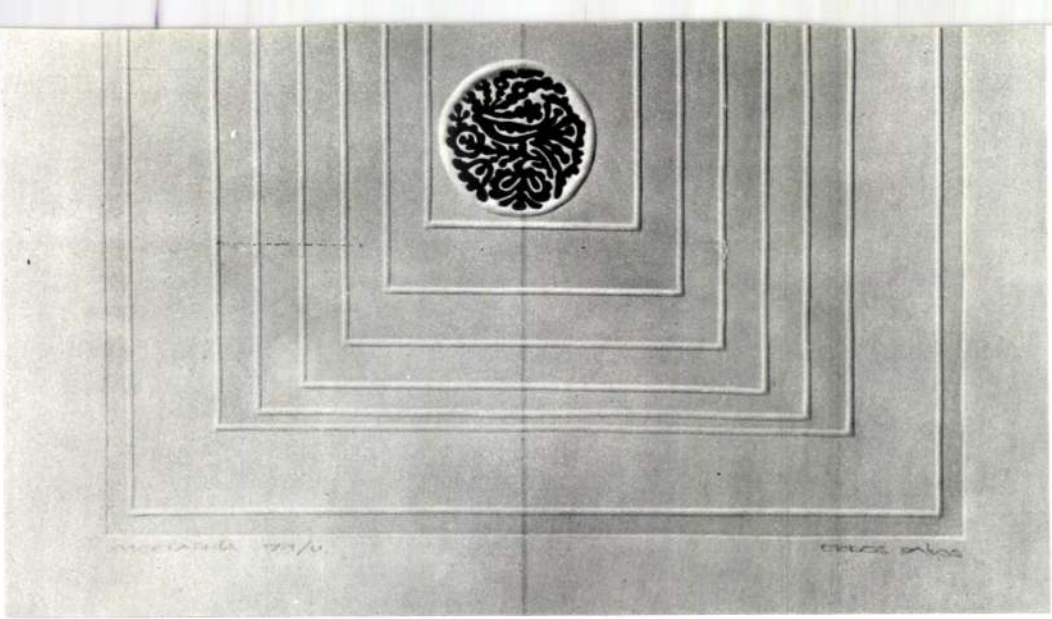

Erdős János: Xilográfia V.

tészet stílusát. És ennek nem kizárólag vonzó, lehetőségekkel teli művészete, hanem emberi lénye, kultúrája, következetessége is oka volt. Természetesen sokféle művészi cél és elképzelés munkálta ki ezt a pécsi–baranyai képzőművészetet, sokféle összetevője között nemcsak a francia és nyugat-európai stílusok, hanem a hazai modern mozgalmak tapasztalata is élt. A források és irányok a művekben biztonsággal nyomon követhetők. De a Martyn által katalizált folyamat egy generációban elért ahhoz a határhoz, ahol a táblakép funkcióváltozásának következtében a nüanszokra, érzelmes és finom átmenetekre, asszociációkra épített festészet úgyszólván hatástalan. Ennek a funkcióváltozásnak a következményei bármely képzőművészeti kultúrával rendelkező országban hasonló jelleggel megtalálhatók. A megélhetési forrássá redukált táblakép természetszerűleg — a benne foglalt gondolattal együtt — csak részleges felhívást jelent az új nemzedék számára „művészetet művelni".

Néhány markáns egyéni stílus jellemzi a pécsi festészetet, néhány valóban számottevő életmű, a magyar művészet sorsába is beleszóló eredmény. Martyn Ferenc, Bizse János, Simon Béla, Lantos Ferenc munkássága és törekvései — bár ma is folyton alakulnak és gazdagodnak — több ok miatt lényegében lezártak, hatásuk sokkal inkább közvetett szellemi konzekvenciákban fogalmazódik meg, mint stiláris példázatokban.

Martyn Ferenc Kossuth-díjas festőművész sokoldalú művészi munkássága, alkotásainak hagyomány-létrehozó jelentősége, a pécsi művészéletben betöltött szerepe máig középpontját jelentik a tájegység-város kulturális

kor staffázs-elemekké teszik. Kifog
mesterségbeli tudása képes elfeledtetn
pozíciós módszerének döccenéseit. G
és festői gondolat pontosan fedik eg
Egry József emlékére, Játék, Táncszvit,
rium című nagyvonalú műveiben. Bizse
tanárként és művészként is sokat tett
szerű, modern művészet értékeinek fel
tetése érdekében.

Simon Béla Munkácsy-díjas festőm
Művészetében az egyszerű események
nyek elragadtatott szemlélete hozta lét
a formát és stílust, amely életstílusa i
ben. A német expresszionizmus és a f
fauves hatása egyszerre szólal meg műv
melyek pózok, arisztokratikusan csiszolt
pozíció és a plebejus grimasz ironikus
tei között a játék szabadságával kísért
Csuklójának egyszeri lendületével felr
tiszta színei nem tartanak be semmiféle
prekoncepciót. Ezekből a felfokozott
mikájú képelemekből mégsem absztrakt
kép, hanem a valóság sajátságosan átalak
új területe jön létre. Művei bizonyít
arra, hogy a benyomás, a pillanat impres
nista kánonja még mindig a megoldá
való közelítés útjai közül a legkézenfekv
ha a kép a reflexek paradicsomi bőség
bomlik ki. Virágokról festett képein a ge
kialakította szerkezet már-már autonom
lentéssel rendelkezik. Simon borotvaélen
colva hol az ábrázolás, a „leképzés" ane
tikus külsőségei, hol a gesztusfestészet
rá jellemző megoldásai felé hajlik. Ez a
tősség festményeiben egyértelműen me
gadható, és mert Simon egyiket sem ab
lutizálja, fejlődése csak nüanszok egyre f
mabb megjelenítését adja, s nem dönt
kérdések felől. Fejlődése szubjektív és s
tán megalapozású. A világlátásában megje
romantikus elemek, antiintellektuális
nyilvánulásai kevésbé a józan hétköznap
mint inkább a „kép ünnep a szem számá
felfogás felé tesznek engesztelő lépése

Soltra Elemér

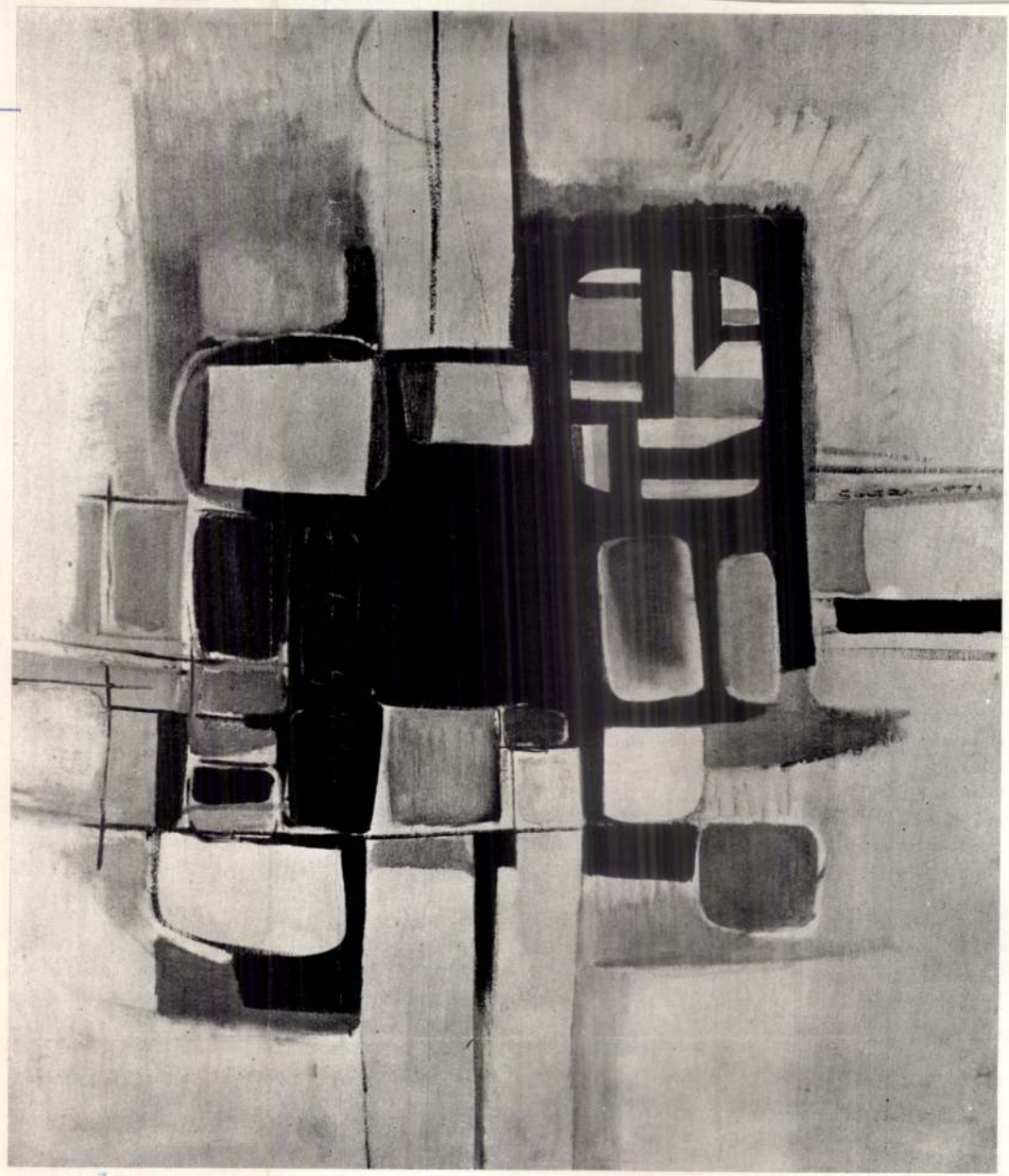

Soltra Elemér: Plein-air internationale

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 11
JELENKOR
Pécs ...

Saltra Elmúlt

1021

1036

jelenése előtt a harmadik választható útnak a
gányba menekülés és halál-vágy látszik. A bűvö
előbbre jutni (haladni), ez nem vezet ki. A *mi*
sában vergődő romantikus hős megoldhatatlan
darchoz, ugyanabba a zsákutcába, ahová a *Tünd*
a helyzetben pedig drámai ellentmondásként je
felfedezés Széchenyi hirdette programja – Cs
ságának lényege: önmagában a testiség és szel
hetetlenség, a filozófiában a tér és idő törvény

Az utolsó jelenetben színre lépő Tünde sem
akivel az első jelenetben megismerkedtünk: a
ben Ilma hatására – ő is megváltozott. Az életfolyamat jelentőségének filozófiai fölismerése után megtanulta a biológiai lét gyakorlatát is. Amikor megkötözteti Csongort, már személyiségének teljes tartalmával készen áll a szerelem befogadására. Az *érett* helyzetben szerelmesének megkönnyíti a fölismerést, hogy a korlátlan szabadságról le kell mondania, s az elérhetetlen *valaki* helyett, konkrétan őt kell választania. A szerelem konkrét céljának fölismerése érleli meg Csongorban a tanulságokat, s ezért – miután Tünde biztosítja *korlátozott* szabadságát – önként és tudatosan választja a fölkínált ember-sorsot – minden ellentmondásával. Vállalja a biológiai fajfenntartást szolgáló „állati ösztönöket", hogy megvalósíthassa az ember egyetlen – folyamatában tartósan – önmagán túlmutató képességét, megtalálja az „én" számára elérhetetlen végtelent az emberi nem kollektivitásában. Végső soron tehát nem mond le a végtelenbe húzó vágyról, sem a teremtés óhajáról, sem önmaga megvalósításáról, csak éppen leszáll a földre – a gondozásra váró kertbe, Tünde otthonába –, s vállalja az élet, az emberi viszonylatok természetes kötöttségeit. A romantikus költő földben áll mély gyökérzetével, s a Marx előtti filozófia egyik eszmei csúcspontját fogalmazza meg ezzel.

A *Csongor és Tünde* elemzését az teszi különösen nehézzé, hogy minden mozzanata, minden utalása csak önmaga ellentétével egységben érvényes: a szép a rúttal, fiatalság az öregséggel, a szárnyaló álom a pusztulást, bűnt, szörnyűségeket hordozó valósággal, a fennköltség ironikus paródiájával, a finomkodás a kirobbanó – vérbő jókedvvel együtt és így tovább. Ezeknek az ellentéteknek összeütközéséből áll a dráma alapvető struktúrája. Ennek megfelelően követik egymást – Shakespeare drámaépítkezési elveinek megfelelően – a különböző hangulati töltésű elemek. (Ami-

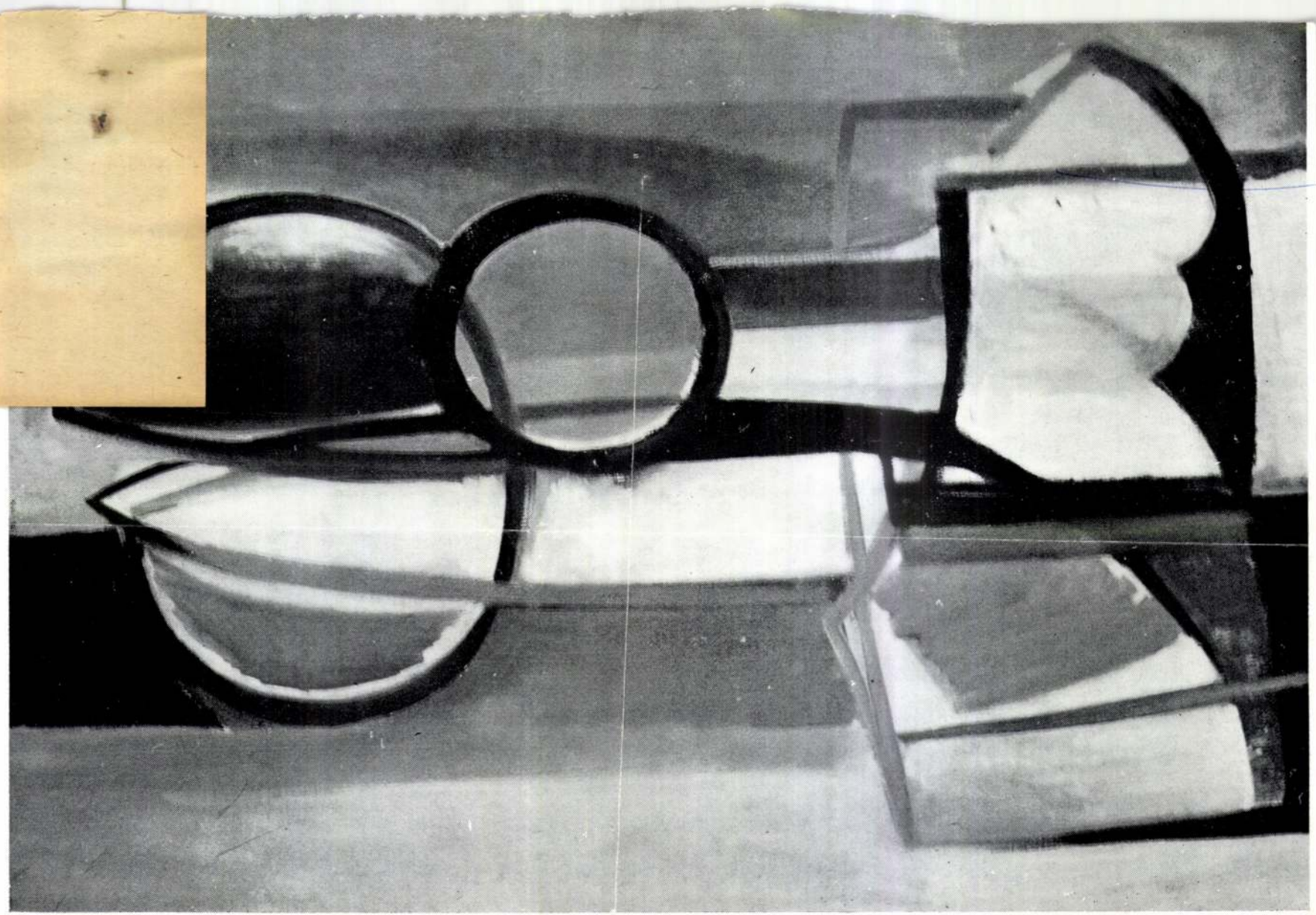

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 11
JELENKOR
Pécs

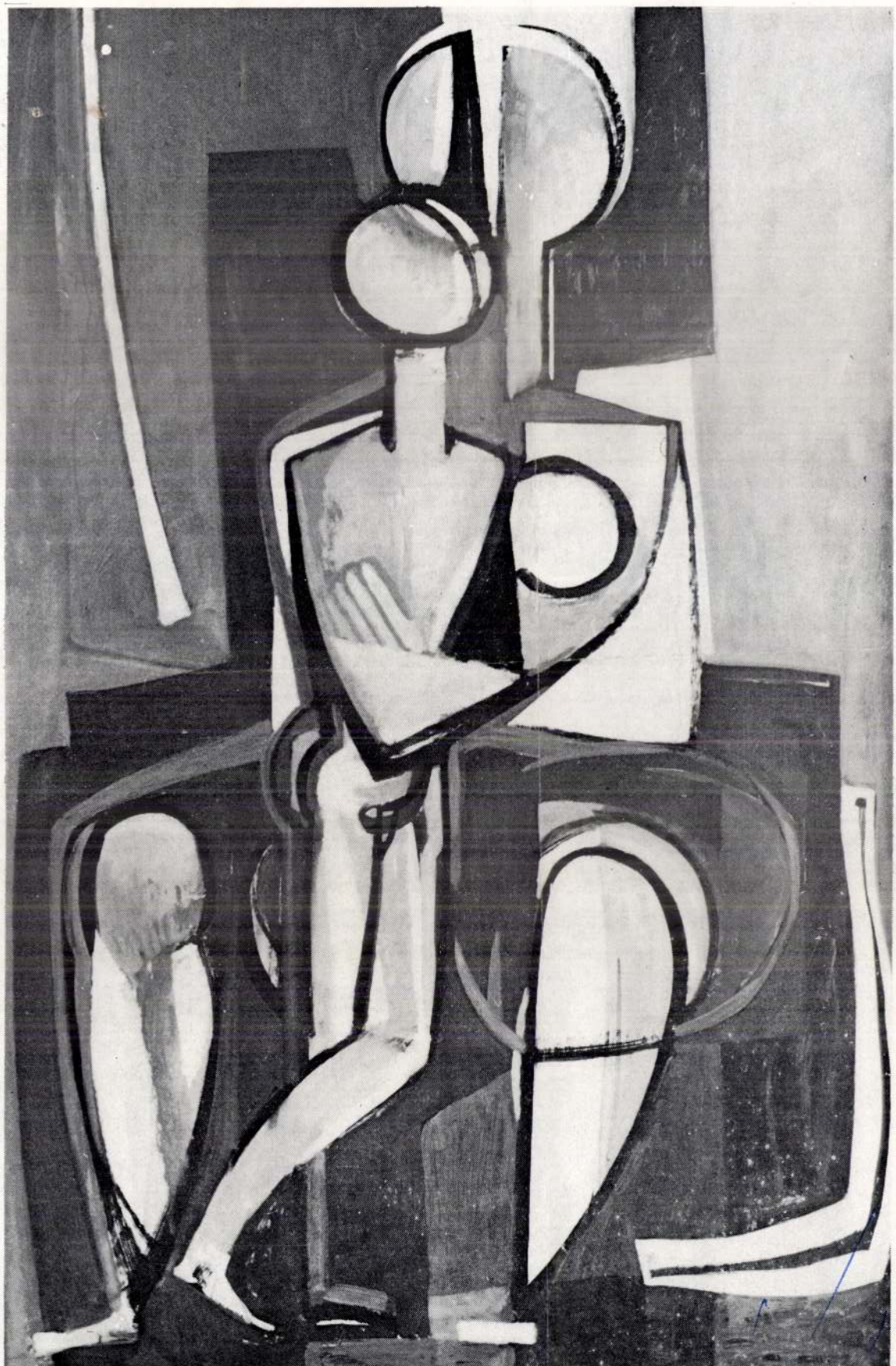

— Egyet tudok nagyon komolyan és egyértelműen mondani. Egy város vezetői mindenkor történelmileg felelősek a városban kialakult helyzetért, az adott lehetőségek kihasználásáért, a tehetséggel történő helyes gazdálkodásért is. Nagyszerű dolog a Csontváry Múzeum, a Modern Képtár, de nem fedheti el azt a felelősséget, ami az élő és jelen többséggel való gazdálkodás kapcsán fölbukkan.

Érzem, megint visszakanyarodunk a gondokhoz. Derűsebb dolgokról szeretnék beszélgetni. Közbevágok:

— Melyik a legkedvesebb képed?

— Melyik? Mindegyik, amikor készül a legkedvesebb... Mégis, volt egy képem, amire szívesen emlékezem. Tányérfestő, ez volt a címe. Kissé folklorisztikus téma. Egy parasztlány tányért fest a korongja mellett. Átlósan épült kép, a főalak nem középen ül, meleg színek, finom barnák, aranysárgák, melegszürke háttér előtt. 1954-ben vagy 55-ben készült. Akkori szemléletem komplex kifejezése volt. A Műcsarnokban is kiállították.

— Most hol van? Megnézhetném?

— Elpusztult. A Magyar—Szovjet Baráti Társaság székházába került. 56-ban az épület kiégett, és a kép elpusztult.

A beszélgetés elején úgy éreztem, hogy Soltra Elemér ma délután fáradt. Most azt látom, szomorú.

— Volna még valami, amit fontosnak tartanál ebben a beszélgetésben elmondani?

— Fontosnak? Igyunk egyet. Talán ez volna most a legfontosabb.

Megkérem, hogy mutassa meg még a műtermét.

Félemelettel feljebb megyünk. Egyetlen festmény van az állványon. A bekeretezett, sorba rakott vásznak falnak fordulva alszanak.

— Ezt nézd meg inkább — mondja, és egy furcsa szerkezetre mutat. — Mit gondolsz, mi ez?

Mintha egy kályhakürtökből és egy fogorvosi fúrógépből összeeszkábált, minden irányban mozgatható, forgatható masina előtt állnék.

— Nem tudom.

— Messzelátó...

Nem merem megkérdezni, mit keres egy messzelátó egy festőművész műtermében.

— Ez a hobbim — mondja Soltra. — Én csináltam. Az optikai részét is. A száztól a háromszázszoros nagyításig tudok vele eljutni. Nézz bele. Ez a Misina tetői tévé-torony. Ezek meg a Kodály Zoltán utcai házak...

Kivilágított konyhákba, fürdőszobákba, éléskamrákba látok.

— Te meglesed az emberek titkait — mondom.

— A csillagokra érdemes igazán figyelni... — mondja a festő, és a messzelátó csövét a csillagos égre irányozza.

ment. Csak a jóféle ízek maradtak utána az asztalon: füstölt sajt, szőlő, cseresznyepálinka. A falatozás, a koccintás személyessé oldja a beszélgetést.

— Mondjál valamit, Elemér, a szülőhelyedről.

— Jákó! Somogy megye földrajzi közepe. Egy kicsi kis falu. Egész gyerekoromat ott töltöttem. Apám ott volt tanító. Első nyilvános kiállításomat is ott rendeztem. Már főiskolás voltam, és az egyik nyáron az összes rajzaimat kirajzszögeztem a jákói iskola fekete tábláira... Mire emlékszem még? Nagy, poros udvar, játszótér, zsúptetős istálló, nagy veteményeskert, lefelé csorgó hosszú utakkal, szélén ribizlibokrok, szőlő, lugas, a kert végében mogyoróbokorsor, a kertben nagyfejű káposztáik, mák, kukorica, amit időnként az öcsémmel nekünk is kellett kapálnunk... Meleg nyári esték és a csillagok...

— Kinek a növendéke voltál a főiskolán?

— Kandó Lászlónak. Mit tudnék róla mondani? Hallatlan reprezentatív, szélesvállú, elegánsan öltözködő úr volt. Különleges cigarettát szívott, DKW autón járt, és komoly összeköttetésekkel rendelkezett a felső körökben. Velem jó, mondhatnám bizalmas viszonyban volt. Így adódott, hogy egy alkalommal egy ív papírt tett elém. Fiacskám, tudod mi ez? kérdezte. Egy beadvány volt. A főiskola epreskerti tömbjének egyik hivatalsegédje arra kér, hogy pártoljam a kérését. Segítsem hozzá, hogy a megüresedett országos ítéletvégrehajtói státuszt elnyerje. Hát mit szólsz ehhez? fordult hozzám, széttárta karjait. Ez az ember őrizte nekünk eddig a kaput!

— Hiszel a barátságban?

— Tudom, azt kellene mondanom: természetesen, igen. Talán így is van. Rossz barátságnak tartom azt, ami csak támasz, kihasználható valami. Azonban nem voltak az életemben olyan barátságok sem, amelyek meghatározó módon előrelendíthettek volna. A festőmunkában mindig egyedül álltam. Ha kívülállók úgyis érezhették, hogy valaki talán befolyásol, a problémámat mindig magamnak kellett megoldani. Egy-egy vélemény persze ösztönözhet a munkában, és erre is adódott példa elég. De az állvány előtt mindig egyedül éreztem magam, és ugyanezt érzem az elméleti munkában is.

— Mióta élsz Pécsett?

— 51 óta.

— Mi a véleményed a város képzőművészeti életéről?

— Egy kicsit bonyolult kérdés. De vállalom. Benne élek, érdekem is, hogy beszéljek róla. Őszintén, de természetesen szubjektíven. A város történetében, ahogy én ismerem, ilyen kedvező helyzet még soha nem volt a tehetségek dolgában. Idősebb, tapasztaltabb is, fiatal, száguldani kész is jó arányban van. És nem költöznek el! Egy-két kiváló művész másutt is akad az országban. De itt van egy olyan középhad, nevezzük így, melynek egy-egy tagja bárhol a vidéken eminensnek számítana. A fővárosban is. Van alapunk, hogy ezt mondjuk. Összemértük az erőinket országon belül és kívül, Jugoszláviától Finnországig. Nem kell szégyenkeznie Pécsnek, ami a tehetség állományát illeti.

— Más művészi ágakban elég nagy az áramlás. Véleményed szerint a festők miért maradnak itt?

— Csalódott embert Pesten is lehet eleget találni... De az a formavilág, színvilág, azok a világítási effektusok, amik itt vannak, csak a Mecsek déli lejtőjén találhatók meg. Meggyőződésem, ez köti ide az embereket. És még valami: itt tudunk és akarunk harmonikusan beilleszkedni az adott társadalmi viszonyok közé.

— Lehetőségekről, a tehetség állományáról beszéltél...

— Látsz megoldást?

— Igen. Ha nem általában hirdetnek pályázatokat és ösztöndíjakat. Ma a lektorátus osztja szét a megbízásokat. Ilyen esetben nem biztos, hogy a fölkínált lehetőség és a művészt foglalkoztató probléma találkozik egymással. De ha egyénenként keresnék meg a művészeket, és azt mondaná a mecénás: nézd, itt van ez a fal, kellene ide egy kép, fesd meg, akkor közvetlen és gyümölcsöző lehetne a megbízó és a megbízott között a kapcsolat. Ebben az esetben a tanárművészek elkötelezettek lennének anyagilag is... Hej, de sok képet vettek meg eddig nálunk, amit később nem tudtak hova tenni!

— Szomorúságot érzek a szavadban...

— Nem vagyok szomorú! Tanári fizetésemből eddig még jutott festékre. Igaz, évek óta nem adtam el egyetlen képet. 72-ben csaknem húsz év anyagából mintegy hatvan képet állítottam ki. Ezen a kiállításon se vásárolt senki. Ezt persze kritikának is föl lehet fogni... Hogy tudniillik nem kellenek ezek a képek senkinek.

— Ki állapítja meg a képek árát?

— Bonyolult kérdés. Mondjuk egyszerűen így: a zsüri.

— Előfordult már, hogy ugyanazt a képet két zsüri különbözőképp árazta?

— De mennyire! Kelle Sanyinak egyik képe az egyik kiállításon tizenkét, a másikon hatezer forintért szerepelt.

— Jobb eset, ha előbb árazzák hat, aztán tizenkét ezer forintra...

— Viszonyítás kérdése...

— Miért? Te elfogadnád a hatot is?

— El. Mit ér nekem, ha az egyik helyen tizenkettőért a falon marad a kép, de a másik helyen megveszik hatért? Ha meg vagyok szorulva, odaadom. Élni kell! Vásznat, festéket kell vennem... A kiállítási ár mindig reprezentatív ár. Van, akit ezzel ütnek agyon. Jó magasra srófolják, és senki nem veszi meg a képet. Van, aki viszont abban éli ki önértékelését, hogy azt mondja: az én képemet ilyen meg ilyen magasra árazták.

— Képcsarnoki vásárlásra se küldesz képet?

— Négy éve nem. Az elméleti munka nagyon igénybe vesz. Aztán az elmúlt hat évben szigorú festői programot végeztem. A színek adta lehetőségeket tanulmányoztam. Egyszerű motívum adódott ehhez: a repülőút élménye.

— Mi volt a legmagasabb összeg, amit képért kaptál?

— Megbízásos alapon festettem egy bányász témájú képet. Régen volt... Tizenötezer forintot kaptam érte. Szép pénz volt!

— És mi volt a legkisebb összeg?

— Annyit beszélünk az árakról. Lényeges? Ha kérdezted, felelek: Kétszáz. Egy-két akvarellért. Ez egy igen kedves történet... A Leőwey gimnáziumban történt. Egy balatoni nyár terméséből vásároltak a kollégák. Eredeti „zsürizett" áruk ezer forinton felül volt.

— Ajándékoztál már képet?

— Igen. A megyei tanácsnak, 1957-ben. A Janus Pannonius Múzeumnak is... Még a Siketnéma Intézetnek is... Kértek, adtam.

— Tudod, hogy hol vannak a képeid? Például amit a tanácsnak adtál?

— Nem tudom. Egyszer utána néztem, de nem találtam. Nem tudom, hogy hol van az a kép, amit kérdezel. Eltűnt a szemem elől.

Közben Soltra felesége is bejött a szobába, aztán szinte észrevétlenül ki is

radt, magára maradt. „Nincs játékban." Árnyékok botorkálnak keresztül rajta. Egy elsőéves hallgató, hóna alatt a fölvételi alkalmával készített rajzokkal. Egy szuszogó levelező hallgató az indexével. Egy kolléga a jegyzeteivel. Csupa „tan"-nal kezdődő szó jut eszembe: tanszék, tanóra, tanterv, tanmenet. Kérdezetlenül is sejtem, hogy ma délelőtt is tanított, tanszéki értekezletet tartott vagy vizsgáztatott.

„Bálint Jóska festőből rajztanár lett s attól fogva ecsetet kezébe nem vett, csak poharat — mindig csak poharat. S a rajzórák alatt kiütést kapott az iszonyattól. De egyszer meglestem: a Bodrog partján másfél órán át figyelt egy hangyabolyt — arcán az üdvözültek mosolya ragyogott. Lakásán egyik képét megcsodáltam: a Királyhegy fölött három nap sütött — száz pengőért nekem adta, legalább tízszer annyit ért. Később megszorultam, tovább adtam, szintén egy százasért. Megtudta, szörnyen megharagudott rám. Kocsmában békültünk ki — egész éjjel ittunk és végül megcsókoltuk egymást. Meghívott magához, mert már záróra volt. A lakásán kihozta képeit a pókhálóból, piszokból — odaállította őket köröskörül a falhoz: »Válassz! amelyiket akarod. De ingyen. Ez ajándék. Tovább nem adható.«"

Képes Géza: Egy festő emlékezete. Részlet. Élet és Irodalom, 1974. szeptember 7.

A számomra legszorongatóbb kérdést próbálom megfogalmazni:

— Aki fest és tanít, hogyan tudja összeegyeztetni magában a kétféle tevékenységet? Nem fenyeget a veszély, hogy mint tanárnak mindig más bőrébe kell bújnod? Kialakulhat így a művész egyéni, önálló stílusa?

— Egész eddigi életemet iskolában töltöttem. Vagy mint diák, vagy mint tanár. Nekem mindig csöngettek ... Csurgói diák voltam, amikor egy este belestem egyik tanárom ablakán. Ott ült a lefüggönyözött szobában, a lámpa alatt, karosszékében, és olvasott ... Ilyen békés életet szeretnék magamnak én is, gondoltam akkor ... Hát ennek már vége ... Aki csak a festésnek élhet, el se tudja képzelni, mekkora erőfeszítés kell az iskola után, este odaállni a vászon elé ... Martyn sokat ostorozott bennünket: ti nem dolgoztok, nem festetek eleget. Nem kicsinyelte le a tanítást, de azt mondta: szervezzétek meg jobban a munkátokat. Eljárt a Zsolnay gyárba porcelántárgyakat készíteni. Korongozás, festés, égetés. Ugyanabban a ritmusban, ahogy az üzemben szokták. Hát egyszer azt mondja: Szép ez a munka, de tudjátok, amikor hazamegyek, nem ízlik a rajzolás ... Így vagyunk mi is ... Van egy elképzelés a társadalomban meg a kultúra felelős vezetőiben: a művész tele van heppel, nehéz velük tárgyalni, mindig azt akarják, hogy nekik legyen igazuk, és főként várják, várják a pályázatokat, a megbízásokat. Általánosságban sincs így, de egészen külön figura a művész-tanár vagy tanár-művész. Társadalmi-állami kötelességüket ők bőségesen lerójják, általában jó tanárok, ugyanakkor művészi tevékenységet is folytatnak, s ezt a társadalom ugyanúgy elvárja tőlük, mint a független művészektől. A nem pedagógus művész anyagilag mindenképpen elkötelezett. A pedagógus művész viszont anyagilag nincs elkötelezve, nem szorul rá megbízásokra, van fizetése. Meg nem is igen vesznek tőle képet. Neki csak az ideje kevés, hogy művészi tevékenységet folytasson. Van, amikor művészi elképzelése tud találkozni a ritkán adódó megbízással, van, amikor nem. Pécs nem Hódmezővásárhely. Az itt élő képzőművészek kilencvenkilenc százaléka tanár. Ők, őszintén szólva, a nemes amatőrizmus hangulatában végezhetik művészi tevékenységüket.

pajkossága, az ő beszélő és cselekvő kedve. Ezeket a tehetségeket épp oly tiszteletben kell tartania az iskolának, mint ahogyan a kertész alkalmazkodik az egyes virágok százféle természetéhez. Kontár tanító az, aki a gyermeki lélek kedvességeit kegyetlen kézzel akarja lenyesegetni, de annál nagyobb művész, aki a csírában jelentkező tehetségeket naiv formájukban fölismeri és azokat nagyra neveli.

Így történt, hogy pár év alatt nemcsak a ponthálózatos rajzfüzetek kerültek lomtárba, de egyúttal a geometriai rajzból kiinduló vaskalapos módszer is. A fővárosi népiskolákban meghonosodott új irány beférkőzött a többi iskolafajták körébe is, és ma már nincs az az iskola, ahol hatása érezhető ne lenne.

Az új rendszer szerint főcél a gyermeket a természet megfigyelésére és a természet után való rajzolásra szoktatni . . . Emellett persze megmaradt az emlékezet után való rajz is . . . az emlékezet utáni rajz edzi meg a gyermek rajzbeli kifejező képességét. Rövid szemlélet után emlékezetből lerajzolnak a gyermekek mindenféle egyszerű formájú szerszámot, és szabad a gyermeknek utcai tapasztalatait is megrajzolni . . . minden alárajzolás nélkül egyenesen ecsettel, színfoltokban . . .

Az egykor nevezetes szerepet játszó törlőgumi is letűnt a látóhatárról, mert a gyermek könnyed ceruzavezetéssel dolgozik, és nem törekszik afféle gondosan kinyalt mintarajzokra, többet ad a minél nagyobb számú gyakorlatra és a jellegzetes kifejezésre."

És tegyünk a cikk mellé egy másik idézetet!

Előszó Tahi-Tóth Nándor A kis rajzoló c. könyvéhez. A könyvet hatéves kortól tizenkét éves korú gyermekek számára a Minerva Kiadó bocsátotta közre, 1963 táján, több mint félszázaddal a Kincses Kalendárium idézett cikke után. Tahi-Tóth könyve húszezer példányban jelent meg.

„Kedves Ceruzás Pajtásom!

Amikor leteszed magad elé a tiszta papírt meg a ceruzát, hogy e könyvben levő minták alapján könnyen megtanulj rajzolni, szeretném Neked egyszerűbbé tenni a munkát. Ezért néhány jó tanácsot adok. Ha ezeket megfogadod, meglásd, sok örömöd telik a rajzolásban.

1. A ceruzáidat hegyezd ki jól, mert tompa ceruzával csak a rajzlapot kaparod fel.

2. Könnyedén fogd a ceruzát. A jó rajzolásnak ez az egyik lefontosabb feltétele.

3. Először halványan, grafitceruzával vázold fel a rajzod befoglaló formáját, azaz a rajz legszélső vonalát.

4. Ha végeztél a befoglaló forma rajzával, hozzáfoghatsz a belső vonalak rajzolásához, de még ezt is halványan végezd.

5. Amikor meggyőződtél, hogy helyesen vázoltad fel az ábrát, és a belső vonalak is megfelelnek az arányoknak, térjél rá a határozott, vastag vonalak kihúzására. Itt már használhatod a különböző színű ceruzákat.

6. Ha elkészültél a kihúzással, az árnyékolás van hátra, amit a megfelelő színű ceruzával szintén könnyű kézzel végezzél. Ha sötétebb hatást akarsz elérni, kissé nyomd meg a ceruzádat."

Másnap délután Soltra Elemér lakásán folytatjuk a beszélgetést. Nem nagyméretű, de barátságos szobában ülünk. A falakat néhány szép, mértéktartóan elhelyezett kép díszíti. Hátát a kandallónak veti, mintha fázna. Arca fá-

zolást. Nem helyes az úgynevezett befoglaló formából kiinduló rajzolás. Sematizmust eredményez. Belülről, a tárgy belső szerkezetéből kell kiindulni... Van kollégám — nem pécsi —, aki a rajztanítás módszertanában a gyorsaságot tekinti értéknek. Kimutatta, hogy amíg egy egységnyi idő alatt általában három kutyát rajzolnak le a gyerekek, az ő módszere szerint a gyerekek kilenc és fél kutyát tudnak lerajzolni. S ezt száz akcióból lemért tudományos eredménynek merte még nevezni!

— És a törlőgumi használatáról mi a véleményed?

— Hallhattad az órán, mit mondtam az összkomfortos ceruzáról, aminek a végébe a radír is be van építve... Nem kell. Ha kiradírozom az előző vonalat, akkor megszűnik a lehetőség, hogy viszonyítani tudjak, és a viszonylat alapján javítsak. Szabad egymás mellé több vonalat is húzni.

— És szabad a gyerekeknek színes ceruzát, ecsetet is használni?

— Az eszközök között nem állítok fel hierarchikus rendet. Buta dolog az a sorrend, ami azt kívánja, hogy először grafit ceruzával rajzoljuk meg a körvonalakat, a befoglaló formát, aztán színezzük ki a rajzot, aztán árnyékoljunk, s csak a legvégén fessünk. Minden gyerek azt az eszközt használhassa az iskolában, amit korábban megszokott, amivel ki tudja magát fejezni. Ha színes ceruza akadt először a kezébe, akkor színes ceruzával, ha ecset, akkor ecsettel. Láthattad az órán: itt sem kötöm meg, hogy mivel rajzoljanak. Ceruzával, golyóstollal egyaránt dolgozhatnak.

— Roppant érdekes, amit mondasz. Tudod, hogy nemrég ugyanezekről a kérdésekről gondolataiddal meglepően rokon eszméket egy 1906-os Kincses Kalendáriumban olvastam?

Látom, meghökkent. Csak nem csúfolódom?

— Bocsáss meg... Nem azért említem ezt a cikket, hogy konzervativizmussal vádoljalak. Ami abban az 1906-os írásban olyan újszerűnek és modernnek hat, nagyrészt még ma is megvalósításra vár.

Részletek ismeretlen szerző Gyermekrajzok c. írásából. Kincses Kalendárium. A gyakorlati élet általános útmutatója. 1906. Budapest. Rákosi Jenő Budapesti Hírlap Újságvállalat Kiadása. 384—393 p. A tízoldalas cikket 23 eredeti gyerekrajz illusztrálja.

„Abban a korban, mikor a gyermeknek még sem a beszéde, sem az írása nem eléggé kifejező, megvan benne az istenadta tehetség, hogy a legnaivabb technikával, egy szál palavesszővel a táblájára, vagy egy talált széndarabbal a falon cselekvő kedvének áldoz, és lelke kincseit láthatóvá teszi...

Ki győzné a gyermeki fantázia gazdag tárháza mellett, rendre elsorolni az ő kifejező képességének minden egyéb témánál való fokozatait... Egészen kis, óvóiskolába való gyermekek olyan kapcsolásokat tesznek meg rajzaikban, hogy egész történetet illusztrálnak egynéhány vonással. Természetesen úgy tesz a gyermek, mint a jó vitéz, ha rövid a kardja, megtoldja egynéhány lépéssel. Ha valamit nem tud kifejezni, akkor olyan lényegtelen dolgon, hogy például a ház falai nem átlátszók, túlteszi magát, és a házba belerajzolja a családi jeleneteket, és a folyóba belerajzolja a halakat...

Elterjedt a meggyőződés a tanítók és az iskolai hatóságok körében, hogy az iskolában csak az a jó, ami a gyermeknek is kedvére van, tanulni csak az tanul, aki maga is jószántából és jókedvvel foglalkozik a maga dolgával. A szaktudós rendszere semmit sem számít az iskolában; ott csak egy rendszer jöhet számításba: a gyermek természete, az ő lelki struktúrája, az ő fantáziája,

csok meg a műkorcsolyázók csinálnak a jégen. Mindkettő hosszú, fáradságos, kigyakorolt munka eredménye.

— Osztályozzák a rajzot az iskolában?

— Ne. Ha rajtam állna, minden tantárgyban eltörölném az osztályozást.

— Szereted a gyermekrajzokat?

— Világuk csodavilág. Ugyanakkor nagyon reálisak ezek a rajzok. A gyermeknek a világhoz való viszonyát egyértelműen tükrözik. Megrajzolják a házat, és belerajzolják az asztalt, a széket, az embereket. Azt is, ami a falak miatt nem látható. Ez ne volna realizmus? De azért az iskolában nem tartom követendő igénynek a gyermekrajzok stílusát. Ez ismét felbukkant. Időnként divatba jön. Picassóval értek egyet. A gyermekrajz a gyermeki kor velejárója. Nem a személy tulajdonsága, hanem az életé. Ezért fordul elő, hogy a szobafalat, járdát, füzeteket telerajzoló gyerek később abbahagyja a rajzolást.

— Nem éppen a rossz iskolai rajztanítás szoktatja le őket a rajzolásról?

— A rajztanítás sok téves nézettel van tele. De az is tévedés, hogy a gyereket hagyjuk magára, hagyjuk rajzolni, ne nyúljunk hozzá. A kutatók többsége különbséget tesz ars és artisztikus között. A gyermekrajz artisztikus, de nem ars. Az ars minden korban valami magasrendű. Művelőjének teljes élettapasztalatát foglalja magába. Szent dolog. A gyermekkorban megnyilvánuló hajlamot transzponálni, átmenteni kellene. A hatodik osztályban általában hanyatlás, visszafordulás következik be a gyerekeknél. Éppen ezen gyötrődünk! Az egész szisztémánk ennek a problémának megoldására épül. Hogy a törést valamiképpen kiküszöböljük.

— A pszichológia nem tudna segítséget adni ebben a munkában?

— A fejlődéslélektan adatai csak részben használhatók. A korábbi felmérések nem olyan viszonyok között születtek, mint amiben ma nevelünk. Mivel hiányoznak a legfrissebb adatok, kísérleteink igen időigényesek. A pszichológus munkáját is jóformán nekünk kell elvégezni... A matematikai nevelés mai problémái és felismerései is azt bizonyítják, hogy nem a gyerek szerint nevelünk. Felnőttes fejjel kitalálunk egy fokozati rendszert, s ebben akarjuk a gyereket belegyömöszölni. A hivatalos rajzoktatás például a perspektivikus ábrázolást lebontotta nehézségi fokokra, s ezeket a fokokat az ötödiktől a nyolcadik osztályig mint összefüggő feladatsort tette meg. Ez a szimplifikálás és egysíkúság igen megbosszulja magát. Tegyük fel: a gyerek nyolcadikban nagy nehezen eljut a perspektivikus ábrázolásig, azt sejti, hogy az ábrázolás csúcsára jutott, aztán elmegy egy kiállításra, és ott lát egy mai, nem a vonaltávlat törvényei szerint szerkesztett képet. Persze hogy azt gondolja, ez a festő nem tud festeni. A szintvonalas térképről a számítógép tökéletesen leolvassa és előállítja egy táj perspektivikus képét. Ezt csinálja a gép. Hát ez kell nekünk is? A gépies munkát kényszerítsük rá a gyerekre?

— Természet után vagy emlékezet után rajzoljon a gyerek?

— Is, is. A kreatív gyerek, az önmagát és környezetét alakító ember az ideálom. Ne másoljon, ne „lerajzoljon", hanem önmagát adja. Az emlékezetből való rajz igen fonos, a fantázia megmozgatásának egyik formája. De tudok-e emlékezetből rajzolni, ha előtte nincsenek konkrét ismereteim? Tehát a természet megfigyelése, a modell utáni rajzolás is alapvetően fontos.

— Mi a véleményed az elő- vagy alárajzolásról, arról, hogy geometriai formákból kiindulva rajzoljon a gyerek?

— Helytelenítem. Egyrészt nem lehet mindent geometriai formába foglalni. Másrészt a rajztanítás célja nem lehet az, hogy „megkönnyítse" a raj-

az árnyalásig . . . a legegyszerűbb elemektől azok összeállításáig, állandó tekintettel a technikai alkalmazásra". Megismerkedtek az arány kérdésével, az azonos vagy megváltoztatott méretben való rajzolással, a különféle anyagokkal, a kréta, a tus, a szépia használatával, a színek alkalmazásával. Rajzoltak természet után (pl. virágokat) és gipszmodellek felhasználásával (pl. alakokat).

A vonalrajz a tanterv szerint magába foglalta az egyenes vonalak és körök gyakorlását, többféle összeállítását, „ehhez néhány különösen fontos görbe vonal" fölhasználását. A tanulók megismerkedtek az oszloptagok, oszlopsorok, gerendázatok rajzolásával. Gyakorolták ezek ábrázolását körvonalakban, árnyékolással és színesben. Előadások hangzottak el a vetületről, az árnyékolásról és a perspektíváról. A vonalrajzzal való foglalkozás során is mindig a gyakorlati alkalmazás állt előtérben. Gépalkatrészeket rajzoltak körvonalakban és színesben, elkészítették épületek alap-, felülnézet- és keresztmetszetrajzát.

— Nevezzük a tantárgyat egyszerűen mi is így: rajz. Véleményed szerint ma mi volna az általános iskolai rajztanítás célja?

— Az, hogy vizuálisan képzett emberkéket neveljünk. Ennek az alapjait szerkesszük meg, és rakjuk le az iskolában. A Kodály-módszerrel rokon elképzelés igénye él bennem. Talán nem is módszerről, hanem szemlélődési módról van szó. Ne a rajzolás ügyességi oldalát akarjuk fejleszteni, hanem tanítsunk meg képekben látni, képekben gondolkodni és képekben kifejezni. Ez nem művészképzés. A köznapi ember valósághoz való viszonyát alakítsuk, formáljuk. Ez is kultúrát alapozó munka, pontosabban ez a kultúrát alapozó munka. A képi gondolkodás fejlesztése nemcsak a képzőművészetileg megfogalmazott képre vonatkozik. A képekben való kifejezés formája lehet a műszaki rajz vagy a térképvázlat is . . . A vizuális nevelés azért fontos, mert a bennünket érő benyomások közül a kép a legdöntőbb. Az ízekhez, a hőmérséklethez is képek tapadnak. Ami mögött képi élmény van, azt ki se tudod verni az ember fejéből. Világméretű adat, hogy az ismeretek 83%-át vizuális úton szerezzük. A bíróságon a szemtanú szava többet ér, mint a fültanúé.

— Adottság, képesség, tehetség kérdése a rajz, vagy fejleszthető?

— A rajzra, az énekre meg a testnevelésre azt szokták mondani, hogy készségi tantárgyak. Nem igaz. Nincs olyan gyerek, aki ne tudna látni, és ne tudná képekben kifejezni felismeréseit. A vizuális képesség fejleszthető! Azt mondjuk, a munkában jön létre a gondolat. A rajzolás is a megismerés egyik eszköze. A rajzoktatás ebben az értelemben döntő fontosságú . . . Mit gondolsz, Japánban miért tudják megicsinálni azokat a csodálatosan tökéletes és apró szerkezeteket? A betűírás szépségét életük végéig tanulják a japán emberek. Munka után beülnek a padokba jobban mondva a gyékényre, és betűket festenek. A pontos rajz, a betű esztétikája a megismerés ösztönzője. A két háború közötti gazdasági válságra a japán kormány úgy reagált, hogy kétszeresére emelte az iskolai rajzórák számát. Az intézkedés eredménye az lett, hogy nőtt a termelés... Azt gondolod, egy Martyn-rajz készségi rajz? Maga mesélte, hogy egyszer megpróbált Ingres-papíron rajzolni egy sorozatot. Ez olyan szálkás papír, amire mi csak szénnel szoktunk dolgozni. Ő tollal rajzolt rá. Hát nem akadt el a tollad, Ferenc bátyám? — kérdeztük tőle. Akadozott, akadozott, mondta, de szép is lenne, ha a papír és nem én vezetném a tollat . . . Vagy nézz meg egy rézkarcot! A vonalak lendülete és harmóniája esztétikumuk alapja. A rézkarc készítését csak ahhoz a munkához lehet hasonlítani, amit a jégtán-

nevelési csúcsbizottságot, melynek az a feladata, hogy készítse el az új tantervet, és tárja fel a tárggyal kapcsolatos összes problémát. Ebben az általános iskolai munkabizottságot vezetem. Három-négy havonta szoktunk ülésezni. Ami a módszer publikálását illeti: Az egész országban tartok előadásokat. Nyíregyházától Várpalotáig és Székesfehérvártól Dabasig. 1971 novemberében meghívtak Moszkvába. A Szovjet Képzőművészek Szövetsége művészetelméleti bizottságában tartottam előadást. Erre jól föl kellett készülni, össze kellett szedni a gondolataimat. Most arról van szó, hogy írjam meg a hazai főiskolák számára a tantárgypedagógiai tankönyvet. Nagy munka. Negyven ív . . .

— Mi a véleményed a hazai iskolákban jelenleg folyó rajztanításról?

— Mondjam, ne mondjam? Ami van, egy hallatlan nagy káosz. Körülbelül öt éve az általános iskola első osztályában például eltörölték az önálló rajzórákat. Soha ilyen baklövést! A másodiktól a negyedik osztályig mindössze heti egy-egy óra, a negyediktől a nyolcadikig heti két-két óra a rajz. A tanterv elavult. A tanári kézikönyvet Xantus Gyula írta. Amikor elkészült a rajzos tanmenet, a minimumnak szánta. A szakfelügyelet viszont ezt tette meg maximumnak. Ez a baj. Van tanár, aki azért kapott figyelmeztetést, mert a kézikönyvben látható piros köcsögöt kékkel festette meg . . . Ebből a rabszolgaságból a tanárok menekülni akarnak. Nagy részük önállóan szeretne kísérletezni. De nincs senki, aki vezetné őket. A szemléletbeli megalapozatlanság és az előképzettség hiánya miatt aztán kialakul az oktatási formalizmus, terjed a modernkedés.

A bécsi vallás- és oktatásügyi minisztérium által 1849-ben, az Osztrák—Magyar Monarchia területén bevezetett tanterv (Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen in Oesterreich. Wien, 1849.) a rajzot a nyolc osztályos (humán) gimnáziumokban — a szépírással, az énekkel és a testneveléssel együtt — ugyan a szabadon választható tantárgyak közé sorolta (ami annyit jelentett, hogy e tárgyakat ott általában heti két-két órában tanították), a reáliskolákban viszont — mind a négy, három és két osztályos alreáliskolában, mind a három osztályos főreáliskolában — a rajz tanítását átlag heti öthat órában, az utolsó évfolyamban heti hét-nyolc órában írta elő. (A tanterv a rajzot szabadkézi- és vonalrajz tanítására bontotta fel. Az előbb kb. kétharmad, az utóbbi egyharmad részt foglalt el a tananyagban.) Emellett a reáliskola minden osztályában heti két órában a szépírás (Kaligraphie) tanítása is szerepelt. Így a reáliskolákban a rajz és a szépírás oktatása több időt foglalt el, mint az anyanyelv és az idegen nyelv, vagy a földrajz, a történelem és a matematika tanítása együttvéve!

A négyosztályos alreáliskola tantervében (kb. a mai általános iskola felső tagozatának felel meg ez az iskolatípus) a rajzról a következőket olvashatjuk:

„A tantárgy célja: Az ipari irányultságú szabadkézi rajzban való jártasság, tus és színek alkalmazásával. Vonal- és díszítőrajz, az épület- és géprajz előkészületeként. A helyzetrajz első elemei, a helyzettervek megértéséhez."

Ez a cél a háromosztályos főreáliskolában (ez az iskolatípus a mai szakközépiskolákhoz hasonlítható) a következőkkel egészült ki:

„A tanulók képzése a szabadkézi rajzban való jártasságra, hogy hasson a tanulók ízlésére is; a nehézségek áthidalása a vonalrajznál, az árnyékolás, a perspektíva, a vetület szabályai alapján."

A szabadkézi rajz keretében a tanulók virágokat, díszítőleveleket, állati és emberi alakokat rajzoltak. A gyakorlat kiterjedt „a csupasz körvonalaktól

— Most pedig jól figyeljenek. Az első feladat következik. Rajzoljanak egy falevelet...

Papírlapok kerülnek elő. Megkezdődik a munka.

— Jól lát mindenki? Kik ülnek a legjobb helyen? Egyszer rajzolás közben egy páfránylevél árnyéka nekem is rávetődött a papíromra. Amikor elkészült a rajz, akkor vettem észre, hogy az árnyékot is belekalkuláltam a rajzba... — Megmozdulnak a rajzolószékek, a hallgatók keresik a legkedvezőbb fényviszonyokat.

— Most rajzoljanak ismét egy levelet, de arra gondoljanak, hogy ez a rajz egy biológiai szakkönyv számára készül...

További tíz perc telik el.

— Most pedig rajzoljanak egy levelet művészi szándékkal...

Amikor ez is elkészül, megszólal:

— Hasonlítsák össze a három rajzot, és vonják le a következtetést! Egy nagyon lényeges dologra jöhetnek rá. Ugyanaz volt a téma, mégis különböző eredményekre jutottak. A szándék meghatározza a formát. Mást jelent valamit általában lerajzolni, mást jelent valamit tudományos igénnyel, s megint mást művészi céllal elkészíteni... Gondolataikat munka közben mindig írják a rajz mellé. Ismerik Leonardo lapjait? Rajz, írás, rajz, írás... Ilyenféle gondolkodást szeretnék maguknál is elérni. Amit most csinálnak, az lesz a módszertani tankönyvük... A jövő hétre tanulmányozzák át a szakirodalomból a jelenség és lényeg dialektikáját...

— Végül még egy feladat: hozzák ki és tegyék a padlóra a rajzokat... Egymás munkáját is vessék össze... Nézzék meg jól: a biológiai szakkönyv számára készült rajzok mennyivel jobban hasonlítanak egymáshoz, mint a művészi céllal készült rajzok! Mi ebből a tanulság?

— Most pedig szünet következik. Azalatt gyűjtsön mindenki néhány falevelet, és a következő órára hozza be!

Hogyan tudnám összefoglalni benyomásaimat? A tágasság, a szabadság levegője járt a teremben egész órán. A tanár a felfedezés örömét adta meg növendékeinek. Inkább kérdezett, mint kijelentett. Nem akarta a vitás kérdéseket eldönteni. Egyéni fölismerések születtek: csak jó és még jobb válaszok. Önálló munka folyt. Megvalósult az elmélet és gyakorlat egysége. Logikus lépésekben haladtak a gondolkodás menetében. Mintha nem is tanteremben, tanórán, főiskolán, hanem középkori mesterek festőműhelyében töltöttem volna el egy órát.

A korábban megkezdett beszélgetést a szünetben folytatjuk.

— Mi a főiskolai rajztanár-képzés célja? Művészek vagy egyszerű, becsületes rajztanárok nevelése?

— Egy harmadik... Alkotó szemléletű pedagógusokat szeretnénk képezni, akik meglátják és képesek maguk megszerkeszteni tantárgyuk belső összefüggéseit. Az effajta gondolkodás gyakorlata ezen a főiskolán valósul meg az országban elsőnek.

— Tankönyv, jegyzetek?

— Nincs. A rajztanítás módszertanához jelenleg nem állnak rendelkezésre tankönyvek.

— Az órán meglepett, hogy gondolataidat milyen pontosan, nyomdakészen fogalmazod meg. Nem gondoltál arra, hogy az itteni kísérlet eredményeit publikálni kellene?

— A minisztérium mintegy másfél éve létrehozott egy országos vizuális

A tanszéki munka kereteiről még csöngetés előtt tájékozódom.

— A hallgatók nálunk a rajzot biológiával és földrajzzal párosíthatják — mondja Soltra Elemér tanszékvezető főiskolai docens. — A négy évfolyamon körülbelül százhúsz növendékünk van. És ugyanennyi levelező. A gyakorlati foglalkozásokat évfolyamonként általában két hallgatói csoportban tartjuk. A tanszéki munkát hét oktató, egy adminisztrátor és egy hivatalsegéd látja el. A tanárok többsége kiállító művész. És van még a Mari néni . . .

— Az ki?

— Éppen itt jön . . .

Vékonycsontú, rebbenékeny, szemüveges kis öregasszony lép a szobába.

— Mikor jöhetek, tanár úr? — kérdezi.

— Délben keresse meg Kelle tanár urat . . . Majd ő megmondja . . .

— Évek óta a modellünk — fordul hozzám Soltra, amikor az asszony elmegy. — Készült róla jó pár ezer rajz. A felvételi vizsgákon meg a zárószigorlatokon ő a kötelező téma.

— Négy év alatt milyen tárgyakkal találkoznak itt a hallgatók?

— Van rajzolás-festés, művészettörténet, ábrázoló geometria, betűírás-kompozíció, népművészet és rajztanítás módszertana. Az utóbbi kettőt én adom elő. A neveléstudományi tanszék munkájába is besegítünk. A művészeti nevelésről adunk órákat a pedagógia szakosoknak.

Most tudom meg, hogy a látogatásra kiszemelt órát Soltra Elemér fogja tartani. A harmadik évfolyam egyik csoportja ül a teremben. Tíz lány és egy fiú. (Ez lesz a jövendő magyar pedagógustársadalomban a nemek aránya?) Sárga függönyök tompítják a reggeli éles fényt. A nyitott ablakok a Pannonia sörgyár gépeinek duruzsolását hozzák a terembe.

Soltra derűs pedagógus arcát figyelem. Minden vízszintes rajta. A homlok ráncai, a szem vágása, a szem sarkából futó ráncok, a nyírt bajusz vonala, az ajkak metszése, a csillogó fogsor. Mindig mosolyog. Nagy szeme olajbarnán csillog. Hangja egyenletesen mély. Mozdulatai frissek, könnyedék. A székek között járkál. Egész óra alatt nem ül le. Teste zömök, izmos. Arca kerek, napraforgóarc. Kezét hátrateszi. Látom, egy kulcscsomót tart az ujjai között. Néha felágaskodik, puha talpán meghintáztatja magát.

Elnézem szétsugárzó derűjét, s az a gyanúm támad, hogy ez a jámbor tanítóarc néha fel is tud robbanni. Ilyenkor az indulat bizonyára összekaszabolja vonásait, idegei fölborzolódnak, s ha valaki megérinti, talán még szikrázik is a teste. Mosolyra nyíló ajkát nézem, s nem tudom visszafojtani, hogy mosolya mögött ne lánctalpak csikorgását halljam. Ezek a fogak, ha a kinti világban nem találnak táplálékot, akkor az embert magát tépik, cibálják, őrlik.

Mindez persze csak a képzelet játéka. A teremben derű, nyugalom, béke honol.

— Maguk tanárok lesznek . . . Mi az, hogy tanítás? Mi az, hogy nevelés? . . . Ma valamit rajzolni fogunk, és figyeljék meg önmagukat, amikor rajzolnak . . . Produkálnak valamit, és közben figyeljék meg, hogy mit produkálnak . . . Mióta rajzolnak? . . . És mióta rajzolnak úgy, hogy figyelik is önmagukat? — Csupa kérdő és kijelentő mondat. Örök pedagógiai igazságok. Ha a hallgatóktól nem kap feleletet, önmaga válaszol. Derűje változatlan. — Én egyszer diákkoromban . . . — mondja, s az addig szemérmesen lehajtott fejek egyszerre fölemelkednek, figyelem ébred a szemekben. — Mondom, egyszer diákkoromban azon vitatkoztunk . . . — A történet végén fölemeli az ujját:

1021

TÜSKÉS TIBOR

KÉPZŐMŰVÉSZEK MŰHELYÉBEN

BESZÉLGETÉS SOLTRA ELEMÉRREL

— Halló... Tanárképző főiskola? ... A rajz tanszéken Soltra Elemért keresem...

— Kapcsolom.

— Szervusz Elemér! Lehetséges lenne, hogy valamelyik nap meglátogassak egy órát nálatok?

— Kérlek. Nagyon is lehetséges. Válogathatsz. Kedden nyolctól tízig rajztanítás módszertana; gyakorlati óra. Tíztől tizenegyig elmélet...

Szeptember van, párás, gyöngyházfényű reggel. Kékköpenyes diákok vonulnak iskolába. A Sétatér fáiról politúrozott vadgesztenyék hullnak elém hangos koppanással.

Amíg a főiskola új épületszárnyában a rajz tanszéket keresem, hajdani, gimnazista rajzóráim jutnak eszembe. A szépírást meg a „rajz a műalkotások ismeretével" nevű tantárgyat N. Ferenc tanár úr tanította. A Zupi! Vagy ahogy még neveztük: Upmann kapitány! Az egész iskola így hívta. Senkise kérdezte: miért? Gyűrtráncú arcával a nevét mi is megörököltük. A heti két órát a második emeleti rajzteremben tartotta. Mi maradt meg emlékezetemben? Néhány szó. „Mindenkinél legyen rajztábla, rajzlap, rajzszeg; körző és vonalzó; ceruza és radír; festék, festékestál, ecset." Negyven fej hajolt a rajztáblák fölé. A krétával előrajzolt formákat a tábláról a csontszínű papírra másoltuk. Jaj, csak ne fusson a festék a vonalon túl! Csöndben készültek a szimmetrikus virágminták, levélfüzérek. A tanár úr a sorok között sétált. Aki mellett megállt, rossz jel! összerezzent. Kivette a mögötte ülő fiú kezéből a rajztáblát, két kézre fogta, és az előtte ülő fejére koppantott. — Büdöc melák, így kő fösteni? — mondta. Egy-egy rajzóra után félkosárnyi dió nőtt a fejünkön.

A heti két órát egyvégtében tartotta. Szünetben nem engedett ki bennünket. Csak ő vonult át a szertárba. A kulcslyukon egyszer meglestük. Fonott demizsont emelt a szájához.

Évente egyszer, az iskolai színielőadások idején földerült. Ő készítette a díszleteket, s a munkába a felsősöket is beavatta. A léckeretre szögezett csomagolópapír-falak a rajzterem padlóján hevertek. Vödrökből, meszelőkkel boldogan kentük a festéket a papírra.

Emlékszem, már a háború után, felsős koromban egyszer lerajzolt. Talán a télen, diáksapka helyett hordott jókora kucsmám ragadta meg a figyelmét. — Na büdöc melák, állj oda! — mondta, és keze elindult a fekete táblán. Akkor terjedt el a hír, hogy valamikor festőnek készült. Nyolc éven át egyetlen igazi rajzát nem láttuk. Csak a zsinórírás előrajzolt betűit, a stilizált tulipánokat, a kockákat, hasábokat, gúlákat...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 11
JELENKOR
Pécs ...

Saltra Elemet
1021

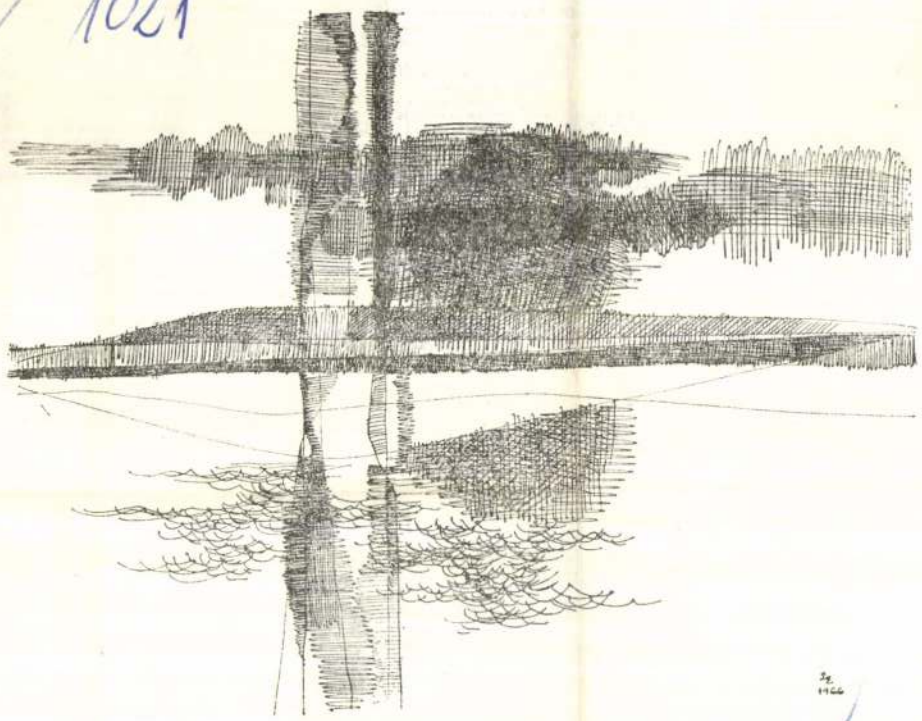

976

Idelövik a percel
a sugarak, kerek malon
Két kör . . . . . Tü
És itt, ezen, a kezem
amelyet õ nevel
a búza lisztje fol
e kõ rovásain:
AZ ÉLET . . .
Akár a SZERKEZET
malmából kövön, sejten
folyik az idõ, mely ke
együtt csiszolja még
és rakja
kék süllyesztők vermei . . . . . koponyaarcú sáncok,
fényszóró csontgúlák
között . . . és előtt . . . . és körül
ezüst kagylónk ölén,
ime
õszi drámánk:
„A SZŐLŐ ÉS A PINCÉNK"
szinpadát . . . .
Még itt . . . . s . . . . . nem ott
üres csillag a csillag-sivatag között!
A Heszperidák kertjén innen,
Atlasz nélkül is fölöttünk még az ég
s a félig semmi teraszán
kezünkben kulcs . . .
Nem a gyönyörüt . . . Nem a mult-nyitó . . .

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR

Pécs

1974 11.

Saltra Elemér

1021

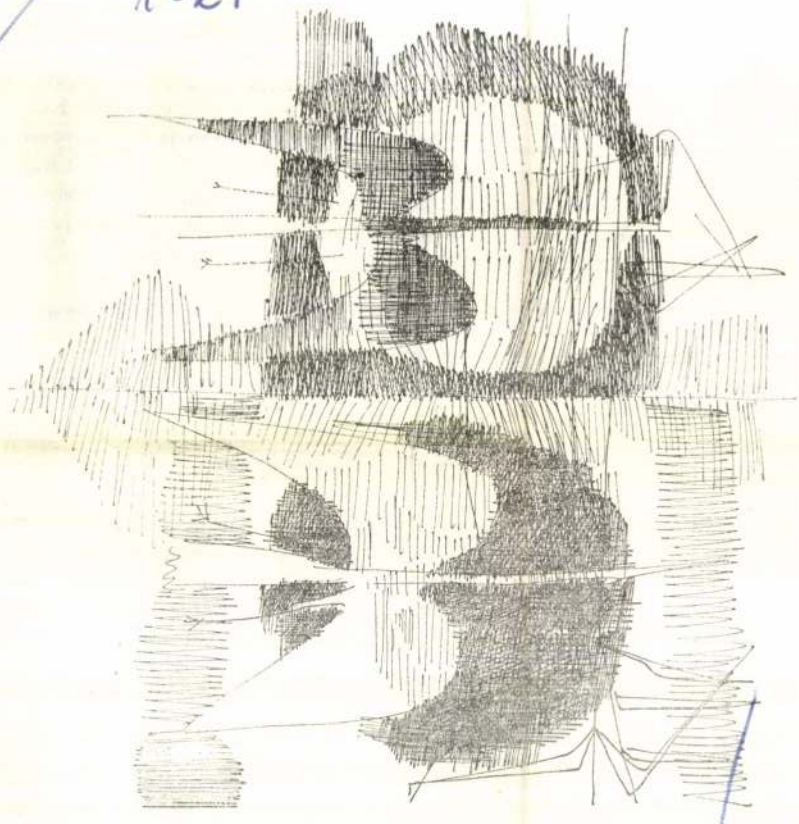

1048

Rosty vezetéknevet kapja: Eötvös [illegible]
zatában is világosan fölismerhető nemcsak a sze
érzelgősségben is a Karthausi-minta. Az irodalm
nyodalmasabb ennél. Az esszéisták regényeikber
gosító párhuzammal: ezekben a *Bűnbeesés* nem
irodalomtörténeti nomenklatúra szándékával. H
vatkoznak, s a regény egyik, a népi romantikát
replője Keményt és Csokonait említi példaképén
szövetében is ott a nyoma ennek az örökségnek
valizálásában Eötvös *Nővérek*-je is ott sejlik,
mögött egyszerre fedezhetjük föl az *Aranyemb*
*jongók*jának párhuzamos alakjait – már az első változatban
amitől Jókai éppen az *Aranyember*ben állt a legtávolabb, de Kemény kritikája is nyo-
matékosabbá válik a Sötér hős parvenüségének torzképében. Az Eötvös-monográfia
indító nyomatéka eképpen éppúgy meghatározó e regényben, amint a Jókaihoz, s a
romantikához való visszatérés, s a magyar próza később fölfedezett „múlt–jelen" in-
verziója.

Sötér mindazonáltal hatalmas munkát vállalt, amikor regényéről leszedte a stílus-
ornamentikát. A vállalkozást még gyötrelmesebbé tehette, hogy a revízió óhatatlanul
a korábbi önmagával való szembenézést is magával vonta. Bármennyit késett is a
Bűnbeesés második változata, az átdolgozásból mégis a korszak egyik alapműve bon-
takozott ki, mely nemcsak az egész pálya mélyebb indokoltságát, s igazolását jelenti,
de egyszersmind a magyar próza – jelesül az „esszé-regény" „tisztuló tükrének" bi-
zonysága.

Az irodalomtörténész kutatásainak előföltételeit már említettük e regény szüle-
tésében. Ám Sötér – jóllehet szépírói működése az ötvenes évektől háttérbe szorult
– egy érett elbeszélésével is föltételt teremtett legnagyobb vállalkozása újraalkotásá-
hoz. Szépírói alkotással – egy sematikus kalandtól eltekintve – csak 56 után jelent-
kezett. Közülük a *Kémia* (1959) még a korábbi közvetettséget őrzi. De egy év múlva,
az *Édenkertben* (1960) már föloldódnak a korábbi ellentmondások. (E mű jellemzése
a *Magyar Irodalom Története* 6. kötetében található.) A *Bűnbeesés*hez új változatának
nyomatékán túl bajos bármit hozzátennünk. Legföljebb azt, hogy a szépíró Sötérről
szóló fejezet hangsúlyait e regény bizonyos értelemben módosítja. Végkicsengését
azonban bátran alkalmazhatjuk nemcsak az *Édenkert*re, de az új *Bűnbeesés*re és a
mai Sötérre: a belátás és állásfoglalás „hitté" nemesül, s az írói program: magatar-
tássá. Egybeolvadnak a szépíró korábban divergáló tulajdonságai: határozottabban
tudja érzékeltetni a kor valóságos jelenlétét a közvetettebb érzésvilágban és hangu-
latokban is. Az *Édenkert*nek sajátságos módon fordított a hatása, mint némely előző

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 11
JELENKOR
Pécs ...

1021

Saltra Klemér

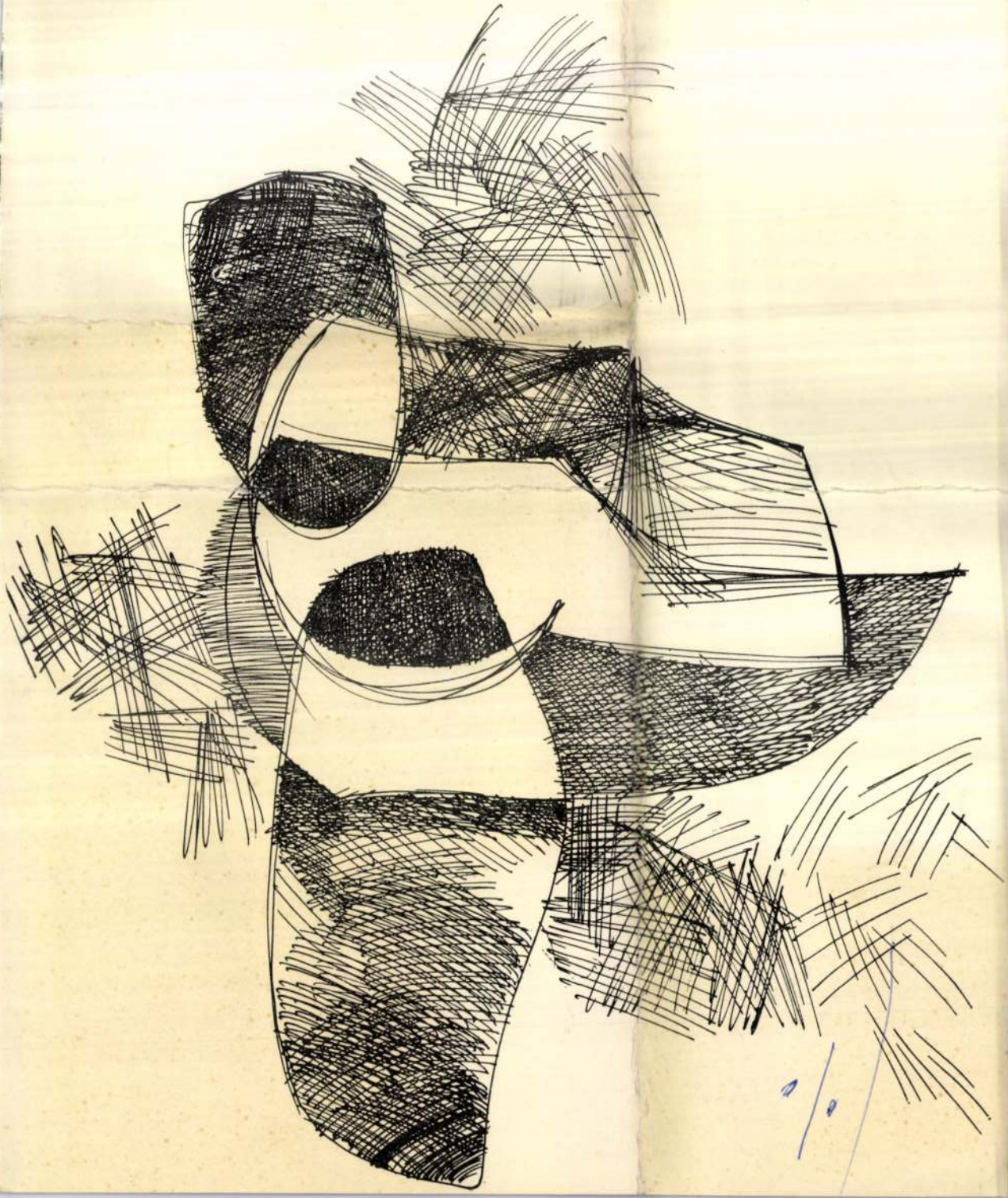

6,— Ft

SZÁMUNK SZERZŐI:

ARATÓ KÁROLY
BÉLÁDI MIKLÓS
BENCZE LÁSZLÓ
BERTÓK LÁSZLÓ
BÉCSY TAMÁS
BODRI FERENC
CSÁNYI LÁSZLÓ
GALAMBOSI LÁSZLÓ
HALLAMA ERZSÉBET
KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL
MARAFKÓ LÁSZLÓ
MÉSZÖLY MIKLÓS
B. NAGY LÁSZLÓ
PÁKOLITZ ISTVÁN
TAKÁTS GYULA
TAMÁS MENYHÉRT
TANDORI DEZSŐ
TAXNER ERNŐ
TUSKÉS TIBOR

KÉPEK:

SOLTRA ELEMÉR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 OKT 27
Dunántúli Napló

Soltra Elemér
1021

SOLTRA ELEMÉR RAJZA

merősöm ön-
e a felesége,
y, aki folyton
n nem tud-
volt és sze-
új minden-
denük, de . .
, a mosógép
n oly régi és
múzeumban

ális emberek.
y miért nem
jobbra? Hi-

– háborodott

feleség tekin-
csillant vol-
t, a családfő
t végig.

z verik a ga-
tik a pénzt.
doboz, abba
n, ha össze-
, mosógépet,
egy újabb tí-

pásból, 1974.
ertől.

elmehetünk az OTP-be, a Takarékszövetkezetbe, vagy a Postára, és betétkönyvbe helyezhetjük el. A könyves betétek között a kamatozó forma a legkedveltebb. Kettő-, három- és ötszázalékos kamatra tehetjük be a pénzünket, aszerint, hogy mennyi ideig tartjuk bent. A nyereménybetétkönyv kamat nélküli, de negyedévenként kisorsolják a számait: akár megtízszereződhet a betett összeg. Persze, legfeljebb tízezer forint helyezhető el nyereménybetétkönyvbe. A takarékoskodás más formái a csekkszámla, az ifjúsági betét, az átutalási betétszámla, a KST és az iskolai takarékbélyeg. Nem szóltunk még a gépkocsi-nyereménybetétkönyvről, amelynek két formáját — az öt-, illetve tízezer forintos könyvet — már igen jól ismerik, hiszen Baranyában eddig több mint ötszáz autót nyertek velük.

Mégis: mennyi pénzünk van takarékban? A

4

— Takarékoskodik? Úgy ér
Eltesz havonta bizonyos összeg

Elgondolkodik, nagyot szív
csak azután válaszol.

— Valami kevés van. Ezeröts
gam részéről másképpen taka

A lakás csinos, minden szüks
van. Gépesített a háztartás, k
rázs is, sőt, még hétvégi telek i
rajta.

— Az is lesz — mondja der
két törlesztésünk fut, az egyik
a másik áruhitel. Karácsony elő
bi. Tavaly vettünk mosógépet, c
netofont és rádiót, hitelre. Én
dom. Nagyon jó ez a lehető
hogy tíz évvel ezelőtt sokkal sz
telkör. Most azon gondolkodun
kicseréljük a televíziónkat színe
gyerekek miatt is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 11

JELENKOR
Pécs

Saltra Elemér 1021

És újra feltalálja
a váza-mámort, a h
a friss víz csöndjén
eutanáziát.

Csak a sz

A gátakon a csönd zuhog
pörgeti a kerekeket
de csak a villámok rugói
a krétaarcok egyenletei
fehérednek át a sötéten
megfordulhatsz százszor a nyújtón
denevérként hajukba csíphetsz
csak a széléig csak mellette
ez villog az egyenletekben
ebben nyugszik a nyújtó vége
a villámok kis pörsenése
a csönd forrása itt fakad
vérszegény hajszálgyökerek
lüktetnek a gátak alatt
névjegyes bolygót ütögetnek
el a széléig el mellette.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR
Pécs

1974 ... 11 ...

Soltra Elemér

1021

Soltra Elemér festő

*

Soltra Elemér festményeiből rendeztek kiállítást január 8. és 22. között a komlói Május 1. Művelődési Házban.

– : A Jelenkor krónikája 192.

Jelenben Pécs 1979. febr. XXII/2

SOLTRA Elemér
ÉS 1990. jan. 8.

Soltra Elemér festményei

A helyettes államtitkár, *Fekete György* nyitja meg *Soltra Elemér* tárlatát a *Pécsi Galériában (Pécs, Széchenyi tér)*, amely *január 24-ig* tart nyitva. *Megtekinthető: naponta 12—18 óráig, szombaton 10—18 óráig.*

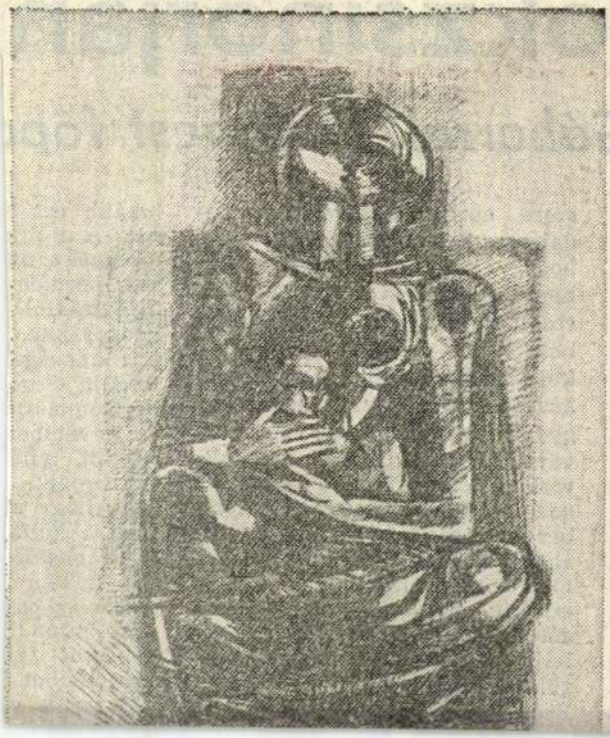

után 5 órától éjjel 11 óráig,
letező kedvű zenészeket és
és főként a mai zene legkülön
csak néhány nevet említsünk a
Szabados György, Faragó Béla,
Tibor.

A fesztivál másik kiváló zenes
szerkesztésében két figyelemre
ki.

Az egyik a Budapesti Kamarac
október 11-én a Városháza Dísz
- a másik a Kortársunk Liszt

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-743, 140-726

Soltra Elemér festő-
művész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1984 MÁJ 1 9

1021

Soltra Elemér: Abdai fűzfák

ó és a televízió ma

DÓ MŰSORSZÁMOK:

59: Jó reggelt! (közben: 4.45 és 6.45: Szót kérek, 6.20: Tudósítói 7.20: Reklám. 7.19: Körzeti időjárás, 7.30: Reggeli párbeszéd). — nap kulturális programjából (vasárnap 6.45-kor), — 12.00: Déli Kró- ma?) — 18.15: Hol volt, hol nem volt? — 18.30: Esti Magazin.

: Reggel zenés műsor. (Közben: 5.55 és 6.55: Torna, 6.45: Könyv-) — 10.50: Torna. — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.

: 4.30-tól 7.00-ig félóránként, majd 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 17.00, is.) Vasárnap: 6.00, majd 8.00-tól ua., mint hétköznap.

majd 10.30-tól 20.30-ig kétóránként, ezután 23.00 és 24.00. Vasárnap: öznap. 3. MŰSOR: 8.00:, 11.00, 13.00, 19.00, 23.00.

*

delssohn: g-moll szimfónia. 11.00: i zene, nóták. 11.40: A csúnya egnő. Rádiójáték. 12.30: Ki nyer 12.45: Törvénykönyv. 13.00: mbul rózsája. Operett rádióválto- . 14.25: A Szovjetunió népei- zenéjéből. 14.41: Arcképek a jet irodalomból. 15.05: Két Vi- i-concerto. 15.28: Nyitnikék. 0: Népzenei Hangos Újság. 0: Haydn: D-dúr vonósnégyes. 5: Rajtam nem múlik. 17.30: zene. 17.45: A Szabó család. 5: Hol volt, hol nem volt

21.30: Prizma. 22.20: Tíz perc külpolitika. 22.30: Népdalok, néptáncok. 22.45: Az OMFB és a baktériumok. 23.00: Kamarazene. 0.10: Solymos Antal táncdalaiból.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Holland fúvószene. 8.20: Tíz perc külpolitika. 8.35: Idősebbek hullámhosszán. 9.30: A 04, 05, 07 jelenti. 10.00: Zenedélelőtt. 11.35: A Szabó család. 12.05: Népi zene. 12.35: Tánczenei koktél. 13.25: Útikalauz üdülőknek. 13.30: Labirintus.

Soltra Elemér

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusok.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1980 NOV 23

1021

szívem tükrözi vissza
álomszép tüneményét.

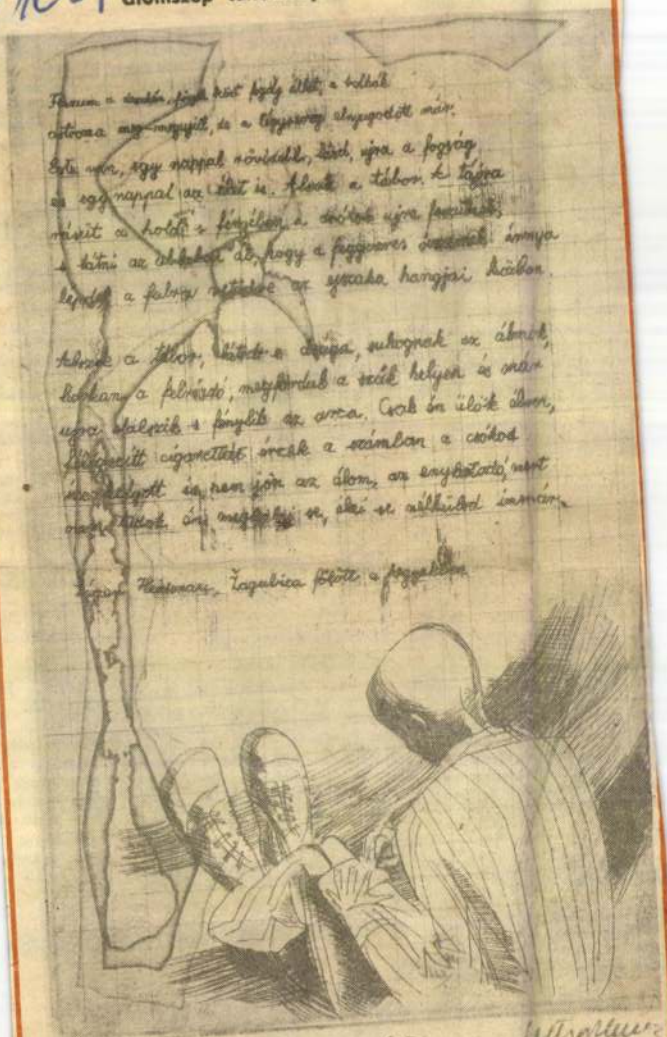

Soltra Elemér rajza

HANGVER

szt-terem: Egy
ngversenye (

MOZI

tőfi: A Jó,
úf (10, 7)
tály (3, 5)
ssuth: Kalifo
, 12, 6, 8) A
4)
gvári: Csont
ete kard románca (f6, f8)
nárképző Főiskola: Skalp-
dászok (4) Az ötödik évszak
) Ifjúsági Ház: A medve-
ák szigetén (2) Oké, spa-
lok! (4) Heö. Műv. O.: A
balkezes és az örömlány
Rákóczi: A delfin napja
7) Fekete Gyémánt: A Vad-
gat hőskora (4) Jószeren-
t: A csillagszemű (2) Circus
ximus (4, 6) Vasas, Kodály:
relmi vallomás (f6) Vasas,
jus 1.: Keménykalap és
mpliorr (f4) A bumfordi (f6)
hács: A csodatevő palatáb-
(10) Futárszolgálat (4)
ngszterek sofőrje (6, 8)
nló, Zrínyi: Őszi maraton
A halott visszatér (6, 8)
nló, Május 1.: Hüvelyk Ma-
(10) Felderítők akcióban
f7) Szigetvár: Robin Hood
a (10) Mondd, hogy min-
t megteszel értem (6, 8)
ós: Élve vagy halva (10)
tónjáró szerelem (5) Krisz-
megállt Ebolinál (7) Har-
y: Nálunk csend volt (10)
kell ölni a szerelmet (5, 7)
: A reménység szele (3)
ndestárs (5) Pécsvárad:
lt Disney állatbirodalma (7)
d: Bizalmi állásban (7)
lye: Ulzana (4) A tanú (6)
lány: Az áldozat (5, 7)

TFŐ

HANGVERSENY

emzeti Színház: „A" bérlet
hangversenye. A Pécsi Fil-
rmonikus Zenekart vezényli:
orbély Gyula (19,30 órakor)

SZÍNHÁZ

maraszínház: A hatalmas
ínrabló (du. f3) Tíz kicsi né-
r (este 7 órakor) Katona bér-
t.

MOZI

tőfi: Kaliforniai lakosztály
... a félmúlt-

...nikai tömb. Sebészet, bal-
eseti sebészet, égési sérülések:
Honvéd Kórház. Koponya- és
agysérülések: Idegsebészet. Fel-
nőtt fül-, orr-, gégészet: POTE
Fül-, Orr-, Gégeklinika.

HÉTFŐ:

ÉJSZAKAI KÖRZETI ORVOSI UGYELET

Felnőtt betegek részére: Kor-
vin O. u. 23., tel.: 11-169,
Munkácsy M. u. rendelőinté-
zet, ügyeleti bejárat, tel.:
12-812, Veress E. u. rendelő-
intézet, tel.: 15-833. Gyermek
betegek részére: Munkácsy M.
u. rendelőintézet, gyermekpoli-
klinika, földszinti bejárat, tel.:
10-895. Fogászati ügyelet:
Munkácsy M. u. ügyeleti he-
lyiség, tel.: 12-812. Minden es-
te 7 órától reggel 7 óráig.

ÉJSZAKAI UGYELETES GYÓGYSZERTÁRAK

I. ker.: Pécs-Vasas II., Beth-
len G. u. 8. 10/52. sz. gyógy-
szertár, Pécs-Meszes, Szeptem-
ber 6. tér 1., 10/3. sz. gyógy-
szertár. II. ker.: Pécs, Kossuth
L. u. 81. 10/8. sz. gyógyszer-
tár, Pécs, Munkácsy M. u. 4.
10/9. sz. gyógyszertár. III. ker.:
Pécs, Veress E. u. 2. 10/7. sz.
gyógyszertár.

SOS-ÉLET telefonszolgálat
hívószáma: 12-390 — este 7-től
reggel 7 óráig.

Orv
ügy

Az Egyes
vasárnap
ka, hétfőn
leti szolgá
gős ellátá
részére.

FELNŐTTE

az I. k
körzeti or
O. u. 23.
kerületben:
Rendelőinté
rat, tel.:
letben: dr.
delőintézet

GYERMEKE

Munkácsy
intézet,
földszinti
10-895). In
részesülő
vasárnap d
között törté

Ha a m
mok nem
hez hívást
be lehet j

Fogászati
lat: szomb
tól hétfő
Munkácsy
tézetben (

mi
nu

la

D

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Soltra Elemér

1976 JAN 24
1021

1976. január 25., vasárnap

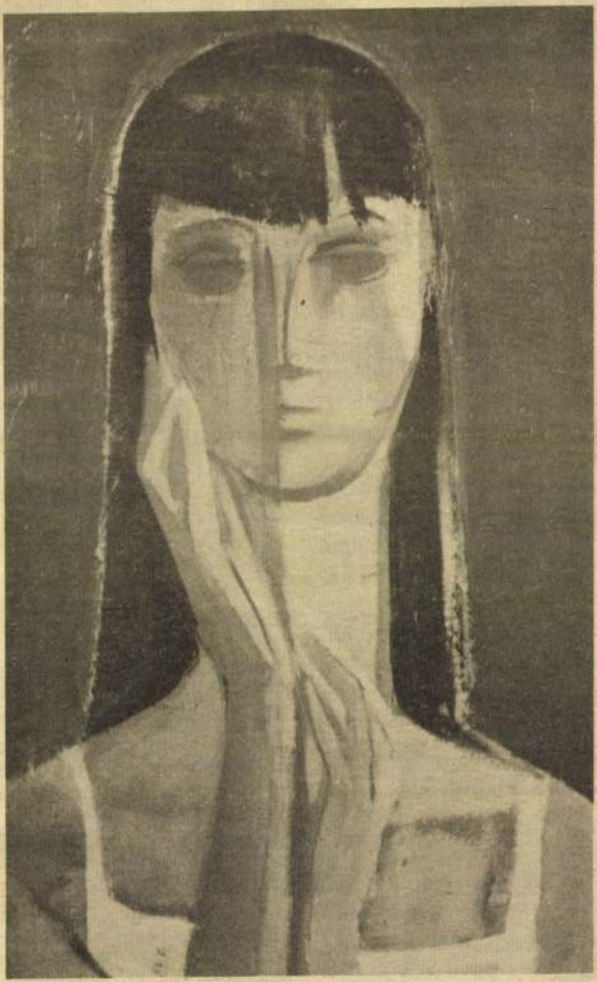

Soltra Elemér: Leány portré

TESTVÉR-LAPJAINK ÍRJÁK

Львовская правда

Határidő előtt kezdte meg üzemelését Lvovban a Szikra pari nagyüzem helyi elektronos gyáregysége. A gyár a rekonstrukció előtt évente 50 millió villamos berendezést gyártott. Magyar, lengyel és japán gépészmérnökök segítségével olyan automata gépsorokat szereltek be, melyekkel a termelést sikerült megkétszerezni. A gyár termelési feladatai között is előtérbe került a legjobb minőségű áruk gyártása. Hét lámpa és két világító berendezés típus nyerte el eddig a kiváló áru minősítést. A gyár várhatóan a jövőben 320 millió villanylámpát fog gyártani.

GLAS SLAVONIJE

A vnikovaci „Montee" üzemnek, amely a múlt évtől a Maribori működő „Marlesa" üzemegységhez tartozik, az el-

24 ÓRA

Szovjet hadgyakorlat külföldi megfigyelőkkel

A Szovjetunió meghívta az európai biztonsági és együttműködési értekezleten részt vett néhány délkelet-európai állam megfigyelőit, hogy vegyenek részt a Kaukázusontúli katonai körzet hadgyakorlatain —, közli a Szovjetunió Honvédelmi Minisztériuma.

A hadgyakorlatokat január 25-től február 6-ig tartják Kutaiszi, Jereván és Tbiliszi körzetében. A gyakorlaton résztvevő katonák száma 25 000.

Az európai biztonsági és együttműködési értekezlet záró dokumentumának megfelelően a Szovjetunió január 4-én értesítést küldött a helsinki értekezleten részt vett államoknak a soron lévő gyakorlatokról.

Mint a Szovjetunió Honvédelmi Minisztériuma közli, Bulgária, Görögország, Románia, Törökország és Jugoszlávia hozzájárultak ahhoz, hogy megfigyelőket küldjenek a hadgya-

1021

Galambosi László

Jégország

Hold vonul letarolt lápon.
Kunyhókon didergő vászon.
Hasad a magasság tornya.
Tél csapkod benne sikoltva.

Néma a tarló. A vándor
ködfarkú csillaghoz pártol.
Madarak bukdosva bújnak.
Ösvények fagyottan futnak.

Krizántém térdepel gyolcsban.
Arkangyal suhog a hóban.
Jajong a gyászoló asszonny.
Nincs, aki véle virrasszon.

Emlékek dérbe vont láncon.
Jég-ágyból kel ki az álom.
Üres a bizalom háza,
falait fájdalom rázza.

Védtelen ablak, merengve
bámul a szalmás ereszre.
Néma a tarló. A vándor
ködfarkú csillaghoz pártol.

Pécsi Grafikai Műhely

Második pécsi bemutatkozása ez a „Műhelynek". Érettebb, erősebb, teljesebb, mint a két év előtti. Közös jegyei nincsenek, mégis mintha összeforrna, valóban összetartozna ez a közösség: a munka becsületében, megkerülve minden fellengzősséget, akart egyéniskedést, a természetnek, mint kiindulásnak és alapélménynek felragyogtatásában, a kifejezési forma keresésében, a technikai megoldások fokozódó elmélyítésében. *Soltra Elemér* rézkarcának lírai és kemény ellentétekben, rajzos dallamban megfogalmazott Radnóti sorát írhatnánk mottónak a kiállítás elé: „Ember vigyázz, figyeld meg jól világod!"

Nos, ezek az alkotó művészek – többnyire tanárok is – abban egyek mégis, hogy új felfedező útra indultak világunk felé. Őszinte, intuitív élményeik elején Martyn Ferenc „Elfelejtett fácán"-jával, ezzel a szó szoros értelmében vett nature mort-tal, a halott természettel, majd H. Barakonyi Klára megelevenedett természetével s a végén Erdős János vonalrendszerekbe egyszerűsített, a természet organikus rendjére utaló jeleivel (Mag, Gyűrődés). Félre ne értsük, nem indulásról és nem beérkezésről van szó, végről és kezdetekről, hanem a valóság, a világ többféle megközelítéséről, ahol a szó szerint értelmezett kép épp úgy színekben, vonalakban, formákban, szerkesztésekben szól hozzánk, mint a végső jeleket kereső. Nézzük meg *Kolbe Mihály* japános könnyedséggel, szűkszavú lírai közvetlenséggel felrajzolt növényeit: hol kezdődik itt a természet és hol kezdődik a tovább alig egyszerűsíthető, elvonható képi jel?

Valkó László bocskorosai vagy túbusai még technikai megoldásaikban is közvetlen, szinte fényképszerűen megfogható valóságok, de akár Van Gogh képbeli „cipőit", ki ne tekintené mélységes szimbólumoknak? *Szatyor Győző* mártélyi litográfiája vajon a természetet idézi pontos realitásával, vagy az ártéri világ sejtelmes világának is a sejtek, az anyag szigorú törvényei szerint megszerkesztett valóságát? *Bérces Gábor* szinte megmagyarázza sokszínű, sok kísérletezésből származott litográfiáinak világokat befogó értelmét: aktok, fejek, lábak formavilágát növények szövevénye fedi, emberi testek formarendszere átfolyik növények rendszerébe s együtt valami, csak érezhető, néha lírain kiegyenlített hangulatba, máskor drámai feszültségbe.

A rendkívül érzékeny, könnyed és mégis alapos *Eija Markannen* Lahtiból jött finn grafikus „Barátságos Városában", „Idegen Városában", ezekben a rajzos, zöld tónusban frissen tartott rézkarcokban, mintegy szintézisben együtt jelentkezik, amit eddig tartalmi elemekben vagy jelekben megismertünk. A közeledés és távolodás, a kibékítő és elenszegülő vonalrendszerek különösen mély átélése sugalmazza itt a vonzást és taszítást, talán fordítva éppen, mint a képek címe jelzi.

Szilágyi Gábor Szabadkáról vidám, szeles, napsütéses vízpartja „a szél ki tudja honnan fú, hová tart" jelképét fogalmazta meg, Bizse János pedig a természet mikrovilágát, eddigi rajzainál oldottabban, expresszívebben, talán kuszáltabban is.

Míg *Simon Béla* régebbi expresszivitása helyét a nyugalmasabb szemlélet, a tisztultabb tér, a leegyszerűsödött természet, szűkebb világunk váltotta fel (Udvaron, Udvarban, Falu vége), addig *Nádor Judit* tömören fogalmazott, s már-már komor rézkarcait az emberi-természeti elemek épp úgy meghatározzák, mint a lengyel *Z. Gludy* kubista hagyományokból táplálkozó nyomatainak kemény, határozott rendjét a tárgy- és ember közös világa (Szökröny).

Összefoglalva: *Martyn Ferenc* régi témáinak kőnyomatos változataiban is újat mondott. Az egész kiállítás értékeiben ott van az ő példájának, a kiérlelt, egyéni szemlélet igényének, a munka gondosságának, a teljes világ átélésének nyoma. Markannen kulturált, a rézkarc nagy felületét is jól kitöltő mondanivalóval s technikailag hibátlanul megoldott készségével hívja fel figyelmünket, *Erdős János* a tiszta és fehér felületek kimeríthetetlen változataival. *H. Barakonyi Klára* a saját szemléletére átírt természettel, *Soltra Elemér* az irodalom minden illusztratív alkalmazkodás nélküli képi megfogalmazásaival, *Kolbe* mindig és újra határozott, biztos, lírai és egyben tárgyszerű jelrendszereket teremtő tömörítésével, *Bizse János* a más-más technikában önmagát kereső igazával. Ha ezt szubjektív véleményként fűzzük hozzá egy közösséggé összeforró „Műhely" munkájához, a találkozásainkat megelőző várakozásainkat is jeleztük. Jó vállalkozás volt ez, tisztes eredménnyel.

Koczogh Ákos

Martyn Ferenc: Cassandra

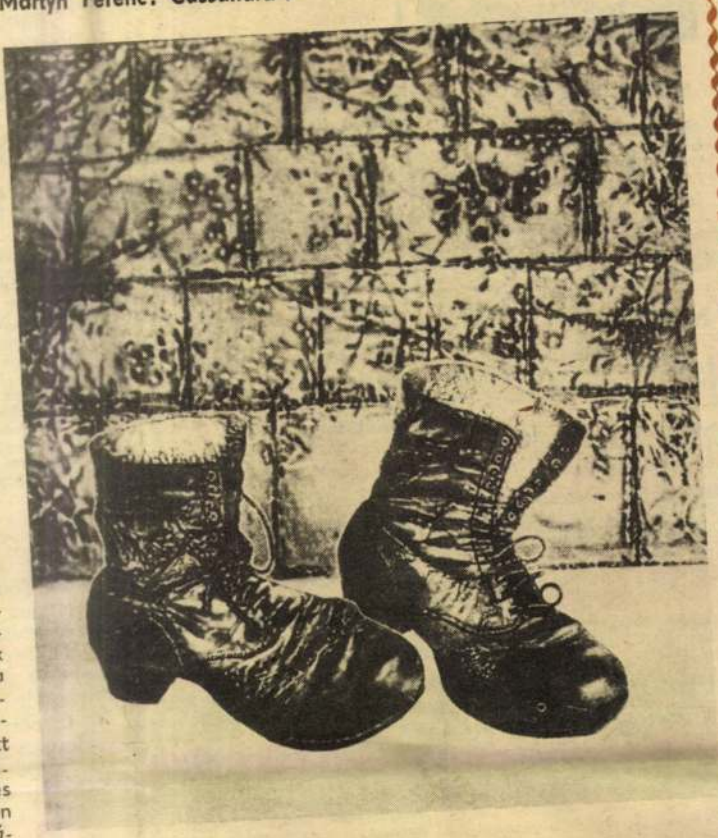

Valkó László: Emlékmű-terv

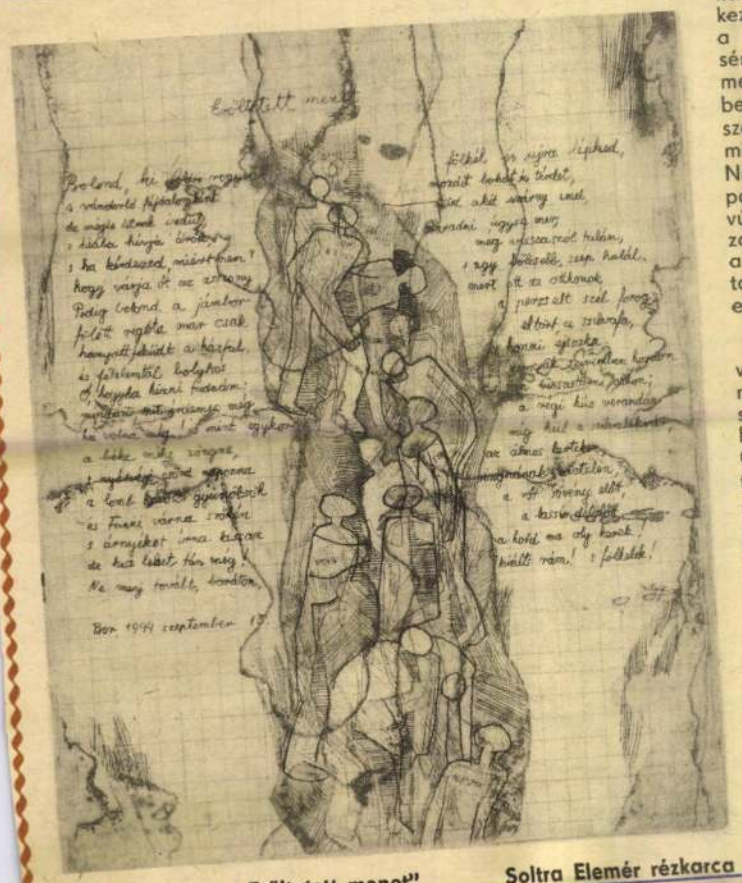

Radnóti mappa: „Erőltetett menet"

Soltra Elemér rézkarca

HÍREK

1977. JANUÁR

9

VASÁRNAP

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából

MARCELL

nevű

kedves olvasóinkat

A Nap kél 7.31 — nyugszik 16.12 órakor. A Hold kél 20.56 — nyugszik 9.15 órakor.

Ma este

SZÍNHÁZ

Nemzeti Színház: Mária főhadnagy (délután 3 órakor). December 19-i jegyek érvényesek!) Mária főhadnagy (este 7 órakor).

Kamaraszínház: Scapin furfangjai (délelőtt 10 órakor), Rózsaszál a reggelihez (este fél 8 órakor).

MOZI

Park: A bűnügyi nyomozó (10), A háborúnak vége (f4, 6, f9).

Petőfi: Hugó, a víziló (10), Herkulesfürdői emlék (4), Az ígéret földje (6).

Kossuth: Herkulesfürdői emlék (10, 12), A fekete város (f3), Éjfélkor indul útjára a gyönyör (6, 8).

FEK Klub: Fiatváros alattvalói (6).

Ifjúsági Ház: Vitya iskolába megy (2), Föltámadott a tenger (4).

Fekete Gyémánt: Bankrablás (4, 6). **Jószerencsét:** A túsz (10), Karneváli éjszaka (3), Sztrogof Mihály (5, 7). **Rákóczi:** Karneváli éjszaka (10), A túsz (3), Üdülők (5, 7). **Május 1:** Dal a szerelemről (10), Hét tonna dollár (f4, f6). **Bólyi:** A dunai hajós (3), A stadion őrültjei (5). **Harkány:** Bob herceg (10), Szépek és bolondok (6, 8). **Komló, Május 1:** Az erdők királya (10), Folytassa, cowboy! (4, 6). **Komló, Zrinyi:** A régi idők rock zenéje (4, 6, 8). **Mohács:** Csermen (10), Foglalkozása: riporter (3, f6, 8). **Pécsvárad:** A járvány (3, 5). **Sásd:** Legendák lovagja (f5, 7). **Sellye:** Csizmás kandúr (4, 6). **Siklós:** Hangverseny Bangladesért (10), Szigorú kamaszkor (5, 7). **Szigetvár:** Hyppolit, a lakáj (10), Osceola (6, 8).

HÉTFŐ

SZÍNHÁZ

Nemzeti Színház: Szünnap.

Kamaraszínház: Szünnap.

MOZI

Park: A vadon kiáltása (4, 6, 8).

Óvodai felvétel

Pács m. város Tanácsa V. B. művelődésügyi osztálya értesíti az érdeklődőket, hogy a Közraktár úti óvodába elsősorban Kertvárosból jelentkezhetnek óvodai felvételre az erre jogosultak.

◆

— Főzik a „füzfát". Az Erdőgazdasági Fűznád- és Kosáripari Vállalat szigetvári kirendeltségén 113 hektáron termesztik a fűzvesszőket. A legnagyobb mennyiséget a főzés útján megbarnított fűzvesszőkből „állítják elő". A kosár és kerti bútor alapanyagot a békési kosárgyárba, illetve házipari szövetkezeteknek szállítják. A múlt évben 14,5 vagon barna fűzvesszőt küldtek folyamatosan a felhasználási helyekre.

— Játékmester képző. A Népművelési Tanácsadó szervezésében Baranyában először indult játékmester-képző tanfolyam. Nemrégen tartották az első foglalkozást Siklóson, míg ebben a hónapban Abaligeten találkozik a 30 résztvevő. A jelentkezők május végén vizsgáznak a játékvezetői fortélyokból, ismeretekből. A tanfolyamok anyagához tankönyv is készül Padisák Mihály szerkesztésében.

◆

Kórházi felvételes ügyeletek

VASÁRNAP

Mindennapos felvételi ügyeletek gyermekbelbetegek részére: Pécs város: POTE Gyermekklinika, Szigetvár város és járás, a pécsi és a volt selylyei járás: Megyei Gyermekkórház. Gyermeksebészeti, gyermekfülészeti betegek, égett és forrázott gyermekek részére páratlan napokon: POTE Gyermekklinika, páros napokon: Megyei Gyermekkórház Pécs és a megye egész területéről.

Felnőtt belgyógyászat, sebészet, traumatológia: I. sz. Klinika. Égési sérülések: Honvéd Kórház. Koponya- és agysérülések: Idegsebészet. Felnőtt fül—orr—gégészet: POTE Fül—Orr—Gége Klinika.

SOS-ÉLET telefonszolgálat hívószáma: 12-390, este 7-től reggel 7 óráig.

HÉTFŐ

Mindennapos felvételi ügyeletek gyermekbelbetegek részére: Pécs város: POTE Gyermekklinika, Szigetvár város és járás, a pécsi és a volt selylyei járás: Megyei Gyermekkórház. Gyermeksebészeti, gyermekfülészeti betegek, égett és forrázott gyermekek részére páratlan napokon: POTE Gyermekklinika, páros napokon: Megyei Gyermekkórház

Hétfőn délután 6 órakor Pécsett az Ifjúsági Ház — Szalai András u. 13. — kiállítótermében megnyílik Korniss Péter, Balázs Béla-díjas fotóművész, a Nők Lapja munkatársának kiállítása. Képünkön: Korniss Péter: Lakodalmas bőgős.

LOTTÓ-tájékoztató

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint az első héten öttalálatos szelvény nem volt. Négy találatot 165 fogadó ért el, 38 917 forint a nyeremény. A háromtalálatosok száma 15 997 darab, 201 forint a nyeremény, a kettesek száma 325 696 darab, ezekre 12 forintot fizetnek. A közölt adatok tájékoztató jellegűek, a nyereményeket a nyereményilleték levonása után értendők.

◆

— Új szakmunkásképző Pécsváradon. Hat tantermes mezőgazdasági és élelmiszeripari szakmunkásképző intézetet építenek ebben az ötéves tervben a nagyközségben. Az új iskola a Baromfifeldolgozó részére is képez majd szakembereket.

◆

Közlemény

Pécs m. város Tanácsa V. B. művelődésügyi osztálya és az SZMT központi könyvtára értesítik a kedves olvasó- és érdeklődő közönséget, hogy a Színház téri Folyóiratolvasó működését — a város központi kiállítási programjának megvalósításával kapcsolatos elhelyezési gondok miatt — várhatóan 1977. június 1-ig átmeneti jelleggel kénytelenek szüneteltetni. A könyvtári kölcsönzés ez idő alatt zavartalanul folyik. Kérjük a kedves olvasók szíves türelmét és megértését.

A Dolgozók Önálló Általános Iskolájában 20 éven felüli hallgatók részére [illegible] zás lesz 19[illegible] 26, 27, 28 é[illegible] 7-ig. A be[illegible] Pécs, Jókai [illegible] 107.

hétfői Dunántúli Napló

Lángot fúj,
zsilettet eszik
MATYI,
A FAKÍR

✻

SÉTA
CORNELIUS
KÖRÜL

Százezret érő
gépek —
alkatrész nélkül . . .

✻

NYERHET
ÖTVENEZER
FORINTOT

✻

Kiárusította
a családot:
A MAMA
OLCSÓBB VOLT,
MINT A LÁNYA

✻

Háromezer tévé
egy antennája
KÁBEL-
TELEVÍZIÓZÁS
PÉCSETT

✻

FUTBALL-
PLETYKÁK
BUDAPESTRŐL

— Föld alatti parkoló. A pécsi Konzum Áruház alagsorában a napokban fejezték be a parkoló aszfaltozását. A kocsihelyek felfestése és az „üzembe helyezés" január végére várható.

Adminisztrációs tévedés

„A Baranya megyei Illetményhivatal vezetőjének" címmel a Dunántúli Napló f. hó 8-i számában megjelent cikkel kapcsolatban a következő tájékoztatást adom:

A sajtóból értesültem a sajnálatos eset előfordulásáról. Feltehetően adminisztrációs tévedés történt azáltal, hogy bizonyos formanyomtatványokat összekevertek vagy rosszul állítottak ki. Ennek ellenére, az ügy részleteinek tisztázása érdekében azonnali vizsgálatot rendeltem el. A hibát elkövetőkkel szemben szigorúan eljárok annál is inkább, mert az ilyen — a közvélemény által is súlyosan elítélhető — problémák nem jellemzőek a tanácsi apparátusban dolgozókra.

Orosz Ferenc,
a Baranya megyei Tanács V. B.
pénzügyi osztályának
vezetője

Az Ifjúsági Ház és az Ifjúsági Park műsorából

AZ IFJÚSÁGI HÁZBAN vasárnap 14 órakor a Vitya iskolába megy c. szovjet, 16 órakor a Föltámadott a tenger c. magyar filmet vetítik. 18 órától Tuczai József tart disco-műsort.

Hétfőn 18 órakor Báling József, a Dunántúli Napló főszerkesztő-helyettese nyitja meg Korniss Péter fotóművész Múltidő c. kiállítását. A megnyitó után a művész Pillanatok egy fotóriporter életéből címmel ismerteti munkásságát. Kedden 19 órakor Bachmann Zoltán tart dia-estet a népi építészetről.

Szerdán 18.30 órakor Schmidt Károly, a megyei Pályaválasztási Tanácsadó vezetője tart pályaválasztási tájékoztatót.

Csütörtökön 19 órakor Sándor György humoralista lép fel Nézeteltérítés című klubprogramjával.

Pénteken 19 órakor a Jeunesse kamaraegyüttes Sztravinszkij-hangversenyét hallgathatják meg az érdeklődők. Vezényel: Ligeti András.

Szombaton 19 órakor Egy végtére két vágta címmel Sándor György humoralista szerzői-előadói estjére kerül sor.

Vasárnap 14 órakor a Halló, itt Iván cár, 16 órakor a Jelszó: a Puszták Angyala c. szovjet filmeket vetítik. 18 órától Maurer Gábor discózik.

AZ IFJÚSÁGI PARKBAN vasárnap, csütörtökön és jövő vasárnap a Gaudium-együttes játszik. Kedden Horváth Péter disco-műsorára, szerdán Bornemissza Géza Pop-reflexére kerül sor. Pénteken dr. Tóth István vezet játékos nyelvi vetélkedőt. Szombaton Maurer Gábor tart disco-műsort. A programok 18 órakor kezdődnek.

04—05—07

Halálos baleset. Tegnap délelőtt egy Székelyszabarról Mohács felé haladó teherautó, melyet Rózsafi József mohácsi lakos vezetett, a Paprika-malomnál áttért az úttest baloldalára és beborult az árokba. A borulás közben kizuhanó utast, Müller Jánost a teherkocsi maga alá temette. Müller János a helyszínen meghalt, a kocsi vezetője és másik utasa, Balogh Vazul könnyebben sérült meg. A rendőrség az ügyben vizsgálatot indított.

Pécsi Újságíró Stúdió

Hétfőn délután 5 órakor a Pécsi Ifjúsági

24 ÓRA A NAGYVILÁGBAN

✦ WASHINGTON: J. Carter megválasztott amerikai elnök Plains-i otthonában ismertette az amerikai gazdasági élet fellendítésére vonatkozó programját. A terv végrehajtását két évben jelölik meg és valóra váltására harmincmilliárd dollárt irányoznak elő. A terv központi részét az amerikai munkanélküliség csökkentése képezi. (Jelenleg az Egyesült Államokban körülbelül nyolcmillióan vannak munka nélkül.)

✦ *KAIRÓ: Jordánia várhatólag csatlakozik az egyiptomi—szíriai közös politikai parancsnoksághoz, amelynek létrehozását egy hónappal ezelőtt határozta el Szadat egyiptomi és Asszad szíriai elnök, hogy ezzel megteremtse az alapot a két ország szorosabb szövetségéhez. Az értesülést közlő Akhbar El-jom című kairói hetilap úgy tudja, hogy Husszein jordániai király még ebben a hónapban Kairóba látogat, s megvitatja Szadat elnökkel Jordánia csatlakozásának lehetőségét.*

✦ NEW YORK: Az ENSZ székhelyén közölték, hogy Kurt Waldheim főtitkár február elején a Közel-Keletre utazik, hogy tájékozódjék az érdekelt feleknek a genfi konferencia felújításával kapcsolatos álláspontjáról. ENSZ-források szerint a főtitkár a jövő héten intenzív konzultációba kezd a közel-keleti államok ENSZ-képviselőivel, valamint a Szovjetunió és az Egyesült Államok megbízottaival. Waldheim pénteken megbeszélésen fogadta Egyiptom, Szíria és a Szovjetunió képviselőjét.

✦ *SALISBURY: A rhodésiai hadügyminisztérium bejelentette, hogy az ország déli részén lezuhant a légierő egy DC—3-as típusú gépe. A katasztrófa körülményeinek kivizsgálására bizottságot alakítottak. A szerencsétlenül járt gép háromtagú személyzete a helyszínen szörnyethalt.*

✦ MOSZKVA: A Szovjetunióban megjelent a

Közművelődési Nyomda, Pécs

Fk.: Gamus Árpád

SOLTRA ELEMÉR
festőművész
ÉREMKIÁLLÍTÁSA

Pécsi Kisgaléria (Szt. István tér 4.)
1987. december 11–1988. január 10.

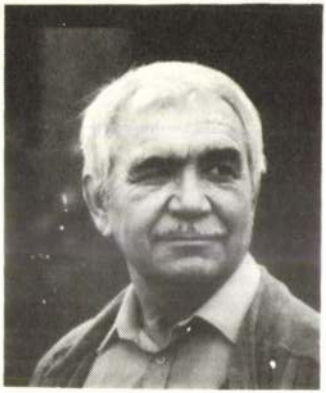

Soltra Elemér
7623 Pécs, Kolozsvár u. 24. Tel.: 16-803

1922-ben született a Somogy-megyei Jákó községben. A képzőművészeti Főiskolát 1941–1948 között végezte el Budapesten festő és tanárképző szakon. 1951-óta rendszeresen vesz részt hazai és külföldi kiállításokon.

Önálló kiállításai voltak:

Pécsett 1953, 1957
Budapest, Szentes, Békéscsaba, Gyula 1959
Budapesten 1961
Eszéken 1968
Pécsett 1969
Kaposvárott 1970
Pécsett 1972
Komló 1976
Pécsett 1983

Részt vett 1985-ben a 9. majd 1987-ben a 10. Országos Kisplasztikai Biennálén érmeivel.

1956-ban „Janus Pannonius" díjat kapott Pécsett.
1958-ban „Alba Regia" díjat Székesfehérváron.
1964-ben Baranya megye és Pécs város művészeti díját kapta meg.

Tanulmányutakon volt Európa számos művészeti központjában.
Alkotásai megtalálhatók hazai és külföldi köz- és magángyűjteményekben.

1951-óta él Pécsett.

Számottevő a rajzpedagógiai munkássága, a vizuális nevelés fejlesztéséért kifejtett alkotó és tudományos tevékenysége.

1982-ben jelent meg „A RAJZ TANÍTÁSA" c. tantárgypedagógiai könyve, mely főiskolai tankönyv.

Akadémiai díjjal és Kiadói Nívó díjjal tüntették ki.

1972-óta foglalkozik éremplasztikával.

Soltra Elemér nem tartozik a gyakran kiállító művészek közé. Így azután, amikor öt-hat évenként vállalkozik újabb műveinek bemutatására, mindig meglep stílusbeli, vagy műfaji fordulataival. Mintha egy-egy ilyen – a kiállítások közötti – időszak újabb és újabb alkotói kaland lenne, kíváncsi erőpróba, az alkotókészség határainak letapogatása. Közel negyven esztendős művészi pályája során ez a kutató önvizsgálat folyamatos megújulásra késztette. Bravúros könnyedséggel festett meggyőző erejű, sokalakos, színes táblaképeket, monumentális freskókat, mozaik falképet, majd kipróbálta erejét, tudását a lírai absztrakció eleven, színes festői világában és szerkezetes rajzkompozíciók során. Bebizonyította, hogy kitűnő megfigyelő, hogy művesen és érzékenyen rajzol és hogy ért a művészi sokszorosítás rafinált technikáihoz is: készít rézkarcot, metszetet, szitanyomatot. Azután nyomtatásban megjelent a rajzpedagógiával foglalkozó könyve. Kitudódott, hogy hosszú éveken át a vizuális kultúra pedagógiai kérdéseit kutatja s munkájának eredményét ebben a sok képpel illusztrált, hasznos könyvben tette közkinccsé.

E gazdag és változatos pálya újabb állomásaként a mostani kiállítás Soltra Elemér éremművészetéről ad számot. Válogatott, témák szerint csoportokba rendezett művekkel ismerkedhet a kiállítás látogatója, s egyben ízelítőt kap az elkészült érem előmunkálatairól is: láthatja még ki nem öntött művek finom vésetű gipsz eredetijét és vázlat minőségét magasan túlszárnyaló, érzékeny tanulmányrajzok sorsát.

A művek közös tartalma a portré. Kortársak, tudósok, barátok és évfordulókhoz, emlékünnepekhez köthető személyiségek arcmásai. A hasonlító vonások mellett az ábrázolt egyéniségére, hivatására, történeti személyiségeknél a róluk kialakult társadalmi tudatra is ügyelt az alkotó. Ezzel a felfogással harmonikus öszhangban készült az érmek hátoldala, mely mindannyiszor önálló plasztikai-képi kompozíció.

Soltra Elemér mintegy tizenöt éve foglalkozik érem mintázással. Valójában már főiskolás évei alatt javasolták tanárai, hogy legyen szobrász, ő azonban megmaradt a festészet vonzásában. 1974–1982 között, amikor művészetpedagógiai könyvét írta, visszatért a mintázás iránti igénye. Az írás mellett napi feladatként szabta egy-egy érem megvésését, vagy tervének elkészítését. A program fokozatosan kiszélesedett és megvalósítása napjainkig tartó folyamat, egyidejűen és párhuzamosan festészeti és rajzművészeti alkotásokkal.

Ha azt keressük, miként hat a festői, rajzolói gyakorlat a plasztikai mintázásra, Soltra Elemér éremművészetében erre választ kaphatunk. Jellemzője mindenekelőtt a síkhoz jobban kötődő domborítás, a felület gazdag mintázása. A formákat finom metszésű, rajzos elemek dúsítják, így a fény-árnyék játékának nagyobb szerep jut. Megfigyelhető az ábrázolt egyéniségéhez alkalmazkodó mintázási mód: törtdelt, nyugtalan, vagy homogén, nagyobb síkok alakítják a formát, a jellemzés kívánalma szerint. Végül festői gondolat a következetesen végigvitt téma is, a portré, mint a táblaképfestészet klasszikus dokumentáló hitelű műfaja. Talán éppen e hitelesség igénye vezeti az alkotót a hazai éremművészet legjobb művelőinek útján, közöttük példaként tekintve Ferenczy Béni alkotásait.

A kiállított művek tartalmának még egy fontos momentumát kell kiemelnünk: azt a tiszteletett, becsülést bizonyos értelemben művészi elkötelezettséget, amellyel az alkotó a jeles kortársak, barátok megörökítésére, a történelem, a tudomány, a művészetek legnagyobbjai emlékének felidézésére vállalkozott. Igényes programját érmein méltó formáló, egy korszak művészeti arculatának egyéni példájaként, sikeresen valósította meg.

Hárs Éva

Kelle Sándor	e+h	br	Ø 9,4 cm
Kapoli Antal	e+h	br	Ø 8,1 cm
Csontváry I.	e+h	br	Ø 12 cm
Csontváry II.	e+h	br	Ø 11,8 cm
Csontváry III.	e+h	br	Ø 12 cm
Soltra János	plakett	br	Ø 9,1 cm

Felszabadulási sorozat

Debrecen I.	e+h	br	Ø 9 cm
A háború II.	e+h	br	Ø 9 cm
A földosztás III.	e+h	br	Ø 9 cm
A termelés IV.	e+h	br	Ø 9 cm
Az újjáépítés V.	e+h	br	Ø 9 cm
A M–P szövetség VI.	e+h	br	Ø 9 cm
Egerpataki Ütő Mihály	e	gpsz	Ø 9,2 cm

1985

Kassák Lajos	h	gpsz	Ø 8,5 cm
Aba Novák Vilmos	h	gpsz	Ø 9 cm
Csohány Kálmán	e	gpsz	Ø 9,4 cm
Domanovszky Endre	e+h	br	Ø 9 cm
Pákolitz István	e+h	br	Ø 8,2 cm
II. Rákóczi Ferenc	e+h	br	Ø 8,9 cm
Lukács György	e	gpsz	Ø 8,9 cm
Szentágothai János	h	gpsz	Ø 8,9 cm
Raksányi Lajos	e+h	br	Ø 8,8 cm
Csorba Győző	e+h	br	Ø 8,6 cm
Jánossy Lajos	h	br	Ø 8,5 cm
Bernstein	e	gpsz	Ø 8,5 cm
Nagy Gyula	e	gpsz	Ø 8,5 cm
Máthé Gyula	e	gpsz	Ø 8,8 cm
Hantai Simon	h	gpsz	Ø 8,8 cm
Rózsa György	h	gpsz	Ø 8,5 cm
Endresz György	h	gpsz	Ø 9 cm
Dévai Jenő	e+h	br	Ø 8,3 cm
Egry József II.	e+h	br	Ø 8,7 cm
Pécsi Sándor	e+h	br	Ø 8,5 cm
Tóth Ferenc	e+h	br	Ø 8 cm
Dr. Nagy Jenő	e+h	br	Ø 8,5 cm
Cs. Szabó László	e+h	br	Ø 9,1 cm
Yves Montand	e	gpsz	Ø 8,5 cm
Petőfi Sándor	h	gpsz	Ø 8,8 cm
Keresztury Dezső	e	gpsz	Ø 9 cm
Mester Gábor	h	gpsz	Ø 8,7 cm
Richter	e	gpsz	Ø 8,7 cm

1986

Pécs I.	plakett	br	Ø 9,5 cm
Pécs II.	plakett	gpsz	Ø 9,5 cm
Háromkirályok	plakett	gpsz	Ø 9,2 cm
Czóbel Béla	e+h	br	Ø 9,1 cm
Fülep Lajos	e+h	br	Ø 9 cm
Kerényi Jenő	e+h	br	Ø 9 cm
Csurgói Érem	e+h	br	Ø 9,4 cm
Liszt Ferenc	e+h	br	Ø 9,5 cm
Rácz Aladár	e+h	br	Ø 9 cm
Művész NR. 1.	e+h	br	Ø 8,7 cm
Szobotka Imre	e+h	br	Ø 9 cm
Rembrandt	e+h	br	Ø 9,5 cm
Medgyessy Ferenc	e+h	br	Ø 9 cm
Csokonay Vitéz Mihály	e+h	br	Ø 9 cm
Mélius Juhász Péter	e+h	br	Ø 9 cm
Debrecen 625 éves	e+h	br	Ø 9 cm
Angyal	plakett	br	Ø 9 cm
Fischer Annie	e	gpsz	Ø 9 cm
Leonardo	e	gpsz	Ø 9,6 cm
Michelangelo	e	gpsz	Ø 9,5 cm
Cezanne	e	gpsz	Ø 9,3 cm
Nagy Balogh János	e	gpsz	Ø 9,2 cm
Pátzay Pál	h	gpsz	Ø 9,5 cm
Somogyi József	h	gpsz	Ø 9,2 cm
Takáts Gyula	e	gpsz	Ø 9 cm
Bach	e	gpsz	Ø 9,8 cm
Giacometti	e	gpsz	Ø 9,8 cm
Paul Eluard	e	gpsz	Ø 9 cm

1987

Kisgrafikusok Baráti Köre	e+h	br	Ø 9 cm
Janus Pannonius Emlékérem	e+h	br	Ø 8,5 cm
Majthényi Károly	e+h	br	Ø 9,8 cm
Sarkadi György	e+h	br	Ø 9,5 cm
S. E. önarckép	e+h	br	Ø 9,2 cm
Corona Sancta	plakett	br	Ø 9,5 cm
Szederkényi Ervin	e	gpsz	Ø 9,3 cm
Veres Péter	h	gpsz	Ø 9,5 cm
Antal György	h	br	Ø 9,5 cm
ETE 25 éves Emlékérem	e+h	br	Ø 10,5 cm

Éremtervek:

1979

Bartók Béla	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Martyn Ferenc	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Hemingway	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1983

Amerigo Tot	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1985

II. Rákóczi Ferenc	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1986

S. E. önarckép	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1987

Kodály Zoltán	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Egry József	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Janus Pannonius	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Giorgione	akv. grf.	18,5x29,5 cm

Tanulmányrajzok:

Portré tanulmányok	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI,	grf. 0 12,5 cm
Kéz tanulmányok	I, II, III, IV, V,	grf. 0 12,5 cm

Rövidítések a katalógusban:

e+h	előlap+hátlap
br	bronz
gpsz	gipsz
akv.	akvarell
grf.	grafit

A kiállított művek jegyzéke:
Érmek és plakettek

1978

Einstein	e+h	br	~~0~~ 8,3 cm
Picasso	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Braque	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Érdemérem	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Hemingway	e+h	br	~~0~~ 9 cm
31979			
Martyn Ferenc	e+h	br	~~0~~ 8,5 cm
Egry József I.	e+h	br	~~0~~ 8,5 cm
Karajan	e	gpsz	~~0~~ 9 cm
Maillol	e	gpsz	~~0~~ 9 cm
Radnóti Miklós	e+h	br	~~0~~ 7,8 cm
Barcsay Jenő	e+h	br	~~0~~ 8 cm
Kodály	e+h	br	~~0~~ 10 cm
Bartók Béla	e+h	br	~~0~~ 8,6 cm
Bárdos Lajos	e+h	br	~~0~~ 9,5 cm

1980

Matisse	e+h	br	~~0~~ 9,5 cm
Cousteau	e	gpsz	~~0~~ 9,5 cm

1981

Henry Moore	e	gpsz	~~0~~ 9 cm
Aradi Jenő	plakett	br	~~0~~ 8,3 cm

1982

Öveges József	e+h	gpsz	~~0~~ 8,7 cm

1983

Csokonai I.	e	gpsz	~~0~~ 9,5 cm
Szent-Györgyi A.	e	gpsz	~~0~~ 9,4 cm
Madách	e+h	br	~~0~~ 9,5 cm
Juhász Ferenc	h	gpsz	~~0~~ 9,8 cm
Amerigo Tot	e+h	br	~~0~~ 8,2 cm
Dr. Pálffy György	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Nagy László	h	gpsz	~~0~~ 9,6 cm
Weöres Sándor	e+h	gpsz	~~0~~ 8,8 cm

1984

Ómagyar-Máriasiralom	e+h	gpsz	~~0~~ 9,9 cm
Bernáth Aurél	e+h	br	~~0~~ 8,6 cm
Szőnyi István	e+h	br	~~0~~ 9 cm

Érdekességek

NÉHÁNY ADAT AZ ANALFABETIZMUSRÓL

A Föld lakosságának egyharmad része nem tud sem írni, sem olvasni. Tehát az űrrepülések és a kiemelkedő tudományos felfedezések korszakában közel 800 millió ember analfabéta. Ez óriási szám. Az UNESCO statisztikai adatai szerint Afrikában és az arab országokban a lakosság körülbelül 73 százaléka analfabéta, az ázsiai országokban közel 47 százaléka; Latin-Amerikában a 26,6 százaléka. Európában ez a mutató csak 3,5 százalékot ér el, Észak-Amerikában 1,5 százalékot. Európában az analfabétizmus mértéke még elsősorban Görögországban, Spanyolországban, Portugáliában, Törökországban és Olaszországban jelentős.

KINEK VAN A LEGÉLESEBB HALLÁSA?

A Frankfurt am Main-i Franz Petriknek olyan éles hallása van, hogy még azokat a hangokat is érzékeli, amelyeket az

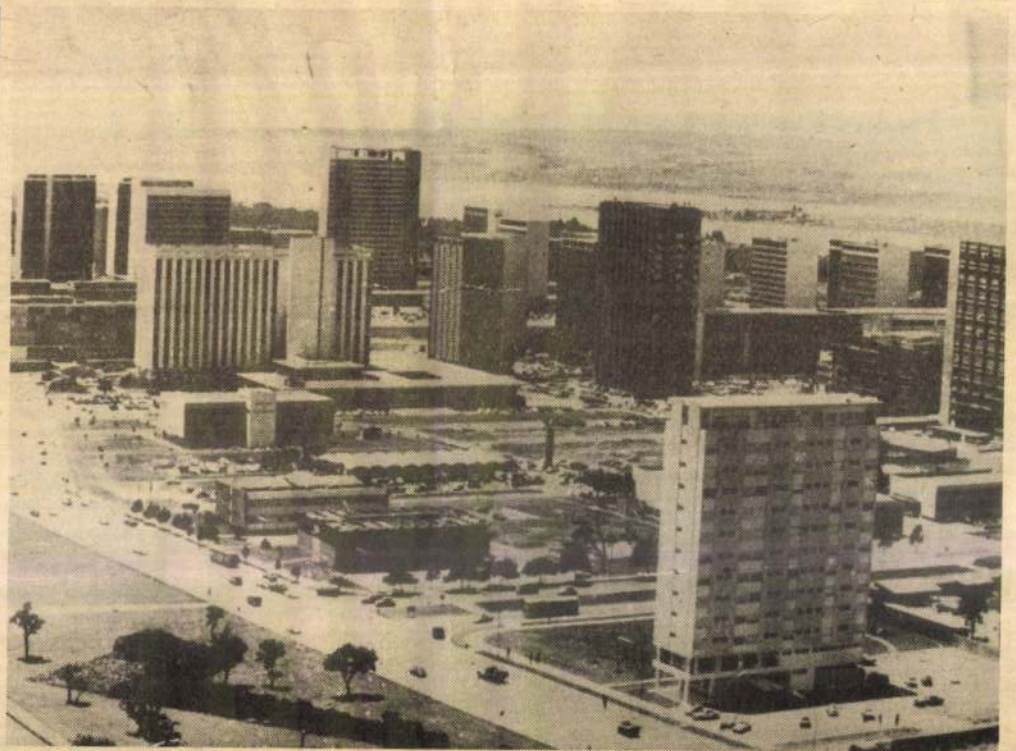

Brazília üzleti negyede. A modern építészeti elrendezés, az új épületek sokasága jellemzi a brazil fővárost.

SOLTRA ELEMÉR

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1982 APR 10

1021

A költészet napja

Soltra Elemér: a Radnóti-mappából

Csorba Győző

Mit is?

Eddigi verseim esszenciáját?
a szavakat? mondatokat?
a változó élmények magjait?
a toll fogását? a sorok
ritmikáját? a vers fényudvarát?

A töredékek százai helyett
hogy legalább egyetlenegy
egyetlenegy egész legyen?

Vagy egy görcsoldó mélylélegzetet?

Soltra Elemér

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1982 JAN 30

1021

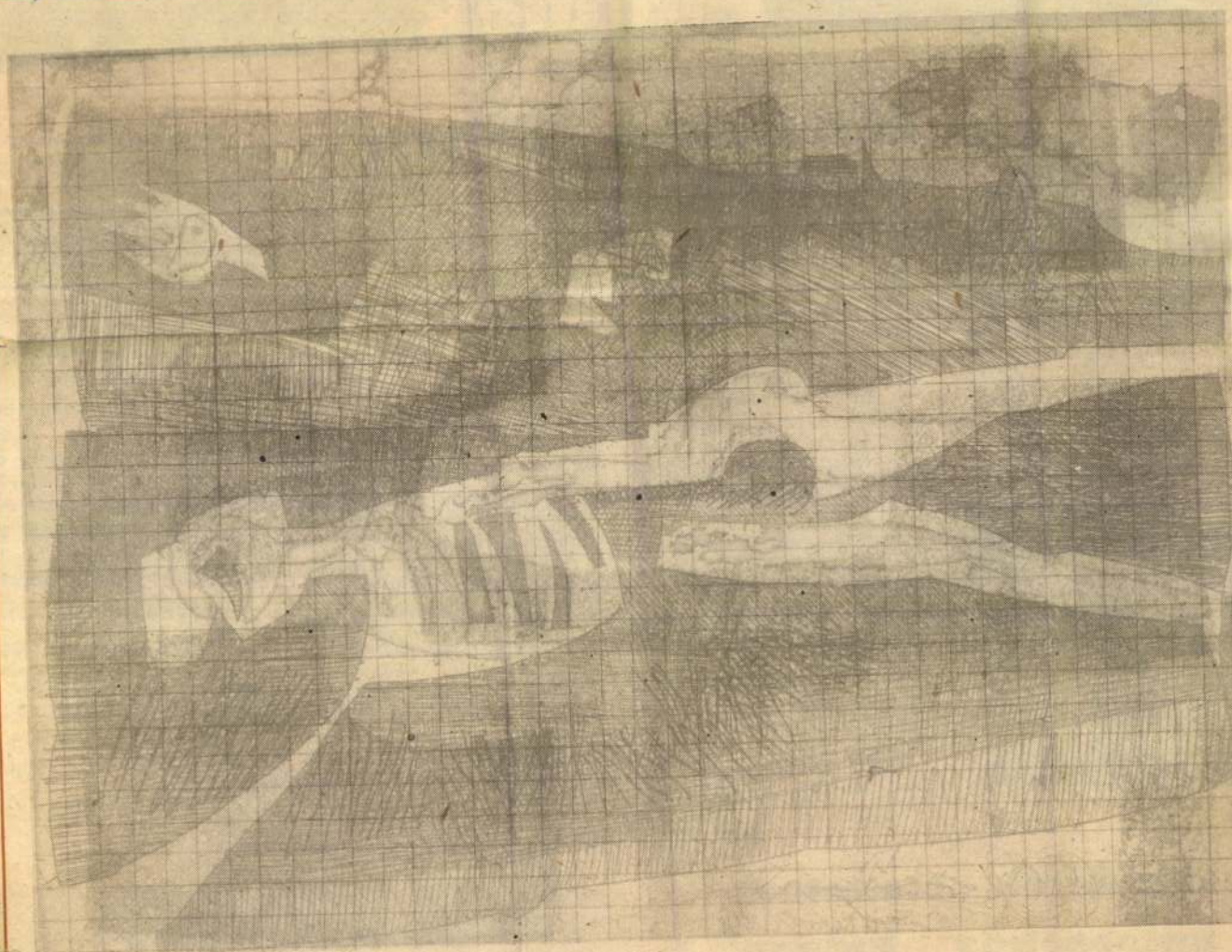

Soltra Elemér rajza

Fiatalo

Kovács Til
londiner

Kovács Tibor szeptember óta a Hotel Pannóniában dolgozik. Londiner. Három műszakban szolgálja ki a vendégeket. Persze, nemcsak bőröndöket cipel. Ha kérik, mozijegyet szerez, bevásárol vagy éppen eligazítja a turistákat a város dzsungelében. Néha, főként az éjszakai műszakban takarít is. Felmos, porszívózik.

A németet érti, angolul beszél is, mindkettőből jár különórára.

– A változatosságot szeretem a legjobban. Mikor munkába indulok, sosem tudom, kikkel fogok találkozni, s mit kell csinálnom. Lassan megtanulom, kihez hogyan lehet viszonyulni.

Sorolja a furcsábbnál furcsább eseteket. A csöves szerelésben érkező állatorvost, a több éves börtönbüntetéséből szabadultat, akinek a lift kezelését mutatta meg. Kérésre szerzett már tejet éjjeli egykoi. Csodálkozva hallgatta, mikor „girl" telefonszáma után tudakozódtak. Sőt, az igazat megvallva, zenés-táncos éjszakai szórakozóhelyet sem igen tudott ajánlani a városban. Szeretettel beszél munkájáról. Pedig ...

– Sohasem akartam igazán londiner lenni. Most is csak átmenetileg dolgozom itt. A Komarov gimnázium elvégzése után rögtön jelentkeztem a Vendéglátóipari Főiskolára. Előfelvételis vagyok, szeptembertől Budapesten tanulok már.

Hirtelen, nem is tudom, honnan, halk bimbam szó hallatszik. Tibor felugrik a kényelmes fotelből.

érzi, többet kap mint a másik. Ha valami pluszt csinálok, borravalót is szoktak adni, de azt hiszem, ezt belekalkulálták a fizetésbe is. 1600 forint az alapom.

– Azt hallottam rólad, hogy milliomos akarsz lenni.

– Ezt nem szó szerint értettem. Csak ha meg akaro magamnak venni valamit, akkor ne kelljen gondolkoznor azon, hogy megtehetem-e. Persze nem ölbe tett kézzel vá rom a pénzt. Dolgozni szeretnék, s látni a munka értelmét

– Távolabbi terveid?

– Nagyon szeretek utazni így a főiskola elvégzése utár valamelyik utazási irodáná dolgoznék szívesen. Bár most hogy egy kicsit megismertem a hotelek életét, ez is megtetszett.

Bozsik L.

Szakemberek kerestetnek
A kulcsosház „kulcsa"

Turistaszálló Pá

Szimfonikus rock?

SOLTRA Elemér

1992 **Május 10-én**, hétfőn 17,30-kor a Művészetbarátok Galériájában (VII., István u. 42.) **Soltra Elemér** grafikus, festőművész kiállítását Gergely Mihály nyitja meg.

Evangélikus templomok Magyarországon. Szerk. Dercsényi Balázs. Bp. : Hegyi & Társa, 1992

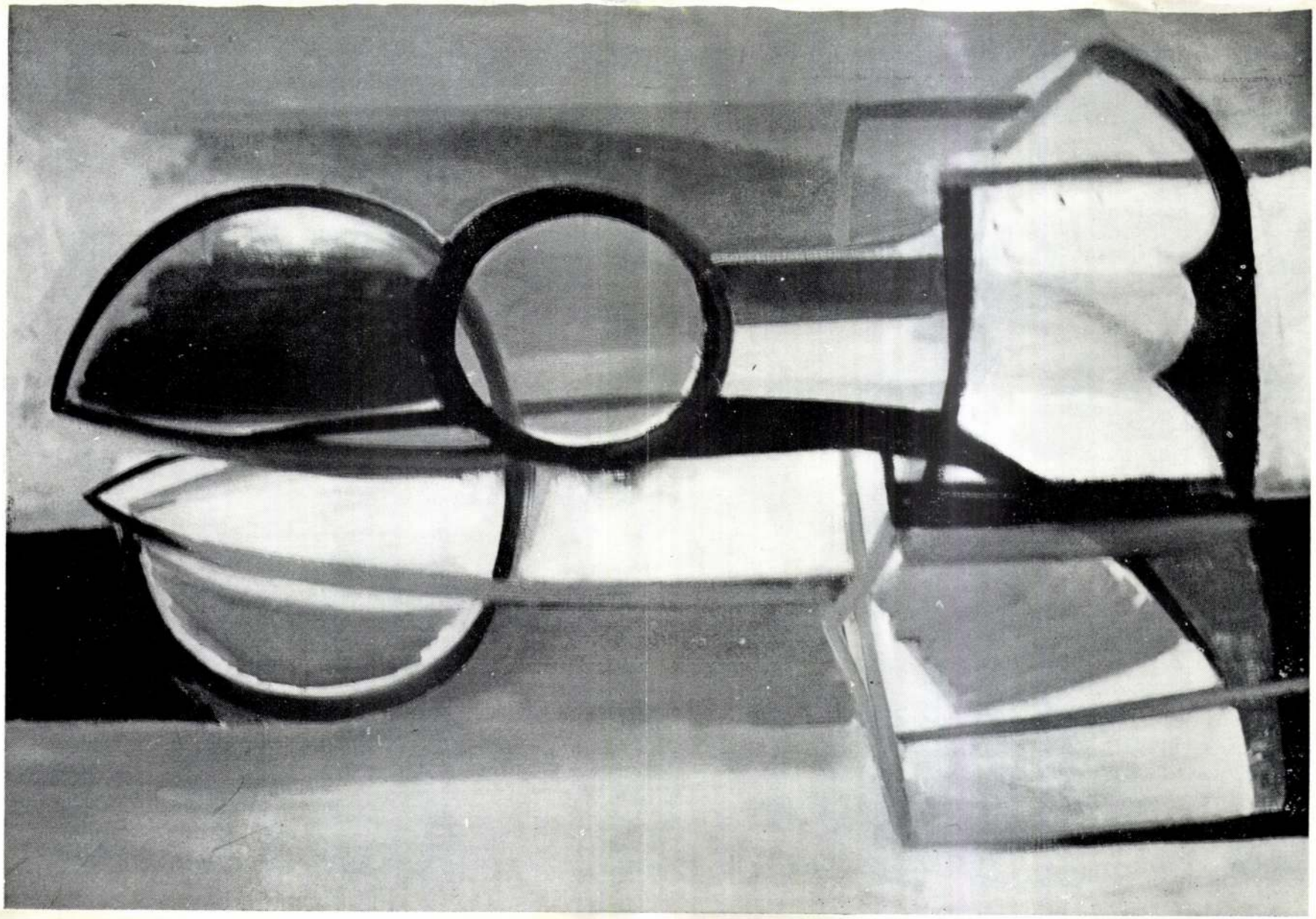

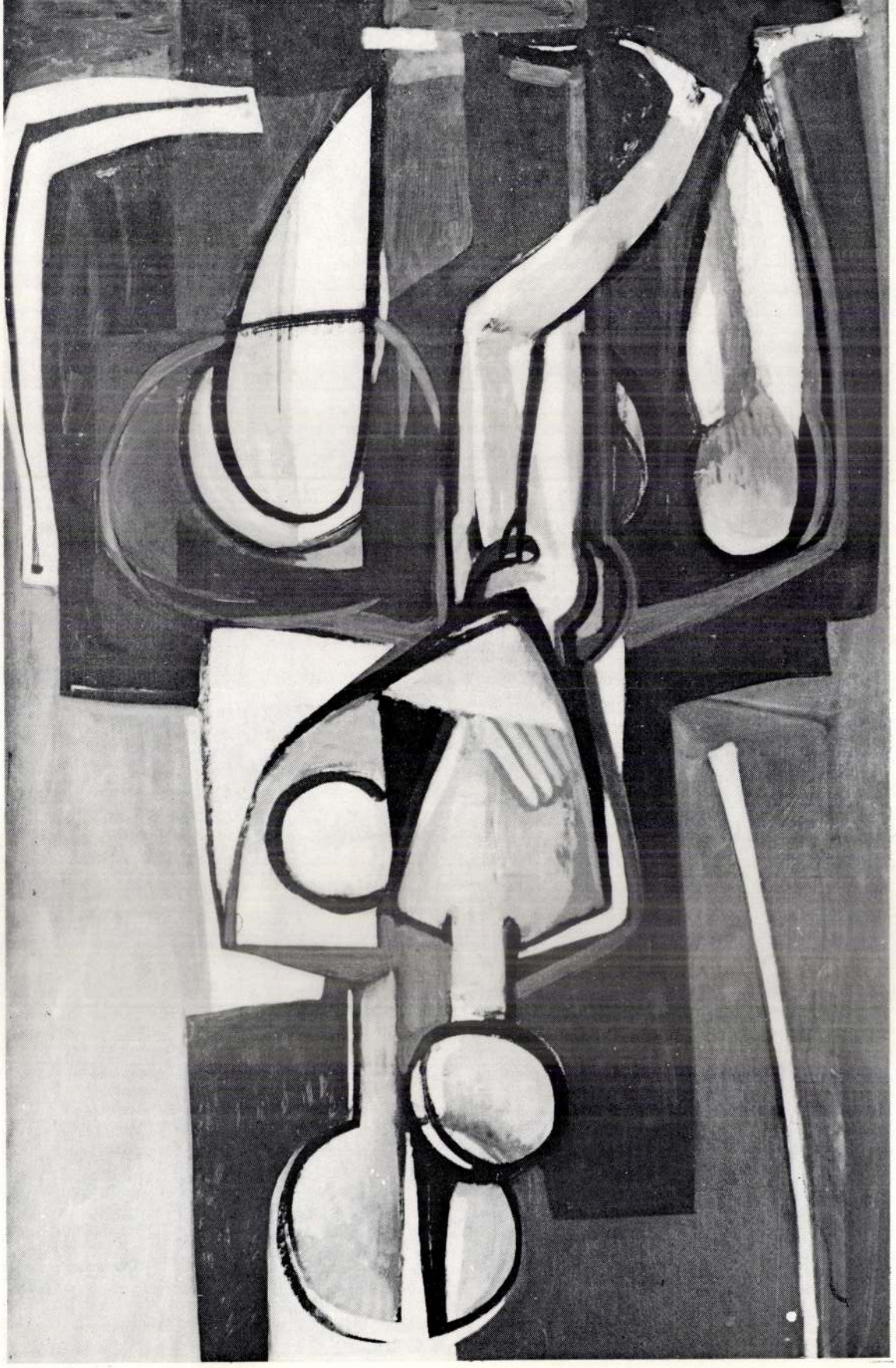

— Egyet tudok nagyon komolyan és egyértelműen mondani. Egy város vezetői mindenkor történelmileg felelősek a városban kialakult helyzetért, az adott lehetőségek kihasználásáért, a tehetséggel történő helyes gazdálkodásért is. Nagyszerű dolog a Csontváry Múzeum, a Modern Képtár, de nem fedheti el azt a felelősséget, ami az élő és jelen többséggel való gazdálkodás kapcsán fölbukkan.

Érzem, megint visszakanyarodunk a gondokhoz. Derűsebb dolgokról szeretnék beszélgetni. Közbevágok:

— Melyik a legkedvesebb képed?

— Melyik? Mindegyik, amikor készül a legkedvesebb... Mégis, volt egy képem, amire szívesen emlékezem. Tányérfestő, ez volt a címe. Kissé folklorisztikus téma. Egy parasztlány tányért fest a korongja mellett. Átlósan épült kép, a főalak nem középen ül, meleg színek, finom barnák, aranysárgák, melegszürke háttér előtt. 1954-ben vagy 55-ben készült. Akkori szemléletem komplex kifejezése volt. A Műcsarnokban is kiállították.

— Most hol van? Megnézhetném?

— Elpusztult. A Magyar—Szovjet Baráti Társaság székházába került. 56-ban az épület kiégett, és a kép elpusztult.

A beszélgetés elején úgy éreztem, hogy Soltra Elemér ma délután fáradt. Most azt látom, szomorú.

— Volna még valami, amit fontosnak tartanál ebben a beszélgetésben elmondani?

— Fontosnak? Igyunk egyet. Talán ez volna most a legfontosabb.

Megkérem, hogy mutassa meg még a műtermét.

Félemelettel feljebb megyünk. Egyetlen festmény van az állványon. A bekeretezett, sorba rakott vásznak falnak fordulva alszanak.

— Ezt nézd meg inkább — mondja, és egy furcsa szerkezetre mutat. — Mit gondolsz, mi ez?

Mintha egy kályhakürtökből és egy fogorvosi fúrógépből összeeszkábált, minden irányban mozgatható, forgatható masina előtt állnék.

— Nem tudom.

— Messzelátó...

Nem merem megkérdezni, mit keres egy messzelátó egy festőművész műtermében.

— Ez a hobbim — mondja Soltra. — Én csináltam. Az optikai részét is. A száztól a háromszázszoros nagyításig tudok vele eljutni. Nézz bele. Ez a Misina tetői tévé-torony. Ezek meg a Kodály Zoltán utcai házak...

Kivilágított konyhákba, fürdőszobákba, éléskamrákba látok.

— Te meglesed az emberek titkait — mondom.

— A csillagokra érdemes igazán figyelni... — mondja a festő, és a messzelátó csövét a csillagos égre irányozza.

ment. Csak a jóféle ízek maradtak utána az asztalon: füstölt sajt, szőlő, cseresznyepálinka. A falatozás, a koccintás személyessé oldja a beszélgetést.

— Mondjál valamit, Elemér, a szülőhelyedről.

— Jákó! Somogy megye földrajzi közepe. Egy kicsi kis falu. Egész gyerekoromat ott töltöttem. Apám ott volt tanító. Első nyilvános kiállításomat is ott rendeztem. Már főiskolás voltam, és az egyik nyáron az összes rajzaimat kirajzszögeztem a jákói iskola fekete tábláira... Mire emlékszem még? Nagy, poros udvar, játszótér, zsúptetős istálló, nagy veteményeskert, lefelé csorgó hosszú utakkal, szélén ribizlibokrok, szőlő, lugas, a kert végében mogyoróbokorsor, a kertben nagyfejű káposzták, mák, kukorica, amit időnként az öcsémmel nekünk is kellett kapálnunk... Meleg nyári esték és a csillagok...

— Kinek a növendéke voltál a főiskolán?

— Kandó Lászlónak. Mit tudnék róla mondani? Hallatlan reprezentatív, szélesvállú, elegánsan öltözködő úr volt. Különleges cigarettát szívott, DKW autón járt, és komoly összeköttetésekkel rendelkezett a felső körökben. Velem jó, mondhatnám bizalmas viszonyban volt. Így adódott, hogy egy alkalommal egy ív papírt tett elém. Fiacskám, tudod mi ez? kérdezte. Egy beadvány volt. A főiskola epreskerti tömbjének egyik hivatalsegédje arra kér, hogy pártoljam a kérését. Segítsem hozzá, hogy a megüresedett országos ítéletvégrehajtói státuszt elnyerje. Hát mit szólsz ehhez? fordult hozzám, széttárta karjait. Ez az ember őrizte nekünk eddig a kaput!

— Hiszel a barátságban?

— Tudom, azt kellene mondanom: természetesen, igen. Talán így is van. Rossz barátságnak tartom azt, ami csak támasz, kihasználható valami. Azonban nem voltak az életemben olyan barátságok sem, amelyek meghatározó módon előrelendíthettek volna. A festőmunkában mindig egyedül álltam. Ha kívülállók úgyis érezhették, hogy valaki talán befolyásol, a problémámat mindig magamnak kellett megoldani. Egy-egy vélemény persze ösztönözhet a munkában, és erre is adódott példa elég. De az állvány előtt mindig egyedül éreztem magam, és ugyanezt érzem az elméleti munkában is.

— Mióta élsz Pécsett?

— 51 óta.

— Mi a véleményed a város képzőművészeti életéről?

— Egy kicsit bonyolult kérdés. De vállalom. Benne élek, érdekem is, hogy beszéljek róla. Őszintén, de természetesen szubjektíven. A város történetében, ahogy én ismerem, ilyen kedvező helyzet még soha nem volt a tehetségek dolgában. Idősebb, tapasztaltabb is, fiatal, száguldani kész is jó arányban van. És nem költöznek el! Egy-két kiváló művész másutt is akad az országban. De itt van egy olyan középhad, nevezzük így, melynek egy-egy tagja bárhol a vidéken eminensnek számítana. A fővárosban is. Van alapunk, hogy ezt mondjuk. Összemértük az erőinket országon belül és kívül, Jugoszláviától Finnországig. Nem kell szégyenkeznie Pécsnek, ami a tehetség állományát illeti.

— Más művészi ágakban elég nagy az áramlás. Véleményed szerint a festők miért maradnak itt?

— Csalódott embert Pesten is lehet eleget találni... De az a formavilág, színvilág, azok a világítási effektusok, amik itt vannak, csak a Mecsek déli lejtőjén találhatók meg. Meggyőződésem, ez köti ide az embereket. És még valami: itt tudunk és akarunk harmonikusan beilleszkedni az adott társadalmi viszonyok közé.

— Lehetőségekről, a tehetség állományáról beszéltél...

— Látsz megoldást?

— Igen. Ha nem általában hirdetnek pályázatokat és ösztöndíjakat. Ma a lektorátus osztja szét a megbízásokat. Ilyen esetben nem biztos, hogy a fölkínált lehetőség és a művészt foglalkoztató probléma találkozik egymással. De ha egyénenként keresnék meg a művészeket, és azt mondaná a mecénás: nézd, itt van ez a fal, kellene ide egy kép, fesd meg, akkor közvetlen és gyümölcsöző lehetne a megbízó és a megbízott között a kapcsolat. Ebben az esetben a tanárművészek elkötelezettek lennének anyagilag is... Hej, de sok képet vettek meg eddig nálunk, amit később nem tudtak hova tenni!

— Szomorúságot érzek a szavadban...

— Nem vagyok szomorú! Tanári fizetésemből eddig még jutott festékre. Igaz, évek óta nem adtam el egyetlen képet. 72-ben csaknem húsz év anyagából mintegy hatvan képet állítottam ki. Ezen a kiállításon se vásárolt senki. Ezt persze kritikának is föl lehet fogni... Hogy tudniillik nem kellenek ezek a képek senkinek.

— Ki állapítja meg a képek árát?

— Bonyolult kérdés. Mondjuk egyszerűen így: a zsüri.

— Előfordult már, hogy ugyanazt a képet két zsüri különbözőképp árazta?

— De mennyire! Kelle Sanyinak egyik képe az egyik kiállításon tizenkét, a másikon hatezer forintért szerepelt.

— Jobb eset, ha előbb árazzák hat, aztán tizenkét ezer forintra...

— Viszonyítás kérdése...

— Miért? Te elfogadnád a hatot is?

— El. Mit ér nekem, ha az egyik helyen tizenkettőért a falon marad a kép, de a másik helyen megveszik hatért? Ha meg vagyok szorulva, odaadom. Élni kell! Vásznat, festéket kell vennem... A kiállítási ár mindig reprezentatív ár. Van, akit ezzel ütnek agyon. Jó magasra srófolják, és senki nem veszi meg a képet. Van, aki viszont abban éli ki önértékelését, hogy azt mondja: az én képemet ilyen meg ilyen magasra árazták.

— Képcsarnoki vásárlásra se küldesz képet?

— Négy éve nem. Az elméleti munka nagyon igénybe vesz. Aztán az elmúlt hat évben szigorú festői programot végeztem. A színek adta lehetőségeket tanulmányoztam. Egyszerű motívum adódott ehhez: a repülőút élménye.

— Mi volt a legmagasabb összeg, amit képért kaptál?

— Megbízásos alapon festettem egy bányász témájú képet. Régen volt... Tizenötezer forintot kaptam érte. Szép pénz volt!

— És mi volt a legkisebb összeg?

— Annyit beszélünk az árakról. Lényeges? Ha kérdezted, felelek: Kétszáz. Egy-két akvarellért. Ez egy igen kedves történet... A Leőwey gimnáziumban történt. Egy balatoni nyár terméséből vásároltak a kollégák. Eredeti „zsürizett" áruk ezer forinton felül volt.

— Ajándékoztál már képet?

— Igen. A megyei tanácsnak, 1957-ben. A Janus Pannonius Múzeumnak is... Még a Siketnéma Intézetnek is... Kértek, adtam.

— Tudod, hogy hol vannak a képeid? Például amit a tanácsnak adtál?

— Nem tudom. Egyszer utána néztem, de nem találtam. Nem tudom, hogy hol van az a kép, amit kérdezel. Eltűnt a szemem elől.

Közben Soltra felesége is bejött a szobába, aztán szinte észrevétlenül ki is

radt, magára maradt. „Nincs játékban." Árnyékok botorkálnak keresztül rajta. Egy elsőéves hallgató, hóna alatt a fölvételi alkalmával készített rajzokkal. Egy szuszogó levelező hallgató az indexével. Egy kolléga a jegyzeteivel. Csupa „tan"-nal kezdődő szó jut eszembe: tanszék, tanóra, tanterv, tanmenet. Kérdezetlenül is sejtem, hogy ma délelőtt is tanított, tanszéki értekezletet tartott vagy vizsgáztatott.

„Bálint Jóska festőből rajztanár lett s attól fogva ecsetet kezébe nem vett, csak poharat — mindig csak poharat. S a rajzórák alatt kiütést kapott az iszonyattól. De egyszer meglestem: a Bodrog partján másfél órán át figyelt egy hangyabolyt — arcán az üdvözültek mosolya ragyogott. Lakásán egyik képét megcsodáltam: a Királyhegy fölött három nap sütött — száz pengőért nekem adta, legalább tízszer annyit ért. Később megszorultam, tovább adtam, szintén egy százasért. Megtudta, szörnyen megharagudott rám. Kocsmában békültünk ki — egész éjjel ittunk és végül megcsókoltuk egymást. Meghívott magához, mert már záróra volt. A lakásán kihozta képeit a pókhálóból, piszokból — odaállította őket köröskörül a falhoz: »Válassz! amelyiket akarod. De ingyen. Ez ajándék. Tovább nem adható.«"

Képes Géza: Egy festő emlékezete. Részlet. Élet és Irodalom, 1974. szeptember 7.

A számomra legszorongatóbb kérdést próbálom megfogalmazni:

— Aki fest és tanít, hogyan tudja összeegyeztetni magában a kétféle tevékenységet? Nem fenyeget a veszély, hogy mint tanárnak mindig más bőrébe kell bújnod? Kialakulhat így a művész egyéni, önálló stílusa?

— Egész eddigi életemet iskolában töltöttem. Vagy mint diák, vagy mint tanár. Nekem mindig csöngettek... Csurgói diák voltam, amikor egy este belestem egyik tanárom ablakán. Ott ült a lefüggönyözött szobában, a lámpa alatt, karosszékében, és olvasott... Ilyen békés életet szeretnék magamnak én is, gondoltam akkor... Hát ennek már vége... Aki csak a festésnek élhet, el se tudja képzelni, mekkora erőfeszítés kell az iskola után, este odaállni a vászon elé... Martyn sokat ostorozott bennünket: ti nem dolgoztok, nem festetek eleget. Nem kicsinyelte le a tanítást, de azt mondta: szervezzétek meg jobban a munkátokat. Eljárt a Zsolnay gyárba porcelántárgyakat készíteni. Korongozás, festés, égetés. Ugyanabban a ritmusban, ahogy az üzemben szokták. Hát egyszer azt mondja: Szép ez a munka, de tudjátok, amikor hazamegyek, nem ízlik a rajzolás... Így vagyunk mi is... Van egy elképzelés a társadalomban meg a kultúra felelős vezetőiben: a művész tele van heppel, nehéz velük tárgyalni, mindig azt akarják, hogy nekik legyen igazuk, és főként várják, várják a pályázatokat, a megbízásokat. Általánosságban sincs így, de egészen külön figura a művész-tanár vagy tanár-művész. Társadalmi-állami kötelességüket ők bőségesen leróják, általában jó tanárok, ugyanakkor művészi tevékenységet is folytatnak, s ezt a társadalom ugyanúgy elvárja tőlük, mint a független művészektől. A nem pedagógus művész anyagilag mindenképpen elkötelezett. A pedagógus művész viszont anyagilag nincs elkötelezve, nem szorul rá megbízásokra, van fizetése. Meg nem is igen vesznek tőle képet. Neki csak az ideje kevés, hogy művészi tevékenységet folytasson. Van, amikor művészi elképzelése tud találkozni a ritkán adódó megbízással, van, amikor nem. Pécs nem Hódmezővásárhely. Az itt élő képzőművészek kilencvenkilenc százaléka tanár. Ők, őszintén szólva, a nemes amatőrizmus hangulatában végezhetik művészi tevékenységüket.

pajkossága, az ő beszélő és cselekvő kedve. Ezeket a tehetségeket épp oly tiszteletben kell tartania az iskolának, mint ahogyan a kertész alkalmazkodik az egyes virágok százféle természetéhez. Kontár tanító az, aki a gyermeki lélek kedvességeit kegyetlen kézzel akarja lenyesegetni, de annál nagyobb művész, aki a csírában jelentkező tehetségeket naiv formájukban fölismeri és azokat nagyra neveli.

Így történt, hogy pár év alatt nemcsak a ponthálózatos rajzfüzetek kerültek lomtárba, de egyúttal a geometriai rajzból kiinduló vaskalapos módszer is. A fővárosi népiskolákban meghonosodott új irány beférkőzött a többi iskolafajták körébe is, és ma már nincs az az iskola, ahol hatása érezhető ne lenne.

Az új rendszer szerint főcél a gyermeket a természet megfigyelésére és a természet után való rajzolásra szoktatni . . . Emellett persze megmaradt az emlékezet után való rajz is . . . az emlékezet utáni rajz edzi meg a gyermek rajzbeli kifejező képességét. Rövid szemlélet után emlékezetből lerajzolnak a gyermekek mindenféle egyszerű formájú szerszámot, és szabad a gyermeknek utcai tapasztalatait is megrajzolni . . . minden alárajzolás nélkül egyenesen ecsettel, színfoltokban . . .

Az egykor nevezetes szerepet játszó törlőgumi is letűnt a látóhatárról, mert a gyermek könnyed ceruzavezetéssel dolgozik, és nem törekszik afféle gondosan kinyalt mintarajzokra, többet ad a minél nagyobb számú gyakorlatra és a jellegzetes kifejezésre."

És tegyünk a cikk mellé egy másik idézetet!

Előszó Tahi-Tóth Nándor A kis rajzoló c. könyvéhez. A könyvet hatéves kortól tizenkét éves korú gyermekek számára a Minerva Kiadó bocsátotta közre, 1963 táján, több mint félszázaddal a Kincses Kalendárium idézett cikke után. Tahi-Tóth könyve húszezer példányban jelent meg.

„Kedves Ceruzás Pajtásom!

Amikor leteszed magad elé a tiszta papírt meg a ceruzát, hogy e könyvben levő minták alapján könnyen megtanulj rajzolni, szeretném Neked egyszerűbbé tenni a munkát. Ezért néhány jó tanácsot adok. Ha ezeket megfogadod, meglásd, sok örömöd telik a rajzolásban.

1. A ceruzáidat hegyezd ki jól, mert tompa ceruzával csak a rajzlapot kaparod fel.

2. Könnyedén fogd a ceruzát. A jó rajzolásnak ez az egyik lefontosabb feltétele.

3. Először halványan, grafitceruzával vázold fel a rajzod befoglaló formáját, azaz a rajz legszélső vonalát.

4. Ha végeztél a befoglaló forma rajzával, hozzáfoghatsz a belső vonalak rajzolásához, de még ezt is halványan végezd.

5. Amikor meggyőződtél, hogy helyesen vázoltad fel az ábrát, és a belső vonalak is megfelelnek az arányoknak, térjél rá a határozott, vastag vonalak kihúzására. Itt már használhatod a különböző színű ceruzákat.

6. Ha elkészültél a kihúzással, az árnyékolás van hátra, amit a megfelelő színű ceruzával szintén könnyű kézzel végezzél. Ha sötétebb hatást akarsz elérni, kissé nyomd meg a ceruzádat."

Másnap délután Soltra Elemér lakásán folytatjuk a beszélgetést. Nem nagyméretű, de barátságos szobában ülünk. A falakat néhány szép, mértéktartóan elhelyezett kép díszíti. Hátát a kandallónak veti, mintha fázna. Arca fá-

zolást. Nem helyes az úgynevezett befoglaló formából kiinduló rajzolás. Sematizmust eredményez. Belülről, a tárgy belső szerkezetéből kell kiindulni . . . Van kollégám — nem pécsi —, aki a rajztanítás módszertanában a gyorsaságot tekinti értéknek. Kimutatta, hogy amíg egy egységnyi idő alatt általában három kutyát rajzolnak le a gyerekek, az ő módszere szerint a gyerekek kilenc és fél kutyát tudnak lerajzolni. S ezt száz akcióból lemért tudományos eredménynek merte még nevezni!

— És a törlőgumi használatáról mi a véleményed?

— Hallhattad az órán, mit mondtam az összkomfortos ceruzáról, aminek a végébe a radír is be van építve . . . Nem kell. Ha kiradírozom az előző vonalat, akkor megszűnik a lehetőség, hogy viszonyítani tudjak, és a viszonylat alapján javítsak. Szabad egymás mellé több vonalat is húzni.

— És szabad a gyerekeknek színes ceruzát, ecsetet is használni?

— Az eszközök között nem állítok fel hierarchikus rendet. Buta dolog az a sorrend, ami azt kívánja, hogy először grafit ceruzával rajzoljuk meg a körvonalakat, a befoglaló formát, aztán színezzük ki a rajzot, aztán árnyékoljunk, s csak a legvégén fessünk. Minden gyerek azt az eszközt használhassa az iskolában, amit korábban megszokott, amivel ki tudja magát fejezni. Ha színes ceruza akadt először a kezébe, akkor színes ceruzával, ha ecset, akkor ecsettel. Láthattad az órán: itt sem kötöm meg, hogy mivel rajzoljanak. Ceruzával, golyóstollal egyaránt dolgozhatnak.

— Roppant érdekes, amit mondasz. Tudod, hogy nemrég ugyanezekről a kérdésekről gondolataiddal meglepően rokon eszméket egy 1906-os Kincses Kalendáriumban olvastam?

Látom, meghökkent. Csak nem csúfolódom?

— Bocsáss meg . . . Nem azért említem ezt a cikket, hogy konzervativizmussal vádoljalak. Ami abban az 1906-os írásban olyan újszerűnek és modernnek hat, nagyrészt még ma is megvalósításra vár.

Részletek ismeretlen szerző Gyermekrajzok c. írásából. Kincses Kalendárium. A gyakorlati élet általános útmutatója. 1906. Budapest. Rákosi Jenő Budapesti Hírlap Újságvállalat Kiadása. 384—393 p. A tízoldalas cikket 23 eredeti gyerekrajz illusztrálja.

„Abban a korban, mikor a gyermeknek még sem a beszéde, sem az írása nem eléggé kifejező, megvan benne az istenadta tehetség, hogy a legnaivabb technikával, egy szál palavesszővel a táblján, vagy egy talált széndarabbal a falon cselekvő kedvének áldoz, és lelke kincseit láthatóvá teszi . . .

Ki győzné a gyermeki fantázia gazdag tárháza mellett, rendre elsorolni az ő kifejező képességének minden egyéb témánál való fokozatait . . . Egészen kis, óvóiskolába való gyermekek olyan kapcsolásokat tesznek meg rajzaikban, hogy egész történetet illusztrálnak egynéhány vonással. Természetesen úgy tesz a gyermek, mint a jó vitéz, ha rövid a kardja, megtoldja egynéhány lépéssel. Ha valamit nem tud kifejezni, akkor olyan lényegtelen dolgon, hogy például a ház falai nem átlátszók, túlteszi magát, és a házba belerajzolja a családi jeleneteket, és a folyóba belerajzolja a halakat . . .

Elterjedt a meggyőződés a tanítók és az iskolai hatóságok körében, hogy az iskolában csak az a jó, ami a gyermeknek is kedvére van, tanulni csak az tanul, aki maga is jószántából és jókedvvel foglalkozik a maga dolgával. A szaktudós rendszere semmit sem számít az iskolában; ott csak egy rendszer jöhet számításba: a gyermek természete, az ő lelki struktúrája, az ő fantáziája,

cosok meg a műkorcsolyázók csinálnak a jégen. Mindkettő hosszú, fáradságos, kigyakorolt munka eredménye.

— Osztályozzák a rajzot az iskolában?

— Ne. Ha rajtam állna, minden tantárgyban eltörölném az osztályozást.

— Szereted a gyermekrajzokat?

— Világuk csodavilág. Ugyanakkor nagyon reálisak ezek a rajzok. A gyermeknek a világhoz való viszonyát egyértelműen tükrözik. Megrajzolják a házat, és belerajzolják az asztalt, a széket, az embereket. Azt is, ami a falak miatt nem látható. Ez ne volna realizmus? De azért az iskolában nem tartom követendő igénynek a gyermekrajzok stílusát. Ez ismét felbukkant. Időnként divatba jön. Picassóval értek egyet. A gyermekrajz a gyermeki kor velejárója. Nem a személy tulajdonsága, hanem az életé. Ezért fordul elő, hogy a szobafalat, járdát, füzeteket telerajzoló gyerek később abbahagyja a rajzolást.

— Nem éppen a rossz iskolai rajztanítás szoktatja le őket a rajzolásról?

— A rajztanítás sok téves nézettel van tele. De az is tévedés, hogy a gyereket hagyjuk magára, hagyjuk rajzolni, ne nyúljunk hozzá. A kutatók többsége különbséget tesz ars és artisztikus között. A gyermekrajz artisztikus, de nem ars. Az ars minden korban valami magasrendű. Művelőjének teljes élettapasztalatát foglalja magába. Szent dolog. A gyermekkorban megnyilvánuló hajlamot transzponálni, átmenteni kellene. A hatodik osztályban általában hanyatlás, visszafordulás következik be a gyerekeknél. Éppen ezen gyötrődünk! Az egész szisztémánk ennek a problémának megoldására épül. Hogy a törést valamiképpen kiküszöböljük.

— A pszichológia nem tudna segítséget adni ebben a munkában?

— A fejlődéslélektan adatai csak részben használhatók. A korábbi felmérések nem olyan viszonyok között születtek, mint amiben ma nevelünk. Mivel hiányoznak a legfrissebb adatok, kísérleteink igen időigényesek. A pszichológus munkáját is jóformán nekünk kell elvégezni... A matematikai nevelés mai problémái és felismerései is azt bizonyítják, hogy nem a gyerek szerint nevelünk. Felnőttes fejjel kitalálunk egy fokozati rendszert, s ebben akarjuk a gyereket belegyömöszölni. A hivatalos rajzoktatás például a perspektivikus ábrázolást lebontotta nehézségi fokokra, s ezeket a fokokat az ötödiktől a nyolcadik osztályig mint összefüggő feladatsort tette meg. Ez a szimplifikálás és egysíkúság igen megbosszulja magát. Tegyük fel: a gyerek nyolcadikban nagy nehezen eljut a perspektivikus ábrázolásig, azt sejti, hogy az ábrázolás csúcsára jutott, aztán elmegy egy kiállításra, és ott lát egy mai, nem a vonaltávlat törvényei szerint szerkesztett képet. Persze hogy azt gondolja, ez a festő nem tud festeni. A szintvonalas térképről a számítógép tökéletesen leolvassa és előállítja egy táj perspektivikus képét. Ezt csinálja a gép. Hát ez kell nekünk is? A gépies munkát kényszerítsük rá a gyerekre?

— Természet után vagy emlékezet után rajzoljon a gyerek?

— Is, is. A kreatív gyerek, az önmagát és környezetét alakító ember az ideálom. Ne másoljon, ne „lerajzoljon", hanem önmagát adja. Az emlékezetből való rajz igen fonos, a fantázia megmozgatásának egyik formája. De tudok-e emlékezetből rajzolni, ha előtte nincsenek konkrét ismereteim? Tehát a természet megfigyelése, a modell utáni rajzolás is alapvetően fontos.

— Mi a véleményed az elő- vagy alárajzolásról, arról, hogy geometriai formákból kiindulva rajzoljon a gyerek?

— Helytelenítem. Egyrészt nem lehet mindent geometriai formába foglalni. Másrészt a rajztanítás célja nem lehet az, hogy „megkönnyítse" a raj-

az árnyalásig . . . a legegyszerűbb elemektől azok összeállításáig, állandó tekintettel a technikai alkalmazásra". Megismerkedtek az arány kérdésével, az azonos vagy megváltoztatott méretben való rajzolással, a különféle anyagokkal, a kréta, a tus, a szépia használatával, a színek alkalmazásával. Rajzoltak természet után (pl. virágokat) és gipszmodellek felhasználásával (pl. alakokat).

A vonalrajz a tanterv szerint magába foglalta az egyenes vonalak és körök gyakorlását, többféle összeállítását, „ehhez néhány különösen fontos görbe vonal" fölhasználását. A tanulók megismerkedtek az oszloptagok, oszlopsorok, gerendázatok rajzolásával. Gyakorolták ezek ábrázolását körvonalakban, árnyékolással és színesben. Előadások hangzottak el a vetületről, az árnyékolásról és a perspektíváról. A vonalrajzzal való foglalkozás során is mindig a gyakorlati alkalmazás állt előtérben. Gépalkatrészeket rajzoltak körvonalakban és színesben, elkészítették épületek alap-, felülnézet- és keresztmetszetrajzát.

— Nevezzük a tantárgyat egyszerűen mi is így: rajz. Véleményed szerint ma mi volna az általános iskolai rajztanítás célja?

— Az, hogy vízuálisan képzett emberkéket neveljünk. Ennek az alapjait szerkesszük meg, és rakjuk le az iskolában. A Kodály-módszerrel rokon elképzelés igénye él bennem. Talán nem is módszerről, hanem szemlélődési módról van szó. Ne a rajzolás ügyességi oldalát akarjuk fejleszteni, hanem tanítsunk meg képekben látni, képekben gondolkodni és képekben kifejezni. Ez nem művészképzés. A köznapi ember valósághoz való viszonyát alakítsuk, formáljuk. Ez is kultúrát alapozó munka, pontosabban ez a kultúrát alapozó munka. A képi gondolkodás fejlesztése nemcsak a képzőművészetileg megfogalmazott képre vonatkozik. A képekben való kifejezés formája lehet a műszaki rajz vagy a térképvázlat is . . . A vízuális nevelés azért fontos, mert a bennünket érő benyomások közül a kép a legdöntőbb. Az ízekhez, a hőmérséklethez is képek tapadnak. Ami mögött képi élmény van, azt ki se tudod verni az ember fejéből. Világméretű adat, hogy az ismeretek 83%-át vizuális úton szerezzük. A bíróságon a szemtanú szava többet ér, mint a fültanúé.

— Adottság, képesség, tehetség kérdése a rajz, vagy fejleszthető?

— A rajzra, az énekre meg a testnevelésre azt szokták mondani, hogy készségi tantárgyak. Nem igaz. Nincs olyan gyerek, aki ne tudna látni, és ne tudná képekben kifejezni felismeréseit. A vizuális képesség fejleszthető! Azt mondjuk, a munkában jön létre a gondolat. A rajzolás is a megismerés egyik eszköze. A rajzoktatás ebben az értelemben döntő fontosságú . . . Mit gondolsz, Japánban miért tudják megicsinálni azokat a csodálatosan tökéletes és apró szerkezeteket? A betűírás szépségét életük végéig tanulják a japán emberek. Munka után beülnek a padokba jobban mondva a gyékényre, és betűket festenek. A pontos rajz, a betű esztétikája a megismerés ösztönzője. A két háború közötti gazdasági válságra a japán kormány úgy reagált, hogy kétszeresére emelte az iskolai rajzórák számát. Az intézkedés eredménye az lett, hogy nőtt a termelés... Azt gondolod, egy Martyn-rajz készségi rajz? Maga mesélte, hogy egyszer megpróbált Ingres-papíron rajzolni egy sorozatot. Ez olyan szálkás papír, amire mi csak szénnel szoktunk dolgozni. Ő tollal rajzolt rá. Hát nem akadt el a tollad, Ferenc bátyám? — kérdeztük tőle. Akadozott, akadozott, mondta, de szép is lenne, ha a papír és nem én vezetném a tollat... Vagy nézz meg egy rézkarcot! A vonalak lendülete és harmóniája esztétikumuk alapja. A rézkarc készítését csak ahhoz a munkához lehet hasonlítani, amit a jégtán-

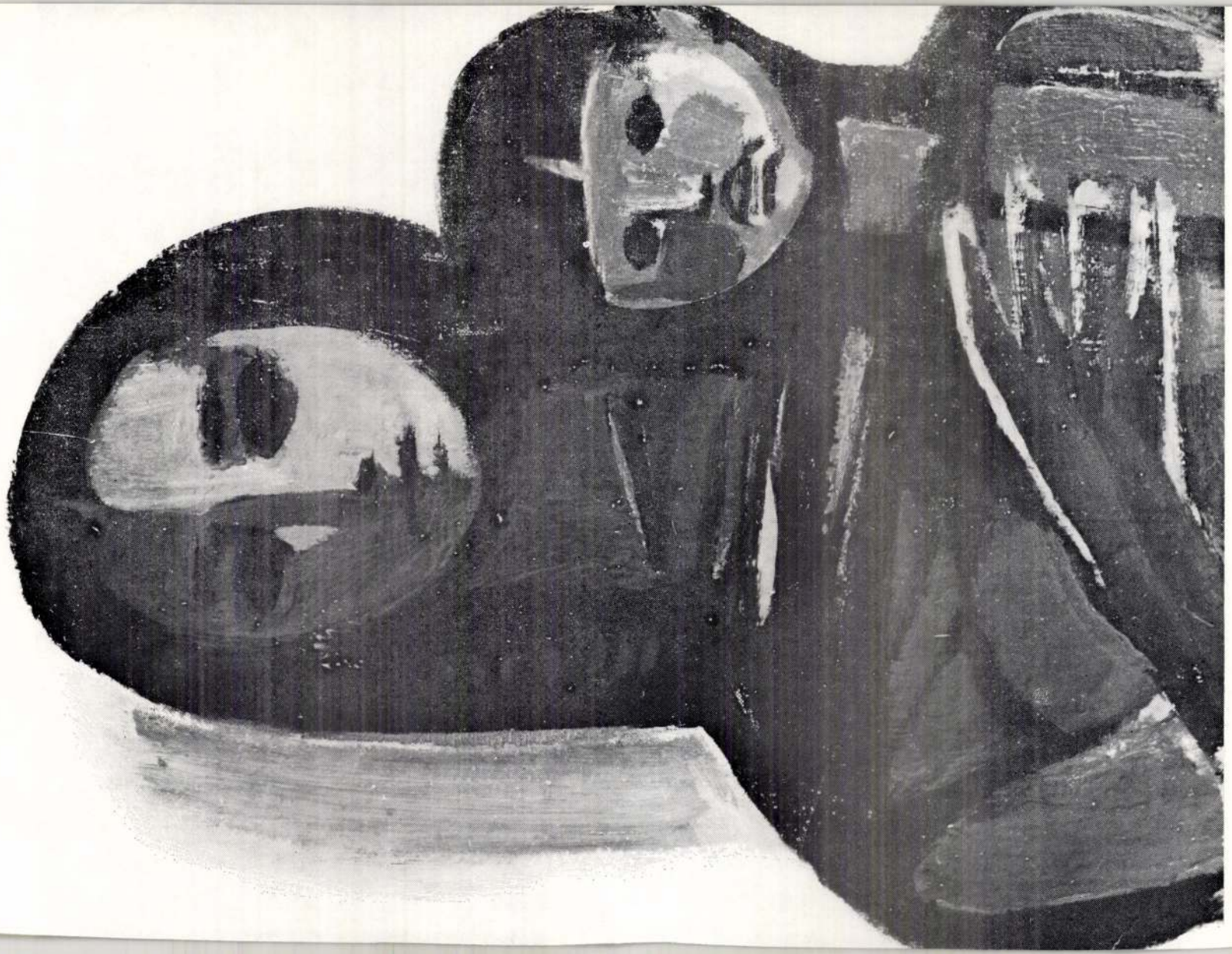

nevelési csúcsbizottságot, melynek az a feladata, hogy készítse el az új tantervet, és tárja fel a tárggyal kapcsolatos összes problémát. Ebben az általános iskolai munkabizottságot vezetem. Három-négy havonta szoktunk ülésezni. Ami a módszer publikálását illeti: Az egész országban tartok előadásokat. Nyíregyházától Várpalotáig és Székesfehérvártól Dabasig. 1971 novemberében meghívtak Moszkvába. A Szovjet Képzőművészek Szövetsége művészetelméleti bizottságában tartottam előadást. Erre jól föl kellett készülni, össze kellett szedni a gondolataimat. Most arról van szó, hogy írjam meg a hazai főiskolák számára a tantárgypedagógiai tankönyvet. Nagy munka. Negyven ív . . .

— Mi a véleményed a hazai iskolákban jelenleg folyó rajztanításról?

— Mondjam, ne mondjam? Ami van, egy hallatlan nagy káosz. Körülbelül öt éve az általános iskola első osztályában például eltörölték az önálló rajzórákat. Soha ilyen baklövést! A másodiktól a negyedik osztályig mindössze heti egy-egy óra, a negyediktől a nyolcadikig heti két-két óra a rajz. A tanterv elavult. A tanári kézikönyvet Xantus Gyula írta. Amikor elkészült a rajzos tanmenet, a minimumnak szánta. A szakfelügyelet viszont ezt tette meg maximumnak. Ez a baj. Van tanár, aki azért kapott figyelmeztetést, mert a kézikönyvben látható piros köcsögöt kékkel festette meg . . . Ebből a rabszolgaságból a tanárok menekülni akarnak. Nagy részük önállóan szeretne kísérletezni. De nincs senki, aki vezetné őket. A szemléletbeli megalapozatlanság és az előképzettség hiánya miatt aztán kialakul az oktatási formalizmus, terjed a modernkedés.

A bécsi vallás- és oktatásügyi minisztérium által 1849-ben, az Osztrák—Magyar Monarchia területén bevezetett tanterv (Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen in Oesterreich. Wien, 1849.) a rajzot a nyolc osztályos (humán) gimnáziumokban — a szépírással, az énekkel és a testneveléssel együtt — ugyan a szabadon választható tantárgyak közé sorolta (ami annyit jelentett, hogy e tárgyakat ott általában heti két-két órában tanították), a reáliskolákban viszont — mind a négy, három és két osztályos alreáliskolában, mind a három osztályos főreáliskolában — a rajz tanítását átlag heti öthat órában, az utolsó évfolyamban heti hét-nyolc órában írta elő. (A tanterv a rajzot szabadkézi- és vonalrajz tanítására bontotta fel. Az előbb kb. kétharmad, az utóbbi egyharmad részt foglalt el a tananyagban.) Emellett a reáliskola minden osztályában heti két órában a szépírás (Kaligraphie) tanítása is szerepelt. Így a reáliskolákban a rajz és a szépírás oktatása több időt foglalt el, mint az anyanyelv és az idegen nyelv, vagy a földrajz, a történelem és a matematika tanítása együttvéve!

A négyosztályos alreáliskola tantervében (kb. a mai általános iskola felső tagozatának felel meg ez az iskolatípus) a rajzról a következőket olvashatjuk:

„A tantárgy célja: Az ipari irányultságú szabadkézi rajzban való jártasság, tus és színek alkalmazásával. Vonal- és díszítőrajz, az épület- és géprajz előkészületeként. A helyzetrajz első elemei, a helyzettervek megértéséhez."

Ez a cél a háromosztályos főreáliskolában (ez az iskolatípus a mai szakközépiskolákhoz hasonlítható) a következőkkel egészült ki:

„A tanulók képzése a szabadkézi rajzban való jártasságra, hogy hasson a tanulók ízlésére is; a nehézségek áthidalása a vonalrajznál, az árnyékolás, a perspektíva, a vetület szabályai alapján."

A szabadkézi rajz keretében a tanulók virágokat, díszítőleveleket, állati és emberi alakokat rajzoltak. A gyakorlat kiterjedt „a csupasz körvonalaktól

— Most pedig jól figyeljenek. Az első feladat következik. Rajzoljanak egy falevelet...

Papírlapok kerülnek elő. Megkezdődik a munka.

— Jól lát mindenki? Kik ülnek a legjobb helyen? Egyszer rajzolás közben egy páfránylevél árnyéka nekem is rávetődött a papíromra. Amikor elkészült a rajz, akkor vettem észre, hogy az árnyékot is belekalkuláltam a rajzba... — Megmozdulnak a rajzolószékek, a hallgatók keresik a legkedvezőbb fényviszonyokat.

— Most rajzoljanak ismét egy levelet, de arra gondoljanak, hogy ez a rajz egy biológiai szakkönyv számára készül...

További tíz perc telik el.

— Most pedig rajzoljanak egy levelet művészi szándékkal...

Amikor ez is elkészül, megszólal:

— Hasonlítsák össze a három rajzot, és vonják le a következtetést! Egy nagyon lényeges dologra jöhetnek rá. Ugyanaz volt a téma, mégis különböző eredményekre jutottak. A szándék meghatározza a formát. Mást jelent valamit általában lerajzolni, mást jelent valamit tudományos igénnyel, s megint mást művészi céllal elkészíteni... Gondolataikat munka közben mindig írják a rajz mellé. Ismerik Leonardo lapjait? Rajz, írás, rajz, írás... Ilyenféle gondolkodást szeretnék maguknál is elérni. Amit most csinálnak, az lesz a módszertani tankönyvük... A jövő hétre tanulmányozzák át a szakirodalomból a jelenség és lényeg dialektikáját...

— Végül még egy feladat: hozzák ki és tegyék a padlóra a rajzokat... Egymás munkáját is vessék össze... Nézzék meg jól: a biológiai szakkönyv számára készült rajzok mennyivel jobban hasonlítanak egymáshoz, mint a művészi céllal készült rajzok! Mi ebből a tanulság?

— Most pedig szünet következik. Azalatt gyűjtsön mindenki néhány falevelet, és a következő órára hozza be!

Hogyan tudnám összefoglalni benyomásaimat? A tágasság, a szabadság levegője járt a teremben egész órán. A tanár a felfedezés örömét adta meg növendékeinek. Inkább kérdezett, mint kijelentett. Nem akarta a vitás kérdéseket eldönteni. Egyéni fölismerések születtek: csak jó és még jobb válaszok. Önálló munka folyt. Megvalósult az elmélet és gyakorlat egysége. Logikus lépésekben haladtak a gondolkodás menetében. Mintha nem is tanteremben, tanórán, főiskolán, hanem középkori mesterek festőműhelyében töltöttem volna el egy órát.

A korábban megkezdett beszélgetést a szünetben folytatjuk.

— Mi a főiskolai rajztanár-képzés célja? Művészek vagy egyszerű, becsületes rajztanárok nevelése?

— Egy harmadik... Alkotó szemléletű pedagógusokat szeretnénk képezni, akik meglátják és képesek maguk megszerkeszteni tantárgyuk belső összefüggéseit. Az effajta gondolkodás gyakorlata ezen a főiskolán valósul meg az országban elsőnek.

— Tankönyv, jegyzetek?

— Nincs. A rajztanítás módszertanához jelenleg nem állnak rendelkezésre tankönyvek.

— Az órán meglepett, hogy gondolataidat milyen pontosan, nyomdakészen fogalmazod meg. Nem gondoltál arra, hogy az itteni kísérlet eredményeit publikálni kellene?

— A minisztérium mintegy másfél éve létrehozott egy országos vízuális

A tanszéki munka kereteiről még csöngetés előtt tájékozódom.

— A hallgatók nálunk a rajzot biológiával és földrajzzal párosíthatják — mondja Soltra Elemér tanszékvezető főiskolai docens. — A négy évfolyamon körülbelül százhúsz növendékünk van. És ugyanennyi levelező. A gyakorlati foglalkozásokat évfolyamonként általában két hallgatói csoportban tartjuk. A tanszéki munkát hét oktató, egy adminisztrátor és egy hivatalsegéd látja el. A tanárok többsége kiállító művész. És van még a Mari néni . . .

— Az ki?

— Éppen itt jön . . .

Vékonycsontú, rebbenékeny, szemüveges kis öregasszony lép a szobába.

— Mikor jöhetek, tanár úr? — kérdezi.

— Délben keresse meg Kelle tanár urat . . . Majd ő megmondja . . .

— Évek óta a modellünk — fordul hozzám Soltra, amikor az asszony elmegy. — Készült róla jó pár ezer rajz. A felvételi vizsgákon meg a zárószigorlatokon ő a kötelező téma.

— Négy év alatt milyen tárgyakkal találkoznak itt a hallgatók?

— Van rajzolás-festés, művészettörténet, ábrázoló geometria, betűírás-kompozíció, népművészet és rajztanítás módszertana. Az utóbbi kettőt én adom elő. A neveléstudományi tanszék munkájába is besegítünk. A művészeti nevelésről adunk órákat a pedagógia szakosoknak.

Most tudom meg, hogy a látogatásra kiszemelt órát Soltra Elemér fogja tartani. A harmadik évfolyam egyik csoportja ül a teremben. Tíz lány és egy fiú. (Ez lesz a jövendő magyar pedagógustársadalomban a nemek aránya?) Sárga függönyök tompítják a reggeli éles fényt. A nyitott ablakok a Pannonia sörgyár gépeinek duruzsolását hozzák a terembe.

Soltra derűs pedagógus arcát figyelem. Minden vízszintes rajta. A homlok ráncai, a szem vágása, a szem sarkából futó ráncok, a nyírt bajusz vonala, az ajkak metszése, a csillogó fogsor. Mindig mosolyog. Nagy szeme olajbarnán csillog. Hangja egyenletesen mély. Mozdulatai frissek, könnyedék. A székek között járkál. Egész óra alatt nem ül le. Teste zömök, izmos. Arca kerek, napraforgóarc. Kezét hátrateszi. Látom, egy kulcscsomót tart az ujjai között. Néha felágaskodik, puha talpán meghintáztatja magát.

Elnézem szétsugárzó derűjét, s az a gyanúm támad, hogy ez a jámbor tanítóarc néha fel is tud robbanni. Ilyenkor az indulat bizonyára összekaszabolja vonásait, idegei fölborzolódnak, s ha valaki megérinti, talán még szikrázik is a teste. Mosolyra nyíló ajkát nézem, s nem tudom visszafojtani, hogy mosolya mögött ne lánctalpak csikorgását halljam. Ezek a fogak, ha a kinti világban nem találnak táplálékot, akkor az embert magát tépik, cibálják, őrlik.

Mindez persze csak a képzelet játéka. A teremben derű, nyugalom, béke honol.

— Maguk tanárok lesznek . . . Mi az, hogy tanítás? Mi az, hogy nevelés? . . . Ma valamit rajzolni fogunk, és figyeljék meg önmagukat, amikor rajzolnak . . . Produkálnak valamit, és közben figyeljék meg, hogy mit produkálnak . . . Mióta rajzolnak? . . . És mióta rajzolnak úgy, hogy figyelik is önmagukat? — Csupa kérdő és kijelentő mondat. Örök pedagógiai igazságok. Ha a hallgatóktól nem kap feleletet, önmaga válaszol. Derűje változatlan. — Én egyszer diákkoromban . . . — mondja, s az addig szemérmesen lehajtott fejek egyszerre fölemelkednek, figyelem ébred a szemekben. — Mondom, egyszer diákkoromban azon vitatkoztunk . . . — A történet végén fölemeli az ujját:

Soltra Elemér Jelenkor, 1974. 11. sz.

TÜSKÉS TIBOR

KÉPZŐMŰVÉSZEK MŰHELYÉBEN

BESZÉLGETÉS SOLTRA ELEMÉRREL

— Halló... Tanárképző főiskola? ... A rajz tanszéken Soltra Elemért keresem...

— Kapcsolom.

— Szervusz Elemér! Lehetséges lenne, hogy valamelyik nap meglátogassak egy órát nálatok?

— Kérlek. Nagyon is lehetséges. Válogathatsz. Kedden nyolctól tízig rajztanítás módszertana; gyakorlati óra. Tíztől tizenegyig elmélet...

Szeptember van, párás, gyöngyházfényű reggel. Kékköpenyes diákok vonulnak iskolába. A Sétatér fáiról politúrozott vadgesztenyék hullnak elém hangos koppanással.

Amíg a főiskola új épületszárnyában a rajz tanszéket keresem, hajdani, gimnazista rajzóráim jutnak eszembe. A szépírást meg a „rajz a műalkotások ismeretével" nevű tantárgyat N. Ferenc tanár úr tanította. A Zupi! Vagy ahogy még neveztük: Upmann kapitány! Az egész iskola így hívta. Senkise kérdezte: miért? Gyűrt ráncú arcával a nevét mi is megörököltük. A heti két órát a második emeleti rajzteremben tartotta. Mi maradt meg emlékezetemben? Néhány szó. „Mindenkinél legyen rajztábla, rajzlap, rajzszeg; körző és vonalzó; ceruza és radir; festék, festékestál, ecset." Negyven fej hajolt a rajztáblák fölé. A krétával előrajzolt formákat a tábláról a csontszínű papírra másoltuk. Jaj, csak ne fusson a festék a vonalon túl! Csöndben készültek a szimmetrikus virágminták, levélfüzérek. A tanár úr a sorok között sétált. Aki mellett megállt, rossz jel! összerezzent. Kivette a mögötte ülő fiú kezéből a rajztáblát, két kézre fogta, és az előtte ülő fejére koppantott. — Büdöc melák, így kő fösteni? — mondta. Egy-egy rajzóra után félkosárnyi dió nőtt a fejünkön.

A heti két órát egyvégtében tartotta. Szünetben nem engedett ki bennünket. Csak ő vonult át a szertárba. A kulcslyukon egyszer meglestük. Fonott demizsont emelt a szájához.

Évente egyszer, az iskolai színielőadások idején földerült. Ő készítette a díszleteket, s a munkába a felsősöket is beavatta. A léckeretre szögezett csomagolópapír-falak a rajzterem padlóján hevertek. Vödrökből, meszelőkkel boldogan kentük a festéket a papírra.

Emlékszem, már a háború után, felsős koromban egyszer lerajzolt. Talán a télen, diáksapka helyett hordott jókora kucsmám ragadta meg a figyelmét. — Na büdöc melák, állj oda! — mondta, és keze elindult a fekete táblán. Akkor terjedt el a hír, hogy valamikor festőnek készült. Nyolc éven át egyetlen igazi rajzát nem láttuk. Csak a zsinórírás előrajzolt betűit, a stilizált tulipánokat, a kockákat, hasábokat, gúlákat...

Az energia fiatalodása

Vasvárisok díjnyertes dolgozata

Réti János

Debrecen (KM) — A legjobb, legbiztonságosabb és legolcsóbb módszer az energiagazdálkodásban a takarékosság — ezt a nézetet vallva fogott dolgozatának megírásához a nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium három végzős diákja — név szerint *Balogh László* Dombrádról, *Varga János* Csengerből és *Vígvári Tibor* Mikepércsről —, tanárnőjük *Bezerédy Antalné* segítségével, és mint az értékelés után kiderült, díjnyertes munkát adott be a Titász országos pályázatának területi elbírálására.

A vasvárisok az 50 ezer forintos III. díj elnyerése óta bizonyára sikeresen leérettségiztek, és már valóban élvezik a vakáció minden örömét. Ahogy az eredményhirdetés után nyilatkozták, a természettudományos érdeklődésük alapján hívták fel figyelmüket a pályázatra. Egy hónap alatt készültek el munkájukkal, amiből az egészséges kritikai szellemet emelte ki legfőképpen a zsűri elnöke.

Ez az építő kritika nyilvánult meg a beszélgetésben is. Kifejtették: a kormányzat intézkedéseiben nem érződik olyan felelősség az energiagazdálkodás iránt, mint amilyet a társadalomtól elvár.

Szerintük az államnak támogatnia kellene minden takarékossági kezdeményezést, mert a fogyasztóval közös feladata megkeresni és megtalálni a legcélravezetőbb módszereket.

A három „energikus" — balról jobbra — Varga János, Balogh László és Vígvári Tibor az eredményhirdetés után — A SZERZŐ FELVÉTELE

Öröm tudni, hogy a tizenévesek egy része — reméljük döntő része — felelősen gondolkodik az őket körülvevő jelenségekről, életről és életcélokról. Hogy nem rombolni, hanem megváltoztatni, átalakítani akarja a felnőttek olyanamilyen világát.

Bízzunk benne, hogy sikerülni fog nekik.

A pályadíjas vasvárisok, — reméljük sikerült nekik — ősztől a katonai műszaki főiskolán folytatják tanulmányaikat.

Nagy Feró — riadó

Budapest (MTI) — Eddig nem született döntés arról, hogy *Nagy Feró* és együttese megkezdheti-e *Rockriadó* című, mintegy 10 koncertből álló sorozatát a nagyobb laktanyákban. A 18, főként hazafias és katonanótából álló műsort zárt körű előadáson mutatták be a Honvédelmi Minisztérium dísztermében.

Néhány szám címe: Jó reggelt, magyarok!, De szeretnék Kun Bélával beszélni, Piros-fehér-zöld, Pufajka, Laktanyablues, Honvédmix, Büszkén lépdel, Kényes szelek.

Egy zsűri megtekintette a repertoárt, majd értékelték a látottakat. Az egyik illetékes azt nyilatkozta, hogy a műsor aligha fogja megváltoztatni a hadsereg viszonyát a hazához, de annyi bizonyos, jó buli lehet. Egybehangzó volt a zsűrinek az a véleménye, hogy a Nagy Feró-koncertnek — ha létrejön — politikamentesen kell szórakoztatnia a fiatalokat.

5,5 milliárd ember

Washington (MTI) — A Föld népessége már ebben az évben eléri az öt és fél milliárdot, ha folytatódik az évi 90 milliós növekedés. Ezt állapította meg a Washingtoni Népesedési Hivatal. A népesség növekedése elsősorban a harmadik világban észlelhető. Az öt és fél milliárd ember negyven százaléka két országban, Kínában és Indiában él, ahol évente annyi gyermek születik, amennyi Mexikó lakossága. A tanulmánykészítő úgy nyilatkozott, hogy a Föld lakóinak száma a 2025. évre eléri a nyolc és fél milliárdot, ha a születési arányszám olyan marad, mint jelenleg. Ha növekedik, a Föld még jobban be fog népesülni.

A tanulmány az Egyesült Államokban 0,8 százalék népességnövekedést regisztrált. Ehhez még hozzáadódik a bevándorlók száma. Európa népessége gyakorlatilag stagnál. A növekedés 0,2 százalék évente. Bizonyos volt szocialista országok, mint Magyarország és Bulgária, népességcsökkenést jeleznek.

Az oldalt összeállította: Szőke Judit

A NAGY KÖZÉP KIS GENERÁCIÓ

A vigéckedés reneszánsza

Kinek megélhetés, kinek szórakozás ● A házőrző helyett a recesszió az ellenség

Szőke Judit

Nyíregyháza (KM) — Hogy a téma idekerült, nem véletlen, hiszen ügynöknek általában a fiatal vagy a közép korosztályba tartozókat csábítják illetve a legjobb esetben őket viszi az érdeklődés efelé — de legyünk őszinték, manapság sokaknál a kényszer munkál a háttérben. A növekvő munkanélküliség miatt többen kacérkodnak e tulajdonképpen vállalkozási forma valamilyen szintjének kipróbálásával.

Nálamnál szakavatottabb ismerői vannak a témának, a világért sem akarom elvenni a kenyerüket és nem akarom untatni az olvasót szakkönyvszöveggel sem, pusztán szeretném egy kicsit körbejárni ezt a főleg szabadságfoka, kötetlensége — látszólag —, különösebb szakképzettséget nem igénylő — hogy is mondjam csak — tevékenységet. Írhattam volna foglalkozást is.

Eddig háttérben volt a vigéckedés

Vannak, akiknek főállású megélhetési forrás, vannak, akiknek jövedelemkiegészítés, vagy szórakozás. A téma azért is aktuális, mert nálunk mostanában az ügynöki munka reneszánszát éli. A szakma felpezsdülésének oka egyik oldalról meglepő módon politikai, másik oldalról gazdasági jellegű.

Magyarországon az elmúlt negyven évben háttérbe szorult a vigéckedés, ugyanis bizonyos berkekben úgy tartották, hogy semmiképpen nem egyeztethető össze a szocializmussal az, ami szorosabb kapcsolatban áll a kapitalista piaci viszonyokkal. Nos hát, ezt ilyennek ítélték. Pedig hát... El is szoktunk a mozgó árustól, a házalótól, az eladni akaró becsengetőtől, kivéve legfeljebb a biztosítók szívós munkatársait, vagy a könyveseket. A piacgazdaság beköszöntével megszűntek az ügynökösködést korlátozó jogszabályi akadályok, így egyre gyakrabban találkozhatunk velük. Eleinte csak a magyar piacot „maguk alá gyűrni" szándékozó nyugati cégek meglepő helyen kínáló ügynökeibe botlottunk, aztán a mieink is nekibátorodtak.

A dolog odáig jutott, hogy családtagjaink, kollégiáink kínálják a portékát vagy a szolgáltatást, a tanító néni tanítványára próbálja rátukmálni a mosóport...

De nézzük az ügynökök ügyét tudományosabb alapon! Induljunk ki onnan, hogy az értékesítési rendszerben egymással kapcsolatba kerülő partnerek üzletet kötnek.

Ebben a tranzakcióban az egyik fél eladóként, a másik mint vevő lép fel. Mi a cél? Nyilván az, hogy minél kedvezőbb feltételek mellett jöjjön létre az ügylet. Ne hagyjuk figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy nincs kockázat nélküli üzlet.

A recesszió se kutya

A kockázat forrása a bizonytalanság. Az is ismert, hogy magában a gazdaságban, főképp a piaci folyamatokban, szinte sosem lehet tökéletes az előrelátás. Egyszer egy ügynök az mondta, mikor megkérdezték tőle hogy megy az üzlet mostanában, hogy a házaló ügynök legádázabb ellensége azelőtt a házőrző eb volt, ma a recesszió. De az se kutya.

A személyes eladás keretében, szóbeli, közvetlen kapcsolatfelvétellel kívánjuk a potenciális vásárlókat meggyőzni az értékesítés sikere érdekében.

Az ügynökök tevékenysége igen széles körű. Az értékesítési tárgyalás, tehát az eladás a gyakorlatban összemosódik, ám elméletileg négy szakaszra bontható, igen összetett feladat, mondhatni szakma, sokszor művészet.

Adottságok és ismeretek

A felkészülési szakaszt a nyitás követi, ahol jó benyomást kell szerezni, a vevő igényeinek megismerése után jön az eladási prezentáció. Az eladó bemutatja a terméket, az általa kínált megoldást, kiemelve azok előnyeit. A tárgyalás talán legérzékenyebb szakasza az ellenvetések kezelése. Ezekre úgy kell válaszolni, hogy abból eladási előny származzon. A zárás siker esetén konkrét megrendeléssel vagy vevői elkötelezettséggel történik, ekkor kell a vevőt végérvényesen meggyőzni.

Az eladónak, az ügynöknek a tárgyalássorozat folyamán azt kell éreztetnie a vevővel, hogy tudatában van problémáinak, számára ő fontos partner, és a szerződéshez eljutás kölcsönös érdek. Ahhoz, hogy valaki sikeres ügynök legyen, nem csak adottságok kellenek, de ismeretek is bőséggel. Egy biztos, egyre több pártolója van az ügynököknek, mint a rideg, személytelen, színességük ellenére is sótlan-szótlan katalógusoknak.

HARASZTOSI PÁL FELVÉTELEI

Sok a 25 éven aluli állástalan

Brüsszel (MTI) — A „kilátások" rendkívül nyomasztóak. Gazdasági növekedésre van szükségünk, de a növekedéssel önmagában nem fogjuk megoldani a foglalkoztatási gondokat. Sürgősen új megközelítést kell találni — szögezte le *Padraig Flynn*, az EK-bizottság munkaügyi és szociális kérdésekért felelős tagja abból az alkalomból, hogy Brüsszelben közzétették a legfrissebb bizottsági jelentést az EK munkaerőpiaci helyzetéről. A dokumentum megállapítja, hogy a foglalkoztatásban tavaly tapasztalt visszaesés idén minden jel szerint folytatódik, és a munkanélküliség 1993–94-ben továbbra is nőni fog, a jövő év végére valószínűleg elérve a Tizenkettek munkaképes népességének 12 százalékát. A jelentés szerint az első biztató jelekre leghamarabb csak 1994 tavasza után lehet majd számítani. A dokumentum önkritikusan megállapítja azt is, hogy az EK a munkahelyteremtésben elmaradt a világ többi ipari centrumától: tavaly a közösség munkavállalói korban lévő lakosságának csupán 60 százaléka rendelkezett állással — az Egyesült Államokban és az EFTA-tagországokban ez az arány 70, Japánban 75 százalék volt.

Bár a munkanélküliség alakulása tagországonként meglehetősen eltérő, az azért megállapítható, hogy a kedvezőtlen tendencia alól egyetlen EK-ország sem tudta kivonni magát. Ugyancsak általános érvényűnek tekinthető, hogy a nők körében nagyobb a munkanélküliség, mint a férfiaknál — az egyetlen kivétel Németország —, s hogy a 25 éven aluliak között arányosan lényegesen magasabb az állástalanok száma, mint az idősebb korosztálynál.

Ami a kereseteket és általában a foglalkoztatás költségeit illeti, itt egyértelműen Németország az élenjáró: az évtized elején a német munkabérköltségek 15 százalékkal haladták meg a közösségben második „legjobban fizető" belga kereseteket, és a német bér mintegy hatszorosa a portugálnak. Az is kiderült ugyanakkor, hogy gyakran jelentősek az egyes régiók közötti eltérések is: így például a párizsi régióban kifizetett bérek meghaladják a hamburgi átlagot (miközben az észak-protugál fizetés ez utóbbinak is csak alig 11 százaléka). A jelentés mindennek ellenére nem tudott jelentősebb, tagországok közötti munkaerő-mozgásról beszámolni. Szemben az 1950–80 közötti időszak nagy munkaerő-vándorlásaival, 1987–91 között közösségi átlagban csupán minden ötszázadik munkavállalói korban lévő egyén hagyta el hazáját és települt át más tagállamba állásszerzés céljából — olvasható a bizottsági felmérésben. A két említésre méltó célország e tekintetben egyébként Németország és Nagy-Britannia (az utóbbi főként az ír munkaerőfölösleg hagyományos felszívójaként).

A Flynn által szorgalmazott megközelítést egyébként a jelentés mindenekelőtt a munkahely-teremtést célzó politikák egyeztetésében véli meglelni.

NAPKELET

A KM hétvégi melléklete

A TARTALOMBÓL:

- Magyar katonasíroknál a Don-kanyarban
- A Rákóczi-szabadságharc emlékei
- Megyénkből a bársonyszékbe

Aktuális kérdések

Védőnők főiskolai diplomával

Bodnár István

Jelentős eseményhez érkezett a nyíregyházi DOTE Egészségügyi Főiskola. Az intézmény hároméves oktatás után, a tanév végén bocsátotta először szárnyra első tanítványait, 29 védőnő kapott diplomát a közelmúltban. Lukácskó Zsolttal, az intézmény főigazgatójával beszélgettünk erről az eseményről és terveikről.

❐ *Milyen színvonalú ismeretekkel rendelkeznek a most végzettek?*

— Amikor a főiskolát megalapítottuk, az volt az elsődleges cél, hogy a mindenkori igényeknek megfeleljünk. A szakmai követelmények kialakításakor azokat az éveket vettük figyelembe, amikor ezek a hallgatók kikerülnek. Igyekeztünk előrelátók lenni. Tanulóinkat olyan tematika alapján készítettük fel, amely nem csupán a szorosan a szakmájukhoz tartozó tárgyakat — a gyermekgyógyászatot, a védőnői feladatokat tartalmazta —, hanem például a jogot, a pszichológiát és a számítógépes programokat is — bizonyos keretek között. A jövendő tennivalókra akartuk őket felkészíteni, hiszen ők nemcsak szakemberek lesznek, hanem a kisebb településeken az értelmiséget is képviselik.

Szakmailag egyébként igen jó programot kaptak, sikerült a jó tantervet összeállítani a számukra, mindezt a debreceni orvostudományi egyetem legjobb professzorai, docensei adták elő nekik.

❐ *A következő tanév végén egy újabb szak hallgatói indulnak útra...*

— A főiskolákon jövőre fog végezni az első szociális munkás évfolyam. Ez ideig Magyarországon szociális munkásokat nem képeztek. Minden főiskolán a jövő évben kerül ki az első ilyen gárda.

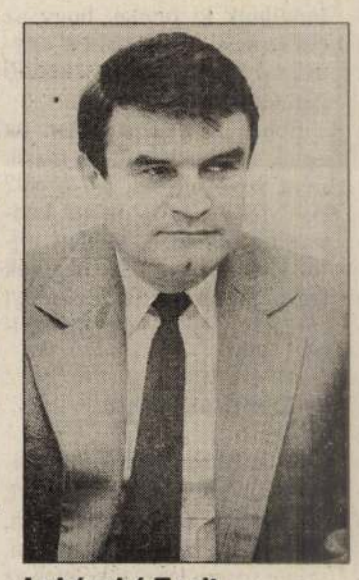

Lukácskó Zsolt
ELEK EMIL FELVÉTELE

Örömmel mondhatom, hogy nemrégiben nálunk járt a világhírű Steiman professzor, aki ennek a szaknak egyik magyarországi megalakítója, és tájékozódott az oktatók és hallgatók munkájáról, valamint az oktatásról. Azt mondta, reményeit felülmúló, amit a nyíregyházi főiskolán látott, tapasztalt.

❐ *Mik a tapasztalataik? A most végzett diplomás védőnők és a jövő szociális munkásai számára milyenek az elhelyezkedési lehetőségek? Várják-e, igénylik-e őket?*

Eleinte bizony én is szorongtam, hogy nehéz gazdasági helyzetünkben lesz-e fogadóképes munkahely a frissen végzettek számára. Éppen ezért nagy öröm nekünk, hogy minden védőnő kapott állást, szerzett magának munkahelyet. Elégedettek az elhelyezkedési lehetőségekkel. Akadt olyan pályakezdő, aki lakást is kapott. Leendő szociális munkásainkra talán még jobb lehetőségek várnak. Most éppen intenzív gyakorlaton vannak. Minden település és munkahely ragaszkodik ahhoz a hallgatónkhoz, aki most ott dolgozik. Bizom benne, hogy hallgatóinknak nem lesznek elhelyezkedési gondjaik.

❐ *Mikor indul a már behirdetett új szak, az egészségügyi közgazdászképzés?*

— A tantervi javaslatunk kész van. A pénzügyi terv szintén elkészült. Az indítással kapcsolatos anyagot a rektor úr a minisztériumnak továbbította. Már csak a miniszteri állásfoglalás szükséges ahhoz, hogy 1994 őszén ez is megindulhasson. Ez lesz a negyedik szakunk, amely közös lenne a városban induló közgazdászképzéssel.

❐ *A főiskola legalább tucatnyi országtól kap szellemi, esetleg anyagi támogatást — Amerikától Izraelig. Mit gondol, minek köszönhető ez a nagylelkű és hatékony támogatás?*

— Szerintem ez két dologra vezethető vissza. Az egyik az, hogy a nyugatiak keresik annak a lehetőségét, hogy Közép-Kelet-Európában hol, milyen formában tudnának hasznosan segítséget nyújtani. Ezek közül a lehetőségek közül az egészségügy és a szociálpolitika kiemelt témának mondható, olyannyira, hogy maguktól jönnek, és veszik fel velünk a kapcsolatot, és ennek persze mi nagyon örülünk. Tehát a legtöbb esetben a nyugatiak keresnek meg bennünket. A másik dolog, hogy a tantestület igen fiatal. Zömmel nyelvet vagy nyelveket beszélő kollegákból áll, akik szeretnének nemcsak a szakmájuk, hanem a tudomány területén is előrehaladni. Ezek a kollégák egy-egy külföldi szereplés után kapnak meghívásokat.

❐ *Az előbb említette, hogy az oktatás jó színvonala annak is köszönhető, hogy neves professzorok, tanárok járnak át Debrecenből tanítani. De vajon mennyire felel meg a főiskola oktatói kara a feladatoknak?*

— Nagyon örülök annak, hogy ha például német nyelven tárgyalunk, azt tolmács nélkül tehetjük németül. Akad olyan oktatónk, aki német nyelven tudományos előadásokat mer vállalni, van, aki Amerikában töltött fél évet. Általában az a jellemző, hogy szinte az összes fiatal oktatónk beszél valamilyen idegen nyelvet. Ami a szakmaiságot illeti, munkánk szorosan kapcsolódik a debreceni egyetem oktatásához. Pszichológusaink a debreceni Kossuth egyetemen például rendszeresen beszámolnak a munkájukról, és részt vesznek abban a szellemi vérkeringésben, ami ott a pszichológiai tanszéken megtalálható.

❐ *Nem sajnálják, hogy az oktatás egyik ága Gyulára került?*

— A nyíregyházi főiskola több szakot indított. Három szak működik jelenleg Nyíregyházán, a diplomás ápolók nappali képzését pedig Gyulán szervezzük meg. Ez a nyíregyházi főiskola egy szakja, amely ősztől indul Gyulán. A nyíregyházi főiskolának óriási lehetősége van arra, hogy fejlődjön. Módjában állt új szakokat indítani. Ez egyszeri alkalom, amit vagy igénybe veszünk, vagy nem. Ha nem Nyíregyháza veszi igénybe, itt a példa: Gyula, Pécs, Szombathely, esetleg Szekszárd vagy Kaposvár él ezzel a lehetőséggel. Nagyon jó lenne, ha a város is kihasználná ezt a lehetőséget, és fokozottan figyelne erre az ügyre.

❐ *A főiskolák népszerűségét mi sem jellemzi jobban, mint az, hányan jelentkeznek oda. Az új tanév előtt milyen volt az érdeklődés?*

— Nagy volt a túljelentkezés. Több mint ötszázan pályáztak hozzánk. Szakonként pedig 20–30 embert vehetünk fel. Általában háromszoros a túljelentkezés. Iskolánk egyre divatosabb.

❐ *Végül egy személyes kérdés. Úgy hallottuk, hogy rangos kitüntetést kapott Debrecenben?*

— A Pro Universitate emlékérmet, a DOTE legmagasabb kitüntetését vehettem át a tanévzáró ünnepségen.

KM galéria

Kisplasztikák

Soltra E. Tamás: Pompeji ELEK EMIL FELVÉTELEI

Az idén tizenhetedszer megrendezett Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep munkáiból már több alkalommal közöltünk válogatást. A nyíregyházi Városi Galériában megrendezett zárókiállítás rendkívül gazdag és színvonalas anyagából mellékletünkben most ismét bemutatunk néhány kisplasztikát. A tárlatot „élőben" augusztus 20-ig látogathatják az érdeklődők.

Magánvélemény

Most jó lenni fiatalnak

Nábrádi Lajos

Mit kezdjenek magukkal? Milyen irányba induljanak? Hová orientálódjanak, kikhez csapódjanak? Mikor, miből lesz saját otthonuk, kocsijuk? Tele vannak kérdőjellel. Sajnos, sokan vannak azok is, akikben egyetlen kérdőjel sincs. Ők fásultak, mindenbe beletörődőek, szüleikre, a felnőtt társadalomra, esetleg a szerencsés véletlenre bíznak mindent. Fiatalok. A hivatalos megfogalmazás szerint pályakezdő munkanélküliek. Szerintem PÁLYÁT NEM KEZDŐ fiataloknak kellene nevezni őket. Számuk megyénkben az utóbbi hetekben ugrásszerűen megnőtt.

Identitászavara van sok olyan fiatalnak is, aki felvételt nyert valamelyik felsőoktatási intézménybe, vagy munkahelyet talált, s valóban elkezdheti pályáját. Az ezernyi gond között én az egyik legnagyobbnak azt tartom, hogy igen sok 18–25 év közötti fiatalból hiányzik a lelkesedés, a tenniakarás. Ismerek Nyíregyházán egy munkanélküli lányt, aki csupán egy-két ételt tud elkészíteni. A lányok jelentős része nem igazán házias. Anyáink, nagyanyáink sütni, főzni, varrni, horgolni tudtak hasonló korukban. A fiúk jelentős része kevés dolog iránt érdeklődik, a barkácsolás, a kerti, a mezei munka nem vonzza őket. Apáink, nagyapáink mennyi mindenhez értettek!

Nyíregyháza közelében az egyik hétvégi telken szombatonként megjelenik egy 4 tagú család. A 18 év körüli fiú egész nap monoton zenét bömböltet magnóján, a 20 év körüli lány napozik és képeslapokat olvasgat. A bő negyvenes szülők pedig egész nap gürcölnek. Kiteregetem a saját családi gondomat is: a fiaimat szintén nehéz kapacitálni arra, hogy paraszti munkát végezzenek a hétvégi telkünkön.

Ahogy a pályakezdő (vagy nem kezdő) fiatalok tele vannak kérdőjellel, úgy bennem is felmerült néhány kérdés. Miért kevésbé használatos kifejezés manapság: munkára nevelés. Hol vannak a dinasztiák? Valaha apáról fiúra szállt a szakma, a hivatás, s a fiúk többnyire felül akarták múlni apjukat tudásban, tenniakarásban. Hol vannak az országos, vagy a megyei példaképek? Sajnos, sok fiatal nem tekinti példaképének a törekvő, becsületesen dolgozó, becsületesen élő apját és anyját. A vezetők, a politikusok körében valóban nehéz példaképet találni. De miért nem lehet példakép a gyermekéért mindent megtevő szülő, vagy az a vállalkozó, aki becsületes munkával szerezte vagyonát, vagy az, aki átlagon felüli tudást szerzett? Felmerül az a kérdés is: hol van manapság az a szervezet, vagy erő, amely jó közösségben tartja a fiatalokat?

Szidhatjuk az egykori KISZ-t, de az legalább létezett, s voltak nemcsak politikai programjai. A Fidesz politikai párt, nyíltan hatalomra törekszik, kormányozni akar. Akkor melyik szervezet az, amelyik csak úgy általában kohéziót jelent, s összefogja a fiatalokat? A kibontakozófélben lévő cserkészmozgalom még nem az. A honvédség sem az. A lerövidített katonai szolgálat alatt a fiúk majdnem fele hétvégeken eltávozást kap, ilyenkor se nem katona, se nem civil. Újabban tele van a sajtó azzal, hogy a hosszú hajú zenész gyakori látogatója lesz a laktanyáknak. Ez nem baj, hagy szórakoztassa a katonákat. Ám Isten őrizzen attól, hogy Nagy Feróra bízzák a katonák lelki építését, s szerintem a magyarságtudatra nevelést sem szabad rábízni. Jó, hogy e két fontos feladatot felvállalta a honvédség, csak a személy kiválasztása nem tetszik nekem (sem).

Nincs közös szervezet, közös program, kevés a munka. Csoda-e, hogy sok kallódó fiú a bőrfejűekhez csapódik?

Talán hasznos lenne létrehozni egy olyan országos szervezetet, amely kulturális, sport- és sok egyéb programot adna a fiataloknak, és segítené őket a felnőtté válásban. Addig is azt javaslom a fiataloknak: ahol és amikor csak tehetik, jó ügyekben legyenek öntevékenyek.

museum Joanneum, Graz (Ausztria); Muzeum Plakatu, Varsó (Lengyelország); Taidemuseo, Lahti (Finnország); ZPAP, Wroclaw (Lengyelország); Comune di Villasimius (Olaszország); Xantus János Múzeum, Győr; Városi Tanács, Nyíregyháza; Narodni Galerie, Prága (Csehszlovákia); Muzeum Sztuki, Lodz (Lengyelország); Musée St. Pierre Art Contemporain, Lyon (Franciaország); Collection Ludwig, Aachen (NSZK).

Lakcíme: 7621 Pécs, Kossuth L. u. 29-31. Telefon: (72)23-302

PLATTHY György festőművész

1908. január 26-án született Pécsett. A Képzőművészeti Főiskolát 1933-ban végezte el Budapesten. A pécsi Tanárképző Főiskola nyugalmazott tanszékvezető főiskolai tanára. Tagja a Művészeti Alapnak. 1983-ban és 1988-ban Szocialista Kultúráért kitüntetést kapott. 1984-ben Aranydiplomával jutalmazták a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1984-ben a Magyar-Szovjet Társaság, 1987-ben Sopron Város Tanácsa részesítette díjban.

Önálló kiállításai: összesen 43 önálló kiállításon szerepeltek a művei, Budapesten kétszer, külföldön szintén kétszer állított ki.

Művei közgyűjteményekben: Művelődési Minisztérium, Budapest; Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Janus Pannonius Múzeum, Pécs; Mecseki Szénbányászati Múzeum, Pécs; Eger, Szombathely, Komló, Művelődési Ház; Szentendre, Tapolca, Bonyhád, Művelődési Központ.

Lakcíme: 7624 Pécs, Doktor S. u. 49/A.

P. RÁDÓCZY László belsőépítész

1953. június 9-én született Budapesten. A Magyar Iparművészeti Főiskolán szerzett diplomát 1979-ben belsőépítész szakon. A Déldunántúli Tervező Vállalat munkatársa. A Művészeti Alap tagja.

Megvalósult munkái: Kaposvár, Április 4. út, Ózd, lakótelep

Lakcíme: 7635 Pécs, Nagyszkókói út 24. Telefon: (72)35-348

RÁDÓCZY László belsőépítész

1949. június 19-én született Budapesten. A Magyar Iparművészeti Főiskola belsőépítész szakán diplomázott 1975-ben. Tagja a Művészeti Alapnak. 1983-ban Nívódíjat kapott a Fiatal Képző- és Iparművészeti Stúdió kiállításán.

Lakcíme: 7621 Pécs, Munkácsy M. u. 39. Telefon: (72)31-921

Soltra Elemér

RIGÓ István szobrászművész

1956. január 25-én született Székesfehérváron. A Magyar Képzőművészeti Főiskolát szobrász szakon végezte el 1980-ban. A pécsi Művészeti Szakközépiskola tanára. Tagja a Művészeti Alapnak

Lakcíme: 7636 Pécs, Ilku Pál u. 57.

SOLTRA Elemér festőművész

1922. december 17-én született Jákón. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán végzett festőművész és rajztanári szakon. Jelenleg nyugdíjas. Tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének és a Művészeti Alapnak. A Janus Pannonius-díj (1956) és az Alba Régia-díj (1958) birtokosa. 1964-ben Pécs városa részesítette művészeti díjban. Rajzpedagógiai munkásságáért Akadémiai díjjal és Kiadói Nívódíjjal tüntették ki.

Önálló kiállításai: 1953 és 1957 Pécs, Janus Pannonius Múzeum; 1959 Budapest, Műcsarnok, Kamaraterem; Szentes, Békéscsaba, Gyula, Múzeum; 1961 Budapest, Dürer-terem; 1968 Eszék, Múzeum (Jugoszlávia, Kelle Sándorral); 1969 Pécs, Janus Pannonius Múzeum; 1970 Kaposvár, Somogy Megyei Múzeum; 1972 Pécs, TIT Bartók Klub; 1976 Komló, Május 1. Művelődési Központ; 1983 Pécs, MÉV Könyvtár, Geisler Eta Középiskolai Kollégium; 1984 Siklós, Vár; 1987 Pécs, Pécsi Kisgaléria.

Művei közgyűjteményekben, közterületen: Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest; Múzeumi Képtár, Miskolc; Eszéki Galéria (Jugoszlávia); Janus Pannonius Múzeum, Pécs; Városi Tanács, Pécs; Városi Tanács, Caelmno; Emlékképtár, Batina (Jugoszlávia); Tanácsi Képgyűjtemény, Baksa; Városi Tanács, Debrecen.

Lakcíme: 7623 Pécs, Kolozsvár u. 24. Telefon: (72)16-803

SOMOGYI Klára textiltervező művész

1960. november 18-án született Pécsett. A Magyar Iparművészeti Főiskolán 1986-ban végzett textil szakon. A pécsi Művészeti Szakközépiskolában tanít. Tagja a Művészeti Alapnak.

Lakcíme: 7637 Pécs, Malomvölgyi út 17

Kelle Sándor	e+h	br	Ø 9,4 cm
Kapoli Antal	e+h	br	Ø 8,1 cm
Csontváry I.	e+h	br	Ø 12 cm
Csontváry II.	e+h	br	Ø 11,8 cm
Csontváry III.	e+h	br	Ø 12 cm
Soltra János	plakett	br	Ø 9,1 cm

Felszabadulási sorozat

Debrecen I.	e+h	br	Ø 9 cm
A háború II.	e+h	br	Ø 9 cm
A földosztás III.	e+h	br	Ø 9 cm
A termelés IV.	e+h	br	Ø 9 cm
Az újjáépítés V.	e+h	br	Ø 9 cm
A M–P szövetség VI.	e+h	br	Ø 9 cm
Egerpataki Ütő Mihály	e	gpsz	Ø 9,2 cm

1985

Kassák Lajos	h	gpsz	Ø 8,5 cm
Aba Novák Vilmos	h	gpsz	Ø 9 cm
Csohány Kálmán	e	gpsz	Ø 9,4 cm
Domanovszky Endre	e+h	br	Ø 9 cm
Pákolitz István	e+h	br	Ø 8,2 cm
II. Rákóczi Ferenc	e+h	br	Ø 8,9 cm
Lukács György	e	gpsz	Ø 8,9 cm
Szentágothai János	h	gpsz	Ø 8,9 cm
Raksányi Lajos	e+h	br	Ø 8,8 cm
Csorba Győző	e+h	br	Ø 8,6 cm
Jánossy Lajos	h	br	Ø 8,5 cm
Bernstein	e	gpsz	Ø 8,5 cm
Nagy Gyula	e	gpsz	Ø 8,5 cm
Máthé Gyula	e	gpsz	Ø 8,8 cm
Hantai Simon	h	gpsz	Ø 8,8 cm
Rózsa György	h	gpsz	Ø 8,5 cm
Endresz György	h	gpsz	Ø 9 cm
Dévai Jenő	e+h	br	Ø 8,3 cm
Egry József II.	e+h	br	Ø 8,7 cm
Pécsi Sándor	e+h	br	Ø 8,5 cm
Tóth Ferenc	e+h	br	Ø 8 cm
Dr. Nagy Jenő	e+h	br	Ø 8,5 cm
Cs. Szabó László	e+h	br	Ø 9,1 cm
Yves Montand	e	gpsz	Ø 8,5 cm
Petőfi Sándor	h	gpsz	Ø 8,8 cm
Keresztury Dezső	e	gpsz	Ø 9 cm
Mester Gábor	h	gpsz	Ø 8,7 cm
Richter	e	gpsz	Ø 8,7 cm

1986

Pécs I.	plakett	br	Ø 9,5 cm
Pécs II.	plakett	gpsz	Ø 9,5 cm
Háromkirályok	plakett	gpsz	Ø 9,2 cm
Czóbel Béla	e+h	br	Ø 9,1 cm
Fülep Lajos	e+h	br	Ø 9 cm
Kerényi Jenő	e+h	br	Ø 9 cm
Csurgói Érem	e+h	br	Ø 9,4 cm
Liszt Ferenc	e+h	br	Ø 9,5 cm
Rácz Aladár	e+h	br	Ø 9 cm
Művész NR. 1.	e+h	br	Ø 8,7 cm
Szobotka Imre	e+h	br	Ø 9 cm
Rembrandt	e+h	br	Ø 9,5 cm
Medgyessy Ferenc	e+h	br	Ø 9 cm
Csokonay Vitéz Mihály	e+h	br	Ø 9 cm
Mélius Juhász Péter	e+h	br	Ø 9 cm
Debrecen 625 éves	e+h	br	Ø 9 cm
Angyal	plakett	br	Ø 9 cm
Fischer Annie	e	gpsz	Ø 9 cm
Leonardo	e	gpsz	Ø 9,6 cm
Michelangelo	e	gpsz	Ø 9,5 cm
Cezanne	e	gpsz	Ø 9,3 cm
Nagy Balogh János	e	gpsz	Ø 9,2 cm
Pátzay Pál	h	gpsz	Ø 9,5 cm
Somogyi József	h	gpsz	Ø 9,2 cm
Takáts Gyula	e	gpsz	Ø 9 cm
Bach	e	gpsz	Ø 9,8 cm
Giacometti	e	gpsz	Ø 9,8 cm
Paul Eluard	e	gpsz	Ø 9 cm

1987

Kisgrafikusok Baráti Köre	e+h	br	Ø 9 cm
Janus Pannonius Emlékérem	e+h	br	Ø 8,5 cm
Majthényi Károly	e+h	br	Ø 9,8 cm
Sarkadi György	e+h	br	Ø 9,5 cm
S. E. önarckép	e+h	br	Ø 9,2 cm
Corona Sancta	plakett	br	Ø 9,5 cm
Szederkényi Ervin	e	gpsz	Ø 9,3 cm
Veres Péter	h	gpsz	Ø 9,5 cm
Antal György	h	br	Ø 9,5 cm
ETE 25 éves Emlékérem	e+h	br	Ø 10,5 cm

Éremtervek:

1979

Bartók Béla	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Martyn Ferenc	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Hemingway	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1983

Amerigo Tot	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1985

II. Rákóczi Ferenc	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1986

S. E. önarckép	akv. grf.	18,5x29,5 cm

1987

Kodály Zoltán	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Egry József	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Janus Pannonius	akv. grf.	18,5x29,5 cm
Giorgione	akv. grf.	18,5x29,5 cm

Tanulmányrajzok:

Portré tanulmányok	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI,	grf. 0 12,5 cm
Kéz tanulmányok	I, II, III, IV, V,	grf. 0 12,5 cm

Rövidítések a katalógusban:

e+h	előlap+hátlap
br	bronz
gpsz	gipsz
akv.	akvarell
grf.	grafit

A kiállított művek jegyzéke:
Érmek és plakettek

1978

Einstein	e+h	br	~~0~~ 8,3 cm
Picasso	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Braque	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Érdemérem	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Hemingway	e+h	br	~~0~~ 9 cm

31979

Martyn Ferenc	e+h	br	~~0~~ 8,5 cm
Egry József I.	e+h	br	~~0~~ 8,5 cm
Karajan	e	gpsz	~~0~~ 9 cm
Maillol	e	gpsz	~~0~~ 9 cm
Radnóti Miklós	e+h	br	~~0~~ 7,8 cm
Barcsay Jenő	e+h	br	~~0~~ 8 cm
Kodály	e+h	br	~~0~~ 10 cm
Bartók Béla	e+h	br	~~0~~ 8,6 cm
Bárdos Lajos	e+h	br	~~0~~ 9,5 cm

1980

Matisse	e+h	br	~~0~~ 9,5 cm
Cousteau	e	gpsz	~~0~~ 9,5 cm

1981

Henry Moore	e	gpsz	~~0~~ 9 cm
Aradi Jenő	plakett	br	~~0~~ 8,3 cm

1982

Öveges József	e+h	gpsz	~~0~~ 8,7 cm

1983

Csokonai I.	e	gpsz	~~0~~ 9,5 cm
Szent-Györgyi A.	e	gpsz	~~0~~ 9,4 cm
Madách	e+h	br	~~0~~ 9,5 cm
Juhász Ferenc	h	gpsz	~~0~~ 9,8 cm
Amerigo Tot	e+h	br	~~0~~ 8,2 cm
Dr. Pálffy György	e+h	br	~~0~~ 9 cm
Nagy László	h	gpsz	~~0~~ 9,6 cm
Weöres Sándor	e+h	gpsz	~~0~~ 8,8 cm

1984

Ómagyar-Máriasiralom	e+h	gpsz	~~0~~ 9,9 cm
Bernáth Aurél	e+h	br	~~0~~ 8,6 cm
Szőnyi István	e+h	br	~~0~~ 9 cm

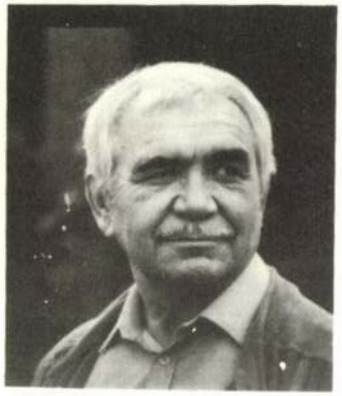

Soltra Elemér
7623 Pécs, Kolozsvár u. 24. Tel.: 16-803

1922-ben született a Somogy-megyei Jákó községben. A képzőművészeti Főiskolát 1941–1948 között végezte el Budapesten festő és tanárképző szakon. 1951-óta rendszeresen vesz részt hazai és külföldi kiállításokon.

Önálló kiállításai voltak:

Pécsett 1953, 1957
Budapest, Szentes, Békéscsaba, Gyula 1959
Budapesten 1961
Eszéken 1968
Pécsett 1969
Kaposvárott 1970
Pécsett 1972
Komló 1976
Pécsett 1983

Részt vett 1985-ben a 9. majd 1987-ben a 10. Országos Kisplasztikai Biennálén érmeivel.

1956-ban „Janus Pannonius" díjat kapott Pécsett.
1958-ban „Alba Regia" díjat Székesfehérváron.
1964-ben Baranya megye és Pécs város művészeti díját kapta meg.

Tanulmányutakon volt Európa számos művészeti központjában.
Alkotásai megtalálhatók hazai és külföldi köz- és magángyűjteményekben.

1951-óta él Pécsett.

Számottevő a rajzpedagógiai munkássága, a vizuális nevelés fejlesztéséért kifejtett alkotó és tudományos tevékenysége.

1982-ben jelent meg „A RAJZ TANÍTÁSA" c. tantárgypedagógiai könyve, mely főiskolai tankönyv.

Akadémiai díjjal és Kiadói Nívó díjjal tüntették ki.
1972-óta foglalkozik éremplasztikával.

Soltra Elemér nem tartozik a gyakran kiállító művészek közé. Így azután, amikor öt-hat évenként vállalkozik újabb műveinek bemutatására, mindig meglep stílusbeli, vagy műfaji fordulataival. Mintha egy-egy ilyen – a kiállítások közötti – időszak újabb és újabb alkotói kaland lenne, kíváncsi erőpróba, az alkotókészség határainak letapogatása. Közel negyven esztendős művészi pályája során ez a kutató önvizsgálat folyamatos megújulásra késztette. Bravúros könnyedséggel festett meggyőző erejű, sokalakos, színes táblaképeket, monumentális freskókat, mozaik falképet, majd kipróbálta erejét, tudását a lírai absztrakció eleven, színes festői világában és szerkezetes rajzkompozíciók során. Bebizonyította, hogy kitűnő megfigyelő, hogy művesen és érzékenyen rajzol és hogy ért a művészi sokszorosítás rafinált technikáihoz is: készít rézkarcot, metszetet, szitanyomatot. Azután nyomtatásban megjelent a rajzpedagógiával foglalkozó könyve. Kitudódott, hogy hosszú éveken át a vizuális kultúra pedagógiai kérdéseit kutatja s munkájának eredményét ebben a sok képpel illusztrált, hasznos könyvben tette közkinccsé.

E gazdag és változatos pálya újabb állomásaként a mostani kiállítás Soltra Elemér éremművészetéről ad számot. Válogatott, témák szerint csoportokba rendezett művekkel ismerkedhet a kiállítás látogatója, s egyben ízelítőt kap az elkészült érem előmunkálatairól is: láthatja még ki nem öntött művek finom vésetű gipsz eredetijét és vázlat minőségét magasan túlszárnyaló, érzékeny tanulmányrajzok sorsát.

A művek közös tartalma a portré. Kortársak, tudósok, barátok és évfordulókhoz, emlékünnepekhez köthető személyiségek arcmásai. A hasonlító vonások mellett az ábrázolt egyéniségére, hivatására, történeti személyiségeknél a róluk kialakult társadalmi tudatra is ügyelt az alkotó. Ezzel a felfogással harmonikus öszhangban készült az érmek hátoldala, mely mindannyiszor önálló plasztikai-képi kompozíció.

Soltra Elemér mintegy tizenöt éve foglalkozik érem mintázással. Valójában már főiskolás évei alatt javasolták tanárai, hogy legyen szobrász, ő azonban megmaradt a festészet vonzásában. 1974–1982 között, amikor művészetpedagógiai könyvét írta, visszatért a mintázás iránti igénye. Az írás mellett napi feladatként szabta egy-egy érem megvésését, vagy tervének elkészítését. A program fokozatosan kiszélesedett és megvalósítása napjainkig tartó folyamat, egyidejűen és párhuzamosan festészeti és rajzművészeti alkotásokkal.

Ha azt keressük, miként hat a festői, rajzolói gyakorlat a plasztikai mintázásra, Soltra Elemér éremművészetében erre választ kaphatunk. Jellemzője mindenekelőtt a síkhoz jobban kötődő domborítás, a felület gazdag mintázása. A formákat finom metszésű, rajzos elemek dúsítják, így a fény-árnyék játékának nagyobb szerep jut. Megfigyelhető az ábrázolt egyéniségéhez alkalmazkodó mintázási mód: tördelt, nyugtalan, vagy homogén, nagyobb síkok alakítják a formát, a jellemzés kívánalma szerint. Végül festői gondolat a következetesen végigvitt téma is, a portré, mint a táblaképfestészet klasszikus dokumentáló hitelű műfaja. Talán éppen e hitelesség igénye vezeti az alkotót a hazai éremművészet legjobb művelőinek útján, közöttük példaként tekintve Ferenczy Béni alkotásait.

A kiállított művek tartalmának még egy fontos momentumát kell kiemelnünk: azt a tiszteletett, becsülést bizonyos értelemben művészi elkötelezettséget, amellyel az alkotó a jeles kortársak, barátok megörökítésére, a történelem, a tudomány, a művészetek legnagyobbjai emlékének felidézésére vállalkozott. Igényes programját érmein méltó formáló, egy korszak művészeti arculatának egyéni példájaként, sikeresen valósította meg.

Hárs Éva

Közművelődési Nyomda, Pécs

Fk.: Gamus Árpád

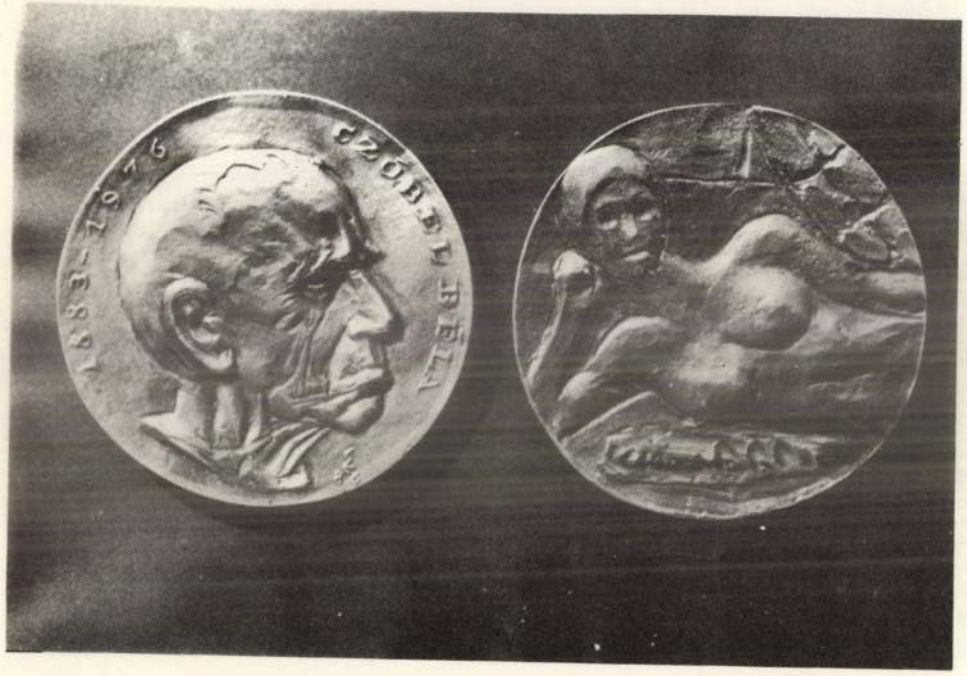

SOLTRA ELEMÉR festőművész ÉREMKIÁLLÍTÁSA

Pécsi Kisgaléria (Szt. István tér 4.)
1987. december 11–1988. január 10.

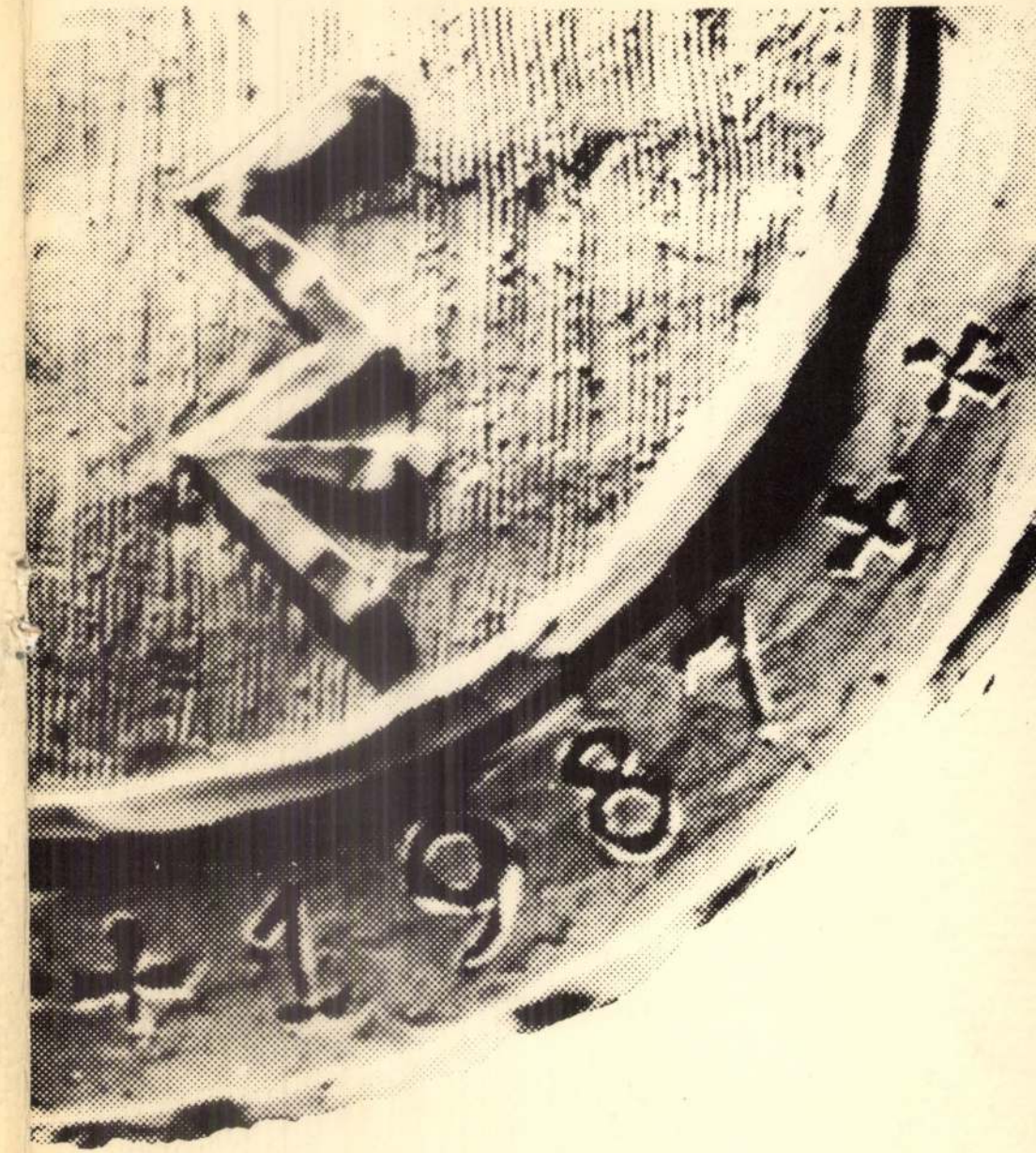

SOLTRA ELEMÉR

F.K. Kert László
K.Ny.

SOLTRA E. TAMÁS

A 125 éves fennállását ünneplő Soproni Városszépítő Egyesület alapítójának, Flandorffer Ignácnak az emléktábláját a Táncsics utca 12. szám alatti ház falán leplezték le. Az alkotás *Soltra E. Tamás* munkája.

TELEX

A Penthouse bakija

A Penthouse magazinról nem lehet azt állítani, hogy szerkesztői szégyenlősek lennének. A női aktokat közlő lap készítőinek mégis bocsánatot kellett kérniük néhány képért, amelyek „véletlenül" megjelentek benne. A képeken ugyanis Károly hercegre, Dianára és a trónörökös szeretőjére, Camilla Parker-Bowlesra hasonlító alakok szerepeltek. Igaz, ruhában, de félre nem érthető pozitúrában. A bakit a lapot kiadó Northern and Shell elnöke, Richard Desmond vette észre, ám a nyomda már csak annyit tehetett, hogy kicserélte a címlapot. A képek megjelentek – 250 ezer példányban.

Ha angol, akkor nem tanul nyelvet

Az európai felsőoktatási intézmények diákjai az angolt szeretik a legjobban. Az Európai Unió statisztikai hivatala, az Eurostat legújabb felmérése szerint az európai diákok 83 százaléka tanul angolul, míg a franciát 32, a németet pedig 16 százalékuk választja. Bizonyára ez az egyik oka annak, hogy az angol anyanyelvű diákok mindinkább elkényelmesednek. Külföldön egyre könnyebben megértetik magukat akkor is, ha nem tudnak idegen nyelveket. Mindenesetre a felmérés szerint Angliában és Írországban tanulnak a legkevesebben valamilyen idegen nyelvet.

Szemétleépítés Ausztriában

Egy nagy környezetvédelmi kampány keretében Ausztria jelentősen csökkentette iparihulladék-kibocsátását. 1990 és 1993 között nyugati szomszédunk üzemei mintegy 20 százalékkal kevesebb szemetet termeltek. Az Osztrák Iparosok Szövetségének 242 vállalatot érintő legújabb jelentéséből kitűnik, hogy ennek hátterében a takarékos nyersanyagfelhasználás, és a fejlettebb technológiák alkalmazása áll. A jelentés szerint a szemétleépítésben a gépipar, az acélgyártás és az autógyártás kiemelkedő teljesítményt nyújtott, ezekben az ágazatokban ugyanis 50 százalékkal sikerült visszaszorítani a hulladéktermelést.

Mélabús prágaiak

Fotó: Benkő S.

lehet eladni, csak tűzifaként.

A szakember úgy véli, legalább 50 millió forintnyi kárt okoztak a két erdőben az orosz katonák.

(Folytatás a 4. oldalon)

s megyéért

— A megyét járva nagyon sok tehetséges emberrel kerültem kapcsolatba az elmúlt években, olyanokkal, akik értéket teremtenek. Ha ezek a polgárok összefognának, akkor megsokszorozódna erejük. Egyebek között ezért is szeretnénk életre hívni az egyesületet — nyilatkozta tegnap lapunknak a vasi elnök.

(Folytatás a 3. oldalon)

Horn Gyula miniszterelnök jelentette ki a tegnapi kormányülés után, cáfolva az ezzel ellentétes híreszteléseket.

Horn Gyula hangsúlyozta: a kormány tartja magát korábbi álláspontjához, miszerint az új törvények nem érinthetik hátrányosan a mai nyugdíjasokat. Tehát ha az idei nettó bérkiáramlás nagyobb lesz, mint az ÉT-megállapodás szerinti, az inflációt 3 százalékkal meghaladó növekedés, a nyugdíjasok természetesen a számukra kedvezőbb, a jelenlegi gyakorlatnak megfelelő emelésben részesülnek.

A kormány e javaslatot egyhangúlag fogadta el.

Külföldi nem juthat földhöz

Semmiféle alapjuk sincs azoknak a megállapításoknak, miszerint a kormány arra készülne, hogy lehetővé tegye a termőföldvásárlást külföldi jogi és természetes személyek részére — mondta a tegnapi kormányülés után *Horn Gyula* miniszterelnök. A termőföldről és a védett természeti területekről szóló törvény módosítására azért van szükség, hogy a hazai társaságok számára teremtsék meg a lehetőséget a termőföld vásárlására. A miniszterelnök emlékeztetett: a földszerzési tilalom feloldása jogi személyek részére a kormányprogramban is szerepelt. A tervezet kimondja, hogy külföldi jogi és természetes személyek nem juthatnak termőföldhöz Magyarországon, s erre megfelelő garanciákat is tartalmaz. A kormány tartja magát a nemzeti agrárkerekasztal tárgyalásain tett ígéretéhez, hogy minden, agrárszférát érintő jogszabályt egyeztet a fórum résztvevőivel. A Földművelésügyi Minisztérium mindenképpen kikéri a résztvevők véleményét a tervezetről, s a június 30-ai határidőig a garanciális elemek módosítására, finomítására tág lehetőségek nyílnak.

A törvényjavaslat értelmében tartósan mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó belföldi jogi személyeknek lehet termőföldjük, függetlenül attól, hogy a társaság tagjai között van-e külföldi személy. Ha viszont a társaság megszűnik, a föld csak belföldi tulajdonba kerülhet.

Dorfmaister-tábla

Dorfmaister István halálának 200. évfordulója alkalmából emléktáblát avattak tegnap Sopronban. Az osztrák származású, több évtizeden át a Nyugat-Dunántúlon élő és alkotó festő emléktábláját, *Soltra E. Tamás* bronz alkotását a Szentlélek templom homlokzatán helyezték el. Ez a templom oltárképében és falfestményeiben őrzi Dorfmaister keze nyomát.

Barokk freskói, mennyezet- és kupolafreskói számos dunántúli templomot, kastélyt, középületet díszítenek. Munkái közé tartozik a sárvári vár freskósorozata, a gróf Zichy-Meskó palota mennyezetfreskója Sopronban, ő festette a soproni bencés templom oltárképeit, a helyi városháza tanácstermének freskóját, továbbá a szentgotthárdi, a celldömölki, a szigetvári templomok falfestményeit. Dorfmaister hatvannyolc évet élt, és két házasságából kilenc gyermeket nevelt.

SOLTRA E. Tamás
Vas Népe 1994. 30.

Észak-atlanti Tanács: Javier Solana NATO-főtitkár beszédet mo

A NATO-nak ki kell tartania amellett, hogy a szövetséghez csatlakozni óhajtó országoknak már a belépés előtt a lehetséges legmagasabb szinten teljesíteniük kell a szövetség által rögzített elvárásokat. Másfelől viszont a NATO-nak egyértelművé kell tennie Madridban, hogy a mostani bővítés nem lesz az utolsó, és egyetlen európai demokrácia elől sem fogják elzárni ennek lehetőségét — szögezte le *Madeleine Albright* amerikai külügyminiszter tegnap, az Észak-atlanti Tanács sintrai ülésén mondott beszédében.

„A megosztottság nélküli Európa nem jelent megkülönböztetés nélküli Európát is. Csak éppen ez utóbbinak új hozzáálláson és realitásokon, nem pedig történelmi előzményeken, vagy földrajzi adottságokon kell alapulnia" — tette hozzá.

Az új tagok befogadása erősebbé kell, hogy tegye a szövetséget, hiszen olyan országok

Kell a bizottság?

A kábítószerügyi tárcaközi bizottság szerepét felül kell vizsgálni, feladatát pontosan meg kell határozni — hangzott el tegnap az Országgyűlés kábítószerügyi eseti bizottságának ülésén. Elmondták: a tárcaközi bizottság érdemi hatáskör nélküli konzultációs testület. A kábítószerprobléma megoldását jelenlegi formájában nem képes segíteni. Az országgyűlési bizottság tagjai közül többen úgy vélték: a testület az elmúlt hat évben egyik alapfeladatának sem tett eleget.

Egyházi házak

Az egyházi ingatlanokról is döntött tegnap a kormány. A református egyháznak korábban megítélt 250 millió forintos juttatás fejében 73 kisebb ingatlant ad át. Az egyházak igényei közül ebben az évben a katolikus egyháznak 72, a református egyháznak 96, az evangélikus egyháznak 9, a Mazsihisznek 2, a szerb ortodox egyháznak 4, az adventista egyháznak egy, és az üdvhadsereg egyháznak szintén egy ingatlant adnak át.

Szálasi-napló

A Budapest Főváros Levéltára és a Filum kiadó megjelentette Szálasi Ferenc Szegeden írt börtönnaplóját. A tegnap bemutatott könyvben Sipos Péter történész Szálasi-életrajza ad képet a magyar szélsőjobb egyik legismertebb vezetőjéről.

Az igazságszolgáltatás reformja éles vitát váltott ki

Az Országgyűlés tegnap folytatta az igazságszolgáltatási reformhoz kapcsolódó törvényjavaslatok együttes általános vitáját. A pártok vezérszónokai közül elsőként felszólaló Hack Péter (SZDSZ) azt hangsúlyozta, hogy a reformcsomag egészét látják progresszívnek, és annak egyes elemei önmagukban nem válthatják be a hozzájuk fűzött reményeket.

Szavai szerint az SZDSZ az igazságszolgáltatással évente kapcsolatba kerülő két-három millió polgár szempontjából közelíti meg a kérdést. Az előterjesztés kivételes lehetőség arra, hogy hazánkban korszerű, hatékony, gyors, szakszerű igazságszolgáltatás alakuljon ki.

Bánk Attila (FKGP) szerint az alkotmánymódosításnak meg kellett volna előznie az igazságszolgáltatási reformcsomag tárgyalását. *Csákabonyi Balázs* (MSZP) azonban úgy vélte: a törvénycsomag benyújtását részletes hatásvizsgálatok előzték meg. *Isépy Tamás* (KDNP) hangsúlyozta: egy előrevivő, problémamegoldó igazságszolgáltatási reformot mindenki dörgő tapssal fogadna, de kérdés, hogy a most tárgyalt előterjesztés alkalmas-e erre a célra. *Hankó Faragó Miklós* (SZDSZ) arról beszélt, hogy az előterjesztés szigorítani igyekszik a bírává válás módját, így a jövőben csak 30 éves korára válhatna bárki is határozatlan idejű kinevezéssel bírává. *Áder János* (Fidesz) szerint a reformcsomag igen előkészítetlen. *Balsai István* (MDF) azt mondta: az előterjesztők gyökeres változtatásokat kívánnak az ügyészségi és bírósági rendszerekben — csakhogy ezt veszélyes egyszerre végrehajtani. *Kutrucz Katalin* (MDNP) az igazságszolgáltatási reformcsomag vastagsága kapcsán arra hívta fel képviselőtársai figyelmét, hogy túlságosan gyors és intenzív lett a törvényalkotás. *Solt Pál*, a Legfelsőbb Bíróság elnöke kijelentette: egészében támogatja a törvénycsomagot.

Napi hétszáz forint napszám | Más Am

Pedig sokat köszönhet nekik.

Mire gondol?

A villámgyorsan a tulajdonába került Defend Kft.-nek az Orbán-kormány idején juttatott milliárdos állami megbízásokra.

Ez eltúlzott állítás. Az állami megrendelések alig tíz százalékát adták a Defend összforgalmának. Tény, hogy a cég abban az időszakban lett naggyá, amikor a Fidesz volt kormányon, de az összes többi állítás rosszindulat és spekuláció.

Az is véletlen, hogy épp a kormányváltáskor szállt ki a cégből?

Nyilvánvaló volt, hogy a kormányváltás után nem kellek majd egy olyan társaság új tulajdonos alatt robban két és fél év múlva úgy zárul gálat, hogy nem találtak sen

Mihez tudott kezdeni a sz kormány idején?

Nem nagyon volt alter mon kívül emblematikusa nak számítottam, aki után sem kapkod, nehogy még valami. Megpróbáltam sajá Akkor alapítottam az uniós sel foglalkozó Magyar Euró

Bejött?

Nem igazán. Nincs meg a gyar gazdaságban, egyelőre

Az élet a piacon zajlik

Nem elég a történelmi nevezetességek körbejárása egy adriai nyaralóhely megismeréséhez: el kel menni a piacra is. Az igazi élet a zöldségesstandok között zajlik, mediterrán illatok kavarognak a levegőben, itt hallható eredetiben a ty hangban bővelkedő dalmát dialektus vagy az olaszos dallamú isztriai nyelvjárás. Házigazdánk, aki otthon újdonsült panziótulajdonoshoz illő udvariassággal és tört németséggel kínálgatja a bevandát, a vízzel kevert vörösbort, a piacon érzi magát igazán elemében, és harsány hangon alkudozik a halászokkal az éjszaka kifogott halra.

Most igazán gazdag a választék a tengerparton: zöldség- és gyümölcshegyek jellemzik a városok piacait. Azelőtt a spliti piacon vajdasági őstermelőkkel is találkozhattunk, akik az éjszakai gyorssal érkeztek, hozták a topolyai vágott csirkét és tojást, a horgosi édespaprikát vagy a híres m Ma legfeljebb szlavóniai t maguknak a fáradságot, ho ra szállítsák termékeiket. Zá Zadar környéki vagy a Nere ségtermelők kínálgatják por végére az árak is mé lítja a helyi sajtó –, íg 6-7, a paprika 6, a tö a répa 16, a póréhag bab 20 kuna. Az ola 22, a hazai 15-20 vag A dinnye kilója a leg kuna. A paraj dalmát változ a leggyakoribb körítés a sül főzni való kukorica 2-3 kuna

VÖRÖS DURBINCS, SZIK LANGUSZTA

Külön izgalom a halpiac, bá szagok igencsak próbára tel

SOLTRA E. TAMÁS (+11)!

Érembiennále Sopronban

A közelmúltban elhunyt pápának ugyanúgy emléket állítanak, mint Rákóczinak, a Sopronban rendezett nagyszabású érembiennálén.

Az országos seregszemlén tucatnyi elismerést osztottak. Két év múlva külön kiállításon mutatkozhat be itt a mostani nagydíjas Soltra E. Tamás, aki szellemesen elegáns ötlettel a szentelt ostya alakját kölcsönözte bronz éremsorozatához. Ezzel a közelmúltban elhunyt pápa színes egyéniségének állít emléket különféle körszeletekben, akár tótágast állítva például a Pax esetében az egyházfőt, felfordult világunkra is utalva. Még mindig kalandozás összefoglaló elnevezéssel Szentirmai Zoltán (az NKÖM kitüntetettje) organikus mustrákat variál. Szabó Györgynek, a Civitas fidelissima választottjának munkái dekoratív zárakra és stilizált lakatokra emlékeztetnek. A rendezőbizottság favoritja, Zsemlye Ildikó, hidak vastraverzeit komponálta össze vasúti sínekkel és támfákkal, illetve vagonokkal, csipkeszerűen áttört reliefjein. A MAOE kedveltje – Gáti Gábor – repedezett mezőben, antikva betűkkel a Vörös szót triplázza egyik sorozatában, míg a Felejtés-ciklusban a Soha felirat ismétlődik. A szakmai szövetség első helyezettje – Szunyogh László – kubista konstrukció jegyében ablakokra és ajtókra készített sarkos variációkat. A Magyar Szobrász Társaság Szanyi Péter amorf formájú bronzait értékelte. A Magyar Éremművészetért Alapítvány ifj. Szlávics László Egy kis éji zene sorozatát díjazta. A szobrász a kerekded bronzok helyett szögletes nyersfa rámákba helyezte valódi hegedűdarabkáit, kifeszített húrokkal. Az eredmény meghökkentő volta ellenére meggyőző. Szabó Virág (Pro Cultura Sopron) egyrészt mesebeli „égig érő létrákat" variált a világegyetem könyvszerűen nyitott bronzlapjain, másrészt bumfordi humorát a szárnyas lénnyé avanzsált Mari néni és Józsi bácsi mellett a „Te is lehetsz angyal" bizonyítja, ahol a jellegzetes sziluett felett lukat hagy a néző fejének. A legjobb vertérem tervezőjének ifj. Szabó Istvánt kiáltották ki Rákóczi-emlékérméért. A legfiatalabb alkotók közül Dorogi János lett a kiválasztott, aki Onkh I–II. címmel egy vadkant stilizált ovális domborművé. Végül egy nő dolgozott talán a legférfiasabban. Sipos Marica rücskös-rozsdás vaslapokba fúrt szegekre tekert piros fonalakat Parcellák címen, míg Melegség névvel betoncsempéket kötött össze rézcsövekkel.

Wagner István

XV. Országos Érembiennále
Sopron
Lábasház (nyitva szeptember 11-ig)

MAGYAR HÍRLAP 2005. 07. 25. 15.

265.

RÉVÉSZ Napsugár

Cím: Székesfehérvár, Máriavolgy 14. - 8000

1944-ben született Bábolnapusztán. Művészeti tanulmányok: Magyar Képzőművészeti Főiskola (sokszorosító grafika szakon végzett 1968-ban). 1970-től számos kiállítása volt Budapesten, valamint Tatabányán, Balassagyarmaton, Hatvanban, Nyíregyházán, Karcagon, Debrecenben, Kecskeméten, stb.

262. ABLAK, 1990
bronz, ø 8 cm

263. EGY ÍRÓ EMLÉKÉRE, 1990
bronz, ø 8 cm

264. SZÉK, 1990
bronz, ø 8 cm

265. NADAP, 1990
bronz, ø 9 cm

269.

SIMORKA Sándor

Cím: Budapest, Postamester u. 70. - 1171

1961-ben született. Tanulmányok: szegedi Tömörkény István Művészeti Szakközépiskola; Magyar Képzőművészeti Főiskola, 1988-ban diplomázott Kő Pál növendékeként. 1977 óta foglalkozik érmészettel (Tóth Sándor szobrász hatására). Egyéni kiállítások: Budapest (Opera Klub); Nyíregyháza, Prügy - itt köztéri szobra került felállításra.

266 - ROMANTIKUS ÉREMSOR I-IV, 1991
269. bronz
I. Táj, 12,5x10 cm
II. Vihar, 10x12 cm
III. Túlvilág, 12x12,5 cm
IV. Alkony, 12x12,6 cm

270.

SOLTRA E. Tamás

Cím: Sopron, Makó u. 21. - 9400

1955-ben született Pécsett. Tanulmányok: pécsi Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola (kerámia szak); 3 éves műhelygyakorlat; Pécsi Tanárképző Főiskola (1980-ban diplomázott). 1975 óta kiállító művész. Egyéni kiállítások: Pécs 1979, Sopron 1988, 89. A VII. Országos Érembiennálén a Roisz-Alapítvány vásárlási díjat nyerte el (Sopron, 1989).

270 - GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN NAPLÓJA, 1990
278. Napló I, II, III, IV, V, VI, VIII, IX, X
bronz, ø 11,8 cm/db

277.

AZ ORSZÁGOS SZÉCHENYI EMLÉKBIZOTTSÁG DÍJA

VIII Soproni Érembiennál 1991

Soltva F. Tamás

éremművész

A Roisz Vilmos-alapítvány díját Tapta a hetedik Országos Éremkiennálén.
Lábasházi Sopron.

Salamon Nándor
ú. Ne

Új Tükör,
1989 augt. 2.

törvény módosításának a lehetőségét, hogy a külföldiek is földtulajdonhoz jussanak. Ebből egyenesen következik, hogy belföldi jogi személyek sem vásárolhatnak termőföldet – tette hozzá Glattfelder Béla.

A Fidesz benyújtja az állami nemzeti földalap létrehozásáról szóló törvényjavaslatát is, amely a kormány által benyújtott tervezetét. Ez ugyanis – a Fidesz álláspontja szerint – nem zárta volna ki annak

Ünnepelt Bicsérd – Tegnap délelőtt, a helyi búcsú keretében szentelték fel a falu kálváriáját a katolikus templom kertjében. A közösségi összefogással elkészült stációkat Soltra Elemér, Pécsett élő szobrászművész alkotásai díszítik. FOTÓ: LAUFER LÁSZLÓ

Soltra Elemér kobrok

Dunántúli Napló 1998. június 8

L. Kovalszkaja Viktória. Fejezetek a magyar éremművészet történetéből. Bp., 1999 Argumentum, M. Numizmatikai Társulat

Madarassy Walter 94, 97, 107–110, 112, *120–122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *32*, *35*
Merényi Gina 98
Mester Jenő 98
Moiret Ödön 62, 65–67, 75, *78*
Murányi Gyula 42, 47, 50, 61, 63–64, *82–83*

Nagy István János 135, 138

Palotás József 135, 138, 144, *158*
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10, 14–15, 17, 19–22, *31*
Reisner József 19, 21–22, 26, *37*
Reményi József 46, 50, 62, 64–65, 67–68, 71–73, 76, *84–85*, 94, 97–99, 107–108, 110
Renner Kálmán 98, 110–112, *123*
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15–17, 20, 22–23, *33–34*, 92–93
Schwartz István 15–17, 19, 23, *37–38*, 43
Seidan Wenzel 9–10, 14, 17, *31*
Soltra E. Tamás 144–145, *161*
Solymári Valkó László 98
Stiasny Aladár 96
Stuckhart Ferenc 11, *27*

Szabó Iván 140, 145
Szamosi Soós Vilmos 48, 51, 66
Szárnovszky Ferenc 24–26, *35–36*
Székely Károly 42, 50, 93, *119*
Szentessy Hiesz Géza 98
Szirmai Antal 40–41, 43, 45, 49, *55–57*, 93
Szlávics László, ifj. 98, 144–145
Szödy Szilárd 62, 75, 98
Szöllössy Enikő 132, 137, 140, 143, *152*

Telcs Ede 39, 46–47, 51, 60, 63–65, 69, 73, *79–80*, 97–101
Tornay Endre András 142, 145, *161*
Tóth Gyula 65–66, 68–69, 76, *91*
Tóth Sándor 98

Várnagy Ildikó 144–145
Vastagh György, ifj. 42, 50
Vígh Tamás 133, 136–137, 139–140, 142, 144–145, *151*
Vincze Pál 94, 98

Wirth János, ifj. 12
Wurschbauer Károly 11, 16, *27–28*
Zutt Richard 69, 76, *90*

SOLTRA E. TAMÁS

Csupán a bírálókat minősítik

A magyar kormány értékelése szerint a hónap eleji, úgynevezett magyar–magyar csúcson elfogadott közös nyilatkozat olyan politikai dokumentum, amelynek jogi érvénye nincs, az abban deklarált elvek azonban érvényesíthetők a mindennapos munkában – jelentette ki sajtótájékoztatóján *Szentiványi Gábor* külügyi szóvivő. Mint mondta: a magyar diplomáciát meglepték azok a rendkívül éles bírálatok, amelyekkel egyes szomszédos országok politikai körei és sajtóorgánumai reagáltak a budapesti eseményre. Ezek a reagálások csupán a bírálókat minősítik és részben belpolitikai törekvéseket szolgálnak.

A flamand miniszterelnök látogatása

Július 18-án nem hivatalos látogatásra hazánkba érkezik *Luc van den Brande* flamand miniszterelnök – jelentették be külügyi sajtótájékoztatón. A politikus kétnapos magyarországi látogatása során az Európai Régiók Közgyűlés II. bizottságának elnökeként részt vesz a Pesti Nyári Egyetem megnyitóján és találkozik majd *Dunai Imre* ipari és kereskedelmi, valamint *Kovács László* külügyminiszterrel.

Elfogadhatatlan kitételek a törvényben

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetségének vezetői úgy vélik: annak ellenére, hogy az általuk vezetett tömörülés részt vehetett a felsőoktatási törvény módosításának kidolgozásában, a jogszabály több ponton nem tükrözi elképzeléseiket, a diákok számára elfogadhatatlan kitételeket is tartalmaz. Ezt *Skultéty Tamás*, a Hökosz elnöke jelentette ki a hallgatói érdekképviselet és a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete közös sajtótájékoztatóján.

Szeptemberben közigazgatási sztrájk?

Szeptemberben általános közigazgatási sztrájk is lehetséges, ha a köztisztviselők és közalkalmazottak nem kapják meg a kormány által 1996-ra ígért 19,5 százalékos béremelést, valamint júliustól a központi államigazgatás területi szerveinél dolgozó felsőfokú végzettségűek illetménykiegészítésének 10 százalékos emelését. Ezt *Pataki Imréné*, a Földhivatalok Országos Szakmai Tanácsának alelnöke jelentette ki a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének Érdekvédelmi Fórumán. (MTI)

A többségi angol tulaj
gépi adatfeldolgozó
keres

– számlaellenőrzés
– számítógépes gya
– középfokú számvi
végzettségű munk

SZÁMLA

munka

A jelentkezéseket 199
rövid szakmai önéleti
kérjük:

GLOBÁL TH RT
Munkaerő-gazdá
9023 Győr, Herm

MARKET

SOLTRA E. TAMÁS

A Soproni Ünnepi Hetek műsorfüzetében szerepeltekkel ellentétben, a Lábasház kiállítása vasárnap nem zárta be kapuit. A nagy sikerre való tekintettel egészen augusztus végéig látogatható a múlt évi országos érembiennále díjazott művészeinek közös tárlata, amelyen kisplasztikák is láthatók. Felvételünkön a kiállítás egyik látogatója, *Tóth Péter* széchenyis gimnazista, *Soltra E. Tamás* soproni szobrászművész „Egy kapura" című alkotása előtt.

(Fotó: N. P.)

KISALFÖLD 1996. július 17.

Soltra György Tamás

Győri Mühely 1o89. 2.sz.

TÁRSADALOMTUDOMÁNY · KÖZMŰVELŐDÉS · KRITIKA

LISZT FERENC
1886. GY.

A TARTALOMBÓL:

Nyilvánosság, demokratizálódás, nemzeti, nemzetiségi problémák
Polgár Tibor interjúja
Jevgenyij Ambarcumovval

Georg Trakl: Álomország (Epizód)
Josef Dirnbeck: Hová és kihez?

A Szépség és a Felé Mutató Csillagok
Eszmecsere a kritikáról
Alföldy Jenő, Bécsy Tamás, Böröndi Lajos, Cziráki Lajos, Egri Péter, Kristó Nagy István, Pomogáts Béla, Tandori Dezső és Balassa Péter hozzászólása Poszler György vitaindító esszéjéhez.

Illusztráció: Soltra E. Tamás érméi

89/2

KÖLCSEY FERENC
KÖLTŐ, KRITIKUS
1790-
1838
SZÖNOZS

Ára: 18,– Ft

Májusban jelenik meg a Műhely-könyvek sorozatban Hulesch Ernő dokumentumriportja Radnóti Miklós utolsó napjairól

STÁCIÓK

címmel

„ . . . A most közzétett emlékezések és dokumentumok olvasása közben mégsem csak a belőlük komorodó kép sötétségére szabad figyelnünk. A sötétségből az elítélés, a részvét, a segítség fényei is

AHYMNUS
KÖLTŐJÉNEK
1823
1988

felvillannak. Ezek hitelessége sem vonható kétségbe, hiszen jórészt hétköznapi emberekből, azt is mondhatnánk, a kollektív emlékezés mélységéből villantak fel, egyszerű, keresetlen szavakkal cáfolva azt a sokszor elhangzott sommás ítéletet, mely szerint egész népünk bűnöse, vagy legalábbis cinkosa volt az egykori gaztetteknek. Hogyan is írta annak idején Radnóti a Nem tudhatom felejthetetlen soraiban? »...de élnek dolgozók itt, költők is bűntelen...« És az ő szavuk nélkül ez a gyűjtemény sem lenne teljes!"

(Részlet Baróti Dezső bevezetőjéből)

Országos Tévéműsor-ajánlat

Szombat

Baranyai Kínálat

MTV 1

5.50 **Nap-kelte**
8.00 **Jó reggelt adj, Istenem!**
8.10 **Rajzfilmsztárok parádéja**
9.30 **Reggelire legjobb a puliszka**
10.00 **Ernyő**
11.00 **Szenvedélyek** (ism.)
12.00 **McKenna** (ism.)
12.45 **Válaszolunk...**
13.10 **Betyárok** (ism. 2.)
13.30 **A kölcsönkapott Föld**
13.55 **Azok a csodálatos állatok**
14.15 **Telesport**
15.15 **Gyémántvadászok**
16.40 **Jelfák**
17.00 **Úton** (Feliratozva is!)
17.30 **Zóna** (riportmagazin)
17.55 **Minden, ami zene**
18.00 **Thalassa, a tenger magazinja**
18.35 **Jelenségek az állatvilágban**
19.05 **Lottóshow**
20.00 **Szatelit**
Egy hónap kabaré
20.45 **Megbízás gyilkosságra**
23.00 **Szombat este**

TV2

6.45 **Teo**
7.00 **Egérfogó**
7.30 **Pufóka**
8.00 **Nekem nyolc!**
8.30 **Cápali és Cápeti**
9.00 **kölyökszínpad**
10.00 **Klik**
10.30 **Hét x hét**
11.00 **Liliomfi**
13.00 **Gazdagok és szépek**
15.00 **Pogány Madonna**
(magyar film, ism.)
16.30 **A TV2 és a Discovery Channel bemutatja: Gyilkos méhek**
17.30 **A hegyi doktor** 16.
18.30 **Szerencsekerék**
19.00 **Tények**
19.30 **Szerelem első látásra**
19.55 **JAG**
(amerikai krimisorozat)
22.15 **Jack Reed 3.**
(amerikai film)
0.30 **Vad ösztön**

RTL KLUB

7.00 **Kölyökklub**
Candy, Candy; Mot; Turbókölykök; Tekergér; Brémai muzsikusok; Icipici pók; Kenguk
11.00 **Lassie** (am. films. 21.)
11.30 **Űrapu** (am. filmsorozat 20.)
12.00 **A szürkemedvék földjén**
(angol dok.-film)
13.00 **Híradó**
13.10 **Bravo Tv** (ifj. magazin)
15.00 **Gyilkos sorok**
15.50 **Egy csók és más semmi**
(magyar f., 1940) 77'
17.30 **Hetedik mennyország**
(amerikai sorozat 1.)
18.30 **Kész átverés**
19.00 **Híradó**
19.30 **Magazin férfiaknak**
20.00 **Hegylakó 2.**
22.00 **Végítélet**
(amerikai f., 1993) 90'
23.40 **Cry Baby**
1.10 **Magazin férfiaknak**

DUNA TV

8.05 **Az én szeretett városom**
8.20 **Babar** (rajzfilmsor.)
8.45 **A nagy egyiptomi piramis**
9.35 **Bert, a kamaszok kamasza**
10.05 **Tarkabarka**
11.05 **Cousteau kapitány**
11.55 **Vers**
12.20 **Táncház** (ism.)
12.55 **A hölgy egy kissé bogaras**
(magyar film, 1938)
14.10 **Élő egyház**
14.30 **Dunakorzó**
16.00 **Pop-sa-rock**
16.25 **Magánterület**
17.00 **Mese**
17.35 **Susogó vadon**
18.00 **Híradó**
18.20 **Anyák, feleségek, szeretők**
19.15 **Huzella Péter: Kövek**
20.00 **A Windsor-ház**
21.00 **Híradó. Sport**
21.35 **Fogd a pénzt és fuss!**
22.55 **Híradó**
23.25 **A keselyű három napja**

MECSEK TV

16.40 **Műsorismertetés képújság**
17.00 **Film: Szellemlovagok**
18.30 **Aktuális stúdió**
19.00 **Pécs/Ma**
19.20 **Rajzfilm: Az ördög három kérdése**
19.45 **Sajtóbál 1998, előzetes**
19.50 **SÁV – fiataloknak**
21.10 **Celeste**
sorozat 172/16.
21.00 **Sajtóbál 1998**
Élő közvetítés a rendezvényről
Körülbelül 23.00 **Műsorzárás**

FORDAN RÁDIÓ

5.30 Műsorkezdés. 6.20, 7.20, 8.20, 10.20, 13.20 Közlekedési információk. 8.00, 9.00, 10.00, 11.00 Hírek. 9.05 DL Stúdió. 10.30 Programajánló. 11.05 Szombati kávéház. 12.00 Délelőtti hírösszefoglaló. 12.05 Zenedoboz. 13.30 Sporthírek. 14.05 Kívánságműsor. Benne: Óránként közlekedési információk. 14.30 Programajánló. 15.00 Délutáni hírösszefoglaló. 16.15 Sporthírek. 16.30 Programajánló. 17.30 DJ. Service ajánlóműsor. 19.00 Műsorzárás.

SZÍNHÁZ

PÉCS
Nemzeti Színház:
Carmina Burana
(19.00)
Sipos-bérlet.
Kamaraszínház:
Színházkomédia
(19.30).

FILM

PÉCS
Park: Tűzhányó
(15.30, 17.45, 20.00).
Apolló: A gyűjtő
(15.30, 17.45, 20.00).
Apolló Klub:
Kölyökmozi: Hahó a tenger
(15.00)
Mikrokozmosz
(17.30, 19.30).
Uránia: Összeesküvés-elmélet
(15.00, 17.30, 20.00).
MOHÁCS
Kossuth: Álljon meg a nászmenet!
(18.00, 20.00).
SIKLÓS
Táncsics: Fújhatjuk
(19.00).
SZIGETVÁR
Zrínyi: Susi és Tekergő
(19.00).

MTV1, 12.00 **McKenna.** Öntudatos, amolyan „igazi amerikai srác" érkezik a panzióba. Meg akarja mászni az Özvegy néven ismert sziklát...

tv2, 19.55 **JAG.** A tengerbe zuhan egy amerikai katonai repülőgép. Mi történhetett a gépen a zuhanás előtt? Ki vagy mi okozhatta a tragédiát?

RTL KLUB, 20.00 **A Hegylakó 2.** 2020-at írunk. A mesterséges ózonpajzs már csak eszköz a Társaság kezében: pénzhez jut általa.

DUNA TV, 12.50 **A hölgy egy kissé bogaras.** Bambi megrögzött álláskereső. Új albérletében egy ajánlólevelet talál. Az előző lakó felejthette ott...

MTV 2

13.00 **Európa Ablak**
15.00 **Gyöngyök**
15.30 **Járóföld** (ism.)
16.00 **A múzsa csókja**
16.30 **Telesport**
18.30 **Anno**
19.00 **Mi újság a Futrinka utcában?**
20.00 **Família Kft.** (ism.)
20.30 **Mindenki másképp csinálja**
21.50 **A Blues fivérek**
24.00 **Mélyvíz**

HBO

13.35 **Mielőtt felkel a nap...**
(amerikai vígjáték) 97'
15.15 **Micsoda csapat**
(amerikai vígjáték) 128'
17.20 **Romero**
(amerikai film) 101'
19.05 **Állati élet**
20.00 **Szerelmes hercegnő**
21.35 **Charlot és Charlotte**
22.30 **Wildside** (thriller) 95'
0.05 **Kiéhezve, avagy vámpírszex**

SZÍV TV

16.00 **Hamm – Hamburger**
18.00 **Konyhashow**
18.30 **Pepsi Show City**
19.00 **Palánta**
19.30 **Én kicsi pónim**
20.00 **Színház-tűznéző**
20.30 **Hívd Andreát!**
21.30 **Utolsó csengetés**
(amerikai film)
23.30 **Sztárbarangoló**
24.00 **A halál angyala 2**

MSAT

16.10 **Szellemhajsza**
(am. film, ism.) 108'
18.00 **Mit les, Mr. Beadle's?**
(angol sorozat 46.)
18.30 **Minden lében két kanál**
(ang. sor., ism. 17.)
19.30 **Miss kickboxer**
(amerikai film) 114'
21.25 **Waczak Szálló** (ism.)
22.10 **Véres kéz** (am. film, ism.)
24.00 **Electric Blue 5**

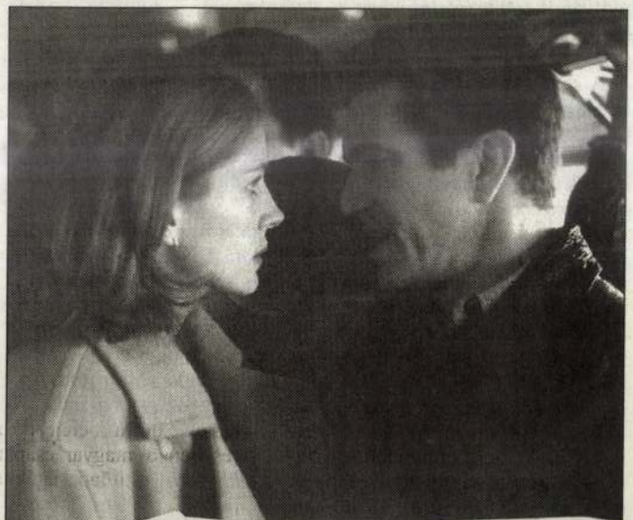

Konai Béla
tett? Talán ellélekképen: A

Soltra Gábor

Magyarul magyarán

Ragozunk

Nyelvünk életében gyakran fordult elő, hogy olyan szavak, amelyek eredetileg egy szakma, foglalkozási csoport vagy társadalmi réteg szókészletébe tartoztak, általánosan ismertté válva a köznyelvbe kerültek. Elég a *tárna, az akna, csapágy, gyalus, marós, traktoros, vájár, kombájn, kohol* szavunkra gondolni.

Ritkább eset a különféle tudományok szakszavainak köznyelvivé válása, főként, ha a tudomány nincs közvetlen kapcsolatban a mindennapi élet szakadatlan gyakorlatával.

Ilyennek minősíthetjük a nyelvtant, tudományos nevén a grammatikát is. Ezért meglepő, hogy egy jellegzetesen nyelvtani szakszó feltűnően gyakori használatúvá vált. Nyugodtan mondhatjuk, hogy divatszó lett belőle, főként a nyilvános felszólalásokban. Ez pedig nem más, mint a *ragoz* igénk.

A nyelvtanban az igéknek és a névszóknak rag nevű toldalékkal való ellátását jelenti. Tehát amikor azt mondom: *beszélek, beszélsz, beszél*; *munkám, munkád, munkája*; *iskolát, iskolába, iskoláért, iskolának* stb. – a magyar nyelv nyelvtani rendszerének meghatározott tagjait sorolom fel, akkor *ragozok*. De vajon mit csinál az az előadó vagy szónok, aki beszéde közben ilyeneket mond: „Személyi felelősség – ezt *ragozhatnánk*" – Vagy: „Ezt most *nem ragoznám* részletesen" – Ilyen értelemben való használata újabb jelensége nyelvünknek.

Vajon hogyan keletkezhe*tett* *gazdaságosság* ma központi kérdés. A *gazdaságosságtól* függ ma termelésünk továbbfejlődése. A *gazdaságosságnak* lehet a legnagyobb szerepe exportunk növelésében. És még *ragozhatnám* tovább is a gazdaságosság szót, vagy inkább az általa jelölt fogalmat. Mit tettünk tehát? A gazdaságosságról beszéltünk három mondatban, amelyek egymással szigorú logikai összefüggésben, ok-okozati viszonyban vannak. Az ilyen gondolatmenet, az előadó, a szónok ilyen *ragozása* minden beszédműnek javára válik. A stilisztikában gondolatritmus a neve. Mértéktelen használata azonban az ellenkező végletbe csap át. Vezércikkeink egy része, sok előadás, szónoki beszéd nem ad gondolati információt, hanem csak *ragoz. Ragozza* a személyi felelősséget, *ragozza* a demokráciát, *ragozza* az energiatakarékosságot. Ha valaki aztán megunja a terméketlen okoskodásokat, joggal fejezheti ki magát így: „Barátaim, ne *ragozzuk* tovább a dohányzás ártalmasságát, helyette legalább most ne gyújtsunk rá!"

Végülis *ragozzunk vagy ne ragozzunk?* Nem árt, sőt nagyon is szükséges az óvatosság. Éppen ezért én sem akarom tovább magyarázni, sem tovább fejtegetni, sem tovább nyúzni, a legkevésbé tovább *ragozni* a ragoz szó használatát. Hiszen a józan ész, a csiszolt nyelvérzék mindig eligazít, mikor divatos töltelékszó és mikor erőteljes, kifejező nyelvi fordulat a *ragozás*.

Térbe fordult gondolat

Soltra Gábor művészcsaládba született. Édesapja, *Soltra Elemér* ismert képzőművész, de bátyja is érmekkel, plakettekkel foglalkozik. Nem szólnak bele egymás dolgaiba, mindannyian önálló alkotók, saját álmokkal, saját tervekkel.

A most 42 éves, Pécsett élő Soltra Gábor rajzolni mindig is imádott. Különösen a lovak ragadták meg a képzeletét már gyermekkorában is, de a szerelem máig tart. A Művészeti Szakközépiskolában végzett ötvös szakon, majd a Zsolnay gyárban helyezkedett el, ahol ma is dolgozik, a gyártmányfejlesztési csoportnál. Öntőként ő készíti el – a tervező művészekkel együttműködve – a prototípusokat. Az is előfordult, hogy ötletei, javaslatai nyomán a kész darab végül jobb lett, mint az eredeti volt.

Beszélgetőtársamból persze, mindezt szinte harapófogóval kell kihúzni. Nem kenyere a dicsekvés, nem tolja magát mások elé, és nem gyárt tetszetős elméleteket a szobrászatról. Tagadja, hogy művész lenne. Alkotó embernek tartja magát, akinek azonban a munka létszükséglet.

Lakásukban egy kis sarok a műhelye. Itt készülnek méhviaszból szobrai, melyeket viaszveszejtéses eljárással öntenek aztán bronzba. Törékeny, kecses figurák ezek. Sebeket, fájdalmakat hordozó alakok, villoni figurák, szürreális formák, melyekben mégis nagy erő rejlik. Képesek érzelmeket ébreszteni, megmozgatják a lelket. Ilyen a magát szárnyai közé rejtő vézna Madárember is, a szimbolikus tartalmakat hordozó Táltos, akinek figurájából áldozati állat koponyája sejlik elő, vagy az éppen most készülő, az előadás után a tapsot köszönő, magányos bohóc-színész. Ők az alkotó térbe fordult gondolatai.

– *Ötleteim vannak bőséggel, de aránylag lassú vagyok* – vallotta be. – *Minden szobromnak megvan a maga története, de a lényeg mindig az, hogy szeretnék velük mesélni valamit, nem szájbarágósan, inkább a lélekre hatva. Gyakran a dolgok esztétikus, szép oldalát keresem, még akkor is, ha egy haldokló állatot ábrázolok.*

A legtovább az tart, míg egy gondolat kiérlelődik. Gábor felesége, *Ildikó*, aki maga is festő a Zsolnayban, elmondja, hogy a kis előtérben szinte már vájat van a padlón, ahogyan Gábor órákig fel-alá járkál, és tervezi magában következő alkotását. Csak akkor nyugszik meg, ha elérte, amit akart.

– *Viasszal csak 1991-től dolgozom* – tette hozzá Gábor. – *A Siklósi Szalonon szoktam kiállítani, már az idei tárlatra is készülök új dolgokkal. Remélem, fejlődni fogok még, legalábbis ezt szeretném.*

Hogy a családi képzőművész-hagyományok folytatódnak-e, nem tudni. Annyi biztos, hogy Gábor hétéves Dani fia már most ügyesen rajzol, apja és nagyapja gyönyörűségére.

Hodnik Ildikó Gy.

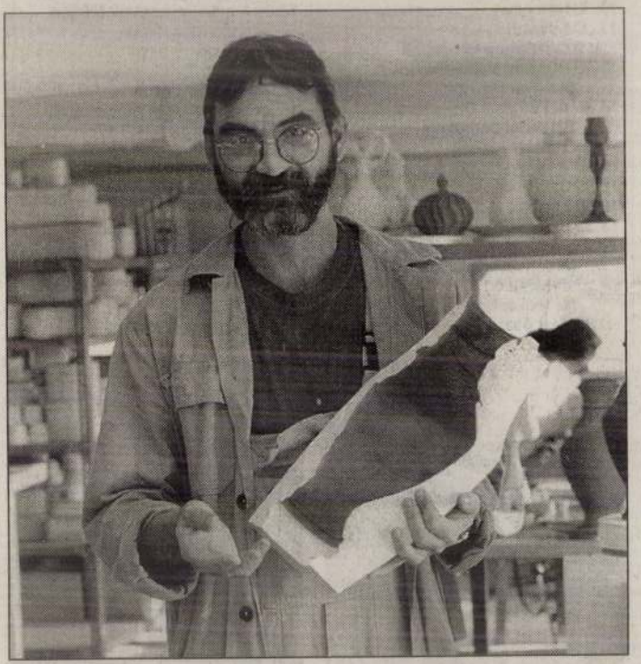

A Zsolnay gyárban is alkotómunkát kapott FOTÓ: TÓTH

HÍRCSATORNA

Tárlatok a Pécsi Galériában. Két szlovák grafikusművész, V. Rostoka és J. Kralik tárlata nyílik január 16-án pénteken 17 órakor a Pécsi Galéria Széchenyi téri kiállítótermében Orosz István grafikusművész bevezető szavaival. A Pécsi Kisgalériában január 15-én 17 órakor Berényi István szobrászművész tárlatát nyitja meg dr. Ujvári Jenő, Pécs alpolgármestere.

Versmondó verseny. Január 15-én 11 órakor Pécsett, a Vasutas Művelődési Házban rendezik meg a József Attila Országos Vasutas Versmondó Verseny területi elődöntőjét, amelyen a Pécsi Igazgatósághoz tartozó vasutas dolgozók vesznek részt.

Könyvbemutató. Pécsett, a Művészetek Házában hétfőn 17 órakor Csernavölgyi Antal „Fegyvert, s vitézt éneklek" című könyvét Buday Miklós, a Logod Bt. igazgatója mutatja be. Az est házigazdája Kozma Ferenc, az Új Dunántúli Napló munkatársa.

A Holló együttes az ANK-ban. A népszerű Holló együttes ad műsort a gyerekeknek január 12-én 10 és 14 órai kezdettel Pécsett, az Apáczai Nevelési Központ művelődési házában „Hatvan perc alatt a Föld körül" címmel.

A Pro Pannónia új kiadványai. A pécsi Pro Pannónia Kiadó gondozásában a közelmúltban jelent meg dr. Tóth Józsefnek, a JPTE rek-

SOLTRA György Tamás, nehrán

n: Lint-ezem; Reich Károly-ezem;

Kolcsey-ezem. ill. = Múlhely 12. 1989. 2. bontó

XX n. / 45 n. / Mestanek

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Soltra Elemér
festő.

Részt vett a tárlaton.

Hárs Éva: Baranya képzőművészei a Magyar Nemzeti.
Művészet, 1969. október - 43 lap.

Soltra Elemér

Említve

Hárs Éva: Jubileum és képző-
művészet
Dunántúli Napló, Pécs 1970. jún. 26.
7. l.

Soltra Elemér

Közgyűlés után. – Beszélgetés Soltra Elemérrel (a Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűléséről.) – Dunántúli Napló, 1966. ápr. 17.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

265. l.

Soltra Elemér

Faragóbak; Baranyai táj;
Örey bánya; Víz és kő c. műve (eml)

szerepel a baranyai művészet
kárlatán a Nemzeti Galériában

D.M.: Képzőművészet

Vigilia 1969 VII. sz. 490 old.

Soltra Elemér, festő (1922) M.D.K.

nevét ererző azok körök a festők körök emliti, akiknek művészetében Munkácsy koloritjának komor akkordjai újra felcsendultnek.

G.Ö.Pogány: L'Héritage des peintres de la Grande Plaine Hongroise. Acta Historiae Artium Bp.1962. tom.VIII. fasc.1-2. pag. 154.

Soltra "lemér

MDK

Ez évben másodizben hirdetett ösztöndijas pályázaton kilenc társával együtt elnyerte az SZMT, a Pécs Városi Tanács és A Baranya megyei Tanács müvészeti ösztöndiját.

ESTI PÉCSI NAPLO 1962. jul. 26.

Soltra Elemér MDK

A mazaikok a várost ábrázolják s a munkások életét, akik a folyosón ormótlan kulccsal a kezükben sihtre rohannak.

Bertha Bulcsa: ~~Máz~~ / Mozaik a munkásszállás falán. ... Bizse János és Soltra Elemér müveit tegnap elhelyezték a munkásszállás folyosóján.

Esti Pécsi Napló. 1962. szept. 18 .

MDK

Soltra Elemér

Tányérfestő 1954 olaj MSZT tul.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 12.1.

MDK

Soltra Elemér

"Tányérfestő" c.kép repr.

A vidéken élő képzőművészek kiállítása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum.

MDK

Soltra Elemér, Pécs, Baranya m.

Tányérfestő	olaj
id.Kapoli Antal fafaragó népművész	olaj
Zyennyei naplemente	"
A zsennyei tsz kazlai	"

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20 - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 11.1.

MDK

Soltra Elemér

Bemutatják a szovjet motorfűrészt. Olaj.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállítás katalogusa.1952. 5.1.

Soltra Elemér MDK

szerepelt a /Baranya megyei/ ösztöndijasok kiállitásán.

"Tél"
"Uj istálló épül"
"Épül a Tsz istálló"
"Anya gyermekkel"
"Mozaik vázlat"

Bertha Bulcsu: Ösztöndijas képzőművészek kiállitása.

Dunántuli Napló 1963. máj. 12.

Soltra Elemér

Rajz (repró)

Jelenkor, 1964, 4 n., 343

MDK

Soltra Elemér

Szerepelt a pécsi festők "Balaton" című kiállításán a pécsi Képcsarnokban.

--: Pécsi Festők kiállítása a Képcsarnokban. Dunántuli Napló. 1963 okt. 2.

Soltra Elemér festő M.D.K.

Az érzelmi ~~kitörésekxfestői~~ kitörések festői formálásának képviselője

Pogány Ö. Gábor: Az alföldi festők öröksége 24.1

Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960.

mdk.

Soltra Elemér

rajza (akt fából)

Jelenkor, 1903. 11 sz.

1028. L

Soltra Elemér, [grafikus] MDk

A Jelenkor áprilisi számában rajzokkal szerepel.

— : „Gösztöndíjas" 2. 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. ápr. 20.

MDK.

Soltra Elemér

Épületdekorációiról

Szocialista Müvészetért 1966 aug .

MDK.

Soltra Elemér

Rágz

Dunántuli Napló 1966 szept.11.

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

VI. terem. Szőnyegterv. 1959. Pasztell. 26+58.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Komváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Soltra Elemér, festő

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

III. terem. Mozaikterv. 1962. olaj 48+125.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Κ.Α.Α.

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

Mű hangszerrel. Festménye a Siklósi Képtárban.
IX. tábla. Fekete repr.

Remváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
IX. tábla.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

VI. terem. Mozaikvázlat. 1964. olaj 49+40.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Komváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

R.S.V.P.

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

IV. terem. Nő hangszerrrel. 1963. lav. toll 15+13.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Remváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.A.

M.D.K-

Soltra Elemér,festőmüvész ~~Soltra Elemér~~

IV.terem. Álló nő. 1961. pasztell 32+13.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1964.Pécs,1965

M.D.A.

M.D.K.

Seàtra Elemér, festőművész

IV. terem. Beszélgetők. 1962. lav. tus. 11+15.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

R.D.C.

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

IV. terem. Leány galambbal. 1962. tollrajz. 24+31.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

A. C. A.

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

IV. terem. Anya csermekével. 1963. tollrajz 17+11.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Komváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

A.D.C.

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

III. terem. Anya gyermekével. 1963. olaj 125+86
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Remváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.M.

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

III. terem. Táj. 1964. olaj 29+76. A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

XX X.D.C.

Mä M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

III. terem. Erdő. 1964. olaj. 92+125. A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Komváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

MDK.

Soltra Elemér

Illusztráció a Szigeti veszedelemhez

Jelenkor 1966 szept.

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

III. terem. Halas fiú. 1959. olaj 118+79.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Komváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1964. Pécs, 1965

R.S.V.P.

M.D.K.

Soltra

Pécsi müvész,ex libriseket készitett.Modern,mai témáju,inkább festői elgondolásu rajzok.Muduccal sokszorositott tusrajzok.316.o.

Romváry Ferenc:Az ex libris története Pécsett. 316.o.

A Janus Pannonius Máz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

Erőteljes, bár ő is sokszor bizonytalan. Kevés valóban kiérlelt alkotása van. Kutatja a törvényszerűségeket, keresi a rendet. Több sikeres murális alkotása van.

Komváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár. 343.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Soltra Elemér
festő

MDK

Az okt. 3-án a Műcsarnokban megnyílt kiállításon művei közül a „Közös úton" és a „Halászó fiú" c. alkotásokat tartották a legjobbnak.

L. G. Baranyai festőművészek budapesti kiállítása
Napló, 1959. okt. 6. 5. lap

Soltra Elemér MDK

festő

A Műcsarnokban megnyílt kiállításon olaj- és vízfestményeket, pasztellképeket és grafikákat állított ki.

L. G. Baranyai festőművészek budapesti kiállítása
Napló, 1959. okt. 6. 5. lap

M.P.K.

Soltra Elemér
festő

A Képcsarnokban megrendezett kiállításon mutatta be képeit.

-: Pécsi festőművészek kiállítása a Képcsarnokban
Napló, 1963. okt. 5. 5. lap

M.D.K.

Soldra Elemér, festő

a Szovjet Képzőművész Szövetség meghívására hosszabb időt töltött a Szovjetunióban.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1967.XIII. évf. 3.sz. 135. old.

Soltra Elemér

MDK

festő

op rajza, mely a
Zrínyi-pályázatra
készült.

Napló, 1966. szept. 11. 12. lap

Sincerely yours,

Walter Clemens

Enclosure

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitásáról hiradás

Dunántuli Napló 1966 szept.18.

MDK.

Sóltra Elemér

Zrinyi pályázaton dijat nyert

Dunántuli Napló 1966 szept.13.

Soltra Elemér

M.D.K

A pécsi legényszálláson van elhelyezve mozaikja – „Mozaik" (repro)

Lancz Sándor: A pécsi legényszállás mozaikjai
Művészet, 1963. november – 23 lap.

MDK

Soltra Elemér, festő

Kollektív kiállításon
vesz részt a Dürer-teremben.

—: Kis híradó 2

STI HIRLAP Bp, 1966 szept. 27.

Soltra Elemér MDK

Gyümölcsösben, tusrajz

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.4o.

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1967 ápr.13.

Soltra Elemér

Baranya megye 1965 évi
képzőművészeti I. díjat kapta (5000 Ft)
Alvó nő /repró/

Jelenkor 1966 I. n. 38 old

MDA

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1967 nov.1.

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Somogymegyei Néplap 1967 ápr.27.

Soltra Elemér
festő

M.D.K

Csendélet cimű képe a
művész energikus, tempera
mentumos lényérve fel valloznést

Harsova: Baranya megyei képzőművészek tarlata
Művészet, 1968. képszlis – 45 kép

MDK

Soltva Elemér, festő

„Jún. 13-án Kelle Sándor és Soltva Elemér gyűjteménye képkiállítása nyílik meg az eszéki galériában."

— : Pécs — Eszék 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 13.

MDK

Soltra Elemér

Viz és kövek, o.

Csendélet, o.

M. Képzőművészek Szöv. déldunántuli szervezetének kiáll. Osijek 1966.

MDK

Soltra Elemér

Csendélet, repr.

M. Képzőművészek Szöv. déldunántuli szervezetének
kiáll. Osijek 1966.

MDK

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1968 ápr.14.

MDK

Soltra Elemér

Kiállitási hir

Jelenkor 1967 máj.

Soltra Elemér

Bartók pastrája (eml.)

Szerepel a déldunántuli kép. műv. III. kiállításán Pécsett

Romváry Ferenc: A déldunántuli kép. műv. kiáll.

Jelenkor 1968 VI. 545 old.

Soltra Elemér

Birse Jánossal közös grafikai kiállítása nyílt Pécsen nov. 6-án.

Jelenkor 1967 XII. 1183 old.

Soltra Elemér

(folyt.) Főbb olajfestményei:
Kapoli Antal (1954), Pihenős (1960),
1956-ban a nézes/chérvári orn. ziáll. Albe
Regia díjat nyert.
70. Nyár, 1965, olajf. 61 x 125 cm.
71. Vásározók, 1964, olajf. 61 x 125 -
72. Tanya, 1964, olajf. 36 x 95,5 cm
73. Éjjel, " " 38 x 60 (-(Repr.)
74. Nő hajnyerzel, 1963, toll., 14 x 16 cm.)

Dunántuli Rejszőmüvének Kiállítása, hetmérd.
Rot. ömcáll. Gazdodiné Hoss Éva.
Kaposvár 1965.

46.

Soltra Elemér

Pernecky Géza: I. Kaposvári
Tavaszi Tárlat.
(Sajátos hang
Magyar Nemzet, 1967. IV. 21.

MDK

Soltra Elemér

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1968 juni.13.

MDK

Soltra Elemér

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 juni.21.

Soltra Elemér

Rajzok a novšet ta nulmárnyútról
(5 sepró)

Jelenkor 1967 XI. n. 981, 998, 1012, 1014, 1052
ad

MDK

Soltra Elemér

Kiállitási hir

Szocialista müvészetért 1968 jun.

Soltra Elemér

festő, n. 1922, Jákó (Somogy megye)
Tanulmányait a bp. i képz. Főisk 1948-
ban vegyte Tanára kandó László volt.
1951 óta Pécsett él, a baranyai művészeti
élet egyik szervezője, a Dunántúli Terülei
szervezet titkára. Murális alkotásai:
az ujmeszesi iskola falán (Pécs), ujmeszes-
aljai legényszálló zenesz Zénált mozaik (Pécs)

Dunántúli képzőművének kiállításai, szerszám.
Kat. összeáll. Sarkodiné Hoós Éva.
Kaposvár 1965

46.

Soltra Elemér

festő, nicéum él.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

17.l

Soltra Elemér

kiállitott festményei:

Váltás (Bányamunka Komlón). Olaj, 175 x 160 cm.

Kapoli Antal népmüvész. Olaj, 90 x 115 cm.

Hazatérő bányász. Olaj, 70 x 100 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőmüvészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

24.l.

Soltra Elemér

Határőr bányán. (repr.)

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

Soltra Elemér

kiállitott grafikája:

Grünmölcsösben, fuskajz, 20x30 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

15-l.

Soltra Elemér

Pécsi festő. Művén - portréja szerepelt a IV. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: A IV. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1958.nov. 18. 6.l.

M.D.V.
1

Soltra Elemér
festő

Tusrajzai a Balaton ihlette
mesélnek. Emlékezetes a
„Halászhajók" c. műve.

Harsányi: Baranya megyei képzőművészek találkozója
Művészet, 1968. április - 45 kép.

Soltra Elemér

„Anya" ~~c. képe~~ és „Vízparti kövek"
c. képekkel (ant.)
szerepel a Kaposvári Tarasi
Tárlaton

Jelentor 1967 VI. n. 553 old.

Soltra Elemér

Rajzok /4 repró/

Jelenkor 1966 VI n. 531, 535, 539, 541 old.

Soltra Elemér

„Táj" és „Kompozíció" szajzokkal (aul)

szerepel a pécsi grafikusok kiállításán a Dürer teremben

Rajz szepró

Jelenkor 1966 XII. n. 1162 old.

Soltra Elemér festő

Pécsett él.

A Zsiny. pályázatot rajzsorozatával

II. díjat nyert.

Kisohanás (repró)

Halottvivők (említve)

Illusztrációk a Szigeti vesztedelemhez

(2 repró)

Jelenkor 1966. IX. n. 855 old.

III–IV. műmelléklet.

MDK

Soltra Elemér

Hiállitási hír

Magyar Nemzet 1968 febr.4.

Soltra Elemér

Radnóti illusztrációkkal (emlitve) és „Baranyai táj" i. képével "

szerepel a déldunántuli képzőművészek pécs. tárlatán

Jelenkor 1966 V. n. 460 old.

Soltra Elemér

A Jelenkos gyakran közli műveit

Dévényi Iván: Képzőművészet a Jelenkosban

Jelenkos 1968 X. n. 883 old.

Sol Dra – Elemér

Erdő i festménye (~~[illegible]~~ repró)

szerepel a nohácsi Galéria

kiállításán

Hárs Éva: A mai magyar festészet

Galériája nohácson

Jelenkor 1968 7-8 n. 703 old.

Sol tra Elemér

Kerepel a kaposvári grafika.
Kiállításon

~~[illegible]~~ Tüskés Tibor: Pévsi és kaposvári grafika

Jelenkor 1968 IX. n. 808 old.

Soltra Elemér

A hagy Kéj mův. szöv. Dél Dunántuli
szervezete Területi Bizottságába
megválasztották

Jelenkor 1969 2. szám.

Soltra Elemér

Gjümölcsösben, tusrajz, 20 x 30 cm

Budapest Műcsarnok Tiállítása, 1957, kat. nem. kisdéginé, kirimi Irén.

15.

MDK

Soltra Elemér

repr.:

Halászhálók

Pécsi és kaposvári grafika. Rippl-Rónai Muz.

1968. jun.

MDK

Soltra Elemér

olaj:

Erdő

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galéria

Soltra Elemér

a Magy. Tört. 50. évford. alkalmából megkr. debett pápáratou rénvételi díjat Zapott.

Dunántúli Napló, 968, jan. 30 –
„Jubileumi múvészeti pápárat" –

MDK

Soltra Elemér

tus:

Balaton

Kavicsok

Halászhálók

Sóstói táj

Pécsi és kaposvári grafika, Ripp-Rónai Múz. 1968.jun.

Soltra Elemér

Kiemelik „Halas fiu" c.

répét. Művek jegyzéke:

Szöngegnövény (gobelin terv) 1958,
pantell, 30 × 50

A Tanácskört. Mártújai (gobelin terv)
1958, pant., 30 × 50 cm. (Janus Panno-
nius Muz. tul.

Kelle Sándor, Simon Béla, Soltra Elemér festőmův.
Ferete János szobrászm. kiáll. Bp. 1959. kat.
bev. Csek Miklós.

Soltra Elemér

Az istálló fala, 1959, gouache, 30×40
Fürfár hiddel, " " 25×30
Körépterv, I. " pant. " "
Képterv, II. " pant. 20×25
Lovat, 1959, lus, 15×15
Szalmahordót, 1959, szén, 15×15

VÉGE

Kelle Sándor, Simon Béla, Soltra Elemér festőm. Ferete János szobrásmův. kiáll. 1959. kat. bev. Csek Miklós.

Soltra Elemér

Raji (repr.)

Jelenkor XII. évf. 3. s. 1905. márc., borító III.

Soltra Elemér

Raji (repr.)

Jelenkor XII. évf. 3. s. 1968. márc., Borító, IV.

Soltra Elemér

Nyolc irodalmi, tizenhat képzőművészeti alkotás és hat kórusmű érkezett a Baranya megye és Pécs város Tanácsa és a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa által a magyar munkásmozgalom hármas évfordulója tiszteletére közösen megh irdetett országos irodalmi, képzőművészeti és zenei pályázatra. Folytiratunk ünnepi számában a pályaművek közül Bertha Bulcsu Pákolitz István irásait, Soltra Elemér és Timár István rajzait és a műmellékleten közölt alkotásokat mutatjuk be. A képzőművészeti alkotásokat márciusban Pécsett állítják ki... (A Jelenkor krónikája.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., 318. l.

SOLTRA ELEMÉR / Pécsi festő és grafikus

1.) Bányamunka Komlón olaj, 170x185
2.) Sudár Ferenc Kossuth-díjas vájár olaj, 60x80
3.) Tölgyek —"—, 50x60
4.) Nyári felhők aquarell
5.) Gabonakeresztek —"—

Vidéken élő képzőművészek kiállítása. 2. Bp., 1955. /Kat./

Soltra Elemér

Kompozíciókkal szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: Megnyílt a pécsi és baranyai Képzőművészek tárlata a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1969 V. 4

SOLTRA Elemér/ Pécs

1. Simon Béla arcképe olaj 60x80
2. Kapoli bácsi olaj 70x80
3. Lovak rajz 17x17,5

Dunántuli Képzőmüvészek Kiállitása 1958.

Kat. bev. Cseh Miklós

/Szekesfehérvár, István király Múzeum
közleményei D sor 14./

Soltra Elemér festő

szerepel a baranyai művészek
tárlatán a Nemzeti galériában

Tükös 1969 V. 20

Soltra Elemér

Szerepel az alábbi táslaton

Németh Lajos: Pécs és Baranya-
Képzőművészeinek kiállítása a
Nemzeti galériában

Dunántuli Napló 1969 V. 18

Soltra Elemér

és Kelle Sándor pécsi festőművének
kiállítása nyílt a jugoszláviai
Eszéken.

Magyar Nemzet 1968. jún. 21. 4.

Soltra Elemér

festő

Résztvett a Pén és Bosanya nagy a képzőmű-
veseinek kiállításán a Magyar Nemzeti Ga-
lériában.

- Műrés: „Szikláh játéka"; „Körek és gyö-
kerek"; „Forrajóbak".

M. Kiss Pál: Harai kiállítások
Látóhatár, 1969. VII – VIII. 741.

Soltra Elemér

Kő és víz c. műve (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

Mendöl Zsuzsanna: A II. kaposvári

tavaszi tárlat

Jelenkor 1969 8 n. 727 old.

Soltra Elemér

Rövist ismertetés

Két pécsi műnész tárlata
Somogyi Néplap, Kaposvár
1970. jún. 9.

Soltra Elemér

1. Ütiélmény olaj 50×60
2. Bartók portré olaj 125×125

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968 - 1969

Soltra elemér

Bartók portré repr. olaj

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968 1969

Soltra Elemér

Kő és víz c. képe (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton

Tüskés Tibor: Kaposvári tárlat

Művészet 1969 XII. sz. 47 old.

Soltra Elemér, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár számára 1956-ban az Állami Vásárló Bizottság egy képét megvásárolta.
221.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Soltra Elemér,festő

1959-ben aMüvelődésügyi Miniszterium 15 festményt vásárolt meg,főleg helyi művészektől,a Pécsi Modern Magyar Képtár számára. Soltrától egy művet. 222-23-old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.1967,Pécs,1968

Solton Elemér
festő

Pécsett dolgozik

Demántúli Napló, 1967. jul. 23.
Meggyi Kiállítás

Soltra Elemér

műveit fordította is franciára.

Dunántúli Napló 1968 IX. 6. 4.

Soltra Elemér

művével szerepel a pécs-baranyai képzőművészek tárlatán a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet
1969 május 4

Soltra Elemér

neve emlitve

– Pécsi és Baranya megyei Zöpönüvészek Ziállitása
a Nemzeti Galériában –

Magyar Nemzet
1969 május 13

Soltra Elemér

Pécsi festő. Háló c. képe és Balatoni est c. akvarellje említve.

Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 7. l. (A miskolci Szépművészeti Múzeum Tanácsa)

Soltva Elemér
grafikus

Pécsi művén. „A pécsi és kaposvári grafika" c. kiáll. ön. szerepelt.

Dunántúli Napló 1968 VII. 20. 5.

Soltra Elemér 2

„Víz és Zöld" c. képe

emlitve a „Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállitása a Nemzeti Galériában

Képzőművészet

Vigília 1969 július 490. old.

Soltra Elemér

1

„Faragóbak"
„Baranyai táj"
„Öreg bánya" c. képei emlitve
a „Pécsi és Baranya megyei képzőművészek tár-
latán a Nemzeti Galériában

Képzőművészet

Vigilia 1969 július
490. old.

Soltra Elemér

1. Balaton 1968
   tus 360x500
2. Körök és gyökerek 1968
   vegyes technika 720x730

Pécs és Baranya képző
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

1. Fa. 1968
tus 520 x 730

2. Erdő 1968
tus 520 x 730

Pécs és Baranya képző-
művészeinek kiállítása.

Soltra Elemér

1. Sikolák játéka III. 1968
tus 520x730

2. Sikolák játéka IV. 1968
tus 520x730

Pécs és Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

Szikla játéka II. 1968
színes kréta 620 x 870

Pécs és Baranya képző
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

is szerepel Pécs és Baranya tájszőmüvészeinek
kiállításán a Nemzeti Galériában. Martyn
mellett a legszuverénabb egyéniség.

Három tájegység művészete (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. május 11. 9. l.

Soltra Elemér

1. Grafika 1968
színes kréta 620x870

2. Szikláck játéka I. 1968
színes kréta 620x870

Pécs és Baranya képző-
műveszeinek kiállítása

Soltra · Elemér

1. Körök 1968
gouache 25 x 36

2. Busó 1968
fehér kréta 870 x 620

Pécs és Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

1. Karcsok 1967
gouache 25 x 36,5

2. Kőfal 1968
gouache 25,5 x 36,5

Pécs é: Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

1. Triptichon 1968
olaj 81 x 166

2. Víz és lövek 1966
gouache 22,5 x 33,5

Pécs é: Baranya képző
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

1. Baranyai táj 1968
olaj 100x 122
2. Farajó. fak 1968
olaj 112x 168

Pécs és Baranya képző
műveszeinek kiállítása

Soltra Elemér

1. Víz és kövek 1966
o. farost 62x125
2. Ősz fánya 1967
olaj 62x125

Pécs és Baranya képző
müveszeinek kiállítása

Soltra Elemér

1. Hal. 1966
o. farost 29x77

2. Csendélet 1966
o. farost 50x60

Pécs és Baranya képző
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

Körök és gyökerek
repr. . vegyes technika

Pécs és Baranya képzőműveszeinek kiállítása

Soltra Elemér

Fürdőrök repr.

Vegyes technika

Pécs é: Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Soltra Elemér

Szovjetunióbeli vázlatáról a TIT

vezetett miállítást.

Czinkotai Frigyes képei
Dunántúli Napló 1968 V. 26. 7.

Soltra Elemér

festő, grafikus

Műve: „Halászhálók". Tusrajz.

Mendel 25: Pécsi Kaposvári

Dunántúli Napló 1968 VII. 28.7.

Soltra Elemér
grafikus

A kovejtmióban tett látogatások „utinaplója" a kicéllétott kezjek

Dunántúli Napló: 1967 nov. 12.
M. Zs. Bírse János és Soltra Elemér grafikus kiállítása

Soltra Elemér

Tüskés Tibor: Tollal és ecsettel a Szovjetunióban /Bizse János és Soltra Elemér festőművészek./ - Szocialista Művészetért, 1967. nov.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l.

82. l.

Soltra Elemér

Hallama Erzsébet: Soltra Elemér. - Dunántúli Napló, 1967. febr. 19.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

8o. 1.

Soltra Elemér

Faragó bak szepró/

szerepel az alábbi tárlaton

Kovacsi Ákos: Pécs és Baranya művészet
a Nemzeti galériában

Jelenkor 1969 VIII. sz. 723 old.

Soltra Elemér

Pénzjutalmat kapott a Baranyamegyei pályázaton

N.N: A felszabadulási pályázat eredménye

Dunántúli Napló 1970 IV. 4

M.D.K.

Soltra Elemér

"Feketéből komponált nonfigurativ képe, az „Öreg bánya" ...Martyn-i" hatást mutat, mint az a többi müvésznél is látszik, -irja Perneczky Géza: "Két kiállitás" cimmel a Nemzeti Galériában rendezett, -Baranya-megyei képzőmüvészek- tárlatán szereplő müvekről.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. május 24.
XIII. évf. 21. sz. 9. lap

Soltra Elemér

„Pára" / forost intarsia / Repr.

Résztvett a Magyar Képzőművészek Déldunántúli Szervezetének, felszabadulásunk 25. évfordulójára rendezett kiállításán.

Hárs Éva: Képzőművészeti szeregszemle
Jelenkor, Pécs 1970. IV. 328-329, 341.

Sobra Elemér
festő

Bizse János pécsi kiállítását
nyitotta meg.

Angyal Endre: Bizse János kiállítása . . .
Művészet, 1969. november – 46 lap.

Soltra Elemér
festő

„Táj" (repro)

Hungyal Endre: Soltra Elemér 22 grafikája.
Művészet, 1969. november – 47 lap.

Soltra Elemér
festő

AT IT pécsi Bartók-klubjának
helyiségében állította ki 22 nagy
méretű grafikai lapját.

Nagyal Endre: Soltra Elemér 22 grafikája
kiállításáról, 1969. november - 47 lap.

Soltra Elemér

festő

Kiállításán szereplő grafikai lapjai, krétával, tussal vagy vegyestechnikával készültek. És nem csak fekete-fehér, hanem barna-zöld tónusok is szerepelnek munkáiban.

Bevezető: Soltra Elemér 22 grafikája

Művészet, 1969. november - 47 lap.

Soltra Elemér
festő

A Sziklak játéka sorozatának
8 darabja, a Kövek és gyökerek
kompozíciója az elvontságra
utalnak.

Angyal Endre: Soltra Endre 22 grafikája
Művészet, 1969. november – 47 lap.

Soltra Elemér
festő

A hét Busó-ban a baranyai folklór veret át az ideák vilagába.

Angyal Endre: Soltra Endre 22 grafikája
Művészet, 1969. november – 47 lap.

Soltra Elemér
festő

Kiállításán bemutatta „Grafika"
c. kompozícióját, a „Pává"-t és
a Balaton sorozatot.

Ungyal Endre: Soltra Elemér 22 grafikája
Műviszet, 1969. november – 47 lap.

Soltra Elemér
festő

A két Anya kompozícióban
a műtén az ősi vallási és
mitoszi képzeteket akarta
modern formáival megszólal-
tatni.

Angyal Endre: Soltra Elemér 22 grafikája
Művészet, 1969. november – 47 lap.

Soltra Elemér
festő

„Kő és víz" c. képével szerepelt

Tiszkés Tibor: Kaposvári tárlat
Művészet, 1969. december – 47 lap

Soltra Elemér

Kiállítása nyílik Kaposvárott

Tárlatnyitás
Somogyi Néplap, Kaposvár
1970. jún. 5.

3) Soltra Elemér

fs. tő

A képzőművész szovetség delegációjával Romániában járt

Hallama Erzsébet: Soltra Elemér
Dunántúli Napló 1967. II. 20. 3.

2) Soltra Elemér

fs. tő

Főiskolai tanár. Sok hiállításon ne
repelt. Egy ideig a Magyar képzőművéné
ti Szövetség Dél-dunántúli Területi Szer
vezetének titkára volt.

Hallama Erzsébet: Soltra Elemér
Dunántúli Napló 1967. II. 20. 3.

1) Soltra Elemér

Fejtő

„Táj fákkal" Repr

„A népművészet: kaunó és szőtte"
Repr.

Hallama Erzsébet: Soltra Elemér
Dunántúli Napló 1967. II 20. 3.

Soltsa Elemér

Rajz (sept.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., borító II.

Soltra Elemér

Raji (repr.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., borító
I.

MDK

Soltra Elemér, festő

Martyn-tanítványnak
tűnik fel.

Rózsa Gyula: Modernisták és klasszikusok 7.

Népszabadság, Bp. 1969. május 23.

vagy az Ifjúsági Ház, vagy megfelelő galéria, tehát a

énye

3. *Zenei pályázat*

Beérkezett 6 alkotás. A bizottság a következő díjakat adta ki:

Balázs Árpád: Zuhogj áradat, kórusmű (József Attila és Györe Imre szövege) 5500,— Ft. *Pászti Miklós:* Emléktűzgyújtás, kantáta (Dr. Vargha Károly szövege) 4500,— Ft. *Till... Aurél:* Hajnal-köszöntő,

galják. Másrészt egyre fontosabb, hogy az értelmiség ne izoláltan tevékenykedjen, hanem közösséget alkosson, hogy tudását a nép javára hatékonyabban gyümölcsöztesse. Van olyan értelmiségi közösségünk Pécsett és Baranyában, amelyik szívügyének tekinti a napi alkotó munkája mellett a társadalmi módon végzett népművelést és gyalog, motoron, vonaton, gépkocsin, éjszakába nyúlóan végzi népszerű nyelven a tudományos ismeretek terjesztését, — hagyományainkhoz híven: „Tudománnyal a népért!" Megbecsülést azonban sokszor éppen ott nem kapnak, ahol napi munkájukat végzik. Márpedig a társadalom szempontjából legalább annyira fontos a kulturális életben való részvétele az

Soltra Elemér: A hídrobbantó

SOLTRA

Szabad Nép, 1949. III. 21

Soltra Elemér

Faragó bak (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1969. júl.-aug. 7-8. sz. Mű-
melléklet, 4.

Soltra Elemér

Rajzokkal

szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: Pécs és Baranya megyei képzőművészek kiállítása a Nemzeti ~~[illegible]~~ galériában

Magyar Nemzet 1969 V. 13

Soltra Elemér

megnyel a baranyai művészek táslatán a Nemzeti galériában

Ridep Gábor: Három tájegység művészete

Magyar Hírlap 1969 V. 11

Soltra Elemér

Hidrobbanto c. pannója (eml.)
Szerepel a Baranya megyei
művészet) tanán köztársasági
kiállításán Pécsett

Romváry Ferenc: Képzőművészeti
kiállítások az évfordulós jegyében

Dunántuli Napló 1969 III. 30

Soltra

Kelle, Kolbe, Soltra... nehezebb utat jártak be, mint mondjuk a fiatalabb Erdős János...

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug. 726. l.

Soltsa

Soltsának sokféle megnyilatkozásával találkoztunk már.

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug.
726. l.

Soltra

Simon Béla nem itt született, Csek László sem, Zs. Kovács Diána... Gjön-Gjösről származott el, Soltra is Jákóból jött, Platthy Ungvárról, Rétfalvi Aknaszlatináról, Kiss Lajos Budapestről.

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug. 725. l.

Soltra Elemér
-ben valóban ércrák Martyn és
a párizsi iskolák felszabadító hatá-
sát, ismerve az utolsó tíz évben tett
lépéseit. Nehéz valna megmonda-
ni, hogy tényleg magára talált-e? Ké-
pelnek szürkés, zöldes, fehetés-elégge ko-
mor-szimvilaga fehér kontrasztokban
a... pag lendületű... sinek a belőlük
feltörő apróbb... motivációk... őt mond-
ják számunkra s hasonló őszinteséggel a
természet szövevényeit... képi nyelvre át-
fogalmazott... sajzai is.
Kocsogh A.: Pécs és Baranya művészei a
Nemzeti Galériában.
Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug. 725-726. l.

Soltra Elemér

Tárlata: 1960. Gyulán. Számos frescót festett (Iskola, 11 j mészes stb)

Fehete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966. 334 l

261 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Soltra Elemér

Született Jákón 1922. december 17-én.
Festő. Tanulmányai: a budapesti Képző-
művészeti Főiskolán és Varsóban.
A Pécs-i Pedagógiai Főiskola tanára.
Fehéte Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334 p
260 l.

Soltra Elemér

Farost intarziát készített a felszabadulási pályázatra

H.E. Van jövője a farost intarziának

Dunántúli Napló, Pécs 1970. máj. 17

Soltra Elemér

grafikus

Művei szerepeltek a baranyai grafikusok budapesti tárlatán a Dürer-teremben

„Baranyai domboly"; „Táj"

Rózsa Gyula: Baranyai grafikusok a Bp.-i Dürer-teremben

Dunántúli Napló 1966. okt. 9. 5.

Soltra Elemér festő

Szöregben említett műve: „Éjjel"

Csányi László:
Lehmérdi tudósítás.

Dunántúli Napló 1964. dec. 13

MDK.

Soltra Elemér

Müvészetipolitikai vonatkozások

Dunántuli Napló 1966 ápr.17.

Soltra Elemér festő

szövegben említett mű: Víz és kövek

Dél-dunántúli művének
kiállítása Pécsett

Perneczky Géza.

1966. ápr. 13. Magyar Nemzet

Soltsa Elemér festő

Emlitett mü. Baranyai táj

Radnóti - illusztrációk

Zalai Kiskap 1966. máj 5.

Soltra Elemér, [ ] #1B4

Jelszólult.

– : A képzőművészek szövetségének közgyűlése 8.

NÉPSZABADSÁG, kp. 1966. ápr. 7.

Soltra Elemér

Részt vett a Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlésén.

Dunántúli Napló 1966. ápr. 9.

Soltra Elemér MDK

Szerepelt a kiállitáson.

Mozaikja az Ujmecsekaljai Munkásszálláson.

Lehócz Mária:A IX.Magyar Képzőművészeti Kiállitásról.
JELENKOR 1962. 4. 541-543. l.

mdk.

Soltra Elemér

rajza: nőifej

Jelenkor 1960, 3. sz. címlap

Milk

Soltra Elemér, Simon Béla, Erdősi András és Erdy Győző

a kiállításokon-tájrépségeken kívül a mindennapi életet is meglatják és ábrázolják műveiken.

Debitzky István: Az 1958-as képzőművészeti kiállításról

Jelenkor, 1958. Rés 2. sz. 77. l.

Mdk.

Soltra Elemér

rajza: (béke galamb) címlapon
és festménye: Pitenőkre.

Jelenkor 1960, 2. sz. címlap és 113.l előtt
Műmelléklet

MDK

Soltra Elemér

Résztvett a Pécsi Képcsarnok Fiokjánál rendezett kiállitáson.

"Pécsi dombok"

- -: Kiállitás nyilik a pécsi és baranyai képzőművészek alkotásaiból.

Dunántuli Napló 1964. máj. 27.

MDK

Soltra Elemér

Bányamunka Komlón, of.

Sudár Ferenc, vájár, of.

Tölgyek, of.

Vidéken élő képzőművészek kiáll. II. N.Szal.

1955. 16. 1.

MK

Soltra Elemér

szerepelt a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos
üzletében rendezett kiállításon.

-:Pécsi és Baranya megyei képzőművészek
kiállítása.
Dunántuli Napló 1964. máj. 30.

Soltra Elemér

MDK

Merengés

Miécsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Soltra Elemér, festö

Bezzegh Zoltán-Soltra Elemér:

Hunyadi a fegyverkovácsok között. Olajf.

/Műcsarnok?/-III. Képzőmüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat. 5.1.

MDK

Soltra Elemér, grafikus.

Gyümölcsösben. Tusrajz.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 15.1.

NDK

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.18.

Soltra Elemér MDK

Tanulmány a "Hunyadi kompozicióhoz, kréta

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Soltra Elemér

festő

MDK

„Víz, kövespart" (repr.)

Napló, 1965. aug. 19. 5. lap

Soltra Elemér
festő

MDK

„Éjjel" c. képe a zalaegerszegi kiállításon

– Takács István: A dél-dunántúli képzőművészek első kiállítása.
Napló, 1965. jún. 13. 6. lap

Soltra Elemér
festő

MDK

„Rajz" (repr.)

Napló, 1965. május 9. 11. lap

Soltra Elemér
festő

MDK

„Tanulmány" (repr.)

Napló, 1965. máj. 9. 11. lap

Soltra Elemér
festő

MDK

A Képcsarnok Kossuth Lajos utcai üzletében rendezett kiállításon állították ki.

–: Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása
Napló, 1964. máj. 30. 3. lap

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

1954 ben a Megyei Idegenforgalmi Hivatal több művészt felkért a környék megörökítésére. A Járási Tanács termében mutatták be ezeket. Köztük e művész képeit is. 309.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

Irodalom. Mozaik, Pécs, Ujmecsekalja, Legénnyszállás. 150+400.cm. IV. tábla. Fekete Repr.

Sarkadiné Hárs Éva: A Pécsi képzőművészeti Élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

MDK

Soltra Elemér

Mozaikterv /Pécs-Ujv./

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mics. 1962.

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási meghivója

Dürer terem 1966 okt.5.

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 okt.9.

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

aljai

1962-ben az újmecseki Legényszálláshoz készitett egy mozaikot. 313.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Soltra Elemér, festőmüvész

1962 ben is

1961-ben a Megyei-, Városi-, Szakszervezeti Tanács alkotódiját kapta. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőmüvészeti élet 20 éve/1944-1963/.

~~Ax~~ A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963, Pécs. 1964

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

1958-ban a Múz. Káptalan utcai termében egyéni kiállitása. 313.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Soltra Elemér,festőművész

Az 1955.évi őszi tárlatn "Tárlatlátogatók" c. képével/vizfestmény/ a második dijatnyerte.Kompozicios vázlat,csak egy részlet kidolgozásával. 30x 309.e.
A Megyei Tanács dija.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

1960-ban a Hazafias Népfront nagytermében tárlat. 26 művészből második dijat nyert. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

1959-ben többekkel kiállitása a Műcsarnokban.
E kiállitás, mint vándorkiállitás Gyulán, Szentesen, Turkevén, Békéscsabán szerepelt. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Soltra Elemér, festőművész M.D.K.

1958-ban a Székesfehérváron rendezett "Dunántúli Képzőművészek Kiállitásán" emlékplakettet kapott. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.V.

Soltra Elemér

festő

A pályázaton tollrajzaival vett részt. „A halottvivő" kompozíciója és a Szilli lapok szerepelnek.

Rozsnyáy Ferenc ~~Végvári Lajos~~: A szigetvári pályázat

Műveszet, 1966. december - 10 lap

Soltra Elemér, grafikus 1904

A Dürer-teremben állít ki.

— : Grafika, Kerámia, Festmény 2

ESTI HIRLAP Szp. 1966. okt. 5.

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

1952 ? 1953 ?-ban a Nemzeti Szalonban a pécsiek is szerepeltek. ő is kiállitott. 308.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészetiélet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

Az 1957-es átszervezése után a Munkacspopertnak a Baranyamegyei művészek Szinanyei csopertja é e művész köré csopertosúltak. 306.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve /1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Soltra Elemér, festőművész

1955 nyarán a Munkacsoportot a Képzőművészek II. Orsz. Tanácskozásán ő képviselte. 305.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964.

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

A Magy. Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Baranyamegyei Munkacsoportjának vezetésében 1954 xxxxxx től Martyn Ferenccel és Bizse Jánossal vett részt. 305.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.

Soltra Elemér
festő

A megyei pályázat második díját a „Tárhatóbá togatók" c. vízfestmény-vázlata nyerte el.

Sarhadinné Hárs Éva: A Banánya megyei...
Dunantúli Napló, 1955. okt. 19 – 9 lap

Soltra Elemér

Jestő

M.D.

Banyásztárgyú festménye
részt vett a ~~[illegible]~~ Vidéken
élő képzőművészek tartalmán

Debitzky Istvan: Megjelenik képzőművészeti a fővárosi Kid
litasokon

Dunantuli Napló, 1956. jan. 11 - 3 leg

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Jelenkor 1967 junius.p.553

Sümegi muzeum VIII. 229

Soltra Elemér

festő

Lásd

Vrzy Elemér

Levente művészek

52, 53. l.

képekkel

MDK

Soltra Elemér

Rényi P: A VI. M. Képzm. Kiáll. festményeiről. MN. 1956. jan. 28.

MDK

Soltra Elemér

Dutka M: A vidék képzőművészete. Magyar Nemzet.
1954. dec. 7. 7 l.

Varutas
2-0 H

Germany

MDK

Soltra Elemér

Csabai K: Vidéken élő képzőművészeink kérdéseiről.
SzM. 1954. 386 l. kép

MDK

Soltra Elemér

Tányérfestő

Cifka P: A vidéki képzőművészek kiállításáról.
SzN. 1954. dec. 9.

MDK

Soltra Elemér festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz.341.l

Soltra Elemér
festőművész MDK

kiállitását Pécsett
a Jansu Pannonius Muzeumban rendezték meg.

.-.

Müterem 1958m I. évf. 11. sz. 46.o.

SOLTRA Elemér

„A pécsi bányászok élete" c. kiállítás

NN: A pécsi ünnepi hetek ...

Művelt Nép, 1955 11. évf. 24 sz. június 12, p. l.

Soltra Elemér
festő

M.D.K.

A gyulai Erkel Muzeumban
vett részt kiállitáson.

Kiállitások – 39 lap
Művészet, 1960. augusztus.

Soltra Elemér képzőművész MDK

Neve megemlítve.

„A déldunántúli képzőművészek nagyszabású kiállítása".
Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. júl. 25. 4. l.

Soltra Elemér festő MDk.

Neve megemlítve.

„Megnyílt a déldunántúli festők és szobrászok kiállítása."

Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. júl. 23. 4. l.

Soltra Elemér, festő. 1704

A Vikarosokban vándorkiállításon mutatják be Soltra Elemér és még három más pécsi festő alkotásait. A békéscsabai Munkácsy Múzeum után most a gyulai Erkel Múzeumban állították ki munkáikat.

—: Röviden

Népszabadság BP. 1960. jan. 21. 6.

MDK

Soltra Elemér, festő

Bemutatják a szovjet motorfűrészt. - Of

„Magy. Szovj. Baráts." - 1952 - Képzőm. kiáll. kat. S. P.

Soltra Elemér MDK

(1922)

A Munkácsy hagyományokat folytatták, az indulatos, vérmes szinegyüttes képviselői között emlitve.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.32.l.

Soltra Elemér, festő

M Dh

A Műcsarnok Kamara-termében a pécsi művének tárlatának egyik kiállítója.

– Kiállítások

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 11. [Vidéki] 8-l

Soltra Elemér festő TI Dk.

A Műcsarnok kamaratermében kiállító három pécsi festő közölt a legfiatalabb korosztályt képviseli. Domanovszky Endre a példaképe.

Közös úton c. parasztt témájú kompozíciója nagyon mozgalmas és színes alkotás.

Halas fiú c. képe rajzával tűnik ki.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 17. 8.

Soltra Elemér

festő

M.D.K.

A Műcsarnokban kiállításon részt vett.

Magyar Nemzet, 1959. okt. 4.

Kiállítások

MO.

M.D.K.

Soltra Elemér
festő

A Műcsarnokban nyílt meg kiállítása

Magyar Nemzet, 1959 okt. 4
~~[illegible]~~ Napló

91.

Soltra Elemér

festő

M.D.K.

A Műcsarnokban kiállításon vesz részt

Magyar Nemzet, 1959. okt. 18.

Kiállítások.

4l.

Soltra Elemér
szobrász

M.D.K.

Kiállítása a Műcsarnokban megnyílt

Magyar Nemzet, 1959. okt. 25.
Kiállítások.

4 l.

MDK

Soltra Elemér

Kapoli Antal népmüvész. of.

Sudár Ferenc Kossuth-dijas bányász, of.

Miskolci O.Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

18 l.

MDK

Soltra Elemér festőművész

Nagy figurális kompozíciókkal, a komédi bányászok életével foglalkozó művész. A január 14-én megnyílt pécsi képzőművészeti kiállításon kismérető akvarellekkel jelentkezett. Ezek némelyike szerepelt már a Vidéken Élő Képzőművészek kiállításán is.

Baránszky Jób László: Vázlat egy pécsi kiállításról.
Dunántúl, Pécs, 1956. 15. sz. (V. évf. 1. 73. l.

Soltsa Elemér

Szerepelt a dél-dunántúli képzőművészek kiállításán. (Balaton c. tus rajzásól repr.)

Dunántúli Napló 1967. jul. 23

Soltra Elemér

A IX. Nemzeti kiállitáson szerepelt.

Pálffy Zoltán: Eredmények, gondok, tervek

Rajztanitás 1963. I. sz. 10.1.

Soltra Elemér
festő

MDK

„Arszonyok" c. grafikáját
közli a Napló.

Napló, 1964. márc. 8. 6. lap

Soltra Elemér
festő

MDK

„Születésében" c. képét közli a Napló.

Napló, 1962. dec. 24. V. lap

Soltra Elemér
festő

MDK

„Nausicaa" c. grafikáját
közli a Napló.

- Bertha Bulcsu - Felszabadulásra festem

Napló, 1964. jan. 5. 5 lap

MDK

Soltra Elemér
festő

Egy grafikájáról közli
cím nélkül a Napló.

Napló, 1964. jan. 5. 5. lap

MDK

Soltra Elemér
festő

Soltra Elemér grafikáját
közli a Napló cím
nélkül.

Napló, 1964. jan. 26. 9. lap

MDK

Soltra Elemér
festő

Napló { A Napló egy nagyméretű mozaik-pályázati tervét közli; pályázati munkájának vázlatát.

Napló, 1963. jan. 6. 8. lap

Soltra Elemér:
festő

MDK

„Vasbetonszerelők" c.
alkotását közölte a
„Napló."

} repro

Napló, 1963. ápr. 4. 11. lap

Soltra Elemér

festő

MDK

A fárási tanács disztermében meg-
nyílt kiállításon „Tél", „Új istálló
épül", „Épül a tsz-istálló", „Anya
gyermekkel", „Mozaikvázlat" c.
képei arattak legnagyobb sikert.

-: Ösztöndíjas képzőművészek kiállítása
Napló 1963. máj. 12. 4. lap

Soltra Elemér
festő

M.P.K.

A Kaposvári Rippl-Rónai Múzeum képtárában a „Balaton a festészetben" c. kiállításon szerepelnek képei.

Napló 1962. febr. 10. -2. lap

Soltra Elemér M.D.K.

listő

A Napló e számában megjelent Soltra Elemér hányfejet ábrázoló grafikája.

Napló, 1960. jún. 12. – 3. lap

Soltra Elemér
festő

MDK

A felszabadulási műkiállításon díjazták „Pikenők" c. festményét.

Mészáros Ferenc: A felszabadulás a helyi képzőművészetben
Napló, 1960. ápr. 3. - 5 lap

Soltra Elemér M.D.K

festő

Pécsett, a „Pécsi utcák, pécsi házak" c. kiállításon nevepeltes festményei.

-ry-: „Pécsi utcák, pécsi házak"
Napló, 1960. máj. 28. – 2 lap

Soltra Elemér

festő

MDK

„Szüret" c. grafikája
jelent meg a Naplóban
(repro)

Napló, 1959. okt. 25. 5. lap

Soltra Elemér MDK

Nő hangszerrel, repr.

Déldunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

Soltra Ilemér MDK

Nyár, 1964 olf. 61x125 cm.

Várakozók, 1964 olf. 61x125 cm.

Tanya, 1964 olf. 36x95.5 cm.

Dél-dunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

Soltra Elemér MDK

Éjjel, 1964 olf. 38x6o cm.

Nő hangszerrel 1963. tollrajz 14x16 cm.

Dél-dunántuli Képzőművészek Kiállításai 1964–1965

Soltra Elemér MDK

Lesli

A Békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban ~~hó~~ nyílt meg a kiállítása.

—: Illesch

Napló, 1959. dec. 6. 2. old.

Soltra Elemér

Kapoli bácsi /repr/

Rajztanitás 1959. V. sz. lo.l.

Soltra Elemér MDK

Hunyadi a fegyverkovácsok között, olf.

Műcsarnok 1952-53 III.Magy. Képzőm. Kiáll.

Soltra Elemér

/Pécs/

A pedagógus müvészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett Aratótánc c. freskótervével. Rokon Domanovszky müveivel. Kapoli portréját dicazta a bizottság. I.dij

Rajztanitás 1959. IV. sz 29-30.l.

Soltra Elemér

Pécsi pedagógus - festő.

Kelle Sándorral és Simon Bélával közösen rendezték meg kiállitását a Mücsarnok kamaratermében.

"Halasfiu"

László Gyula: Kiállitások
Rajztanitás 1960. Isz. 30.l.

MDK

Sottra Elemér
Jeslő

„Váltos" anni kompozíciójat
mutatta be a VI. Országos
Képzőművészeti Kiállításon

Debitzky István: Megyénk képzőművészei a fővárosi.
Dunantúli Napló, 1956. jan. 11 - 3 lap

MDK

Soltra Elemér
festő

A művész részt vett a Megyei Tanács Kulturotthonában rendezett tárlaton.

– : Kiállítás
Dunántúli Napló, 1956. jan. 11-i lap

M.D.V.
1

Soltra Elemér
festő

Resit vett a tarlaton

Nemeth Bela: Szihlóson megnyílt a vidéken elő képzőmi
vesek kiállítása

Dunantúli Napló, 1956. jan. 24 – 3 lap

Goltra Elemér

festő

M.D.L

Négy his akvarellje szerepel a tárlaton.

Tarkadúcz Kárs Éva: Kiállítás a megyi. – Dunantúli Napló, 1956. jan. 22 – 6 lap

Soltva Elemér
festő

M.D.K.

Részt vett a Magyar Tanács
Ihuszonotthon ab az rendezett
tanácson.

—: Kiállítás
Dunantúli Napló, 1956. jan. 12 - 4 lap

Soltra Elemér
festő

M.D.K

A pécsi kiállításon ínkány
műve szerepel.

– í. – ó: Már helyükön vannak a lépek.
Dunántúli Napló, 1956 május 5 – 1 lap

Soltra Elemér
festő

M.D.L

Bányásztárgyú képet mutatta be a tárlaton, valamint Kapoli Antalról készített portrét.

Dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a ...
Dunántúli Napló, 1956. május 9-3 lap

Soltra Elemér M.D.K.

Grafikai müvei kiállitva a Dürer-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 2. 12. 1.

M.N.K.

Soltra Elemér

Művei a kiállításon

H.Gy.: Hat pécsi grafikus kiállítása a Mirror-teremben
Magyar Hirlap 1966. okt. 18. 4.l.

Soltész Elemér
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Garami: Dúsgazdag nap.
Dunántúli Napló, 1956. május 8. - 3. lap

M.D.K

Soltra Elemér
festő

A Tornyai tárlatot Soltra
Elemér nyitotta meg.

Z.V.: Tornyai-tárlat Pécsett.
Dunántúli Napló, 1956. szept. 2 - 2 lap

Soltra Elemér
festő

M.D.V.

Részt vett a tárlatos.

G.L.: A Magyar Szovjet Társaság szikkáraban.
Diemantulé Napló, 1955. jun 2 - 4 lap

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási hiradás

Magyar Nemzet 1966 okt.5.

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási hiradás

Magyar "emzet 1966 okt.2.

Soltra Elmér

festő

M.D.K.

Kiállításán bemutatta a „Rufli Lajos munka módszer átadását" ábrázoló olaghegyet is.

G.L.: Soltra Elmér kiállításán
Dunántúl Napló, 1955. jun. 2 - 4 lap

Soltra Elemér
festő

Az írócsoport pécsi Széchenyi-tér helyiségében tartotta a műrén tárlatát. A képek témája a bányán életéből van véve.

Cf. L: Soltra Elemér kiállítása
Dunántúli Napló, 1955. jun. 2. 4 lap

14.D.K

Soltra Elemér
festő

A kiállításán bemutatta a „Csillések"-et, a „Vajár"-t, a „Favágás"-ot, a „Csillér"-et és a „Vége a műszaknak című képeit.

Gy. L.: Soltra Elemér kiállítása
Dunántúli Napló, 1955. jún. 2. - 4 lap

Soltra Elemér
festő

M.Dl

Norvégiben tartott tárlatot bányász tárgyú műveiből. Most megbízást kapott egy bányászkompozíció elkészítésére.

— : Kulturalis Ehtünk kirei

Dunantúli Napló, 1955. jul. 9-4 kap

Soltra Elemér
levele

M.D.K

A pécsi Ipar és Képzőművészeti
Iskolában kaphatók képei

—: Kulturális életünk hírei
Dunántúli Napló, 1955. szept 4-6 lap

MDK
I

Soltra Elemér
festő

Nagy olajfestményeivel szerepel
a tárlaton.

S.M.: Pécsi művek a vidéken elő....
Dunántúli Napló, 1954. dec. 17 - 4 lap

M.D.K.

Soltra Elemér

festő

Pécs hégrőművesete helyretéről szól.

— „Banyaszkompozíciója" Jogan-szon hatására készült.

—: Álljunk közel a dolgozó népher.

Dunantúli Napló, 1955. március 17 -4 sap

Soltra Elemér MDK

Merengés

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Soltra Elemér
festő

M.D.

A Pedagógiai Főiskolába
készült freskót.

— : Freskó készült
Dunaújvárosi Vasas, 1956. jul. 29 - 3 lap

Soltra Elemér
festő

M.D.K

Haratóső bányász" című
"nepet a muzeum megvásá-
rolta,

— : Ujfestményekkel gazdagodott a pécsi muzeum
Dunantúli Napló, 1956 szept. 14 - 4 lap

M.D.K.

Sottra Elemér
festő

Illusztráció szerzi tusrajzait,
a „Pimpi"-t és a „Kertben"-t
állította ki a tailaton.

(Katona) Egy kép kiállításról.
Dunavitúli Napló, 1957. jun. 9. 3 kép

Soltra Elemér
festő

M.D.Y.

Részt vett a tárlaton.

Sarkadine Harsi Éva: A pécsi képzőművészek...
Dunantúli Napló, 1957. szept. 23-5 lap

M.D.K.

Seltra Elemér, festőművész

1951-ben a Baranya megyei Munkacsoport élére a Kaposvárról Pécsre költözött művész került. Martyn Ferenc lemondott. 303.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

Soltra Elemér MDK

Váltás /Bányamunka Komlón/, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Soltra Ilemér MDK

Tányérfestő, 1954. olf.

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Soltra Elemér MDK

Tányérfestő, olf.

id. Kapoli Antal fafaragó, olf.

A zseneyei tsz kazlai, olf.

Zsenyei naplemente, olf.

Mücsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDY

Soltra Elemér
festő

Kiállításán bemutatta a „Halászó fiúk", a „Mucsika" az „Embrapár" gobelin kartonját.

— di — Két kiállítás

Dunantúli Napló, 1958. szept. 16-2 lap

MDK

Soltra Elemér
festő

A Janus Pannonius Múzeum-
ban rendezte tárlatát. —
A tárlaton bemutatta az „Arató
tánc freskó kartonját.

– di –: Két kiállítás
Dunántúli Napló, 1958. szept. 16 – 2 lap

M.D.K

Soltra Elemér

festő

A dumántúli festők tárlatáin
resit verz.

Kelle Sándor: A dumántúliak tárlata.
Dumántúli Napló, 1958. okt. 5. 3 lap

M.D.V.

Soltra Elemér

festő-

Részt vett a tárlaton

—: Megnyílt a tanácshöztársaság emlékére,

Dunántúli Napló, 1959. marc. 22-5 lap.

M.D.K.

Soltra Elemér
festő

A július 1-ei megnyíló tárlaton
a Nevelők Házában jelent meg.

— : Képzőművészeti kiállítás a Nevelők Házában.
Dunántúli Napló, 1958. május 7 - 2 lap

M.D.K

Soltra Elemér
festő

1958-ban lesz kiállítása
a pécsi Múzeum, Képtalon
u 2. sz helyiségében

Lantos Ferenc: Kiállítások 1958-ban
Dunántúli Napló, 1958. okt 5 - 3 lap

MDK

Soltra Elemér
festő -

Kis képeit mutatta be
a tárlaton

Sarkadi Hárs Éva: A pécsi képző művészek Nagybánya
Dunantúli Napló, 1957. sept. 22 - 5 lap

M.D.K.

Soltra Elemér

festő

Somogyi dombvidéket, balatoni vitorlásokat, vízparti kavicsokat ábrázol lapjain a tarlatos.

Harsóva: Pécsi képzőművészek a Dürer teremben. Művészet, 1967. március - 39 lap.

M.D.K

Soltra Elemér
festő

Baranya Megye Tanácsa, Pécsváros
és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa
pályázatának második díjassa lett.

~~Legyári Lajos~~ Rompány Ferenc: A szigetvári pályázat.
Műveszet, 1966. decemba - 10 kep.

Soltra Elemér MDK

Zsennyei Tsz. istállói, 1959 olf.

Dédadnyám hagyatéka, 1959 olf.

Mohácsi korsó körtékkel, 1959 olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

Soltra Elemér M.D.K.

Művei a kiállitáson

Három megye képzőművészeinek tárlata

Megnyitották a Rippl-Rónai Muzeum uj kiállitását

Somogy megyei Néplap 1965. febr. 16.

Soltra Elemér M.D.K

Művei kiállítva a Zsolnay Házban

Dunántuli Napló 1965. márc. 7.

MDK.

Soltra Elemér

A paksi müvésztelepen vendégeskedett

Tolnamegyei Népujság 1965 julius 8.lap -

MDK.

Soltra Elemér festő, Pécs,

"Bányamunka Komlón" /olaj/
"Sudár Ferenc Kossuthódijas vájár" /olaj/
"Tölgyek" /olaj/

Vidéken élő képzőművészek kiállitása
Nemzeti Szalon, 1955. 16.1.

MDK.

Soltra Elemér grafikus, Pécs,

"Nyári felhők" /akvarell/

"Gabonakeresztek" "

Vidéken Élő Képzőművészek Kiállitása
Nemzeti Szalon, 1955. 19.1.

MDK.

Soltra Elemér grafikus

"Tanulmány a "Humyadi" kompozicióhoz"
/krétarajz/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 14.1.

MDK.

Soltra Elemér festő

"Váltás /bányamunka Komlón/" /olaj/

Népmüvelési Minisztérium megbizása

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 21. 1.

Soltra Elemér

MDK

"Közös uton"

gobelintervek

Cs.M. : Négy pécsi művész kiállitása Budapesten.

Esti Hirlap. 1959. X.8.

Soltra Ilemér

MDK

Három pécsi müvésztársával kiállitott a Mücsarnok kamaratermében.

"Közös uton"
"Halas fiu"

Péter Imre : Jegyzetek Kiállitásokról.
Népszabadság 1959. X.17. 8.lap.

Soltra Elemér
festő

MDK

Gádor Emillel készítette el a
az ujmesszesi iskola freskóit.
+ Fresko az ujmesszesi iskolában
(reprod)

Sarkadiné Hais Éva: Pécs uj képzőművészeti alkotásai
Művészet, 1961. április – 24 kép.

Soltra Elemér

festő

M.D.K.

Pécs ~~ut~~ tovább fejlesztésével
ujfeladatok várnak a
művészre.

Sarkadiné Hárs Éva: Pécs uj képzőművészeti alkotásai.
Művészet, 1961. április – 25 lap

M.D.K.

Soltra Elemér

festő

Pihenők" c. képe 3000 forinttal

"lett jutalmazva

Művészeti életünk

Művészet, 1961. március. — 42 l.

Soltra Elemér festő

MDh

Fénykép: „Putnoky Jenő arcképét festi.

Debitzky J.: „Képzőművesszemb a virág-
tó kultúráért"

Dunántúli Napló 1954. XI. e. márc 7. 6. 1

Soltra Elemér festő

Zsenyén dolgozott.

Vielle Sándor: „Pécs képzőművészetének helyzete"

Dunántúli Napló. 1954. XI évf. szept. 12. 6. l.

Soltra Elemér festő

MDk.

Neve szerepel.

Debitzky István: „Szovjet képzőművészek látogatása Pécsett."

Dunántúli Napló 1954. XI. évf. febr. 4. 4. l.

Soltra Elemér festő, szobrász. MDh.

Neve megemlítve.

Debitzky: „Elöljáróban"

Dunántúli Napló. 1954. XI évf. okt. 17. 6. l.

MDK

Soltra Elemér

az alanti kiáll. birálóbiz. tagja

Vidékon élő képzőművk. kiáll. Ernst Mus. 1954. nov.
2. 1.

MDK

Soltra Elemér

Tányér- festő, of.repr.

Vidékén élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954. nov.

21 l.

Mdk

Sollra Elemér

rajzai (Nő fényképekkel) 1962.
(" vázát fest) "
(Bányamunkás)

Jelenkor, 1962. 2 sz. 161, 193, 208.

Soltra Elemér
festő

M.D.K.

Pécsett a dunántuliak
tárlatán részt vett.

Szoczogh Ákos: Dél-dunántuliak Pécsett
Művészet, 1966. augusztus - 42 lap

Soltra Elemér

Ak kíséretében foto Radnóti-illusztráció-járól.

Művészet 1966. aug.

Díl-dunántúliak Pécsett Kocsag Ákos

Soltra Elemér MDK

Zsennyei táj I-II, 1959 pasztell

Az istálló fala, 1959 gouache

Füzfák hiddal, 1959 gouache

Képterv I-II. 1959 gouache

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

Soltra Elemér MDK

Lovak 1959 tus

Szalmahordók 1959 szén

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

Soltra Elemér MDK

Szönyegszövök, gobelinterv 1958 pasztell

A Tanácsköztársaság mártirjai gobelinterv 1958 pasztell

Gyümölcsösben, 1958 tus

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

Soltra Elemér MDK

Közös uton, 1959 olf.

Lóvezető lány, 1959 olf.

Halas fiu, 1959 olf.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kelle S. Simon B. Soltra E.

M.D.K.

Soltra Elemér

Müve a kiállitáson

Tanya

Láncz Sándor: A Dél-dunántuli képzőművészek kiállitásáról
Somogy-megyei Néplap 1965. febr. 28.

Soltra Elemér.

A Baranyamegyei Képzőművészek kiállításai
„Hunyadi fegyverkovácsai között" c. képe
szerepelt, melyet közösen alkotott Bezzegh
Zoltánnal. (említve.

Déldunántúli Napló, Pécs, 1952. Szept. 21

Soltra Elemér festő

Szabad Művészet. 1951 V. 1. 32-33

K. I. A. tomoszmegyei Képzőművészek
Riállítása

MDK.

Soltra Elemér

Szereplése Pécs képzőművészeti

életében

Jelenkor 1965.5.lap 447.

Soltra Elemér

Képei Szekszárdon, a D-Dunántúli Képzőművészek Tárlatán. (Várakozók).

említve.

Jelenkor, 1965, 2. sz. 154. l.

Sattra Elemér.

„Törik a nagyberket," és „Traktorjarítás."
c. képeit a Kaposvári múzeumból a pécsi
városi múzeumba vitték kiállításra.
(Említve)

Somogyi Néplap, 1951, ápr. 15.

Saltra Elmer 2)

1960-ban pályázattal egybekötött tárlaton II. díjat nyert el.

Jelenkor, 1965. 6. sz, 546. old.

Saltra Lelemér

Képzőművész

1962-ben az újmecsekaljai legényszállásban kérzi-
tett mozaikot.

1961- és 1962-ben alkotói ösztön-
díjban részesült.

1963-ban tanulmányi ösztöndíjban részesült.
1958-ban a Székesfehérváron rendezett kiállításon
művészt emlékplakettel tüntették ki

Jelenkor, 1962. 6. sz. 544. old. 545. old.
546. old.

Soltra Elemér

Újabb képeiről — műteremlátogatás kapcsán.

Dunántúli Napló 1965. aug. 19.

Látogatás három műteremben. Bertha Bulcsu.

MDK

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1965 juni.13.lap 6

MDK.

Soltra Elemér

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1965 juni.6.

Soltra Elemér MDK

Részt vett a vidéki képzőművészek kiállitásán a budapesti Ernst Muzeumban 1954 nov. 20-dec.4.
Dunántuli Napló.1954 dec. 19.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos:A 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányo,.Bp.1960. 221-250. 244.l.

Soltra Elemér MDK

pécsi festőművész kiállitása.

Dunántuli Napló.1955. jun.7.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960 221-250.l.

245.l.

MDK

Soltra Elemér

festőművész.

többek közt tőle is vásárolt Pécs város 1955. évben az összesen 8200 frt értékü vásárlása alkalmával.

A pécsi városi tanács művelődési osztályának irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l. 245.l.

MNK

Soltra Elemér

Kelle Sándor

Bizse János, Buday Lajos, Gádor Emil, Martyn Ferenc és Soltra Elemér kiállitása. 1956 jan 15-31.

Gádor Emil művészettörténeti adatgyüjteménye.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250;l.
246.l.

Soltra Elemér

Az első Pécs-Baranyai Kiállitás /megnyilt 1956. máj.// alakalmából Janus Pannonius emlékérmet kapott.

Janus Pannonius Muzeum irattára.

M.Heil.Olga-Kiss Benedekürök Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960.221-250.l.
247.l.

Soltra "lemér pécsi festőművész MDK

kiállitási anyagának zsürijén felvett jegyzőkönyv.

Janus Pannonius Muzeum irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. B. 1960. 221-250.l.

250.l.

Soltra Elemér

MDK

Pécs város 1957-ben évben képet vásárolt tőle.

Pécs Városi Tanács VB Művelődésügyi Osztály irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti élet-re vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250;l. 249.l.

MDK.

Soltra Elemér

Erdő c. rajzának reprodukciója

Jelenkor 1965 ápr. lap -

Soltra Elemér

Művei:

Nő hangszerrel, 1963, tollrajz, 14x16 cm (rapró)

Nyár, 1964 olaj, 61x125 cm (emlitve)

Várakozók " " " — " "

Tanya " " 36x95,5 cm "

Éjjel " " 38x60 cm "

Kapoli Antal (1954) olaj

Pihenők (1960) olaj

Sarkadiné: Déldunántuli Képzőművének Kiallitásai, 1964-65, 46-47 old.

Negativ

Petrás: 490 Kerényiné

Soltra Elemér: Váltás./Bányamunka Komlón/
olf.

Fénykép

Magyar Foto: KT 41123/4 Hegedüsné

Soltra Elemér: Tájképfestő

Olaj

1954. XI. 23.

Meg van

MDK

Soltra Elemér, festöm.

Ülö nö. Of.

Az OMK. Képzöm. Isk. Ifj. Körének karácsi kiáll.
1943. Kat.

SOLTRA ELEMÉR - BEZZEGH ZOLTÁN

Hunyadi a fegyverkovácsok között. Olajf.
120x200.

III.Magyar képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

SOLTRA ELEMÉR

Tanulmány a "Hunyadi" kompozicióhoz. Krétarajz
2ox3o.

III.Magyar Képzőművészeti Kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

mdk

Soltra Elmér

mozaikjai (állami meglizás)

| tijmecsekalyai munkásszállás |

Zelöcz Mária. A IX. Magy Képző-művészeti Kiállításról

jelenkor 1962 cof 4. sz

S-42. L

Soltra Elemér MDK

A Pécsett és Siklóson megnyilt országos képzőművészeti kiállitáson szerepelt.

"Kapoli Antal képe"

"Hazatérő bányászok"

Dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a képzőművészeti kiállitáson.

DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1956. máj. 9.

MDK

Soltra Elemér

Szerepelt a "VI. Országos Képzőművészeti Kiállításon."

Debitzky István: Megyénk képzőművészeim a fővárosi kiállitásokon.
DUNANTULI NAPLO, Pécs. 1956. jan. 11.

Soltra Elemér MDK

A Képcsarnok vállalátt pécsi üzletében volt

/Kiśp/"Leányka"

című képe,
melyet a közelmultban adtak el.

---: A Leányka és a Kispiricsizma gazdára talált.
Esti Pécsi Napló 1962. jul. 11.

Soltra Elemér MNK

A Képcsarnok vállalátt pécsi üzletében volt

egy pasztell-kompoziciója.

—: A Leányka és a Kispiricsizma gazdára talált. Esti Pécsi Napló 1962. jul. 11.

va: halomra lövetem a város közönségét! Polgár József csendőralhadnagy erre a kirohanásra azt a megjegyzést tette: „Kérek akkor ennek végrehajtására embereket is."

November 24-én Tihanyi János Pécsről visszafelé ment Mohácsra. Mit látott az úton? „Villányban igen sok német sebesült katona kirakását láttuk. A gyulai hegyen 18 nagynyárádi kocsival találkoztunk. Csupa elcsüggedt emberrel, akik egymás jólmegterhelt kocsiját segítették tolni fel a meredek hegyen. Az úton láttunk sok mohácsit: kocsin, teherautón, személyautón, alaposan megrakva a szederkényi parton lefelé ereszkedni. Láttunk Versend körül kis kézi kocsit telve ládákkal, amint azt

A ti számoto
Fölépítem be
fölépítem a t
virágból és v
igaz szavakb
sugarak zúza
S ti itt éltel
nem ismerve
alumínium-n
és ha kell:

Govorunov

Dült a háború, az é
szülőfaluja közelébe
retteiről semmit.
Valahol Távol-
lán tanult. Készült
a jól képzett pilótákat.
Eljött a harcbavetés na

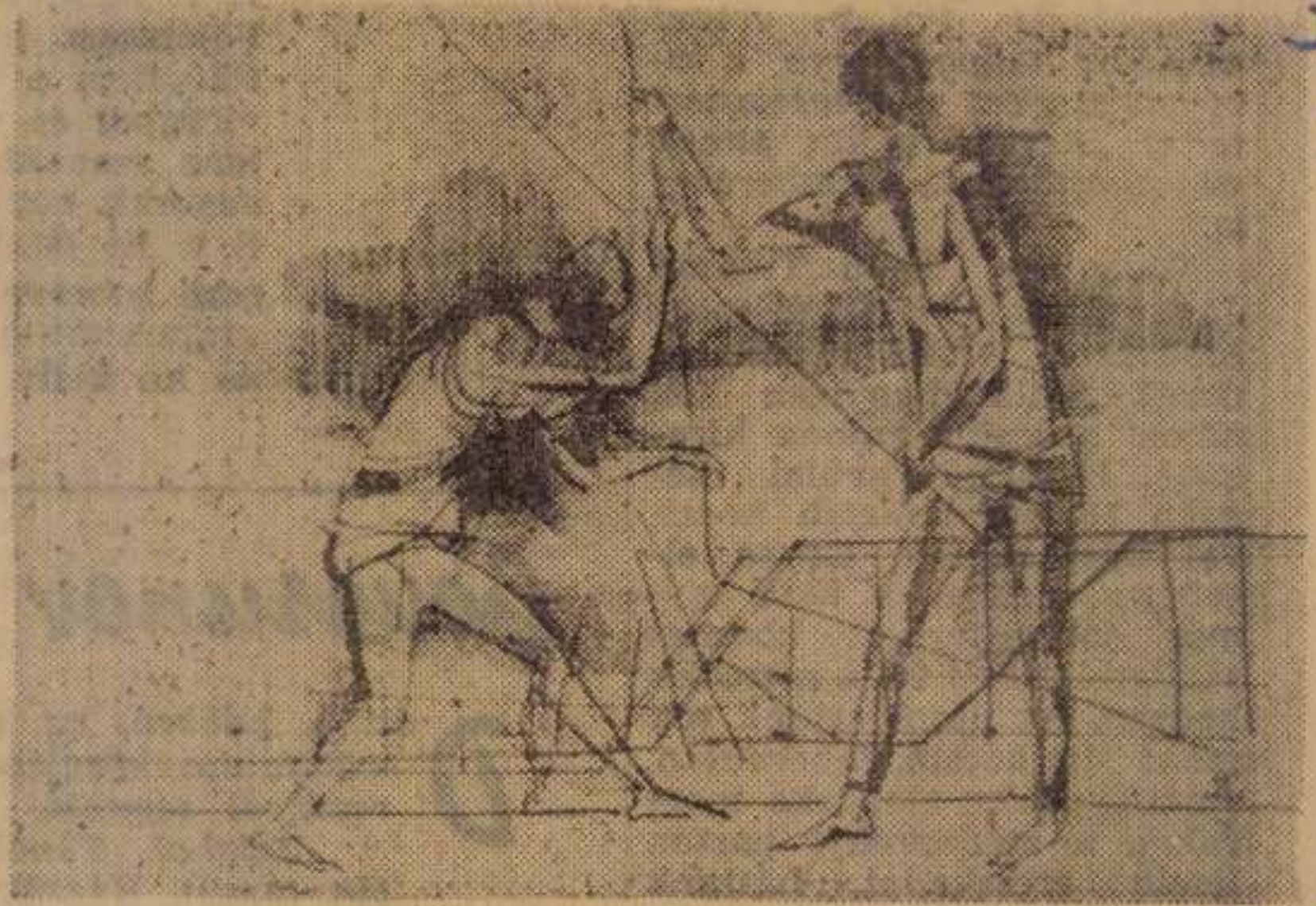

Soltra Elemér: Vasbetonszerelők.

Soltra Elemér
Dunántúli Napló
1963 aug. 4.

MDK

Soltra Elemér

Váltás /Bányamunka Komlón/ Olajf. 170x185 N.M.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 21.1.

MDK

Soltra Elemér festőm.

Három pécsi festő.
4. l.

Népszava, 1959. okt. 18.

MDK

Soltra Elemér

Kiáll. Mücsarnokban. Népszava, 1959. okt. 4.

Soltra Elemér, festö

Tányérfestö	Olf.
id.Kapoli Antal köfaragó, népmüvész.	Olf.
A zsennyei tsz.kazlai.	"
Zsennyei naplemente.	"

Mücs.-V.M.Képzm.K.áll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.16.1.

Soltra Elemér

MNK

szerepelt a Baranyai-Pécsi Képzőművészek Szinyei csoportjának kiállításán.

"Pimpi"

"Kertben"

(katona): Egy képkiállításról.

DUNÁNTULI NAPLÓ, Pécs. 1957. jun. 9.

MDK

Sóltra Elemér

Szerepelt a kiállitáson.

"Kapoli bácsi"

---: A dunántuli képzőművészek első közös kiállitásáról.
FEJÉRMEGYEI HIRLAP. 1958. szept. 24.

Soltra Elemér

M.D.K.

Pécs-ujvárosi mozaik tervét mutatta be.

földes: Jegyzetek a IX. ről
Vők Lapja, 1962. május 12–8 lap

mdk

Soltra Elemér

művei „Tél" „Új istálló épül", „Épül a Tsz istálló", Anya gyermekkel és Mozaikvázlat (Domanovszky hatás.)

Bertha Bulcsu. Ösztöndíjas Művészek Kiállítása Pécsett

Jelenkor, 1963. 6. sz 561. l

Soltra Elemér

MDK

Szirepelt az 1956 jan. 21-én megnyilt kiállitáson.

Németh Béla: Siklóson megnyilott a vidéken élő képzőmüvészek kiállitása.

DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1956.jan.24. 3.l.

Soltra Elemér

M.D.K

Pécs – ujváros mocsak terve
szerepel a kiállításon

Földes: Jegyzetek a Kilencedikről.
Nők Lapja, 1962. május 12-8 lap.

mdk.

Soltra Elemér

rajzai

reprodukciók

Jelenkor 1963. 4. sz 299, 356.

M.D.V.

Soltra Elemér
festő

„Munkások", „Vasbetonszerelők",
„Épülő ujistáló" cimü képeit állitotta
ki a pécsi tárlaton.

Kocsogh Áthos
~~Szatmári Gyula~~: Öntörvényes képzőművészek kiállitása Pécsett
Művészet, 1963. december - 42 kp

Soltra Elemér MDK

Élmánygyüjtés céljából egy hónapos ösztöndijban részesitette őt a Baranya megyei Tanás, a Pécs mj. városi Tanács és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa.

Pécs-bánya-telepre látogat az ösztöndij ideje alatt.

--: Tiz iró és tiz képzőművész kapott az idén művészeti ösztöndijat.

Dunántuli Napló. 1962. jul. 26.

MDK

Soltra Elemér

Nyáron a balatonon járt, egyéni kiállitásra készül.

Kelle Sándornak segit a Pécsi Tanárképző Főiskola homlokzatára kerülő sgrafitto kivitelezésénél.

fénykép repr: Kelle Sándor és Soltra Elemér a festőművészek közös műtermében dolgozik.

Bertha Bulcsu: Pécsi Műtermekben.
Dunántuli Napló 1963 aug. 19.

Soltra Ilemér MDK

Szerepelt a pécsi Hazafias Népfront nagyteremében rendezett kiállitáson.

Korongosai

--: Ösztöndijas képzőművészek kiállitása.

DUNÁNTULI NAPLO. 1962. ápr. 4.

MDK

Soltra Elemér

Kapoli Antal népmüvész

Sudár Ferenc Kossuth dijas vájár, o.f

Miskolci kiáll.I. Herman Ottó Muz. 1955.

18. 1.

MDK

Soltra Elemér, Pécs

Nyári felhők, akv.

Gabonakeresztek, "

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal.
1955. 19. 1.

mdk

Soltra Elemér

Badacsony c. műve
Műmelléklet

Jelenkor 1960, 6. sz 49. l. előtt

mdk

Soltra Elemer

Cimplaprajza

Jelenkor 1960 3. sk

Soltra Elemér, festő

L.: Simon Béla

Türkés T.: Képzőművészek .... 55-62.

JELENKOR, Pécs, 1976. január XIX/1.

MDK.

Soltra Elemér

Neve csupán megemlitve

Napló /Veszprém/ 1966 jan. 18.

MDK

Soltra Elemér, Pécs

Tányérfestő, of.

id.Kapoli Antal népmüv., of.

Zsennyei naplemente, of.

A zsennyei tsz. kazlai, of.

Vidéken élő képzőm.kiáll. Ernst Muz.1954.nov. 11. 1.

Soltra Elemér MDK

A Műcsarnokban kiállító pécsi művész

"közös uton" és fresko és gobelin tervek.

Esti Hirlap 236 sz. 1959. okt. 8 2 old.

MDK

Soltra Elemér

Ülő nő, o.

Képzőm. Főisk. Ifj. körének karácsonyi kiáll. 1943.

MDK

Soltra Elemér

Sudár Ferenc Kossuth dijas vájár

Cifka: Közelebb a mai élethez. Magy.Nemz. 1955. dec. 2. 5.l.

MDK

Soltra Elemér festőm.

Bányamunka Komlón

Tányérfestő lány

Cifka: Közelebb a mai élethez. Magy.Nemz. 1955.
dec. 2. 5.1.

Soltra Elemér

MDK

Résztvett az 1957-es őszi ~~F~~ tárlaton Pécsett.

"Kapoli bácsi"

"Simon Béla festő"

-di-: Gondolatok az őszi tárlaton. DUNÁNTULI NAPLO
1957.nov.21. /F/

Soltra Elemér

MDK

A Hazafias Népfront ünneplésére a Somogymegyei Képzőművészek csoportja ünnepséget rendezett. Fenti művész is jelen volt.

Esti Hirlap 151 sz. 1959. jun. 30 2 old.

MDK

Soltra Elemér

pécsi képzőművész 2 nagy méretü szőnyegterven dolgozik.

Esti Hirlap 302 sz. 1958. dec. 24. 2 old.

Báró Forster Gerha o. Kr.
chiör.

Soltra Elemér

festő

l.

Szabad Művészet

1957. 32. l.

Nyppel

33. l.

MDK.

Soltra Elemér

Müveinek dijazásáról

Jelenkor 1966 jan.lqp 38.

Soltra Elemér

lásd

Szabad Müvészet

1952. 10. n. 579. l.

Pruzsinszky Pál

A budapesti Kálvin-téri templom. Budapest, 1921. Bethlen Gábor irod. és ny. rt. 8-r, 104 l, képekkel, fürve.

I. 4. p. h.

1.—

Soltra Elemér

Szabad Művészet

1952. 4.f. 177.l.

/lak. IV. Ferenciek-tere 7. I. em./

1909

V.

6 csat.

a Rákoczy emlékmü pályázat

biráló bizottságába

Tőry Emil

Pogány Móric

épitészeket küldötte ki.

6

21772

Soltra Elemér

festő

lásd

Szabad Művész

1952. 10. sz. 507. l.
508. l.

Soltra Elemér MDK

Remecz Béla és Soltra Elemér festőművészek kiállitása. /kritika/

"Két kiállitás" cimen

Dunántuli Napló.1958. szept.16.

M.Hei. Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l. 250.l.

1 0 9 2

MDK

Soltra Elemér

kiállitása a Janus Pannonius Muzeumban. 1958. szept. 14..

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

250. l.

MDh.

Soltra Elemér festő.

Neve megemlítve „Dicséri „Kisö délután" c. művét.

Debitzky István: „A Képzőmű Szövetség pécsi csoportjának akvarellkiállítása"

Dunántúli Napló 1953. X. évf. okt. 11. 6 l.

Soltra Elemér festő — MDK.

Zsinyi, „Költő" — „Lovezető leány", „Öreg-asszony", „Szénaboglyák", „Szalmakazlak" — legjobb művei.

Delitzky J.: „A mag. képzőmű. pécsi csoport-janak Ötri Kiállítása"

Dunántúli Napló 1953 X. évf. nov. 7 6. l

Soltra Elemér festő MDk

Neve szerepel: Berzegh Zoltánnal együtt alkotta „Hunyadi fegyerkovácsai között" c. munkáját.

„A képzőművész kiállítás tanulságai."

Dunántúli Napló. 1952. IX évf. szept. 27. 6 l.

Soltra elemér festő MDb.

„Törik a nagy berket", - „Traktorosok"

c. műveit elemzi.

„Kaposvári festőke pécsi kiállítása"

Dunántúli Napló 1951. VIII évf. márc. 17. 4. l.

Soltra Elemér

(kompozíció)

Az Á. V. B. „Műszak után" c. művét megvásárolta a pécsi képtár számára.

Dunántúli Napló
Pécs.
1956 máj 27.

Képvásárlások a képzőművészeti kiállításon.
Gádor Emil.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Soltra Elemér

Szerepel az alábbi táslaton

Rózsa Gyula: Modernisták és korszerűek a pécsi művészet kiállításán a Nemzeti Galériák

Nyugat badság 1969 V. 23

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Soltra Elemér

Öreg bánya- i képe (emb.)
szerepel a baranyai mű vészet)
kiállításán a Nemzeti galériá-
ban

Perneczky Géza: Két kiállítás

Élet és Irodalom 1969 J. 29

M.D.K.

Soltra Elemér.

Pécsi festőművész kiállit a Műcsarnok kamaratermében.

Három pécsi festő a Műcsarnok kamaratermében
Népszava 1959.okt.18. 4.old. 245.szám.

Soltra Elemér

Erdő (vegyes)

Jelenkor, 1965, 4 m., műmell.

MDK.

Soltra Elemér

Pécsszabolcson kiállitott 1965-ben

Mecseki bányász 1965 ápr. 6. lap -

MDK.

Soltra Elemér

Ex libris gyüjteményéről

Dunántuli Napló 1965.márc.23.lap -

Soltra Elemér
festő

M.D.K.

A siklósi várban rendezett
kiállitasón részt vett.

K. A.: Baranyiak Siklóson
Művészet, 1965. junius – 39 lap.

Soltra Elemér (szül 1922 Fákó (Somogy)) festő

A Kép. Főiskolát 1948 ban végezte Bp-en
Kandó Kázlónál. 1951 óta Pécsett él.
A Déldunántuli Területi Szervezet titkára
3 önálló kiállítása volt Pécsett.
Az országos tárlatokon is szerepel.
Murális művei: Cijmenesi iskola falképe;
Cijmenesfalji legéználló mozaikja.
1956: Alba Regia díjat nyert
Szekes fehérvárott
Saskadiné: Déldunántuli Képzőművének
Kiállításai, 1964-65, 46 old.

MDK

Soltra Elemér

Az Ernst muzeumban pedagogus művészek állitonak ki. Fenti művész is résztvesz.

/aratótánc/

Esti Hirlap 134 sz. 1959. jan. 10

Soltra Elemér, grafikus

L.: Kelle Sándor

Tüskés T.: Képzőművészek .... 341-349.

JELENKOR, Pécs, 1976. április XIX/4.

Soltra Elemér, festőművész, rajztanár

„Kis cserdélet II." c. /repr./ 141. old.

Szövényi Izolt: A főiskolai rajztanárok első kiállítása.
Szabolcs-Szatmári Szemle, 1984. 2. 135–143. old.

SOLTRA Elemér szobrász

Szőnyi István In. Jelenkor, 28.évf. 10.sz. 1985. 862.p.

SOLTRA Elemér festő

Kiállitása: Orvostudományi Egyetem Galériaája, 1985. szept. 4.-okt. 2.

In. Jelenkor, 28.évf. 10.sz. 1985. Krónika rovat

Soltra Emil.

festőművész

Az MSzT pályázaton művével vészt-
vett, melyet ajándékkal díjaztak.

Független Magyarország. 1952. Márc. 24.

Soltra Elemér.

Festőművész.

1951-ben a Baranya megyei Munkacsaport élére kerül. 1955-ben a Munkacsaportot a Képzőművészek II. Országos Tanácskozásán képviseli.

Emlétve.

Jelenkor, 1965. 5. n. 447. old – 448. old.

Soltra Elemér

Méltatás

— : A Bratika tükrében.
Művészet, 1978. május - 3. lap.

Soltra Elemér

Pécsi képzőművészek tárlata nyílik meg ma szabadkán, melyen szerepelnek művei.

Magyar Szó, 1943. szept. 30.

Soltra Elemér

az újvidéki kiállításon szereplő pécsi képzőművészek tárlatan szerepelnek művei.

Ács József: Pécsi képzőművészek kiállítása Újvidéken.
Dunántúli Napló, 1974. jan. 30.

Soltra Elemér, [festő]

Tollrajz - sorozattal díjat nyert.
(Pécs, 1966.)

— : A pécsi képzőművészet kistükre (12)
93-96.
XV
1.

JELENKCR, Pécs, 1972. január

Soltra Elemér, festő

Az újmecsekaljai legényszálló halljában elhelyezett mozaikja (1962.):

az Irodalom: Repr.

–: A pécsi képzőművészet kistükre (12)

93-96.

JELENKOR, Pécs, 1972. január

XV/1.

Soltra Elemér
festő

A művésznek a Mohácsi Fa-
rostlemergyár üremen belüli
kiscikleterési és alkotási lehelő-
séget biztosít.

Csorba Tivadar: A megnőtt felelősség nevében.
Művészet, 1973.szeptember - 5.oldal

Soltra Elemér
festő

" Plein-air internationale "
" (repro)

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973. szeptember - 21 oldal.

Soltra Elemér
festő

Méltatás

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973.szeptember - 21.oldal

Soltra Klemér, festő

Kiállít Szabadkán.

— : A Jelenkor krónikája 1055-1056.

XVI
11.

JELENKOR, Pécs, 1973. nov.

Soltra Elemér

Kő és víz, olaj, 61x100
Mozaik-terv részlet, vegyestech. 63x89

Dél-Amerikai Képzőművészet Kiállítás
1970-71

Soltra Klemér, grafikus

Szerepel a Pécsi Grafikai Műhely

első kiállításán.

– : Grafikai műhely nyílt Pécsett 9.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 24.

Soltra Elemér

Portré, grafit 26×15
Fertőlábny, grafit 28,5×19,5

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Kezek, kréta, 15,5 x 24
Uránvárosi mozaikterv, el. farost
46 x 124

Soltra Elemér Képeinek Kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Tej, tus-toll, 23×18,5
Anya, lav. tus, 15×12

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Bécs, Technike Haza

Soltra Elemér

Lovak, lav, tus 17×18,5
Anya gyermekével I., ol, farost
125×85

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Csendélet ol. farost, 50×60
Önarckép ol. v. 105×127

Soltra Elemér képeivel kiállítás
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Szikla ivrben, gonache 23×26
Faragóbak, ol. v., 110×160

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Triptychon, ol. v., 81×166
Hídrobbantó, ol. v., 130×180

Soltra Elemér képeivel kiállítás
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Víz és Kövek, guache, 22×34
Kövek, —"—, 26×36

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Kőfal, guache, 26×36

Omlás, ol. v. 120×120

Soltra Elemér képeimről kiállítás
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Szilfafal, ol. v. 100 x 122
Nyár, ol. v. 26 x 36

Soltra Elemér képzőművészeti kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Anya gyermekével, II. ol. faszt
125 x 85

Anya gyermekével III — " —

Soltra Elemér képeimekkiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Anya gyermekével IV., ol. farost 125×85

Anya, ol. v., 80×60

Soltra Elemér képeinek kiállítása

1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Vázlatkönyvlap, I. graf-tus-toll
23×17

Vázlatkönyvlap II. graf tus-toll/23×20

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Vír és Nővek (Mozaik A) vegyes 19×208

Dalmát Apartony, ol. farost, 123×244

Soltra Elemér képeinek kiállítása

1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Nemzetközi PLENER, ol., v., 95×80

Absztrakció I., ol. v., 95×80

Soltra Elemér képzőművészeti kiállítása

1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Absztakció II., ol. v. 95×80
Chelmno, ol. v., 90×110

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Gótika, ol. v, 110×90
Szikla, gnache, 31×22

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Sínes konstrukció, gwache, 31×22
Figura, papírm., 11×9,5

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Variáció a Zavicsnak, ol. farost 35×26 (21.)

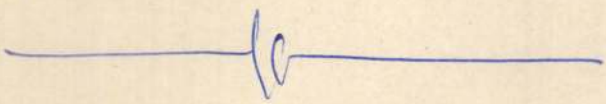

—— " —— " — (22.)

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Variáció a Ravicsra, ol. farost 35x26
(23)

—— " —— —— " —— (24)

Soltra Elemér Képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Variáció a Ravicsra, ol. farost (25)

—— " —— —— " —— (26)

Soltra Elemér Képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Kupolák I., ol. v., 40×50 (29)
—"— II., —"—, 40×50 (33)

Soltra Elemér Képeinek kiállítása,
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Aranykapu I., o.l.v. 40×50 (30)
〃 I., 〃 〃 〃 (31)

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Aranykapu III., ol. v. 40x50 (32)
Országúti tój ol. farost 122x140

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

A tűz ol., v. 60 x 80 (16)
Sínes fekete ol. v. 60 x 80 (17)

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Hó és fa, ol. v. 60×80 (17)

Tél, ol. v. 60×80 (13)

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Táj repülőről I., ol. v. 80x60(37)
——— " ——— II., — " — 80x60(37)

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Utazás I. ol. v. 60x80 (40)
— " — II. — " — — " — (40)

Soltra Elemér Képeinek Kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Utarás III. ol. v. 60×80 (40)
Kék táj ol. farost 86×122 (20)

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Anya gyermekével V. ol. farost
125 x 85
Anya gyermekével VI. ol. farost
125 x 85

Soltra Elemér képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Elemér

Anya gyermekével VII. ol. fasort
122×111
Rajz tus-toll 31×21 (57)

Soltra Elemér Képeinek kiállítása
1972. Pécs, Technika Háza

Soltra Ernő

Leitner Sándor tanára volt a
Pécsi Tanárképző Főiskolán.

Kovács Gyula: Négy festő Somogyban.
Művészet, 1975. október - 7. oldal

Soltra Elemér

Arany kapu repr.

9 Pécs-Baranyai festő kiállítás
Benczúr Gy. Terem Nyíregyháza
1975. szept 18 – okt 2.

Szabó Elemér festőművész

a Tanácsköztársaság jubileumi kiállítására beküldött pályaművek közül tagja a zsűrinek.

Dunántúli Napló, 1969. márc. 4.

Saltra Elemér

A vemrégiben újjávalasztott vezetőségbe területi titkárnak választotta meg a tagság.

H.E.: Négy megye képzőművészeinek tervei.

Tolnamegyei Népújság, 1969. febr. 23.

Soltra Elemér, grafikus

[helyesen: Soltra]

Rajz: Repa

Soltra Elemér: rajza 126.

JELENKOR, Pécs, ~~1975~~ február XVIII 2.

Soltra Elemér, grafikus

↓

[helyesen: Soltra]

Rajz: Rep

Soltra Elemér: rajza 192.

XVIII
2.

JELENKOR, Pécs, 1975. február

Soltra Klemér, festő grafikus

[helyesen: Soltra]

Rajz: Rem

Soltra Klemér: rajz 105.

JELENKOR, Pécs, 1975. február XVIII. 2.

Soltra Elemér, grafikus

Rajz: Repr.

Soltra Elemér: rajza 446.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr. - máj. XVIII 4-5.

SOLTRA ELEMÉR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagát a pécsi, vagy a már korábban onnan elszármazott művészek alkotásai egészitik ki. Igy Soltra Elemér művei is. 302.old.

KOMÁROMY JENŐNÉ: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

SOLTRA ELEMÉR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár az 1968-as mohácsi kiállítás kapcsán több helyi művész alkotásával gazdagodott. Igy Soltrának "Erdő" c. művével. A művész ajándéka. 302. old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, I. 301. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Soltra Elemér, festő

Kiállított az ötvenes években is.

Könyvtárv c. képe:

Repr.

– : A pécsi képzőművészet kistükre (11.)

1149–1152.

Jelenkor, Pécs, 1971. december

XIV/12.

Soltra Elemér, Jestő

A Magyar képzőművének s' Iparművének Szövetsége Baranya megyei Munkacsoportja vezetője lett. (1951?)

– : A pécsi képzőművészet kistükre (11)

1149 – 1152.

Jelenkor, Pécs, 1971. december

XIV
12.

Galtra Elemér.

---

a Képzőművészek Szövetsége dél-dunántúli szervezete kiállításának megrendezését tervezi.

Dunántúli Napló, 1941. okt. 20.

Soltra Elemér

December hóban - jövő év - Pécsett, a Technika Házában önálló tárlata lesz megnyitásra.

Dunántúli Napló, 1971. dec. 19.

Soltra Elemér

1962-ben az újmecsekaljai legényszálló halljába kerülő alkotásokra pályázatot hirdettek. Sikeres terve alapján került kivitelre és elhelyezésre „Irodalom" c. mozaikja. (repr.) 1966-ban Szigetvár 400 éves jubileuma alkalmából a Irényi pályázatra készült művét díjazták.

Jelenkor, Pécs, 1972. (?) 1.

Soltne Elemér

Kő és víz, ol. 61x100
Mozaik-terv-részl, vegy. tech. 63x89

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd, – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

Soltra Elemér

Az 1973-as dunántúli tárlaton Kaposvárott, a Somogyi Képtárban részt vett művével.

Népszava, 1973. dec. 14. 101. erg. 292 sz. 4 p.

Soltra [ ], grafikus

Szerepel a grafikai albumban.

Tüskés Tibor: Képzőművének műhelyében
827-838.

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember XVII/9.

Saltra Elemér festőművész

Pécsett a Radnóti-szobor avatásával kezdődik a népek barátsága rendezvény-sorozat. A művész, a Főiskola rajztanszakának vezetője – készített Radnóti-metszeteket. Varga Imre szobrászművész művével együtt ma avatják fel.

Reggeli Krónika II.

1975. X. 29. Kossuth 5,40 Gné.

Soltra Elemér, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1958-ban rendezett kiállitás: Soltra Elemér művei. 384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann. Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs.

Soltra Elemér, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1967-ben rendezett kiállitás:Bizse János és Soltra Elemér szovjetunióbeli útirajzai 386.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Soltra Elemér, festőművész

Raksányi Lajos festőművész mutat egy könyvet, melyet Soltra Elemér írt, címe: „A rajz tanítása". És a dedikáció szövege: „Raksányi Lajosnak, kedves rajztanáromnak soha nem múló szeretettel és hálával, egykori tanítványa."

Harsányi Barna: Somogyi tájak, emberek.
Somogyi Néplap, 1983. febr. 26.

Soltra Elemér, festőművész

Kelle Sándor festőművész mondja: Martyn Ferenccel egy kiállításon találkoztak elsőizben 1940.-s egy 41.-ben. Amikor a mohácsi telep megszűnt, – mert hiszen Martinszky meghalt – akkor Martyn folytatta a szervezést, de már akkor az itteni pécsieket találta, akik között volt Bizse János és felesége, Csch László, Bezzegh Zoltán, Sándor Emil, Kelle Sándor. Később, kibővült a társaság Budai Lajossal, Soltra Elemerrel és Haraszti Pállal. Ez volt a törzs, ami 45.-után kb. 60.-ig egy erőteljes pécsi iskolát jelentett.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 (Áné).

Soltra Elemér, festőművész

Tavaszi Kecskeméti grafikusművészek kiállítását, Soltra Elemér nyitja meg 1980. febr. 21.-én a Sárgödöri Művelődési Házban. E tárlatot a Kisgrafika-barátok klubja rendezte meg.

Dunántúli Napló, 1980. feb

Somogyi Árpád, szobrán

L.: Udvardi E.

— : Tárlat ..... 9.

Népszabadság, Bp. 1978. nov. 16.

Soltra Elemér

- 1958-ban, állít ki műveiből a Jan. Pan. Múz.

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974. XIX

Sottra Elemér, [jestő]

L: Martyn Ferenc

14.

–: Kinek ajánlja 2.

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 7.

Soltra Elemér

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni KIsgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban-1975.

-katalógus a könyvtárban-

Sáfrán Elemér grafikus

Másodízben nyílt meg dec. 2-án a Pécsi Grafikai Műhely kiállítása, hogy anyagával számot adjon kétéves munkájáról. A művek litográfiái szerepelnek a kiállításon.

Trokán László: A Pécsi Grafikai Műhely kiállítása.

Dunántúli Napló, 1946. dec. 3.

Soltra Elemér

Kelle Sándor Soltra Elemérrel alkotta azt a sgrafittót, mely a Tanárképző Tőiskola külső falán látható.

Tüskés Tibor: Beszélgetés Kelle Sándorral, Jelenkor, 1976. 4. 346. old.

Saltra Elemér

Szőnyegtevő (repr.)

Jelenkor, Pécs, 1971. dec.

SOLTRA ELEMÉR festő, grafikus
Ják, 1922

A Képzőművészeti Főiskolán Kandó László növendéke, majd tanársegédje. 1951 óta Pécsett él, művész-pedagógus. 1953 óta jelentkezik a művészeti életben, önálló bemutatója 1959-ben a Műcsarnokban, 1969-ben Pécsett volt. A Janus Pannónius emlékérem (1956) és az Alba Regia-díj (1958) kitüntetettje. - A kutató, kísérletező művészek sokoldalu és rokonszenves tipusa, minden szereplése alkalmából uj és uj aspektust mutat fel művészete. Az elvonatkoztatás felé hajló festészetének és grafikájának legfontosabb összetevőit a kalligrafikus ábrázolásban, a népi mitológia inditékaiban és a természeti élmény dekorativ átköltésében jelölhetjük meg. Több freskó- és mozaik megbizása volt.

Soltra Elemér, festő

Szerepelni fog kiállításon.

—: A Jelenkor krónikája 1157–1152.

JELENKOR, Pécs, 1974. december XVII/12

Soltra Elemér, grafikus

Rajz:

Repr

Soltra Elemér: rajza

Hátsó-mikrö-
-borító

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11.

Soltra Elemér, Jestő

festmény (1963)

Repr.

Soltra Elemér: Anya gyermekével

Műmellék lét: 1.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11

Soltra Klemér, festő

festmény (1960) :

Rep

Soltra Klemér : Pihenők

Mümelléklet : 2

JELENKOR, Pécs, 1974.

november XVII/11.

Soltra Elemér, festő

festmény (1972): Repr

Soltra Elemér: Anya gyermekével
Műmelléklet: 3.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVI/11.

Soltra Elemér, festő

Jestmény (1972) : Repr.

Soltra Elemér: Anya gyermekével

Mümellék let: 4.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11.

Soltra Elemér, grafikus

Rajz:

Rejz.

Soltra Elemér: rajza 1036

JELENKOR, Pécs, 1974. november XV/4 11.

Soltra Elemér, grafikus

Rajz:

Rep.

Soltra Elemér: rajza 1048.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11.

Soltra Elemér grafikus

Rajz: Rep.

Soltra Elemér: rajza 1956.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11.

Soltra Elemér, grafikus

Rajz: Repr.

Soltra Elemér: rajza

Hátró-bekő-kovító.

november XVII/11

JELENKOR, Pécs, 1974.

Soltra Elemér, festő,
grafikus

Beszélgetés Soltra Elemérre, aki Pécsett a Tanárképző Főiskolán a rajz tanszék vezetője. Téma: a rajz pedagógiája és rajzítosan Soltra Elemér tanári, ped. irodalmi munkássága, a rajztanítás problémái stb.

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében 1013–1024.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11.

Soltra Elemér, grafikus

Rajz:

Repr

Soltra Elemér: rajza

Címlapon

[Elkülső-kulső-borító]

XVII

Jelenkor, Pécs, 1974. november 11.

Soltra Elemér, grafikus

Rajz: Repr.

Soltra Elemér: rajza

Elutsó-betsö-borító.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11.

Soltra Elemér, grafikus

Rep: Repr.

Soltra Elemér: rajza 976.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/11

Soltra Elemér, grafikus

Raj:

Rajz

Soltra Elemér: rajza 983.

JELENKOR, Pécs, 1974. november XVII/10

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Soltra Elemér

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1983 MÁR 16

Május elsején nyilik az ösztöndíjasok kiállítása

Látogatás Soltra Elemérnél

Tavaly augusztusban adta át az ösztöndíjas megbízatásokat tíz írónak és tíz festőművésznek a városi tanács, az SZMT és a megyei tanács. A képzőművészek egyhónapos ösztöndíjának feltétele volt egy tavaszi kiállítás, amelyen az alkotószabadság ideje alatt készült képeket mutatják be. Ezt a kiállítást áprilisra tervezték, felszabadulási évfordulónk tiszteletére, a teremhiány azonban közbeszólt. Így május elsején nyílik meg a tárlat.

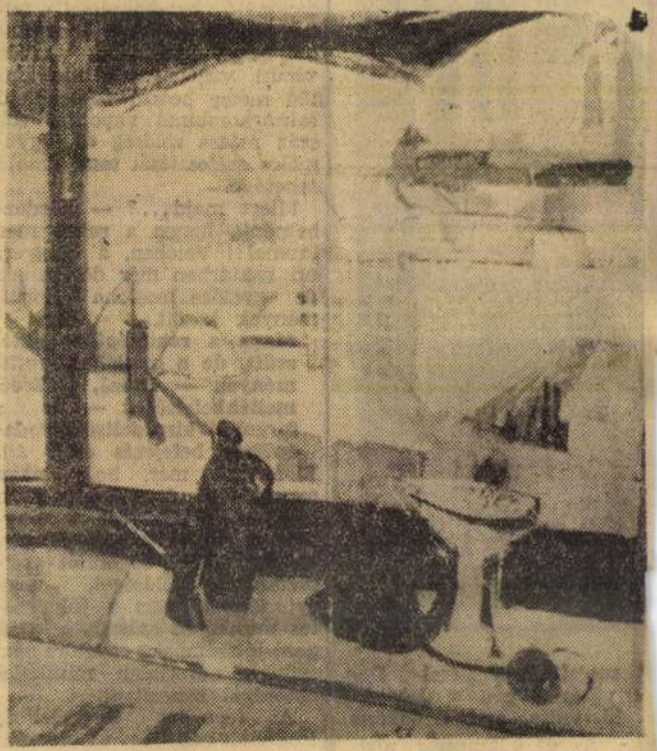

Második ösztöndíjas megbízatását kapta *Soltra Elemér*. Az egy hónapot Pécsett és környékén töltötte el. Választott témája tág: a dolgozó ember.

— *Sok rajzot, vázlatot, kevesebb festményt készítettem ez idő alatt. Túlságosan lekötött az új-mecsekaljai mozaik elkészítése.*

Az állványon is kép áll, az ecset és a paletta is azt árulja el, hogy öt perccel ezelőtt még dolgozott velük Soltra Elemér. Egy férfi és egy lány konstruktív alakja fonódik össze a képen, hallatlan nagy stabilitással. Sötét színek. Felemelkednek, majd lassan ereszkedve a fal mellé támaszkodnak. Az állványon már egy keretbe foglalt barna, fél ablakon lehet kinézni a havas, dermesztő ház tetőkre. A bánatos szürkék, a koromtól megkoszosodott hó, és a megemelkedett házak ihlették a festőt arra, hogy megörökítse azokat. A hideg különösen intenzív élmény lehetett ebben a negyedik emeleti műteremszobában, ahol a fűtést most is csak egy hősugárzó szolgálja.

Hatalmas méretű olajképek sorakoznak a falnál, majd egyenként felkerülnek az állványra, sajátos hangulatot hozva magukkal. Kicsit ferdén állnak befelé, hogy ne csillogjon az olaj, színeik mélyebbek lesznek a szomorkás árnyékban.

„Anya gyermekével". Már a festészet kezdeti korszakának is kedvelt motívuma, ma is éppen annyira foglalkoztatja az ecset mestereit, mint régen. Az ember belső érzelmi életét mindig kutatták...

— *Hosszadalmasan kísérleteztem ezzel a motívummal: mit lehet még újat mondani erről a témáról? Megpróbáltam. Néha lemerevedett a kísérlet, akkor félretettem. Régóta gyúródik — a kiállításon, azt hiszem, ott lesz ez is.*

Egészen elbújt ez a kis kép hatalmas társai között. A címe: *Szüret*. Nem a szőlőfürtöket és hordókat festette meg Soltra Elemér. Az ősz hangulatából, színvilágából, a szüret mozgásaiból ragadott ki egy villanásnyira valót. Ugyanilyen villanás ez a pasztell-kép. Szinte vázlatszerű. Egy fekete bányász és egy fekete csille, fekete támfák és vörös szénfal. A munka izzását nem mozdulatokkal, nyüzsgéssel, hanem egy abszurdumnak tűnő, mégis találó színnel ábrázolja.

Tengernyi vázlat, hatalmas olajfestmények. Soltra Elemér készül a májusi kiállításra.

S. Nagy Gabriella

...et szerelnek a Pécsi Do... ...ól vásárolt gép a dohány ...ét biztositja, ami a dohány ...éges. Az új vákuumos ned... ...illió forint értékű — már ...aüzemelést.

— SZOKOLAI felv. —

...megkezdődik

A hónap

Néhány hóna... a Megyeri úton ... egyik legmodern... és zöldségraktá... dicionáló beren... szerelt, több, mint harminc helyiséget számláló, külön vasúti vágánnyal rendelkező, 120 méter hosszú rakterületű raktárkombinát naponta sok száz mázsa zöldség és gyümölcs szétosztását teszi majd lehetővé.

Miért majd...? — kérdezhetnénk, hiszen a raktár már üzemel?! Valóban, a Megyeri úti raktárban már dolgoznak, de egyelőre mostoha körülmények között.

Maga a raktárépület elkészült, de a szociális létesítmények — öltöző, fürdő, mellékhelyiségek — és a forgalmi kirendeltség irodaépülete befejezés előtt áll. Előfordult már, hogy nagy mennyiségű áru érkezett a Megyeri úti raktárba, s kénytelenek voltak a régi raktárba átszállítani és onnét szétosztani a zöldséget, vagy gyümölcsöt, mert a folyamatos munkához szükséges dolgozó-létszámnak egyelőre nem tudnak zavartalan munkalehetőséget biztosítani.

A forgalmi kirendeltség irodahelyisége és a szociális létesítmények épülete már elkészült, az ajtókat és az ablakokat felszerelték, csupán **az időközben felhólyagosodott padlót kell megjavítaniuk.**

Tiltakozások az iraki véres terror ellen

A Vietnami Dolgozók Pártja nyilatkozatot adott ki, amelyben tiltakoznak az iraki hatóságok fékevesztett megtorlásai ellen. Követelik, hogy haladéktalanul vessenek véget ezeknek a véres gaztetteknek.

A Szovjetunió városaiban a szovjet dolgozók nagygyűléseken követelik, hogy vessenek véget az iraki demokraták legyilkolásának és szüntessék meg a hazafiak üldözését.

kezetek Baranya megyei Értékesítő Központja valamennyi irodahelyiségének végleges leköltöztetése is. A MÉK dolgozói a Bajcsy Zsilinszky utcai romos épületben rendkívül kedvezőtlen körülmények között dolgoznak, s már alig várják az ígért június 30-i határidőt, amikor **a 22 és félmillió forintos beruházással épült létesít-**

Új szol... a keresk...

Tanácsadás, vásárlás

Március 15-től az Állami Áruház és a Pécsi Minőségi Ruházati KTSZ új szolgáltatást vezet be a lakosság igényeinek minél teljesebb kielégítése céljából. Az áruházban a méterosztály mellett *a KTSZ felvevő helyet létesít.* Nem kell tehát a vevőnek a megvásárolt szövettel elmenni a KTSZ valamelyik fiókjába, hanem ott helyben felveszi tőle a rendelést a kívánt fazonra a ruházati szövetkezet egyik dolgozója. *A mértékvételt is ott helyben elintézik,* próbára pedig a vevő a lakóhelyéhez legközelebb eső KTSZ-részleghez megy. Így nemcsak időt és fáradságot takarít meg, hanem a vásárlás alkalmával *szakszerű tanácsot is kap,* hiszen az áruház eladója és a KTSZ szakembere segíthet a megfelelő anyag vagy fazon kiválasztásában. A felvevőhelyen egyébként *sokféle divatlapból válogathat* a közönség.

Eddig a férfi konfekcióban megvásárolt öltönyök kisebb javításait díjtalanul elvégezték az áruházban, a nagyobbakkal — szűkítés, bővítés stb. — azon

Mi lesz a harmadik évezredben?

Az európai kulturális tárcák szemináriuma Pozsonyban

Az európai országok kulturális tárcáinak kétnapos nemzetközi szemináriumát rendezték meg a hét végén Pozsonyban. A több ország művelődési miniszterének részvételével kezdett tanácskozás a harmadik évezred művelődésének irányultságát, igyekszik körvonalazni. Az első napon jelen volt *Fodor* Gábor művelődési és közoktatási miniszter, aki a tanácskozás idején külön tárgyalt szlovák kollégájával, Ivan *Hudeccel*– jelentette az *MTI*.

Fodor Gábor a szlovákiai magyarok kultúrájának támogatását, érzékenyebb kezelését kérte, de Hudec magyar kollégáját arra emlékeztette, hogy a *„fájdalmasan szükségszerű megszorítások világjelenségnek tekinthetők"*. A szlovák kulturális tárca vezetője kifejtette: elvárják, hogy *„Magyarországon ne legyen egyetlen, kizárólag szlovák oktatási nyelvű iskola sem, mert nem lenne jó, ha a magyarországi szlovákok diszkriminációjához vezetne az a körülmény, hogy az ott élő szlovákok nem beszélik a magyar államnyelvet"*.

Kapuk

Margaret Jenkins táncegyüttese a Petőfi Csarnokban

Közép-európai körútra indult az amerikai Margaret *Jenkins* koreográfus és társulata. Budapesten *Kapuk* címmel mutatják be legnagyobb sikert aratott produkciójukat június 22-én este, a *Petőfi Csarnokban*. A hét részből álló darab az „örök utazó" álomvárosbeli kalandjait meséli el. Minden rész egy-egy bejáratról kapta a címét: a vágy, a lélegzet, a nyilvános szavak, a mérték, az átjáró, a romok és a madarak kapujáról. A költészet és tánc szoros kapcsolatára épülő, Michael *Palmer* költeménye által ihletett darab az egyén, a csoport és a tömeg viszonyát állítja elénk táncban elbeszélve.

Jenkins az aranykorszak mestereinek, José *Limonnak*, Martha *Grahamnak* és Merce *Cunninghamnek* a tanítványa volt a hatvanas években. Tizenkét évig, 1977-ig Cunningham asszisztenseként ő tanította be a világhírű koreográfus munkáit Európában és Amerikában. Táncosként fellépett több együttesben, majd részt vett az egyik legnagyobb sztár, Twyla *Tharp* csoportjának megalapításában.

Margaret Jenkins 1973-ban, San Franciscóban hozta létre saját társulatát, amely Amerika nyugati partvidékén az első stúdiószínházként is működött. A nyolcfős társulat Amerika- és világszerte jelentős sikereket aratott. Vezetőjét Európa és Amerika számos nagyvárosában kérték fel arra, hogy koreografáljon, és jó néhány díjjal jutalmazták. Megkapta, többek között, *San Francisco Művészeti Tanácsának* a kitüntetését, az *Isadora Duncan-díjat*. Amerikában közös produkciókat készített olyan ott közismert művészekkel, mint Yoko *Ono*, Terry *Allen*, Paul *Dresher*, Rinde *Eckert* akcióművész vagy Barbara *Kasten* fotográfus.

(f. m.)

Jelenet az amerikai társulat előadásából

Amiko… a magyars…

Missz…

A XVI. századi magyaroroszági török hódítás következménye nemcsak a politikai és a gazdasági hanyatlás volt. A több évszázados magyar királyság határai megbomlottak, az ország három részre szakadt. A zűrzavar magmutatkozott az ország vallási életében is. Nem volt ritka, hogy egy-egy katolikus püspök egész működése alatt egyszer sem járt, mert nem járhatott, egyházmegyéjében. Az ország területén nagy számban jelentek meg a mohamedán, illetve görögkeleti vallásúak. Egy évszázad alatt Magyarország elsőrendű missziós területté vált – a kortársak leírásaiból és a Romának küldött jelentésekből is ez a kép rajzolódik ki. A *Római Magyar Akadémia*, a *Ráday Gyűjtemény* és a *Történettudományi Intézet* közös kiadásában megjelent *Missziónáriusok jelentései Magyarországról és Erdélyről (1627-1707)* című forráskiadvány dokumentumai is ezt bizonyítják. A kötet szerkesztőjét, *Tóth* István Györgyöt kerestem meg kéréseimmel, aki a Magyarországról küldött misszionárius jelentéseket Rómában kutatta.

– 1622-ben alapították meg Rómában a *Hitterjesztés Szent Kongregációját*, amely lényegében a Vatikán misszióügyi minisztériuma lett. Az egész világon működő missziókat felügyelte a kongregáció, ami nem volt kis feladat, hiszen éppen ekkor, a nagy földrajzi felfedezéseknek köszönhetően, számos – kereszténységgel még soha nem találkozott néppel került érintkezésbe a keresztény Európa. Az újonnan felfedezett vidékeken kívül volt tennivaló Európában is. Magyarország a török hódítás miatt vált missziós területté. Az ország közepe török megszállás alá került, az itt megjelent muzulmánok a misszionáriusok számára természetesen pogányt jelentettek. Az erdélyi fejedelemségben sem volt zavartalan a katolicizmus helyzete. A négy bevett vallás egyike volt ugyan, de a gyakorlatban XVII. században hátrányos helyzetbe került. Rosszabb volt a helyzete a katolikusoknak, mint az ortodox vallásúaknak – vagyis a románoknak, akiknek lehettek püspökeik. Katolikus püspököket nem tűrtek meg a protestáns erdélyi fejedelmek. Különösnek hangzik, de a Ha… rályi N… szorult … többség… alatt is …

– *missziós … frontos…*

– A … nokon … tikus r… is talá… gyobb … egysze… lakoss…

– *gyaror… seiből…*

– rendki… Ez töb… túlzás… *berből… toliku… radni …* missz… öregei… ha ne… sok h… járt ka… tak. A … százа… mege… vissz… az e… munk… sokka… országa… *mány…* nak. eredn… ték e… pökö… ki, ne… letek… todo… mégo…

– *lalko… szély… ra?*

– sok … több… los é… ven …

Magyar siker Svájcban

Húsz ország 158 forgatókönyve közül a magyar *Can Togay Isten háta* mögött című forgatókönyve nyerte a második díjat a svájci Vercorn forgatókönyv-pályázaton – tudatta az *MTI*.

A zsűri a francia Charlotte *Silvera* és Jean-Luc *Nivaggioni* forgatókönyvét találta a legjobbnak. A harmadik díjat a szlovák Marck *Lescak* és Martin *Sulik*, a különdíjat pedig a kanadai Benediete *Ronrad* nyerte.

Érembiennálé Sopronban

Megnyílt a *X. országos érembiennálé* szombaton a soproni Lábasházban. A jubileumi seregszemlén nyolcvannál több művész csaknem háromszáz érmét vonultatják fel. A tárlatot *Szabó* Zoltán, a művelődési tárca politikai államtitkár nyitotta meg, aki a köszönetet mondott Sopron városának, hogy a gazdasági nehézségek közepette is ápolja az érembiennálék hagyományát, megőrizte az országos jelentőségű kulturális eseményt, amely a hazai éremművészetről ad áttekintést a műfaj kedvelőinek.

A megnyitón átadták a biennálé díjait. A *Ferenczy* Béniről elnevezett *fődíjat Soltra* E. Tamás soproni szobrászművész nyerte el. Sopron város díját *Bakos* Ildikó, a rendezőbizottság díját *Várnagy* Ildikó, a művelődési tárca díját *Budahelyi* Tibor kapta. A *Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének* díjában *Ligeti* Erika részesült. A *Képző- és Iparművészeti Lektorátus* díját *Szöllőssy* Enikő, a *Nemzetközi Éremművészeti Szövetség*, a FIDEM iroda díját *Csontos* László kapta. A *Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének* díját *Kiss Nagy* András nyerte el. A szegedi *Szabó* Géza ötvösmester által a *legjobb vert érem* tervezőjének felajánlott díjat *Lebó* Ferencnek ítélték oda. *Kótai* József soproni ötvösművész a legfiatalabb alkotók egyikének ajánlott fel díjat, amelyet ezúttal *Taubert* László érdemelte ki – tudatja az *MTI*.

A biennálé programjához tartozik, hogy az előző seregszemle fődíjasa önálló kamarakiállításon tárja munkáit az érdeklődők elé. Ennek értelmében ezúttal *Meszes Tóth* Gyula mutatja be legújabb alkotásait. A rendezők a nemrégiben elhunyt *Madarassy* Walter és *Renner* Kálmán éremművészekről is megemlékeznek alkotásaik felvonultatásával. A kiállítás szeptember 10-ig tekinthető meg.

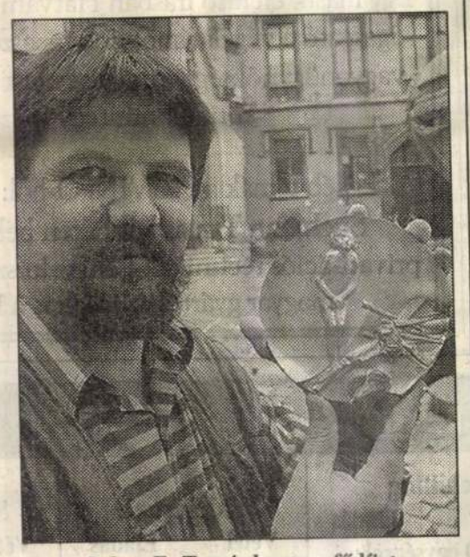

Soltra E. Tamás kapta a fődíjat
MTI-fotó – Matusz Károly

…r a vallás megtartása …ság megőrzését jelentette

…ionáriusjelentések a XVII. századból

…bsburg Birodalomhoz tartozó ki… Magyarországon is kisebbségbe …ak a katolikusok, a lakosság …ge a katolikus Habsburg-uralom … protestáns lett.

A magyar területre érkező …náriusoknak ezek szerint több … harcot kellett vívniuk.

A pogánynak számító muzulmán… kívül a szakadár, illetve skizma… …éven emlegetett görögkeletieket …tak a misszionáriusok. A legna… … számú a protestáns – nemes …rűséggel eretneknek nevezett – …ág volt.

Milyen kép rajzolódik ki a Ma…rszágra érkező hittérítők jelenté…?

Az első misszionárius jelentések …vül siralmas állapotokat írtak le. …bnyire igaz is lehetett, bár számos … is találunk, miszerint *ezer em… l csupán egy katolikus*, vagy *a ka…s vallás emléke sem fog fennma… Magyarországon*. Az első …onáriusok nagyon sok olyan …mberrel találkoztak, akik még so… gyóntak, mert nem volt kinek, …elyen száz-százharminc éve nem …tolikus püspök, tehát nem bérmál… …korszak végére, tehát a XVIII. …d elejére a katolicizmus helyzete …rősödött, és híveinek többségét …hódította. Hiba lenne azonban ezt …edményt elsősorban a missziók …ájának tulajdonítani, hiszen ebben …l nagyobb szerepe volt a magyar… …gi egyházszervezőknek és a *Páz…* Péter irányította ellenreformáció… A misszionáriusok legnagyobb …ényeiket a török hódoltságban ér… , ugyanis ide olyan katolikus püs… , akit a Habsburg császár nevezett …m engedtek be. A délvidéki terü… …n a katolikus hit megtartása az or… … vallással szemben, a magyarság …rzését is jelentette.

Világi papok vagy szerzetesek vál…ztak a nem minden kaland és ve… …nélkül járó misszionáriusi feladat…?

A magyarországi missszionáriu… …között találunk világi papot is, de a …ég szerzetes volt. A ferences, a pá… …s a jezsuita rend vett részt intenzí… …a munkában. Mivel nem volt ve… szélytelen a feladatuk, arra is engedélyt kaptak, hogy világi ruhában járhatnak. Ennek ellenére gyakran elfogták őket a törökök, de a kalandok többsége szerencsésen végződött, mert az akciók célja általában a pénzszerzés volt, a váltságdíj kicsikarása. Pesze így sem lehetett könnyű elviselni a börtönt és a verést, valamint a karóbahúzás eshetőségét. A török hatóságok mellett a protestáns területek kurucai jelentettek még veszélyt. A legtöbb vértanúhalált halt misszionáriust protestánsok ölték meg. Sok hittérítő egyszerű rablótámadás áldozatává vált.

– A nyelvi nehézségekkel hogyan sikerült megbirkózniuk? Könyvének bevezető tanulmányában azt olvashatjuk, hogy az Itáliából érkező atyák nemcsak azon lepődtek meg, milyen furcsa nyelven beszélnek itt, „hanem azon is, hogy Magyarország, az egykor kedves Jeruzsálem „zavaros Babilonná változott." Andrea Scalimoli da Castellene olasz minorita szerzetes azt írta jelentésében, számos felekezet él itt, és „annyi különböző és zavaros nyelv, úgy mint török, magyar, héber, német, szlovák, lengyel, rutén és román."

– A misszionáriusok között sok a bosnyák származású ferences, akiknek nagy szerepük volt a török hódoltságban végzett hittérítésben, mert ők török alattvalóként viszonylag szabadon mozoghattak. Nyelvileg is elboldogultak a szláv környezetben, de a magyar nyelvvel többnyire hadilábon álltak. Róma politikájához tartozott ekkoriban, hogy mindenhova küldött olasz szerzeteseket, Magyarországra éppúgy, mint Amerikába és Kínába. Az ideérkező olasz szerzetesek igyekeztek megtanulni az itteni rendházakban magyarul, ennek ellenére számtalanszor panaszkodnak jelentéseikben nyelvi nehézségekre. Leginkább a románokkal sikerült megértetniük magukat, sokan le is írták közülük, hogy a románok tulajdonképpen erősen tört olaszt beszélnek.

– A latin nyelv ekkor már nem szolgálhatott közvetítőként?

– Sok történész úgy gondolja, hogy ebben a korban a latint már nem használták a hétköznapokban. A XVII. századi misszionárius jelentések azonban azt mutatják, hogy a latin igenis beszélt nyelv volt még ekkor is Magyarországon, és nemcsak előkelő körökben. Kocsmárosokkal és vámosokkal meg tudta magát értetni latinul az idegen. Természetesen nem cicerói színvonalon. Az egyik hittérítő szerzetes elborzadva állapította meg, hogy Magyarországon az lenne jó misszionárius, aki latinul, magyarul, németül, szlovákul, horvátul, lengyelül, ruténul, szerbül, románul és török nyelven tud.

– A Rómában ülésező Hitterjesztés Szent Kongregációja és magyar katolikus főpapok véleménye lényeges kérdésekben különbözött. Pázmány Péter esztergomi érsek többször leírta, hogy misszionáriusok küldése helyett inkább a magyar papokat kellene segíteni munkájukban. A magyar püspökök nemegyszer ellenszenvvel fogadták a misszionáriusokat, mert ők úgy gondolták, hogy Magyarország nem missziós terület, a magyar püspökök, plébánosok el tudják látni a hívőket.

– Az egész évszázadban az volt a nagy kérdés, hogy a török hódoltság a történelmi Magyarország ideiglenesen elszakított országrésze vagy pedig az oszmán birodalom részeként missziós terület. Róma az utóbbi álláspontot volt, ezért már a XVII. század elején belgrádi missziós püspökséget szervezett. Ez sok vitát eredményezett. Volt amikor Budán egyszerre két vikárius, a belgrádi püspök és az esztergomi érsek képviselője is jelen volt. Mindeketten jelezték, hogy a másiknak nincs semmi keresnivalója. A világtörténelem nagy fordulója, az 1683-ban kezdődő, Magyarországot felszabadító háború döntötte el végül ezt a vitát, nem sokkal azután, hogy a Vatikán úgy foglalt állást, miszerint az esztergomi érseknek nincsen feladata a török hódoltság területén, mert ott a belgrádi püspök az illetékes.

– Folytatja a kutatást?

– Idén nyáron tovább kutatok Rómában, a Hitterjesztés Szent Kongregációjának levéltárában. A munka második kötete a misszionáriusok legfontosabb leveleit adja majd közre, amelyek ugyancsak rendkívül sok érdekes információt tartalmaznak a XVII. századi Magyarországról.

Rosdy Tamás

FOLYÓIRATSZEMLE

Kortárs

Vajon ki… erül-e egy későbbi nemzedék számára nap… ink gazdag folyóirattermésből, hogy mi… történt velünk a kilencvenes évek közepén? Rengeteg az információ, az izgatott hang… mégis egyre nehezebb eligazodni világu… k, kultúránk kérdéseiben. A *Kortárs* legfő… bb erénye, hogy kísérletet tesz a higgadt sz… mvetésre, legyen szó múltról vagy jelenről

Németh G. Béla

összegző tan…lmánya a *Magyar Csillagról* elérkezett a… p szépirodalmi és kritikai rovatának ele…zéséhez. A vállalkozás kétségkívül le…nagyobb kihívása az irodalomtudós …számára az illyési életművel való szembe…zés (noha a tanulmányban többről is s… van). Németh G. Bélát nem indulatok v…rik, nem ideológiai megkötések, ha…m eszmetörténeti, poétikai szempontok (Ráadásul az ötven év távlat is segít, a…gy maga is rámutat: *„Hogy mennyire n…éz a kortársnak a maga nemzedéktársai munkáit minősíteni, frappánsan mutatj… egy itteni* (Magyar Csillag) *kritikájában a kitűnő hallásúnak ismert Szerb Anta…Fodor József költészetét nemcsak…hogy Vrösmarty költészetéhez mérihasonlítja, a…nem egyenesen az Előszó s Az emberek/…rösmartyjához".)* Nem kisebbíti Illy… érdemeit, amikor alkati sajátosságait *(…pasztalatlan eszmélődő, érzékelően szelélődő, gyakorlatian fontolódó-ítélő típs)* tetten éri költészetében, s amit még …bbre becsül, prózájában és esszéiben. …z illyési életmű megítélését egyaránt …ezítő kritikátlan rajongás és ellenséges …lutasítás után Németh G. …rátalált arr… hangra és módszerre, ami a tisztázást …gítheti. Mindeközben rendkívül élvezet… rövid elemzéseket, portrékat fest a lap …erzőiről, *Kádár* Erzsébettől *Örley* Istv…n át *Halász* Gáborig, *Keresztury* Dezs… vagy a kiváló műkritikus, *Farkas* Ze…nig. A Magyar Csillag *„azt teljesítette…amire Illyés vállalkozott: a* beszél *Gyarmati* Lászlónak. Amióta Gyurgyák keserű felszólítása – *„értelmiségi barátaim, vissza a könyvtárba"* – elhangzott, senki nem faggatta a *Századvég* (ma már *Osiris) Kiadó* fiatal igazgatóját arról, milyen tapasztalatok késztetik életformaváltásra. (Ahogy nem faggatták *Kulin* Ferencet sem, aki három éve éppen egy Kortárs-vitán mondta el kétségeit: lehet, hogy valakik bábként használják a rendszerváltozás után politikai szerepet vállaló humánértelmiséget). Gyurgyák arról a kudarcról beszél, amelyet a tíz évvel ezelőtt a *Bibó István Szakkollégiumból* indult, a *Századvég* folyóirat köré tömörülő fiatal nemzedék szenvedett el részint önhibájából, részint önhibáján kívül. Nem mérte fel a különböző szekértáborok között hídszerepet vállaló generáció, hogy hídra nincs szükség, hiszen, mint Gyurgyák mondja, a két csoport már egymás vérét akarta. *„Talán a fiatalos hévből és lelkesültségből fakadt, hogy annak idején mi is úgy gondoltuk, hogy azok közé tartozunk, akik a 'lapokat osztják'. Kiderült azonban, hogy a pakli egészen más kezekben van, s mi legfeljebb azok lehetünk, akiknek a lapokat osztják, azaz jó esetben is csak naív, illúziókat kergető ifjúság, keserűbben fogalmazva pedig az udvari bohóc szerepe jutott."* A napi történések által igazolt keserűség mondatja: *„88–89-ben sokan nagyon is pontosan tudták, miféle színdarabhoz készülnek itt díszletek, s ezért nagylelkűen hagyták, hogy nemzedékem pár évig még elbohóckodjon, eltéblábolj…on ezen a jórészt általuk kreált és mindvégig ellenőrzésük alatt tartott marionett-színpadon."* A kifakadásból úgy tűnik, hatalmas átverés áldozatai voltunk valamennyien, amit azért így egészében nehéz elfogadni. Gyarmati László, a kérdező nem szakítja meg a vallomást konkrét kérdésekkel, hogy tisztábban lássunk, ahogy kiváló és nagyra hivatott politológusaink sem igazítanak el a történésekben. Lehet, hogy a félelem ismét erősebb bennünk, mint az igazság megismerésének vágya? *„Paradox módon mind a mai napig tovább él az aczéli „kultúrpolitika", s az újraelosztás az az eszköz, amellyel a különböző értelmiségi csoportok manipulálhatók"* – mondja Gyurgyák, s ez a kitétel részben magyarázatot ad kétségeinkre.

Általános depresszió telepedett a felelősen gondolkodó értelmiség nagy részére, a *miért hagytuk, hogy így legyen*, utólagos önvád marcangol sokakat.

Veress Miklós

Európai Kelet-Középkor című verse ennek az életérzésnek költőileg is kitűnő, képileg, akusztikailag meggyőző megfogalmazása. *Ágh* István az édesanya elvesztése feletti gyász készteti klasszikusan szép versekre, *Baka* Istvánt a halál állandó közelsége érlelte egyik legjelentősebb költőnkké. *Bertók* László *Dongó a szobában* című naplójegyzetei tele vannak keserűséggel és önváddal. Üdítő kivételnek mondanánk az első olvasás után *Szőcs* Géza *III. László* című hangjátékát a maga posztmodern fricskáival, ha nem nem ütne szíven a játékos szerkezet és fikciók mögött rejlő keserűség: másodlagos kérdések foglalkoztatnak minket az országos romlás küszöbén is.

Osztovits Ágnes

Tőzsdehét

Nyaraló részvényesek?

A múlt hétfőtől eltekintve felfelé tipegő tőzsdeindex és a rég nem látott alacsony, 294 millió forintos részvényforgalom tréfásan arra enged következtetni, hogy a parketten forgó papírok iránt érdeklődő befektetőkkel együtt a részvénytulajdonosok is „nyaralni mehettek", mivel *a kereslet megcsappanásával a kínálat változatlansága az árak csökkenését idézte volna elő*, ami végül is nem történt meg. Az árak – a tavasz végi hosszt követő – további emelkedésébe vetett hit fokozatos elvesztése viszont látványosan megnövelheti a papírokat eladni szándékozók számát, ami gerjesztője lehet egy *kismértékű áresésnek*. A kormányzat megszigorító intézkedései sikerének megelőlegezett bizalmaként értékelhető a külföldi befektetők tavaszi vásárlási kedve, s ennél számottevően magasabb árfolyamokon csak kézzelfogható eredmények láttán lesznek hajlandóak vásárolni.

A részvények heti forgalmának több mint felét adó *Egis*, illetve a másik hazai gyógyszeróriás *(ichter)* papírjai néhány üzlet leszámítva stabilan 2600, illetve 2000 forint környékén mozogtak magukat.

A Richter Gedeon Rt. közleményben hozta nyilvánosságra, hogy az ÁV Rt. tavalyi határozata alapján 36 millió forint névértékű dolgozói törzsrészvény június 15-én felszabadult a lezárt alól. Ennek a papírok tőzdei árfolyamára gyakorolt hatását csak találgatni lehet, bár a részvénypakett a Richter méretéhez és tőzsdei likviditásához képest elenyésző az eladók jelentkezésének időbeli eloszlását sem lehet megbecsülni. A tőzsde ideiglenesen pihenni térő többi szárrészvénye *(Pick, Danubius* miatt sem kellett álmatlan forgolódniuk éjszakánként az ágyban a tulajdonosaiknak de virradatig elhúzódó vigasságra sem adtak okot ezek a részvények, mert a korábbi héten már megszokott 6530 illetve 1215 forint körüli árom találkozott egyelőre a kereslet és a kínálat.

A *Prímagáz* és az *Inter-Európa* papírjainak felfelé menetelése során a hét második felére elérték a néhány héttel korábbi 2900 és 11 000 forint körüli árfolyamot. A hét „üdvöskéje" mégtisztelő címet mindeneset a *Skála-Coop* részvény érdemlik, mivel az ínséges idők ellenére 2400 forintig ornázták fel magukat a névre szóló papírok, s a bemutatóra szóló részvények birtoklói is 1800 forinton szabadulhattak meg tőlük. A megkeseredett *Soproni Sörgyár*-kisrészvények alig várták, hogy elvehessék a 160 forintos nyereségrészesedést, és sietve próbálnak túladni papírjaikon. Kereslet hiányában az árfolyam ismét 2000 forint alá süllyedt. A *Pannonplast*-részvények árának mintegy 100 forintos csökkenése is a hét negatív rekordjaihoz tartozik.

Werner Péter

Részvények (1995. június 12–16.)

Részvény neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf.-érték Ft	Értékpapír darab	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Jegyzett kategória							
Danubius Rt.	117	51 841 820	21 336	1 175	1 315	1 335	405
Dunaholding Rt.	8	3 877 400	44	43 900	43 400	45 000	15 000
Egis Gyógyszergyár Rt.	217	299 793 300	57 677	2 540	2 800	3 000	1 810
Fotex Rt.	15	2 035 510	5 720	176	206	422	147
Graboplast Rt.	16	3 337 600	1 192	1 400	1 555	1 555	1 005
Pick Szeged Rt.	42	33 438 530	2 558	6 400	7 000	8 105	5 395
Richter Gedeon Rt.	75	42 718 570	10 669	1 980	2 225	2 225	1 365
Soproni Sörgyár Rt.	31	6 067 720	1 498	1 950	2 450	5 260	1 840
Styl Ruhagyár Rt.	2	2 974 400	1 352	1 100	2 565	2 835	1 080
Zalakerámia	4	13 850 000	2 770	2 500	2 565	2 900	1 500
Zwack Unicum Rt.	7	9 056 790	1 282	3 500	3 550	6 680	2 950
Forgalmazotti kategória							
Agrimpex Rt.	5	631 600	34	8 950	10 000	27 500	8 500
Aranypók Rt.	3	164 000	20	4 100	4 100	13 800	3 000
Balaton Füszért Ker. Rt.	17	1 618 400	160	5 000	5 150	10 000	4 800
Csopak Szövetkezeti Rt.	10	984 600	875	560	570	910	450
Domus Kereskedelmi Rt.	5	603 600	550	545	550	1 445	460
Globus Konzervipari Rt.	34	6 729 640	2 343	1 400	1 450	2 610	1 045
Global Th. Rt.	25	4 939 200	1 764	1 400	1 400	1 550	1 030
Goldsun Hűtőipari Rt. 1	17	1 825 810	1 574	570	590	1 650	455
Inter-Európa Bank Rt.	68	15 823 300	735	10 450	11 000	15 100	10 200
Kontrax Irodatechnikai Rt.	1	480	20	12	12	500	34
Kontrax Telekom Rt.	6	11 446	626	9	10	400	9
Pannonplast Rt.	45	8 163 210	3 163	1 220	1 320	1 500	990
Prímagáz Rt.	72	45 548 010	7 985	2 750	2 910	2 950	1 800
Skála-Coop Rt./S	5	2 417 900	710	1 595	1 800	3 190	1 200
Skála-Coop Rt./T	13	29 942 430	6 261	2 215	2 400	3 190	1 200
Összesen	**860**	**588 395 266**	**132 918**				

Befektetési alapok

Befektetési alap neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf.-érték Ft	Érték-papír, db	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Alpok Befektetési Alap	1	379 800	18	10 550	10 550	11 000	6 850
Budapest I. Befekt. Alap	1	310 000	10	15 500	15 500	15 500	7 050
CA Befektetési Alap	2	4 000 000	200	10 000	10 000	10 000	7 200
CA Növekedési Alap	3	4 600 000	2 300	1 000	1 000	1 200	1 000
Hunnia Befektetési Alap	1	243 600	12	10 150	10 150	10 500	7 300
Hunnia II. Befektetési. Alap	3	746 400	36	9 950	10 550	10 550	7 000
Milléneum B. Alap	1	190 000	10	9 500	9 500	9 500	8 000
Pillér I. Ingatlan B. Alap	10	1 376 680	2 108	315	330	425	250
Pillér II. Befektetési Alap	7	1918 420	1 487	300	310	495	250
Prémium Befektetési Alap	1	14 705 600	728	10 100	10 100	10 300	9 000
Rezidencia I. B. Alap	6	679 800	35	9 650	10 000	12 000	9 650
Tallér Befektetési Alap	5	516 000	34	7 500	8 000	9 600	7 000
Összesen	**41**	**28 666 300**	**6 978**				

Kötvények – kincstárjegyek

Kötvény megnevezése	Kamat %	Futamidő	Kamatf. dátuma	Kötések száma	Kötések névértéke Ft	Kötések árf.-értéke Ft	Átlag árf. %
Államkötvény 1996/K	27,00	1994. 11. 23.–1997. 11. 23.	05. 23.	2	1 400 000	1 353 980	94,6
Államkötvény 1997/H	25,00	1994. 05. 27.–1997. 05. 27.	05. 27.	2	400 000	350 720	86,0
Államkötvény 1997/L	31,81	1995. 02. 01.–1997. 02. 01.	08. 01.	1	80 000	88 500	98,3
UNIVERSITAS II.	25,00	1994. 04. 22.–1997. 04. 22.	04. 22.	1	40 000	34 420	81,8
Összesen				**6**	**1 920 000**	**1 827 620**	

(Nettó átlagos árfolyam)

Kincstárjegy megnevezése	Futamidő	Kötések száma db	Kötések névértéke Ft	Kötések árf.-értéke Ft	Átlag árf. %
180 kincstárjegy 95/I.	1995. 01. 19 –1995 07. 20.	3	14 120 000	13 787 738	97,6
180 kincstárjegy 95/II.	1995. 02. 16 –1995 08. 17.	1	1 520 000	1 446 280	95,1
180 kincstárjegy 95/III.	1995. 03. 16 –1995 09. 14.	1	5 440 000	5 037 984	92,6
180 kincstárjegy 95/IV.	1995. 04. 06.–1995. 10. 05.	1	200 000	183 100	91,5
180 kincstárjegy 95/VI.	1995. 05. 04 –1995 11. 02.	1	120 000	106 320	88,6
180 kincstárjegy 95/VII.	1995. 05. 18 –1995 11. 16.	3	3 180 000	2 795 098	87,9
360 kincstárjegy 1995/IV.	1995. 05. 05.–1996. 05. 03.	3	1 824 420 000	1 399 715 056	76,7
360 kincstárjegy 1995/IX.	1995. 04. 07.–1996. 04. 05.	1	240 000	187 632	78,1
360 kincstárjegy 1994/X.	1994. 12. 23.–1995. 12. 22.	2	2 129 000 000	1 804 821 428	84,7
360 kincstárjegy 1995/XI.	1995. 06. 02.–1996. 05. 31.	2	53 840 000	40 594 100	75,3
3H kincstárjegy 06.28	1994. 03. 29.–1995. 06. 28.	4	793 260 000	789 081 488	99,4
3H kincstárjegy 07. 05	1995. 04. 05.–1995. 07. 05.	1	640 000	633 472	98,9
3H kincstárjegy 07. 12	1995. 04. 12.–1995. 07. 12.	2	1 240 000	1 217 240	98,1
3H kincstárjegy 07. 19	1995. 04. 19.–1995. 07. 19.	3	3 360 000	3 287 368	97,8
3H kincstárjegy 07. 26	1995. 04. 26.–1995. 07. 26.	2	1 960 000	1 901 612	97,0
3H kincstárjegy 08. 02	1995. 05. 03.–1995. 08. 02.	1	5 400 000	5 189 400	96,1
3H kincstárjegy 08. 09	1995. 05. 10.–1995. 08. 09.	3	2 260 000	2 171 990	96,1
3H kincstárjegy 08. 16	1995. 05. 17.–1995. 08. 16.	2	105 340 000	100 199 388	95,1
3H kincstárjegy 08. 23	1995. 05. 24.–1995. 08. 23.	2	2 440 000	2 314 920	94,8
3H kincstárjegy 08. 30	1995. 05. 31.–1995. 08. 30.	1	480 000	451 920	94,1
Összesen		**39**	**4 948 460 000**	**3 593 196 158**	

VALUTAÁRFOLYAMOK JÚN

*június 16-i árfolyam a)American Express Hungary	Angol font Vétel	Angol font Eladás	Francia frank Vétel	Francia frank Eladás	Német márka Vétel	Német márka Eladás	Olasz líra Vétel (1000 egységr	Olasz líra Ela
DUNA*	188,6976	204,4224	23,9040	25,8960	84,6325	89,8675	71,5584	77
IBUSZ	190,95420	202,17522	23,92320	25,66760	84,71980	89,69818	71,722	76
KONZUM	191,16	202,98	24,01	25,49	84,86	90,11	72,33	7(
OTP*	191,95	202,57	24,35	25,57	85,29	89,69	72,76	7
AMEX[a]*	186,21	197,73	23,60	25,06	82,73	87,84	70,73	7

Börzén kívüli piacok

Kíváncsi kivárás

A tőzsdén kívüli részvénykereskedelmet az elmúlt héten nem jellemezte eufória, de rossz befektetői hangulatról sem beszélhetünk. A külföldi érdeklődés kitapintható, s noha a vásárlásokkal még *kivárnak*, ám szemüket rajta tartják a *Mol*, a *Matáv* és az *OTP* részvényein. A *Mol*-törzsrészvények árfolyamát (108/112) megközelítette a korábban viharos emelkedést produkáló elsőbbségi részvények ára (101/105), ennek hátterében utóbbiaknak az értékesebb, szavazati joggal bíró törzsrészvénnyé való, küszöbön álló átalakítása áll. Az elsőbbségi részvényeket jegyző kárpótoltak elégedetten nyugtázhatják, hogy egykori jegyük címletértékénél többért tudnak e részvényt értékesíteni, ráadásul tavaly nyár elején még két jegyért három részvényt adtak. Sokan reménykednek a Mol-részvények idei tőzsdére kerülésében is, s az optimizmusnak – elemzők szerint – van is realitása.

A jelek szerint sínen van az OTP privatizációja is, a kora nyári időszakban zajlanak a cég külföldi bemutatói, az úgynevezett „road-show"-k. A legnagyobb lakossági bank részvényei lassú árfolyam-emelkedést mutatnak. A papír piaca hazai mércével élénknek mondható. Folyamatosan *gyengül* viszont az egyesek által „bezzeg"-nek nevezett Budapest Bank részvényeinek árfolyama, a vételi oldal érdektelensége miatt a legjobb ajánlat is csak mindössze a névérték 39 százalékát kínálja a papírért. A Matáv-papírokból kevés forog a piacon, többnyire a dolgozói részvényekből kerülnek kisebb paketek forgalomba, a befektetők inkább a névre szóló részvények megjelenését várják, s ezekért akár a névérték 190 százalékát is megadnák.

A Chinoin osztalékszelvény nélküli részvényeiért 335 százalékot ígérnek, és 360 százalékért lehet ezekhez hozzájutni. Az igen magas osztalékot biztosító részvények papírjai a szelvény levágása előtt ennél természetesen még többet érnek. A Pannon Váltót a névérték 70 százalékáért lehet eladni, s ezzel a kárpótlási jegy *címletértékét megközelítő* árfolyamot tudnak elérni az egyéb kínálat híján ezt jegyző kárpótoltak. E sajátos, korábban talán alulárazott papír jegyzése végül is sokkal jobb üzletnek bizonyult, mint a jegyek *közvetlen* készpénzre váltása a jelenlegi igen nyomott áron. A többi, tőzsdén kívül forgalmazott részvény piaca nem mondható élénknek. Néhány jellemző ár: *Antenna Hungária* (64/71,5), *Biogal* (75), *Alkaloida* (69/76).

(meszleny)

Kárpótlási jegyek

Kárpótlási jegyek neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf.-érték Ft	Érték-papír darab	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Kárpótlási jegy	154	92 177 476	261 970	243	264	620	135
Összesen	**154**	**92 177 476**	**182 990**				

Miről ír a PRIVINFO?

A gödöllői királyi kastély nemcsak Erzsébet királyné kedvenc tartózkodási helye volt, hanem egyike a világ legjelentősebb barokk palotáinak.

A PRIVINFO legfrissebb száma megismerteti az olvasókat a kastély történetével a helyreállítás és hasznosítás tervével és a hétmilliárdos költségfinanszírozási elképzeléseivel. A felújításra egyébként közhasznú társaság is alakult.

A szaklap szerint most már valóban befejezéséhez közelít a közértek privatizációja, hiszen a nemrég meghirdetett 45 üzlet pályázatának elbírálása után 17 egység maradt, amely nem talált gazdára. Ezeket egy csomagban hirdetik meg újra, s ha így sem sikerült azokat értékesíteni, akkor egyenkénti licitálásra kerülhet sor.

A PRIVINFO „üzletiterv-kalauz" című írása szerint a vállalkozók közül sokan nem tartják igazán fontosnak az üzleti terv elkészítését. Nemrég ezzel a kérdéssel foglalkozó kézikönyv jelent meg, amely sok szempontból „nyelvkönyvnek" tekinthető.

Napjainkban olyan privatizációs koncepció rajzolódik ki, amely szigorú, ám józan gazdasági racionalitások talaján áll. Akárhogy ragozzuk is – állítja a szaklapnak adott interjújában Mihályi Péter, a megszűnt ÁV Rt. igazgatósági tagja – az állami vagyont azoknak a befektetőknek kell odaadni, akik a legmagasabb vételárat kínálják. Mihályi arról is szól, hogy szerinte nem kerül sor az esetleges visszaélésekkel kapcsolatos perekre, most, akik kezében lehetnek bizonyítékok, nem rángatják majd elő azokat, ugyanis nem áll érdekükben.

Egy másik elemző írásban Hatvani Szabó János, a volt ÁVÜ ügyvezető igazgató a végelszámolások tapasztalatait adja közre. A cikk szerint, a vagyonügynökség fennállása alatt 150 esetben rendelt el felszámolást, közülük mintegy félszáz ügy két éve húzódik.

Egyéb témák a PRIVINFO-ból: Áprilisi tények a privatizációról; Suchman Tamás két héten belül háromszor látogatott Bécsbe; privatizációs technikák Lengyelországban; hazai vevőké lesz a Kelentej; magyar gyártóbázist keres a holland Friesland tejholding.

IUS 19-ÉN (egy egységre forintban)

dás e)	Schilling Vétel (100 egységre)	Schilling Eladás	Svájci frank Vétel	Svájci frank Eladás	Svéd korona Vétel	Svéd korona Eladás	USA-dollár Vétel	USA-dollár Eladás
,525	1204,2938	1278,7862	101,0976	109,5224	16,2432	17,9352	119,2615	126,6385
,95	1205,215	1276,037	102,23800	108,24580	16,17770	17,53290	119,35850	126,37235
,8(	1207,00	1281,00	102,39	108,72	16,38	17,39	119,23	126,61
7,0(	1212,59	1275,59	103,03	108,23	16,37	17,57	119,90	126,76
5,1(	1176,44	1249,20	99,94	106,13	16,04	17,03	116,44	123,64

Soltra E. Tamás

Tanácskozás a török elleni küzdelemről

Történészek a tizenöt éves háborúról

A *Hadtörténelmi Intézet és Múzeum* épületében szerdán kezdődött meg az a nemzetközi tudományos konferencia, amely az 1591 és 1606 között zajló tizenöt éves háború történeti kutatásának eredményeit mutatja be. Hogyan sikerült nemzetközi előadógárdát toboroznia dr. *Czigány* Istvánnak és dr. *Kelenik* Józsefnek, a *Hadtörténelmi Intézet* munkatársainak, a konferencia szervezőinek? A magyarázat az, hogy bár magyarországi háborúról van szó, a törökellenes hadviselésre szükséges pénzt a pápa, a Német-római Birodalom, Csehország, Szilézia és az osztrák hercegségek teremtették elő. A magyarországi hadseregben a Kárpát-medence népein kívül osztrákok, németek, flamandok, vallonok, franciák, lotaringiaiak, csehek és morvák is harcoltak. Így érthető, hogy a háromnapos konferencia előadói közül tizennyolc külföldi. Dr. *Raffay* Ernő megnyitó beszédében elmondta, hogy a húsz hazai történész mellett felszólalnak osztrák, cseh, román és török kutatók. Nemcsak Magyarország, hanem a környező országok történelmében is fontos szerepet játszott a tizenöt éves háború. A román történetírás szerint például e háború forgatagában teremti meg *Vitéz Mihály* Moldva, Havasalföld és Erdély egyesítésével Romániát. A Jugoszláviát napjainkban szétfeszítő etnikai ellentéteket is jobban megérthetjük, ha ismerjük ennek a kornak a történelmét. A töröknek behódolt balkáni területek bosnyák és szerb lakosai közül sokan harcoltak török zsoldban a horvát, stájer, szlovén és magyar végvári katonák ellen. Horvátország területére az etnikai viszonyokat megváltoztatva ezrével érkeznek a török ellen menekülő szerbek. A nemzetiségi viszonyok a magyar királyság területén is felbillennek ezekben az évtizedekben. A magyar lakosság lélekszáma viszont nem változott, így a magyarok kárára változott meg a nemzetiségi összetétel.

A tizenöt éves háború történettudományi kutatásának fénykora a XIX. század volt. A modern kori történelmi katasztrófák annyira háttérbe szorították ennek a kornak a kutatását, hogy századunkban Magyarországon még egyetlen tudományos konferenciát sem szerveztek e témában. A *Hadtörténelmi Intézet* április 6. és 8. között rendezett konferenciája arra tesz kísérletet, hogy újra elindítsa a korszak kutatását, megteremtse a magyar, osztrák, román, cseh és török szakemberek együttműködésének alapjait. Ez annál is inkább kívánatos, mert ahogy Raffay Ernő mondta megnyitójában: *„Az itt élő népcsoportok sorsa, lett légyen anyanyelvük magyar, horvát, szerb, szlovén, német, szlovák vagy román, szorosan összefonódott. Egyenként erőtlenek lévén, mindegyikük csak úgy és addig védelmezhette szülőföldjét a török ellen, míg képes volt együttműködni a többiekkel."*

(rosdy)

Kereszténység az új Közép-Európában

A Magyar Művészeti Akadémia konferenciája

A *Magyar Művészeti Akadémia* és az *IFHERD* (a magyar oktatás, kutatás és fejlesztés támogatásáért) nevű nemzetközi alapítvány április 9-én *Kereszténység az új Közép-Európában* címmel neves előadókkal konferenciát rendez. *Dajka* Balázzsal, az *IFHERD* alapítvány magyarországi ügyvezető elnökével a szervezés utolsó napjaiban beszélgettem.

– Mi adja a konferencia időszerűségét?

– Az *Európai Unió* között. Most adtuk be a felvételi kérelmünket az *Európai Közösségbe*. Nem ok nélkül döntött úgy az *IFHERD* alapítvány, amelynek a feladatai közé tartozik a *Művelődési és Közoktatási Minisztérium PHARE*-programjának pénzügyi kezelése, hogy konferenciákat, előadásokat szervez európai kapcsolataink bővüléséről. Debrecenben március közepén rendeztünk *Európa-napot*, a hónap végén pedig *Szuverenitás és integráció* címmel tartottunk konferenciát. Nem sorozatról van szó, de feladatunknak éreztük, hogy a gazdasági és pénzügyi csatlakozási feltételek mellett a kulturális kapcsolatokról is szó essék. A másik, ami megmagyarázza a konferencia témaválasztását, hogy a magyar közéletben gyakran félreértve – talán szándékosan – a kereszténység újjáéledése úgy jelenik meg, mintha a több évtizedes elnyomás után az inga a másik irányba lengene ki, üldözendőből kényszerűséggé válna a kereszténység. Ezt a félreértést csak úgy lehet eloszlatni és feloldani, ha sokat és sokszor beszélünk a kereszténység szerepéről, helyéről a modern társadalomban, az új Közép-Európában. Ebben a görcsoldásban kíván a konferencia is szerepet vállalni.

– Gazdasági és kereskedelmi kapcsolataink az EK-val egyre bővülnek, a magyar gazdaság vezetői egyre kevésbé félnek a gazdaság nyugat-európai megméretésétől. Hogy állunk ezzel a kultúra területén?

– Meggyőződésem, hogy Magyarország útja nem Európába, hanem *Európában* vezet. A hazai felsőoktatás, a tudományos kutatások színvonala megüti az európai mércét, tehát a magyar kulturális élet teljes mértékben felkészült a művelődési minisztérium vagy a kormány teljesítménye. Nemcsak a kormány feladata, hogy az európai intézményekkel kapcsolatokat építsen ki, hanem az önálló intézményeké vagy akár az egyéneké is. Erre az egyik legjobb példa, hogy '93-ban a *Mozgókép Alapítvány* belépett az *EU Media* programjába. A tagdíj évi hatvanmillió forint, ennek fejében pályázhatnak meg EU-támogatást. Minderről a minisztérium csupán utólag szerzett tudomást. Önállóan cselekednek a magyar főiskolák és egyetemek is.

– Kik a tanácskozás előadói?

– A konferenciának a *Magyar Kultúra Alapítvány* biztosított helyet a Szentháromság téri épületben. *Mádl* Ferenc művelődési és közoktatási miniszter és *Makovecz* Imre, a *Magyar Művészeti Akadémia* elnöke nyitja meg a konferenciát. A magyar előadók: *Páskándi* Géza író, dr. *Terényi* Ede, a kolozsvári egyetem tanára, dr. *Balla* Bálint kultúrszociológus, dr. *Szabó* Ferenc, a *Távlatok* főszerkesztője és dr. *Taxner-Tóth* Ernő helyettes államtitkár. A Vatikánból érkezik Mgr. Franc *Rodé* püspök. Részt vesz a konferencián Erich *Kussbach* osztrák nagykövet és Erhard *Busek*, az Osztrák Köztársaság alkancellárja. A zárszó *Nemeskürty* Istváné.

Rosdy Tamás

Reneszánsz?

Veress Sándor-emlékhangverseny a Várban

A *tavaszi fesztivál* gazdag eseménysorozatától elkülönülve szerveződött a *Magyar Tudományos Akadémia* rendezésében a *Veress* Sándor halálának második évfordulójára emlékező hangverseny. Az egyébként zártkörű akadémiai koncertsorozatban helyet kapott Veress szerzői estet ezúttal nem a magyar zenei élet ösztönözte, hanem a svájci *Ikhoor kvartett*. A XX. századi kamarazene különféle stílusaiban iskolázott együttes tagjai – Marianne *Aeschbacher*, Michael *Bollin*, Claudio *Veress* és Tobias *Moster* – már előzetesen is több szálon kapcsolódtak a századunkbeli magyar zeneművészethez: egyikük résztvevője volt a szombathelyi *Bartók*-szemináriumon előadói kurzusának, a trió tagjai aktív művészként dolgoztak együtt *Kurtág* György svájci előadói szemináriumain az elmúlt években. Az együttes koncertszerű bemutatkozására azonban a jelen hangverseny adott alkalmat, amelynek létrejöttét magyar és svájci társaságok *(a Magyar Zeneművészeti Társaság* és a *Pro Helvetia)* szponzorálták. A hangverseny emlékest jellegét *Ujfalussy* József akadémikus megnyitó szavai is érvényre juttatták: visszatekintésében felidézte a koncert színhelyéhez kapcsolódóan Veress Sándornak az Akadémián folytatott kutatói működését, asszisztensi munkálatait Bartók megbízatásában 1934-től 1940-ig.

A Veress Sándor életművében fontos szerepet játszó kamarazenei alkotások köréből a koncerten két jelentős mű hangzott el. Az első nagy nemzeti sikert hozó *I. vonósnégyes* őszinte és meggyőző zeneisége a mai hallgató számára is szuggesztíven sugallta a mű azon adottságát, amelyet egykor a *Végh-kvartett* előadásában 1935-től kezdődően Európaszerte felismertek. Az 1954-ben komponált *Vonóstrió* Veress svájci alkotókorszakának egyik legfontosabb duója. Ebben a művében valósította meg először a komponista – teljes konzekvenciával – személyes dodekafon stílusát. Az eredeti műsortervben szereplő *hegedű-szólószonáta* előadása helyett (*Márffy* Gabriella betegsége miatt) az 1967-ben írt *csellószólószonáta* hangzott el Tobias Moster kiváló előadásában.

A Veress-életmű két jelentős alkotását bemutató svájci művészek magas színvonalú kamarazenei művészetükről tettek tanúságot. Az igen nehéz technikai követelményeket támasztó műveket rutinos biztonsággal és meggyőző erővel tolmácsolták a magyar közönség előtt. Az Ikhoor kvartett Veress-estjén a magyar előadóművészi felfedezésekkel egyetemben mintha egy Veress-reneszánsz kibontakozásának első jeleit fedezhetnénk fel századunk előadóművészi törekvéseiben.

K. M.

A külvárostól a szárszói pályaudvarig

Az ezredvég József Attilája a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Ma délután négy órakor nyitja meg *Juhász* Ferenc *hetedik* címmel a *József Attila állandó kiállítást* a *Petőfi Irodalmi Múzeumban*. *Bagó* Ilonával, a kiállítás rendezőjével az első pillantásra szokatlan térben – hófehér falak előtt hatalmas hófehér háló, üvegoszlopok, a falakon kinagyított versek, fotó – a tárlókba még be nem került anyagokról beszélgetünk, a szárszói vasúti jegyzőkönyvről. Lehet-e tudatos öngyilkosságról beszélni, vajon az ötödik és hatodik vasúti kocsi között a sínekre vethette-e magát a költő, avagy csak sétálni indult, s nem akarta megkerülni az álló vonatot? Sohanem fogjuk megtudni. Ahogy azt sem, hogy az állandó nyomor, a megalázottság a társadalmi közöny képei miért rögzülnek bennünk. Harminckét évesen hét kötete jelent meg József Attilának, az előtt a költő tizenhét éves korában *Juhász* Gyula vezette be. Kapott állami segélyt, ösztöndíjat, dokumentálhatóan jól fizető munkaajánlatot. Vajon miért így élte meg – mert a valóságnál, a tényeknél is fontosabb, hogy így érezte – a sorsát? József Attila életét mítoszok lengik körül, egy kiállításnak nem lehet célja, hogy a mítoszt lerombolja, legfeljebb hogy megkérdőjelezze.

– Hogy miért éppen *A hetedik* a kiállítás címe? Mert a századvégen József Attila hetediksége hangsúlyosabb, a kiválasztottság, a szolgálatiság a születéstől a munkán, a szenvedélyen, a költészeten át a halálig. A hétszer született, hétszer sírba szállt költő – mondja *Bagó* Ilona.

A hat tárló sorakoznak az életutat bemutató fényképek. A születéstől a gyermekéveken, nagyon nagy fordulatot hozó makói tartózkodáson át az egyetemi évekig (láthatók szegedi, bécsi, párizsi és budapesti indexek). Külön egységet képez József Attila és a politikai mozgalmak téma. Itt látható a *Martha Miklós Társaság*beli tevékenységet dokumentáló *Ki a falu-ba!* röplap, József Attila szoc.dem igazolványa is. Nem a politikai mozgalmak ténye, hanem költészetének hozadéka a fontos. Az utolsó életrajzi egységben a *Szép Szó* című folyóirat áll a középpontban. A tárlókkal szemközti falon *„lágy őszi tájból és sok kedves nőből"* összeállított mama, illetve az anyaversek is helyet. Középen a mesterek, a költőelődök: *Petőfi, Ady, Arany, Juhász* Gyula, *Kosztolányi* Dezső, *Babits* Mihály és képei és a hozzájuk írt versek hasonmásai láthatók. Hozzájuk kapcsolódik a *Hatóknak* címzett levél, valamint a népköltészetről írt tanulmány részlete. Ezután eltűnnek József Attila szerelmeinek képei Mártától Flóriáig. A képek mögött kinagyítva az *Óda*. A kiállítást az *Íme, hát megleltem hazámat* című vers kézirata zárja. Hogy mi látható még a József Attila-kiállításon? Például egy üvegbőrönd, benne a költő kedves könyvei, klasszikus és modern költők, *Marx Tőkéje*, de *Horger* Antal nyelvtana is. *Katulicz* László látványtervező, aki Bagó Ilona József Attila-képét formába öntötte, a fénnyel is játszik. Két háromdimenziós hologram is látható a kiállításon.

Tasi József irodalomtörténész szervezi az ugyancsak a költő születésnapjához kötődő emlékülést.

– Tulajdonképpen hálásak lehetünk azoknak a rémhírterjesztőknek, akik egy takarítónőre hivatkozva városszerte beszélték, hogy az új rendszernek nem kell József Attila, mert a Petőfi Irodalmi Múzeumban a kukákba viszik a kéziratokat. Szó sem volt ilyesmiről, de nem segített a többszöri cáfolat. E rémhír hívta életre a *Szép Szó Alapítványt*, amely *Galkó* Balázs és *Földes* László *(Hobo)* vezetésével gyűjtésbe kezdett. Nekik köszönhető, hogy felépült a kiállítás, és hogy összegyűlnek a a József Attila-életmű kutatói, hogy megvitassák, ma, 1994-ben mit mond nekünk a költő, milyen arcát mutatja.

– Kik lesznek az emlékülés előadói?

– Fejtő Ferenc írásának felolvasásával kezdődik hétfő délelőtt a tanácskozás. Fejtő összefoglalja József Attilával kapcsolatos emlékeit. *Szőke* György *Életrajz és költészet*, *Tverdota* György *A Dunánál keletkezéstörténete*, *Szabolcsi* Miklós *Az 1930-as év*, és az én, *József Attila a Bartha Miklós Társaságban* című előadásom hangzik el délelőtt. Hétfő délután *Beney* Zsuzsa és *Janzer* Frigyes foglalkozik a *Flóra-versekkel*. *N. Horváth* Béla József Attila és a népi írók, *Agárdi* Péter pedig a költő és liberális barátai kapcsolatát vizsgálja. A párizsi *Magyar Műhely* szerkesztője, *Nagy* Pál az avantgárd oldaláról elemzi József Attila költészetét, *Bókay* Antal a *Szabad ötletek* posztmodern vonásait mutatja fel. *Másnap, 12-én Németh* G. Béla *Petőfi–Ady–József Attila*, *Botka* Ferenc *A neurotikus forradalmár*, *Ferenczi* László *J. A. és a harmincas évek európai lírája*, *Miklós* Tamás *Ráció és mitológia* címmel tart előadást. *Bori* Imre referátuma zárja a délelőtti programot. Délután *Szigeti* Lajos Sándor, *Tamás* Attila, *Hegedüs* Lóránt, *Fenyő* D. György, *Horváth* Iván előadására kerül sor. A várható vita után, 18.30-kor az erdélyi *Balla* Zsófia, valamint *Esterházy* Péter, *Faludy* György, *Gömöri* György, *Gyurkovics* Tibor, *Petri* György és *Tornai* József vall arról, mit jelent számára József Attila. Este Hobo és *Márta* István *Légy ostoba!* című műsora zárja a kétnapos programot.

(osztovits)

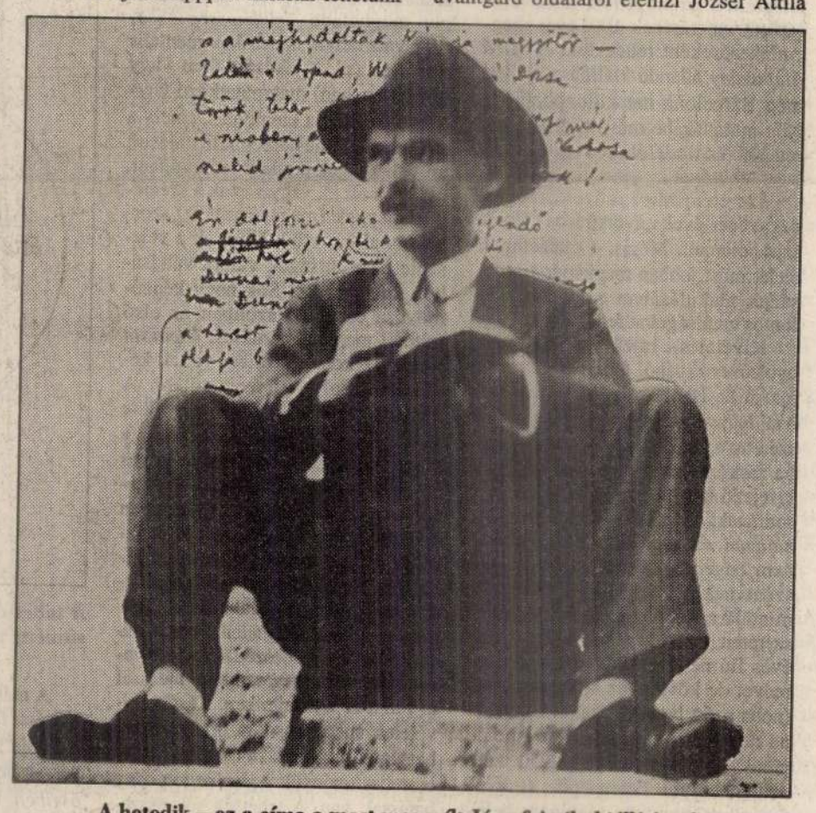

A hetedik – ez a címe a most megnyílt József Attila-kiállításnak

FIDEM-díjak

A nemzetközi éremszövetség kitüntetettjei

A FIDEM (a nemzetközi éremszövetség) huszonnegyedik kongresszusán, szerdán, Budapesten a Magyar Nemzeti Galériában az európai kulturális hónap – Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében rendezett éremkiállításon a következő elismeréseket adták át:

Nagydíj: Magdalena **Dobrucka** (Lengyelország), *új anyagot vagy technikát alkalmazó legszebb érem díja:* James Lewis **Malone** (USA), **Nagy Sándor** (Magyarország), *a portrédezések témakört felölelő legszebb érem díja:* **Sándor** (Magyarország), **Pio Pinto** (Portugália), *szebb vert érem díja:* **Batista** (Portugália), *szebb magyar vert érem díja:* **Lebó** Ferenc (Magyarország), *a legszebb patina díja:* **Kalmár** János (Magyarország), *a legművesebb érem díja:* Beata **Watróbska-Jarska** (Lengyelország), *szebb öntött érem díja:* **Jaatinen** (Finnország), *alatti alkotók számára:* Susanne **Gumpelmaier** (Ausztria), *határainkon kívül élő magyar művésznek szóló díj:* Elisabeth **Varga** (Hollandia), *a legjobb magyar öntött érem díja:* **Soltra E.** Tamás (Magyarország), ~~*a legszebb balatikumi, finn és magyar érem díja:*~~ Bruno **Strautins** (Lett-ország), Raimo Antero **Jaatinen** (Finnország), Mátyás Ákos (Magyarország).

A HÉT FILMJE

Isten veled, ágyasom

AZ ÁZSIAI kis és nagy tigrisek a technológiai, gazdasági és kereskedelmi sikerek után a nemzetközi mozipiacon is nagyobb szerepet akarnak játszani. Első hullámban, még a hetvenes évek derekán a populáris film területére törtek be, a fénykorát élő Hollywood azonban gyorsan kapcsolt, kifogta a szelet a vitorlából azzal, hogy elkezdte gyártani a nindzsa- és karatesorozatokat. Egy évtized múlva a távol- és dél-keleti országok a művészfilm világát célozták meg. Rendkívül tudatos menedzseléssel jelentek meg a különböző fesztiválokon, és egyik díjat a másik után nyerték. A sikerhez az európai film válságán kívül az a nem elhanyagolható szempont is hozzájárult, hogy volt mondandójuk önmagukról a világ számára.

Több évezredes kultúra kíván határozottan bemutatkozni a legfiatalabb művészeti ág, a mozgókép nyelvén. Az *Isten veled, ágyasom* című film hátterében és a mozaikszerű eseménysor legfőbb szervezőjeként a pekingi opera története áll 1924-től 1977-ig. A kínai színjátszás sokirányú fejlődéséből a *csing csü*, a fővárosi színmű a legismertebb, kontinensükön ezt a műfajt ismerik kínai opera néven. Az állandó szerepkörökkel előadott művekben zene és tánc, pantomim és akrobatika, rítus és leheletfinom mozdulatok alkotnak egységet és idéznek fel történelmi eseményt. Chen *Kaige* rendező számára a pekingi opera a hűség műfaja, a kínai azonosságtudat jelképes hordozója, ezért akarják a színházat szétverni előbb a japánok, majd a kommunisták. Paradox módon a film legerőteljesebb és leghatásosabb jelenetei éppen az *Isten veled, ágyasom* című operából előadott részletek. Az európai néző számára nehezen vagy éppen sehogy sem érthető jelrendszeren keresztül is átsugárzik a művészi erő, s megérzünk valamint egy tőlünk távol álló kultúra félelmetes és lenyűgöző nagyságából.

A TÖRTÉNET előterében három ember sorsa áll. Ismerősek a szereplők, de nem elsősorban az életből, hanem könyvek lapjairól, a mozi vásznáról. Ne legyünk igazságtalanok az alkotókhoz, hiszen – Ady szavával – *„az élet nem nagy vigalom sehol"*, ám éppen a cannes-i nagydíj fényében vannak sejtelmeink arról, hogy a rendező nem csupán az örök emberi élethelyzeteket ismeri, hanem azt is, milyen kritériumok alapján osztják manapság a seregszemlék elismeréseit. És ennek tudatában mindvégig kettős érzülettel nézzük az *Isten veled, ágyasom* című munkát.

A film kezdetén egy prostituált beadja fiát a pekingi opera színiiskolájába. A gyermekek számára felfoghatatlan, érthetetlen mindaz a szenvedés, megaláztatás, amit el kell viselniük, hogy művésszé váljanak. Ám a zárt közösség és a szigorú fegyelem nemcsak a személyiséget torzítja, hanem megtartó erő is, a felnőtté válás, a rokoni szálaknál erősebb barátságok megszületésének terepe is. Dieyi az első adandó alkalommal megszökik a tanodából, de a retorziókat is vállalva visszatér, hiszen az élet nehézségei elől nem lehet elfutni. A remek gyermekszereplők sem feledtetik, hogy a szituációk, a problémák és válaszok, néhol még a beállítások is visszaköszönnek, a képek nem az újrafelfedezés, hanem a *„láttuk már"* élményét adják.

A történet nagyobb része művészet, barátság és szerelem témakörét vizsgálja. Xiaolou és Dieyi kapcsolata egyszerre gyökerezik a színiiskola éveiben, a közös gyermek- és ifjúkorban és a színpadi-művészi egymásrautaltságban. Xiaolou a hősi, Dieyi – férfiként – a hajadon szerepkör színésze. Kettejük kapcsolatát rombolja szét Juxian, a volt kurtizán, aki arra is ráveszi férjét, Xiaolout, hogy hagyja ott a komédiásokat. Művészet vagy polgári élet? Férfiszerelem, barátság vagy házasság? Chen Kaige rendező dicséretére legyen mondva, nem ad könnyű választ. Az egész Európát elöntő homoszexualitás-divat idején ritkán tapasztalható visszafogottsággal ábrázolja a két színész kapcsolatát, a feleség érthető, ám mégis visszatetsző földhözragadtságát, s azt is, hogy megy tönkre ebben a háromszögben mindhárom fél.

LEGJOBB PILLANATAIBAN a pekingi operának állít emléket az *Isten veled, ágyasom* című film. Az európai néző is azokra a jelenetekre emlékezik vissza maradandó élményként, melyekben rácsodálkozhatott a sokarcú világ sokszínű kultúrájára.

Szabolcs Imre

Gondolatok a tehetségről

Nem szükségszerű az önpusztítás

Szakmai teendőim Barcelonába szólítottak, így tanúja lehettem annak a széles körű és átgondolt rendezvénysorozatnak, amit 1993-ban Barcelonában, a nagy katalán festő, Joan (a katalán nyelvben a spanyol Juannak ez az írásmódja, és ezt a nemzetiségi jogok részeként tiszteletben kell tartani) *Miró* szülővárosában, születésének 100. éves megemlékezéseként rendeztek. A *Miró Alapítvány* állandó kiállítása mellett még Barcelona hat különböző helyén mutatták be műveit, életét, barátainak és tisztelőinek vele kapcsolatos alkotásait.

Szeretem Miró műveit, főleg a negyvenes évek „gyorsírásos" álomszimbólumait. Mégis, a családtagok életét most jobban megismerve, sorsának alakulásában számunkra is fontos tanulságokat fedeztem fel.

Kivételes rajzkészségét már nyolcéves korából fennmaradt rajzai igazolják. Iskolai teljesítménye azonban *nagyon gyenge volt*. Amúgy sem szerette az iskolát a hallgatag, magába zárkózó, magát szóban nehezen kifejező kisfiú. Engedve tehetsége sodrának, *képzőművész szeretett volna lenni*, ezt azonban a kisiparos apa nem engedte, „komolyabb" pályát szánt neki: a feltörekvő családok mintájára fiából tanult üzletembert szeretett volna képezni. Így a tizenéves fiú nem tehetett mást: elkeseredve, de követte az apai parancsot (noha azért be-bejárogatott Barcelona neyezetes képzőművész-iskolájába). A kényszerű pályaválasztás azután súlyos betegségbe (tífusz) torkollott, amelybe majdnem belehalt. Hosszú lábadozása alatt az ugyancsak iparos apai nagyapa hatására a fia esetleges elvesztésével amúgy is szembesülő apa végül is beleegyezett fia képzőművészi tanulmányaiba. S innen Miró élete már a művészettörténészekre tartozik.

Az *orvosgenetikust* életrajzának e rövid részletéből *két kérdés* izgatja. Az egyik a képzőművész-tehetség eredete. A kivételes tehetségnek általában *négy feltétele* van: az átlagot meghaladó *értelmesség-okosság;* valamelyik specifikus mentális területen (pl. rajzkészségben vagy kolorizmusban) megmutatkozó *kivételes adottság;* a kreativitás, amely a megszerzett mesterségbeli tudáson túl valami újat, eredetit tud nyújtani, és a *motiváció,* vagyis azok a személyiségjegyek (megszállottság, szorgalom, akarat stb.), amelyek a veleszületett adottságok valóra váltásához szükségesek. Sok nagy képzőművész esetében azonban az első feltétel megléte kérdéses. *Picassót* tizenéves kora előtt nem voltak képesek írni-olvasni megtanítani. A nagy angol festő, W. *Turner* élete végéig írástudatlan maradt. A nagy magyar festő, *Gruber* Béla is súlyos kifejezési zavarokkal küzdött a beszédben. S Miró átlagtól jelentősen elmaradó iskolai teljesítménye is *beleillik ebbe a sorba*. Úgy tűnik, a kivételes képzőművészi teljesítménynek *nem feltétele*, legalábbis kezdetben, az átlagot meghaladó értelmesség. Sőt, talán a beszéd, írás és olvasás nehézsége még serkentő hatással is van a képi kifejezésre. Később kivételes, specifikus képzőművészi tehetségük szárnyalása azután mentális teljesítményük *egészére* jótékony hatással van. A tehetség sok összetevőjű rendszerén belül egy-egy kiugró, veleszületett adottság a későbbiekben a többi képességre is húzóerőt gyakorol. A jelenlegi iskolarendszerben azonban az ilyen „féloldalas" gyerekek *gyakorta kerülnek hátrányos helyzetbe*, akár kisegítő iskolába is.

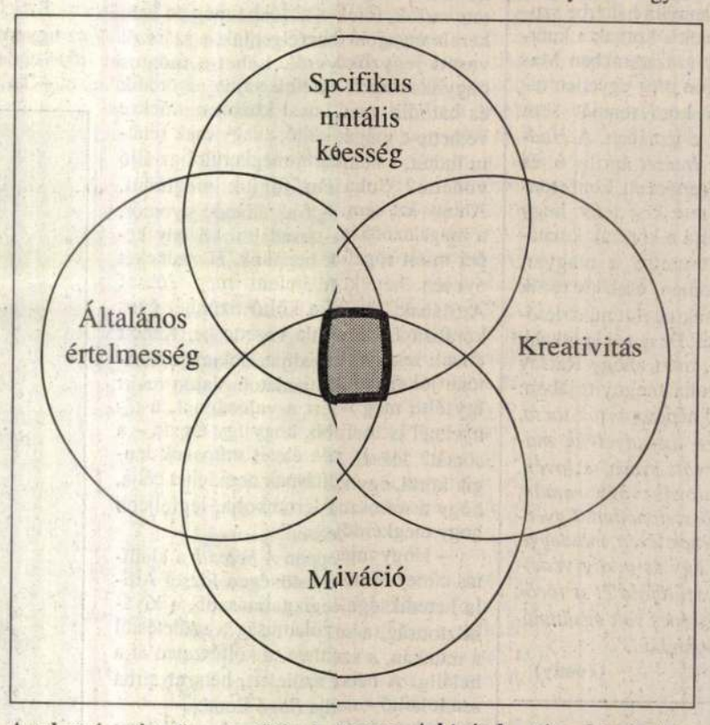

A tehetség négy összetevőjének azonya. A kivételes társadalmi teljesítmény akkor várható, ha ez a négy képesség átfedi egymást

A másik érdekes kérdés a *képzőművészi tehetség öröklődése*. Mint a családja is igazolja, Miró képzőművész-tehetségének *nem volt nyomai őseiben*. Pedig a középkorban, amíg a festészet és szobrászat céhmesterség volt, és a céhen belül a fiúknak követniük kellett apjuk mesterségét, nagyon tehetséges „családok" ismertek (elég utalni a *Brueghel* vagy a *Cranach* családra). Amikor azonban e mesterekből művészek lettek, és mindinkább érvényesült a gyermekek önrendelkezése, *egyre ritkább* a kivételes képzőművészi tehetség családi halmozódása. Miro is ezt példázza, noha az apa és a nagyapák kézművesmestersége – és génjeik – bizonyára kapcsolatba hozható Miró képzőművészi tehetségével. Az itt említett ún. gejzírmodellel (amikor családi előzmények nélkül tör nagy magasságokba valaki tehetsége) szemben azonban ellenpéldák is ismertek. Ilyen a *Ferenczy család* (ahol az apa – Károly – a nagybányai festőiskola legjelentősebb mestere, felesége, *Fialka* Olga ugyancsak tehetséges képzőművész; gyermekeik között pedig ott található Béni, Noémi és Valér, akik közül az első kettő a magyar képzőművészet meghatározó jelentőségű mestere) vagy kortársaink között a *Lelkes család* (mind az édesapának, mind az édesanyának a képzőművészet volt a hivatása, és mind az öt gyermekük hű maradt a családi tradícióhoz).

Sokra tartom a magyar képzőművészeket. A genetika tanítása szerint minden népességben relatíve (tehát a népesség számának megfelelően) *azonos* a különböző területeken kivételes adottságokkal rendelkezők aránya. Akkor hogy lehet, hogy az elmúlt 100 évben a hatmilliós lélekszámú katalánoknak *három* olyan világrengető képzőművész mesterük volt, mint Miró, *Dali* és *Gris*, míg a 10 milliós honi magyaroknak hozzájuk mérhető hírű egy sem. (A külföldön élő magyar művészek közül *Moholy-Nagy* és *Vasarely* világhíres, de azért elismertségük Miróhoz és Dalihoz nem mérhető.) Persze a veleszületett, döntően genetikailag meghatározott adottságok valóra váltásához, teljesítménynyé formálásához megfelelő családi, iskolai és társadalmi körülmények kellenek. De hát az Ibériai-félsziget elmúlt 100 éve sem tekinthető a művészi tehetség kivirágoztatása szempontjából optimálisnak. Mégis, ott az égig nőttek az említett tehetségek. Csak néhányat ragadok ki a lehetséges okok közül. Katalóniában a *társadalmi közhangulat* bizonyára inkább kedvezett a meghökkentő újjal előállóknak. (Ebben a katalán építészek, mint *Gaudi*, *Montaner*, *Cadafalch* „modernista" stílusa nagy szerepet játszhatott.) Emellett e katalán művészek személyes kapcsolata a művészvilággal sokkal közvetlenebb volt. Így Miró legjobb barátai közé számíthatta Picassót, *Caldert*, *Kandinskyt* és más, hasonló kaliberű művészeket. Mindez a modern művészet és művészek elismertségét meghatározó mecénások és műkereskedők miatt is döntő.

Végül él egy *hiedelem* a magyar művészek körében, amely szerint a művészi ihletcsiholás és alkotás *önpusztító*. Ezzel magyarázható a művészek rövid élete (elég *Petőfi*re, *Rimbaud*-ra, *Mozart*ra vagy *Bellini*re utalni, akik 30, illetve 35 éves koruk előtt haltak meg). De maradjunk a képzőművészeknél. *Raffael* is csak 37 évet élt, kortársaink közül *Kondor* Béla 41, Gruber Béla 26 évet. még ideológiák is születtek korai haláluk magyarázatára: *„akiket szeretnek az istenek, azokat korán magukhoz szólítják"*, vagy a *„tüzet vivő"* nagy tehetségek nemcsak környezetüket, önmagukat is megégetik stb. *De az itt emlegetett nagy katalánok közül Miró 90 évet élt!* S ne hagyjuk figyelmen kívül a 92 éves korában elment Picassót, aki életének meghatározó tizenéves korát ugyancsak Barcelonában töltötte. *Jobban kellene a magyar művészeknek is vigyázni az egészségükre és önmagukra.* Igaz, ebben a társadalom is többet segíthetne...

Czeizel Endre

Van új a föld alatt Ipolytarnócon!

Ősi szörny lábnyomára bukkantak

Ipolytarnóc, a szlovák határ menti nógrádi település már a múlt század eleje óta híressé vált *húszmillió éves ősleleteiről*. A megkövült óriási tarnóczi fát, a cápafogakat, ősnövényeket s a vulkáni tufával egykor betemetett őslati lábnyomokat az elmúlt évtizedben sok ezer látogató csodálhatta meg. A kies, háborítatlan természetben járva mindenki úgy érezhette, hogy valóban visszacsöppent néhány órára az évmilliókkal ezelőtti ősvilágba.

Az elmúlt száz év tudományos kutatásai kiderítették, hogy 23 millió évvel ezelőtt itt húzódott az ősi Földközi-tenger, a *Tethys* sekély mellékága, amelynek fenekén felhalmozódtak az itt élt állatok maradványai, köztük *cápák fogai, delfinek és tengeri tehenek csontjai*. 20 millió éve a tenger visszahúzódott, az egykori tengerfenéki homok szárazföldi lett, ahol trópusi-szubtrópusi erdőben *hatalmas fenyők* nőttek. A folyóvizekkel átjárt területen madarak, ragadozók, párosujjú patások és orrszarvúak taposták a puha, nedves fenyőavart. *A természeti katasztrófa* húszmillió évvel ezelőtt akkor következett be, amikor a Földközi-tenger területén Afrika a kontinentális lemezmozgások következtében megmozdult Európa felé. Ekkor, a miocén időszak elején kezdődött el az a hatalmas hegységképződés, ami létrehozta az Alpok és a Kárpátok vonulatát, több millió évig tartó vulkánosság kezdődött a Mátra területén. A hatalmas mennyiségben felszínre jutó olvadt kőzetek több méteres forró falat alkotva, ártufa formájában terjedtek szét a lejtős területen. Feltartóztathatatlanul *elpusztították az erdőket, menekülésre késztették az állatokat, s vastagon beborították az egykori talajt.*

A tufával konzervált, kőbe zárt világot eddig csak aránylag kis területen tanulmányozhatták a kutatók, csodálhatták a látogatók. A *Bükki Nemzeti Park* kezelésében olyan nemzetközi színvonalú védő- és bemutatóhelyet sikerült létrehozni az 1980-as évek elején, ami *a páratlan őslényparkot* méltán a világörökség részesévé tehetné.

Az Országos Természetvédelmi Hivatal támogatásával a Bükki Nemzeti Park nagyszabású földmunkát végzett Ipolytarnócon, ott, ahol a völgyoldalakból kibukkant a még feltáratlan *lábnyomos homokkő*. Több száz négyzetméteren letakarították a riolittufát, s alatta *felszínre kerültek az ősállatok lábnyomai*, a fatörzsek, ágak, gyökerek, tobozok és levélmaradványok. Ipolytarnócról, a lábnyomokat őrző csarnok alól 1985-ben 1298 állatnyomot lehetett megkülönböztetni. A Magyar Állami Földtani Intézet munkatársai, miután régészeti módszerekkel letisztították a kőzetlapokat, *647 új lábnyomot tudtak megkülönböztetni és feltérképezni*. A különböző múzeumokban őrzött példányokkal együtt Ipolytarnócnál így már 2762 darab lábnyom vált ismertté. Nincs Európában még egy hasonló terület, ahonnan ilyen nagyszámú ősállatnyom került volna elő, s mindennek nagy része földtani természetvédelmi területen van. A nagyközönségnek is látható lenne. Az idei kutatások igazolták először, hogy a *lábnyomos terület nem szűkebbre korlátozódik*, hanem valószínűleg több száz négyzetméteren megtalálható. Könnyen lehetséges, hogy a Borókás-árkot övező riolittufa donok alatt 10-15 méter mélységban akár kilométerekre is követő lesz az ősállatok csapata. Ipolytarnóc legjellegzetesebb állata az a kihalt *orrszarvú* volt, amelyet *Petényi* Salamon János a múlt század közepén, a nyelvújítás korában *„hornyolt szaruthócz"*-nak nevezett. Ez az állat 15-20 millió éve egész Európában élt, fogai redősek, hornyoltak voltak, de oán nem viselt szarutülköt. Lábnyomaik alapján egész *csarvúcsalád élhetett itt*, akik együtt voltak a nagy hímekkal a kisebb nőstények és az egészen fiatal állatok is.

A legutóbb feltárás *szenzációja egy halmas ragadozó*, amiről mindeddig csak egy 1935-ben kiadott bécsi könyvben közölt fényképről volt tudomásunk. A hatalmas mancs átmérője legalább 28-30 cm lehetett, s a *Bestiopeda maximának* nevezett *ősi szörny* nyomára valószínűleg csak most lehetett rábukkanni. Összesen kilenc olyan, az eredeti leírással megegyező méretű és formájú elmosódott lábnyomot lehetett kimutatni, amelyeknek karomban végződő, cseppformájú ujjnyomai tisztán kivehetők. Miután Ipolytarnócon még egyetlen állat csontjait sem találták meg, csak valószínűsíteni lehet, hogy ez a hatalmas ragadozó a *medvekutyákhoz tartozott*.

Az ipolytarnóci új feltárásokkal megduplázódott a bemutatható ősvilági területek száma. A leletek megóvása érdekében a Bükki Nemzeti Park a téli fagytól megóvandó védőborítással ismét visszatemette a lábnyomos felületeket azzal a reménnyel, hogy *az idén lesz annyi pénz*, hogy azokat konzerválva a közönségnek megmutassák, s esetleg újabb gazdag ősnyomokat tárjanak fel.

Kordos László

Széchenyi-díjasunk: Kondorosi Ádám

Légből kapott nitrogén

Kondorosi Ádám akadémikus nevével sűrűn találkozunk a hazai és a nemzetközi sajtó hasábjain. *A Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központja Genetikai Intézetének* igazgatóhelyettese és a francia *Növénytudományi Intézet* (Institut des Sciences Végétales – CNSR) igazgatója idejének egy részét itthon, egy részét Franciaországban tölti. A rangos kitüntetést *a biológiai nitrogénkötés molekuláris szintű vizsgálatában elért eredményeiért kapta*. Munkatársaival elsőként szerkesztette meg a Rhizobium (nitrogénkötő) baktérium kromoszómájának genetikai térképét, amely sikerről többször beszámolt a természettudományok legtekintélyesebb lapja, a *Nature*. A biológiai nitrogénkötés az élő szervezetek nitrogénellátásának alapja, amire csak bizonyos mikroorganizmusok képesek. A folyamat mind teljesebb megismerése azért jelentős, mert a mezőgazdaságban alkalmazott költséges és talajt károsító műtrágyázás helyett, illetve ésszerű alkalmazása mellett a szimbiotikus nitrogénkötés egyre nagyobb szerepet kaphat a jövőben.

Tudománypolitikai kérdésekben is véleményt nyilvánít Kondorosi Ádám. Fontosnak tartja, hogy *a tehetséges kutatók már egyetemi éveik alatt bekerüljenek nemzetközi szintű kutatócsoprtokba*, hogy a kutatás „ízére" ráérezzenek. Égető szükségét látja a hazai kutatások integrálódásának a nemzetközi mezőnybe. Az „agyelszívásról" az a véleménye, hogy egy bizonyos szintig nem káros, sőt, segít a továbbképzésben, hiszen a fiatal kutatók nagy része egy idő után hazajön.

Kondorosi Ádámot, az Akadémia egyik legsikeresebb tagját *Széchenyi-díjjal tüntették ki.*

(h. i.)

Válságban a japán alapkutatás

Huszonöt év alatt csak három Nobel-díj

Érdekes cikk jelent meg a japán tudományos élet helyzetéről a *Bild der Wissenschaft* című német lapban dr. *Botskor* Iván tolmácsolásában. Japán szakemberek közlése szerint egyre nehezebb a tudományos utánpótlás toborzása. Ennek több oka van. Részben megszűnt az a csodálat, amivel a fiatalság körülvette a rosszul fizetett, ám nagy tekintélynek örvendő professzorokat, részben kevés olyan intézmény létezik ebben a fejlett országban, mint a Max Planck intézetek a németeknél. A magángazdaság pedig igen *keveset áldoz a kutatás fejlesztésére:* meglepő, de a japán vállalatok több tanszéket támogatnak a Massachusettsben működő Technológiai Intézetben, mint az összes japán egyetemen együttvéve.

A fentiek káros következményei meglátszanak a Nobel-díjak elnyerésében is. Az elmúlt 25 év alatt a japánok három díjat nyertek el: L. *Esaki* (1973, fizika), K. *Fukui* (1981, kémia), S. *Tonegawa* (1987 orvostudomány). Ez idő alatt 77 kutató nyerte el ezt a legrangosabb természettudományi díjat az Egyesült Államokban. Esaki elmondása szerint csak azért tudta vizsgálatait elvégezni a félvezetőkre vonatkozóan, mert *meg tudta győzni* a Sony céget, hogy alapkutatási eredményei gazdaságilag is hasznosak lesznek.

Tonegawa a japán alapkutatás talpra állítására három feltétel megteremtését javasolja: *megszüntetni a „beltenyészetet", feloszlatni a hierarchiát, és ne legyen egész életre szóló garancia a foglalkoztatás, vagyis a gyenge képességű professzoroknak fel kellene mondani.*

Megszívlelendő tanácsok, akár itthon is.

(hankó)

Megtalálták a felelős gént

A kutatóknak majd egy évszázada okoz fejtörést, vajon mi állhat annak a hátterében, hogy *a vastagbélrák egyes családok egymást követő nemzedékein sorra végigvonul?* A puszta véletlen okozza a betegség kialakulását, vagy a környezetben, esetleg az étrendben kell-e keresni a kiváltó okot? A legvalószínűbbnek azonban mindig az látszott, hogy *egy gén felelős* a rosszindulatú daganat kialakulásáért. Az egyesült államokbeli Johns Hopkins University és a finnországi Helsinki Egyetem kutatói nagy valószínűséggel megtalálták azt a gént, amely a rákos megbetegedések sorában a második legnagyobb gyakorisággal előforduló végbélrákot kiváltja.

A gén nem saját maga okozza a rákos daganatot, hanem az arra való *hajlamot* alakítja ki. Később a kromoszómákban történő elváltozások hatására fejlődhet ki a rák. Figyelemre méltó, hogy a gén aktív szerepet játszhat a genetikai elváltozások akkumulálásában, amelyek végül rosszindulatú, rákos sejt kialakulásához vezetnek; *kétszáz emberből egy* hordoz a szervezetében ilyen gént. Azoknak a 95 százalékában, akik megbetegszenek rákban, 60 százalékban végbélrák fejlődik ki, a többiek szervezetében pedig másfajta rosszindulatú daganatok keletkeznek.

Egy új-zélandi és egy észak-amerikai család körében folytatott vizsgálat eredményeként 344 lehetséges marker átvizsgálása után végül megtalálták a kutatók ezt az egy gént, amelynek izolálása ugyan még nem sikerült, a felfedezés azonban minden bizonnyal új utat nyit a rákrejtély megfejtésében. A gén egy egész életen keresztül DNS-mutációk hullámait indítja el egymás után. Az ily módon előidézett instabilitás egyébiránt segít megmagyarázni, hogy miért reagálnak jobban a kezelésre azok a páciensek, akik örökletes úton szerzik a betegséget, mirazok, akiknél a kór más módon alakuli.

A felfedezés jelentőségét tovább fokozza, hogy a marker a rák felcímését is megkönnyíti. Azon betegek 90 százaléka, akiknél már a kezdet kezdén kimutatták a végbél elrákosodását még a diagnózis felállítása után öt ével is életben van. Ha viszont a daganat növekedése már elérte a belső szervet, akkor ez az arány 10 százalékra csökken. Ugyanakkor a jelenleg alkalmazott vizsgálati módszer a tumorok több mint 70 százalékát nem mutatja ki.

Az újonnan felfedezett genetikus elváltozáson alapuló teszttel már *három esztendőn belül* nagyobb biztonsággal tudják majd kimutatni a rák kialakulását. S hogy ez mekkora horderejű, ahhoz tudni kell azt, hogy a már említett családi öröklődések folytán ma öt–tízmillió amerikai érezheti magát fokozott veszélyben, rettegve a végbélrák kialakulásának lehetőségétől. A 300 dollárba kerülő vizsgálat során a családtagok háromnegyed részéről ki fog derülni, hogy szervezetük *nem hordozza* a veszélyes gént. Ez nem jelenti azt, hogy immunisak a végbélrákkal szemben, de az átlagosnál nem magasabb annak a veszélye, hogy megkapják a betegséget. A fennmaradó 25 százalékot pedig kolonoszkópiás vizsgálatnak vetik alá, amely a rák fejlődését mutatja ki. A technika jelenlegi fejlődési ütemét véve alapul, 10 év múlva ezek a vizsgálatok már nem számítanak olyan rendkívülinek, mint napjainkban.

Kovács L. István

NAPLÓ

BERZSENYI DÁNIEL szülőhelyén, Egyházashetyén egésznapos rendezvénysorozattal emlékeztek a hét végén a költőre.

A MAGYAR IRODALMI folyóiratok fórumán, a keszthelyi Festetics kastélyban hazánkból és a határainkon túlról több mint nyolcvan főszerkesztő, író érkezett az eddigi legnagyobb Kárpát-medencei irodalmi találkozóra, amelyet a IX. Berzsenyi–Helikon napok jegyében rendeztek meg a hét végén. A résztvevők megvitatták a Magyar Irodalmi Folyóiratok Egyesülete létrehozásáról szóló dokumentumot.

A KÖZÉPISKOLÁSOK számára meghirdetett országos művelődéstörténeti vetélkedő szombaton befejeződött Esztergomban. Első helyezést a miskolci Földes Ferenc Gimnázium és az Eötvös József Szakmunkásképző Intézet, az esztergomi Szent István Szakközépiskola és a Zentai Gimnázium tanulói értek el.

A ROSEMARY KENNEDY-díjat, amelyet testi fogyatékos fiatal szólisták számára alapítottak, egy tajvani fuvolással együtt Magyar Csaba világtalan zongoraművész nyerte el. Az ezer dollárral járó kitüntetést a fiatal művészek szombaton vették át a washingtoni Kennedy Központban tiszteletükre megrendezett gálakoncerten.

CLAUDE LEFORT, az École des hautes études en sciences sociales professzora ma délelőtt tíz órakor tart előadást Törvény és szükségszerűség Machiavellinél címmel, az ELTE Bölcsészettudományi Karán (Budapest Piarista köz 1. I. emelet 12.).

AZ AQUINÓI SZENT TAMÁS TÁRSULÁS rendezésében Rászlai Tibor tart előadást Az okság fogalmának transzcendens jelentősége címmel ma délután öt órakor a Kosztolányi Kulturális Központban (Budapest IX., Török Pál u. 3.).

ISABELLE LEE táncosnő-koreográfus Hát ha című művének második részét ma este hét órakor láthatja a közönség a Kiscelli Múzeumben (Budapest III., Kiscelli u. 108.).

A HOT JAZZ BAND és Irakli, az egyik legnépszerűbb francia trombitás koncertje május 9-én, este hét órakor lesz a Francia Intézetben (Budapest, I. Fő u., 17.).

A realizmustól az új tárgyiasságig

Egy bécsi kiállításról

Keresve sem találhatnánk remekebb példákat a tipikus osztrák férfi és tipikus osztrák nő alakjára a harmincas években, mint amilyennek Herbert *Reyl-Hanisch* festette meg őket az Alpok csúcsai előtt megjelenő fiatal favágó és népviseletbe öltözött lány képében. Egészség, erő, derű, fiatalság. Csak egy lépés innen a híres bécsi *Gemütlichkeit*, de nincs messze – időben alig egy-két év – az Anschlusszsal megérkező nagybirodalmi – *völkisch* fennsőbbrendűség sem. A képek alighanem szerepelhettek volna a bécsi *Künstlerhausban* tavaly rendezett *Kunst und Diktatur*, a szovjet, német, olasz mellett az osztrák „birodalmi" művészetet bemutató kiállításon is. Illusztrálhatnák ugyanakkor annak a tanulmánynak a megállapításait is, amely a *Felső Belvederében* néhány héttel ezelőtt bezárt, az 1945–1960 közötti osztrák festészetet és szobrászatot reprezentáló tárlat kapcsán legszögezte: a háború utáni években osztrák földön a művészek jószerivel nem találhattak követhető hagyományokra, tovább járható művészi utakra.

A művek természetesen egy harmadik bemutatón szerepelnek, amely a bécsi *Kunstforumban* látható, s amely a *Neue Sachlichkeit in Österreich – Új tárgyiasság Ausztriában* – címet viseli. A szemle, amelyet húsz, zömmel az 1890-es, 1900-as években született művész százharminc festményéből és átfogó grafikai válogatásból rendeztek, természetesen nem arra törekszik, hogy átrajzolja a húszas-harmincas évek művészetének képét, az aktuális, művészettől idegen szempontok alkalmazása amúgy is csak a Lajtán inneni művészettörténetírásban volt szokásos az elmúlt évtizedekben. Újabb adalékokat szolgáltat inkább, fehér foltok kiszínezését kísérli meg, irigylésre méltó igényességgel, tárgyi gazdagsággal, elegáns tálalással. Az igényesség és elegancia nem csupán a Klaus *Schröder* rendezte tárlatra, hanem annak katalógusára is jellemző, amely szinte monografikus igényességgel dolgozza fel tárgyát, az Ausztriában 1925 táján jelentkező új tárgyiasságot.

A tipikus osztrák férfit és nőt ábrázoló képek jól érzékeltetik, mi jellemezte elsősorban ezt az irányzatot: a tárgyilagos pontosságra való törekvés, a szigorúság, a statikus, visszafogott előadásmód. A csendélet lett a fő műfajjá, s „natura morte"-ként jelent meg a táj, s a benne élő ember is. Ha az expresszionizmus a nagyvárosi lét színeit fedezte fel, az új tárgyiasság művészei a természetet akarták újra meghódítani. Osztrák földön is. Alighacsoda, hogy példaképeiket az olasz quattrocento, a németalföldi tájfestészet mesterei között keresték, s ideék is fel sokszor konkrét művumokon keresztül is. Visszatérés a rendhez, a természethez, a néphez, a történelemhez – alapvető szándékaikat letően a húszas-harmincasévek osztrák művészei is a nagy európai művészeti visszarendeződés szellemében dolgoztak, pontosabban: mintegy arról a nulla pontról indultak el, ahová az avantgárd művészet az első világégés befejeztével jutott.

Franz Lerch Alvó lány című olajfestménye (1930)

Albert Paris *Gütersloh*, Graz *Lerch*, kiemelkedő jelentőségű mesterek művei is szerepelnek a tárlaton, amelyet azonban elsősorban a megbízható mesterségbeli szinten dolgozó középmezőny jelenléte jellemez. No meg a többnyire félsikerekkel járó igyekezet, hogy a művész az egyre zűrzavarosabbá váló világban szilárd kapaszkodókat találjon.

P. Szabó Ernő

Közgyűlést tartott a kollégiumok szövetsége

A *Felsőoktatási Kollégiumok Országos Szövetsége* (FEKOSZ) meglepetéssel értesült arról, hogy a felsőoktatási hallgatók képviseletében fellépő *Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetsége* (HÖKOSZ) a tandíj ez évi öt hónapra szóló kiváltását a kollégiumi térítési díjak emelésével szándékozik megoldani – mondotta *Vetési* Iván, a FEKOSZ elnöke a szervezet hét végi, budapesti közgyűlésének szünetében, szombaton megtartott sajtótájékoztatón.

Hangsúlyozta, hogy a FEKOSZ nem zárkózik el a kollégiumi díjak emelésétől, ha az emelést a hallgatói térítések és juttatások általános rendezése keretében hajtják végre, és hogy befolyt, emelt összegeket ellenőrizhetően a kollégiumi hálózat szolgáltatási színvonalának emelésére kell fordítani.

Vetési beszámolt arról is, hogy a közgyűlésen jelen lévő *Szabó* László, a HÖKOSZ elnöke a vitatott témával kapcsolatban jelezte együttműködési szándékát, és hozzátette, hogy a FEKOSZ a kollégiumok finanszírozásának kérdéséről tárgyalni kíván *Bokros* Lajos pénzügyminiszterrel is. Az elnök hozzáfűzte: a szövetség két éve kialakult koncepciójának, amelyet ma is időszerűnek tartanak, az a lényege, hogy olyan magasra kellene emelni a térítési díjakat, hogy az ebből befolyó összegből azokat is támogatni lehessen, akiknek nem sikerült kollégiumi ellátást kapniuk. Az úgynevezett válságos övezetekben, Szegeden, Szombathelyen, Veszprémben és Budapesten kiemelt költségvetési támogatást kellene adni az egyetemi szállásigények kielégítésére. Ezeken a helyeken ugyanis csak a jogosultak húsz százalékát tudják elhelyezni kollégiumokban.

Finnugor napok a Néprajzi Múzeumban

A hét végén kétnapos rendezvénysorozatot szervezett a *Néprajzi Múzeum* a finn nagykövetség támogatásával. A *Két testvérnép* című kiállítás részeként megrendezettt finnugor napok a finnek, az udmurtok, a marik és a többi finnugor rokon nép kultúrájából adtak ízelítőt. Húsz budapesti középiskolai csapat vett részt a *Mit tudsz a finnugor népekről?* című vetélkedőn, amelynek megszervezését *Erdélyi* István, *K. Csilléry* Klára, *Csepregi* Márta, *Wilhelm* Gábor és *Kodolányi* János segítette. A múzeum aulájában kaptak helyet ősi finnugor mesterségek – szőtteskészítés, fafaragás, kéregedény-készítés – mai művelői, akiktől vásárolni is lehetett. Kiderült, hogy nyár, fenyő, vargóca, vergenye és cseresznyefa kérgéből táska, vödör és sótartó és gyümölcsöstál is készíthető. Néptánc és zene, kórusmuzsika, tombola, videovetítések, előadások színesítették a programot. *S. Kovács* Ilona néprajzkutató, a Néprajzi Múzeum munkatársa elmondta, hogy ezt a rendezvénysorozatot már a múzeum jövő évi, nagyszabású millecentenáriumi finnugor kiállítására való felkészülés jegyében rendezték meg. Külföldi múzeumokkal együttműködve, a Néprajzi Múzeum ugyanis jövőre a finnugor testvérnépek múltját és jelenét bemutató kiállítást rendez.

(r. t.)

FOLYÓIRATSZEMLE

Tiszatáj

Nincs annál mulatságosabb, mint amikor a szellem emberei a szellemi termékek árát „materializálják". Egy kiló karaj ára könyv, két liter tejes hetilap, fogkrémnyi mozijegy. Ebből a nézőpontból valóban olcsó nálunk a kultúra, csakhogy a nézőponttal baj van: a tejet elvisszük, a lapot otthagyjuk. Pedig tudjuk, nemcsak kenyérrel él az ember. Az irodalmi lapok törvényszerű áremelkedése után bizony odafigyelünk arra, hogy a *Tiszatáj* még mindig csak negyven forint, *Diák-mellékletestül*. Ha háromszor ennyibe kerülne, akkor sem hozná be a ráfordítási költségeket, így legalább esély van arra, hogy eljut az olvasóhoz, az egyetemistához, gimnazistához és tanáraikhoz.

Vasy Géza

Kormos István alakját és költészetét idézi az áprilisi szám Diák-mellékletében, amely a szerkesztőség megfontolt ajánlása a jövő nemzedéknek. A kis esszék nagy szolgálatot tesznek, hiszen jó esetben egy új magyar irodalom fejezeteit képezhetik. Vasy frásának legfőbb erénye a visszafogottság, az életmű kereteinek biztos kijelölése. Ő nem arról ír, hogy most éppen milyen a viszonya a költőhöz, hanem arról, mit jelent az egyetlen kötetbe bezárható hagyaték poétikai és erkölcsi szempontból irodalmunk fejlődéstörténetében. A mellékletet nyugodtan odatehetjük az *Osiris-Századvég* frissen megjelent *Kormos-kötetéhez*.

Az áprilisi szám egyébként a költőké és a kritikusoké. Kivéve persze *Bálint* Tibort, akinek a *Bábel toronyháza* című regényéből vett részlet keserű szatíra az „aranykorszakról", amikor a vezér ateistává és boldoggá kívánta tenni alattvalóit.

A költők a határon innen és túl, élükön

Baka István

főmunkatárssal nem kevés meglepetést szereznek. Baka tragikus komolysága *(Van Gogh börtönudvarán)*, az örökifjú *Határ* Győző pajzán strófái után következik *Kovács* András Ferenc, az egyetemes magyar líra egyik legnagyobb tehetsége, aki harmincöt évesen mindent tud a költészetről. Olykor az az érzése az olvasónak, hogy ez a fölényes mesterségbeli tudás szükségképpen hívja életre a szerepverseket, most éppen Alekszej *Asztrovot*, Baka István *Sztyepan Pehotnija* után egy újabb oroszt, aki merhet nagy igazságokat kimondani, akinek lehet lelke és sorsfordító élménye *(„Hány új hazugság billeg már a nyelven! / Eszmék rohadnak... Fojtó, furcsa szag! / Elmék rágódnak egypár száraz elven... / S a szebb jövő kutyánkba rúg... Kacag.")* A hasonló létélmény talaszk nélkül görcsösebben szól, mégis megrendító Szöllősi Zoltán következetes képi építkezése. *Pintér* Lajos *Zöld úton* című verse a maga szédségében megrendítően hatásos „környezetvédő" mű. Pintér nem tesz mást, csak megfordítja a tényeket: nem az ember menti meg a természeti világot, hanem ez utóbbi az embert. *Petri Csathó* Ferenc a hétköznapok realitását emeli fanyar költészetté. *Dér* István tíz rövid sorba sűríti kétségbeesését *„rótt tükör* című versében.

Itt kell szóvá tenni, hogy az igen határozott szerkesztői koncepció szerint építkező *Tiszatájból* nagyon hiányoznak az olvasót segítő eligazítások: kik a szerzők, hány évesek, ol élnek, mit írtak eddig. Igaz, sok más lapban sa gyakorlat már az olvasó segítése, hiszen munkgényes foglalatosság. Mégsem szabadna lemondi róla, főként ha azt valljuk, hogy nem egymásik, nem egy szűk körnek szerkesztünk irodalmi pot.

Anamaria *Pop Hervay* Gizelláról írt esszéje nemcsak gesztus, hanem élmiségi felülemelkedés a szomszéd népeket elválasztó gyanakváson. *Szilágyi* Domokosra az ifabb pályatárs, *Csiki* László költő emlékezik *Erélyi* Erzsébet és *Nobel* Iván kérdéseire válaszolva.

Nem a hangos, melldöngető kiállás jellemzi a *Tiszatájt*, amikor a kilencven éve született József Attilára emlékezik.

Péter László

Keserű e marxi munka című tanulmánya a marxizáló és demarxizáló költőről világosan mutatja azt az utat, amit József Attila járt a párt iránt támadt vonzalomtól a végzetes kiszándulásig. Előbb pártosra fogalmazta át verse, később demarxizálta őket. Mindkét esetben rontott rajtuk. Péter László korrekt textológiai kérdése sűríti az erkölcsi dilemmát: érvényesülhet-e művek közreadásában az „ultima manus", az utolsó kéz tisztelete? Ha következetesek maradunk, elványítunk a költészeten, ha az esztétikum felé közelítünk, szembehelyezkedünk a költő akaratával. Péter László az esztétikum nevében az utóbbit javasolja. Nehéz eldönteni, igaza van vagy sem.

Tasi József fáradhatatlan szorgalommal gyűjt újabb és újabb adalékokat József Attila és a *Bartha Miklós Társaság* kapcsolatáról. Az *Ady emlékezete* című vers elemzése megkerülhetetlen tényeket közöl. Az egyik legrejtélyesebb József Attila-költemény, *A hetedik* értelmezésére vállalkozott *N. Horváth* Béla, de közben az életmű egészéről mond figyelemre méltó észrevételeket.

Osztovits Ágnes

Meghalt Solt Erik

Szombaton reggel, hetvenedik életévében elhunyt egy festő, aki kiállítóművészként éppen negyven esztendeje volt jelen a magyar kulturális életben, majd jutott ki tágabb európai fórumokra. Halála pillanatában is jelentős kiállítása áll Belgiumban, munkái közgyűjteményekben, és magángyűjtőknél egyaránt föllelhetők. Egy szuverén alkotó távozott közülünk, ugyanolyan csöndesen, ahogyan élt és dolgozott; élete utolsó évtizedében Zsennyén, ahol műteremházában sok évi megpróbáltatások után végre menedéket és nyugalmat talált, ahová szemlélődőként, gondolkodóként és festőként is mindig vágyott, ahol még remélhette minden létező egységének folytonosságát, a nagy létezésben.

Solt Erik valamiféle jellegzetes magánmitológia kialakításán fáradozott legjobb alkotói időszakaiban. Nem csatlakozott iskolákhoz, stílusokhoz, divatok meg kiváltképpen nem érdekelték. Mi több, még az olyan vízválasztókkal sem tudott mit kezdeni, mint figuratív vagy non-figuratív; az ő parancsa belülről jött, attól vált erőteljessé és egyedivé.

Titkok kutatója volt. *Weöres* Sándor látta jól: *„A dombon túl valamit elrejtett a látóhatár. Ezt a valamit jeleníti meg a festő..."* A festő most elment „a dombon túlra", hogy személyesen legyen részese a titoknak, esetleg szót váltson róla ismét költőbarátjával.

F. L.

Versenypályázati felhívás

A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium nevében és megbízásából a Salgótarjáni Közúti Igazgatóság

nyilvános versenyre hívja meg

az arra alkalmas vállalkozókat az 1987. évi 19. törvény alapján.

A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium az országos határátkelőhelyek fejlesztése keretében valósítja meg a

21. sz. főközlekedési út 65,5-65,6 km szakaszon – Somoskőújfalu – határátkelőhely, tengelyterhelési mérőhely (mérlegakna, mérlegház és berendezései) és a hozzá kapcsolódó járulékos munkák építését.

A versenytárgyalás kódszáma: 12-342-95-4-1.

A pályázatra vonatkozó részletes információkat a versenytárgyalási dokumentáció tartalmazza.

A versenytárgyalási dokumentáció vissza nem térítendő (20 ezer Ft+25 százalék áfa) 25 ezer Ft, azaz huszonötezer forint összegről szóló, az Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság, Budapest 214–90174–4219 (Kereskedelmi Bank Rt.) számú számlája javára befizetett csekk vagy átutalás ellenében vehető át. A csekken a versenytárgyalás kódszámát fel kell tüntetni.

A versenytárgyalási dokumentáció átvehető a Salgótarjáni Közúti Igazgatóságon, 3100 Salgótarján, Meredek út 31. sz. alatt, 1995. május 10-től 1995. június 7-ig munkanapokon 9.00–14.00 óra között.

Az ajánlatok benyújtásának határideje: 1995. július 10-én de. 10.00 óra.

Helye: Salgótarjáni Közúti Igazgatóság, Salgótarján, Meredek út 31.

Az ajánlatadással kapcsolatos mindennemű költséget (kiváltás, helyszín megtekintése, az ajánlat összeállítása, benyújtása stb.) visszatérítés lehetősége nélkül, teljes egészében a pályázó viseli.

Az ajánlatot magyar nyelven, az ajánlati dokumentációban tételesen felsorolt kötelező nemzeti szabványoknak és az útügyi műszaki dokumentumoknak megfelelően, a kiváltható műszaki dokumentációban lévő főbb munkákat tartalmazó szöveges kiírás alapulvételével, annak szükségszerű kiegészítésével, módosításával kell elkészíteni és az ajánlati árat magyar forintban (HUF) kell megadni.

Az ajánlatok felbontásának időpontja és helye:
1995. július 10-én de. 10.30 óra., Salgótarjáni Közúti Igazgatóság, 3100 Salgótarján, Meredek út 31.

Az eredményhirdetés időpontja és helye: 1995. július 17-én de. 10.00 óra, az ajánlat beadási és bontási helyén, 3100 Salgótarján, Meredek út 31.

Megvalósítandó feladatok:
- Kezelőépület építése a külső és belső közművekkel (elektromos, posta, víz, szennyvíz) 3 mx8 m=24 m² alapterülettel.
- Mérlegelősáv kialakítása 36 mx4 m=144 m² felületen, mérlegaknával, tartószerkezet beépítéssel.
- Útszélesítés, burkolatfelújítással, csapadékvíz-elvezetéssel.
- Meglévő 6 m nyílású híd szélesítése, a hídfelület szigeteléscseréjével.
- Járdaépítés.
- Elektromos kábel kiváltása.

A fentiekben felsorolt magas- és mélyépítési munkák Somoskőújfalu határátkelőhely bejövő oldalán, a sorompók között valósulnak meg.

A mérlegelőhely komplex kialakításánál biztosítani kell a mérlegelés teljes körű üzemeltetési feltételeit.

A munkák befejezési határideje legkésőbb: 1995. október 16.

Salgótarjáni Közúti Igazgatóság

A Danubius „ismerős" befektetővel

Hol a csúcs?

A kérdés – hol a csúcs? – valószínűleg először megfordult már az Értéktőzsde részvényszekcióját figyelemmel kísérők fejében. A két héttel korábban kezdődött árfolyamemelkedés ugyanis – bár változatlanul csak a leglikvidebb részvényre terjed ki – elérkezett abba a stádiumába, amikor már nem a korábban uralkodó nagy volumenű üzletek, hanem az ezeknél „egy számmal kisebb" tranzakciók domináltak, ami az emelkedő árfolyamokra reagáló szélesebb befektetői kör aktivitására utal. Kérdés, hogy a lassan „beázódó" papírok tündöklését biztosító külföldi kereslet fennmarad-e az elmúlt időszakban tapasztalt szinten – hiszen a határokon túli érdeklődés lecsengése újra mozdulatlanságra kárhoztatná az élénkülő piacot.

A múlt héten mindenesetre tombolt a hossz: a BUX 52 pontos emelkedéssel 1421 pontig jutott, ami új csúcs a januárban átkeresztelt index idei történetében. A héten realizált 2,547 milliárd forintos részvényforgalom elmaradt ugyan az egy időszakkal korábbitól, de ez jórészt a munka ünnepe miatt foghíjas hétnek volt köszönhető, miután a napi forgalmak 200 és 430 millió forint között alakultak.

A legnagyobb sikerrel a héten is az *Egis* és a *Pick* papírjai szerepeltek: az előbbi részvényeinek árfolyamát 2420 forintról 2625-ig tornászták fel a vásárlók, míg a húsipari társaság papírjai újabb 600 forinttal drágultak, s áruk immár elérte a 7500 forintot is. Áttörte az 1200 forintot a *Danubius* árfolyama is, miután a társaság rendkívüli tájékoztatásában megnevezte a részvényeket hetek óta felvásárló, s lassan stratégiai részesedést szerző befektetőt (aki egyébként egyezett a piaci pletykákban szereplő céggel, azzal az érdekeltséggel, amelyik a három közül az egyikként „utazott" a HungarHotes-ért is). Nem történt viszont jelentős változás a *Graboplast* piacán (1400–1435 forint), s a 218 forintos heti csúcs után megállt a nagy tételekben gazdát cserélő *Fotex* áremelkedése is.

(banyár)

Változik a kötelező tartalék

Az MNB a monetáris politika céljaival összhangban már korábban elhatározta a kötelező tartalékráta emelését, amely az év elejétől fokozatosan, több lépésben történik meg. A legutóbbi, az 1995. május 1-jei hatályú rátaemelés (15%-ról 16%-ra), a jegybank által fizetett kamat növelésére vonatkozó lépésekkel együtt már április óta ismert a bankrendszer előtt, az erről szóló jegybanki rendelkezés már áprilisban életbe lépett. (A kamatok május 16-tól forinttartalék esetén évi 14%-ról 15,5%-ra, devizatartalék esetén pedig 29%-ról 29,5%-ra emelkednek.) A rendelkezés teljesítésére a fennálló szabályozás szerint az 1995. május 16-tól kezdődő tartalékolási periódusban kell eleget tenni. Mivel a költségvetés finanszírozása fokozott mértékű állampapír-kibocsátást tesz szükségessé, a jegybank lehetővé tette, hogy bizonyos, általa meghatározott állampapírokkal szintén eleget lehessen tenni a tartalékolási kötelezettségnek. Ez a lehetőség a bankok számára kedvező, mivel az 1%-pontnyi emelésnek megfelelő tartalékot magasabb kamatozású állampapírokkal teljesíthetik. E lépések eredményeként a bankok jövedelmezőségi helyzetében romlás nem következik be, sőt a jövedelmezőségi helyzetük, ezáltal versenyképességük javul. Az említett állampapír-kibocsátásból a bankok egyébként 11 milliárd forintot már lejegyeztek.

Részvények (1995. május 2–5.)

Részvény neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf. érték Ft	Értékpapír darab	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Jegyzett kategória							
Egis Gyógyszergyár Rt.	489	727 058 280	144 725	2 420	2 625	3 000	1 810
Fotex Rt.	244	410 225 248	1 003 779	200	218	505	147
Dunaholding Rt.	6	840 000	10	42 000	42 050	42 050	15 000
Zwack Unicum Rt.	1	128 000	20	3 200	3 200	6 680	2 950
Soproni Sörgyár Rt.	64	14 649 700	3 575	1 950	2 150	5 260	1 840
Danubius Rt.	221	302 410 050	124 371	1 170	1 245	1 335	405
Pick Szeged Rt.	226	737 346 750	50 691	6 890	7 500	8 105	5 395
Richter Gedeon Rt.	172	71 184 060	18 379	1 900	1 965	2 000	1 365
Graboplast Rt.	43	12 767 680	4 489	1 400	1 435	1 490	1 005
Zalakerámia	9	27 856 300	7 104	1 930	12 050	2 900	1 500
IBUSZ Rt.	12	2 701 750	1 427	875	960	1 650	600
Forgalmazotti kategória							
Inter-Európa Bank Rt.	86	26 542 900	988	13 300	13 550	15 100	10 200
Goldsun Hűtőipari Rt.	31	7 612 050	6 380	570	630	1 650	455
Csopak Szövetkezeti Rt.	21	4 276 470	3 497	600	650	910	450
Domus Kereskedelmi Rt.	69	27 694 100	24 985	510	610	1 910	460
Aranypók Rt.	4	303 800	41	3 500	3 800	13 800	3 500
Prímagáz Rt.	46	27 741 700	5 291	2 600	2 655	2 950	1 800
Pannonplast Rt.	76	66 837 568	27 904	1 100	1 250	1 655	630
Globus Konzervipari Rt.	14	11 291 400	3 765	1 450	1 535	2 655	1 200
Globus Konzervipari Rt. 2	2	145 000	50	1 450	1 450		1 200
Csemege Julius-Meinl Rt.	1	139 800	6	11 650	11 650	28 450	10 000
Balaton Füszért Ker. Rt.	9	791 200	73	5 300	5 650	12 000	5 000
Global Th. Rt.	15	14 000 000	5 000	1 400	1 400	1 550	1 030
Martfűi Sörgyár Rt.	7	986 700	190	2 550	2 600	4 440	2 000
Pannonflax Rt.	1	58 000	100	290	290	635	280
PHARMAVIT Rt.	6	23 652 000	2 075	5 600	5 800	8 000	4 450
Novotrade Rt.	1	87 000	30	1450	1 450	5 500	1 440
Skála-Coop Rt./S	7	1 036 500	370	1 400	1 405		
Skála-Coop Rt./T*	7	26 989 300	8 210	1 640	1 700	3 190	1 200
Összesen	**1890**	**2 547 353 306**	**1 447 525**				

Kárpótlási jegyek

Kárpótlási jegyek neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf. érték Ft	Értékpapír darab	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Kárpótlási jegy	64	21 291 682	50 129	204	218	625	135
Összesen	**164**	**21 291 682**	**50 129**				

Befektetési alapok

Befektetési alap neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf. érték Ft	Értékpapír db	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Hunnia II. Befektetési. Alap	2	186 300	10	9 300	9 350	9 350	7 000
Alpok Befektetési Alap	3	337 500	19	8 250	10 500	11 000	6 850
Pillér II. Befektetési Alap	18	2 457 540	3 702	310	340	495	250
Rezidencia II. Ing. B. Alap	1	200 000	10	10 000	10 000	10 000	10 000
Pillér I. Ingatlan B. Alap	8	956 930	1 590	295	305	450	250
Hunnia Befektetési Alap	4	4 389 700	224	9 750	9 800	10 500	7 300
Prémium B. Alap	1	202 000	10	10 100	10 100	10 000	9 000
Összesen	**37**	**8 723 970**	**5 565**				

Egy tőzsdecég a tőkeemelés előtt

Graboplast-jelszó: lakásbelső

A győri Graboplast Textil- és Műbőrgyártó Részvénytársaság iskolapélda is lehetne arra, miként válik egy volt szocialista vállalat eredményes, egyébként 100 százaléki magántulajdonú szakmai holdinggá, hogyan éri el, hogy a Suzuki magyar beszállítója legyen, s hogy műbőrgyártási profilja mellé milyen szándékoktól vezérelve vásárolja meg a Soproni Szőnyeggyárat.

A tőzsdén – talán nem mindig érdemei szerint szereplő – Graboplast Rt. minap megtartott közgyűlése egyebek mellett 18 százalékos forgalombővülésről, 8 százalékos realteljesítmény-növekedésről adott számot. A közgyűlés ezentúl 937 millió forintos alaptőke-emelést határozott el a nyárra, így a cég 3,270 milliárdos alaptőkét tudhat magáénak – e stratégiai döntés is alkalmat kínál arra, hogy megismerjük *ancsó* Péter elnök-vezérigazgatótól a vállalozás terveit.

– Örülnének a Graboplast mostani eredményeinek a Gráb fivérek, akik 90 éve létrehozták ezt a gyárat?

– Szerintem igen – magyarázza az elnök-vezérigazgató –, jóllehet anno a textilprofil volt a hangsúlyos a műbőrgyártás mellett. Talán még azzal is egyetértettek volna, hogy 1957-ben a habos műbőrök megjelenésével egy eléggé meghatározó pályára áll a gyár. A filozófia közismert: növekedéscentrikus, mennyiségorientált termelés. Aztán 1968-ban a piacgazdaságról szóló tézisek nyomán a Graboplast is a sok piacra jutás elvét igyekezett meghonosítani. A tevékenységi kör a mennyiségi és technológiai körrel együtt bővült. Még a '70-es években is a termelésközpontú specializáció volt érvényes. *A mai specializációt – már ami cégünket illeti – a piacismeret indukálja.* Az az alapkérdés, hogy minek van elsősége: a termelésnek, vagy a piacnak. Ezt a kérdést a Gráb-fivérek talán ugyanúgy válaszolták volna meg, mint a mai cégvezetés. Kilencven éve is, meg ma is a piac körül forog a termelő világ.

– A piaci specializáció milyen irányba fordította az 1990-ben létrejött részvénytársaságot az évtized elsőfelében?

– Tényleg komoly munkát vette a cég a piacról beszerzett információkat, és ezek birtokában fogalmazta meg stratégiáját, amiből – bármilyen furcsán is hangzik – lassanként kiszorul a műbőrgyártás.

– A Graboplast előtt 10 évvel még 9 piaci célnak kívánt megfelelni; az építőipar, a ruházati- és cipőipar mellett jelen volt az autóipari, a könyvkötészeti profil és a tapéta. Ezt a palettát szűkítették?

– A piaci információk alapján lehetett eldönteni, hogy mit, menyit és hová lehet szállítani, eladni. A piacot körülbelül 80 százalékos biztonsággal föl lehet térképezni, a fennmaradó 20 százalék az sok mindentől függ, és ebben a 20 százalékban van a kockázat. Világos, hogy melyek a fejlődési irányok. Az építőipari termékeknél – azaz a padlókárpitnál és tapétánál – az éves növekedés akár 40 százalékos lehet. A piaci bővülés a FÁK országainak robbanásszerű forgalomnövekedése nyomán várható. A piacismeret késztet bennünket arra, hogy érdemes megszüntetnünk bizonyos műbőrgyártmányokat, de célszerű is újabbakat bevonnunk. Így kerülhetett sor a soproni gyár, a Sotex megvásárlására. Ismereteink szerint azokon a piacokon, ahol jelenlegi termékeinket értékesítjük van érdeklődés egyéb árukra is. Ilyen módon megfogalmazódott a Graboplast jövője, amely egyetlen kifejezésben összefoglalható: lakásbelső.

– Ez egy igenlő válasz lenne arra a kérdésre, hogy foglalkozhat-e kereskedelemmel a Graboplast?

– Természetesen. Sőt, azt mondom, nem is igen tehet másként. Az üzletkötőink a padlókárpit mellé szőnyeget és egyéb, lakásbelsőbe illő terméket is ajánlanak majd. A kereskedők szívesen vásárolnak egy helyen, csakúgy mint a háziasszonyok.

– A lakásbelső fogalmába a parketta, a járólap, a függöny is beletartozik. Ezek a területek is izgatják a Graboplastot?

– Erről van szó. Sőt, azt sem elképzelhetetlen, hogy szomszédos országbeli gyárat keressünk céljaink megvalósítására. A gondolat szabad, csak a pénz szab határokat elképzeléseinknek.

– A közelmúlt egyik rangos, és nem lakásbelsőhöz köthető híre, hogy a Graboplast autóipari termékeivel a Suzuki magyar beszállítójává lépett elő. Mennyire növeli ez a tény a cég presztízsét?

– Mindenképpen emeli, de én a presztízst csak a harmadik helyre teszem. Fontosabb ennél, hogy bejutottunk egy új piacra, ahol elismerik a tudásunkat. Termékeink tavaly november óta az ISO 9001-es tanúsítvány színvonalán készülnek, de a Suzukinak még ez sem volt elég, s újabb minőségi vizsgálatoknak vetette alá gyártmányainkat. Megfeleltünk, s ez valóban büszkeségre ad okot, de önteltségre semmiképp.

– A Graboplast nagyobb vérveszteségek nélkül szocialista gyárból privát céggé alakult. Milyen pénzügyi háttere volt a cégnek, s hogyan sikerült itt az, ami másnak nem ment ilyen jól?

– Külföldi tőkével alakultunk részvénytársasággá 1990-ben. A cég átszervezte önmagát, megkereste a piacrajutás feltételeit, elsajátította a marketingszemléletet, és az átállás nehézségei után 1993-ban megtalálta a felfelé vezető utat. Majd ez a görbe meredekebbre váltott, a piac kezdett kinyílni, az eredmények kezdtek javulni. Az akkor még az állam birtokában lévő részvényekről az ÁVÜ úgy döntött: bevezeti a tőzsdére, és ott értékesíti azokat. Ez tavaly nyáron realizálódott, és a Graboplast belekerült a tőkepiac vérkeringésébe, abba a világba, ahol hatalmas pénzek keresik a jó befektetési lehetőségeket. A tőzsdére kerülés határozottabbá tette álmainkat, akkor körvonalazódtak a stratégiai elképzelések. Hiszen ha a tőzsdei cég jól működik, akkor valószínűleg talál olyan befektetőt, aki hajlandó az álmait megfinanszírozni.

– A közgyűlés egyébként döntött a cég alaptőkjének emeléséről, és ennek alapján lehetőséget lát arra, hogy a vállalatcsoport további társaságokkal bővüljön.

– A közgyűlés a holding típus mellett döntött, aminek értelmében az irányítást végző társaság a Graboplast Rt. lesz, a részvénytársaság jelenlegi szervezeti egységei 100 százalékos Graboplast Rt. társaságokká szerveződnek. A közgyűlés megbízta az igazgatóságot, hogy a holdingstruktúrát még ebben az esztendőben alakítsa ki.

– Befolyásolhatja-e a magyar politikai-gazdasági környezet a Graboplast jelenlegi és jövőbeni elképzeléseit?

– Legfeljebb indirekt módon. Rossz volt számunkra, hogy nem volt kialakult gazdasági kormányprogram egészen márciusig. Meglátásom szerint nekünk sem jó, ha a privatizáció nem indul be, és nem kerülnek tőzsdei bevezetésre értékes, magyar cégek. Ha a magyar tőzsde nem kerül a pénzügyi pezsgés állapotába, akkor annak hatásait a Graboplast is érezni fogja. Mi is abban vagyunk érdekelve, hogy a befektetők adjanak és vegyenek részvényeket, és úgy tűnik, a befektetők március óta nagyobb bizalommal vannak Magyarország iránt: talán a Graboplast júniusi alaptőke-emelése is erősíteni fogja ezeket a jó érzéseket.

Mónus Ágnes

Irányadó kereztárfolyamok

	USD	GBP	DEM	JPY	CHF
		(100 egységre)			
USD		1,6097-04	0,7284-86	1,1912-26	0,8816-20
GBP	0,6210-12		0,4524-26	0,7401-04	0,5476-78
DEM	1,3725-28	2,2098-03		1,6359-62	1,2103-05
JPY	83,85-95	135,00-16	61,09-16		73,94-03
CHF	1,1338-43	1,8255-6365	0,8260-64	1,3514-20	

Kelet-európai valuták szabadpiaci árfolyama Bécsben

PÉNZNEM	VÉTELI árfolyam 100 egységre schillingben	ELADÁSI árfolyam 100 egységre schillingben
Bolgár leva	10,00	18,00
Cseh korona	36,00	42,00
Szlovák korona	30,00	38,00
Magyar forint	7,90	9,10
Lengyel zloty	0,000	0,000
Román lej	0,30	0,60
Orosz rubel	0,00	0,60

Kötvények – kincstárjegyek

Kötvény megnevezése	Kamat %	Futamidő	Kamatf. dátuma	Kötések száma	Kötések névértéke Ft	Kötések árf.értéke Ft	Átlagos árf. %
Államkötvény 1995/C	19,50	1994. 08. 10.–1995. 08. 10.	08. 10.	1	600 000 000	661 080 000	95,540
UNIVERSITAS II.	25,81	1995. 04. 22.–1995. 04. 22.	04. 22.	1	1 000 000	829 600	81,660
Államkötvény 1996/I	27,00	1994. 11. 23.–1995. 11. 23.	05. 23.	1	300 000	327 400	96,630
Államkötvény 1997/I	30,91	1994. 06. 24.–1995. 06. 24.	06. 24.	2	120 000	132 860	99,000
Államkötvény 1998/	33,40	1994. 03. 17.–1995. 03. 17.	03. 17.	2	601 300 000	623 680 380	98,602
Összesen				7	1 202720 000	1 286 050 240	

(** Nettó átlagos árfolyam)

Kincstárjegy megnevezése	Futamidő	Kötések száma db	Kötések névértéke Ft	Kötések árf.értéke Ft	Átlagos árf. %
180 kincstárjegy 94/I.	1994. 11. 17.–1995. 05. 18.	1	8 000 000	7 944 000	99,30
360 kincstárjegy 94/II.	1994. 11. 04.–1995. 11. 03.	1	220 000	189 200	86,00
360 kincstárjegy 94/	1994. 09. 02.–1995. 09. 01.	1	645 700 000	581 323 710	90,03
180 kincstárjegy 95/	1995. 02. 16.–1995. 08. 17.	1	8 600 000	7 918 020	92,07
180 kincstárjegy 95/I.	1995. 03. 16.–1995. 09. 14.	1	560 000	503 272	89,87
3H kincstárjegy 05/	1995. 02. 15.–1995. 05. 17.	2	20 180 000	20 095 244	99,58
3H kincstárjegy 06/	1995. 03. 08.–1995. 06. 07.	2	8 220 000	8 019 432	97,56
3H kincstárjegy 06/	1995. 03. 1+.–1995. 06. 14.	3	353 080 000	342 877 344	97,11
3H kincstárjegy 07/	1995. 04. 05.–1995. 07. 05.	1	1 580 000	1 504 002	95,19
Összesen		13	1 036 980 000	961 952 732	

VALUTAÁRFOLYAMOK MÁJUS 8-ÁN (egy egységre forintban)

*május 5-i árfolyam a) American Express Hungary	Angol font Vétel	Angol font Eladás	Francia frank Vétel	Francia frank Eladás	Német márka Vétel	Német márka Eladás	Olasz líra Vétel (1000 egységre)	Olasz líra Elad	Schilling Vétel (100 egységre)	Schilling Eladás	Svájci frank Vétel	Svájci frank Eladás	Svéd korona Vétel	Svéd korona Eladás	USA-dollár Vétel	USA-dollár Eladás
DUNA*	183,4752	198,7648	23,2704	25,2090	83,7886	88,9714	68,8128	74,572	1191,2861	1264,9739	100,4928	108,8672	15,6864	17,3204	114,9353	122,0447
IBUSZ	185,30880	196,19808	23,26080	24,95690	83,72070	88,64037	68,717	73,77	1190,879	1260,858	101,50080	107,46528	15,58560	16,89120	114,84800	121,59680
KONZUM	185,14	196,60	23,19	24,62	83,92	89,11	70,32	74,6	1192,00	1266,00	101,56	107,84	15,92	16,90	115,14	122,26
OTP*	186,32	196,94	23,70	24,92	84,40	88,80	69,75	73,9	1199,72	1262,72	102,39	107,59	15,78	16,98	115,36	122,22
AMEX[a]*	182,94	194,25	23,20	24,64	82,67	87,79	68,63	72,8	1175,38	1248,09	100,20	106,40	15,64	16,60	113,42	120,43